

Dios ã jáap naáwát tólih

El Nuevo Testamento
en cacua

El Nuevo Testamento
en el idioma cacua de
Colombia, S.A.

Primera edición, 2004
Segunda edición, 2008

Publicado por
© La Liga Bíblica

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons

Atribución - No Comercial - No Derivadas 3.0

Eres libre de:

copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra

Bajo las condiciones siguientes

- **Atribución** — Debes reconocer la autoría de la obra en los términos especificados por el propio autor o licenciante.
- **No comercial** — No puedes utilizar esta obra para fines comerciales.
- **No Derivadas** — No está permitido que alteres, transformes o generes una obra derivada a partir de esta obra.

Con la comprensión eso:

- **Renuncia** — Un de los sobre condiciones puede ser renunciado si consigue el permiso del sostenedor de las derechos.
- **Otras derechos** — Están de ninguna manera los siguientes derechos afectadas por la licencia:
 - Las derechos del uso justo;
 - Las derechos morales del autor;
 - Las derechos que otras personas pueden tener en el trabajo mismo o en cómo se utiliza el trabajo, por ejemplo las derechos de publicidad o las derechos privadas.
- **Aviso** — Para obras reutilizadas o redistribuidos, tiene que avisar claramente estos términos de la licencia.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

ÍNDICE

De los libros del Nuevo Testamento

<i>Titulo</i>	<i>Abreviatura</i>	<i>Página</i>
San Mateo.....	Mt.....	1
San Marcos.....	Mr.....	68
San Lucas.....	Lc.....	109
San Juan.....	Jn.....	178
Los Hechos.....	Hch.....	228
Romanos.....	Ro.....	287
1 Corintios.....	1Co.....	316
2 Corintios.....	2Co.....	344
Gálatas.....	Gá.....	365
Efesios.....	Ef.....	377
Filipenses.....	Fil.....	387
Colosenses.....	Col.....	394
1 Tesalonicenses.....	1Ts.....	401
2 Tesalonicenses.....	2Ts.....	408
1 Timoteo.....	1Ti.....	412
2 Timoteo.....	2Ti.....	420
Tito.....	Tit.....	426
Filemón.....	Flm.....	430
Hebreos.....	He.....	432
Santiago.....	Stg.....	454
1 Pedro.....	1P.....	462
2 Pedro.....	2P.....	470
1 Juan.....	1Jn.....	475
2 Juan.....	2Jn.....	481
3 Juan.....	3Jn.....	483
Judas.....	Jud.....	485
Apocalipsis.....	Ap.....	488
Naáwátnadih jwī bid juyát pínah.....		518

SAN MATEO

Mateo ā daacátjidih jwí tēi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tīgáá daácniji? Jesús ā bohéniji Mateo nin náodih át daacáp wut jī. Caán Romadih bóo maáh dínero ā uúbh wūhat tútni jūmna, Jesús caandíh “Jūúwá”, ā niijíchah joinít, áih tewatdih cádahnit Jesúsjeéh át bejep wut jī. Marcos, Lucasbət daácna, nin Mateodih “Levi” it niijíp wut jī.

¿Dedtih át daácji? Nin náodih Griego wéheatjīh daácna, Griego wéhenit judíowādih át daacáp wut jī. Judíowā ī nūo Abraham wūtdih jwíh naóhna, Jesús ā nūowā ī wūtnadih ā naáwátidih ennit, judíowādih ā daacátjidih jwí jéihna caá.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah dawá jéihnit “Judea baácboó jūmna, nin náodih át daacáp wut jī”, ī niij jengah joiná caá. Bitá jéihnitboó “Siria baácđih bóo Antioquía tútchiboó jūmna, át daacáp wut jī”, ī niij jengah joiná caá. Biquína jéihnit “Jópchi 50 dée (Jesús ā wunat túttimah 17 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jī”, ī niij jengah joiná caá. Bitaboó “Jópchi 58—62 dée (Jesús ā wunat túttimah 25—29 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jī”, ī niij jengah joiná caá. Bitaboó “Jópchi 70 dée (Jesús ā wunat túttimah 37 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jī”, ī niij jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tīgáá át daácji? Dios ā wahní Cristo, judíowā ī páini, Jesús ā jumatdih Mateo queédih át jéihyahip wut jī. Páant tīgáá jon játih moón Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátji pah bíc yoobó Jesús ā yapatjidih dawá láa Mateo át naáwáp wut jī. Moisés ā daácniji tólihna (Génesis, Éxodo, Levítico, Números, Deuteronomio) cinco ā jumat pah muntih, Jesús cinco ā bohéatdihbət Mateo át daacáp wut jī: Caps. 5—7; Cap. 10; Cap. 13; Cap. 18; Caps. 24—25. Pánih daácna, Jesús jáap Moisés panihni jūmna, Moisésji chah ā jumatdihbət át júutur wut jī.

San Mateo ded pah ā jumat:

1. Jesús ā cáac jumat, wébít ā jumatji (1.1—2.23)
2. Jesús ā teo jwíhatji (3.1—4.25)
3. Jesús jeé náj yacapboó jumnit ā bohéatji (5.1—7.29)
4. Jesús cáacwādih ā teo wáacatji (8.1—9.38)
5. Jesús ā bohénitdih ā wahat pínah játih queédih ā bohéatji (10.1—11.1)
6. Jesús Galilea baácđih jibni caanjīh moondíh ā teo wáacatji (11.2—12.50)
7. Jesús siete ā jengah joyátjīh ā bohéatji (13.1-52)
8. Jesús Galilea baácmant bejnit, bíh baácnadih moondíh ā teo wáacatji (13.53—17.27)
9. Ded pah áihwā ī jumat pínahđih Jesús ā bohéatji (18.1-35)
10. Jesús Judea baác, Perea baácđih jibnit, caanjīh moondíh ā teo wáacatji (19.1—23.39)
11. Ded pah péeni yeó jáapna ā jumat pínahđih Jesús ā bohéatji (24.1—25.46)
12. Jesús ā wun wūhat, ā jwúub boo pud jūúwátji (26.1—28.20)

**Dios wūúh, Jesucristo,
ā nuowāji ī wūtna
(Lc 3.23-38)**

1 ¹Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ā jumatjidih wā daácna caá. Jesucristo ā nuowāji ī wūtnadih wā jwíh naóhđipna caá. Á nuoji jon játih bóo David wūt

jumni át jumur wut jī. Caán ā jumat pínah játih ā nuoji Abraham wūt jumnibət át jumur wut jī.

² Abraham Isaac íp
āt jumur wut jī.
Isaacboó Jacob íp
āt jumur wut jī.
Jacobboó Judá ā déewājīh

- ī íip āt jum̄up wut jī.
³ Judáboó ā weh chénewā
 ít jum̄up wut jī.
 Fares, Zara ít wūt jum̄up wut jī. Ī íin
 Tamar
 mit wūt jum̄up wut jī.
 Faresboó Esrom íip
 āt jum̄up wut jī.
 Esromboó Aram íip
 āt jum̄up wut jī.
⁴ Aramboó Aminadab íip
 āt jum̄up wut jī.
 Aminadabboó Naasón íip
 āt jum̄up wut jī.
 Naasónboó Salmón íip
 āt jum̄up wut jī.
⁵ Salmónboó Booz íip
 āt jum̄up wut jī. Ā íin Rahab
 mit wūt jum̄up wut jī.
 Boozboó Obed íip
 āt jum̄up wut jī. Ā íin Rut
 mit wūt jum̄up wut jī.
 Obedboó Isaí íip
 āt jum̄up wut jī.
⁶ Isaíboó David íip
 āt jum̄up wut jī.
 David wut jīí judíowā
 Ī chah maáh
 āt jum̄up wut jī.
 Davidboó Urías wūt jum̄niji áadilh
 jwáub áa jum̄at táttimah,
 Salomóndih
 āt weh jum̄up wut jī.*
⁷ Salomónboó Roboam íip
 āt jum̄up wut jī.
 Roboamboó Abías íip
 āt jum̄up wut jī.
 Abíasboó Asa íip
 āt jum̄up wut jī.
⁸ Asaboó Josafat íip
 āt jum̄up wut jī.
 Josafatboó Joram íip
 āt jum̄up wut jī.
 Joramboó Uzías íip
 āt jum̄up wut jī.
⁹ Uzíasboó Jotam íip
 āt jum̄up wut jī.
 Jotamboó Acáz íip
 āt jum̄up wut jī.
 Acázboó Ezequíás íip
 āt jum̄up wut jī.
¹⁰ Ezequíásboó Manasés íip
 āt jum̄up wut jī.
 Manasésboó Amón íip
 āt jum̄up wut jī.
 Amónboó Josías íip
 āt jum̄up wut jī.
¹¹ Josíasboó Jeconías ā déewājih Ī íip
 āt jum̄up wut jī.
 Queét jum̄ láa Israel baácdih
 moondíh míic mao yap yohnit,
 Babilonia baácdih moónboó
 queétdih íih baácna ít ub bejep
 wut jī.*
¹² Babilonia baácna Ī juibíat táttimah,
 Jeconíasboó Salatieldih
 āt weh jum̄up wut jī.
 Salatielboó Zorobabel íip
 āt jum̄up wut jī.
¹³ Zorobabelboó Abiud íip
 āt jum̄up wut jī.
 Abiudboó Eliaquim íip
 āt jum̄up wut jī.
 Eliaquimboó Azor íip
 āt jum̄up wut jī.
¹⁴ Azorboó Zadoc íip
 āt jum̄up wut jī.
 Zadocboó Aquim íip
 āt jum̄up wut jī.
 Aquimboó Eliud íip
 āt jum̄up wut jī.
¹⁵ Eliudboó Eleazar íip
 āt jum̄up wut jī.
 Eleazarboó Matán íip
 āt jum̄up wut jī.
 Matánboó Jacob íip
 āt jum̄up wut jī.
¹⁶ Jacobboó José íip
 āt jum̄up wut jī.
 Joséboó María áa
 āt jum̄up wut jī.
 Mariáboó Jesús íin
 mit jum̄up wut jī.
 Jesúsboó Dios ā wahni Cristo Ī niijní
 āt jum̄up wut jī.
¹⁷ Abrahamjidih jwī jengah jwíhichah,
 páú Davidji jum̄ láa jwī jengah
 péanachah, nihāt Ī juimenájih
 jum̄na, catorce roóm̄p ít jum̄up
 wut jī.

* 1.3-6 1Cr 2.1-15; Rt 4.18-22 * 1.11 2R 24.14-15; 2Cr 36.10; Jer 27.20

Davidjidih jwí jwúb jenah
jwíhichah, púú Babilonia
baácna judíowádih í ub bej láa
jwí jenah péanachah, nihát í
juimenájih jumna, catorce
poómp ít jwúb jumup wut jí.
Babilonia baácna í juibí láa jwí
jwúb jenah jwíhichah, púú
Cristo á cáac jum láa jwí jenah
péanachah, nihát í juimenájih
jumna, catorce poómp ít jwúb
jumup wut jí, páant mantih.

Jesucristo á cáac jumát

(Lc 2.1-7)

¹⁸Nin pah Jesucristo át cáac jumup wut jí. Á íin Mariaboó Joséjih téihya chéonih pínah mit jumup wut jí. Í téihya chéwat pínah játih Túini Espiritu á wépatjih caántdih á wudhdanachah, mit wudu jumup wut jí.* ¹⁹Páant mi wudu jumuchah jéihna, Joséboó yoobópdih chájni jumna, cáacwá í encajhéh, caántdih yohat túat átih chájar wut yah jí. ²⁰Pánih jenah jóí ñonit, á oo júmuchah, Diohí ángelboó caandíh jíghonit, “José, Davidji juima, Túini Espirituboó á teo wáacatjih María mi wudu jumna caá. Pánihna, tíccanjéh caántjih ma téihya chéwéé. ²¹Caánt newé weépdih mi túuhbipna caá. Caanjéh tígaa áih cáacwá iiguípna bejnit déejidih túi ubni á jumnipna caá. Páant cáacwádih túi ubni pínah á jumuchah, Jesús ma wút búudhdép”, ángel Josédih át niijíp wut jí.*

²²Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin á daacátji pahjéh át yapap wut jí:

²³“Jáap wili wébít bid juiníh newé weépdih mi túuhbipna caá. Caandíh ‘Emanuel’, í niijbipna caá”, át niij daacáp tají. (Is 7.14) “Emanuel”, niijná, “Dios jwíjééh á jumna caá”, niij naóhna ít chájar wut jí.

²⁴Diohí ángel caandíh á naáwát túttimah, á niiját pahjéh José Mariádih át téihya chéwep wut jí. ²⁵Obohjeéhtih, mi weh jumát pínah játih, José mijeéh át jumcap wut jí. Pánihna, caánt mi weép

jumát túttimah, Joséboó mi wúúhdih Jesús át wút búudhdap wut jí.*

**Yeó aáb júúwápmant moón
Jesúsdih enedih í juyát**

2¹Herodes Judea baácndih moón í maáh jum láa, caán baácndih jumni Belén túttidih Jesús át cáac jumup wut jí. Á cáac jumát túttimah, cúiwádih bohénit yeó aáb júúwápmant moón júóhnit, Jerusalén túttchina ít juyáp wut jí. ²Pánih juinít, caanjíh moonndíh nin pah ít niij úabh joyóp wut jí:

—¿Judíowá í chah maáh pínah dedjih tígaa á cáac jumát? Yeó aáb júúwápmant jumna, chah iigní cáí á jáap jíghochah enna, ‘Maáh á cáac jumna caá’, jwí niij jéihyep jí. Páant á jíghochah enna, caandíh weñedih júóhna caá jwí chájar, cúiwádih bohénit ít niijíp wut jí.

³Páant, í úabh joyát doonádih joinít, Herodesboó búdí át jenah joyóp wut jí. Nihat Jerusalén túttidih moonbút bíic yoobó búdí ít jenah joyóp wut jí.

⁴Pánihna, Herodesboó sacerdotewá í maáta, Moisés á wutatjidih bohénitdihbút át bid wáacap wut jí. Páant í míic wáac juí beedéchah ennit, queétdih nin pah át niij úabh joyóp wut jí:

—¿Dedboo tígaa Cristo á cáac jumát pínahdih Dios naáwátidih naóh yapanit ít niij daac jí? át niijíp wut jí.

⁵—Judea baácboó jumni Belén túttidih Cristo á cáac jumnipna caá. Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani át niij daacáp tají:

⁶Judea baácboó jumni Belén túttichimant judíowádih wutni pínah á júóhbipna caá. Caán queétdih táí en daoní á jumnipna caá. Pánihna, Belénboó á cáac jumni pínah túttchi á jumuchah, oboh jumni túttchi nihcan caá’, át niij daacáp tají, (Mi 5.2)

Herodesdih ít niijíp wut jí.

⁷Páant í niiját túttimah, cáac wihchah, yeó aáb júúwápmant moonndíh Herodes át jwúb bid bojop wut jí. Á pebh í juibínachah ennit, débólih caán cúí á

jwíih jígohatjidih queétdih át wúbh joyóp wut jī. Páant ā wúbh joyóchah, caán cúidih ī jwíih enatjidih īt naáwáp wut jī. ⁸Páant ī naáwát túttimah, Belén tútchina wahna, Herodes queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Caandíh ñi táí bidbi jwuhúú. Bid juinít, weemdíh naáwádih ñi jwáub júúwá, weembút caandíh weñedih wá bejat pínah niijná, át niijíp wut yuh jī.

⁹Páant ā niijíchah joinít, queéť it bejep wut jī. Páant ī bejchah, yeó aáb júúwámpant ī jwíih enni cúijeh muntih queétdih át jwáub waáwáp wut jī. Pánihna, wébít ā jumni muu cháh pohba caán cúí át chāwáp wut jī. ¹⁰Páant ā chāwáchah ennit, búdí it weñep wut jī. ¹¹Pánihna, wébít ā jumni muudíh waád juibínit, caandíh beh wili bícdih īt enep wut jī. Pánih ennit, wébít dih wéina, bódiha it caj yoh ñajap wut jī. Pánih wéi péanit, ī ub júóhni paihnadih wátnit, búdí júib jumni oro, táí chej jumni cáwat pínah, mirra wút jumni chej jumnidihbut caandíh it wúhup wut jī. ¹²Caandíh wáñ péanit, áwudih it bejep wut jī. Pánih éonit, ī oo júmúchah, Dios queétdih nin pah át niij naáwáp wut jī: “Herodes pebhboó ñi jwáub bejca bojoó”, át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah jointji jáanit, íih baácna jwáub bejna, bíh namáboó it bejep wut jī.

Joséwá Jesúsdih Egipto baácboó ī numah jwei béjat

¹³Páant ī jwáub bejat túttimah, José jwuh ā jwáub oo júmúchah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah át niij naáwáp wut jī: “Ma jáa bojoó. Bainídih ī mawat pínah niijná, Herodes áih soldadowádih wahna caá ā chájap. Pánihna, bainídih, ā fíndihbut Egipto baácboó waicanjeh ma numah jwei bejeé. Caanna wá niiját pah bóo ñi jum jwuhúú”, ángel Josédih át niijíp wut jī.

¹⁴Páant ā niijíchah joinít, cheijeh jáanit, Egipto baácna bainídih ā íin bícdih José át numah jwei béjep wut jī. ¹⁵Caán Egipto baácna juibínit, Herodes ā báadh jwuhat pah bóo caánboó it jum

jwuhup wut jī. Páant Jesús ā yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ā daacátji pah át yapap wut jī: “Egipto baácboó jumni wá wúúhdih wá bid bojibpna caá”, Dios ā niijíp be”, át niij daacáp tají.”

Herodes neoná weépdih ā mawat tútat

¹⁶Cáiwádih bohénit bíh namáboó ī jwáub bejat doonádih joinít, Herodesboó búdí át íijip wut jī. Pánih íjnit, Belén tútchidih moón neoná weépdih, caán tútchi jwéejdih moondíhbut át mawat tútatup wut jī. Cáiwádih bohénit débólih caán cúí ā jwíih jígohatjidih ī naáwáchah joiníji Herodes ā mawíhniiboó chéne jópchi dée ā bíbohadih át jéihyep wut jī. Pánih jéihna, chéne jópchi nump bíbohnihih nah neoná weépdih át mao yohat tútatup wut jī. ¹⁷Páant ā mawat tútatuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremías ā daacátji pah át yapap wut jī.

¹⁸“Ramá wút jumni tútchidih moón búdí ñaacátdih ī joiná caá. Búdí jíghnit, ī ñaac juñát búdí ā yáana caá. Raquel mi juimená yaádh, judíowá ī weha mána yaádh, ī wehdih ī mao yohochah ennit, búdí ī ñaac júiná caá. Í weh ī wihcatdih enna, ī jíghat ā yaicán níit”, át niij daacáp tají.
(Jer 31.15)

Joséwá Egipto baácmant ī jwáub júúwát

¹⁹Herodes ā wunat túttimah, Joséwá Egipto baácboó páantjeh it jum jwuhup wut jī. Pánih jumnit, bíc chei José ā oo júmúchah, Dioíh ángel caandíh jíghnit, nin pah át jwáub niij naáwáp wut jī:

²⁰“Wébít dih mawíhniitji maátaboó ī wun beedáh bejep be. Pánihna, caandíh ā ínjíh Israel baácboó ma numah jwáub bejeé, páant muntih”, át niijíp wut jī.

²¹Páant ā niiját túttimah, jáanit, wébít dih ā íin bícdih Israel baácboó át numah jwáub bejep wut yuh jī.

²²Obohjeéhtih, Herodes ā buadát túttimah, ā wúúh Arquelaoboó Judea

baácdih moondíh át jwáub túut nuúm maáh waadáp wut jī. Páant ā jumat doonádih joinít, José caanná ā jwáub bejat pínahdih át éum jengah joyóp wut jī. Pánih éum jengah joinít, ā jwáub oo júmúchah, Dios caandíh Judea baácboó át chāwát túutcap wut jī. Páant ā chāwát túutcah joinít, Judea baácdih yap bejnit, púú Galilea baácna ít juibínap wut jī. ²³Pánihna, caanná juibínitji, Nazaret wút jumni tútchiboó ít jumup wut jī. Caanná ít jumúchah, Dios naáwátidih naóh yapani ít daacátji pah Jesús át jumup wut jī. “Nazaret tútchidih bóo caá”, cáacwā Dios ā wahnidih ít niijbípna caá”, ít níj daacáp tajī.*

Juan Daabáni cáacwādhíh ā bohéat
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

3 ¹Dawá jópchi túttimah, Juan Daabáni cáacwādhíh daabána át chājap wut jī. Judea baácdih mué wihcapboó ā pebhna juibínitdih Dios naáwátidih át bohé jwíihip wut jī. ²Nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī: “iNí yéej chājatdih cádahnit, téiniboodíh ní túut nuúmú! Nihat baácdih moondíh Dios ā maáh jumátidih ā júttat pínah bahnijeh ā judhna caá”, át niijíp wut jī.*

³Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasboó Juan ā bohéat pínahdih nin pah át níj daacáp tajī:

“Mué wihcapboó nin pah ā níj ñaac bohébična caá: ‘Jwī Maáh ā juáwát pínah játih ní yéej chājatdih cádahnit, téiniboodíh túut nuúmú, caandíh ní téi pánaá’, ā niijbípna caá”, Isaías át níj daacáp tajī. (Is 40.3)

⁴Juaníh yégueh chóo camello wūt jumni nuñup yocójih nóomnit, ít yacni chóo wut jī. Áih juyáát tóp momo jiwí chóo tóp wut jī. Wéuc joowádhíh jeémpnit, belo macdihbut ápi déebep wut jī.* ⁵Jerusalén tútchimant, nihat Judea baácmant, Jordán muj jwéejmantbut dawá caandíh joyódhíh ípi juibínap wut jī. ⁶Pánih juibínit, ā bohénachah joinít, ít yéej chājatdih Diosdih ípi naáwáp wut jī.

Páant ít naáwáchah joinít, Jordán mujboó Juan queétdih át daabánap wut jī.

⁷Dawá fariseowā, saduceowābut daabáát túttudih ít juibínachah ennit, Juan queétdih nin pah át jípónih niijíp wut jī: “iMaíwā panihnit yeejépwā jumna, peéh chājat pínahdih éum jweíhnihteh caá! Obohjeéhtih, yeéb ní yéej chājatdih ní cádahíhcat jíib Dios yeebdíh ā peéh chājachah, ní jéih jweicán níit.* ⁸Yéej chājatdih yooobódhíh cádahnit, téiniboodíh chājat caá yeebdíh náahap. ⁹Nin pah ní níj jengah joicá bojóo: ‘Jon játih bóo Abraham jwiít judíowā jwī nuó át jumup wut jī. Pánihna, ā juimená jumna, Dioíhwā caá jwī jumup’, ní níj jengah joicá bojóo. Yeebdíh nin pah wā niijná caá: Abraham juimená ní jumúchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhnadih túut nuúmúnit, Abraham juimená pínahdih ā jéih chājna caá. Abraham juimená ní jumat nin oboh jumni jee dáhna ā nihat pahjeh tigaá.* ¹⁰Nin pah ā jumna caá: Yeéb máa nah panihni ní jumúchah, Diosboó máa nahdih tib yohni panihni caá ā jumup. Yeejé dahna quehndih tib yoh bojnit, áih náatnadihbut ā pud yohbična caá. Tib yoh péanit, caan náhdíh, áih náatnadihbut ā cáo yohbična caá. Páant ít cáwat pah caandíh jepahcannitdih iiguípna ā wahbična caá.* ¹¹Wā túttimah jéóhni wā chah wéjni caá. Páant ā jumúchah jengah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā níj jengah joiná caá. Pánihna, ní yéej chājatdih cádahnit, téiniboodíh ní túut nuúmúchah, yeebdíh wā daabána caá. Páant wā daabáat panihni, caánboó yeebdíh Téini Espiritu ā wépatdih búdí ā wáhbipna caá. Caán ā wépat tué iigát panihni ní yéejatdih cáwat pah ā chājbična caá, jwáub yéej chājíhatdih ní jengah joicá pínah niijná. ¹²Trigo teoni panihni caá. Áih chónadih caóh caj péanit, caán tíbna yooabátidíhjuh wuh wáuhboó júi yacnit, áih muúboó ā ámohbična caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chónaboodíh ā cáo yohbična caá. Páant ā chājat pah wā túttimah jéóhni

* 2.23 Mr 1.24; Lc 2.39; Jn 1.45 * 3.2 Mt 4.17; Mr 1.15 * 3.4 2R 1.8 * 3.7 Mt 12.34; 23.33 * 3.9 Jn 8.33 * 3.10 Mt 7.19

caandíh jepahnitdih ā tǎi ǔbbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodíh iiguipna ā wahbipna caá. Caán iigát dedé ā noón dabcan niít”, Juan át niijíp wut jǎ.

Juan Jesúsdih ā daabáát

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Táttimah, Jesús Galilea baáčboó jumniiji bejnit, Juandih ā daabáát tútat tútat niijná, Jordán mujna át dei juibínap wut jǎ. ¹⁴Obohjeéhtih, daabááhcan, nin pah Juan caandíh át niij jepahap wut jǎ:
—Meémboó chah wēpni jumna, weémboodíh ma daabána āta tǎi tagaá. Meemdíh daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdih át niijíp wut jǎ.

¹⁵—Páant niijcánjeh, weemdíh ma daabánaá. Pánih daabánit, Dios áihwádhíh ā chǎjat tútat pahjeh tǐgaá jwǐ chǎjbip. Páant jwǐ chǎjachah ennit, cáacwáboó Dios ā wahni wǎ jumatdih ī jéihbipna caá, Jesús át niijíp wut jǎ.

—Caán láa bácah, ā tǎimi nacaá, Juan át niij jepahap wut jǎ.

¹⁶Páant niij jepahnit, Jesúsdih át daabánap wut jǎ. Á daabá péanachah, Jesús mujna nǔhniji át aab nǔhup wut jǎ. Pánih aab nǔhniitjeh, Jesús ā enechah, jeá át jéweah bejep wut jǎ. Páant ā jéweah bejchah, jop pah jígohni Túini Espírítu jeámant dei jǎóhniit, caandíh át juí jaamáp wut jǎ. ¹⁷Páant ā juí jaamáchah, “Nin wǎ wǔáh, wǎ oini caá. Caandíh búdi wǎ wéina caá”, Dios jeámant át niijíp wut jǎ.*

**Nemépwa ī maáh Jesúsdih
ā yéejáihah**

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 ¹Páant ā daabáát túttimah, Túini Espírítu Jesúsdih muú wihcapboó át numah bejep wut jǎ, nemépwa ī maáh, Satanás, caandíh yeejép ā wutat pínah niijná.*

²Caánboó jumna, Diosdih tǎi wǔbát tútat niijná, cuarenta yeó jáap át jeémcap wut jǎ. Pánih jeémpan, Jesús nuugúp wunna át chǎjap wut jǎ. ³Páant ā nuugúp wunuchah enna, Satanásboó ā pebhna juibínit,

—Meém Dios wǔáh jumna, nin jee dáhnadhíh ‘Pan dahna ma jummuú’, ma niijí, át niijíp wut yuh jǎ.

⁴—Páant wǎ chǎjcan niít. Dios naáwádhíh naóh yapani nin pah át niij daacáp tajǐ:

‘Jeémátdihjeh pohba ī jeéméchah, cáacwáih caolih tǎi booni panihni ā jumcan niít. Iih caolih tǎi booni ā jummat pínah niijná, Dios naáwádhíh tǎi joyát caá náahap’, át niij daacáp tajǐ,

(Dt 8.3)

Jesús Satanásdih át niij jepahap wut jǎ.

⁵Páant ā niij jepahat túttimah, Jerusalén, “Dioh tǎtchi”, ī niijná tǎtchina Satanás Jesúsdih át numah bejep wut jǎ. Caanná numah juibínit, Dioh muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdih át nǔhat tútup wut jǎ. ⁶Pánih nǔhat túttnit, nin pah át niij naáwáp wut yuh jǎ:

—Meém Dios wǔáh jumna, meemdíh ā wapat pínahdih jútat tútat niijná, ninmant ma nǎap jéne bejeé. Davidj nin pah ā niij daacátjidih ma tǎi náhninaá:

‘Dios áih ángelwádhíh meemdíh ā en dawát tútupna caá. Pánihna, queé meemdíh ī jípónih teobipna caá, jee dáhboó míih jícha ā bǔug lájcat pínah niijná’, át niij daacáp tajǐ,

(Sal 91.11-12)

Satanás Jesúsdih át niijíp wut jǎ.

⁷—Páant wǎ chǎjcan niít. Dios naáwádhíh bihíh naóh yapani nin pah át niij daacáp tajǐ:

‘Ni Maáh Dios ā niijátjidih “¿Yoobópdih niít?” niij jéihhna, caandíh ni chǎjat tútca bojóó’, át niij daacáp tajǐ, (Dt 6.16)

Jesús caandíh át niij jepahap wut jǎ.

⁸Páant ā niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdih Satanás át numah pǔuh laab béjep wut jǎ. Caán jeejína pǔuh laab juibínit, nihah cáacwǎ ī jummat yoobó Jesúsdih át jútup wut jǎ. Dawá íih bíi déedihbat át jútup wut jǎ. ⁹Pánih júttnit, nin pah caandíh át niijíp wut yuh jǎ:

* 3.17 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mr 1.11; Lc 9.35 * 4.1 He 2.18; 4.15

—Wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, weemdíh ma weñeé. Páant ma weñechah, nihát nin tútchina ā jumatdihbut meémboodíh wā wáhbipna caá, Jesúsdi h át niijíp wut jí.

¹⁰—Satanás, weemdíh ma cádah bejeé. Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niijí daacáp tají:

‘Ma Maáh Diosdihjeh wéinit, ā wútatdih ma jepahaá’, át niijí daacáp tají, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdih át niijí jepahap wut jí.

¹¹Páant ā niijíchah joinít, Satanás caandíh át cádahap wut jí. Páant ā cádahat túttimah, Dioíh ángelwáboó Jesús pebh juibínit, caandíh ít teo wáacap wut jí.

Galilea baácdih moondíh

Jesús ā bohé jwíihát

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹²Túttimah, Juandih nemat muáboó í nemat doonádih joinít, Jesús Galilea baácna át jwáub bejep wut jí.* ¹³Caanjíh jumniiji Nazaret tútchimant bejnit, Capernaum tútchina át juibínap wut jí. Caán tútchi Galilea ím jwééjdih Zabolón, Neftalí í jwimenáih baácji jumni tútchi át jumap wut jí. Caanná juibínit, Jesús át jumap wut jí.* ¹⁴Páant ā jumuchah, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin ā daacátji pah Jesús át yapap wut jí:

¹⁵“Zabolón, Neftalí í jwimenáih baácji, Jordán muj conanaamánt, ím pebh, Galilea wúť jumni baácdih dawá judíowā nihcannit í jumna caá.

¹⁶Caanjíh moón dwpúnapboó jumnit panihnit Diosdih ít jéih jwuhcap taga. Páni h jéihcan, iiguípna bejnit déeji ít jumap taga. Obohjeéhtih, Dios ā wahní, yeh iigát panihni, ā túi chájatdih jwútnit, queétdih caandíh át jéihyanap taga buca”, Isaías át niijí daacáp tají. (Is 9.1-2)

¹⁷Caanná jumna, nin pah Jesús át niijí naóh bohé jwíihap wut jí: “Nihat baácdih moondíh Dios ā maáh jumadidih í jwútat

pí nah bahnijeh ā judhna caá. Páni hna, ñi yéej chájatdih cádahnit, túiniboodíh ñi tútut nuumá”, át niijíp wut jí.*

Queéj jwúť maonitdih ájeé h

Jesús ā bejat tútut

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸Túttimah, Galilea ímna dei juibí, púud bejnit, Simón, ā úud Andrésjí h queéj jwúť maona, íih ñuodíh í yoh báhanachah, Jesús queétdih át enep wut jí. Simónboó Pedro í niijní át jumap wut jí. Páni h ennit, nin pah queétdih át niijíp wut jí:

¹⁹—Weemdíh ñi pej jum jwáwá. Páant ñi jwáwáchah, yeebdíh wā bohé bípna caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwádih ñi bidat pah, cáacwáboodíh bidnit, wíih doonádih ñi naóhbipna caá, weemdíh jepahna, wíihwá í jumap pí nah niijná, át niijíp wut jí.

²⁰Páant ā niijíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeé h ít bejep wut jí.

²¹Páni h chibít ywáp queétdih numah bejnit, Santiago ā úud Juandihbut Jesús át enep wut jí. Queét í íp Zebedeo bícdih íh jááj chóodih chúudnit, íih ñuonádih ámo hna ít chájap wut jí. Páni h ennit, queét chénewá d ihbut át bid bojop wut jí, caandíh í pej jumap pí nah niijná. ²²Páant ā bid bojochah joiná, queéťbut bícmantjeh nihát í tewatdih, í íp d ihbut cádahnit, Jesúsjeé h ít bejep wut jí.

Dawá cáacwádih Jesús ā bohé át

(Lc 6.17-19)

²³Páni hna, nihát Galilea baácdih moondíh Jesús ā bohénitdih át numah bohé jibip wut jí. Jwíit judíowá jwí míc wáacat muwná jumap pah waadníť, Dios ā maáh jumap túini doonádih át bohénap wut jí. Páni h bohéna, det wunnitdihbut át boonap wut jí.* ²⁴Páant ā chájat doonádih nihát Siria baácdih moonbút ít joyóp wut jí. Páni h joinít, dawá máca h wunat jumnit, búdí tapanit, nemép caolih jumnit, wáá wunat jumnit, jéih wálficannitdihbut ít ub juibínap wut jí.

* 4.12 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * 4.13 Jn 2.12 * 4.17 Mt 3.2 * 4.23 Mt 9.35; Mr 1.39

Nihat ī ũb juibínitdih Jesús át booanap wut jī. ²⁵Páant ā chājat doonádih joint, Galilea baácdih moón, Diez Tútchinadih moón, Jerusalén tútchidih moón, Judea baácdih moón, Jordán muj conanamánt moonbát dawá caandih ít pée bejep wut jī.

**Jeé ñaj yacapboó ded pah
jumnitdih Dios ā wēi enatdih
Jesús ā bohéat
(Lc 6.20-23)**

5 ¹Dawá ā pebh ī juibínachah ennit, jeé ñaj yacapboó páuh laáb juibínit, Jesús caanjih át chūudup wut jī. Páant ā chūuduchah, ā bohénitbut ā pebhna ít juibínap wut jī. ²Páant ī juibínachah ennit, queétdih bohéna, nin pah át niij naóh jwíhip wut jī:

³“Det moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queétdih ā teo wáacbpna caá, Dios ā maáh jumupboó ī tui jumat pínah niijná.*

⁴“Det ī yéejatdih jígahnit, bita ī yéejatdihbut jígahnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queétdih tui teo wáacnit, ī yéejatdih ā yohochah, ī jígahat ā yaibpna caá.*

⁵“Det bitadih yap yohcanjeh teo wáacnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, nin baác jáap ā jumuchah, queétdih maáta pínah ā waadábipna caá.*

⁶“Det nuugúp wun babhbíhnit panihnit yoobópdih chājat pínahdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Dios queétdih ā teo wáacbpna caá, caandih ī tui jepahat pínah niijná.*

⁷“Det bitadih jígah en teo wáacnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Diosbut queétdih ā jígah en teo wáacbpna caá.

⁸“Det Diosdihjeh bidnit, yoobópdih jenah jointdih Dios ā wēi enna

caá. Pánih wēi ennit, ā teo wáacachah, Diosdih ī enbipna caá.*

⁹“Det bitadih míic jūihñat tútcan, tui bícdih chājat túttnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ‘Wā weh caá’, queétdih ā niijbipna caá.*

¹⁰“Det Dios ā náahat pah ī chājat jīb bitaboó queétdih yeejép ī chājachah yuhna, caandih cádahcannitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ā teo wáacachah, Dios ā maáh jumupboó ī jumbipna caá.*

¹¹“Wíihwā ñi jumat jīb bita yeebdih ī jūihñachah, yeejép ī chājachah, ī yee naóh yacachah, yeebdih wēi ennit, wā teo wáacbpna caá.* ¹²Dios naáwátidih naóh yapanitjidih bíic yoobó yeejép ítát chāj waáwáp tajī. Pánihna, queétdih ī chājatjī pahjeh bita yeebdihbut yeejép ī chājbpna caá. Obohjeéhtih, jeáboó ñi juibínachah, Dios yeebdih bádī ā tui chājbpna caá. Páant ā tui chājat pínahdih jéihnit, bita yeebdih yeejép ī chājachah yuhna, ñi tui weñeé”, Jesús queétdih át niijp wut jī.*

**Núumni, jiiat panihnit
Jesúihwā ī jumat
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)**

¹³“Yeéb nin baáboó jumna, núumni panihni ñi jumna caá. Núumnijih ñipí buiná caá, jeémát ā nuñat pínah niijná. Pánihat pah yeéb wíihwáboó nihat bitajeéh jumna, queétdih ñi tui teo wáacna caá, ī tui jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, núumni ā buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. Páant ā buicáh, caandih yohatjeh caá náahap. Pánih yohnidih cáacwā jéihcanjeh, ī wid chūibipna caá. Pánihat dée pah yeéb Diosdih cádahna, bitadih teo wáacat dée wihcan, buicánni núumni panihni ñita jum tagaá.*

¹⁴“Yeéb nin baáboó jumna, jiiat panihni ñi jumna caá. Chei namáboó ñi jii béjat pah, ñi tui chājachah ennit,

* 5.4 Is 57.18; 61.2 * 5.5 Sal 37.11 * 5.6 Pr 9.5; Is 55.1-2 * 5.8 Sal 24.3-4 * 5.9 Pr 12.20
* 5.10 1P 3.14 * 5.11 1P 4.14 * 5.12 2Cr 36.16; Hch 7.52 * 5.13 Mr 9.50; Lc 14.34-35

bitabut bíc yoobó Dioíh namáboó í jéih bejna caá. Jeejîh jumni tátchidih dedé jâhat wihcah, nihát cáacwâ í tûi enat pah, yeeb ñi tûi châjatdihbut nihát í tûi enna caá.* ¹⁵Jiát dahdih jiiñt, pamap dahjîh cáacwâ ípí páah jwejcán caá. Obohjeéhtih, caandîh japboó ípí jîi cáagna caá, nihát muú díftboó jumnit í tûi enat pínah niijná.* ¹⁶Pánihna, caán japboó cáagna jiiát dah panihni jumna, yeebbút bitadih ñi tûi cháajáa. Páant ñi tûi chájachah ennit, ñi íp jeámant bóodih cáacwâ í wêi naóhbična caá”, queétdih Jesús át niijíp wut jî.*

Moisés á wutatji

¹⁷“Nindihbut yeebdîh wâ jéihyaat túttna caá: Moisés á wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátjidihbut yohodih wâ jáohcan beé. Queét í daacátjidih yoobópdih cáacwáidih jéihyanit, í niijátji pah bíc yoobó chájat tút niijná, wâ jéúwúp be. ¹⁸Yoobópdih yeebdîh wâ naóhna caá. Péeni yeó jáap játih, Moisés á wutatji á buúdcán níit. Nihat á daacátji pah á yap beedáát pínah játih, nin baác, jeábut á buúdcán níit.* ¹⁹Ded bíc wutatdih yap yohna, ‘Dedé pínah nihcan caá’, niijná, bitadihbut yap yohat túttni, Dios á maáh jumupboó oboh jumni á jumbična caá. Obohjeéhtih, ded á wutatdih tûi jepahna, bitadihbut jepahat túttni, Dios á maáh jumupboó maáh á jumbična caá. ²⁰Yoobópdih yeebdîh wâ naóhna caá. Moisés á wutatjidih bohénit, fariseowábut ‘Dios á wutatdih jwí tûi jepah beedána caá’, niijná yuhna, í tûi chájcán caá. Pánihna, Dios á wutatdih yeebboodîh queét chah tûi jepahat caá náahap. Pánih jepahcan, Dios á maáh jumupboó ñi juibícan níit”, Jesús queétdih át niijíp wut jî.

Íijat

(Lc 12.57-59)

²¹“Ñi nuowáidih nin pah í níj naóh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Cáacwáidih ñi mao yohca bojoó. Ded cáacdih mao yohnidih peéh chájat á

jumbična caá’, í niijátjidih ñit joijí tagaá.* ²²Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdîh wâ naóhna caá: Ded bíhdih íjina, cáacdih mao yohnidih í peéh chájat pah, caandîhbut peéh chájat á jumbična caá. Ded bíhdih jüihna ‘Meém jenah joicánni caá’, á niijátji jüib, peéh chájat túttnit pehbboó í ñb bejbipna caá. ‘Meém yeejépah caá’, niijná iigúipna bejni pínah á jumna caá.

²³“Diosdih weñedih juibína, sacerdotedih nuúpdih ñi mao wúhat túttnat pínah játihbitjeh, bíh yeebdîh á íijatdih náhninit, nin pah ñi chájaá: ²⁴Ñi wúhni pínah nuúpdih jwej jwúhñit, á pehbna jwúub bej, ñi múic ámoahoó. ‘Páant wâ chájatjidih wâ jígahna caá. Chéneji wâ jwúub chájcán níit, páant muntih. Pánihna, weemdîh ma íj jenah joyátidih ma cádaahaá’, ñi niijí. Páant ñi múic ámoahat túttimah, Dioíh muúná caandîh weñedih ma jwúub bejeé, buca.

²⁵“Bíhdih ma jüib buúdáatdih bidnit, cáacwáidih peéh chájat túttni maáh pehbna naóh yacadih weemdîh á ñb bejehchah, ájeéh íjcanjeh ma bejeé. Peéh chájat túttni pehbboó ñi juibíat pínah játih, meemdîh á naóh yaccat pínah niijná, caanjîh ñi múic ámoahoó. Páant ñi chájcach nihna, yeebdîh áta naóh yac tagaá. Páant á naóh yacachah jointi, peéh chájat túttniboó meemdîh nemat muúboó áta nemat tút tagaá.

²⁶Yoobópdih yeebdîh wâ naóhna caá. Caán nemat muúboó ñi jüib cháj beedáát pah bóo ñi jum jwúhbična caá. Caán jüib chájat túttnidih jüib cháj péanit, ñi bacbična caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jî.

Bitá weha mánajîh yeejép chájcát

²⁷“Ñi nuowáidih nin pah í níj naóh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Bitá weha mánajîh yeejép ñi chájca bojoó’, í niijátjidih ñit joijí tagaá.* ²⁸Obohjeéhtih, weémboó yeebdîh nin pah wâ naóhna caá: Ded yad wilijîh yeejép chájcán yuhna, caántdih en ñinahnitjeh, yeejép átát cháj péanap taga. Pánihna,

* 5.14 Jn 8.12; 9.5 * 5.15 Mr 4.21; Lc 8.16; 11.33 * 5.16 1P 2.12 * 5.18 Lc 16.17
* 5.21 Ex 20.13; Dt 5.17 * 5.27 Ex 20.14; Dt 5.18

yaddihbüt biíc yoobó muntih ā yapna caá.

²⁹“Ma jéihyepmant bóo quíibjìh en ñinahnit, yeejép chājna, caan dáhdih wáat yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípná mata bej tagaá. Míih quíib dahdih ma wáat yohochah, caan dáhjuh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah dahjih iiguípná bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, en ñinahnit, yeejép chājatdih cádahat caá náahap.”

³⁰“Míih jéihyepmant bóo téihyahjìh yeejép chājna, caán téihyahdih ma déuc bóod yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípná mata bej tagaá. Míih téihyahdih ma yohochah, caán téihyahjuh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyahjìh iiguípná bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús queétdih át niijíp wüt jì.”

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹“Ñi nuowádih nin pah ī niij náoh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Yaddih yohihna, ñi yohat pínah papélahdih wáhnit, caántdih ñi jéih yohna caá’, it niijíp wüt yah jì.”

³²Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: ‘Ájeéh bóli bíh newéjìh yeejép mi chājat júbjuh, newé caántdih ā jéih yohna caá. Páant mi chājcah yuhna, ā yohat túttimah, bíhjuh mi jwúb áa jumna, caanjìh yeejép mita chāj tagaá. Pánihna, det yohnitjìh jwúb áa jumna, yeejép ī chājna caá”, Jesús át niijíp wüt jì.”

Ded pah yoobópdih jwí naáwát pínah

³³“Jon játìh moondíh nin pah ī niij náoh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Dios ā enechah, wā niiját pah wā chājbpina caá. Páant wā chājcah, weemdíh ā peéh chāja naáh”, niijnít, ñi

niiját pahjuh chājat caá náahap’, it niijíp wüt jì.” ³⁴Obohjeéhtih, yeebboó ñi niiját pah chājihcan, Dios ā wütjìh niijcánjuh, ‘weemdíh peéh chājna’, niijná, bíh wütjìhjuh ñipí niijná caá. Yoobópdih nin pah yeebdíh wā naóhna caá: ‘Jeá táini ā jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbpina caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yuhna, Dios ā maáh jumapboó ā jumachah, ā wütjìh niiját pahjuh muntih niijná caá ñi chājap. ³⁵“Nin baác táini ā jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbpina caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yuhna, nin baácđih moondíh Dios maáh ā jumachah, ā wütjìh niiját pahjuh muntih niijná caá ñi chājap. ‘Jerusalén tútchi táini ā jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbpina caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, Jerusalén jwí Maáh chah wépní ā ñioni, caandíh jwí weñat pínah tútchi, oboh jumni tútchi nihcah, biíc yoobó muntih niijná caá ñi chājap.”

³⁶“Wā báadhna, wā niiját pah yoobópdih wā chājbpina caá’, ñi niiját biíc yoobó wā táican caá. Diosjuh yeebdíh ā jéih báadhdat túutna caá. Caanjéh ñíh wáó yoócdih jéih baabána, ā jéih jwúb eyana caá. Yeéb áihwā jumna, ñíh bácáhjìh niijná yuhna, áih wütjìh niiját pahjuh muntih niijná caá ñi chājap. ³⁷Obohjeéhtih, nin pahjuh ñi niiját: ‘Páant wā chājbpina caá’, niij, ‘Páant wā chājcah níft’, ñi niijí. Chah dawá jacna ñi niijchah, ā táican caá”, Jesús át niijíp wüt jì.

Jwí peéh chāj jwúbacat

(Lc 6.27-36)

³⁸“Ñi nuowádih nin pah ī niij náoh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá. ‘Bíh míh quíib dahdih ā búuh mawat pahjuh, meembút caandíh búuh mao jwúbanaá. Míih maó doóhđih ā daj mawat pahjuh, meembút caandíh daj mao jwúbanaá’, it niijíp wüt jì.” ³⁹Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Meemdíh yeejép chājnidih yeejép ma

* 5.29 Mt 18.9; Mr 9.47 * 5.30 Mt 18.8; Mr 9.43 * 5.31 Dt 24.1-4; Mt 19.7; Mr 10.4

* 5.32 Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11 * 5.33 Lv 19.12; Nm 30.2; Dt 23.21

* 5.34-35 Sal 48.2; Is 66.1; Mt 23.22; Stg 5.12 * 5.38 Ex 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21

chāj jwáubaca bojoó. Ded meemdíh íjnit, míh jéhiyepmant bóo páo tíbdih á mawachah, bíamantbut ma júutá, mawíhna, á jwáub mawat pínah niijná.*

⁴⁰Bíhboó ded pah ma chájatji jíb meemdíh á naóh yacachah, peéh chájat túutniboó míh camisadih meemdíh naóh yacnidih á wáhat túutuchah, caandíh wáhnit, ma dtoní jih bóo chóodihbut ma wáhuú. ⁴¹Bíhboó áih bíf déedih namá tacdih meemdíh á dno wáhat túutuchah, meémboó á jwabít pínahna ma duo wáhaá. ⁴²Ded á náahatdih meemdíh á wáubúchah, ma wáhuú. Bíh meemdíh á wafíhichah, caandíh ma wayaá”, Jesús át niijíp wut jí.

**Jwiítidih eníhcannitdih
Jesús á oyat túutat**

(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³“Ñi nuowádih nin pah í niij naóh bohéatjidih yeebbát níit joijí tagaá: ‘Ñijeéh jumnitdih níi oyoó. Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih eníhcac caá náahap’, íit niijíp wut jí.* ⁴⁴Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wá naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, níi túi chájaa. Det yeebdíh yeejép í chájachah, Diosdih níi wáubá, queétdih á túi chájat pínah niijná. ⁴⁵Pánih chájna, jwí íip jeámant bóo á weh níi jumbipna caá. Diosboó nihat cáacwádih bíc yoobó á túi chájna caá. Yeejépwádih, túinitdihbut yeó á túi cháhat túutna caá. Á wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut mah á buugát túutna caá. Cáacwádih bíc yoobó Dios á túi chájat pah, yeebbát bíc yoobó níi túi chájaa. ⁴⁶Yeebdíh oinitdihjeh níi oi jwáubanachah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta í wáubát túutni dinerodih wábhnitboó tubit yéjnit jumna yuhna, páant í chájna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíihwáboó nihatdih oinit, bíc yoobó teo wáacac caá náahap. ⁴⁷Yeéb níi déewádihjeh míc jwááhnit, níi wéi naóh wáubúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit yuhna, bíc yoobó í chájna caá. Obohjeéhtih, yeebboó nihatdih níi túi wéi jwááá. ⁴⁸Jeámant bóo

jwí íip nihatdih túi chájni á jummat pah, á weh jumna, bíc yoobó yeebbát nihatdih túi chájnit níi jumwá”, Jesús át niijíp wut jí.*

Ded pah caá jwí túi chájat

6 ¹“Dios túinidih á chájat túutuchah jepahnit, ‘íNi enee! Dios á wutat pah wá túi chájna caá’, bitadih níi niijca bojoó. Pánih bita í wéi enat pínahdihjeh bidna, í wéi naawátjeh níi túi chájat jíb wáat jumna caá. Dios jeámant bóo yeebdíh á wáuhcan níit.*

²“Moh yéjnitdih teo wáacna, bitadih níi júutca bojoó. Túi chájnit pah jíghonitboó nihat í wéi enatdih bidna, ded pah í chájat pah níi chájca bojoó. Queét namánaboó jumnitdih, jwiít judíowá jwí míc wáacac munnáboó jumnitdihbut ípí wáuhna caá, dawá queétdih ennit, í wéi naawát pínah niijná. Queétdih í wéi naawáchah, í túi chájatji jíb dée í bíbohna caá. Diosboó í túi chájatji jíb queétdih á jwáub wáuhcan níit. ³Obohjeéhtih, moh yéjnitdih teo wáacna, bíh ma chéen yoobát á jumuchah yuhna, caandíh júutcanjeh, ma wáhuú. ⁴Páant moh yéjnitdih níi teo wáacachah, cáacwá í encan yuhna, Diosboó á enna caá. Pánih enna, caanjéh níi túi chájatji jíb yeebdíh á wáuhbipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Ded pah caá jwí wáubát

(Lc 11.2-4)

⁵“Diosdih wáuhna, túi chájnit pah jíghonitboó nihat í wéi enatdih bidna, í wáubát pah yeebboó níi wáuhca bojoó. Queétdih wáuhna, jwiít judíowá jwí míc wáacac munnáboó, namánaboobát náhnit, Diosdih í wáuhna caá, dawá queétdih ennit, í wéi naawát pínah niijná. Páant cáacwá í wéi enatjeh caá í wáubát jíb dée.* ⁶Obohjeéhtih, yeebboó Diosdih wáubát túut niijná, níih tólihboó níi nem waad béjeé. Pánih nem waad béjnit, jwí íip jwí jéih enca naáhdih níi wáubá. Pánihna, cáacwá í encan yuhna, jwí íipboó yeebdíh ennit, á túi joibpna caá.

* 5.39 Lm 3.30 * 5.43 Lv 19.18 * 5.48 Lv 11.44-45; 19.2; Dt 18.13 * 6.1 Mt 23.5

* 6.5 Lc 18.10-14

Pánih joinít, ñi uúbúchah, yeebdíh ā tūi teo wáacbiṗna caá.

⁷“Dawá láa nin jacnajíhjuh wā uúbúchah, Dios weemdíh ā tūi jepahbiṗna caá”, caandíh jéihcannitboó í níj jenah joiná yuh caá. ⁸Pánihna, queét í uúbát pah ñi uúbhca bojoó. Obohjeéhtih, ñi uúbát pínah játih, jwí ípboó ded pah ñi náahatdih ā jéihna caá. ⁹Pánihna, yeéboó nin pah jwí ípdih ñi níj uúbú:

“Paá, meém jeáboó jumni, chah tūini ma jumuchah, meemdíh jwí wēina caá. Ma wūt chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá.

¹⁰ Nihat meém maáh ma jumatdih jéihnit, í jepaha naáh. Ma wutuchah, jeáboó jumnit í tūi jepahat pah, nin baácdih moonbút í jepaha naáh.

¹¹ Yeó jáap jumat pah jwí jeémát pínahdih ma wūhú.*

¹² Bitá jwiítidih í yéej chājatdih jwí yohat pah, meembút jwí yéej chājatdih ma yohoó.

¹³ Nemépwā í maáh jwiítidih ā yéejaihichah, ma teo wáacá, jwí yéej chājcat pínah niijná. Páant jwí uúbúchah, meém jwí Maáh chah wēpni jumna, ma jéih jepahna caá. Páant ma jumuchah, yeó jáap jumat pah nihat meemdíh í wēi naáwát caá náahap. Páant tí í jumuh nah’,

Diosdih ñi níj uúbú.

¹⁴“Bitá yeebdíh í yéej chājatdih ñi yohochah ennit, jwí íp jeáboó jumnibut yeé ñi yéej chājatdih ā yohbiṗna caá.

¹⁵Obohjeéhtih, bitá yeebdíh í yéej chājatdih ñi yohcah, jwí ípbut ñi yéej chājatdih ā yohcan níít”, Jesús át niijíp wut jī.*

**Ded pah caá jeémp jwuhcan
jwí uúbát**

¹⁶“Diosdih tūi uúbát tūat niijná, jeémp jwuhcan, jíghnit pah ñi jíghca bojoó. Páant tigaá tūi chājnit pah jíghnitboó ípí chājap. Cáacwā queétdih í wēi naáwátidih bidna, queét íih móotdih

jíghni pah í chājna caá. Páant í chājachah, jeémp jwuhcannit í jumatdih nihat ennit, ‘Queét tūinit caá’, í níj wēina caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá: Cáacwā queétdih í wēi naáwátjuh í jeémp jwuhcat jíib dée ā jumna caá. Diosboó queétdih ā wēi naóhcan níít. Queét í chājat pah ñi chājca bojoó. ¹⁷Obohjeéhtih, yeéboó jeémp jwuhcan, ñíih móotdih tūi chocnit, yeó jáap jumat pah ñi tūi míic ámohat pah ñi chājaá. ¹⁸Yeébdíh páant ñi chājachah, ñi jeémp jwuhcatdih cáacwā í jéihcah yuhna, jwí ípboó ā jéihbiṗna caá. Jwí íp, jwí jéih enca naáh, ñijeéh jumnit, jeémp jwuhcanjuh, ñi uúbúchah, ā enbiṗna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ñi uúbát jíib yeebdíh ā tūi chājbiṗna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

**Jeáboó búdí jíib jumni
panihnidih jwí bíbohah
(Lc 12.33-34)**

¹⁹“Nin baácbóo jum jwuhna, ‘Wíih pínahjuh caá’, níj jenah joinít, bí déedih dawá ñi ub ámohca bojoó. Nin baácbóo jumni ā moopáh bejbiṗna caá. Bíih moópcannidih bitaboó í nuumbiṗna caá. Pánihna, nin baácdih bóo bíf dée buadní pínahjuh ā jumuchah, caandíh ñi en ñinahca bojoó. ²⁰Obohjeéhtih, bíf déedih ñi en ñinahat pah Dios ā weñat pínahdih tūi jenah joí chājnit, búdí jíib jumni panihnidih jeáboó ñi bíbohbiṗna caá. Caán ñi bíbohniṗboó ā moópcan níít. Nuumnít í jéih ub bejcan níít. Pánihna, caanná ñi bíbohah pínah ā buadcan níít. ²¹Dios pehbóo ñíih búdí jíib jumni panihni ā jumuchah jéihnit, Dios ā weñat pínahdih ñi tūi jenah joibíṗna caá. Obohjeéhtih, nin baácbóojéh ñíih búdí jíib jumnidih bíbohni, ñi weñat pínahdihjuh ñi jenah joibíṗna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

**Ded pah jwí jenah joyátdih
jwí chājat
(Lc 11.34-36)**

²²“Jiát ā tūi yeh iiguíchah, jwí tūi jéih enat pah, Dios ā weñat pínahdih tūi

* 6.11 Pr 30.8-9 * 6.14-15 Mr 11.25-26 * 6.19 Stg 5.2-3

jenah joinít, túnidih ñi chājibpna caá. Ded pah ñi jenah joyátdihjeh ñi chājibpna caá. Túnidih jenah joinít, túnidih ñi chājibpna caá. ²³Obohjeéhtih, túicannidih jenah joinít, yeejépdih ñi chājibpna caá. Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah, tubit yeejép ñi chājat ā jumbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

**Dinerodih búdí bidna,
Diosboodíh ñi jéih bidcat**
(Lc 16.13)

²⁴“Ded Diosdih oini ā weñat pínahdih chājna, tubit pohba dinerodih ā jenah joicán niít. Obohjeéhtih, ded dinerodihjeh búdí jenah joinífoó Diosboodíh ā oican caá. Dinerojíhjenh weini jumna, Diosboodíh ā náahcan niít. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut bíic yoobó ñi jéih bidcan caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Dios ā wehdih ā túi en dawát
(Lc 12.22-31)

²⁵“Nin pah yeebdíh wā jwúb naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínah yéguehnadihbut ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandíh bidat chah Diosjeéh ñi túi jumát pínahboodíh ñi bidií. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ā wūhbiipna caá, ñi túi jumát pínah niijná. ²⁶Jwébehwādih ded pah Dios ā en dawátdih ñi jenah joyoó. Queét wápchi wihcan, jeémát í ámohat munádhbut í bíbohcah yuhna, jwí ípboó queétdih túi en daoná, í jeémát pínahdih ápi wáhna caá. í Obohjeéhtih, jwébehwādih ā oyat chah yeebboodíh Dios ā oina caá! Pánih oinit, yeebdíhbut ā túi en daobípa caá.

²⁷Nindih ñi túi jenah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáardíh ñi jéih túat numcán niít. Pánihna, búdí ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

²⁸“Ñi dawát pínah yéguehnadihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. Jiadhi bóo cháanadih ñi túi jenah joyoó. Caán cháana behna, ā túi jíghat pínahdih ápi

teocan caá. ²⁹Pánih teocan yuhna, maáh Salomónji áih túini yégueh chóodih duonít, ā túi jíghat chah cháanaboó ā túi jíghona caá.* ³⁰Caán cháanadih Diosboó ā túi jíghat túatna caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó buu déedih jum, cheibit déedih ā diib téh bejna caá. Páant ā diib téhechah, cáacwā ípi cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ā jumuchah yuhna, Dios caán cháanadih túi jíghoni ā chājna caá. Caán cháanadih túini yégueh dée pah ā wūhat chah yeebboodíh Dios yéguehdih ā wūhbiipna caá. Pánihna, caandíh búdí jenah joicánjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó. ³¹Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínahdihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. ³²Diosdih jéihcannitboó bíi déedih tubit ípi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, jwí íp jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ded pah yeebdíh jhdhdaditíh ā jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ā teo wáacat pínahdih ñi túi jenah joyoó. ³³Bíi déedih ñi bidat chah, Dios ā maáh jumatdih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih túini doonádh bitadih ñi naáwá, queétdih caandíh í jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, Diosboó nihát ñi náahatdih ā wūhbiipna caá. ³⁴Cheibit dedé ā yapat pínahdih búdí ñi jenah joicá bojoó. Cheibit yeejép ñi yapachah, Dios yeebdíh ā teo wáacbiipna caá. Buu ded pah ñi chājatdihjenh jenah joyát caá náahap. Bíih yeó jáardih bóo pínahdih tubit ñi jenah joicá bojoó. Dios yeebdíh en daonít, ā túi teo wáacbiipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

**“Yeejépwā caá”,
bitadih niij jéihcat**
(Lc 6.37-38,41-42)

7 ¹“Meém yeejép caá”, bitadih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcá, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán niít. ²Bitadih ‘Ápi túi chájan caá’, ñi niij enat pah, Diosboó yeebdíhbut bíic yoobó ā niij enbiipna caá.* ³Nin pah yeéb ñipi chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ā jumuchah, caanbítidih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ā jumuchah yuhna, ñi enat

* 6.29 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6 * 6.25-34 Sal 55.22; 1P 5.7 * 7.2 Mr 4.24

pah, ñi dée ā yéej chājatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ā jumuchah yuhna, caandíh ñi encan caá. Caandíh ñi encat pah, búdí yeejéj chājna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chāj? ⁴Yeebdíh búdí quíib becát panihni ā jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátidih weémboó meemdíh wā póoj yohbipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chājnit jumna yuhna, ‘Némé, túbít yeejéj chājna caá ma chājap. Caandíh ma cádaaha’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejéj chājnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chājatdih jenah joicánjeh, bita bainí ī yéej chājatdihjeh ñi jenah joí? ⁵Páant niijnít, túinit pah jígohnit ī chājat pahjeh muntih yeebbút bíc yoobó ñi chājna caá. Yeebdíh búdí quíib becát panihnidih ñi jwíih póoj yohat pah, ñi yéej chājatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi cádahat túttimah, ñi déefh bainí quíib becát panihnidih táí jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, ā yéej chājatdih ñi jéih cádahat túutbipna caá.

⁶“Mujjiowá panihnit yeejépwā Diosdih náahcannitdih áih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Páant ñi naáwáchah, caandíh joí ijnít, yeebdíh túbít yeejéj ita chāj taga. Momo mæwá panihnit, í náah chājnitdih Dioíh túini doonádih ñi naóhca bojoó. Queétdih ñi naáwáchah, joíihcan, búdí jíib jumni jeé tíibnadih momo mæwá bepédih ī wid chuñat pah, caán túini doonádih ita yoh tagaá”, Jesús át niijíp wut jī.

Diosdih jwí úbúchah, ā jepahat
(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷“Diosdih úbhna, ñi úbh cádahca bojoó. Páant ñi úbúchah, ded pah ñi úbátidih Dios yeebdíh ā wáhbiipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bid cádahca, ded pah ñi bidatdih yeebdíh ā wáhbiipna caá. Jéc panihnidih wuúmp mao cádahca, Dios ā wátbipna caá. ⁸Det Diosdih túí úbhnit, ī úbátjidih ī bíbohbiipna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh ī jwááhbiipna

caá. Det ī wuúmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih ā wátbipna caá. Pánihna, yeó jāap jummat pah Diosdih ñi úbúchah, yeebdíh ā jepahbiipna caá.*

⁹“¿Pan dahdih ñi wúúh yeebdíh ā úbúchah joinít, jee dáhboodíh caandíh ñita wáh taniít? Ñita wáhcan tagaá. ¹⁰¿Queejdíh ā úbúchah, bæcdih ñita wáh taniít? Ñita wáhcan tagaá. ¹¹Yeéb yéejnit jumna yuhna, ñi wíidih túinidih ñipí wúhna caá. Pánihna, ñi íp Diosboó yéejcani jumna, túini ñi wáhah chah caandíh úbhnitdih ā wáhbiipna caá.*

¹²“Bita yeebdíh ī táí chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadih ñi táí chājaá. Queéé yeebdíh ī táí chājchah yuhna, yeéboó queétdih ñi táí chājaá. Páant tigaá Moisés ā watatji, Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjibut ā niijíp”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

Bainí jéc naáwát
(Lc 13.24)

¹³“Jeáboó bejihna, Diosdih túí jenah joinít, ñi jepahaá. Pánih jepahnit, ā weñat pínahdihjeh ñi chājbiipna caá. Pánih chājnit, bainí jéc panihni ā jumuchah yuhna, ā pebhna bejni bainí namádih ñi jéih náan bejbipna caá. Obohjeéhtih búdí jécidih waadnit, búdí namádih ñi bejchah, dedé buwat ā wíhcan niít. Páant ā buocah, dawá jenah joicánjeh iiguíipna bejni namádih bejna, bæudnit ī jumbipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, bainí jécidih waadná, bainí namáboó ñi náan bejchah, táí jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pebhboó yeéb ñi bejihchah, ā buwuchah yuhna, caandíh táí jenah joinít jumna, ñi jéih buujábipna caá. Pánih náan bejna, Dios pebhboó juibínit, páantjeh ájeéh ñi táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, daocánnit túí jenah joinítjeh caán namáboó ī jéih náan bejbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.*

* 7.7-8 Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13 * 7.7-11 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15 * 7.12 Lc 6.31 * 7.13-14 Sal 1.6; Pr 4.18-19

**Cáacwā ded pah ī chājatdih ennit,
ded pah ī jumatdih jwí jéihyat**
(Lc 6.43-44)

15“Ñi túi chāja caá. ‘Dios naáwátlih naóh yapani caá’, níj yeenitdih ñi joyáh bojoó. Queét túinit pah jíghona yuhna, ī jenah joyátboó yeejép ā jumuchah, yeebdíh ī yéejaihbiṗna caá. 16Queétdih beh enat túut niijná, ded pah ī chājatdih ñi túi eneé. Yeejép ī chājachah enna, yeejép wā ī jumatdih ñi jéihbiṗna caá. Ī túi chājachah enna, túinit ī jumatdih ñi jéihbiṗna caá. Nin pah caá ā jumap: Ded óot nah iguñh pihana ápí quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna ápí quehcan caá. 17Túini nah túini dahna ā quehna caá. Obohjeéhtih, yeejép nahboó yeejép dahna ā quehna caá. 18Túini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut túini dahna ápí quehcan caá. 19Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, cáacwā ípí cáo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chājnitdih Dios ā yohbiṗna caá.* 20‘Dios naáwátlih naóh yapani wā jumna caá’, níj yeenitdih nin pah ñi beh enbiṗna caá: Ded pah ī chājatdih enna, yeenit ī jumatdih ñi jéihbiṗna caá”, Jesús át niijíp wut jī.*

**“Meemdíh wā jéihcan caá”,
Jesús ā niiját**
(Lc 13.25-27)

21“Dawá weemdíh ‘Maá’, niijnít jumna yuhna, jeáboó ī juibican níit. Wā íp jeáboó jumni ā weñat pínahdih chājnitjeh ā maáh jumapna ī juibíbiṗna caá. 22Péeni yeó jáapnadhí wā íp ā maáh jumapna waádihnit, dawá weemdíh jepahcannitjibut nin pah ī niijbiṗna yuh caá: ‘Maá, ma wépatjih ma naáwátlih jwiit jwí naóh yapanap jī. Ma wépatjih nemépwádhí jwí bacat túutp jī. Cáacwājeh ī jéih chāca naáhdih ma wépatjih jwí chāj jéutp jī’, ī niijbiṗna yuh caá. 23Obohjeéhtih, ‘Yeebdíh wā jéihcan caá! Yeejép chājnitjeh ñi jumna caá! Pánih jumnit, wā pebhna ñi waád jūóhca bojoó’, queétdih wā níj jepahbiṗna caá”, Jesús át niijíp wut jī.*

Chéne muú teonit naáwát
(Lc 6.47-49)

24“Ded wā bohéatdih jói jepahna, muú chāj pooni panihni ā jumna caá. Túi jenah joiní jwumép baácđih numah baád waadánit, áih jagápdih ā túi dodhdop be. 25Caán muúdhí ā péaat túttimah, búdí mah jūóh, muj búdí daab béj, búdí johlitbut ā jūúwáp be. Páant túbit ā johochah yuhna, caán muú numah dodhni jumna, ā áaccap be. 26Obohjeéhtih, ded wā bohéatdih joiná yuhna, jepahcan, túi jenah joicánni muú chājni panihni caá ā jumap. Caánboó óonjihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ā dodhdop be. 27Caán muúdhí ā péaat túttimah, mah búdí jūóh, muj daab béj, búdí johlitbut ā jūúwáp be. Pánih búdí ā johochah, caán muú áacna, búdí ā yáanap be”, Jesús át niijíp wut jī. 28Páant ā níj naáwáchah joiná, cáacwā ít jói wáhi bejep wut jī. 29“Caán túi jéihni pah jwiitdih ā níj bohéna caá. Moisés ā wutátjidih bohénit páant ípí níj bohécan caá. Pánih bohéna, caánboó yoobópdih tigaá maáh ā jumap”, ít míic niijíp wut jī.*

Bácah moópndih ā booaat
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 1Páant níj naóh bohé péanit, Jesús jeé ñaj yacapboó chúndniji ā bohénitdih át numah dei bejep wut jī. Ā dei bejechah ennit, dawá ájeéh ít pée bejep wut jī. 2Páant ī bejechah, bácah moópni jwááhnit, bóđicha caj yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, ma booañna, weemdíh ma jéih booana caá, Jesúsđih át niijíp wut jī.

3—iJúu! Wéinit meemdíh wā booana caá, caandíh teo jáhanit, át niijíp wut jī.

Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát át ñumáh bejep wut jī.

4—Meemdíh wā booaatjidih bitadhí ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádhí ma bejeé. Caanná juibínit, míh bácah ā ñuumátjidih ma jéutá. Moisés ā wutátji pah sacerdotewā ī cáo wáhat pínah

* 7.19 Mt 3.10; Lc 3.9 * 7.20 Mt 12.33 * 7.23 Sal 6.8 * 7.28-29 Mr 1.22; Lc 4.32

nijná, chéne jopwādih ma wūhuá, Dios meemdih ā booaatjidih ī jéihyat pínah niijná. Túttimah, ma déewājeéh ma jwúub jumuchah, ā túbipna caá, * Jesús caandih āt wēp niijíp wut jī.

Soldadowā ī maáhdih teo wūhnidih Jesús ā booaat

(Lc 7.1-10)

⁵Túttimah, Jesús Capernaum tútchina ā jūibínachah, Romano cien soldadowā ī maáh ā pebh jūibínit, nin pah caandih āt niijíp wut jī:

⁶—Maá, weemdih ma teo wáacá. Weemdih teo wūhni búdí wūna, wíh mūúboó ā lajna caá. Áih b́acah jwioní ā jumuchah, búdí tubanit, ā jéih bejcan caá, Jesúsdih āt niijíp wut jī.

⁷—Caandih booanadih wā bejmi caá, Jesús caandih āt niijíp wut jī.

⁸⁻⁹—Obohjeéhtih, Maá, wíh mūuná ma bejcah, ā túimi nacaá. Weem cháh wēpni ma jumuchah, ‘Wíh mūudih ma waád jūúwá’, niijní dée nihcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdih teo wūhni ā boobipna caá. Wā chah jumnit bita maáta weemdih ī wutna caá. Weembút soldadowādih wutni caá. Bícdih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, āpí bejna caá. Bíhdih ‘Ma jūúwá’, wā niijíchah, āpí jūóhna caá. ‘Nindih ma chájaa’, wā niijíchah, páant ā chájna caá. Weém wutni jumna, meembút wutni ma jumatdih wā jéihna caá. Ma wutat pahjeh weemdih teo wūhni ā boobipna caá, soldadowā ī maáh Jesúsdih āt niijíp wut jī.

¹⁰Páant ā niijíchah jói wēinit, Jesús ájeéh péenitdih nin pah āt niijíp wut jī: —Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nin soldadowā ī maáh judío nihcan yūhna, Diosdih ā túi jenah joiná caá. Caandih teo wūhnidih wā booaat pínahdih āt jéihyep taga. Weemdih caán ā túi jenah joyát pah, ded judío bíc yoobó jenah joinidih wā en jwuhcan caá. ¹¹Yeebdih wā naóhna caá. Péeni láa bita judíowā nihcannit, nihāt baácdih moón Diosdih túi jenah joinít, jeáboó Dios ā maáh jumupna dawá ī jūibíipna caá.

Caanná jumnit, Abraham, Isaac, Jacob bícdih ī jeémpipna caá.* ¹²Obohjeéhtih, judíowā Dios ā maáh jumupna bejnit déejidih, yeejép dupúnarpoó ā wahbipna caá. Caanná ā wahnitboó búdí j́gahni, íh maodih ī néeh ch́ac jūibíipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.*

¹³Páant queétdih niijíp péanit, soldadowā ī maáhdih nin pah āt jwúub niijíp wut jī:

—Míih mūuná ma jwúub bejeé. Meemdih teo wūhni booni ā jumna caá. ‘Jesús caandih ā booaipna caá’, ma niijíp jenah joyát pahjeh ā yapna caá, Jesús caandih āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, áih mūúboó jumni caandih teo wūhni āt boonap wut jī.

Pedro chudhdih Jesús ā booaat

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴Páant niijíp péanit, Jesús ā bohénitdih āt jwúub nūmah bejep wut jī, páant mūntih. Pánih bejna, Pedroíh mūuná jūibínit, it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Pedro chudh búdí pahat wūna, mi nájat chóoboó mi nájachah, Jesús āt enep wut jī. ¹⁵Pánih ennit, miíh téihyadih ā teo jáhanachahjeh, pahat āt dúucach bejep wut jī. Páant ā dúucuchah joinít, caántboó nāh nūhnit, Jesúsdih jeémát mit wūhup wut jī.

Dawá wunnitdih Jesús ā booaat

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶Tōo nāh jūúwáchah, dawá nemép caolih jumnitdih ī chéenwā Jesús ā jumni mūú jóocmant it wā jūibínar wut jī. Páant ī wā jūibínachah ennit, Jesús wā it bac bejep wut jī. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemépwādih ā bac bejat tútuchahjeh, cáacwáih b́acahmant it bac bejep wut jī. Bitā tubúp chūúhntidihbūt Jesús āt booa beedánar wut jī. ¹⁷Páant ā chájachah, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías ā niijátji pah āt yapap wut jī. “Jwí tubúp chūúátidih, jwí wunatdihbūt j́gah ennit, āt booaanap taga”, Isaías āt niijíp daacáp tají.*

* 8.4 Lv 14.1-32 * 8.11 Lc 13.29 * 8.12 Mt 22.13; 25.30; Lc 13.28 * 8.17 Is 53.4

Biquína Jesúsdiñ í péelhat
(Lc 9.57-62)

¹⁸Dawá Jesús pebh í jwí ñuhuchah ennit, Jesús á bohénitdih nin pah át niijíp wut jî:

—Chóbe conanaáboó jwí chúuh bejjîh, át niijíp wut jî.

¹⁹Páant niijnít, jélitna í dei bejchah, Moisés á wutatjidiñ bohéni Jesúsdiñ jwááhniñ, nin pah át niijíp wut jî:

—Bohéní, deyoób ma bejchah, weembút majeéh wá bejmi caá, át niijíp wut jî.

²⁰—Jia muijiowá íih muú pínah ítnadiñ í bíbohna caá. Jwébehwábut íih yécanadiñ í bíbohna caá. Obohjeéhtih, weémboó nihat cáacwá úud jeñé, wíih muujéñ pohba wá bíbohcan caá. Pánihna, wájeéh ma jüúwúchah, búdí bwat meemdíhbut á jumbipna caá, Jesús caandíh át niijíp jepahap wut jî.

²¹Páant á niijíchah joinít, bíñ jwuh nin pah át niijíp wut jî:

—Maá, majeéh weembút wá bejmi caá. Obohjeéhtih, wá bejat pínah játih wá íp á wunuchah, áih bácahdih wá yohat pínah niijná, ‘Ma chāo jwáhuú’, weemdíh ma niijí. Á wunuchah yoh péanit, majeéh wá bejbipna caá, át niijíp wut jî.

²²—Weemdíh náahcannit wunnit panihnit jumna, queétoó wunnitdih í yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wájeéh jumni pínah buu ma jüúwá, Jesús caandíh át niijíp wut yuh jî.

Búdí johlit nolihatdihbut á yayáat
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³Páant niij péanit, jélitboó dei jwabínit, búdí jááj chóodih á bohénitdih át numah waadáp wut jî. ²⁴Ímdih í chúuh bejchah, Jesúsboó át úwah bejep wut jî. Pánihna, ím tac yoób í buug lájachah pohba, Jesús á úwat pónih, búdí johlit át jüúwúp wut jî. Páant búdí nolihat á jumuchah, ít daábíhip wut jî.

²⁵—iMaá, jwiítidih ma teo wáacá! iDaabná caá jwí chájap! ít niij wucup wut jî.

²⁶Páant í niij wucuchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jî:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh táí jenah joiná, ñita úumcan tagaá, át niijíp wut jî.

Páant niijnít, ñah ñuhnit, johlit, nolihatdihbut jüühnit, “Ma yayaá”, át niijíp wut jî. Páant á niijíchahjeh, johlit nolihatbut bícmantjeh át yayáh bejep wut jî. ²⁷Páant á yapachah, en wáhi bejnit, queétdjeh nin pah ít múc niijíp wut jî:

—¿Dedé cáac tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut á yayáh bejna caá, ít niijíp wut jî.

Gadara baacdiñ moón nemép
caolih jumnitdih Jesús á booaat
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸Páant á yapat táttimah, Gadara baacna ít chúuh jwabínap wut jî. Caanná í chúuh jwabínachah, chéne neoná cáac yohopmant Jesúsdiñ ít jwááh dei jüúwúp wut jî. Queétoó nemép caolih jumnit, tubit tac behnit í jumuchah, caanná cáacwá ípí bejcap wut jî. ²⁹Pánihna, Jesúsdiñ jwááh dei jwabínit, nin pah ít niijí ñaacáp wut jî:

—¿Meém Dios wúúh, dépanih chájadiñ jüóh tigaá ma cháj? ¿Dios á peéh chájat pínah á judh jwuhuchah yuhna, játih jwiítidih peéh chájadiñ jüóhniñ beé ma chájap? ít niijíp wut jî.

³⁰Yúúpbit dawá momo muuwá bid jeémpna ít chájap wut jî. ³¹Pánihna, queétdih ennit, nemépwá nin pah Jesúsdiñ ít niijíp wut jî:

—Jwiítidih bacat túutna, cot muuwádiñ ma waadát túutá, ít niijíp wut jî.

³²—Júu, caán láa bácah ñi bejeé, Jesús queétdih át niijíp wut jî.

Páant á niijíchahjeh, queétoó cáacwáñh bácahmant bacnit, muuwádiñ nemépwá ít waadáp wut jî. Páant í waadáchah, wépép ñáo dei bej, ímna buug báah bejnit, muuwá ít chíic wun beedáh bejep wut jî.

³³Páant í yapachah enna, búdí úumnit, queétoó muuwájdih en daonítboó íih táttchina ít ñáo jweí jwúub bejep wut jî. Pániñ ñáo jwúub jwabínit, muuwá ded pah í yapatjidiñ, nemép caolih jumnitdihbut ded pah Jesús á booaatjidiñ ít naoh peetép wut jî. ³⁴Páant í naáwáchah joinít, nihat caán táttchidih

moón Jesúsdi enedih ít bejep wut jī. Pánih jwáibnit, caandih náahcan, íih baácmant Jesúswādh ít jwáub bejat túatup wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9¹Páant ī jwáub bejat túatuchah joinít, íih jááj chóona waadnit, Jesúswā ít jwáub cháuh bejep wut jī. Pánih cháuh bejnit, Jesús ápi jwáibni tútchina ít jwáub jwáibnap wut jī. ²Caanná ī jwáibnachah, caanjíh moón jéih yoocannidih ā ñajat chóojih Jesús pebhna ít beo jwáibnap wut jī. “Jesús nindih ā jéih booaipna caá”, ít níj jenah joyóp wut jī. Páant ī níj jenah joyátdih jéihnit, jéih yoocannidih nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—Ma weñeé. Ma yéejatdih meemdih wā yohna caá, át niijíp wut jī.

³Páant ā niijíchah joinít, biquína Moisés ā wutatjidih bohénit nin pah ít níj jenah joyóp wut yah jī: “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh jumna yuhna, páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, níj yeena caá ā chājar”, ít níj jenah joyóp wut jī. ⁴Páant ī níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih át niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi jenah jói? ⁵Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdih jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi níj jenah joiná caá. Oboghéhtih, ‘Ñah ñuhnit, ma yáac chāi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennit, wā niiját yoobópdih ā jumatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wépat wā bíbohathdihbút ñi jéihbipna caá. ⁶Weém nihat cáacwā úud jeñé, nin baácdih moondih jéih boaanit, ī yéej chājatdihbút wā jéih yohna caá. Pánih tibeé Dios weemdih ā wah deyanap jī, cáacwā ī yéejatdih wā yohat pínah niijná. Pánihna, caán wépatdih wā bíbohathdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jéutbipna caá, át niijíp wut jī.

Páant níj péanit, jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jī:

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih úbnit, míh muúboó ma jwáub bejeé, át niijíp wut jī.

⁷Páant ā niijíchah joinít, jéih yoocanniji ñah ñuhnit, áih muúboó át jwáub bejep wut jī. ⁸Páant ā booaanachah ennit, cáacwā ít en wáhi bejep wut jī. Pánih en wáhi bejnit, Dios Jesúsdi búde wépat ā wáhatdih jéihnit, Diosdi búde ít wéi naáwáp wut jī.

Jesús Mateodih ā jwáuwát túatut
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹Pánih booa péaniji caán muumánt bac bejnit, Jesús ā bohénitdih át jwáub numah jib bejep wut jī. Pánih bejnit, caanmánt jéohnit, weém Mateo pebh ī juyúp jī. Romanowā ī maáta ī wábat túatni dinerodih wábh wáhi wā jumup jī. Pánihna, caán láa wáhi tewat tólihboó wā chúudup jī. Caanjíh wā chúuduchah ennit, nin pah weemdih Jesús ā niijíp jī:

—Wájeéh ma péé jwáuwá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñuhnit, ájeéh wā bejep jī.

¹⁰Táttimah, Jesúswādh wáih muúboó numah jeémédih wā bejep jī. Weém páh dawá dinerodih wábh wáhnitdih, bita “Yeejépwā caá”, ī niijnátdihbút wā numah jeémép jī. ¹¹Páant queét biícdih jwí jeéméach ennit, biquína fariseowā jwíit Jesús ā bohénitdih nin pah ī níj jéihñup jī:

—¿Dépanih tigaá ñih bohéni dinerodih wábh wáhnit, yeejép chájnit bícdih ā jeémép? ī niijíp jī.*

¹²⁻¹³Páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowādh nin pah ā níj jepahap jī:

—Tubúp chāuhcannit cohnidih ípí bídcan caá. Wánnitjeh caá caandih ī bídip. Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bídcan caá. Oboghéhtih, ‘Wā yéejatdih jígahnit, wā túat nuúmhna caá’, níj jenah joinít caá teo wáacni pínahdih ī bídip. ‘Jwíit yeejépwā caá’, níj jenah joinítjeh teo wáacadih wā jwáuwáp be, ī yéej chājatdih cádahnit, túiniboodih ī túat numát

* 9.10-11 Lc 15.1-2

pínah niijná. Dios naáwátidih naóh yapani á niij daacátjidih yeebdih jéhiyat caá náahap. ‘ “Nuñúpwādidh ñi mao cáo wúhatdih weém wá náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jígah en teo wáacatdih caá yeebdih wá náah yacap”, Dios á niijná caá’, át niij daacáp tají.* Caán ded pah á daacátjidih jéhiyat túut niijná, ñi jwúub bohénaá. Caán á daacátji pah, jígah ennit, weém cáacwādidh teo wáacadih wá jūúwúp be, á niijíp jī.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdih

í uábh joyát

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴Túttimah, Juan Daabáni á bohénitboó jwí pebh jwinít, nin pah Jesúsdih í niij uábh joyóp jī:

—Jwiít Juan á bohénit, jwí nuowá í wutat pah jwípi jeémp jwuhcan caá. Fariseowābut bíic yoobó ípi chājna caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh í jeémp? Jesúsdih í niijíp jī.

¹⁵—Nin pah caá á jumap: Téihya chéoni á numah jeémpnit bíicdih á jum jwuhchah, jígahcan, ípi túi wēi jeémpna caá. Obohjeéhtih, caán téihya chéonidih bita í ub bejat túttimah, jígahnit, íta jeémp jwuhcan tagaá. Weém caán téihya chéoni panihni wá jumna caá. Pánihat pah tigaá wá bohénit wājeéh jumna, wēinit, páantjeh í jeémpna caá. Obohjeéhtih, bita weemdih í ub bejat túttimah, wá bohénitjeéh wá wihcah, caán láa jígahnit, í jeémp jwuhcan níit, Jesús queétdih á niijíp jī.

¹⁶Pánihna, ded pah jwí nuowá í wutatji áih jáap bohéatjij fariseowá í widfichah enna, Jesús queétdih nin pah á jwúub níj bohénap jī: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojih máa yégueh chóodih nah wai búudhdad á náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandih ñi chocat túttimah, jíint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwí nuowá í naáwátjidih wíh jáap bohéatjij wid naóhcat caá náahap. ¹⁷Pánihat dée, pah jwuhcanni iguñ macdih nuñúp chóojih í chājnjiji máa wuh wúhdih yáacat á náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna,

iguñ mac pahna, máa wuh wúh jéih yáuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant á yewechah, chénat pah áta búud tagaá. Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguñ mac, caandih yáacni chóobut á túi jumtipna caá. Pánihat pah, wíh jáap bohéat jwí nuowá í naáwátjijih wid naóhcat caá náahap”, á niijíp jī.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús á booaat

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸Wíh muúboó páantjeh jwí jumuchah, jwiít judíowá jwí míic wáacat muúdh en daonít í maáh á waád juyúp jī. Waád jwinít, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah á niijíp jī:

—Wá nuém jáantjeh mi wunah bejep be. Obohjeéhtih, caántdih ma teo jáha booaat túut niijná, wājeéh ma jūúwú. Páant ma teo jáhanachah, mi jwúub boobipna caá, Jesúsdih á niijíp jī.

¹⁹Páant á niijíchah joinít, Jesús wíh muúboó jeémp chūudnji, ñah ñuhnit, ájeéh á bac bejep jī. Jwiít á bohénitbut íjeéh jwí bejep jī. ²⁰⁻²¹Pánih bejnit, namádih jwí bejchah, cáacwá cáthí bíh wili wunnih mit jumap tají. Caánt doce jópchí mácanihat panihat wunnih, “Jesúh yégueh chóodihjeh juibí teona, wá boobipna caá”, mit níj jenah joyóp wut jī. Páant níj jenah joinít, Jesús táahmant jūóhnit, áih yégueh chóo yapatbitdih mit juí tewep tají. ²²Páant mi juí tewatdih jéihna, tac páud ennit, Jesús caántdih nin pah á niijíp jī:

—Nuumú, ma weñé. Weemdih téi jenah joinít, ma boona caá, á niijíp jī.

Páant á niijíchahjeh, mit boonap tají.

²³Túttimah, jwiít Jesús bíicdih maáih muuná jwí waád juibínap jī. Pánih waád juibínit, chíó póojnitdih, dawá ñaac jūimítdihbut jwí enep jī. ²⁴Páant í juñúchah ennit, Jesús queétdih nin pah á niijíp jī:

—Yeéb ñi bac bejeé. Mi wuncan caá.

Éona caá mi chājap, á niijíp jī.

Páant á niijíchah joinít, “Nih yána caá á chājap”, niijnít, cáacwá caandih í

* 9.12-13 Os 6.6; Mt 12.7

dehwep jī. ²⁵Pánihna, queét ī bac bejat títimāh, wunnih pebhna waad béjnit, miíh téihyadih Jesús át tewep wut jī. Páant ā tewečahjeh, boonit, mit ñah ñuhup wut jī. ²⁶Jóocmant ñuhnit caántdih ā booaat doonádih joinít, caán títchidih moondíh ít naóh peetép tajī.

**Chénewā jéih encannitdih
Jesús ā booaat**

²⁷Caanjíh jumnitji jwáub jibidih jwí beječah, chénewā jéih encannit neoná jwiítidih pée bejnit, nin pah ī niíf ej ñaacáp jī:

—iDavid juima, Dios ā wahní, jwiítidih ma jígah eneé! ī niíf jī.

²⁸Páant ī niíf ej ñaacáchah, jwiít Jesús bícdih bíh muáboó jwí waad béjep jī. Páant jwí waad béječah, queét jéih encannitbut ī ñuén waad juyúp jī. Páant ī waad juyúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niíf jī:

—‘Jwiítidih ā jéih booami nacaá’, éweemdíh ñi niíf jenah joí níit? ā niíf jī.

—Páant tigaá jwí niíf jenah joyóp, caandíh ī niíf jepahap jī.

²⁹Páant ī niíf jepahachah joinít, íih quíbdih teo jáhanit, nin pah ā niíf jī:

—Páant ā chájbipna caá’, ñi niíf jenah joyát pahjeh tigaá wā chájbip, ā niíf jī.

³⁰Páant ā niífchahjeh, ī jéih enep jī, buca. Pánih boaanit, Jesús nin pah queétdih ā jwáub niíf jī:

—Weém buutéh yeebdíh wā booaatdih bitadih ñi naóhca bojoó, ā niíf jī.

³¹Páant ā niífchah yuhna, bac bejnit, queétdih ded pah ā booaatjidih nihat pehbóo ít naóh peetép tajī.

Jéih wéhecannidih Jesús ā booaat

³²Páant ī bac beječah, Jesús pebh nemép jumnidih bita ī ñahwat ub waad juyúp jī. Caán nemép caandíh át jéih wéheat títucap tajī. ³³Páant ī ub juyúchah ennit, Jesús nemépdih ā bacat títucap jī. Páant ā bacat títucachahjeh, jéih wéhecanniji ā jwáub wéhenap jī. Caandíh ennit, nihat ī en wáhi bejep jī.

—iNin pah yapatdih nihat jwiít Israel baácdih moón jwípí encan jī! ī míc niíf jī.

³⁴Obohjeéhtih, fariseowā mácac ī míc niíf wéhenap jī.

—Nemépwā ī maáh ā wépatjīh caá nemépwádih ā bacat títucap, ī míc niíf jī.*

Jesús cáacwádih ā jígah enat

³⁵Pánihat títimāh, nihat botoni títchina, dahwani títchinadibut bohé jibidih bejna, Jesús jwiítidih ā numah bejep jī. Títchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowā jwí míc wáacat muúná waadnit, Jesús ápi bohénap jī. Dios ā maáh jumat táini doonádih naóhnit, nihat caanjíh moón tubáp chéúhnitdihbut ápi booanap jī.* ³⁶Pánih bejna, dawá cáacwā ovejawádih en daoní wíhcat pah yeejép yapnit, moh yéejnit ī jumuchah ennit, Jesús queétdih búdi át jígah enep jī.* ³⁷Pánih jígah ennit, jwiít ā bohénitdih nin pah ā niíf jī:

—Jóo dajat láa búdi tewat ā jumuchah yuhna, teonitboó daocánnitjeh ī jumna caá. Pánihat pah, táini doonádih joinít pínah dawá ī jumuchah yuhna, queétdih naóhnit pínahboó daocánnitjeh ī jumna caá. ³⁸Pánihna, táini doonádih chah dawá bohénitdih ā wahat pínah niijná, Diosdih ñi wáubá, ā niíf jī.*

**Jesús doce ā naáwát títutnit pínah
ī wútna**

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 ¹Títimāh, jwiít doce ā bohénitdih bid bojnit, nemépwádih bacaat pínah wépat, nihat wunnitdih booaat pínah wépatdihbut jwiítidih ā wúhup jī.

²Nin caá jwiít Jesús ā bohénit, ā naáwát títutnit pínah jwí wút: Simón ā jumup jī. Caandíh Pedro Jesús ā wút búudhdup jī. Á úd Andrésbut ā jumup jī. Santiago, ā úd Juanjīhbut ī jumup jī. Queét chénewā Zebedeo weh ī jumup jī.

³Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobut jwí jumup jī. Weémboó

* 9.34 Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 * 9.35 Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44 * 9.36 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5 Zac 10.2; Mr 6.34 * 9.37-38 Lc 10.2

Romanowā ī maāta ī uúbát tútnti dinerodih uúbh wáhni wā jumup jī. Bífh Santiago, Alfeo wúúhbat ā jumup jī. Tadeo, Lebeo ī níj wút búudhribut ā jumup jī. ⁴Bífh Simón, Celote wút jumni poómpdih bóobut ā jumup jī. Judas Iscariote, Jesúsdihi enihcannitdih duó wáini pínahbat ā jumup jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵Jwiít doce ā bohénitdih ā wēpatdih wūh, bífh tútchinaboó wahna, ded pah jwí chājat pínahdih nin pah Jesús jwiítidih ā níj naáwáp jī: “Judíowā nihcannit pebhna ní bejca bojoó. Samaria baáčboobát ní bejca bojoó. ⁶Diosdih jéihcannit jumna, búudnít ovejawā panihnit ī jumuchah, judíowā pebhboojéh ní bejeé. ⁷‘Dios maáh ā jumatdih ā júutat pínah bahnijeh ā judhna caá’, queétdih ní níj naáwá. ⁸Pánih naóhna, báčah moópnit, dawá tubáp chéúhnit, wanah bejnitdihbat ní booanaá. Nemép caolih jumnitfh báčahmant nemépwádh ní bacanaá. Páant ní chājat pínah wēpatdih yeebdfh wā wūhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdfh wā wūhat pah muntih, yeebbát bíic yoobó jíib náahcanjeh cáacwádh ní teo wáacá.

⁹‘Pánih bejna, dinerodih ní ub bejca bojoó. ¹⁰Wuh wúúh, túut nuumát pínah camisa, zapatos ub bejcan, íoh caját nahdihbat ní ub bejca bojoó. Ní duwát chóojeh ní duo béjeé. Ní bohénit pínahboó yeebdfh ī numah jeémpibpna caá. Ní duoní chóó ā mooróchah, queétoó ní túut nuumát pínah chóodihbat ī wūhbiapna caá. Queétdih ní teo wáacat jíib, páant caá yeebdfh ī chājbiapna caá.’

¹¹‘Caán tútchina juibínit, caán tútchidih jum jwūhna, yeebdfh wēi jwááhnitfh muúdhjeh ní chao jwúhúú. ¹²Jíih muúná waad béjnit, ‘Dios ā túyat níjeéh ā jumna naáh’, caán muúdh moondih ní níj. ¹³Páant ní níjíchah, tútinit ī jumát jíib, Dios ā túyat íjeéh ā

jumbipna caá. Obohjeéhtih, túcannit ī jumuchah, páant ní níjíchah yūhna, Dios ā túyat íjeéh ā wihcan níit. ¹⁴Yeebdfh náahcan, ī jóihcah, caán muumánt ní bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios ā yohat pínahdih júutat túut níjina, níih zapatosdih too dugnit, caán jumni becchídih ní peoh mao yoh jéenanaá. Pánihna, caán tútchidih moón yeebdfh ī náahcah, bíic yoobó muntih queétdihbat ní chāj júutá.* ¹⁵Yoobópdih yeebdfh wā naóhna caá. Peéh chājni yeó jáapdih Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moondihbat Dios búdi ā peéh chājbiapna caá.’ Obohjeéhtih, queétdih ā peéh chājat chah, yeebdfh náahcannitboodfh ā peéh chājbiapna caá”, jwiítidih ā níjíp jī.*

**Jesúfhwádh bita yeejép
ī chājat pínah**

¹⁶‘iWeemdh ní tái joyoó! Yeéé ovejawā panihnitdih jiwá panihnit pebhboó wā wahna caá. Pánihna, jopwá pah tac behcannit, maiwá pah ní túi yap náhninaá.* ¹⁷iNí tái chāja chaáh! Yeebdfh enihcannit ní maátadh ī wūhbiapna caá. Jwiít judíowā jwí míic wáacat muúboó waadnít, yeebdfh ī pūibipna caá. ¹⁸Wíihwá ní jumát jíib, caán tútchinadh moón ī maáta pebhna, chah wejnit maáta pebhbat yeebdfh ī ub bejbiapna caá. Caanná ī ub bejchah, queétoó maátadh, judíowā nihcannit maátadhbat wíih túini doonádh ní naóhbiapna caá. ¹⁹Páant maátadh ī wūhuchah, ‘Ded pah wā níját pínahdih wā jéihcan níit’, ní níj jenah jóicá bojoó. Yeebdfh ī uúbh joyóchahjeh, ní níját pínahdih Dios yeebdfh ā jéihyabipna caá. ²⁰Páant ā jéihyanachah, queétdih jepahna, yeé ní jenah joyátjijeh ní jepahcan túit. Dios jwí íp ā jenah joyátidih Túini Espírituboó yeebdfh ā naáwát tútbiapna caá.’

²¹‘Caán láa, det wíihwá ī jumát jíib, bíic weh jumna yūhna, maátadh naóh yacnit, ā déedih ā mao yohat tútbiapna caá. Í mána ī wehdih, ī wehboó ī

* 10.10 1Co 9.14; 1Ti 5.18 * 10.14 Hch 13.51 * 10.15 Gn 19.24-28; Mt 11.24

* 10.7-15 Lc 10.4-12 * 10.16 Lc 10.3 * 10.17-20 Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15

mánadibhut ī mao yohat tútþipna caá.*

²²Pánihna, yeéb wíihwā ñi jumát jíib, nihát yeebdíh ī eníhcan níft. Páant ī eníhcah, yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, weemdíh páantjeh ñi cádahcah, yeebdíh wā túi ubbipna caá, wā íip pehbóo ñi túi jumát pínah niijná.*

²³Wíih túini doonádih ñi naáwát jíib, bífc tútchidih moón yeebdíh ī yéej chājachah, bíih tútchina jwei béjnit, caanjíh moondíhbut ñi naáwá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni tútchinadih moondíh ñi naóh beedáat pínah játih, weém nihát cáacwā úud jeñé nin baácboó wā jwáub dei jǎóhþipna caá.

²⁴“Jáap jéihni caandíh bohéni chah nihcan caá. Bífc yoobó teo wúhniabut ā maáh chah nihcan caá.*” ²⁵“Ded pah weemdíh bohénidih ā yapat pah muntih weemdíhbut ā yapþipna caá”, jáap jéihnidih níj jengah joyát caá náahap. Teo wúhniabut ‘Ded pah wā maáhdih ā yapat pah muntih weemdíhbut ā yapþipna caá’, níj jengah joyát caá náahap. Obohjeéhtih, ‘Wā maáh chah jumna, caandíh yeejép ā yapat pah weémboodíh ā yapcan níft’, níj jengah joicát caá náahap. Weém muú mínah panihni, yeébbóo wā pebh moon pánihnit ñi jumna caá. Pánihna, cáacwā weemdíh ‘Beelzebú caá’, niijná, yeéb wíihwádihbut bífc yoobó yeejép ī niijbípna caá”, Jesús jwíitdih ā niijíp jī.*

¿Deddih tigaá úumat náah?

(Lc 12.2-7)

²⁶“Buu láa cáacwádih wíih túini doonádih ñi naáwáchah yuhna, joíhcan, bita ī encah, yeebdíh yeejép ī chājþipna caá. Pánih yeejép ī bih chājachah yuhna, túttimah nihát ī túi jéihþipna caá. Yeebdíh yeejép chájnitdih ñi úumca bojóo.*” ²⁷Pánihna, buu ded pah yeebdíhjah wā bohéatdih túttimah dawá cáacwā cátih úumcanjeh ñi naáwá. ²⁸Cáacwā yeebdíh maona, ñíih bácahdíhjah ī mao yohna caá. Obohjeéhtih, ñíih caolihdih ī jéih maocan

caá. Pánihna, det yeebdíh mao yohíhnitdih ñi úumca bojóo. Obohjeéhtih, Diosboodíh caá úumat náahap. Caanjéih tigaá ñíih bácahdih, ñíih caolihdihbut iiguíþna ā jéih yohna caá.

²⁹“Chéne jwébehwábit bainbitjeh ī jíib jumuchah yuhna, bíicbitdih Dios ā buúdadcan caá. Dios ā wutcah, caanbít ā wuncan níft. ³⁰Ñíih waó yoócnadih Dios jengah en beedáni jumna, ded pah ñi jummatdihbut ā túi jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh ā túi jéih en daoná caá. ³¹Jwébehwádih ā oyat chah, yeebboodíh ā oina caá. Pánih oinit, ā en dawátidih jéihna, ñi náhni dahwaca bojóo”, Jesús ā niijíp jī.

“Weém Jesúh caá”, úumcanjeh, niiját

(Lc 12.8-9)

³²“ ‘Weém Jesúh caá’, ded bitadih ā niijíhcah, weembút caandíh ‘Caán wíih caá’, wā íip jeáboó jumnidih wā niijbípna caá. ³³Obohjeéhtih, ded wíih jumna yuhna, ‘Weém Jesúh nihcan caá’, bitadih ā niijíhcah, ‘Caán wíih nihcan caá’, weembút wā íipdih wā niijbípna caá”, Jesús ā niijíp jī.*

Jesús cáacwádih chéne poóm ā chájat

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴“¿Ded pah tigaá yeéb weemdíh ñi níj jengah joí? ‘Áih doonádih joínit, nihát cáacwā túi bífcidih ī jumbipna caá’, ¿ñi níj jengah joí níft? Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cáacwā wā bohéatdih ī joyát túttimah, biquína wā naáwátidih ī túi wéi joyóchah, bitaboó caandíh jepahcan, queétdih ī en júihþipna caá. ³⁵Biquína behnit wā naáwátidih ī túi joyát jíib ī weh queétdih ī eníhcan níft. Behnit yaádh wā naáwátidih ī túi joyát jíib ī weh yatá queétdih ī eníhcan níft. Í chudhna yaádh wā bohéatdih ī túi joyát jíib, ī weh áana yaádh queétdih ī eníhcan níft. ³⁶Ded weemdíh jepahnidih ā déewá yoobát ī eníhþican nacaá.*”

* 10.21 Mr 13.12; Lc 21.16 * 10.22 Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17 * 10.24 Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20 * 10.25 Mt 9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 * 10.26 Mr 4.22; Lc 8.17 * 10.33 2Ti 2.12 * 10.35-36 Mi 7.6

³⁷"Ded weemdih ā oyat chah ā mánadhí, ā wehdih oina, wíhí nihcan níft. ³⁸Pánihna, cruzboó wánna, yeejép wā yapat pínah pah, ded wíhí ā jumat jíib yeejép ā yapbipna caá. Pánih yeejép yapatdih éumnit, jweiná, wíhí nihcan níft. * ³⁹Ded weemdih táí jenah joicán, bíf déedih en nínahnit, ā náahatdihjeh chájna, iiguírna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded áih pínahdih jenah joicánjeh, wā weñat pínahdih chájniiboó páantjeh wájeé ā táí jum'bipna caá", Jesús ā niijjép jí. *

Jwiítidih jíib wáhat panihni

(Mr 9.41)

⁴⁰"Det yeéb wíhíwádhí táí náahna, weemdíhbut í náahna caá. Pánihna, weemdíh táí náahni weemdíh wahnidihbut ā náahna caá. * ⁴¹Dios naáwátdih naóh yapani ā tawat jíib Dios caandíh ā táí chájipna caá. Á naáwátdih naóh yapani ā jumuchah enna, ded caandíh táí náahna, naóh yapanidih ā táí chájat pah Dios caandíhbut bíic yoobó ā táí chájipna caá. Ded túini ā jumat jíib, Dios caandíh ā táí chájipna caá. Túini ā jumuchah ennit, bíihboó caandíh táí náahna, túinidih Dios ā táí chájat pah, caandíh náahnidihbut bíic yoobó ā táí chájipna caá. ⁴²Ded wíhí moh yéejni ā jumuchah enna, caandíh ā babhbat pínah, bainí mahjeh ā wáhuachah yuhna, ā teo wáacatbit jíib, Dios caandíhbut ā táí chájipna caá", Jesús jwiítidih ā niijjép jí.

Juan Daabáni ā uébh joyát tétuat

(Lc 7.18-35)

11 ¹Páant jwiít ā bohénitdih ā naóh péaat túttimah, caán baácdih bóo tútchinadhí moondíh Jesús áih túini doonádhí bohénadhí ā bejep jí. Jwiítbut bíhí tútchinadhí moondíh bohénadhí jwí bejep jí. ²Pánih bejnitjí jwí jwáub juyúchah, Jesús ded pah ā chájat doonádhí Juan Daabáni nemat muéboó jumni át joyóp tají. Pánih joinjí ā bohénitdih Jesús pebhna át wahap tají, caandíh í uébh jóf enat pínah niijná.

³Páant ā wahachah, jwí pebh jwinít, nin pah Jesúsdhí í níj uébh joyóp jí:

—Juan jwiítidih nin pah ā níj uébh jóf enat tétuat be: "Wá túttimah bíhí ā jéóh'bihna caá", ¿wá niijnjí níft meém? ¿Wá niijnjí ma nihcah, bíhdih páñat náah níft?" ā niijjép be, Jesúsdhí í niijjép jí.

⁴Páant í níj uébh joyóchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā níj jepahap jí:

—Buu ded pah ní joinátjí, ní enatjidihbut Juandih nin pah níj naáwádhí ní bejeé: ⁵"Jéih encannitjí, jéih joicánnitjí, jéih bejcannitjidihbut ā booana beé. Bácah moópnitjí, wanah bejnitjidih yuh buca ā booana beé. * Moh yéejnitdih ā táí ubat pínah doonádhíbut naóhna ā chájap be. * ⁶Pánihna, "Ded weemdíh táí jenah jóf cádahcannidih Dios ā wéi enna caá", Jesús ā niijjép be', Juandih níj naáwádhí ní bejeé, ā niijjép jí.

⁷Páant ā niijíchah joinít, Juandih naáwádhí í jwáub bejep jí. Páant í jwáub bejehah, Juan ded pah ā jumatdih dawá jwíjeéh péenitdih Jesús nin pah ā níj naáwáp jí: "¿Dedédih enedih bej tigaá nípi cháj, mué wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yilip déedih johlit ā joh jwejni panihnidih enedih ní bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det bíabóó í naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanejeh, yoobópdih ápi naáwáp wut jí. ⁸Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh duonidih enedih ní bejnit beé?

Obohjeéhtih, túini yégueh duonít maátaih muéboó ípi jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ⁹Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ní cháj? Páant tigaá Juan ā jumup. Bitá naóh yapanit chah ā jumna caá. ¹⁰Juan ā jwíhí naóh waáwát pínahdih jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj naóh daacáp tají:

Á wáúhdih Dios nin pah ā niijjép be: "Ma játih wá naáwátdih naóh waóhni pínahdih wá wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, cáacwá í jepahat pínah

* 10.38 Mt 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24 * 10.39 Mt 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33; Jn 12.25 * 10.40 Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16; Jn 13.20 * 11.5 Is 35.5-6 * 11.5 Is 61.1

nijná”, Dios ā niijp be’, āt niij
daacáp tají. (Mal 3.1)

¹¹Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá.
Nihat bita chah Juan Daabáni ā jumna
caá. Obohjeéhtih, páant ā jumuchah
yuhna, Dios ā maáh jumupna ded oboh
jumniboó Juan chah ā jumbipna caá.

¹²“Juan ā bohé jwíh láa buu láana,
Dios ā maáh jumupboó dawá í waadát
pínahdih búdí í bidna caá. Pánih bidna,
Diosdih táí jenah joinít, yeó jáap jumat
pah chah dawá waadná caá í chájap.
Obohjeéhtih, bitaboó páant í waadát
íjnit, queétdih í jáhna yuh caá. ¹³Juan ā
jūwát pínah játih, nihat Dios naawát
naóh yapanitboó daácna, Moisésbut
daácna, Dios ā maáh jumt pínahdih ít
naóh daacáp tají. Juanbut caandíh
muntih ā naóh bohénap be.* ¹⁴“Dios ā
wahní ā jūwát pínah játih, Elías panihni
ā jūóhbirna caá’, jon játih í niijni tigaá
Juan ā jumup. Pánihna, “Yoobópdih tigaá
Juan í niijni Elías panihni ā jumup’,
yeebdíh niij jenah joyát caá náahap.*
¹⁵¡Ded molít jumna, ā táí joyó naáh!

¹⁶“Buu láa moón weemdíh
jephacannit nin pah ní jumna caá:
Yoahdih tíohnit wébít pah caá ní
jumup. Tíoh chúdnit, nin pah ípí niij
míc jūihna caá: ¹⁷“Jwí pelat póoj
tíhwichah yuhna, yeebboó ní búndíhcan
beé. Wənnitdih jwí jūí tíhwichah
yuhna, ní jūí wáaquíhcan beé’, í niij
míc jūihna caá. ¹⁸Páant í chájat pah,
yeebbút bíic yoobó níipí chájna caá.
Juan Daabáni cáacwajeéh jeémpcan,
poonidihbut ápi babhcap jí. Páant ā
chájah enna, ‘Nemép caolih jumni caá’,
niij jūihnit, ā bohéátdih ní joíhcap jí.
¹⁹Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwá úd
jeé, cáacwajeéh jeémpnit, wápí
babhna caá. Páant wā chájachah ennit,
‘Eneé. Nin búdí jeémpni, babh máihni
caá ā jumup. Romanowā í úbát tútni
núodih úbuh wúhnit, yeejép chájnit
bíicdih ápi pej jumna caá’, niij jūihnit,
weemdíhbut ní jephacna caá. Páant niij
jūihna, wébít pah caá ní jumup.

Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wətat pah
wā túi chájachah enna, ā jenah joyát
yoobópdih ā jumatdih ní jéihbirna caá”,
Jesús queétdih ā niijp jí.

Biíh tətchinadih moón í jephacat
(Lc 10.13-15)

²⁰Táttimah, biíh tətchinadih moón
caandíh í jephacatjí jūib, Jesús queétdih
ā jūihñup jí. Caán tətchinadih moón
biíh tətchina chah Dios ā wəpatjíh
Jesús ā cháj jútup yuh jí. Páant ā cháj
jútuchah yuhna, í yéejatdih í
cádahcap jí. Páant í cádahcatjí jūib nin
pah queétdih ā niij jūihñup jí:
²¹“¡Corazín tətchidih moón yeejép ní
yapbirna caá! ¡Betsaida tətchidih
moonbút yeejép ní yapbirna caá! Níih
tətchinadih Dios ā wəpatjíh búdí wā
cháj jútup yuh be. Páant ā wəpatjíh
wā cháj jútuchah enna, Tiro tətchidih
moón, Sidón tətchidih moonbút í
yéejatdih cádahnit, táiniboodíh íta tút
nəm tagáa. Jígahna dúwát chóo
duonít, í jígahatdih jútupna, tūu jóóhjíh
íta míc waáh tagáa.* ²²Nin pah
yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá:
Peéh chájat yeó jáapdih Dios Tiro
tətchidih moón, Sidón tətchidih
moondíhbut ā peéh chájat chah
yeebboodíh búdí ā peéh chájbirna caá.
²³Yeebbút Capernaum tətchidih moón,
‘Jwíit chah jumnit jwí jumna caá’, líni
míc niij jenah joí níit? Páant niij jenah
joiná yuhna, oboh jumnit ní jumbipna
caá.* Níih tətchidih Dios ā wəpatjíh
dawá láa wā cháj jútuchah yuhna,
yeé weemdíh ní jephacat be. Sodoma
tətchidih Dios ā wəpatjíh páant wā
cháj jútuchah nihna, caán tətchidih
moón í yéejatdih íta cádah tagáa.
Páant í cádahachah, caán tətchi
pántjeh áta jum tagáa.* ²⁴Yeebdíh
yoobópdih wā naóhna caá. Peéh chájat
yeó jáapdih Dios Sodoma tətchidih
moondíh ā peéh chájat chah
yeebboodíh búdí ā peéh chájbirna
caá”, Jesús ā niijp jí.*

* 11.12-13 Lc 16.16 * 11.14 Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mr 9.11-13 * 11.21 Is 23.1-18;
Ez 26.1—28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 * 11.23 Is 14.13-15 * 11.23 Gn 19.24-28
* 11.24 Mt 10.15; Lc 10.12

**“Wā pebh ñi choóat jūúwá”,
 Jesús á niiját
 (Lc 10.21-22)**

²⁵Caán láa nin pah Jesús jwí ípdiñh á niij úúbhup jī: “Paá, meém niñat baácđiñh moón, niñat jeáđiñh moonđiñhbut í maáh ma jumuchah, meemđiñh búđi wā weína caá. ‘Jwiít táí jeíñnit caá’, niijnđiñh wā bohéatđiñh ma beh joyát túutcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíñh mapí beh joyána caá. Páant ma chājachah, ‘Túina caá, Paá’, meemđiñh wā niijná caá. ²⁶Páant tigaá, Paá, mapí wēi chājap”, á niijjīp jī.

²⁷Páant niij úúbh peánit, cáacwáboodíñh nin pah Jesús á niij naáwáp jī: “Dios wā íp niñat á wēpat bíc yoobó weemđiñhbut á wūhup be.* Ded pah wā jumatiñh wā ípjuh caá á jeíhyep. Bíñh jeíñni wihcan caá. Pániñna, ded pah wā íp á jumatiñhbut weemjéh caá wā jeíhyep. Det wā ñíonitđiñhbut wápí bohéna caá. Jwiítjuh caá caandíñh jwí jeíhyep.* ²⁸Yeéb niñat teo wējñt, chodóp đwonít panihnit wā pebh ñi jūúwá. Páant ñi jūúwáchah, yeebđiñh wā choóat túutbipna caá. ²⁹Weém bícđiñh túi bejnit, wā naáwátđiñh jenah joinít, ñi wēi jepahaá. Weém cáacwáđiñh jígah ennit, oboh jumni pah queéđiñh túi teo wáacni wā jumna caá. Páant wā jumatiñh en yacnit, wā naáwátđiñh túi jenah joiná, túi choonít panihnit ñi jumbiñna caá.* ³⁰Pániñh choonít jumna, wā weñat pínahđiñh ñi chājachah, yeebđiñh á bñocan niít. Búđi chodot panihniđiñh đuwát túutcan, ñi bñujáca naáđiñh yeebđiñh wā wutcan niít”, á niijjīp jī.

**Chooát yeó jáapđiñh Jesús á
 bohénit trigodiñh í úuc jeémát
 (Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)**

12 ¹Bíñh choóat yeó jáapđiñh Jesús jwiítđiñh bohé bejna, trigo wáapđiñh á ñumah chóop yap bejep jī. Pániñh bejna, jwiít á bohénit ñuugúp wñna, trigodiñh jwí úuc jeémép jī.* ²Páant jwí úucuchah enna, jwíjeéh

bejnit fariseowá íjñit, Jesúsđiñh nin pah í niij jūihñup jī:

—Jwiítđiñh ma joi jwúhuá. ¿Dípanih tigaá jwí choóat yeó jáapđiñh yñna, ma bohénit í teo? Pániñh teona, Dios á wutatiñh yap yohna caá í chājap, í niijjīp jī.

³⁻⁴Páant í niijíchah joinít, “Wā bohénit í yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queéť fariseowáđiñh nin pah á niij bóod chñup jī:

—Davidji á pej jumnitjñh ñuugúp wñna, Dioíñh mññá waadnit, sacerdotewá Diosđiñh í wññijji pandih ít jeémép wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewájeh í jeémát pínah át jumup wut jī. Dios wutna, bitadiñh caán pandih át jeémát túutcap wut jī. ¿Davidwá páant í chājatjidiñh Dios naáwátđiñh í daácni núodiñh ñi bohécannit jī? Caán pandih í jeéméchah yñna, ‘Ñi táí chājcan beé’, Diosboó át niijcáp wut jī. Pániñat pah, bñu nin trigodiñh úuc jeémepna, wā bohénitbut Diosđiñh í yap yohcan caá.* ⁵Nindiñhbut ñi náñinaá: Dioíñh mñuúboó teonit sacerdotewá jwí choóat yeó jáapđiñh ípí choocán caá. Páant í choocán yñna, Dios á wutatiñh yap yohnit niñcan caá. ¿Páant Moisés á wutatiñh ñi bohécannit jī? ⁶Yeebđiñh nin pah niij naóhna caá wā chājap: Dioíñh mñuúđiñh wéina, caán mñuúboó teonit í choocáh enna yñna, ‘Á túina caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, caán mñuúđiñh ñi weñat chah weemboodíñh weñat caá náahap. ⁷Dios naáwát nin pah á niijná caá: ‘Ñuñpwardiñh mao cáo wúhat wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitaboodíñh ñi jígah en teo wáacat caá wā náahap’, Dios á niijná caá.* Páant á niijátjidiñh beh joiná niñna, wā bohénitđiñh ñita jūihcan tagaá. Queéť caandíñh úuc jeémepna, yap yohna í chājcan caá. Pániñna, queéđiñh ñi jūihñat á táican caá. ⁸Niñat cáacwá úud jeñé, weemjéh tigaá choóat yeó jáapđiñh cáacwá ded pah í chājat pínahđiñh wutni wā jumna caá, Jesús á niijjīp jī.

* 11.27 Jn 3.35 * 11.27 Jn 1.18; 10.15 * 11.28-29 Is 30.15; Jer 6.16 * 12.1 Dt 23.25
 * 12.3-4 1S 21.1-6; Lv 24.9 * 12.5 Nm 28.9-10 * 12.7 Os 6.6; Mt 9.13

Téihya ágahnidih Jesús á booaat
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Páant níj péa, bejnit, jwí míc wáacat munná jwiítidih Jesús á numah waád jwibínap jī. ¹⁰Caanjíh téihya ágahni á jumup jī. Pánihna, fariseowāboó Jesúsdihi naóh yacat túut niijná, caandíh nin pah í níj wábh joyóp jī:

—¿Ma jengah joyóchah, jwí chooát yeó jáapdih Dios á booaat túut níit? í niijíp jī.

¹¹—¿Níh oveja ítboó á buug yácahah ennit, nita jwáub ubcan taniit?*

¹²Obohjeéhtih, oveja chah caá cáacboó á jīb jumup. Pánihna, chooát yeó jáapdih yuhna, cáacwādih Dios á teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih á niijíp jī.

¹³Páant níj péanit, caan téihya ágahnidih nin pah á níj wutup jī:

—Míih téihyadih ma yoo dawwá, á niijíp jī.

Páant á niijíchah joinít, áih téihyadih á yoo dawúp jī. Páant á yoo dawúchahjeh, áih téihya á táyah bejep jī. ¹⁴Páant Jesús á boanachah ennit, fariseowá í íj bac bejep jī. Pánih íj bac bejnit, ded pah Jesúsdihi í mao yohat túutat túut niijná, í míc wéhenap wut jī.

Jesús ded pah á jumat pínahdih Isaías á daacátji

¹⁵Pánihna, fariseowá caandíh í mao yohíhatdih jéihna, Jesús jwiítidih bíaboó á numah bejep jī. Páant jwí bejchah ennit, dawá jwiítidih í péenap jī. Páant í péenachah, nihát í ub jéóhniit wunnitdih Jesús á boonanap jī. ¹⁶Pánih boosanít, ded pah á chájatdih bitadih á naawát túutcap jī. ¹⁷Queétdih booana, jon Játih Isaías nin pah á daacátji bíic yoobó á chájap jī:

¹⁸“Dios nin pah á niijná caá: ‘Nin wá wahní, wá oini, weemdíh á túi teo wúhuchah, búdí wá wéina caá. Caandíh Túini Espiritudih wá wúhbična caá, wá wépat bíic yoobó caanbát á bíbohát pínah niijná. Pánih jumnit, yoobópdihi wá chájat doonádih nihát baácdih moondíh á naóhbična caá.

¹⁹Pánih naóhna, míc jáiichan, bitadih íjjacan, túiniyeh á naóhbična caá.

²⁰Moh yéejnit panihnitdih jáiichanjeh, á túi teo wáacbična caá. Bitá jígahnitdihbut á weñabipna caá. Pánih jumna, cáacwá í míc yéej chájatdih ámohniit, túiniyeh á chájat túutbična caá.

²¹Áih túini doonádih joinít, nihát baácdih moón caandíh í túi jepahbična caá. Páant í túi jepahachah, queétdih ájéeh á túi jumát túutbična caá, Dios á niijná caá”, Isaías át níj daacáp tají. (Is 42.1-4)

“Nemép á wépatjīh Jesús á booana caá”, í niiját

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²²Bíih yeó jáap nemép jumnidih jwí pebhna cáacwá í ub juyáp jī. Nemépwá caandíh enat túutcan, ít wéheat túutcap tají. Páant í ub juyáchah, Jesús caandíh á boonanap jī. Páant á boanachahjeh, ennit, á wéhenap jī. ²³Pánihatdih ennit, nihát í wáhi bejep jī. Pánih wáhiniit, “¿Nin David jumma, Dios á wahní, jwí maáh pínahna níit?” í míc níj wábh joyóp jī.

²⁴Obohjeéhtih, páant í niijíchah joinít, fariseowāboó nin pah í niijíp jī: “Nihcan caá. Nemépwá í maáh Beelzebú á wépatjīhjah caá nemépwādih á bacanan”, í míc niijíp jī.*

²⁵Páant í níj jengah joyátidih jéihniit, Jesús queétdih nin pah á níj naawáp jī: “Det bíic baácdih moonjéh yuhna, míc maona, íta wun beedáh bej tagaá. Det tútchidih moón bíicwá yuhna, míc maona, queébtat íta jwéí peét bej tagaá. ²⁶Pánihna, Satanás, nemépwá í maáh áihwādih á bacanachah, bíic yoobó muntih áta yap tagaá. ²⁷Obohjeéhtih, ‘nemépwādih bacanít, í maáh á wépatjīh á wutna caá’, ní niiját yoobópdihi á jumuchah nihna, níjéeh jumnitboó ídéhé á wépatjīh tígáá ípí baca? Páant í bacanachah ennit, ‘Í túi chájna caá’, níipí niijná caá. Pánihna, weém páant wá

* 12.11 Lc 14.5 * 12.24 Mt 9.34; 10.25

bacanachah ennit, ‘Á tái chājcan caá’, ñi jéih niijcán caá. ²⁸Dios ā wēpatjīh nemépwādih wā bacanachah, Dios ā maáh wēpat ñi cātih ā jumna caá.

²⁹“Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newéih muuná ded nuúmihna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandih chéu péanit, áih bíi déedih ā jéih ubna caá”, Jesús ā niijíp jī. Páant niijná, nin pah niij naóhna át chājap wut jī: Nemépwā ī maáh wēpép ā jumuchah yuhna, Jesúsboó caandih chah wēpni jumna, ā jéih yap yohna caá.

³⁰“Ded wājeéh teocanni, weemdih en jūihni, nemépwā ī maáhjeéh ā jumna caá. Pánih jumna, weemdih jepahfnitdih ñun yóhna caá ā chājap.*

³¹⁻³²“Nin pah yoobópdih yeebdih wā naóhna caá: Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ī jwáub túut numúchah, Dios ī yéejatdih ā yohbipna caá. Det weém nihat cáacwā úud jeñédihbut yeejép wéhenit, ī túut numúchah, yeejép ī wéheatjidih Dios ā yohbipna caá. Obohjeéhtih, det Túini Espirituboodih yeejép ī wéhénachah, ī yéejatdih ā yohcan niít. Páant ī yéej chājatdih quíib buadcán, Dios queétdih iigúipna ā wahbipna caá”, Jesús queétdih ā niijíp jī.*

Máa quehe ded pah ā jumat naáwát
(Lc 6.43-45)

³³“Ded máa nah túini dahna ā quehechah ennit, túini nah ā jumatdih ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, bíih nah túicanni ā quehechah ennit, caan nah yeejép ā jumatdih ñi jéihna caá. Pánihat pah, cáac ded pah ā jumatdih jéihfnha, ā chājatdih enat caá náahap.* ³⁴Yeéb maiwā panihnit tubit yeejépwā jumna, yoobópdih ñi wéhecan caá.* Cáacwā ded pah ī jenah joyát pah bíic yoobó ípí wéhena caá.* ³⁵Pánih jumna, ded túi jenah joiní ápi tái wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jenah joiníboó yeejép ápi wéhena caá. ³⁶Pánihna, Dios ā peéh chāj láa ded yeejép wéhenidih ā

peéh chājbiipna caá. ³⁷Tái wéhenidih ‘Meém túini caá’, Dios ā niijbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodih ‘Meemdih peéh chājat ā náahna caá’, ā niijbipna caá”, Jesús queétdih ā niijíp jī.

Jwiít cáacwā jwí jéih
chājca naáhdih
Jesúsdih ī chāj júutat túutat
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸Bíih láa muú díitboó jwí jumuchah, biquina fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitjīh waád junít, nin pah Jesúsdih ī niijíp yuh jī:

—Bohéní, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ma chāj júutat, meém Dios ā wahni yoobópdih ma jumatdih jwí jéihyat pínah niijná, ī niijíp jī.*

³⁹Páant ī niijíchah joinit, Jesús queét maátadih nin pah ā niij jepahap jī:

—Yeéb yeejépwā Diosdih náahcannit ñi jumna caá. Pánihnit jumna, Dios ā wēpatjīh ñipí chāj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdih páant wā chāj júutcan niít. Dios naáwátidih naóh yapani Jonásjidih Dios ā wēp chājat pah muntih weemdíhbut chājnit, ā wēpat yeebdih ā jútbiipna caá. Páant bóojeh ā wēpat júutat ā jumbipna caá.* ⁴⁰Pánihna, Jonásjidih bádí queéj ā jeéméchah, bíic peihcanni yeó jáap áih wudah díitboó át jumup wut jī. Pánihat pah weém nihat cáacwā úud jeñéboó wunnit, jeé íitboó ī yohat túttimah, bíic peihcanni yeó jáap caánboó wā jumbipna caá. Pánihat túttimah, wā jwáub boo pud jūwúchah, Jonás ā yapatjidih náhnit, Dios ā wēpatdih ñi jéihbipna caá.* ⁴¹Jonás Nínive tútchidih moonjídih Dios queétdih ā peéh chājat pínah doonádih ā naáwáchah, ī yéejatdih cádahnit, it túut nuúm beedép wut jī. Pánihna, cáacwādih ā peéh chājat yeó jáapdih queét Nínive tútchidih moonidih Dios ā peéh chājcan niít. Obohjeéhtih, Jonásji chah caá weém wā jumup. Páant wā jumuchah yuhna, yeéboó weemdih ñi jepahcan caá. Páant ñi jepahcat jíb Dios yeebdih bádí ā peéh

* 12.30 Mr 9.40 * 12.31-32 Lc 12.10 * 12.33 Mt 7.20; Lc 6.44 * 12.34 Mt 3.7; 23.33; Lc 3.7 * 12.34 Mt 15.18; Lc 6.45 * 12.38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16 * 12.39 Mt 16.4; Mr 8.12 * 12.40 Jon 1.17

chājbpina caá. * 42Chóop yapapboó jumni baácdih moón í maáh wili maáh Salomón túi jéihni ā jummat doonádih jointí, ā naáwát dih joyát túut niijná, yuúp mant mit jūwúp wut jī. Obohjeéhtih, caán túi jéihni ā jummat chah weémboó wā jumna caá. Páant wā jumuchah yuhna, yeébbóo weemdíh ñi joíhcan caá. Páant ñi joíhcat jīb cáacwádih ā peéh chājat yeó jáapdih Dios yeedíh búdí ā peéh chājbpina caá, Jesús ā niijíp jī.*

**Bacaniji nemép ded pah
ā jwúub waadát**
(Lc 11.24-26)

43“Nemép í bacaniji, mué wihcapboó jibna, ā jummat pínah bíh muu pánihnidih ā táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, ā jéih bid juicán caá. 44Pánih bid juicán, ‘Weemdíh í bacaniji muuná wā jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ā míc níj jenah joiná caá. Páant níj jenah jointí, ā jwúub juí enechah, áih muújí túi tóodh ámohni panihni ā jumna caá. Caán cáacboó ā túut nuumcáh, áih jéc páantjeh pāa lajni panihni ā jumna caá. 45Páant ā jumuchah ennít, nemépboó bita siete ā chéenwā chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queétdih ā numah waadná caá. Páant yeejép í wutuchah, í waadni cáac chah yeejép chājni ā jumbipna caá. Pánihat dée pah yeéb yeejép wádih ā yapbipna caá”, Jesús cáacwádih ā niijíp jī.

Jesús ā déewā caandíh í bidat
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46Páant Jesús queétdih ā naáwát pónih, caandíh míc wéheat túut niijná, ā ín ā úudwā bíicdih jóocmant ít juyúp wut jī. 47Páant í juyúchah ennít, jwíjeéh jumni Jesús dih nin pah ā niijíp jī:

—iMa eneé! Meemdíh míc wéheat túut niijná, ma ín ma úudwā bíicdih jóocmant í páina caá, ā niijíp jī.

48—Ma niiját táina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā ín? ¿Det tigaá wā úudwā? ā niijíp jī.

49Páant niijnít, jwíít ā bohénitdih júttnit, nin pah ā niijíp jī:

—Nit caá wā ín, wā úudwā panihnit. 50Det wā íp Dios ā náahat pah chājnitjeh wā úud, wā jwan, wā ín panihnit í jumna caá, ā niijíp jī.

Waáh momni naáwát
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 1Caán yeó jáapjeh muntih Jesús mué díitboó jumni jī ā bac bejep jī. Pánih bac bejnit, ím jwéejna jwíítdih ā numah dei bejep jī. Pánih dei bej, caanná juibínit, jwí chūudup jī. 2Páant jwí chūuduchah ennít, dawá cáacwā ā pebh míc wáac juyúchah, búdí jááj chóodih waadnit, ā chūudup jī. Jwíítdih bita bíicdih jwí ñuhup jī.* 3Á jenah joyátjeh queétdih bohéna, nin pah ā níj naáwáp jī:

“Bíic newé, waáh momodih ā bejep be. 4Páant ā waáh bojochah, biquí tíibna namádih ā buug nájap yuh be. Obohjeéhtih, waicanjeh jūóhnit, jwébehwā caán tíibnadih í jeémp beedánap be. 5Bíih tíibna jeejéh yewéni baác jumupboó ā buug nájap be. Pánih buug nájnit, waicanjeh ā chíih jūwúp yuh be. 6Pánih chíihna yuhna, yeó túbit ā cháhachah, ñeh bainíjeh jumna, ā díib téhah bejep be. 7Bíih tíibna nemép óot cáthí ā buug nájap be. Pánih buug nájnit, ā chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh í chíih yap bejchah, momniboó mánahnit, ā wunah bejep be. 8Obohjeéhtih, bíih tíibna túini baácboó ā buug nájap be. Pánih buug nájna, chíihnit, ā téi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih cien tíibna, bíih wawánadih sesenta tíibna, bíih wawánadih treinta tíibna ā jumup be. 9iDed molít jumna, ā túi joyó naáh!” queétdih ā niijíp jī.

**Á bohénit beh joicán,
Jesús dih í wúbh joyát**
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10Páant ā niiját táttimah, jwíít ā bohénit ā bohéatdih beh joicán, ā pebhna juibínit, nin pah jwí níj wúbh joyóp jī:

* 12.41 Jon 3.5 * 12.42 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 * 13.2 Lc 5.1-3

—¿Dépanih tigua cáacwādih bohéna, ma jengah joiní naáwátjijeh mapí bohé? jwī niijíp jī.

¹¹Páant jwī niijíchah joinít, Jesús nin pah jwiítidih ā niij jephah jī:

—Dios jwī maáh yoobát jumna, nihat cáacwādih ā teo wáacat pínah dooná, jwī déewá jon játih moondih ā jéihya jwuhca naáh doonádih bũũ yeéb wā bohénitdih Dios ā jéihyaat tútutna caá. Obohjeéhtih, bitadih páantjeh ā jéihya jwuhcan caá. ¹²Det caán doonádih túi joinítidih chah ā jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, det túi joicánnitboodíh bainí ī jéihyatdih ā déewá wáyat pah ā chájipna caá.*

¹³Cáacwā quíib wihcannit dée, ded pah ī enatdih ī beh encan caá. Molít wihcannit dée, ī joiná yuhna, ī jéih beh joicán caá. Páant ī jummatdih jéihna, wā jengah joiní naáwátjijeh queétdih wā bohéna caá. ¹⁴Jon játih Isaías ā daacátjī pah caá ī jumap.

‘Nin pah caá Dios ā niijíp: “Wā naáwátidih maatápdih joiná yuhna, caandíh níi beh joicán níit. Ded pah wā chájatdih enna yuhna, níi beh encan níit.

¹⁵Ded pah wā naáwát, wā chájatdihbút jéihhcannitjeh níi jumna caá. Pánih jumnit, weemdíh joíhcan, níih molítidih níi nem teona caá. Wā chájatdih enfhcan, níi quíib ũona caá. Páant níi chájcan nihna, túi enna, túi joiná, túi beh joinít níita jum tagaá. Pánih túi beh joinít jumna, túut nũũmnít, weemdíh níita bid tagaá. Páant weemdíh níi bidichah, níi yéejatdih yohnit, yeéb iiguípna níi bejat déedih wāta túi ub tagaá”, Dios ā niijná caá’, Isaías āt níij daacáp tajī.

(Is 6.9-10)

¹⁶“Obohjeéhtih, yeéb wā bohénitboó jéihfhnit jumna, ennit, níi beh enna caá. Joinít, níi beh joiná caá. Páant níi jumuchah, Dios yeebdíh ā wēi enna caá. ¹⁷Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Bũũ níi enatdih jon játih moón Dioihwā, Dios naáwátidih naóh yapanitbút búdí

enfhna yuhna, ī encap jī. Bũũ níi joyátidihbút búdí joíhna yuhna, ī joicáp jī”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.*

Waáh momni naáwátidih

Jesús ā beh joyáat

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸“Waáh momni naáwátidih beh joyát túut niijná, nindih wā naáwáchah, níi túi joyoó. ¹⁹Wíih túini dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít namáboó bũũg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joiná yuhna, beh joicán, ī jephacan caá. Pánihna, caandíh ī joyát túttimahbitjeh, nemépbóó jáóhnit, jwébehwā caán tíibnadih ī jeemát pahjeh, queét ī joyátjidih ā quíib bẽwúdana caá.

²⁰Bitá joinítboó, jeejéh yewéni baácdih bũũg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, búdí ī wēi jwuhna yuh caá. ²¹Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ī jumna caá. Pánihna, yeejép ā yapachah, wíihwā ī jummat jíib bitá queétdih ī yéej chájachah, waicanjeh wíih túini doonádih ī cádahna caá. ²²Bitá joinítboó nemép óotna cátih bũũg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, ī jephahna yuh caá. Obohjeéhtih, nin baácdih bóodih búdí jengah joinít, bíi déedihbút búdí ī bidna caá. Páant ī jengah joyóchah, ī joiní túini dooná páchahi panihni íih caolihboó ā jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jengah joicán, túiniboodíh ī jéih chájcan caá.

²³Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonádih joinít, túini baácbóó bũũg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joiná, túi beh joinít, ī túi jephahna caá. Pánih jephahnit jumna, Dios ā náahat pahjeh ī túi chájna caá. Biquína, cien tíibna ā quehat pah, chah túini yoobát ī chájna caá. Bitá, sesenta tíibna ā quehat pah, túini ī chájna caá. Bitaboó, treinta tíibna ā quehat pah, nũũp túini ī chájna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Trigo cátih yeejép yílip

ā chíihat naáwát

²⁴“Dios ā maáh jummat nin pah ā jumna caá: Wápchi mínah áih wápchiboó

* 13.12 Mt 25.29; Mr 4.25; Lc 8.18; 19.26 * 13.16-17 Lc 10.23-24

trigodih ā momop yuh be. ²⁵Obohjeéhtih, caán, nihat ájeéh moonbát ī ūwat pónih, caandíh eníhcanniboó áih wápchina jwinít, ā momatji cáth yeejép ylipdih ā momop be. Mom péanit, ā bejep be. ²⁶Táttimah, trigo chíhñit, ā jáap quehe jūwáchah, yeejép ylip ā jumatdihbut teo wühñit ī enep be. ²⁷Pánih ennit, wápchi mínah pebhna juibínit, nin pah ī níj wúbh joyóp be: ‘¿Maá, trigodihjeh ma momochah yuhna, dépanih tigaá míh wápchidih yeejép ylipbát ā chíh?’ ī níjíp be. ²⁸‘Weemdíh eníhcanni caandíh át momop taga’, ā níj jepahap be. ‘¿Caán jáoni ylipdih jwí wuí yóh jíh?’ ī níj wúbh joyóp be. ²⁹‘Ní wuí yóhca bojóo. Caandíh wuiná, trigodihbut ñita wuí yóh tagaá. ³⁰Trigo ylip bícdih ā beh jwuh naáh. Caán trigo ā behechah, yeebdíh nin pah wā níjbípna caá: “Yeejép ylipdih ní jwíh wuywá. Pánih wuí, nah chéo péanit, caandíh ní cáo yohoó. Pánih cáo péanit, trigoboodíh ní bóod ubwá. Pánih bóod ub beedánit, caandíh wá ámohat munná ní ámohoó”, wā níjbípna caá’, caandíh teo wühñitdih wápchi mínah ā níjíp be”, Jesús ā níjíp jī.

Mostaza tíb naáwát
(Mr 4.32; Lc 13.18-19)

³¹⁻³²“Dios ā maáh jummat nin pahbut ā jumna caá: Mostaza tíb cáo túbih pah bóo ā jumna caá. Pánih bainí túbih jumna yuhna, caandíh ī momochah, chíhna, ā túi behna caá. Páant ā behechah, áih cácanaboó dawá jwébehwá ípí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jummat. Áihwá daocánnit jwíh jumntiji, táttimah ī dao béjbipna caá”, Jesús ā níjíp jī.

Pan paáani naáwát
(Lc 13.20-21)

³³“Dios ā maáh jummat pan paáani panihni ā jumna caá. Pandih chájihna, yad wili trigo ojdi pamapdih yacnit, mahjíh wid, caandíh paáani pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ā tá paabípna caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jummat doonádih joinít, cáacwá ī tút nnumbípna caá. Queét joinítboó bitadih ī jwúb naáwáchah,

dawá joinít, queébtut ī tút nnumbípna caá”, Jesús jwiít dih ā níjíp jī.

Jesús ā jehah joiní
naáwátnejihjeh cáacwádih
ā bohéat
(Mr 4.32-34)

³⁴Cáacwádih bohéna, ā jehah joiní naáwátjihjeh Jesús ápi bohénap jī. ³⁵Pánih bohéna, Dios naáwát dih naóh yapani nin ā daacátji pahjeh bíc yooob ápi bohénap jī:
“Nin pah Dios ā níjná caá: ‘Wā jehah joiní naáwátjih wā bohébipna caá. Nin baácdih wā chājat táttimah, cáacwádih wā naóh jwuhca naáhdih wā naóh bípna caá’, ā níjná caá”, át níj daacáp tajī. (Sal 78.2)

Trigo cáth yeejép ylip naáwát dih
ā beh joyáat

³⁶Pánih naóh péanit, jáaj chóodih chúudniji aáb jühñit, caandíh joinít dih “Jwí bejna caá”, níjñit, munná Jesús jwiít dih ā numah jwúb aab béjep jī. Pánih munná aáb juibínit, jwiít caandíh nin pah jwí níjíp jī:

—Trigo cáth yeejép ylip chíhat naáwátjih ma bohénachah, jwí beh joicán beé. Pánihna, jwiít dih ma jéihya naáwá, jwí níjíp jī.

³⁷Páant jwí níjíchah joinít, Jesús nin pah ā níj jepahap jī:

—Weém, nihat cáacwá úud jeñé, wápchi mínah panihni caá. Weém Dios ā wahni jumna, trigodih momni panihni wā jumna caá. ³⁸Nin baác wápchi panihni, Diosdih jepahnit trigo panihnit ī jumna caá. Obohjeéhtih, nemépwā ī maáhdih jepahnitboó trigo cáth chíhni yeejép ylip panihni ī jumna caá.

³⁹Nemépwā ī maáh wápchi mínahdih eníhcanni yeejép ylipdih momni panihni caá. Caán trigo ā behechah, ī bóod ub láa, péeni yeó jáap panihni caá. Ángelwá caán trigodih yeejép ylipdihbut bóod ubnit panihnit ī jumna caá. ⁴⁰Trigodih ubnit, yeejép ylipboodíh ī wuí cáwat pah péeni yeó jáapdih neméphwádih iiguipboó ī yohbipna caá. ⁴¹Weém nihat cáacwá úud jeñé, wíh ángelwádih nin

baáčboó wā wahbipna caá, wíih cáacwā cātíh yeejép chājnit, yéej chājat tātutnidihbat ī ũb bejat pínah niijná. ⁴²Pánih ũb bejnit, queétdih iiguípboó ī yohbipna caá. Caán iiguípboó jūmna, jígahnit, queétjeh ī míic néeh chāác jūbípna caá. ⁴³Dioíhwāboó jwī íip Dios biícđih ā maáh jūmꞵboó ī jūmbipna caá. Caanjíh jūmna, yeo páh túi yeh iigni panihnit, maáta ī jūmbipna caá. * iDed molít jūmna, ā túi joyó naáh! Jesús jwiítđih ā niijíp jī.

Búdí jīb jūmnidih bihni naáwát

⁴⁴“Dios ā maáh jūmat wápchiboó búdí jīb jūmnidih ī baad bíhni panihni ā jūmna caá. Biíc newé caán wápchi mínahđih teo wūhna, caán búdí jīb jūmnidih bid jūnit, búdí wēina, ā jwūb bihip be, páant muntih. Pánihna, caandíh búdí náahna, áih bí deédih jīb chāj beedánit, caán jībíh wápchidih ā jīb chājap be. ‘Bū caán wápchi wíih ā jūmꞵchah, caánboó wā bid jūnjíbut wíihjeh ā jūmna caá’, wēinit, ā míic niijíp be. Dios ā maáh jūmꞵboó ní waadát pínah caán búdí jīb jūmni panihni ā jūmna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Búdí jīb jūmni perla wūt jūmni naáwát

⁴⁵“Dios ā maáh jūmat nin panihnibut ā jūmna caá. Búdí jīb jūmni jeé tíib dée perlas wūt jūmni tíibnadh jīb chājniboó chah jīb jūmni perlas tíibnadh nihah pehbboó ā bid bejep be. ⁴⁶Chah búdí jīb jūmni tíibđih bid jūnit, caandíh jīb chājíhna, nihah áih bí deédih jīb chāj wūhđih ā bejep be. Pánih jīb chāj wūh beedánit, caán búdí jīb jūmni tíibđih ā jīb chājap be. Caán tíibđih búdí ā náahat pah, Dios ā maáh jūmꞵboó waadát pínahđih chah bidat caá náahap”, Jesús ā niijíp jī.

Ñúo naáwát

⁴⁷“Dios ā maáh jūmat nin pahbut ā jūmna caá. Cáacwā queejwáđih jūut maona, ñuodíh ī yoh báahanachah, queejwá jūmat yoobó ípí chūhna caá.

⁴⁸Páant dawá ī chūúchah, nihah queejwáđih íim jwéejna ũb ñáan juibnit, túinitđihjeh ī ñíona caá. Pánih ñíonit, íih wūhnaboó ípí mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémꞵca naáhwāboodíh ípí yohna caá. ⁴⁹⁻⁵⁰Pánihat pah, péeni yeo jáapđih ángelwāboó cáacwáđih ī ñíobipna caá. Yeejépwáđih ñíonit, iiguípna ī yohbipna caá. Caán iiguípboó jūmna, jígahnit, queétjeh ī míic néeh chāác jūbípna caá”, Jesús jwiítđih ā niijíp jī.

Máa bohéat, jáap bohéat

⁵¹Páant niij péanit, Jesús jwiítđih nin pah ā niij ũbħ joyóp jī:

—¿Butéh wā bohéatđih ní beh joinít beé? ā niijíp jī.

—Jwī beh joiná beé, caandíh jwī niij jepahap jī.

⁵²Páant jwī niij jepahachah joinít, jwiítđih nin pah ā jwūb niij naáwáp jī:

—Det Moisés ā wutátjđih bohénit Dios ā maáh jūmatđihbut bohéna, máadih, jáapđihbut cáacwáđih ī jéih bohéna caá. Queét bohénit mūú mínah panihnit caá ī jūmꞵ. Caán, bitadh teo wáacat tātut niijná, áih mūđíh jūmni túinidih ũb bacanit, jáapđih, máadihbut queétdih ā jéih wūhna caá, Jesús jwiítđih ā niijíp jī.

Nazaret tátchiboó ī bejat

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³Páant ā jenah joiná naáwátnajíh bohé péanit, Jesús jwiítđih ā numah bejep jī.

⁵⁴Pánih bejnit, ā behni tátchina jwī juibínap jī. Caanná juibínit, jwiít judíowā jwī míic wáacat mūnā waadnit, caanjíh jūmnitđih ā bohénap jī. Páant ā bohénachah joiná, jói wūhi bejnit, nin pah ī míic niij ũbħ joyóp jī:

—¿Dedmant tigaá nin bohéatđih át jói?

¿Dépanih tigaá ā túi jéih beedá? Dios ā wépatjíh jwiít cáacwā jwī chájca naáđih ápí chájna caá. ⁵⁵¿Nin máa teoní wūh

nihcan níit? ¿Á fin María nihcan níit? ¿Santiago, José, Simón, Judas, ā údwā

nihcan níit? ⁵⁶¿Yad jūꞵna yaáđh nin tátchidih jwíjeéh jūmnit nihcan níit? Pánihna, jwiít jwī jūmat pahjeh jūmni

tigaá ã jumup. ¿Pánih jumna yuhna, nin bohéatdih dee tigaá át joi? Í niijíp jì.

⁵⁷Páant niij jenah joinít, ñijna, caandíh í náahcap jì. Páant í náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús ã niijíp jì:

—Dios naáwátidih naóh yapanidih bita ípí wēi joiná caá. Páant í wēi joyóchah yuhna, áih tútchidih moón, ã déewāboó caandíh ípí joiífican caá. Pánihna, ninjìh wá behechah ennitji, weemdíh ñi joiífican caá, ã niijíp jì.*

⁵⁸Caandíh í joiífican enna, caán tútchidih Dios ã wēpatjìh daocánni láajeh Jesús ã chāj jéutup jì.

Juan Daabáni ã wunat

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 ¹Caán láa Herodes, Galilea baácdih moón í maáh, Jesús ded pah ã chājat doonádhíh át joyóp wut jì. ²Pánih joinít, caandíh teo wáhnitdih nin pah át niijíp wut yuh jì: “Wá maoniji Juan Daabáni át jwáub boo pud jéoh tagaá. Pánih jwáub booni jumna, jwiít cáacwá jwí jéih chájca naáhdih át chājap taga”, át niijíp wut jì. Jesúsdih “Juan tigaá”, át niij jenah joyóp wut yuh jì.

³⁻⁵Juandih ã mao yohat tútat pínah játih, Herodes ã úud Felipe áadih át bíbohoh wut jì. Páant ã chājat doonádhíh joiná, Juan Daabáni Herodesdih nin pah át niij jūihñup wut jì: “Ma úud áadih déuc wái áa jumna, Dios ã wutatdih yap yohna caá ma chājap”, át niijíp wut jì.*

Páant ã niiját jìb Herodes caandíh át mao yohíhip wut yuh jì. Obohjeéhtih, “Juan Dios naáwátidih naóh yapani ã jumna caá”, judfowá í niij jenah joiná caá. Pánihna, caandíh wá mao yohat tútatuchah, queét weemdíh íta ñij tagaá”, niij jenah joinít, queétdih át úumup wut jì. Pánih úumna, Juandih mao yohcanjeh, caandíh teonit, chéwat tútatnit, nemat mēúboó át nemat tútutup wut jì. Yad Herodías mi wutuchah joinít, páant át chājap wut jì.* ⁶Pánihat túttimah, Herodes ã cáac jumni yeó jáapjidih náhninit, numah jeémát át chājap wut jì. Pánih chājnit, caanjíh jumnit í enechah, ã aá nuám mit eo jéutup wut jì. Páant mi

eo jéutuchah enna, Herodesboó búdíh át weñep wut jì. Pánih wēinit, caántdih nin pah át niijíp wut jì:

⁷—Dios ã enechah, meemdíh yoobópdih wá naóhna caá. Dedé ma náahatdih weemdíh ma uúbúchah, meemdíh wá wūhbična caá, caántdih át niijíp wut jì.

⁸Páant ã niijíchah joinít, mi íin ded pah mi niiját tútat pahjeh Herodesdih mit jepahap wut jì.

—Juan Daabániíh wao dáhdih déuc bóodat tútat. Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, weemdíh ma wáhuú, caán ã wunatdih wá jéihyat pínah niijná, mit niijíp wut jì.

⁹Páant mi niijíchah joinít, Herodes búdíh át jígahap wut yuh jì. Obohjeéhtih, caanjíh míc wáacnitdih tícnit, “Meemdíh wá wáhcán niit”, caántdih át jéih niijcáp wut jì. ¹⁰Pánihna, Juaníh wao dáhdih át déuc bóodat tútutup wut jì, buca. ¹¹Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, ít ub jéúwáp wut jì. Pánih ub jéúhñit, Herodías numdih í wáhuuchah, caántboó mi índih mit teo yapanap wut jì.

¹²Páant í chājat túttimah, Juan ã bohénitji jéóhñit, áih báhahjidih ubnit, cáac yohop ítboó ít yohop wut jì. Pánih yoh péanit, queét jūinít, Jesúsdih naáwádhíh í jéuyáp jì.

Cinco mil cáacwádhíh

Jesús jeémát ã wúhat

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³Páant í niijní doonádhíh joi péanit, jááj chóona waadnit, cáac wiñcapboó Jesús jwiítidih ã numah chúuh bejep jì. Jwiít Jesús bícdih jwí chúuh bejat doonádhíh joinít, caandíh jwááat tútat niijná, dawá íh tútchinamant jéóhñit, íim jwéejmant ít púud bejep tají. ¹⁴Jwiít jwí chúuh jwiibát pínah játih, queét ítat jwiibinap tají. Pánihna, dawá cáacwá í páñachah ennit, Jesús queétdih át jígah enep jì. Pánih jígah enna, í ub jéóhñit wunnitdih ã boonanap jì. ¹⁵Cheyeh jumuchah, jwiít ã bohénit caandíh nin pah jwí niijíp yuh jì:

* 13.57 Jn 4.44 * 14.3-5 Lv 18.16; 20.21 * 14.3-5 Lc 3.19-20

—Cheyeh caá. Nin pehbhit tútchi wihcan caá. Pánihna, queétdih yuúpbit jumni tútchina ma wahaá, jeémátdih í jíb chájat pínah niijná, jwí niijíp jī.

¹⁶—Í bejca bojo naáh. Yeebjéh queét í jeémát pínahdih ñi wūhúú, Jesús jwiítdih ā niij jepahap jī.

¹⁷—Obohjeéhtih, bíjcjīh bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjeh jwí bíbohna caá, jwí niijíp jī.

¹⁸—Caán ñi bíbohndih weemdíh ñi ub jūúwá, ā niijíp jī.

¹⁹Páant ā niijíchah joinít, ub jūóhnt, caandíh jwí wūhup jī. Páant jwí wáhat túttimah, yílipboó cáacwádhíh ā chúdat túttup jī. Páant í chúduchah, bíjcjīh bóo téihya pan dahna chéne queejwádhíhbut ubnit, chéi ennit, “Táina caá, Paá”, Diosdih ā niijíp jī. Páant niij péanit, pan dahna, queejwá bícdih jwiítdih ā daj wūhup jī. Páant ā daj wūhuchah, jwiitboó nihat cáacwádhíh jwí pááap jī.

²⁰Páant jwí pááachah, nihat í téi jeémp wud jumup jī. Pánihna, í judh jeémpndih doce wuhna jwí ub yac yáwanap jī.

²¹Caandíh jeémpnit neonádihjeh jwí jenah enechah, cinco mil í jumup jī. Yaádh, í wehbut í jeémép jī.

**Jesús ímjih ā yáac chūi bejat,
Pedrobut ā bejat**

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²²Páant jwí jeémp péanachah, jwiit ā bohénitdih Jesús ā chúh bej páñat túttup jī. Pánih chúh bejat túttnit, cáacwádhíhbut íh tútchina át jwúub bejat túttup wat jī. ²³Pánih wah péanit, ā ípdih wábat tútt niijná, jeéboó át páuh laab béjep wat jī. Pánih páuh laab béjnit, tóo ñáh jūúwúchah, bíjcjeh caánboó át jum jwuhup tajī. ²⁴Caánboó Jesús ā jumát pónih, ím tac yoób jwiitboó jwí buug lájachah, jwí wawápmant johlit, nolihatbut búdí ā jūúwúchah, maatápdih meenná yuhna, jwí jéih bejcap jī. ²⁵Pánihna, johlit páantjeh búdí ā johochah, baáb aabá bojat pínah játih, Jesús jwí pebhna ímjih ā yáac chūi jūúwáap jī. ²⁶Jwí pebhna ā jūúwúchah ennit, búdí jwí úmup jī.

—ÍCáaquíh dadah caá! jwí niij ñaacap yah jī.

²⁷Páant jwí úmuchah ennit, Jesúsboó jwiitdih nin pah ā niijíp jī:

—íWeemjéh tiguaá! íWeemdíh ñi en úmca bojoó! ā niijíp jī.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, ímjih weemdíhbut ma pebhna ma yáac chūi bejat túttá, ā niijíp jī.

²⁹—Ma jūúwá, Jesús ā niij jepahap jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pedro jááj chóodih jumni ímjih dei ñuhnit, Jesús pebhna ā yáac chūi bejep yah jī.

³⁰Obohjeéhtih, johlit nolihatbut búdí ā jumuchah enna, át úmup jī. Pánih úmna, daab béjnajeh, Jesúsdih nin pah ā niij ejep jī:

—íMaá, weemdíh ma teo wáacá! ā niijíp jī.

³¹Páant ā niijíchahjeh, áih téihyadhíh teonit, Jesús caandíh ā wái ñahanap jī.

—íBainjeh wá wépatdih ma jenah joiná caá! ¿Dépanih tiguaá weemdíh ma túi jenah joicán? Pedrodih ā niijíp jī.

³²Páant ā niiját túttimahjeh, jááj chóona queét í waadáp jī. Páant í waadáchahjeh, johlit ā yayáh bejep jī.

³³Páant í yapachah ennit, jwiit ā bohénit Jesúsdih jwí wéi naawáp jī.

—íYoobópdih meém Dios wūúh tiguaá ma jumup! jwí niijíp jī.

Genesaret baácdih moón

wunnitdih Jesús ā booaat

(Mr 6.53-56)

³⁴Pánih ímdih chúh bejnit, Genesaret wūt jumni baácna jwí chúh jwibínap jī.

³⁵Páant jwí jwibínachah, caán baácdih moón Jesúsdih beh ennit, caán tútchinadih moondíh ā juyát doonádhíh ít wahap tajī. Pánihna, caán doonádhíh joinít, dawá í chéenwá tubúp chūúhntdih Jesús pebhna í ub juyáp jī. Pánih ub joinít, nin pah Jesúsdih í niijíp jī:

³⁶—Míih yégueh chóodihjeh nit wunnitdih ma tewat túttá, í niijíp jī. Pánihna, áih yégueh chóodih teonit pah moonjéh í boonap jī.

Cáacwā ded pah ī míic yéjeaat
(Mr 7.1-23)

15 ¹Táttimah, Jerusalén tútchidih moón fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénit bíicdih, Jesús pebhna jwinít, caandíh nin pah ī níj wúbh joyóp jī:

²—¿Dépanih tigaá ma bohénitboó jwí nūowā ī wutatji pah ī chājcan? Jwiít jwípí téih chocat pah, queét ī jeémát pínah játih ī téih choccan caá, ī níjíp yuh jī.

³Páant ī níjíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā níj wúbh joi jwáubanap jī:

—¿Yeébbóo dépanih tigaá Dios ā wutatdih jepahcan, jwí nūowā ī wutatboodíhjih ní jepah? ⁴Nin pah caá Dios ā wutap: ‘Ní mánadih tái wēinit, ní teo wáacá.’ Pánihna, ded ā mánadih yeejép ā níjíchah, cáacdih mao yohnidih peéh chājat pah muntih caandíhbut peéh chājat ā jumbipna caá’, Dios āt níjíp tajī. ⁵Obohjeéhtih, páant ā níjíchah yuhna, yeébbóo ded ā mánadih teo wáaquíhndih nin pah caá níjíp níj wutap: ‘Ma mánadih teo wáaccanjeh, caán dinerodih Diosboodíh ma wáhuú’, níjíp níj wutna caá. ⁶Pánih wutna, ā mánadih ní tái chājat tútcan caá. Pánih chājat tútcan, Dios ā wutatdih jepahat tútcanjeh, jwí nūowā ī wutatjiboodíh caá ní jepahat tútup. ⁷Jwiít táinit caá’, níjíná yuhna, cáacwā ī encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isafásji ded pah ní jumatdih yoobópdih āt níj daacáp tajī:

⁸‘Dios nin pah ā níjíná caá: “Nit weemdíh tái wēi naóhna yuhna, yoobópdih ī jepahcan caá.

⁹Pánihna, weemdíh ī wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. Í jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ā wutat’, ī níj yee naóh bohéna caá”, Dios ā níjíná caá’, Isafas āt níj daacáp tajī,

(Is 29.13)

Jesús ā níjíp jī.

¹⁰Páant níj péanit, caanjíh jumnitdih ā pebhna jūáwát tútutnit, queétdih nin pah ā níj bohénap jī:

—Nin wā naáwátidih ní tái joyoó.

¹¹Dios ā enechah, ní jeémát yeebdíh ā yéjeacan caá. Obohjeéhtih, ded pah ní níjítboó yeebdíh ā yéjeana caá, ā níjíp jī.

¹²Páant ā níját táttimah, jwiítboó caandíh nin pah jwí níjíp jī:

—Páant ma níjíchah joinít, queét fariseowā bádí ī íjna beé, jwí níjíp jī.

¹³—Obohjeéhtih, queét fariseowā wā íp Dios ā momca naáh panihnit ī jumuchah, queétdih ā yoh beedábipna caá. ¹⁴Pánihna, queétdih páantjeh ní enah bojoó. Queét jéih encannit pah Diosdih ī jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, bita jéih encannit panihnitdihbut ī bohéna yuh caá. Pánih jéih encannit míic jumna, ítdih ī buug yácat pah, queét nihāt íguípnā ī bejbipna caá, jwiítidih ā níj jepahap jī.*

¹⁵Páant ā níjíchah joinít, Pedroboó nin pah ā níjíp jī:

—Jwiítidih ma naáwátjidih ma jéihyanaá, ā níjíp jī.

¹⁶—¿Yeébbát páantjeh ní beh joi jwáhcan níit? ¹⁷Dedé ní jeémátji níih wudah díitboó jumnijidih níjíp jont yohna caá. Caán níih caolihndih, ní jenah joyátidihbut chūéhcan, Dios ā enechah, yeebdíh ā jéih yéjeacan caá.

¹⁸Obohjeéhtih, ded pah yeejép ní jenah joyát pah ní níjíchah, caán caá Dios ā enechah, yeebdíh ā yéjeanap.* ¹⁹Nindih ní tái náhnnaá: Yeejép chājat, mao yohat, ní áa nihcannitjéh yeejép chājat, nūumát, yeeat, yeejép míic níjít pínahdihbut níjíp jenah joiná caá. ²⁰Páant ní jenah joyátjeh caá, Dios ā enechah, yeebdíh ā yéjeanap. Obohjeéhtih, ní téih chocochah, ní chocchahbut yeebdíh bíic yoobó ā enna caá, ā níjíp jī.

**Judío nihcannih Jesúsdih
mi jepahat**
(Mr 7.24-30)

²¹Páant níj bohé péanit, Jesús Tiro tútchi, Sidón tútchi jumni baácna jwiítidih

* 15.4 Ex 20.12; Dt 5.16 * 15.4 Ex 21.17; Lv 20.9 * 15.14 Lc 6.39 * 15.18 Mt 12.34

ã nũmah bejep jĩ. ²²Caanná jwĩ jũibĩnachah, caán baácdih bóli Jesús pebh jũinít, nin pah mi niíf ñaacáp jĩ:

—iDavid jũima, Dios ã wahni, weemdĩh ma jíghah eneé! iWã nũmndĩh nemép jũmna, caántdih búdí ã moh yéejana caá! mi niijíp jĩ.

²³Páant mi niijíchah joiná yũhna, caántdih ã jepah jwũhcap jĩ. Páant ã jepahcatdih enna, jwiít ã bohénitboó caandĩh nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Páantjeh jwiítidih mi ñaac péenachah, ma jwũub bejat túttú, jwĩ niijíp jĩ.

²⁴—Judíowã bũndnít ovejawã panihnit ã jũmũchah ennit, queétdihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdĩh ã wahap jĩ, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

²⁵Páant ã niijíchah joinít, caánt judío nihcannihboó ã pebh bóidicha caj yoh ñajnit, nin pah mi niijíp jĩ:

—iMaá, weemdĩh ma teo wáacá! mi niijíp jĩ.

²⁶—Wébít ã jeémát pínahdih ãbnit, ñih mujiowáádih jwĩ wũhũchah, ã túican caá. Pánihat pah judíowã ã jeémát panihnidih bíih baácdih moondĩh wã wũhũchah, ã túican caá, Jesús caántdih ã niijíp jĩ.

²⁷—Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queét ã jeémp jéenanidih mujiowá ípí jeémpna caá, mi niij jepahap jĩ.

²⁸—Meémboó weemdĩh túi jenah joinĩh ma jũmũchah, ma niiját pah wã chájna caá, Jesús caántdih ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mi nuám mit boonap wut jĩ.

Jesús dawá cáacwáidih ã booaat

²⁹Pánihat túttimah, Jesús jwiítidih caanmánt Galilea íim jwéejna ã nũmah dei bejep jĩ. Caanná dei jũibínit, íim jwéejdih jũmni jeená ã nũmah pũh laab béjep jĩ. Pánih pũh laab jũibínit, bícdih jwĩ chúudap jĩ. ³⁰Páant jwĩ chúudũchah enna, dawá cáacwá Jesús pebhna ã jũéwúp tajĩ. Pánih jũóhna, ã chéenwã wũnnitdih ã jwĩ jwejep jĩ. Queét nihát mácah wũnat jũmni ã jũmũp jĩ. Jéih bejcannt, jéih encannit, téihya jítcha wihcannit, jéih wéhecannit, dawá bíih wũnat jũmni ã jũmũp jĩ. Páant ã jũmũchah ennit, Jesús queét nihátidih ã

boonap jĩ. ³¹Páant ã boonachah, jéih wéhecannitjĩ ã wéhenachah joinít, téihya jítcha wihcannitjĩ téihya jítcha ã jũmũchah ennit, jéih bejcanntjĩ ã bejchah ennit, jéih encannitjĩ ã enechah ennit, cáacwáboó búdí ã en wáhi bejep jĩ. Pánih en wáhi bejnit, “Jwiít judíowã jwípí wéini Dios búdí ã wépatjĩh jwiítidih ã túi teo wáacna caá”, ã niif wéi naáwáp jĩ.

Cuatro mil cáacwáidih Jesús jeémát ã wũhat

(Mr 8.1-10)

³²Pánih booa péanit, Jesús jwiítidih ã pebh jũéwát túttnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Queét jwíjeéh bíic peihcanni yeó jáap ã jũmũchah, ñih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ã jũmũchah, queétdih búdí wã jíghah enna caá. ‘Queét nũgúp wun bũgná’ niijná, queétdih ñih mũnábóó wã jwũub bejat túttcan níit, ã niijíp jĩ.

³³—¿Obohjeéhtih, ninjĩh tútchi wihcapboó jũmna, queét dawá ã jũmũchah, dedboo tígaa ã jeémát pínahdih jwĩ jũib cháj bíi? Jesúsdih jwĩ niif wũh joyóp jĩ.

³⁴—¿Débóí pan tigaá ñi bíboh? Jesús ã niijíp jĩ.

—Siete pan dahna, daocánni queejwábit, páant bóojeh jwĩ bíbohna caá, caandĩh jwĩ niif jepahap jĩ.

³⁵Páant jwĩ niijíchah, Jesús cáacwáidih ã chúudat túttup jĩ. ³⁶Páant ã chúudat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwábit bícdih ãbnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih niif péa, jwiítidih ã jaj wũhũp jĩ, cáacwáidih jwĩ pááat pínah niijná. ³⁷Páant queétdih jwĩ pááat túttimah, ã téi jeémp wud jũmũp jĩ. Páant ã jeémp péanachah, ã judh jeémpnidih ãbnit, siete wũhdih jwĩ wũ yac yáwanap jĩ. ³⁸Caandĩh jeémpnit neonadíhjuh jwĩ jenah enechah, cuatro mil ã jũmũp jĩ. Yaádh, ã wehbũt ã jũmũp jĩ. ³⁹Páant ã jeémp péanachah, Jesús queétdih ñih mũnábóó ã jwũub bejat túttup jĩ. Pánih wah péanit, jááj chóodih waadnít, Mágdala tútchi jũmni baácna jwiítidih ã nũmah chúuh bejep jĩ.

Fariseowā, saduceowābut Dios ā wēpatjih Jesúsdih ī chājat tūtat
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 ¹Bíh lāa fariseowā, saduceowā bífcdih Jesús pebhna ī juibínap jī. Cáacwā ī jéih chājca naáhdih Jesúsdih ī chājat tūtat yah jī, ā jephacah, “Dios ā wahni nihcan caá”, niiját tūtat niijná.* ²Páant ī wutuchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī: “Yeó ā buug yácna, jeá dūni ā jumuchah enna, ‘Cheibit túi jóbohni yeó jáap ā jumtipna caá’, ñipí niijná caá. ³Baáb jéenna, mah tólihna dūni ā jumuchah enna, ‘Mah yeó jáap ā jumtipna caá’, ñipí niijná caá. Ded pah jeá ā jumtadhí túi beh enna yuhna, Dios ā wēpatjih wā chāj jūtatboodih ñi beh encan caá. ⁴Buú lāa moón yeejépwā, Diosdih náhcannit, Dios ā wēpatjih wā chājatdih ī enfihna yah caá.* Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani Jonás ded pah ā yapatjidih ñitát jéihjip taga.* Pánihna, Dios ā wēpatjih caandih ā chājatji pahjeh mūntih ā jwúub chājtipna caá, weém ā wahni wā jumtadhí ñi jéihyat pínah niijná”, ā niijíp jī.

Páant niij péanit, jwiítadhí ā jwúub numah bejep jī.

Fariseowā, saduceowā yeejép ī bohéat
(Mr 8.14-21)

⁵Pánih bejnit, ímdih chúuh bejna, jwí jeémát pínah pandih ubat jwít quíib buudép tajī. ⁶Páant jwí chúuh bejchah, Jesús jwiítadhí nin pah ā niijíp jī:

—ÍNi túi chāja chaáh! Fariseowā, saduceowābut ī bohéat pan paáat panihni caá. Páant ī bohéat yeebdih ā tobohna caá, ā niijíp jī.*

⁷Páant ā niijíchah, jói wúhi bejna, jwiítjeh nin pah jwí míic niijíp jī:

—Pandih jwí ub jāóhcah enna, jwiítadhí páant ā niijná caá, jwí míic niijíp jī.

⁸Páant jwí míic niijátdih jéihna, Jesús jwiítadhí nin pah ā niij naáwáp jī:

—¿Dépanih tigaá pan ā wihcatdih ñi náhni dahwa? ¡Wā wēpatdih bainjeh caá ñi jenah joyóp! ⁹¿Páantjeh ñi jéih jwuhcan níit? ¿Cinco mil neoná yaádh bífcdih cinco pandihjeh wā pááátjidih ñi náhnican níit? ¿Í judh jeémpni doce wuhna ñi ub yac yáwaatjidihbut ñi náhnican níit? ¹⁰¿Buu siete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh bífcdih wā wāhatdihbut ñi náhnican níit? ¿Débóí wahnadhí ñi yáwaatdih ñi náhnican níit? ¹¹Pánihna, ‘pan paáat’, wā niijíchah, ¿dépanih tigaá ñi beh joicán? Páant niijná, pan yoobátdih niijná wā chājcan caá. Fariseowā, saduceowābut ī bohéat pan paáat panihni ā jumuchah, ñi túi chāja chaáh. Í bohéat yeebdih ā tobohna caá, ā niijíp jī.

¹²Páant ā niij naáwáchahna, jwiít jwí beh joyóp jī buca. “Pan paáat”, niijná, pan yoobátdih niijná ā chājcap jī. Páant niijná, “fariseowā, saduceowābut ī bohéatdih ñi joicá bojó”, niijná ā chājap jī.

“Meém Cristo, Dios ā wahni caá”, Pedro ā niiját
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³Pánih chúuh juibínit, Cesarea Filipo wát jumni tátchina bejni namáboó bejnit, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij uúbh joyóp jī:

—¿Weém nihat cáacwā úud jeénédhí ded pah tigaá bita ī niij? ā niijíp jī.

¹⁴—Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Jeremías, Dios naáwátdih bíh naóh yapani nacaá’, ípí niijná caá, caandih jwí niij jepahap jī.*

¹⁵—Queét páant ī niijíchah, ¿yeebboó ded pah tigaá ñi niij jenah jói? jwiítadhí ā niijíp jī.

¹⁶—Meém Cristo, Dios ā wahni caá. Dios báadhni wúuh yoobát caá, Pedroboó ā niij jepahap jī.*

¹⁷—Simón, Jonás wúuh, meemdih wā wéina caá. Cáacwā meemdih ít naóhcap taga. Dios wā íip, jeáboó jumnihjeh át

* 16.1 Mt 12.38; Lc 11.16 * 16.4 Mt 12.39; Lc 11.29 * 16.4 Jon 1.1—2.10 * 16.6 Lc 12.1

* 16.9 Mt 14.17-21 * 16.10 Mt 15.34-38 * 16.14 Mt 14.1-2; Mr 6.14-15; Lc 9.7-8

* 16.16 Jn 6.68-69

jéihyanap taga. ¹⁸Pánihna, meemdíh nin pah wā niŋ naóhna caá: Meém Pedro wūt jumni caá. (Pedro niŋná, jee dáh niŋná ā chājap jī.) Nin jeejíh bádí muú wā chājat panihni dawá wíhwa pínahdih wā chājbipna caá. Queét dawá ī jumuchah, nemépwā queétdih jéih yap yohcan, queét iiguípnā ī bejcan níft. ¹⁹Dios ā maáh jumupdih bóo llave panihnidih meemdíh wā wūhbiŋna caá. Páant wā wūhni panihniŋíh, cáacwādih wíih túini doonádih naóhni, weemdíh jepahnidih Dios ā maáh jumupna wāt waadát pah ma chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih nemat pah ma chājbipna caá,* Jesús Pedrodih ā niŋjíp jī.

²⁰Páant niŋ pėanit, jwiítboodíh nin pah ā niŋjíp jī: “ ‘Nin Jesús Dios ā wahni Cristo caá’, bitadih nī niŋ naóh jwahca bojoó”, ā niŋjíp jī.

Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát
(Mr 8.31 Ī 9.1; Lc 9.22-27)

²¹Páant ā niŋját túttimah, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niŋ naóh bohé jwíhip jī:

—Buu, Jerusalén tútchiboó weemdíh bejat caá náahap. Caanná jwí juibínachah, jwí maáta, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdíh yeejép ī chājbipna caá. Pánih chājnit, weemdíh ī mao yohat tútbiŋna caá. Páant tigaá weemdíh yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah wā jwéub boo pud jūóhbiŋna caá, jwiítidih ā niŋjíp jī.

²²Páant ā niŋjíchah joinít, Pedroboó Jesúsdiŋ chibít yuúpbít numah bejnit, —iMaá, ma niŋját pah yapcan, meemdíh queét ī mao yohca bojo naáh! āt niŋjíp wut yuh jī.

²³Páant ā niŋjíchah joinít, Jesús tac pud ŋuhnit,

—Pánih naóhna, Satanás ā náahat pah naóhna caá ma chājap. Cáacwā ī jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios ā jenah joyát nihcan caá. Pánihna, Dios ā

náah yacat pah wā chājat pínahdih ma jáhíhna caá, āt niŋjíp wut jī.

²⁴Páant niŋ pėanit, jwiítboodíh nin pah ā niŋ naáwát jī:

—Ded wíih jumíhna, ā weñat pínahdih chājcan, wā náahatboodíh chājat caá náahap. Wíih ā jumat jīb yeejép yapna yuhna, weemdíh páantjeh cádahcat caá náahap.* ²⁵Ded weemdíh jepahcanni, ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguípnā ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded weemdíh cádahcanniboó bita caandíh yeejép ī chājachah yuhna, páantjeh wājeéh ā jumbiŋna caá.* ²⁶Cáac nin baácboó jum jwuhna, dawá bíi déedih bíbohna yuhna, Diosdiŋ náahcan, iiguípnā bejna, niŋat ā bíbohāt dedé pínah nihcan caá. Iiguípboó jumna, ded pah ā jéih jīb chāj baccan níft. ²⁷Weém niŋat cáacwā úd jeñé wā íp ā yeh iigátjíh áih ángelwā bíicdih nin baácboó jwéub dei jūóhniŋ,* niŋat cáacwā ded pah ī chājatjī jīb wā jīb wūhbiŋna caá. Tái chājnitjidiŋ wā tái chājbipna caá. Obohjeéhtih, tái chājcannitjiboodíh wā peéh chājbipna caá.* ²⁸Yoobópdiŋ yeebdíh wā naóhna caá. Biquína ninjíh ŋuhnit nī wunat pínah játíh, weém niŋat cáacwā úd jeñé chah maáh wā jumatiŋ nī enbiŋna caá, Jesús ā niŋjíp jī.

Dios ā yeh iigátjíh Jesús ā ŋuhat
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 ¹Seis yeó jáap túttimah, Pedro, Santiago, ā úd Juan queét bíic peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ā numah púh laab béjep jī. ²Caanná ī púh laáb juibát túttimah, ī enéchan, ā jígohat āt tút numáp wut jī. Áih móot yeó ā yeh iigát pah yeh iíg, áih yéguehbut bíic yoobó tái baabni āt yeh iiguíp wut jī. ³Páant ā yeh iiguíchahjeh, Moisés, Elíasjī bíicdih Jesús pebh jígohniŋ, caandíh ít míic wéhenap wut jī. ⁴Páant ā yapachah ennit, Pedroboó Jesúsdiŋ nin pah āt niŋjíp wut yuh jī:

—iMaá, ninjíh jwí jumuchah, ā túina caá! Ma náahachah, bíic peihcanni muú

* 16.19 Mt 18.18; Jn 20.23 * 16.24 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * 16.25 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 * 16.27 Mt 25.31 * 16.27 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6

dáhna jwí chāj bipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíafh pínahdihbut jwí chāj wūh bipna caá, át niijíp wut jī.

⁵Obohjeéhtih, páant ā niijíhahjeh, túi yeh iigní mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jī. Páant ā dei juyúchah, caán chawat yoób nin pah Dios át niijíp wut jī: “Nin wā wūúh wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá. Pánihna, ā naáwáchah, caandíh ní túi joyoó”, át niijíp wut jī.*

⁶Páant ā niij wēhenachah joinít, úumna, ā bohénit ít páah yoh ñajap wut jī. ⁷Páant í páah yoh ñajachah ennit, Jesús í pebhna juí, queétdih teo jǎhanit, —Ñi ñah ñuhúá. Butéh ní ennidih, ní joinídihbut ní úumca bojoó, át niijíp wut jī.

⁸Páant ā niijíhah joinít, ñah ñuhna, Jesúsdi h jeh ít enep wut jī. Bitá í ennitjiboó ít whicap wut jī.

⁹Táttimah, jeemánt dei jǎóhna, Jesús queétdih nin pah át niij wutap wut jī: —Butéh ní enatjidih bitadih ní naóh jwuhca bojoó. Weém, nihát cáacwá úud jeñé, wunniji wā jwáub boo pud jǎúwát túttimah, caandíh bitadih ní naáwáchah, ā túibipna caá, át niijíp wut jī.

¹⁰Páant ā niijíhah joinít, queét bíic peihcannit caandíh nin pah ít niij úúbh jof enep wut jī: —‘Dios ā wahni, ā jǎúwát pínah játih, Elíasboó ā jǎóh bipna caá’, Moisés ā wutatjidih bohénit ípí niij bohéna caá. ¿Dépah niijíh tiguaá queét páant í niij? Ít niij úúbh joyóp wut jī.*

¹¹—Yoobópdih tiguaá í niij naáwáp. Elíasdih Dios ā jwíh jǎúwát túttup jī, nihatdih ā ámohat pínah niijná. ¹²Páant niijnít, nin pah yeebdíh niijná caá wā chājap. Elías wáát juí péanap be. Páant ā juyúchah yuhna, yeebdíh bohénit caandíh ít beh encap jī. Pánih beh encan, ded pah í náahat pahjeh caandíh ít chājap taga. Páant í chájat pahjeh muntih, weemdíhbut í chāj bipna caá. Páant í chājachah, weém nihát cáacwá úud jeñé, yeejép wā yap bipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

¹³Páant ā niij naáwáchah joinít, “ ‘Elías’, niijná, Juan Daabánidih naóhna caá ā chājap”, niijnít, queét ít beh joyóp wut jī.

Wáá wunat jumnidih

Jesús ā booaat

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Pánih míic wéhe dei jǎóhnit, jeé ñaj deyepboó Jesús bíic peihcannit ā pej jumnit bíicdih ā jwáub dei juyúp jī. Páant í jwáub dei juyúchah, dawá cáacwá cáttíh jǎóhnit, bíic newé Jesús pebh joinít, ā bódicha caj yoh ñajap jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah Jesúsdi h ā niij naáwáp jī:

¹⁵—Maá, wā wūúhdih ma jígh eneé. Caandíh wáá wunat ā ñahachah, yeejép ápí yapna caá. Dawá láa tǔú cáttubóó ápí búúg cáona caá. Bíih láa mujboó ápí daab yóh bejna caá. ¹⁶Pánihna, caandíh í booaat pínah niijná, ma bohénit pebh caandíh wā úb juyúp yuh be. Obohjeéhtih, queét caandíh í jéih boocap be, ā niijíp jī.

¹⁷Páant ā niijíhah joinít, Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Yeéb yeejép wā weemdíh jenah joicánnit ní jumna caá. ¿Débólih maatápdih tiguaá weemdíh túi jenah joicán, ní tac buugábi? Wā pebh caandíh ní úb jǎúwá, ā niijíp jī.

¹⁸Páant ā niijíhah joinít, Jesús pebh ā wūúhdih í úb juyúp jī. Páant í úb juyúchah, caandíh wunat túttini nemépdih Jesús ā bacat túttup jī. Páant ā wutuchahjeh, ā bacachah, wunnijiboó ā túi boonap jī.

¹⁹Páant ā yapat túttimah, jwiít ā bohénit míicjeh jumna, Jesúsdi h nin pah jwí niij úúbh joyóp jī:

—¿Dépanih tiguaá jwiítboó caán nemépdih jwí wutuchah yuhna, át baccan? Jwí niijíp jī.

²⁰—Wā wépatdih yeebdíh wā wūhuchah yuhna, caandíh náhnican, weemdíh níit túi jenah joicáp taga. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Mostaza tǔbih ā jumat pah, yeéb Dios ā

* 17.5 Gn 22.2; Dt 18.15; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18

* 17.10 Mal 4.5 * 17.12 Mt 11.14

wēpatdih bainjeh ñi túi jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chājipna caá: Nin jeedíh ‘Conboó ma bejeé’, ñi niijíhchah, á bejbipna caá. Pánih téi jenah joiná, nihatdih ñi jéih chājina caá.*

²¹Obohjeéhtih, pánihini nemépdih ñi bacaat túut niijná, Diosdih búdi úbát caá náahap. Pánih úbhna, jeémp jwuhcan, Dios á wēpatdih chah ñi túi jenah joibípna caá. Pánih chah jenah joinít jumna, pánihnit nemépwādhbut ñi jéih bacat túutbipna caá, jwiítidih Jesús á niijíp jī.

Jesús á wunat pínahdih á jwúub naáwát

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²²Galilea baácboó Jesús bícdih jwí bejehchah, caán jwiítidih nin pah á jwúub niij naáwáp jī:

—Weém nihah cáacwā úud jeñédih cáacwā teonit, bitadih í wáhbipna caá.

²³Páant í wáhat túttimah, queéboó weemdíh í mao yohbipna caá. Páant í maoniji bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wá jwúub boo pud jáóhbipna caá, á niijíp jī.

Páant á niij naáwáchah joiná, búdi jwí jígahap jī.

Jesús queejíh jacmant dinerodih á bidat tútat

²⁴Capernaum tútchina jwí juibínachah, Dioíh mūudíh í en dawát jīb ubnitboó Pedro pebhna juibínit, caandíh nin pah ít niij úbh joyóp wut jī:

—¿Yeebdíh bohéniboó Dioíh mūudíh en dawát jīb pínahdih á jīb chājcan níft? Ít niijíp wut jī.*

²⁵—Á jīb chājipna caá, Pedro át niij jepahap wut jī.

Páant á niiját túttimah, jwí jumni mūuná Pedro á waadáchah, Jesúsboó caandíh nin pah á niij úbh joyóp jī:

—¿Simón, dépah tigaá ma níj jenah jof? ¿Nin baácndih moón í maáta detboodíh tigaá í jīb ub, ma jenah joyóhchah? ¿Íih baácndih moondíh níft? ¿Bíh baácndih moónboodíh níft í jīb

ubup, ma jenah joyóhchah? Pedrodih á niijíp jī.

²⁶—Bíh baácndih moondíh tigaá ípí jīb ubup, Pedro á niij jepahap jī.

—Pánihna, maáta íih baácndih moónboodíh ípí jīb ubcan caá. ²⁷Páant í jīb ubcah yuhna, queé jīb ubnitdih íjajhcan, jwí jīb chājipna caá. Íimboó queéj wáyadih ma bejeé. Caán jeémpni queejdih ubnit, íih jacna dinero júdudih ma bid juibípna caá. Caán júdu jwiít chénewáfíh jīb pínahdih ubnit, jwí jīb buudáatdih jīb chājadih ma bejeé, Jesús Pedrodih á niijíp jī.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús á niiját

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 ¹Caán láa jwiít á bohénit Jesús pebh juibínit, nin pah caandíh jwí niij úbh joyóp jī:

—¿Dios á maáh jumupboó jwíjeéh jumni déhe tigaá jwí maáh panihni á jumbi? jwí niijíp jī.*

²Páant jwí niijíchah joinít, Jesús wébítidih jūwát túttnit, caandíh jwí cātíh á ñuhah túutup jī. Páant á ñuhuchah, jwiítidih nin pah á niij naáwáp jī:

³—Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Ñi jenah joyátidih túut mūmnít, wébít oboh jumnit í jenah joyát pah jenah joinít, Dios á maáh jumupboó ñi jéih waadbípna caá. Obohjeéhtih, caán dée pah ñi jenah joicán, Dios á maáh jumupboó ñi jéih waadcán níft.* ⁴Pánihna, det wébít í jenah joyát pah jenah joinít, Dios á maáh jumupboó chah wutnit í jumbipna caá. ⁵Det wíh wá jumna, wá wutat pah bita nin wébít panihnidih wéi jwááhnit, weemdíhbut í wéi jwááhna caá, Jesús á niijíp jī.

Jwí yéej chājat tútat á tobohah

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶“Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joinídih ded á yéej chājat tútatjī jīb, Dios caandíh yeejép pohba á peéh chājipna caá. Pánihna, caandíh á yéej

* 17.20 Mt 21.21; Mr 11.23; 1Co 13.2 * 17.24 Ex 30.13; 38.26 * 18.1 Lc 22.24

* 18.3 Mr 10.15; Lc 18.17

chājat tūtat pínah jātih, áih butdih búdí jeé júdjih chéu búudhni, búdí mujna caandih ī yohochah, āta túi taga. Páant ī chājachah, caán wébít panihnidih ā yējachah nihna, Dios páant bóo pohba caandih āta peéh chājcan taga. ⁷Ded bitadilh yéej chājat tūtnidih Dios búdí ā peéh chājachah, tūbit yeejép ā yapbipna caá. Bitadilh yéej chājat tūtnit páantjeh ī jum̄bipna caá. Obohjeéhtih, queétoó yeejép yoobát ī yapbipna caá.

⁸“Míih téihyajih, jitchajih yéej chājna, caandih ma bóod yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahá. Caandih cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ā dubcan níft. Caandih ma yohochah nihna, caan dáhjeh āta buud tágaá. Meémoó pánihi ní cóllohjeh jum̄na yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jum̄bipna caá. Obohjeéhtih, caandih bóod yohcan nihna, chénat pah dahjih iiguípna ma bejchah, búdí yeejép mata yap tagaá.” ⁹Pánihat pah mūntih, míih quíibjih ennit, yéej chājna, caan dáhdih ma wáat yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahá. Caandih cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ā dubcan níft. Caan dáhdih ma yohochah nihna, caan dáhjeh āta buud tágaá. Bífcjih quíib wihcan yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jum̄bipna caá. Obohjeéhtih, míih quíib chénat pah dahjih iiguípna ma bejchah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús ā niijíp jī.*

Buudní oveja naáwát

(Lc 15.3-7)

¹⁰“Nin wébít panihnidih ní en iicá bojoó. Yeebdih yooópdih wā naóhna caá. Queét wébitdih ded pah ī yapachah Diosdih naáwát tūtt niijná, queétdih en daonít ángelwā wā íip pebhna ípí bejna caá.” ¹¹Weém nihát cáacwā úud jeñé, nin baácdih moón yeejép chājnit, iiguípna bejnit déedih túi ubúdih wā jūwáp jī. ¹²Queét iiguípna bejnit, buudní ovejawá panihnit ī jum̄na caá. Pánihnit ī jum̄chah, nin wā naáwátidih ní túi jenah

joyoó: Cien ovejawádh bíbohni bíc oveja ā buudéchah ennit, úded pah tigaá ā chājbi, yeeb ní jenah joyóchah? Bitá noventa y nueve ovejawádh ī jeemát ylíip jum̄pboó jwejnít, caán buudnidih bididih ā bejbipna caá. ¹³Yooópdih yeebdih wā naóhna caá. Caán buudnidih ā bid juyáchah, ā jwejnít noventa y nueve dih ā weñat chah caán ā bid jum̄niboodih ā wēbipna caá. ¹⁴Pánihat pah wā íip jeáboó jum̄ni nin oboh jum̄ni panihni buudní ī jum̄atdih ā náah yaccan caá”, Jesús ā niijíp jī.

Bitá Jesúhwā meemdih ī yéej chājachah, ded pah chājat

(Lc 17.3)

¹⁵“Ded weemdih jepahni meemdih ā yéej chājachah, míic ámohat tūtt niijná, bitá ī joicápboó caandih míic wéhenadh ma bejeé. Páant ma niijíchah joinít, ā jepahachah, ní jwáub míic pej jum̄bipna caá, páant mūntih.” ¹⁶Obohjeéhtih, meemdih ā jepahcan bácah, Dios ā wútat pah, bitá chénewádh ma numah bejeé, queét ī joyóchah, caandih míic wéheat tūtt niijná.” ¹⁷Yeeb bíic peihcannidih ā jepahcan enna, wíihwā nihát ní míic wáacapna caandih ní numah bejeé, ā yéej chājatdih ma naáwáchah, queét nihát ī joyát pínah niijná. Pánihna, míic wáacnidihbút ā jepahcan enna, Diosdih náahcan, ā yéejatdih cádahícat peéh, caandih ní pej jum̄ cádaahá.

¹⁸“Yooópdih yeebdih wā naóhna caá. Ded ā yéej chājatdih cádahcat jíib, ‘Meém yéejatdih yohcanni ma jum̄na caá’, yeeb wíihwā ní niijíchah, Diosbút caandih bíic yooob ā niijbipna caá. Ded ‘Wā yéej chājatdih jígahnit, wā cádahna caá’, niijnidih ‘Meém yéejatdih yohni ma jum̄na caá’, ní niijíchah, Diosbút caandih bíic yooob ā niijbipna caá.”

¹⁹⁻²⁰“Chénewá, bíic peihcannit wíihwā ní míic wáacachah, níjeéh wā jum̄na caá. Pánihna, det chénewá Diosdih ní wúbat pínadh bíic yooob ní jenah joyóchah, wā íip jeáboó jum̄ni ní wúbat pah ā chājbiipna caá”, Jesús jwíitdih ā niijíp jī.

* 18.8 Mt 5.30 * 18.9 Mt 5.29 * 18.10 Ez 34.16; Lc 9.10 * 18.15 Lc 17.3

* 18.16 Dt 19.15 * 18.18 Mt 16.19; Jn 20.23

²¹Páant Jesús ā niijíchah joiníji Pedro ā pebh juibínit, nin pah caandíh ā niijír jī:

—¿Maá, wā dée dawá láa weemdíh ā yéej chājachah, débóí láa tígaa caán ā yéej chājatdih wā íj cádahbi? ¿Siete láa cádahat ā náah níit? ā níj úbh joyóp jī.

²²—iMa joyoo! Biíh meemdíh dawá láa ā yéej chājachah yuhna, siete láajeh íj cádahat ā náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ā yéej chājachah yuhna, meemboó caandíh ma jwáub náhnica bojó, Pedrodih Jesús ā níj jepahap jī.*

Teo wáhni biíh ā jīb buudáatdih ā quíib buudcát naawát

²³“Bita í yéej chājatdih quíib buudátidih jenah joinít, nin wā naawátidih ní túi jenah joyoo: Dios ā maáh jumat nin pah ā jumna caá. Biíc baácdih moón í maáh ā pebh moón caandíh í jīb buudánachah, í jīb buudáatdih ā jīb chāj beedáat tútup be. ²⁴Í jīb buudáatdih ā jenah enechah, biíc caandíh teo wáhniboó búdí yoobát ā jīb buudánap be. Búdí ā jīb buudáatdih jéihnit, caandíh ā pebh ā bid bojop be. ²⁵Á jéih jīb chājcah enna, ā maáhboó caandíh, yad, ā weh, nihát áih bií dée biíc dih bitaboodíh ā jīb chájat tútup be, queét í jíibjth ā jīb buudáatdih ā jīb chájat tútup niijná. ²⁶Páant ā jīb chájat tútuchah joinít, caán búdí jīb buudániboó ā maáh pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ā úbúp be. ‘Maá, weemdíh jígah ennit, ma pái jwáuhú. Meemdíh wā jīb buudáatdih wā jīb chāj beedábipna caá’, ā niijír be. ²⁷Páant ā níj úbúchah joinít, caandíh jígah ennit, ‘Weemdíh ma jīb buudáat ā jumna naáh’, ā maáh caandíh ā niijír be.

²⁸“Páant ā niiját túttimah, búdí jīb buudánijiboó bac bejnit, biíh caán biíc dih í maáhdih teo wáhnidih ā jwááap be. Pánih jwááhnit, caánboodíh bainí ā jīb buudáatdih íjnit, áih but nahdih jöp teonit, ‘iWeemdíh ma jīb buudáatdih waícanjeh ma jīb chāja!’ caandíh ā niijír be. ²⁹Páant ā niijíchah joinít, caán bainí jīb buudániboó ā pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh búdí ā úbúp yuh be. ‘Weemdíh jígah ennit,

bainí ma pái jwáuhú. Meemdíh wā jīb buudáatdih wā jīb chāj beedábipna caá’, ā niijír yuh be. ³⁰Obohjeéhtih, páant ā níj úbúchah yuhna, caandíh jígah encanjeh, caánboó ā jepahap be. Pánih jepahcan, caán teo wáhnidih nemat muúboó ā nemat tútup be. Á jīb chāj beedánachahna, caandíh áta baca tagaa.

³¹“Pánihna, búdí jīb buudánijí bainí jīb buudánidih páant ā chājachah enna, íjnit, bita teo wáhnitboó í maáhdih naóh yacadíh í bejep be. ³²Páant í naóh yacachah joinít, í maáh í naóh yacnidih bid bojnit, nin pah caandíh ā níj jüihñup be: ‘iMeém yeejép pohba caá! Meém weemdíh búdí ma úbúchah, ‘Búdí ma jīb buudáatdih ā jumna naáh’, wā niijír yuh be. ³³Obohjeéhtih, meemdíh páant wā niijíchah yuhna, bac bejnit, meemdíh bainí jīb buudánidih meemboó mat jígah encap wut be. Ma jīb buudáatdih wā náhnicat pah muntih, caánboó meemdíh ā jīb buudáatdih ma náhnicah, áta túi tagaa. ¿Dépanih tibeé caandíh jígah encanjeh, páant ma cháj?’ ā maáh caandíh ā niijír be. ³⁴Páant niijnít, búdí íjnit, nemat muúboó caandíh ā nemat tútup be. Á jīb chāj beedánachahna, áta baca tagaa.

³⁵“Caan páh tígaa Dios yeebdíh ā chájipna caá. Yeéb nihát ní déewá yeebdíh yeejép í chájatjidih ní quíib buudcáh ennit, caánboó yeéb ní yéej chájatjidihbut biíc yoobó ā quíib buudcán níit”, Jesús jwiítidih ā niijír jī.

Í weha mána yaáhdih í yohcat (Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 ¹Páant níj naóh péanit, caán Galilea baácboó jumniiji Judea baácna Jesús jwiítidih ā numah bejep jī. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán mujdih chúh bejnit, conanaamánt jwí juibínap jī. ²Pánih caanná juibínit, jwí jib bejchah, dawá cáacwá jwiítidih í péenap jī. Páant í péenachah ennit, íjeéh bejnit wunnitdih Jesús ā boonanap jī.

³Páant jwí bejchah, jwiítidih jwááhnit, biquína fariseowá nin pah Jesús dih í níj úbh joyóp jī, ded pah ā

* 18.21-22 Lc 17.3-4

jepahachah joinít, caandíh naóh yacat tútut niijná:

—¿Jwī weha mána yaáhdhíh jwī yohochah, áta túi taniít? ¿Dios á wutatboó páant níit á chājat tútutur, ma jenah joyóchah? Í níif úúbh joyóp jī.

⁴—¿Moisés nin pah á níif daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jī? ‘Dios bíhmah nin baacdíh chājni newé yaddihbút át chājap wut jī’, át níif daacáp tajī.*

⁵Páant níif daácnit, nin pahbút át jwúub níif daacáp tajī: ‘Páant á chājachah, newé á mánadih cádahnit, yadjīh bíicdih á jumbipna caá. Pánih jumna, queét chénewā jumna yuhna, bíic bácah panihnit caá í jumur’, át níif daacáp tajī.* ¿Páant á níif daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jī? ⁶Páant á daacátji pah queét chénewā jumnitji bíic bácah pah í jumna caá. Pánihna, í téihya chéwechah, Diosjeh tigaá queétdih bíicdih á jumat tútutna caá. Páant bíicdih á chājachah, queétjeh í míic cádahcat caá náahap, Jesús queétdih á niijír jī.

⁷Páant á niijíchah joinít, queét fariseowā nin pah í jwúub níif úúbh joyóp jī, páant muntih:

—Meém páant ma niijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah át níif daacáp tajī: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wā yohna caá”, níif daácnit, caántdih ñi wúhúé. Páant níif daac wúhnit, majeéh bólidih ma yohochah, á túina caá’, Moisés át níif daacáp tajī.* ¿Páant ma niijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tigaá páant át níif daacáji? Í niijír yuh jī.

⁸—Ñi nuowā Diosdih í yap yohochah enna, Moisés nin pah át níif daacáp tajī ‘Í weha mánadih yohna, páant tíi í chāj dáhwa naáh’, át níif daacáp tajī. Páant á niijíchah yuhna, bíhmah pohba páant át nichap tajī. ⁹Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wā naóhna caá: Ded ájeéh bólidih yohna, bíhjíh mi yeejép chājcah yuhna, bíh wilidih jwúub áa jumna, caántjīh yeejép chājna caá á chājap. Pánihna, á yohnihjidih áa

jumribut caántjīh yeejép á chājna caá, Jesús queétdih á niijír jī.*

¹⁰Páant á niijíchah joinít, jwiít á bohénit caandíh nin pah jwī niijír jī:

—Páant newé yadjīh í míic yohat á túicah, áa wihcah áta túi tagaá, jwī niijír jī.

¹¹—Yeéb ñi niiját pahjeh tigaá á jumur. Dios biquína á ñíonitdihjeh á áa jumat tútutcan caá. ¹²Biqúina neoná yaáhdhíh náahcannit pínah í cáac jumna caá. Bitadih ílh quehli tíbnadih í fíb yohochah, yaáhdhíh náahcannit í jumna caá. Bitaboó Diosdih teo wúhnit jumat tútut niijná, yaáhdhíh í bidcan caá. Pánihna, ded túi joini jumna, Diosdih teo wúhat tútut niijná, páant tigaá jumat náahap, Jesús jwiítidih á niijír jī.

Jesús wébítidih á úúbát
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³Páant jwiítidih á naawát túttimah, Jesús queétdih á teo jáha úúbát pínah niijná, cáacwā í wehdih á pebna í úb juyúp jī. Páant í úb juyúchah ennit, jwiít á bohénitboó queétdih jwī jírónih jūihñur jī.

¹⁴Páant jwī jūihñuchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah á niijír jī:

—Wébít wā pebh í jūúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queét wébít caá túi jenah joinít í jumur. Pánihna, Dios á maáh jumurpna waadnítboó nit wébít í jenah joyát pah jenah joinít í jumna caá, á niijír jī.

¹⁵Páant niijnít, queét wébítidih á teo jáha úúbúr jī. Pánih úúbh péanit, jwiítidih á jwúub numah bejep jī.

Dawá bíf dée bíbohni
Jesúsdih á úúbh joyát
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶Páant jwiítidih á numah bejchah, bíic newé Jesús pebh jumínit, nin pah caandíh á níif úúbh joyóp jī:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá túinidih wā chājbi? á niijír jī.

* 19.4 Gn 1.27; 5.2 * 19.5 Gn 2.24 * 19.7 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 19.9 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

17—¿Dépanih tiguaá tui chājat pínahdih weemdíh ma wáhb jof? Diosjeh caá túini. Páantjeh Diosjeéh jumíhna, ā wutat pah ma chájaá, caandíh Jesús ā niij jepahap jī.

18—¿Ded wutatdih niij tiguaá ma chāj? ā niij jwáwb wáhb joyóp jī.

—Cáacwádh ma mao yohca bojoó. Ma áa nihcannijih ma yéej chájca bojoó. Ma nnumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó. 19Ma mánadh ma tui chájaá.* Meemjéh ma míc oyat pah bitadihbat ma oyoó.* Nin wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh ā niij jepahap jī.

20—Caán wutatdih weém wápi yap yohcan caá. ¿Diosjeéh tui jumát túut niijná, ded panihat tiguaá weemdíh páantjeh ā judh? Jesúsdi h jwáwb niij wáhb joyóp jī.

21—Meém yéejat wi hcani jumíhna, ni hat míh bí déedih jíib chāj wáhudih ma bejeé. Pánih jíib chājnit, ni hat ma jíib teonidih moh yéejnitdih ma jwáwb wáhuá. Páant ma wáhuachah, nin baáboó ma bíbohathi chah túini míh pínah Dios pehbboó ā jum bipna caá. Pánih queétdih wáh péanit, wájeéh ma jwáwb, Jesús caandíh ā niijíp yah jī.

22Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, dawá bí déedih bíbohni jumna, áih bí déedih jíib chāj wáhuachah, búdí ā jíghap jī. Pánih jíghahnit, jepahcanjeh, ā jwáwb bejep jī.

23Páant ā bejehchah ennit, Jesús jwiítdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Ded dawá bí déedih bíbohni Dios ā maáh jumupboó ā bejihichah yahna, caandíh ā huona caá. 24Camelloboó awí íitbitdih ā yabac bejihichah nihna, áta huona tagaá. Pánihat pah, dawá bí déedih bíbohni Dios ā maáh jumupboó ā waádíhichah yahna, búdí ā huona caá, ā niijíp jī.*

25Páant ā niijíchah, joi wáhi bejnit, nin pah Jesúsdi h jwí niijíp jī:

—Páant ma niijíchah bácah, Dios ā jumupboó ded ā jéih waadcán niit, jwí niijíp jī.

26—Cáacwá ded pah í jenah joyátíjhéh í tui chájíhna yahna, Dios pehbboó í jéih bejcan niit. Diosjeh caá iguipna bejnit déedih ā tui wáhuá. Caanjéh tiguaá ni hatdih chāj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ā wihcan caá, jwiítdih ā niijíp jī.

27Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, weemdíh ma joi jwáhuá. Majeéh péeat túut niijná, jwiítdih ni hatdih jwí cádahap jī. ¿Páant jwí chājat jíib, dedédh tiguaá jwiítdih ma wáhuá? ā niijíp jī.

28—Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Péeni yeó jáap táttimah, ni hat jáap míc ā túut numbípna caá. Caán láa weém ni hat cáacwá úud jeéh, jeáboó maáh wá jum bipna caá. Páant maáh wá jumuchah, yeéb wá bohénitboó judíowá doce poómpnadih wájeéh wutnit ní jum bipna caá.* 29Ded weemdíh teo wáhat túut niijná, áih muá, ā mána, ā déewa, ā weh, áih wápchidih yah huca ā cádahachah, Diosboó caandíh chah ā jwáwb wáhu bipna caá. Pánih cádahnit, weemdíh teo wáhu nitboó Diosjeéh páantjeh í tui jum bipna caá. 30Obohjeéhtih, nin baáboó dawá maáta panihnitji Dios pehbboó oboh jumnit í jum bipna caá. Nin baáboó dawá oboh jumnitji jeáboó maáta í jum bipna caá, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.*

Iguíhadih teonit naáwát

20 1“Dios ā maáh jumát nin pah ā jumna caá: Iguíha mínah cheibitjeh áih iguíhadih teo wáhu nit pínahdih bididih ā bejep be. 2Pánih bejnit, jwááhna, queétdih nin pah ā niijíp be: ‘Wíih iguíhadih ní teo wáhat jíib jwípi jíib chājat pah yeebdíh wá wáhu bipna caá’, ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, tewedih í bejep be. 3Las nueve dée, jíib chājat tólihna pehbboó ā bejep be. Pánih bejnit, bita caanjíh hu nitdih ā enep be. 4Pánih ennit, queétdihbut nin pah ā niijíp be: ‘Yeebbát wíih iguíhaboó tewedih ní bejeé. Teo cádahat horadh ní tewat jíib wá

* 19.18 Ex 20.13-16; Dt 5.17-20 * 19.19 Ex 20.12; Dt 5.16 * 19.19 Lv 19.18
* 19.23-24 Pr 11.28 * 19.28 Mt 25.31; Lc 22.30 * 19.30 Mt 20.16; Lc 13.30

wāhbiḡna caá', queétdih ā niijíp be.

⁵Páant ā niijíchah joinít, queébtut tewedih ī bejep be. Yeó jāap tac yoób bejna, bita ñuhnitdih jwááhnit, bífc yoobó queétdihbut ā niijíp be. Las tres dée bita ñuhnitdih jwááhnit, bífc yoobó queétdihbut ā niijíp be. ⁶Las cinco dée bita ñuhnitdih jwááhnit, nin pah queétdih ā niijíp be. ⁷Jwiítndih tewat wutni ā wiḡcan caá', ī niijíp be. Páant ī niijíchah joinít, iguíḡha mínah queétdih nin pah ā niijíp be: 'Wíih iguíḡhana bejnit, ñi teobi jwuhú', queétdih ā niijíp be.

⁸'Cheyeh caán iguíḡha mínah caandíh teo wūhni maáhdih nin pah ā niijíp be: 'Queét teonitdih jwúwát tútutnit, ī tewat jiiib ma wūhú.* Pée jwinítndih ī tewat jiiib ma jwíih wūhú. Páant queétdih ma wūhat túttimah, ī jātih jwinítndih ma wūhú. Pánih queétdih jiiib chāj péa, bita ī jātih jwinítndih ma wūhú. Queétdih wāh péa, bita ī jātih jwinítndihbut ma wūhú. Queétdih wūh péa, waóh jwinítndih ma jiiib wūhú', ā niijíp be. Pánihna, ā niiját pah queétdih ā jiiib chājap be. ⁹Las cinco dée tewedih jwinítndih nihat yeó jāap ī tewat jiiib pah bóo ā wūhup be. ¹⁰Queét nihat teonitdih bífc yoobó ā wūhup be. Queét waóh tewedih jwinítboó 'Jwiítndih chah ā jiiib wūhbiḡna caá', ī niij jenah joyóp yuh be. Obohjeéhtih, queétdihbut bífc yoobó ā wūhup be. ¹¹Queétdih bífc yoobó mífc ā jiiib chājachah enna, caandíh bádí íjnit, nin pah ī niij jiihñup be: ¹²'Jwiítboó nihat yeó jāap, túbit ā chāhachah, bádí jwí tewechah, queét pée jwinítboó bífc horabitjeh ī tewechah yuhna, jwiít nihatdih bífc yoobó ma jiiib wūhat, ā túican caá', caandíh ī niijíp be. ¹³Páant ī niij jiihñuchah joinít, nin pah bífc íjeéh jumnidih ā niijíp be: 'Meemdíh wā niijátji pah tigaá wā jiiib chājap. Ñi tewat jiiib wūhnit, meemdíh wā yeecan caá. ¹⁴Ma tewat jiiib ubnit, ma bejeé. Weém wā náahat pahjeh queét bainí

teonitdihbut meemdíh wā wūhat bífc yoobó wā jiiib wūhup be. ¹⁵Ded pah wíih dinerojih chājna, wíih pínahjeh caá. Weém queét moh yéejnitndih jígah ennit, bádí wā jiiib wūhachah enna, çyeébbóo íj niif, páant ñi niijíp?' iguíḡha mínah queétdih ā niijíp be.

¹⁶'Pánihat pah tigaá det waóhniitji péenit ī jumbiḡna caá. Péenitjiboó waóhniit ī jumbiḡna caá', Jesús jwiítndih ā niijíp jī.*

**Jesús ā wunat pínahdih
ā jwúub naáwát**

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷Páant niij péenit, dawá cáacwā jwíjeéh ī péenachah, Jerusalén tútchina bejni namádih jwí bejep jī. Pánih bejna, chibít yúup jwiítndih ñumah waóh bejnit, jwiítndihjeh nin pah Jesús ā niij naáwáp jī:

¹⁸—Jerusalén tútchina bejna caá jwí chājap. Caanná jwí juibiát túttimah, weém nihat cáacwā úud jeñédih eníhcanniboó sacerdotewá ī maátadih, Moisés ā wutatjidiḡ bohénitdihbut ā duó wáibiḡna caá. Páant ā duó wáyachah, weemdíh teonit, ī mawat tútbiḡna caá. ¹⁹Pánih mawat tútutnit, judiowá nihcannitdih ī jwúub wūh yapabiḡna caá. Queétdihbut weemdíh deohnit, ī pañat túttimah, cruzboó ī péoh dodh mao yohbiḡna yuh caá. Obohjeéhtih, bífc peihcanni yeó jāap túttimah, wā íp weemdíh ā jwúub boobiḡna caá, ā niijíp jī.

Santiagowā íin Jesúsndih mi úubát

(Mr 10.35-45)

²⁰Pánihat túttimah, Zebedeo ā weh íinboó mi weh bífcndih Jesús pebh jwinít, caandíh úubát tútut niijná, mi bódiḡha caj yoh ñajap jī. ²¹Páant mi bódiḡha caj yoh ñajachah ennit, Jesús nin pah ā niij úubh joyóp jī:

—¿Ded pah wā chājatndih tigaá ma náah? ā niijíp jī.

—Maáh waadná, nit chénat pah wā weh meém bífcndih ī wutat pínah niijná, bífc ma jéihyepmant bóo búwámant,

* 20.8 Lv 19.13; Dt 24.15 * 20.16 Mt 19.30; Mr 10.31; Lc 13.30

biíhdih wáyámant bóo bawámant ma chúudat tútú, mi niijíp jĩ.

²²—Ded pah ñi wúbátdih ñi jéihcan caá. Ded wá maáh jumupboó jumíhni, weemdíh yeejép á yapat pínah, bíic yoobó caandíhbut á yapachah yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap. Pánih cádahcan, wá maáh jumupboó wájeéh á wutbipna caá. ¿Yeebdíhbut páant yeejép á yapachah yuhna, ñi cádahbican naniít? mi wehdih Jesús á niijíp jĩ.

—Jwí cádahcan níit, í niij jepahap jĩ.

²³—Yoobópdi h yeebdíh wá naóhna caá. Yeejép wá yapat pah yeebbát bíic yoobó ñi yapbipna caá. Obohjeéhtih, wájeéh wutnit pínahdih weemboó wá jéih níocan caá. Wá ípboó queétdih átát ñiwip taga, Jesús queétdih á niijíp jĩ.

²⁴Páant í niij wúbáchah joinít, jwiít diezboó queétdih jwí íijip jĩ. ²⁵Páant jwí íijatdih ennit, Jesús jwiít ni hatdih á míic wáacat tútup jĩ. Páant jwí míic wáacachah, nin pah jwiítidih á niij naáwáp jĩ:

—Judíowá nihcannit í maátaboó íih cáacwádhíh túbít wutnit í jumatdih ñi túi jéihna caá. ²⁶Obohjeéhtih, queétdih wutnit í jumát pah yeéb ñi jumca bojoó. Yeébboó maáta jumíhna, bitadih túi teo wáacnit ñi jumú. ²⁷Waóhnit jumíhna, teo wúhnit pah jumát caá náahap. ²⁸Weém ni hat cáacwá úd jeñéboó cáacwá weemdíh í teo wáacat pínah niijná, nin baáboó wá jüóhcap jĩ. Obohjeéhtih, cáacwádhíh teo wáacat tút niijná, queétdih iiguípná í bejat déedih wun wúhndih wá jüúwáp be, Jesús á niijíp jĩ.*

Jesús chénewá jéih encannitdih á booaat

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹Jwiít Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchidih jwí chóop yap bejep jĩ. Páant jwí chóop yap bejehah, dawá cáacwábut jwiítidih í péenap jĩ. ³⁰Jericó wáihyat júdu jécidih bac bejnit, chénewá jéih encannit namá jwéejdih í chúuduchah, jwí enep jĩ. “Jesús, Nazaret tútchidih bóo caá á yap bejep”, bita í

niijíchah joinít, nin pah í niij ñaac ejep jĩ:

—iMaá, David jumá, Dios á wahní jwiítidih ma jígah en teo wáacá! í niijíp jĩ.

³¹Páant í niij ñaacáchah joinít, cáacwáboó queétdih jüihnit,

—iPáant bóojeh! Ñi ñaac cádahá, í niijíp yuh jĩ.

Obohjeéhtih, páant í niij jüihñuchah yuhna, queétdih joicánjeh, chah í ñaacáp jĩ:

—iMaá, David jumá, Dios á wahní, jwiítidih ma jígah en teo wáacá! í niijíp jĩ.

³²Páant í niij ñaacáchah joinít, Jesús chao ñúh, á pebhna jüúwát tútutnit, queétdih nin pah á niijíp jĩ:

—¿Ded pah wá chájatdih tigaá ñi náah? á niijíp jĩ.

³³—Maá, jéih enatdih caá jwí náahap, í niijíp jĩ.

³⁴Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih jígah ennit, íih quíbidih á teo jáhanap jĩ. Páant á teo jáhanachahjeh, í yoób enep jĩ, buca. Pánih ennit, caandíh í péenap jĩ.

Jesús wá Jerusaléna í waadát

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 ¹Jerusalén tútchina toáh jumábit, jeéboó jwí jumábit jĩ. Pánih jumábit, péuh laab béjna, Betfagé wúit jumni tútchibitdih jwí toáh jumábit jĩ. Caanna jumábit, Jesús chénewá jwíjeéh jumnitdih caán tútchina á wahap jĩ. ²Pánih wahnit, nin pah queétdih á niij wutup jĩ:

—Con tútchina waadnit, burroma mi wúuh bíicdih ñi enbipna caá. Pánih en, queétdih watnit, weemdíh ñi ub jüóh wúhú. ³Páant ñi ub jüúwúchah ennit, cáacwá yeebdíh í wúbh joyóchah, nin pah ñi niij jepahaá: ‘Jwí maáh queétdih á náah jwuhup be. Péenap, queétdih á jwúubabipna caá’, ñi niijí, Jesús á niijíp jĩ.

⁴Páant á yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani Zacaríasjĩ nin pah át niij daacáp tajĩ:

* 20.25-26 Lc 22.25-26 * 20.26-27 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 * 20.28 Lc 22.27; Jn 13.12-15

⁵ “Jerusalén títchidih moondíh nin pah ma níj naáwá: ‘Dios weemdíh nin pah ā niiját tútutap be: “Ñi eneé, ñi Maáh ñi pebhna ā jüóhna caá. Caán oboh jumni pah burro wüühjih chüudni ā jüóhbična caá”, Jerusalén títchidih moondíh ma niijí’, weemdíh ā niijáp be”, Zacarías át niij daacáp tají. (Zac 9.9)

⁶ Jesús ā wahnitboó bejnit, ā niijátji pah it chájap wut jí. ⁷Burroma, mi wüüh bícdih í ub juyáchah, jwíih jih bóo yéguehdih too dagnit, burromajih mi wüühjihbut jwí cáagap jí. Páant jwí cáagat túttimah, Jesús caán burro wüühjih ā púuh laáb chüudap jí. ⁸Pánih chüudnit, Jerusalén títchihna jwiítidih ā numah bejep jí. Páant ā bejchah ennit, dawá cáacwá íih jih bóo yéguehdih too dagnit, Jesúsdi h wéina, namáboó í jwe j waáwáp jí. Bitaboó í bóodniji táam núonadih ubnit, queébtut Jesúsdi h wéina, namáboó í jwe j waáwáp jí. Páant í jwejni chóona, núonajih Jesús ā bejep jí. ⁹Páant Jesús ā bejchah, ā waáwáp mant moón, ā méimant péenitbut caandíh wéinit, bícdih nin pah í niij náacáp jí:

—iDavid jumma, Dios ā wahní, jwiítidih ma túi ubú! iMeém jwí maáh pínahdih búdí jwí wéina caá! í niij wéi náacáp jí.*

¹⁰Pánih bejnit, Jerusalén títchihna jwí waadáchah, caanjíh jumnitboó en wáhi bejnit, nin pah í niij mífic úbhb joyóp jí:

—¿Nin déhe tígaa? í niijáp jí.

¹¹—Nin Jesús, Galilea baac, Nazaret títchidih bóo, Dios naáwátidih naóh yapani caá, bita queétdih í niij jepahap jí.

Jesús Dioíh muná ā waadát

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.12-23)

¹²Jerusalén títchihna waadnit, Dioíh muná jóocmant bóo jumndih Jesús jwiítidih ā numah waad béjep jí. Pánih waad béjnit, caánboó jíib chájnitdih ā ñun yóh bacapan jí. Dinerodih tútut munnit í cáagat naanádih ub yoh áacanit, jopwádih jíib chájnitíh chüudat naanádihbut ā ub yoh áacanap jí. ¹³Pánih

ub yoh áacanit, Jesús nin pah queétdih ā niij jühñup jí:

—Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Wíih mué cáacwá weemdíh í úbát pínah mué caá”, Dios ā niijáp be’, ít niij daacáp tají.” Obohjeéhtih, cáacwá Diosdi h wéibúdi h í juyáchah yuhna, yeéboó queétdih yeenit, munná caá ñi chájap. Pánih munnit, Dioíh mudi h yéjanit, munnit í jumap pínah mué chájna caá ñi chájap, ā niijáp jí.

¹⁴Páant Dioíh mudi h Jesús ā jumap pónih, dawá jéih encannit, wúuat nahjíh bejnitbut ā pebhna í juyáp jí. Páant í juyáchah ennit, queétdih ā boonanap jí.

¹⁵Obohjeéhtih, queétdih ā boonachah ennit, caanjíh jumnit sacerdotewá í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut Jesúsdi h búdí í íjip jí. Jwíjeé h péenit wébitboó “iDavid jumma, Dios ā wahní, jwiítidih túi ubni pínah, meemdíh búdí jwí wéina caá!” í niij náac cáadahcah joiná, chah í íjip jí. ¹⁶Pánih íjnit, Jesúsdi h nin pah í niij jühñup jí:

—Meemdíh páant í niij náacáchah, ¿ma joicán niit? Páant í niijcá bojo naáh, Jesúsdi h í niijáp jí.

—Wá joiná caá. Obohjeéhtih, Davidjí Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ā niij daacátjidih éyeebboó ñi bohécannit jí?

‘Wébitdih, bita í túuhnitdihbut meém ma wéi naáwát tútutna caá’, Diosdi h wéinit, David át niij daacáp tají, (Sal 8.2)

Jesús queétdih ā niij jühñup jí.

¹⁷Páant niij péanít, queétdih cádahnit, caán títchimant Jesús jwiítidih ā numah bac bejep jí. Pánih bac bejna, Betania títchidih juibnit, caan chéi caanjíh jwí úwup jí.

Higuera nahdih Jesús ā wunat tútut

(Mr 11.12-14; 20.26)

¹⁸Cheibit bóo yeó jáapdi h, Betania títchiboó ñonitji Jerusalén títchihna jwúub bejna, Jesúsboó át muégup wunup tají. ¹⁹Pánih muégup wunna, namá

* 21.9 Sal 118.25-26 * 21.13 Is 56.7b; Jer 7.11

jwéejdih lajni higuera nahdih ennit, áih quehedih jeémfihna, caan náh pebh enedih á bejep yuh jī. Obohjeéhtih, caan náhboó quehcan, túini wawákeh pohba á jumup jī. Páant á quehcatdih enna,

—iMa jwáub quehcan níit! caan náhdih á niijíp jī.

Páant á niijíchahjeh, áih núona á diib téhah bejep jī.

²⁰Páant á wunuchah ennit, jwiít á bohénitboó jwí en wúhi bejep jī.

—¿Dépanih tigaá waficanjeh á wunah bej? Jesúsdi h jwí níj wúbh joyóp jī.

²¹—Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Dios á wépatdih túi jenah joiná, nin nahdih wá chájat pahjeh muntih yeebbát ní jéih chájipna caá. Páant wá chájat chahbat ní jéih chájipna caá. Con jeedíh ‘Conmant bejnit, búdí mujna ma buúg báahá’, ní niijíchah, ní wutat pah á yapbipna caá.* ²²Diosdih túi jenah joinít, ded pah caandíh ní wábat pah á chájipna caá, Jesús jwiítidih á níj jepahap jī.

Jesús á wépat

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³Pánih bejna, Jerusalén tátchina juibí, Dioíh muudíh waad béjnit, Jesús cáacwádhí á jwáub bohénap jī. Páant á bohéat pónih, sacerdotewá í maáta, jwiít judíowá jwí maátatob á pebh junít, nin pah caandíh í níj wúbh joyóp jī:

—¿Defíh wépatjīh tibeé jwíin páant ma cháj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant á wut? í niijíp jī.

²⁴—Yeebdíh wá jwíh wúbh joibípna caá. Weemdíh ní túi jepahachah, weembát yeebdíh wá jepahbipna caá.

²⁵Juan Daabánidih ¿déhe tigaá át wutji? ní jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniit? ¿Cáacwáboó níit caandíh í daabáat túutjip? yeébh ní jenah joyóchah, Jesús queétdih á níj wúbh joyóp jī.

Páant á níj wúbh joyóchah joinít, queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwí níj jepahbi? ‘Dios caá Juandih át wutjip taga’, jwí niijíchah, ‘Páant á jumuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ní jepahcan?’

jwiítidih á níj jühbipna caá.

²⁶Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani yoobát á jumup jī’, í níj jenah joiná caá. Páant í níj jenah joyóchah, ‘Cáacwákeh caandíh í daabáat túutjip taga’, jwí níj jepahachah, jwiítidih búdí í íjipna caá”, ít míic niijíp wut jī. ²⁷Pánih míic wéhe péanit, nin pah Jesúsdi í níj jepahap jī:

—Jwiít jwí jéihcan caá, í niijíp jī.

—Caán láa bácah weemdíh wutndih weembát yeebdíh wá naóhcan níit, Jesús queétdih á niijíp jī.

Biíc newé á weh ded pah í chájat naáwát

²⁸Páant níj péanit, jwí maátadih Jesús nin pah á jwáub níj naáwáp jī:

—Nin wá naáwátidih ¿ded pah ní níj jenah joí? Biíc newé chénewá á weh í jumup be. Pánihna, biíc yeó jáap í ípboó weép jeñédih, ‘Wúuhá, buu wíih iguíhaboó tewedih ma beje’, á niijíp be. ²⁹‘Wá bejan caá’, á níj jepahap be. Páant niijná yuhna, jwáub jenah joinít, tewedih á bejep be.

³⁰Túttimah, á úuddihbat biíc yoobó á niijíp be. ‘Wá bejmi caá’, á níj jepahap yuh be. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, á bejcap be. ³¹¿Ded tigaá á ípdih á túi jepah? Jesús queétdih á niijíp jī.

—Weép jeñéboó á túi jepahap be, queét í níj jepahap jī.

—Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Romano maátadih núo wúbh wúhnit, deoh nah jumnit yaádh bícdih yeébh játih Dios á maáh jumatdih í waadná caá. ³²Juan Daabáni cáacwádhí bohénadhí juníná, ded pah ní túi chájat pinahdih yeebdíh át naáwáp tají. Páant á naáwáchah yuhna, yeéboó caandíh níit jepahcap tají. Obohjeéhtih, queét núo wúbh wúhnit, deoh nah jumnit yaádhbat ít túi jepahap tají. Páant í jepahachah enna yuhna, yeéboó túut nuámíhcan, níit jepahcap tají, Jesús queétdih á niijíp jī.*

* 21.21 Mt 17.20; 1Co 13.2 * 21.32 Lc 3.12; 7.29-30

**Jiwá iguñhadih yeejép
teo wñhñit naáwát**
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³“Nin bíñh wā naáwát pínahdih ñi túi joyoó. Bíc newé jiwá iguñhdih ā momop be. Páñih mom péa, wáihyat jádudih chāj péa, iguñhdih ī búñh chññat pínah mñudíhbut ā chājap be. Páñih chāj péa, caán iguñhadih ī túi en dawát pínah niijná, jap bóo mñudíhbut ā chājap be. Páant nihatdih chāj péa, bitadih en dawát tútñit, bíaboó jib jwñhñdih ā bejep be.*

³⁴Túttimah, iguñh ei láa, áñh iguñh jñbñdih ī wñbát pínah niijná, iguñha mínah caandíh teo wñhñitdih áñh iguñhana ā wah bojop yuh be. ³⁵Obohjeéhtih, caandíh teo wñhñit caanná ī jwñbñnachah, bícñdih pái, bíñhdih mao yoh, bíñhdih jeejñh ī yoh mawap be. ³⁶Páñihat túttimah, bita caandíh teo wñhñitdih áñh iguñhaboó ā jwññub wahap be, páant mññtih. Chah dawá ā wahachah yñhna, queéñ en daonít bíc yooó mññtih queéñdihbut yeejép ī chājap be.

³⁷“Túttimah, “Wā wññhdih caá ī jepahmi dée caá”, niijnít, caandíh ā wahap be. ³⁸Páant ā wahachah yñhna, caandíh enñit, en daonítboó nin pah ī mñic niijíp be: ‘Iguñha mínah ā wññat túttimah, nin ā wññhboó ā túñt nñññbñpna caá. Páñihna, caandíh jwñ mao yohochah, iguñha jwññh ā jñmbipna caá’, queéñtjeh ī mñic niijíp be. ³⁹Páant niij, ā wññhdih teonit, iguñhamant ñb bac bejñit, ī mao yohop be.

⁴⁰“Páant ī chājat doonádih joinít, iguñha mínahboó áñh iguñhana jwññub jññit, ¿queéñdih ded pah tigaá ā chājbi?” Jesús queéñdih ā niij wññh joyóp jñ.

⁴¹Páant Jesús ā niijíchah joinít, queéñ caandíh nin pah ī niij jepahap jñ:

—Queéñ yeejépñdih peñh chājna, ā mao yohat túñtñpna caá. Túttimah, bitaboodíh áñh iguñhadih ā en dawát túñtñpna caá, áñh iguñhdih caandíh ī túi dic wññat pínah niijná, ī niijíp jñ.

⁴²Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah ā jwññub niijíp jñ:

—Dios naáwátñdih naóh yapani nin pah ā niij daacátñdih ¿yeeñboó ñi bohécanñit beé?

“Muú teonit túini jee dáññadih ññonit, ī náahcanñi dahdih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, queéñ ī yohñi dahdihjeh tigaá Dios ā ññwip. Caandíh ññonit, áñh muú páñihñdih chājna, caán mñudíh ā túi jenah enat túñt niijná, choójboó caan dáññdih ā jwññh jeejep be. Caán jee páñihni Dios ā wññi pínah tigaá. Páant ā chājachah enñit, jwññtboó caandíh búñd jwñ wéina caá’, at niij daacáp tajñ. (Sal 118.22-23)

⁴³Páant ā nihat pah tigaá yeebñh yooóñdih wā naóhna caá. Dios áñhñwā pínah yeebñh ā jwññh ññonitñi ñi jñmñchah yñhna, weém Dios ā wññidih ñi náahcah, bita weemñh túi jepahñit pínahboodíh ā ññobipna caá, páantñeh ájeéñ ī jñmat pínah niijná. ⁴⁴Páñihna, weemñh jepahcanñitboó caán jee dáññdih túoc buñññit panihñit ī jñmbipna caá. Weemñh ī jepahcatñi jññ caán jee dáñh ā néehat pah, peñh chājna, iiguñpna Dios queéñdih ā wññbipna caá, Jesús ā niijíp jñ.

⁴⁵Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáta, fariseowññat “Jwññdih niijná caá ā chājap”, it niij jéñhyep wññ jñ. ⁴⁶Páant niij jéññit, caandíh ded pah ī tewat pínahdih it bidip wññ yuh jñ. Obohjeéhtih, cáacñwā caandíh “Dios naáwátñdih naóh yapani caá”, ī niij jenah joyóchah jéññit, queéñdih úñmna, tewíñna yñhna, it jéñh teo jwññcap wññ jñ.

**Téihya chéona ā ññmah
jeémát pínah naáwát**
(Lc 14.15-24)

22 ¹Páant ā niiját túttimah, Jesús nin ā jenah joinít naáwátñh queéñdih ā jwññub niij naóh bohéñap jñ:

²“Dios ā maáh jñmat nin pah caá ā jñmñp: Maáh wññh ā téihya chéwat túñt chājachah, ā íp ā ññmah jeémát pínahdih ā chājap be. ³Páñih ámoh péañit, ā ññmah jeémññit pínahdih

* 21.33 Is 5.1-2

jūúwát túútna, caandíh teo wūhndih ā wahap yuh be. Obohjeéhtih, caandíh ī jepahcap be. ⁴Túttimah, bita caandíh teo wūhndihbut wahnit, ‘Á numah jeémát pínah momo jiwiwā, ā in débehanitdih mao pūbnít, nihatdih ámoh péa, yeebdíh ā jūúwát túútnap be’, wā bidnitdih ñi niǵ naáwá. ⁵Páant ā wutuchah joinít, ī bejep yuh be, páant mūntih. Obohjeéhtih, páant ī niijíchah yuhna, queébtut ī joyáh bojop be. Joyáh bojnit, biíc áih wápchiboó bej, biíh ā tewat muúboó ā bejep be. ⁶Bitaboó queét ī naáwáchah joíhcan, yeejép pūinít, queétdih ī mao yohop be. ⁷Páant ī chājat doonádih joinít, búdí fíjnit, maáhboó áih soldadowádh ā wahap be, queétdih mao yoh beedánit, íh tútchidihbut ī cáwat pínah niijná. ⁸Pánihat túttimah, bita caandíh teo wūhndih nin pah ā niijíp be: ‘Wā wūúh ā téihya chéona numah jeémát pínahdih ámoh péanit, cáacwádh wā bidichah yuhna, queét yeejép wā ít jepahcap taga. ⁹Pánihna, tútchi tac yoób jumni juúhna bejnit, det ñi jwááhnitdih ñi numah jūúwá’, queétdih ā niijíp be. ¹⁰Páant ā niijíchah joinít, bejna, biquína téi chājnitdih jwááh, bita téi chājcanitdihbut jwááhnit, nihatdih ī numah jwúub jūúwáp be. Pánihna, ī maáhh mūná jwúub juibínit, ā numah jeémát tólihdih ī yáwap yuh be.

¹¹“Obohjeéhtih, maáhboó queét junítidih enedih juná, téihya chéwechah enna ī dúwát chóodih biíc newé ā duocáh, ā enep be. ¹²Pánih ennit, ‘Ílin wúúá, dépanih tibeé wā dúwát túútni yégueh duocán yuhna, ma waád jūóh?’ caandíh ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, caánboó ā jéih jepahcap be. ¹³Páant ā jepahcah enna, maáhh caandíh teo wūhndih nin pah ā niijíp be: ‘Chéonit, caandíh ñi ub bac bejeé. Pánih ub bac bejnit, weemdíh ā jepahcat jíib, dúpénapboó ñi yohoó, wā pebh ā jumcat pínah niijná. Caánboó jumnit, tubit jígahna, íh maonádih néeh chāác junínit ī jumcipna caá’, caandíh teo wūhndih ā niijíp be.*

¹⁴“Buu wā naáwát pah, dawá cáacwā wíih túini doonádih joiná yuhna, daocánnitjeh ī jepahna caá”, Jesús ā niijíp jí.

Romano maáta ī uúbat túútni dinero júdu

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵Páant ā niijíchah joinít, fíjna, Dioíh mūmánt bac bejnit, fariseowā nin pah ít míc niǵ uúbh joyóp wut jí: ‘¿Ded pah tigaá caandíh jwí niǵ uúbh joibí, mácah ā jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná?’ Ít míc niijíp wut jí. ¹⁶Páant niijnít, biquína íjeéh jumnit, Herodes ā juimenádih maáhh waadáhnitdihbut Jesús pebhna ít wahap tají, Jesúsdih ī uúbh joyát pínah niijná. Páant ī wahnitboó waád junínit, nin pah Jesúsdih ī niijíp jí:

—Bohéni, yecanni jumna, Dios ded pah jwiítidih ā chājat túútatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā ī niijíchah, maáta ī jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. ¹⁷Páant yoobópdih naóhni jumna, ded pah ma jenah joyátidih jwiítidih ma naáwá. ¿Roma baácdih moón ī maáhh César ā uúbat túútni núodih caandíh jwí wúhchah, ā téi níit? Í niǵ uúbh joyóp yuh jí.

¹⁸Páant ī niǵ uúbh joyóchah, í yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih ā niǵ uúbh joí jwúubanap jí:

—Yeébe yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat túut? ¹⁹Césardih ñi wúhat pínah júduidih weemdíh ñi junúú, ā niijíp jí.

Páant ā niijíchah joinít, biíc júduidih caandíh ī júútnap jí.

²⁰—¿Caán júduidih deíh móot, deíh wúut tigaá ā jum? queétdih ā niǵ uúbh joyóp jí.

²¹—Césaríh móot, áih wúutbut ā jumna caá, í niǵ jepahap jí.

—Caán láa bácah caán júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wúhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā

* 22.13 Mt 8.12; 25.30; Lc 13.28

jumuchah, Diosboodíh ñi wúhúá,
queétdíh ā niijíp jī.

²²Páant ā niíf jepahachah, ī joí wáhi
bejep jī. Pánih joí wáhi bejnit, ī bac bejep
jī.

Cáacwā ī jwúub boo pud jūúwát

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³Páant queéť ī bac bejat túttimah,
biquína saduceowā jwuh, Jesúsdi h úúbh
joyát tútt niijná, caán múná muntih ī
waád juyúp jī. Queéť saduceowā “Cáacwā
wúnna, ī jwúub boo pud jūóhcan níť”,
niijnít ī jumup jī.* ²⁴Pánih jenah joinít,
nin pah Jesúsdi h ī niijíp jī:

—Bohéní, nin pah Moisés āt niíf
bohénap tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh
ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih
jwúub áa jumat caá náahap. Pánihna, ā
úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp
wunnihdih ā bíboho naáh, ā úud jeñé
báadhda weh pah ī weh jumat pínah
niijná’, jwiútdih Moisés āt niijíp tají.*

²⁵Biíc weh sietewā ī jumup be. Weép
jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup
be. Pánihna, ā úudboó weép jeñé áajidih
ā jwúub áa jumup yuh be. Páant áa jumat
túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh
wihcanjeh caanbát ā wunup be. ²⁶Páant
míicjeh queéť nihat ī buúá beedép.

²⁷Páant mi weha mána ī wun beedát
túttimah, ī áajibut mi wunup be.
²⁸Pánihna, queéť nihat ī áa jumnihji,
nihat cáacwā ī jwúub boo pud
jūúwáchah, ¿ded áa tigaá mi yoób
jumbi? Jesúsdi h ī niíf úúbh joyóp jī.

²⁹Páant ī niijíchah joinít, Jesús
queétdih nin pah ā niíf jepahap jī:

—iDios naáwát dih jéihcan, ā
wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdi h
jenah joicánnit caá! ³⁰Wunnitji ī jwúub
boo pud jūúwát túttimah, jeáboó jumna,
ángelwā pah áa wihcannit ī jumbi pna
caá. ³¹Obohjeéhtih, wunnitji ī boo pud
jūúwát pínahdih yeéñ ñi jéihyatdih náah
yacna, nin pah wā naóhna caá.

¿Moisésdi h Dios nin pah ā niijátjidi h ñi
encannit jii? ³²‘Weém Abraham, Isaac,
Jacob ī Maáh caá’, āt niíf naáwáp wut jī.

Queéť ī wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh
caá’, Dios āt niijíp wut jī. ‘Í Maáh caá’, ā
niijátjidi h joinít, báadhnit ī jumati h jwí
jéihna caá. Dios báadhnitdihjeh maáh ā
jumna caá. Pánihna, ‘Wunnitji ī jwúub
boo pud jūóhcan níť’, niíf jenah joiná,
yoobópdi h ñi jenah joicán caá, Jesús ā
niijíp jī.*

³³Páant ā niijíchah joinít, nihat cáacwā
ā bohéatdih ī joí wáhi bejep jī.

Chah jenah joyát wutat

(Mr 12.28-34)

³⁴Páant Jesús saduceowádi h ā túi
jepahachah joinít, fariseowáboó ī míic
wéhenap jī. ³⁵Pánih míic wéhe péanit,
biíc íjeéh jumni, Moisés ā wutatjidi h túi
jéihni boó caandí h nin pah ā niíf úúbh
joyóp yuh jī:

³⁶—¿Bohéní, Dios jwiútdih ā wutat
deddi h tigaá chah jenah joyát náah? ā
niijíp jī.

³⁷—Nin wutat caá chah ā jumup.
‘Diosdi h chah jenah joí, túi jepahnit,
wéinit, caandí h búdí ñi oyoó’, Moisés āt
niíf daacáp tají.* ³⁸Caán wutatji caá
jwiíh jumni. ³⁹Caán wutat pahjeh
muntih, nin biíh wutatbut biíc yoobó ā
jumna caá: ‘Meemjéh ma míic oyat pah
muntih, bitadi hbut búdí ma oyoó’, āt niíf
daacáp tají.* ⁴⁰Pánihna, Diosdi h oinit,
bitadi hbut oinit, Dios ā náahat pah ñi
chájbi pna caá. Pánih chájnit, nihat
Moisés ā wutatjidi h, Dios naáwát di h
naóh yapanit ī niijátjidi hbut ñi túi
jepahbi pna caá, Jesús queétdih ā niijíp
jī.*

¿Ded juima tigaá Cristo?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹Páant niíf péanit, Jesús jwuh caanjí h
jumnit fariseowádi h nin pah ā niíf úúbh
joyóp jī:

⁴²—¿Dios ā wahni Cristodi h ded pah
tigaá ñi jenah joí? ¿Ded juima tigaá?
queétdih ā niijíp jī.

—David juima caá, ī niíf jepahap jī.

⁴³—Páant ā jumuchah yuhna, ¿Dépanih
tigaá Túini Espíritu nin pah caandí h ā

* 22.23 Hch 23.8 * 22.24 Dt 25.5 * 22.32 Ex 3.6 * 22.37 Dt 6.5 * 22.39 Lv 19.18

* 22.35-40 Lc 10.25-28

naáwát tútuchah, Davidjiboó caandíh ‘Maá’, át niijí?

⁴⁴“Wá Maáhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Wá jéihyepmant bóo bawámant ma chúudú. Pánih chúudnit, nihatdih ma wútuchah, meemdíh en jāihnitdih wá yap yohat tútubipna caá”, ā niijíp be’, Davidji át niijí daacáp tají.

(*Sal 110.1*)

⁴⁵Páant niijí daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijíp wut jí. Páant ā niijíchah yuhna, údépanih tigaá Cristo David jumma át jumji? Jesús queétdih ā niijí úubh joyóp jí.

⁴⁶Páant ā niijí naáwáchah joinít, nihat í jwúub úubh joíhna yuhna, í úubh joí cádahap jí.

Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut í táicant

(*Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47*)

23 ¹Páant niijí péanit, caanjíh jumnitdih, jwiít ā bohénitdihbut Jesús nin pah ā niijí naáwáp jí: ²“Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowábut caán ā wutatdih chah túi jéihnit jumna, yeebdíh í wutna caá. ³Páant yeebdíh í wutuchah, í niiját pahjeh chājat caá náahap. Obohjeéhtih, páant í niijí bohéna yuhna, ípí chājan caá. Páant í túi chājcatdih yeebboó ni en yacca bojóo. ⁴Queét yeebdíh búdí wái náah jumnidih chājat tútuna, bainíbitjeh ni yapachah ennit, yeebdíh jíghah encanjeh, ípí peéh chājna caá. ⁵Ded pah chājna, cáacwā í wēi enat pínahdihjeh ípí bidna caá. Dios naáwátidih í daácní nēonabit áh ūtna yacnit, íh móot chah, íh muj nahboobút búdí bawá jumni tōpíh ípí nah chéona caá. Úúbhna đwát chóona ā yapat waanadíh maátni ípí chājat tútuna caá, queétdih ennit, ‘Diosdih túi jepahnit caá’, niijnít, cáacwā í túi wēi enat pínah niijná.” ⁶Numah jeémépboó bejnit, waáwápna chúudnit, ípí wēina caá. Jwí míc wáacat muúboó bejnit, cáacwā í túi enepboó ípí chúudna caá. ⁷Tútchi tacboó bí déedih jíib chājat jumna í bejchah,

cáacwā queétdih wēinit, muj teonit, ‘Ma júóh, Bohéní’, í niijí úúbáchah joinít, ípí wēina caá.

⁸“Obohjeéhtih, ‘Bohéní’, yeebboó cáacwádih ni niiját tútucha bojóo. Weemjéh caá yeebdíh bohéni. Yeeb nihat bíc yoobó jumna, ‘Bohéní’, cáacwádih ni niiját tútuchah, ā táican caá. ⁹Pánihat pah, cáacwā mícjeh ‘Túini Paá’, ni niijíchah, ā táican caá. Dios, jeáboó jumnijeh, ni ípí túini yoobát ā jumna caá. ¹⁰Pánihat pah muntih, yeeb mícjeh ‘Maá’, ni niijcá bojóo. Weém, Dios ā wahni Cristojeh, ni maáh wá jumna caá. Pánihna, cáacwā mícjeh páant ni niijíchah, ā táican caá. ¹¹Ded maáh jumíhna, yeebdíh teo wūhni ā jumna naáh.” ¹²Caanjéh míc maáh waadánidih Dios oboh jumni ā chājbiipna caá. Obohjeéhtih, teo wūhni panihniiboodíh Dios maáh ā waadábipna caá”, Jesús ā niijíp jí.”

¹³Páant niijí péanit, nin pah fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut Jesús ā niijí jūhñap jí:

“ÍYeeb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeeb fariseowábut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ni jumap. Dios ā wutatdih ni yee bohénachah joinít, Dios ā maáh jumupboó cáacwā í jéih waadán caá. Pánih bohénit, yeebjéhbút waadán, queét í waadíhichah yuhna, nípi jáhna caá.

¹⁴“ÍYeeb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeeb fariseowábut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ni jumap. Diosdih túi maatápdih úúbhna yuhna, éemp wunnitíh munnadíh nípi dúuc wáina caá. Pánih yeenit ni jumap jíib búdí peéh chājat yeebdíh ā jumbiipna caá.

¹⁵“ÍYeeb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeeb fariseowábut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ni jumap. Yúup jib bejnit, dawá cáacwádih nípi bohéna caá, ni jenah joyát pahjeh í tút nuumát pínah niijná. Páant í tút

* 23.5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1 * 23.11 Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26

* 23.12 Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

nɯmúchah, yeejép ñi chājat chah queédih ñi chājat tútɯna caá.

¹⁶“iYeéb bohénit, bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Yeena, nin pah ñi niŷ bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muú túini ā jumat pah, wā niŷát bíic yoobó wā chājbipna caá”, ñi niŷíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Dioíh muúdíh jumni oroboó túini ā jumat pah, wā niŷát bíic yoobó wā chājbipna caá”, ñi niŷíchah, ñi niŷátji pahjeh chājat caá náahap’, ñipí niŷ bohéna yuh caá. ¹⁷iYeéb jenah joicánnit, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Dioíh muú chah níit? ¿Caán muú díitboó jumni oroboó níit chah ā jum? Caán muú díitboó oro jumna, Dioíh caá ā jum. Obohjeéhtih, bíih pehbóo jumna, Dioíh āta nihcan taga. Pánihna, oro chah Dioíh muú ā jumna caá. ¹⁸Yeéb nin pahbut ñipí niŷ bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muúboó jumni nuúárdih mao cáo wúhat naá túini ā jumat pah, wā niŷát bíic yoobó wā chājbipna caá”, ñi niŷíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Í mao cáo wúhniiboó túini ā jumat pah, wā niŷát bíic yoobó wā chājbipna caá”, ñi niŷíchah, ñi niŷátji pah chājat caá náahap’, ñipí niŷ bohéna yuh caá. ¹⁹iYeéb jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Diosdih cáo wúhni níit chah ā jum? ¿Caán ñi cáagat naá níit chah ā jum? Caán naajíh ñi cáagna, Diosdih ñi wúhchah, áih pínah caá. Bíaboó ñi cáagachah nihna, Diosdih ñi wúhni āta nihcan tagaá. Pánihna, caán ñi cáagat naá caá chah ā jum. ²⁰Páant ā jumuchah, ‘Jwí cáagat naá túini ā jumat pah, wā niŷátji bíic yoobó wā chājbipna caá’, niŷnít, caán naá caanjíh ñi cáagnibut ā túyatdih ñi jenah joiná caá. ²¹Pánihat pah, Dioíh muú ā túyatdih jenah joiná, áih muú díitboó jumni ā túyatdihbut ñi jenah joiná caá. ²²Jeá túini ā jumat pah, wā niŷátji bíic yoobó wā chājbipna caá’, niŷnít, Dios maáh jumna ā chúdatdihbut jenah joinít, Dios, caanjíh chúadni ā túyatdihbut ñi jenah joiná caá.*

²³“iYeéb Moisés ā wútatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ñi jum. Dios ā wútatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbohna, bíic núodih Diosdih ñipí wúhna yuh caá.* Obohjeéhtih, pánih wúhna yuhna, bíih ā wútatna chah jenah joyát pínah ā jumuchah yuhna, caandíh ñipí joyáh bojna caá. Cáacwádih túi chājatboodíh ñi jenah joicán caá. Queédih ñipí jígah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ñi niŷátji pah ñipí chājcan caá. Pánihna, Dios ā wútat pah, chej jumni núonadih caandíh wúhna, ā túina caá. Obohjeéhtih, bíih ā wútatdihbut jepahat caá náahap. ²⁴iYeéb bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Ñi wútatdih, oboh jumni ā jumuchah yuhna, ñipí jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ā wútatboodíh ñipí jepahcan caá.

²⁵“iYeéb Moisés ā wútatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ñi jum. Níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jii mantjeh ñipí chocna caá, ā túi jígohat pínah niŷná. Páant ñi chocochah yuhna, díitboó búdí queé ā jumna caá. Caan pámap jii mantjeh ñi chocat pah, yeebbát bíic yoobó ñi jumna caá. Túi jígohna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ā jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chājnit, túbit en ñinahnitbut ñi jumna caá. ²⁶iYeéb fariseowá jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Pánih jumna, ñi jenah joyátidih túit nɯmnnít, túiniboodíh ñi chājaá. Pánih chājna, yoobópdih túinit ñi jumna caá.

²⁷“iYeéb Moisés ā wútatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ñi jum. Cáac yohopdih bóo muú dáhnabit túi baabní chítahjíh í náini panihnit ñi jumna caá. Cáacwá caán yohopdih í enechah, túi jígohni ā jumna caá. Páant jii mant túini ā jígohochah yuhna, í yohni bácahji ā moopátidih queé í jéih encan

* 23.22 Is 66.1; Mt 5.34 * 23.23 Lv 27.30

caá. * 28Páant ā nihat pahjeh mun tigaá yeebdíh cáacwā ī enechah, túinit pah nīpí jígohna yuh caá. Obohjeéhtih, nī jenah joyátboó búdí yeeat jum yapna, yeejép ā jumuchah, moópni dée pah caá nī jumap.

29“iYeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép nī yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tūbit yee naóhnit caá nī jumap.

Tūbit yeenit jumna, Dios naáwátidih naóh yapanitji, túi chājnitjidihbut nī oyatdih jútat túut nīijná, queétdih ī yohopjidih ámohnit, túini nīpí chājna yuh caá.

30Pánih chājnit, nin pah nīpí nīijná caá: ‘Jon játih jwī nūowā ī chājatji pah jwiitboó jwita chājcan tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih wēnit, queétdih jwita mao yohcan tagaá’, nīpí nīijná yuh caá. 31Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapanitdih mao yohnit ī juimená jumna, bíc yoobó tigaá nī chājap. 32Pánihnit ī juimená jumna, nī nūowā ī yéj chājatji pahjeh muntih nī chāj péanaá.

33“iYeéb maiwā pah yeejép wā nī jumna caá! Pánihna, nī yéj chājatdih nī túut nūumcátji jíib, Dios yeebdíh peéh chājna, iiguípna ā wahachah, nī jéih jweicán níit.* 34Páant nīijná, nin pah níj naóhna caá wā chājap: Dios naáwátidih naóh yapanitdih, bita áih túini doonádih túi jéihnitdih, bita ā naáwátidih bohénit pínahdihbut yeebdíh wā wahbipna caá. Páant wā wahachah yuhna, yeébbóo biquínadih cruzboó peoh dodhnit nī mao yohbipna caá.

Bitadih nī míc wác juyúboó pūinit, tútchimant bacanit, queétdih mawat túut nīijná, nī nūún péebipna caá.

35Pánih chājna, jon játih jumnit túi chājnitjidih ī mawatji jíib yeébbóodihbut Dios ā peéh chājbiipna caá. Pánihna, túi chājni Abeljidih Caín ā mawatji jíib péúúú Zacaríasjidih nī nūowā ī mawatji jíib tigaá yeébbóodih Dios ā peéh chājbiipna caá. Caán Zacarías Berequíasji wúh át jumap tají. Dioíh muú juúhboó jumni nuúúpdih

mao cao wúhat naa pébh ā jumuchah yuhna, caandíh it mawap tají.*

36Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét nihatdih ī mawatji jíib buu láa moondíhbut Dios ā peéh chājbiipna caá”, Jesús ā níijp jí.

Jerusalén tútchidih moondíh

Jesús búdí ā oyat

(Lc 13.34-35)

37Páant níj péanit, caanjíh jumnitdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jí:

“iYeéb Jerusalén tútchidih moondíh búdí wā jígahna caá! Dios naáwátidih naóh yapanitdih maonit, nī pebhna bita ā wah bojnitdihbut jeejéh yohnit, yeéb nīpí maona caá. Nī nūowābut bíc yoobó it chājap wát jí. Pánihnit nī jumuchah yuhna, yeebdíh búdí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jumap túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeébbóo weemdíh nī náahcan caá.*

38Páant nī náahcat peéh, buu níih tútchidih Dios ā wap cádahbipna caá. 39Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh nī jwúub encan níit. Túttimah bóo láa nin baácna wā jwúub dei júwúwúchahjeh, weemdíh nī jwúub enbipna caá. Pánih ennit, ‘iDios ā wahní, meemdíh búdí jwí wēina caá!’ nī níijbipna caá”, Jesús queétdih ā níijp jí.*

Dioíh muúdh bita ī yohat pínah

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 1Páant níj péanit, Dioíh mūmánt Jesús jwiitdih ā nūmah bac bejer jí. Pánih bac bejnit, Dioíh muúdh wēi enna, ā túi jígohatdih Jesúsdi h jwí naáwáp yuh jí.

2Obohjeéhtih, páant jwí naáwáchah joínit, nin pah jwiitdih ā níijp jí:

—Caandíh ennit, nī túi jenah joyoó. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh enihcannitboó nin nī en wēinidih ī boto mao jéena beedábipna caá. Bíc jee dáh bíh dahjih lajni ā wihcan níit, ā níijp jí.

* 23.27 Hch 23.3 * 23.33 Mt 3.7; 12.34; Lc 3.7 * 23.35 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21
* 23.37 1R 19.10; Jer 2.30 * 23.39 Sal 118.26

**Péeni yeó jáap játih ded pah
ã yapat pínah**

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³Páant niŷ míc wêhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwí chãjap jĩ. Pánih bejna, caán jeená púuh laáb juibínit, Jesús ã chãúdup jĩ. Páant ã chãúduchah ennit, jwiítboó ã pebh juibínit, nin pah caandíh jwí niŷ úúbh joyóp jĩ:

—Maá, jwiítidih ma naáwá. ¿Débólíh tigaá ma niŷát pah ã yapbi? ¿Meém ma jwúub dei jwúwát pínah játih, péeni yeó jáap játihbut ded pah ã jwíih yapachah tigaá jwí enbi? jwí niŷjíp jĩ.

⁴—Yeéb ñi túi chãja chaáh. Bitá ï yeeatidih ñi joicá bojó. ⁵Weém Cristo caá', niŷ yeenit, dawá ï jwóhbiŷna caá. Páant ï niŷ yeenachah joinít, Diosdih cádahna, páant niŷnitboodíh dawá ï péebipna caá. ⁶Pebhbit jumnit ï míc mawat, yúup jumnit ï míc mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ñi úum jengah joicá bojó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã judh jwuhbipna caá. ⁷Caán láa bíic baácdih moón bíih baácna bejnit, ï míc maobipna caá. Nihat baácbóó búdí míc mawat ã jumŷipna caá. Dawá pebhboó nũgúp láa, baác méméatbut ã jumŷipna caá. ⁸Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, chah yeejép yapat pínah ã judh jwuhbipna caá.

⁹“Táttimah, bita yeebdíh teonit, maátadilh ï wúhbiŷna caá, yeejép ï chãjat pínah, ï mao yohat pínahbut niŷná. Wíihwá ñi jumát jíib, nihat baácdih moón yeebdíh ï eníhbian nacaá. ¹⁰Caán láa, wíihwá jumna yuhna, dawá weemdíh ï cádahbipna caá. Pánih cádahnit, bita wíihwádih eníhcan, maátadilh ï naóh yacŷipna caá, queétdih ï peéh chãjat pínah niŷná. ¹¹“Weém Dios naáwátdih naóh yapani wá jumna caá', niŷ yeenit dawá ï jumŷipna caá. Ded pah ï yee naáwáchah joinít, dawá queétdih ï

jepahbipna caá. ¹²Caán láa cáacwá chah yeejép ï chãjŷipna caá. Pánih yeejép chãjnit, dawá bitadilh ï oi cádahbipna caá. ¹³Obohjeéhtih, páant yeejép yapna yuhna, ded weemdíh cádahcanniboó wájeéh páantjeh jeáboó ã jumŷipna caá. ¹⁴Pánihna, Dios ã maáh jumát doonádih nihat baácdih moondíh naáwát caá náahap. Páant naáwát táttimah, péeni yeó jáap ã jwóhbiŷna caá.

¹⁵“Bitá ï pãpnidih Diosdih weñat muú díítboó jwejnít, cáacwá caánboodíh weñaat túutna, caán muú ã túyatdih ï yéejanachah, ñi enbipna caá. Dios naáwátdih naóh yapani Danielji páant ã yapat pínahdih át daacáp tajĩ. Caán ã daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó. ¹⁶Caanjíh yeejép ï pãpni ã jumuchah ennit, Judea baácbóó jumnit jeéboó ï jweí púuh laab béje naáh. ¹⁷Caán láa cáacwá tubit yeejép ï yapachah, waícanjeh ï jweí ñáo púuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bíí déedih ubúdih waadcánjeh, yoobópdih ã jweí béje naáh. ¹⁸Wápchiboó jumni áih yéguehnadilh ubúdih ã jwúub bejca bojo naáh. ¹⁹Caán láa wudu jumnit, weh túuhnitbut ï jweyéchah, queét yaádhidih chah ã buobipna caá. ²⁰Nin pah Diosdih ñi niŷ úúúb: ‘Mah noój láa, jwí chooát yeó jáapdihtbut páant yeejép ã yapca bojo naáh, caán láa jwí jweyát pínah niŷná’, ñi niŷjĩ. ²¹Caán yeó jáapnadilh cáacwá tubit yeejép ï yapbipna caá. Nin baácdih Dios ã chãjat táttimah, cáacwá yeejép yapna yuhna, péeni yeó jáapnadilh chah yeejép pohba ï yapbipna caá. ²²Páant yeejép yapat táttimah, bíic yoobó ã jwúub yeejép yapcan niít. ²³Pánihna, tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã chãjŷipna caá, ã ñíonitboó ï jéih buújáát pínah niŷná. Páant ã chãjchah nihna, ded áta buújácán tagaá.

²³“Caán láa det yeebdíh ‘Ñi eneé. Ninjĩh caá Cristo ã jumup’, ï niŷjíchah, bitabát ‘Conjĩh caá Cristo ã jumup’, ï niŷjíchah, ñi joyáh bojó. ²⁴Caán láa dawá yeenit ï jumŷipna caá. ‘Weém

* 24.9 Mt 10.22 * 24.13 Mt 10.22 * 24.15 Dn 9.27; 11.31; 12.11 * 24.17-18 Lc 17.31
* 24.21 Dn 12.1; Ap 7.14

Cristo caá', niŷ yeenit, 'Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá', niŷ yeenitbut ī jumbipna caá. Queét ūm náah jumnidih ī chāŷ jūtubipna caá, cáacwā ī en wúhi bejat pínah niŷná. Páant ī chāŷatdih ennit, Dios ā ŷfonitboó ī yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ī péeat pínahdih ī náahbipna caá. ²⁵Páant ā yapat pínah játih, yeebdíh wāat naóhna caá, caandíh ŷi tūi jéihyat pínah niŷná. Páant wā naáwátjidih náhninit, yeebdíh yeenitdih ŷi joicá bojoó. ²⁶Pánihna, caán láa 'Múú wihcapboó Cristo tígáā ā jumup', det yeebdíh ī niŷŷchah yuhna, caanná enedih ŷi bejca bojoó. 'Caán múú díftna jumni tólihboó ā jwei ŷúhna caá', ī niŷŷchah yuhna, ŷi joyáh bojoó. ²⁷Yeó aáb jūúwúpmant ā buug yácapna wedoát ā yeh iigát ā jígohochah, nihat cáacwā ī jéih enat pah, weém, nihat cáacwā ūud jeñé, wā jwúub dei jūúwúchah, nihat ī enbipna caá.* ²⁸Jóopwā wunni bácahjidih ā jumatdih jéihnit, caanŷíh ípí wáac juniná caá. Pánihat pah wíhŷwā wā jwúub dei jūúwúchah ennit, wā pebh ī wáac juibípna caá", Jesús jwíútdih ā niŷŷ jī.*

**Nihat cáacwā ūud jeñé
ā jwúub dei jūúwát**

(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30,34-36; 21.25-33)

²⁹"Caán láa cáacwā yeejép ī yapat túttimah, yeó, widhbut ā tūi yeh iigcán niŷ. Páant ā túut nuumúchah, jeá ā méménachah, cúiwā ī yúug jéen bejbipna caá.* ³⁰Páant ā yapachah, weém nihat cáacwā ūud jeñé, mah tólihjih wā dei jūóhbipna caá. Búdí wépatjih, tūi yeh iigní wā jwúub dei jūúwúchah, nihat baácđih moón weemdíh ī enbipna caá. Pánih ennit, búdí ūmna, ī juibípna caá.* ³¹Páant wā dei jūúwát pónih, póojat nah búdí ā yáanachah, wíh ángelwáđih nihat baácboó wā wahbipna caá, wā ŷfonitdih ī ūb wáacat pínah niŷná.

³²"Higuera nah ded pah ā jumatdih ŷi tūi náhninaá. Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennit, jópchi ā tóah jūúwátđih

ŷi jéihna caá. ³³Páant ā jumat pah, nihat wā niŷjátŷi bíc yoobó ā yapachah enna, wā jwúub dei jūúwát pínah bahni ā jūdhdatdih ŷi jéihbipna caá.

³⁴Yoobóđđih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat wā niŷjátŷi pah ā yapat pínah játih, caán láa moón ī buúdcán niŷ. ³⁵Nin baác, jeábut ā buúduchah yuhna, wā naáwátboó ā buúdcán niŷ. Nihat wā niŷjátŷi pahjeh wā péabipna caá.

³⁶"Oboheéhtih, wā jwúub dei jūóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ī jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā, weem yúh buca nihat jwí jéihcan caá. Wā íp Diosjeh caá caandíh ā jéihyep.

³⁷"Noé jum láa cáacwā ded pah ī jumatŷi pahjeh mun tígáā wā jwúub dei jūúwúchah, bíc yoobó ī jumbipna caá.*

³⁸Pobyit ā jūúwát pínah játih cáacwā jeémp babhnit, téihya chéonit, ī wehdih téihya chéwat túútna ít chāŷap wut jī. Noéboó jááj chóona ā waadáchah, ípí jumt pah, páantjeh ít jumup wut jī.

³⁹Pánih jumna, pobyit ā jūúwúchah, queét nihat ī wun beedáat pínahđih ít jéihcap wut jī. Pánihat pah bíc yoobó muntih wā jwúub dei jūúwúchah, cáacwā ī jumbipna caá.* ⁴⁰Pánih jumnit, chéne neoná íih wápchi pínahđih ī tewat pónih, weemdíh jepahnidih ángelwā ī ūb bejchah, bíhboó ā cháobípna caá.

⁴¹Chénewā yaáđh bícđđih ī tewechah, weemdíh jepahnidih ī ūb bejchah, weemdíh jepahcannihboó mi cháobípna caá.

⁴²"Páant ā yapat pínahđih jenah joinit, weém ŷi Maáh wā jwúub dei jūóhni yeó jáap pínahđih jéihcan, yeó jáap jumt pah tūi páinit ŷi jumúú.

⁴³Nin wā naáwátđih ŷi tūi jenah joyoó: Nuumní dedé hora ā waadát pínahđih jéihna, múú mínahboó áta tūi en dao tágaá, ā jéih waadcat pínah niŷná.

⁴⁴Pánihat pah weém, nihat cáacwā ūud jeñé, ŷi jéihcat láa wā jwúub dei jūúwúchah, yeebút bíc yoobó tūi páinit jumt caá náahap", Jesús jwíútdih ā niŷŷ jī.*

* 24.26-27 Lc 17.23-24 * 24.28 Lc 17.37 * 24.29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13 * 24.30 Dn 7.13; Ap 1.7 * 24.37 Gn 6.5-8 * 24.39 Gn 7.6-24
* 24.43-44 Lc 12.39-40

**Túi teo wũhni, túi teo wũhcanni
naáwát**
(Lc 12.41-48)

⁴⁵“Bífc teo wũhni túi jenah joiní, ā maáhdih túi jepahni ā jumup be. Páant ā jumuchah ennit, ā maáh ā bejat pínah játih, nihát bita caandih teo wũhni t maáh pínah caandih ā waadánap be, queét t jeémát pínahdih yoobópdih ā wũhat pínah niijná. Pánih maáh waadá péanit, bífh baáčboó ā bej jwũhup be. ⁴⁶Pánih bejniji áih mũnã ā jwũub juyáchah, caandih teo wũhni ā watutji pah ā chájachah ennit, caandih búdí ā wẽibipna caá. ⁴⁷Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Caandih wẽinit, nihát ā bífbohndih en daoní maáh ā waadábipna caá. ⁴⁸Obohjeéhtih, bífh caandih teo wũhni túicanni jumna, nin pah āta níj jenah joi tágá: ‘Wã maáh maatápdih jígohcan, buutéh ā jwũub jũohcan níit’, níj jenah joinít, ⁴⁹bita teo wũhndih pũnit, babh máihnit bícdih áta jeémp babh máih tagá. ⁵⁰Pánihna, caán ā náhnicanni yeó jáap, ā páicanni horadih ā maáhboó ā jwũub jũibípna caá. ⁵¹Pánih jũinit, caandih ā jepahcatji peéh, tubit ā pũibipna caá. Pánih pũi péanit, túi chájnit pah jígohnit bícdih, iiguípna ā wahbipna caá. Caánboó jumna, tubit jígahnit, maonádih t míc neéh chác jũibípna caá”, Jesús jwíitdih ā niijp jí.

**Chénat pah téihya japata yaádh
naáwát**

25 ¹“Péeni yeó jáapdih Dios ā maáh jummat nin pah ā jũmbipna caá: Chénat pah téihya japata yaádh bífc chei íih jiiát páhanadih wbnit, téihya chéoni pínahdih enat túnt niijná, ā jũóhni pínah horadih jéihcanjeh, caandih páñadih t bac bejep be. * ²Bífcjih bóo téihya jenah joicánnit yaádh t jumup be. Bita bífcjih bóo téihya túi jenah joinít yaádh t jumup be. ³Pánihna, jenah joicánnit yaádh íih jiiát páhanadihjeh pohba t ubup yuh be. Obohjeéhtih, caán jiiát páhana ā yí beedát pínahdih jenah joicánjeh, t jwũub puhwat pínahboodih t ub bejcap be. ⁴Bita

túi jenah joinít yaádhboó íih jiiát páhana ā yí beedéchah, t jwũub puhwat pínah yíidihbut t ubup be. ⁵Téihya chéoni pínah ā jígohcan enna, quíib chei ā jũúwáchah, queét nihát t úwah bejep be. ⁶Túttimah, chei tac yoób téihya chéoni pínah ā jũúwáchah, ájeéh jũóhni t wẽi ejat ā yáanap be: ‘Íni joyoó, téihya chéoni pínah ā jũóhna caá! tCaandih wẽi jwááádih ní jũúwá!’ t níj wẽi ejep be. ⁷Páant t níj wẽi ejechah joiná, túi jenah joinít yaádh íih jiiát páhanadih t jwũub yí puhwup be, ā túi iigát pínah niijná. ⁸Obohjeéhtih, jenah joicánnit yaádhboó túi jenah joinítidih nin pah t níj wũbup yuh be: ‘Jwíih jiiát páhana dũbna caá ā chájap. Pánihna, níih yíidih jwíitdihbut ní wũhú’, t niijp yuh be. ⁹Jwíih yí nihatdih ā jũibícan níit. Yí bífbohndih yeebjéh jũib chájadih ní bejeé’, túi jenah joinít queétdih t níj jepahap be. ¹⁰Páant t niijíchah joinít, yí jũib chájadih t bejep be. Páant t bejat pónih, téihya chéoni pínahboó ā juyáp be. Páant ā juyáchah ennit, íih jiiát páhanadih jũinit, túi jenah joinít yaádh caandih jwááádih t bejep be. Caandih jwááahnit, ā téihya chéona numah jeémátdih jeémát túnt niijná, ájeéh t waad béjep be. Nihát t waad beedéchah ennit, teo wũhnitboó jécdih t nemap be. ¹¹Páant t nemat túttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwũub jũinit, ‘ÍMaá, jwíitdihbut ma wát jũúwá!’ t níj ejep yuh be. ¹²Obohjeéhtih, ‘Yeebdih wã jéihcan caá’, téihya chéoni queét yaáhdhíh ā níj jepahap be.*

¹³“Yeebbút queét túi jenah joinít yaádh paníhni ní jumúú. Wã jwũub dei jũóhni yeó jáapdih, caán horadihbut jéihcan, íih jiiát páhanadih túi ámohnit, yíidihbut túi bífbohni, t páñat pah, yeebbút túi jenah joinít, túinijeh chájnit, weemdih ní páñaá”, Jesús jwíitdih ā niijp jí.

Dinero júduna naáwát
(Lc 19.11-27)

¹⁴“Dios ā maáh jummat nin pahbut ā jũmbipna caá: Bífc newé bíáboó jibidih ā bejat pínah játih, caandih teo wũhndih ā bid wáacap be. Páant t wáac juyáchah,

* 25.1 Lc 12.35 * 25.11-12 Lc 13.25

dinero júdudnih queétdih ā wāhup be, ī jīb tewat pínah niijná. ¹⁵Pánih wāhna, bícdih bícjīh bóo téihya júdu ā wāhup be. Bíhhdih chéne júdu ā wāhup be. Bíhhoodíh bíc júdujeh ā wāhup be. Pánih wāhna, chah jéihnidih chah ā wāhup be. Pánih queétdih wāh péanit, bíh baácboó jibidih ā bejep be. ¹⁶Páant ā bejat táttimah, bícjīh bóo téihya júdu bíbohni jīb chājadih ā bejep be. Pánih jīb chājna, bíh bícjīh bóo téihya júdu ā jwáub jīb tewep be. ¹⁷Chéne júdu bíbohni bít jīb chājnit, bíh chéne júdu ā jwáub jīb tewep be. ¹⁸Obohjeéhtih, bíc júdu ā wāhni bóo caán júdudnih páantjeh ā baad jwéjep be.

¹⁹“Í maáh bejniji maatápdih jíghocan, bíh yeó jáap áih mēuná ā jwáub juyéj be. Pánih jwáub jūnít, ded pah ī jīb tewatjidih queétdih ā wāh joyóp be. ²⁰Páant ā wāh joyóchah joinít, bícjīh bóo téihya júdu ā wāhni jīb tewatjidih wāh wāhni, nin pah ā maáhdih ā niijíp be: ‘Maá, ma ené. Weemdíh bícjīh bóo téihya júdu ma wāhni jīb chājnit, bíh bícjīh bóo téihya júdu wā jwáub jīb tewep be’, ā niijíp be. ²¹‘Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdíh wā wāhuchah yuhna, mat túi jīb tewep taga. Páant ma túi tewat jīb, dawá wāh bí déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ā maáh caandíh ā niijíp be. ²²Pánihat táttimah, chéne júdu ā wāhni jibóo ā maáhdih nin pah ā niijíp be: ‘Maá, ma ené. Weemdíh chéne júdu ma wāhni jīb jīb teonit, bíh chéne júdu wā jwáub jīb tewep be’, ā maáhdih ā niijíp be. ²³‘Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdíh wā wāhuchah yuhna, mat túi jīb tewep taga. Páant ma túi tewat jīb, meemdíh dawá wāh bí déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ā maáh caandíh bít ā niijíp be.

²⁴Pánihat táttimah, bíc júdu ā wāhni jibóo ā maáhdih nin pah ā niijíp

be: ‘Maá, meém éum náah jūnni ma jumatdih wā jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadih wutnitjeh, ī tewat jīb mapí bíbohna caá. ²⁵Páant ma jumatdih jéihnit, meemdíh éumna, ma wāhni júdudnih páantjeh wā baad jwéjep be. Dáa, nin míh pínahdih ma bíbohoó’, ā maáhdih ā niijíp yah be. ²⁶‘Meém yeejép tewíhcanni ma jūmna caá. Weemjéh teocan, bitadih wutnitjeh ī tewat jīb wā bíbohndih éma jéihnit beé? ²⁷Pánih jéihna, cáacwā íh néo ámohopboó ma jwejechah, áta túi tagaá. Páant ma jwejechah, chah ā jīb aab béjechah, chah wāta bíboh tagaá’, ā maáh caandíh ā niijíp be. ²⁸Páant caandíh jūh péanit, bitadih nin pah ā niijíp be: ‘Caán ā bíbohni júdudnih dūc wáinít, chénat pah téihya júdu bíbohni bít ní wāhni. ²⁹Ded ā bíbohndih ā túi chājachah ennit, caandíh chah ī wāhuchah, chah bádí bíbohni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni “Weém wā bíbohcan caá”, niijní bít áh ā bíbohndih ī dūc wáibipna caá.’ ³⁰Pánih dūc wáí péanit, caán yabh teonidih wā bac bejnit, dūpúnapboó ní yohoó. Caanná jūnnit, íh maonádih ī míc néeh chāc jūbipna caá’, ī maáh ā niijíp be”, Jesús jwítdih ā niijíp jī.’

Pééh chājat pínah

³¹“Weém nihat cáacwā éud jeñé, túi yeh iigátjīh nihat ángelwā bícdih wā jwáub dei jūóh bít na caá. Pánih jūóh nit, maáh waadná, túi yeh iiguí pboó chúudnit, wā wutbipna caá. ³²Páant wā chúuduchah, ángelwā nihat cáacwádih wā pebhna ī wā jūóh bít na caá, ded pah ī chājatjī jīb wā naáwát pínah niijná. Páant ī wā juyé chah ennit, chéne póomp queétdih wā níobipna caá. Ovejawádih en daoní áih ovejawā cabrawā bícdih ī jūmchah ennit, queétdih ā níwat pahjeh weembát cáacwádih wā níobipna caá. ³³Pánih níona, ovejawā panihnit táinidih wā jéihyepmant bóo búwámant wā níhat táutbít na caá. Cabrawā panihnit yeejnitdih wā wáyámant bóo búwámant

* 25.29 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18 * 25.30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28 * 25.31 Mt 16.27; 19.28

wā ñuhat túutbipna caá. ³⁴Pánih ñío péanit, weém nihat cáacwā ī maáh wā jéihyepmant bóo bawámant ñuhnitdih nin pah wā niíf naóhbipna caá: ‘Yeéb wā íp ā wēi ennit ñi jéúwú. Nin baácdih ā chāj láa ájeéh wutnit ñi jumat pínahdih jenah joinít, buu láa yeebdíh maáta ā waadána caá. ³⁵Weém wā nuugúp wunuchah, yeéboó weemdíh jeémát ñi wáhup jī. Weemdíh ā taca jootóchah, babhat ñi wáhup jī. Ñi pebh wā jib bejchah, weemdíh jéihcan yuhna, ñi túi wēi jwááap jī. ³⁶Yégueh wihcanni wā jumuchah enna, weemdíh ñi yégueh yacap jī. Tubúp chūúhni wā jumuchah enna, weemdíh ñi en dawáp jī. Nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh enedih ñi juyúp jī’, túinitdih wā niijbipna caá.* ³⁷Páant wā niíf naáwáchah joinít, queét weemdíh nin pah ī niíf úubh joibípna caá: ‘¿Maá, débólih tijí meém ma nuugúp wunuchah, jeémát jwí wüh? ¿Débólih tijí meemdíh ā taca jootóchah, babhat jwí wüh? ³⁸¿Débólih tijí meemdíh beh encan yuhna, jwí túi wēi jwááh? ¿Débólih tijí yégueh ma wihcah enna, jwí yégueh yac? ³⁹¿Débólih tijí ma tubúp chūúchah, meemdíh enedih jwí juibí?’ weemdíh ī niíf úubh joibípna caá. ⁴⁰Páant ī niíf úubh joyóchah joinít, weém queétdih nin pah wā niíf jepahbipna caá: ‘Yoobópdi yeebdíh wā naóhna caá. Nin wíih cáacwájeéh jumni, oboh jumni ā jumuchah yuhna, caandíh yeéb pánih chájna, weemdíh tijí páant ñi chájap’, queétdih wā niijbipna caá.* ⁴¹“Páant túinitdih niíf péanit, wā wáyamant bóo bawámant ñuhnitboodíh nin pah wā niijbipna caá: ‘Dios ā peéh chájnit pínah caá yeéb ñi jumup. Wā pebh chāocánjeh, iiguípna ñi bejeé. Nemépwā ī maáh bíicdih caán iiguípboó ī jumat pínahdih Dios ā chájap jī. Pánihna, caandíh jepahnitub ájeéh ī bejbipna caá. Caánboó jumni iigát ā noón dūbcan niít. ⁴²Weém wā nuugúp wunuchah, yeéboó jeémát ñi wáhcap jī. Weemdíh ā taca jootóchah, babhat ñi wáhcap jī. ⁴³Weemdíh jéihcannit, wēi jwááhcan,

páantjeh ñi enah bojop jī. Yégueh moh yéejni wā jumuchah enna yuhna, weemdíh ñi yégueh yaccap jī. Wā tubúp chūúchah, nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh ñi en daocáp jī’, yeejépwādih wā niijbipna caá. ⁴⁴Páant wā niijchah joinít, queét weemdíh nin pah ī niíf úubh joibípna caá: ‘Maá, ma nuugúp wunuchah, meemdíh ā taca jootóchah, jwí jéihcanni ma jumuchah, yégueh ma moh yéejchah, ma tubúp chūúchah, nemat muúboó ma jumuchah, ¿débólih tijí jwiítboó meemdíh jwí teo wáaccan?’ weemdíh ī niíf úubh joibípna caá. ⁴⁵Páant ī niíf úubh joyóchah joinít, nin pah queétdih wā niíf jepahbipna caá: ‘Yoobópdi yeebdíh wā naóhna caá. Nin wíih cáacwájeéh jumni, oboh jumnidih yeéb ñi teo wáaccan, weemdíh tijí páant ñi teo wáaccap jī’, queét yeejépwādih wā niijbipna caá.* ⁴⁶Queétdih Dios ā peéh chájachah, iiguípboó páantjeh ī jumbipna caá. Queét túinitboó wā íp bíicdih ā pehbóo páantjeh ī jumbipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijp jī.*

**Jwiít judíowā jwí maáta
Jesúsdih ī mawíhat**

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 ¹Páant niíf péanit, nin pah Jesús jwiítidih ā jwúub niíf naáwáp jī:
²—Oveja wūúhdih jwí jeémát yeó jáap, Pascua ī niijní, chéne yeó jáap ā jūdhdadidih ñi jéihna caá. Caán yeó jáapdih weemdíh eníhcannitboó teonit, weém nihat cáacwā úud jeñédih bitadidih ī wáhbiipna caá, weemdíh cruzboó peóh dodhnt ī mao yohat pínah niijná, ā niijp jī.*
³Túttimah, sacerdotewā ī chah maáh, Caifás wát jumni pebhna bita jwí maáta bíicdih ít míic wáacap wut jī. ⁴Pánih míic wáacnit, ded pah Jesúsdih teonit, ī mawat táutat pínahdih nin pah ī niíf míic wéhenap wut jī:
⁵—Pascua yeó jáapnadih, dawá cáacwā ī jumuchah, Jesúsdih jwí tewat túutuchah, nihat túbit íta íj tagaá. Pánih

* 25.36 He 13.3 * 25.35-40 Ez 18.7 * 25.45 1Co 8.12 * 25.46 Dn 12.2 * 26.2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

fiijnit, jwiít dih ita míic mao tagaá.
Pánihna, í encah, jwí tewat títúúp, it
míic niijíp wat jí.

Yad wili míih chej jumniijih
Jesús dih mi puhwat
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Queét Jerusalén títchiboó í míic
wéheat pónih, jwiít Betania títchiboó
jumna, bácah moópniiji Simónih munná
jeémpna jwí chájap jí. ⁷Páant jwí
jeéméchah, bíic yad wili táí chej jumni
bádí jíib jumni yíi quiít dih mi éb waád
juyúp jí. Caán quiít alabastro í niijní
jeejéh í chájni quiít á jumup jí. Pánihna,
Jesús pebh jwinít, caán yíijih áih wao
dáhdih mi puhwup jí. ⁸Páant mi
puhwuchah ennit, jwiít á bohénitboó jwí
fiijip jí. Pánih fiijnit, nin pah jwiítjeh jwí
míic niijíp jí:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yíi
bádí jíib jumnidih páant mi puoh peét?

⁹Caandéh jíib cháj wáhnit, mi jíib
teonidih moh yéejnitdih mi wáwhuchah,
chah áta túi taga, jwí niijíp jí.

¹⁰Páant jwí míic niijíchah joinít, Jesús
jwiít dih nin pah á níj naáwáp jí:

—¿Dépanih tigaá caánt dih páant ní níj
júih? Weemdéh caántboó mi táí chájna
caá. ¹¹Moh yéejnit níjeéh páantjeh í
jumbipna caá. Débólih teo wáaquíhna,
queétdih ní jéih teo wáacipna caá.

Obohjeéhtih, weémboó níjeéh nin
baácboó bahnbít wá jum jwuhbipna
caá. ¹²Pánihna, wunníh bácahjidi
jwíjí puhwat pah, weemdéh chej jumni
yíijih puohna, wá wunuchah weemdéh í
yohat pínahdih mi ámohna caá.

¹³Yoobópdih yeebdéh wá naóhna caá.
Nihat baácboó wíih táini doonádih
naóhna, nint bue weemdéh mi
chájatjidihbut í naóhbipna caá. Páant í
naáwáchah joinít, caánt dih dawá í
náhnibipna caá, Jesús á niijíp jí.

Judas Jesús dih á duó wáyat
pínahdih á naáwát
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Páant á niijíchah joinít, jwíjeéh
jumni, Judas Iscariote, sacerdotewá í

maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp
wat jí:

¹⁵—Jesús pebhna yeebdéh wá duó
wáyat pínah jíib édebóo ní wáhibi? át
niijíp wat jí.

—Páant jwiít dih ma duó wáyachah,
treinta platajéh í chájniiji júdunadih jwí
wáhbipna caá, wéinit, it niijíp wat jí.*

Páant niijnít, Judas dih it jíib chájap
wat jí. ¹⁶Páant í jíib wáhnidih ábnit,
Judasboó débólih queétdih á duó wáyat
pínahdih át jenah joyóp tají.

Jesús á bohénit bíicdih
á pee jeémát

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30;
1Co 11.23-26)

¹⁷Paacánni pandih jwí jeémát yeó
jáapna jwíih waadni yeó jáapdih jwiít
Jesús dih nin pah jwí níj wáhb joyóp jí:

—¿Ded muúboó tigaá Pascua jeémát dih
jwiít dih ma numah jeémpbi? ¿Dedboó
tígaá jeémát jwí chájbi? jwí niijíp jí.

¹⁸—Jerusalén títchina ní bejeé. Caanná
juibínit, bíic newédih jwááhnit, caandéh
nin pah ní niijí: “Wá wunat pínah
bahniyeh á júdhna caá. Pánihna, míih
muúboó Pascua jeémát dih wá bohénit dih
wá numah jeémpbipna caá”, Bohéni á
niijná be’, caandéh ní niijí, Jesús jwiít dih
á níj jepahp jí.

¹⁹Páant á niijíchah joinít, biquína
jwíjeéh jumnit í bejep jí. Caanná juibínit,
í jwááhnit newé á waóh bejni munná
waadní, jwiít dih Jesús á numah jeémát
pínahdih it chájap tají.

²⁰Túttímmah, tóo náh júwúchah, Jesús
jwiít dih caán munná numah waadní,
Pascua jeémát dih bíicdih jwí jeémép jí.

²¹Páant jwí jeémát pónih, Jesús jwiít dih
nin pah á niijíp jí:

—Yoobópdih yeebdéh wá naóhna caá.
Weemdéh eníhcannit dih duó wáini pínah
ní cátlh á jumna caá, á niijíp jí.

²²Páant á niijíchah joinít, bádí jenah
joiná, jwiít nihat biquínajeh caandéh nin
pah jwí níj wáhb joyóp jí:

—¿Weém nihcan níit? jwí niijíp jí.

²³—Pandih weém bíicdih neéh jeémpni
weemdéh eníhcannit dih duó wáini pínah

* 26.7 Lc 7.37-38 * 26.11 Dt 15.11 * 26.15 Zac 11.12

ã jumna caá. * 24Páant yeejép wã yapat pínahdih jon játih Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tají. Pánihna, weém nihat cáacwã úud jeñé caán ã daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. iObohjeéhtih, weemdfh enfhcannitdih duó wáiniji yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cáac jumcah, chah áta tãí tagaá, jwiít dih ã niijíp jĩ.

25Páant ã niijíchah joinít, Judas, caandíh enfhcannitdih duó wáini pínah, Jesúsdih nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Maá, weém nihcan niít? ã niijíp jĩ.

—Ma niiját pah meemjéh tiguaá, Jesús caandíh ã niij jephap jĩ.

26Páant ã niiját túttimah, Jesús pandih úbnit, “Túina caá, Paá”, niij, caandíh dajnit, jwiít dih ã wúhup jĩ.

—Nin pan wíh bácal panihni caá. Caandíh ñi jeémé, ã niijíp jĩ.

27Páant niij péanit, jiwá iguúh mac jumni pamapdih úbnit, “Túina caá, Paá”, niijnít, caandíhbat jwiít dih ã wúhup jĩ.

—Yeéb nihat nindih ñi babhbaá. 28Nin wíh meép panihni caá. Wíh meépji h i yéejat jíib buúdáát dih jíib chájna, dawá cáacwádih wã wun wúhhipna caá, Dios bícdih i tãí jumát pínah niijná. *

29Yeebdfh yoobópdih wã naóhna caá. Nin baáboó jum jwúhna, jiwá iguúh macdih wã jwúhbabhcan niít. Túttimah, wã íp bícdih maáh jumnajeh, yeebdfh wã jwúhbabhcan wéi babhhipna caá, jwiít dih ã niijíp jĩ.

Pedro ã yeeat pínahdih

Jesús ã naáwát

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30Páant ã niiját túttimah, jeémp péanit, Diosdih jwí wéi eo péanachah, Jesús jwiít dih Jerusalén túttchimant ã numah bac bejper jĩ. Pánih bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namádih ã numah bejper jĩ. 31Pánih bejna, nin pah jwiít dih ã niij naáwáp jĩ:

—Buu cheijeh yeéb nihat úmna, weemdfh ñi cádahbipna caá. Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Ovejawádih en

daonídih wã mawachah, nihat ovejawá i jweí peét bejbipna caá”, Dios ã niijná caá, naóh yapani át niij daacáp tají. * Pánihna, weemdfh ñi cádahat pínahdih wã jéihna caá. 32Obohjeéhtih, weemdfh i mao yohochah yúhna, Dios weemdfh ã jwúhbabhcan baacna yeebdfh wã waóh bej páibipna caá, ã niijíp jĩ. *

33—Queét nihat i cádahachah yúhna, weémboó wã cádahcan niít, Pedro ã niijíp yuh jĩ.

34—Yoobópdih meemdfh wã naóhna caá. Buu cheijeh mujbai ã ewat pínah játih bíc peihcanni láa ‘iCaandíh wã jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

35—Majeéh weemdfhbat i mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wã niijcán niít, Pedro chah ã jwúhbabhcan niijíp jĩ.

Jwiít nihatbat bíc yoobó jwí niijíp yuh jĩ.

Getsemaní pácahi jumupboó

Jesús ã úbát

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36Olivo jeená páh laab béjnit, Getsemaní i niijní pácahi jumupna jwí juibínap jĩ.

—Conboó Diosdih úbádh wã bej jwúhchah, ninjih ñi chúud páñaá, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ

37Páant niij péanit, Pedrodih, Zebedeo ã weh chénat pahdihbat yuépbit ã numah bejper jĩ. Pánih bejnit, ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, át jígah jwíhip wut jĩ.

38—Túbit jíghnit, wunni pah caá wã jumup. Pánihna, yeebbát úocanjeh, ninjih ñi úbh páñaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

39Páant niij péanit, chibít yuépbit bej, baáboó páh yoh ñajnit, “Paá, ma náahna, weemdfh ma wunat tútca bojoó. Obohjeéhtih, weém wã wunfhcah yúhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wúhhipna caá”, Jesús Diosdih át niijíp wut jĩ.

* 26.23 Sal 41.9 * 26.28 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 26.31 Zac 13.7

* 26.32 Mt 28.16

⁴⁰Páant niij úúbh péanít, Jesús queét bíc peihcannít á bohénít í páñapboó át jwúub juyúp wut jí. Páant á jwúub juí enechah, ñona ít chájap wut jí.

—¿Pedro, bíc horabít ñocanjeh, ma noón páicannít beé? ⁴¹Túi jáanít, Diosdih yeebdíh úúbat caá náahap, yéej chájat jenah joyátdih ní yap yohat túut niijná. Túi chájíhna yuhna, jáacan, úúbhcan, páant ní jéih buujácan níit, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

⁴²Páant niij péanít, jwúub úúbdíh bejnít, nin pah át niijíp wut jí: “Paá, cáacwádih wá wun wúhat pínahdíh ma náah yacachah, wá yeejép yapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdíh á yapa naáh”, Diosdih át niijíp wut jí.

⁴³Pánih úúbh péanít, bíc peihcannít páinít pehbboó á jwúub juyúchah, jwúub ñona ít chájap wut jí. Túbit quíib chei jumuchah, ít jwúub úwah bejep wut jí.

⁴⁴Páant í úwuchah ennit, jwúub úúbdíh át bejep wut jí. Pánih bejnít, bíc yoobó át úúbp wut jí. ⁴⁵Pánih úúbh péanít, á bohénít pebhna jwúub juinít, nin pah át niijíp wut jí:

—¿Yeéb páantjeh ñonít, choó níit ní chájap? Páant bóojeh tigaá. Butéh yeejépwá weemdíh tewedíh juiná caá í chájap. ⁴⁶Ni jáa bojoó. Chóbe, jwí chéenwá í páñapboó jwí bejjíh. Weemdíh enfhcannít dih duó wáini á juiná caá, queétdih Jesús át niijíp wut jí.

Jesúsdi h enfhcannít caandíh í tewat

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷Páant á niijíchahjeh, á bohéniji Judas á juyúp jí. Judasjeéh dawá cáacwábut í juyúp jí. Íibat naaná, máa quíitnadíhbut í bíbohó jí. Sacerdotewá í maáta, bita jwí maátatub queétdih ít wahap tají, Jesúsdi h teonít, í pebhna í úb bejat pínah niijná. ⁴⁸Jesús pebhna í júúwát pínah játih, Judasboó queétdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jí: “Páo tíbdi h nomnit, wá úúbhni di h ní teweép”, át niijíp wut jí. ⁴⁹Pánihna, jwí pebhna juinít, Judasboó Jesús pebh á juyúp jí.

—¿Ma jum, Bohéní? niij úúbhni t, Jesúsdi h páo tíbdi h á nomop jí.

⁵⁰Páant á niij úúbhchah enna, Jesús caandíh nin pah á niijíp jí:

—Wá chéen, ma jenah joyátji pah ma chájaa, á niijíp jí.

Páant Judas á úúbhchah ennit, Jesúsdi h tewedíh jáóhni t caandíh í tewep jí.

⁵¹Páant í tewechah ennit, bíc jwíjeéh jumni boó íbat naadíh jwáat wái úbni t, sacerdotewá í maádhíh teo wáhi níh moli chóodi h á dúuc bóod yohop jí. ⁵²Páant á dúuc bóod yohochah ennit, Jesús caandíh nin pah á niijíp jí:

—Míih íbat naadíh ma jwúub jwejeé.

Nihat íbat naajíh míic maonitboó íbat naajíh í wunbipna caá. ⁵³¿Nindi h ní jéihcan níit? Wá íp á teo wáacatdi h wá úúbhchah, cien mil ángelwádih áta wah taga, weemdíh í úb bejat pínah niijná.

⁵⁴Obohjeéhtih, páant á chájachah, á naáwát di h naóh yapanít í niij daacátji pah áta yapcan tagaa. Pánihna, wá íp weemdíh á náah yacat pah, jon játih í niij daacátji pahjeh tigaá weemdíh yapat náahap, Jesús á niijíp jí.

⁵⁵Páant niij péanít, caandíh tewedíh juinítboodíh nin pah á niijíp jí:

—¿Nuumní di h tewat pah íbat naaná, máa quíitnadíhbut úbni t, weemdíh tewedíh ní jéóhni t beé? Yeó jáap jumat pah Diosi h muúboó níjeéh wá jumuchah yuhna, weemdíh ní teocap be.*

⁵⁶Obohjeéhtih, Dios naáwát di h naóh yapanít í daacátji pah buu weemdíh yapat á náahna caá, á niijíp jí.

Páant á yapachah enna, jwiít nihat á bohénít jwí jweí peé t bejep jí.

Judi ówá í maáta Jesúsdi h í úúbh joyát

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71;
Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷Jesúsdi h teonitboó sacerdotewá í maáh Caifá h muuná ít úb waad béjep wut jí. Jesúsdi h naóh yacat túut niijná, áih muúboó jumni míic wáacat tóli hboó sacerdotewá í maáh, caandíh nump jumni t maáta, Moisés á wutatj di h bohénít, bita jwí maátatub ít míic wáac

* 26.55 Lc 19.47; 21.37

juibínap wat jī. ⁵⁸Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdiñ yuápjuh át en péenap wat jī. Pánihna, sacerdotewā ī maáñ muú wáihyat júdaboójéh át waád juibínap wat jī. Pánih waád juibínit, ded pah Jesúsdiñ ī chājachah, jéihyat túut niijná, Pedro tuu cúut jwéejdih, muúdiñ wapnit biícdiñ, át méé chúudap wat jī.

⁵⁹Sacerdotewā ī maáta, niñat bita maáta biícdiñ Jesúsdiñ maó yohat túut niijná, yee naóh yacnit pínahdih ít bídiñ wat jī. ⁶⁰Obohjeéhtih, dawá yee naóhñit ī jumuchah yuhna, chénewā biíc yoobó niijnítidih ít bid juicáp wat jī.

⁶¹Maatápdih ī bidat túttimah, chénewā waád juibínit, nin pah ít niñ yee naóh yacap wat yuh jī:

—Caán nin pah ā niñjíchah, jwí joyóp be: ‘Dioñ muúdiñ wā yoh beedábipna caá. Pánih yohñit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú wā chāj péabipna caá, páant muntih’, ā niñjíp be, ít niñjíp wat yuh jī.*

⁶²Páant ī niñjíchah joinít, sacerdotewā ī maáh ñah ñahñit, Jesúsdiñ nin pah át niñ uébh joyóp wat jī:

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chāj, meemdíh páant ī niñ naóh yacachah? át niñjíp wat jī.

⁶³Páant ā niñjíchah joiná yuhna, Jesús át jepahcap wat jī. Páant ā jepahcah enna, sacerdotewā ī maáh nin pah caandíh át niñ uébh joyóp wat jī:

—Meemdíh wā wutna caá. Dios ā enechah, yoobópdih jwiítidih ma naáwá. ¿Meém Dios wúuh, ā wahní Cristo niít ma jumup? át niñjíp wat jī.

⁶⁴—Páant ma niñját yoobópdih tigaá. Yeéb niñatdih nin pah wā naóhna caá: Weém niñat cáacwá úud jeñé Chah Wépní ā jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, wā wutuchah, mah tólihjih wā juúub dei jūúwúchahbüt, ñi enbipna caá, Jesús queétdih át niñjíp wat jī.*

⁶⁵Páant ā niñjíchah joinít, sacerdotewā ī maáh búdí át íjip wat jī. Á íjít júutna, áh jih bóo yéguet chódih át yeo wáyap wat jī. Pánih yeo wáina, ájeéh jumnitdih nin pah át niñjíp wat jī:

—Nin newé ‘Weém Dios wúuh caá’, ā niñ yeenachah, yeéb niñat ñi joiná beé. Pánihna, bita ī naáwátidih jwí náahcan caá. ⁶⁶¿Yeébbóo ded pah tigaá ñi niñ jenah jof? queétdih át niñjíp wat jī.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, ít niñ jepahap wat jī.*

⁶⁷Páant niñjít, Jesúsdiñ móotdih cói jáhanit, téihyajih ít póocop wat jī. Bitabat téihyajih áh móotdih ít mawap wat jī.* ⁶⁸Pánih maonit, nin pah caandíh ít niñ deoh naáwáp wat jī:

—Dios ā wahní Cristo jumna, ma naáwá ¿dehe tibeé meemdíh mao? ít niñjíp wat jī.

Pedro ā yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹Páant ī chājat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ā méé chúuduchah, teo wáhnih ā pebh juibínit, nin pah mit niñ uébh joyóp wat jī:

—¿Meembút Jesús Galilea baácdih bóojeéh péeni niñcan niít? mit niñjíp wat jī.

⁷⁰—Ájeéh péeni niñcan caá. ¿Ded pah niñ tigaá ma chāj? Pedro caántdih át niñ yee jepahap wat jī.

⁷¹Páant niñjítjeh, tuu cúut jwéejmant bejnit, jécna át jwei béj ñuhup wat jī. Páant caánboó ā jwei ñáuhuchah, biñ wili jwuh caandíh mit enep wat jī. Pánih ennit, caanjíh jumnitdih nin pah mit niñjíp wat jī:

—Nin Jesús Nazaret tútchidih bóojeéh jumni caá, mit niñjíp wat jī.

⁷²—Dios ā enechah, yoobópdih wā naóhna caa. ¡Ma niñjít newédih wá jéihcan caá! Pedro át niñjíp wat yuh jī.

⁷³Páant ā niñját túttimah, caanjíh ñahñitboó Pedro pebh bejnit,

—Yoobópdih meém íjeéh péeni mun tigaá. Míih wéheat Galilea baácdih moón ī wéheat pah caá ā jumup. Niñat caandíh pej jum bejnit Galilea baácdih moón ī jumuchah, meembút íjeéh jumni mun tigaá, ít niñjíp wat jī.

⁷⁴—Weém yeeni niñcan caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ñi niñjítidih weém wá jéihcan caá! Páant

* 26.61 Jn 2.19 * 26.64 Dn 7.13 * 26.65-66 Lv 24.16 * 26.67 Is 50.6

yoobópdih wā naóhcah, iDios weemdíh ā peéh chāja naáh! āt niijíp wut yuh jī.

Páant ā niijíchahjeh, mujbai āt ewep wut jī. ⁷⁵Páant ā ewechah joinít, “Mujbai ā ewat pínah játi, biíc peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma niijbípna caá”, Jesús ā niijátjidih āt náhninap wut jī. Pánih náhnina, bac bejnit, búdí āt juñáp wut jī.

**Maáh Pilato pebhna Jesúsdi h
ī ub bejat**

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 ¹Túttimah, baáb jéenechah, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwí maáta biícđih míc wáacnit, Jesúsdi h ī mawat tútat pínahđih īt míc wéhenap wut jī. ²Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdi h chéonit, Maáh Pilato pebhna īt wahap wut jī. Pilato Romano maáta ī maáh waadáni jumna, jwíh baácđih moonđih wutni ā jumap jī.

Judas Iscariote ā wunat

³Judas, Jesúsdi h eníhcannitđih dúo wáinijiboó, caandíh ī mao yohat pínahđih jéihnit, búdí āt jígahap wut jī. Pánih jígahnit, ī jíb wáhniji treinta júđunadi h sacerdotewā ī maáta, jwí maátadi hbut āt jwúbaihip wut yuh jī. ⁴Pánih jwúbaihnit, nin pah queéđdi h āt niijíp wut yuh jī:

—Weém wā túi chājcap be. Yeebđih wā dúo wáiniboó yoobópdih yéej chājcanni āt jumap taga, āt niijíp wut jī.

—Meemjéh tigaá páant mat náahap taga. Páni hna, jwíh pínah ni hcan, míh pínahjeh caá, īt niij jepahap wut jī.

⁵Páant ī niijíchah joinít, Judasboó ī wáhni júđunadi h Dioíh muúboó āt yoh waadá bojop wut jī. Pánih yoh waadá péanit, bíaboó bejnit, āt míc jōp wái wunap wut jī.

⁶Páant ā yoh waadá bojni ji júđunadi h wbnit, nin pah sacerdotewā ī maáta īt míc niijíp wut jī:

—Nin júđuna, cáacđih mawat náahna, jwí jíb wáhni beé. Páant ā jumuchah, Dioíh muúboó jwí jéih jwejan caá, īt niijíp wut jī.

⁷Páant niij míc wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chājni h baini baácđih īt jíb chājap wut jī, bíamant moón caán tútchina jib junít ī wunuchah, ī yohat pínah niijná. ⁸Páant ī chājachah, caán baácđih “Meép jumni baác”, jwiít jwípi niijná caá. ⁹Páant ā yapat pínahđih Dios naáwátđih naóh yapanit Jeremiaswā nin pah īt niij daacáp tají: “Judíowā ī maáta caandíh ī mawat pínah jíb treinta platajíl ī chājni ji júđunajeh ā jumap jī. ¹⁰Páni hna, caán jíbji h wáam dah chājni h baácđih Dios weemdíh ā wutat pah īt jíb chājap tají”, īt niij daacáp tají.*

Maáh Pilato Jesúsdi h ā uúbh joyát

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

¹¹Páant ā chājat pónih, sacerdotewā Jesúsdi h ī ub jwabínachah ennit, Maáh Pilato caandíh nin pah āt niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópdih judíowā ī maáh níit? āt niijíp wut jī.

—Ma niiját pah tigaá, Jesús āt niij jepahap wut jī.

¹²Obohjeéhtih, sacerdotewā ī maáta, jwí maáta biícđih caandíh ī jwúb naóh yacachah joiná yuhna, Jesús queéđdi h āt jepahcap wut jī. ¹³Páant ā jepahcah enna, Pilatoboó Jesúsdi h nin pah āt niijíp wut jī:

—Páant meemđih ī niij naóh yacachah, joiná yuhna, ¿queéđdi h ma jéih jepahcan níit? āt niijíp wut jī. ¹⁴Páant ā niijíchah joiná yuhna, dedé ī naóh yacatđih Jesús āt jepahcap wut jī. Páant ā jepahcah ennit, Maáh Pilato búdí āt jói wúhi bejep wut jī.

Jesúsdi h ī mao yohat tútat

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.31-19.16)

¹⁵Pascua jumap pah Maáh Pilato biíc cáac nemat muúboó jumni, cáacwā ī bacaat túatđih ápi bacanap wut jī.

¹⁶Caán láa búdí yéej chājni, chah wut yáani, Barrabás wut jumni, nemat muúboó āt jumap wut jī. ¹⁷Páni hna, dawá cáacwā ā pebhna ī jwabínachah enna, Pilato queéđdi h nin pah āt niij uúbh joyóp wut jī:

* 27.3-8 Hch 1.18-19 * 27.10 Zac 11.12-13

—¿Deddih tigaá yeebdíh wā baca wāh bí? ¿Barrabásdih ñi náah níft? ¿Jesús, Dios ā wahni Cristo ī niijnídih níft ñi náahap? āt niijíp wut jī. ¹⁸Dawá cáacwā Jesúsdih ī wefechah, sacerdotewā ī maátaboó caandíh tūbit íjina, caandíh ít mawat tútup wut jī. Pánihatdih jéihnit, Pilato cáacwādih páant āt wáhb joyóp wut jī.

¹⁹Pilato peéh chājat pínahdih naóhni chúdatdih ā chúdat pónih, ájeéh bóli papélah núojíh caandíh nin pah mit níj daác wahap wut yuh jī: “Buu chei oo júmna, caandíh búdí éum náah jumnidih wā oo júmup be. Caánboó yéej chājcani caá. Pánihna, ma mawat tútca bojoo”, mit niijíp wut jī.

²⁰Cáacwā Jesúsdih ī náahachah yuhna, sacerdotewā ī maáta Barrabásdih bacaat tútūnit, Jesúsboodíh ā mao yohat tútat pínah niijná, queétdih ít jac wutup wut jī. ²¹Táttimah, cáacwādih Pilato nin pah āt jwáub níj wáhb joyóp wut jī:

—¿Deddih tigaá wā bacaat pínahdih ñi náah? āt niijíp wut jī.

—iBarrabásdih ma bacaat tútú! cáacwā ít níj jepahap wut jī.

²²—¿Páant ñi niijíchah, Jesús Dios ā wahni Cristo ñi niijnídih ded pah tigaá wā chājbi? āt niijíp wut jī.

—iCaandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! nihat ít níj jepahap wut jī.

²³—¿Dépanihna? ¿Dedé tibeé ā yéejatji? āt niijíp wut jī.

—iCaandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! chah ít níj ñaacáp wut jī.

²⁴Páant ī níj ñaacáchah joinít, queétdih jéih yap yohcan, chah ī íjatdíhbut enna, mah pamapdíh ubnit, nihat ī enechah, āt téih chocop wut jī. Pánih téih chocnajeh, queétdih nin pah Pilato āt niijíp wut jī:

—Nin newédih yeebjéh tigaá ñi mawat tútup. Páant ñi wutat jíib yeebdíhjuh peéh chājat ā jumú naáh. Weémbodíh peéh chājat ā wihcan níft, cáacwādih āt niijíp wut jī.*

²⁵—iCaandíh mawat jíib jwítdih, jwí jūimenádihbut caán peéh chājat ā jumú naáh! nihat cáacwā ít niijíp wut jī.

²⁶Páant ī niiját táttimah, ī wutat pah Barrabásdih āt bacaat tútup wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh áih soldadowādih āt ub bejat tútup wut jī, caandíh páinit, cruzboó péoh dodhnit, ī mao yohat pínah niijná.

Soldadowā Jesúsdih yeejép ī deoh naáwát

²⁷Pánih ub bejnit, Pilatoíh mué díftna Jesúsdih ít ub waad béjep wut jī. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā Jesús pehb ít ñuh púada bojop wut jī. ²⁸Pánih ñuhna, Jesúh yégueh jih bóo chóodih too dūgnit, maáh ā dawát pah jígohni duuni chóodih caandíh ít yacap wut jī. ²⁹Maáh ā dawát júdu pah chājnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúh wao dáhdih ít yacap wut jī. Maáh ā wépat pah ā júutat pínah máa doóbhdih áih jéihyepmant bóo téihyajíh ít tewat tútup wut jī. Pánih chāj péanit, maáhdih ípí chājat pah ā pehb ít bódícha caj yoh ñajap wut jī. Pánih bódícha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh ít níj dehwep wut jī:

—iMa tái jumú, judíowā ī maáh! ít niijíp wut jī.

³⁰Páant níj deoh, caandíh cói jáhana, ā bíbohni máa doóbhdih jwáub ubnit, caán doóbhjíh áih wao dáhdih dawá láa ít puñup wut jī. ³¹Pánih deoh naóh péa, ī yacniji yéguehdih too dūgnit, áih yéguehdihjuh ít jwáub yacap wut jī, páant muntih. Pánih yac péa, cruzboó péoh dodhnit, mao yohat tút niijná, caandíh ít ub bac bejep wut jī.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ī mawat

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³²Ī mao yohat pínah jeéboó ub bejna, Simón, Cirene baácđih bóodih ít jwáááp wut jī. Pánih jwááhnit, caandíh Jesúh cruzdih ít bewat tútup wut jī.

³³Pánih bejnit, Gólgota wūt jumupna ít jwáínap wut jī. “Gólgota”, niijná, “Wao

* 27.24 Dt 21.6-9

iidíp jeé”, niijná it chājap wut jī. ³⁴Pánih caanná jwáibnit, bijnijih widnit, ī ub bejni jiwá iguñh macdih Jesúsdiñ it tóihyop wut yuh jī. Obohjeéhtih, baini déeb joinítjeh, át bahbcap wut jī.

³⁵Caandih cruzboó it péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Defñ tigaá ã jumbi?” míc niijnit, tñhwat júdunabitjih it yoh tñhwip wut jī.* ³⁶Pánih chāj péanit, pái chéúdnit, caandih it wapap wut jī, bita caandih ī ub bejcat pínah niijná. ³⁷“JESÚS JUDÍOWÁ Ī MAÁH CAÁ”, bita ĩ niñj daacniji naadh Jesús wao cháñ cruzdih soldadowá it nah péoh búudhdop wut jī.

³⁸Chénewá ñumñitdihbut mao yohat túut niijná, biñh cruznadih Jesús pebh it péoh dodhdop wut jī. Biñdih ā jéihyepmant bóo búwámant, biñdih ā wáyámant bóo búwámant péoh dodhñit, queét tac yoób Jesúsdiñ it péoh dodhdop wut jī. ³⁹⁻⁴⁰Cruz pebh en yap bejnit, Jesúsdiñ nin pah yeejép it niñj deoh naáwáp wut jī:

—iEneéh búca! ¿Dioñh muúdh yohñit, biñ peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán muúdh jwáub chājñi pínah niñt? Pánihni jumna, Dios wááh yoobát jumna, wñncat túut niijná, caán ĩ péoh dodhdopmant meemjéh ma dei júúwá, it niñjip wut jī.*

⁴¹Sacerdotewá ĩ maáta, Moisés ā wutajidih bohénit, jwí maátabut biñ yoobó it deoh naáwáp wut jī.

⁴²—Bitadh tái teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ā jéih míc teo wáaccan caá. ‘Judíowá ĩ maáh caá’, niijná, caán mícjeh ā dei júúwáchah enna, caandih jwí jepahbipna caá. ⁴³Weém Dios wááh caá. Caandih wá tái jenah joiná caá’, ā niñjít jīb, Dios caandih oina, ā tái uba naáh, it niñjip wut jī.*

⁴⁴Ájeéh ĩ péoh dodhñit ñumñitbut biñ yoobó caandih it deoh naáwáp wut jī.

Jesús ā wunah

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3; 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵Jesús cruzboó ĩ péoh dodhñi ā ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ā dupúáh

bejep jī. Nihat baác dupániji, biñ peihcanni horas túttimah, ā jwáub baáb jwáub bejep jī, páant munth. ⁴⁶Páant ā jwáub baabát pínah jáñitbit, Jesús nin pah át wép niñj ñaacáp wut jī: “Elí, Elí, ¿lemá sabactani?” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdh ma éemp bej?” Jesús át niñj ñaacáp wut jī.*

⁴⁷Páant ā niñjíchah joinít, biquína caanjih ñuhñit nin pah it míc niñjip wut jī:

—Dios naáwádh naóh yapani Elíasjidiñ bidna caá ā chājap, it niñjip wut jī.

⁴⁸Biñ tjeéh jumni ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguñh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéu búudh, júut ñahanit, Jesúsdiñ át wái nomat túutp wut yuh jī.* ⁴⁹Obohjeéhtih, wái nomat túutnidih bita nin pah it niñjip wut jī:

—iÁ jumna naáh! Elíasji nindih teo wáacadiñ ā júúwáchah, jwí en jwáh jíñh, it niñjip wut jī.

⁵⁰Páant ĩ niñjít túttimah, túbit ñaacñit, Jesús át wunah bejep wut jī. ⁵¹Páant ā wunuchahjeh, Dioñh muú diñtboó ĩ jäh yafñi búdí wáupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jī. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáña át pah bejep wut jī.* ⁵²Pániñhichah, cáacwáñh bácahjidiñ ĩ yohopji jeéboó ā búuh bejchah, Diosdiñ jepahñitji jwáub boo pud júóhñit, dawá it bacap wut jī.

⁵³Pániñna, Jesús ā boo pud júúwát túttimah, Jerusalén tútchina ĩ jwáub waad béjchah, dawá queétdih it enep wut jī.

⁵⁴Páant baác méméatdih nihat biñh ā yapachah enna, Jesúsdiñ wapñit soldadowá ĩ maáh, ájeéh jumñitbut búdí umñit, nin pah it míc niñjip wut jī:

—iYoobópdih nin Dios wááh tigaá át jumap! It niñjip wut jī.

⁵⁵Chibit yuápbít dawá yaádhbut it en ñuhup wut jī. Queét yaádh jwiñt biñdih Galileamant júóhñit, Jesúsdiñ teo wáacñitji it jumap wut jī. ⁵⁶Íjeéh jumñit, Mágdala tútchidih bóli María, biñh wili

* 27.35 Sal 22.18 * 27.39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19 * 27.43 Sal 22.8
* 27.46 Sal 22.1 * 27.48 Sal 69.21 * 27.51 Ex 26.31-32; 2Cr 3.14

Maríabat mit jumup wut jī. Caánt José, ā úd Santiago ī ín mit jumup wut jī. Bihí wili Zebedeo ā weh ín mit jumup wut jī. Queét biíc peihcannit yaádh ít jumup wut jī.*

Jesúh báhahjidih ā yohat

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷Jesús ā wunat túttimah, caan chéyeh tóo nāh jūúwát pínah játih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúsdih jepahni, áih báhahjidih ub deyanit, yohat tút niijná, cruzboó át juibínap wut jī. ⁵⁸Caanjíh jumniiji Pilatodih uúbádh át bejep wut jī. Páant ā uúbáchah joinít, Jesúh báhahjidih Pilato áih soldadowádh caandíh át wúhat tútup wut jī. ⁵⁹Páant ā jepahachah joinít, José cruz jumupna jwúub juibínit, Jesúh báhahjidih ub deya, lino wát jumni quei wíhcanni yégueh chóojíh át pinip wut jī. ⁶⁰José ā wunuchah, caandíh ī yohat pínah jeé ítdih átát baadát tútup wut jī. Caán ítdihjeh Jesúh báhahjidih át yohop wut jī. Páant ā yohat túttimah, caandíh nemat tút niijná, caán ítdih waadápboó búdí jeé júdúdh tóo pútú bejnit, caán ítdih át nemep wut jī. Pánih nem péanit, áih munná át jwúub bejep wut jī. ⁶¹Páant ā cháhachah, Mágdala tútchidih bóli María, bihí Maríabat caandíh ā yohatji jeé íit pebh it en chúudup wut jī.

Jesúh báhahjidih ā yohniji ítdih soldadowā ī wapat

⁶²Ā wunniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwípi ámohni yeó jáap ā jumup jī. Túttimah bóo yeó jáapdhíh sacerdotewā ī maáta, fariseowábut Maáh Pilato pebhna bejnit, nin pah ít níj uúbup wut jī:

⁶³—Maá, caán yeeniboó jwíjeéh jum jwuhna, ‘Wunna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúub boo pud jūúwápna caá’, ā niijátjidih jwí náhnina caá.*

⁶⁴Pánihna, caandíh ī yohopji jeé ítdih biíc peihcanni yeó jáapna ā nematdih míh soldadowádh ma túi wapat tútú, ā bohénit áih báhahjidih ī nuumcát pínah niijná. Pánih nuumnít, cáacwádh ā boo

pud jūúwátdih ita naóh tagaá. Pánih naóhna, Jesús ā jwíih yeeatji chah ī péo yee naáwát áta jum tagaá, Pilatodih ít niijíp wut jī.

⁶⁵Páant ī niijíchah joinít, Pilato nin pah át níj jepahap wut jī:

—Biquína soldadowádh numah bejnit, yeebhéh ní jéihyat pah caán ítdih nemnit, queétdih ní túi wapat tútú, Pilato át niijíp wut jī. ⁶⁶Páant ā niijíchah joinít, soldadowádh numah bej, caán ítdih José ā nemniji jeé júdúdh buujacán nah chéonit, soldadowádh ít wapat tútup wut jī. Pánih cháj péanit, queét maáta ít jwúub bejep wut jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 ¹Jwiít judiowā jwí chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ā baáb jéenechah, Mágdala tútchidih bóli María, bihí wili Maríabat Jesúh báhahjih José ā yohopji jeé íitboó enedih ít bejep wut jī. ²Páant caanná ī juibínachah, Dioh ángel jeámant ā dei jūúwáchah, baác búdí át méménap wut jī. Pánih dei jūóhnit, José ā nemniji jeé júdúdh pátú dodhnit, caanjíh át chúudup wut jī. ³Caán ángel wedoát pah jígohni ā jumachah, áih yéguehbat túi yeh iigní át jumup wut jī. ⁴Pánihna, caandíh enna, caán jeé ítdih wapnit soldadowā búdí umna, méménit, wunnit pah ít buug nájap wut jī. ⁵Caanjíh chúudni ángel queét yaádhdhíh nin pah át niijíp wut jī:

—iNí umca bojoó! Cruzboó ī péoh dodh ma yohniji Jesúsdih ní bidatdih wā jéihna caá. ⁶Obohjeéhtih, ninjīh ā wíhcan caá. Ā niijátji pah jáantjeh ā boo pud jūúwáp be. Ā lajapjiboó ní en jūúwá. ⁷Caandíh en péanit, waicanjeh ā bohénitjidih nin pah ní níj naóhbi jwuhú: ‘Jesús át boo pud jūúwáp tabeé. Galilea baácna yeebdíh waóh bej páina caá ā chájap. Caanná bejnit, caandíh ní enbipna caá’, queétdih ní niijí. Páant beé yeebdíh níj naáwádh wā jūúwáp be, ángel queét yaádhdhíh át niijíp wut jī.

* 27.55-56 Lc 8.2-3 * 27.63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

⁸Páant ā niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé ítmant íť nāo jwáub bejep wut jī. Pánih nāo jwáub bejnit, úmna yuhna, búdí wēinit, ā bohénitjidih naáwádih íť bejep wut jī. ⁹Páant í bejchah, Jesús jwuh queét yaádh dih át jígohop wut jī.

—¿Ní jūóhca beé? át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih jítcha pebh páah yoh nājnit, áih wúudih pin teonit, caandíh íť weñep wut jī. ¹⁰Páant í chājachah enna, queét yaádh dih nin pah át niijíp wut jī:

—Ní úmca bojoó. Wā údwā panihnitdih nin pah ní niij náóhbi jwuhúú: ‘Wáicanjeh nin tútchimant bacnit, Galilea baácna ní bejeé. Caánboó Jesúsdih ní jwááhhipna caá’, queétdih ní niijí, Jesús át niijíp wut jī.

Wapnit soldadowā ded pah í yapatjidih í naáwáp

¹¹Queét yaádh tútchina í jwáub bejat pónih, biquína caán ítdih wapnit soldadowáboó sacerdotewā í maáta pebhna íť bejep wut jī. Í pebhna juibínit, ded pah í yapatjidih queétdih íť naáwáp wut jī. ¹²Páant í naáwáchah joinít, caán ā yapatjidih míc wéheat táut niijná, jwí déewā maátadhít íť míc wáacat tútup wut jī. Pánih míc wéhe péanit, queét soldadowádih búdí íť jíib chájap wut jī, ded pah ā yapatjidih yoobópdih í naóhcat pínah niijná. ¹³Pánih jíib chájnit, nin pah queétdih íť niij wutup wut jī:

—Bitádih nin pah ní niijí: ‘Chei jwí úwat pónih, ā bohénitjiboó jūóhniit, áih bácahjídih íť nūmúp tabe’, ní niijí. ¹⁴Páant ā yapatji doonádih Maáh Pilato ā joyóchah, jwiítboó caandíh jwí ámoh naóhhipna caá, yeebdíh ā péeh chájcat pínah niijná, soldadowádih íť niijíp wut jī.

¹⁵Páant í niijíchah joinít, í jíib chájatdih úbnit, í niijátji pah soldadowā íť naóh peetép wut jī. Páant í niij naáwáchah joinítji, buú láabut páantjeh nihát jwí déewā í yee naáwátjidih íť jénah joiná yuh caá.

Jesús ā bohénitjidih ā pée wutat

(*Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23*)

¹⁶Queét yaádh tútchina juibínit, Jesús ā niiját tútatji pah jwiít ā bohénitjidih íť naóh yapanap jī. Páant í naóh yapanachah joinít, jwiít once ā bohénitji Galilea baácna bejnit, Jesús jwiít dih ā bejat túatnji jeená jwí juibínap jī.*

¹⁷Pánih caanná juibínit, Jesúsdih ennit, Dios wúúh ā jumát dih jéihna, caandíh jwí weñep jī. Obohjeéhtih, biquína jwíjeéh jumnit “¿Yoobópdih Jesúskeh níit?” íť niij jénah joi jwáhup tají. ¹⁸Jwí pebh jainít, Jesús nin pah jwiít dih ā niijíp jī:

—Nihat wépatdih wā íp weemdíh ā wúhup be. Páant ā wépat wúhni jumna, nihát jeáboó jumnit, nihát nin baácboó jumnitdihbut watni wā jumna caá. ¹⁹Pánih wépní jumna, nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Wíih túini doonádih nihát baác dih moondíh ní túi naáwá, jepahnit, weemdíh í túi péeat pínah niijná. Páant í jepahachah ennit, wā íp ā wépatjéh, wā wépatjéh, Túini Espíritu ā wépatjéhbut queétdih ní daabánaa.* ²⁰Páant ní daabánitdih ní túi bohénaá, yeebdíh nihát wā wutatjidih queétdih í jepahat pínah niijná. Páant ní chājachah, yeó jáap jumát pah púúú péeni yeó jáapna páantjeh níjeéh wā jumbipna caá. Páant wā naáwát dih ní túi náhninaá, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

Páant bóojeh tígaa weém Mateo wā daacát.

* 28.16 Mt 26.32; Mr 14.28 * 28.19 Hch 1.8

SAN MARCOS

Marcos ã daacátjidih jwĩ tũi beh joyát pínah naawát

¿**Déhe tigua daacnji?** “Juan Marcos nin núodih át daacáp wut jĩ”, nihat jéihnit ĩ niĩ jenah joiná caá. Juan Marcos Jesús ã naawát túutni Pedro cheén jumna, Jesúhwháidih Pedro ã bohénachah joinit, át daacáp wut jĩ. Pánihat túttimah, ã daacátjinadih en ámohnit, nin tólihdih át daacáp wut jĩ. Juan Marcos íníh muúboó Jesúhwhá ĩt míc wáacap wut jĩ. (Hch 12.12) Caandíh jéihnit, “Míh muúboojéh Jesús ã bohénitdih át péé numah jeémép wut jĩ”, dawá ĩ niĩ jenah joiná caá. “Pánihna, queét jeémép péanit, Getsemaní pácahina ĩ bejehchah, Marcosbut queétdih át péé bejep wut jĩ. Caandíhjenh wut soldadowá áh yéguehdih ĩ tewechah, yégueh wihcanjeh jweinji wut jĩ”, ĩ niĩ jenah joiná caá. (Mr 14.51-52) Túttimah, Pablo Bernabéjĩh Jerusalén tútchimant Antioquia tútchina ĩ jwúub bejehchah, Juan Marcos, Bernabé jwan wúúhbut, ĩjeéh át bejep wut jĩ. (Hch 12.25) Túttimah, queét ĩ jwíih jib bejehchah, Marcosdihbut ĩ numah bejehchah yuhna, Perge tútchiboó queétdih cádahnit, Jerusaléna át jwúub bejep wut jĩ. (Hch 13.5,13) Túttimah jib bejnit, Pablo Marcosdih ã ub bejĩhchah, Bernabé caandíh át numah jib bejep wut jĩ. (Hch 15.36-39) Dawá jópchi túttimah, Pablo Marcosdih át jwúub wēi enep wut jĩ. (Col 4.10; Flm 24; 2Ti 4.11)

¿**Detdih át daacji?** Dawá jéihnit “Roma tútchidih moón Jesúhwhá judío nihcannitdih nin núodih át daacáp wut jĩ”, ĩ niĩ jenah joiná caá. Queét judío nihcannit ded pah judíowá ĩ chájatdih jéihcannit ĩ jumuchah, Marcos caandíh át naawáp wut jĩ. Jesúsdi h fĩjnit, bita ĩ yeejép chájatjidih dawá láa Marcos át naawáp wut jĩ. Pánihna, queét Romadih moón Jesúhwhá bíic yoobó yeejép yapnit, caandíh ĩ enechah, queétdih át teo wáacap wut jĩ.

¿**Dedmant, débólih cah, át daacji?** Dawá jéihnit “Pedrodih ĩ mawat pínah játih, Roma tútchiboó ã jumuchah, Marcos caandíh pej jumni caanbút Romaboó jumna, nin tólihdih át daacáp wut jĩ”, ĩ niĩ jenah joiná caá. Biquína jéihnit “Jópchi 50 dée (Jesús ã wunat túttimah 17 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jĩ”, ĩ niĩ jenah joiná caá. Obohjeéhtih, chah dawá jéihnitboó “Jópchi 64—67 (Jesús ã wunat túttimah 31—34 jópchi túttimah) át daacáp wut jĩ”, ĩ niĩ jenah joiná caá.

¿**Dedé pínah tigua át daacji?** Marcos nin núodih daac láa, Roma tútchidih moón Jesúhwhá búdí yeejép ĩt yapap wut jĩ. Romadih moón ĩ maata Jesúhwháidih yeejép naóh yacnit, dawá queétdih ĩt mao yohat túutup wut jĩ. Pánihna, dawá Jesúhwhá bíaboó ĩt jwei béjep wut jĩ. “Páant ĩ yeejép yapatdih jéihna, Jesúsbut búdí yeejép yapni cáacwáidih teo wáhni ã jumatdih Marcos cáacwáidih át náhniafhip wut jĩ”, dawá jéihnit ĩ niĩ jenah joiná caá.

San Marcos ded pah ã jumtat:

1. Jesús ded pah ã jwíih yapat (1.1-13)
2. Galilea baácboó jibnit, cáacwáidih ã teo wáacat (1.14—6.29)
3. Galilea baácman bíaboó bejnit, ded pah ã chájat (6.30—9.32)
4. Galilea baácna jwúub jumit, ded pah ã chájat (9.33-50)
5. Judea baác, Perea baácboó jibnit, ded pah ã chájat (10.1-52)
6. Jesús ã wunat (11.1—15.47)
7. Jesús ã boo pud júúwát (16.1-20)

Juan Daabáni ā bohé jwíihāt*(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)*

1 ¹Weém, Marcos, nin tólihjih Dios wúuh Jesucristo, ded pah ā chājatjidih, áih táini doonáidibhūt wā naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ā chājat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji át daacáp tajī. Páant ā niǰ daacátji pahjeh tih Jesúh táini dooná át jwíihp tajī.

²Niǰ pah Malaquíás, Isafasjih ít niǰ daacáp tajī:

“Á wúúhdih Dios nin pah ā niǰná caá: ‘Ma játih meemdh naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá.

³Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ā niǰ náác bohébiǰna caá: ‘Jwí Maáh ā júúwát pínah játih ni yéej chājatdih cádahnit, táiniboodh tút nuumnít, caandih ni táni pánaá”, ā niǰbípna caá’, ā wúúhdih Dios ā niǰná caá”, ít niǰ daacáp tajī.

(Mal 3.1; Is 40.3)

⁴Juan Daabáni Isaíaswā ī niǰ daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwādh át niǰ naóh bohénap wut jī: “Ni yéej chājatdih cádahnit, táiniboodh ni tút nuumá. Pánih tút nuumnít, ni daabáát tútú. Páant ni chājachah ennit, Dios ni yéejatdih ā yohbipna caá”, át niǰp wut jī. ⁵Nihat Judea baácdih moón, Jerusalén tétchidih moonbút caandih joyát tút niǰná, ā pebna ít juibínap wut jī. Pánih joinít, Diosdih ī yéejatdih ī naáwáchah, Juan Jordán mujboó queétdih át daabánap wut jī.

⁶Juanh yégueh chóo camello wūt jumni nuúep yóocjih nóomnit, ī yacni chóo wut jī. Áih juyáát tōp momo jiwi chóo tōp wut jī. Wúuc joowádh jeémpnit, belo macdihbūt ápi déebep wut jī.* ⁷Juan cáacwādh bohéna, nin pah ápi niǰ naáwáp wut jī: “Wā túttimah júóhni wā chah wēpni caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niǰ jenah joiná

caá. ⁸Weém yeebdh mahjihjeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā daabáát panihni caánboó yeebdh Táini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wúhbipna caá”, át niǰp wut jī.

Juan Jesúsdh ā daabáát*(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹Juan cáacwādh ā daabánachah, Galilea baác, Nazaret túttchimant Jesús ā pebna át juibínap wut jī. Páant ā juibínachah, Juan caandihbūt Jordán mujboó át daabánap wut jī.

¹⁰Pánih daabá péanachah, Jesús muǰna nuhniǰi át aab nuhup wut jī. Pánih aab nuhniǰjeh, Jesús ā enechah, jeá át jéweah bejep wut jī. Páant ā jéweah bejehah, jop pah jíghohni Táini Espíritu jeámant dei júóhni, caandih át juí jaamáp wut jī. ¹¹Páant ā juí jaamáchah, “Meém wā wúuh, wā oini caá. Meemdh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant át niǰp wut jī.*

Nemépwā ī maáh Jesúsdh ā yéejahāt*(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹²Juan caandih ā daabáát túttimah, Táini Espíritu Jesúsdh muú wihcapboó át numah bejep wut jī. ¹³Páant ā numah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús át jumup wut jī. Páant ā jumuchah, nemépwā ī maáh, Satanás, Jesúsdh átih yeejéj chājat tútup wut yuh jī. Pánihna, Jesús muú wihcapboó nuúépwā bícdih ā jumuchah, ángelwā caandih ít táni en dawáp wut jī.

Jesús Galilea baácboó ā bohé jwíihāt*(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴Juandih nemat muúboó ī nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ā maáh jumat táini doonádh naáwádh át bejep wut jī: ¹⁵“Nihat baácdih moondh Dios ā maáh jumatdih ā júutat pínah bahniǰeh ā judhna caá. Pánihna, táini doonádh joinít, ni yéej chājatdih cádahnit, táiniboodh ni tút

* 1.6 2R 1.8 * 1.11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

nuumá”, cáacwádhíh ápí níj naóh bohénap wut jí.*

Queéj júut maonitdíh ájeéh

Jesús á bejat tútat

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶Páant níj bohé bejna, Galilea ímdih dei juíbí, páud bejnit, Simón, á éud Andrésjìh queéj júut maona, íih ñuodfìh í yoh báhanachah, Jesús át enep wut jí. Pánih ennit, nin pah queétdih át níijp wut jí:

¹⁷—Weemdíh ñi pej jum júúwá. Páant ñi júúwáchah, yeebdíh wá bohébična caá. Páant wá bohénachah joinít, queejwádhíh ñi bidat pah, cáacwáboodfìh bidnit, wíih doonádhíh ñi naóhbipna caá, weemdíh jepahna, wíihwá í jumat pínah níijná, át níijp wut jí.

¹⁸Páant á níijchah joinítjeh, íih ñuonádhíh cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jí.

¹⁹Chibít yuúp queétdih ñumah bejnit, Santiago, á éud Juandihbat Jesús át enep wut jí. Queét í íp Zebedeo bícdih íih jááj chóodih chúdnit, íih ñuonádhíh ámohna ít chájap wut jí. ²⁰Pánih ennit, Jesús queétdih át bid bojop wut jí. Páant á bid bojochah joiná, bícmantjeh í ípdih, caandíh teo wáhnit bícdih jááj chóomant cádahnit, queébtat Jesúsjeéh ít bejep wut jí.

**Judíowá í míic wáacat muúboó
nemép caolih jumndih**

Jesús á booaat

(Lc 4.31-37)

²¹Táttimah, Jesús wá Capernaum tútchina ít bejep wut jí. Caanná juibínit, jwiít judíowá jwí chooát yeó jáapdhíh Dios naáwátdih bohéat túut níijná, jwí míic wáacat muúboó Jesús wábut ít waadáp wut jí. Waadnit, caanjíh míic wáacnít dih Jesús át bohénap wut jí. ²²Pánih bohéna, Moisés át wutatjídih bohénit chah Jesús át wép naáwáp wut jí. Páant á wép naáwáchah joinít, cáacwáboó ít joi ñáhup wut jí.* ²³Cáacwá cátfh nemép caolih jumndibut ñehnit, nin pah Jesús dhíh át níj ñaacáp wut jí.

²⁴—¿Jesús, Nazaret tútchidih bóo, ded pah jwiít dhíh ma chájbi? ¿Meém jwiít dhíh bacanadhíh ma júóhnit beé? ¿Bacanit, jwiít dhíh ma mao yohmi níit? Meem dhíh jwí táí jéihna caá. Meém caá Diofh Túini, át níijp wut jí.

²⁵—iÑi laihca bojoó! iCaán newémant ñi bac bejeé! Jesús queét nemépwádhíh át níijp wut jí.

²⁶Páant á níijchah joinítjeh, nemépwá caán newédhíh tabit méméanít, ñaacna, áih bácahmanít ít bac bejep wut jí.

²⁷Páant á yapachah ennit, cáacwá búdí ít joi ñáhup wut jí.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? iMaáh yoobát pah á wép naóhna caá! iÁ wutuchah joinít, nemépwá yuh buca jepahnit, í bac bejna caá! queétdjeh ít míic níijp wut jí.

²⁸Páant á chájatji doonádhíh joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihát Galilea baácdih moonbút ít míic naóh peetép wut jí.

Simón chudhdíh Jesús á booaat

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹Jwiít judíowá jwí míic wáacat muúmant Jesús wá bac bejnit, Simón íh muúná ít juibínap wut jí. Simón, á éud Andrésjìh muú monó wut jí. Pánihna, íih muúná Jesús, Juan, Santiagodihbat, ít ñumah waadáp wut jí.

³⁰Simón chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jí. Jesús wá í waadáchah, mi wunatdhíh caandíh ít naáwáp wut jí. ³¹Páant í naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caántdhíh át wáí pud chúud jwejep wut jí. Páant á chájachahjeh, pahat át dúucah bejep wut jí. Páant á dúucah bejchah, queétdih jeémát mit wáhup wut jí.

Dawá wunnitdhíh á booaat

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³²Tóo ñáh júúwáchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnitdhíh, nemép caolih jumndihbat ít ub juibínap wut jí.

³³Nihat caán tútchidih moón caán muú jéc pebh ít wáac juibínap wut jí. ³⁴Dawá

* 1.15 Mt 3.2 * 1.22 Mt 7.28-29

wannitdih boonanit, dawá nemépwādihbat Jesús át bacat tútutap wut jī. Pánih bacat tútutna, nemépwā caandíh ī jéihyechah, Jesús queétdih át wéheat tútutcap wut jī.

Jesús Galilea baáčboó

ā bohé jibat

(Lc 4.42-44)

³⁵Chei buugjéh jáanit, chibít dɛpú jwuhuchah, cáac wihcapboó Jesús Diosdih wábúdih át bejep wut jī.

³⁶Táttimah, ā wihcah ennit, Simónwā caandíh ít bid bejep wut jī. ³⁷Pánih bidna, caandíh jwááhnit, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

—Nihat cáacwā meemdíh bidna beé, ī chājap be, ít niijíp wut jī.

³⁸—Nihat tútchidih moondíh táini doonádih naáwádih wā jūúwáp be. Chóbe ninjīhjih bóo tútchinadih jwī bejat dée caá. Caanjíh jumnitdihbat táini doonádih weemdíh naáwát caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³⁹Pánih bej, nihat Galilea baáčboó jib, jwiít judíowā jwī míic wáacat munná jummat pah waadníit, Jesús át bohénap wut jī. Pánih bohéna, nemépwádih ā bacat tútutachahjeh, cáacwáih bácahmant ít bac bejep wut jī.*

Bácah moópnidih

Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰Bíic yeó jáap bácah moópni Jesús pebh át juibínap wut jī. Pánih juibína, bódícha caj yoh nājnit, nin pah caandíh át niijíp wut jī:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wut jī.

⁴¹Páant ā niijíchah joinít, caandíh bádi jígah enna, teo jáhanit,

—iJúu! Wéinit, meemdíh wā booana caá, Jesús át niijíp wut jī.

⁴²Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát át nūmah bejep wut jī. ⁴³Páant ā nūmúchah, sacerdotewā ī pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh át níj wutap wut yuh jī:

⁴⁴—Meemdíh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ā nūmátjidih ma júutá. Moisés ā wutatji pah sacerdotedih ma wūhuú, booni ma jummatdih nihat ī jéihyat pínah niijná,* át niijíp wut jī.

⁴⁵Páant ā niijíchah yuhna, nihat ā jwááhnitdih át naáwáp wut jī. Páant ā naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdih enedih ípí juibínap wut jī. Túbit dawá ī jumuchah, tútchina Jesús át jéih waadcap wut jī. Pánihna, daocánnit ī jumapboojéh ápi jumap wut jī. Obohjéetih, caánboó ā jumuchah yuhna, dawá bíih tútchinadih moón Jesúsdih enedih ípí juibínap wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2¹Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wā Capernaum tútchiboó ít jwáub juibínap wut jī. Ápí juibíni mūdíh ā jwáub juibínachah, ā jummat doonádih joinít, cáacwā ít míic naáwáp wut jī. ²Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ā jumni munná ít juibínap wut jī. Jēc yehmant ít nūh péenap wut jī. Pánih juibínitdih Jesús Dioíh táini doonádih át naáwáp wut jī.

³Jesús queétdih ā naáwát pónih, chéneha míic neoná jéih yoocannidih ít beo juibínap wut yuh jī.

⁴Obohjéetih, Jesús ā jumni munná juibínit, dawá ī jumuchah enna, Jesús pebh ít jéih waad juibícap wut jī. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih mūh chah bóo coahna beo péuh laab béjnit, ít íit chājap wut jī. Pánih íit chāj péanit, jéih yoocannidih ā nājni chóojih Jesús pebh ít cádah deya bojop wut jī.

⁵Í cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwí chéendih ā boobipna caá”, í níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jī:

—Ma yéejatdih wā yohna caá, át niijíp wut jī.

⁶Páant ā niijíchah joinít, caanjíh chúdnit Moisés ā wutatjidih

* 1.39 Mt 4.23; 9.35 * 1.44 Lv 14.1-32

bohénitboó íih caolihjñhjah nin pah ìt níj jengah joyóp wut yuh jì: ⁷“Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, níj yeena caá ā chājap”, ìt níj jengah joyóp wut jì.

⁸Queét páant ì níj jengah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih āt niijíp wut jì:

—Yeéb páant ñi níj jengah joyát ā túican caá. ⁹“Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinit, weemdñh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi níj jengah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatudih ùbnit, ma yáac chái bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejehchah ennit, wā niiját yoobópdiñh ā jumatudih ñi jéihbipna caá. Pániñh jéihna, yéejat yohat wépat wā bñbohadtihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰Weém nihát cáacwā úd jeñé, nin baácdih moondñh jéih booonit, ì yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jútubipna caá, āt niijíp wut jì.

Páant níj péanit, jéih yoocanniboodih nin pah āt niijíp wut jì:

¹¹—Ma ñah ñuhú. Ma ñaját chóodih ùbnit, míih muáboó ma jwúb bejeé, āt niijíp wut jì.

¹²Jesús páant ā niijíchahjeh, caán newé āt ñah ñuhup wut jì, buca. Ñah ñuhnit, ā ñaját chóodih ùbnit, āt bac bejep wut jì. Páant ā bac bejehchah, nihát ìt en wáhi bejep wut jì. En wáhi bejnit, Diosdih búdi wéinít, nin pah queétdih ìt míic niijíp wut jì:

—iEn yuh buca! Búdi náhniat pínahdih buw jwí enna caá. Játih pánihatdih jwí en jwuhcan jí, ìt míic niijíp wut jì.

Jesús Levídiñh ā jūúwát túutat

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Táttimah, íim jwéejdih Jesús wā ìt jwúb bejep wut jì. Pániñh bejnit, dawá caan pébh ì míic wáac juyáchah ennit, queétdih Jesús āt bohé bejep wut jì.

¹⁴Pániñh bohé bejna, Leví Alfeo wúúhdih ā tewat tólihdih ā chūduchah, āt enep wut jì. Leví, jwí dée jumna yuhna, Romanowá maáta ì úúbat túutni dinerodih úúbh wúhni āt jumup wut jì.

Caandñh ennit, Jesús nin pah āt niijíp wut jì:

—Wájeéh ma pée jūúwá, āt niijíp wut jì.

Páant ā niijíchah joinitjeh, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh āt bejep wut jì.

¹⁵Táttimah, Levíboó áih muúná numah bejnit, Jesús wádhíh āt numah jeémép wut jì. Páant ā numah jeéméchah, caán ā nihát pah dawá dinerodih úúbh wúhnit, bita “Yeejépwá caá”, ì niijínitbut, Jesús wájeéh bejnit, queét bíicdih ìt jeémép wut jì. ¹⁶Páant queét bíicdih Jesús wā ì jeémép chūduchah, Moisés ā wutatjidiñh bohénit fariseowá queétdih ìt enep wut jì.

—¿Dépanih tigaá yeejépwá, dinerodih úúbh wúhnit bíicdih Jesús ā jeémép? ā bohénitdih ìt níj úúbh joyóp wut jì.

¹⁷—Tubúp chūúhcannit cohnihdih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caandñh ì bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jengah joinit, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih cádahnit, wā túut nuúmíhna caá’, níj jengah joinitboó teo wáacni pínahdih ì bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwá caá jwít’, níj jengah joinitdihjeh teo wáacadiñh wā jūúwup be, ì yéej chājatdih cádahnit, túiniboodih ì túut nuumát pínah niijná, Jesús queétdih āt niijíp wut jì.

Jeémép jwuhcatdih Jesúsdiñh

ì úúbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Caán láa Juan ā bohénit, fariseowábut jwí nuowá ì wutat pah ìt jeémép jwuhcap wut jì. Obohjeéhtih, queét ì jeémép jwuhcañh yuhna, Jesús wā páantjeh ìt jeémép wut jì. Páant ì jeéméchah ennit, biquína Jesúsdiñh nin pah ìt níj úúbh joyóp wut jì:

—Juan ā bohénit, fariseowá ì bohénitbut, ì jeémép jwuhcañh caá, Dios queétdih ā wéi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ì jeémép? Jesúsdiñh ìt niijíp wut jì.

¹⁹—Nin pah caá ā jumup: Téihya chéoni ā numah jeémépni bíicdih ā jum jwuhcañh, jígachah, ípí túi wéi

jeémpna caá. Páant tigaá, wájeéh jum jwuhna, wá bohénit í túi wéi jeémpna caá. ²⁰Obohjeéhtih, bita caandíh í wé bejat túttimah, á chéénwá jígahnit, í jeémp jwuhcan níit. Pánihat pah bita weemdíh í wé bejat túttimah bácah, wá bohénitjeéh wá wihcah, queébtut í jeémp jwuhcan níit, Jesús át níij jepahap wut jí.

²¹Ded pah jwí nwowá í wutátji áih jáap bohéátjijh fariseowá í widíhichah enna, Jesús queédtih nin pah át jwáub níij bohénap wut jí: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojih máa yégueh chóodih nah teo wai búudhdát á náahcan caá. Páant níi chájachah nihna, caandíh níi chocat túttimah, jíint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwí nwowá í naáwátji wíih jáap bohéátjijh widcat caá náahap. ²²Pánihat dée, pah jwuhcanni iguúh macdíh nuñúp chóojih í chájniiji máa wuh wúúhdih yáacat á náahcan caá. Páant níi yáacachah nihna, iguúh mac pahna, máa wuh wúúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant á yewechah, chénat pah áta búud tágaá. Pánihna, jáap macdíh jáap wuh wúúhboó yáacat caá náahap. Páant níi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut á túi jumáipna caá. Pánihat pah wíih jáap bohéát jwí nwowá í naáwátjijih widcat caá náahap”, Jesús át níijíp wut jí.

Chooát yeó jáapdih

Jesús á bohénit trigo quehedih

í úuc jeémát

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³Bífc chooát yeó jáapdih Jesús á bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át numah chóop yap bejep wut jí. Pánih bejna, á bohénit trigodih íit úuc jeémp bejep wut jí. ²⁴Páant í úucuchah enna, íjeéh bejnit fariseowá íjnit, nin pah Jesúsdih íit níij júihñup wut jí:

—Jwiítdih ma joi jwáhuá. ¿Dépanih tigaá jwí chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó í teo? Pánih teona, Moisés á wutátjidih yap yohna caá í chájap, ít níijíp wut jí.

²⁵⁻²⁶Páant í níijíchah joinít, “Wá bohénit í yap yohcan caá”, níiját túut níijná, Jesús queédtih nin pah át níij bóod chuñup wut jí:

—Davidji á bohénit bícdih nuugúp wunna, Diofih muná waadnit, sacerdotewá Diosdih í wühniiji pandih át jeémép wut jí. Pánih jeémpna, á pej jumnitdihbut át wühup wut jí. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewájuh í jeémát pínah át jumup wut jí. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wut jí. Caán láa Abiatar wut jumni sacerdotewá í maáh át jumup wut jí. ¿Davidwá páant í chájatjidih Dios naáwátidih í daácní núodih níi bohécannit jíí? Caán pandih í jeémécah yuhna, Diosboó ‘Níi túi chájcan beé’, át níijcáp tají. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wá bohénitbut Diosdih í yap yohcan caá, Jesús át níijíp wut jí.

²⁷Páant níijnít, nin pah Jesús queédtih át jwáub níijíp wut jí:

—Dios chooát yeó jáapdih cáacwádih á jwejep jí, teo chuñnit, í chooát pínah níijná. Caán yeó jáapdih dawá wutnatdih í jepahat pínahdih jenah joicán, queédtih á teo wáacat pínahdijeh át jenah joyóp tají. ²⁸Pánihna, weém nihát cáacwá úud jené, chooát yeó jáapdih ded pah í chájat pínahdih wá jéih wutna caá, át níijíp wut jí.

Téihya ágahnidih Jesús

á booaat

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 ¹Jwí míic wáacat muná juibínit, Jesús wá ít waad béjep wut jí. Caán muúdh téihya ágahnibut át jumup wut jí. ²Caán muúdh jumnitboó Jesúsdih íit en níunup wut jí. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih á boanachah, eníhna ít chájap wut jí, caandíh naóh yacat túut níijná. ³Téihya ágahnidih nin pah Jesús át níijíp wut jí:

—Nah níunhit, wá pebhna ma júúwá, át níijíp wut jí.

* 2.23 Dt 23.25 * 2.25-26 Lv 24.9; 1S 21.1-6

⁴Páant niijnít, caán muudíh jumnitboodíh nin pah át niij wábh joyóp wut jī:

—Ni jenah joyóchah, ¿jwī chooát yeó jáapdih Dios jwiútdih ded pah tigaá ā wut? ¿Túí chājatdih níft ā wutwup? ¿Yeejép chājatdih níft ā wutwup? ¿Cáacdih ā booaat túut níft? ¿Cáacdih ā mao yohat túut níft? queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, queét it jéih jepahcap wut jī. ⁵Páant ī jepahcah enna, cáacwādih ī jígah encatdih jéihnit, Jesús queétdih át ijip wut jī. Queétdih ijina yuhna, búdí át jígahap wut jī. Pánih jígahnit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jī: —Míih téihyadih ma yoo duwúú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadih át yoo duwúp wut jī. Páant ā yoo duwúchahjeh, áih téihya át týyah bejep wut jī. ⁶Páant Jesús áih téihyadih ā boooanachah ennit, fariseowā it ij bac bejep wut jī. Pánih ij bac bejnit, Herodeíh cáacwā bífcdih míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesúsdi jwī jéih mao yohbi?” queétjeh it míic niijíp wut jī.

Dawá cáacwā ím jwéejdih ī jumat

⁷⁻⁸Jesús ā bohénit bífcdih ím jwéejdih it jwúub bejep wut jī. Páant ī bejchah enna, Galilea baácdih moón dawá queétdih it péé bejep wut jī. Ded pah ā wép chājat doonádih joinít, Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácdih moón, Jordán muj conanaamánt moón, Tiro wūt jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wūt jumni tútchidih moonbút dawá ā pebhna it juibínap wut jī. ⁹⁻¹⁰Dawá jumna, Jesús pebh it túi yáo ñuh juibínap wut jī. Dawá wannitdih ā boooanachah enna, bita wannitbut Jesúsdi chūúfíhnit, búdí it míic tóonap wut jī. Páant ī míic tóonachah ennit, Jesús ā bohénitdih caanjíh ñajni jááj chóodih át too deya pahaat túutwup wut jī, caán

chóodih waad páhnit, queétdih bohéat túut niijná.*

¹¹Jesúsdih ennit, nemép caolih jumnitboó ípí páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah it niij ñaacáp wut jī:

—iMeém Dios wúúh caá! it niijíp wut jī.

¹²Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah ápí niij wutwup wut jī:

—Dios wúúh wā jumatdih bitadih ñi naóhca bojóó, át niijíp wut jī.

Jesús doce ā naáwát túutnit pínahdih ā ñíwat (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³Jeéboó páuh laab juibínit, ā náahnitdih Jesús ā pebhna át bejat túutwup wut jī. Á bejat túutuchah joinít, ā pebhna it juibínap wut jī. ¹⁴Doce ā naáwát túutnit pínah bíh tútchinaboó wahna, áih túini doonádih naóh jibnit pínahdih át ñíwip wut jī. ¹⁵Pánih ñíonit, nemépwādih ī bacaat pínah wépatdihbut queétdih át wúhup wut jī. ¹⁶⁻¹⁹Jesús nit docewādih át ñíwip wut jī: Simón, Santiago, ā úud Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wúúh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ā ñíonit it jumup wut jī. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wūt búúhdhup wut jī. Santiago, ā úud Juanjíh Zebedeo weh it jumup wut jī. Queét waícanjeh íjnit ī jumuchah enna, queétdih Boanerges Jesús át wūt búúhdhup wut jī. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chājap wut jī. Judas Iscariote Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah át jumup wut jī. Pánih queétdih ñío péanit, Jesús doce ā naáwát túutnit pínahdih át numah jwúub dei bejep wut jī.

“Nemép ā wépatjíh Jesús ā boooana caa”, ī niiját

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰Jwúub dei bejnit, Jesús ā bohénit bífcdih muuná it waad béjep wut jī. Páant ī waadat túttimah, dawá cáacwā míic wáac juibína, caan muudíh it yáwap

* 3.9-10 Mr 4.1; Lc 5.1-3

wut jī. Páant ī míic wáac juibínachah ennit, Jesús wā it jéih jeémpcap wut jī. ²¹Pánihna, dawá ī míic wáacat doonádih joinít, caán munná juibínit, Jesús ā déewā caandíh wapat tútut niijná, it ub bejhip wut yuh jī. “Jesús déhena caá ā chājap”, queét it niijíp wut jī.

²²Biquína Moisés ā wutatjidih bohénit Jerusalén tútchimant dei juibínitboó nin pah it míic niijíp wut jī: “Nemépwā ī maáh Beelzebú ā wēpatjīhjah caá nemépwādih ā bacat tútut”, it niijíp wut jī.*

²³Páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah āt niij naáwáp wut jī: “Nemépwā míicjah ipí míic bacacan caá. Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh nihcan, Táini Espiritu ā wēpatjīh queétdih wā bacana caá. ²⁴Nin pah ā jumna caá: Det bíic baácđih moonjéh yuhna míic maona, queét nihāt ita wun beedáh bej tagaá. ²⁵Pánihat pah, bíic yoobó, bíic mūdđih moonjéh yuhna, míic maona, ita jweí peét bej tagaá. ²⁶Satanás, nemépwā ī maáh áihwādih bacana, bíic yoobó muntih páant ā yapachah, ā wēpatbut āta buud tagaá.

²⁷“Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newéih munná ded nuúmíhna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéopéanít, áih bíí déedih ā jéih ubna caá.

²⁸“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ī jwúub tútut nuumúchah, Dios ī yéejatđih ā yohbipna caá. ²⁹Páant ī yéejatđih ā yohochah yuhna, Táini Espirituboodíh yeejép ī wéhenachah, caandíh bácah ā noón quíib buadcán níit. Páant ī niijátji jīb, peéh chājat páantjeh ā jumnipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

³⁰Jesús Táini Espiritu ā wēpatjīh nemépwādih ā bacanachah yuhna, “Caán nemépwā ī maáh ā wēpatjīh nemépwādih ā bacana caá”, Moisés ā wutatjidih bohénit ī niijíchah joinít, Táini Espiritudih ī yéej wéheatji jīb Jesús queétdih páant āt niij naáwáp wut jī.

Jesús ā déewā caandíh ī bidat (Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹Páant ā naáwát pónih, Jesús ā fín ā úudwā bíicđih it juibínap wut jī. Pánih juibínit, jóocmant páinit, Jesúsđih it bid baca bojat tútut wut jī. ³²Pánihna, ā pebh chūudnitboó caandíh nin pah it niijíp wut jī:

—Ma fín, ma úudwā bíicđih jóocmant meemđih bidna wuát it chājap, it niijíp wut jī.

³³—Ma naáwát téina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā fín? ¿Det tigaá wā úudwābut, yeeb níi jenah joyóchah? Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

³⁴Páant niijnít, ā pebh chūudnitdih jéutnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Nit caá wā fín panihnit, wā úudwā panihnitbut ī jumap. ³⁵Pánihna, ded Diosdih táí jepahni wā úud, wā jwan, wā fín panihni ā jumna caá, āt niijíp wut jī.

Waáh momni naáwát (Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 ¹Pánih bohé péanít, bac bej, íim jwéejdih dei juibí ñuhnit, Jesús cáacwādih āt jwúub bohénap wut jī. Pánih bohénit, dawá ā pebh ī juibí ñuhuchah, íimđih pahni jááj chóodih Jesús āt waad páhap wut jī. Queét íim jwéejdih it táí yáo ñuhap wut jī.* ²Pánih waad páhñit, dawá ā jenah joiní naáwátñajíh bohéna, Jesús nin pah queétdih āt niij naóh bohénap wut jī:

³“iNin naáwátđih níi táí joyoó! Bíic newé waáh momodih ā bejep be. ⁴Páant ā waáh bojochah, biquí tíibna namádih ā buug nájap yuh be. Obohjeéhtih, wacanjeh jūóhñit, jwébehwā caán tíibnadih ī jeémáh bojop be. ⁵Bíih tíibna jeejíh yewéni baác jumapboó ā buug nájap be. Pánih buug nájñit, wacanjeh ā chíih jūáwáp yuh be. ⁶Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ā chāhachah, ñeh bainjeh jumna, ā diib téhah bejep be. ⁷Bíih tíibna nemép óotna cātíh ā buug nájap be. Pánih buug nájñit, ā chíihichah, caán nemép óotnaboó

* 3.22 Mt 9.34; 10.25 * 3.29 Lc 12.10 * 4.1 Lc 5.1-3

caandíh ā chíh yap bejehah, momniboó mánahna, ā quehcap be.
⁸Obohjeéhtih, bíh tíbna túini baácboó ā bueg nájap be. Pánih bueg nájna, chíhñit, ā túi quehep be. Pánihna, caánboó chíhni biquí wawánadih treinta tíb, bíh wawánadih sesenta tíb, bíh wawánadih cien tíb ā jumap be”, cáacwádih át niijíp wut jí.

⁹Páant niij péanit, “iDed molít jumna, ā túi joyó naáh!” Jesús queétdih át niijíp wut jí.

**Ā bohénit beh joicán,
 Jesúsdih ī uúbh joyát**
 (Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Queét joinítji ī jwúb bejat túttimah, Jesús doce ā bohénit, bita daocánnit bícdih caandíh nin pah ít niij uúbh joyóp wut jí:

—¿Dépanih tigaá cáacwádih bohéna, ma jenah joini naáwátjihjeh mapí bohé? caandíh ít niijíp wut jí.

¹¹—Dios jwí Maáh yoobát jumna, nihát cáacwádih ā teo wáacat pínah dooná, jwí déewā jon játih moondíh ā jéihya jwuhca naáh doonádih bue yeeb wā bohénitdih Dios ā jéihyat táutna caá. Obohjeéhtih, bitadih páantjeh ā jéihya jwuhcah, wā jenah joini naáwátjihjeh queétdih wápí bohéna caá. ¹²Pánihna, wā chájtadih enna yuhna, ī beh encan caá. Wā naáwátjih joiná yuhna, ī beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ī yéejatdih cádahcan, wā pebh ī tac páud jühchah, ī yéejatdih wā yohcan níft,* Jesús queétdih át niijíp wut jí.

**Waáh momni naáwátjih
 ā beh joyát**
 (Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³“Yeeb butéh wā naóhndih beh joicán, bíh wā naáwát pínahdihbut ñi beh joicán níft”, Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jí.

Túttimah, ā jenah joini naáwátjih ī jéihyat pínah niijná, queétdihjeh nin pah át jwúb niij naóh bohénap wut jí:

¹⁴“Wíh túini doonádih naóhni, waáh momni panihni caá. ¹⁵Biquína joinít namáboó bueg nájni panihni ī jumna caá.

Caandíh ī joyát túttimahbitjeh, Satanás jühñit, jwébehwā caán tíbnadih ī jeemát pahjeh, queét ī joyátjidih ā quíib bueadána caá. Páant ā quíib bueadnáchah, ī joyátjidih náhnican, ī jéih jepahcan caá.

¹⁶Bita joinitboó jeejéh yewéni baácdih bueg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, búdí ī wēi jwuhna yah caá.

¹⁷Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ī jumna caá. Yeejép ā yapachah, wíhwhā ī jumát jíib bita queétdih ī yéej chájachah, waicanjeh wíh túini doonádih ī cádahna caá. ¹⁸Bita joinitboó nemép óotna cáth bueg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, ī jepahna yah caá. ¹⁹Obohjeéhtih, nin baácdih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bí déedihbut búdí ī bíbohíhatdihjeh ī jenah joiná caá. Páant ī jenah joyóchah, ī joini túini dooná pácahi panihni íh caolihboó ā jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, táiniboodíh ī jéih chájcan caá.

²⁰Obohjeéhtih, bitaboó wíh túini doonádih joinít, túini baácboó bueg nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, táinidih ī jéih chájna caá. Queét treinta tíbna ā quehat pah ī jumna caá. Bita túi jepahnit, búdí túi chájna, sesenta tíbna ā quehat pah ī jumna caá. Bita túi jepahnit, chah búdí túi chájna, cien tíbna ā quehat pah ī jumna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Jiiát dah naáwát
 (Lc 8.16-18)

²¹Páant niij péanit, nin pah queétdih át jwúb niij naóh bohénap wut jí: “Wā bohéat jiiát panihni caá. Jiiát dahdih jíi péanit, wáam dahjih ñipí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobút ñipí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ā túi yeh igát pínah niijná, japboó ñipí jíi cáagna caá.” ²²Jiiát dah ā yeh iiguíchah jwí túi enat pah, játih ī beh joicátjidih túttimah cáacwā ī jéihbipna caá.* ²³iDed molít jumna, ā túi joyó naáh! ²⁴Páant ñi túi jepahachah ennit, Dios yeebdíh ā túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih,

* 4.12 Is 6.9-10 * 4.21 Mt 5.15; Lc 11.33 * 4.22 Mt 10.26; Lc 12.2

joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan níft. Páant ã teo wáaccan, ñi beh joicán níft.* ²⁵Ded túi jepahni túi beh joiná ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wã beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ã jumbipna caá”, át niijíp wut jí.*

Trigodih momat naawát

²⁶“Dios ã maáh jumat, trigodih momat panihni caá. ²⁷Mom péanit, chei jumat pah ño, yeó jáap jumat pah ápí jáana caá. Páant ã chãjat pónih, ã jéihcah yuhna, ã momni ã behna caá. ²⁸Baácboó momnidih Diosjeh ã behana caá. Páant ã behanachah, caán pínah ã jwíih chíihna caá. Caán ã behechah, áih wawá pínah ápí yabacna caá. Caán wawá behnit, ã báuhuchah, áih quehena ã jígohna caá. ²⁹Caandíh ãb lãa caan quéhena ã behechah ennit, cáacwã ípí bóod ãbna caá.* ã momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cáacwã ded pah Diosdih í jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Mostaza tíib naawát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰“¿Dios ã maáh jumat ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? ³¹Mostaza tíib ded pah ã jumatdih wã naawáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíib cáo tíbih pah bóo ã jumna caá. ³²Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh í momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, áih cácanaboó jwébehwã yeó chãhatdih ípí jweí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jumat. Áihwã daocánnit jwíih jumnitji, túttimah í dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Naawátnajihjeh ã bohéat

(Mt 13.34-35)

³³Caán dée naawátnajihjeh cáacwã í jéihyat pah bóo Jesús queétdih ápí bohénap wut jí. ³⁴Naawátna ã wihcah, queétdih ápí bohécap wut jí.

Obohjeéhtih, ã bohénitdihjeh ã bohéatjidih Jesús ápí jwáub naawáp wut jí, í túi beh joyát pínah niijná.

Búdí johlit nolihatdihbut

Jesús ã yayáat

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵Pánih cáacwãdih bohé péanit, tóo ñãh jwáuwáchah,

—Chóbe ímdih jwí chúuh bejjih, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jí.

³⁶Jesús páantjeh jááj chóodih pahnit, ã bohénit bícdih, caandíh joinítidih ít éemp chúuh bejep wut jí. Bitabut bíih jááj chóonajih íjééh ít chúuh bejep wut jí.

³⁷⁻³⁸Páant í chúuh bejehchah, Jesús jááj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, át éwup wut jí. Páant ã éwat pónih, búdí johlit nolihatbut át jwáuwép wut jí. Búdí nolihat ã jumuchah, íih jááj chóo át daábíhip wut jí. Obohjeéhtih, Jesúsboó át jáacap wut jí.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandíh ít niij wucup wut jí:

—Bohéni, daabná caá jwí chãjap. ¿Jwí chíic wunat pínahdih ma éumcan níft? Ít niij ñaacáp wut jí.

³⁹Páant í niij wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—íLaihca bojoó! íMa yayaá! át niij jwíihñup wut jí.

Páant ã niijichahjeh, johlit, nolihatbut bíicmantjeh át yayáh bejep wut jí.

⁴⁰Páant ã niiját túttimah, ã pej jumnitdih nin pah át niijíp wut jí:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi éumcan tagaá, át niijíp wut jí.

⁴¹Obohjeéhtih, búdí éumnit, queétoó nin pah ít míic niijíp wut jí:

—¿Dedé cáac tigaá nin? ã naawáchahjeh, johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ít niijíp wut jí.

Gadara baácđih bóo nemépwã

jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 ¹Jesús johlitdih yayáni ã bohénit bíicđih Gadara baácna ít chúuh jwíibnap wut jí. ²Pánih chúuh jwíibnit,

* 4.24 Mt 7.2; Lc 6.38 * 4.25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26 * 4.29 Jl 3.13

Jesús wā ī aab béjehah, cáac yohopmant nemépwā jumni newé Jesúsdiḥ át jwááh dah bejep wut jī. ³Caán newé cáac yohopboó jeé fitna ápí jumup wut jī. Cáacwā caandíh chéona yuhna, ít jéih teocap wut jī. ⁴Dawá láa ítah tōpjīh áih téihya colóhnadiḥ ī chéwechah yuhna, ápí páud wái daj yohop wut jī. Áih jítcha colóhndihbut ítah tōpjīh ī chéwechah yuhna, ápí daj mao yohop wut jī. Pániḥ wēpni ā jumuchah, cáacwā caandíh ít jéih teocap wut jī. ⁵Cáac yohop jeé fitnaboó chei jummat pah, yeó jáap jummat pahbut caán míicjeh jee dájhīh ápí míic mao ñaacáp wut jī.

⁶Pánihna, Jesús yuép ā jūwúchah ennit, caandíh át jwááh ñáo dei juibínap wut jī. Jesús pebh juibínit, ā wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jī.

⁷⁻⁸Páant ā chājachah enna,
—¡Nemépwáá, nin newémant ñi bac bejeé! Jesús át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwā ít niij ñaacáp wut jī:

—Jesús, Dios chah wēpni wūéh ĩDépanihat túut tiguaá jwiítidih páant ma chāj? Dios ā enechah, meemdíh jwí wūéhna caá. Jwiítidih ma peéh chājca bojó, Jesúsdiḥ ít niijíp wut jī.

⁹—¿Dedé tiguaá ma wūt jum? Jesús át niijíp wut jī.

—Dawá caá jwiít jwí jumup. Pánihna, Legión caá wā wūt, Jesúsdiḥ át niijíp wut jī. “Legión” niijná, “Dawá” niijná át chājap wut jī.

¹⁰—Jwiítidih bíh baácboó ma wahca bojó, nemépwā ít niijíp wut jī.

¹¹Queét pebh, jeé ñaj deypboó, momo muuwā ī bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwā Jesúsdiḥ ít niijíp wut jī:

¹²—Queét muuwādiḥ jwiítidih ma waadát túutú, ít niijíp wut jī.

¹³—Ñi waad béjeé báach, Jesús át niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, caán newéih báachmant bac bejnit, muuwādiḥ ít waadáp wut jī. Páant ī waadáchah, ímna ñáo dei bej, buég báahnit, muuwā ít chíic wunup wut jī. Dos mil muuwā ít wunup wut jī.

¹⁴Páant ī buég báah chíic wunuchah ennit, queétdih en daonítji íih tátchiboó

ít jweí jwúub bejep wut jī. Jweí jwúub bejnit, niḥat ī jwááhnitdih ít naáwáp wut jī. Queét ī jumni tátchidih jwúub juibínit, caánboobát ít naóh peetéw wut jī. Páant ī naáwáchah joinít, caán tátchidih moón Jesús ded pah ā chājatjidih enedih ít bejep wut jī. ¹⁵Jesús pebh juibínit, nemépwā jumni caánboó táinijeh ā chúuduchah, ít enep wut jī. Pániḥ chúudna, yégueh duonít, táí jenah joinít át jumup wut jī, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí ít úmup wut jī. ¹⁶Jesús ā chājatjidih ennitji jáap juinítboodíh Jesús ded pah nemépwādiḥ bacat túutnit, muuwādiḥ ā waadát túutatjidihbut ít naáwáp wut jī. ¹⁷Caán doonádiḥ joinít, Jesúsdiḥ náachan, caán baácdiḥ moón íih baácmant Jesús wādiḥ ít jwúub bejat túutup wut jī.

¹⁸Jesús wā jááj chóodih ī waadáchah, nemépwā jumni nin pah át niijíp wut yuh jī:

—¿Majeéh weembát wā bej jíh? át niijíp wut jī.

¹⁹—Wájeéh ma jūwúchah, áta túí ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdíh jígah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādiḥ naáwát túut niijná, ī pebhna ma jwúub bejeé, Jesús caandíh át niij jepahap wut jī.

²⁰Páant ā niij jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumni ā déewādiḥ át naáwáp wut jī. Chénat Pah Téihya Tútchi wūt jumni baácboó Jesús ded pah ā chājatjidih niḥatdih naóh jibidih át bejep wut jī. Páant ā naáwáchah joi núhniḥ, niḥat Diosdiḥ búdí ít wēi naáwáp wut jī.

**Áih yégueh chóodih jwí, teonih,
Jairo nuumdíhbut Jesús ā booaat**
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹Túttimah, Gadara baácmant Jesús wā ít jwúub chúuh bejep wut jī. Pániḥ chúuh bejna, ím jwéejidih ī ñaan juibínachah, dawá Jesúsdiḥ enedih ít juibínap wut jī. Pániḥ juibínit, Jesúsdiḥ ít wáac ñuh púda bojop wut jī. ²²Páant ī ñuh púda bojochah, queét cáth Jairo Jesús pebh át juibínap wut jī. Jairo jwiít judiowá jwí míic wáacat muudih en daonít maátajeéh jumni wut jī. Jesús ā wēpatdih jéihnit,

áih jítcha pebh páah yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jī:

²³—Wā nuám mi wunat túat chājachah ennit, ma pebh wā jūúwáp be. Caántdih teo jáha booaat túat niijná, wíih munná wájeeh ma jūúwá, át niijíp wut jī.

²⁴Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut jī. Páant ī bejehah, cáacwábut tjeéh ít bejep wut jī. Páant cáacwá cātíh á bejehah, dawá caandíh tūbit ít too péenap wut jī.

²⁵Cáacwá cātíh bíih wili wunnihbut mit jumup wut jī. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumup wut jī. ²⁶Dawá cohnit caántdih ítíh cohoh wut yuh jī. Obohjeéhtih ī cohochah yuhna, chah mit tubanap wut jī. Nihat miíh dinero ī cohoh jíib wñhna yuhna, mit boocap wut jī. Chah yeejép wut jī mi wunat. ²⁷⁻²⁸Pánihna, cáacwá Jesúh doonádih ī miíc wéhenachah, mitát joyóp wut jī. Joinít, caántjeh nin pah mit niíf jenah joyóp wut jī: “Jesúh yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit niijíp wut jī. Páant niíf jenah joiná, cáacwá cātíh Jesús táahmant juibínit, áih yégueh chóodih chahbitjeh mit juibí tewep wut jī. ²⁹Páant mi tewechahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut jī. Páant ā yayátidih miíh bácahjíh mit joyóp wut jī. ³⁰Páant mi juibí tewechah, ā booaat wépat caántdih ā chéúátidih Jesúsbut át joyóp wut jī. Pánih joiná, cáacwá cātíh tac púud ñuhnit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Déhe tigaá wíih yégueh chóodih ā jui teo? át niijíp wut jī.

³¹—¿Páant, dawá cáacwá meemdíh ī too péenachah jéihna yuhna, páant ma niíf úubh joi? ā bohénitboó Jesúsdih ít niijíp wut jī.

³²Obohjeéhtih, yégueh chóodih jui, teonidih jéihíhna, Jesús át en bidip wut jī. ³³Pánihna, mi booadih jéihnit, úumna, caánt Jesús pebh mit páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñaj, méménit, Jesúsdih túi yoobópdiyh mit naáwáp wut jī. ³⁴Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—Núumá, wā wépatdih túi jenah joiná, ma boona be. Wéñit, ma bejeé. Caán

wunat meemdíh ā jwúub jūóhcan níit, páant muntíh, át niijíp wut jī.

³⁵Jesús caántdih páant ā niijíchahjeh, Jairoh mummánt bejnit, ā déewá ā pebh ít juibínap wut jī.

—Jáantjeh ma nuám mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwúub bejat túutá, Jairoh ít niijíp wut jī.

³⁶Obohjeéhtih, ī niijátidih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairoh át niijíp wut jī:

—iMa úumca bojoó! iWá wépatdih páantjeh ma túi jenah joyoó! át niijíp wut jī.

³⁷Túttimah, ájeeh péenitdih “Ninjíh ñi pánaá”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih munná ít béjep wut jī. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ā úud Juan, queét bíic peihcannitdihjeh át numah bejep wut jī.

³⁸Jairoh munná juibínit, wunnidih dawá tūbit ñaac jünitdih át enep wut jī.

³⁹Pánih enna, caán munníh waadnit, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanihna tūbit ñaac jüi tugaá ñi chá? Nint wébit wunnih nihcan caá.

Üona caá mi chájap, át niijíp wut jī.

⁴⁰Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, caandíh ít dehwep wut jī. Páant ī dehwechah, queét nihadidih Jesús át bacat túutap wut jī. Páant ī bac bejehah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi mánadihbüt wébit mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jī. ⁴¹Pánih waad juibínit, miíh téhyadih teonit,

—iTalita cumi! Jesús caántdih át niijíp wut jī. Páant niijná, “Bainfmaá, ma ñah ñuhú”, niijná át chájap wut jī.

⁴²Páant ā niijíchahjeh, ñah ñuhnit, mit yáac cháí bejep wut jī. Caánt doce jópchi mit bíbohoh wut jī. Páant mi booadih ennit, caán tólihdih ā numah waad béjnit búdí ít joi ñúhup wut jī. ⁴³Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi booadih naáwát túutcan, jeémátidih át wúhat túutap wut jī.

Nazaret tútchidih moón

Jesúsdih ī náahcat

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 ¹Jairoh mummánt bac bejnit, Jesús ā bohénit bíicdih ā behni Nazaret tútchina át jwúub juibínap wut jī. ²Pánih juibínit, chooát yeó jáapdih jwí miíc

wáacat mæúdíh Jesúswā it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús caanjíh jumnitdih át bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, dawá caandíh it jói wáhi bejep wut jī. Pánih jói wáhi bejnit, nin pah it míc níj wábh joyóp wut jī:

—¿Jesús dedjíh tigaá, nin bohéatdih át joijí? ¿Ded pah tigaá ā túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwā jwí jéih chájca naáhdih ápi cháj júutna caá. ³Máa teonijeh caá. María wúúh ā jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ā úudwā ī jumna caá. Á jwanna yaádhbut jwí pebh ī jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ā jumup, it míc niijíp wut jī.

Páant niijnít, ded pah ā jumatdih jéihcanjeh, caandíh it náahcap wut jī. ⁴Páant ī náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Dios naáwátidih naóh yapanidih cáacwā ípí wéina caá. Páant ī weñechah yuhna, áih tútchidih moón, ā déewā, áih mæúdíh jumnitboó, caandíh ípí wéican caá. Pánihna, ninjíh behni wā jumuchah, weemdíh ní náahcan caá, át niijíp wut jī.*

⁵Caán tútchidih jumna, Jesús Dios ā wēpatjíh át jéih cháj júutcap wut jī. Pánih chájcan yuhna, biquína wunnitdih teo jáhanit át boonanap wut jī. ⁶Caanjíh moón caandíh ī jepahcah, át en wáhi bejep wut jī. Pánihna, caan pébh jumni tútchinadih Jesúswā bohénadit it bejep wut jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷Túttimah, doce ā bohénitdih ā pebh bid bojnit, ā wēpatdih queétdih wúhna, chénewā, chénewā, chénewā míc Jesús át wahap wut jī, bíh tútchinadih moondíh teo wáacnit, nemépwádh ī bacat tútat pínah niijná. ⁸Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Bíi dée, pan, wuh wúáh, dinerodih ubcan, ní íoh cajat nahdihjeh pohba ní ub bejeé. ⁹Níi tútt nuumát pínah yégueh, zapatosdihbut ní ub bejca bojó. ¹⁰Páant níi bejchah, níi juibíni tútchinadih moón yeebdíh úwat tólih ī wúhuchah, caán

mæúdíhjih níi chāo jwáhuú. Caán tútchimant bejnajeh, caán mæúdíh níi cádah bejeé. ¹¹Ded tútchidih moón yeebdíh náahcan, ī joiíhcah, caán tútchidih yap bejna, níih zapatosdih bóo becchídih níi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ā yohat pínahdih ī jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moonbút túbít yeejép chájnít ī jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chájat ā jumnipna caá, át niijíp wut jī.*

¹²Pánihna, queét doce ā wahnitboó Jesúh táníi dooná naáwádh it bejep wut jī, cáacwā ī yeej chájatdih cádahnit, túiniboodíh ī tútt nuumát pínah niijná. ¹³Pánih bejnit, dawá nemépwádh bacat túttnit, wannitdihbut yíjéh náí, úúbhnit, it boonanap wut jī.*

Juan Daabánidih ī mawat

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Jesús ā bohénit ī bohé jibichah, ded pah Jesús ā chájat doonádh dawá it joyóp wut jī. Maáh Herodesbut át joyóp wut jī. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ā wunat túttimah, át jwúub boo pud júóh níit át chájap? Pánih boo pud júóhni jumna, jwiít cáacwā jwí jéih chájca naáhdih ā jéih chájna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, át níj jenah joyóp wut yuh jī.

¹⁵Bitá “Elías caá”, níj, bitabut “Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani dée ā jumna caá”, it niijíp wut yuh jī.*

¹⁶Páant ī niijíhah joinít, Herodesboó —Juanjidih waó wā bóod yohat túttjni át jwúub boo pud júóh tagaá, át niijíp wut jī.

¹⁷⁻¹⁸Juandih ī mawat pínah játih, Herodes ā úud Felipe áa Herodíasdih át dúuc wái áa jumup wut jī. Páant ā dúuc wái áa jumap peéh Juan caandíh nin pah át níj júihñap wut jī: “Ma úud áadh dúuc wái áa jumna, Dios ā wutatdih yap yohna caá ma chájap”, át niijíp wut jī. Páant ā niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muáboó Juandih mit

* 6.4 Jn 4.44 * 6.8-11 Lc 10.4-11; Hch 13.51 * 6.13 Stg 5.14 * 6.14-15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

nemat tútup wut jī. Páant mi wutatdih jepahnit, Herodes caandih chéwat tútunit, nemat muúboó át nemat tútup wut jī.*

¹⁹Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat tútufhip wut yuh jī.

²⁰Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwátdih naóh yapani ā jumna caá”, niíf jenah joinít, Dios ā peéh chájatdih úmna, caandih át mao yohat tútup wut jī. Ded pah ā túi chájat pinahdih Juan caandih ā naáwáchah, Herodes búdí át jenah joyóp wut jī. Pánih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandih ápi túi wēi joyóp wut jī. ²¹Páant ā wēi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandih wā mawat tútubi”, páantjeh mit niíf jenah joyóp wut jī. Páant mi niíf jenah joyóchah, ā cáac jumay yeó jáapdih wēina, mi áa Herodes áih cáacwádih míc wáacat tútunit, búdí át numah jeémép wut jī. Caán nump jumnit maáta, áih soldadowā maáta, Galilea baácdih moón maátabut, ā numah jeémátdih enedih ít juibínap wut jī. ²²Biícddih í jeéméchah, Herodías nuúboó queétdih mit eo júutup wut jī. Páant mi eo júutuchah ennít, Herodes, ā bid bojnítbut, búdí ít weñep wut jī.

—Dedé ma náahatdih weemdih ma úbúchah, meemdih wā wūhbpna caá.

²³Dios ā enechah, yoobópdi meemdih wā naóhna caá. Ma úbát pah bóo tac yoób wā maáh jumatdih meemdih wā wūhbpna caá, mi íbi Herodes caántdih át niijíp wut jī.

²⁴Páant ā niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niíf úbuh joyóp wut jī:

—¿Dedé déedih tigaá wā úbhbi? mit niijíp wut jī.

—Juan Daabánih wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdih í wūhna naáh, mi nuúmdih mit niíf jac wutup wut jī.

²⁵Páant mi niíf jac wutuchah joinít, mi íbi pebhna wépép bejnit, nin pah caandih mit niijíp wut jī:

—Juan Daabánih wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ā wunatdih wā jéihyat pinah niijná, pamapjih cáagnit,

weemdih í wūhna naáh, mit niijíp wut jī.

²⁶Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí át jígahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwā í enechah, “Dedé ma náahatdih meemdih wā wūhbpna caá”, átát niijíp wut jī. Pánihna, ā niijátjidi cáacwā í joyóchah, tícna, “Meemdih wā wūhcan niít”, caántdih át jéih niicáp wut jī. ²⁷Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat tútunit, soldadodih át úb júúwát tútup wut jī. ²⁸Páant ā wutuchah joinájah, bejnit, áih wao dáhdih dúuc bóod, pamapjih cáagnit, át úb júúwáp wut jī. Pánih úb júóhniit, Herodías nuúmdih át wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, áih wao dáhjidih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jī.

²⁹Pánihna, caandih í mawatji doonádih joinít, áih bácahjidih ubúdih juibínit, Juan ā bohénitji cáac yohopboó ít yohop wut jī.

Cinco mil cáacwádih Jesús jeémát ā wūhat

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰Jesús ā wah bojnítji ā pebh juúb juibínit, ded pah í chájatjidi, túini dooná í naáwátjidihubt Jesúsdih ít naáwáp wut jī.

³¹Táttimah, queét í jumupboó dawá cáacwā jwíih juibínitji bita í juibínachah, ípí nahwat jwúb bejep wut jī. Páant dawá í jumuchah, Jesús wā ít jéih bid jeémpcap wut jī. Pánihna, ā bohénitdih bíaboó át numah bejep wut jī.

—Chóbe cáac wihcapboó jwí choo jwáhjh, queétdih át niijíp wut jī.

³²Páant ā niijíchah joinít, queét jááj chóodih waadnit, cáac wihcapboó ít chúuh bejep wut yuh jī. ³³Obohjeéhtih, queét í chúuh bejchah, dawá queétdih beh ennít, íim jwéejdih ít nuún náo púud bejep wut jī. Íim pebh bóo tútchidih moonbút ít nuún náo púud bejep wut jī. Pánihna, Jesús wā í juibíat pinah játih queétdih át juibínap wut jī. Jesús wā í chúuh juibínachah, dawá queétdih ít pái nahup wut jī. ³⁴Queétdih bohéni ā

* 6.17-18 Lc 3.19-20

wihcäh, en daoní wihcanni ovejawā panihnit ī jumatdih ennit, Jesús queétdih búdí āt jǐgah enep wut jī. Jǐgah ennit, queétdih āt túi bohénap wut jī. * ³⁵Cheyeh āt jumuchah, ā bohénit Jesúsdih nin pah īt niijíp wut yuh jī:

—Cheyeh caá. Ninjǐlbitjeh tútchi wihcan caá. ³⁶Pánihna, nitdih pehbhit jumni tútchinadih ma wahaá, ī jeémát jíib chājat pínah niijná, īt niijíp wut jī.

³⁷—Yeebjéh queétdih jeémát nī wūhūá, Jesús queétdih āt niǐj jepahap wut jī.

—Páant, ocho widh tewat jíibjǐh jeémát dih jwī jíib chājachah yuhna, queét nihadidh āta juicán tagaá, Jesúsdih īt niijíp wut jī.

³⁸—¿Débóí pan dah tigaá ā jum? Jéihyat túut niijná, nī bidbi jwuhūá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Páant ā bidat túutnitjī jwáub junít, —Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábut ā jumna caá, īt niijíp wut jī.

³⁹—Cáacwáidih can túi jaihni yǐlipdih nī cháudat túutú. Bíc poómp ninboó, bíh poómp canboó, bíh poómp conboó, nī cháudat túutú, Jesús āt niijíp wut jī.

⁴⁰Páant ā niijíchah joinít, nihadidh īt cháudat túutup wut jī. Biquí poómpna cincuenta, bíh poómpna cien, nihad í dawát yoobó páant īt cháud peetéw wut jī. ⁴¹Túttimah, caán bícjǐh bóo téihya pan dahna, chéne queejwáidihbut ubnit, Jesús jeáboó āt chéi enep wut jī. Chéi ennit, “Jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, Diosdih āt niijíp wut jī. Pánih úbh péanit, pan dahnadih āt dajap wut jī. Dajnit, nihad cáacwáidih ā bohénitdih āt jwáub daj wūhat túutup wut jī.

Túttimah, queejwáidihbut ī wūhat pínah niijná, āt daj wūhup wut jī. ⁴²Páant ī wūhuchah, jeémpnit, nihad īt túi wud jumup wut jī. Nihad ī túi wud jumuchah, páantjeh ī judh jeémpni īt bíbohup wut jī. ⁴³Páant ī judh jeémpni pan, queéj déepjǐh doce wuhnadih ā bohénit īt ub yac yáwanap wut jī. ⁴⁴Queejdih pandihbut jeémpnit neonájeh cinco mil īt jumup wut jī. Yaádh, ī wehjeéh chah īt jumjip tagaá.

Ímjih Jesús ā yáac chūi bejat (Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵Páant ī jeémp péanachah, jááj chóona waadát túutnit, Betsaida tútchina ā jǐtǐh Jesús ā bohénitdih āt chūuh bej pánat túutup wut jī. Páant ī chūuh bejchah, caandǐh joinítjidih jwáub bejat túutnit, ⁴⁶caanjéh jeéboó Diosdih úbúdíh āt púuh laab béjep wut jī.

⁴⁷Túttimah, cheina ā bohénit ím tac yoób ī chūuh bejchah, Jesús bícjeh caánboó úbhna, āt chāo jwáuhup wut jī. ⁴⁸Pánih úbhna, queétdih āt en chūuha bojop wut jī. Í wawápmant queétdih johlit búdí ā jūwáwuchah, ā bohénit ī meenná yuhna, ī wép bejcadidh āt enep wut jī. Pánihna, baabát pínah jǐtǐhbit, ī pebh bejna, ímjihjeh Jesús āt yáac chūi bejep wut jī. Pánih bejna, queétdih átih yap bejǐhip wut yuh jī. ⁴⁹⁻⁵⁰Obohjeéhtih, ā yap bejǐhichah yuhna, caán ímjih ā bejchah enna, “Wunníh caolih caá”, niǐj jenah jói, en wúhi bejnit, queét tabit īt ñaacáp wut jī. Páant ī en wúhi bejchah ennit,

—iWeemdíh nī en úmca bojóo!
iWeemjéh tigaá! Jesús āt niijíp wut jī.

⁵¹Páant niǐj péanit, tjeéh jááj chóona āt waadáp wut jī. Páant ā waadáchahjeh, johlit āt yayáh bejep wut jī. Páant ā yayáh bejchah ennit, queétoó īt joi nūhup wut jī. ⁵²Jesús nihad ā wép chāj jútatjidih enna yuhna, ī túi beh joicátjī jíib, dawá pandih ā jǐghoaatjidihbut īt beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ā yayáatdihbut beh joicánjeh, īt joi nūhup wut jī.

Genesaret baácdih moón wannitdih ā booaat (Mt 14.34-36)

⁵³Pánih chūuh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jélitdih īt chéó pahanap wut jī. ⁵⁴Pánih chéó pahanit, jááj chóomant ī aab béjchahjeh, cáacwáboó Jesúsdih īt beh enep wut jī. ⁵⁵Pánih beh ennit, nihad íh munnáboó ñáo aab béjnit, wannit ī ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna īt ub dei bejep wut

* 6.34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

jī. Jesús ā jumat doonádih joinít, nihat caanná it bejep wut jī.

⁵⁶Ded ī juibíni tátchinaboó, dahwani tátchidih moón, botoni tátchinadih moonbút, bíi dée ī jīb chājat muú jóocmant bóo yoahdih ī chéenwā wunnitdih ípí ub juibí jwejep wut jī. Páant ī juibí jwejiniboo Jesúsíh yégueh chóodih tewíhna, caandíh búdí it uúbup wut jī. Pánihna, det wunnit caandíh teonitboó it boonap wut jī.

Cáacwā ded pah ī míc yéjeaat

(Mt 15.1-20)

7 ¹Jerusalén tátchimant bejnit, Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut Jesús pebh it míc wáac juibínap wut jī. ²⁻⁴Jwí n̄owā ī wutatji pahjeh, jeémát pínah játih fariseowā, nihat bita jwí déewābut jwípí téih chocop jī. Bíi dée jīb chājadih bejnitji muúná jwúb juibínit, ī wutatji pahjeh téih choccan, jwípí jeémpcar jī. Pamaḡna, p̄ubátna, jwí lajatjinadihbut jwípí chocop jī. “Dios páant caá ā náahap”, níj jenah joinít, jwí n̄owā dawá bíih ī wutatjidihbut jwípí chājap jī. ⁵Jesús pebh míc wáacnit, ā bohénit téih choccanjeh ī jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsdiḡh nin pah it níj uúbh joyóp wut jī:

—Jwí n̄owā ī wutatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ī jeémpna caá. ¿Dépanih tígáa caandíh ī jepahcan? Jesúsdiḡh it níj jīp wut jī.

⁶Páant ī níj jíchah joinít, Jesús nin pah queétdih āt níj jīp wut jī:

—“Jwiít táinit caá”, níjná yuhna, cáacwā ī encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji ded pah ní jumatdih yoobópdih āt níj daacáp tajī:

“Dios nin pah ā níjná caá: “Nit weemdíh táí wēi naóhna yuhna, yoobópdih ī jepahcan caá.

⁷Weemdíh uúbhna yuhna, ī yee uúbhna caá. Í jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ā wutat’, ípí níj yee naóh bohéna caá”, Dios ā níjná caá’, Isaías āt níj daacáp tajī. (Is 29.13)

⁸Páant ā níj daacátji yoobópdih tígáa.

Dios ā wutatdih yap yohnit, ní n̄owā ī wutatboodíhjih ní chājna caá. ⁹Pánih chājnit, Dios ā wutatdih cádahna, ní déewā ī wutatboodíh ní jepahna caá. ¹⁰Dios Moisésjidiḡh nin pah āt níj naáwát t̄ut̄up tajī: ‘Ní mánadiḡh oinit, ní táí chājna. Ded ā mánadiḡh yeejép naóhniḡh peéh mao yohat ā jumbipna caá’, āt níj jīp tajī.* ¹¹Páant Moisésji ā níj jat, ded ā mánadiḡh ā teo wáacut̄ t̄ut̄can caá. Á mánadiḡh ā wūhat déejidiḡh Diosboodíh ní wūhat t̄ut̄na caá. ¹²Pánih bohéna, ā mánadiḡh caandíh yeéb ní táí chājat t̄ut̄can caá. ¹³Jwí déewā ī wutatdih jepahna, Dios ā wutatboodíh yap yohna caá ní chājap. Dawá bíih ní wutat pahjeh chājat t̄ut̄na, Dios ā wutatdih níj yap yohat t̄ut̄na caá, Jesús āt níj jīp wut jī.

¹⁴Páant fariseowádiḡh níj péa, bita ājeéh péenitdih ā pebh bid bojnit, nin pah āt níj jīp wut jī:

—Yeéb niḡh wā naáwátdih táí joinít, ní beh joyoó. ¹⁵Dedé jeémát níih jacdiḡh ā waadáchah, ní téih chocochah, ní téih chocchahbut, Dios yeedíh bíic yoobó ā enna caá. Obohjeéhtih, ní yéj wéheatboó níih jacmant ā bacachah joiná, ‘Caán yeejép cáac caá’, ā níj enna caá. ¹⁶iDed molit jumna, ā táí joyoó naáh! Jesús āt níj jīp wut jī.

¹⁷Páant níj péanit, Jesús wā muúná it waad béjep wut jī. Pánih waad juibínit, ā bohénit ā naáwátdih it uúbh joyóp wut jī. Páant ī uúbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih āt níj jepahap wu jī:

¹⁸—¿Páantjeh yeéb ní beh joi jwúhcan níit? Níih jacdiḡh waadniḡh, níih jeémátboó ní jenah joyátdih ā jéih yéejacan caá.

¹⁹Dedé ní jeémátji níih wudah díitboó jumnijidih níj jont yohna caá. Caán níih caolihdiḡh, ní jenah joyátdihbut chūhcan, Dios ā enechah, yeedíh ā jéih yéejacan caá, āt níj jīp wut jī.

Páant níjná, “Nihat jeémát táini caá”, níjná āt chājap wut jī.

²⁰Nin pahbut āt jwúb níj naáwáp wut jī:

* 7.10 Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

—Ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát á jumatdih á júutna caá. ²¹⁻²²Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjih yeejép chájna, bíí déedih nuumná, cáac mao yohna, bitafh bíí déedih tubit en ñinahna, bitadih yeejafh jenah joiná, yeena, yeejép chájat pínahdih wéhena, bííh cáac á jumat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wá jumna caá’, níif jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chájat ñi jenah joyátmant á júóhna caá. ²³Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit, ‘Queét túicannit caá’, Diosboó yeebdíh á níif enna caá, Jesús át níijp wut jí.

**Judío nihcannih Jesúsdih
mi jepahat
(Mt 15.21-28)**

²⁴Tiro tútchi, Sidón tútchi pebh juibínit, caanjíh jumni muúdíh Jesús wá it waadáp wut jí. Caán muúboó á jumatdih bitadih át naáwát túutcap wut yuh jí. Obohjeéhtih, á naáwát túutcah yuhna, á jumatdih jéihnit, dawá í juibínachah, queétdih át jéih jweicáp wut jí. ²⁵Caán tútchidih bíic yad wili mi nuumbít nemép jumnih mit jumap wut jí. Pánihna, Jesús ded pah á chájat doonádih jóí, caanjíh á jumat doonádihbut joinít, á pebhna mit juibínap wut jí. Pánih juibínit, Jesúsdih wéina, áih jíicha pebh mit bóidicha caj yoh ñajap wut jí. ²⁶Caánt Siria baác Fenicia wút jumni tútchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jí. Pánihna, Jesús pebh bóidicha caj yoh ñajnit, mi nuumdíh jumni nemépdih á bacat túutat pínahdih mit uúbup wut jí.

²⁷Páant mi uúbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih át níijp wut jí:

—Wébít í jeémát pínahdih ubnit, íih mujjiowádih jwí jwíih wühuchah, á túican caá. Pánihat pah, judfowá í jeémát panihni bíih baác dih moondíh wá jwíih wühuchah, á túican caá, át níijp wut jí.

²⁸—Ma níiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mujjiowá jeémát cáagat naá nump páinit, wébít í jeémp jéenanidih ípí jeémna caá. Pánihna, bíih baác dih bóli wá jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo

wáacachah, á táina caá, Jesúsdih mit níif jepahap wut jí.

²⁹—Páant ma níif jepahachah, ma nuumdíh jumni nemép wáat bac bejna caá. Enedih ma bejeé, Jesús caántdih át níijp wut jí.

³⁰Páant á níijchah joinít, míih muúná jwáub juibínit, mi nuumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wut jí.

**Wéhecan, joicánnidih
Jesús á booaat**

³¹Jesús wá Tiro tútchi jumni baác mant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea íim conanaamánt jwáub dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wút jumni pebhboó it juibínap wut jí. ³²Páant í juibínachah, bíic newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwá it ub juibínap wut jí, caandíh á booaat pínah níijná.

³³Jéih joicánnidih chibít yuúp Jesús át numah bejep wut jí. Pánih bejnit, newéfh molítdih Jesús áih téih túibíh chibít át taj waadánap wut jí. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíbdih coí cáagnit, newéfh nuúcdih át teo jáhanap wut jí.

³⁴Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih juí jéena bojnit, “iEfatá!” át níijp wut jí. “iEfatá!” níijná, “iMa wátaá!” níijná át chájav wut jí. ³⁵Páant á níijchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, áih nuécbut á wilahachah, át túi jéih wéhenap wut jí. ³⁶Páant á chájatjidih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát túutcap wut yuh jí. Obohjeéhtih, páant á naáwát túutcah yuhna, queétoó chah ít naóh peetep wut jí. ³⁷Páant í naáwáchah joinít, cáacwá ít jóí wáhi bejep wut jí. “Nihatdih caán á túi chájna caá. iJéih joicánnidih á joyána caá! iJéih wéhecannidihbut á wéheat túutna caá!” ít níijp wut jí.

**Cuatro mil cáacwádih
Jesús jeémát á wúhat
(Mt 15.32-39)**

8 ¹Bíih yeó jáap dawá cáacwá Jesús pebh ít múic wáac juibínap wut jí, páant muntih. Páant ájeéh jumna, jeémát beednit í jumuchah enna, Jesús á bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih át níijp wut jí.

²—Queét jwíjeéh bíc peihcanni yeó jáap í jumuchah, íih jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit í jumuchah, queétdih búdí wā jígah enna caá. ³Bitá íjeéh jumnit yuúp júóhniitjī ‘Queét nuugúp wun buugna’, niijná, íih munánaáo wā jwúub bejat tútucan níit, āt niijíp wut jī.

⁴—Obohjeéhtih, ninjīh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá í jumuchah, ¿dedboo tígáá í jeémát pínahdih jwí jíib chájbi? Jesúsdi h ít niijíp wut jī.

⁵—¿Débói pan dah tígáá ñi bíboh? queétdih āt níj wúbh joyóp wut jī.

—Siete dah caá, ít níj jepahap wut jī.

⁶Cáacwādi h baácboó chúdat túttnit, siete pan dahdih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdi h Jesús āt niijíp wut jī. Páant níj péanit, caan dáhnadi h dajnit, ā bohénitdi h wúhni t, cáacwādi h āt pááat tútup wut jī. Páant ā wutuchah, ā bohénitboó cáacwādi h pandi h ít pááap wut jī. ⁷Biquína queejwādi hbat ít bíboh wut jī. Páni hna, “Túina caá, Paá”, Diosdi h niijnít, queejwādi hbat āt pááat tútup wut jī. ⁸Í pááh péanachah, jeémpna, queét ít túi wud jumup wut jī, buca. Í judh jeémpni di h siete wúhna ít ub yac yáwanap wut jī. ⁹Queét jeémpnit neonádi hje h í jenah enechah, cuatro mil ít jumup wut jī. ¹⁰Páant í jeémp péanachah, Jesús cáacwādi h āt wah jwúubanap wut jī. Páni h wah jwúuba péanit, ā bohénit bícdi h jááj chóodi h āt waadá p wut jī. Waadní t, Dalmanuta wú jumnit baácna ít chúh bejep wut jī.

Fariseowā Dios ā wēpatjī h Jesúsdi h í chá j jútat tútat
(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹Páant í chúh juibínachah, fariseowā Jesúsdi h jwááhnit, caanjī h ít míc wéhenap wut jī. Dios ā wēpatjī h Jesúsdi h ít chá j jútat tútup wut yuh jī, ā jepahcah, “Dios ā wahni nihcan caá”, niiját tút niijná.* ¹²Páant í wutuchah joinít, Jesús íjnit, caoli h juí jeena bojnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—¿Dépani h tígáá yeéb buu láa moón Dios ā wēpatjī h chá j jútatdi h ñi enñh? Yoobópdih yeebdi h wā naóhna caá. Buu jumnitdi h Dios ā wēpatjī h weém wā chá j jútucan níit, āt niijíp wut jī.*

¹³Páant níj péanit, ā bohénitdi h jááj chóona numah jwúub waadní t, bitadi h ít yoh chúh bejep wut jī.

Fariseowā, Herodesbut yeejép í bohéatdi h Jesús ā naawát
(Mt 16.5-12)

¹⁴Páni h jwúub chúh bejnit, ā bohénit í jeémát pínah pandi h ít quíib buudúp wut jī. Bíc pan dahjeh caán jááj chóoboó āt jumup wut jī. ¹⁵Í jeémát pínahdi h tubit í jenah joyóca h jéihnit, Jesús queétdi h nin pah āt níj naawáp wut jī:

—Íñi túi chája chaáh! Fariseowā, Herodesbut í yee bohéat yeebdi h ā tobohna caá. Í yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat ni hat pan pínahdi h ā chúhna caá. Páant ā chúúat pah, det í yee bohéatdi h joinít í yéj bejna caá. Páni hna, í yee bohéatdi h ñi túi chája chaáh, āt niijíp wut jī.*

¹⁶Páant ā niijíca h joinít, “Pandi h jwí ub juóhca h enna, páant niijná caá ā chájap”, ít míc niijíp wut yuh jī.

¹⁷Páant í míc niijíca h jéihnit, Jesús queétdi h nin pah āt níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Dépani h tígáá yeéb pandi h tubit ñi jenah joí? Caandí h tubit jenah joinít, ded pah wā naawátdi h ñi beh joi jwúhcan caá. ¹⁸Páni h tubit jenah joiná, quíib ñi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁹¿Cinco pan dahbitjī h cinco mil neonádi h wā wúhatjidi h ñi náhnican níit? ¿Í judh jeémpni di h débói wuh tijí ñi ub yac yáwa? āt niijíp wut jī.

—Doce wuh jíí, ít níj jepahap wut jī.

²⁰—Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwādi h wā wúhat táttimah, ¿debói wuh tijí í judh jeémpni di h ñi ub? Jesús āt niijíp wut jī.

—Siete wuh jíí, ít níj jepahap wut jī.

* 8.11 Mt 12.38; Lc 11.16 * 8.12 Mt 12.39; Lc 11.29 * 8.15 Lc 12.1 * 8.18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

21—¿Pánih enna yuhna, páantjeh wā wēpatdih ñi tái jenah joicán níft? Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

22Queét Betsaida tútchina ī cháhuh juibínachah ennit, cáacwā jéih encannidih Jesús pebh it ub juibínap wut jī.

—Caandíh teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdiht tubit it níj wúbup wut jī.

23Jéih encannidih áih mujmant teonit, tútchi jwéjboó caandíh Jesús át wái bejep wut jī. Caanná namah juibínit, áih téih tíbnadit coí cáagnit, caán newéih quíbnadit át teo jáhanap wut jī.

—¿Ma enechah, jígoh níft? Jesús caandíh át níj wúbh joyóp wut jī.

24—Cáacwādih wā enna yuh caá. Obohjeéhtih, wā enechah, queét máa nahna bejni pah caá ī jígohop, át níj jepahap wut jī.

25Páant ā niijíchah joinít, Jesús áih quíbnadit át jwúb teo jáhanap wut jī, páant muntih. Páant ā jwúb teo jáhanachah, niहतdih át tui enep wut jī, buca. 26Pánihna, Jesús caandíh áih muná wah bojnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Tútchiboó jwúb bejcanjeh, butéh meemdíh wā chājatjidih bitadit ma naóh peétea bojoó, át niijíp wut jī.

“Meém Cristo, Dios ā wahní caá”,

Pedro Jesúsdiht ā niiját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27Jesús ā bohénit bícdih Cesarea Filipo wūt jumni tútchi pebh jumni tútchinaboó it bejep wut jī. Pánih namádih bejnit, Jesús ā bohénitdih nin pah át níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwā ī níj? át niijíp wut jī.

28—Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, níj, bita ‘Elías nacaá’, níj, bita ‘Dios naáwátdih naóh yapanit bícdih bóo nacaá’, ī niijná beé, ā bohénit caandíh it níj jepahap wut jī.*

29—Queét páant ī niijíchah, ¿yeébbóo ded pah tigaá ñi níj jenah joí? queétdih át niijíp wut jī.

—Meém Cristo, Dios ā wahní caá, Pedroboó át níj jepahap wut jī.*

30—Weemdíh ‘Caán Cristo caá’, bitadit ñi níj naóh peét jwuhca bojoó, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Á wunat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31Jesús queétdih nin pah át níj naóh bohé jwíhip wut jī: “Weém, niहत niहत cáacwā úud jeñédih tubit yeejép yapat caá náahap. Weemdíh náahcan, jwí nuowā, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdíh ī mawat tútbitpna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, bífc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúb boo pud jühóhbpna caá”, át niijíp wut jī.

32Páant níj naóhna, ī tui beh joyátjeh queétdih ā naáwáchah, Pedroboó chibít yúpbít caandíh namah juibí ñuhnit, páant át niiját tútcap wut jī. 33Páant ā niiját tútcah joinít, Jesús ā bohénitdih tac pud ennit, Pedrodih nin pah át níj jühñap wut jī:

—Satanás ā náah yapat pah wéhena caá ma chājap. Ma jenah joyát cáacwā ī jenah joyátjeh caá. Dios ā jenah joyát nihcan caá, Pedrodih át niijíp wut jī.

34Páant níj péanit, cáacwādih, ā bohénit bícdih ā pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih át níj naóh bohénap wut jī:

—Ded wājeéh péefhna, ded pah caanjéh ā wéi chājihatdih cádahnit, weém wā weñat pínahboodíh caá chājat náahap.* 35Ded ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, wā weñat pínahboodíh chājni, wā bohéatdih tui jenah joiní, yeó jáap jumap pah wājeéh ā tui jumbipna caá.* 36Nin baácdih jumni dawá bíf déedih bíbohna yuhna, iiguípna ā bejchah, ā bíbohajti caandíh dedé pínah nihcan níft. 37Áih caolih iiguípna ā bejchah, ded pah tigaá áih caolihjidih

* 8.28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8.29 Jn 6.68-69 * 8.34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24

* 8.35 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

āta jwáub jíib chāj baca. ³⁸Buu yeejépwā, Diosdih náahcannit, ī weñat pínahdihjeh chājnit ī jumna caá. Páant queéť yeejépwā ī joyóchah, biquína weemdíh, wā bohéatdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandíh wā jéihcan caá’, ī niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwā úd jeñé, túinit ángelwā bíicdih, wā íip ā yeh iigátjīh jwáub dei jüóhna, queéť weemdíh ī tíic jenah joyátjidih náhninit, ‘Queétdih wā jéihcan caá’, weembát wā niijbípna caá, Jesús āt niijíp wut jí.

9 ¹Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih āt jwáub niij naáwáp wut jí:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Biquína yeéb ninjīh jumnit ñi wunat pínah játih, Dios nihat maáh jumna, ā wēpatdih ā jéutachah, ñi enbipna caá, āt niijíp wut jí.

Dios ā yeh iigátjīh Jesús ā nuhat
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

²Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queéť bíic peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús āt numah púuh laab béjep wut jí. Caanná ī púuh laáb juibát túttimah, ī enechah, ā jígohat āt túut numúp wut jí. ³Áih yégueh chóo túi baáb yeh iigni āt jígohop wut jí. Nin baácdih moon yégueh chocnit, pánih túi baabní ī jéih choccan caá. ⁴Páant ā yeh iiguíchah, Elías, Moisésji bíicdih Jesús pebh jígohnit, caandíh ī míic wéhenachah, queéť bíic peihcannit ā bohénit īt enep wut jí. ⁵⁻⁶Páant ī jígohochah ennit, queéť tubit īt úmup wut jí. Pánih úmna, ded pah ā niiját pínahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdih āt niijíp wut yuh jí:

—iMaá, jwiit ninjīh jwí jumuchah, ā túina caá! Bíic peihcanni muu dáhna jwí chājbiipna caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíah pínahdihbut jwí chājbiipna caá, āt niijíp wut yuh jí.

⁷Páant ā niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih āt dei juyúp wut jí. Páant ā dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah āt niijíp wut jí: “Nin wā wúáh, wā oini caá. Pánihna, ā naáwáchah, caandíh ñi túi

joyó”, āt niijíp wut jí.* ⁸Páant ā niij péanachah, Pedrowā jwáub enna, Jesúsdihjeh īt enep wut jí. Ī ennitjiboó itát jwáub buadáh bejep wut jí.

⁹Pánihna, jeemánt jwáub dei bejnit, Jesús queétdih nin pah āt niijíp wut jí: “Butéh páant ā yapatdih bitadih ñi naóh jwuhca bojó. Weém, nihat cáacwā úd jeñé, wunniji wā jwáub boo pud jüúwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáp buca”, āt niijíp wut jí.

¹⁰Pánihna, ā niijátjī pahjeh queéť ī enatjidih bitadih īt naóh jwuhcap wut jí. Queéťjeh nin pah īt míic niij úbh joyóp wut jí: “ ‘Wunniji wā jwáub boo pud jüúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaa páant ā niij?” īt míic niijíp wut jí.

¹¹Páant niij míic wéhenit, Jesúsdih nin pah īt niij úbh joyóp wut jí:

—‘Cristo, Dios ā wahní, ā jüúwát pínah játih, Elías ā jwíh jüóhbipna caá’, Moisés ā wutatjidih bohénit ípí niijná caá. ¿Ded pah niij tígaa páant ī niij? caandíh īt niijíp wut jí.*

¹²⁻¹³—Yoobópdih tígaa. Elías jwíh jüóhni, nihatdih ámohni ā jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit ī naóh daacátjī pahjeh, weém, nihat cáacwā úd jeñé, dawá láa yeejépwā yapbipna caá. Bitá weemdíh náahcan, yeejépwā ī chājbiipna caá. ¿Páant ī niij daacátjidih yeéb ñi beh joicán niit? Pánihna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáat juí péana beé. Páant ā juyúchah, queéť ī náhatjī pahjeh caandíh yeejépwā īt chājap wut jí. Páant jí caandíhbut īt niij daacáp tají, Jesús queétdih āt niijíp wut jí.

Wáa wunat jumnidih
Jesús ā booaat

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Páant ā niiját túttimah, jeejiboó jumnitjī jwáub dei bejna, dawá cáacwā ā bohénit pebh ī jumuchah, Jesús wā īt enep wut jí. Moisés ā wutatjidih bohénitboó ā bohénit bíicdih míic jūih náacna īt chājap wut jí. ¹⁵Pánihna, Jesús wā ī dei juibínachah, nihat caandíh wēi ennit, Jesúsdih jwááadíh īt náó ñah

* 9.2-7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 * 9.11 Mal 4.5; Mt 11.14

bejep wut jī. ¹⁶Ā pebh ī juibínachah, nin pah queétdih Jesús át níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih yeéb míc jūih űaác tibeé űi cháj? át niijíp wut jī.

¹⁷Páant ā níj úúbh joyóchah joinít, cáacwā cātíh űhni nin pah át níj jepahap wut jī:

—Bohéní, wā wūúh nemép jumnidih meemdíh wā úb jūúwáp yuh be. Neméboó caandíh déheanít, āpí wéheat túutcan caá. ¹⁸Wā wūúhdih déheat ā jūúwáchah, baácboó buúgnít, maojíh nah cháácnit, āpí jwiwáh bejna caá. Pánih bejnít, jacmant moj chej tabít āpí bacna caá. Páant ā jumúchah, ma pej jumnitdih nemépdih wā bacaat túutap yuh be. Obohjeéhtih, queét ī jéih bacacap be, Jesúsdih át niijíp wut jī.

¹⁹—Maatápdih yeebdíh wā bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh űi túi jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tígaa weemdíh yeéb űi jepahbi? Caán wébitdih ma úb jūúwá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²⁰Páant ā niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh íť úb bejep wut jī. Í úb juibínachah, Jesúsdih ennit, neméboó wébitdih baácboó numah buúgúchah, át űaj túpánap wut jī. Páant ā űaj túpánachah, jacmant moj chej bádí át bacap wut jī.

²¹—¿Débólíh maatápdih tígaa nin wébit páant āpí jum? Jesús behedih át níj úúbh joyóp wut jī.

—Wébitjeh ā jumúchah, ā jwiíhip be. ²²Neméboó caandíh tūú cúutboó numah buúg cáwíhnit, mǽjboobúť numah buúg báahnit, dawá láa ā mao yohíhip jī. Ma jéihna, jwiítidih jígah ennit, ma teo wáacá, Jesúsdih át niijíp wut jī.

²³—Weemdíh ma túi jenah joyóchah, Dios nihat túi jéihni meemdíh ā teo wáacá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

²⁴—Meemdíh wā túi jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wā túi jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, át niijíp wut jī.

²⁵Dawá queét pebhna űáo űah bejnít, í míc wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át níj jūihűap wut jī:

—Meém wéheat túutcanni, joyát túutcanni nemép nin wébitdih jumni ma bac bejeé. Pánih bac bejnít, caandíh ma jwúub tac buúgáca bojóó, át niijíp wut jī.

²⁶Páant ā níj jūihűachah joinít, űaácnit, wébitdih baácboó jwúub numah buúgnít, űaj túpánít, nemép át bac bejep wut jī. Páant ā chájachah, wébitboó wūnni pah át űajap wut jī. “Caán ā wūnah bejna caá”, dawá íť niijíp wut yuh jī. ²⁷Páant ī niijíchah yuhna, Jesúsboó caandíh áih mǽj nahdih át teo wái űahanap wut jī. Páant ā teo wái űahanachah, wébit át űah űuhap wut jī.

²⁸Túttimah, Jesús wā mǽúboó íť wáad juibínachah, bita wihchah, ā bohénitjeh caandíh nin pah íť níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tígaa jwiítboó caán nemépdih jwí jéih bacacan? íť niijíp wut jī.

²⁹—Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwuhcanjeh, Diosdih bádí úúbat caá náahap, Jesús queétdih át níj jepahap wut jī.

**Jesús ā wūnat pínahdih
ā jwúub naáwát**

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹Túttimah, íť jumni jī tútchimant Galilea baácna Jesús wā íť bejep wut jī. Capernaum tútchina bejni namádih bejna, Jesús ā bohénitdih át bohé bejep wut jī. Pánih queétdih bohé bejna, ā bohénitdihjeh ā túi bohéat túť niijná, dedboó íť bejat pínahdih bita íť jéihyatdih át náahap wut jī. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī:

—Weém nihat cáacwā úud jeńédih teonít, jwí déewá bitaboodíh íť wūhbi pna caá. Páant íť wūhúchah, weemdíh íť mao yohbí pna yuh caá. Obohjeéhtih, íť mawachah yuhna, bífc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbi pna caá, páant muntih, át niijíp wut jī.

³²Páant ā niijíchah joiná yuhna, queét íť túi beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, úumna, íť jwúub úúbh joicáp wut jī.

**“Déhe tigaá ñi maáh panihni”,
Jesús á niiját**

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³Galilea baácdih bejna, Jesús wá Capernaum táтчi boó ít jwábinap wut jí. Pánih jwábinít, á chéenwááh mæúdíh waadní, Jesús á bohénitdíh nin pah át niij wábh joyóp wut jí:

—Namáboó jwóhni, á Dedédih míic wéhe tibeé ñi cháj? át niijp wut jí.

³⁴Páant á niijáchah joinít, ít jepahcap wut jí. Namádih bejna, nin pah queéťjeh ít niij míic wéhenap wut jí: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh panihni wá jumna caá”, ít míic niijp wut jí.* ³⁵Páant í míic niijátjidih tícna, Jesús díh ít jepahcap wut jí. Páant í jepahcah ennit, jwábi cháudnit, á bohénitdíh bid bojnít, nin pah queéťdihjeh át niij naáwáp wut jí:

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumát caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdíh teo wáhni jumát caá náahap, át niijp wut jí.*

³⁶Páant niijnít, wébitdíh bid bojnít, queéť cátíh át ñuhát túttup wut jí. Ñuhát túttnit, caandíh pin teonít, Jesús nin pah queéťdíh át niijp wut jí:

³⁷—Ded wá náah yacatdíh chájat tútt niijná, bíic nin panihni wébitdíh wéi jwááhna, weemdfhbat á wéi jwááhna caá. Pánih weemdíh wéi jwááhna, wá íp, weemdíh wahnidíhbat á wéi jwááhna caá, át niijp wut jí.*

**“Ded jwítdíh en jwíhcanni
jwítdíh teo wáacni caá”,
Jesús á niiját**
(Lc 9.49-50)

³⁸Táttimah, Juan Jesús díh nin pah át niijp wut jí:

—Bohéní, jwí enechah, bíic newé ma wépatjíh nemépwádih á bacat túttup be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni á nihcah, caandíh páant jwí chájat túttup be, át niijp wut jí.

³⁹Páant á niijáchah joinít, Jesús á bohénitdíh nin pah át niij jepahap wut jí:

—Páant caandíh ñi niijcá bojó. Ded wá náah yacatdíh chájat tútt niijná, wá wépatjíh cháj jwútna, táttimah weemdfh yeejé á jéih niijcán niít. ⁴⁰Ded jwítdíh en jwíhcanni jumna, jwíjeéh á jumna caá.* ⁴¹Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Wííhwá ñi jumát jwí, ded yeebdíh á túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbat á túi cháj bipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh á wáuhcah, páant á chájat jwí caandíhbat Dios á túi cháj bipna caá, Jesús át niijp wut jí.*

**Bitadíh jwí yeej chájat
túttuchah, jwítdíh búdí
peéh chájat á jumát**
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴²“Nin wébit panihni weemdfh túi jenah joinídi ded yeejé á chájat túttatjí jwí, Dios caandíh yeejé pohba á peéh cháj bipna caá. Caán á yeej chájat túttat pínah játih, áih batdíh búdí jeé júdujíh chéó báudhni, búdí mujna caandíh í yohochah, áta túi tagaá. Páant í chájachah, caán wébit panihnidíh á yeejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chájcan tagaá. ⁴³⁻⁴⁴Ñíih téihyájih yeejé chájna, caán téihyadíh bóod yohat pahjeh caán ñi yeej chájatdíh ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípná ñi bejbipna caá. Caanná iigát dúbcan, coyiwábat wuncannít í jumbipna caá. Ñíih téihyadíh ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjah áta buud tagaá. Yeéboó pánihi cóloh jumna yuhna, táttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyájih iiguípná ñi bejchah, búdí yeejé ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yeej chájatdíh cádahat caá náahap.* ⁴⁵⁻⁴⁶Bíic yoobó ñíih jítchajíh yeejé chájadih bejna, caán jítchadihbat bóod yohat pahjeh caán ñi yeej chájatdíh ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípná ñi bejbipna caá. Caanná iigát dúbcan, coyiwábat wuncannít í jumbipna caá. Ñíih jítchadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjah áta buud tagaá. Yeéboó pánihi cólohjeh jumna yuhna, táttimah Diosjeéh ñi túi

* 9.34 Lc 22.24 * 9.35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26 * 9.37 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 * 9.40 Mt 12.30; Lc 11.23 * 9.41 Mt 10.42 * 9.43-44 Mt 5.30

jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jitchajih iiguipna ni bejchah, búdí yeejép nita yap tagaá. ⁴⁷⁻⁴⁸Biíc yoobó níih quíibjih ennit, yeejép chájna, caan dáhdih ni wáat yohat pah caán ni yeej chájatdih ni cádaahaá. Caandih cádahcan, iiguipna ni bejbipna caá. * Caanná iigát dúbcan, coyiwábut wuncannit i jumbipna caá. * Caán quíibbih ma yohochah nihna, caan dáhjuh áta bæud tágaá. Pánihna, bíic wáwá quíib wihcanni yuhna, túttimah Diosjeéh ni túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjih iiguipna ni bejchah, yeejép pohba nita yap tagaá.

⁴⁹“Nin baácdih jum jwuhna, nihat cáacwá yeejép yapat caá náahap, i yeej chájatdih cádahnit, túinijeh i túnt nuumát pínah niijná. Jwí jeémátdih núumni ápi náahna caá, á túi nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwádhíbut yeejép yapat á náahna caá, túnt nuumní, i túi chájat pínah niijná. ⁵⁰Núumni búiná, jeémátdih á túi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni á buyát beedéchah, ni jéih jwáub buyácan caá. Pánihna, ni jeémátdih núumnijih ni túi buyát pah, yeéb bitajeéh bíicdih ni túi jumát túnt niijná, túinijeh ni chájaá”, Jesús queétdih át niijép wut jí. *

I weha mánadhí i yohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 ¹Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesús wá i cháuh juibínachah, dawá Jesús pebh í míc wáac juibínap wut jí, páant mantih. Páant á pebh í míc wáac juibínachah ennit, ápi bohéátji pahjuh mantih át jwáub bohénap wut jí. ²Páant á bohéat pónih, fariseowábut í juibínap wut jí. Pánih juibínit, Jesúsdih nin pah í níj uúbh joyóp wut jí, ded pah á jepahatdih joinit, caandih í naóh yacat túnt niijná:
—¿Jwí weha mána yaádhídhí jwí yohochah, á táimi naniít? ¿Dios á wutatboó páant níit á chájat túntup, ma jenah joyóchah? í niijép wut jí.

³—¿Ded pah tigaá Moisés át níj wutji? Jesús queétdih át níj uúbh jói jwáubanap wut jí.

⁴—Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma túicat enna, meemdih wá yohna caá”, níj daácnit, caántdih ni wáhuá. Páant níj daác wáhnit, majeéh bólidih ma cádahachah, á túina caá’, Moisés át níj daacáp tají, fariseowá í níj jepahap wut jí. *

⁵—Diosdih ni nuowá i jepahíhcah enna, páant Moisés át níj daacáp tají. ⁶Páant á níj daacátji á jumuchah yuhna, jon játih nin baácdih chájnít, newé yad bíicdih Dios át chájav wut jí. ⁷Pánih bíicdih á chájachah, newé á mánadhí cádahnit, yad bíicdih ápi jumna caá. ⁸Queét chénewá jumna yuhna, bíic bácah paníhnit caá i jumup. ⁹Pánihna, Dios queétdih bíic bácah paníhnit á chájachah, queéteh míc cádahcat caá náahap, Jesús queétdih át niijép wut jí.

¹⁰Páant á niiját túttimah, muéboó jumna, páant á naawátjidíh á bohénit caandih í uúbh joyóp wut jí. ¹¹Páant í uúbh joyóchah, nin pah queétdih át níj jepahap wut jí:

—Ded ájeéh bólidih yohnit, bíih wilidih jwáub áa jumna, á yohnídhíh yeejép á chájna caá. ¹²Yad wilíbut newédhí yohnit, bííhdíh jwáub áa jumna, mi yohnídhí yeejép mi chájna caá, Jesús át niijép wut jí. *

Jesús wébít dih á uúbat
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Cáacwá i wehdíh á teo jáha uúbat pínah niijná, Jesús pebhna í mána ít uú juibínap wut yah jí. Obohjeéhtih, á bohénitboó queétdih ennit, ít jípónih jüihñup wut jí. ¹⁴Páant í jüihñuchah ennit, Jesús íjnit, á bohénitboodíh nin pah át níj jüihñup wut jí:

—Wébit wá pebh í jüáwá naáh. ‘Ni bejca bojoó’, queébtídhí ní niijcá bojoó. ‘Dios wá maáh caá’, niijnít, queét wébit caá túi jenah joinit í jumup. ¹⁵Dios á maáh jumupna waadníthboó nit wébit í jenah joyát pah jenah joinit í jumna caá.

* 9.47-48 Mt 5.29 * 9.47-48 Is 66.24 * 9.50 Mt 5.13; Lc 14.34-35 * 10.4 Dt 24.1-4; Mt 5.31
* 10.6 Gn 1.27; 5.2 * 10.7-8 Gn 2.24 * 10.11-12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

Yoobópdih yeedb́dh wā naóhna caá. Nitbit Diosdih í náahat pah yeéB ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan níft, át niij́p wut jí.*

¹⁶Páant niíj péanit, wébítidih ub túuh teo jáhanit, nin pah Diosdih át niíj úubúp wut jí: “Nitbitdih ma túi teo wácá, Paá”, át niij́p wut jí.

**Dawá bíf déedih bíbohni
Jesúsdi h á úubh joyát
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)**

¹⁷Jesús wā namádih í bejchah, bífc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caand́dh wéina, nin pah át niíj úubh joyóp wut jí:

—ÉTúí Bohení, páantjeh Diosjeé h juḿhna, ded pah tigaá wā chájbi? át niij́p wut jí.

¹⁸—ÉDépanih tigaá ‘Túini’, weemd́dh ma niíj? Diosjeh caá túini. ¹⁹Dios á wutatdih ma jéihna caá. ‘Cáacdih ma mao yohca bojoó.* Ma áa nihcannihj́h ma yéj chájca bojoó.* Ma ñumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Bitadih yee naóhnit, íih bíf déedih ma ubca bojoó. Ma mánadih túinijeh ma chájáap,* Dios á niij́p jí. Caán á wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caand́dh át niij́p wut jí.

²⁰—Bohéní, wébít jumna, wā yap yohcatji pah, buebut bífc yoobó wā yap yohcan caá, Jesúsdi h át niij́p wut jí.

²¹Páant á niij́chah jói, en jáhanit, Jesús caand́dh át oyop wut jí.

—Diosjeé h ma túi jumát pínah, bainí caá meemd́dh á judhdup. Nihat míih bíf déedih jíib chájadi h ma bejeé. Pánih jíib chájnit, caán jíibdi h moh yéejnitdi h ma wúhú. Páant ma wúhuchah, nin baácboó ma bíbohhatji chah túini míih pínah Dios pebhboó á juḿbipna caá. Wā niiját pah cháj péa, wájéeh ma péé jéúwá, Jesús át niij́p wut juh jí.

²²Obohjeéhtih, páant á niij́chah joiná yuhna, caánboó dawá bíf déedih bíbohni jumna, áih bíf déedih jíib cháj wúhíhcan, bádí át jígahap wut jí. Pánih jígahnit, jepahcanjeh, át jwúub bejep wut jí.

²³Páant á jwúub bejchah, á bohénitdih tac páud ennit, nin pah Jesús queétdih át niij́p wut jí:

—iDawá bíf dée bíbohni Dios á maáh juḿpna í waadát á buona caá! át niij́p wut jí.

²⁴Páant á niij́chah joinít, queétdih ít jói wúhi bejep wut jí. Páant í wúhi bejchah ennit, queétdih Jesús nin pah át jwúub niíj naawáp wut jí:

—Némewáá, det Diosdih túi jenah joicán, ‘Nihat wúih bíf déej́h wā túi yapbipna caá’, niíj jenah joinít, Dios á maáh juḿpna í jéih waadcan caá. ²⁵Camelloboó awí ítbitdih á yabac bej́hichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíf dée bíbohni Dios á maáh juḿpboó á waadíhichah yuhna, bádí á buona caá, át niij́p wut jí.*

²⁶Páant á niij́chah joinít, chah wúhi bejna, queétdih nin pah ít múic niij́p wut jí:

—Páant á niij́chah bácah, Dios á juḿpboó ded á jéih waadcan níft, ít niij́p wut jí.

²⁷—Cáacwá ded pah í jenah joyátj́hjih í túi chájihna yuhna, Dios pebhboó í jéih bejcan níft. Diosjeh iiguípna bejnit déedih á túi ubna caá. Caanjé h tigaá nihatdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caand́dh á wihcan caá, Jesús queétdih át niij́p wut jí.

²⁸—Maá, weemd́dh ma joi jwúuhú. Majeé h péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jí, Pedroboó át niij́p wut jí.

²⁹⁻³⁰—Yoobópdih yeedb́dh wā naóhna caá. Det wúh túini doonádi h jepahnit, wā weñat pínahdi h chájat túut niijná, nihát íih bíf déedih cádahnit, páant í chájat jíib bádí táinidih í bíbohbi pna caá. Íih munádih, í úudwádh, í mánadih, í weha mána yaádhdih, í wehdih, íih wápchidih yuh buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá í bíbohbi pna caá. Obohjeéhtih, pánih túini jumna yuhna, yeejé pbat í yapbipna caá. Túttimah bóo láabut páantjeh Dios bícdih í juḿbipna caá. ³¹Obohjeéhtih,

* 10.15 Mt 18.3 * 10.19 Ex 20.13; Dt 5.17 * 10.19 Ex 20.14; Dt 5.18 * 10.19 Ex 20.15; Dt 5.19 * 10.19 Ex 20.16; Dt 5.20 * 10.19 Ex 20.12; Dt 5.16 * 10.23-25 Pr 11.28

nin baáčboó jum jwühnit, dawá cáacwā búde bíf dée bíbohñitji, Dios pebhboó moh yéejnit í jumbipna caá. Pánihna, nin baáčboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta í jumbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.*

**Jesús á wunat pínahdih
á jwúub naáwát**

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³²Táttimah, Jesús Jerusalén tátchina á bohénitdih át numah aab béjep wut jí. Caán tátchina á numah bejchah ennit, á bohénitboó ít wáhi bejep wut jí. Bitá íjeéh péenitbut búdí ít éumup wut jí. Pánihna, Jesús doce á bohénitdihjeh bitadih yuúpbit numah bejnit, ded pah cáacwā caandih í chājat pínahdih queétdih át jwúub naáwáp wut jí: ³³“Jerusalén tátchina aab béjna caá jwí chājap. Caanná jwí juibíat táttimah, weém, nihat cáacwā úud jeñédih caanjíh moón í teobipna caá. Pánih teonit, sacerdotewā í maáta, Moisés á wutatjidih bohénit bícdih í wūhbiipna caá. Pánih wūhñit, judíowā nihcannitboodih í jwúub wūh yapabipna caá, weemdíh í mao yohat pínah niijná. ³⁴Páant í mao yohat túutachah, queétoó deoh naóh, mao mácjih coí jáhanit, weemdíh í pūibipna caá. Páant í chājat táttimah, weemdíh í mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant í mao yohochah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap táttimah, wā jwúub boo pud jūóhbiipna caá, páant muntih”, át niijíp wut jí.

**Santiago, Juanjih Jesúsdi
í úúbh joyát**

(Mt 20.20-28)

³⁵Páant Jesús queétdih á niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjih Jesús pebhna juibínit, caandih nin pah ít niijíp wut jí:

—Bohéní, jwí niiját pah jwiítidih ma chāj wūhuá, ít niijíp wut jí.

³⁶—¿Ded pah wā chājat tigaá yeéb ní náah? Jesús queétdih át niij úúbh joyóp wut jí.

³⁷—Nihat cáacwā í maáh waadná, meém bícdih jwiítidihbut ma chúudat túutú, majeéh maáta jwí jumát pínah niijná. Weemdíh ma jéihyempant bóo buwámant chúudat túut, wā úudboodih wáyámant bóo buwámant ma chúudat túutú, Jesúsdi át niijíp wut jí.

³⁸—Ded pah yeéb yeejép ní yapat pínahdih jéihcan yuhna, páant weemdíh ní niij úúbhna caá. ¿Buu weém yeejép wā yapat pínahdih bíic yoobó yeebbát yeejép yapnit, ní jéih buujámi naniít? queétdih át niij úúbh joyóp wut jí.*

³⁹—Bíic yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwí jéih buujámi nacaá, ít niij jepahap wut jí.

—Weém yeejép wā yapat pahjeh yeebbát yeejép ní yapbipna caá. ⁴⁰Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ní jumuchah yuhna, wājeéh chúudnit pínahdih wā jéih níocan caá. Caandih wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaa. Pánihna, caán á nífonitjeh wā jéihyempant bóo buwámant, wáyámant bóo buwámantbut í chúudbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

⁴¹Santiago Juanjih í úúbátjidih joinit, bita á bohénitboó queétdih ít íjip wut jí. ⁴²Páant í íjichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jí:

—Diosdih jéihcannit maátaboó íih cáacwādih wutna, nihat jéihnit dée pah queétdih ípí wép wutna caá. ⁴³Yeébbó páant ní jumca bojóó. Obohjeéhtih, níjeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondih teo wūhni panihni jumát caá náahap.* ⁴⁴Ded nihatdih wutíhna, bitadih teo wūhni á jumú naáh.*

⁴⁵Weembát oboh jumni panihni wā jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cáacwā úud jeñé jumna yuhna, nin baáčboó jūóhna, cáacwā weemdíh í teo wūhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wā jūúwáp be. Dawá í yéejat jíib iiguípna bejnit déejidih túi ubat túut niijná, queétdih wan wūhudih wā jūúwáp be, Jesús át niijíp wut jí.*

* 10.31 Mt 20.16; Lc 13.30 * 10.38 Lc 12.50 * 10.42-43 Lc 22.25-26 * 10.43-44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 * 10.45 Lc 22.27; Jn 13.12-15

Jéih encanni Bartimeodih
Jesús á booaat
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶Táttimah, Jesús á bohénit bíicdih Jericó tútchiboó ít juibínap wut jī. Juibínit, í waad yábac bejchah, queétdih dawá ít péenap wut jī. Páant í yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wūt jumni, namá jwéejdih dinero wábh chúudna át chājap wut jī. Caán Timeo á wááh wut jī.

⁴⁷Pánih chúudnit, Jesús wá í yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah át níj ej jwíhip wut jī:

—íJesús, David juima, Dios á wahní, weemdíh ma jígh en teo wáacá! át níj ejep wut jī.

⁴⁸Obohjeéhtih, páant á níj ejechah joinít, cáacwá caandíh ít jūihñep wut jī: —Pánih ejcan, ma laiha bojoó, ít níjíp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, páant í níj jūihñechah yuhna, Bartimeoboó chah wépép át ejep wut jī.

—íDavid juima, Dios á wahní, weemdíh ma jígh en teo wáacá! át níjíp wut jī.

⁴⁹Bartimeo páant á níj ejechah joinít, bejna yuhna, chāonít, nin pah Jesús át níjíp wut jī:

—Caán á jūúwá naáh, át níjíp wut jī.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhúú. Meemdíh ‘Jūúwá’, á níjíná caá, caandíh ít níjíp wut jī.

⁵⁰Páant í níjíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ub yoh jéena, ñah ñuhnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jī.

⁵¹Páant á pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át níj wábh joyóp wut jī:

—¿Dedé dée tígaa meemdíh wá chājbi? át níjíp wut jī.

—Bohéní, búdí wá eníhna caá, át níj jepahap wut jī.

⁵²—Ma bejeé. Weemdíh ma táí jenah joyát jīb enni ma jumna caá, Bartimeodih át níjíp wut jī.

Jesús páant á níjíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jī, buca. Pánih ennit, Jesús á bejchah, Bartimeobat ájeéh át bejep wut jī.

Jesús wá Jerusaléna í waadát
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 ¹Jericó tútchimant bejnit, Jesús á bohénit bíicdih Jerusalén tútchina ít bejep wut jī. Caán tútchidih í juibíat pínah játih, Betfagé tútchibit, Betania tútchibitbut pebhbit ít juibínap wut jī. Olivo dah jeé páujdih bóo tútchina wut jī. Caánboó juibínit, chénewá á bohénitdih caán bainí tútchina Jesús át wahap wut jī.

²—Con pebhbit bóo tútchibitna ní bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wáúhdih ní enbipna caá. Cáacdih duo jwáhcanni caá. Caandíh ní wataáp. Watnit, ní ub jūúwá. ³Bitá ní watatdih ennit, ‘¿Dépanih tígaa caandíh ní wat?’ í níjíchah, ‘Jwí Maáh caandíh á ub jwuhat tútup be. Á náahatdih chāj péa, á jwáubabipna caá’, queétdih ní níjíp, Jesús át níjíp wut jī.

⁴Jesús páant á níjíchah joinít, ít bejep wut jī. Juibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñuhni, burro wáúhdih ít enep wut jī. Ennit, caandíh ít watap wut jī.

⁵Caan pébh en ñuhnit, nin pah ít níjíp wut jī:

—¿Dépanih tígaa caandíh ní wat? ít níjíp wut jī.

⁶Páant í níj wábh joyóchah joinít, Jesús á níjátjí pah queétdih ít jepahap wut jī.

—Páant ta tígaa. Ñi ub bej jwuhúú, ít níjíp wut jī. Páant í níjíchah joinít, Jesús á páñapboó ít ub bejep wut jī.

⁷Pánih ub juibínit, íih jih bóo yégueh chóodih tóo dagnit, burrodih ít cáagap wut jī. Cáag péanachah, burrodih páuh laabnít, yéguehjeh Jesús át chúudup wut jī.

⁸Pánih chúudnit, Jesús wá Jerusalén tútchina ít bejep wut jī. ⁹Dawá cáacwá íih jih bóo yégueh chóodih namáboó ít jwey waáwáp wut jī. Bitabut tútchi jwéejdih í bóodniji táam núonadih ub jūóhnit, namáboó ít jwey waáwáp wut jī.

¹⁰Íih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwey waóhna, Jesús í maáh pínah á jumatdih jéutna ít chājap wut jī. ¹¹Páant Jesús wá í bejchah, á waáwápman, á méimant péenitbut nin pah ít níj ejep wut jī:

—iDiosdih jwī wēi naóh jīh! iHosana, nin Dios ā wahnī jwīt judfowādih teo wáacni pínah ā tái jum̄u naáh!* ¹⁰Jwī n̄uo David ā maáh jum̄atji pah nin jūóhni ā jwúb maáh jum̄bipna caá. iTáina caá ā maáh jum̄at pínah! iTáina caá, Paá! iMeém caá mat wahap! niijná it chājap wut jī.

¹¹Pánih bejna, Jesús wā Jerusalén tútchina jwībínit, Dioh̄ m̄uná it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih āt táoh en jībip wut jī. Táoh en péanit, tōo náh jūúwáchah, Betania tútchina Jesús doce ā bohénit bícdih áwudih it jwúb bejep wut jī.

**Jesús higuera nahdih
ā wunat tútat
(Mt 21.18-19)**

¹²Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tútchidih ūonitji Jerusalén tútchina it jwúb bejep wut jī. Pánih bejnit, n̄ugúp w̄anna, higuera tái wawá jum̄ni nahdih w̄up en bojnit, Jesús áih quehedih bididih āt bejep wut jī.

¹³Obohjeéhtih, táini wawá jum̄na yuhna, quehcat láa ā jum̄uchah, áih quehe āt wihcap wut jī. ¹⁴Pánihna, ā quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih āt niijíp wut jī:

—iMa quehcah, cáacwā míh quehedih i jwúb jeémpcan níit! āt niijíp wut jī.

Caan náhdih páant ā niijíchah, ā bohénit it joyóp wut jī.

**Jīb chājnitdih Dioh̄ m̄umánt
Jesús ā jūih n̄un bácaat
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)**

¹⁵Páant níj péanit, Jerusalén tútchina it bejep wut jī. Caaná jwībínit, Dioh̄ m̄uá jóocmant bóo jum̄hdih it jwúb waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, bíf dée jīb chājnitdih Jesús āt jūih n̄un bácanap wut jī. Dinero túat n̄um̄nít cáacwáih cáagat naanádih, jopwādih jīb chājnitih chúdat naanádihbut āt ub yoh áacanap wut jī.

¹⁶Pánihna, bíf déedih jipónih ub yabac bejnitdih Jesús āt jūih jwúba bojop wut jī.

¹⁷Pánih jūih baca péanit, caánboó jum̄nitdih Jesús nin pah āt níj bohénap wut jī:

—Dios naáwátidih naóh yapani jon játih nin pah āt níj daacáp tajī: “Wíh̄ m̄uá nih̄at baácmant moón weem̄dih w̄úbát pínah m̄uá caá”, Dios ā niijíp be’, āt níj daacáp tajī.* Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih w̄úbádih i juyáchah yuhna, yeébbóo queétdih yeenit n̄um̄ná caá ni chājap. Pánih chājnit, Dioh̄ m̄uádih yéejana, n̄um̄nít i jum̄at pínah m̄uá chājna caá ni chājap,* Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

¹⁸Páant Jesús ā níj bohéatdih joinít, dawá cáacwā búdí it joí wáhi bejep wut jī. I joí wáhi bejatdih jéihnit, sacerdotewā i maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut cáacwāboó queétdih cádahnit, Jesúsboodih i jwúb péeat pínahdih it ūum̄up wut jī. Jesús Dioh̄ m̄uádih páant ā niijíchah joinít, caandih ūum̄na, nin pah it míic niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandih jwī jéih mao yohbi?” it niijíp wut jī.

¹⁹Tōo náh jūúwáchah, Jesús wā Jerusalén tútchimant it jwúb bac bejep wut jī, páant m̄antih.

**Higuera nah ā wunat
(Mt 21.20-22)**

²⁰Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwúb aab béjna, higuera nahjidih it enep wut jī. Caan náh átāt wunah bejep wut jī. ²¹Caan náh ā wunatdih ennit, Jesús ā niijátjidih náhninit, Pedroboó caandih nin pah āt niijíp wut jī:

—iBohéní, ma eneé! Higuera nah ma wunat túatni jáantjeh āt wunah bejep tagaá, āt niijíp wut jī.

²²—Dios ā wēpatdih ni tái jenah joyoó. ²³Yoobópdih yeedh̄h̄ wā naóhna caá. Diosdih tái jenah joinít, ‘Weém wā w̄úbát pahjeh ā yapbipna caá’, ni níj jenah joyóchah, ni niiját pahjeh ā yapbipna caá. Dios ā wēpatdih tái jenah joiná, nin jeedh̄h̄ búdí m̄ajna ni bejat túatuchah, ni niiját pahjeh ā yapbipna caá.* ²⁴Nin pah yeedh̄h̄ wā jwúb naóhna caá. Diosdih

* 11.9 Sal 118.25-26 * 11.17 Is 56.7 * 11.17 Jer 7.11 * 11.23 Mt 17.20; 1Co 13.2

uábhna, 'Wā uábát pahjeh tigaá weemdíh ā wūhup', níj jengah joinít, ñi uábátdih ñi bíbohípnā caá. ²⁵Obohjeéhtih, Diosdih ñi uábát pínah játih, yeebdíh bita yeejép í chájatjidih ñi íj yayaá. Páant ñi íj yayáchah ennit, yeebboó ñi yéej chájatdih jwí íp jeáboó jumñibut ā íj yaibípnā caá.* ²⁶Obohjeéhtih, yeebdíh yeejép chájnitdih ñi íj yaicáh ennit, jwí íp jeáboó jumñi bíc yoobó ñi yéej chájatdih ā íj yaicán níit, Jesús queétdih āt níjíp wut jī.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷Páant níj béjna, Jerusaléna Jesús wā ít jwibínāp wut jī. Pánih jwibínit, Dioíh mēú jóocmant bóo juáhdih ít táoh enep wut jī, páant mñntih. Páant Jesús ā táoh enechah, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutátjidih bohénit, jwíit judíowādih waóhñit bíicdih ā pebh jwibínit, ²⁸nin pah caandíh ít níj uábh joyóp wut jī:

—¿Deíh wēpatjīh tibeé jwíin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? ít níjíp wut jī.

²⁹—Yeebdíh caá wā jwíih uábh joibíp. Weemdíh ñi téi jepahachah, weembát ñi uábh joyátdih wā jepahípnā caá. ³⁰¿Juan yeebdíh ā daabánachah, déhe tibeé caandíh āt daabáát tútjip? yeeb ñi jengah joyóchah. ¿Dios āt wutjican taníit? ¿Cáacwáboó níit caandíh ít daabáát tútjip? ñi jengah joyóchah, Jesús queétdih āt níjíp wut jī.

³¹Páant ā níjíchah joinít, queétjeh nin pah ít míc níjíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwí níj jepahí? ‘Dios Juandih āt wutap tají’, jwí níjíchah, ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tíjí caandíh ñi jepahcan?’ jwíitdih ā níj jūihípnā caá. ³²Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jumup jī’, í níj jengah joiná caá. Páant í níj jengah joyóchah, jwíitboó ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáát tútjip taga’, jwí níj jepahachah, queét jwíitdih í íjípna caá”, ít míc níjíp wut jī. Pánihna, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutátjidih bohénit, jwíit judíowādih waóhñitbut

cáacwādih ít úmup wut jī. ³³Pánih úmñit, Jesús dih nin pah ít níj jepahap wut jī:

—Juandih daabáát tútñidih jwí jéichan caá, ít níjíp wut jī.

—Caán láa bácah weemdíh wutñidih weembát yeebdíh wā naóhcan níit, Jesús queétdih āt níjíp wut jī.

Jiwá iguñhadih yeejép teo wūhñit naáwát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 ¹Páant níj péanit, Jesús nin ā jengah joiní naáwátjīh cáacwādih āt níj bohénāp wut jī: “Bíic newé jiwá iguñhdih ā momop be. Mom péanit, wáihyat júdudih chāj péa, caán iguñhdih í búuh chuñat pínah mñudíhbut ā chájap be. Pánih chāj péa, jap bóo mñudíhbut ā chájap be, caán iguñ wáapdih í en dawát pínah níjñā. Caandíh chāj péa, bitadih en dawát tútñit, caán bíih baácboó jib jwuhudih ā bejep be.* ²Túttimah, iguñ eh láa caandíh teo wūhñidih áih iguñ wáapna ā wah bojop yuh be, áih iguñ jíbndih ā uábát pínah níjñā.

³Obohjeéhtih, caannā ā jwibínachah, iguñhadih en daonítboó caandíh teonit, í maáhdih jīb wahcanjeh, í pñi ñun yóh jwáuba bojop be. ⁴Túttimah, iguñha mínah bíih caandíh teo wūhñidih ā jwáub wahap yuh be, páant mñntih. Obohjeéhtih, ā jwibínachah, caandíhbut yeejép níjñit, áih wao dáhdih í déuc mawap be. ⁵Páant í chájat túttimah, bíhdih ā wah bojochah, wápchi en daonít caandíh í mao yohop be. Dawá bitadíhbut ā wahachah, biquínadih mao yohñit, bitadíh í yeejép chájap be.

⁶“Caán iguñha mínahdih ā wūéh, búdí ā oinijeh ā júhdup be. Pánihna, ā wūéh ā oinidih ā wahap be, buca. Pánih wahnit, nin pah ā níj jengah joyóp yuh be: ‘Wā wūéhboodíh í téi chájípnā caá’, ā níjíp be. ⁷Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah í míc níj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wūéh caá. Caandíh jwí mao yoh jíh, behe ā wunat túttimah, nin jwíh wáap ā jumat pínah níjñā’, queétjeh í míc níjíp yuh be. ⁸Páant níjñā, caandíh mao yohñit,

* 11.25 Mt 6.14-15 * 12.1 Is 5.1-2

wápchi jwéejboó áih bácahjidih ī yohop be.

⁹“¿Wápchi mínah jwáub jwibínit, ded pah tiguaá caán wápchidih en daonítidih ā chājbi? Nin pah queétdih ā chājbipna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodíh caán wápchidih ā en dawát túutbipna caá. ¹⁰⁻¹¹¿Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátjidih yeéb ñi bohécannit jīf? Nin pah āt niíf daacáp tajī:

‘Mwú teonit táini jee dáhnadih ñonit, ī náahcanni dahdih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán ī yohni dahdihjeh tiguaá Dios ā ñwip. Caandíh ñonit, áih mwú pánihnidih chājna, choójboó caán dáhdih ā jwíih jwejep be, caán muudíh tái jengah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ā wahni pínah Cristo tiguaá. Páant ā chājachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwí wéina caá’, āt niíf daacáp tajī” (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijichah joinít, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowā jwí maáta bíicdih nin pah īt niíf jengah joyóp wut jī: “Jesús iguíhadih en daonít naáwátjīh jwiítidih jūihna caá ā chājap”, īt niijíp wut jī. Páant niíf jengah joinít, Jesúsdih īt tewíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwádhīh úmnnit, caandíh teocanjeh, īt bejep wut jī.

Romano maáta

ī úúbat túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³Pánih bejnitji fariseowā ī maátaboó biquína ūjeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbut, Jesús pebhna wahna, caandíh īt úúbh joyát túutwup wut jī, Jesús mácah ā jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná. ¹⁴Pánihna, Jesús pebhna jwibínit, queét yeenitboó caandíh nin pah īt niíf úúbh joyóp wut yuh jī:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiítidih ā chājat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā ī niijíchah, maáta ī jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí

naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úúbh joyátidih ma jepahaá: ¿Roma baácldih moón ī maáh César ā úúbat túutni núodih caandíh jwí wáuhuchah, ā tái niít? īt niijíp wut jī.

¹⁵Páant ī niíf úúbh joyóchah, ī yeecatdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih āt niíf jepahap wut jī:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tiguaá weemdlh mácah ñi jepahat túut? Ñi bíbohni dinero júduhdih weemdlh ñi wáuhúú, wā en jwuhat pínah niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, caandíh bíic júdu īt wáuhap wut jī. Páant ī wáuhuchah, caán júduhdih ennit,

—¿Nin júduboó deíh móot, deíh wūt tiguaá ā jum? queétdih āt niijíp wut jī.

—Césaríh móot, áih wūtbut ā jumna caá, īt niíf jepahap wut jī.

¹⁷—Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wáhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh ñi wáuhúú, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Páant ā niíf jepahachah, īt joí wáhi bejep wut jī.

Cáacwā ī jwáub boo pud júúwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸Páant queétdih ā jepahat túttimah, biquína saduceowā jwuh Jesús pebh īt jwibínap wut jī. Queét saduceowā “Cáacwā wunna, ī jwáub boo pud júóhcan niít”, niijnít ī jumup jī.* ¹⁹Páant niíf jengah joinít, nin pah Jesúsdih īt niijíp wut jī:

—Bohéní, nin pah Moisésji āt niíf bohénap tajī: “Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwáub áa jumat náahap. Pánihna, ā úudboó áa wih jwuhcanni ā jumuchah, éemp wunnidih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ī weh jumat pínah niijná”, Moisésji āt niíf daacáp tajī.* ²⁰Bíic weh sietewā ī jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. ²¹Á úudboó weép jeñé áajidih ā jwáub áa jumup yuh be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh

* 12.18 Hch 23.8 * 12.19 Dt 25.5

caanbút ā wunup be. Táttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúb áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ā wunup be.

²²Páant mícjeh queét nihát ĩ buúd beedép be. Páant mi weha mána ĩ wun beedát táttimah, ĩ áajibut mi wunup be. ²³Pánihna, queét nihát siete ĩ áaji, nihát ĩ jwúb boo pud júwáchah, ¿ded áa tígaa mi jumbi? Jesúsdiĥ ĩt níj wúbh joyóp wut jĭ.

²⁴Páant ĩ níjíchah joinít, Jesús queétdih nin pah át níj jepahap wut jĭ:

—Dios naáwátđih jéihcan, ā wépátđihbut jéihcan, yeéboó yooópđih jenah joicánnit caá. ²⁵Wunnitji ĩ jwúb boo pud júwát táttimah, jeáboó jumna, ángelwá pah áa wihcannit ĩ jumbipna caá. ²⁶Obohjeéhtih, wunnitji ĩ boo pud júwát pínahdih yeéb ĩi jéihyatđih náah yacna, nin pah wá naóhna caá: Moisésji iigné chálihdih ā enatjidiĥ nin pah át níj daacáp tajĭ: ‘Dios nin pah weemdih ā níjíp jĭ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ĩ Maáh caá”, ā níjíp jĭ’, Moisés át níj daacáp tajĭ.’ ²⁷ĩ wunat táttimah yuhna, ‘ĩ Maáh caá’, Dios át níjíp wut jĭ. ‘ĩ Maáh caá’, ā níjítjidiĥ joinít, báadhnit ĩ jumatiĥ jwĭ jéihna caá. ĩDios báadhnitdihjeh maáh ā jumna caá! Pánihna, ‘Wunnitji ĩ jwúb boo pud júohcan níít’, níj jenah joiná, yooópđih ĩi jenah joicán caá, át níjíp wut jĭ.

Chah jenah joyát wutat (Mt 22.34-40)

²⁸Moisés ā wutatjidiĥ bohénitjeéh jumni Jesús wá pebh juibínit, ĩ míc wéhenachah, át joyóp wut jĭ. Jesús ā tui jepahachah joinít, nin pah caandih át níjíp wut jĭ:

—¿Dios jwiítđih ā wutat dedđih tígaa chah jenah joyát náah? át níjíp wut jĭ.

²⁹—Nin wutat caá chah ā jumup: ‘Yeéb judfowá nindih ĩi joyoo: Dios ĩi Maáh, bicjeh tígaa ā jumup.’ ³⁰Páant ā jumuchah, chah jenah joí, tui jepahnit, weínit, caandih bádí ĩi oyoó’, Moisés át níj daacáp tajĭ. * ³¹Caán wutat nump, nin bih wutat ā jumna caá. ‘Meemjéh ma

míc oyat pah muntih, bitadiĥbut bádí ma oyoó’, át níj daacáp tajĭ.’ Caán chéne wutatna nihát bih wutatnadiĥ chah jenah joyát pínah ā jumna caá, Jesús caandih át níjíp wut jĭ.

³²—Páant tígaa Bohení. Yooópđih tígaa ma níjíp. Dios bicjeh tígaa báadhnit. Bih wihcan caá.* ³³Páant ā jumuchah, caandih chah jenah joí, tui jepahnit, weínit, oyat caá jwiítđih náahap. Jwĭ míc oyat pahjeh bitadiĥbut oyat caá náahap. Nuúpdih mao cáonit, Diosdiĥ jwĭ weñechah, ā tui caá. Páant ā túyuchah yuhna, Diosdiĥ, cáacwadiĥbut jwĭ oyat caá chah ā náahap. Meém páant ma níjít yooópđih tígaa, Jesúsdiĥ át níjíp wut jĭ.*

³⁴—Dios ma maáh ā jumát pínah baini caá meemdih ā judhdup, Moisés ā wutatjidiĥ bohénidih Jesús át níjíp wut jĭ.

Páant ā níjíchah joí wunnit, bita ĩt wúbh joicáp wut jĭ.*

¿Cristo déhe ā juima tígaa? (Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵Dioĥ muedih waadnit, Jesús nin pah át níj bohénap wut jĭ:

—‘Dios ā wahni pínah Cristo David juima ā jumbipna caá’, Moisésji ā wutatđih bohénit ĩi náohna caá. ¿Páant níj náohna, ded pah níj bohé tígaa ĩi cháj? ³⁶Davidjijeh Túini Espiritu ā wutuchah, nin pah át níj daacáp tajĭ:

‘Diosboó wá Maáhdih nin pah ā níjná caá: “Wá jéihyempant bóo buwámant ma chúudé. Pánih chúudnit, nihatiĥ ma wutuchah, meemdih en júihnitđih wá yap yohat túutbipna caá”, ā níjná caá’, Davidji át níj daacáp tajĭ.

(Sal 110.1)

³⁷Páant níj daácnit, Davidji Cristodiĥ ‘Maá’, át níjíp wut jĭ. Páant ā níjíchah yuhna, ¿ded pah tígaa Cristo David juima át jumji? Jesús queétdih át níj wúbh joyóp wut jĭ.

* 12.26 Ex 3.6 * 12.29-30 Dt 6.4-5 * 12.31 Lv 19.18b * 12.32 Dt 4.35 * 12.33 Os 6.6
* 12.28-34 Lc 10.25-28

Páant ā niŋ bohénachah, dawá caandíh ít tái wēi joyóp wut jī.

**Moisés ā wutatjidih bohénit
ī táicat**

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Páant niŋ péanit, Jesús nin pah queétdih át jwáub niŋ naóh bohénap wut jī: “Moisés ā wutatjidih bohénit ī yéej chájatdih ñi tái enéé. Quéant queét ī chájat pah ñi chája bojoó. Quéant maátmi yéguéh táini chóo ñonit, cáacwā ī enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bíf dée jíib chájapboó bita queétdih tái wēi jwááh wúbátdih ípí náahna caá. ³⁹Jwiit judíowā jwī bohéat mūdđh waáwápboó ípí chúudna caá, nihát queétdih ī tái wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó mífcjeh chúudna, ípí wēina caá. ⁴⁰Obohjeéhtih, queét éemp wunnit yaádđh munnáđih ípí dúuc wáina caá. Páant queét yaádhđih dúuc wáina yuhna, cáacwā ī enepdih Diosdih maatápdih ípí wúbhna caá, queétdih ī wēi enat pínah niijná. Páant ī chájat jíib Dios queétdih búdí ā peéh chájbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

**Éemp wunnih Diosdih mi wúhat
(Lc 21.1-4)**

⁴¹Judíowā ī wúhni dinero ámoht pah pebh Jesús át chúudap wut jī. Pánih chúudna, cáacwā caan páihđih dinero ī yacachah, át enep wut jī. Caán dinero Diofđ mūdđh ī ámohochah, ī jíib chájat pínah át jumap wut jī. Dawá bíf dée bíbohñit caan páihđih búdí dinero ít yacap wut jī. ⁴²Obohjeéhtih, éemp wunnih moh yéejnihboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejđh ī chájnijidih mit yacap wut jī. Caán júduna nump bainí jíib jumni át jumap wut jī. ⁴³Caán júdunadih mi yacachah ennit, ā bohénitdih ā pebhna júwát tétunit, nin pah Jesús queétdih át niijíp wut jī:
—Yoobópđih yeebđh wā naóhna caá. Nint éemp wunnih moh yéejnihboó bita nihát ī wúhat chah mi wúhap be. ⁴⁴Bitá dawá bíf dée bíbohñit, búdí ī wúhuchah yuhna, queétdih pántjeh búdí ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihát mi jeémát pínahđih mi jíib chájat

déejibitdih mi wúh beedánap be, át niijíp wut jī.

**Diofđ mūdđh bita ī yohat pínah
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)**

13 ¹Páant niŋ péanit, Diofđ mūdđmánt ī bac bejchah, bífc ā bohéni nin pah át niijíp wut jī:
—iBohéni, ma eneé! Nin muú búdí jee dáhnajđh ī chájni tétini muú nihcan níft? át niijíp wut jī.
²—Táttimah, jwiit judíowāđih eníhcannit junít, nin jwī enni búdí muú, nin jee dáhnadihbat, ī yoh beedábipna caá. Bífc jee dáh bíh dahjđh lajni ā wihcan níft, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

**Péeni yeó jáap játih
ded pah ā yapat pínah
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)**

³Táttimah, Jesús wā Olivo jeená púuh laab béjnit, Diofđ muú ā tái jígohopboó ít juibínap wut jī. Caanná juibínit, Jesús yuúpbít ā chúudchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjđh ā pebh juibínit, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

⁴—Ma naáwá jwiitdih. ¿DÉbólđh tigaá meém ma niját pah ā yapbí? ¿Péeni yeó jáap játih ded pah tigaá ā jwiíh yapachah, jwī enbí? Ít niŋ wúh joyóp wut jī.

⁵—Yeéb ñi tái chája chaáh. Bitá ī yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁶“Weém Cristo caá”, niŋ yeenit, dawá ī júóhbiapna caá. Páant ī yeenachah joinft, Diosdih cádahna, túat nūmnit, páant niijnitboodđh dawá ī péebipna caá.

⁷“Pebhbit jumnit ī mífc mawatđih, yuúp jumnit ī mífc mawat doonáđihbat ñi joibíapna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ñi jenah joicá bojoó. Páant ā yapbíapna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā júđh jwuhbiapna caá. ⁸Caán láa bífc baácdih moón bíh baácdih moonjđh ī mífc maobipna caá. Nihat baácbó búdí mífc mawat ā jumbiapna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbat ā jumbiapna caá. Páant ā yapachah yuhna, nin baácdih moón chah yeejép ī yapat pínah ā júđh jwuhbiapna caá.

⁹“Páant ā yapachah ennit, yeebjéh ñi túi chája chaáh. Bitá yeebdíh teonit, maátadih ī wūhuchah, jwiít judíowá jwí míic wáacat muéboó ī pūbipna caá. Páant ī chājachah, wíhwhā ñi jumát jīb, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbút bitá yeebdíh ī naóh yacbipna caá, ī peéh chājat pínah niijná. Páant queét pebh űhñit, wíh túini doonádih queédih ñi naóhbipna caá. ¹⁰Péeni yeó jáap játih túini doonádih nihát baácdih moonđih naóh bohéát caá náahap. ¹¹Yeebdíh peéh chājat túetni pebhna ī űb bejehchah, ‘¿Caandíh ded pah wā naóhbi?’ ñi niij jenah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ā jéihyabipna caá. Páant ā niijátidih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah joyátijhjih ñi niijcán niít. ¹²Caán láa bíic ā űuddih, bíihboó ā űud jeñédih mao yohat túutna, ī wūhbipna caá. Í íip ā wehdih, ī wehboó ī mánadihbút mao yohat túutna, ī wūhbipna caá. ¹³Pánihna, wíhwhā ñi jumát jīb nihát yeebdíh ī eníhcan niít. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdíh ñi cádahchah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wā túi űbbipna caá.*

¹⁴“Bitá ī pāpnidih Diosdih weñat mué díitboó jwejnít, cáacwā caánboodíh weñaat túutna, caán mué ā túyatdih ī yéjanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjih cáacwā ī űbát mué ā jumuchah, caán pāpnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapani Danielji, caandíh át naóh daacáp tají.* Caán ā daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó. Caanjíh yeejép ī pāpni ā jumuchah ennit, Judea baácboó jumni, jeéboó ī jweí pūuh laab béje naáh. ¹⁵Caán láa cáacwā túbit yeejép ī yapachah, waícanjeh ī jweí ñáo pūuh laab béje naáh. Ded mué chahmant bóo coahboó jumni dei bejnít, áih bíí déedih űbudih waadacánjeh, yoobópdih ā jweí béje naáh. ¹⁶Wápchiboó jumni áih yéguenadih űbudih ā jwúub bejca bojo naáh.* ¹⁷Caán láa wudu jumnit yaádh, ī wehdíh

túuhnitbút ī jweyéchah, queét yaádhjih chah ā buobipna caá. ¹⁸Nin pah Diosdih ñi niij űbú: ‘Mah noój láa ā jumuchah, páant yeejép ā yapca bojo naáh’, caandíh ñi niij. ¹⁹Caán yeó jáapnadih cáacwā túbit yeejép ī yapbipna caá. Nin baácdih Dios ā chājat túttimah, cáacwā yeejép ī yapna yuhna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohba ī yapbipna caá. Páant yeejép ī yapat túttimah, ī jwúub yeejép yapcan niít.* ²⁰Túbit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ā jweí jwuhbipna caá, ā ñíonitboó ī jéih buájáat pínah niijná. Páant ā chājchah nihna, ded áta buájacan tagaá.

²¹“Caán láa det yeebdíh ‘Ñi eneé. Ninjíh caá Cristo ā jumup’, ī niijíhchah, ‘Conjíh caá Cristo ā jumup’, bitabút ī niijíhchah, ñi joyáh bojoó. ²²Caán láa dawá yeenit ī jumipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá’, niij yeenitbút ī jumipna caá. Cáacwā ī en wáhi bejat pínah niijná, űum náah jumnidih ī chāj jútubipna caá. Páant ī chājatdih ennit, Dios ā ñíonitboó ī yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queédihjih ī péeat pínahdih ī náahbipna caá. ²³Páant ā yapat pínah játih, yeebdíh wáat naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wā naáwátjidih náhnit, yeebdíh yeenitdih joicát túut niijná, ñi túi chája chaáh”, Jesús át niijíp wut jí.

**Nihat cáacwā űud jeñé
ā jwúub dei jwúwát pínah**
(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-33)

²⁴“Caán láa cáacwā yeejép ī yapat túttimah, yeó, widhbút ā túi yeh iigcán niít.* ²⁵Pánih túut nuumná, jeá ā méménachah, cúiwā ī yúug jéen bejbipna caá.* ²⁶Páant ā yapachah, weém nihát cáacwā űud jeñé, mah tólihjih wā dei jwóhbipna caá. Búdí wēpatjéh, túi yeh iigní wā jwúub dei jwúwúchah, nihát cáacwā weemdíh ī enbipna caá.* ²⁷Pánih dei jwóhna, wíh

* 13.9-11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12 * 13.13 Mt 10.22 * 13.14 Dn 9.27; 11.31; 12.11
* 13.15-16 Lc 17.31 * 13.19 Dn 12.1; Ap 7.14 * 13.24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15;
Ap 6.12 * 13.25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 * 13.26 Dn 7.13; Ap 1.7

ängelwādh nin baáčboó wā wahbipna caá, nihat pehbboó wā ñífonitdh í ʘb wāacat pínah niijná.

²⁸“Higuera nah ded pah ā jumatdih ñi jengah jyoó. Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennit, jópchi ā jūúwátidh ñi jéihna caá. ²⁹Páant ā jumat pah, nihat wā niijátji ā yapachah enna, wā jwáub dei jūúwát pínah bahni ā jedhdatdihbut ñi jéihbipna caá.

³⁰Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán láa moón í wnat pínah játih, wā niijátji pah bíic yoobó ā yapbipna caá. ³¹Nin baác, jeábut ā buudéchah yuhna, wā naáwátboó ā buudcán níit. Nihat wā niijátji pahjeh wā péabipna caá.

³²“Obohjeéhtih, wā jwáub dei jūóhni pínah yeó jáap, horadidibut nihat í jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā, weem yáh buca nihat jwí jéihcan caá. Wā íip Diosjeh caá caandíh ā jéihyep.*

³³“Pánihna, yeebbát caán yeó jáapdh jéihcannit jumna, weemdhí tui páinit jumt túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi túi úbú. ³⁴Ded pah páinit ñi jumt pínahdih nin naáwátjíl wā bohébiipna caá: Múú mínah yuúp ā jib bej jwuhat pahjeh tígaa. Á bejat pínah játih, ā pebh moondíh áih muudíh ā túi en dawát túutap be. Biquinadhí ā tewatdih ā jwejep be. Jécdih warniboodíh ā jwáub jūúwát pínahdih ā túi páñat túutap be.* ³⁵Yeebbát ñi túi jengah joí páñaa. Múú mínah ā jwáub jūúwúchah, queét í jéihcat pah, weem ñi Maáh wā jwáub dei jūóhni pínah yeó jáapdh yeebbát ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mujbai eo láa, baabáchah caá wāta dei juyúp tagaa. ³⁶Páant wā jwáub dei jūúwát pínahdih jéihcan, wā wutatdih páantjeh ñi chájaa. Pánih cháñnit, báadhdajeh wā jwáub dei juyúchah, ʘonit pah ñi jumcan níit. ³⁷Pánihna, yeebdíh wā niiját pah muntih, nihatdihbut naóhna caá wā chájap: ¡Jáanit pah, túi teo páinit ñi jumúú!” Jesús queétdih át niijíp wut jí.

**Sacerdotewā í maáta, Moisés
ā wutatjdih bohénit bíicdhí
Jesúsdhí í mawihat**

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 ¹Oveja wūúdhíh jwí jeémát yeó jáap, Pascua í niijní,* chéne yeó jáap játih paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna át jumap wut jí. Sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjdih bohénitbut Jesúsdhí mawíhna, caandíh í tewat túutíhip wut jí. Cáacwā í encach, caandíh í tewat pínah niijná, nin pah ít míc níj wéhenap wut jí:

²—Pascua yeó jáapnadhí, dawá cáacwā í jumuchah, Jesúsdhí jwí tewat túutuchah, nihat tubit íta íj tagaa. Pánih íjnit, jwíitdhí íta míc mao tagaa. Pánihna, cáacwā í encach, jwí tewat túutúp, ít niijíp wut jí.

**Yad wili chej jumniijh
Jesúsdhí mi puhwat
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)**

³Queét Jerusalén táтчiboó í míc wéheat pónih, Jesús wā Betania táтчiboó bácah moópniji Simóníh muuná jeémpna ít chájap wut jí. Páant í jeémát pónih, bíic yad wili túi chej jumni quiítdih mit ʘb waád juibínap wut jí. Caán alabastro jeejíl í cháñni quiít díitna nardo í niijní chej jumni yí át jumap wut jí. Caán yí búdí jíib jumni át jumap wut jí. Pánihna, caán quiít yapatdih dajnit, Jesús wao dáhdih mit puhwap wut jí.* ⁴Páant mi puhwuchah ennit, biquina caánboó jumnit ít íjip wut jí. Pánih íjnit, nin pah ít niijíp wut jí:

—¿Dépanih tígaa nint chej jumni yí búdí jíib jumnidih páant mi puoh peét?

⁵Caandíh mi jíib cháj wáhna, áta túi tagaa. Pánih jíib chájna, bíic jópchi tewat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaa. Caán jíibdhí moh yéejnitdih mita jéih wáh tagaa, ít niijíp wut jí. Páant niijnít, queét caántdih ít jühñap wut jí.

⁶Páant í níj jühñachah joinít, Jesús queétdih nin pah át níj naáwáp wut jí:

—Páant caántdih ñi niijcá bojóo. Weemdhí caánt mi túi chájna caá. ⁷Moh

* 13.32 Mt 24.36 * 13.34 Lc 12.36-38 * 14.1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 14.3 Lc 7.37-38

yeejnitboó ñijeéh páantjeh í jumbipna caá. Débólih ñi teo wáaquihna, queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baáčboó bahnibit wá jum jwáhbipna caá.* ⁸Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chájna caá. Wunniíh bácahjidih jwípí puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjiih puohna, í yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹Yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Nihat baáčboó wíih táini doonádh naóhna, nint ~~buu~~ mi chájatjidihbah í naóhbipna caá. Páant í naáwáchah joinít, caántdih dawá í náhnibipna caá, Jesús át niijíp wut jí.

Jesúsdih eníhcannitdih á duó wáyat pínahdih Judas á naáwát
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce á bohénitjeéh bóo, Jesúsdih eníhcannit sacerdotewá í maátadih á duó wáyat pínahdih naáwádh át bejep wut jí.

¹¹Caandíh joinít, maáta ít weñep wut jí. Pánih wéinit,

—Meemdíh dinero jwí wáhbipna caá, queét Judasdih ít niijíp wut jí. Pánihna, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáyat tétut niijná, Judas át jenah joi bídip wut jí.

Jesús á bohénit bícdih á pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹²Paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáap, oveja wehdih jwí mawat yeó jáap, Jesús á bohénit caandíh nin pah ít niij wáhb joyóp wut jí:

—¿Ded muúdhíh tígaa Pascua jeémátidih jwiitdih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tígaa jeémát jwí chájbi? Jesúsdih ít niijíp wut jí.

¹³Páant í niijíchah, Jesús chénewá á bohénitdih wahnit, nin pah át niijíp wut jí:

—Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná ñi jwíibínachah, wáam dahjiih mah beoni yeebdíh á jwááhbipna caá. Caandíh péenit, ded muúdhíh á waadáchah,

yeebbát ñi pée waadá. ¹⁴Waadní, caán muú mánahdih nin pah ñi niij wáhb joyoó: ‘ “¿Dedboo tígaa wá bohénit bícdih Pascua jeémátidih wá numah jeémát pínah tólih á jum?” Bohéni á niijná be’, ñi niijí muú mánahdih.

¹⁵Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwí náahat jum beední búdí chah bóo tólihdih á jwáhbipna caá. Caán tólihboó jwí jeémát pínahdih ñi chájaa, át niijíp wut jí.

¹⁶Páant á niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ít bejep wut jí. Caanná jwíibínit, nihat Jesús á niijátji bíic yoobó ít jwááap wut jí. Queétdih á jwáatni tólihdih waadni, Pascua jeémát pínahdih ít chájp wut jí. Nihat cháj péanit, Jesús á pánapboó ít jwáhb bejep wut jí. ¹⁷Tóo náh jwáwáchah, Jerusalén tútchina bejnit, Jesús doce á bohénit bícdih caán chah bóo tólihna waád jwíibínit, Pascua jeémátidih queétdih át numah jeémép wut jí.

¹⁸Páant í jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jí:

—Yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cátlh á jumna caá. Caánboó wájeéh jeémpni caá, át niijíp wut jí.*

¹⁹Páant á niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdih ít niij wáhb joyóp wut jí:

—¿Weém nihcan níit? ít niijíp wut jí.

²⁰—Bíic ñijeéh jumni, pandih weém bícdih neéh jeémpni caá.* ²¹Páant yeejép wá yapat pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapani át daacáp tají. Pánihna, weém, nihat cáacwá éud jeñé, caán á daacátji pahjeh yeejép wá yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba á yapbipna caá! Caán á cáac jumcah, chah áta tái tágaa, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Páant á niijíchah joinít, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jí.

²²Á bac bejat túttimah, queét páantjeh í jeéméchah, Jesús pandih wábnit, “Nin jeémát ma wáhat táina caá, Paá”,

* 14.7 Dt 15.11 * 14.18 Sal 41.9 * 14.20 Sal 41.9

Diosdih niŋ péanit, ā bohénitdih āt daj wūhup wut jī.

—iDáa, ñi jeémé! Nin pan wíih bácah panihni caá, āt niijíp wut jī.

²³Táttimah, jiwá iguŋh mac jumni babhbat dahdih ūbnit, “Nin babhbat ma wūhatbut túina caá, Paá”, niŋ péanit, queétdih āt wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, queét nihat it babhbat wut jī. Páant ī babhbachah, queétdih nin pah āt jwúub niijíp wut jī:

²⁴—Nin babhbat wíih meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdih wā wūhat pah, wíih meépdih yohnit, wā wun wūhŋipna caá, dawá cáacwā Dios bíicdih ī tái jumat pínah niijná.* ²⁵Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácoó jum jwūhna, jiwá iguŋh macdih wā jwúub babhcan níft. Táttimah, Dios maáh ā jumapboó wā jwúub babhŋipna caá, āt niijíp wut jī.

Pedro ā yeeat pínahdih

Jesús ā naáwát

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶Pascua jeémátidih jeémp péanit, Diosdih it wēi ewep wut jī. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ā bohénitdih Jesús āt numah bejep wut jī.

²⁷Pánih bejna, Jesús queétdih nin pah āt niŋ naáwáp wut jī:

—Yeéb nihat weemdih ñi cádahŋipna caá. Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niŋ daacáp tajī: “Ovejawādih en daonídih wā maobipna caá. Páant wā mawachah, nihat ovejawā ī jwéi peét bejŋipna nacaá”, Dios ā niijná caá, naóh yapani āt niŋ daacáp tajī.* Pánihna, weemdih ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá. ²⁸Obohjeéhtih, weemdih ī mao yohochah yūhna, Dios weemdih ā jwúub booaat táttimah, Galilea baácna yeebdih wā waóh bej páibipna caá, āt niijíp wut jī.*

²⁹Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah āt niijíp wut yuh jī:

—Queét nihat ī cádahachah yūhna, weémboó wā cádahcan níft, āt niijíp wut jī.

³⁰—Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Būu cheijeh mājbaí chéne ā ewat pínah játih bíic peihcanni láa ‘iCaandih wā jéihcan caá!’ ma niŋ yeebŋipna caá, Jesús Pedrodih āt niijíp wut jī.

³¹—Majeéh weemdihbut ī mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā niijcán níft, Pedro Jesúsdiŋ chah āt jwúub niijíp wut yuh jī.

Queét nihatbut bíic yoobó it niijíp wut jī.

Getsemaní pácahi jumapboó

Jesús ā úábát

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³²Táttimah, Olivo jeená jwáibnit, Getsemaní ī niijní pácahi jumapna Jesús wā it jwáibnap wut jī.

—Diosdih wā úábát pónih, ninjīh ñi chúud pánaá, Jesús ā bohénitdih āt niijíp wut jī.

³³Páant niŋ péanit, ywépbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús āt numah bejep wut jī. Pánih bejnit, cáacwādih ā wun wūhat pínahdih búdí jenah joinít, āt jígah jwíihŋip wut jī.

³⁴—Tubít jígahnit, wunni pah caá wā jumap. Pánihna, yeebát ūocanjeh, ninjīh ñi úábh pánaá, queétdih āt niijíp wut jī.

³⁵Páant niŋ péanit, chibít ywépbít bej, baácoó páah yoh űajnit, ³⁶“Paá, meém nihatdih jéih beedáni caá. Pánih jumna, iWeemdih ma wunat túutca bojoó! Obohjeéhtih, weém wā wuníhchah yūhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhŋipna caá”, Jesús Diosdih āt niijíp wut jī.

³⁷Páant niŋ úábh péanit, bíic peihcannit ā bohénit ī páñapboó Jesús āt jwúub bejep wut jī. Páant ā jwúub jwáibí enechah, ūona it chājar wut jī.

—¿Ma ūo níft, Simón? ¿Bíic horabitjeh ūocanjeh, ma noón páicannit beé? ³⁸Tái jáanit, yeebdih Diosdiŋ úábát caá náahap, yéj chājat jenah joyátidih yap yohat túut niijná. Tái chājīhna yūhna, jáacan, úábchcan, páant ñi jéih būjácán níft, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁹Páant queétdih niŋ péa, jwúub bejnit, ā jwíih úábátjī pahjeh muntih bíic yoobó

* 14.24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 14.27 Zac 13.7 * 14.28 Mt 28.16

āt jwáub úbúp wut jī. ⁴⁰Pánih úbñ péa, bíc peihcannit pánit pehbhoó ā jwáub juibínachah, jwáub ñona ít chājap wut jī. Tūbit quíib chei jumuchah, ít jwáub úwup wut jī. Jesús queétdih ā wucuchah, tícna, caandíh ít jéih jepahcap wut jī. Táttimah, jwáub úbúdíh bejniji, pánit pehbhoó Jesús át jwáub juibínap wut jī.

⁴¹Biíc peihcanni láa úbñnit, pánit pehbhoó át jwáub juibínap wut jī.

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó níft ñi chājap? iPáant bóojeh tígaá! Butéh yéejnit weemdíh tewedih juná caá ít chājap. ⁴²Ñi jáa bojóó. Chóbe. Weemdíh eníhcannitdih dúo wáini ā juná caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jesúsdiñ eníhcannit caandíh ít tewat

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā bohéniji Judas át juibínap wut jī. Judasjeéh dawá ít juibínap wut jī. Íibat naaná, máa quíftnadihbat ít bíbohó wut jī. Sacerdotewā ít maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowádiñ waóhñitbut queétdih ít wahap wut jī, Jesúsdiñ teonit, ít pebhna ít úb bejat pínah niijná.

⁴⁴Jesús pebh ít bejat pínah játih, Judas ájeeh bejnit pínahdiñ nin pah átát níj jéihya naáwáp wut jī: “Páo tíbdiñ nomnit, wá úbñnidih ñi teweép. Teonit, ñi cátlñ ñi úb bejeé, ā jweicát pínah niijná”, át niijíp wut jī.

⁴⁵Pánihna, Jesús wá pebhna juibínit, Judas Jesús pebh át juibínap wut jī.

—¿Ma jum, Bohení? níj úbñnit, Jesúsdiñ péo tíbdiñ át nomop wut jī.

⁴⁶Páant Judas ā úbúchah ennit, Jesúsdiñ tewedih juóhñit caandíh ít tewep wut jī.

⁴⁷Obohjeéhtih, pehbñit ñuhni Jesús ā bohéniboó íibat naandíh jwáat wái úbnit, sacerdotewā ít maáhdih teo wáñniñ moli chóodih át dáuc bóod yohop wut jī.

⁴⁸Caandíh tewedih juibínitdih nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—¿Ñuúmnídiñ tewat pah íibat naaná, máa quíftnadihbat úbnit, weemdíh tewedih ñi juóhñit beé? ⁴⁹Yeó jáap jummat pah Dioíh muúboó ñijeéh wá jumuchah

yuhna, weemdíh ñi teocap be.* Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani ít daacátji pahjeh búu weemdíh ā yapa naáh, át niijíp wut jī.

Pánihna, Jesúsdiñ teonit, ít úb bejep wut jī. ⁵⁰Páant ít teo bejchah enna, niñat ā bohénit caandíh ít éemp jwei béjep wut jī.

⁵¹Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ñoniji wíih ñajapdiñ bóo chóojíhjih meic bainit, Jesús wá ít bejat táttimah wá ñuún péenap jī. Páant wá ñuún péenachah ennit, Jesúsdiñ teonitboó weemdíhbut ít tewep yuh jī. ⁵²Obohjeéhtih, páant ít tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wá ñáo jwei béjep jī.

Judíowā ít maáta Jesúsdiñ ít úbñ joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71;
Jn 18.12-14,19-24)

⁵³Pánih Jesúsdiñ úb bejnit, sacerdotewā ít maáñ muúná ít úb waad béjep wut jī. Áñh muúboó jumni míic wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewā ít maáta, jwiít judíowádiñ waóhñit, Moisés ā wutatjidih bohénitbut juibínit, Jesúsdiñ naóh yacat tétut niijná, queéat niñat ít míic wáacap wut jī. ⁵⁴Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdiñ yuúrpjeh át ñuún péenap wut jī. Pániñ ñuún péenit, sacerdotewā ít maáñ muú wáihyat júduboojéh át waad juibínap wut jī. Pániñ waad juibínit, Pedro tuu cúut jwééjdih, muúdiñ wapnit bíicdiñ, át méé chúudap wut jī.

⁵⁵Sacerdotewā ít maáta, niñat bita maáta bíicdiñ wáac juibínit, “Jesús yeejép chájna beé”, niijnítdih bidna ít chājap wut jī. Jesúsdiñ peéh mawíhna, chénewá bíic yoobó naóhñitdih bidna ítih chājap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít bid juicáp wut jī. ⁵⁶Dawá nih yáñit, mácañ míic ít naáwáp wut jī. ⁵⁷Biquína ñah ñuhñit, nin pah ít níj yee naáwáp wut jī:

⁵⁸—Nin pah ā niijíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh muú cáacwá ít chájniñidih wá yéeja beedábipna caá. Bíic peihcanni yeó jáap táttimah jáap muú, cáacwá ít chájca

* 14.49 Lc 19.47; 21.37

naáh mæddíh wā chājipna caá', ā niijíp be, it niijíp wut jī.*

⁵⁹Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mách míc it niijíp wut jī.

⁶⁰Sacerdotewā ī maáh cáacwā cātlh ñah ñuhnit,

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéeg chāj, meemdíh páant ī niij naóh yacachah? Jesúsdih āt niijíp wut jī.

⁶¹Obohjeéhtih, Jesúsboó āt jepah jwuhcap wut jī. Páant ā jepahcatdih enna, sacerdotewā ī maáh

—¿Meém Dios ā wahní nít? ¿Dios, jwī wēini, ā wááh nít? Jesúsdih āt jwáub niijíp wut jī.

⁶²—Páant ma niiját yooópdihi tigaá.

Weém nihat cáacwā úud jeñé Chah Wēpni ā jéihyemant bóo búwámant chúudnit, wā wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihna jih wā jwáub dei júúwáchahbut ñi enbipna caá,* Jesús āt niij jepahap wut jī.

⁶³Páant ā niijchah joinít, sacerdotewā ī maáh búdí āt íjip wut jī. Á íjít jútna, áih jih bóo yégueh chóodih āt yeo wáyap wut jī. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhni pínah jwíta bid? ⁶⁴Weém caá Dios wááh', Jesússeh ā niijchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeébbóó ded pah tigaá caandíh ñi niij jengah joi? ájeéh jumnitdih āt niijíp wut jī.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, queét nihat it niijíp wut jī.*

⁶⁵Páant niijnít, biquína Jesúsdih it coí jáha jwíihp wut jī. Coí jáhanit, quíib nem chéo póocnit,

—Dios wááh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? it niij deoh naáwáp wut jī.

Túttimah, Diofíh mæddíh wapnit soldadowádhíh ī wūhuchah, queétdih Jesúsdih it puñap wut jī.

Pedro ā yeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶Páant ī chājat pónih, wáihyat júdu díftna Pedro ā méé chúuduchah, sacerdotewā ī maáhdih teo wūhni mit

juibínap wut jī. ⁶⁷Juibínit, Pedro tæú cútudih ā méé chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni niican nít? mit niij wábh joyóp wut jī.

⁶⁸—Íjeéh péeni niican caá. Caán ma niijní Jesúsdih wā jéihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chāj? Pedro āt niij yee jepahap wut jī.

Páant niijnítjeh, tæú cút jwéejdih chúudnihi bejnit, jécna āt jwei bėj ñuhap wut jī. ⁶⁹Páant caánboó ā ñuhuchah, teo wáhnih Pedrodih mit jwáub enep wut jī. Pánih ennit, mi pebh en ñuhnitdih nin pah mit jwáub niijíp wut jī:

—Nin newé Jesúsjeéh péeni caá, mit niijíp wut jī.

⁷⁰—Niican caá. Weém ájeéh péeni niican caá, Pedro āt jwáub niij yeenap wut jī.

Túttimah, bita caanjíh en ñuhnit jwuh —Ájeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baácđih moón mícjeh caá. Meembút Galilea baácđih bóo ma jumna caá. Pániha, meembút ájeéh péeni nacaá, Pedrodih it niijíp wut jī.

⁷¹—Weém yeeni niican caá. Túi yooópdihi yeebdíh wā naóhna caá. iñi niijní newédih wā jéihcan caá! iPáant yooópdihi wā naóhcah, Dios weemdíh ā peéh chája naáh! Pedro āt jwáub niij yeenap wut jī.

⁷²Páant ā niijátjeéhjeh, mujbai āt jwáub ewep wut jī. Páant ā jwáub ewechah joinít, “Mujbai chéneji ā ewat pínah játih ‘Caandíh wā jéihcan caá’, meém bíc peihcanni láa ma niijbípna caá”, Jesús ā niijátjidihi Pedro āt náhninap wut jī. Pánih náhninit, Pedro búdí āt juñup wut jī.

Maáh Pilato

Jesúsdih ā wábh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 ¹Baáb jéenechah, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwī maáta, Moisés ā wutatjidihi bohénit, bita maátabut it míc wáac juibínap wut jī. Pánih míc wáac juibínit, Jesúsdih ded pah ī chājat pínahdih it míc wéhenap

* 14.58 Jn 2.19 * 14.62 Dn 7.13 * 14.64 Lv 24.16

wut jī. Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdih ít chéwat tútup wut jī. Í chéo péaat túttimah, maáh Pilato pehbhoó ít ub bejat tútup wut jī. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondíh wutni át jumup wut jī. ²Páant í ub juibínachah ennít, Pilato Jesúsdih nin pah át níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópdih judíowā í maáh níit? át níijp wut jī.

—Ma níjít pah tigaá, Jesús át níj jephap wut jī.

³Pánihna, sacerdotewā í maáta Pilatodih yeenít, Jesúsdih yeejép ít naóh yacap wut jī.

⁴Páant í naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdih át níijp wut jī:

—¿Páant meemdíh í naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jephachah níit? át níijp wut jī.

⁵Obohjeéhtih, Jesús át jwúb jephacp wut jī. Páant ā jephacatdih ennít, Pilato bádí át wáhi bejep wut jī.

Jesúsdih í mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38Í19.16)

⁶⁻⁷Caán láa, Romanowā queét judíowādih í maáh jumatdih íjnit, biqúina judíowā Romanowādih ít míc mawap wut jī. Pánih míc maona, cáacwādih ít mao yohop wut jī. Páant í mawachah, í teonítjī nemat muúboó dawá ít jumup wut jī. Barrabás wūt jumribut íjeéh nemat muúboó át jumup wut jī. Pascua jumap pah Pilato bíic cáac nemat muúboó jumni, cáacwā í bacaat tútunidih āpí bacanap wut jī. ⁸Pánihna, cáacwā Pilato pebh juibínit, bíic nemnidih ā bacaat pínahdih ít wúbup wut jī.

⁹Páant í wúbáchah joinít, Pilato queétdih nin pah át níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Yeéb judíowā ní maáhdih wā baca wúb jíih? ¿Caandíh níit ní náahap? át níijp wut jī.

¹⁰Dawá cáacwā Jesúsdih í weñechah, sacerdotewā í maátaboó caandíh túbít íjina, ít mawat tútup wut jī. Pánihna, queét Jesúsdih í íjnatdih jéihnit, cáacwā í weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant át wúbh joyóp wut jī.

¹¹Obohjeéhtih, cáacwā Jesúsdih í náahachah yahna, sacerdotewā í maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabásboodíh ā bacaat pínahdih ít jephap tútup wut jī.

Páant í jac wutuchah joinítjī,
—íBarrabásdih caá jwí náahap!
íCaandíh jwítdih ma baca wúhuú!
Pilatodih cáacwā ít níj jephap wut jī.

¹²—¿Yeéb judíowā ‘jwí maáh’, ní níjndíh dedé tigaá wā chájbi? Pilato át níijp wut jī.

¹³—íCaandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ít níj náacáp wut jī.

¹⁴—¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ā yéejatjī, páant ní níjíchah? Pilato át níj wúbh joyóp wut jī.

Obohjeéhtih, queét chah ít jwúb níj náacáp wut jī.

—íCaandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ít níijp wut jī.

¹⁵Pánihna, cáacwā caandíh í íjicat pínah níjna, Pilato Barrabásdih queétdih át baca wúhup wut jī. Pánih bacanit, soldadowādih momo jiwí chóo coóh jumni tōpnajíh Jesúsboodíh át puñat tútup wut jī. Pánih puñat tútmit, Pilato caandíh át ub bejat tútup wut jī, cruzboó péoh dodhnit, í mao yohat pínah níjna.

¹⁶Páant ā ub bejat tútuchah joinít, Pilatoíh muú díftna Jesúsdih ít ub waad béjep wut jī. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā ít míc wáacp wut jī. ¹⁷Pánih míc wáacnit, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ā dawát pah jígojni dūni chóodih caandíh ít yacap wut jī. Maáh ā dawát júdu pah chájnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsíh wao dáhdih ít yacap wut jī. ¹⁸Maáhdih ípí chájat pah Jesúsdih nin pah ít níj deoh naáwáp wut jī:

—íMa túi jumú! íMeém caá judíowā í maáh! ít níj deoh naáwáp wut jī. ¹⁹Pánih deoh naóhnit, máa doóbhjíh áih wao dáhdih maonit, ít cói jáhanap wut jī. Pánih mao cói jáhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ít bódiha caj yoh nájap wut jī. ²⁰Páant níj deoh naóh péanit, dūni chóodih too dugnit, áih yégueh chóodihjeh ít jwúb yacap wut jī. Pánih

yacnit, it ub bac bejep wut jī, cruzboó péoh dodhnit, i mao yohat tūtut niijná. Pánih ub bejna, áih cruzdih bewat tūtutnit, i mao yohat pínah jeéboó caandih it ub bejep wut jī.

**Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit,
i mawat**

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹I mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácdih bóodih it jwááap wut jī. Simón Jerusalén títchiboó juibína át chājap wut jī. Caán Simón ā wehboó jwījeéh jumnit Alejandro, Rufojih i jumna caá.* Pánihna, queét i íp Simóndih jwááhnit, soldadowā caandih Jesúh cruzdih it bewat tūtutp wut jī.

²²Pánih bejnit, Gólgota wūt jumupna it juibínap wut jī. “Gólgota” niijná, “Wao lídíp jeé”, niijná it chājap wut jī. ²³Pánih caanná juibínit, mirra wūt jumni macjih widnit, i ub bejni jiwá iguúh macdih Jesúsdih it tóihyop wut yah jī. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús át babhcac wut jī. ²⁴Túttimah, cruzboó Jesúsdih it péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deh tígaa ā jumbi?” míc niijnít, tíhwat júdnabitjih soldadowā it yoh tíhwap wut jī.*

²⁵Cheibitjeh nueve yeó ā jumuchah, Jesúsdih cruzboó it péoh dodhdop wut jī. ²⁶Á yéejatdih naóhna, cruzboó áih wao cháh, nin pah it níj daác búudhdap wut jī. “JUDÍOWÁ I MAÁH”, caán naadh it níj daacáp wut jī. ²⁷Chénewā numnítidihbut biéh cruznadih Jesús pebh it péoh dodhdop wut jī. Bícdih ā jéihyepmant bóo búwámant, biíhdih ā wáyámant bóo búwámant péoh dodhnit, queét tac yoób Jesúsdih it péoh dodhdop wut jī. ²⁸Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátji bíc yoób Jesús át yapap wut jī: “Wutatdih yap yohnitjeéh jumni caá”, cáacwā caandih i níj jenah joibípna caá”, át níj daacáp tajī.*

²⁹Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdih nin pah yeejép it níj deoh naáwáp wut jī.*

—iEneéh búca! ¿Dioh mūadíh yohnit, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán mūadíh jwáub chājni pínah níft?*

³⁰Pánihni jumna, icaán i péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jūúwá! it niijp wut jī.

³¹Páant i niiját pah sacerdotewā i maáta, Dios ā wutatdih bohénitbut bíc yoobó caandih nin pah it níj deoh naáwáp wut jī:

—Caán bitadih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ā jéih míc teo wáaccan caá. ³²“Judíowā i maáh caá”, niijná, cruzmant ā dei jūúwúchah enna, caandih jwī jepahbipna caá, it niijp wut jī.

Ájeéh i péoh dodhnitbut yeejép it niijp wut jī.

Jesús ā wunat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³Jesús cruzboó i péoh dodhni ā ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ā dúpúáh bejep jī. Nihat baácboó dúpá bejnit, bíc peihcanni horas túttimah, ā jwáub baáb jwáub bejep jī, páant muntih. ³⁴Páant ā jwáub baabát pínah játihbit, Jesús nin pah át níj wép ñaacáp wut jī: “Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tígaa weemdíh ma éemp bej?” Jesús át níj ñaacáp wut jī.*

³⁵Páant ā niijchah joinít, biquína caanjíh ñuhnit,

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ā chājap, it míc niijp wut yah jī.

³⁶Bíic íjeéh jumniiboó ñáo ñah bejnit, páab chúí déedih ubnit, bijni jiwá iguúh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdih át wái nomat tūtutp wut yah jī.* Pánih wái nomat tūtutnit, caanjéh nin pah át míc niijp wut jī:

—iÁ jumū naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ā jūúwúchah, jwī en jwuh jíih, át niijp wut jī.

³⁷Páant ā niiját túttimah, túbít ñaacnit, Jesús át wunah bejep wut jī. ³⁸Páant ā wunuchahjeh, Dioh mūá díftboó i jáh yaíhni bádí wáupni chóo yeo dei bejnit,

* 15.21 Ro 16.13 * 15.24 Sal 22.18 * 15.27-28 Is 53.12 * 15.29 Sal 22.7; 109.25
* 15.29 Mr 14.58; Jn 2.19 * 15.34 Sal 22.1 * 15.36 Sal 69.21

chéne chóa pah át chāwáp wut jī.*

³⁹Caán ā wunuchah ennit, Jesús pebh ñhni soldadowā ī maáh nin pah át niijíp wut jī:

—Yooáópdih nin Dios wūáh ta tigaá”,
āt niijíp wut jī.

⁴⁰Chibít yuápbít biquína yaádh Jesúsdiñ it en ñhup wut jī. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jumup wut jī. Biñ wili Maríabut mit jumup wut jī. Caánt José, ā úud Santiago ī ín mit jumup wut jī. Biñ wili Salomébut mit jumup wut jī. ⁴¹Jesús Galilea baáboó ā jum jwuhuchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit it jumup wut jī. Pánihna, Jerusalén tútchina Jesús ā bejehchah, queét yaádh dawá bita yaádhbut ájeéh it péenap wut jī.*

Jesús bácahjidiñ ī yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³Jwí chooát yeó jáap játíh bóo, jwí chooát pínahdih jwí ámohni yeó jáapdiñ, Jesús át wunup wut jī. Caan chéyeh tóo ñáh jūúwát pínah játíh, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesús bácahjidiñ Pilatodih uúbúdiñ át bejep wut jī. Caán José jwiít judíowā jwí maátajeéh ā jumuchah, caandíh bita maáta ípí tái joyóp wut jī. Dios ā maáh jumat pínahdih tái páini át jumup wut jī. Caán úumcanjeh, Pilatodih Jesús bácahjidiñ uúbúdiñ át bejep wut jī, jwí chooát yeó jáap ā waadáchah, áih bácahji páantjeh cruzboó ā ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴Jesús játíh ā wunat doonádiñ joinít, Pilato át joí wáhi bejep wut jī. Pániñ joí wáhi bejnit, soldadowā ī maáhdih át bid bojop wut jī. Á pebh ā juibínachah, nin pah caandíh át niijíp uúbh joyóp wut jī:

—¿Jesús wáát wunah bejnit beé? át niijíp wut jī.

—Wáát wunah bejna beé, soldadowā ī maáh át niijíp jepahap wut jī.

⁴⁵Páant ā niijíp jepahachah joinít, Pilato áih soldadowádiñ Jesús bácahjidiñ ub deyanit, Josédiñ át wáhat tútup wut jī.

⁴⁶Páant ā niiját joinít, tái baabní yéguéh chóodiñ jíib chāj, cruzna jumupboó jwúub bejnit, Josédiñ Jesús bácahjidiñ ī

ub deya wūhuchah, át ubup wut jī. Pániñ ubnit, caán yéguéhjíh pin péanit, jeedíh ī baadniñ íitboó caandíh át yohop wut jī. Yohnit, búdí jeé júdudih tóo pátá bejnit, caán íitdih át nemep wut jī. ⁴⁷Páant ā yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biñ wili Maríabut it enep wut jī. Caánt María biñ José ín mit jumup wut jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 ¹Jwiít judíowā jwí chooát yeó jáap ā yapachah, tóo ñáh jūúwúchah, biñ peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chājadiñ it bejep wut jī, Jesús bácahjidiñ ī ñáant pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, biñ wili María Santiago ín, Saloméjíh, queét biñ peihcannit yaádh jíib chājadiñ it bejep wut jī. ²Táttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesús bácahdih yohopji jeé íitboó it bejep wut jī.

³—¿Déhe tigaá jwiítidih jeé júdudih ī pátá yoh wáhibi? queétjeh it niijíp míic wéhe bejep wut jī.

⁴Pániñ juibína, José ā nemnji jeé júdu caán íit jwéejidih ā ñuhuchah it enep wut jī. Caán búdí júdu ā jumuchah, cáacwā ī tóo pátá dodhdat pah át lajap wut jī. ⁵Pánihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jígozni ángeldih it enep wut jī. Caán ángel tái baabní yéguéh chóo duonít, í jéihyepmant bóo bawámant át chúudup wut jī. Caandíh ennit, búdí it úumup wut jī.

⁶Páant ī úumuchah ennit, caán ángel queét yaádhdiñ nin pah át niijíp wut jī:

—¡Niñ úumca bojoó! ¿Yeé Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó ñhñnit, wunnijidih bid niit ñi chájap? Obohjeéhtih, ninjíh ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwáp be. Caandíh ī cáagatjidih ñi eneé. ⁷Úumcanjeh, ā bohénitdih naáwádiñ ñi bejeé. Pedrodihbut ñi tái naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ā naáwátji biñ yooó Jesús yeedíh Galilea baácna ā waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwááhbipna caá’,

* 15.38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * 15.40-41 Lc 8.2-3

ã bohénitdih ñi niijí, ángel át niijíp wut jī.*

⁸Páant ã niijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé fitmant ít ñáo jwáub bejep wut jī. Ñáo jwáub bejnit, úmna, méménit, bitadih ít naóhcap wut jī.

**Mágdala tútchidih bóli Mariadih
Jesús ã jígoth**
(Jn 20.11-18)

⁹Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jūóhniiji Mágdala tútchidih bóli Mariadih át jwíih jígoth wut jī. Caánt siete nemépwā jumnihjidih Jesús ã boonih mit jumap wut jī. ¹⁰Jesús ã bohénitji caandíh í juñúchah, Mariaboo caandíh mi enatjidih queétdih naawádih mit juibínap wut jī. ¹¹“Cristo át jwáub boo pud jūóh tabeé. Caandíh weém wā enna be”, queétdih mitih niijíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yuhna, ít joyáh bojop wut jī.

**Chénewã Jesúsjeéh péenitdih
ã jígoth**
(Lc 24.13-35)

¹²Túttimah, chénewã Jesús wajeéh jibnitji muú wihcapboó í jib bejchah, Jesús queétdih át jígoth wut yuh jī. Obohjeéhtih, mácah ã jígohochah, jwíih beh encan yuhna, túttimah, caandíh ít beh enep wut jī. ¹³Pánih beh ennitji jwáub bejnit, í chéenwádih Jesúsdi h í enatjidih ít naawáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant í naawáchah yuhna, queétdihbut ít joyáh bojop wut jī.

**Áih túini doonádih ã bohénitjidih
Jesús ã naawát tútat**
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴Túttimah, once ã bohénitji í jeéméchah, queétdih Jesús át jígoth

wut jī. Caán ã naawátjidih túi jenah joicán, jwáub booni bitadih ã jígothdih í naawáchah yuhna, í joyáh bojatji jíib queétdih át jūihñep wut jī. ¹⁵Pánih jáih péanit, queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Nihat baácboó wíih túini doonádih nihat cáacwádih naawádih ñi bejeé.* ¹⁶Weemdíh jepahnit, daabáat tútmit, iiguipna í bejat déejidih Dios í yéejatdih ã yoh wáhibna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahnitdih Dios ã peéh chájachah, iiguipna í bejipna caá. ¹⁷Det weemdíh jepahnitboó wā wépatjih nin pah í chájbipna caá: Nemép wā cáacwáih bácahmant jumnitdih í bacat túttipna caá. Mácah wéheatjih í wéhebpna caá. ¹⁸Maidih í tewechah, í cháacáchah yuhna, dedé ebépdih í babhbachah yuhna, queétdih ã chūúhcan níit. Wunnitdih í teo jáha úúbúchah, í túi boobipna caá”, át niijíp wut jī.

Jesús jeáboó ã púuh laab béjat
(Lc 24.50-53)

¹⁹Páant níj naóh péanit, jwí Maáh Jesús jeáboó át púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab juibínit, maáh waadná, Dios ã jéihyepmant bóo bawámant át chúudup wut jī.* ²⁰Pániha, Dios cáacwádih ã túi ubat pínah doonádih Jesús ã bohénitji nihat pehbboó naawádih ít bejep wut jī. Pánih naóhniit, jwí Maáh queétdih ã teo wáacachah, ã wépatjih cáacwá í jéih chájca naáhdih ít cháj júutup wut jī. Páant í cháj júutuchah, ã naawátidih joinítboó, “Í naawát yooópdi h caá ã jumap”, niijnít, Diosdi h ít túi jepahap wut jī.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wā daacát.

* 16.7 Mt 26.32; Mr 14.28 * 16.15 Hch 1.8 * 16.19 Hch 1.9-11

SAN LUCAS

Lucas a daacátjidih jwī tūi beh joyát pínah naawát

¿Déhe tiguaá daacniji? Lucas judío nihcanni jumna, griego wéheatjih át daacáp wut jī. Caán nin núodih daacnit, Hechosdihbut át daacáp wut jī. Pablojeéh jib bejniji, (Hch 16.10-17; 20.5-15; 21.1-18; 27.1—28.16) cohni cáac át jumap wut jī. (Col 4.14)

¿Déhedih át daacji? Lucas á chéen, Teófilo, wut jumnidih át daac wahap tajī. Dawá jéihnit “Teófilo Romano tútchidih bóo, maátajeéh jumni, búdí dinero bíbohni Lucasdih át daacát tútjti taga”, í níj jengah joiná caá. Obohjeéhtih, Teófilodih daac wahna yuhna, nihat Jesúhwādhbut át daacáp wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daacji? Chah dawá jéihnit “Roma tútchiboó jumna, nin núodih át daacáp wut jī”, í níj jengah joiná caá. Biquína jéihnit “Jópchi 59—63 (Jesucristo á wunat túttimah 26—30 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, í níj jengah joiná caá. Bitá jéihnitboó “Jópchi 70—80 (Jesús á wunat túttimah 37—47 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, í níj jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daacji? Jesús dih dawá ennitjidih wébh joinít, í naawátdih á tūi bohéat túttimah, Lucas nin núodih át daacáp wut jī. Pánih tūi daacna, Jesúhwādh át teo wáaquhip wut jī, caandih tūi jengah joinít, Jesús dih náahcannitdih yoobópdih áih doonádh í naawát pínah niijná. Judíowā nihcannitbut Jesús dih jepahna, queébtut Dioihwā í jumatdih Jesús á bohéatjidih Lucas cáacwādh át jéihyaship wut jī. Lucas ded pah yaádhdh, moh yéejnitdihbut Jesús á teo wáacátjidih chah át daacáp wut jī.

San Lucas ded pah á jumat:

1. Lucas Teófilodih á naóh jwíihat (1.1-4)
2. Juan Daabáni, Jesucristobut í cáac jumatji (1.5—2.52)
3. Jesús á teo jwíihat pínah játih, ded pah á yapatji (3.1—4.13)
4. Jesús Galilea baácboó jumnit, ded pah á chājatji (4.14—9.50)
5. Jesús Jerusalén tútchina behnit, ded pah á chājatji (9.51—19.27)
6. Jesús Jerusalén tútchiboó jumnit, ded pah á chājatji (19.28—21.38)
7. Jesús á wunat, á boo pud jéuwát (22.1—24.53)

Á daac jwíihat

1 ¹Wā dée Teófilo, weém Lucas meemdih bainí wā naóh daácipna caá. Jwī cātih Jesús á chājatjidih dawá cáacwā ít daac jwíihip tajī. ²Jesús á cáac jumni yeó jáapdih púú á péani yeó jáapna ájeéh jumnitji, ded pah á chājatdih ennitji, á naawátdihbut joinítji, jwíitdih í bohénap jī. ³Páant í bohéatdih joiníji weembút buu wā jéihyep buca. Pánih jéihnit, “Nin pah Teófilodih wā daac wūhuchah, á túibipna caá”, wā níj jengah joyóp be.* ⁴Páant níj jengah joinít, meemdih wā daac wahna caá,

ma joiníji doonádh tūi yoobópdih ma jéihyat pínah niijná.

Juan Daabáni á cáac jumat pínahdhíh ángel á naawát

⁵Jesucristo á cáac jumat pínah játih, Herodes Judea baácđih moón í maáh jum láa, Zacarías wut jumni sacerdoté át jumap wut jī. Caán Abías wut jumni sacerdotewā poómpdih bóo wut jī. Yad Elisabetbut Aarón juima mit jumap wut jī.* ⁶Queét chénewā Dios á enechah, nihat á wutátjidih tūi jepahnit ít jumap wut jī. ⁷Obohjeéhtih, Elisabet weh wihcannih wut jī. Pánihna, queét chénet pah behnitjeh

* 1.3 Hch 1.1 * 1.5 2Cr 24.10

jumna, weh wihcannitjeh máahna it chājap wut jī.

⁸Biíc semana Zacarías jumni sacerdotewā poómp Dioíh muúdh ñahwat en daonít pínah it túnt nuumúp wut jī. ⁹Biíc yeó jáapdh sacerdotewā ípí chājat pah, Zacaríasdih it ñiwip wut jī, Dioíh muúdh waadnít, chej jumnidih ā cáwat pínah niijná. ¹⁰Chej jumnidih í cáwat horadih waad béjnit, ā cáwachah, táahmant bóo tólihdih dawá cáacwā Diosdih úbh páina it chājap wut jī. ¹¹Zacarías chej jumnidih ā cáwachahjeh, Dios ā wahní ángel át jígohop wut jī. Chej jumni cáwat dah jéhiyepmant bóo buwámant át ñuhup wut jī. ¹²Pánihna, Zacarías caandíh en wúhi bejnit, búdí át úmup wut jī.

¹³Páant ā úmúchah ennit, ángel caandíh nin pah át niǵ naáwáp wut jī:

—Zacarías, ma úmca bojóo. Ma úbátndih Diosboó át joiná wut be. Yeedíh ā téi chājachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumnipna caá. Caandíh Juan ma wút búúhdhúp. ¹⁴Ñi wúh ā cáac jumúchah enna, búdí ñi wéibipna caá. Dawá cáacwábut biíc yoobó í wéibipna caá. ¹⁵Dios ā enechah, caán oboh jumni nihcan niít. Á ñíoni jumna, jiwá iguúh mac, pooni, poocannidihbut ā babhcan niít. Beh wiliúh wudah dítmah jum jwuhna, Táiini Espíritu ā wépatdih ā bífbohípná caá.* ¹⁶Ma wúh behna, dawá quíib buúdnít judíowádh Diosdih ā jwúub jepahat túutbipna caá. ¹⁷Dios ā wahní ā jéuwát pínahdih naóh waóhni pínah ā jumnipna caá. Dios ā wépat búdí bífbohna, Elíasji ā wép naáwátji pah muntih ma wúhbut biíc yoobó wép naóhni ā jumnipna caá. Páant ā naáwáchah joinít, behnitboó túnt nuumnít, í wehdih í téi oibipna caá. Túnidih yap yohnitbut túnt nuumnít, téi chájnit í jenah joyát pah muntih í jwúub jenah joibípná caá. Pánihna, Cristo ā jéuwát pínah játih, cáacwā túnt nuúm páinit í jumnipna caá, caandíh í téi jepahat pínah niijná, ángel Zacaríasdih át niǵip wut jī.*

¹⁸Páant ā niǵichah joinít, Zacarías ángeldih nin pah át niǵ úbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tigaá ma naáwátndih wá jéihbi? Weém behe caá. Wájeéh bólibut beh wili caá, át niǵip wut jī.

¹⁹—Weém Gabriel, Diosdih teo wúhni caá. Weém ájeéh jumnidih ā wahap be, nin téini doonádh meemdíh wá naáwát pínah niijná.* ²⁰Wá naáwátndih ‘Yoobópdih nihcan caá’, ma niǵ jenah joyát júb, meém jéih wehecanni ma jum jwúhbipna caá. Wá niǵat pah ā yapachahjeh, ma jwúub wéhebipna caá, páant muntih, ángel caandíh át niǵip wut jī.

²¹Zacarías maatápdih ā jígochah, táahmant bóo tólihdih úbh páinitboó it náhni dahwanap wut jī. ²²Pánihna, jwúub bac júóhni, jéih naóhcanjeh, queétdih áih téihyajíh át jenah júut naáwáp wut jī. Á jéih wehecach ennit, “Oo júmat déedih át en tagaá”, it niǵ jéhiyep wut jī.

²³Táttimah, Zacaríaswá í teo péanachah, áih muúboó át jwúub bejep wut jī.

²⁴Páant ā jwúub bejat táttimah, ájeéh bóli Elisabet mit wudú jumup wut jī. Wudú jumnit, bícǵih bóo téihya widh mit míic júutcap wut jī.

²⁵Pánih wudú jum wéina, nin pah mit míic niǵip wut jī, “Weém weh wihcannihji tíic náah jumnihdih jígah ennit, Dios weemdíh át teo wáacap taga. Weemdíh newé weép át wúhup taga, cáacwā weemdíh yeejép dooná í jwúub naóhcat pínah niijná”, mit niǵip wut jī.

Dioíh ángel Mariádih ā naáwát

²⁶Elisabet seis widh mi wudú jumúchah, Mariádih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih át jwúub wahap wut jī. Pánihna, Gabriel Galilea baácboó Nazaret táтчidih juibíni, María pebhna át juibínap wut jī. ²⁷María neonájeéh jum jwúhcannih José áa pínah wut jī. José Davidji juima wut jī. Caán David judíowá í chah maáh át jumup wut jī.*

* 1.15 Nm 6.3 * 1.17 Mal 4.5-6 * 1.19 Dn 8.16; 9.21 * 1.27 Mt 1.18

²⁸Gabriel Mariádih naáwádih jaibínit, nin pah caántdih át niijíp wut jī:

—¿Ma jum, Dios chah oinih? Dios majeéh ā jumna caá, át niijíp wut jī.
²⁹Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, María búdí mit jói wáhi bejep wut jī. Pánih jói wáhinít, caántjeh nin pah mit míic niij úabh joyóp wut jī: “¿Ded pah ā nihát pínahdih niij tígáá ā chāj, páant niijná?” mit niijíp wut jī.

³⁰Páant mi niij jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah át niij naáwáp wut jī:
 —iMa úmca bojóo, María! Dios meemdíh búdí ā wēi enna caá. ³¹Ded pah meemdíh yapat pínahdih naáwádih wā júóhna caá. Meém wudu pínah caá. Newé weépdih ma weh jumbipna caá. Caán ā cáac jumuchah, Jesús ma wut báudhdép.* ³²‘Dios chah wēpni wúéh caá’, caandíh ī niijbípna caá. David jumma jumna, David maáh ā jumatji pah Dios caandíh maáh ā waadábipna caá.

³³Pánihna, ma wúéh nihát judíowádih maáh ā jumbipna caá. Nihat bitadihbút maáh ā jumuchah, jwáub túnt nuumní pínah ā wihcan níit, át niijíp wut jī.*

³⁴Páant ā niijíchah joinít, María ángeldih nin pah mit niij úabh joyóp wut jī:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tígáá wā wudu jumbi? mit niijíp wut jī.

³⁵—Téini Espíritu meemdíh ā waadáchah, Dios ā wēpatjīh ma wudu jumbipna caá. Pánihna, ma wúéh téini, yéjeat wihcanni ā jumbipna caá. ‘Dios wúéh caá’, caandíh ī niijbípna caá. ³⁶Ma dée wili, Elisabetbút beh wili yuhna, wudu caá. Caántbút newé weépdih mi weh jumbipna caá. Búu bíic peihcanni widhjeh judhna caá, caánt mi weh jummat pínah. Jáap wili jumna, weh wihcannihji búu wudu caá búca. ³⁷Dios nihát jéihni dedé ā búwacan caá, ángel Mariádih át niijíp wut jī.*

³⁸Páant ā niijíchah joinít, María caandíh nin pah mit niij jepahap wut jī:

—Weém Diofh wili caá. Ma niijátji pah weemdíh ā yapa naáh, mit niijíp wut jī.

Páant mi niijíchah joinít, Dios pehbboó ángel át jwáub bejep wut jī.

María Elisabetdih enedih mi bejat

³⁹Ángel páant ā niiját túttimah, María waicanjeh mi dée wilidih enedih mit bejep wut jī. Caánt mijeéh bóo Zacaríasjīh Judea baác jeé cáfh bóo tútchidih it jumap wut jī. ⁴⁰Pánihna, íih muúná waád jaibínit, Elisabetdih mit úabh wut jī. ⁴¹Caántdih mi wúábúchah joinítjeh, Téini Espíritu mi weépdih ā weñanachah, tubit át wálinap wut jī. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbút Téini Espíritu búdí át weñanap wut jī. ⁴²María mi wúéh pínahdih ā jéihyanachah, búdí wéinít, nin pah Elisabet mit niij wēp naáwáp wut jī:

—María, nihát yaáhdih en beedánit, meemdíh wēi ennit, Dios át téi chájap taga. Ma wúéhdihbút ā téi chájipna caá. ⁴³Oboh jumnih wā jumuchah yuhna, wā Maáh íin pínah weemdíh enedih ma juyúchah, bainí wā wéican caá. ⁴⁴Ma wíhenachahjeh, wā weép wéina, áí wēp wálinap be. ⁴⁵Pánihna, Diofh ángel ā naáwátji pahjeh ā yapat pínahdih jenah joiná, meemdíh ā téi chájachah, bainí ma wéican níit, mit niijíp wut jī.

⁴⁶Páant mi niijíchah joinít, Mariábút nin pah mit wēi niij naáwáp wut jī:

“Jwí Maáh Diosdih búdí wā wéina caá.

⁴⁷Caán weemdíh téi ubnidih bainí wā wéican caá.*

⁴⁸⁻⁴⁹ Caandíh oboh teo wúhnh wā jumuchah yuhna, jígah ennit, weemdíh át teo wáacap taga. Dios wēpni, téini yoobát jumna, weemdíh chah téini át chájap taga. Páant ā chájachah jéihnit, nihát cáacwā, búu jumnit, túttimah jumnitbút ‘Caántboó Dios ā chah téi chájnih wut jī’, weemdíh ī niijbípna caá.

⁵⁰Det caandíh jepahnitdih jígah ennit, ápi teo wáacna caá. Jon játih jumnit, búu jumnitdihbút teo wáacnit, púú túttimah

* 1.31 Mt 1.21 * 1.32-33 2S 7.12,13,16; Is 9.7 * 1.37 Gn 18.14; Jer 32.16,27
 * 1.46-47 Is 61.10

- jumnitdihbut ã teo wáacbpna caá.
- ⁵¹ Ded pah náahna, ã wēpatjīh āpí chājap wut jī. Pānih chājnīh, ‘Weém túi jéihni caá’, níj jengah joinítidih teo wáaccan, búdí ã wēpatjīh át wah peetép wut jī.
- ⁵² Yeejépwā ī maáh wēpatdih át déuc wáyap wut jī. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, níj jengah joinítidih teo wáacnit, maáta dée át waadánap wut jī.
- ⁵³ Moh yeejnitdih táinidih át wūhup wut jī. Obohjeéhtih, dawá bíí dée bfbóhntiboodfīh wūhcanjeh, bíáboó át wahap wut jī.
- ⁵⁴ Jwiít caandīh teo wūhnit judíowādīh jīgah ennit, át teo wáacap wut jī.
- ⁵⁵ Bíic yoobó mūntih jwī n̄o Abraham ã juimenádīh jīgah ennit, át teo wáacat pínahdih jwī n̄owājīdih át naáwáp wut jī”, * María mit níj wēi naáwáp wut jī.*
- ⁵⁶ Pānih juibínihji Elisabetjeéh bíic peihcanni widh mit jum jwūhup wut jī. Táttimah, míh tātchina mit jwúub bejep wut jī.

Juan Daabáni ã cáac jumat

⁵⁷ María mi jwúub bejat táttimahbit, Elisabet mit weh jumup wut jī. Newé weépdih mit túuhup wut jī. ⁵⁸ Míih m̄uu pébh jumnit mi déewābut Dios caántdih jīgah ennit ã teo wáacat doonádih joinít, mijeéh búdí it weñep wut jī. ⁵⁹ Ocho yeó jáap táttimah, sacerdotewādīh caandīh quehli nah yapat chóodih it bóodat túutup wut jī. Páant judíowā ípí chājap wut jī. Caandīh beheih wūtjeh it búudhdíhip wut yuh jī. * ⁶⁰ Obohjeéhtih, páant ī níjíchah joinít, ã únboó nin pah mit níjíp wut jī:

—Zacaríaš nihcan caá. Juan caá ã wūt pínah, mit níjíp wut jī.

⁶¹ —Obohjeéhtih, ñi déewā poómpdih Juan wūt jumni ã wihcan caá, cáacwā caántdih it níjíp wut jī.

⁶² Páant níj péanit, queét Zacaríašdih téihyajīh it júutup wut jī, “¿Dedé tigaá wūt ma búudhbi?” níjnā. ⁶³ Páant ī júutuchah ennit, Zacaríaš áih téihyajīh daacát naadhí júut úubhñit, “Juan caá ã wūt”, át níj daacáp wut jī. Páant ã daacáchah en wáhi bejnit, queét nihát it joí yai ññh bejep wut jī. ⁶⁴ Pānih daácnajeh, wéhecanniji át jwúub wéhenap wut jī, páant mūntih. Pānih wéhenit, Diosdih búdí át wēi naáwáp wut jī. ⁶⁵ Pānihna, nihát ī pebh jumnit búdí it wáhi bejep wut jī. Páant ã yapat doonádih joinít, nihát cáacwā, Judea baácboó jumni jeé cáth jumni tātchinadīh moón it míic wéhenap wut jī. ⁶⁶ Pānih míic wéhenit, Dios caandīh ã túi chājachah jéihñit, “¿Caán wébit ded pah chājni pínahna tigaá?” búdí it níj jengah joyóp wut jī.

Zacaríaš Diosdih ã wēi naáwát

⁶⁷ Táini Espiritu Zacaríašdih ã weñanachah, ã wēpatjīh nin pah Diosdih át níj wēi naáwáp wut jī:

⁶⁸ “¡Jwiít judíowā jwíípí wēini Diosdih búdí wā wēina caá! Jwiít áih cáacwādīh teo wáacadih jūóhñit, chéonit panihñit jwí jumcat pínah níjnā, nemépwā ī maáh ã wēpatdih ã déucbpna caá.

⁶⁹⁻⁷⁰ Jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitji nin pah it níj daacáp tajī: ‘Diosdih teo wūhni David juima chah wēpni jumna, jwiít áihwādīh teo wáacnit, iiguípnā jwí bejat déedih túi úbni pínahdih Dios ã wahbpna caá, ⁷¹ jwiítidih eníhcannit ī wēpatdih ã déucuchah, jwí túi jumat pínah níjnā.

⁷²⁻⁷³ Pānihna, jwí n̄owādīh ã naáwátji pahjeh mūntih, jīgah ennit, jwiítidih ã teo wáacbpna caá. Nin pah jwí n̄o Abrahamjīdih át níjíp wut jī:

⁷⁴ “Ma juimenádīh eníhcannit ī wēpatdih wā déucbpna caá, úmcanjeh, weemdīh ī weñat pínah níjnā.

⁷⁵ Pánihna, nin baáčboó jum jwəhñit, wā enechah, táinitjeh wíihwā ī jum̄bipna caá”, Abrahamdih āt niijíp wut jī”, Dios naáwátđih naóh yapanit ī niij̄ daacáp tajī”, Zacarías Diosdih āt niij̄ wēi naáwáp wut jī.

⁷⁶ Diosdih páant niij̄ péanit, ā wūúhdih jwəh nin pah āt jwəub niij̄ naáwáp wut jī:

“Wūúhā, jwī Maáh jwiítđih túi ubni pínah ā jūúwátđih naóh waóhni ma jum̄bipna caá. ‘Dios naáwátđih naóh yapani caá’, meemđih ī niij̄bipna caá.*

⁷⁷ Jwiít̄ áihwāđih jwī yéejatđih yohñit, iiguípna jwī bejat déedih ā túi ubat pínahđih ma naóh̄bipna caá.

⁷⁸ Jígah en teo wáacñit, jwiítđih túi ubni pínahđih Dios jeámant ā wahbipna caá, baabát panih̄ipboó jwī jum̄at pínah niijná.

⁷⁹ Wunatđih úumna, đupúát panih̄ipboó jum̄nitđih jiiát déedih ā wūh̄bipna caá, túini namáđih ī jiī en bejat pínah niijná”,* Zacarías āt niij̄ wēi naáwáp wut jī.

⁸⁰ Pánihna, Zacarías wūúh āt behep wut jī. Dios ā túi teo wáacachah, caolih júut̄l̄hni, caandih̄ túi jepahni āt behep wut jī. Pánih behñit, judfowāđih ā bohéat pínah játih muú wihcapboó āt jum̄ap wut jī.

Jesucristo ā cáac jum̄at (Mt 1.18-25)

2 ¹⁻² María mi weh jum̄at pínah játih, Cirenio Siria baáčđih moón ī maáh jum̄ láa, César Augusto Roma tútchimant jum̄na, nihat baáčđih moondih̄ wətni āt jum̄ap wut jī. Démoón cáacwā ī jum̄atđih jéihyat túut niijná, nihat cáacwāđih iih wətnad̄ih āt daacát túut̄ap wut jī. Caandih̄ náahna, nihat cáacwāđih ā daáčni núodih̄ āt wahap wut jī. Páant ā ch̄ajat túutni yeó jāap ī jwíih wūt daacát yeó jāap wut jī. ³Páant

ā wutuchah joinít, nihat cáacwā ī nuowāji ī cáac jum̄ni tútchina yoobó wūt daacáđih īt bejep wut jī. ⁴⁻⁵ Josébūt yad pínah̄jīh īt bejep wut jī. María wud̄u jum̄na yuhna, Galilea baác Nazaret tútchimant, púú Judea baác Belén tútchina mit bejep wut jī. Belén tútchidih̄ Davidji āt cáac jum̄ap wut jī. Pánihna, David juima jum̄na, José yad̄jīh Belén tútchina wūt daacáđih īt bejep wut jī.

⁶⁻⁷ Queét chénewā Belén tútchiboó juib̄n̄it, dawá cáacwā ī jum̄uchah, úwat muuná ā yáwachah, momo jiwíwā úwat tólih̄boó Joséwā īt úw̄ap wut jī. Caánboó jum̄na, María mi jāap bácađih bóodih̄ mit weh jum̄ap wut jī. Pánih weh jum̄ péanit, mi wūúhdih̄ yéguéh̄jīh túi pin bojñit, momo jiwíwā jeémát yacat pahđih mit cáagap wut jī.

Ovejawāđih en daonít Jesúsdih̄ enedih̄ ī bejat

⁸Páant mi weh jum̄ni chei, Belén tútchi jwéejđih ovejawāđih en daonít iih ovejawāđih en daoná īt ch̄ajap wut jī. ⁹Páant ī en dawáchah, Dioiñ ángel queéđih̄ āt jígohop wut jī. Pánih jígohñit, búdí ā yeh iiguíchah enñit, búdí īt úum̄ap wut jī.

¹⁰Páant ī úum̄uchah enñit, ángel queéđih̄ nin pah āt niij̄ naáwáp wut jī: “iN̄i úum̄ca bojoó! iN̄i joyoó! Búdí n̄i weñat pínah túini doonáđih̄ yeebđih̄ naáwáđih̄ jūóhna caá wā ch̄ajap. Caán doonáđih̄ joinít, nihat cáacwābūt búdí ī wēibipna caá. ¹¹Butéh Daviíh̄ tútchidih̄ cáacwāđih̄ túi ubni pínah ā cáac jum̄ap be. Caán Dios ā wahn̄i Cristo, nihat cáacwā ī maáh pínah caá. ¹²Wā niijníđih̄ n̄i bid juyúchah, momo jiwíwā jeémát yacat pahđih̄ yéguéh̄ ch̄oojīh̄ pin bojñi, ā lajbipna caá”, āt niij̄p wut jī.

¹³Ángel queéđih̄ páant ā niij̄ichahjeh, dawá ángelwā ájeéh̄ jígohñit, Diosdih̄ nin pah īt niij̄ wēi naáwáp wut jī:

¹⁴ “iNihat jeáboó jum̄nit Dios wēpnidih̄ ī weñe naáh! iNin baáčboó ā oinit ī túi jum̄u naáh!” īt niij̄p wut jī.

* 1.76 Mal 3.1 * 1.79 Is 9.2

¹⁵Ángelwā queétdih páant niíf naóh péanit, Dios ā jumapboó it jwáub bejep wut jī. Í jwáub bejat túttimahbitjeh, ovejawādh en daonit nin pah it miíc niijíp wut jī:

—Chóbe, Belén tútchina Dioíh ángel jwiítidih ā niijátidih enjīh, it niijíp wut jī.

¹⁶Páant niijnít, Belén tútchina wépép caandíh enedih it bejep wut jī. Pánih bej, caanná juibínit, María, José, wébítidihbat it enep wut jī. Wébít momo jiwíwá jeémát yacat pahidih át lajap wut jī. ¹⁷⁻²⁰Pánih bid juinít, ángel ded pah ā niijátidih Mariawādh it naóh yapanap wut jī. Pánih en péanit, íh ovejawá pehbóo it jwáub bejep wut jī. Pánih bejnit, ángel queétdih ā niijátjī pahjeh ennitjī Diosdih búdí it wēi naáwáp wut jī. Nihat í jwááhnitidihbat it naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah joinít, cáacwā it joí wúhi bejep wut jī. Obohjeéhtih, beh wilibóo wébítidih páant í niijátjidih caántjeh búdí mipí jenah joyóp wut jī.

Dioíh muáboó Jesúsdi h í ub bejat

²¹Jesús ā cáac jumniiji ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādhíh áih quehli nah yapat chóodih it bóodat tútup wut jī. Páant judíowā ípí chájap wut jī.* Pánih bóod péanit, ā íin wudú jumat pínah játih ángel ā niijátjī pahjeh caandíh Jesús it wūt báudhdap wut jī.*

²²Biíc widh túttimah, Moisés ā wutatjī pah cháj péanit, mi wúhdih Diosdih wúhat tút niijná, Jerusalenna it ub bejep wut jī. ²³Pánih wúhnit, Dios nin ā wutatjidih it jepahap wut jī: “Jáap báahdih bóo newé weép ā jumuchah, weemdíh ní wúhuú. Caán wíih, weemdíh teo wúhni pínah caá”,* Dios át niíf wutup tají. ²⁴Pánihna, Jerusalenna Dioíh muédhíh juibí, jopwādhíh jiiib chájnit, sacerdotewādhíh it wúhup wut jī, Diosdih í cáo wúhat pínah niijná. Pánih chájnit, Dios nin ā wutatjidih it jepahap wut jī: “Chénewá jopwādhíh ní wúhuú weemdíh, jáap báahdih bóodih tút nuumná”, Dios át niíf wutup tají. Pánih

chájna, í weh jumat túttimah, nihat Dios ā wutatjidih it cháj péanap wut jī.*

²⁵Caán láa Dios naáwátidih túi jepahni, Simeón wut jumni, Jerusalén tútchidih át jumup wut jī. Caán Diosdih túi wēini jumna, Dios ā wahní judíowādhíh túi ubni pínahdih páina át chájap wut jī. Caandíh Túini Espiritu ā wēpat búdí át jumup wut jī. ²⁶Pánih jumna, nin pah caandíh átát niíf jéihyanap wut jī: “Ma wunat pínah játih Dios ā wahní Cristo, áih cáacwādhíh túi ubni pínahdih meémboó ma enbipna caá”, át niijíp wut jī. ²⁷Pánihna, caandíh Dioíh muéna Túini Espiritu át bejat tútup wut jī. Joséwá Jesúsdi h í ub waad béjehah, Dios ā wutatjī pah chájat tút niijná, Simeón queétdih át jwááap wut jī. ²⁸Pánih jwááhnit, Túini Espiritu caandíh ā jéihyanachah, wébítidih át ub túhup wut jī. Ub túhnit, nin pah Diosdih át niíf wēi naáwáp wut jī:

²⁹⁻³⁰ “Maá, meém ma niijátjī pahjeh míih cáacwādhíh túi ubni pínahdih ma wahnidih buú wā enna caá. Weém, meemdíh teo wúhni, buú wā wunuchah, ā túi bípna caá, buca.

³¹Nihat cáacwā í enechah, meém nindih mat wahap taga, cáacwā iiguipna í bejat déedih ā túi ubat pínah niijná.

³²Nin tígáa nihat judíowā nihcannitdih ded pah Dios ā jumatdih ā jéihyabipna caá. Páant ā jéihyanachah, judío ā jumuchah jéihnit, bitaboó míih judíowādhíh í túi wēibipna caá”,* Simeón át niijíp wut jī.

³³Páant ā niijíchah joinít, Joséwá búdí it wēi jenah joyóp wut jī. ³⁴Túttimah, Simeón queétdih wēinit, “Dios yeebdíh ā túi chájna naáh”, niijnít, Mariadih jwuh nin pah át jwáub niíf naáwáp wut jī:

—Nin wā naáwátidih ma túi joyóo. Nin wébít Dios ā wahní caá. Dawá judíowā caandíh í náahcatjī peéh í buúdbípna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowā caandíh náahnit, í túi jumbipna caá. Caán Dios ā weñat pínahdih jéihyani ā jumuchah

* 2.21 Lv 12.3 * 2.21 Lc 1.31 * 2.23 Ex 13.2,12 * 2.22-24 Lv 12.6-8 * 2.32 Is 42.6; 49.6; 52.10

yuhna, dawá caandíh yap yohnit, yeejép í naóhbiþna caá. ³⁵Nihat cáacwá ded pah í jengah joyátdih jéihyani pínah Dios nin webítidih át wahap taga. Obohjeéhtih, meémboó búdí ma jígahþina caá, Simeón caántdih át niijíp wut jī.

³⁶Caanjíh beh wili Ana wūt jumnihbūt mit jumap wut jī. Caántbūt Dios naáwátdih naóh yapanih wut jī. Caánt Fanuelji nuám, Aserji juimená poómpdih bóli wut jī. Caánt jáap beh toáhnih jumna, mit áa jumap wut jī. Obohjeéhtih, siete jópchijeh caántdih bíbohñit, mijeéh bóo át éemp wunap wut jī. ³⁷Pánih éemp wunnih jumna, ochenta y cuatro jópchi bíbohñit, Dioíh mué díftboó mipí jumap wut jī. Yeó jáap jumap pah, chei jumap pahbūt jeémp jwuhcan, Diosdih mipí wēi uúh jáanap wut jī. ³⁸Caán horadih pohba Joséwá pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibí, Jesúsdi h enna, Túini Espíritu á jéihyanachah, Diosdih mit wēi naáwáp wut jī. Dios á wahni, queétdih túi ubni pínahdih judíowá ípí páñap wut jī. Pánihna, Jesús í bidni á jumatdih nihat queétd pánitdih mit naáwáp wut jī.

Nazaret tátchiboó í jwáub bejat

³⁹Joséwá nihat Dios á wutatji pah chá j pēa, jwáub bejnit, Belén tátchidih ít jam jwuhap wut jī. Túttimah, Galilea baác í jumnijí Nazaret tátchina ít jwáub bejep wut jī. ⁴⁰Í wūúh túi behñit, caolih júutíhñijeh jumna, Dios á weñat pínahdih át túi jéihyep wut jī. Pánihna, Dios caandíh túi wēi ennit, búdí át teo wáacap wut jī.

Jesús doce jópchi á bíbohochah, Dioíh muúná caandíh í numah bejat

⁴¹Oveja wūúhdih í mao jeémát yeó jáap, Pascua í niijní, paacánni pandihbūt í jeémp wēi láa, Dios á wutatjidih jepahñit, nihat judíowá jópchi jumap pah, Jerusalén tátchidih ípí míic wáac juibínap wut jī. Jesús mánabūt jópchi jumap pah Jerusalénna ípí aab béjep wut jī. ⁴²Jesús doce jópchi bíbohñit, caanbút á mánajeéh

át bejep wut jī. ⁴³Pánih juibínit, í wēi jeémát á beedéchah, í chéenwá bífcdih Joséwá Nazaret tátchina ít jwáub dei bejep wut jī. Obohjeéhtih, á mána í jéihchah yuhna, Jesús Jerusalénboojéh át chāwáp wut jī. ⁴⁴“Dawá jwí bejehchah, jwí wūúh jwí déewājeéh á jumna nacaá”, ít niij jengah joyóp wut jī. Páant niij jengah joiná, nihat yeó jáap bejnit, cheyeh caandíh ítih bidip wut yah jī. Obohjeéhtih, ít bid juicáp wut jī. ⁴⁵Pánih bid juicán, Jerusalén tátchina bididih ít jwáub bejep wut jī.

⁴⁶Jerusalénna jwáub juibínit, caanná í wūúhdih búdí ít bidip wut yah jī. Chéne yeó jáap túi bid, bíh yeó jáapdih ít bid juyáp wut jī, buca. Dioíh mué díftna Moisés á wutatjidih bohénit cátdíh cháudñit, queétdih joiná, uúh joí enna át chājap wut jī. ⁴⁷Beh joinít, á túi jepahachah, nihat caandíh joinít búdí ít joí wáhi bejep wut jī. ⁴⁸Pánihna, á mána Dioíh muúná waád juibínit, caanná behñitjeéh á cháuduchah ennit, queétd búdí ít wáhi bejep wut jī. Páant á chājachah ennit, á íin nin pah mit niij uúh joyóp wut jī:

—¿Wūúhá, dépanih tigeá jwítdih páant ma nih chá j? Ma joyoó, ma íbijíh meemdíh búdí jwí bidip be. Meemdíh bid juicán, búdí jwí náhni dahwanap be, mit niijíp wut jī.

⁴⁹—¿Dépanih tibeé weemdíh ñi bid? ¿Wá ípíh muúboó á náahatdih chá jni wá jumatdih ñi jéihcannit beé? Jesús queétdih át niij jepahap wut jī.

⁵⁰Obohjeéhtih, ded pah á niijátdih ít beh joicáp wut jī.

⁵¹Caandíh bid juinít, Nazaret tátchina ít numah jwáub dei bejep wut jī. Caanná jwáub dei juibínijí behna, á mánadih á pí túi jepahap wut jī. Obohjeéhtih, beh wili nihat páant á chájatjidih búdí mipí jengah joyóp wut jī. ⁵²Jesús túi jéihñijeh át behep wut jī. Páant á jumachah, Dios caandíh búdí át wēi enep wut jī. Cáacwábūt bíic yoobó caandíh ít weñep wut jī.*

* 2.39 Mt 2.23 * 2.41 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 2.52 1S 2.26; Pr 3.4

Juan Daabáni mué wihcapboó
Dios naáwátdih á naóh yapaat
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3¹⁻²Táttimah, Zacarías wúüh Juan behna, mué wihcapboó á jumuchah, Dios caandíh át jwíh naáwát tútutur wut jī. Caán láa Roma tútchidih moón ī maáh Tiberio César quince jópchi maáh át jumur wut jī. Poncio Pilato Judea baácdih moón ī maáh át jumur wut jī. Herodes Galilea baácdih moón ī maáh át jumur wut jī. Á úd jeñé Felipe Iturea baácdih moón, Traconite baácdih moón bícdih ī maáh át jumur wut jī. Lisaniás Abilinia baácdih moón ī maáh át jumur wut jī. Páant ī maáh jumuchah, Anás Caifásbut sacerdotewā ī maáta īt jumur wut jī. ³Caán láa, Juan mué wihcapboó á jumuchah, Dios caandíh át naáwát tútutur wut jī. Pánihna, Dios á naáwát tútuchah joinít, Juanboó Jordán muj pebh dei juibínit, át táoh naóh jibip wut jī. Nin pah ápi níj naóh bohénar wut jī: “Nī yéej chájatdih cádahnit, túiniboodíh nī túet nuumú. Páant nī túet nuumúchah, Dios nī yéejatdih á yohbipna caá. Páant nī chájachah, yeebdíh wā daabábipna caá, nī yéejat yohat júttat pínah níjñá”, cáacwádh át níijp wut jī.

⁴Jan játih Dios naáwátdih naóh yapani Isaías, nin pah Juan á chájat pínahdih át níj naóh daacáp wut jī.

“Dios naáwátdih naóh yapani mué wihcapboó jumni nin pah á níj ñaac bohéipna caá: “Jwí Maáh á júuwát pínah játih nī yéej chájatdih cádah, túiniboodíh túet nuumnít, caandíh nī táí páñaá.

⁵Det jígah náah jumnitdih á teo wáacipna caá. Obohjeéhtih, det “Weém nihat jéihni, dedé weemdíh judhdát wihcan caá”, níj jenah joinítidih ī wépatdih jwí Maáh á déuc wáibipna caá. Det bíaboó jenah joinít ī jenah joyátdih á yoobábipna caá.

⁶Pánihna, nihat cáacwā yoobópdih ī jenah joibípna caá, iiguípna ī

bejatji déedih Dios á táí ubatdih ī jéihyat pínah níjñá”, á níj naóhhipna caá”, Isaías át níj daacáp wut jī. *(Is 40.3-5)*

⁷Dawá cáacwā Juan pebhna īt juibínar wut jī, queétdih Juan á daabáat pínah níjñá. Á pebhna juibínitdih nin pah ápi níj naáwáp wut jī: * “Yeeb yeena caá nī chájap! iMaiwā panihnit yeejépwā jumna, peéh chájat pínahdih úum jweífihnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeeb nī yéej chájatdih nī cádahfícat jíib, Dios yeebdíh á peéh chájachah, nī jéih jweicán níit. ⁸Nī yéejatdih cádahnit, túiniboodíh túet nuumát caá yeebdíh náahap. ‘Abrahamjidih Dios át wéi enep wut jī. Pánihna, á juimená jwí jumuchah, jwiítdihbut á táí wéi enna caá, nī níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Yeejé nī chájachah ennit, á wéican caá. Nī joyoó. Dios náahna, Abrahamji á juimená pah nin jee dáhnadih á jéih túet nuumná caá.*

⁹Wápchi mínah áih wápchidih en dawát pah, yeebdíhbut Dios á en daoná caá. Biquí nahna yeejé á quehechah enna, tib yohnit, áih náatnadihbut á pud yohbipna caá. Pánih péanit, caan náhdih, áih náatnadihbut á cáo yohbipna caá. Páant á chájat pah muntih, yeejé nī chájachah enna, Dios yeebdíhbut iiguípna á wahbipna caá”, Juan át níijp wut jī.*

¹⁰Páant á níjíchah joinít, cáacwā Juandih nin pah īt níj wúbh joyóp wut jī: —¿Ded pah tígáá jwí túet nuumbí? īt níijp wut jī.

¹¹—Ded chéne yégueh chóo bíbohni yégueh wihcannidih á wáhu naáh. Jeémát bíbohni but jeémát wihcannidih á wáhu naáh, queétdih át níj jepahap wut jī.

¹²Romanowā maáta ī wúbat túetni dinerodih wúbh wúhni but daabáat túet níjñá, Juan pebhna juibínit, nin pah īt níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Bohéní, jwiítoó ded pah tígáá jwí túet nuumbí? īt níijp wut jī.*

¹³—Nī maáta ī wúttat pah bóojeh nī wúwúp. Chah nī wúbatdih nī cádaháá, queétdih át níijp wut jī.

* 3.7 Mt 12.34; 23.33 * 3.8 Jn 8.33 * 3.9 Mt 7.19 * 3.12 Lc 7.29

¹⁴Biquína soldadowābut caandfh nin pah it niŋ wūbh joyóp wut jī:

—¿Jwíftbut ded pah tigaá jwí túut nuumbí? it niijíp wut jī.

—Bíh pah bóonadih en ñinahnit, ñi dúuc wáica bojóo. Dawá láa néo náahna, cáacwādh yee naóh úumanit, nemat muúboó bejihcan í jīb chājatdih ñipí wutna caá. Páant ñi chājatdih ñi cādahaá. Ñi tewat jībdiyhewē ñeinit, ñi teweeé, át niijíp wut jī.

¹⁵Nihat judfowā Dios ā wahní queétdih tūi ubni pínahdih it bidip wut jī. Pánihna, Juan páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah it niŋ jenah joyóp wut jī: “¿Nin Dios ā wahní jwí páini naniít?” it niijíp wut jī. ¹⁶Obohjeéhtih, Juan queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Weém yeebdíh mahjīhewē wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni, chah wēpni ā jumna caá. Páant ā jumachah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niŋ jenah joiná caá. Caánboó mahjīh daabáat panihni, yeebdíh Túini Espírítu ā wēpatdih búdí ā wāhbična caá. Caán ā wēpat tūu iigát panihniŋh ñi yeejatdih cáwat pah ā chājbipna caá, jwúub yeej chājíhatdih ñi jenah joicát pínah niijná. ¹⁷Trigo teoni panihni caá. Aih chóonadih caóh caj péanit, caán tíbna yoobátdihjeh wuh wūhboó júi yacnit, áih muúboó ā ámhobipna caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chóonaboodíh ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājat pah, wā túttimah jūóhni caandfh jepahnitdih ā tūi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandfh jepahcannitboodih iiguípna ā wahbipna caá. Caán iigát dedé ā noón dūbcan níit”, át niijíp wut jī.

¹⁸Páant niijnít, bíh naawátjīhbut Juan cáacwādh ápi bohénah wut jī, túut nuumnít, iiguípna í bejcat pínah niijná.

¹⁹Galilea baácđih moón í maáh Herodes ā úd Felipe áa Herodíasdih ā dúuc wái áa jumatji peéh Juan át jūihñup wut jī. Nihat bíh yeejép ā chājatjidiyhbut át jūihñup wut jī. ²⁰Páant ā niŋ jūihñatji jīb Herodes Juandih jóíhcan, át nemat túutup wut jī. Pánih chājna, chah át yoób yeej bejep wut jī.*

Juan Jesúsđih ā daabáat

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹Nemat muúboó Herodes ā nemat pínah játih, Juan cáacwādh ā daabánachah, Jesúsbut ā pebhna daabáat túutudih át juibínah wut jī. Páant ā daabáat túttimah, Jesús Diosđih ā wūbúchah, jeá át jéweah bejep wut jī.

²²Páant ā jéweah bejchah, jop pah jígohni Túini Espírítu jeámant dei jūóhni, caandfh át jwí jaamáp wut jī. Páant ā jwí jaamáchah, jeámant Dios Jesúsđih nin pah át niŋ naawáp wut jī: —Meém wā wūúh, wā oini caá. Meemđh búdí wā wēina caá, át niijíp wut jī.*

Jesús ā nuowā í wūt

(Mt 1.1-17)

²³Túini Espírítu ā dei jūúwát túttimah, Jesús treinta jópchi bíbohni, cáacwādh át bohé jwíhip wut jī.

Nit wut jī Jesús ā nuowā: “José ā wūúh caá”, cáacwā it niŋ jenah joyóp wut yuh jī.

José Elí ā wūúh
át jumup wut jī.

²⁴Elíboó Matat ā wūúh
át jumup wut jī.
Matatboó Leví ā wūúh
át jumup wut jī.
Levíboó Melqui ā wūúh
át jumup wut jī.
Melquiboó Jana ā wūúh
át jumup wut jī.

Janaboó José ā wūúh
át jumup wut jī.

²⁵Joséboó Matatías ā wūúh
át jumup wut jī.
Matatíasboó Amós ā wūúh
át jumup wut jī.
Amósboó Nahúm ā wūúh
át jumup wut jī.
Nahúmboó Esli ā wūúh
át jumup wut jī.
Esliboó Nagai ā wūúh
át jumup wut jī.

²⁶Nagaiboó Maat ā wūúh
át jumup wut jī.

* 3.19-20 Mt 14.3-4; Mr 6.17-18 * 3.22 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mr 1.1; Lc 9.35

- Maatboó Matatías ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Matatíasboó Semei ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Semeiboó Josec ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Josecboó Judá ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 27 Judáboó Joanán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Joanánboó Resa ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Resaboó Zorobabel ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Zorobabelboó Salatiel ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Salatielboó Neri ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 28 Neriboó Melqui ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Melquiboó Adi ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Adiboó Cosam ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Cosamboó Elmadam ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Elmadamboó Er ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 29 Erboó Josué ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Josuéboó Eliezer ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Eliezerboó Jorim ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Jorimboó Matat ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 30 Matatboó Leví ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Levíboó Simeón ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Simeónboó Judá ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Judáboó José ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Joséboó Jonam ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Jonamboó Eliaquim ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 31 Eliaquimboó Melea ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Meleaboó Mena ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- Menaboó Matata ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Matataboó Natán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 32 Natánboó David ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Davidboó Isaí ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Isaíboó Obed ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Obedboó Booz ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Boozboó Sala ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Salaboó Naasón ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 33 Naasónboó Aminadab ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Aminadabboó Admin ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Adminboó Arni ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Arniboó Esrom ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Esromboó Fares ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Faresboó Judá ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 34 Judáboó Jacob ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Jacobboó Isaac ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Isaacboó Abraham ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Abrahamboó Taré ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Taréboó Nacor ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 35 Nacorboó Serug ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Serugboó Ragau ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Ragauboó Peleg ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Pelegboó Heber ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Heberboó Sala ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Salaboó Cainán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
- 36 Cainánboó Arfaxad ā wūúh
 āt jumup wut jī.

Arfaxadboó Sem ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Semboó Noé ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Noéboó Lamec ā wūáh
 át jumup wut jī.
 37 Lamecboó Matusalén ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Matusalénboó Enoc ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Enocboó Jared ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Jaredboó Mahalaleel ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Mahalaleelboó Cainán ā wūáh
 át jumup wut jī.
 38 Cainánboó Enós ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Enósboó Set ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Setboó Adán ā wūáh
 át jumup wut jī.
 Adánboó Dios wūáh,
 ā jwíih chājnjiji,
 át jumup wut jī.

**Nemépwā ī maáh
 Jesúsdiĥ ā yéejaíĥat**
 (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 ¹⁻²Juan Jesúsdiĥ ā daabánachah, Túini Espírĥtu caandĥ ā yáwachah, Jesús Jordán mujmat át jwúeb aab béjep wut jī. Jwúeb aab béjnit, Túini Espírĥtu caandĥ muú wĥcapboó át numah bejep wut jī. Caánboó cuarenta yeó jáap ā jumuchah, Satanás, nemépwā ī maáh, caandĥ átiĥ yeejép chájat túutup wut yuh jī. Páant bó yeó jáap caánboó jumna, Jesús jeémpcan, nuugúp wunna át chájap wut jī.

³Páant ā nuugúp wunuchah jéihnit, Satanás caandĥ nin pah át niĥ naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūáh jumna, can jee dáhdĥ “Pan dah ma jumúá”, ma niĥjĥ, át niĥjĥ wut jī.

⁴—Páant wā chájcan niĥ. Dios naáwátđiĥ naóĥ yapani nin pah át niĥ daacáp tajĥ:

‘Jeémátđiĥjeh pohba ī jeéméchah, cáacwáĥ caolĥ tĥi booni panĥni ā jumcan niĥ’, át niĥ

daacáp tajĥ,

(Dt 8.3)

Jesús Satanásdiĥ át niĥ jepahap wut jī.

⁵Páant ā niĥ jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdiĥ Satanás át numah púuh laab béjep wut jī. Caán jeejĥna púuh laab juibĥnit, niĥat cáacwā ī jumat yoobó Jesúsdiĥ át júutup wut jī. Niĥat bícdĥiĥ náap jígoh, át buúđáĥ bejep wut jī. ⁶Pánĥiĥ júutnit, nin pah caandĥ át niĥjĥ wut yuh jī:

—Niĥat baácboó jumnit ī maáh wēpat weemđĥiĥ wūhniĥi caá. Ded wā wūhĥnidĥiĥ wā jéiĥ wūhna caá. ⁷Pánĥihna, meém bóđiĥa caj yoh nájnit, ‘Meém niĥatđiĥ chah maáh caá’, weemđĥiĥ ma niĥjĥchah joinĥt, niĥat ī maáh wēpatđiĥ meemđĥiĥ wā wūhbiĥna caá. Niĥat míĥ pĥnah ā jumbiĥna caá, Satanás Jesúsdiĥ át niĥjĥ wut jī.

⁸—Páant wā chájcan niĥ. Dios naáwátđiĥ naóĥ yapani nin pah át niĥ daacáp tajĥ:

‘Ma Maáh Diosdiĥjeh wéinit, ā wutatđiĥjeh ma jepahaá’, át niĥ daacáp tajĥ, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdiĥ át niĥjĥ wut jī.

⁹Páant ā niĥjĥat túttimah, Jerusalén túttchina Dioĥiĥ muúboó Satanás Jesúsdiĥ át numah bejep wut jī. Dioĥiĥ muú jap bóo muú wut jī. Caanná numah juibĥnit, Satanás caán muú chah jap bóo jumni waolĥ beo nah yapatboó Jesúsdiĥ át nuĥat túutup wut jī. Pánĥiĥ nuĥat túutnit, nin pah át niĥ naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūáh jumna, meemđĥiĥ ā wapap pĥnahđiĥ júutat túut niĥjĥná, ninmamt ma náap jéen bejeé. ¹⁰Davidji nin pah ā niĥ daacátjĥidĥiĥ ma túi náhninaá:

‘Dios áĥiĥ ángelwáđiĥ meemđĥiĥ ā en dawát túutbiĥna caá.

¹¹Pánĥihna, meemđĥiĥ ī jípónĥiĥ teobiĥna caá, jee dáĥboó míĥ jíttcha ā buug lájcat pĥnah niĥjĥná’, át niĥ daacáp tajĥ, (Sal 91.11-12) Satanás caandĥ át niĥjĥ wut jī.

¹²—Páant wā chájcan niĥ. Nin pah Dios naáwátđiĥ naóĥ yapani át niĥ daacáp tajĥ:

‘Ñi Maáh Dios ā niĥjĥatjĥidĥiĥ
 “¿Yoobópđiĥ niĥt?” niĥ jéiĥfhna,

caandih ñi chājat tūtca bojó’,
āt niŷ daacáp tajī, (Dt 6.16)

Jesús caandih āt niŷ jepahap wut jī.

¹³Pánih yee naóh péanit, Satanás
Jesúsdih cádah jwúub bejnit, ā jwúub
yéejaat pínah yeó jáapdiŷ āt páñap wut
jī.

Galilea baácđih moondih
Jesús ā bohé jwíłhat
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴Páant Satanás ā chājat túttimah,
Jesús Galilea baácna jwúub juibínit,
Túini EspírITU búdí ā wēpatjīh āt táoh
bohé jwíłhip wut jī. Páant ā bohéát
doonádih cáacwā it naóh peetép wut jī.
¹⁵Pánih táoh bohénit, judíowā ī bohéát
mũuná waadnit, queétdih āpí bohénap
wut jī. Páant Dios naáwátđih ā
bohénachah, nihāt caandih joinit it wēi
naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó
Jesús ā jwúub juibíát
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶Pánih bohé jibnit, Nazaret, ā behni
tútchina āt jwúub juibínap wut jī. Pánih
jwúub juibínit, judíowā ī chooát yeó
jáapdiŷ, āpí chājat pah caanbút ī míc
wáacat mũudih āt waadáp wut jī. Pánih
waád juibí chũudniŷi ñah ñuh bejnit, Dios
naáwátđih en naáwát túut niŷná, naóhniŷ
ī ñuhupna āt juibí ñuhup wut jī.
¹⁷Caanjīh ā juibí ñuhuchah, Isaías ā
daácni túlihđidih it wũhup wut jī.
Pánihna, caán túlihđih pah teonit, ā
naáwát pínahđih bid juinít, nin pah āt
niŷ en naáwáp wut jī:

¹⁸“Wā Maáh Dios Túini EspírITU ā
wēpatđih weemđih búdí ā
wũhup be, cáacwáđih wā teo
wáacat pínah niŷná. Pánih
wũhniŷ, jígah náah jumnit
panihnitđih áih túini doonádih ā
naáwát túutur be. Chéonit
panihnitđih ā watat pínah
doonádihbut ā naáwát túutur
be. Jéih encannitđih ā boat
túutur be, ī jéih enat pínah
niŷná. Nihāt cáacwā wéicannit,

yeejép yapnitđihbut ā teo
wáacat túutur be.

¹⁹Pánihna, ‘Bũ jwũh caá, Dios jígah
ennit, cáacwáđih búdí ā teo
wáac jwíłhđipna caá’, weemđih
ā niŷ naáwát túutur be, Isaías āt
niŷ daacáp tajī”, (Is 61.1-2a)

Jesús āt niŷjíp wut jī.

²⁰Pánih en naóh péanit, caán túlihđih
jwúub nah teo, sacerdotedih jwúubanit,
āt jwúub chũudur wut jī. Páant ā
chājachah, nihāt caánboó jumnit it en
ñũunáp wut jī.

²¹Pánih chũudnit, Jesús queétdih nin
pah āt niŷ bohé jwíłhip wut jī:

—Páant ā niŷ daacátji bũ caá buca ñi
cátłh ā yapap. Weemđih caá páant āt niŷ
daácjip taga, āt niŷjíp wut jī.

²²Páant ā túi naáwáchah joinit, nihāt
caandih wēi naóhna yũhna, búdí it wáhi
bejep wut jī. Pánih wáhi bejnit, nin pah
it míc niŷ uúbh joyóp wut jī:

—iJoyoó buca! ĩNin José wũhđeh
nihcan niŷ? it míc niŷjíp wut jī.

²³Páant ī míc niŷ uúbh joyóchah joinit,
nin pah Jesús queétdih āt jwúub niŷ
naáwáp wut jī:

—‘Cohniá, ma míc cohoó’, jwí míc
niŷjāt pah weemđih ñi niŷjmí nacaá.
‘Capernaum tútchiboó ma wēp chājat pah
mũntih ninđih ma behni tútchiboobát biíc
yoobó ma chājaá, Dios meemđih ā
wahatđih jwí jéihyat pínah niŷná’,
weemđih ñi niŷná yah caá.

²⁴Obohjeéhtih, ñi joyoó. Ded Dios
naáwátđih naóh yapanidih ā pebh
jumnitboó ípí joíłhcan caá. Pánihna, yeéB
weemđihbut biíc yoobó ñi joíłhcan niŷ.*

²⁵Dios naáwátđih naóh yapani Elíasji jum
láa, biíc peihcanni jópchi túi beéd, biłh
jópchi tacđih mah bũgcán, nũgúp láa,
Israel baácboó dawá éemp wũnnit yaáđh
it jumur wut yah jī.* ²⁶Obohjeéhtih, ñi
nũowā Diosđih ī jepahcatđih jéihnit, biłh
baácđih bóli éemp wũnnidih teo wáacat
túut niŷná, Dios Elíasđih āt wahap wut jī.
Pánihna, Sidón tútchipebh Sarepta
tútchibitđih bóliđihđeh āt teo wáacap wut
jī.* ²⁷Dios naáwátđih biłh naóh yapani
Eliseo jum láabut Israel baácboó dawá

* 4.24 Jn 4.44 * 4.25 1R 17.1 * 4.26 1R 17.8-16

bácah moópnit it jumup wut yuh jī. Obohjeéhtih, ñi nuowā Diosdih ī jepahcatdih jéihnit, queétdih booaat tútcan, Naamán Siria baácdih bóodihjeh Elisiodih át booaat tútup wut jī.* Páant caán láa ī jepahcat pah, buu yeebbát weemdíh ñi jepahcan níft, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, nihat caanjíh chéudnit tubit it iijip wut jī. ²⁹Pánih íj ñah ñuh, Jesúsdi h teonit, ī míc wáacat mummánt caandíh it wái bac bejep wut jī. Nazaret tútchimant wái bac bejnit, tútchi jwéedih bóo jeé túluhna it ub bejep wut jī, caandíh too yoh yac bojat tút niijná. ³⁰Obohjeéhtih, Jesúsboó queéť cāfih tac púud ñuhnit, bíaboó át bejep wut jī.

**Judiowā ī míc wáacat muáboó
nemép jumnidih Jesús ā booaat**
(Mr 1.21-28)

³¹Nazaret tútchimant Jesúsdi h ī bacaat túttimah, Capernaum tútchina át dei bejep wut jī. Capernaum tútchibut Galilea baácdih bóo tútchi wut jī. Capernaum tútchina dei juibínit, chooát yeó jáapdih judiowā ī míc wáacat munná át juibínap wut jī. Caán muudíh waád juibínit, caanjíh jumnitdih Dios naáwátidih át bohénap wut jī. ³²Pánihna, ā wép bohénachah, búdí it jói wáhi bejep wut jī.*

³³Caanjíh chéudnit bícdih, nemép jumnibut át jumup wut jī. Pánihna, Jesús ā bohénachah joinít, nin pah át níj ñaacáp wut jī:

³⁴—iAyó! Jesús, iNazaret tútchidih bóo jwiútdih tac buugáca bojóó! ¿Jwiútdih dedé tigaá ma chájbi? ¿Yoh bacanadih nit beé ma jüúwáp? Weém meemdíh wā jéihna caá. Dios ā wahni, chah táini caá meém, Jesúsdi h át níj ñaacáp wut jī.

³⁵—iMa laiha bojóó! iCaandíh cádahnit, ma bac bejeé! Jesús nemépdih át niijíp wut jī.

Páant ā níj wutuchah joinít, cáacwā cāfih nemépboó caandíh duó buugnít, át bac bejep wut jī. Pánih duó buugná yuhna, caán newédih át yéejacap wut jī.

³⁶Páant Jesús ā chájatdih nihat cáacwā búdí it en wáhi bejep wut jī.

—iEn yuh buca! iÁ naáwát wépép caá! iÁ naáwáchahjeh, nemépwā yuh buca caandíh ī jepahna caá! it míc niijíp wut jī.

³⁷Jesús páant ā chájatdih nihat Capernaum tútchi pebh jumnit it míc naóh peetép wut jī. Búdí át wut yáanap wut jī.

**Simón Pedro ā chudhdih
Jesús ā booaat**
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸Páant ā chájat túttimah, judiowā ī míc wáacat mummánt Jesúsdi h it bac bejep wut jī. Bac bejnit, Simóníh munná it juibínap wut jī. Caanná ī waád juibínachah, mi índih tubit ā pahachah, Simón áa Jesúsdi h mit naáwáp wut jī. Páant tubit ā pahachah, mit lajap wut jī. “Caántdih ma booaaná”, caán muudíh jumnit Jesúsdi h it niijíp wut jī. ³⁹Páant ī niijíchah joinít, Jesús mi pebh juibí ñuhnit, “Ma yayaá”, pahatdih át niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, pahat át dúucup wut jī. Páant ā dúucuchah, ñah ñuhnit, ī jeemát pínahdih mit cáagap wut jī.

Dawá wunnitdih Jesús ā booaat
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰Tóo ñáh jüúwáchah, dawá tubáp chéúhndih Jesús pebhna it ub juibínap wut jī. Dawá mácah wanat queétdih át jumup wut jī. Nihat ī ub juibínit wunnitdih Jesús át teo jáha booaanap wut jī. ⁴¹Dawá nemépwádhubut át bacat tútup wut jī. Páant ā bacat tútuchah, —iMeém Dios wáuh caá! tubit it níj ñaacáp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, Jesús queétdih jühnit, “Dios ā wahni caá”, át niiját tútup wut jī.

**Jesús Galilea baáboó
ā bohé jibat**
(Mr 1.36-39)

⁴²Daa jüúwáchah, ā ípdih uébat tút niijná, Jesús cáac wihcapboó át bejep

* 4.27 2R 5.1-14 * 4.32 Mt 7.28-29

wut jī. Obohjeéhtih, cáacwā caandíh bid bejnit, it jwááap wut jī. Jwááhnit, caandíh íjeéh jumát náahna, it chāwát tútup wut yuh jī.

⁴³—Ñijeeéh wā jéih chāocán caá. Bihí tútchinadih moondíhbut Dios ā maáh jumát doonádih weemdíh naáwát caá náahap. Páant naáwát pínah niijná, Dios weemdíh ā wahap be, Jesús queédih át niijíp wut jī.

⁴⁴Pánihna, nihat Galilea baáčboó jib bejnit, judíowā í míic wáacat munná waadní, Jesús apí bohénap wut jī.

**Queéj júut maonitdih
ájeéh Jesús ā bejat tútat**
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5¹Bihí yeó jáap, Jesús Genesaret ím jwéejdih ñuhnit, dawá cáacwādih Dios naáwátidih naóhna át chājap wut jī. Caán ā bohéatdih búdí jóíhna, Jesúsdih it too péenap wut jī. ²Páant túbit caandíh í tóonachah, Jesús chéne búdí jááj chóonadih át enep wut jī. Caanjíh queéj júut maonit í aabní chóona át pahap wut jī. Queéé íih jááj chóona pebh íih ñuonádih chocna it chājap wut jī.

³Pánihna, bíic chóodih Jesús át waadáp wut jī. Caán chío mínah Simón wut jī ā wēt. Caán chóodih waadní, “Weemdíh chibit ma too páud baca pahanaá”, át niijíp wut jī. Páant ā too páud baca pahanachah, Jesús caán chóodih chúudnit, cáacwādih át bohénap wut jī.*

⁴Pánih bohé péanit, nin pah Jesús Simóndih át niijíp wut jī:

—Ím tac yoób páud bac bejnit, queejwádih mawat tút niijná, ííh ñuonádih ñi yoh báahanaá, át niijíp wut jī.

⁵—Bohéní, nihat chei jwí júut mawachah yuhna, queejwá í wiican beé. Obohjeéhtih, páant ma niijíchah joinit báah, jwíh ñuonádih jwí yoh báaha enmi caá, Simón át niijíp wut jī.*

⁶Páant níj péa, ím tac yoób páud bac bejnit, íih ñuonádih it yoh báahanap wut jī. Páant í yoh báahanachah, dawá yoobát queejwá waadná, íih ñuonádih

boloh wáina it chājap wut jī.* ⁷Páant í boloh wáyachah ennit, í pej jumnit queéé pebh pahnitdih Simón át ejep wut jī: “¡Jwiítidh ñi teo wáac júúwá!” át niijíp wut jī.

Pánih teo wáacadih juibínit, chénat pah chío queejwádih it ub yac yáwanap wut jī. Dawá queejwá jumna, íih jááj chóona át daábíhip wut jī.

⁸⁻¹⁰Páant dawá queejwádih ennit, Jesús ā wēpatdih jéihna, Simón búdí át úmup wut jī. Pánih úmna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, Jesúsdih nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, meém chah wēpni, túini caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá. Pánihna, meemdíh wā úmucha, bíaboó ma bejeé, át niijíp wut jī.*

—¡Ma úmca bojoó! Buú meém queejwádih bid jwuhni caá. Obohjeéhtih, meemdíh wā tút nnumúchah, queejwádih ma bidat pah mantih, cáacwáboodíh bidnit, wíih doonádih ma naóhhipna caá, weemdíh jepahna, wíihwá í jumát pínah niijná, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Simón ā úmat bíic yoobó ā pej jumnitbut it úmup wut jī. Santiago, Juan wut jī ā pej jumnit. Queéé chénewá Zebedeo weh wut jī.

¹¹Pánihna, jwáub ñāan juibínit, queéé nihat íih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh it bejep wut jī.

Báach moópnidih Jesús ā booaat
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹²Jesús bihí tútchiboó ā jumuchah, báach moópni ā pebh át juibínap wut jī. Pánih juibíni Jesúsdih ennit, ā wēpatdih jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah át níj úúbup wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booaena caá, át niijíp wut jī.

¹³Páant ā niijíchah joinit, Jesús caandíh teo jáhanit,

—¡Júu! Wéinit, meemdíh wā booena caá, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, moopát nihat át ñumáh bejep wut jī. ¹⁴Pánihna, Jesús

* 5.1-3 Mt 13.1-2; Mr 3.9-10; 4.1 * 5.5 Jn 21.3 * 5.6 Jn 21.6 * 5.8-10 Job 7.19-20; Sal 39.13; Is 6.5

caandíh nin pah át wēp niŋ naáwáp wut yuh jī:

—Bitadih naóhcanjeh, sacerdotedih miíh bácah ā jwúub ñumátidih júutudih ma bejeé. Moisés ā wutatji pah sacerdotewā ī cáo wūhat pínah niŋná, chéne jopwādih ma wūhuú, Dios meemdíh ā booaatjidih ī jéihyat pínah niŋná,* át niŋjíp wut jī.

¹⁵Obohjeéhtih, páant ā niŋjíchah joiná yuhna, bejnit, dawá cáacwādih át naóh peetép wut jī. Páant Jesús ā chājat dooná chah át wūt yáanap wut jī. Caán doonádih joinít, ā naáwátidih joyát túut niŋná, ī wunatdihbut ā booaat pínah niŋná, dawá ā pebhna ípí wáac juibínap wut jī. ¹⁶Obohjeéhtih, Jesús cáac wihcapboó, ā ípidih uúbúdíh ápí bejep wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷Biíh yeó jáap Jesús cáacwādih ā bohénachah, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ít joí chúudap wut jī. Queét Galilea baácmant, Judea baácmant, Jerusalén tútchimantbut bejnit, ítát juibínap wut jī. Jesús ā bohénachah, dawá joiná ít chājap wut jī. Dios cáacwādih booaat wēpatbut Jesúsidih búdí át jumap wut jī. ¹⁸Páant ā bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ā lajat chóojih Jesús pebh ítih beo waad béj jwejíhip wut yuh jī. ¹⁹Obohjeéhtih, dawá mūdih ī yáo yapachah ennit, chah bóo coahna caandíh ít beo púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laáb juibínit, biquína jeé naanádih ub jwej, íit chājnit, jéih yoocannidih ā lajat chóojih Jesús pebh ít cádah deyanap wut jī. ²⁰Pánihna, caán ā booaat wēpatdih ī jenah joyátidih jéihnít, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah át niŋjíp wut jī:

—Ma yéejatdih wā yohna caá, át niŋjíp wut jī.

²¹Páant ā niŋjíchah joinít, Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowábút újnit, queéjtjeh nin pah ít niŋ jenah joyóp wut jī: “¿Dedé cáac tiguaá nin? Diosjeh

yéejatdih ā jéih yohna caá. Pánihna, ninboó cáacjeh jumna yuhna, ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, niŋná, ‘Dios wā jumna caá’, niŋ yeena caá ā chājap”, queéjtjeh ít niŋ jenah joyóp wut yuh jī.

²²⁻²⁴Páant ī niŋ jenah joyóchah jéihnít, Jesús queétdih nin pah át niŋ naáwáp wut jī:

—¿Dépanih tiguaá páant yeejép ñi niŋ jenah joí? ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niŋjíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niŋ jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhúú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niŋjíchah, caán ā bejchah ennit, wā niŋjít yoobópdih ā jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohadtihbut ñi jéihbipna caá. Weém nihat cáacwá úud jeñé, Dios ā wahni nin baácdih moondíh jéih booanít, ī yeej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niŋná, nin pah wā chāj júutbipna caá, Jesús queétdih át niŋjíp wut jī.

Páant niŋ péanit, jéih yoocannidih nin pah át niŋjíp wut jī:

—Ma ñah ñuhúú. Ma ñajat chóodih ubnit, miíh muúboó ma jwúub bejeé, Jesús caandíh át niŋjíp wut jī.

²⁵Páant ā niŋjíchahjeh, nihat ī enechah, jéih yoocanniji ñah ñuh, ā ñajat chóodih ubnit, áih muúboó át jwúub bac bejep wut jī. Pánih bejnit, Diosdih búdí át wēi naáwáp wut jī.

²⁶Páant ā bac bejchah, nihat en wúhi bej, búdí jenah joinít, queébtbut bífc yoobó Diosdih ít wēi naáwáp wut jī.

—ÍEn yuh buca! Búdí náhníat pínahdih buu jwí enna caá, ít míic niŋjíp wut jī.

Jesús Levídih ā júúwát túutat

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷Pánihat túttimah, Jesús wā caán tútchidih jumnitji bac bejnit, biíh tútchina ít bejep wut jī. Caán ī bejni namá jwéejdih Leví wūt jumni ā tewat tólihboó át chúudap wut jī. Caán Romanowā maáta ī uúbát túutni núodih uúbh wúhni át jumap wut jī. Pánihna,

* 5.14 Lv 14.1-32

Levidih ennit, nin pah caandih Jesús át niijíp wut jí:

—Wájeéh ma péé jūúwá, át niijíp wut jí.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh át bejep wut jí.

²⁹Pánihat túttimah, Leví áih muúboó Jesúswadih át numah jeémép wut jí. Caán ā nihat pah dawá núodih úúbh wáhnitdih, bita ā chéénwadihbut át numah jeémép wut jí. ³⁰Páant Jesús wá tjeéh í jeéméchah ennit, fariseowá, Moisés ā wutajdih bohénitbut queétdih ít íjíp wut jí. Íjnit, Jesús ā bohénitdih nin pah ít níj jūihñup wut jí:

—¿Dépanihna queét dinero numnitjeéh, yéj chājnitjeéhbut jeémp babh tigaá ñi chá? ít niijíp wut jí.*

³¹Páant queétdih í niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah át níj jepahap wut jí:

—Tubúp chūáhcanit cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandih í bidip. ³²Pánihat pah ‘Weém yéjeh wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wá yéjehdih jígahnit, wá túnt numíhna caá’, níj jenah joinít caá teo wáacni pínahdih í bidip. Pánihna, ‘Yeejépwá caá jwiít’, níj jenah joinitdihjeh teo wáacadih wá jūúwáp be, í yéj chājatdih jígahnit, téiniboodih í túnt numát pínah niijná, Jesús át niijíp wut jí.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdih í úúbh joyát

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³Páant queétdih ā niiját túttimah, queét Jesúsdih nin pah ít jwúub níj úúbh joyóp wut jí:

—Dios ā wutat pah jwí nuowā ípí jeémp jwuhcap jí. Juan ā bohénitbut, fariseowā í bohénitbut páant í chājna caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páantjeh í jeémp? ít níj úúbh joyóp wut jí.

³⁴—Nin pah caá ā jumup: Téihya chéoni ā numah jeémpnit bíicdih ā jum jwuhchah, jígahcan, ípí túi wéi jeémpna caá. Páant tigaá, wájeéh jum jwuhna, wá

bohénit í túi wéi jeémpna caá.

³⁵Obohjeéhtih, bita caandih í ub bejat túttimah, ā chéénwá jígahnit, í jeémp jwuhcan níit. Pánihat pah bita weemdih í ub bejat túttimah báhah, wá bohénitjeéh wá wihchah, queétdih í jeémp jwuhcan níit, Jesús queétdih át níj jepahap wut jí.

³⁶Ded pah jwí jeémp jwuhcatdih jwí nuowā í wutatdih, áih jáap bohéatjeh fariseowā í widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah át jwúub níj bohénap wut jí:

—Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojih máa yégueh chóodih nah wai búudhdad ā náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandih ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá, jwí nuowā í naawátjidi, wíih jáap bohéatjeh wid naóhcat caá náahap. ³⁷Pánihat dée, pah jwuhcanni iguúh macdih nuúh chóojih í chājniji máa wuh wúúhdih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguúh mac pahna, máa wuh wúúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah áta buud tagaá. ³⁸Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wúúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguúh mac, caandih yáacni chóobut ā túi jumbipna caá.

³⁹Obohjeéhtih, ded máa iguúh macdih ā babhat túttimah, pah jwuhcanni macdih babhbíhcan, ‘Máa mac chah téini beé’, ā niijbípna caá. Pánihat pah cáacwā wá jáap bohéatdih náahcan, ‘Jwí nuowā í bohéatjiboó chah ā túyup be’, í niijbípna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Chooát yeó jáapdih ded pah í chājat pínahdih Jesús ā bohéat

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6¹Bíic chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át numah chóop yap bejep wut jí. Pánih bejna, ā bohénit trigodih úucnit, áih chóodih jéqué yohnit, ít jeémp bejep wut jí.* ²Páant í chājachah ennit, biquína íjeéh bejnit fariseowā íjnit, Jesúsdih nin pah ít níj jūihñup wut jí:

* 5.30 Lc 15.1-2 * 6.1 Dt 23.25

—¿Dépanih tiguaá jwī chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit í teo? Pánih teona, Dios á wutatdih yap yohna caá í chājap, ít niijíp wut jī.

³⁻⁴Páant í niijíchah joinít, “Wā bohénit í yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah át niij jepahap wut jī:

—Davidji á bohénit bígcdih nuugúp wūnna, Dioh mūná waadnít, sacerdotewā Diosdih í wūhniji pandih át jeémép wut jī. Pánih jeémpna, á bohénitdihbut át wūhup wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh í jeémát pínah át jumup wut jī. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wut jī. ¿Davidwā páant í chājatjidih Dios naáwátidih í daádni náodih ní bohécannit jī? Caán pandih í jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ní tēi chājcan beé’, át niijcáp tajī. * Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih í yap yohcan caá. *
⁵Weém, nihat cáacwā úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah í chājat pínahdih wā jéih watna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Téihya ágahnidih Jesús á booaat
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶Bíh chooát yeó jáapdih Jesús judfowā í míc wáacat mūná waadnít, á bohénachah, caandíh joinít cáacwā cātíh téihya ágahni át jumup wut jī. Áih jéihyepmant bóo muj nah át ágahap wut jī. ⁷Moisés á wutatjidih bohénit, fariseowábut Jesúsdiht í en nuunúp wut jī. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih á booaachah, caandíh naóh yacat túut niijná, eníhna ít chājap wut jī. ⁸Obohjeéhtih, Jesús páant í jenah joyátidih jéihnit, téihya ágahnidih nin pah át niijíp wut jī:

—Ñah ñuhnit, nit cātíh ma juí ñuhwá, át niijíp wut jī.

Páant á niijíchah joinít, ñah ñuhnit, queét cātíh át juibí ñuhup wut jī.

⁹Pánihna, caandíh naóh yaquíhntidih nin pah át niij úúbh joyóp wut jī:

—Yeéb ní jenah joyóchah, ¿jwī chooát yeó jáapdih Dios jwiútdih ded pah tiguaá wut? ¿Tái chājatdih níit á wutup? ¿Yeeyéj chājatdih níit á wutup?

¿Wūnnidih á booaat túut níit? ¿Cáacdhíh á mao yohat túut níit? Jesús queétdih át niijíp wut jī.

¹⁰Páant niijnít, í jepahatdih páina, Jesús queét nihatdih át en behep wut jī. Í jepahcch ennit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jī:

—Míh téihyadih ma yoo dūwúú, át niijíp wut jī.

Páant á niijíchah joinít, áih téihyadih át yoo dūwúp wut jī. Páant á yoo dūwúchahjeh, áih téihya át táyah bejep wut jī.

¹¹Obohjeéhtih, queét Jesúsdiht naóh yaquíhntiboó caandíh á booaatdih ennit, bádí ít íjip wut jī. Pánih íjnit, nin pah ít míc niij úúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah tiguaá caandíh chājat náah?” ít míc niijíp wut jī.

Jesús doce á naáwát túutnit
pínahdih á níwat
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹²Pánihat táttimah, bíh yeó jáap Jesús jeéboó Diosdih úúbádh át bejep wut jī. Nihat chei át úúbh daa júúwúp wut jī.

¹³Daanachah, á naáwátidih jof péenitdih bid bojnit, doce á bohé bejnit pínahdih át níwip wut jī, áih doonádh naóhntit í jumat pínah niijná. ¹⁴Nit wut jī á níonit: Simóndih níonit, Pedro á wut át búudhdup wut jī. Simón úud Andrésdihbut át níwip wut jī. Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵Mateo, Tomásdihbut át níwip wut jī. Bíh Santiago Alfeo wúúdhíh níó, bíh Simón Celote poómpdih bóodih níó, ¹⁶Judas bíh Santiago wúúdhíh níó, Judas Iscariote Jesúsdiht eníhcannitdih duó wáini pínahdihbut át níwip wut jī.

Dawá cáacwádh Jesús á bohéat
(Mt 4.23-25)

¹⁷Pánih níó péa jwúub dei júóhntit, jeé ñaj yacapboó át chāo níuhup wut jī. Páant á chāo níuhupboó á naáwátidih dawá jof

* 6.3-4 1S 21.1-6 * 6.3-4 Lv 24.9

péenit jum, dawá bitabat it jumap wat jī. Queét jumnit Judea baácdih moón, Jerusalén táтчidih moón, búdí muj jwéejdih jumni Tiro táтчи, Sidón táтчidih moonbát it juibínap wat jī, ¹⁸Jesús ā bohénachah joyát túut niijná, ī wunatnadihbat ā booaat pínah niijná. Nemép jumnitbat it juibínap wat jī, nemépwādh ā bacat túutat pínah niijná. ¹⁹Booat túut niijná, queét nihat Jesúsdi h ī juibí tewhip wat jī. Caandih ī juibí teonitdh ā wépat ā chūúachah, nihat it boonap wat jī. Pánihna, wunnitjibat, nemép jumnitjibat it túi jumap wat jī, buca.

**Dioih cáacwā ded pah
ī jumat pínahdih ā bohéat
(Mt 5.1-12)**

²⁰Jesús ā bohénitdh ennit, nin pah queétdih āt niij bohénap wat jī:
“Yeéb moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdh bidnitdh Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdh ā teo wáacbpna caá, Dios ā maáh jumapboó ni túi jumat pínah niijná.
²¹“Yeéb buu nuugúp wunnit panihnitdh Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdh ā teo wáacbpna caá, wud jumnit pah ni túi jumat pínah niijná.
“Buu yeéb jāinítdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ā teo wáacbpna caá, ni túi weñat pínah niijná.

²²“Weém nihat cáacwā úud jeñédih ni jepahat jīb bita yeebdh enhcān, yeejép naóhni, íih poómpant ī bacanachah, Diosboó yeebdh wēi ennit, ā teo wáacbpna caá.” ²³Páant ni yapachah yuhna, caandih ni cádahcatji jīb Dios pehbóo ni juibínachah, túinidih ā wūhat pínahdih jenah joinít, ñaáp ñahnit, búdí ni weñeé. Pánih chājnit ī nuowābut Dios naáwát dih naóh yapanitjidi h bíc yoobó yeejép it chājap wat jī. Páant queétdih ā yapat pahjeh muntih yeebdhbat yeejép ā yapachah yuhna, ni weñeé.*

²⁴“Obohjeéhtih, yeéb dawá bí dée bfbóhni, Dios ā teo wáacatdh bidcannit, buu nin baáboó jumna pohba ni wēina yuh caá. Túttimah, Dios ā peéh

chājachah, búdí moh yéejnit ni jumbipna caá.

²⁵“Bita yeebbát buu dede ni náahatdh bfbóhni, wud jumnit panihnit ni jumna caá. Obohjeéhtih, túttimah, Dios ā peéh chājachah, tub nuugúp wunnit panihnit, búdí moh yéejnit ni jumbipna caá.

“Bita yeebbát ni weñat pínahdihjeh chājnit, buu búdí wēi jwuhnitji, Dios ā peéh chājachah, búdí ni juibínpa caá.

²⁶“Diosdih jepahcannitboó yeebdh ī túi wēi naáwáchah, íni túi chāja chaáh! Pánihat dée pah jon jātih ī nuowābut ‘Dios naáwát dih naóh yapanit caá’, niijná yuhna, yee naóhni boodh ípí túi wēi naáwáp wat jī. Pánihna, ni túut nuumcáh, Dios yeebdhbat ā peéh chājbpna caá”, Jesús queétdih āt niijjip wat jī.

**“Yeebdh enhcannitdh ni túi
oyoó”, Jesús ā niij bohéat
(Mt 5.38-48; 7.12)**

²⁷“Obohjeéhtih, yeéb weemdih joinítdih nin pah wā naóhna caá: Yeebdh enhcannitdh oinit, ni túi chājaá. ²⁸“Meemdih yeejép ā yapa naáh’, yeebdh niijnítdih, ‘Dios meemdih ā túi chāja naáh’, ni niij jwúbanaá. Yeebdh yeejép chājnitdh, Diosdih ni wúbú, queétdih ā teo wáacat pínah niijná. ²⁹Yeebdh íjnit, bíc buwá péo tíbdih maonidih, bíh buwámantbut ni jútú, mawíhna, ā jwúb mawat pínah niijná. Níih cúbuh jweyát hóodih dúuc wáinidih, ā náahachah, níih japih bóo hóodihbut ni wūhuú. ³⁰Ded moh yéejni ā náahatdh ā wúbáchah, ni wūhuú. Ded níih bí déedih dúuc wáinidih, ni jwúbbaat túutca bojóo. ³¹Bita yeebdh ī túi chājat pínahdih ni náahat pah, yeebbát bitadh ni túi chājaá. Queét yeebdh ī túi chājchah yuhna, yeéboó queétdih ni túi chājaá.*

³²“Yeebdh oinitdhjeh ni oi jwúbanaachah, dede pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó queétdih oinitdhjeh ípí oi jwúbana caá. Pánihna, queét ī oyat chah yeéboodh bitadh oyat caá náahap. ³³Yeebdh túi

* 6.22 1P 4.14 * 6.23 2Cr 36.16; Hch 7.52 * 6.31 Mt 7.12

chājnitdihjeh ñi túi chāj jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit bíic yoobó ĩ chājna caá. ³⁴Wā wayát pah bóo ā jwúubabipna caá, niij jenah joinít, núodih ñi wayáchah, dedé pínah nihcan caá. Yeejépwā yuhna, bitadilh páant ĩpí wainá caá.

³⁵Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ñi oyoó. ĩ túi chāj jwúubaat pínahdih bidcanjeh, túinidih ñi chājaá. Núodih náahnit ĩ wúbúchah, ĩ jwúubaat pínahdih bidcanjeh, ñi wayaá. Pánih chājna, Dios weh ñi jumuchah, ‘Ma túi chājna beé’, niijnít, caánboó yeebdíh túini ā wúhbiipna caá. Caandíh ‘Túina caá’, niijcannitdih, yeejép chājnitdihbut Diosboó ā túi chājna caá. Páant ā chājat pah bíic yoobó ñi chājat pínahdih yeebdíh ā wutna caá. ³⁶Dios jwí ĩp yeebdíh jígah ennit, ā teo wáacat pahjeh muntih, yeebbát bitadilh jígah ennit, ñi teo wáacá”, Jesús át niijíp wut jí.

**“Yeejépwā caá”,
bitadilh niij jéihcat
(Mt 7.1-5)**

³⁷“Meém yeejép caá”, bitadilh ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán niít. Bitā ĩ yéej chājachah, ‘Meemdíh peéh chājat caá náahap’, ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijíchah nihna, Diosbut yeebdíh bíic yoobó áta niij tágaá. Bitā ĩ yeejatdih ñi náhnica bojoó. Páant ñi náhnicah, Diosbut ñi yeejatdih ā náhnican niít. ³⁸Bitadilh ñi túi wúhuú. Ñi túi wúhuchah, Diosbut yeebdíh ā túi wúhbiipna caá. Bádí béguedpíh becchidih jui cáj waó bíi chājat dée ā wúhbiipna caá. Ded pah yeéb bitadilh ñi wúhat pah bóojeh muntih, Diosbut yeebdíh ā wúhbiipna caá.

³⁹“Jéih encanni bíih jéih encannidih ā duó wáyachah, ĩit jumupboó bejna, yacé chénat pah bíicdih ĩ bueg yácbipna caá” ⁴⁰Jáap bohéni caandíh bohéni chah ā jéihcan caá. Obohjeéhtih, niihat ā jéihyat pínahdih ā bohé péanit, caandíh bohénidih bíic yoobó ā jéihbiipna caá. Pánihna, yeéb bitadilh duó wáíhna, wā naáwátidih

jwíih túi bohéat caá náahap, jéih encannit dée ñi jumcat pínah niijná. Pánihna, wā naáwátidih túi jéihnit, wā bohéat pah muntih bitadilhbut ñi túi jéih bohébiipna caá.*

⁴¹“Nin pah yeéb ñipí chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ā jumuchah, caanbítdih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ā jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ā yeejatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh bádí quíib becát ā jumuchah yuhna, caandíh ñi jéih encan caá. Caandíh ñi jéih encat pah, bádí yeejép chājna yuhna, ñi míic jéih encan caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chāj? ⁴²Yeebdíh bádí quíib becát panihni ā jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátidih weémboó meemdíh wā póoj yohbiipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, bádí yéej chājnit jumna yuhna, ‘Némé, tubit yeejép chājna caá ma chājav. Caandíh ma cádaahaá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chājnit jumna yuhna, bádí ñi yéej chājatdih jenah joicánjeh, bita bainí ĩ yéej chājatdihjeh ñi jenah joí? Yeéb yeejépwáá, ñi yéej chājatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi túut nuumát túttimah, ñi dée ā yeejatdih ñi jéih cádahat túutbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

**Máa quehe ded pah ā jumcat
(Mt 7.17-20; 12.33-36)**

⁴³“Ded túini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut túini dahna ápí quehcan caá ⁴⁴Pánihna, ded pah máa nahna ā jumcatdih jéihíhna, áih quehe dahnadih enat caá náahap. Nemép óot nahdih higo wút jumni dahnadih ñipí bidcan caá. Ei náhdih iguíh ñipí bidcan caá.* ⁴⁵Pánihat dée pah túini cáac ā túi jenah joyát jíib, túinijeh ā naóhbiipna caá. Obohjeéhtih, yeejép cáac yeejép ā jenah joyát jíib, yeejépjeh ā wéhebiipna caá. Pánihna, cáac ded pah ā jenah joyát bíic yoobó ā naóhbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.*

* 6.39 Mt 15.14 * 6.40 Mt 10.24-25; Jn 13.16; 15.20 * 6.44 Mt 12.33 * 6.45 Mt 12.34

Chéne muú teonit naáwát
(Mt 7.24-27)

46“¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdíh niijná yuhna, wá wutatdih ñi jepahcan? 47Ded wá bohéatdih joinít, jepahna, nin pah á jumna caá: 48Muú chäj pooni panihni á jumna caá. Tái jenah joiní jwumúp baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih á tái dodhdop be. Pánih chäj péaat táttimah, muj daabáchah yuhna, áih muú tái chäjni jumna, á mónócap be. 49Obohjeéhtih, ded wá bohéatdih joiná yuhna, jepahcanni tái jenah joicánni muú chäjni panihni caá á jumúp. Caánboó óon jihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih á dodhdop be. Pánihna, caán muúdíh á péaat táttimah, muj á jwíih daabáchah, áih muú tái chäjni nihcah, chéwat boloh bejnit, áac bejna, á boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih át niijíp wut jì.

Soldadowá i maáhdih
teo wúhndih Jesús át booaat
(Mt 8.5-13)

7 1Páant cáacwádh bohé péanit, Jesús Capernaum tútchiboó át bejep wut jì. 2Romano cien soldadowá i maáh Capernaum tútchidih át jumúp wut jì. Caandíh teo wúhni á oini búdí wunna át chäjap wut jì. 3Pánihna, Jesús á juibíat doonádih joinít, judíowá i maátadih Jesús pebhna át wahap wut jì, caandíh teo wúhndih boonanadh á bejat pínah niijná. 45Páant á wahachah, judíowá i maáta Jesús pebhna juibínit, búdí uúbhna, nin pah ít niij naáwáp wut jì:

—Jwiútdih wahni táini caá. Jwiít judíowádhíh tái oinit, jwí míic wáacat muúdíh chäjat pínah dinero á wúhup jì. Páant á tái chäjat juib, caandíh ma teo wáac juúwá, ít niijíp wut jì.

67Páant i niijíchah joinít, Jesús íjeéh át bejep wut jì. Pánih bejnit, cien soldadowá i maáh pebhna i tóah juibínachah, caán bita á chéenwádhíh wahnit, nin pah át niij naáwát tútup wut jì: “Maá, weem cháh wépní ma jumuchah jéihna, ma pebhna juibícan, ‘Wíih muúdíh ma waád juúwá’, niijní dée nihcan caá. Meemdíh wá tac buugáfican caá. Pánihna, yuúpmahjeh

jumna, ma wépatjìh weemdíh teo wúhndih ma booanaá. 8Wá chah jumnit bita maáta weemdíh i watna caá. Weembút soldadowádhíh watni caá. Bífcdih ‘Ma bejeé’, wá niijíchah, ápi bejna caá. Bífhdih ‘Ma juúwá’, wá niijíchah, ápi juúhna caá. ‘Nindih ma chájáá’, weemdíh teo wúhndih wá niijíchah, ápi chájna caá. Pánihna, ma wutat wépatdihbut wá tái jéihna caá. Ma wutuchahjeh, weemdíh teo wúhni á boobipna caá”, cien soldadowá i maáh á chéenwá Jesúsdi ih ít niij naóh yapanap wut jì.

9Páant i niijíchah joinít, caán soldadowá i maáh “Jesús caandíh á boobipna caá”, á niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús búdí át weñep wut jì. Pánih wéinit, ájeéh péenitdih tac péud ennit, nin pah queétdih át niijíp wut jì:

—Caán soldadowá i maáh judío nihcan yuhna, weemdíh á tái jenah joyát yeéb judíowáboodíh á yapna caá, át niijíp wut jì.

10Pánihna, soldadowá i maáh á wahnitji áih muúdíh i jwúub juibínachah, caandíh teo wúhni booni átát jumúp wut jì.

Éemp wunnih mi wúhjdih
Jesús á booaat

11Táttimah, Naín wút jumni tútchina Jesús wá ít bejep wut jì. Dawá cáacwábút íjeéh ít péenap wut jì. 12Pánih bejnit, Naín tútchi jéc pebh i tóah juibínachah, caán tútchidih moón wunni bácahjdih yohat tút niijná, caandíh i ub bac juúwáchah, Jesús wá queétdih ít jwááap wut jì. Beh wili éemp wunnih mit jumúp wut jì. Mi wúh biíc jumni át wunup wut jì. Dawá cáacwábút mijeéh ít ñun bac juúwá wut jì. 13Páant i juúwáchah ennit, Jesús caántdih jígah ennit, nin pah át niijíp wut jì:

—Ma juicá bojoó, át niijíp wut jì.

14Páant niijnít, wunni áih bácahji lajni naadíh á tewechah, caandíh beonit ít chao ñúhup wut jì. Pánih teonit, “iNémé, ma boo pud juúwá!” wunnidih át niijíp wut jì.

15Páant á niijíchahjeh, wunniji jwúub boo pud chúndnit, át wéhenap wut jì.

Páant ā boonachah, Jesús beh wilidih nin pah āt niijíp wut jī:

—Dáa, ma wūáh ā jwúub boona caá, páant mǎntih, āt niijíp wut jī.

¹⁶Páant ā boonachah enna, nihat cáacwā wáhi bejnit, Diosdih búdí it weñep wut jī.

—Dios naáwátdih wēp naóh yapani āt jui tágaá. Dios jwiít áh cáacwátdih teo wáacadih āt jui tágaá, it míic niijíp wut jī.

¹⁷Páant ā chājatji doonádh nihat Judea baác, pehbbit jumni baácnadihbut it naóh peetép wut jī.

Juan Daabáni ā wúbh joyát tútat
(Mt 11.2-19)

¹⁸Jesús páant ā chājatji dooná Juan Daabánidihbut āt juibínap wut jī. Caán nemat mǎúboó ā jumuchah, ā bohénit caandh it juibí naáwáp wut jī. ¹⁹Páant ī naáwáchah joinít, chénewā ā bohénitdih Jesús pebhna āt wahap wut jī. “¿Meém Dios ā wahní, jwiít judíowā jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?” queétdih āt níj wúbh joyát tútat wut jī.

²⁰Páant ā niijíchah joinít, Jesús pebhna it bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesúsdih nin pah it niijíp wut jī:

—Juan Daabáni jwiítidih wahnit, nin pah ā níj wúbh joyát tútat be: ‘¿Meém Dios ā wahní, jwiít judíowā jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?’ jwiítidih ā niiját tútat be, Jesúsdih it niijíp wut jī.

²¹Í juibínachahjeh, Jesús dawá cáacwátdih boona āt chājap wut jī. Nemeép jumnitdihbut booa, dawá jéih encannitdihbut āt booanap wut jī. ²²Juan ā wahnit ī niijíchah joinít, nin pah Jesús queétdih āt níj jepahap wut jī:

—Ded pah ní enatji, ní joyátjidihbut Juandih naáwádh ní bejeé. ‘Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejannitjidihbut ā boona beé. Báchah moópnitji, wǎnah bejnitjidih yǎh búca ā booanap be.* Moh yéejnitdih ā túi ubat pínah doonádhbut naóhna ā chājap be.*

²³“iDed weemdih túi jenah joí cádahcanidih Dios ā wēi enna caá!” Jesús

ā niijíp be’, Juandih níj naáwádh ní bejeé, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

²⁴Juan ā wahnitji ī jwúub bejat túttimah, Juan ded pah ā jumatdih cáacwádh nin pah Jesús āt níj naáwáp wut jī: “¿Dedédh enedih bej tigaá níj chāj, mǎú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp ylíip déedih johlit ā joh jwejni panihnidih enedih ní bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcán beé. Det bíaboó ī naáwáchah yǎhna, caánboó jwehcanjeh yooópdih ápi naáwáp wut jī. ²⁵Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh dǎonidih enedih ní bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh dǎonit, dawá bíi dée bíbohñit, maátafh mǎúboó ípi jumna caá. Juanboó queétdih pah nihcan beé. ²⁶Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ní chāj? Páant tigaá Juan ā jumap. Bitá naóh yapanit chah ā jumna caá. ²⁷Juan ā jwíh naóh waáwát pínahdih jon játih nin pah it níj naóh daacáp tají:

‘Á wúhdih Dios nin pah ā niijíp be:

“Ma játih wā naáwátdih naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná”, Dios ā niijíp be’, āt níj daacáp tají. (Mal 3.1)

²⁸“Yooópdih yeebdh wā naóhna caá. Nihat bitá chah Juan Daabáni ā jumna caá. Obohjeéhtih, bú láa páant ā jumuchah yǎhna, Dios ā maáh jumǎpna ded oboh jumnijiboó Juan chah ā jumbipna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

²⁹Juandih ī nemat pínah játih, ā bohéátdih joinít, nihat cáacwā, Romano maáta ī wúbat túatni náodih wúbh wúhñitbut, Juandih itát daabáat tútat wut jī. Páant Diosdih jepahnit ī jumuchah, Jesúsboó ā niijíchah joinít, “Dios ā wútat yooópdih caá”, it niijíp wut jī. ³⁰Obohjeéhtih, fariseowā, Moisés ā wútatjidih bohénitbut, Juandih daabáat tútatcan, Dios queétdih ā náah yacat pínahdih it náahcap wut jī.*

³¹Páant ī jumatdih jéihñit, Jesús nin pah āt jwúub níj naáwáp wut jī: “Bú láa

* 7.22 Is 35.5-6 * 7.22 Is 61.1 * 7.29-30 Mt 21.32; Lc 3.12

moón weemdíh jepahcannit, nin pah ñi jumna caá: ³²Yoahdíh tíohnit wébít pah caá ñi jumap. Tíoh cháúdnit, nin pah ípí míic níj jüihna caá: ‘Jwí pelat póoj tíhwichah yahna, yeebboó ñi búúdfhcan beé. Wúnnitdíh jwí jüí tíhwichah yahna, ñi jüí wáaquíhcan beé’, í míic níj jüihna caá. ³³Páant í chājat pah, yeebbút bíic yoobó ñipí chājna caá. Juan Daabáni cáacwājeéh jeémpcan, poonidihbut ápi babhcap jī. Páant ā chājchah enna, ‘Nemép jumni caá’, níj jüihnit, ā bohéátdíh ñi jepahcap jī. ³⁴Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwā úud jeñé cáacwājeéh jeémpnit, wāpí babhna caá. Páant wā chājchah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, máihni caá ā jumap. Romanowā í úúbat túútni núodih úúbh wúhnit, yeejép chājnit bíicdíh ápi pej jumna caá’, níj jüihnit, weemdíhbut ñi jepahcan caá. Páant níj jüihna, wébít pah caá ñi jumap. ³⁵Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wutat pah wā túi chājchah enna, ā jenah joyát yoobópdih ā jumatdíh ñi jéihbipna caá’, Jesús queétdih āt níjíp wut jī.

Yad wili chej jumnijih Jesúsdih mi puhwat

³⁶Bíih yeó jáap bíic fariseo, Simón wūt jumni, Jesúsdih āt numah jeémép wut jī. Áih muná juibíni, Jesús ájeéh āt jeémép wut jī. ³⁷Simónih mundíh Jesús ā jumadonádih joinít, queét í jeéméchah, caán tútchidih bóli, deoh nah jumnih, túi chej jumni yíi quítdíh mit úb waád juibínap wut jī. Caán quít alabastro í níjíp jeejīh í chājni quít āt jumap wut jī. ³⁸Pánih úb waád juibíni, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh mi oyat júutna, áih jítchanadih míih quíib macjīh jüí chócnit, míih waó yoócjīh mit jöp wiwip wut jī. Pánih chāj péa, áih jítchanadih nomnit, mi úb jüóhni túi chej jumni yíidih puohnit, mit ñáñap wut jī. ³⁹Páant mi chājchah ennit, Jesúsdih numah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh āt níj jenah joyóp wut jī: “Nin newé Dios naáwátdíh naóh yapani jumna, caandíh teonih yeejép mi jumatdíh āta jéih tagaá. Jéihnit, caántdíh āta tewat túútcac tagaá.

Obohjeéhtih, páant ā chājcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, āt níj jenah joyóp wut yah jī. ⁴⁰Páant ā níj jenah joyátdíh jéihnit, nin pah Jesús caandíh āt níjíp wut jī:

—Simón, meemdíh baini wā naáwát túútcac caá, ded pah mi chājatdíh ma jéihyat pínah níjíná, āt níjíp wut jī.

—Ma naáwá, Bohéní, Simón caandíh āt níjíp wut jī.

⁴¹—Bíic newédih chéne neoná dinerodih í wayáp be. Bíicboó chéne jópchi ā tewat júibdíh pohba waí, bíihboó chéne widh ā tewat júibbitdíh ā wayáp be. ⁴²Queét chénat pah í wayátjidih í jéih júib chājchah ennit, queétdih wúhniboó ‘Jumna naáh. Ñi júib chājchah, ā téina caá’, queét chénat pahdih ā níjíp be. Páant ā chājchah, úded tigaa caandíh chah ā oibi? Jesús Simóndih āt níjíp wut jī.

⁴³—Búdí núo wainíboó caandíh chah ā oibipna caá, Simón āt níj jepahap wut jī.

—Yoobópdih ma jepahna caá, Jesús caandíh āt níjíp wut jī.

⁴⁴Páant níjínít, yad wilidih júut jáhanit, Simóndih nin pah āt jwúub níj naáwáp wut jī:

—Ma jenah joyoó. Ma chéen yoobát wā jumachah nihna, míih muná wā waád júyáchah, wíih jítchanadih wā chocat pínah níjíná, mah weemdíh mata wúh tagaá. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih míih quíib macjīh jüí chócnit, míih waó yoócjīh mi jöp wiwip be. ⁴⁵Wā júyáchah, meém weemdíh páo tíibdíh nomcanjeh, ma túi úúbhcap be.

Obohjeéhtih, nintboó weemdíh mi oyat júutna, wíih jítchanadih mi nom cádahcan caá. ⁴⁶Wā júyáchah, wíih wao dáhdih yíjīh puoh jáha náicanjeh, ma túi úúbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih túi chej jumni yíjīh puohnit, mi ñáñap be. ⁴⁷Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Búdí mi yéj chājatjidih Dios āt yoh wúh tagaá. Páant ā chājatdíh jéihnit, weemdíh búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainjeh wā yéj chājap jī’, níj jenah joinít, ā yeejat yohat úúhniboó bainjeh Diosdih ā oina caá.

* 7.37-38 Mt 26.7; Mr 14.3; Jn 12.3

Pánihatdih ma táí jenah joyoó, Jesús Simóndih át niijíp wut jī.

⁴⁸Caandíh páant niij péanit, caántdih jwuh nin pah át jwáub niijíp wut jī:

—Meém yéejat yohnih caá.

⁴⁹⁻⁵⁰Weemdíh ma táí jenah joyát jíib, ma yéejat peéh iiguípna ma bejatjí déedih, meemdíh Dios át táí úb tagaá. Pánihna, táí wēinit, ma bejeé, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, ájeéh jeémpnit nin pah queéjtéh ít míic niij úúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé newéna tigaá nin? ¡Yéejat yohat wēpatbut ā bíbohna caá! ít míic niijíp wut jī.

Jesús wādih biquína yaádh ĩ teo wáacat

8¹Táttimah, Jesús táтчина yoobó cáacwádih át táoh bohé jibip wut jī. Dios ā maáh jummat doonádih át naáwáp wut jī. Doce ā bohénitbut ájeéh ít jib bejep wut jī. ²Biquína yaádhbut íjeéh ít pej jum bejep wut jī. Jesús ā boonanit yaádh, nemép jumntdih ā boonanitbut ít jumup wut jī. María, Mágdala táтчидih bólidih siete nemépwádih Jesús ā bacat túttnihji jum, ³Juana, Maáh Herodesdih teo wūhni Chuza áabut jum, Susana wūt jumnihbut mit jumup wut jī. Dawá bita yaádhbut íjeéh ít pej jum bejep wut jī. Queéť yaádh íih dinerójih Jesús wádih ít teo wáacat wut jī.*

Waáh momni naáwát (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴Biíc yeó jáap dawá cáacwā ít jumni túтчinamant bejnit, caandíh enat tút niijná, Jesús pebhna ít juibínap wut jī. Dawá páant í wáac juibínachah ennit, ā jenah joiní naáwátjih queéťdih bohéna, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jī: ⁵“Biíc newé waáh momodih ā bejep be. Páant ā waáh bojochah, biquí túbna namádih ā buug nájap be. Namádih buug nájni túbnadih cáacwā í néeh chuñup be. Bíih túbnadih jwébehwā jūóhnit, í jeémp beedánap be. ⁶Bíih túbna, jeejéh yewéni baác jumupboó ā buug nájap be. Buug nájnit, chíih jūóhna yuhna, mac ā jōpah

bejchah, ā wunah bejep be. ⁷Bíih túbna nemép oot cáťh ā buug nájap be. Pánih buug nájni ā chíihichah yuhna, caán nemép ootboó caandíh ā chíih yap bejchah, momniboó mánahnit, ā wunah bejep be. ⁸Obohjeéťtih, bíih túbna túini baácboó ā buug nájap be. Pánih buug nájna, chíihnit, ā túi quehep be. Pánih quehnit, wawána jummat pah cien túbna ā quehep be”, Jesús queéťdih át niijíp wut jī.

Caán naáwátjih bohé péanit, “iDed molť jumna, ā táí joyó naáh!” át niij ej náacáp wut jī.

¿Dépanih tigaá ā jenah joyátjih át naóhji?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹Páant naáwátjih ā bohénachah joiná yuhna, beh joicán, ā bohénit ā bohéátjidih ít úúbh joyóp wut jī.

—¿Ded pah niij naóh bohé tibeé jwiítidih ma cháj? ít niij úúbh joyóp wut jī.

¹⁰Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wut jī:

—Ded pah Dios maáh ā jummatdih bitadih naóh jwuhca naáhdih buu yeebdíhjih wā naóhna caá. Obohjeéťtih, bitadih naáwátjihjih wápí bohéna caá, weemdíh enna yuhna, í beh encat pínah, wā naáwáchah joiná yuhna, í beh joicát pínah niijná. Weemdíh í jepahíhcat jíib páant í jumna caá,* queéťdih Jesús át niijíp wut jī.

Waáh momni naáwátjih Jesús ā beh joyáť

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹Táttimah, waáh momni naáwátjidih í beh joyát pínah niijná, nin pah Jesús queéťdih át jwáub niijíp wut jī: “Nin pah niij naóhna wā chájap be: Waáh momni túbna Dios naáwát panihni caá.

¹²Biquína joinít namáboó buug nájni panihni caá. Dios naáwátidih í joyóchahjih, nemépwā í maáh í joyátjidih ā jenah joyát tútcan caá, jepahcanjih iiguípna í bejat pínah niijná. ¹³Bitá joinít jeejéh yewénibit baácboó

* 8.2-3 Mt 27.55-56; Mr 15.40-41; Lc 23.49 * 8.10 Is 6.9-10

bʉug nájni panihni caá. Dios naáwát dih joiná, í tui wēi jwuhna yah caá. Obohjeéhtih, íh caolihboó ñeh jáap choo bejni panihni á jumuchah, bitaboó queétdih deohnit, í yéej chájat tʉutuchah, Diosdih jepah cádahnit, í jwúb yéej chájna caá. ¹⁴Bitá joinítboó nemép óotna cáth bʉug nájni panihni í jumna caá. Dios naáwát dih joinít, í jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jumap pah í chájat pínahdih queé tʉbit í náhni dahwana caá. Búdí dinero bíbohatdihjeh í wēina caá. Í weñat pínah chájatdihjeh í jenah joiná caá. Pánih jenah joinít, chéonit panihnit jumna, Dios naáwát dih jenah joicánjeh, queétdih behat dée wihcan caá. ¹⁵Obohjeéhtih, bitá joinítboó táini baácdih bʉug nájni panihni caá. Dios naáwát dih tui joinít, jwúb náhnina, caandíh í cádahcan caá. Pánih jumna, Dios á náhat pah ípí tui chájna caá”, Jesús át niijp wut jī.

Jiiát dah naáwát
(Mr 4.21-25)

¹⁶“Wá bohéat jiiát panihni caá. Ded áih jiiát dahdih jii péanit, pʉubát dahjīh ápí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobút ápí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, japboó ápí jii cáag jwejna caá, á yeh iiguíchah, nihát waadnit í tui enat pínah niijná.” ¹⁷Caán á yeh iiguíchah, dedé í bihniji á jígohbipna caá. Dedé í bih chájatjidihbut nihát cáacwá í enbipna caá. Wá naáwát dih í bohénachah, cáacwá ded pah íh caolih á jumatdih á jéihyana caá.*

¹⁸“Íni tui chája chaáh! Ded pah wá naáwát dih joinít, ñi tui jepahaá. Ded wá naáwát dih tui joiní á jwúb náhninachah, Dios caandíh chah á jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, á jwúb náhnichah, á jwíh joyátjidih Dios á dáuc wáibipna caá”, Jesús át niijp wut jī.*

**Jesús íin, á úudwábut
caandíh í bidat**
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹Caán láa Jesús íin á úudwábut á pebhna ítih jwíbínap wut yah jī.

Obohjeéhtih, dawá cáacwá í jumuchah, Jesús dih ít jéih jwááhcap wut jī.

²⁰Pánihna, bita caanjíh jumni Jesús dih nin pah át niijp wut jī:

—Ma íin ma úudwábut meemdíh bidnit, jóocmant í pái ñuhna caá, át niijp wut jī.

²¹—Ma naáwát tui na caá.

Obohjeéhtih, nit panihnit wá déewá yoobát í jumna caá. Dios naáwát dih wá bohénachah, joí jepahnit wá íin panihnit, wá úudwá panihnitbut í jumna caá, Jesús caandíh át niijp jepahap wut jī.

Búdí johlit, nolihatdihbut
Jesús á yayáat
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²²Bíh yeó jáap Jesús á bohénitdih jááj chóodih nʉmah waadnit,

—Chóbe conanaáboó ímdih jwí chúh bejjīh, át niijp wut jī.

Páant niijnít, ít chúh bejep wut jī.

²³Páant í chúh bejchah, Jesúsboó át úwʉp wut jī. Á úwat pónih, búdí johlit át jʉúwʉp wut jī. Pánih búdí nolihat á jumuchah, íh jááj chóo át daábhip wut jī. ²⁴Páant á tobohochah, á bohénit Jesús pebh jwíb wʉcnit, caandíh nin pah ít niijp wut jī:

—iBohéní, Bohéní, daabná caá jwí chájap! iJwí bʉúdbípna caá! caandíh ít niijp wut jī.

Páant í niijp wʉcuchah, jáanit, Jesús johlitdih, nolihatdihbut “Ma yayáa”, át niijp wut jī.

Páant á niijchahjeh, johlit, nolihatbut bícmantjeh át yayáh bejep wut jī.

²⁵—¿Dépanih tibeé weemdíh ñi tui jenah joicán? Jesús á bohénitdih át niijp wut jī.

Páant á yayánachah en wúhi bejnit, búdí ít úmʉp wut jī. Pánih úmna, búdí jenah joinít, queétdih nin pah ít míc niijp uébh joyóp wut jī:

—¿Dedé cáacna tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut á yayáh bejna caá, ít míc niijp wut jī.

* 8.16 Mt 5.15; Lc 11.33 * 8.17 Mt 10.26; Lc 12.2 * 8.18 Mt 25.29; Lc 19.26

**Gadara baácdih bóo nemép
jumnidih Jesús á booaat**
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶Páant á yapat túttimah, Gadara baácboó Jesús wá it chúuh juibínap wut jī. ²⁷⁻²⁹Caanná chúuh juibínit, Jesús wá it aab béjehah, caán tútchidih bóo nemép jumni Jesús dih át jwááh dei jūwúp wut jī. Caán maatápdih yégueh duocán, muúdh jéih jumcanjeh, cáac yohopboó ápi jumup wut jī. Maatápdih nemépwá caandíh it déheanap wut jī. Páant it déheanachah, cáacwá áih téihya colóhnadh, áih jítcha colóhnadhíbut ítah tōpjiíh it chéwep wut jī. Pánih chéonit, nemat muúboó ítih nemep wut yuh jī. Obohjeéhtih, í chéwatjidih púud wái daj yohnit, queét nemépwá muú wihcapboó caandíh it numah jwei bác bejep wut jī. Pánihna, Jesús wá dih jwááh dei juibínit, nemépwá dih Jesús á bacat tútuchah joinít, Jesús dih nin pah it níj náacáp wut jī:

—Jesús, Dios chah wēpni wúh, dépanihat tút tigaá weemdh páant ma chá? iWeemdh ma peéh chájca bojó! át níj náacáp wut jī.

³⁰Páant á níj náacáchah joinít,
—Dedé tigaá ma wūt? Jesús caán nemépdih át níjíp wut jī.

Páant á níjíchah joinít, dawá nemépwá jumna, nin pah át níj jepahap wut jī:

—‘Dawá’ caá wá wūt. ³¹Búdi iigni fitboó jwítdih ma wahca bojó! it níj wēp wúbup wut jī. ³²Queét pebh, jeé náj yacapboó dawá momo muwá í bid jeéméchah ennit, —Jwítdih queét muwá dítna ma wahaá, nemépwá Jesús dih it níjíp wut jī. Páant it níjíchah joinít, Jesús queétdih át bejat tútup wut jī. ³³Páant á bejat tútuchahjeh, nemépwá newéih bácahmant bac bejnit, muwá dih í waadáchah, náo dei bej, buug báhni, muwá it chíic wun beedáh bejep wut jī.

³⁴Páant á yapachah ennit, muwá dih en daonítjiboó íh tútchina it jwei jwúb bejep wut jī. Jwei jwúb bejna, í jwááhnidih naóhni, íh tútchidih moondíhbut páant á yapat doonádh it naáwáp wut jī. ³⁵Páant í naáwáchah

joinít, cáacwáboó íh tútchimant Jesús á chájtjidih enedih it bejep wut jī. Pánih bej, Jesús wá í jumupna juibínit, nemépwá jumni yégueh duó, túinijeh jenah joinít, Jesús pebh á chúudachah enna, búdi it úmup wut jī. ³⁶Jesús nemépwá jumnidih á booanachah ennitjiboó, jáap junítdih ded pah á yapatjidih it naáwáp wut jī. ³⁷Páant í naáwáchah joinít, nihad Gadara baácdih moón búdi úmni, íh baácmant Jesús dih it jwúb bejat tútup wut jī. Páant í bejat tútuchah joinít, Jesús wá íh jááj chóona it jwúb dei bejep wut jī. ³⁸Páant í jwúb dei bejehah, nemépwá jumni jiboó Jesús dih búdi átih pej jumíhip wut yuh jī.

³⁹—Wájeé ma jūwúwachah, áta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém ma Maáh meemdh jígah ennit, ded pah wá teo wáacatjidih ma déewádh naáwát tút níjná, í pebhboó ma jwúb bejeé, Jesús caandíh át níjíp wut jī.

Páant á níjíchah joinít, nemépwá jumni jwúb bej, nihad áh tútchidih moondíh caandíh Jesús búdi á teo wáacatjidih át naóh peeté wut jī.

**Áih yégueh chóodih juí teonih,
Jairo numdhíbut Jesús á booaat**
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰Gadara baácmant Jesús wá í jwúb chúuh juibínachah, dawá míic wáac pánit cáacwá wéinit, queétdih it jwááap wut jī. ⁴¹Jairo wūt jumni, judíowá í míic wáacat muúdh en daonít í maáh, Jesús pebh át juibínap wut jī. Juibínit, bódiha caj yoh nájnit, Jesús áh muúboó á bejat pínadhíh búdi át wúbup wut jī. ⁴²Á num bíic wilijeh wut jī. Caánt doce jópchi bíbohni, búdi mi wunuchah, caántdh á booaat pínah níjná, Jesús dih áh muúná át bejat tútup wut jī. Páant á níjíchah joinít, Jesús Jairojeé á bejehah, dawá cáacwá caandíh it tóo néeh pénap wut jī.

⁴³Pánihna, queét cātíh bíh wili mácanihat panihat wunníhbut mit jumup wut jī. Doce jópchi caán wunatdh mi bíbohochah, í cohochah yahna, át yaicáp wut jī. ⁴⁴Pánih jumna, Jesús íh yégueh chóo yapat waadhíh táahmant mi juibí

tewechahjeh, mi mácanihat panihat wunat át yayáh bejep wut jī. ⁴⁵Páant mi tewechah, Jesús cáacwádih nin pah át níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Déhe tiguaá wíh yéguehdih juí teoni? át níjíp wut jī.

—Weém meemdíh wā teocan beé, nihat ít níjíp wut jī.

—Páant Bohéní, dawá meemdíh í too néeh péena caá, Pedroboó át níjíp wut jī.

⁴⁶Páant á níjíchah joinít, Pedrodíh nin pah át jwúub níjíp wut jī:

—Obohjeéhtih, wanni weemdíh juí tewechah, booaat wépat wíh báhahmant áí bejep be, Jesús át níjíp wut jī.

⁴⁷Páant á níjíchah joinít, caandíh juibí teonih, jéih jweicán, éum méménit, Jesús pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nihat cáacwā í enechah, ded pah mi juibí teonitjeh boootjidih caandíh mit naáwáp wut jī. ⁴⁸Páant mi naáwáchah joinít,

—Nemá, weemdíh táí jenah joiná, mat boonap tagaá. Éumcanjeh, wénit ma jwúub bejeé, Jesús caántdih át níjíp wut jī.

⁴⁹Páant á níjíchahjeh, Jairoh mæmánt bej, Jesús wá pebhna juibínit, Jairoboodíh nin pah át níjíp wut jī:

—Jáantjeh ma nuém mí mæjáh bejep be. Páant mi wunuchah, bohénidih ma jwúub bejat tútú, Jairodih át níjíp wut yuh jī.

⁵⁰Obohjeéhtih, páant á níjíchah joinít, —Ma éumca bojoó. Wā wépatdih ma táí jenah joyóchah, ma nuém mi boobípa caá, Jesús Jairodih át níjíp wut jī.

⁵¹⁻⁵³Táttimah, Jairoh mæuná juibínit, í játih juibínitji wunnihdih búdí jigahnit, í juñéchah, Jesús át enep wut jī.

—Ñi júi cádaaha. Caánt wunnih nihcan caá. Éona caá mí chájap, Jesús queétdih át níjíp wut jī.

Páant á níjíchah joinít, mi wunatdih jéihnit, caandíh ít dehwep wut jī. Queétdih páant níj naóh péanit, Jairoh mæudíh waadní, ájeéh bejnitdih

jóocmantjeh át chāwát tútup wut jī. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, wunnihji mi mánadih pohba ájeéh át waadát tútup wut jī.

⁵⁴Pánih waadní, Jesús wunnihíh téihyadih teonit,

—iBainíhmaá, ma ñah ñuhú! caántdih át níjíp wut jī.

⁵⁵Páant á níjíchahjeh, caánt jwúub boonit, mit ñah ñuhap wut jī. Mi jwúub boonachah, Jesús mi mánadih caántdih jeémát át wúhat tútup wut jī. ⁵⁶Páant á booaachah, mi mána búdí ít en wúhi bejep wut jī. Obohjeéhtih, caántdih á booaatjidih bitadih Jesús át naáwát tútup wut jī.

Jesús doce á bohénitdih á wahat
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 ¹Bíic yeó jáap doce á bohénitdih Jesús á pebhna bid wáacnit, nemépwádih í bacaat pínah, wunnitdihbút í booaat pínah níjíná, á wépatdih queétdihbút át wúhap wut jī. ²Pánih wúh péanit, queétdih át wahap wut jī, Dios á maáh jumatdih í naáwáchah, cáacwā í jepahat pínah, cáacwádihbút í booaat pínah níjíná. ³Pánih wahnit, Jesús queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Bejna, déde bí déedih ñi ub bejca bojoó. Íoh caját nah, wuh wúh, jeémát, dinerodih yuh buca ñi ub bejca bojoó. Ñi dawát chóodihjeh ñi duo béjeé. ⁴Caán tútchidih moondíh bohéna, ded ñi jwíh waadni mæudíhjuh ñi éwú. Caanjíh moondíh bohé péanitjeh caán mæudíh ñi cádah bejeé. ⁵Det tútchidih moón yeebdíh náahcan, ñi naóhni doonádih í jóíhcah, bac bejna, í enechah, queétdih Dios á yohat pínahdih í jéihyat pínah níjíná, ñíh zapatosdih too dugnit, becchídih ñi péoh mao jéenaná, át níjíp wut jī.*

⁶Páant á níjíchah joinít, nihat tútchibitna yoobó ít bejep wut jī. Pánih juibínit, Dioíh táini doonádih nihat cáacwádih naóhni, wunnitdihbút ít boonap wut jī.

* 9.3-5 Lc 10.4-11; Hch 13.51

Maáh Herodes tubit ã úumat

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷Caán láa Maáh Herodes Jesús ã bohénitbut ded pah í chājat doonádih jwúb joiná, búdí át úumat wut jī. “Juanjī át jwúb boo pud jūóh tagaá”, biquína níj, ⁸“Elías át jwúb jígh tagaá”, bita níj, “Dios naáwátidih bíh naóh yapaniji át jwúb boo pud jūóh tagaá”, bitabut ít niijíp wut yuh jī.*

⁹Páant í niijíchah joinít, Herodesboó nin pah át niijíp wut jī: —Weemjéh tijí Juandih wā waó bóod yohat túutap jī. ¿Pánihna, deh doonádih tígaa wā jwúb joí, páant muntih? át niijíp wut jī. Páant niijínit, Herodes Jesúsdihtubit át eníhip wut jī.

**Cinco mil cáacwádih
Jesús jeémát ã wūhat**

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰Túttimah, Jesús ã wahnitji ã pebhna jwúb juibínit, ded pah í chājatjidih caandih ít naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah joinít, ã bohénitjīhjah jumíhna, cáacwádih át cádah bejep wut jī. Pánih cádah bejnit, Betsaida tútchina ít bejep wut yuh jī. ¹¹Obohjeéhtih, cáacwāboó í bejadtih jéihnit, queétdih ít ñun béjep wut jī. Í ñun jwááachah, Jesús queétdih wēnit, Dios ã maáh jumatdih át bohénap wut jī. Wannitdihbut át boonap wut jī.

¹²Cheyeh doce ã bohénit nin pah Jesúsdihtubit wut yuh jī:

—Nin pehbhit tútchinaboó nitdih ma bejat tútá, í ũwat tólih pínah, í jeémát pínahdihbut í bidat pínah niijná. Ninjīhbitjeh pohba munná ã wihcan caá, ít niijíp wut jī.

¹³—Yeebjéh queétdih jeémát ñi wūhú, Jesús át níj jepahap wut jī.

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjah jwí bíbohna caá. ¿Queét í jeémát pínahdih jíib chājadih jwí bejmi nanít? ã bohénit ít níj úubh joyóp wut jī.

¹⁴(Cinco mil neonájuh ít jumap wut jī. Yaádh í weh bícdih chah ít jumap wut jī.)

—Cáacwā poómp jumap pah cincuenta ñi chúdat tútá, ã bohénitdih Jesús át niijíp wut jī.

¹⁵Páant ã niijíchah joinítjeh, queétdih ít chúdat tútup wut jī. ¹⁶Páant í chúduchah, Jesúsboó cinco pan dahnadih, chéne queejwábitdihbut ubnit, chéi ennit,

—Nin pandih, queejwábitdihbut ma wūhat táina caá, Paá, ã ípdih át niijíp wut jī.

Páant níj péanit, pan dahnadih queejwábitdihbut dajnit, cáacwádih í pāáat pínah niijná, ã bohénitdih át wūhup wut jī. ¹⁷Pánihna, nihat ít túi jeémp chūúup wut jī. Í judh jeémpnidih doce wūhdih ít ub yac yáwanap wut jī.

“Meém Cristo, Dios ã wahní caá”,

Pedro Jesúsdihtubit ã niiját

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸Bíh láa Jesús Diosdih úubh péanit, ã bohénitdih nin pah át níj úubh joyóp wut jī:

—¿Weemdíh ded pah tígaa cáacwā í níj? át niijíp wut jī.

¹⁹—‘Juan Daabáni nacaá’, biquína níj, ‘Elías nacaá’, bita níj, ‘Jon játih Dios naáwátidih naóh yapaniji át jwúb boo pud jūóh tagaá’, bitabut í niijná beé, Jesúsdihtubit níj jepahap wut jī.*

²⁰—Queét páant í niijíchah joiná, ¿yeebboó ded pah tígaa ñi níj jenah joí? queétdih át niijíp wut jī.

—Meém Cristo, Dios ã wahní caá, Pedroboó át níj jepahap wut jī.*

Á wunat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹Páant Pedro ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át jwúb níj naáwáp wut jī:

—Dios ã wahní wā jumap doonádih bitaboodíh ñi naóhca bojó. ²²Weém nihat cáacwā úud jeéndih tubit yeejép yapat caá náahap. Jwí maáta,

* 9.7-8 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19 * 9.19 Mt 14.1-2; Mr 16.14-15; Lc 9.7-8 * 9.20 Jn 6.68-69

sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdih náahcan, ī mao yohat táutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwáub boo pud jūóhbiipna caá. Páant yeejép yapat caá weemdih náahap, Dios ā jenah joyátjidih bíc yoobó ā yapat pínah niijná, āt niijíp wut jī.

²³Túttimah, queét nihatdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Ded wíih jumfina, ā weñat pínahdih jenah joicán, wā weñat pínahboodih jenah joinít, ā jepaha naáh. Bitá caandih ī wēi encah yuhna, caandih tabit yeejép ī chājachah yuhna, ī mao yohíhichah yuhna, weemdih jepah cádahcat caá náahap.* ²⁴Ded ā weñat pínahdihjenah jenah joí chājni iiguípna bejni ā jumbiipna caá. Obohjeéhtih, ded ā weñat pínahdih joyáh bojni, wā weñat pínahboodih chājni, ā buwdcán niít.*

²⁵Ded ā weñat pínahdihjenah chājni, búdí dinero ā bíbohochah yuhna, caandih dedé pínah nihcan caá. Wā weñat pínahdih ā chājcatji jíib, iiguípna ā bejbipna caá. ²⁶Pánihna, weém maáh jumna, wā íp ā yeh iigátjih, áih túinit ángelwā ī yeh iigátjihbut jwáub dei jūóhna, ded weemdih náahcan, wā naáwátidihbut joíhcanndih wā wēpatjih wā yohbipna caá. ²⁷Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Biquína ninjih ñuhnit ñi wunat pínah játih, Dios ā maáh jummatdih ā jútuchah, ñi enbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

Dios ā yeh iigátjih Jesús ā ñuhat
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸Bíic semana túttimah, Diosdih úbát túnt niijná, Pedro, Santiago, Juan queét bíc peihcannidihjenah jap bóo jeená Jesús āt numah púuh laab béjep wut jī. ²⁹Caanná ī púuh laab juibínit, Jesús ā úbúhchah, ā jígohat āt túnt numáp wut jī. Áih móot yeó ā yeh iigát pah yeh íg, áih yéguébut bíc yoobó táí baabní āt yeh iiguíp wut jī. ³⁰Páant ā yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji bícdih ā pebh it jígohop

wut jī. ³¹Queébut Jesús bíc yoobó it yeh iiguíp wut jī. Pánih jígohnit, Dios ā jenah joyátjidih bíc yoobó ā yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén tútchiboó ā wunat pínahdih it míic wéhenap wut jī. ³²Páant ā yapachah, Pedro ā chéenwā bícdih chunít jumna, queédih quíib chei āt jumap wut jī. Obohjeéhtih, jwáub jáanit, Jesús búdí ā yeh iiguíchah, ā pebh ñuhnitdihbut it enep wut jī. ³³Pánih ñuhnitji ī jwáub buúd juúwáchah, Pedro Jesúsdih nin pah āt niijíp wut jī:

—iBohéní, ninjih jwí jumuchah, ā túina caá! ¿Bíic peihcanni mæu dáhnadih, míih pínah, Moiséhí pínah, Elíasíh pínahdihbut jwí chāj jíih? āt niijíp wut yuh jī. Páant niijná, āt jenah joicáp wut jī.

³⁴Páant ā niijichahjenah, mah pöh panihni queédih āt dei juyép wut jī. Páant ā dei juyáchah, búdí it úmup wut jī. ³⁵Mah pöh cátih Dios queédih nin pah āt niijíp wut jī:

—Nin wā wáuh, wā oini caá.* Ā naáwáchah, caandih ñi téi joyoó, Dios queédih āt niijíp wut jī.*

³⁶Páant ā niiját túttimah, Pedrowā jwáub enna, Jesús bícjenh ā ñuhuchah, it enep wut jī. Páant ī enatjidih bitadih it naóh jwuhcap wut jī.

Wáa wunat jumnidih
Jesús ā booaat

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷Cheibit Jesús wā ī jwáub dei juibínachah, dawá cáacwā caandih it jwááap wut jī. ³⁸Páant ī jwááachah, queét cátih bíc newé Jesúsdih ejnit, nin pah āt niij úbúp wut jī:

—Bohéní, meemdih wā úbhna caá. Wā wáuh bíc jumnidih jígah ennit, ma teo wáacá. ³⁹Dawá láa nemép caandih ápi déheana caá. Pánih déhe buug nájnit, tabit mémé ñaácnit, chái bid ñajnit, ápi jac moj chej bac ñaj jenah caá. Pánih chájna, wā wáuhdih dedé ā noón yaicán caá. Pánihna, áih bácahdih tabit yéjéna caá ā chájap. ⁴⁰Páant ā chājachah, nemépdih ī bacaat pínah niijná, ma bohénitdih wā úbúp yuh be.

* 9.23 Mt 10.28; Lc 14.27; Jn 12.24 * 9.24 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 * 9.35 Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22 * 9.28-35 2P 1.17-18

Obohjeéhtih, queé'tboó caandíh í jéih bacacap be, Jesúsdih át niijíp wut jí.

⁴¹Páant ā niijíchah joinít, Jesús queét nihatdih nin pah át niij jüihñap wut jí:

—íYeébe yeejépwā weemdíh jenah joicánnit ní jumna caá! ¿Débólih tiguaá weemdíh túi jenah joicán, ní tac buugábi? át niijíp wut jí. Páant niijnít, —Ma wüúhdih wā pebhna ma ub jüúwá, behedih át niijíp wut jí.

⁴²Páant ā niijíchah joinít, ā wüúhdih Jesús pebhna ā ub jüúwáchah, nemé'pboó déhea ub yoh buugánit, tubit caandíh át méméanap wut jí. Páant ā chájachah ennit, Jesús nemépdih át jüih bacanap wut jí. Pánih baca péanit,

—Dáa, ma wüúh ā túi boona caá buca, behedih át niijíp wut jí. ⁴³Páant ā bacaatdih ennit, Dios ā wépatdih nihah cáacwā ít en wáhi bejep wut jí.

**Jesús ā wunat pínahdih
ā jwáub naáwát**

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Páant nemépdih ā bacaatjidih cáacwā búdí í jenah joyóchah, Jesúsboó ā bohénitdihjenah nin pah át niij naáwáp wut jí:

⁴⁴—Ní táí joyoó. Weém yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. Weém nihah cáacwā únd jeñédih cáacwā teonit, bitadih í wáhibipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

⁴⁵Páant ā niijíchah joiná yuhna, Dios queétdih ā beh joyát túutcah, ít túi beh joicáp wut jí. Pánih beh joicán, í jwáub wábh joyátji déeji ít tiiquip wut jí.

“Déhe tiguaá ní maáh panihni”,

Jesús ā niiját

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶Páant Jesús ā niiját túttimah, ā bohénitboó nin pah queé'tjeh ít míic niijíp wut jí: “¿Déhe tiguaá jwí cátlh jwí maáh panihni?” ít míic niij jüihñap wut jí.”

⁴⁷Páant í míic niij jüihñatdih jéihnit, bíic wébitdih Jesúsboó ā pebh át wái boj dodhdop wut jí.

⁴⁸—Det wíuhwā jumna, nin wébit panihni, oboh jumnidih wéi jwááhnit,

weemdíhbut wéi jwááhnit caá. Det weemdíh wéi jwááhnit, weemdíh wahnijidihbut wéi jwááhnit í jumna caá. Pánihna, ded nin wébit dée oboh jumnihoó ní maáh panihni ā jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.*

**“Ded jwíútdih en jüihcanni
jwíútdih teo wáacni caá”,**

Jesús ā niiját

(Mr 9.38-40)

⁴⁹Páant ā niijíchah joinít, Juanboó Jesúsdih nin pah át niijíp wut jí:

—Bohéní, jwí enechah, bíic newé ma wépatjih nemépwádih ā bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni ā nihah, caandíh páant jwí chájat túutcap be, át niijíp wut jí.

⁵⁰—Páant caandíh ní niijcá bojoó. Ded yeebdíh en jüihcanni jumna, níjeéh ā jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

**Samaria baácdih moón
Jesúsdih í náahcat**

⁵¹Pánihat túttimah, jeáboó ā púuh laab béjat yeó jáap pínah toáh jüúwáchah, “Weemdíh Jerusalén tútchina bejat caá náahap”, Jesús búdí át niij jenah joyóp wut jí. ⁵²Páant niij jenah joinít, biquína ā bohénitdih Samaria baácdih bóo tútchina í áwat pínah pebhboó í ámoh pánat pínah niijná, í játih át wah waáwá bojop wut jí. ⁵³Obohjeéhtih, caán tútchiboó í jwibínachah yuhna, Jerusalén tútchina Jesús ā bejat doonádih joinít íjina, caán tútchidih moón caandíh í náahcat wut jí. ⁵⁴Páant í náahcat doonádih joinít, Jesús ā bohénit Santiago Juanjih nin pah Jesúsdih ít niij wábh joyóp wut jí:

—¿Maá, meemdíh í náahcatji peéh, queét í íg beedáat pínah niijná, jeámant ígátdih jwí dei jüúwát túut jíjh? ít niijíp wut yuh jí.*

⁵⁵Páant í niijíchah joinít, Jesús tac púud ennit,

—Yeébe íjinit, ní peéh chájihchah, ā túican caá. ⁵⁶Weém, nihah cáacwā únd jeñé cáacwádih yohat túut niijná, nin baácbóó wā dei jüóhcap jí. Obohjeéhtih í

* 9.46 Lc 22.24 * 9.48 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 * 9.54 2R 1.9-16

yéejat peéh iiguípna ī bejat déejidih queétdih táí ubat túut niijná, wā dei jūúwáp jī, Jesús queétdih āt niij jūihñup wut jī.

Páant niijnít, bíh tútchina īt bejep wut jī.

Biquína Jesúsdih ī péehat

(Mt 8.18-22)

⁵⁷Páant Jesús wā namáboó ī bejehah, bíc ījeéh péeni Jesúsdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Deyoób ma bejehah, weembút majeéh wā bejmi caá, āt niijíp wut jī.

⁵⁸—Jia mujjiowá íh muú pínah íitnadih ī bíbohna caá. Jwébehwábút íh yécanadih ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém nihát cáacwá úud jeéh wíih muújéh pohba wā bíbohcan caá. Pánihna, wājeéh ma jūúwáchah, bádí bwat meemdíhbat ā jumbipna caá, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

⁵⁹Páant ī bejehah, Jesús bíh ījeéh péeniboodíh

—Wājeéh ma jūúwá, āt niijíp wut jī.

—Wā bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah játih wā íp ā wunuchah, áih bácahdih wā yohat pínah niijná, ‘Ma cháō jwáhuú’, weemdíh ma niijí. Ā wunuchah, yoh péanit, majeéh wā péebipna caá, āt niijíp wut jī.

⁶⁰—Weemdíh náahcannit wunnit panihnit jumna, queét wunnitdih ī yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wājeéh jumni pínah buu ma jūúwá. Wíih tewatboodíh chah jenah jointí, Dios maáh ā jumat dooná, bitadih naáwádih bejat caá meemdíh náahap, Jesús caandíh āt niijíp wut yuh jī.

⁶¹Páant ī bejehah, bíh ījeéh péenibut nin pah Jesúsdih āt niijíp wut yuh jī:

—Maá, majeéh wā bejmi caá.

Obohjeéhtih, wā bejat pínah játih ‘Wā bejna caá’, wā pebh moondíh wā niij babhat pínah niijná, weemdíh ma wahaá. Pánih cháj péanit, majeéh wā péebipna caá, āt niijíp wut jī.*

⁶²—Ded wā wutni tewatdih teo jwíhna yuhna, ā weñat pínahdih jwáub jenah joí chájnit, Diosdih teo wáhni pínah ā jéih

jumcan caá, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

Jesús setenta y dos ā bohénitdih ā wahat

10¹Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, Jesús setenta y dos ājeéh péenitdih níonit, āt wahap wut jī. Pánih wahna, ā bejat pínah tútchinadih ā játih ī naóh waawát pínah niijná, chénewā míic āt wahap wut jī. ²Queétdih ā wahat pínah játih, nin pah āt niij naáwáp wut jī: “Wíih doonádih jepahnit pínah dawá ī jumna yuh caá. Obohjeéhtih, daocánnit naóhnit ī jumuchah, queét jepahñnit ī joi jwáhcana caá. Pánihna, yeéboó Diosdih ní úúbú, chah dawá naóhnit pínahdih ā wahat pínah niijná.* ³Pánihna, naáwádih ní bejeé. Bejnit, nin pah ní táí jenah joyoó: Diosdih jepahcannit, jiwá cáitíh ovejawádih wahat pah, yeebdíh wā wahna caá.* ⁴Pánih bejna, dinerodih ubcan, wuh wúhdihbat ubcan, bíh zapatosdihbat ubcanjeh, wépép ní bejeé. Dawá cáacwádih táí naáwát túut niijná, deddih jwááh úúbhna, cháocánjeh, bejat caá náahap. ⁵Ded ní jwíih waadni muúdíh moondíh ‘Dios ā túyat níjeéh ā jummu naáh’, ní niijí. ⁶Túitni jumna, páant ní niijíchah jointí, ī túí jepahbipna caá. Obohjeéhtih, táicannit jumna, páant ní niijíchah yuhna, ī jepahcan níit. Páant ī jepahcah, caán muúdíh moondíh Dios ā túyat ā wihcan níit. ⁷Yeebdíh jwíih jepahnitjeéh ní jum jwáhuúp. Queét yeebdíh jeémát, babhatdihbat ī wáhuuchah, ní táí jeémp babhaá. Yeéb queétdih teo wáacnit bohénachah, queétoó ní teo wáacat jíb jeémát babhat ī wáhuuchah, ā túina caá. Caán tútchidih moondíh ní bohé jwáhna, ní jwíih jwabíni muúdíhjih ní jum jwáhuúp.* ⁸Ded tútchidih ní jwabínachah, yeebdíh jepahnit, dedé jeémátidih ī wáhuuchah, ní táí jeémé. ⁹Caán tútchidih moón wunnitdih boonit, queétdih nin pah ní niijí: ‘Dios yeebdíh bádí caá ā bidíp, áihwá ní jumat pínah niijná. Wunnitdih ā booana, Maáh jumna ā wépatdih yeebdíh ā jéutna caá. Páant ā

* 9.61 1R 19.20 * 10.2 Mt 9.37-38 * 10.3 Mt 10.16 * 10.7 1Co 9.14; 1Ti 5.18

wēpatdih jéihnit, ñi yéejatdih cádahna, túiniboodíh túut nūmñt, caandíh ñi jepahaá', queétdih ñi niijí. ¹⁰Obohjeéhtih, ded tútchidih jaibí, bohéna, wunnitdih ñi boanachah yuhna, í jephacah, íih namádih bejnit, nin pah queétdih ñi niijí: ¹¹"Dios maáh jumna, á wēpat yeebdíh á júutuchah yuhna, yeébbóo caandíh ñi jephacap jí. Pánihna, níih tútchi becchídih jwíih jíтчamant jwí pit yohna caá. Páant jwí chájat pah, ñi jephacatjí jíih Dios yeebdíhbut á yohbipna caá", ñi niijí. * ¹²Yeébbóo nin pah wá niijátidih ñi túi náhninaá: Sodoma tútchidih moonjí tubit yeejép chájnít ít jumap wut jí. Obohjeéhtih, queétdih Dios á peéh chájat chah, á peéh chájat pínah yeó jáapdih ñi bohéatdih jephacannitboodíh á peéh chájbipna caá", Jesús queétdih át niijíp wut jí.*

Biíh tútchidih moón í jephacat
(Mt 11.20-24)

¹³"íYeéb Corazín tútchidih moón, Betsaida tútchidih moondíhbut Dios búdí á peéh chájbipna caá! Weém níih tútchinadih jumna, Dios á wēpatjíh búdí wá teo wáacachah yuhna, ñi jephacap jí. Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut Dios á wēpatjíh páant wá teo wáacachah nihna, queétdíh jáantjeh í yéejatdih búdí júinít, ita túut nūm tágaá. * ¹⁴Pánihna, Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut Dios á peéh cháj láa, Corazín tútchidih moón, Betsaida tútchidih moondíhbut chah á peéh chájbipna caá. ¹⁵Yeéb Capernaum tútchidih moondíhbut peéh chájna, maáta panihnit chájcanjeh, yeebdíh moh yéejnit Dios á chájbipna caá.*

¹⁶"Ded yeebdíh jóí jephahni, weemdíhbut jephahni caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh jephacanni, weemdíhbut jephacanni caá. Weemdíh jephacanni, wá íp weemdíh wahnidihbut jephacanni caá", át niijíp wut jí. Páant á niij pēanachah joinít, á wahnitboó ít bejep wut jí.*

Setenta y dos Jesús á wahnitjí
í jwáub júyat

¹⁷Pánih bejnitjí wēinit, queétdíh setenta y dos Jesús á wahnitjí á pebhna ít jwáub júibínap wut jí. Pánih jwáub júibínít, nin pah Jesúsdih ít niijíp wut jí:

—íMaá, ma wēpatjíh jwí wutuchah, nemépwá yuh buca jepahnit, ít bac bej tagaá! ít niijíp wut jí.

¹⁸—Japmant wedóat pah á bejchah, nemépwá í maáh á buúg jéen júúwúchah, wá enep jí. ¹⁹íÑi joyoó! Wá wēpat yeebdíh wáat wúhup be, maiwádih, dúowádihibut jwááhnít, ñi jéih chuñat pínah niijná. Nemépwá í maáh á wēpatjíh yeejép á chájat déedih jáhat wēpat wá wúhup be. Páant wá wúhuchah, áih nemépwá yeebdíh í jéih yéejacan níit. * ²⁰Pánihna, nemépwádih yeéb ñi wutuchah, í jephahatdih ennit, búdí ñi wēina yuh caá. Obohjeéhtih, nin caá chah búdí ñi weñat pínah pohba: Yeéb Dioíh wá á pebhboó bejnit pínah ñi jumuchah, áih papélah tólih panihniiboó ñi wátna daánci á jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Jesús á weñat
(Mt 11.25-27)

²¹Páant níj naóh péanit, Jesús Túini Espíritu á wēpatjíh búdí wēinit, Diosdih nin pah át niijíp wut jí: "Paá, meém nihat baácdih moón í maáh, nihat jeádih moonbút í maáh ma jumuchah, meemdíh búdí wá wēina caá. 'Jwiít túi jéihnit caá', niijnítidih wá bohéatdih ma beh joyát túutcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapí jéihyanap be. Páant mapí wēi chájna caá", á ípdih át niijíp wut jí.

²²Páant á ípdih níj wúbh péanit, á pebh joi núhñitdih nin pah át jwáub níj naáwáp wut jí: "Dios, wá íp nihat á wēpat bíc yooó weemdíhbut á wúhup be. Ded pah wá jummatdih wá ípjuh caá á jéihyep. Biíh páant jéihni á wihcan caá. Ded pah wá íp á jummatdihbut weemjéh

* 10.4-11 Mt 10.7-14; Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51 * 10-12 Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24

* 10.13 Is 23.1-18; Ez 26.1—28.26; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 * 10.15 Is 14.13-15

* 10.16 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; Jn 13.20 * 10.19 Sal 91.13

caá wā jéhiyep. Det wā ñfonitdihbut caandíh wāpí bohéna caá. Pánihna, jwiítjeh caá caandíh jwí jéhiyep”, át niijíp wut jí.*

²³Páant cáacwádih naóh péanit, ā bohénitdih tac páud ennit, queétdihjeh nin pah át niijíp wut jí: “Yeéb wā wēpatdih ennit, Dios weemdíh ā wahatjidih ñi túi jéihna caá. Pánihna, bitabut páant wā jumatdih jéihnit, queébtut táí wēnít í jumna caá. ²⁴Ñi jenah joyó. Jon játih Dios naáwátidih dawá naóh yapanitji, dawá maátajibut yeéb ñi ennidih búdí eníhna yuhna, ít encap wut jí. Ñi joinidihbut búdí jóihna yuhna, ít joicáp wut jí”, át niijíp wut jí.

**Samaria baácdih bóo
ā túi chájat naáwát**

²⁵Bíih láa, Moisés ā wutatjidih bohénit poómpdih bóo Jesús pebh át jwabínap wut jí. Pánih jwabínit, nin pah át níj wábh joyóp wut jí:

—¿Bohéni, Dios pebhna bejihna, ded pah wā chájbi? át niijíp wut jí.

²⁶—¿Moisés ded pah tígá át niijíj? Caandíh enna, ¿dépah tí mapí níj jenah joi? Jesús át niijíp wut jí.

²⁷—“Diosdih chah jenah joi, túi jepahnit, wēna, caandíh búdí ñi oyoó.* Meemjéh ma míc oyat pah mñntih, bitadidibut búdí ma oyoó’,* Moisés át níj daacáp tají, át niijíp wut jí.

²⁸—Yoobópdih ma jepahna caá. Pánih chájnit, wunna, Dios pebhna ma bejbipna caá,* Jesús caandíh át niijíp wut jí.*

²⁹Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wutatjidih bohéni ā túi chájatdih jūtat túut niijná, nin pah át jwáub níj wábh joyóp wut jí:

—¿Obohjeéhtih, Bohéni, deddih tígá wā oibi? át niijíp wut jí.

³⁰Páant ā niijíchah joinít, nin ā jenah joiní naáwátjéh Jesús át níj naóh bohénap wut jí:

—Bíic newé Jerusalén tútchimant Jericó tútchina ā dei bejehchah, namá tacdíh nuumnít cáacwā caandíh jwááhnit, nihat áih bíí dée, ā ñoní chóodihbut

dúuc wáyat túut niijná, í wun mao jwejep be. Páant í wun mao jwejni namáboó ā ñajap be. ³¹Páant í chájat túttimah, bíic sacerdote caán namádih dei bejna, í wun mao wewnijidih ā enep yah be.

Obohjeéhtih, enna yuhna, chāócánjeh, ā bóod páud yap bejep be. ³²Túttimah, Leví ā juimená poómpdih bóobut ā bejep be. Caán ñajni pebh jwabí ennit, chāócánjeh, caanbút ā bóod páud yap bejep be. ³³Obohjeéhtih, páant í yap bejat túttimah, ñi eníhcanni Samaria baácdih bóo caán namádihjeh mñntih ā dei bejep be. Pánih dei bejna, caán ñajnidih jwabí ennit, caandíh ā jígah enep be. ³⁴Pánih jígah ennit, ā pebh jwabínit, yíi, iguúh mac bíicdih áih yahwítnadih ā cohoh be. Coh péanit, yégueh chóojih ā chéwep be. Chéo péanit, caandíh ñoníji burrodih ub túuh cáagnit, úwat tólihna jumni mñná ā numah bejep be. Caanná ub jwabínit, nihat chei ā en dao dáa jūáwúp be. ³⁵Cheibit, úwat muú mínahdih caandíh ā en dawát pínah niijná, ā jíib chájap be. Pánih jíib chájnit, nin pah caandíh ā niijíp be: ‘Nindih ma túi en dao jwáuhú. Caandíh ma en dawát pínah jíib wā wúhna caá. Pánihna, chah ma jwáub jíib náahachah, jwáub juínit, wā jwáub jíib cháj jáhabipna caá, páant mñntih’, Samaria baácdih bóo muú mínahdih ā níj naáwáp be, Jesús át níj bohénap wut jí.

³⁶Páant níj naóh bohé péanit, Moisés ā wutatjidih bohénidih nin pah át níj wábh joyóp wut jí:

—Queé bíic peihcannit bíí déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé táí oini ā jum? át niijíp wut jí.

³⁷—Caandíh jígah en teo wáacni ā túi oyop be, át níj jepahap wut jí.

—Pánihna, meembút bejna, bíic yoobó meemdíh eníhcannitdih oinit, ma túi teo wáacá, Jesús caandíh át níj naáwáp wut jí.

Martawájeéh Jesús ā jumat

³⁸Túttimah, Jesús wā Jerusalén tútchina bejnit, bainí tútchidih ít jwabínap wut jí. Í

* 10.22 Jn 3.35; 10.15 * 10.27 Dt 6.5 * 10.27 Lv 19.18 * 10.28 Lv 18.5
* 10.25-28 Mt 22.35-40; Mr 12.28-34

juibínachah, caán táтчidih bóli, Marta wūt jumnih, Jesús wādih miñ muáboó mit cháō jwáhat táutup wut jī. ³⁹Mi jwan, María wūt jumnihbut mit jumup wut jī. María boó Jesús ā bohénachah, ā pebh mit jói chúdup wut jī.* ⁴⁰Obohjeéhtih, Martaboó yójah jeémát teona, mit íjip wut jī. Pániñ íjnit, Jesús pebh juibínit, nin pah mit niijíp wut yuh jī:

—Maá, wā jwan weemdíh mi teo wáaccah, weém bíc wilidihjeh wái náah jumni tewat ā jumna caá. ⁴²Obohjeéhtih, wā bohéatdih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Maríaboó chah táinidih mi níwichah, caántdih ded mi joyátjidih ā jéih dúuc waícan níit, Jesús Martadih āt niijíp wut jī.

⁴¹—iMarta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabitdih meém tubit jenah joinít, ma míc íjjana caá. ⁴²Obohjeéhtih, wā bohéatdih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Maríaboó chah táinidih mi níwichah, caántdih ded mi joyátjidih ā jéih dúuc waícan níit, Jesús Martadih āt niijíp wut jī.

Ded pah caá jwí uábát

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 ¹Biñ yeó jáap Jesús ā ípdih ā uábúchah, ā bohénitbut it jumup wut jī. Páant ā uábh péanachah ennit,

—Maá, Juanji ā bohénitdih Diosdih ded pah í uábát pínahdih āt bohénap wut jī. Caán ā bohéat pah muntih jwiítidihbut ma bohénaá, it niijíp wut jī.

²Páant í niijíchah joinít, nin pah queétdih āt níj jepahap wut jī:

—Yeéb Diosdih uábhna, nin pah ní niíj uábú:

³Paá, meém chah táini ma jumuchah, meemdíh jwí wéina caá. Ma wūt chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá. Meém maáh ma jummatdih jéihnit, nihat cáacwā í jepaha naáh.

³Yeó jáap jummat pah jwí jeémát pínahdih ma wúhuá.*

⁴Bitá jwiítidih í yéej chájatdih jwí yohat pah, meembát jwiít jwí yéej chájatdih ma yohoó.

Nemépwā í maáh jwiítidih ā

yéejafhichah, ma teo wáacá, jwí yéej chájat pínah niijná’, Diosdih ní niíj uábú, ā bohénitdih Jesús āt niijíp wut jī.

⁵Páant niijnít, ded pah í uábát pínahdih nin pahbut āt níj naóh bohénap wut jī:

—Ded chei tac yoób ā dée pebhna bejnit, ‘Némé, baini jeémátidih weemdíh ma wúhuá. ⁶Wā chéen yuúp jūóhni ā juyúchah, caandih wā wáhat pínah jeémát wā bíbohcan caá’, ā niijíchah, ⁷ā dée mué dítmant nin pah ā níj jepah bacacan níit. ‘Weemdíh tac bæugáca bojó. Jáantjeh jéc nem péanit, wā wehdih wáat numah áwup be. Meemdíh jeémát wáhat déedih, queétdih wā wuquhcan caá’, ā dée uábhidih ā níj jepahcan níit. ⁸Yeébdih wā naóhna caá. Á dée tíccankeh ā uábúchah, jáanit dedé ā náahatdih ā wáhbipna caá. ⁹Pánihna, nindih ní tui náhninaá: Tíccankeh ní uábúchah, ded pah ní uábátidih Dios yeébdih ā wáhbipna caá. Ded pah ní náahatdih bidna, ní bid cádahcah, ded pah ní bidatdih yeébdih ā wáhbipna caá. Jéc panihnidih wúmp mao cádahcah, Dios ā wátbipna caá. ¹⁰Det Diosdih tui uábhnit, í uábátjidih í bíbohbiipna caá. Det Diosdih bidnit, caandih í jwááhbipna caá. Det í wúmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih ā wátbipna caá. ¹¹¿Ní wáuh yeébdih queejdih ā uábúchah, bucdih níta wáuh taniít? Níta wáuhcan tagaá. ¹²¿Mújbai típdih ā uábúchah, dáodih níta wáuh taniít? Níta wáuhcan tagaá. ¹³Yeéb cáacwā yéejnit jumna yuhna, ní wehdih táinidih nípi wáuhna caá. Pánihna, Diosboó táini yoobát jumna, det Túini Espíritu ā waadát pínahdih í uábúchah, ní íp jeáboó jumni caandih ā waadát táutbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.*

“Nemépwā í maáh ā wépatjih

Jesús ā booana caá”, í niiját

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴Biñ yeó jáap bíc newé wéheat táutcanni nemép jumni Jesús pebh āt

* 10.38-39 Jn 11.1 * 11.3 Pr 30.8-9 * 11.9-13 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

juibínap wut jī. Páant ā juibínachah, Jesús caán nemépdih áih bácahmant át bacat túutap wut jī. Páant ā bacat túutuchah, caán newé át jwáub wéhenap wut jī, páant muntih. Páant ā jwáub wéhenachah joinít, nihát en wáhi bejnit, búdí ít jenah joyóp wut jī.

¹⁵Obohjeéhtih, bita nin pah ít níj naáwáp wut jī: “Nemépwā ī maáh, Beelzebú wut jumna, ī wēpatjih caá Jesús nemépwādhíh ápi bacat túutap”, ít níijp wut yah jī.*

¹⁶Bitaboó, “Dios ā wēpatjihjeh nit ā yoób chājar”, níijná, bíh ā wēp chā jútatdih ítih bidip wut yah jī.*

¹⁷Obohjeéhtih, “Beelzebú ā wēpatjih nemépwādhíh ā bacat túutna caá”, ī níj jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī:

“Det bíic baácdih moonjéh yuhna míc maona, ítá wun beedáh bej tagaá. Ded tátchidih moón bíicwā yuhna, míc maona, queébtut ítá jweí peét bej tagaá.

¹⁸Pánihna, Satanás, nemépwā ī maáh áihwādhíh ā bacanachah, bíic yoobó muntih áta yap tagaá. Weém Satanáfh jumna nihna, áihwādhíh wāta bacacan tagaá. Ni naóh yacat yoobópdih nihcan caá. ¹⁹Nemépwādhíh bacanit, ī maáh Beelzebú ā wēpatjih wā wutuchah nihna, níijjéh jumnitboó údéhe ā wēpatjih tigeá ípi baca? Páant ī bacat túutuchah ennit, ‘Í túi chājna caá’, níipi níijná caá.

Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘Á túi chājcan caá’, níi jéih níijcan caá. ²⁰Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjih nemépwādhíh wā bacanachah, Dios ā maáh wēpat níi cáth ā jumna caá.

²¹“Wépép newé nihát áih tua nah déenadhíh bíbohni áih muúdhíh ā wapachah, nihát áih bíí dée ā túi jumnipna caá. ²²Obohjeéhtih, bíh caán chah wēpniboó juí míc mao yap yohnit, nihát ā wēp níihat tua nah déenadhíh déuc wái, bíí déedihbut déuc wáinit, ā pej jumnitdih ā páahbipna caá. Pánihat pah weém chah wēpni jumna, nemépwā ī maáhdih wā jéih yap yohna caá. Yap yohnit, áihwādhíh wā déuc wáibipna caá, wíhwā ī jumát pínah níijná.

²³“Ded wájeéh teocanni, weemdíh en jūihni, nemépwā ī maáhjeéh ā jumna caá. Pánih jumna, weemdíh jepahíhndih ā níiun yóhna caá”, Jesús queétdih át níijp wut jī.*

Bacaniji nemép ded pah

ā jwáub waadát

(Mt 12.43-45)

²⁴“Nemép ī bacaniji muú wihcapboó jibna, ā jumát pínah bíh muú pánihndih ā táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, jéih bid juicán, ‘Weemdíh ī bacaniji muúná wā jwáub bejbipna caá, páant muntih’, ā míc níj jenah joiná caá. ²⁵Páant níj jenah joinít, ā jwáub juí enechah, áih muújí túi tóodh ámhoni panihni ā jumna caá. Obohjeéhtih, caán cáacboó ā túut muúmcáh, áih jéc páantjeh pāa lajni panihni ā jumna caá. ²⁶Páant ā jumuchah ennit, nemépwā bita siete ā chéenwā chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queétdih ā numah waadná caá. Páant yeejép ī wutuchah, ī waadní chah yeejép ā jumnipna caá”, Jesús queétdih át níijp wut jī.

Ded panihat tigeá weñat yoobát

²⁷Jesús páant ā níjít pónih, cáacwā cáthíh jumnih nin pah mit níj ejep wut yah jī:

—iMeemdíh weép jum noma behanih mi wéina nacaá! mit níj ejep wut jī.

²⁸—Obohjeéhtih, Dios naáwátdih jói jepahnitboó mi weñat chah ī wéina caá, Jesús caántdih át níijp wut jī.

Cáacwā Jesús ā wēpatdih

ī jútat túutat

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹Páant ā bohénachah, chah dawá cáacwā Jesús pebh ī míc wáac juibínachah, nin pah queétdih át níj naóh bohénap wut jī: “Yeéb buú láa moón tubit yeejépwā níi jumna caá. Pánihnit jumna, Dios ā wēpatjih níipi chā jútat túutna yah caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wā chā jútcan níit. Jonásjidih Dios ā wēp chājat pahjeh muntih weemdíhbut chājnit, ā wēpat

* 11.15 Mt 9.34; 10.25 * 11.16 Mt 12.38; 16.1; Mr 8.11 * 11.23 Mr 9.40

yeebdíh ā jéutbipna caá. Páant bóojeh ā wépat jéutat ā jumbipna caá.*

³⁰Jonásjidih búdí queéj ā jeéméchah, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios caandíh jwáub ub bacanit, Nínive tútchidih moondíh át wahap wut jí.* Pánihna, ded pah caandíh ā yapatjidih ā naáwáchah joinít, Dios caandíh ā wahatjidih queét ít jéihyep wut jí. Páant ā yapatji pah muntih weém nihat cáacwā úud jeñé wənnit, bíc peihcanni yeó jáap túttimah wā jwáub boo pud júuwáchah, Dios weemdíh ā wahatjidih yeebbút ní jéihbipna caá. ³¹Jon játih Salomónjí ā túi jéihyat doonádih joinít, Sabá baácdih moón í maáh wiliji, yúap mífh baácmant ā naáwát dih joyódih mit juibínap wut jí. Obohjeéhtih, ninjīh weém Salomón chah jéihni wā jumuchah yuhna, yeéboó weemdíh ní joíhcan caá. Pánihna, Dios nihat cáacwā í yéejatji peéh chájat pínah yeó jáapdih Dios pebh caántboó yeéb bícdih nūhnit, yeebdíh nin pah mi níj naóh yacipna caá: ‘Wā joiníji Salomóndih chah jéihni Jesús ā jumuchah yuhna, údépanih tibeé yeéboó caandíh ní jepahcan?’ mi níj bípna caá.* ³²Jonásji Nínive tútchidih moondíh Dios naáwát dih ā naóh yapanachah, queét í yéejatdih búdí júinít, ít túut nūmép wut jí. Obohjeéhtih, Jonás chah wépní ninjīh wā jumuchah yuhna, weemdíh joíhcan, yeéboó ní túut nūmcáp be. Pánihna, ní túut nūmcátji jíib, peéh chájat pínah yeó jáapdih Dios pebh Nínive tútchidih moonjí yeéb bícdih nūhnit, queébtut yeebdíh í naóh yacipna caá”, Jesús queétdih át níjíp wut jí.*

Jesús jiiát déedih ā bohéat

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³“Ded jiiát dih jiiínít, jáh cáagcan, pamap dahjíhbut ápi páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó ápi jíi cáagna caá, nihat caán tólihboó waadnít í túi enat pínah níjná.* ³⁴Níih quíib dahna níih jiiát dah panihni caá. Á túi jumuchah, ded pah ní chájatdih ní túi

enna caá. Obohjeéhtih, yeejép jumna, dupúat dée ā jumuchah, ded pah ní chájatdih ní jéih encan caá. ³⁵⁻³⁶Pánihna, níih quíib dah panihni ā týuyachah, wā naáwát dih túi jenah joinít, táinidihjeh ní cháj bípna caá. Obohjeéhtih, ā táicah, wā naáwát dih jenah joicán, yeejépboodíh ní cháj bípna caá. Pánihna, níi túi chája chaáh! Wā naáwát dih túi jenah joinít ní jepahaá”, át níjíp wut jí.

Fariseowā, Moisés ā watatjidih bohénitbut í táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷Jesús queétdih ā naóh péanachah, bíc fariseo Jesús dih áih mūáboó numah jeémédih át bejep wut jí. Caanná waád juibínit, í jeémát túut níjná, Jesús wā ít juibí cháudap wut jí. ³⁸Dios queétdih ā túi wéi enat pínah níjná, queét judíowā í jeémát pínah játih í nuowā í watatji pah ípí téih chocop wut jí. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadnít, queét í watatji pah téih choccanjeh ā jeéméchah enna, caandíh numah jeémppi fariseo boó búdí át en wúhi bejep wut jí. ³⁹Páant ā en wúhi bejchah ennit, Jesús nin pah caandíh át níj naáwáp wut jí:

—Yeéb fariseowā níih pamapnadih, níih babhbat dahnadíhbut jii mantjeh nípi chocna caá, ā túi jíghat pínah níjná. Páant ní chocochah yuhna, díitboó búdí queé í jumna caá. Caan pámap jii mantjeh ní chocat pah, yeebbát bíc yoobó ní jumna caá. Ní túi jíghona yuhna, ní jenah joyát yeejép ā jumna caá. Ní weñat pínahdihjeh chájnit, túbit en ní nahnitbut ní jumna caá. ⁴⁰Yeéb jenah joicánnit caá! Í Pamap jii mant dée, Dios jwíih bácahdih chájni, pamap díitboó dée, jwíih caolihdihbut chájni nihcan níit? Pánih chájnit, jwiít dih jéih beedáni caá.

⁴¹Pánihna, pamap díitboobút chocat pah, níih caolihdih túut nūmnnít, moh yéejnitdih ní teo wáaca. Pánih chájnit, pamap quei wíhcat pah, Dios ā enechah, ní túi jumbipna caá.

⁴²“Yeéb fariseowā búdí yeejép ní yapbipna caá! Dios ā watatdih jepahna,

* 11.29 Mt 16.4; Mr 8.12 * 11.30 Jon 3.4 * 11.31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 * 11.32 Jon 3.5
* 11.33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16

ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbohnt, bíc núodih caandíh ñipí wūhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih wūhna yuhna, bíh ā wutatnadih ñipí joyáh bojna caá. Cáacwādhíh tūi chājatboodíh ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñipí jenah joicán caá. Dios ā wutat pah, chej jumni núonadih caandíh ñi wūhachah, ā túina caá. Obohjeéhtih, bíh ā wutatdihbut jepahat caá náahap.*

⁴³“iYeéb fariseowā búdí yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowā jwí míc wáacat muúboó waád juibínit, waáwápna ñipí cháudna caá, nihat cáacwā yeebdíh í wēi enat pínah niijná. Tútchi tacboó bíf dee jíib chājat juhna bejnit, cáacwā yeebdíh í wēi jwááátdíh ñipí náahna caá.

⁴⁴“iYeéb fariseowā búdí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáac tacchiana panihnit ñi jumna caá. Cáacwā baác díftboó jéih en waadacán, caán tacchianajih yáac chūi bejna, í yohniji yagáp ā jumatdih í jéih encan caá. Caan pánihat pah cáacwā ñi bohéátdih jointf, ñíih caolihdih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ā jumatdih í jéihcan caá”, Jesús queét fariseowādhíh át niíf jūihñup wut jī.

⁴⁵Páant fariseowādhíh Jesús ā niíf jūihñachah jointf, Moisés ā wutatjidih túi jéihni jwuh nin pah Jesúsdih át niijíp wut jī:

—¿Bohéní, queétdih páant niíf jūihna, jwiítidihbut jūih níft ma chājap? át niijíp wut jī.

⁴⁶Páant ā niijíchah jointf, Jesús queét Moisés ā wutatjidih bohénitdih jwuh nin pah át jwáub niíf jūihñup wut jī:

—iYeebbút búdí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáacwādhíh búdí wái náah jumnidíh chājat túttna, bainíbtjeh í yapachah ennit, queétdih jígah encanjeh, búdí ñipí peéh chājna caá.

⁴⁷“iYeéb Moisés ā wutatjidih bohénit búdí yeejép ñi yapbipna caá! Dios naáwátidih naóh yapanitjidih ñi ñuowā ít mao yohop wut jī. Pánihna, queétdih ñi weñat júutat tút niijná, íih tacchianadih ñi túi ámohna caá. ⁴⁸Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, í bohéátjidih ñi jepahcan

caá. Pánih jepahcan, ñi ñuowā í chājatjí bíc yoobó ñi chājna caá.

⁴⁹“Dios, nihat jéihni jumna, nin pah át niíf naáwap wut jī: ‘Weém wā naáwátidih naóh yapanit pínahdih, wā naáwátidih bohénit pínahdihbut cáacwādhíh wā wahbipna yuh caá. Obohjeéhtih, cáacwāboó biqúina queétdih í mao yohbipna caá. Bitadihbut yeejép í chājbipna caá’, Dios át niijíp wut jī. ⁵⁰⁻⁵¹Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitdih í mao yohatjí peéh yeeb buu láa moondíh caán waó jíib ā jumbipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ā mao yohatjí jíib, púú sacerdote Zacaríasdih, Dioih mué coah tac yoob í mao yohatjí jíibbut, yeeb buu láa moondíh Dios ā peéh chājbipna caá. Queét í jepahcatjí pahjeh, yeeb bíc yoobó weemdíh ñi jepahcatjí jíib yeebdíhbut ā peéh chājbipna caá.*

⁵²“iYeéb Moisés ā wutatjidih bohénit búdí yeejép ñi yapbipna caá! ‘Jwiít Dios ā wutatdih bohénit caá’, niijná yuhna, ā naáwátidih cáacwā í jéihyat déedih ñi jāhna caá. Pánih jāhna, Dios pehbboó ñi wāt waadát déedih bíbohna yuhna, queétdih ñi wāt waadacán caá. Pánih chājna, yeebbút waadacán, queétdihbut ñi waadát tútcan caá”, Jesús queétdih át niíf jūihñup wut jī.

⁵³⁻⁵⁴Queétdih páant niíf jūih péanit, Jesús át bac bejep wut jī. Páant ā bac bejchah, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénit bícdih Jesúsdih naóh yacat tút niijná, yeejép ā jepahachah joífhna, túbit caandíh ít uúbh joí ñuún pée bac bejep wut jī.

“Weém túini caá”,
niíf yee naóhcac

12 ¹Páant ā bohéat pónih dawá cáacwā Jesús pehb míc wáac juibínit, í míc tóo néeh chūi bejchah, Jesús ā bohénitdih nin pah át niíf naóh bohénap wut jī: “iYeéb ñi túi chāja chaáh! Fariseowā í jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. ‘Weém túinijeh caá’, í niijíchah yuhna, íih caolih yeejép ā jumna caá. Páant í jumap pah yeebboó ñi

* 11.42 Lv 27.30 * 11.50-51 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21

jumca bojoó. Páant niíf jenah joyát, pan paáat panihni ā jumna caá. Jwíih jígohcanni ā jumuchah yuhna, túttimah ā jumatdih nihah í jéihbipna caá.* ²Pánihat pah, ded pah caolih díitboó jumna, jwíih jígohcan yuhna, túttimah ā jígohbipna caá. Ded ñi bih chájnidihibut túttimah cáacwā í jéihbipna caá.* ³Ded pah dupúnapboó ñi niijátjidih baabápboó cáacwā í joibípna caá. Ded pah yeéb ñíih tólihboó daocánnitdih ñi jéyé niijátjidih, túttimah dawá í míic wáacapboó í jwáub wépép naóh yapabipna caá, át niijíp wut jí.

Déhedih tiguaá úumat náah

(Mt 10.26-31)

⁴“Wā chéenwāá, yeebdíh nin wā naáwátidih ñi túi náhninaá: Ñíih bácahdih mao yohnit pínahdih ñi úumca bojoó. Páant í chájat túttimah, yeebdíh chah yeejép í jéih chájcan níit. ⁵Obohjeéhtih, ñi úumat pínahdih wā naóhna caá. í Diosboodíh búdí úumat caá náahap! Caanjéh ñi wunat túttimah, yeebdíh peéh chájna, iiguípna ā jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíhjuh caá úumat náahap.

⁶“Ñi náhni dahwaca bojoó. Dios yeebdíh oinit, ā quíib buúdcán níit. Cinco jwébehwádih chéne júdubit yeéb ñipí jíib teona caá. Botonit í jumuchah yuhna, Diosboó bíic jwébehdíhjuh ā quíib buúdcán níit. ⁷Obohjeéhtih, jwébehwā chah yeebdíh Dios ā oina caá. Búdí oinit, ñíih waó yoócnafeh débóí ā jumatdih Dios ā túi jéihna caá. Páant ā oyatdih jenah joinít, ñi náhni dahwaca bojoó”, át niijíp wut jí.

“Weém Jesúfh caá”, úumcanjeh, niiját

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸“Cáacwā í joyóchah, ded ‘Weém Jesúfh caá’, ā niijíchah, weembát wā ípíh ángelwā í joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wā niijbípna caá. ⁹Obohjeéhtih, cáacwā í joyóchah, ded ‘Weém Jesúfh nihcan caá’, ā niijíchah, weembát wā ípíh ángelwā í joyóchah, ‘Caánboó wíih

nihcan caá’, wā niijbípna caá. ¹⁰Ded weém nihah cáacwā úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ā túut nuumáchah, yeejép ā wéheatdih Dios ā yohbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espirituboodíh yeejép wéhenit, ā jéih túut nuumcát jíib, Dios ā yeejatdih ā yohcan níit.*

¹¹“Wíihwā ñi jumát jíib cáacwā yeebdíh teonit, naóh yacat túut niijná, ñi míic wáacat muúboó, peéh chájat tútutni pehbboó, bita ñi maáta pehbboobát í ub bejehchah, ‘¿Ded pah wā niij jephahbí?’ ñi niij náhni dahwaca bojoó. ¹²Caanná ñi juibínachah, Túini Espiritubooó ded pah ñi jepahat pínahdih ā jéihyabipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.*

Dawá bíí dée bíbohah ā tobohah

¹³Páant ā niij naóh péanachah, í cáfíh jumni Jesúsdih nin pah át niijíp wut jí:
—Bohéni, jwí íip báadhda áih bíí dée jwíitdih ā wúhuchah yuhna, wā úud jeñé nihahdih ébnit, wíih pínahdih ā wúhcap jí. Páant ā chájachah, weemdíh wíih pínahdih caandíh ma wúhat tútutú, át niijíp wut yah jí.

¹⁴—Weém bíí déedih pááhni maáh nihcan caá. Pánih chájat wíih pínah nihcan caá, caandíh Jesús át niij jepahap wut jí.

¹⁵Páant caandíh niijnít, nihah ájeéh péenitdih nin pah át jwáub niij naáwáp wut jí:

—íÑi túi chája chaáh! Dawá bíí déedih ñi en ñinahca bojoó. ‘Dawá bíí dée bíbohna, wā túi jumipna caá’, ñi niijná yah caá. Obohjeéhtih, dawá bíí dée bíbohah jíib nihcan caá jeáboó ñi bejat pínah, át niijíp wut jí.

¹⁶Páant niij naóhniit, í túi beh joyát pínah niijná, nin ā jenah joiní naáwátjíh át jwáub bohénap wut jí: “Bíic newé dawá bíí dée bíbohni, áih wápchiboó pácahi ā momochah, dawá á quehep be. ¹⁷Dawá á quehechah ennit, nin pah ā míic niij jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wā chájbí? Wíih pácahi wā ámohat pínah muú bainí ā jumuchah, ā yáo yapbipna caá. ¹⁸Nin pah wā chájbipna caá:

* 12.1 Mt 16.6; Mr 8.15 * 12.2 Mr 4.22; Lc 8.17 * 12.10 Mt 12.32; Mr 3.29

* 12.11-12 Mt 10.19-20; Mr 13.11; Lc 21.14-15

Caandíh ámohat m̃ñnádih wai yoh jéena péanit, chah búdí ámohat pínah m̃ñnádih wā chājipna caá. Pánih chājnit, nihat wíih pácahidih, wíih bí déedihbut wā ámohbipna caá. ¹⁹Pánih ámoh péanit, nin pah wā míic niijbípna caá: “Dawá jópchina túi jumat túut niijná, dawá bí déedih but wā bíbohna caá, buca. Pánih jumnit, choonít, babh jeémpnit, wā wēibipna caá”, wā míic niijbípna caá’, caán newé á niij jengah joyóp yuh be. ²⁰Obohjeéhtih, páant á niij jengah joyóchah jéihnit, Dios caandíh nin pah á niijjip be: ‘¡Jengah joicánniabe! B̃ñ cheijeh ma w̃ñuchah, míih caolih á b̃ñudbípna caá. ¿Páant ma w̃nat túttimah, nihat ma ámohniji bí dée deíh pínah tígá á jumbi? Meémo caandíh ma jéih ub bejcan níit’, Dios caandíh á niijjip be. ²¹Pánihna, ded áih pínahjeh dawá bí déedih en ñinah ub jwejnít, Dios á weñat pínahdih bidcanjeh, b̃ñudní á jumbipna caá”, Jesús cáacwádih át niijjip wut jī.

Dios áihwádih á túi en dawát
(Mt 6.25-34)

²²Páant niij péanit, nin pah á bohénitboodíh át jwúb niij naóh bohénap wut jī: “Ded pah ñi jumadit ñi náhni dahwaca bojó. Ñi jeémát pínah, ñi d̃wát pínah yéguehdihbut, ñi náhni dahwaca bojó. ²³Caandíh bidat chah Diosdih túi bícdih ñi jumat pínahboodíh ñi bidí. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi d̃wát pínahdihbut á w̃h̃bipna caá, ñi túi jumat pínah niijná. ²⁴Jwébehwádih ñi jengah joyoó. Queét íj̃h jeémát pínahdih íp̃i momcan caá. Ílh jeémátidih ámohat pínah m̃ñná íp̃i bíbohcan caá. Pánihnit í jumuchah yuhna, Dios queétdih í jeémát pínahdih áp̃i w̃h̃na caá. Jwébehwádih oina, á en dawát chah, yeebdíh oinit, Dios á túi en daoná caá. ²⁵Yeeb búdí náhni dahwana yuhna, ñi w̃nat pínah yeó jáapdih ñi jéih túut ñm̃cán níit. ²⁶Pánih jéih túut ñm̃cán, búdí ñi náhni dahwana yuhna, bíih pínahdihbut ñi jéih túut ñm̃cán níit. Pánihna, náhni

dahwaat dedé pínah nihcan caá.

²⁷Cháanadihbut ñi jengah joyoó. Caán cháana behna, á túi jígohat pínahdih áp̃i teocan caá. Pánih teocan yuhna, Maáh Salomóni áih túini yégueh chóo duonít, á túi jígohatjī chah, cháanaboó á túi jígohna caá.* ²⁸Caán cháanadih Dios á túi jígohat túatna caá. Obohjeéhtih, cháana b̃ñ déedih jum, cheibit déedih á diib téh bejna caá. Páant á diib téhechah, cáacwá íp̃i cáo yohna caá. Páant maátcanjeh á jumuchah yuhna, Dios caán cháanadih túi jígohni á chájna caá. Caán cháanadih túini yégueh dée pah á w̃h̃at chah, yeebboodíh Dios yéguehdih á w̃h̃bipna caá. Pánihna, caandíh náhni dahwacanjeh, Diosboodíh ñi túi jengah joyoó. ²⁹Ded pah ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínahdihbut t̃bit náhni dahwa joi bídca bojó. ³⁰Nihat Diosdih jéihcannit bí déedih t̃bit íp̃i náhni dahwa joi bídna caá. Obohjeéhtih, ñi íp̃boó ñi jeémát pínah, ñi d̃wát pínahdihbut ded pah yeebdíh judhditdih á jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh á teo wáacat pínahdih túi jengah joiná, búdí ñi náhni dahwaca bojó. ³¹Pánihna, bí déedih ñi bidat chah, Dios á maáh jumadit bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih túini doonádih bitadihbut ñi naáwá, queébt̃wacandíh í jepahat pínah niijná. Páant ñi chājchah, Diosboó nihat ñi náahatdih á túi w̃h̃bipna caá”, Jesús át niijjip wut jī.

Jeáboo búdí jīb jumni panihnidih
jwí bíbohát
(Mt 6.19-21)

³²“Yeeb wíh̃wā daocánnit jumna yuhna, Diosdih túi jengah joinít, ñi úmca bojó. Páant ñi túi jengah joyóchah, Dios ñi íp̃ yeebdíh búdí oinit, wēinit, túinidih á w̃h̃bipna caá. Pánihna, yeebdíh á pehbóó á ub bejbipna caá, ájeéh ñi túi jumat pínah niijná. ³³Ñíih bí déedih jīb chāj w̃h̃na, caán jībdih ubnit, t̃bit moh yéejnitdih w̃h̃at caá náahap. Páant ñi chājatjī jīb, Dios á jum̃p̃boó ñi juibínachah, yeebdíh túini yoobátdih á

* 12.27 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

wūhbiḡna caá. Páant ā wūhni pínah ā buudcán níit. Ded nuumní caandíh ā jéih nuumcán níit. Pólohwaḡut ī jéih jeémp yéejacan níit. ³⁴Pániḡna, Dios pebhboó níih búdí jīb jumni panihni ā jumuchah, Dios ā weñat pínahdih ní tūi jenah joibíḡna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéḡ níih búdí jīb jumnidih bíbohni, ní weñat pínahdihjeh ní jenah joibíḡna caá”, Jesús āt níijíp wut jī.

Jesúsdiḡ tūi jenah joí páñat

³⁵“Weemdíh ní jenah joyátdih ní tūi míic ámoh páñaa. Ded pah míic ámoh páñatdih ní beh joyát pínah níijná, nin bainí naawátidih yeebdíh wā naóhna caá:” ³⁶Biíc newé ā chéeníh téihya chéwat weñatdih numah jeéméidih ā bejep be. Páant ā bejat túttimah, chei ā jwáub juyát pínahdih páina, jécdih wépép ī jéih wátadih bejat túut níijná, caandíh teo wūhniḡboó íih yégueh chóodih wái aabá chéonit, íih jiiát dahnadibut ī jíi cáag páina caá. Páant ī chājat pah, wā jwáub dei jūúwát pínahdih yeebbút ní jenah joyátdih ní tūi míic ámoh páñaa. ³⁷Í maáh ā jwáub juyúchah, caandíh teo wūhniḡ tūi páinit, búdí ī wēibipna caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Páant ī tūi páñat jīb, ī maáhboó teo wūhniḡ ī dawat dée chóodih duó péa, queétdih chúdat túutnit, jeémát ā wūhbiḡna caá. ³⁸Chei tac yoób, daa jūúwúchah, caán ā juyúchah yuhna, tūi páina, queé bainí ī wēican níit. ³⁹Nin bíih bainí naawátidibut yeebdíh wā naóhna caá: Nindihbut ní tūi jenah joyoó. Débólih nuumní cáac nuumúdiḡ ā juyát pínahdih muú mínahboó jéihna, nuumní ā jéih waadcát pínah níijná, tūi jáanit, áih muudíh áta tūi wap tagaa. ⁴⁰Pániḡhat pah, weema, nihāt cáacwā úud jeñé, ní jéihcat láa wā jwáub dei jūóhbiḡna caá. Pániḡ jéihcan, weemdíh tūi jwááat túut níijná, ní jenah joyátdih tūi túut nuúm páñat caá náahap”, Jesús āt níijíp wut jī.*

Tūi teo wūhni, tūi teo wūhcani naawát (Mt 24.45-51)

⁴¹Páant ā níijíchah joinít, Pedroboó nin pah Jesúsdiḡ āt níj wábh joyóp wut jī:

—Maá, páant níj naóhna, éjwíh pínahjeh níit? Énihāt cáacwáih pínah níit? āt níijíp wut jī.

⁴²Páant ā níijíchah joinít, nin naawátjīh queétdih Jesús āt jwáub bohénap wut jī: “Biíc teo wūhni tūi jenah joinít, ā maáhdih tūi jepahni ā jumup be. Páant ā jumuchah ennit, ā maáh ā bejat pínah játih, nihāt bita caandíh teo wūhniḡ ī maáh pínah caandíh ā waadánap be, queé ī jeémát pínahdih yoobópdih ā wūhat pínah níijná. Pániḡ waadá péanit, bíih baácboó ā bejep be. ⁴³Pániḡ bejniḡ áih muuná ā jwáub juyúchah, caandíh teo wūhni ā wutatjī pah ā chājachah ennit, caandíh búdí ā wēibipna caá.

⁴⁴Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caandíh wēinit, nihāt áih bíi déedih en daoní maáh ā waadábiḡna caá.

⁴⁵Obohjeéhtih, bíih caandíh teo wūhni tūi jepahcan, ‘Wā maáh maatápdih jígochan, buutéḡ ā jwáub jūóhcan níit’, níj jenah joinít, bita teo wūhniḡ neoná yaádhidibut páinit, ā jeémp babh máihñap be. ⁴⁶Á náhnicanni yeó jáap, ā páicanni horadiḡ ā maáhboó ā jwáub juibíḡna caá. Pániḡ jwinít, caandíh ā jepahcatjī peéh, tūbit ā pūibipna caá. Pániḡ pūi péanit, Diosdiḡ jepahcannit bíicdih iiguipna ā wahbiḡna caá.

⁴⁷Pániḡna, ded teo wūhni ā maáh ā weñat pínahdih jéihna yuhna, tūi ámoh páican, ā maáhdih jepahcah, ā maáh caandíh peéh chājna, búdí ā pūibipna caá. ⁴⁸Obohjeéhtih, ded teo wūhniḡboó ā maáh ā weñat pínahdih tūi jéihcan, yeejé ā chājachah, ā yéej chājat jīb búdí áta peéh chāj tagaa. Obohjeéhtih, ā tūi jéihcatdih ennit, caandíh peéh chājna yuhna, nump ā pūibipna caá. Pániḡna, deddih tūi chājat pínahdih Dios búdí ā jéihyanachah, tūi jepahat caá náahap. Ded maáhdih cáacwā búdí wutat

* 12.35 Mt 25.1-13 * 12.36 Mr 13.34-36 * 12.39-40 Mt 24.43-44

wēpatdih ī wūhuchah, tūinijeh wūtat caá caandíh náahap”, Jesús át niijíp wūt jī.

**Jesús cáacwādhī
chéne poómp ā chājat
(Mt 10.34-36)**

49“Ŋī náahcannidih ŋī cáo yohat pah, Dios yéej chājnīdih peéh chājna, iiguipna ā yohat pínah niijná, nin baáčboó wā dei jūúwúp jī. iJátih páant ā chājachah nihna, wāta wēi tagaá!
50Obohjeéhtih, páant ā peéh chājat pínah játih, weémboó búdí yeejép wā yapbipna caá. Pánih yeejép wā yapat pínahdih jéihnit, tabit wā jīgahna caá.* 51¿Ded pah weemdih ŋī niij jengah jói? ‘Áih doonádih joinít, nihāt cáacwā tūi bícdih ī jumbipna caá’, ¿ŋī niij jengah jói níif? Obohjeéhtih, páant ā nihcan níif.
52Cáacwā wā naáwátdih ī joyát túttimah, bícwājeh jumna yuhna, bíc peihcannit weemdih jepahnitdih chénewā jepahcannitboó ī míic jūihbipna caá.
53Behē ā wūúhdih ā jūihñuchah, ā wūúhbat behedih ā jūihbipna caá. Beh wili mi nūumdih mi jūihñuchah, mi nūumbát beh wilidih mi jūihbipna caá. Beh wili mi wūúh áadih mi jūihñuchah, mi wūúh áabat mi chudhdih mi jūihbipna caá. Biquína weemdih ī jepahachah, biquína ī jepahcat jūib páant tabit ī míic jūihbipna caá”, Jesús át niijíp wūt jī.*

**Ded pah ā yapat pínahdih
ī beh joicát
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)**

54Páant ā bohénitdih naóh péanit, nin pah Jesús íjeéh péenitdih jwuh át jwúub niij naáwáp wūt jī: “Yeéboó yeó dei bejepmant mah tólihna ā jūúwúchah enna, ‘Mah búgát tútt caá’, ŋipí niijná caá. Ŋī niiját pah ápi búugná caá. 55Mah búgáp búwámant johlit ā jūúwúchah enna, ‘Chahí chāhat tútt nihcan caá’, ŋipí niijná caá. Ŋī niiját pah tabit ápi chāhna caá. 56Obohjeéhtih, yeéb yeejépwā, ‘Wā jéih beedána caá’, niij jengah joiná yuhna, jéihcannit caá ŋī jumap. Baácdih, jeádhbat ennit, ded pah ā yapat

pínahdih ŋī jéihna yuh caá. Obohjeéhtih, wā chājatdih ennit, wā naáwátdih joiná yuhna, ded pah túttimah ā yapat pínahdih ŋī jéihcan caá”, Jesús queét cáacwādhī át niijíp wūt jī.

**Yeebdih eníhcannitjīh
míic ámoht
(Mt 5.25-26)**

57“Ded pah ŋī chājat pínahdih yeebjéh jengah joinít, ŋī tūi chājaá. 58Yeebdih naóh yacni peéh chājat túttni pehbboó ā nūmah bejchah, ‘¿Majeéh tūi jumāt tútt niijná, ded pah tigaá wā chājbi?’ caandíh ŋī niijí, yeebdih peéh chājat túttni pebhna ā ub bejcat pínah niijná. Páant caanjíh ŋī míic ámohtah, peéh chājat túttniobó yeebdih nemat mūúboó ā nemat túttbipna caá. 59Páant ā nemechah, nihāt ŋī jūib búúdáátdih ŋī jūib chāj péaat pínah játih, yeéb ŋī baccan níif. Pánihat pah, Diosdih ‘¿Majeéh tūi jumāt tútt niijná, ded pah tigaá wā chājbi?’ niijnít, caandíh ŋī jepahaá, yeebdih ā peéh chājcat pínah niijná”, Jesús át niijíp wūt jī.

**Yéej chājatdih cádahnit,
tútt nūmát**

13 1Caán láa biquína Jesúsdi joinít nin pah caandíh ít niij naáwáp wūt jī:

—Galilea baácdih moón Jerusalén tútchidih Dioíh mūúboó ovejadih cáo wāhñit, Diosdih ī wēi úúbúchahjeh, Pilatoboó queétdih át mawat túttup wūt jī. Pánih maonit, oveja meép, cáacwā ī maonitjī meépjīh ít widip wūt jī. ¿Ded panih tigaá páant ít yap? queét Jesúsdi ít niij úúbh joyóp wūt jī.

2Páant ī niij úúbh joyóchah joinít, nin pah át niij jepahap wūt jī:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ŋī niij jengah jói? ‘Páant queét tabit yeejép yapna, nihāt bita Galilea baácdih moón ī yéejat chah níif ít yéej chājap’, ¿yeéb ŋī niij jengah jói níif? 3Nihcan caá. Dedé yéejatdih bíc yoobó Dios ā peéh chājbiipna caá. Yeéboó ŋī yéejatdih cádahcan, tūiniboodíh ŋī tútt nūmcátjī

* 12.50 Mr 10.38 * 12.53 Mi 7.6

jíib ā peéh chājachah, yeebbút iiguírna ñi bejbipna caá. ⁴Nindihbat ñi túi jenah joyoó: Siloé wút jumni jap bóo muú áac jéennit, dieciocho cáacwādhíh át tājap wut jī. ‘Pánih wūna, bita Jerusalén tūtchidih moón ī yéejat chah īt yéej chāj tagaá’, ċñi níij jenah joí níit? ⁵Nihcan caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodíh ñi túut nuumcán, yeebbút wūna, iiguírna ñi bejbipna caá, queétdih át níijip wut jī.

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶Páant níij péanit, nin naáwátjīh queétdih át jwáub bohénap wut jī: “Bíic newé áih wápchiboó higuera wūt jumni nah ā jumap be. ‘Caan nāh ā quehna nacaá’, níijnít, diquidih ā bejap yuh be. Obohjeéhtih, caan nāh ā quehcah, ā bid juicáp be. ⁷Pánih bid juicán, áih wápchidih teo wūhndih nin pah ā níijip be: ‘Weemdíh ma joyoó. Bíic peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wā bidip yuh caá. Obohjeéhtih, ā quehcan caá. Páant ā quehcat jíib ma tib yohoó. Nin nah wíih wápchidih ā jumachah, bíih nahdih wā jéih momcan caá. Á wihcah, bíih nahdih momnit, caan nāh quehedih wāta jeémp tagaá’, caandíh teo wūhndih ā níijip be. ⁸Páant ā níijíchah joinít, caandíh teo wūhni nin pah ā níij jepahap be: ‘Maá, nin jópchidih pohba ā jum jwuhū naáh. Nin nah púuj yehmant baád púuda péanit, nuúup jónópdiwā yacbipna caá, míih higuera nah ā quehat pínah níijná. ⁹Páant wā chājat túttimah, ā quehmi dée caá. Á quehcat ennit bácah, weemdíh ma yoób tib yohat tútú’, ā maáhdih ā níij jepahap be. Pánihat pah, yeébbóo ñi túut nuumát pínahdih Dios ā páina caá. Maatápdih ā páina beé. Pánihna, ñi túut nuumcát ennit bácah, yeebdíh ā yoób peéh chājipna caá”, Jesús át níijip wut jī.”

Judíowā ī chooát yeó jáapdiwā wūnihdih Jesús ā booaat

¹⁰Bíih láa judíowā ī chooát yeó jáapdiwā ī míic wáacat muudíh Dios naáwátidih

Jesús át naóh bohénap wut jī. ¹¹Caanjíh nemép jumniwā mit jumap wut jī. Nemépboó dieciocho jópchi caántdih ā jumachah, caantboó choyó bejnihjih mit jumap wut jī. ¹²Páant mi jummatdih ennit, Jesús caántdih át jūúwát túutap wut jī.

—Némá, meemdíh wā booaana caá, át níijip wut jī.

¹³Páant níijnít, caántdih ā teo jáhanachahjeh, yoobópdih mit ñuhap wut jī. Pánih boonit, Diosdih búdí mit wēi naáwáp wut jī.

¹⁴Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdiwā caántdih ā booaat peéh, judíowā ī míic wáacat muudíh en daoní maáhbóo át níijip wut jī. Pánih níijnit, caantboó míic wáacantdih nin pah át níijip wut jī:

—Bíic semanadih seis yeó jáap jwípí teona caá. Pánihna, yeéb túbup chūúhñit booaat túutudih jūóhna, caan tewat yeó jáapnadihjih ñi jūúwá. Jwíit jwí chooát yeó jáapnadih páant ñi chājca bojoó, át níijip wut jī.*

¹⁵Páant ā níijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah át níij jūihñap wut jī:

—Yeéb yeenit caá. Yeebjéhbūt chooát yeó jáapdiwā yuhna, ñíih jiwidih, burrodihbūt ī jeémát tólihmant watnit, mah ī babhbat pínah níijná, ñipí wái bac bejna caá. Pánih chājna, teo tígaa ñi chājap. ¹⁶ċNint Abrahamji ā jumadidih nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée át bíbohóp be. Páant ā chéonihdih chooát yeó jáapdiwā wā watachah, ā túican níit? át níijip wut jī.

¹⁷Páant ā níijíchah joinít, tíficnit, queétdih jépahcap wut jī. Pánihna, nihát cáacwā Jesús ā wép chājatdih ennit, búdí īt weñep wut jī.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸Nin naáwátjīh cáacwādhíh Jesús át jwáub bohénap wut jī: “ċDios ā maáh jumát ded pahna tígaa, yeéb ñi jenah joyóchah? ċCaandíh ñi jéihyat pínah níijná, dedédih jenah joinít tígaa, wā naóhbi? ¹⁹Mostaza tíib ded pah ā jummatdih jenah joinít, Dios ā maáh jummatdih ñi beh joibipna caá. Caan tíib

* 13.6-9 Is 5.1-7; Jer 2.21; 8.13 * 13.14 Ex 20.9-10; Dt 5.13-14

caño t̄bih pah b́oó ā jumna caá. Momni áih wáp̄chiboó caán t̄bihdih ā momop be. Á momat túttimah, chíihna, búdí nah ā behep be. Páant caan náh ā behechah, áih cácanaboó jwébehwá ī jaamáp be. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jum̄at. Áihwá daocánnit jwíih jum̄nit̄ji, túttimah ī dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut̄ jī.

Pan paáani naáwát

(Mt 13.33)

²⁰“¿Dios ā maáh jum̄atdih nī jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wá naóhbi? ²¹Pan paáat ded pah ā jum̄atdih wá naáwáchah, caandíh nī beh joibípna caá. Pandih chájihna, yad wili trigo ojdih pamapdih yacnit, mahj́ih wid, caandíh paáani pínahdihbut mipí t́ei widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ā t́ei paabípna caá. Páant ā jum̄at pah Dios ā maáh jum̄at doonádih joinít, cáacwá ī t́eet̄ n̄um̄bípna caá. Pánihna, queét joinítboó bitadih ī jwúub naáwáchah, dawá joinít, queébt̄ut ī t́eet̄ n̄um̄bípna caá”, Jesús át niijíp wut̄ jī.

Bainí j̄ec naáwát

(Mt 7.13-14,21-22)

²²Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, dahwani tútchina, botoni tútchinadihbut Jesús Dios naáwát̄dih naóh bejna át chájap wut̄ jī. ²³Páant ā bejehchah, bíc newé caandíh nin pah át niij̄ úb̄h joyóp wut̄ jī:

—¿Maá, daocánnit̄jeh niít̄ iiguípna bejnit̄ déejidih Dios ā t́ei ub̄nit̄ pínah ī jum̄p? át niijíp wut̄ jī.

Páant ā niijíchah joinít, nin naáwát̄jih Jesús át jwúub bohénap wut̄ jī:

²⁴—Yeéb dawá Dios ā jum̄pboó nī waádíhna yuh caá. Obohjeéhtih, búdí nī yéejatdih cádahihcan, nī jéih waadacán caá. Bainí j̄ec panihnidih waádíhna, nī yéejatdih cádahat caá naahap. Pánihna, yeéb waadát̄dih bidna, nī yéejatdih cádahnit, Diosboodíh nī t́ei jepahaá. ²⁵Nī beh joyát pínah niijná, mué mínah ded pah ā jum̄atdih wá naóh̄bipna caá. Chei caán mué mínah áih j̄ecdih ā nemna caá.

Páant ā nemat túttimah, yeébboó caán j̄ecdih j̄uibí, wúump maonit, nin pah nī niij̄ ejbipna caá, ‘Maá, j̄ecdih ma wát̄ j̄úwá’, nī niijíchah, mué mínahboó díftmant̄ nin pah ā niij̄ b́acabipna caá. ‘Dedmant̄ nī j̄úwát̄dih wá j̄éihcan caá. Yeéb wá j̄éihca naáh̄wádih wá wát̄can caá’, ā niijbípna caá. ²⁶Páant ā niijíchah joinít, yeébboó nin pah nī jwúub niijbípna caá, ‘Majeéh̄ jeémpnit, jwí babh̄ap jī. Jwíih tútchiboó jum̄na, ma naáwát̄dih jwíít̄dih ma bohénap jī’, nī niij̄ ejbipna yuh caá. ²⁷Yeéb páant nī niijíchah yuhna, caánboó nin pah ā jwúub niij̄ jepahbipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeebdíh yoobópdih wá j̄éihcan caá. Pánihna, nihat yéejnit̄ jum̄na, wá pebh̄ j̄úóhcanjeh, biáboó nī bejeé’, mué mínah ā niijbípna caá. Páant ā niiját̄ pah Dios yeebdíh ā niijbípna caá.* ²⁸Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, nihat Dios naáwát̄dih naóh̄ yapanit̄jibut, Dios pebh̄boó ī jum̄uchah ennit, yeébboó j̄éih waadacán, tubit̄ j́igahna, n̄íih maodíh nī n̄éeh ch́ac̄ j̄uibípna caá. Pánih̄ j́igahna, j̄óocmant̄jeh nī ch́aobípna caá.* ²⁹Caán láa nihat baácdih moón Dioíhwá ā pebh̄boó ī j̄uibínachah, caánboó queétdih ā n̄umah jeémp̄bipna caá.* ³⁰Nin baácboó oboh jum̄nit̄ji Dios ā jum̄pboó maáta ī jum̄bipna caá. Ninboó maáta jum̄nit̄ji Dios pebh̄boó moh yéejnit̄ ī jum̄bipna caá, Jesús át niijíp wut̄ jī.*

Jerusalén tútchidih moondíh

Jesús búdí ā oyat

(Mt 23.37-39)

³¹Páant ā niij̄ péanachahjeh, biquína fariseowá Jesús pebhna j̄uibínit, nin pah īt̄ niijíp wut̄ jī:

—Herodes meemdíh ā mawíh páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandíh īt̄ niijíp wut̄ jī.

³²Páant ā niijíchah joinít, nin pah queétdih át niij̄ jepahap wut̄ jī:

—Nin pah caán yeej̄epabehdih niij̄ naáwádih nī bejeé: ‘Jesús nemép̄wádih baca, wunnit̄dihbut booana caá ā chájap. B̄u yeó j́ap, cheibit̄but páant ā

* 13.27 Sal 6.8 * 13.28 Mt 22.13; 25.30 * 13.28-29 Mt 8.11-12 * 13.30 Mt 19.30; 20.16; Mr 10.31

chājbiḡna caá. Pánihna, cheibit daani ā teo péabiḡna caá', Herodesdih ñi niijí.
³³Buu bej, cheibit bej, daanibut bejnit, Jerusalén tətchina wā juibíḡna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitjidih caán tətchidih mícjeh ípí mao yohop wut jí. Pánihna, caán tətchina wā juibínachah, weemdíhbut í mao yohbiḡna caá.

³⁴“Yeéb Jerusalén tətchidih moondíh búdí wā jíghahna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ā wah bojnitdihbut jeejíh yohnit, yeéb ñipí maona caá. Ñi nuowābut bíc yoobó íť chājap wut jí. Pánihnit ñi jumuchah yuhna, yeebdíh búdí wā oina caá. Pánih oinit, mājbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jumat tətutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ñi náahcan caá. ³⁵Páant ñi náahcat peéh, buu ñíih tətchidih Dios ā wap cádahbiḡna caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwáub encan niít. Téttimah bóo láa nin baácna wā jwáub dei jüwáchahjeh, weemdíh ñi jwáub enbiḡna caá. Pánih ennit, ‘Dios ā wahní, meemdíh búdí jwí wéina caá’, weemdíh ñi niijbíḡna caá”,* Jesús át niijíp wut jí.

Bácah chalanidih Jesús ā booať

14 ¹Bíih chooát yeó jáapdih fariseowā í maáh áih munná Jesúsdiḡ numah jeémédih át bejep wut jí. “¿Ded pah caá ā chājbi?” niijná, caán mүүdíh moón caandíhjih íť táí en ñunúp wut jí. ²Caán mүүdíh, bácah chalani át jumup wut jí. ³Caandíh ennit, Moisés ā wutatjidih bohénitdih, fariseowádihbut nin pah Jesús át niij úbhh joyóp wut jí:

—¿‘Chooát yeó jáapdih tubúp chүүhnitdih ñi booaaná’, Moisés át niijnít jíí? át niijíp wut jí.

⁴Páant ā niijíchah yuhna, queéť íť jepahcap wut jí. Í jepahcat ennit, Jesús wunnidih teo jáha booaanit, át jwáub bejat tətutap wut jí. ⁵Pánih booa péanit, queéť fariseowádih át jwáub úbhh joí jüihñup wut jí.

—Jwí chooát yeó jáapdih ñi wүүh, ñíih momo jiwibut íťna ā buug yác bejchah, yeéb ñita ub páuh laabácan taniít. ¿Páant ñi chājat, tewat nihcan niít? át niijíp wut jí.*

⁶Páant ā niijíchah, ded pah íť jepahcap wut jí.

Téihya chéwat numah jeémát naáwát

⁷Jesús fariseoíh munná waadníť, bita ā numah jeémpnit pínahboó waád juibínit, waawápna íť chүүdat pínahdih íť ñíwíchah, Jesús át enep wut jí. Páant íť ñíwíchah ennit, queéť nihatdih nin pah át niij naawáp wut jí:

⁸—Téihya chéwat numah jeémát yeó jáapdih yeebdíh ā bid bojochah, caanna juibínit, waawápna ñi chүүdca bojoó. Páant ñi chүүduchah nihna, ñi chah maáh ā juyáchah, ⁹‘Ma chүүdni páhadih nindih ma chүүdat tətut’, yeebdíh ā niijbíḡna caá. Páant ā niijíchah jointíť, jwéejboó juibí chүүdna, ñita tíic tagaa.

¹⁰Obohjeéhtih, mүү mínah yeebdíh ā bid bojochah, jwéejdih bóo páhadih ñi juibí chүүdúp. Yeéb páant ñi chүүduchah ennit, ‘Waawápboó ñi chүүd jüwáw’, mүү mínah yeebdíh ā niijbíḡna caá. Pánihna, yeéb waawápboó ñi bejchah, bita ā bid bojnít yeebdíh íť táí wéi enbiḡna caá.*
¹¹Ded caán mícjeh ‘Weemdíh dedé judhdát wiḡcan caá’, niijnídih Dios moh yéejni ā chājbiḡna caá. Obohjeéhtih, ded laiḡcanniboodíh Dios maáh ā waadábipna caá. Pánihna, yeebjéh míc maáť ñi waadáca bojoó. Diosjeh maáťa pínahdih ā jéih waadána caá, queéť jeémédih juibínitdih Jesús át niijíp wut jí.*

¹²Páant niij péanit, Jesús mүү mínahboodíh nin pah át jwáub niij naawáp wut jí:

—Ma numah jeémíhna, ma pebh jumnitdih, búdí dinero bíbohnitdih, ma déewádih, ma pej jumnitdihbut ma bidca bojoó. Meém queéťdih ma bidichah, ma táí chājat jíib, queéťbut meemdíh bíc yoobó íť numah jeémpbiḡna caá.

* 13.35 Sal 118.26 * 14.5 Mt 12.11 * 14.8-10 Pr 25.6-7 * 14.11 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 18.14

¹³Obohjeéhtih, bitadiah ma numah jeémfina, moh yéejnit, jéih bejcanit, wio wilhcanit, jéih encannitdihbut ma bidíp. ¹⁴Queéto meemdíh bíic yoobó í jéih numah jeémpcan níit. Páant ma téhi chájtaji jíib, táinit í boo pud jéohni yeó jáapdih Diosboó meemdíh á téhi chájbipna caá, Jesús caandíh át níijíp wut jí.

Búdí numah jeémát naáwát
(Mt 22.1-10)

¹⁵Páant á níijíchah joinít, bíic íjeéh chúadni Jesúsdih nin pah át níijíp wut jí: —Dios pehbboó ded á numah jeémpni búdí á wéibipna caá, át níijíp wut jí.

¹⁶—Búdí numah jeémát chájni dawá cáacwádih á bidip be. Páant á bidichah joinít, queét nihat í téhi wéi jepah jwuhup be. ¹⁷Caán á yoobó numah jeémát yeó jáapdih queétdih naáwát náahna, caandíh teo wühnidih wahnit, ‘Nihat jwí jeémát pínahdih ámoh péanit, yeebdíh á bidip be, buca’, á níij naáwát tútup be. ¹⁸Caandíh teo wühni páant á níij naáwáchah joinít, queét í jumat yoobó nin pah í níij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih jíib cháj péanit, caandíh enedih bejat tút caá wá chájap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh á páicat pínah níijná’, á jwíh bidni á níijíp be. ¹⁹Bíhbut nin pah á níij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh bíicjih bóo téihya máha jiwáwádih wá jíib chájap be. Pánih jíib chájniji queétdih enedih bejat tút caá wá chájap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh á páicat pínah níijná’, caanbút á níijíp be. ²⁰Bíhbut nin pah á níijíp be: ‘Weém butéh wá téihya chéwep be. Pánihna, numah jeémátboó wá jéih bejcan caá’, á níijíp be. ²¹Páant í níijíchah joinít, caandíh teo wühni á maáh pebhna jwúub joinít, queét í níijátdjih á jwúub naoh yapanap be. Páant á naáwáchah joinít, á maáhboó tubit íjnit, nin pah á níijíp be: ‘Túttchi tac yoobó búdí namánadih, bainí namánadihbut bejnit, moh yéejnit, jéih bejcanit, jéih encannit, wio

wilhcanitdihbut jwááhnit, waícanjeh ma ub jwúwáp’, á níijíp be. ²²Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, ‘Maá, ma níijáti pah wá chájap be. Páant wá chájachah yuhna, páantjeh chúdat á judhna caá’, á níijíp be. ²³Páant á níijíchah joinít, á maáh caandíh á jwúub wutup be. ‘Túttchi jwéejboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbut ma jwúwát tútú, chúdatnadih í téhi yáwat pínah níijná. ²⁴Meemdíh yoobópdih wá naohna caá. Queét wá jwíh bidnitboó wá numah jeémát dih í jeémpcan níit’, á níijíp be. Pánihat pah, Dios áihwá pínahdih á bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jepahcannit, ájeéh í jumcan níit. Obohjeéhtih, caandíh jepahnitjeh á pehbboó ájeéh í jumbipna caá, Jesús át níijíp wut jí.

Jesúsjeéh jwí jumíhichah, á buwat
(Mt 10.37-38)

²⁵Bíih láa dawá cáacwá Jesúsjeéh ít bejep wut jí. Pánihna, Jesús queétdih tac pud ennit, nin pah át níij naáwáp wut jí: ²⁶“Ded wá bohéni jumíhna, bita chah weémboodíh oyat caá náahap. Á ípdih, á índih, á áadih, á wehdih, á déewádih, á déewa yaáhdihbut á oyat chah weémboodíh oyat caá náahap.” ²⁷Ded wájeéh péé bohéni jumíhna, ded pah á weñat pínahdih jenah joicát caá náahap. Pánih chájna, wíh á jumat jíib yeejép yapna yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap.” ²⁸Nindihbut níi jenah joyoó: Mué teoni jap bóo muedíh á chájat pínah játih, á jíib juyátdih jéihyat tút níijná, caán mué jíib pínahdih á jwíh jenah enna caá. ²⁹Á jíib pínahdih á jwíh jenah encan, áih muedíh á jéih péacah enna, bitaboó caandíh í deohbipna caá. ³⁰“Nin pohba áih muedíh teona, át péa tagaá’, í níij deohbipna caá. ³¹Nindihbut níi jenah joyoó: Maáh bíih maáhhíh í míic mawat pínah játih, nin pah á níij jenah joiná caá: ‘¿Weém diez mil soldadowá bíbohñit, caánboó veinte mil soldadowá á bíbohohchah, jwí míic maona, wáta jéih buájá taniit?’ á níij jenah joiná caá.

* 14.26 Mt 10.37 * 14.27 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24

³²Páant niij jengah joinít, ā buujácat pínahdih jéihna, bíih maáh áih soldadowājih míc mawadih jōhñit, yuúpjeh ī jum jwuhachah, ‘Jwí míc maoca boj jíih’, niiját tētñit, caandíh teo wāhñidih ā wah boj bipna caá. ³³Pánihna, wíihwā jumíhna, weemdíh ñi jepahat pínah játih, ‘Nihat wā yéej chājatdih wā cádahbipna caá. Wíih bíí déedih jengah joicán, Jesúsboodíh jengah joiná, caandíhjuh wā jepahbipna caá. Páant wā jepahat jíib, yeejép yapna yuhna, caandíh wā cádahcan niit’, niij jengah joyát caá náahap. Páant niij jengah joinít jumna, wíihwā ñi jéih jum bípna caá’, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Buicánni núumni naáwát
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴Páant niij naóhñit, nin bíih naáwátjéh Jesús queétdih át jwúub bohénap wut jí, ā jwíih naáwátdih ī beh joyát pínah niijná: “Núumni buiná, jeémátdih ā téi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ā buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. ³⁵Pánih buicánni dedé pínah nihcah, caandíh yohatjeh caá náahap. Caán ā nihat pah yeéb ñi jumca bojoó. Dios naáwátidih téi joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¡Ded molít jumna, ā téi joyó naáh!” Jesús át niijíp wut jí.

Buudní oveja naáwát
(Mt 18.12-14)

15 ¹Bíih yeó jáapdih dawá cáacwā, Romanowā ī maata ī uébat tētñit dinerodih uéub wēhñit, bita Moisés ā wutatjidih jepahcannit “Yeejépwā”, niijnítbut Jesúsdiuh joyódih ít juibínap wut jí. ²Páant ī juibínachah ennit, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut íjñit, queétdih nin pah ít míc niijíp wut jí:

—Nin newé yeejépwādih téi wēi jwáahñit, íjeéh apí jeémpna caá, ít niijíp wut jí.*

³Páant ī niijíchah jéihñit, Jesús nin naáwátjéh queétdih át bohénap wut jí: ⁴“Cien ovejawādih bíbohni, bíic oveja caandíh ā buudéchah ennit, ¿ded pah

tigaá ā chājbi? yeéb ñi jengah joyóchah. Bitá noventa y nueve ovejawādih ī jeémát yílip jumapboó jwejnít, caán buudnídih bididih ā bejbipna caá. Pánihna, caandíh bid juiñitna, ā cádahbipna caá. ⁵Caandíh bid jui wēina, áih daadjíh mao cáagnit, áih muuná ā ub jwúub bejbipna caá.* ⁶Pánih ub jwúub juibínit, ‘Wíih oveja buudnídih wā bid juyúp be. Pánihna, wājeéh ñi wēi wáac jūúwú’, niijnít, ā pebh jumnitdih, ā déewādihbut ā bid wáacbipna caá. ⁷Páant ā weñat pah, ded bíic cáac ā yéejatdih cádahñit, ā tētñit nuuméchah, Dios pebhboó jumnit búdí ī wēibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve panihñit ‘Weemdíh yéejat wihcan caá. ¿Dépanih tigaá wata tētñit nuum?’ niij jengah joinítidih Dios pebhboó jumnit ī wēican niit”, Jesús át niijíp wut jí.

Buudní dinero júdu naáwát

⁸“Diez dinero júdu bíbohñih bíic júdu caántdih ā buudéchah ennit, ¿ded pah tigaá mi chājbi? Jiiát dahjíh juiñit, muudíh mi téi tóodh bid beedábipna caá. Caán júduidih bid juiñitna, mi cádahbipna caá. ⁹Caán júduidih bid juiñit, ‘Weemdíh buudní dinero júduidih wā bid juiñit beé. Pánihna, wājeéh ñi wēi wáac jūúwú’, niijnít, mi pebh jumnitdih, mi déewādihbut mi bid wáacbipna caá. ¹⁰Yoobópdiuh yeedíh wā naóhna caá. Páant mi weñat pah, bíic yéejni ā yéejatdih cádahñit, tuiñitboodíh ā tētñit nuuméchah, Dioíh ángelwábut búdí ī wēibipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Buudní ā wúuh naáwát

¹¹“Bíic newé chénewā ā weh jumap be. ¹²Éudyiboó ā ípdih nin pah ā niijíp be: ‘Wanna, meemdíh wā wúuhbipna caá”, ma niijnídh bue ma wúuhé, Paá’, ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, ā íp áih bíí déedih ā wehdih ā pááap be. ¹³Daocánni yeó jáap túttimah, éudyiboó nihat áih bíí déedih ubnit, yuúp bíih baácboó jibidih ā bejep be. Caán baácboó jumna, cheha náahdih jíib chāj, yaádh metat jíib wūh, numah jeémát jíib wūh, búdí ā jíib chájap

* 15.1-2 Lc 5.29-30 * 15.4-5 Is 40.11; Ez 34.11-12; Jn 10.1-16; He 13.20

be. Pánih jíib chájna, áih dinerodih á yoh beedánap be. ¹⁴Páant á yoh beedáát túttimah, caán baácboó jeémát wihcah, nuugúp láa á jumup be. Caanbút nuugúpjih diib wúnna á chájap be.

¹⁵Páant jeémát á wihcah, tewat bididih á bejep be. Páant á bid bejchah, bíic newé caandih í náah jumni tewat wühnit, áih momo muuwá jumni wáihyat júduboó caandih á wahap be, queétdih jeémát á wúhat pínah niijná. ¹⁶Pánih queétdih inna, queét muuwádhí wühni jeémátdih bádí á jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, á maáa caandih á jeémát tútcach, bitabut caandih dedé jeémát í wúhcap be.

¹⁷Páant á yapat túttimah, á jwúb náhninap be, ‘Nihat wá ípdih teo wühnit jeémát bíboh, í judh jeémpni jeémátbut ápi jumna beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jumna, weemdih jeémát wihcah, wúnna caá wá chájap. ¹⁸Pánihna, wá íp pebhna wá jwúb bejbipna caá. Caanná jwúb juibínit, wá ípdih nin pah wá niijbípna caá: “Diosdih bádí wá yéej chájna beé, Paá. Meemdihbut wá yéej chájna beé.

¹⁹Pánihna, í ‘Wúuhú’, buu weemdih ma niijcá bojó! Meemdih teo wühnijeh wá jumnipna caá”, wá ípdih wá niijbípna caá’, caán míicjeh á níj, jenah joyóp be. ²⁰Páant níj jenah joinít, á íp pebhna á jwúb bejep be.

“Pánih jwúb bejna, á ípíh muudih á toáh bejchah, á ípboó caandih yúrpmah á jwááh enep be. Pánih jwááh enna, áih caolihjih bádí jígahnit, á wúhhdih jwááádih á náo ñah bejep be. Jwááhnit, caandih bádí wéina, á pin tewep be. ²¹Páant á pin tewechah, á ípdih nin pah á níj naáwáp be: ‘Diosdih bádí wá yéej chájap be, Paá. Meemdihbut wá yéej chájap be. Pánihna, “Wúuhú”, weemdih ma niijcá bojó’, á niijp be. ²²Obohjeéhtih, páant á niijcháah yuhna, á ípboó caandih teo wühnitdih nin pah á níj wutup be: ‘Waicanjeh túini yégueh chóodih ub júóhnit, wá wúhhdih ní yacaá. Túini téihya yacat júduúdh áih téih tíbdihbut ní yacaá. Áih jítchadhíbut túini zapatos ní yacaá. ²³Jwí túi in débehani momo jiwí wúhhdih ub júóhnit, ní mawaáp. Mao péa, quibh péanít, ní ruubú. ²⁴‘Wá wúuh á wunah bejna

nacaá”, wá níj jenah joyóp yuh be. Buudní déeji buu á túi jwúb juná caá, buca. Bádí wéinit, chóbe jeémpjih’, caandih teo wühnitdih á niijp be. Pánihna, queét nihat bádí wéinit, í jeémép be.

²⁵“Obohjeéhtih, údyi á jwúb juyáchah, weép jeñéboó momo jiwíwá jumni wáihyat júduboó á jumup be. Pánihna, á ípíh muudih toáh bejna, í wéi ewechah, á joyóp be. ²⁶Pánih joinít, teo wühnidih nin pah á níj wúbh joyóp be: ‘¿Dépanih eo tigaá queét í cháj?’ á niijp be. ²⁷Páant á níj wúbh joyóchah joinít, teo wühni caandih nin pah á níj jepahap be: ‘Ma úud á jwúb juná beé. Á túi juyáchah, ma íp jwí in débehani momo jiwí wúhhdih á mawat tútup be. Pánih maonijidih jwí ruub péanachah, numah jeémp wéi eona caá í chájap’, caandih á niijp be. ²⁸Páant teo wühni á níj naáwáchah joinít, weép jeñé á ípdih túbit á íjip be. Íjnit, á waádíhcap be. Páant á waádíhcah enna, á ípboó bac bejnit, ‘Wúuhú, ma waád jwúwá’, caandih á niijp yuh be. ²⁹Obohjeéhtih, á ípdih nin pah á níj jepahap be: ‘Maatápdih meemdih bádí teo wühnit, ma naáwáchah wá yap yohcah yuhna, wá pej jumnitdih wá numah jeémát déedih cabra wúhhdídhí weemdih mapí wúhcan beé. ³⁰Obohjeéhtih, buu yeejéj ma wúuh á jwúb juyáchah, yaádh metat jíib míih dinero yoh beedánidih bádí wéinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwí in débehani momo jiwí wúhhdih maonit, caandih ma numah jeémpna caá’, á ípdih á níj júihñup be.

³¹“Páant á níj júihñuchah joinít, á íp caandih nin pah á níj jepahap be: ‘Wúuhú, meém wájeéh mapí jumna caá. Nihat wíih bíí déedih míih mun caá. ³²Obohjeéhtih, ma úud wunni déeji buu á túi jwúb juyáp be. Pánihna, wéinit, jwí numah jeémp ewechah, á túina caá’, á íp weép jeñédíh á niijp be”, Jesú queétdih áit niijp wut jí.

Dinero en daoní ded pah á chájat naáwát

16 ¹Bíih láa Jesús nin naawátjih á bohénitdih áit jwúb bohénap wut jí: “Bíic newé bádí dinerodih

bíbohni, áih dinerodih en daoníboó á túi en daocát ennit, bífh teo wúhniboó í maáhdih á naóh yacap be. ²Páant á naóh yacachah, í maáhboó áih dinerodih en daonídh á bid bojop be. Páant á bid bojni á juyáchah, nin pah caandíh á niijíp be: 'Wíih dinerodih ma túi en daocát doonádih wá joyóp be. Pánihna, wíih dinerodih túi en daocát jíib weemdíh ma jwáub teo wúhcan níit. Ded pah wíih dinerodih ma chájatjidih weemdíh ma naóh daác beedánaá', á maáh caandíh á niijíp be. ³Páant á niijíchah joinít, en daoníjiboó caanjéh nin pah á niij jengah joyóp be: 'Wá maáh weemdíh yohat túut caá páant á niijíp. Weém wépcanni jumna, baác baadát tewatnadih wá buujácan níit. Weém bitadih dinero wá uúbhna, tíic náah jumni wáta uúbh tac buugá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdíh chájat náah? ⁴Buu, wá chájat pínahdih wá jéihna caá, buca. Nin pah wá chájachah, wá teo cádahat túttimah, wá maáhdih jíib buudánit weemdíh í oibipna nacaá. Pánih oinit, jígah ennit, weemdíh í teo wáacipna caá', caanjéh á niij jengah joyóp be. ⁵Páant niij jengah joinít, nihát á maáhdih jíib buudánit yoobó á bid bojop be. Páant á jwíih bid bojni á juyáchah, nin pah caandíh á niij uúbh joyóp be: '¿Wá maáhdih débóo tigaá meém ma jíib buudá?' á niij uúbh joyóp be. ⁶Jeémát chájat yíi cien dahwani quiítnadih caandíh wá jíib buudána caá', á niij jepahap be. 'Ninboó ma jíib buudáátdih daácní néo á jumna caá. Waícanjeh juí chúúdnit, ma jíib buudáátdih jwáub deyanit, tac yoobjéh ma daacá', teo wúhni á niijíp be. ⁷Páant niij péanit, bífh jíib buudánidih bid bojnit, nin pah caandíhbut á niij uúbh joyóp be: '¿Débóo tigaá wá maáhdih ma jíib buudá?' á niijíp be. 'Cien trigo wah wúhñadih wá jíib buudána caá', á niijíp be. 'Ninboó ma jíib buudáátdih daácní néo á jumna caá. Ochentajeh ma daacá', á niijíp be. ⁸Páant á chájatdih jéihnit, á maáhboó áih dinerodih en daoníjdih nin pah á niijíp be: 'Meém yeeni yuhna, ded pah

túttimah ma túi jumát pínahdih mat jengah joyóp taga', á niijíp be. Páant á chájat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah túi jumát túut niijná, bíí déenadih í túi jéih uána caá. Ded pah í bíbohát pínahdih Dioíhwbóodíh chah í túi jéihna caá.

⁹'Yeébbóodíh nin pah wá naóhna caá: Moh yéejnitdih jígah ennit, níih bíí déejíh queétdih níi túi teo wáacá. Páant níi teo wáacajah, queébtat Diosdih jepahnit, á pebhboó níi juibínachah, yeebdíh í wéi jwááhbipna caá.

¹⁰'Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjíh bitadih túi teo wáacni jumna, túttimah búdí bíbohna, caanjíhbut á túi teo wáacipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí á bíbohátjeh túi chájcan, túttimah búdí á bíbohñabut, bíic yoobó á túi chájcan níit. ¹¹Níih bíí déejíh níi túi chájcat enna, Diosboó á wépatjíh yeebdíh á teo wáaccan níit. ¹²Pánihna, nin baácboó jum jwuhna, Dios yeebdíh á wúhni bíí déejíh níi túi chájcat enna, jeáboó níi juibínachah, táini yoobátdih á wúhcan níit. ¹³Ded Diosdih túi jengah joinít jumna, áih bíí dée pínahdih túbit á jengah joicán níit. Obohjeéhtih, bíí déedih túbit bidni jumna, Diosboodíh á jéih jengah joicán níit. Pánihna, Diosdih bíí déedihbut chénat pah bíicdih níi jéih jengah joicán níit. Diosdihjeh bidat caá náahap', Jesús át niijíp wut jíi.*

¹⁴Páant á niijíchah joinít, fariseowá dawá bíí déedih bidnit jumna, caandíh ít dehwep wut jíi. ¹⁵Páant í dehwechah ennit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jíi: 'Cáacwá í enechah pohba, yeéb túinit pah tigaá níi jígohop, 'Nit túi chájnit caá', yeebdíh í niij jengah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bíí déedih níi bid jengah joyátdih Dios á jéihna caá. 'Nit táinit caá', cáacwá í niij ennitdih Diosboó 'Yeéjépwá caá', á niij enna caá', Jesús át niijíp wut jíi.

**Moisés á wutatjidih, Dios á maáh
jumátidihbut Jesús á bohéat**

¹⁶'Juan Daabáni á jumát pínah játih, Diosjeéh túi jumát túut niijná, Moisés á

* 16.10 Mt 25.21; Lc 19.17 * 16.13 Mt 6.24

wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátjidihbut cáacwádih jepahat caá átih náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios á máah jumat téini doonádh cáacwádih á jwíih naáwáp jí. Bwú weem jwáh caán téini doonádh yeebdíh wá naóhna caá. Pánihna, yéejatdih cádahnit, Diosdih jepahat á bwúchah, det jepahíhniitboó Diosdih búdí bidat caá náahap.* ¹⁷Jeá, nin baácbut á bwúducháh yuhna, Moisés á wutatjiboó á bwúdcán níit”, Jesús át niijíp wut jí.*

Yad wilidih yohcat

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸“Ded ájeéh bólidih yohnit, bífh wilidih jwúub áa jumna, yeejép á chájna caá. Ded bífh áajidih jwúub túnt nuúm áa jumna, caántjīh á yéej chájna caá”, Jesús át niijíp wut jí.*

Moh yéejni Lázaro,

dawá bí déedih bíbohni naáwát

¹⁹“Dawá bí déedih bíbohni, dinerobut búdí bíbohni newé á jumrap be. Búdí jíib jumni téini chítah jumni yégueh chóodih ápi dúwúp be. Yeó jáap jumat pah téini jeémátidih múic ápi jeémép be. ²⁰Áih muú jéc pebh moh yéejni, Lázaro wūt jumni, ápi nájap be. Nihat áih bácah áoh peétni á jumrap be. ²¹Páant á nájachah, mujjiowá áih áhwatnadih déebedih ípi juibínap be. Dawá bí déedih bíbohniiboó á jeémp jéenanidih Lázaro á jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, caandíh ápi wúhat túntcap be. ²²Bíic yeó jáap, Lázaro á wunup be. Abraham á juima yoobát á jumuchah, Diofh ángelwá Abraham pebhna áih caolihdih í ub bej wahap be. Cúwacah, dawá bí dée bíbohniibut á wunup be. Obohjeéhtih, á wunat túttimah, cáacwá áih bácahjidih í yohochah, áih caolih iiguírna á bejep be. ²³Caánboó jumna, túbit á tabanap be. Pánih tuba chéi enna, Abrahamdih, Lázaro á pebh á nuhuchah, á enep be. ²⁴Pánih ennit, Abrahamdih nin pah á niij ejev be: ‘Nawá, weém nin iiguírhoó wá jumuchah, weemdíh túbit á tubna caá. Páant á tubuchah, weemdíh jíjah ennit,

ma teo wáacá. Lázarodih áih téih tíbjīh mahdih taj daabánit, wíih nuúcdih á cámahat pínah niijná, ma chíiaat tútúá’, Abrahamdih á niij ejev yuh be.

²⁵Obohjeéhtih, páant á niijíchah yuhna, Abraham caandíh nin pah á niij jepahap be: ‘Juimá, meém baárhoó jum jwuhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap jí. Obohjeéhtih, Lázaroiboó á moh yéejep jí. Bwú Lázaro ninjīh á túi jumuchah, meemdíh caá túbit an tubup. ²⁶Jwí cátih jéih bejcat dée á jumuchah, ded ninmant conna á jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabut á jéih aáb juóhcan caá’, Abraham caandíh á niij jepahap be.

²⁷⁻²⁸“Páant á niijíchah joinít, dawá bíf déedih bíbohniini nin pah á jwúub niijíp be: ‘Nuwah Abraham, wá íp pebhboó bícjīh bóo téihya wá úudwá páantjeh í jumrap be. Pánihna, wá úudwádih naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queébtut nin iiguírna í juóhcat pínah niijná’, Abrahamdih á niijíp yuh be.

²⁹Obohjeéhtih, Abraham caandíh nin pah á niij jepahap be: ‘Dios naáwátidih Moisésji, bita á naáwátidih naóh yapanitji í daacni néonadihbut ma úudwá í bíbohna caá. Caán naáwátidih ma úudwádih jepahat caá náahap’, Abraham á niijíp be. ³⁰Páant á niijíchah joinít, iiguírhoó jumni nin pah á jwúub niijíp be: ‘Yoobópdih tigaá ma niijíp, Nawah Abraham. Obohjeéhtih, bíic wunniiji í pebhna á jwúub bejchah, queét caandíh joinít, ita túnt nuum tágaá’, Abrahamdih á niijíp yuh be. ³¹“Queét Moisés á daacátjidih túi joicán, bita naóh yapanit í daacátjidihbut túi joicán, wunniiji á boo pud juúwúcháh yuhna, queét caandíhbut í joibícan nacaá’, Abraham caandíh á niijíp be”, Jesús át niijíp wut jí.

Jwí yéej chájat tútat á tobohat

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

17 ¹Bífh láa, Jesús nin pah á bohénitdih át niij naáwáp wut jí: “Dawá yeebdíh yéej chájat tútutnit í jumipna caá. Obohjeéhtih, í yéej chájat tútatjti jíib, Dios queétdih búdí á peéh chájbipna caá. ²Nin wébít panihni

* 16.16 Mt 11.12-13 * 16.17 Mt 5.18 * 16.18 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

weemdíh jáap jepahnitdih ded á yéej chájat tútatji júb Dios caandíh yeejép pohba á peéh chájbična caá. Pánihna, caán á yéej chájat tútat pínah játih, áih butdih búdí jeé júdujih chéó búudhnit, búdí mujna caandíh í yohochah, áta túi taga. Páant í chájachah, caán wébít panihnidih á yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chájcan taga. ³Ded pah ní chájat pínahdih ní tói jenah joyóo. Ní dée yeebdíh á yéej chájachah, ‘Páant ma chájatdih ma cádhaha’, caandíh ní niijí. Páant ní niijíchah joinít, túinidih á tút nuuméchah, yeebboó á yéej chájatjidih ní jwúb náhnica bojóo.* ⁴Pánihna, ní déeboó bíc yeó jáapdihjeh siete láa yeebdíh yéej chájni, ‘Páant wá chájatjidih wá jíghna caá. Chéneji wá jwúb chájcan ní’, á niijíchah, páant bóo láa á yéej chájatjidih ma jwúb náhnica bojóo”, Jesús át niijíp wut jí.

Ded pah caá Diosdih túi jenah joyát

⁵Páant á niijíchah joinít, Jesús á bohénit caandíh nin pah ít niijíp wut jí:
—Meemdíh chah jwí jenah joyát pínah niijná, jwiítidih ma teo wáacá, ít niijíp wut jí.

⁶—Mostaza bainí túbih jumna yuhna, chíhna, búdí nah á behna caá. Pánihat pah, Dios á wépatdih bainíjeh jenah joiná yuhna, nin pah ní jéih chájbična caá: Can búdí máa nahdih ‘Máa nahaá, meemjéh dug nah bejnit, búdí mujna ma juibí ñuhú’, ní niiját pahjeh á bejbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Teo wühni á tewat naáwát

⁷—¿Yeebdíh teo wühni wápchidih teo, owejawādih en daoníji á jwúb juyáchah, ded pah tigaá caandíh ñita niijí? ‘Ma jeém jüúwú. Ma jeémát pínahdih niníh wá púub pánap be’, ¿ñita niijtá ní? ⁸Páant ñita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ñita niijíp: ‘Wá jeémát pínahdih ma púubbi jwuhú. Wá jeémp babhbachah, weemdíh ma pái jwuhú. Wá jeémp peaat túttimah, meem jwüh jeémpnit ma

babhbaá’, yeebdíh teo wühnidih ñita niij tagaá. ⁹Yeebdíh teo wühni ní wutatdih á chájachah, caandíh ‘Túina caá’, ñita niijcán tagaá. Páant ní niijátidih bidcan, á tewatdihjeh caá ápi cháap. ¹⁰Pánihna, teo wühnit í jumap pah mun tigaá yeebbát ní jumap. Dios á wutatdih jepahnit, ‘Túina caá’, á niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh niij jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wühnijeh mun tigaá wá jumap. Ma wutatdihjeh tigaá wápi tewep’, ní niij jenah joyóo”, Jesús át niijíp wut jí.

Diez bácah moópnitdih Jesús á booaat

¹¹Bíh yeó jáapdih Jesúswá Jerusalén tútchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cáth ít bejep wut jí. ¹²Bainí tútchidih í waadáchahjeh, diez bácah moópnitboó yúep caandíh ít en ñuhap wut jí. ¹³Pánih ennit, nin pah ít niij ejep wut jí:

—Maá Jesús, jwiítidih ma jígh eneé, ít niijíp wut jí.

¹⁴Páant í niijí ejechah, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wut jí:

—Moisés á wutatji pahjeh sacerdotewādih níh bácahdih júutdih ní bejeé, caán moopát á ñuumátidih í jéihyat pínah niijná,* át niijíp wut jí.

Páant á niijíchah joinít, í bejchahjeh, íh bácah moopát át ñuumáh bejep wut jí.

¹⁵Bíic íjeéh jumni áih bácah á ñuuméchah ennit, Jesús pebhna át jwúb bejep wut jí. Pánih jwúb bejnit, Diosdih búdí át wéi ejep wut jí. ¹⁶Pánih wéinit, Jesúh jítcha pebh bódhica caj yoh ñajnit, “Túina caá, Maá”, át niijíp wut jí. Caán bácah moópniji Samaria baácidih bóo judío nihcan wut jí.

¹⁷—¿Yeeb boonit diez nihcannit beé?

¿Bita nueve dépanih tigaá weñedih í jwúb jáóhcan? ¹⁸Nin bícjeh, judío nihcan yuhna, Diosdih ‘Túina caá’, niijíidih á jwúb jüúwú be. ¿Dépanih tibeé bita í jüóhcan? Jesús át niijíp wut jí.

¹⁹Páant niijnít, bódhica caj yoh ñajnidih

* 17.3 Mt 18.15 * 17.14 Lv 14.1-32

—Ñah ñahnit, ma jwáub bejeé. Wã wêpatdih ma túi jenah joyát jíib ma boonap be, át niijíp wut jí.

Ded pah caá Dios á maáh jumát
(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰Biíh yeó jáapdih fariseowã Jesúsdih nin pah ít niij úbhb joyóp wut jí:

—¿Débólih tígaa nin baácboó Dios á maáh jum jwíhbi? ít niijíp wut jí.

—Dios á maáh jumát dih yeéb cáacwã ñi jéih encan caá. ²¹‘Jáaj, ninjih caá á jumup’, ‘Jáaj, cōj caá á jumup’, ñi jéih niijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios á wêpatjih yeebdíh wã teo wáacachah, Dios á maáh jumát ñi cãtíh á jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

²²Páant niij péanit, Jesús á bohénitdih jwuh nin pah át niij naáwáp wut jí:

—Túttimah, búdí yeejép yap láa á jumuchah, nin baácboó wã jwáub dei jüúwát pínahdih búdí ñi bidbipna yuh caá. Obohjeéhtih, wã jígoh jwuhcan níit. ²³Candih eneé. Can Dios á wahni Cristo caá’, níij, ‘Nin Cristodih eneé’, bita yeebdíh í niijbírna yuh caá. Páant í niijíchah yuhna, yeéboó queétdih ñi joyáh bojó. ²⁴Wedónachah, nihat yuúp jumna yuhna, í enat pah, weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwáub dei jüúwáchah, nihat í enbipna caá.

²⁵Obohjeéhtih, páant wã jwáub dei jüúwát pínah játih, buú láa moón weemdíh náahcan, tubit yeejép í chãjipna caá. ²⁶Weém, nihat cáacwã úud jeñé wã jwáub dei jüúwáchah, Noéwã jum láa í jumátji pahjeh cáacwã í jwáub jumtipna caá.* ²⁷Caán láa moón nihat jeémp babhnit, téihya chéona ít chãjap wut jí. Pánih chãjna, Diosdih ít jenah joicáp wut jí. Páant í jumuchah, Noéwãji búdí jááj chóoboó í waadát túttimah, Dios pobyit wahnit, caandíh náahcannitdih át mao beedánap wut jí. Páant í jumátji pahjeh mun tígaa wã jwáub dei jüúwát pínah játih cáacwã í jumtipna caá.*

²⁸Lot jum láa í jumátji pahjeh, wã jwáub dei jüúwát pínah játih, cáacwã í

jumtipna caá. Caán láa moón jeémp, babh, jíib chãj, wápchidih taj, muú ít chãjap wut jí. ²⁹Páant í chãjat pónih, Sodoma tútchimat Lotwãji í jwei béjehahjeh, tuú iigát panihni iigní jee dáhna jeámant át buúg jéenep wut jí. Nihat caán tútchidih moondíh yohna, Dios caán iigát dih át wahap wut jí.* ³⁰Páant í jumátji pahjeh mun tígaa weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwáub dei jüúwáchah, cáacwã í jumtipna caá.

³¹“Caán yeó jáapdih ded áih muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih á jwei béje naáh. Wápchiboó jumtipubt áih yéguenadih ubudih á jwáub beja bojo naáh.* ³²Lot áaji ded pah mi yapatdih ñi náhninaá. Dios á wutatjidih jepahcan, miíh bií déedih oinit, tac páud enna, núumni nah mit wééep wut jí.* ³³Pánihna, ded á weñat pínahdihjeh jenah jói chãjni, iiguípna bejni á jumtipna caá. Obohjeéhtih, ded á weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chãjni, á buúdcán níit.*

³⁴“Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Wã jwáub dei jüóhni yeó jáapdih chénewã íih muú díitna bíicdih í úwuchah, weemdíh jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Weemdíh jepahcanniboó á chãobírna caá. ³⁵Chénewã yaádh bíicdih í tewechah, weemdíh jepahnidihjeh wã ub bejehah, biíh wili chãobírna caá. ³⁶Wápchiboó chénewã teonit í jumuchah, weemdíh jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Biíh á chãobírna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

³⁷Páant á niijíchah joinít, á bohénit caandíh nin pah ít úbhb joyóp wut jí:

—¿Dedboo tígaa páant á yapbi? ít niijíp wut jí.

—Jóopwã í jíij júuduchah ennit, nuñúp á moopópbóo jéihna, biáboó ñi bidcan níit. Páant ñi jéihyat pah, dedjih wã jwáub dei jüúwáchah jéihna, biáboó bidcat caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

* 17.26 Gn 6.5-8 * 17.27 Gn 7.6-24 * 17.28-29 Gn 18.20—19.25 * 17.31 Mt 24.17-18; Mr 13.15-16 * 17.32 Gn 19.26 * 17.33 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; Jn 12.25

**Ēemp wunnih
mi uúbh tac buugáat naawát**

18¹Túttimah, Diosdih í uúbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús á bohénitdih át níj naawáp wut jí: ²“Bíic tútchidih yéejat peéh chájat túttni á jumup be. Caán Diosdih úmcan, cáacwáidihbut ápi túi chájcap be. ³Caán tútchidih éemp wunnihbut mi jumup be. Pánihna, peéh chájat túttni pebhna juibínit, ‘Weemdíh eníhcan, yeejép chájnidih ma peéh chájat tútut’, mi níjíp be. ⁴Páant mi níjíchah yuhna, dawá láa caánboó ‘Wá peéh chájcan níit’, caántdih á níjíp be. Páant á níjíchah yuhna, caántboó caandíh chah mi uúbh tac buugánap be. Páant mi uúbh tac buugánachah yap joiná, caanjéh nin pah á níj jenah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwáidihbut wá úmcan caá. ⁵Páant wá jumuchah yuhna, nintboó mi uúbh tac buugána, weemdíh mi chuúabipna caá. Pánihna, caántdih yeejép chájnidih wá peéh chájat túttipna caá’, á níjíp be”, Jesús át níjíp wut jí.

⁶Páant níjnit, Jesús queétdih nin pah át níj jéhiyanap wut jí: “Caán yéejat peéh chájat túttni ded pah á chájatdih ní túi jenah joyóo. ⁷Caán túicanni yuhna, caandíh uúbh tac buugánidih á teo wáacap be. Diosboó túini jumna, á nífonit á teo wáacat pínahdih búdí í bidichah, queétdih maatápdih á páñat túutcan níit. ⁸Pánih túi teo wáacnit, queétdih yeejép chájnitdih waícanjeh á peéh chájipna caá. Pánih túi jepahni á jumuchah yuhna, weém nin baácboó juúub dei júóhna, daocánnit Diosdih túi jenah joinítdih wá bid juimí dée caá. Pánihna, yeebboó caandíh ní túi jenah jói cádahca bojóo”, át níjíp wut jí.

Chénewá Diosdih uúbhni naawát

⁹Páant níj péanit, “Jwiítboó túinit caá. Bitaboó yeejépwá caá”, níj jenah joinítdih Jesús nin pah át níj naawáp wut jí: ¹⁰“Chénewá Diosdih uúbhna í chájap be. Bíic fariseo á jumup be. Bíih Romanowá í maáh á wutni dinerodih

uúbhni á jumup be. ¹¹Pánihna, fariseo níhnit, nin pah Diosdih á níj uúúbep be: ‘Weém bíi déedih nuumní, yaáhdhíh yeej chájni nihcan caá. Nin Romanowá í maáh á wutni dinerodih uúbhni á yeej chájat pahbut wá chájcan caá. Bitá í yeej chájat pah wápi chájcan caá. Pánih túi jumna, “Túina caá”, meemdíh wá níjíná caá. ¹²Weém semana jumat pah chéne yeó jáap jeemp jwuhcanjeh, wápi uúbhna caá. Ded cien dinero júúudih wá jíib ubna, diez júúudih meemdíh wápi wúhna caá. Ma wutat pahjeh wápi túi chájna caá’, fariseo á níj uúúbep be. ¹³Obohjeéhtih, dinerodih uúbhnioboó á yeej chájatdih jígahna, yúúrbít yaíh dao níhnit, japboó en náhacanjeh, Diosdih nin pah á níj uúúbep be: ‘Dios, weém yeejni caá. Weemdíh jígah ennit, ma teo wáacá’, á níjíp be. ¹⁴Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Caán dinerodih uúbhni áih muuná á juúúb bejehah, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh á níj enep be. Obohjeéhtih, fariseobodíh ‘Caán túini caá’, Dios á níj encap be: ‘Weém túini, dedé yéejat wihcanni caá’, níjínidih ‘Meém túicanni caá’, Dios á níj enna caá. Obohjeéhtih, ‘Meemjéh caá túini. Weém yeejni wá jumuchah, weemdíh ma jígah en teo wáacá’, níjíniboodíh Dios á wéi enna caá”, Jesús át níjíp wut jí.*

**Jesús wébitdih á uúúbep
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)**

¹⁵Bíih láa, cáacwá í túuhnitdih á teo jáha uúúbep pínah níjíná, Jesús pebhna ít ub juibínap wut yuh jí. Obohjeéhtih á bohénitboó queétdih ennit, ít jípníh júúuhup wut jí. ¹⁶Páant í júúuhuchah ennit, Jesús wébitdih júúuwát túutnit, á bohénitboodíh nin pah át níjíp wut jí: —Queét wébit wá pebhna í júúuwá naáh. Í júúuwát déedih ní jáhca bojóo. Queét paníhnit Diosdih chah í túi jenah joiná caá. Páant moonájeh Diofhwá í jéih jumna caá. ¹⁷Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Nit Diosdih í túi jenah joyát pahjeh yeebboó ní jenah joicáh, Dios ní maáh á nihcan níit, át níjíp wut jí.

* 18.14 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 14.11

**Dawá bíí déedih bíbohni
Jesúsdih á wúbh joyát
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)**

¹⁸Páant niijníji Jesús á bohénit bícdih á bejehchah, judíowá í maátajeéh jumni caandíh wúbh joyódih át jwíbínap wut jī.

—¿Tái Bohení, páantjeh Diosjeéh táí jumíhna, ded pah tigaá wá chájbi? át niijíp wut jī.

¹⁹—¿Dépanih tigaá ‘Táini’, weemdíh ma níj? Diosjeh caá táini. ²⁰Dios á wutatnadih ma jéihna caá. ‘Ma áa nihcannihjīh ma yéej chájca bojoó.’ Cáčcdih ma mao yohca bojoó.* Ma nūmcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Ma mánadih táinih ma chájáp’,* Dios á niijíp jī. Caán á wutatnadih jepahat caá náahap, Jesús át niijíp wut jī.

²¹—Wébít jumna, wá yap yohcatji pah, buubut bíic yoobó wá yap yohcan caá, Jesúsdih át niijíp wut jī.

²²—Diosjeéh ma táí jumat pínah, bainí meemdíh á judhna caá. Nihat míih bíí déedih jíib chájadih ma bejeé. Pánih jíib chájnit, caán jíibdih moh yéejnitdih ma wúhúú. Páant ma wáhuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah táini míih pínah Dios pehbboó á jumbipna caá. Wá niiját pah cháj péa, wájeéh ma péé jūúwá, Jesús caandíh át niijíp wut yah jī.

²³Obohjeéhtih, páant á niijichah joiná yuhna, caánboó dawá bíí déedih bíbohni jumna, áih bíí déedih jíib cháj wúhíhcan, búdí át jígahap wut jī.

²⁴Páant á jepahcatdih ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jī:

—Ded dawá bíí déedih bíbohni Diosdih á jepahfichah yuhna, caandíh á buona caá. ²⁵Camelloboó awí fitbitdih á waad yábac bejhichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíí déedih bíbohni Dios á maáh jumupboó á waadíhichah, búdí á buona caá, át niijíp wut jī.*

²⁶Páant á niijichah joinit, bita caandíh nin pah ít niijíp wut jī:

—Páant ma niijichah bácah, Dioíh pínah ded á jéih jumcan níit, ít niijíp wut jī.

²⁷—Cáacwá ded pah í jenah joyátjīhéh í táí chájíhna yuhna, Dios pehbboó í jéih bejcan níit. Diosjeh caá iiguípná bejnit déedih á táí ubup. Caanjéh tigaá nihatdih cháj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh á wihcan caá, Jesús át níj jepahap wut jī.

²⁸Páant á niijichah joinit, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wut jī:

—Weemdíh ma joi jwúhúú. Majeéh péeat túut niijná, jwíitboó nihatdih jwí cádahap jī, át niijíp wut jī.

²⁹⁻³⁰—Yooópdih yeebdíh wá naóhna caá. Diosdih jepahni áih mūddíh, á mánadih, á déewádh, yaddih, á wehdih cádah bejnit, nin baácboó á jum jwúhuchah, Dios chah dawá caandíh á wúhbipta caá. Pánihna, á wunat túttimahbut, Diosjeéh páantjeh á jumbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

**Jesús á wunat pínahdih
á jwúub naáwát**

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹Páant níj péanit, Jesús doce á bohénitdih chibít yúúp buéj át numah bejep wut jī. Pánih bejnit, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī: “Bainí yeebdíh wá naáwíhna caá. Buu Jerusalén tútchina bejna caá jwí chájap. Caanná jwí jwíbínachah, Dios naáwátdih naóh yapanit jon játih í daacátji bíic yoobó weém nihat cáacwá úud jehé wá yapbipna caá. ³²Weemdíh teonit, judíowá nihcannitdih í jwúub wáh yapabipna caá. Páant í wúh yapanachah, queétdih weemdíh deoh naóhnt, mao mác cóí jáha, yeejép wéhe, péinit, í mao yohbipna yah caá. ³³Obohjeéhtih, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wá jwúub boo pud jūóhbipta caá”, queétdih át niijíp wut jī.

³⁴Páant á niijichah joiná yuhna, á bohénit ded pah á naáwátdih ít beh joicáp wut jī.

**Jéih encannidih Jesús á booaat
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)**

³⁵Jesús wá Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina ít tóah jwíbínap wut jī.

* 18.20 Ex 20.14; Dt 5.18 * 18.20 Ex 20.13; Dt 5.17 * 18.20 Ex 20.15; Dt 5.19
* 18.20 Ex 20.16; Dt 5.20 * 18.20 Ex 20.12; Dt 5.16 * 18.24-25 Pr 11.28

Caanjíh jéih encanniboó namá jwéejdih chúudnit, dinero uúbhna át chājap wut jī.
³⁶Pánih chúudnit, dawá ā pebh ī yap bejchah joinít, queédih nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá dawá cáacwā ī yap bej? át niijíp wut jī.

³⁷—Jesús, Nazaret tútchidih bóo ā yap bejna caá, caandíh ít niij jepahap wut jī.

³⁸Páant ī niijíchah joinít, caán át ej jwíhip wut jī.

—iJesús, David juima, Dios ā wahní, weemdíh ma jíghah eneé! át niij náac ejep wut jī.

³⁹Páant ā niij náac ejchah joinít, Jesúsdi h waóhñitboó, nin pah ít niijíp wut jī:

—iMa laihca bojoó! caandíh ít niij jípnih jūihñap wut jī.

Páant ī niij jūihñuchah yuhna, caánboó chah át wēp ejep wut jī.

—iDavid juima, Dios ā wahní, weemdíh ma jíghah eneé! át jwáub niij náac ejep wut jī.

⁴⁰Páant ā niij náac ejchah joinít, Jesúsboó chāo nūhñit, caandíh ā pebhna át ub bejat tútup wut jī. Páant ā bejat tútuchah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna ít ub bejep wut jī.

Á pebhna ī ub juibínachah, nin pah caandíh át niij uúbh joyóp wut jī:

⁴¹—¿Ded pah wā chājat tigaá ma náah? át niijíp wut jī.

—Maá, jéih enatdih caá wā náahap, át niij jepahap wut jī.

⁴²—iMa eneé! Weemdíh táí jenah joiná, ma boona caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

⁴³Páant ā niijíchahjeh, jéih encanniji át yoób enep wut jī, buca. Pánih ennit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih bádí át wēi naáwáp wut jī. Pánihna, bita caán jéih encanniji ā enechah ennit, queébtut Diosdih bádí ít wēi naáwáp wut jī.

Zaqueo Jesúsdi h ā jwááat

19 ¹Jesús wā Jericó tútchihna juibínit, bac bejat tút ít chājap wut jī. ²Caán tútchidih Zaqueo wūt jumni át jumup wut jī. Caán

Romanowā ī maáta dinerodih uúbat túttnit ī maáh jumna, bádí dinero át bíbohóp wut jī. ³“Caán dedna tigaá”, niijnít, Jesúsdi h át eníhip wut yah jī. Oboghéehñit, ā eníhñichah yuhna,

japcanni dahbit ā jumuchah, dawá cáacwā caandíh ít jāhap wut jī.

⁴Pánihna, Jesús ā yap bejchah, táí enat tút niijná, cáacwádi h nāo yap bejnit, sicómoro wūt jumni nahdih aab béjnit, caanjíh Jesúsdi h át pái lajap wut jī. ⁵Caanjíh ā pái lajachah, caan náh páujdih Jesús juibí nūhñit, Zaqueodih chéi ennit,

—iZaqueo, waicanjeh ma dei jūáwá! Buu míh muúboó wā chāo jwúhñipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

⁶Páant ā niijíchah joinít, Zaqueoboó wēpép dei jūóh, bádí wēinit, áih muuná Jesúsdi h át numah bejep wut jī. ⁷Jesús caandíh ā pej jum bejchah ennit, ni h cáacwā íijnit, queéjeh nin pah ít míc niijíp wut jī:

—Jesús tabit yéejniíh muuná ā bejna caá, ít niijíp wut jī.

⁸Áih muuná numah juibínit, queédih át numah jeémép wut jī. Pánih jeémép chúudniji Zaqueoboó nāh nūhñit, Jesúsdi h nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, meemdíh bainí wā naáwát tút caá. Wā yéejatdih cádah, túiniboodíh tút numnít, moh yéejnitdih ni h wíh bí déedih tac yoób wā wūhñipna caá. Ded dinero wā yee uúbhñidih cuatro láa wā jwúhñabipna caá, át niijíp wut jī.

⁹Páant ā niijíchah joinít, nin pah caandíh Jesús át niijíp wut jī:

—Abrahamji Diosdih ā jepahat jíib, Dios caandíh át túi ubup wut jī. Buu meembát Diosdih ma jepahat jíib, Abrahamji ā juima yoobát ma jumna caá. Páant ma jumuchah, meém, majeéh jumnitbút iiguípna bejnit déejidih Dios ā táí ubna caá. ¹⁰Weém ni h cáacwā úud jeñé, buudnít panihñitdih bidnit, táí ubat tút niijná, wā jūáwáp be, Jesús át niijíp wut jī.*

* 19.10 Ez 34.16; Mr 18.11

Dinero júduna naawát
(Mt 25.14-30)

¹¹Páant ā niijchah jointiboó Jerusalén tútchi pebhjeh jumna, caanná juibínit, “Maáh ā waadbípna nacaá”, ī niij jengah joyátdih jéihnit, nin pah queétdih át niij bohénap wut jī: ¹²“Áih baácdih moondíh wutat túut niijná, ī maáh wúuh bíih baáboó maáh waad jwáuhdih ā bejep be. ¹³Á bejat pínah játih, chénat pah téihya caandíh teo wúhndih ā bid wáacap be. Ī wáac juyúchah, queét niहतdih bíic yoobó bádí júb jumni míc dinero júdanadih ā wáuhap be. Wúhndit, ‘Wá jwáub júwát pínah játih, nin dinerojih ní júb chāj teo pánaá’, ī maáh pínah queétdih ā niijp yuh be.

¹⁴Obohjeéhtih, áih cáacwá caandíh eníhcan, ā maáh jummatdih náahcan, biquínadih chah maáhdih naawádih ī bejat tútup be. ‘Jwíitboó caán ā maáh jummatdih jwí náahcan caá’, ī niij naawát tútup yuh be.

¹⁵“Obohjeéhtih, caánboó maáh waadníit, ā jwáub juyúp be. Jwáub junínit, ī tewatdih jéihyat túut niijná, caandíh teo wúhndih ā jwáub bid wáacap be.

¹⁶Jwíih waóh junínit nin pah ā niijp be, ‘Maá, ma wúhni júdujih júb chāj teonit, diez júdujih wá jwáub júb ubap be’, ā maáhdih ā niijp be. ¹⁷Páant ā niijchah jointit, ‘Ma táí chājap be. Weemdíh táí teo wúhni ma jumna caá. Bainíbitíjhjeh ma táí chājat júb, diez tútchinadih moondíh ī maáh meemdíh wá waadána caá’, ā maáh caandíh ā niijp be. ¹⁸Caán túttimah junínboó ‘Maá, ma wúhni júdujih júb chāj teonit, cinco júdujih wá jwáub júb ubap be’, ā maáhdih ā niijp be. ¹⁹Páant ā niijchah jointit, ‘Meém ma táí chājat júb, cinco tútchinadih moondíh ī maáh meemdíh wá waadána caá’, ā niijp be.

²⁰“Obohjeéhtih, túttimah junínboó ‘Maá, ma eneé. Weemdíh ma wúhni júdujih yégueh chóojih wá táí tai jwej ámohop be. ²¹Meém túbit úm náah jumni caá. Bitadih momat túut, dicat tútutnit, meemjéh caán júbndih mapí ubna

caá. Páant ma chājatdih jéihnit, meemdíh wá úmup be’, ā maáhdih ā niijp be. ²²Páant ā niijchah jointit, ‘Meém weemdíh ma táí teo wáuhap be. Ma niijátíjhjeh meemdíh wá jwáub naóh yacbipna caá. ¿Weém úm náah jumni níit? ¿Bitadih momat túutni, dicat túutni níit? ²³Páant wá jumuchah nihna, wíih dinerodih dinero jwejat muná ma ámohochah, áta táí tagaá. Páant ma chājachah, caán mūdih teonit weemdíh chah ita wúh tagaá’, ā niijp be. ²⁴Páant niij péanit, pehbbit nūhndih nin pah ā niijp be: ‘Caandíh wá wúhni júdujih dúuc wáinit, chénat pah téihya júdujih táí teoniboodíh ní wúhú’, queétdih ā niijp be. ²⁵Páant ā niijchah jointit, ‘iObohjeéhtih, Maá, caánboó chénat pah téihya júdu jíantjeh ā bíbohna caá!’ caandíh ī niijp be. ²⁶Páant ī niijchah jointit, ‘Ded ā bíbohnijih táí teonidih chah wá wúhbiipna caá. Obohjeéhtih, ded ā bíbohna yuhna, ā táí teocat júb, ā bíbohndih wá dúuc wáibipna caá.’ ²⁷Weemdíh eníhcanntit, ī maáh wá jummatdih náahcannitdih, ninna ub júóhntit, wá enepdih ní mao yohoó’, ī maáh ā niijp be”, Jesús át niijp wut jī.

Jesús wá Jerusalénna ī waadát
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸Páant niij péa, cáacwádih chibít yúúpbít waóh bejnit, Jerusalén tútchina Jesús wá it toáh púuh laab béjep wut jī. ²⁹Pánih toáh púuh laab béjnit, Betfagé wút jumni, Betania wút jumni tútchina pebh, Olivo Jeé púujdih it juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesús chénewá ā bohénitdih wahnit, nin pah queétdih át niijp wut jī:

³⁰—Con jígohni tútchibitdih ní bejeé. Waad juibínitjeh, burro wúuh cáacwádih duo jwáuhcannidih ní jwááhbiipna caá. Caandíh ī chéwat tópdih watnit, ní ub jwáub júwú. ³¹Yeebdíh enni ‘¿Dépanih caandíh watnit, ub bej tigaá ní chāj?’ ā niij úubh joyóchah jointit, ‘Jwí Maáh ā náah jwúhna caá’, ní niij jepahaá, Jesús queétdih át niijp wut jī.

* 19.26 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18

³²Páant ā niijíhchah joinít, ít bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesús ā niijátji pahjeh ít jwááap wut jī. ³³Pánihna, burro wúhhdih í watachah ennit,

—¿Dépanih caandíh wat úb bej tigaá ñi chāj? ā monó ít niij úúbh joyóp wut jī.

³⁴—Nindih jwī Maáh ā náah jwúhna caá, ít niij jepahap wut jī.

³⁵—Páant ta tigaá. Ñi úb bej jwúhúú, í niij jepahachah joinít, Jesús ā páñapboó ít úb jwúub bejep wut jī. Pánih úb juibínit, Jesús ā chúúdat pínah niijná, íh jih bóo yégueh chóonadih too dūgnit, burro wúhhdih ít cáagap wut jī. ³⁶Pánih púuh laáb chúúdnit, ā bejchahjeh, ā játih waóhñit, caán í maáh pínahdih í weñat júutna, íh jih bóo yégueh chóonadih too dūgnit, namádih ít jwe j waáwáp wut jī. ³⁷Pánih bejnit, Jerusalén tútchina toáh juibí, Olivo Jeé páujdih dei juibínit, Jesús ā wép chájatjinadih náhnit, Diosdih búdí wéina, nin pah ít niij ejep wut jī:

³⁸—iTáina caá, Dios! iMeém caá nin jwī Maáh pínahdih mat wahap taga! iNin ma wahnidih ma túi teo wáaca! Páant jwī maáh ā jumuchah, majeéh jwī túi jumbipna caá. iNin baácđih jumnit jeáboó jumnitbút meém chah wépní Maáhdih í wéi naáwá naáh! ít niij wéi ejep wut jī.*

³⁹Páant í niij wéi ejechah joinít, íjeéh péenit fariseowā nin pah Jesúsđih ít niij júihñup wut jī:

—iBohéní, páant bóojeh! Ma bohénitđih ma ej cádahat tútúú, ít niijíp wut yuh jī.

⁴⁰Obohjeéhtih, Jesús queéđđih nin pah át niij jepahap wut jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét í yayáchah, nin ñajni jee dáhnaboó áta wéi ej tagaá, át niijíp wut jī.

⁴¹Pánihna, Jerusalén tútchina toáh juibínit, caandíh enna, caán tútchidih moondíh jígahna, át juñup wut jī.

⁴²Pánih jūinít, nin pah át niijíp wut jī: “Yeéb Jerusalén tútchidih moón buu yeó jáapna ded pah ñi túi jumát pínahdih jéihna nihna, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemđih jepahcan, ñi túi jumát pínahdih

ñi beh joicán caá. ⁴³Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit níh tútchidih í túi bóod chúi ñuh púud bejyipna caá, yeéb tútchi díitboó jumnit ñi jéih jwei báccat pínah niijná. ⁴⁴Pánih chájna, níh tútchidih í túi boto mao jéena beedábipna caá. Nihat yeéb díitboó jumnitđih, ñi wehdihbút í mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemđih ā wahachah yuhna, ñi jepahcatji jiiib páant yeejép ā yapbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jiib chájnitđih Dioh muumánt

Jesús ā ñuun bácaat

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵Jerusalén tútchidih waád juibínit, Dioh muú jóocmant bóo juúhdih Jesús wā ít waad bejep wut jī. Pánih waad béjnit, Diosdih í wúhat pínah nuñupwáđih jiib chájnitđih Jesús át ñuun bácanap wut jī. Pánih ñuun bácanit, queéđđih nin pah át niij júihñup wut jī:

⁴⁶—Dios naáwáđđih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tají: ‘Wíh muú weemđih úúbat muú pínah caá’, Dios ā niijná caá,* át niij daacáp tají. Obohjeéhtih, yeébbó Diosdih úúbáđih júóhñitđih yeenit, chah ñi jiib waadá úúbhna, nuumñit í wáac juyát muú pínah ñit chájap taga,* át niijíp wut jī. Queéđđih júih péanit, át bac bejep wut jī.

⁴⁷Yeó jáap jumát pah Jesús Dioh muuná bohénadih ápi bejep wut jī. Páant ā bohénachah ennit, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidiđ bohénit, bita maátabút caandíh ít mao yohíhip wut yuh jī.* ⁴⁸Obohjeéhtih, ā bohénachah joinít, nihat cáacwáboó búdí ít weñep wut jī. Páant í weñechah jéihñit, í mao yohat tút niijná yuhna, ít jéih teo jwuhcap wut jī.

Jesús ā wépat

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 ¹Biíh yeó jáap Jesús Dioh muú jóocmant bóo juúhboó cáacwáđih át bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidiđ bohénit, bita

* 19.38 Sal 118.26 * 19.46 Is 56.7 * 19.46 Jer 7.11 * 19.47 Lc 21.37

maátabut caandíh nin pah ít níj úúbh joyóp wut jí:

²—Jwiít dih ma naáwá. ¿Defh wēpatjíh tibeé jwíin páant ma chá? ¿Déhe tibeé meemdíh páant á wut? ít níjíp wut jí.

³Páant í níjíchah joinít, Jesúsbut nin pah át níj úúbh jói jwúubanap wut jí:

—Weembát yeebdíh wá úúbh joibípna caá. ⁴¿Juan Daabánidih déhe tigaá át daabáát túutjí? yeéb ní jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Cáacwájuh níít ít daabáát túutjí? Jesús queétdih át níjíp wut jí.

⁵Páant á níjíchah joinít, queétjeh nin pah ít míc níjíp wut jí: “¿Ded pah tigaá jwí níj jepah bí? ‘Dios caandíh át wutap taga’, jwí níj jepahachah, caánboó ‘Páant á jumúchah yuhna, ¿dépanih tí caandíh ní jepahcan?’ jwiít dih á níj jühbipna caá. ⁶Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwát dih naóh yapani yoobát á jumup jí’, nihah cáacwá í níj jenah joiná caá. Páant í níj jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwájuh caandíh ít daabáát túutjí taga’, jwí níj jepahachah, queétjee dáhnajíh yohnit, jwiít dih í maobipna caá”, ít níjíp wut jí.

⁷Pánih míc wéhe péanit,

—Jwí jéihcan caá, ít níjíp wut jí.

⁸—Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembát yeebdíh wá naóhcan níít, Jesús queétdih át níjíp wut jí.

Jiwá iguúhadih yeejép teo wühnit naáwát

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹Páant níj péanit, nin naáwátjíh cáacwádih át bohénap wut jí: “Bíic newé jiwá iguúhdih á momop be. Mom péanit, bitadíh áih iguúhadih en dawá túutnit, bíh baácboó jib jwuhádih á bejep be. Pánih bejniji maatáp dih á jgohcap be.*

¹⁰Túttimah, iguúh ei láa, áih iguúh jíb dih náahna, caandíh teo wühnidih áih iguúhana á wah bojop yuh be. Obohjeéhtih, caanná á jwibínachah, iguúhadih en daonítboó caandíh teonit, í maáíh pínahdih wühcanjeh, í püi ñuun yóh jwúaba bojop be. ¹¹Túttimah, iguúha mínah bíh caandíh teo wühnidih á jwúub wahap yuh be. Obohjeéhtih, á

jwibínachah enna, caandíhbut bíic yoobó yeejép níjnit, jíib wühcanjeh, í maó ñuun yóh jwúaba bojop be. ¹²Páant í chájat túttimah, bíhdih jwuh á jwúub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, caandíhbut bíic yoobó í maó ñuun yóh jwúaba bojop be.

¹³Páant í chájatjidi ennit, iguúha mínah nin pah caanjéh á níj jenah joyóp be, ‘Buu bíic peihcanni láa wá wahnitjidih ít yeejép chájar tagaá. ¿Buu ded pah tigaá wá chájbi? Wá wúúh wá oinidih wá wahachah, caánboodíh yeejép chájat úumnit, í jepahmi nacaá’, á níj jenah joyóp yuh be. ¹⁴Obohjeéhtih, iguúhadih teonitboó í maáh wúúh á juyúchah ennit, nin pah í míc níjíp be: ‘Jwí maáh á wunúchah, ninboó iguúha mínah á jumipna caá. Pánihna, nin iguúhadih jwiítjeh bíbohah túut níjina, ¿caandíh jwí maó yoh jíih?’ í míc níjíp be. ¹⁵Páant níjnit, í maáh wúúhdih teonit, iguúhamant ub bac bejnit, í maó yohop be.

“Pánih maó yohat doonádih joinít, í maáhboó ¿ded pah tigaá queétdih á chájbi? ¹⁶Áih iguúhana jwúub jwibínit, á wúúhdih í mawatjí peéh queét teonitdih á maó yohbipna caá. Queétdih maó yoh péanit, áih iguúhadih bitaboodíh á wühbipna caá”, Jesús cáacwádih át níjíp wut jí.

Páant á níjíchah joinít,

—iMa níjít pah á yapca bojo naáh! cáacwá ít níjíp wut jí.

¹⁷Páant í níjíchah joinít, Jesús queétdih ennit, nin pah át níjíp wut jí: —Obohjeéhtih, caan páh tigaá á jumipna caá. Caandíhjuh muntih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj naóh daacáp tají:

‘Múú teonit túini jee dáhnadih nífonit, í náahcanni dahdih í yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét í yohni dahdihjuh tigaá Dios á níwip. Caandíh nífonit, áih muu pánihnidih chájna, caán muudíh túi jenah enat túut níjina, choójboó caan dáhdih á jwíih jwejep be. Caán jee

* 20.9 Is 5.1

pánihni Dios ā wahní pínah tígaa', āt níj daacáp tají.

(Sal 118.22)

¹⁸Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih tóoc buúgní áih bácah dajni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, deddih caan dáh ā buúg jéen néehnit, ā boto yoh bojipna caá. Páant ā yapat dée, ded weém Dios ā wahnidih jepahcan, buúdní ā jumbipna caá", Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

¹⁹Jesús caán naawátjīh ā bohénachah joinít, "Jwiítdih niijná caá ā chājap", Moisés ā wutatjidih bohénit, sacerdotewā ī maátabut it níj jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, Jesús ā naóh péanachahjeh, itih tewíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwáboodíh úmna, Jesúsdih it jéih teo jwuhcap wut jī.

Romano maáta
ī úbát túatni dinero júdu
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰Pánih jéih teo jwuhcan, débólih teonit, ī maátadih wúhat túat niijná, caandíh encanni pahjeh, it en űúún péenap wut jī. Pánihna, bita túnit pah jígohndihbut Jesús pebh it wahap wut jī, mácah ā jepahachah, ī naóh yacat túat niijná. ²¹Queét yeenitboó Jesúsdih nin pah it níj úbhh joyóp wut yuh jī:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiítdih ā chājat tútatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā jwí niijíchah, maáta ī jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úbhh joyátdih ma jepahaá: ²²¿Roma baácdih moón ī maáh César ā úbát túatni dinero júdu dih caandíh jwí wúhuchah, ā táí níit? it niijíp wut jī.

²³Páant ī niijíchah, ī yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús āt níj úbhh joí jwúubanap wut jī:

²⁴—Dinero júdu dih weemdíh űi júutá. ¿Caán júdu dih deih móot, deih wút tígaa' ā jum? āt niijíp wut jī.

—Césarih móot, áih wúttbut ā jumna caá, it níj jepahap wut jī.

²⁵—Caán láa bácah caán júdu Césarih pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wúhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh űi wúhúú, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

²⁶Páant ā níj jepahachah joinít, queét caandíh mácah jepahat túttíhntitboó joí yai űúh bejnit, it jéih jwúub yee úbhh joicáp wut jī.

Cáacwā ī jwúub boo
puđ júúwát pínah
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷Páant queétdih ā jepahat túttimah, biquína saduceowā jwuh Jesús pebh it jwibínap wut jī. Queét saduceowā "Cáacwā wunna, ī jwúub boo puđ júóhcan níit", niijnít it jumup wut jī.*

²⁸Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdih it niijíp wut jī:

—Bohéní, nin pah Moisés āt níj daacáp tají: 'Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumap caá náahap. Pánihna, ā úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnidih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ī weh jumap pínah niijná', jwiítdih Moisés āt níj daacáp tají.* ²⁹Bíic weh sietewā ī jumup be.

Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. ³⁰Á úudboó weép jeñé áajidih ā jwúub áa jumup yuh be. Páant áa jumap túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ā wunup be.

³¹Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ā wunup be. Páant mícijeh queét nihat ī buúđ beedép be. ³²Páant mi weha mána ī wun beedát túttimah, ī áajibut mi wunup be. ³³Pánihna, queét nihat ī áa jumnihji, nihat cáacwā ī jwúub boo puđ júúwúchah, ¿ded áa tígaa' mi yoób jumbi? saduceowā Jesúsdih it níj úbhh joyóp wut yuh jī.

³⁴Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah āt níj jepahap wut jī:

—Nin baácbóo jumna, yad pínahdih ípí úbna caá. Í weh yatádhbut ípí wúhna caá. ³⁵⁻³⁶Obohjeéhtih, wunnitji ī jwúub

* 20.27 Hch 23.8 * 20.28 Dt 25.5

boo pud jūúwát túttimah, Dios weh jumna, jeáboó jumnit, ángelwā pah ī jwúub wuncan níft. Pánih jwúub wuncan, ī jwúub áa jumcan níft.

³⁷Obohjeéhtih, wunnitji ī boo pud jūúwát pínahdih yeéb nī jéihyatdih náah yacna, nin pah wā níj naóhna caá: Moisésji iigní chálíhdih ā enatjidih nin pah āt níj daacáp taji: ‘Dios nin pah weemdíh ā níijp jī: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ī Maáh caá”, ā níijp jī’, Moisés āt níj daacáp taji.’ ³⁸Ī wunat túttimah yuhna, ‘Ī Maáh caá’, Dios āt níijp wut jī. ‘Ī Maáh caá’, ā níjátjidih jéihnit, báadhnit ī jumtadīh jwī jéihna caá. iDios báadhnitdihjeh Maáh ā jumna caá! Pánihna, cáacwāh báach ā wunuchah yuhna, íih caolih páantjeh ā báadhna caá, Jesús āt níijp wut jī.

³⁹Páant ā níjíchah joinít, bita Moisés ā wutatjidih bohénitboó,

—Ma táí jepahap be, Bohéní, ĩt níijp wut jī.

⁴⁰Páant ā jepahachah joinít, úmna, bitabat caandíh ĩt jwúub úbh joicáp wut jī.

¿Cristo déhe ā jumna tigaá?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹Jesús queétdih nin pah āt jwúub níj úbh joyóp wut jī:

—‘Dios ā wahni pínah Cristo David jumna ā jumnipna caá’, ĩ níj naóhna caá. ¿Páant níj naóhna, ded pah níj bohé tigaá ĩ chāj? ⁴²Davidjijeh Salmos ĩ níjní tólihdih nin pah āt níj daacáp taji:

‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā níjní caá: “Wā jéihyepmant bóo bawámant ma chúudá.

⁴³Pánih chúudnit, nihadīh ma wutuchah, meemdíh en jéihnitdih wā yap yohat tútbitna caá”, ā níjní caá’, Davidji āt níj daacáp taji.

(Sal 110.1)

⁴⁴Páant níj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, āt níijp wut jī. Páant ā níjíchah yuhna, ¿ded pah Cristo David jumna āt jumji? Jesús āt níijp wut jī.

Moisés ā wutatjidih bohénit ĩ táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵Páant níj péanit, nihat ájeéh péanit ĩ joyóchah, nin pah ā bohénitboodíh Jesús āt níj naáwáp wut jī: ⁴⁶“iMoisés ā wutatjidih bohénitdih nī táí chāja chaáh! Queét maátni yégueh túini chóo duonít, cáacwā ĩ enepdih ĩpí táoh jib bejna caá. Bíí dée jīb chājapboó bita queétdih túi wēi jwááh úbátidih ĩpí náahna caá. Jwíit judíowā jwī bohéat mūdíh waáwápboó ĩpí chúudna caá, nihat cáacwā queétdih ĩ túi wēi enat pínah níjní. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó míicjeh chúudna, ĩpí wēina caá.

⁴⁷Obohjeéhtih, queét éemp wunnit yaádíh múnadíh ĩpí déuc wáina caá. Páant queét yaáhdíh ĩ déuc wáina yuhna, cáacwā ĩ enepdih Diosdih maatápíh ĩpí úbhna caá, queétdih ĩ wēi enat pínah níjní. Páant ĩ chājat jīb Dios queétdih búdí ā peéh chājipna caá”, Jesús āt níijp wut jī.

Éemp wunnih Diosdih mi wūhat

(Mr 12.41-44)

21 ¹Jesús ā enechah, Dioíh mūdíh jumni dinero júduna ámohat pahidih búdí dinero bíbohnitboó Diosdih ĩ wūhni júdnadīh ĩt yacap wut jī. ²Páant ĩ yacachah, éemp wunnihbut chéne júdubitdih mi yacachah, āt enep wut jī.

³Páant ĩ yacachah ennit, nin pah ā bohénitdih āt níj naáwáp wut jī:

—Nint éemp wunnihboó moh yéejnih yuhna, queét chah mi wūhap be. ⁴Queét búdí dinero bíbohnit, ĩ náahcanni júdnadīh Diosdih ĩ wūhap be. Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohni nihat bíh pah bóonadīh mi jīb chājat déedih Diosdih mi wūh beedánap be, āt níijp wut jī.

Dioíh mūdíh bita ĩ yohat pínah

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵Biquína ā bohénit Dioíh mūdíh wēi ennit, nin pah ĩt níj míic wéhenap wut jī:

* 20.37 Ex 3.6

—Nin muá túini caá. Túini jee dáhnajih it chājip taga. Nin diitboó cáacwá Diosdih i wáhnibut túini caá, it niijp wut jī.

⁶Páant i niijíchah joinít, nin pah queétdih Jesús át niijp wut jī:

—Maátcanjeh, nihat buu ni wēi ennidih yeebdih enihcannitboó i boto mao jéna beedá bipna caá. Biíc jee dáh bih dahjih lajni ā wihcan niít, át niijp wut jī.

**Péeni yeó jáap játih
ded pah ā yapat pínah
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)**

⁷Páant ā niijíchah joinít, queétoó nin pah it niij wábh joí enep wut jī:

—Bohéní, páant ma niiját édbólih tigaá ā yapbi? ÉDed pah tigaá jwiít jwī jéihbi? it niijp wut jī.

⁸Páant i niijíchah joinít, nin pah át niij jephap wut jī: “iYeéb ni túi chája chaáh! Bitá i yeeatdih ni joicá bojoó. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá i jōhōbipna caá. ‘Yeejépwā ni maáta i wēpat déuc wáinit, yeebdih túi ubni pínah ā jumna caá’, i niijíchah yuhna, yeéboó ni joyáh bojoó. ⁹Dawá baácdih moón i míic mawat doonádih joinít, bih baácdih moón i maátadih yohihna, i míic mawat doonádihbut joiná, ni éumca bojoó. Péeni yeó jáap játih páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ā nihcan niít.

¹⁰“Caán láa biíc baácdih moón bih baácna bejnit, i míic maobipna caá. Pánihna, nihat baácboó búdí míic mawat ā jumbipna caá. ¹¹Dawá pehbóó búdí baác méméat, nuugúp láa, wēpép wunat ā jumuchah, dawá i wunbipna caá. Nin baácboó tubit yeejé á yapachah, jeámantbut éum náah jumni ā jíoghōbipna caá. ¹²Obohjeéhtih, páant ā yapat pínah játih, yeebdih enihcannitboó teonit, yeejé i chājipna caá. Pánih chājnit, ni míic wáacat muúdh moón maátadih naóh yacnit, nemat muúboó i nemat túutbipna caá. Wíihwā ni jumat jíib dawá baácdih moón i maátadihbut yeebdih i naóh yacipna caá. ¹³Yeebdih páant yeejé i chājachah, wíih doonádih

queétdih ni naóhbipna caá. ¹⁴Páant ā yapat pínahdih jéihnit, i naóh yacachah, ded pah ni jephah pínahdih játih ni jenah joicá bojoó. ¹⁵Weémboó ded pah ni naáwát pínahdih wā jéihyabipna caá. Páant ni naáwáchah joinít, yeebdih naóh yacnit i jéih niij jwáubacan niít. ¹⁶Ni mána, ni éudwā, ni déewā, ni pej jumnitbut yeebdih naóh yacnit, ni maátadih i tewat túutbipna caá, nemat muúboó i nemat pínah niijná. Biquínadih nemat muúboó nem, bitadih i mao yohbipna caá. ¹⁷Pánihna, wíihwā ni jumt jíib, nihat yeebdih i en jāihbipna caá. ¹⁸Páant i chājachah yuhna, Dios yeebdih ā túi wapbipna caá, ni buúdcát pínah niijná. ¹⁹Páant yeebdih yeejé i chājachah yuhna, Diosdih cádahcan, wunna yuhna, Diosjeéh páantjeh ni túi jumbipna caá.

²⁰“Biíh baácdih moón soldadowá Jerusalén tátchidih i nuh púada bojipna caá, diitboó jumnit i jéih jwei báccat pínah niijná. Páant i nuh púada bojochah ennit, ‘Nin tátchi buúdná caá ā chājap’, ni niij jéihbipna caá. ²¹Pánih jéihnit, Judea baácdih jumnit jeená i jwei béje naáh. Jerusalén tátchi díftna jumnitboó i jwei bác beje naáh. Wápchiboó jumnit jweiná, tútchina i jwáub waad béjca bojo naáh. ²²Páant ni jweicáh, caán láa Diosdih jepahcannit judiówádih i yap yohatji jíib ā peéh chājachah, yeebdihbut ā chūhōbipna caá. Páant i yéjeat peéh ā chājachah, jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit i daacátjidih biíc yoobó ā jumbipna caá.* ²³Dedh wudu jumnidih, weh túuhnidihbut jweyát chah ā buobipna caá. Caán láa Dios judiówā i yéjeatdih búdí íjnit, queétdih búdí ā peéh chājipna caá. Páant ā chājachah, nin baácdih moón tubit i jíoghōbipna caá. ²⁴Biquínadih i mao yohbipna caá. Bitaboodih teonit, íih baácna jumt yoobó i ub bejipna caá. Jerusalén tátchidih moondih beedánit, queétd judiówā nihcannit caán tátchidih waadní, maáta i jumbipna caá. Táttimah, Dios ā jenah joyátji pah,

* 21.14-15 Lc 12.11-12 * 21.22 Os 9.7

maáta ī jummatdih ā jwúub dúuc wáibipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

**Nihat cáacwā úud jeñé
ā jwúub dei jūúwát pínah**
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵“Caán péeni yeó jáap tóah jūúwáchah, yeó, widh, cáiwábut mácah ī jígohbipna caá, Dios ded pah ā chājat pínahdih cáacwā ī jéihyat pínah niijná. Búdí muj ā nolihat yáaati pah ā yáabipna caá. Pánihna, jeáboó jumni mácah jígohatdih ennit, búdí yáaatdihbut joiná, nihat baácdih moón túbti úumnit, búdí ī náhni dahwabipna caá.” ²⁶Pánih úumnit, nin baác ded pah ā yapat pínahdih búdí jenah joinít, jeámant jumni ā tútut nuumúchah enna, náhni joicánit pah ī jumbipna caá. ²⁷Pánt ā yapachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, maáh waadniji, mah tólihjih, búdí yeh iigátjihbut wā jwúub dei jūóhbirna caá. Pánt wā jwúub dei jūúwáchah, nihat cáacwā ī enbipna caá.” ²⁸Pánihna, wā jwúub dei jūúwát pínahdih ded pah ā jút waawátidih ennit, úumcan, ni náhni dahwaca bojóo. Yeebdíh túi ubni waicanjeh wā jūóhbirna caá.

²⁹“Higuera nah, bih nahbut ded pah ā jummatdih ni náhninaá. ³⁰Caan nah jáap wawá ā jumúchah ennit, jópchi ā tóah jūúwátidih nípi jéihna caá. ³¹Pánihat pah wā niijátji bíic yoobó ā yapachah ennit, ‘Jesús nin baácboó maáh jumúdh ā jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh ā júdhna caá’, ni níj jéihbirna caá.

³²“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā niijátji bíic yoobó ā yapat pínah játih, nihat caán jút waawátidih ennitboó ī wuncan níit. ³³Nihat nin baác jeábut ā buudbipna caá. Oboghjeéhtih, wā naawátboó buudcánjeh, nihat bíic yoobó ā yarpipna caá.

³⁴“Yeéeb ni túi jenah joyó chaáh! Búdí numah jeémátidih chāj, babh máihnit, dawá bíi déedih bíbohathdihjenah jenah joiná, wā jwúub dei jūúwát pínahdih ni jenah joicán níit. Pánih jenah joicán, ni jéihcat láa yeebdíh ni yeejat peéh

chājadhíh wā jūóhbirna caá. ³⁵Nihat baácdih moonbút ī jenah joicát láa wā jwúub dei jūóhbirna caá. ³⁶Pánihna, yeó jáap jummat pah tái jenah joinít, Dios ā teo wáacatdih ni úúbú, yeejép ā yapachah yuhna, weemdíh ni cádahcat tútut niijná. Pánih yap yohnit, weemdíh cádahcan, weém nihat cáacwā úud jeñé pebh tíiccanjeh ni nuhbirna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

³⁷Yeó jáap jummat pah Dioíh muúboó bohénit, cheyeh jummat pah tútchimant jwúub bac bejnit, Olivo Jeéboó Jesús wā ípi jumap wut jī.” ³⁸Pánihna, cáacwáboó Jesús ā naawáchah búdí joíhnit, chebitjeh jáanit, Dioíh muúboó ípi juibí pánap wut jī.

Judas maátajih ā míic wéheat
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11;
Jn 11.45-53)

22 ¹Paacánni pandih jeémát yeó jáap, Pascua ī niijní, bahníbit át júdhup wut jī. Caán yeó jáapnadih dawá cáacwā Jerusalén tútchina ípi míic wáacap wut jī.” ²Caán láa sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit bíicdih, Jesúsdih ī tewat pínahdih it míic wéhenap wut jī. Oboghjeéhtih, ī tewechah, nihat cáacwā íjnit, queétdih ī míic mawat pínahdih it úumap wut jī. Pánih úumna, cáacwā ī encah, ded pah Jesúsdih teonit, ī mawat pínahdih it bidip wut jī.

³Pánt ī bidat pónih, nemépwā ī maáh, Judas, Iscariote ī niijnídh át waadáp wut jī. Caán Judas, Jesús ā bohéni ā jumúchah yuhna, áih jenah joyátidih át tútut nuumúp wut jī. ⁴Pánih jenah joyát tútut nuumníj Jesús pebh queétdih dúo wáyat tútut niijná, sacerdotewā ī maáta, Dioíh muúdhíh wapnit ī maátadhíbut naawádih át bejep wut jī.

⁵Pánt ā naawáchah wéi joinít, —Cáacwā ī encah, ded pah soldadowá Jesúsdih ī tewat pínah niijná, ma dúo wáyat pínah júb, meemdíh jwí júb chājbirna caá, Judasdih it niijíp wut jī.

⁶Pánt ī niijíchah joinít, jephahna, cáacwā ī encah, Jesús pebhna ā dúo

* 21.25 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.31; Ap 6.12-13 * 21.27 Dn 7.13; Ap 1.7 * 21.37 Lc 19.47
* 22.1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

wáyat pínahdih Judas át jenah joi bídip wut jī.

**Jesús ā bohénit bícdih
ā pée jeémát**

(Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30;
1Co 11.23-26)

⁷Paacanni pandih jeémát yeó jáap, oveja wūhhdih ípī maoni yeó jáap, Pascua ī niijní yeó jáapdih, ⁸Pedro, Juandihbut ā numah jeémát pínah mūdđh bidat túatna, Jesús át wahap wut jī. Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Pascua yeó jáapdih bícdih jwī jeémát pínahdih, nī ámohbi jwuhú, át niijíp wut jī.

⁹Páant ā niijíchah joinít,
—¿Dedjīh tigaá ámohodih jwī bejbi? Ít niij wúbh joyóp wut jī.

¹⁰—Jerusalén tútchidih nī waadáchah, wáam dahjīh mah beoni yeebdíh ā jwááhbipna caá. Ájeéh bejnit, ā waadní mūdđh yeebbát nī pée waadá.

¹¹Waadní, caán muú mínahdih nin pah nī niij wúbh joyóo: “¿Deyoob tigaá Pascua jeémátđih wā bohénitđih wā numah jeémát tólih pínah ā jum?” Bohéni ā niijná beé’, caandíh nī niijí. ¹²Páant nī niijíchah joinít, búdí chah bóo tólih, nihát jwī náahat jum beední tólihdih ā júutbipna caá. Caán tólihboó Pascua jwī jeémát pínahdih nī chājáa, queét chénewádih át niijíp wut jī.

¹³Páant ā niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ít bejep wut jī. Caanná juibínit, nihát Jesús ā niijátjī pah ít jwááap wut jī. Pánihna, queétdih júatni tólihdih waadní, Pascua í jeémát pínahdih ít chājap wut jī.

¹⁴Í jeémát hora ā juyáchah, í ámohni tólihna juibínit, Jesús ā bohénitđih át numah jeémép wut jī. ¹⁵Páant í jeéméchahjeh, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—iWā wunat pínah játīh, nin Pascua jeémátđih yeebdíh búdí wā numah jeémíhip be! ¹⁶Yoobópđih yeebdíh wā naóhna caá. Dios pehbhoó jwī jumát pínah játīh, chéneji nindih wā jwúub

jeémp jwuhcan niít. Dios ā jenah joyátjī pah ā maáh jumapboó bícdih jwī jwúub jeémpbipna caá, queétdih át niijíp wut jī.

¹⁷Páant niij péanit, jiwá iguúh mac jumni pamapđih úbnit, “Táina caá, Paá”, Diosdih niij péanit, ā bohénitđih át wūhup wut jī.

—Dáa, yeebjéh nī babhbaá. ¹⁸Weém páant bóojeh wā babh péa jwuhna caá. Dios ā maáh jumapboó bícdih jwī jwúub babhbipna caá, Jesús át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, ít babhbar wut jī.

¹⁹Páant í babhbat túttimah, pandih úbnit, “Táina caá, Paá”, Diosdih niij péanit, ā bohénitđih át daj wūhup wut jī.

—Nin pan wíih báach panihni caá. Nindih wā dajat pah, weemdíh í maobipna caá, yeebdíh wā táí ubat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh wā wun wūhatdih náhninit, nindih nī jeémé, queétdih át niijíp wut jī.

²⁰Pascua jeémátđih jeémp péanit, Jesús bíh pamapđih jwúub úbnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Nin iguúh mac wíih meép panihni caá. Wíih meépjīh nī yéejat jīb būdáátđih jīb chājna, Dios bícdih nī táí jumát pínah niijná, yeebdíh wā wun wūhbipna caá. * ²¹Obohjeéhtih, nī joyóo. Weemdíh enfhcannitđih duó wáini pínah wā pebh ā chéudna caá. * ²²Wā íp jon játīh weemdíh ā wutatjī bíic yoobó wā wunbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh enfhcannitđih duó wáiniboodíh Dios búdí ā peéh chājibipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²³Páant ā niijíchah joinít, “¿Déhe tigaá ā duó wáibi?” queétejh ít míic niij wúbh joyóp wut jī.

**“¿Déhe tigaá maáh panihni
ā jumbi?” í míic niiját**

²⁴Pánih jeémpnajah, ā bohénitboó nin pah ít míic niij wúbh joyóp wut jī: “¿Jwíjeéh jumni déhe tigaá maáh panihni ā jumbi?” Ít niijíp wut jī.*

²⁵Páant í míic niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naawáp wut jī: “Judíowā nihcannit í maáta íih

* 22.20 Jer 31.31-34 * 22.21 Sal 4.9 * 22.24 Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46

cáacwādhīh tabit wātñit caá. Pānih chājna, ‘Yeebdíh wā tūi teo wáacna caá’, queétdih ípí niijná yuh caá.

²⁶Obohjeéhtih, queét í chājat pah, yeeb ñi chājca bojó. Ded chah jumíhna, údyi pah ā jumā naáh. Maáh jumíhna, teo wāhni pah ā jumā naáh.* ²⁷Jeémp chūdnitdih teo wāhñitboó jeémátdih ípí cáagna caá. Pānihna, jeémpnitboó maáta panihñit í jumna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh jumna yuhna, teo wāhni pah wā jumna caá.*

²⁸‘Yeeb wājeéh pée cádahcan, yeejép ā yapachah yuhna, ñi jweicáp be.

²⁹Páant ñi jumuchah, wā íp weemdíh maáh ā waadát pah muntih, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá, ³⁰doce judíowā poómp í maáta ñi jummat pínah niijná. Páant bólihna yeebdíh wā jwáub numah jeémp babhbipna caá’, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

**Pedro ā yeeat pínahdih Jesús
ā naáwát**

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)

³¹Páant queétdih niij naóh péanit, Pedroboodíh nin pah át jwáub niij naáwáp wut jī:

—Simón, Simón, meemdíh bainí wā naáwíhna caá. Yeeb nihat weemdíh ñi cádahat pínah niijná, Satanás Diosdih át úbúp wut yuh be. ³²Obohjeéhtih, ma cádahcat pínah niijná, weémboó meemdíh búdí wā úbúp be. Pānihna, jwáub tūi jenah joint, bita wíhwādhīh ma teo wáacá, queétdih biic yoobó í jwáub tūi jenah joyát pínah niijná, Pedrodih át niijíp wut jī.

³³—Maá, majeéh weemdíhbut nemat mūúboó í nemechah, í mawachah yuhna, weémboó meemdíh wā cádahcan níit, Pedro át niijíp wut yuh jī.

³⁴—Pedro, meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Būjeh mujbai ā ewat pínah játih, biic peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma niij yeebipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

**Caandíh í tewat pínahdih
Jesús ā naáwát**

³⁵Pedrodih páant niij péanit, nihat ā bohénitdih nin pah Jesús át jwáub niij úbuh joyóp wut jī:

—Wíih doonádih naáwát túutna, yeebdíh wā wahachah, dinerodih úbcán, bí déedih yacat pínah wuh wūúdhīh úbcán, zapatosdihbut úbcáh yuhna, únáahat yeebdíh ā jumñit jī? át niijíp wut jī.*

—Jwíítdih náahat ā wihcan jī, ít niij jepahap wut jī.

³⁶—Obohjeéhtih, buú láa ded dinero bíbohni, bí dée yacat pínah wuh wūúdhīh bíbohñit ā ub beje naáh. Íibat naadíh bíbohcani áh jih bóo yégueh chóodih jíib chāj wāhñit, caán jíibjīh íibat naadíh ā jíib chāja naáh. Tūbit tobohāt láa jūóhna caá ā chājar. ³⁷Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah weemdíh ít niij daacáp tajī. ‘Yeejép chājni caá’, niijnít, caandíh í peéh chājipna caá’, ít niij daacáp tajī.* Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Páant í niij daacátji biic yoobó weemdíh eníhcannit í chājipna caá, Jesús át niijíp wut jī.

³⁸—iMaá, ma eneé! Ninjīh chéne íibat naá ā jumna caá, queét ít niijíp wut jī.

—iPáant bóojeh! Caandíh ñi jenah joí cádahaá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

**Getsemaní pácahi jumupboó
Jesús ā úbát**

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹Páant niij péa, bac bejnit, cheyeh jummat pah ápí bejepboó Olivo Jeená át jwáub bejep wut jī. Á bohénitbut ájeéh ít bejep wut jī. ⁴⁰Caanná juibínit, Jesús nin pah queétdih át jwáub niijíp wut jī:

—Yeebdíh Satanás ā yéjeaat túutuchah, caandíh jepahcat túut niijná, Diosdih úbát caá náahap, át niijíp wut jī.

⁴¹Páant niij péa, chibít yuúrbít bej, bódicha caj yoh ñajnit, ⁴²‘Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat túutca bojó. Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah

* 22.25-26 Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44 * 22.27 Mt 20.28; Mr 10.45; Jn 13.12-15

* 22.30 Mt 19.28 * 22.35 Mt 10.9-10; Mr 6.8-9; Lc 9.3; 10.4 * 22.37 Is 53.12

yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wāhbiḡna caá”, át niijíp wut jī.

⁴³Páant ā niij wābúchahjeh, Dios ā wahni ángel caandíh jígoḡnit, át teo wáacap wut jī. ⁴⁴Tubit jígahnit, Jesús ā ípdiḡ búdeí át wābáp wut jī. Pániḡ wābḡnit, búdeí tūp bejna, meéjḡih widni át chínap wut jī.

⁴⁵Pániḡ wābḡh péa, jwáub ḡah ḡuhnit, ā bohénit pebh át jwáub juibínap wut jī. Páant ā jwáub juibínachah, búdeí jígahnit, tubit chūná, ítát āwah bejep wut jī.

⁴⁶Páant í āwuchah ennit, Jesús queétdih nin pah át niij wācup wut jī:

—Ni jáa bojoó. ¿Dépanih āo tigaá ḡi cháj? Yéejatdiḡ túi yap yohat túut niijná, Diosdiḡ wābát caá náahap, át niijíp wut jī.

Jesúsdiḡ eníhcannit caandíh í tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷Jesús páant ā niijchahjeh, dawá cáacwā ít juibínap wut jī. Judas, Jesús ā bohéniji, queétdih át duó wái juibínap wut jī. Pániḡ duó wái juibínit, Jesúsíh páo tíbdiḡ nomnit, caandíh át wābáp wut jī.

⁴⁸Páant ā wābúchah, Jesús caandíh nin pah át niij wābḡh joyóp wut jī:

—¿Judas, weém niḡat cáacwā āud jeñédiḡ páo tíb nomnit wābhna, weemdiḡ eníhcannitdiḡ júut niít ma chájap? át niijíp wut jī.

⁴⁹Páant ā niijchah, Jesús ā bohénit ded pah ā yapat pínahdiḡ jéihnit, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

—¿Maá, nin jwí bíbohni íibat naajíh queétdih jwí mao jíḡh? ít niijíp wut jī.

⁵⁰Páant í niijchahjeh, bíc Jesús ā bohéniboó sacerdotewā í maáhdih teo wāhniḡh jéihyepmant bóo moli chóodih át dúuc bóod yohop wut jī. ⁵¹Páant ā dúuc bóod yohochah ennit,

—Páant ḡi chájca bojoó, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant niijnít, áih moli chóo jumḡjiboó teo jáhanit, booanachah, jáap chóo át jígoḡhop wut jī. ⁵²Pániḡ booanit, sacerdotewā í maáta, Dioíh mūádh

wapnit soldadowā í maáta, bita maáta bícdih caandíh tewedih juibínitdiḡ nin pah át niij wābḡh joyóp wut jī:

—¿Dépanihna nūmniḡdih tewat pah íibat naaná, máa quiítnadiḡbat ūbnit, weemdiḡ tewedih ḡi jūóh? ⁵³Yeó jáap jumat pah Dioíh mūáboó ḡijeéḡh wā jumuchah yuhna, weemdiḡ ḡi teocap be. Obohjeéhtih, būu nemépwā í maáhdih jepahnit, ded pah ḡi weñat pínahdiḡ Dios ā chájat túatna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

Pedro ā yeeat

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72;

Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴Pániḡ Jesúsdiḡh teonit, sacerdotewā í maáih mūná ít ūb bejep wut jī. Páant í ūb bejehchah, Pedroboó yūápjeh át en péenap wut jī. ⁵⁵Maáih mūná waád juibínit, Jesúsdiḡh teonitji soldadowā wáihyat jádu díftboó tūu ít cáo jwejep wut jī. Pániḡ cáonit, ít mée chúud páuda bojop wut jī. Pedrobat í cáth át mée chúudap wut jī. ⁵⁶Páant ā chúudchah ennit, bíc teo wāhniḡh queétdih nin pah mit niijíp wut jī:

—Ninbat Jesúsjeéḡh jumni beé, mit niijíp wut jī.

⁵⁷Obohjeéhtih, Pedro nin pah át niij yeenap wut jī:

—Caandíh wā jéihcan caá, át niijíp wut jī.

⁵⁸Táttimah, bíh jwuh Pedrodih ennit, —Meembát íjeéḡh jumni caá, át niijíp wut jī.

—Niḡcan caá, Pedro át jwáub niij yeenap wut jī.

⁵⁹Bíic hora táttimah, bíh jwuh bitadih nin pah át niijíp wut jī:

—Yoobópdih tigaá ninbat Jesúsjeéḡh jumni caá. Caandíh péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Ninbat Galilea baácdih bóo jumna, ájeéḡh péeni mūn tigaá, át niijíp wut jī.

⁶⁰—iMa niijnídh wā jéihcan caá! Pedro át jwáub niij yeenap wut jī.

Páant ā niijchahjeh, mūjbai át ewep wut jī. ⁶¹Páant ā ewechahjeh, Jesús Pedrodih át tac páud enep wut jī. “Būu

* 22.53 Lc 19.47; 21.37

chei mujbai ā ewat pínah játih, ‘Weém nin newédih wā jéihcan caá’, bíc peihcanni láa ma níj yeebipna caá’, Jesús ā niijátjidih Pedro át náhninap wut jī. ⁶²Pánih náhninit, bac bej, búdí át juñép wut jī.

Jesúsdih deohnit, ī puñat

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³Jesúsdih wapnit soldadowā caandíh yeejép deohnit, ít puñep wut jī.

⁶⁴Pánih pūinit, áih quíibdíh nem chéonit, nin pah ít níj uúbh joí dehwep wut jī:

—¿Déhe tibeé meemdíh pūi? ít niijíp wut jī. ⁶⁵Pánih chājnít, Jesúsdih yeejép ít níj jūihñep wut jī.

Maáta Jesúsdih ī naóh yacat

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶Baáb jéenechah, judíowā ī maáta, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutátjidih bohénitbut ít míic wáacap wut jī. Páant ī míic wáacachah, soldadowā Jesúsdih ít ub waad béjep wut jī. ⁶⁷Caanná ī ub waád juibínachah, queét míic wáacnitboó nin pah Jesúsdih ít níj uúbh joyóp wut jī:

—Jwiítidih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahní Cristo níit? ít niijíp wut jī.

—Yeebdíh wā naáwáchah yuhna, ‘Yoobópdih nihcan caá’, ñi niijbípna caá. ⁶⁸Yeebdíhbut wā uúbh joyóchah, ñi jepahcan níit. ⁶⁹Obohjeéhtih, Dios chah wépní ā jéihyepmant bóo buwámant weém nihát cáacwá úud jeñé chūudnit, nihátidih wā wutbipna caá, Jesús queétdih át níj jepahap wut jī.

⁷⁰—Páant niijná, ¿Meém Dios wúúh níit? ít níj uúbh joyóp wut jī.

—Caan tígaá weém, Jesús át níj jepahap wut jī.

⁷¹Páant ā níj jepahachah joinít, queétdih nin pah ít míic níj wéhenap wut jī:

—Nin Diosdih búdí ā yeej naáwáchah, jwí joiná caá. Pánihna, bíh naóh yacni pínahdih bidat náhcan caá, ít niijíp wut jī.

Maáh Pilato pebhna

Jesúsdih ī ub bejat

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 ¹Queét maátajeh míic wéhe péanit, Jesúsdih Pilato pebhna ít ub bejep wut jī. ²Á pebhna ub juibínit, Jesúsdih nin pah ít níj naóh yacap wut jī:

—Nin newé jwí déewádhíh ā yee naáwáchah, jwiít jwí joyóp be. Jwí maáh Césardih dinero ā wúhat túutcap be. ‘Weém Dios ā wahní Cristo ñi maáh caá’, ápi niijíp be, Pilatodih ít niijíp wut jī.

³Páant ī niijíchah joinít, Pilato Jesúsdih nin pah át níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Meém judíowā ī maáh níit? át niijíp wut jī.

—Ma niiját pahjeh tígaá, Jesús át níj jepahap wut jī.

⁴Páant ā niijíchah joinít, Pilato sacerdotewā ī maátadhíh, bita en ñuhnitdihbut nin pah át niijíp wut jī:

—Nindih dedé peéh mawat wihcan caá, át niijíp wut jī.

⁵Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, queét chah ít naóh yacap wut jī.

—Caán nihát ā bohénitdih yeejép ā chājat túutna caá. Galilea baácdih moondíh jwíh bohénit, Judea baácdih moondíh, nin tátdhidih moondíhbut yeejép ápi bohéna caá, ít niijíp wut jī.

Herodes Jesúsdih ā uúbh joyát

⁶Páant ī niijíchah joinít, Pilatoboó queétdih nin pah át níj uúbh joyóp wut jī:

—Galilea baácdih moondíh jwíh bohéna, ¿nin Galilea baácdih bóo níit? át niijíp wut jī.

⁷—Caán baácdih bóo tígaá, ít níj jepahap wut jī.

Páant ī níj jepahachah joinít, Galilea baácdih moondíh Herodes maáh ā jumuchah, Pilato Herodes pebhna Jesúsdih át wahap wut jī. Pascua yeó jáapnadhíh Herodes Jerusalén tútchiboó juibíní át jum jwuhap wut jī. ⁸Páant ā wahní Herodes pebhna ā juibínachah, Herodesboó caandíh ennit, búdí át weñep wut jī. Jesús ded pah ā chājat doonádih joiníji maatápdih Jesús ā wépní chājatdih

bádí át eníhip wut jī. ⁹Pánihna, Jesús Herodes pebhna ā juibínachah, Herodes maatápdih átih úbhb joí ñunáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh Jesús át jepahcap wut jī. ¹⁰Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutaťjidih bohénitbut, Herodes pebhna juibí ñuhnit, Jesúsdih chah yeejép it naóh yacap wut jī. ¹¹Táttimah, Herodes áih soldadowā bíicdih yeejép niijnít, Jesúsdih it dehwep wut jī. Pánih deohnit, táini yégueh chóo, maáh ā dewát dée chóodih yacnit, Pilato pebhna it wah jwáuba bojop wut jī. ¹²Pánihna, caán yeó jáapjeh Jesúsdih ī míic wah jwáuba boj ñuhna, Herodes Pilatojīh it míic wēi jwíhip wut jī. Páant ī chājat pínah játih it míic eníhcap wut jī.

Jesúsdih ī mao yohat túatut

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.38|19.16)

¹³Jesúsdih Pilato pebhna ī jwáub ub juibínachah, Pilatoboó sacerdotewā ī maatadih, judíowā ī maatadih, cáacwádihbut át míic wáacat túatut wut jī. ¹⁴Páant ī míic wáacat táttimah, nin pah queétdih át niíf naáwáp wut jī: —Nindih weemdíh ub jüóhnit, ‘Cáacwádih yeejép chājat túatni caá’, ñi niíf naóh yacap be. Páant ñi niíf naóh yacachah joinít, yeéb ñi enechah, caandíh wā úbhb joí beedánap be. Obohjeéhtih, dedé peéh mawat caandíh ā wihcan caá. ¹⁵Herodesbut caandíh úbhb joí ennit, dedé ā yeejatjidih bid juicánjeh, jwí pebhna át jwáuba bojop taga. ¹⁶Pánihna, caandíh puñat túatnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queétdih átih niijíp wut yuh jī.

¹⁷Pascua jummat pah nemat muúboó jumni ī náahnidih Pilato apí bacanap wut jī. ¹⁸Pánihna, “Jesúsdih wā bacami caá”, ā niijíchah joinít, nihát cáacwā nin pah it niíf ñaacáp wut jī:

—iCaán newedíh bacacanjeh, ma mao yohat túatut! iBarrabásboodíh jwiítidih ma baca wūhuú! it niijíp wut jī.

¹⁹Jerusalén táttchiboó jumnit Romano maatadih ā yohíhatji juib, bitadih ā mao yohatji jüibbut, Barrabás nemat muúboó át jumap wut jī. ²⁰Pánihna, Pilato

Jesúsboodíh bacañhnit, cáacwádih át jwáub úbhb joyóp wut jī, páant muntih. ²¹Obohjeéhtih, páant ā bacafichah joinít, —iCruzboó péoh dodhnit, caandíh ma mao yohat túatut! it niíf ñaacáp wut jī.

²²Páant ī niíf ñaacáchah joinít, —Yeéb páant ñi niíf ñaacáchah, ¿dedé tigaa caán ā yéej chājatji jum? Obohjeéhtih, dedé ā yeejat peéh mawat ā wihchah, caandíh wā mao yohat túatutcaan niít. Pánihna, puñat túatnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queétdih át niíf jepahap wut jī.

²³Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, chah it yoób ñaacáp wut jī, baca.

—iJesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat túatut! it niijíp wut jī.

Páant túbit ī niíf ñaacáchah joinít, Pilato ā jenah joyát túat muumnít, ²⁴ī niiját pah át chājat túatut wut jī. ²⁵Pánih jepahnit, cáacwádih mao yohani, nemat muúboó jumni, cáacwā ī úbhbni Barrabásboodíh Pilato át bacanap wut jī. Jesúsdih cruzboó át yoób mao yohat túatut wut jī, baca.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ī mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶Jesúsdih soldadowā cruzdih bewanit, caandíh mao yohat túat niijná, it ub bejep wut jī. Pánih ub bejnit, Simón wát jumni, Cirene táttchidih bóodih it jwááap wut jī. Jerusalén táttchidih ā waád juibínachah, caandíh Jesúsdih cruzdih it bewat túatut wut jī. Pánih bewat túatnit, Jesús táttimah caandíh it péeat túatut wut jī.

²⁷Jesúsdih ī ub bejchah, dawá cáacwā caandíh it en péenap wut jī. Yaádhbut caandíh bádí it ñaac jüí péenap wut jī. ²⁸Páant ī ñaac jüí péenachah, tac péud ennit, Jesús queét yaádhidih nin pah át niijíp wut jī:

—Yeéb Jerusalén táttchidih moón yaadá, weemdíh ñi jüicá bojóo. Yeéb míicjeh, ñi wehdihbut juñát caá náahap.

²⁹Biíh yeó jáap yeebdíh yeejép ā yapachah, ‘Weh wihcannit yaádh chah wéinit ī jumna caá’, ñi niijbípna caá.

³⁰Pánihna, úm jweífihna, ‘iJeená jwiítidih ma jáh jüúwú!’ ñi niijbípna caá. * ³¹Ñi

* 23.30 Os 10.8; Ap 6.16

jenah joyoó. Weém táini wā jumchah yuhna, weemdíh yeejép chājnit, yeéb yéejnitboodíh bácah, chah yeejép ī chājipna caá, āt niijíp wut jī.

³²Jesúsdi, chénewā yéej chājnitdihbut ājeéh mao yohat túut niijná, Waó lidíp Dah wūt jumni jeéboó soldadowā īt ub bejep wut jī. ³³Caán jeená juibínit, Jesúsdih cruzboó péohnit, īt pud dodhdop wut jī. Yéejnitdihbut bih cruznadíh péohnit, īt pud dodhdop wut jī. Bíc yéejnidíh Jesús ā jéihyemant bóo buwámant, bihdíh ā wáyámant bóo buwámant, Jesúsdih tac yoób īt dodhdop wut jī. ³⁴Páant ī péoh dodhdat túttimah, cruzboó ñuhnit, Jesús ā ípdih nin pah āt niij yuábup wut jī: “Weemdíh mao yohnit ī yéejndíh ma yohoó, Paá. Ded pah ī chājatdih ī beh joicán caá”,* āt niijíp wut jī.

Cruzboó ñuhnitdih wapnit soldadowā Jesúsíh yégueh chóojidíh “¿Defh tigaá ā jumbi?” míic niijnít, tíhwat júdunabitjīh īt yoh tíhwiw wut jī.

³⁵Dawá cáacwā pehbít īt en ñuhup wut jī. Judíowā ī maátatub en ñuhnit, Jesúsdih nin pah īt niij deoh naáwáp wut jī:

—Cáacwādíh táí teo wáacni jumna, Dios ā wahni Cristo nihna, caanjéhub ā míic teo wáaca naáh, īt niijíp wut jī.

³⁶Soldadowābut caandíh deoh naóhnit, ā pebh juibínit, bijni iguíh macdih Jesúsdih babhbat túutna, ítih toonap wut yuh jī. ³⁷Pánih toonit, queébut nin pah īt niij deoh naáwáp wut jī:

—ÍMeém judíowā ī maáh jumna nihna, ma wēpatjīh mah ma míic táí teo wáacá! īt niijíp wut jī.

³⁸“NIN JUDÍOWÁ Í MAÁH CAÁ”, ī niij daacni núodíh Jesúsíh wao cháh cruzboó īt nah péoh búudhdup wut jī.

³⁹Bíc péoh dodhni Jesúsdih nin pah āt niij júihñup wut jī:

—ÍMeém Dios ā wahni Cristo jumna nihna, ma wēpatjīh mah ma míic teo wáacá! ÍJwiítidihbut mah teo wáacá! āt niijíp wut jī.

⁴⁰Obohjeéhtih, páant niij júihnidíh bih yéejnitboó nin pah āt niij júih jwáubanap wut jī:

—ÍCaandíh páant mah niijcá bojoó! ¿Páant niijná, Diosdih mah úmcan níit? Meemdíh peéh mawat bíic yoobó caandíh ā jumna caá. ⁴¹Jwiít yéej chājnitdih ī peéh mawachah, yoobópdíh caá. Obohjeéhtih, nin ā yéej chājcah yuhna, caandíh ī peéh maona caá, āt niijíp wut jī.

⁴²Páant niij péanit, Jesúsdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Jesús, meém maáh waadná, weemdíh mah táí náhninaá, āt niijíp wut jī.

⁴³—Yoobópdíh meemdíh wā naóhna caá. Buu yeó jáapjeh Táini Pebhboó wájeéh mah jumbipna caá, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

Jesús ā wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴Páant ī péoh dodhdat túttimah, yeó jáap tac yoób āt dupúah bejep wut jī. Pánihna, niहत baác dupániji bíic peihcanni horas túttimah āt jwáub baabáh bejep wut jī, páant muntíh.

⁴⁵⁻⁴⁶Páant ā jwáub baabáh bejat pínah játíh, Jesús nin pah āt niij ñaacáp wut jī:

—Wíih caolihdih mah ubuá, Paá, āt niijíp wut jī.*

Páant niij péanit, āt wunah bejep wut jī. Páant ā wunuchahjeh, Diosíh muá díitboó ī jáh yafni búdí wupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah āt chāwáp wut jī.*

⁴⁷Páant niijnít, Jesús ā wunuchah ennit, pebh ñuhni soldadowā ī maáhboó Diosdih wéinit,

—Nin yéejniji āt nihcan tagaá, āt niijíp wut jī.

⁴⁸Pánihna, niहत enedíh wáac juibínitji Jesús ā wunuchah ennit, búdí jígahnit, íih muanáboó īt jwáub bejep wut jī.

⁴⁹Obohjeéhtih, niहत Jesúsdih jéihnit, Galilea baácmant ájeéh júóhnit yaádhbut Jesúsdih yuápbít īt en ñuhup wut jī.*

* 23.34 Sal 22.18 * 23.45-46 Sal 31.5; Hch 7.59 * 23.45-46 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14
* 23.49 Lc 8.2-3

Jesúh bácahjidih í yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Caán láa José wüt jumni, Judea baácdih bóo, Arimatea tâtchimant Jerusalén tâtchina juibíniji át jumup wat jí. Yoobópdih chájni, Dios á maáh jumatdih páini wat jí. Judfowá í maátajeéh jumna yuhna, Jesúsdi h í mao yohat tútatdih át náahcap wat yuh jí. ⁵²Pánihna, José Pilato pebhna Jesús h bácahjidih uúbúdi át bejep wat jí. ⁵³Pánih uúbh péanit, Jesús h bácahjidih ub deya, túini yégueh chóojih tainit, wunnitdih í yoh jwuhca naáh jeé ítboó át yohop wat jí. ⁵⁴Jesús á wunni yeó jáap judfowá í chooát pínahdih í ámohat yeó jáap wat jí. Pánihna, í chooát pínah hora játihbitjeh á jumuchah, Jesús h bácahjidih túi ámohcanjeh át yohop wat jí. Chooát yeó jáap tátimah át túi ámoh péahip wat yuh jí.

⁵⁵Galilea baácmant Jesúsjeéh jüóhnit yaádh, á yohat pínah ítboó Jesús h bácahjidih á ub bejehah, Joséjeéh ít en péenap wat jí. Pánihna, caán jeé íitna juibínit, áih bácahjidih á yohochah, ít enep wat jí. ⁵⁶Pánih en péa, íih muuná jwúub bejnit, Jesús h bácahjidih í náñat pínah chej jumni núona, chej jumni macdihbut ít ámohop wat jí. Pánihna, chooát hora á juyúchah, Moisés á wutatji pahjeh ít choonáp wat jí.*

Jesús á boo pud jüúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 ¹Domingo yeó jáap baáb jeenechah, queé yaádh í ámohni chej jumnidih ubnit, Jesús h bácahdih í yohopjiboó caandih náñadih ít bejep wat yuh jí. ²Caandih í yohopji íitna juibínit, caán ítdih nematji jeé júdudih bita í pütú dodhdatji pah á jumuchah, ít enep wat jí. ³Pánih ennit, caán ítdih waad béjnit, í Maáh Jesús h bácahjidih ít bid juicáp wat jí. ⁴Pánih bid juicán, “¿Ded pah tigaá át bej?” ít níj jenah joyóp wat jí. Páant í níj jenah joi nühuchah, chéne neoná yeh iigné yégueh chóo dwonít, queé yaádh

pebh ít jígoh nühap wat jí. ⁵Páant í jígoh nühuchah ennit, búdí úmna, queé yaádh ít páah yoh ñajap wat jí. Páant í páah yoh ñajachah ennit, ángelwá queétdih nin pah ít níj uúbh joyóp wat jí:

—¿Dépanih tigaá wunnitdih í yohopboó Jesúsdi h í bid? ⁶Caán ninboó á wihcan caá. Jáantjeh á boo pud jüúwáp be. ¿Galileaboó ñijeéh jum jwuhna, yeebdih á níj játjidih ní náhnican níit? ⁷Weém nihat cáacwá úd jeénédi h yeejépwádi h wühuchah, cruzboó péoh dodhnit, í mao yohbipna caá. Páant í mawachah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap tátimah, wá jwúub boo pud jüóhbi pna caá, yeebdih á níj naáwátjidih čni náhnican níit? ít níj jip wat jí.*

⁸Páant í níj jíchah joinít, Jesús á níj játjidih ít náhninap wat jí. ⁹Pánih náhninit, Jesús once á bohénitji, bita bíicdi h í jumupna í enatjidih naáwádi h ít jwúub bejep wat jí. ¹⁰Queé yaádh María Mágdala tâtchidih bóli, Juana, bíh wili María Santiago íin, bita yaádhbut íjeéh bejnit Jesús á bohénitjidih ít naáwáp wat jí. ¹¹Obohjeéhtih, í naáwáchah joiná yuhna, “Nih yána caá. Déhenit yaadábeh caá”, níj jenah joinít, queé yaádhdi h ít joyáh bojop wat jí.

¹²Obohjeéhtih, Pedroboó í naáwáchah joinít, Jesús h bácahjidih í yohopjina át ñáo ñah bejep wat jí. Caanná juibínit, jeé ít díitna péeb jeén ennit, Jesús h bácahjidih í pinni chóojijeh á ñajachah, át enep wat jí. Pánih en, búdí jenah joinít, áih muúboó át jwúub bejep wat jí.

Emaús tâtchina bejnitdih

Jesús á jígohat

(Mr 16.12-13)

¹³Caán yeó jáapjeh chénewá Jesúsjeéh péenitji Emaús tâtchina ít bejep wat jí. Jerusalén tâtchimant Emaús tâtchina once kilómetros wat jí. ¹⁴Pánih bejna, nihat Jesús ded pah á yapatjidih queétjeh míic wéhe bejna ít cháap wat jí. Jesús cruzboó nühnit, á wunatjidih, á jwúub

* 23.56 Ex 20.10; Dt 5.14 * 24.6-7 Mt 16.21; 17.22-23; 20.18-19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

boo päd jüüwátji doonádihbut míc wéhe bejna it chäjap wut jī. ¹⁵Páant ī míc wéhe bejehchah, queétdih ñuún jwááh juibínit, ijeéh Jesússeh át bejep wut yuh jī. ¹⁶Obohjeéhtih, caandíh it beh encap wut jī.

¹⁷Pánih ñuún jwááh juibínit, Jesús queétdih nin pah át niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanihatdih míc wéhe bej tigaá ñi chäj? át niijp wut jī.

Páant ā niijchah, chāonít, wéicanjeh, caandíh it en ñuhup wut jī. ¹⁸Pánih en ñuhnit, Cleofas caandíh nin pah át niij jepahap wut jī:

—¿Meém Jerusalén tútchidih nih jibni níit? ¿Buu yeó jáapna caán tútchiboó ded pah ā yapatjidih ma jéihcan níit? át niijp wut jī.

¹⁹—¿Dedé ā yapatjidih niij tigaá ñi chäj? Jesús át niij wúbh joyóp wut jī.

—Jesús, Nazaret tútchidih bóodih ā yapat. Caán Dios naáwátidih naóh yapani jumna, ā naáwát wépní, ā chäjatbut wépní beé. Páant ā jumatdih Dios ā enechah, nihat cáacwábut ī enep be. ²⁰Túttimah, Dioíh muúdíh en daonít maáta, bita jwí maátabut caandíh peéh mawat pínah niijná, Romanowádih ī wühuchah, queét cruzaboó péoh dodhnit, ī mao yohop be. ²¹Romanowā ī wutatdih Jesús jwiít judfowádih ā túi ubbipna caá', niij jenah joinít, búdí wéina jwí chäjap yuh be. Obohjeéhtih, ā wunup be. Buu ā wunat túttimah bíic peihcanni yeó jáapjeh ā yapna caá. ²²Biquína jwiít bíicdih Jesús báadhajeéh péenit yaádh jwiítidih ī naáwáchah, jwí jwí wáhi bejep be. Buu cheibitjeh Jesúsdih ī yohopji jeé íitna juibínit, ²³áih bácahjidih it bid juicáp wut be. Bid juicánjeh, jwí pebhboó jwáub juinít, ángelwádih ī enatjidih jwiítidih ī naáwáp be. 'Jesús ā boo päd jüüwáp be', ángelwá queétdih ī niij naáwátjidih jwiítidih ī jwáub naóh yapanap be. ²⁴Bitá jwíjeéh jumnitbut Jesúsdih yohopji jeé íitna it bejep wut be. Caanná juibínit, queét yaádh ī naáwátji pah it enep wut be. Obohjeéhtih, Jesúsdih it encap wut be, Emaús tútchina bejnit Jesúsdih it niij naáwáp wut jī.

²⁵Páant ī niijchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

—Yeéb túi jenah joicánnit jumna, Dios naáwátidih naóh yapanit nihat ī daacátjidih páantjeh ñi joyáh bojna caá. Páant ñi joyáh bojat jíib, ñi beh joicán caá. Túi joinít, ñi beh joyóchah, áta túi tagaá. Nin pah Dios naáwátidih naóh yapanit it niij daacáp tajī. ²⁶Dios ā wahni pínahdih cáacwá búdí yeejép chäjnit, ī mao yohbipna caá. Páant ī mawat túttimah, Dios caandíh boonanít, ā pebhboó maáh ā waadábipna caá', naóh yapanit it niij daacáp tajī, Jesús át niijp wut jī.

²⁷Túttimah, Dios ā wahni Cristodih ded pah ā yapat pínahdih nihat Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjidih Jesús queétdih át beh joyánap wut jī. Moisés ā daacátjidih jwíih bohé, túttimah nihat bita naóh yapanit ī daacátjidihbut át bohénap wut jī.

²⁸Páant ī míc wéhe bejna, ī juibíat pínah tútchidih ī toáh bejehchah, Jesús caán tútchidih yap bejni pah át niij wut jī. ²⁹Páant ā yap bejíchah ennit, "Jwíjeéh ma chāo jwúhuú. Tōo ñáh jüóhna caá ā chäjap", Jesúsdih it niijp wut jī.

Páant ī niijchah joinít, ijeéh át chāo jwúhup wut jī.

³⁰Pánihna, ī jeéméchah, Jesús pan dahdih ubnit, Diosdih nin pah át niij wúbhup wut jī: "Jeémát ma wúhat túina caá, Paá", niij péanit, queétdih át daj wühup wut jī. ³¹Páant niij wúbhnit, ā daj wühuchahjeh, caandíh it yoób beh enep wut jī, buca. Í beh enechahjeh, Jesús át buúdáh bejep wut jī.

³²Á buúdáh bejehchah ennit, nin pah it míc niijp wut jī:

—Namáboó jwiítidih jwááhnit, Dios naáwátidih ā bohé jüüwáchah, jwíih caolih bainí ā wéican beé, it míc niijp wut jī.

³³Pánihna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tútchina waicanjeh it jwáub bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesús once ā bohénitji bita ī chéenwábut ī míc wáacapoó it juibínap wut jī. ³⁴Játhi jwíih míc wáac juibínitboó queét chénewá jáap

juibínitdih nin pah it jípónih jwááh naáwáp wut jí:

—iJwí Maáh át boo púd jüóh tagaá! Pedrodih át jígohop wut be, buca, it niijíp wut jí.

³⁵Páant í niijíchah joinít, queét jáap juibínitbut namádih í bejehchah, queétdih ded pah á yapatjidih it naáwáp wut jí. Jesús pan dahdih wúbhniit, á dajachah, caandíh í beh enatjidihbut it naáwáp wut jí.

Jesús á bohénitjidih á jígohat
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶Páant í naáwát tacjeh, í cátlh Jesús át jígoh ñuhup wut jí.

—¿Ñi jum caá? Dios á túyat ñijeéh á jumú naáh, queétdih át niijíp wut jí.

³⁷Páant á niijíchah joinít, “Áih dadahjidih enna caá jwí chájap”, níj jenah joinít, tubit it úumup wut jí.

³⁸Páant í úumuchah, queétdih nin pah át jwúb niijíp wut jí:

—¿Dépanih tigaá ñi úum? ¿Dépanihna ‘Nin Jesús nihcan caá’, ñi níj jenah joi?

³⁹Wíih téihyanadih, wíih jítchanadihbut í péhwatjí ítnadih ñi eneé. Weemdíh ñi teo joyoó. Pánih teo joinít, ñi jéihbipna caá. Dadahjeh wá jumuchah nihna, ñita jéih teo joicán tagaá. iWeemjéh tigaá! Jesús queétdih át niijíp wut jí.

⁴⁰Páant niijnít, áih téihyana, jíjchanadihbut, queétdih át júutup wut jí. ⁴¹Obohjeéhtih, páant á júutuchah yuhna, bádí wéina, en wúhi bejnit, páantjeh it téi jenah joi jwúhcap wut jí. Páant í téi jenah joicátdih ennit,

—¿Jeémát ñi bíbohcan níit? Jesús át niijíp wut jí.

⁴²Páant á níj wúbúchah joinít, diibáni queejdíh caandíh it wúhup wut jí.

⁴³Páant í wáhuchah ubnit, queét nihát í enechah, át jeémép wut jí. ⁴⁴Pánih jeémép péanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jí:

—Ñijeéh jum jwuhna, ded pah wá yapat pínahdih yeebdíh wá naáwáp jí.

Moisés á daacátji, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátji, David Salmos í niijní á daacátjidihbut bíic yoobó weemdíh yapat á náahap be, át niijíp wut jí.

⁴⁵Páant niijnít, Dios naáwátdih jwúb bohénit, nin pah át níj beh joyánap wut jí:

⁴⁶—Dios naáwátdih daácnit nin pah it níj naóh daacáp tají. ‘Dios á wahní pínah Cristo yeejép yapnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, á jwúb boo púd júóhbipna caá.’ ⁴⁷Páant, á boo púd júúwát túttimah, cáacwá í yéejatdih cádahnit, téiniboodíh í túut nuumát pínah niijná, nihát baácdih moondíh áih téini doonádhíh í naóh peét bejbipna caá. Páant í túut nuumúchah, Diosboó í yéejatdih á yoh wúhbipna caá. Jerusalén tútchidih moondíh í jwíih naóhbipna caá. Túttimah, nihát baácdih moondíhbut í naóh peét bejbipna caá’, it níj daacáp tají. ⁴⁸Pánihna, yeéboó ded pah weemdíh á yapatdih ennitji, bitadih téi naáwát caá náahap. ⁴⁹Dios á niijníji yeebdíh teo wáacni pínah Túini Espíritudih weémboó yeebdíh wá wahbipna caá. Pánihna, wá wahní pínahdih nin tútchidih ñi pái jwuhúú, Jesús á bohénitdih át niijíp wut jí.*

Jesús jeáboó á púuh laab béjat
(Mr 16.19-20)

⁵⁰Páant níj péanit, Jesús Jerusalén tútchimant Betania tútchi pebh queétdih át numah bejep wut jí. Caanná juibínit, áih téihyájih júut ñahanit, “Dios yeebdíh á téi teo wáaca naáh”, queétdih át niijíp wut jí. ⁵¹Páant níj péanitjeh, jeáboó át púuh laab béjep wut jí.* ⁵²Páant á púuh laab béjehchah ennit, caandíh it wéi naáwáp wut jí. Túttimah, bádí wéinit, Jerusalén tútchiboó it jwúb bejep wut jí. ⁵³Pánihna, caanjíh jumna, yeó jáap jumap pah Dioh muna bejnit, Diosdih ípí wéi naáwáp wut jí.

Páant bóojeh tigaá weém Lucas wá daacát.

* 24.46 Is 53.1-12; Os 6.2 * 24.49 Hch 1.4 * 24.50-51 Hch 1.9-11

SAN JUAN

Juan ã daacátjidih jwí tái beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daacnji? Juan, Jesús ã bohéni, chah ã oiniji nin náodih át daacáp wut jī. Jesús ã páuh laab béjat táttimah, Juan Jesúfhwáidih waóhnitjeéh át jumap wut jī. Caanjéh muntih 1 Juan, 2 Juan, 3 Juan, Apocalipsidihbut át daacáp wut jī.

¿Dedih át daacji? Dawá jéihnit “Griego wéhenitboó Jesúsih doonádih í tái beh joyát pínah niijná, Juan nin náodih queédih át daacáp wut jī”, í niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, nihat cáacwā í enat pínahdihbut át daacáp wut jī, Jesúsdi h í tái jenah joyát pínah niijná.

¿Dedmant, débólih cah, át daacji? Dawá jéihnit “Jópchi 85 (Jesús ã wunat táttimah, 52 jópchi táttimah) nin náodih Juan át daacáp wut jī”, í niíf jenah joiná caá. Biquína jéihnit “Jópchi 50—70 (Jesús ã wunat táttimah, 17—37 jópchi táttimah) Juan át daacáp wut jī”, í niíf jenah joiná caá. Biquína jéihnit “Éfeso tátchiboó jumna, nin náodih át daacáp wut jī”, í niíf jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daacji? Juanjeh ã daacát pínahdih nin pah át niíf daacáp taga: “Yoobópdi h Dios ã wahi Jesússeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wáúh”, ní niíf jéihyat pínah niijná, wā daacna caá. Páant niíf jéihna, caandí h jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ní jumáipna caá”, át niíf daacáp taga. (20.31)

San Juan ded pah ã jumap:

1. Juan ã naóh jwíihat (1.1-18)
2. Jesús cáacwáidih ã teo wáac jwíihatji (1.19-51)
3. Jesús ded pah cáacwáidih ã teo wáacatji (2.1—11.57)
4. Jesús ã wunat pínah játih bóo yeó jáapna, ã wunatjibut (12.1—19.42)
5. Jesús ã boo pud jūúwátji (20.1—21.25)

Dios bícdih jumni nin baácboó ã cáac jumap

1 ¹Bíhmahjeh ded pah Dios ã jumapdih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jumap wut jī. Caán Cristo Dios yoobát át jumap wut jī. ²Nin baácdih Dios ã chájat pínah játih, Cristo Diosjeéh átát jumap wut jī. ³Caan wut jíí nin baácdih jumni pínahdih át chájat wut jī. Nin baácdih, jeádih, nihatdih Dios caandí h át chájat tútut wut jī. Páni h chájat tútutni, cáacwáidihbut caandí h át chájat tútut wut jī. Páant ã wutuchah, Cristo nihatdih át cháj beedánap wut jī. **Buu** jwí ennidih, jwí enca naáhdihbut ã chájcah, nihat áta wihcan tagaá. ⁴Cristo tigaá nihatdih báadhdani. Jiiátjih jwí jíí enat pah, jwí íip ded pah ã jumapdih caán jwiít

cáacwáidih ã tái jéihyana caá. ⁵Chei jwí jéih encat pah, yéej chájna, jéih encannit panihnit jwí jumna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiiát panihni jumna, jwiítidih tái ennit panihnit ã chájna caá. Páni hna, dupúátboó jiiátidih ded pah ã jéih dubacat pah, dedé yéejatbut Cristoboodí h ded pah ã jéih yap yohcan caá.

⁶⁻⁷Cáacwáidih daabáni Juan wut jumnidih Diosboó ã wahi Cristofí h doonádih át naóh waáwát tútut wut jī, cáacwā caandí h joinít, Cristodih í tái jepahat pínah niijná. ⁸Caán Juan Cristo át nihcap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ã jumapdih naóhni Juan át jumap wut jī. ⁹Caán Cristo baabát panihni, nihat cáacwā Diosdih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jūúwáp wut jī.

* 1.1-3 Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13 * 1.6-7 Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2

¹⁰Dios nin baácdih chājna, caán Cristo bícdih ít chājav wut jī. Pánih chājni Cristo ā jumuchah yuhna, nin baácdih moónboó caandíh í jéihcap jī. ¹¹Nin ā chājniji baácdihjeh át cáac jumup wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā cáac jumuchah yuhna, ā chājni baácdih jumnitboó caandíh í náahcap jī. ¹²Páant í náahcah yuhna, biquína caandíh jepahnitdih Dios ā weh pah át chājav wut jī. Caandíh jepahnitboó bácah, yooópdih ā weh yooáp tígaa í jumup. ¹³Páant níj naóhna, jwiít jwí weh jumíhat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jepahnitdih bíc weh pah ā chājna caá.

¹⁴Pánihna, Cristo ā cáac jumat túttimah, jwíjeéh ā jumup jī. Páant ā jumuchah ennitji, cáacwādih oinit, yooópdih naóhni ā jumatdih jwí jéihna caá. Caán Dios wūáh bícjeh jumna, Dios ā wēpat ā túyatbut caandíh ā jumup jī. Pánihni ā jumuchah, jwí táí jéihna caá.* ¹⁵Juan Daabániboó cáacwādih daabána, Cristo ā jūúwúchah ennit, nin pah ā níj naáwáp jī: “Con caá yeebdíh wāpí naóhni. Obohjeéhtih, weém wā cáac jumat pínah játih, caán átát jumup wut jī. Nin baác ā jumat pínah játihbut átát jumup wut jī. Pánihna, caán weem cháh ā jumna caá”, Juan cáacwādih ā níijp jī.

¹⁶Caán Cristo wēpni jumna, jwiítidih búdí oinit, dawá láa ā túi teo wáacap jī. ¹⁷Dios ā wutadidih Moisésboodíh áih cáacwādih át naóh yapaat tútup wut jī. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cáacwādih búdí ā oyatdih, ā naáwát túi yooópdih ā jumatdihbut naóh yapanadih át jūúwúp taji. ¹⁸Obohjeéhtih, Diosdih jwiít cáacwā jwí jéih encan caá. Pánihna, Dios wūáh bícjeh ájeéh jumniji nin baácboó cáac jumnit, ded pah ā íip ā jumadidih jwiítidih á jéihyanap jī.*

**Juan Daabánidih
bita í úúbh joyát**

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹Jerusalén tútchidih moón jwí maátaboó sacerdotewādih, Dioíh

muúboó teonitdihbut Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tígaa meém?” níj úúbh joyát túttna, ít wah bojop taji. ²⁰Páant í níj úúbh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ā níj jepahap jī:

—Yooópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weém, Dios ā wahni Cristo nihcan caá, ā níj jepahap jī.

²¹—¿Caán láa bácah déhe tígaa? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji níit?* í níj úúbh joyóp jī.

—Nihcan caá, queétdih ā níj jepahap jī.

—¿‘Dios naáwátidih naóh yapani ā jūóhbična caá’, jwí nōowā í níijní níit?’ í níj úúbh joyóp jī.

—Obohjeéhtih, weém caán nihcan caá, ā níj jepahap jī.

²²—¿Caán láa bácah déhe tígaa meém? Jwiítidih bícmantjeh ma naáwá, jwiítidih úúbh joyát túttnitdih jwí túi naáwát pínah níijná. ¿Ded pohba tígaa ma yoób jum? í níj úúbh joyóp jī.

²³Páant í níj úúbh joyóchah joinít, nin pah queétdih ā níj jepahap jī:

—Weemdíh jenah joiná, Isaíasji nin pah át níj daacáp taji: ‘Bíic cáac muú wihcapboó nin pah ā níj wēp naóhbična caá: “Jwí Maáh ā jūúwát pínah játih ní yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh túut nnumní, caandíh ní túi pánaá”, ā níijbípna caá, át níj daacáp taji.*’ Páant ā níj daácni caá weém, ā níijp jī.

²⁴⁻²⁵Páant ā níijíchah joinít, biquína fariseowā úúbh joyát túttnit í wahnitboó nin pah í jwáúbh níj úúbh joyóp jī:

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibut nihcan, Dios naáwátidih naóh yapani pínah nihcan, ¿Caán láa bácah dépanih tígaa meém cáacwādih ma daabá? í níijp jī.

²⁶Páant í níijíchah joinít, Juanboó queétdih nin pah ā níj jepahap jī:

—Weém cáacwādih mahjijeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, bíh ní beh enca naáh ní cátih ā jumna caá. ²⁷Caán wā túttimah jūóhni chah wēpni caá. Pánihna, caandíh jenah joiná, ‘Weém

* 1.14 1Jn 1.2 * 1.18 Mt 11.27; Lc 10.22 * 1.21 Mal 4.5 * 1.21 Dt 18.15,18
* 1.23 Is 40.3

oboh jumni caá', wā niíf jenah joiná caá, ā niijíp jī.

²⁸Betania títchi Jordán muj conanaamánt Juan cáacwádih ā daabánapdih queét páant ī niíf mífic wéhenap jī.

“Oveja wūúh panihni Jesús ā jumna caá”, Juan Daabáni ā niiját

²⁹Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús ī niijná ā pebhna ā dei juyúchah ennit, jwiít caandíh joinítidih Juan Daabáni nin pah ā niíf naáwáp jī: “Ñi eneé. Con jūóhni Dios ā wahni oveja wūúh panihni caá. Jwiít judíowā jwí yéejat yohat tūt niijná, oveja wūúhdih sacerdotewádih jwí mawat tútna caá. Páant ī chájat dée panihni, con Dios ā wahnidihbut cáacwā ī mao yohbipna caá. Pánih wūnnit, nihah baácndih moón jwí yéejatdih ā yoh wūhbirna caá. ³⁰Con caá yeebdíh wāpí naóhni. ‘Wā tátimah jūóhni wā cáac jummat pínah játih jumniiji weem cháh ā jumbipna caá’, yeebdíh wāat niijíp jī.

³¹Caán láa, weembút Dios wūúh ā jummatdih wā jéih jwuhcap jī. Obohjeéhtih, panih jéihcan yuhna, yeéb wā déewā caandíh ni túi jéihyat pínah niijná, yeebdíh mahjīh wā daabánap be”, ā niijíp jī. ³²⁻³³Páant niíf péanit, Juan jwiítidih nin pah ā jwúub niíf naáwáp jī: “Wā daabáat pínah játih weembút caandíh wā jéih jwuhcah, weemdíh daabáat tútni nin pah ā niíf naáwáp jī: ‘Jop pah jíghni Túini Espírítu jeámant dei jūóhni, bíic newédih ā jaamáchah enna, “Caán Dios ā wahni caá”, ma niíf jéihbirna caá. Caánboó mahjīh daabáat panihni Túini Espírítu ā wēpatdih búdí ā wūhbirna caá’, weemdíh ā niijíp jī.

³⁴Pánihna, Túini Espírítu, jop pah jíghni, dei jūóhni, caandíh ā jaamáchah, wā enep be. Pánih ennit, con Dios ā wahni ā jummatdih jéihna, ‘Yoobópdih Dios wūúh caá’, yeebdíh wā niíf naóhna caá”, jwiítidih Juan ā niijíp jī.

Jesús ā jwíih bohénit pínahdih ā níwat

³⁵⁻³⁶Daanimant bóo yeó jáapdih, jwiít chénewā Juan Daabáni ā bohénit, caán bíicndih jwí nūhchah, Jesús ā yap

bejehah ennit, nin pah jwiítidih ā niíf naáwáp jī:

—Condih ñi eneé. Con tigaá Dios ā wahni oveja wūúh panihni, ā niijíp jī.

³⁷Páant ā niijíchah joinít, jwiít Jesúsdih jwí nūún pée bejep jī. ³⁸Páant jwí nūún pée bejehah, tac páud ennit, jwiítidih nin pah ā niíf wúbh joyóp jī:

—¿Jūúh, dedédih tigaá ñi bid? ā niijíp jī.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandíh jwí niijíp jī.

³⁹—Wájeeh ñi jūúwá, jwiítidih Jesús ā niíf jepahap jī.

Páant ā niijíchah joinít, ā jummatdih jéihyat tūt niijná, ájeeh jwí bejep jī. Cheyeh jwááhnitji caandíh jwí pej jum túwup jī.

⁴⁰Jwiít chénewā Juan Daabáni ā niijíchah joinítji Jesúsjeéh bejnit, weém Andrésjīh jwí jumup jī. Andrésboó Simón Pedro ā úud jī. ⁴¹Waicanjeh Andrés weép jeñédih bididih ā bejep jī.

—Mesías jwí niijná, Dios ā wahnidih jwí jwááap be, át niijíp wut jī. Griegowāboó Dios ā wahni niijná, ‘Cristo’ ípí niijná caá.

⁴²Páant niijnít, Andrés Simóndih jwí pebhna át nūmah jūúwáp tají. Páant ā nūmah juyúchah, Jesús Simóndih nin pah ā niijíp jī:

—Meém Simón, Juan ā wūúh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wūt búudhni ma jumbipna caá, ā niijíp jī. Jwiít judíowā “Cefas” jwí niijnídih griegowāboó “Pedro”, ípí niijná caá. Páant niijnídih “Jee dáh panihni”, niijná caá jwí chájap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbut “Wájeeh ñi jūúwá”, ā niiját

⁴³Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús Galilea baácna jwiítidih nūmah bejna, Felipedih jwááhnit:

—Wájeeh ma jūúwá, caandíhbut ā niijíp jī.

⁴⁴Felipeboó Betsaida wūt jumni títchidih bóo ā jumup jī. Andrés Pedrojīh caán títchidih moon múntih ī jumup jī. ⁴⁵Páant Jesús caandíh ā niijíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwíih bididih ā bejep jī. Caandíh jwááhnit,

—Moisés ā naóh daácniji, bita Dios naáwátdih naóh yapanitbut ī daácnijidih jwī jwāáhna beé. Jesús Nazaret tūtchidih bóo José wūúh caá, Felipe caandíh āt niijíp wut jī.

⁴⁶Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joiná yuhna, Natanaelboó nin pah āt niij jephahap wut jī:

—Páant, Nazaret tūtchi oboh jumni tūtchi ā jumuchah, ded caán tūtchidih bóo cáacwádh teo wáacni pínah ā wihcan níft, āt niijíp wut jī.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma jūúwúp, Felipe āt niij jephahap wut jī.

⁴⁷Páant niijnít, Jesús bícdih jwī jumupna āt numah jūúwúp tajī. Páant, ī jūúwúchah ennit, Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Con jūóhni, yoobópdih túini judío cáac caá. Caandíh dedé yeeat ā wihcan caá, Natanaeldih enna, jwiítidih ā niijíp jī.

⁴⁸Páant ā niijíchah joinít, Natanaelboó caandíh nin pah ā niij wúbh joyóp jī:

—¿Ded pah tigaá weemdíh ma túi jéih? ā niijíp jī.

—Meemdíh Felipe ā naáwát pínah játih, higuera nah púujdih ma chúuduchah, wáát enep be, Jesús caandíh ā niij jephahap jī.

⁴⁹—Bohéní, meém Dios wūúh caá. Jwiít judíowā jwī Maáh pínah caá, Jesúsdi h ā niijíp jī.*

⁵⁰—‘Higuera nah nump ma chúuduchah, wā enep be’, wā niijíchah joinít, ‘Dios wūúh caá meém’, ¿ma niij jenah jói níft? Páant meemdíh wā enatji chah wā chājachah, ma enbipna caá, Natanaeldih Jesús ā niijíp jī.

⁵¹Páant niijnít, nin pah jwiít nihatdih ā jwúub niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Jeáboó wātni pah ā jumuchah, weém nihat cáacwā úud jeéné namá panihni wā chājnidih Dioíh ángelwā aab béjnit, ī jwúub dei jūúwúchah, ni enbipna caá,* Jesús ā niijíp jī.

Caná tūtchidih moón ī téihya chéwat

2¹⁻²Chéne yeó jáap túttimah, Galilea baác Caná tūtchidih, téihya chéwat ā jumup jī. Pánihna, Jesúsdi h ī bidichah, jwiítbut ájeéh jwī bejep jī. Jesús íin jwī játih caán muaná mitát jwibínap tajī. ³Í túi wēi babhbachah, íih jiwá iguúh mac āt beedáh bejep wut jī. Páant ā beedéchah, Jesús íin caandíh nin pah mi niijíp jī:

—Wūúhú, jáantjeh íih jiwá iguúh mac ā beedáh bejep be, mi niijíp jī.

⁴—Naá, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niij? Wā tewat pínah ā jwibí jwuhna caá, Jesús ā niij jephahap jī.

⁵Páant ā niij jephachah joiná yuhna, ā íinboó queét teo wáhnitdih nin pah mit niij wutjí taga:

—Wā wūúh ded pah yeebdíh ā wutut pah ni chājáp, mit niij taga.

⁶Caanjíh seis dahwani wáam dahna ā jumup jī. Bíc wáam búdí jáaj cómoh pah bóo ā jumup jī. Jwiít judíowā Dios ā wutatjí pah jwī téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwípi bíbohóh jī. Pánihna, caán muedíh moonbút caan dáhnadih ī bíbohóh jī.

⁷Pánihna, queét teo wáhnitdih nin pah Jesús ā niij wutut jī:

—Mahdíh ub jūóhni, caán wáam dahnadih ni yáac yáwanaá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, teo wáhnit caán wáam dahnadih mah ī túi yáac yáwanap jī. ⁸Páant ī yáac yáwaat túttimah, Jesús queétdih nin pah ā jwúub niij wutut jī:

—Buu caandíh toíh ubnit, yeebdíh wutnidih ni jwibí wūhú, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, caandíh toíh ubnit, ī maáhdih ī jwibí wūhup jī.

⁹Obohjeéhtih, queét mahdihjeh ī yáacnijidih Jesús ā túut numúchah, jiwá iguúh mac yoobát āt bejep tajī. Pánihna, queétdih wutniboó caan mácdih ā jwíh babh joyóchah, dedmant ī ubatjidih āt jéihcap wut jī. Obohjeéhtih, caandíh teo wáhnitboó mahjeh ī yáacatjidih ī jéihyep jī.

* 1.49 Mt 16.15 * 1.51 Gn 28.12

Pánihna, queétdih wətni babh joinít, téihya chéonidih ā jūwát túttup jī.
 10Caán ā juyúchah, teo wūhnit ī maáh nin pah ā niijp jī:

—Jwí bidnitdih caán yoobát macdih jwípí jwíih wāhna caá. Pánihat túttimah, ī babh yáwachah ennit, jūu macdih jwípí űuún tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat chājat túttucan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, jūu macboodíh mat jwíih tóihyat túttup taga. Pánihat túttimah, buu caán yoobát macboodíh mat wūhat túttup taga, teo wūhnit ī maáhboó téihya chéonidih ā niijp jī.

11Pánih chājna, Galilea baác Caná tútchidih ā jwíih wēp chāj júttup jī, “Dios wūh caá”, cáacwā ī niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ā wahni yoobát caá”, jwiít ā bohénit caandíh jwí niij jengah joí jwíihp jī.

12Túttimah, Capernaum tútchina Jesús jwiítidih ā numah bejep jī. Páant ā numah bejehah, ā íin, ā úduwābut jwíjeéh bícdih ī bejep jī. Caanná jwíibínit, daocánni yeó jáap jwí jum jwuhup jī.*

**Jíib chājnitdih Dioíh mūmáant
 Jesús ā űuun bácaat**

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13Pascua yeó jáapna ā tóah jūwáchah jéihnit, dawá jwí déewá Jerusalén tútchina ī bejep jī.* Jesúsbut jwiítidih caanná ā numah bejep jī. Caanná jwíibínit, Dioíh mūmá enedih jwí bejep jī. 14Caán mūmá jwíiwā, ovejawā, jopwádhbut jíib chājnitdih Jesús ā enep jī. Bitabut dinero júdudih tútt nūmnnít ī chúduchah, ā enep jī. Queét tútt nūmnnítboó cáacwádh bádí nūmnná ít chājap tajī. 15Pánihna, caanjíh jumni tópnadh űbnit, caánboó jumnit cáacwádh íih nuñpwádhbut ā pūi űuun bácanap jī. Dinero tútt nūmnnít ī chúdat páhana, íih cáagat naanádhbut ā tóo yoh áacanachah, íih dinero júduna ā puo yóh űajap jī. 16Pánihna, jopwádh jíib chājnitdih nin pah ā niij jwíihp jī:

—űíih jopwádh űi űb bac bejeé. Nin wā ípdih űúbat mūmádh jíib chājat mū űi chājca bojoó, Jesús ā niijp jī.

17Jesús páant ā niijáchah joinít, Dios naáwádh naóh yapani ā daacájtídh jwí náhninap jī. “Dios wā Maáh, míih mūmádh bádí wā oina caá. Pánih oina, caandíh yeejép ī chājachah ennit, bádí wā íjna caá”, át niij daacáp tajī.*

18Jesús páant ā chājachah ennit, jwí maáta caandíh nin pah ā niij jwíihp jī: —¿Dépanihna queétdih páant ma űuun yóh baca? Meemdh Dios páant ā chājat túttuchah, cáacwā ī chājca naádhíh ma chāj júttú, jwí jéihyat pínah niijná, Jesúsdh í niijp jī.

19Páant ī niijáchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij jepahap jī: —Nin mūmádh űi yohochah, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, yeéb űi yohni mūjídih wā jwúub ámohbipna caá, ā niijp jī.*

20Páant ā niijáchah joinít, queét maáta caandíh nin pah ā niij űúbh joyóp jī: —Cuarenta seis jópchi nin mūmádh teona, ít péanap tajī. Obohjeéhtih, ¿meémboó bíic peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniít? ī niijp jī.

21Obohjeéhtih, caán mūmádhjeh niijcán, áih bácahdih niijná át chājap tajī. Páant ā naáwáchah yahnna, maáta ā jéihchah, jwiítbut jwí jéih jwuhcap jī. 22Pánihna, wunniji Jesús ā boo pud jūwát túttimah, jwiít ā bohénitboó páant ā niijátjídih náhninit, jwí beh joyóp jī, baca. Dios naáwádh í daácniji néodih, Jesús ā niijátjídihbut “Caán yoobópdih tigaá”, jwí niij jéihyep jī.

**Cáacwā í jengah joyátdih
 Jesús ā jéih beedáat**

23Pascua yeó jáapdh Jesús Jerusalén tútchiboó ā jumap jī. Pánih jumnit, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naádhíh Dios ā wēpatjíh Jesús ā chājachah ennit, “Caánboó Dios ā wahni Cristo caá”, dawá ī niij jengah joyóp yuh jī. 24Obohjeéhtih, ded pah í jengah joyátdih jéihnit, “Weemdh yoobópdih í jepahcan caá”,

* 2.12 Mt 4.13 * 2.13 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 2.17 Sal 69.9 * 2.19 Mt 26.61; 27.40; Mr 14.58; 15.29

Jesús át niŷ jéihyep tají. ²⁵Pánihna, caanjéh cáacwā ī jengah joyátdih túi jéih beedáni jumna, bita ded pah ī jengah joyátdih caandih úubh joyát ā wihcap jī.

Nicodemo

3 ¹Nicodemo, fariseo, jwiít judíowā jwí maáta poómpdih bóo wut jī. ²Jesucristo Jerusalén tátchiboó jum láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdihi enedih át juibínap wut jī. Pánih juibínit, nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, Dios jwiít dih ma bohéat pínah niijná, meemdíh ā wahatdih jwí jéihna caá. Pánih wahnit, majeéh ā jummatdihbut jwí jéihna caá. Majeéh ā wihcáh, jwiít cáacwā jwí jéih chájca naáhdih mata jéih chájcan tagaá, át niijíp wut jī.

³Páant ā niijíhah joinít, Jesús caandíh nin pah át niŷ jepahap wut jī:

—Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded jáap cáac jumni panihni jwúub jumcan, ded pah Dios ā maáh jummatdih ā jéihcan níit, át niijíp wut jī.

⁴—Páant cáac behe ¿ded pah jáap cáac jumni panihni ā jéih jwúub jumbi? ¿Ded pah ā íníh wudahboó ā jéih jwúub waadbí? ¿Caandíh mi jwúub jéih weh jumca níit? Nicodemo át niijíp wut jī.

⁵⁻⁶—Cáacwájeh ī weh jumuchah, cáacjeh caá. Obohjéhtih, Túini Espírituboó cáacwáih caolih wunni panihnidih ā booanachah, jwúub jáap cáac jumni panihnit ī jumna caá. Jáap caolih jumni panihnitjeh Dios weh ī jumna caá. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded mahjīh daabácani, Túini Espiritu wihcanni, jáap panihni jumcan, Dios ā maáh jumupboó ā jéih waadcán níit. ⁷Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá: Meemdíhbut jáap cáac jummat panihni caá náahap. Caandíh páant wā niŷ naáwáchah, ‘¿Ded pah caán ā yapbi?’ ma niŷ úubh joicá bojóó. ⁸Johlit johat panihni caá. Johlit ā jūúwúpmant ma jéihcan caá. Á bejep pínahboobút ma jéihcan caá. Á joh búug láajatdihjeh ma jéih enna caá. Pánihat pah, caolih wunni

panihnitdih Túini Espiritu ā booanachah, ded pah ā booaatdih jéih encan yuhna, cáac ā táut nuumátdih ma túi jéih enna caá,* Jesús át niijíp wut jī.

⁹Páant ā niijíhah joinít, Nicodemo Jesúsdihi nin pah át jwúub niijíp wut jī: —¿Ded pah niŷ naóh tigaá ma cháj? Ma naáwátdih wā beh joicán caá, át niijíp wut jī.

¹⁰—¿Páant, meém judíowādihi bohéni yuhna, ded pah wā naáwátdih ma beh joicán? ¹¹Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Jwí jéihyatdih, jwí enatdihbut yeebdíh jwí naóhna yuh caá. Obohjéhtih, jwiít dih níi joíhcan caá. ¹²Nin baáboó ded pah ā jummatdih wā naáwáchah, ‘Yoobópdih ā naóhcan caá’, niijná, Dios pehbboó ded pah ā jummatdihbut wā naáwáchah, bíic yoobó níi niŷ jengah joibípna caá.

¹³—‘Ded Dios ā jumupboó enedih aab béjni jwúub dei júóhni ā wihcan caá. Obohjéhtih, weémboó, nihát cáacwā úud jeñé, caánboó wápi jumup jī. Pánihna, caanmánt dei júóhni weemjéh ded pah ā jummatdih yoobópdih wā jéih naóhna caá. ¹⁴⁻¹⁵Jon játih, Moisésji jum láa, Dioh cáacwā tátchi wihcapboó jum jwuhna, caandíh ī jūihñuchah, dawá maiwādihi wahnit, queétiŷh cáacwādihi át peéh chájap wut jī. Mai pah jíghnidih ítahjīh Dios Moisésdih át chájat táutup wut jī. Caán mai pah jíghnidih cháj péanit, máa nahdih búudhnit, át baad dóhdop wut jī. Pánihna, det Diosdih túi jengah joinít, caán ā baad dóhdni mai pah jíghnidih ennit, ít boonap wut jī.* Caán ā baad dóhdhat pah, cruzboó péohnit, pud dodhnit, cáacwā weemdíh ī maobipna caá.* Pánihna, weém caán cruzboó wā wunuchah, det weemdíh túi jengah joinít, iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ī túi jumipna caá”, Jesús Nicodemodih át niijíp wut jī.

Dios nihát cáacwādihi búdí ā oyat

¹⁶—‘Dios nihát cáacwādihi búdí ā oina caá. Pánih búdí oina, queétdih ā peéh chájat déedih túi ubat táut niijná, weém

* 3.3-7 1P 1.3,23 * 3.8 Ec 11.5 * 3.14-15 Nm 21.9 * 3.14-15 Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32

ã wũúh bíic jumnidih ã wah deyanap jĩ. Páant ã wahachah, det weemdih jepahnit iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ĩ túi jumnipna caá. ¹⁷Dios cáacwãdih yéejat peéh chãjat túutna, weém ã wũúhdih nin baácboó ã wah deyacap jĩ. Obohjeéhtih, iiguípna ĩ bejat déedih queétdih wã túi ubat pínah niijná, ã wah deyanap jĩ.

¹⁸“Weém ã wũúhdih det jepahnitdih Dios ĩ yéejat jíib ã peéh chãjcan niít. Obohjeéhtih, det weemdih ĩ jepahcah, queétbodydih ĩ yéejat jíib ã peéh chãjbpna caá. ¹⁹Weém Dios wũúh baabát panihni nin baácboó jũóhna, ded pah cáacwã Diosjeéh ĩ túi jumtat pínahdih wã jéihyaíhna caá. Obohjeéhtih, weém caán baabát panihnidih cáacwã ĩ náahcap be. ĩ chãjat yeejép ã jumuchah, dupúat panihnidihjeh ĩ náahap be. Pánihna, baabát panihnidih náahcan, yeejép chãjnit ĩ jumuchah, Dios queétdih ã peéh chãjbpna caá. ²⁰Nihat yéej chãjnit ĩ yéej chãjatdih cáadahncan, páant ĩ chãjatdih bita ĩ encat pínah niijná, baabát panihpboó ĩ jũúwíhcan caá.* ²¹Obohjeéhtih, det Diosdih jepahnit baabápboó ĩ jũúwíhna caá, Dios ã wēpatjĩh ĩ túi chãjatdih bita ĩ enat pínah niijná”, Nicodemodih Jesús át niijíp wut jĩ.

**Jesús ded pah ã jumatdih
Juan Daabáni ã naáwát**

²²Túttimah, jwiít ã bohénitdih Judea baácna Jesús ã numah jib bejep jĩ. Caanná jib bejnit, caanjĩh moón Diosdih ĩ jepahachah, queétdih ã daabánap jĩ. ²³Enón wūt jumni pebh Salim wūt jumapdih caan múj numahni ã jumuchah, Juanbut cáacwãdih daabána át chãjap wut jĩ. Queétdih ã daabáat pínah niijná, dawá ã pebhna ĩt jũibínap wut jĩ. ²⁴Caán láa Juan Daabánidih jwi maáta ĩ teo jwuhcap jĩ.*

²⁵Biquína Juan Daabáni ã bohénit bíic jwi déejĩh ded pah jwiít judíowã jwípí daabáatdih míic wéhena ĩt chãjap wut jĩ. ²⁶Pánih míic wéhe péanit, Juan pebhna

jũibínit, ã bohénit caandih nin pah ĩt niíf uúbh joyóp wut jĩ:

—Bohéní, Jordán muj conanaajĩh majeéh jumni ‘Caán caá weemdih chah jumni’, ma niijnjiboó bũũ cáacwãdih daabána caá ã chãjap. Páant ã daabánachah, nihat caan pébhna míicjeh bejna caá ĩ chãjap, Juandih ĩt niijíp wut jĩ.

²⁷Páant ĩ niijchah joinít, Juan nin pah át niíf jepahap wut jĩ:

—Diosboó weemdih ã wíiuh daabáat túutap jĩ. Pánihna, bũũ caandih jwuh daabáat túutnit, ã pebhna cáacwãdih ã bejat túutna caá. ²⁸“Weém Cristo nihcan caá’, wã niijchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo játih weemdih Dios ã wahap jĩ.* ²⁹Pánihna, ájeéh cáacwã ĩ bejchah enna, búdí wã wéina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi ájeéh mi bejchah ennit, ã pej jumniboó búdí ã wéina caá. Páant ã pej jumni ã weñat pah mun tiguaá, weembát Jesúsdiħ ĩ túi péenachah ennit, búdí wã wéina caá. ³⁰Pánihna, cáacwã weemdih pée cádahnit, Cristoboodih jwúub túi péeat caá náahap, Juan queétdih át niíf jepahap wut jĩ.

**Dios wũúh japmant jũóhni
ã jumtat**

³¹Páant niíf naóh péanit, nin pah Juan ã bohénitdih át jwúub niíf naáwáp wut jĩ: “Jeámant jumni nin baácboó dei jũóhni nihadit ã túi jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwã nin baácboó jumnit, nin baácndihjeh ded pah ã jumatdih jéihnit, jwi naóhna caá. Caán Dios ã wahniboó jwiít cáacwã chah jéihni ã jumna caá. ³²Ded pah ã enatji, ã joyátjidihbut jwiítidih ã naóhna caá. Páant ã naáwáchah yuhna, cáacwãboó ã naáwátidih ĩ jofíhcan caá. ³³Pánihna, jeámant jũóhni ã naáwáchah, ded túi joiní ‘Dios yoobópdih naóhni caá’, ã niíf jéihna caá. ³⁴Dios ã wahní Cristodih áih Téini Espíritudih búdí yoobát ã wuhap be. Pánihna, Cristo Dios naáwátidih yoobópdih ápi naóhna caá. ³⁵Dios ã wũúhdih búdí oinit, caandih nihat ĩ maáh

* 3.20 Job 24.13-17 * 3.24 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * 3.28 Jn 1.20

ã jumat túttna caá. * ³⁶Dios wúúhdih ded jepahni Diosjeéh páantjeh ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wúúhdih yap yohniboodíh íjinit, Dios bádi ã peéh chájachah, ájeéh ã wihcan níit”, Juan át niijíp wut jí.

**Jesús Samaria baácdih bólijíh
ã míic wéheat**

4 ¹Juan chah dawá cáacwã Jesúsdi h péenitdih ã daabáát doonádi h fariseowã íit joyóp wut jí. ²Obohjeéhtih, Jesús pohba ã daabácan jíí. Jwiít ã bohénitboó jíí cáacwádi h jwí daabánap jí. ³Fariseowã í jéihyat doonádi h joinít, Jesúsboó Judea baácdih jumni ji Galilea baácna jwiít di h ã numah bejep jí.

⁴Caanná bejna, Samaria baácdih yap bejat tút jwí chájap jí. ⁵Páni h yap bejna, Samaria baácdih bóo Sicar tútchina jwí juibínap jí. Caan pébh jwí nwo Jacob ã wúúh Josédih ã wúhni ji baácbít át jumup wut jí. * ⁶Caanjí h Jacobwá ji í mah tóihyat íit ã jumup jí. Páni hna, Jesúsboó ywúp jéóhni ji chunná, yeó jáap tac yoób caán íit pebh ã choó chúudup jí. ⁷⁻⁸Páant ã choó chúudat pónih, jwiít ã bohénitboó tútchina jeémát jíib chájadi h jwí aab béjep jí. Caanjí h Jesús ã chúuduchah, Samaria baácdih bóli mah tóhyodi h mit dei juibínap wut jí. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caántdi h át niijíp wut jí:

—Weemdi h mah ma wúhuú, át niijíp wut jí.

⁹—Meém judío cáac caá. Weémboó Samaria baácdih bóli caá. ¿Dépani h tigaá weemdi h mah ma úbbh? Jesúsdi h mit níij jepahap wut jí. (Jwiít judíowã Samaria baácdih moon di h jwípí eníhcap jí. Páni hna, páant mit niijíp wut jí.) *

¹⁰Páant mi niijíchah joinít, Jesús caántdi h nin pah át níij naáwáp wut jí:

—Dios weemdi h ã teo wáacat déedih jéihcan, meemdi h mahdi h úbbhni di h bwt mah jéihcan caá. Páni h jéihna nihna, ‘Mah ma wúhuú’, weémboodi h mata níij úbbh tagaá. Caán wã wúhíhni mah

panihni di h mah babhbachah, míi h caoli h áta tái boo tagaá, át niijíp wut jí.

¹¹—¿Dépah níij tígaa páant mah níij? Nin mah tóhyat íit numah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tigaá caoli hdi h booat túttni mah mah úbbi? ¹²Jwí nwo Jacob ji, ã wehbat, íi h nuúwá biúcdih nin íit di h mah úbni t, íit babhbat wut jí. Áihjidi h jwiít ã juimenádi h át wúhup wut jí. ¿Páni hna, jwí nwo Jacob ji chah wépi níit mah jumup, páant mah níijná? mit niijíp wut jí.

¹³—Ded nin íit di h bóo mahdi h babhni ã jwúub taca joótbipna caá, páant muntih. ¹⁴Obohjeéhtih, weém wã wúhni mah panihni boodi h babhna, chéne ji ã taca joótcán níit. Ded wã wúhni mah panihni di h babhna, Diosjeéh páantjeh ã tái jumbipna caá. Meo waó cáahdi h mah nooj bácní ã jöpcat pah wã wúhni mah panihni ã beedcán níit, Jesús caántdi h át niijíp wut jí. *

¹⁵—Caán láa báca h, caán mah níijní mahdi h weemdi h mah wúhuú, jwúub taca joótcáh, ninboó yeó jáap jumat pah mah tóhyodi h wã jéóhcat pínah níijná, mit niijíp wut jí.

¹⁶—Majeéh bóodi h mah bidbi jwuhúú, Jesús át niijíp wut jí.

¹⁷⁻¹⁸—Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit níij jepahap wut jí.

—Yoobópdih tigaá mah níijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá mah weha mána ji. Bwuh majeéh jumni mah áa yoobát nihcan caá. Páni hna, ‘Weém áa wihcannih caá’, mah níiját yoobópdih tigaá, Jesús caántdi h át niijíp wut jí.

¹⁹—Meémboó Dios naáwáti h naóh yapani nacaá. ²⁰Páni hna, yoobópdih wã jéihyat pínah níijná, weemdi h mah naáwá: Con jeená jwí nuowá ji Dios di h ípí úbbáp wut jí. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tútchiboó Dios di h úbbádi h bejat caá náahap’, yeé b judíowã níipí níijná caá, mit niijíp wut jí.

²¹—Yad wilí, weemdi h mah joi jwuhúú. Nin wã naáwát yoobópdih caá. Túttimáh bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tútchiboobát jwí ípdih níi úbbhcan níit.

²²Yeé b Samaria baácdih moón níi

* 3.35 Mt 11.27; Lc 10.22 * 4.5 Gn 33.19; Jos 24.32 * 4.9 Esd 4.1-5; Neh 4.1-2

* 4.10-14 Is 44.3; Jer 2.13; 17.13; Jn 7.37-39

uúbhndih ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judfowáboó caandíh jwí jéihna caá. Dios á wahni, nihát cáacwádhíh túi úbni, judíojeh tígaa á jumáhp. Pánihna, jwí wéini Diosdih jwiít judfowáboó jwí jéihna caá. ²³Buu láa, túttimahbút Túini Espírítu á teo wáacachah, túi yoobópdih jenah joinít, cáacwá Diosdih í túi wéibipna caá. Páant caandíh túi wéinitboodíh caá Dios á bidíp. ²⁴Dios jígohcanni á jumúchah, cáacwá caandíh í jéih encan caá. Pánihna, dedboó jumna, caandíh jwí wéi uúbúchah, bíc yoobó á túina caá. Caandíh wéina, Túini Espírítu á teo wáacatjìh, túi yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántdih át niijíp wut jì.

²⁵—Mesías, ‘Cristo’, í niijní, á jüúwát pínahdih weém wá jéihna caá. Caán jüóhna, jwiítndih nihát á jéihya beedábipna caá, mit niijíp wut jì.

²⁶—Weém ma niijní Cristo tígaa, Jesús caántdih át niijíp wut jì.

²⁷Páant caántdih á míc wéhenachah, jwiít á bohénitboó jeémát jíib chájadhíh bejniitji jwí jwúub juibínáp jì. Pánih jwúub juibínit, Jesús yad wilijìh á míc wéhenachah ennit, jwí en wáhi bejep jì. Pánih en wáhi bejna yuhna, “¿Dépanih tibeé caántdih ma míc wéhe?” niij uúbh joinít déjei jwí niijcáp jì. ²⁸Pánihna, caántboó míh mah tóhyat wáam dahdih cáag jwejniit, tútchina mi jwúub aab béj jwuhap jì. Pánih bejniit, míh tútchidih moondíh nin pah mit níj naawáp wut jì:

²⁹—Ded pah wá chájatjidih weemdíh naóh beedánidih ñi en jüúwá. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp wut jì.

³⁰Páant mi niijíchah joinít, caán tútchidih moondíh Jesúsndih mi jwááárpina mit numah jwúub jüúwáp tajì.

³¹Pánihna, í juyát pínah játih, jwiít Jesús á bohénitboó jwí jíib chájni jeémátndih caandíh jwí numah jeémíhip jì.

—Bohéní, ma jeémp jüúwá, jwí niijíp yuh jì.

³²—Obohjeéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdíh á jumna caá, Jesús jwiítndih á níj jepahap jì.

³³—¿Bita caandíh jeémát ítát wáh taniít? jwiítjeh jwí míc niijíp jì.

³⁴Páant jwí míc niijíchah joinít, Jesús jwiítndih nin pah á jwúub niijíp jì:

—Cáacwá jeémát í bidat pah, weemdíh wahni ded pah á wutatndih cháj péaatndih búdí wá bidna caá. Pánihna, butéh caandíh jepahnit, caántjìh míc wéheña, wíh jeémát panihni á jumna caá.

³⁵Chéneña míc widh á judhna caá jwí momni á quehechah, jwí dicat pínah’, wápchi mínah á niiját pah, yeebboó ñi níj jenah joicá bojoó. ‘Dios naawátndih jwí naawát pínah á judh jwuhna caá’, ñi níj jenah joicá bojoó. Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni á jumna caá. Buu láa bácah cáacwá jwí pebhna í juyúchah, ñi túi eneé. Queétoó pácahi á quehat pah í jumna caá. Pánihna, buu cáacwádhíh wá bohénachah, í joyát láa á jumna caá.

³⁶Cáacwádhíh wíh túini doonádih jepahat túttni dicni panihni á jumna caá. Queétoó jepahnit, caán á dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh í túi jumbipna caá. Pánihna, cáacwá í túi jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni bíicdih búdí í wéibipna caá. Páant í weñat í tewatji jíib panihni á jumna caá. ³⁷Cáacwá nin pah í niijná caá: ‘Bíic á jwiíh momop be.

Bíhboó á momni á quehechah á diquíp be’, ípí niijná caá. Momni panihni wíh túini doonádih naóh jwiíhni caá. Bita caandíh dicnit panihnit wíh túini doonádih jepahat túttnit caá. ³⁸Páant á jumap pah, bitaboó cáacwádhíh ítát jwíh bohénap tajì. Queétdih jwíh bohénit ñi jumcah yuhna, buu yeebdíh jwah wá wahna caá, wíh túini doonádih jwúub joinít í túi jepahat pínah niijná, Jesús jwiítndih á niijíp jì.

³⁹Páant Jesús jwiítndih á míc wéheat pónih, caánt Samaria baácdih bóli “Ded pah wá chájatjidih jéih beedánidih mah tóhyop fítdih wá jwááárp be”, mi niijíchah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsndih í jepahat pínahdih ít jenah joyóo tajì. ⁴⁰Pánihna, queétoó jwí pebh joinít, “jwíjeéh ma chão jwúuhú”, Jesúsndih í niijíp jì. Páant í niijíchah joinít, chéne yeó jáap íjeéh jwí jum jwuhap jì.

⁴¹Jesúskeh queétdih á naawáchah joinít,

dawá caandíh í jepahap jî. ⁴²Í dée wilidih nin pah í niijíp jî:

—Ma jwíih naawáchah joináneh, jwiitbut Jesúsdih jepahíhat jwí jenah joyóp be. **Buu** caanjéh á naawáchah joiná, jwí tái jepahna caá. ‘Nihat nin baácđih moón iiguipna bejnít déeđidih yoobópdih tái ubni caá’, jwí niij jéihna caá, í niijíp jî.

Maáh wúúhdih Jesús á booaat

⁴³Chéne yeó jáap Sicar tátchidih numah chão jwúhni, Jesús Galilea baácboó jwiitđih á numah bejep jî.

⁴⁴“Ded Dios naawátđih naóh yapanidih áih baácđih moón ípí wéican caá.

Pánihna, Galilea baácđih wá behechah ennitji, weemđih í tái jenah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant í jumuchah yuhna, caanna jwí jwúub bejna caá”, á niijíp jî.* ⁴⁵Jerusalén tátchiboó Pascua yeó jáapnadih jwí jum láa, Jesús á chãjatđidih ennitji biquína Galilea

baácđih moón ít jumup tají. Pánihna, íih baácna jwí juibínachah, queéťboó á wêp chãjatđih jwúub eníhna, caandíh í tái wéi jwááap jî.*

⁴⁶Mahdihjeh jiwá iguúh mac Jesús á tútut numniji Caná tátchidih jwí jwúub juibínap jî. Capernaum tátchiboó maáh Herodes nump jumni maáh wúúh wanna át chãjap tají.* ⁴⁷Pánihna, Jesús Judea baácboó jumni Galilea baácna á jwúub juyát doonáđih joinít, jwí pebhna át aáb júúwup tají: Pánih aáb joinít, nin pah Jesúsdih á niijíp jî:

—Wá wúúh muujná beé á chãjap be. Pánihna, caandíh booaat tútut niijná, wájeéh waicanjeh ma dei júúwá, á wêp niij wúúbup yuh jî.

⁴⁸Páant á niijíchah joiná yuhna, Jesús caandíh nin pah á niij jepahap jî:

—Dios á wêpatjîh wá chãj jútutachah encan, ‘Caán Dios á wahní Cristo caá’, weemđih ni niij jenah joibícan nacaá, Jesús á niijíp jî.

⁴⁹—Obohjeéhtih, Maá, wá wúúh á wunat pínah jítih, waicanjeh ma booa wúh júúwá, Jesúsdih á niijíp yuh jî.

⁵⁰Páant á niijíchah yuhna,

—Míih muuná ma jwúub bejeé. Ma wúúh á boona caá, Jesús caandíh á niijíp jî.

Páant á niijíchah joinít, “Á niiját pah tih wá wúúh á boona nacaá”, niij jenah joinít, áih muúboó á jwúub bejep jî.

⁵¹Páant á jwúub juibínachah, á pebh moón caandíh ít jwááh naawáp wut jî:

—Ma wúúh jáantjeh á jwúub boona beé, caandíh ít niijíp wut jî.

⁵²—¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán á boo? queéťđih át niij wúúh joyóp wut jî.

—Jwíin yeó jáap tac yoób títimabít caandíh pahat á dúucup be, ít niij jepahap wut jî.

⁵³Páant í niijíchah joinít, “Jesús weemđih ‘Ma wúúh á boona caá’, á niijíchahjeh, wá wúúh át boonap taga”, maáhboó át niij jenah joyóp wut jî. “Jesús weemđih yoobópdih tigaá át niijíp”, niijná, á déewá bícđih Jesúsdih “Caán Dios á wahní Cristo yoobát caá”, ít niij jenah joyóp wut jî.

⁵⁴Jesús Judea baácđih jumni Galilea baácna jwúub juibínit, maáh wúúhdih boona, chéne láa jwiít cáacwá jwí jéih chãjca naáhdih Dios á wêpatjîh á chãj jéutap jî.

Jéih bejcannidih Jesús á booaat

5¹Táttimah, jwiít judíowá Diosdih jwí wéi láa Jesús Jerusalén tátchina jwiitđih á numah juibínap jî, páant muntih. ²Caanjíh Ovejawá Bejni Jéc wut jumni pebh jéehat júá á jumup jî. Jwiít judíowá jwíih wéheatjîh niijná, caán júáđih Betzata jwí niijná caá. Caán Betzata júá jwééđidih cinco nemat wihcanni jécna á jum púud bejep jî.

³Caán júáđih mué wáap lap nump dawá tubúp chúúhñit ípí ñaj púud bejep tají.

Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbut caán júá pebh ít ñajap tají. Caanjíh ñajnít, mah chibít á dácohatđih pái ñajna ít chãjap tají. ⁴“Dioh ángel dei joinít, caán jéehat júáđih á

dácohanachah ennit, ded jítih jwíih wúúg báahniboó dedé wunat jumni ápi boonap wut jî”, ít niij jenah joyóp tají. ⁵Pánihna, caanjíh jumni bíc jéih bejcanni, treinta

* 4.44 Mt 13.57; Mr 6.4; Lc 4.24 * 4.45 Jn 2.23 * 4.46 Jn 2.1-11

ocho jópchi tubúp chüúhni ā ñajap jī.

⁶Caandíh ennit, maátápdih ā tubúp chüúáatdih jéihna, Jesús caandíh nin pah ā níj wúbh joyóp jī:

—¿Meém ma boofh níít? ā níijíp jī.

⁷—Wā boofhna yuh caá. Obohjeéhtih, can júána weemdíh ded w̄b báahni pínah ā wihcan caá. Pánihna, dawá láa ā dácohochah, wā búeg báah bejíhichah yuhna, bita wā játih ípí juibí búeg báahna caá, Jesúsdi h ā níijíp jī.

⁸Páant ā níijíchah joinít,

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih w̄bnit, ma yáac chüi bejeé, Jesús caandíh ā níijíp jī.

⁹Páant ā níijíchahjeh, caán jéih bejanniji ñah ñuhnit, ā ñajatjidi h w̄bnit, ā yáac chüi bejep jī, b̄uca. ¹⁰Páant ā boonachah enna, jwí chooát yeó jáap ā jumuchah, jwí maáta caandíh nin pah ít níj jüihñap w̄t jī:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidi h beo bej tigaá ma chäj? B̄u jwí chooát yeó jáap ā jumuchah, ma ñajatjidi h ma beo bejehah, ā téican caá, ít níijíp w̄t jī.*

¹¹—Obohjeéhtih, ‘Ma ñajatjidi h w̄bnit, ma yáac chüi bejeé’, weemdíh booani ā níijíp be. Páant ā níijíchah joinít, nin wā ñajatjidi h w̄b bejna caá wā chäjap, át níj jehapap w̄t jī.

¹²—¿Déhe tibeé meemdíh páant níj, booani? queé ít níj wúbh joyóp w̄t jī.

¹³Obohjeéhtih, Jesús dawá cáacwā cātíh ā bejehah, caandíh boonidih át beh encap w̄t jī. Pánihna, ā wütidi h jéihcan, át jéih jehapcap w̄t jī.

¹⁴Túttimah, Dioíh m̄uáboó Jesús caandíh jwááhnit, nin pah ā níijíp jī:

—Weemdíh ma joi jwúhú. B̄u ma túi jumna caá. Pánihna, ma jwúub yéj chäjca bojóó, páant m̄untih. Jwúub yéj chäjna, chah yeejép w̄nat meemdíh ā jüóhbi pna caá, Jesús ā níijíp jī.

¹⁵Caandíh páant ā níijíchah joinít, Jesúsdi h át beh enep w̄t jī, b̄uca. Pánih beh enni j jwí maátadi h naáwádi h át bejep jī.

—Jesús w̄t jumni beé weemdíh át booanap tabe, queétdih át níijíp w̄t jī.

¹⁶Páant ā níijíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdi h ā booaatjidi h jéihnit, jwí maátaboó caandíh yeejép í chäj jwíhhip jī.

¹⁷Páant caandíh í mawíhatdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ā níijíp jī:

—Wā íp páantjeh teona caá ā chäjap. Pánihna, weembát wā teo jwúhna caá, ā níijíp jī.

¹⁸Jesús páant ā níijíchah joinít, jwí maátaboó chah í íjip jī. Jwí chooát yeó jáapdi h caán tubúp chüúhni di h ā booanachah enna, queé í íj jwíhhip jī. Pánih íjina, “Wā íp”, Diosdi h ā níijíchah joiná, chah í yoób íjip jī. “Wā íp”, níijná, ‘Diosdi h bíc yoobó wā jumna caá’, Jesús caán mícjeh ā níj jehah joiná caá”, jwí maáta ít níj jehah joyóp taji. Páant níj jehah joinít, chah íjina, Jesúsdi h í yoób mao yohíhip yuh jī.*

Jesús ā íp ā wutuchahjeh, jehahni ā jumap

¹⁹Páant í níj jehah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī: “Yoobópdih yeebdi h wā naóhna caá. Weém, Dios wúúh, wā jehah joyátjeh wā chäjcan caá. Wā íp weemdíh ded pah ā wutuchah, caandíh jeh wā jehahna caá. Wā íp ded pah ā chäjachah ennit, weém ā wúúhbut bíc yoobó wápí chäjna caá. ²⁰Wā íp weém ā wúúhdih oina, ded pah ā chäjatdih weemdíh ápi jéihyana caá. B̄u wā chäjatji chah, bíh wā chäjat pínahdi h weemdíh ā jéihyabipna caá. Páant weemdíh ā wutatdih joinít, ā wēpatjih yeebdi h wā chäj jéutuchah, ñi en wáhi bejbipna caá. ²¹Wā íp ded pah wunah bejni di h ā booaat pah, weembát ā booaat túatni di h bíc yoobó wā booana caá. ²²⁻²³Wā íp cáacwā í yéj chäjatdih peéh chäjni nihcan caá. Obohjeéhtih, í yéjat jüü wā peéh chäjat pínah níijná, weémboodíh ā wutap be, nihát cáacwā caandíh í weñat pah, weemdíhbut bíc yoobó í weñat pínah níijná. Wā íp caá weemdíh wahni. Pánihna, ded weém ā wúúhdih wēicanni, wā ípdihbut ā wēican caá.

* 5.10 Neh 13.19; Jer 17.21 * 5.18 Jn 10.30-38

²⁴“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det wā naáwátidih joinít, weemdíh wahnidih jepahna, páantjeh ájeéh í tái jumbipna caá. Páant ájeéh í jamuchah, queétdih wā peéh chājcan níit. Queét iiguípna bejnít déejidih tái úbnit í jumbipna caá. ²⁵Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Iiguípna bejnít déeji weém Dios wūúhdih buu jepah jwíhna caá í chājap. Wā naáwátidih joí jepahnitboó Dios bíicdih páantjeh í tái jumbipna caá. ²⁶Wā íp Dios páantjeh jumniiboó cáacwādih páantjeh á jumat túatna caá. Pánihna, weém á wūúhdihbut páantjeh jumat túatni pínah á chājap jí. ²⁷Weém nihát cáacwā úud jeñé wā jumuchah, cáacwādih wā peéh chājat pínah niijná weémboodíh á wutap jí. ²⁸Páant wā naáwáchah joiná, ní joí wáhi bejca bojoó. Cúbucuh nihát wunnit íh bácah í yohopjiboó jumna yuhna, wā ezechah, í joibípna caá. ²⁹Pánih joiná, nihát tái chājnitji boo pud jóóhmit Dios pehbboó í páuh laab béjbipna caá. Obohjeéhtih, yeejéh chājnitjiboó, í yeej chājatji jíib iiguípna í bejbipna caá.*

³⁰“Weém wíih jenah joyátjeh, wā weñat pínahdih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní á wutatdihjeh wā chājna caá. Á niiját pahjeh cáacwādih wā peéh chājbipna caá. Páant wā peéh chājchah, yoobópdih á jumbipna caá. ³¹“Weém Dios wūúh, á wahní caá’, weemjéh wā niijíchah, ‘Ma nih yáana caá’, weemdíh níta níj tágaa. ³²Obohjeéhtih, bíh caá weemdíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘Á niijátji yoobópdih á jumna caá’, wā níj jéihna caá. ³³Yeéb weemdíh jéihíhna, bitaboodíh Juan pebhna í wúbh joyát pínah niijná, níit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh át naáwáp jí.* ³⁴“Nin Dios wūúh caá’, weemdíh niijnítidih wā bidcan caá. Pánih bidcan yuhna, ‘Dios wūúh caá’, Juanboó weemdíh á niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdíh jepahnit, iiguípna ní bejcat pínah niijná, Juan á niijátjidih yeebdíh wā náhniana caá. ³⁵Tái enat túat niijná, jíiát dahdih

jwí jíí cágat pah, Juan ded pah wā jumatdih ní jéihyat pínah niijná, yeebdíh át naáwáp tají. Páant á naáwáchah joiná, daocánni yeó jáap ní tái wéi joi jwúhup jí. ³⁶Obohjeéhtih, wā íp weemdíh á wutuchah, á wépatjéh wā chājchah ennit, yoobópdih Dios á wahní wā jumatdih níta tái jéih tagaa. ³⁷Juan weemdíh á daabánachah, wā ípjuhbut weemdíh wahní ‘Caán wā wūúh caá’, á niijíp jí. Páant á niijíchah yuhna, yeebboó caandíh encan, joicánnitbut ní jumna caá.* ³⁸Weém Dios á wahnidih jepahcan, wā íp á naáwátidihbut ní náahcan caá. ³⁹“Dios naáwát tólihdih bohéna, yeó jáap jumat pah Diosjeéh jwí tái jumbipna caá’, ní níj jenah joiná caá.* Obohjeéhtih, caán tólihjeh tígaa weém ded pah wā jumatdih á naáwáp. ⁴⁰Caán tólih weemdíh á naáwáchah yuhna, yeebboó weemdíh ní náahcan caá. Yeó jáap jumat pah Diosjeéh jumíhna yuhna, weemdíh páant ní wúbhcan caá.

⁴¹“Weemdíh wéi naóhnitdih wā bidcan caá. ⁴²Obohjeéhtih, yeebboó mácah ní jenah joyátidih wā tái jéihna caá. Pánih jenah joinít, Diosdih ní oicatdihbut wā jéihna caá. ⁴³Wā íp weemdíh á wutat pah wā chājchah yuhna, weemdíh ní náahcan caá. Obohjeéhtih, á wahcanniboó á weñat pínahdihjeh á chāj jéutuchah ennit, caánboodíh ní náahbipna caá. ⁴⁴Bitá yeebdíh í wéi naáwátidihjeh bidna yuhna, Diosboó yeebdíh á wéi naáwátidih ní náahcan caá. Pánih náahcan, ‘Caán Dios á wahní Cristo nihcan caá’, níj jenah joiná, weemdíhbut ní jofihcan caá. ⁴⁵Páant weemdíh ní jofihcatji jíib ‘Jwí ípdih Jesús jwíitdih á naóh yacbipna caá’, ní níj jenah joicá bojoó. ‘Moisés á wutatjidih jwí jepahna, Dios pehbboó jwí bejbipna caá’, ní níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdíh á naáwátjidih ní joyáh bojat jíib, Dios yeebdíh á peéh chājbipna caá. ⁴⁶Moisés weemdíh jeh át naóh daacáp tají. Pánihna, caán á daacátjidih ‘Yoobópdih tígaa’, niijná, wā naáwátidihbut ‘Yoobópdih tígaa’, níta níj

* 5.29 Dn 12.2 * 5.33 Jn 1.19-27; 3.27-30 * 5.37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22
* 5.39 Dt 4.1; 8.1; 30.15-20

jenah joi tágaa. ⁴⁷Obohjeéhtih, Moisés á daacátjidih ‘Yoobópdih tígaa’, niijcán, wá naáwátidibut ‘Yoobópdih tígaa’, ñi niijcán niit”, Jesús queétdih á niijíp jī.

**Cinco mil cáacwādih
Jesús jeémát á wāhat**

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 ¹Túttimah, Galilea ímndih conanaáboó Jesús jwiítidih á ñumah chúuh bejep jī. Caán ímjuh muntih Tiberias ím á wūt jumup jī. ²Jesús á booanachah ennitji dawá cáacwā ít ñuún péenap tajī. ³Pánih chúuh juibínitji, aab béjnit, jeená páuh laab juibínit, jwiít á bohénitdih á ñumah chúudup jī. ⁴Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh á júdhup jī. ⁵Caanná juibí chúudna, Jesús dawá cáacwā jwí pebhna í júúwúchah, á enep jī. Pánih ennit, Felipedih nin pah á níj úúbh joyóp jī:

—Dawá cáacwā jwí pebhna í júóh jíghona caá. ¿Deh tígaa í jeémát pínahdih jwí jíib chājbi? á niijíp jī.

⁶“Ded pah caá Felipe á níj jepahbi”, niijná, Jesús caanjéh á chājat pínahdih jéihna yuhna, Felipedih páant á níj úúbh joyóp jī.

⁷Páant á níj úúbh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah á níj jepahap jī:

—Ocho widh tewat jíibjīh jeémátidih jwí jíib chājachah yuhna, queétdih áta juibícan tagaa, á niijíp jī.

⁸Jwiít bícdih jumni Simón Pedro úudboó, Andrés wūt jumni, Jesúsdihi nin pah á niijíp jī:

⁹—Cinco pan dah, chéne queejwáidih nin wébit á bíbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh á jumuchah, queétdih páant moón dawá cáacwādih á juibícan niit, Andrés á niijíp jī.

¹⁰—Queétdih ñi chúudat tútú, Jesús jwiítidih á niijíp jī.

Caanjīh túni ylip á jumup jī. Pánihna, jwí chúudat túutuchah, ylip jumupdih cáacwā í tái chúud beedép jī. Cinco mil neonájeh í jumup jī. Yaádh, í weh bícdih chah í jumup jī. ¹¹Páant í chúud beedéchah ennit, Jesús pan dahnadih úbnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih á niijíp jī. Páant níj péanit, jwiít á bohénitdih queétdih chúudnitdih pan, queejdihbut á

páát tútup jī. ¹²Páant jwí pááachah, jeémpnit, cáacwāboó í tái wud jumup jī. Páant í wud jumuchah ennit, Jesús jwiítidih nin pah á níj wutup jī:

—Í judh jeémpnidih ñi tái ubuá, í yoh peécat pínah niijná, á niijíp jī.

¹³Páant á niijíchah joinít, cinco pan dahnaji, chéne queejwáidihbut í judh jeémpnidih jwí ub yacachah, doce wuhna pohba á yáwap jī. ¹⁴Pánihna, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Jesús á chājachah enna, cáacwā nin pah í míc niijíp jī:

—Yoobópdih tígaa. Nin Dios naáwátidih naóh yapani, nin baáboó júóhni pínahdih jwípí páini caá, queétdih í míc niijíp jī.

¹⁵Páant míc niijnít, queétdih Jesúsdihi maáh pínah í waadáhip yuh jī. Obohjeéhtih, queétdih páant í níj jenah joyátdih jéihnit, bícjeh jeená páuh laab béjnit, Jesús á bejah bojop jī.

Jesús ímjih á yáac chúi bejat
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶Páant á páuh laab bejat túttimah, tōo náh júúwúchah ennit, jwiít á bohénit ímboó jwí dei bejep jī. ¹⁷Caanná juibí, jááj chóodih waadnit, Capernaum tútchina chúuh bejat tút jwí chāap jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwí pebhna á juicáp jī. Páant á jíghochah, caandíh pái chuúnit, jwí chúuh bejep jī. Páant jwí chúuh bejehchah, á tub tōoáh bejep jī. ¹⁸Páant á tōoáh bejat túttimah, johlit búdí á júúwúchah, búdí nolihatbut á ñahap jī. ¹⁹Pánihna, caán ím tac yoób jwí bejehchah pohba, Jesús ímjih jwí pebhna á yáac chúi júúwúchah, jwí enep jī. Páant á júúwúchah ennit, búdí jwí úumup jī. ²⁰Páant jwí úumuchah ennit, caán jwiítidih nin pah á niijíp jī:

—ÍNi en úumca bojoó! íWeemjéh tígaa! á niijíp jī.

²¹Páant á niijíchah joinít, búdí wéinit, caandíh jááj chóona jwí waadát tútup jī. Páant á waadát túttimah, waícanjeh jwí jenah joi béjepna jwí chúuh juibínap jī.

Cáacwā Jesúsdihi í bidat

²²⁻²³Chebit bóo yeó jáapdih Jesús Diosdih “Túina caá, Paá”, niijnít,

queédih jeémát ā wūhəpjiboó dawá cáacwā páina ítih chājap wut yuh jī. Wī jwúub chúuh jūúwúchah, Jesús jwíjeéh ā waadcatdihbat í enep jī. Caandih páantjeh pái jwuhna ít chājap wut yuh jī. Tiberias táтчiiboó jumniiji jāáj chóona í juməpboó át juibínap wut jī. ²⁴Pánihna, Jesús ā wihcatdih ennit, queét caandíh bidna, caán jāáj chóonadih waadníť, Capernaum táтчina chúuh jūóhniť, jwiítđih í nūán juyúp jī.

**Jesús pan panihni ā jumatđih
ā naáwát**

²⁵Pánih nūán chúuh junítjji, Jesúsđih jwááhniť, caandíh nin pah í níj úubh joyóp jī:

—¿Bohéni, débólih tibeé ninboó ma jūóh? í niijíp jī.

²⁶Páant í níj úubh joyóchah joinít, queédih Jesús nin pah ā níj jepahap jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá.

Dios bádi ā wəpatjīh yeebdíh wā teo wáacachah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, weemdíh ní níj jenah joicán beé. Páant níj jenah joicán yuhna, jwúub jeémp, wud jumatđihjeh níť bid jūóh tagaá, páant muntíh. ²⁷Obohjeéhtih, yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin baácdih bóo jeémát moopáh bejniťh caá. Pánihna, caán déenadih jīb chājfhcan, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh túi jumát túťni jeémát panihnihoodíh bidat caá náahap. Weém nihát cáacwā úud jené caán jeémát panihniđih wā wūhna caá. Wā íp weemdíh páant ā wūhat túťup be. Páant wā jumátđih yeéb ní jéhiyat pínah niijná, Dios ā wəpatjīh weemdíh ā chāj júťat túťuchah, yeéb ní enep be, Jesús queédih ā niijíp jī.

²⁸Páant ā niijíchah joiná yuhna, queét caandíh nin pah í jwúub níj úubh joyóp jī:

—¿Ded pah tigaá jwí chājbi, Dios ā náahatđih chājat túť niijná? í niijíp jī.

²⁹—Nindih Dios yeebdíh ā chājat túťna caá: ‘Wā wahnidih túi jenah joinít, ní jepahaá’, yeebdíh ā níj wəťup be, Jesús queédih ā niijíp jī.

³⁰—Meém Dios ā wahní yoobát jumna, ā wəpatjīh ma chāj júť en tigaá bácah, meemdíh jwí jepahat pínah niijná. ³¹Jwí nəowáji jon jáťih túťhi wihcapboó maná í niijnidih íť jeéméť wut jī. * Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: ‘Jeámant queédih jeémátđih át wūhəp wut jī, í túi jeémát pínah niijná’, át níj daacáp tají. * ¿Páant ā chājatji चाह meémboó mata jéih chāj taniít? caandíh í niijíp jī.

³²—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Moisésjeh pohba queédih japmant jūóhni jeémátđih ā wūhcap jī. Wā íp jeémát yoobát panihniđih jeámant cáacwáđih ápi wūhna caá. ³³Pánihna, Dios ā wūhni jeémát panihni japmant dei jūóhniť, nihát baácdih moondíh ā báadhdát túťna caá, Jesús queédih ā niijíp jī.

³⁴—Maá, yeó jáap jumát pah ma niijní jeémátđih jwiítđih ma wūhúú, queét í niijíp jī.

³⁵—Weem tigaá báadhdát túťni jeémát panihni caá. Det weemdíh túi péenitboodíh jwúub nuugúp wunat panihat ā wihcan níť. Det weemdíh náhniniť, wéi jenah joinítboodíh taca jootát panihatbat ā wihcan níť. ³⁶Obohjeéhtih, yeebdíh jáťih naóhna, yoobópdih naóhna beé wā chājap be. Yeéboó weemdíh enna yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, ní níj jenah joicán caá. ³⁷Nihat wā íp ā jepahat túťnitjeh weemdíh í péebipna caá. Weemdíh pánih péenitđih wā yohcan níť. ³⁸Japmant jūóhna, wā náahatđihjeh chājcan, weemdíh wahní ded pah ā weňat pínahboodíh chājadih wā jūúwúp be. ³⁹Nin caá weemdíh wahní ā weňat pínah yoobát: Nihat weemdíh ā jepahat túťnitđih bəúđacan, weemdíh caán péeni yeó jáapđih queédih wā jwúub booať pínahđih ā náah yacna caá. ⁴⁰Nihat weém ā wūúhđih jepahniť, páantjeh ájeéh í jumát pínahđih wā íp, weemdíh wahní, ā náah yacna caá. Pánihna, péeni yeó jáapđih queédih wā jwúub booaťpna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁴¹“Weém japmant jüöhni jeémát panihni tigaá wá jumup”, Jesús á niijíchah joinít, jwí maátaboó caandíh íjnit, túbít í míc niijíp jī.

⁴²—¿Nin Jesús José wüáh nihcan níft? Á íp, á índihbut jwíft jwí jéihna caá. Pánihna, jwíft panihnijeh mun tigaá. Pánihni jumna yuhna, ¿dépanihna “Japmant jüöhni wá jumna caá”, á níj? í míc niijíp jī.

⁴³Queét páant í míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah á jwúub níj jepahap jī:

—Weemdíh yeejép ní niijá bojoó.

⁴⁴Det í jenah joyátjijeh weemdíh í jéih jepahcan níft. Obohjeéhtih, wá íp, weemdíh wahniboó, ‘Caán Dios á wahní Cristo yoobát caá’, queétdih á níj jenah joyát túutna caá, wájeéh í péeat pínah niijná. Páant á chájcah, det wíihwá pínah íta jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdíh weemdíh jepahnitjidih wá jwúub booabipna caá. ⁴⁵Dios naawátdih naóh yapanitboó nin pah ít níj daacáp tají. ‘Dios queét nihatdih á bohébična caá’, ít níj daacáp tají.* Pánihna, nihát wá íp á bohéatdih joinít, weemdíhbut í jepahbipna caá. Pánih jepahnit wíihwá í jumbipna caá.

⁴⁶“Wá ípdih ded á encan caá. Weém á wahnijeh caandíh wá enep jī.

⁴⁷Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Det weemdíh jepahnit páantjeh wá ípjeéh í túi jumbipna caá. ⁴⁸Weém báadhdani jeémát panihni wá jumna caá. ⁴⁹Ni nuowáji tútchi wihcapboó manádih jeémpna yuhna, ít wunup wat jī.

⁵⁰Obohjeéhtih, japmant jüöhni wá niijní jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguípna á bejcan níft. ⁵¹Weém japmant jüöhni báadhdani jeémát panihni wá jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wá ípjeéh páantjeh í jumbipna caá. Caán báadhdani jeémát panihni wíih bácah á jumna caá. Pánihna, wíih bácahdih wá wühbipna caá, nihát baácđih moón wá ípjeéh í túi jummat pínah niijná. Pánih wühna, nihát cáacwáđih wá wun wühbipna caá”, Jesús á niijíp jī.

⁵²Páant á niijíchah joinít, jwí maátaboó, queétdjeh nin pah í níj míc wéhenap jī:

—¿Nin dépanih tigaá áih bácahdih jeémát pínah panihni á wühbi? í míc niijíp jī.

⁵³Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih á niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Weém nihát cáacwá úud jeñé wá jumuchah, ded wíih bácah panihnidih jeémpcanni, wíih meép panihnidih babhcanni wá íp pehbboó á bejcan níft. ⁵⁴Ded wíih bácah panihnidih jeémpni, wíih meép panihnidih babhndih péeni yeó jáapdíh wá jwúub booabipna caá. Caánboó wá ípjeéh páantjeh á jumbipna caá. ⁵⁵Wíih bácah ní jeémát yoobát panihni, wíih meépbút ní babhbat yoobát panihni á jumna caá. ⁵⁶Det wíih bácah panihnidih jeémpnit, wíih meép panihnidihbut babhnit, weém bícđih í túi jumbipna caá. Weembát queét bícđih wá jumbipna caá. ⁵⁷Wá íp páantjeh jumni weemdíh wahná, weemdíhbut páantjeh jumni á jummat túutna caá. Páant á chájat dée, jeémátdih ní bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih búđ bidna, caandíh wá ípjeéh páantjeh jumni wá jummat túutbipna caá. ⁵⁸Butéh yeebdíh wá naóhni jeémát panihni Dios pebhmant dei jüöhni caá. Caán jeémát panihni jwí nuowáji í jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétdboó caán jeémátdih jeémpnitjé ít wunup wat jī. Obohjeéhtih, butéh wá naóhni jeémát panihnihoodíh ded jeémpni wá ípjeéh páantjeh á jumbipna caá, Jesús á niijíp jī.

⁵⁹Capernaum tútchidih moón í míc wáacat muúboó Jesús queétdih páant á níj naóh bohénap jī.

Jesúsdih jepahna, páantjeh ájeéh jwí túi jummat

⁶⁰Dawá jwíjeéh péenit Jesús á bohéatdih joinít, nin pah í níj wéhenap jī:

—Jesús nin á bohéat buoni yoobát á jumuchah, caandíh jwí jóífcan caá, queétdjeh ít míc niijíp tají.

* 6.45 Is 54.13

⁶¹Páant ī míic wéheatdih jéihnít, Jesúsboó queétdih nin pah ā níj wábh joyóp jī:

—¿Nin wā bohéatdih joiná, nī íj níít? ⁶²Weém, nihát cáacwā úud jeñé, játih wā jumupjiboó wā jwáub púuh laab béjehah enna, ¿ded pah nīta níj jehah joi? ¿Caandíhbut nīta íj taniít? ⁶³Dios ā wahní Táiini Espírítu cáacwáfh caolihdih ā booana caá. Cáacwájeh íih caolihdih ī jéih boocan caá. Pánihna, wā naáwátidih nī tái jehah joyóchah, Táiini Espírítuboó nīfh caolihdih ā boobáipna caá.

⁶⁴Obohjeéhtih, páant ā jumuchah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo nihcan caá’, biqúfna nī níj jehah joiná caá, Jesús ā níjíp jī.

Jesús páant níj jehah joinítidih játih átát jéihyep tajī. Pánihna, caandíh eníhcannitdih duó wáini pínahidibut átát jéihyep tajī.

⁶⁵Páant níj naóh péanit, nin pah ā jwáub níj naáwáp jī:

—Nin pah yeebdíh wā níj naáwáp yuh be: ‘Wá ípboó cáacwáidih weemdíh ā jepahat tútcach, det wíihwá pínah íta jéih jumcan tagaá’, wā níjíp be, Jesús queétdih ā níjíp jī.

⁶⁶Páant ā níjíchah joiná, dawá jwíjeéh péenitji Jesúsdih wéican, ī cádahap jī.

⁶⁷Páant ī cádahachah ennit, Jesús jwíít docewá ā bohénitboodíh nin pah ā níj wábh joyóp jī:

—¿Yeebbút weemdíh nī cádahmi naniít? ā níjíp jī.

⁶⁸Páant ā níj wábh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ā níj jepahap jī:

—Obohjeéhtih, Maá, jwíitdih bífh bohéni ā whican caá. Diosjeéh páantjeh jwí jumát pínah níjíná, ma naáwátjeh jwíitdih ā tái jéihyana caá. ⁶⁹Pánihna, jwíitboó meemdíh jepahnít, ‘Meém túini, Dios wáuh, ā wahní caá’, jwí níj jéihna caá. Pánih jéihnít, meemdíh jwí cádahcan níít, ā níjíp jī.*

⁷⁰Páant ā níjíchah joinít, Jesús jwíitdih nin pah ā níjíp jī:

—Weém yeéb docewáidih wā níwip yuh jī. Obohjeéhtih, bíic níjeéh jumni nemépih pínah ā jumna caá, ā níjíp jī.

⁷¹Páant níjíná, Judas, Simón Iscariote wáuhdih níjíná át chájap tajī. Judas jwíít Jesús ā bohénitjeéh jumna yuhna, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah ā jumap jī.

Jesús úudwá caandíh ī jepahcat

7 ¹Táttimah, Jesús Galilea baácbóó jwíitdih numah jibidih ā bejep jī.

Judea baácdih moón jwí maáta caandíh ī mao yohíhatdih jéihna, Judea baácbóó ā bejhí jwuhcap jī. ²Jwíít judíowá wápchí dahna jwí chájatjidih náhníat yeó jáapna, bahni ā judhdup jī.* ³Pánihna, Jesúsdih ā úudwá nin pah ī níjíp yuh jī:

—Níníh chāócánjeh, Judea baáca bejnit, meemdíh pééhíitdih ma wépatíh ma cháj jéutá. ⁴Ded ā wépatidih jéutíhna, bih jéutcat caá náahap. Pánihna, yoobópdih wépní jumna, jwí míic wáac jwíibíni tútchiboó ma wépatdih jwíjeéh ma jéut jéuwá, Jeñé, ī níjíp jī. ⁵Queéť ā úudwájeh yuhna, ‘Caán Dios wáuh caá’, Jesúsdih ī níj jehah joicáp jī. Páant níj jehah joicán, caandíh páant ī níjíp jī.

⁶Páant ī níjíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā níj naáwáp jī:

—Wā wépatdih cáacwáidih jéutát pínah ā judh jwuhuchah, wā bejcan caá. Yeébbóo fiestadih eníhna, caán tútchina nī enbí jwuhú. ⁷Cáacwá yeebdíh ī íjican caá. Obohjeéhtih, í yéj chájatdih wā naáwáchah joinít, weémboodíh ī íjina caá. ⁸Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ā jumuchah, yeebjéh nī enbí jwuhú. Weém caanná wā bejat pínah ā judh jwuhna caá, ā níjíp jī. ⁹Páant níjínít, Galilea baácbóó jwíitdih ā numah chāwáp jī.

Jesús fiestadih enedih ā bejat

¹⁰Obohjeéhtih, ā úudwá ī bejat táttimah, Jesúsbut Jerusalén tútchina jwíitdih ā numah bejep jī. Pánih bejna, cáacwá ī encampantbit jwí bejep jī.

¹¹Fiesta yeó jáapdih míic wáac jwíibínit, jwí maáta Jesúsdih búdí íť bidip wut yuh jī.

—¿Dee tígaá ā jum? íť níj wábh joyóp wut jī.

* 6.68-69 Mt 16.16; Mr 8.29; Lc 9.20 * 7.2 Lv 23.34; Dt 16.13

¹²Pánihna, cáacwābūt caandíh búdí jenah joinít, ít míc wéhenap wut jí. “Caán túini caá”, biquína níj, “Caán yeejép caá. Cáacwādih yee naóhni caá”, bitaboo ít niijíp wut jí.

¹³Páant niijná yuhna, jwí maátadih úmna, Jesús ded pah ā jumtadih queétjeh ít míc wéhenap wut jí.

¹⁴Í weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioíh mūnā waád juibínit, cáacwādih ā bohénap jí. ¹⁵Páant ā bohénachah, jwí maáta joi wáhi bejnit, nin pah queétjeh ít míc niijíp jí:

—¿Nin bohécanni yuhna, dépanih tiguaá bohéatdih ā túi jéih? ít míc niijíp jí.

¹⁶Páant ít niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā níj naáwáp jí:

—Wā bohéat weemdíh wā naáwát nihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ā naáwát tútat caá. ¹⁷Ded Dios ā weñat pínahdih chājíhni ‘Páant ā bohénachah, ā jéihyatjeh nihcan caá. Yoobópdih Dios naáwát caá’, ā níj jéihbipna caá. ¹⁸Ded ā jenah joyátjeh naóhna, cáacwā caandíh ít weñat pínahdih bidna caá ā chājap. Obohjeéhtih, weemdíh wahniboo weemdíh ā naóh yapaat tútutna caá. Pánih naóh yapana, caandíhjih ní weñat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Páant wā naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdih ā naóhna caá’, ní níj jéihbipna caá.

¹⁹“Moisésji ded pah Dios yeebdíh ā wutatdih át jwúb naóh yapanap wut jí. Obohjeéhtih, bíc níjeh jumni caán ā wutatjidih jepahni wihcan caá. Pánihna, ¿dedé wā chājatjí jīb tiguaá weemdíh ní mao yohíh?” jwí maátadih ā níj úbhh joyóp jí.

²⁰—Meemdíh nemép ā jumna caá. ¿Déhe tiguaá meemdíh mao yohíhni ít jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandíh ít níj úbhh joyóp jí.

²¹—Bíic láa jwí chooát yeó jáapdih yeéb cáacwā ní jéih chājca naáhdih weémboó yeebdíh wā chāj júttup be. Páant wā chāj júttuchah ennit, búdí ní en wáhi bejep be. ²²Jon játih Moisésji nihát neoná weépdih quehli nah yapat chóodih át bóodat túttup wut jí.

Pánihna, nihát neoná weép ní weh jumna, ocho yeó jáap túttimah chooát yeó jáapdih yuhna, ā wutatjí pahjeh níj bóodna caá.* Obohjeéhtih, Moisés ā wutatjí pohba át nihcap wut jí. Jwí nūo Abrahamjidih Dios páant bóodat pínahdih át jwíh wutup wut jí.* Pánihna, caán túttimah, jwí nuowā páant íj chājap wut jí. ²³Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisés ā wutatjidih yap yohíhcan, yeebbút ní wehdih níj bóodat tútutna caá. Páant ní chājna yuhna, ¿dépanihna, chooát yeó jáapdih weémboó wunnidih wā boanachah enna, níj íj? ²⁴Ded pah wā chājatdih túi jéihcan, ‘Caán yeejép ā chājna caá’, ní níjca bojoo. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatdih jéihna, weemdíh yoobópdih ní jenah joyoo, Jesús queétdih ā niijíp jí.

Jesús jeámant ā jūúwátjidih ā naáwát

²⁵Páant ā niijíchah joinít, biquína Jerusalén tútchidih moón nin pah ít míc níj úbhh joyóp jí:

—¿Nin jwí maáta ít mao yohíhni nihcanna ní? ²⁶Wáát en tih. Páantjeh jwí cáth bohéna caá ā chājap. Páant ā bohénachah yuhna, jwí maáta ded pah ít níjcan caá. ‘Cristo, Dios ā wahní caá’, queét ít níjéhna caá. ²⁷Obohjeéhtih, Dios ā wahní Cristo dedmant ā jūúwátjidih ded ā jéihcan ní. Nin Jesús ā jumni tútchidih jwít jwí jéihna caá. Pánihna, Dios ā wahní Cristo nihcanna caá, queét ít míc niijíp jí.

²⁸Jesús Dioíh mūú díttboó queétdih bohénajeh, páant ít míc niijíchah jéihnit, nin pah ā jwúb níj náacáp jí:

—Yeebjéh pohba ‘Caandíh jéihna, ā jumni tútchidihbūt jwí túi jéihna caá’, ní níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, wā jenah joyátjéhjen ninboó jūóhna wā chājcan jí. Wā íj jí weemdíh ā wahap jí. Pánih wahní yeecanni, yoobópdih chājni caá ā jumup. Caandíh ní jéihcan caá. ²⁹Obohjeéhtih, weémboó ā pebhmant jūóhni caandíh wā túi jéihna caá, ā niijíp jí.

* 7.22 Lv 12.3 * 7.22 Gn 17.10 * 7.23 Jn 5.9

³⁰Páant ā niijíchah joinít, jwí maáta caandíh ī tewíhip yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh ī mao yohat pínahdih Dios ā jenah joyát ā judh jwuhchah, caandíh ī jéih teo jwuhcap jī. ³¹Pánihna, dawá Jesúsdi h táí jenah joiná, nin pah ī míc niijíp jī:

—Nin Jesús jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih dawá láa ā chāj jútup be. Dios ā wahni pínah Cristoboó ícaan cháh āta chāj taniít? íPáant tih jūúh? íPáni h chājna, caanjéh Dios ā wahni Cristo nihcan niít? ī niijíp jī.

**Jesúsdi h fariseowā
ī tewat tútíhat**

³²Páant ī niij wéhenachah joinít, fariseowā, sacerdotewā ī maáta bíicdih Dioíh mūúdíh wapnit soldadowādi h Jesúsdi h ī tewat pínah niijná, ít wahap wut yuh jī.

³³Jesús queét cáacwādi h nin pah ā jwúub niijíp jī:

—Daocáni yeó jáap níjeéh wā jum jwúhbi pna caá. Weemdíh wahni pehbboó wā jwúub bejat pínah bahni jeh ā judhna caá. ³⁴Wā jumat pínah pehbboó yeéb ní jéih bejcan niít. Weemdíh bidna yahna, ní jéih bid jwúbican nacaá, ā niijíp jī.

³⁵Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah ī míc níj úúbh joyóp jī:

—Nin páant niijná, ídedboó bejat tútut tígaa ā chāj? yeéb ní jenah joyóchah. íJwí déewā ī bej peétni baácnaboó bejnit, jwí déewā nihcannitdi h ā bohémi naniít? ³⁶Yeéb weemdíh bidna yuhna, ní jéih jwááhcan niít, niijná, ‘Wā bejat pínah pehbboó ní jéih bejcan niít’, niijná, íded pah niij tígaa páant ā níj? ī míc niijíp jī.

**Báadhani mah panihnidih
Jesús ā naáwát**

³⁷Fiesta péeni yeó jáap, chah jwí weñat yeó jáap yoobát ā jumuchah,* Jesús caanjíh nūhni t, tubit ā ñaac níj naáwáp jī:

—Ded taca joótni wā pebh ā jūúwú naáh. Á juyúchah, túí báadhani mahdih caandíh wā wúhbi pna caá. Wā wúhni

pínah mah panihnidih babhna, Diosjeéh ā túí jumbipna caá.* ³⁸Ded weemdíh jepahni pínahdih Dios naáwát di h naóh yapanit nin pah ít níj daacáp tají: ‘Ded weemdíh jepahna, áh caolihmant muj nooj bácat panihni ā jumuchah, wéini t wíih táini dooná di h bitadi h ā wép naóhbi pna caá’, ít níj daacáp tají,* ā niijíp jī.

³⁹Páant niijná, Jesúsdi h jepahnitdi h Túini Espírítu jumna, ded pah ā teo wáacat pínahdih naóhna ā chājap jī. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ā jwúub aab béj jwuhchah, Túini Espírítu ā dei jūóh jwuhcap jī.

**Jesúsdi h judiowā bíic yoobó
ī jenah joicát**

⁴⁰Páant Jesús ā niijíchah joinít, dawá cáacwā nin pah ít míc níj wéhenap wut jī:

—Nin yoobópdih Dios naáwát di h naóh yapani jwí pí páini caal, ít niijíp wut jī.

⁴¹—Nin Cristo jwiít di h túí úbni nacaá, bita ít niijíp wut jī.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ít míc niijíp wut jī:

—Cristo jūóhna, Galilea baácboó áta jumcan tagaa. Nin Jesús caanjíh bóo tígaa. ⁴²Dios naáwát di h naóh yapani nin pah á t níj daacáp tají. ‘Cristo David jumma yoobát ā jumbipna caá.* Pánihna, David ā cáac jumni Belén tútchiboó ā cáac jumbipna caá’, á t níj daacáp tají.* Pánihna, Jesús Belén tútchidih bóo nihcan, Dios ā wahni yoobát nihcan caá, queétjeh í t míc niijíp wut yuh jī.

⁴³Pánihna, queét Jesúsdi h bíic yoobó í t jenah joicáp wut jī. ⁴⁴Biquína Jesúsdi h í t teo nemíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, í jéih teocap jī.

Jesúsdi h jwí maáta ī jepahcat

⁴⁵Sacerdotewā ī maáta, fariseowā bíicdih Jesúsdi h ī tewat tútutnit soldadowā Jesús pebh jumín tji, queétdih wahni t pehbboó í t jwúub bejep wut jī. Í pebhna í jwúub jwúbínachah,

* 7.37 Lv 23.36; Nm 29.35 * 7.37 Jn 4.10-14 * 7.38 Ez 47.1; Zac 14.8 * 7.42 2S 7.12-13; Sal 89.3-4; 132.11-12 * 7.42 Mi 5.2

soldadowādih queét nin pah it niijíp wut jī:

—¿Dépanih tibeé Jesúsdiñ ñi teocan? it niijíp wut jī.

⁴⁶—Caán yoobópdih naóhni beé. Bifh caan pánih wēp naóhni ā wihcan caá, queét soldadowā it niij jephahap wut jī.

⁴⁷Páant ī niij jephahachah joinít, fariseowāboó nin pah it niijíp wut jī:

—¿Yeebdíh caán ā yeenachah, ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijnít beé? ⁴⁸Det jwī maáta Jesúsdiñ jephacan, caandíh ī náahcan caá. Pánihna, jwiítbūt caandíh jwī náahcan caá. ⁴⁹Obohjeéhtih, queét caandíh jephahitboó Moisés ā wutatjidih ī jéihcan caá. Caandíh ī jéihcat jīb jwī fip queétdih peéh chājna, iiguípnā ā yohbipna caá, fariseowā it niijíp wut jī.

⁵⁰Obohjeéhtih, bíc fariseo, Nicodemo wūt jumni, chei Jesúsdiñ wéhenadiñ juibíniji,* páant ī niijíchah joiná, bita caanjíh jumntdih nin pah āt niijíp wut jī:

⁵¹—Jesús yeejép ā chājachah, jwī jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, ded pah ā chājatdih caanjéh ā naóhcah, jwī jéih peéh chājcan caá. Pánih jéihcan yuhna, caandíh jwī peéh chājachah, jwī wutatdihjeh jwíta yap yoh tagaá, āt niijíp wut jī.

⁵²Páant ā niijíchah joinít, queét nin pah caandíh it niij jaiñhup wut jī:

—¿Meembút Galilea baácdih bóo níit, jwiítidih páant ma niij naóhna? Dios naáwátdih meemdíh táí bohéat caá náahap. Pánih bohéna, ‘Galilea baácmant ded Dios naáwátdih naóh yapani átat wihcap tají’, ma niij jéihbipna caá, Nicodemodih it niijíp wut jī.

⁵³Páant niij péanit, íh munnáboó it jwáub bejep wut jī.

Deoh nah jumnih mi yeejatdih Jesús ā yohat

8 ¹Dioíh munnáboó jumntdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiítidih ā numah púuh laab béjep jī. ²Cheibitjeh, jwáub dei jüóhñit, Dioíh muudíhjih muntih jwiítidih ā jwáub numah waadáp jī. Á jwáub juyúchah ennit, nihat cáacwā ā pebhna ī míc wáac juyúp jī. Í

míc wáac juyúchah ennit, caanjíh juibí cháudnit, Jesús queétdih ā bohénap jī, páant muntih.

³Á bohéat tac jumachah, Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowā bícdih deoh nah jumnihdih it ub jüúwáp jī. Pánih ub jüóhñit, Jesús pebh cáacwā cátdíh caántdih ī ub jui ñuhup jī. ⁴Pánih ub jui ñuhñit, Jesúsdiñ nin pah ī niij naáwáp jī:

—Nint mi áa nihcannijih yeejép mi chājachah, jwī enep be. ⁵Dios ā wutatdih Moisésji nin pah āt niij daacáp tají. ‘Det ī áa nihcannitjih yeejép ī chājachah ennit, jee dáhnajih ñi yoh mawaá’, āt niij daacáp tají.* Pánihna, meémboó ¿ded pah tigaá ma niij naóhbi? ī niijíp jī.

⁶Páant niijnít, caandíh naóh yacat túut niijná, Jesúsdiñ mácah ī naáwát túutup yuh jī. Obohjeéhtih, Jesús páant ī niijíchah joinít, páah jéennit, áih téih tíbjíh baácbóó ā daacáp jī. ⁷Páant ā daác jwuhachah, queétdih caandíh úubh joí yójahna ī chājap jī. Páant ī úubh joí yójahachah, Jesús ñah ñuhñit, queétdih nin pah ā niij jephahap jī:

—Ded ñijeeh jumni yeejat wihcanniboó caántdih jee dáhjíh ā jwíih yoh waáwá naáh, ā niijíp jī.

⁸Páant niij péanit, jwáub páah jéennit, ā jwáub daacáp jī, páant muntih. ⁹Páant ā niijíchah joinít, caántdih naóh yacnitboó ī yeej chājatjidih náhnit, chah behnit biquína ī jwáub beedáh bejep jī. Páant ī bejat túttimah, deoh nah jumnih Jesús pebh ñuhñit, caandíh joinít cátdíh queét chénewájeh ī jumup jī. ¹⁰Pánihna, caántdih ub jüóhñitjī ī wihcah enna, jwáub ñah ñuhñit, Jesús caántdih nin pah ā niij úubh joyóp jī:

—¿Deyoob tigaá queét ī bej?

¿Meemdíh peéh chājat túutnit ī wihcan caá? ā niijíp jī.

¹¹—Wihcan caá, Maá, mi niijíp jī.

—Weembút meemdíh wā peéh chājat túutcan níit. Ma jwáub bejeé. Ma jwáub yeej chájca bojóó, páant muntih, Jesús caántdih ā niijíp jī.

* 7.50 Jn 3.1-2 * 8.5 Lv 20.10; Dt 22.22-24

**Jesús baabát panihni
ã jumatdih ã naáwát**

¹²Caántdih naóh péanit, Jesús caanjíh jumntdih nin pah ã jwúub níj naáwáp jī, páant muntih:

—Weemjéh tigaá baabát panihni nin baácdih moondíh wā íp Dios ded pah ã jumatdih wā jéihyana caá. Det weemdíh péenit, dupáát panihpboó bejan, wā ípdih í jéihbipna caá. Pánihna, weemdíh í jepahachah, páantjeh Diosjéh wā túi jumát tóutbipna caá, ã níjíp jī.*

¹³Páant ã níjíchah joinít, fariseowāboó nin pah caandíh í níjíp jī:

—Meém ma túi jumatdih meemjéh naóhna, oboh nih yána caá ma chājap. Páant ma níjíchah, ma naáwát dedé pínah nihcan caá, í níjíp jī.*

¹⁴—Weemjéh dedmant wā jūúwátjidih wā jéihna caá. Wā bejat pínahdihbut wā jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandíh ñi jéihcan caá. Páant weemdíh ‘nih yáni caá’, ñi níjíchah yuhna, ded pah wā jumatdih yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¹⁵Yeéboó ded pah ñi enatdihjeh jenah joinít, cáac ded pah ã jenah joyátdih yoobópdih ñi jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, ‘Caánboó túican caá’, weemdíh ñipí níjána caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwā í jumatdih weémboó wāpí naóhcan caá.

¹⁶Weém bíicjeh pohba nihcan caá cáacdih páant níj naóhni. Wā íp weemdíh wahni bíicdih, páant jwí níj naóhna caá. ‘Nin túini caá. Nin túicanni caá’, níj naóhna, yoobópdih wā naóhna caá. ¹⁷Moisés yeebdíh wātna, nin pah át níj daacáp tajī: ‘Chénewā bíic yoobó í naáwáchah, í níjít yoobópdih caá’, át níj daacáp tajī. ¹⁸Weémboó ded pah wā jumatdih naóhna, weemdíh wahni, wā ípbut bíic yoobó ã naóhna caá. Pánihna, ded pah wā jumatdih chénewā naóhni jwí jumuchah, jwí naáwát yoobópdih caá, Jesús queétdih ã níjíp jī.

¹⁹Páant ã níjíchah joinít, fariseowā nin pah í níj úúbh joyóp jī:

—¿Ma íp dedboó tígaa ã jum? í níjíp jī.

—Weemdíh jéihcan, wā ípdihbut ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh jéihna nihna, wā ípdihbut ñita jéih taga, Jesús queétdih ã níj jepahap jī.

²⁰Páant níj bohéna, Dioíh muúboó cáacwā í wáhni dinerodih í jwejat paihna pebh ã jumap jī. Obohjeéhtih, caandíh í mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã judh jwuhuchah, caandíh tewíhni pínahbut caanjíh jumna yuhna, caandíh í jéih teo jwuhcap jī.

**“Wā bejep pínahna ñi jéih
bejan níit”, Jesús ã níjít**

²¹Pánih bohénajeh, Jesús nin pah ã jwúub níj naáwáp jī:

—Wā jūúwápjiboó wā jwúub bejbipna caá. Páant wā bejat táttimah, weemdíh ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej chājatdih ñi cádahcatjī jīb, wātna, ñiíh caolíh iiguírna bejna, wā bejep pínahboó ñi jéih bejan níit, ã níjíp jī.

²²Páant ã níjíchah joinít, jwí déewā queétdih nin pah í míic níj úúbh joyóp jī:

—“Wā bejep pínahboó yeéb ñi jéih bejan níit”, níjína, ¿caanjéh míic mao wātat táut níit ã chājap? í níjíp jī.

²³Páant í míic níjíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwúub níj naáwáp jī:

—Yeéb nin baácdih moón jumna, Dioíhwā nihcannit í jenah joyát bíic yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant jūóhni jumna, wā íp Dios ã jenah joyát bíic yoobó wā jenah joiná caá. ²⁴Wā íp ã wahni wā jumatdih yeebdíh wā naáwáchah yuhna, ‘Á naáwát yoobópdih nihcan caá’, ñi níjítjī jīb ñi yéejatdih cádahcan, iiguírna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cádahcat peéh, wā níjítjī bíic yoobó yeebdíh ã yapbipna caá, ã níjíp jī.

²⁵—¿Déhe pohba tigaá, meém? í níjíp jī.

—Ded pah wā jwíh naáwátjī pahjeh wā jumna caá. ²⁶Yeéb ñi túi chājatjī jīb Dios ã peéh chājat pínahdih yeebdíh wā naáwát pínah búdí ã judhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni ã naáwát

* 8.12 Mt 5.14; Jn 9.5 * 8.13 Jn 5.31

táutnidihjeh yeebdíh wā naóh yapana caá. Caán ā naáwát táutat yoobópdih caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

²⁷Obohjeéhtih, “Wā íip caá weemdíh wahní”, ā niijíchah joinít, queét ít beh joicáp wut jī. ²⁸Páant í beh joicátdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ā jwáub níj naáwáp jī:

—Weém nihat cáacwā úud jeñédih cruzbo péohnit, í pud dodhbípa caá. Páant í chājachah, ‘Caán Dios ā wahní caá’, ní níj jéihbípa caá. Pánih jéihnit, wā jenah joyátjeh wā chājcatjidihbut ní jéihbípa caá. Wā íip ded pah weemdíh ā bohéátjidihjeh yeebdíh wā naáwátjidihbut ní jéihbípa caá. ²⁹Weemdíh wahnibo wájeéh ā jumna caá. Pánih wahní jumna, ā weñat pínahdihjeh yeó jáap jummat pah wápi chájna caá. Páant wā chājachah, weemdíh ā cádahcan caá, Jesús ā niijíp jī.

³⁰Páant ā niijíchah joiná, “Caán Dios ā wahní Cristo yoobát ā jumna caá”, dawá í níj jenah joyóp jī.

**Dios ā wehdih, yéej chājnitdihbut
Jesús ā naáwát**

³¹Biquína jwí déewā “Caán Dios ā wahní Cristo caá”, níj jenah joinítidih Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Wā naáwátidih cádahcannit, wā bohénit yoobát ní jumna caá. ³²Pánih jumna, yoobópdih ní jéihbípa caá. Yoobópdih jéihnit jumna, watnit panihnit ní jumbípa caá. Pánih jumna, ded yéej chájat jenah joyát ā jéuwáchah yahna, caandíh ní jéih yap yohbípa caá. Yeebdíh watni panihni ā jwáub wihcan níit, queétdih ā niijíp jī.

³³Páant ā niijíchah joinít, queétdih nin pah í níj jepahap jī:

—Jwítboó Abrahamji ā jumená jwí jumna caá. Páant jwí jumchah, ded jwítboodíh watni ā wihcan caá. Páant wihchah yahna, ¿ded pah níj tígaa ‘yeebdíh watni ā jwáub wihcan níit’, ma níj naóh? í niijíp jī.*

³⁴—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Cáacwájeh í yéej chájatdih í jéih

cádashcan caá. Pánihna, queétdih yéej chájat táutni í maáh panihni caá. Pánih yéej chájnit jumna, caandíh teo wáhnit panihnit í jumna caá. ³⁵Ded teo wáhní ā maáh wáuh pah nihcan caá. Bitá caandíh í ubuchah, queétdih teo wáhní ā jumbípa caá. Obohjeéhtih, ā maáh wáuhboó páantjeh ā wáuh ā jumbípa caá. ³⁶Pánihna, weém Dios wáuh jumna, deddih wā watachah, caanbát wā íip wáuh ā jumbípa caá. Páant wā watachah, yéej chájatdih teo wáhní panihni ā jwáub jumcan níit.* ³⁷Yeéb Abrahamji ā jumená ní jummatdih wā jéihna caá. Obohjeéhtih, ā jumená jumna yahna, wā naáwáchah joífcan, weemdíh ní mao yohína caá. ³⁸Wā íipjeéh jumna, wā enatjidih yeebdíh wápi naóhna caá. Obohjeéhtih, ní íip, nemépwā í maáh, yeebdíh ā wutuchah joinít, yeéboó nípi jepahna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁹—Jwí íip yoobát Abraham caá, queét í niijíp jī.

—Abrahamji ā weh yoobát jumna, ded pah ā chájatji bíic yoobó níta cháj tagaá.

⁴⁰Obohjeéhtih, yeebdíh wā íip ā naáwátidih yoobópdih wā naóh yapanachah yahna, yeéboó weemdíh ní mao yohína caá. Abrahamjiboó páant áta chájcan tagaá. ⁴¹Pánihna, ní íip panihni ā chájíhat bíic yoobó mun tígaa yeebbút ní jenah joyóp, Jesús queétdih ā niijíp jī.

—Jwít íip wihcannit pohba jwí nihcan caá. Dios bíicjeh caá jwí íip, queét í niijíp jī.

⁴²—Weém Diosjeéh jumnji nin baácna wā jéuwáp jī. Pánihna, Dios ní íip ā jumchah nihna, yeéb weemdíh ‘jwí úud jeñé’, níta níj oi tagaá. Wā jenah joyátjeh nin baácboó wā dei jéohcan jíí.

Wā íip Dios ninboó weemdíh ā wahachah, wā jéuwáp jī. ⁴³¿Dépanih tígaa wā naáwátidih ní beh joicán? Ní joífcat jíib caandíh ní beh joicán caá.

⁴⁴Ní íipboó yeejéj chájat táutnit í maáh caá. Pánihna, caán ā weñat pínahboodíh nípi chájna caá. Nin baác ā jwíih jumchah, buebut páantjeh cáacwádih

* 8.33 Mt 3.9; Lc 3.8 * 8.36 Gá 5.1,13

mao yohat tũtũni caá. Caán bícmant yeenjeh jumna, yoobópdiĥ ñi jéih naóhcan caá. Pániĥ yeeat buéhna, nih yáaatdihjeh ápi naóhna caá. ⁴⁵Páant yeebdíĥ yeeni ã naáwáchah joinítji weémboó yeebdíĥ yoobópdiĥ wã naáwáchah yuhna, ñi joíhcan caá. ⁴⁶Páant wã naáwáchah, ‘Meém yeejép chãjni caá’, weemdíĥ ñi jéih niijcán caá. Yoobópdiĥ wã naáwáchah yuhna, ðdépanih tigaá ñi joíhcan? ⁴⁷Det Dios wehboó ã naáwátđih ĩ túi joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ã weh nihcannit, ã naáwátđih wã naóh yapanachah yuhna, ñi joíhcan caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Abrahamji jum láa Cristo ã jumát

⁴⁸Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah Jesúsđih ĩ niijíp jĩ:

—‘Meém Samaria baácđih bóo jumna, Diosđih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwĩ niiját yoobópdiĥ caá, ĩ niijíp jĩ.

⁴⁹—Weemdíĥ nemép wiĥcan caá. Obohjeéhtih, wã íp ã wépatjĩh yeebdíĥ wãpi chãj jéutna caá, caandíĥ ñi wéi naáwát pínah niijná. Páant wã chãjachah yuhna, yeébbóo weemdíĥ wéi naóhcanjeh, yeejép ñipí wéhena caá. ⁵⁰Weemdíĥ ñi wéi naáwátđih wã bidcan caá. Obohjeéhtih, cáacwã weemdíĥ ĩ túi weñat pínahđih wã ípboó ã náah yacna caá. Pániĥna, weemdíĥ ĩ náahcatji jíib queétdih ã peéĥ chãjbipna caá.

⁵¹Yoobópdiĥ yeebdíĥ wã naóhna caá. Det wã naáwátđih jepahnit, ĩ wũncan níft, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

⁵²—Bũ báach chah jenah joicánniabeĥ meém ma jumátđih jwĩ jéihna caá. Abrahamji, niĥat Dios naáwátđih naóh yapanitji pah mũntih ĩt wũnũp wũt jĩ. ‘Wã naáwátđih jepahni ã wũncan níft’, niijná ðdépanih tigaá meém páant ma niij? ⁵³¿Jwĩ nũo Abrahamji, Dios naáwátđih naóh yapanitjibut chah wẽpni níft ma jumũp? ¿Ded pohba tigaá meém? páant niij naóhni, queét ĩ niijíp jĩ.

⁵⁴—‘Chah wẽpni caá’, weemjéh wã jéih niijcán caá. Wã ípjuh ‘Caán chah wẽpni caá’, weemdíĥ ã niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwĩ íp’, ñi niijnjeh wã íp ã jumna

caá. ⁵⁵Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, caandíĥ yoobópdiĥ ñi jéihcan caá. Weém caá caandíĥ wã jéihyep. ‘Caandíĥ wã jéihcan caá’, niijná, yeéb ñi niĥat pah yeeni wãta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandíĥ yoobópdiĥ wã jéihna caá. Pániĥ jéihna, ded pah ã naáwáchah, wãpi chãjna caá. ⁵⁶Jwĩ nũo Abrahamji nin baácboó wã dei jũúwát pínahđih jéihnit, ã weñep jĩ. Pániĥna, wã dei jũúwáchah ennit, búdí ã yoób weñep jĩ, Jesús ã niijíp jĩ.

⁵⁷—Páant, meém cincuenta jópchi ma jwĩbí jwuhcan caá. Páant niijná, ¿jon jãtĩĥ bóo Abrahamjĩđih meém ma ennit jĩ? Jesúsđih ĩ niijíp jĩ.

⁵⁸—Yoobópdiĥ yeebdíĥ wã naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wãát jumũp jĩ, Jesús queétdih ã niij jepahap jĩ.

⁵⁹Páant ã niij jepahachah joinít, queétdiĥ jee dáhnadiĥ mũbnit, Jesúsđih ĩ yohĩhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ĩ yohĩhichah, ĩ encat pónih, Jesúsboó Dioĩĥ mũmãmãnt ã bac bejep jĩ.

Jesús jéih encannidih ã booaat

9 ¹Túttimah, jwiitđih Jesús namáboó numah bejna, jéih encannidih jwĩ jwãááp jĩ. ²Caandíĥ enna, Jesúsđih nin pah jwĩ niij mũbĥ joyóp jĩ:

—¿Bohéni, dépanih tigaá nin jáap cáac jumnajeh jéih encanni átãt jumjĩ? ¿Caanjéh yeejép ãt chãjji taniit? ¿Á mánaboó ĩt yéej chãjji taniit? jwĩ niijíp jĩ.

³—Nin ã yéej chãjatji jíib niĥcan caá. Á mánabut ĩ yéej chãjatji jíib niĥcan caá. Obohjeéhtih, pãniĥni ã jumũchah, wã íp ã wépatjĩĥ caandíĥ wã teo wáacbipna caá. Páant wã booaachah ennit, wã íp ã wépatđih cáacwã ĩ túi jéihbipna caá.

⁴Yeó jáap cáacwã ĩih tewatđih ĩ jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei ĩ jéih teocan caá. Pániĥna, bũ caá ã baab jwũĥat panihichah, weemdíĥ wahni ã wũtatđih jwiitđih chãjat ã náahna caá. Túttimah, chei jwĩ teocat pah, caandíĥ jwĩ jéih chãjcan níft. ⁵Pániĥna, nin baácboó wã jum jwũhũchah, baabát panihni cáacwãđih ded pah Dios ã jumátđih wã

* 8.58 Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19

jéihyabipna caá, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.”

⁶Páant niíj péanajeh, baácboó mao mác ā coí jéenanap jī. Pánih coí jéenanit, baácdih wid teo, jéih encanníh quíibnadih ā ñáñap jī. ⁷Pánih ñái péa, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Siloé wūt jumni jéehat júána quíib táñadih ma bejeé, ā niijíp jī. Siloé niijná, jwíih wéheatjīh “Wahni”, niijná ā chājap jī.

Jesús páant ā niijíchah joinít, jéih encanni quíib táñadih ā bejep jī. Pánih quíib táiniiji ennit, áih mæuná át jwúub bejjip taga. ⁸Páant ā jwúub juibínachah, ā chéenwá, caán dinero úúbhniiji ā jumatdih jéihnitbút, ennijeh áih mæuná ā jwúub juibínachah ít enep wút jī. Pánih ennit, queétjeh nin pah ít míc niíj úúbh joyóp wút jī:

—¿Nin dinero ápi úúbhniiji nihcan níit? ít niijíp wút jī.

⁹—Caanjéh tigaá, biquína ít niijíp wút jī.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan páh jígozna caá ā chājap, bitaboó ít niijíp wút jī.

—Caanjéh tigaá, weém, encanniji át niijíp wút jī.

¹⁰—Jéih encanniji jumna yuhna, ¿ded pah tibeé ma nih? bæu ma jéih enat pínahdih, ít niíj úúbh joyóp wút jī.

¹¹—Jesús wūt jumni áih mao mácjīh baácdih wid teonit, wíih quíibnadih áí ñáñap be. Weemdíh ñái péanit, ‘Siloé wūt jumni jéehat júána quíib táñadih ma bejeé’, ā niijíchah joinít, caanná wá bejep be. Pánih quíib táinajeh, wá jéih enep be bæu, queétdih át niijíp wút jī.

¹²—¿Meemdíh pánih chājni deyoob tigaá an jum? ít niijíp wút jī.

—Jaóh jūh. Deh caá an jumupna caá, queétdih át niíj jepahap wút jī.

Jéih encannijidih fariseowá i úúbh joyát

¹³Páant niíj úúbh joí péanit, jéih encannijidih fariseowá maáta pehbhoó ít ub bejep wút jī. ¹⁴Jwiít judfowá jwí chooát yeó jáapdih caán encannijidih

Jesús ā booanap jī. ¹⁵Páant chooát yeó jáapdih ā booanachah jéihnit, caán newédih fariseowá jwuh ít jwúub úúbh joyóp wút jī:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? ít niijíp wút jī.

—Mao mácjīh baácdih wid teonit, wíih quíibnadih áí ñáñap be. Pánih ñái péanit, ā quíib táñat tútuchah joinít, wá bejep be. Pánih quíib táinajeh, wá yoób enep be, queétdih át niijíp wút jī.

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, biquína queét fariseowá nin pah ít niijíp wút jī:

—Caán jwí chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát tútatdih yap yohna, Diofīh yoobát nihcan caá, ít niijíp wút yuh jī.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chājni nihna, páant áta jéih booacan tagaá. Pánihna, caán táini nacaá, ít niijíp wút jī. Páant niijná, queét chénat pah poómp bíic yoobó ít jenah joicáp wút jī. ¹⁷Caán encannijidih queét nin pah ít jwúub niíj úúbh joyóp wút jī, páant muntih:

—Meemdíh míih quíibdih booani Jesúsdih meémboó ¿ded pah ma niíj jenah joí? ít niijíp wút jī.

—Caán yoobópdih Dios naáwát dih naóh yapani nacaá an jumup, queétdih át niíj jepahap wút jī.

¹⁸Pánihna, jwí maáta nin pah ít niíj jenah joyóp wút yuh jī: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, ít niijíp wút jī. Páant niíj jenah joinít, jéih encanniji mánadih ít bid bojop wút jī. ¹⁹Pánih bid bojnít, ā mánadih jwuh nin pah ít niíj úúbh joyóp wút jī:

—¿Nin yoobópdih ñi wúúh níit ā jumup? ¿Bíicmantjeh caán jwíih cáac jumna, jéih encanni nitjī wáát jumup? ít niijíp wút jī.

²⁰—Nin jwí wúúh tigaá. Bíicmant jéih encannijeh ā cáac jumup jī. ²¹Caandíh jéihna yuhna, ded pah bæu ā enatdih, caandíh booanidihbút jwí jéihcan caá. Jwí wúúh wébit nihcan caá.

Caandíh jeh ñi úúbh joyoó. Caanjéh ā jéih naóhna caá, ā mána ít niíj jepahap wút jī.

* 9.5 Mt 5.14; Jn 8.12

²²Ded “Jesús Dios ã wahní Cristo caá”, niijníndih jwí maátaboó jwí mífic wáacat mæudíh íta waadát tæutcan tagaá. Páant í chájat pínahdih jéihna, encanniji mána jwí maátadilh ít éumji tagaá. ²³Pánih éumna, “Caán wébít nihcan caá. Caandíhjih ñi úébh joyoó”, ít níj jepahap wut jí.

²⁴Páant í níj jepahachah joinít, jwí maáta jéih encannijidih ít jwáúb niijíp wut jí:

—Jesús yéejni ã jumadtih jwiítboó jwí jéihna caá. Pánihna, Diosdih wéinit, jwiít dih yoobópdih ma naáwá, caandíh ít niijíp wut jí.

²⁵—Jesús yéejni chájni ã jumadtih wá jéihcan caá. Nindihjih wá jéihna caá. Jéih encanni wá jumap jí. Obohjeéhtih, bæ wá enna caá, queétdih át níj jepahap wut jí.

²⁶—¿Ded pah tí meém ma enat pínahdih caán áf cháj? ít jwáúb níj úébh joyóp wut jí.

²⁷—Caandíhjih tibeé yeebdíh wáát naáwáp be. Páant wá naáwáchah yuhna, weemdíh ñi joíhcan beé. ¿Dedé chájat tæut tigaá wá jwáúb naáwáchah, ñi joíh, páant mantih? ¿Yeebbát áihwá ñi jumíh níit? queétdih át niijíp wut jí.

²⁸—Meém Jesús ã bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiítboó Moisésji ã bohéni caá. ²⁹Dios Moisésdih ã naáwátjidih jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ã jüúwátjidih jwí jéihcan caá, queétdih ít níj jüühñap wut jí.

³⁰—iPáant! Dedmant ã jüúwátjidih ñi jéihcáh yuhna, ¿caán weemdíh enani Dios ã wahní áta nihcan taniit? ³¹Yéejni í úébhchah, Dios ã joicán caá. Caandíh bácah jwiít niht jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wéini, ã wutatdih jepahniboó ã úébhchah, Dios ã joiná caá.* ³²Jon játih nin baác ã jwiíh jumachah, jwiíh cáac jumnajeh, jéih encannidih ded ã enaat doonádih jwí joicán jí. ³³Pánihna, Jesús Dios ã wahní nihcan, weemdíh áta jéih enacan tagaá, queétdih át niijíp wut jí.

³⁴—Biícmantjeh yéejni mat jumap wut jí. ¿Pánih yéejni jumna yuhna,

jwiít dih meém ma bohéih níit? jwí maáta caandíh ít níj jüühñap wut jí. Páant níj péanítjeh, Dioíh mæumánt caandíh ít bacanap wut jí.

Jéih encannit panihnit ded pah í jumat

³⁵Jéih encannijidih í bacaat doonádih Jesús ã joyóp jí. Pánih joinít, jéih encannijidih jwááhnit, caandíh nin pah ã níj úébh joyóp jí:

—¿Meém niht cáacwá úud jenéidih jepahni níit? ã niijíp jí.

³⁶—¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíh jéihna, wá jepahbípa caá, Jesúsdiht ã níj jepahap jí.

³⁷—Caandíh ma enna caá. Weém meemdíh wéheni caanjéh tigaá, Jesús ã niijíp jí.

³⁸—Maá, meemdíh wá jepahna caá, ã níj jepahap jí. Páant niijnájeh, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ã weñep jí.

³⁹Páant ã weñechah ennit, Jesús cáacwáboodíh nin pah ã niijíp jí:

—Ded pah táí chájat, ded pah táí chájcatdihbut cáacwá í jéihyat pínah niijná, nin baácboó wá jüúwáp jí. Wá íp ded pah ã wutatdih jéihcan, jéih encannit panihnit í jumna caá. Det páant í jumadtih jéihnitdih wá íp ded pah ã jumadtih wá bohébiipa caá, jéih ennit panihnit í jumat pínah niijná.

Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Jwiít táí jéihnit caá’, níj jenah joinít dih wá bohécan níit, páantjeh jéih encannit panihnit í jumat pínah niijná, Jesús ã niijíp jí.

⁴⁰Páant ã niijíchah joinít, biquína caan pébh jumnit fariseowá caandíh nin pah í jwáúb níj úébh joyóp jí:

—‘Jéih encannit panihnit’, niijná, ¿jwiít dih níj níit ma chájap? Jesúsdiht í niijíp jí.

⁴¹—Jéih encannit panihnit ñi jumadtih ñi jéihyechah, yeebdíh peéh chájat áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Diosdih jwí táí jéihna caá’, ñi níj jenah joyát jüib, yeebdíh peéh chájat ã

jumbipna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

Ovejawādih en daonít

10¹Táttimah, bíh naáwátjīh, bohéat tét niijná, nin pah Jesús cáacwādih ā niij naáwáp jī: “Yoobópdih yeebdīh wā naóhna caá. Ded ovejawādih wáihyat júdu jēcdih waadčanjeh, jēc wihcapmant aáb púud deini, nūmni tigaá ā jumup. ²Obohjeéhtih, wáihyat júdu jēcdihjeh waadníboó áih ovejawādih en daoní yoobát ā jumna caá. ³Ovejawā mínah wáihyat júduđih ā juyáchah, caán jēcdih wapni caandīh ā wāt wūhbirna caá. Páant ā wātachah, queétdih en daoníboó íih wūtna yoobó ā ezechah, áih wéheatdih áih ovejawā ípí beh joiná caá. Pánih beh joinít, queét ājeéh ípí pée bac bejna caá. ⁴Nihat áihwā í bac beedéchah ennit, queétdih ā waóh bejna caá. Pánihna, ā wéheatdih táí beh joiná, caandīh jeh í táí pée bejna caá. ⁵Obohjeéhtih, bíh í jéihca naáhdih ípí pée bejcan caá. Bitá í wéheatdih joiná, úmni, ípí jwei béjna caá”, Jesús ā niijíp jī.

⁶Jesús páant ā niijíchah yuhna, queét ít beh joicáp jī.

Ovejawādih en daonít naáwátđih Jesús ā beh joyáát

⁷Páant í beh joicátđih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ā jwúb niij naáwáp jī: “Yoobópdih yeebdīh wā naóhna caá. Ovejawādih wáihyat júdu jēc panihni tigaá weém wā jumup. ⁸Nihat wā játih jéohnit, nūmni panihnit, cáacwādih ít yee bohénap jī. Queét í wéhenachah yuhna, cáacwā, ovejawā panihnit, queétdih ít joyáh bojop jī. ⁹Weémboó wáihyat júdu jēc panihni caá. Weemdīh jepahnit jēcdih waadní panihnit í jumna caá. Pánihna, queét iiguipna bejnit déejidih wā táí ubna caá. Ovejawā úmcanjeh, íih wáihyat júdumant jumnitji wáica naáhwā jeémédih bac bejnit, jwúb waadní, ípí táí jumna caá. Pánihat pah, wíih cáacwāboó wájeéh

jumna, ípí úmcanjeh, wáica naáhwā panihnit, ded pah í náahatdih í bíbohna caá.

¹⁰“Queét nūmniťboó ovejawā panihnit Dioh cáacwādih mao yohodih í jéohna caá. Obohjeéhtih, búdí wēnit, yeó jáap jummat pah wájeéh í táí jummat pínah niijná, weémboó queét ovejawā panihnitdih bididih wā jūwúp jī.

¹¹Weémboó ovejawā panihnitdih táí en daoní wā jumna caá. Ded ovejawādih táí en daoní caandīh í mao yohat dée tobohat ā jumuchah yuhna, áih ovejawādih ápí en daó cádahcan caá. Pánihat dée pah queét iiguipna bejnit déejidih wā táí ubat tét niijná, weémboó cáacwādih wā wun wūhbirna caá. ¹²Obohjeéhtih, ā maáih ovejawādih en daoníboó yoobópdih ā táí en daocán caá. Áihwā nihcah, jió ovejawādih jeémédih í jūwúchah enna, teo wāhniťboó ā en daonít ovejawādih ā yoh jwei béjna caá. Á yoh jwei béjat táttimah, jió ovejawādih á tewechah enna, queét í jwei peét bejna caá. ¹³Caán teo wāhniťboó ā jīb chājatdihjeh ā bidna caá. Á maáih ovejawādih oican, queétdih ā táí en daocán caá.

¹⁴⁻¹⁵“Weém ovejawādih táí en daoní panihni tigaá wā jumup. Wā íip weemdīh ā táí jéihna caá. Weembút caandīh wā táí jéihna caá. Páant wā ípdih wā táí jéihyat pah, wíih ovejawā panihnit weemdíťbut í táí jéihna caá. Wā íip weemdīh ā jéihyat pah, weembút queétdih wā táí jéihna caá. Pánih jéihna, wā ípjeéh í táí jummat pínah niijná, queétdih wā wun wūhbirna caá.* ¹⁶Bíh wáihyat júdu díťboó jumnit ovejawā panihnitbut wíihwā í jumbipna caá. Pánih jumnit, wā naáwáchah, queéťbut í joi póbipna caá. Pánih joinít, wíihwā bícdih queéťbut í jumbipna caá.* Pánihna, weemjéh nihah wíihwādih wā táí en daobipna caá.*

¹⁷“Wíihwā Diosjeéh í jummat pínah niijná, queétdih páant wā wun wáhat pínah, wā jwúb boo pud jūwát pínahđihbut jéihnit, wā íip weemdīh ā oina caá. ¹⁸Ded ā náahat pah weemdīh

* 10.14-15 Mt 11.27; Lc 10.22 * 10.16 Ef 2.11-22 * 10.1-16 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20

mao yohni pínah ā wihcan caá. Wā náahat pahjeh weemdíh ī mao yohbipna caá. Pánihna, wā náahat pahbüt wā jwáub boo pud jüóhbična caá. Páant wā íp weemdíh ā chájat tütütüp jī”, Jesús ā niijíp jī.

¹⁹Páant ā niijíchah joinít, queét jwí déewā bíic yoobó it jenah joicáp jī.

²⁰—Caán nemép jumni caá. Pánih jumna, ā túi jenah joicán caá. ¿Dépanih tigaá caandíh jwí jwáub joíh, páant muntih? dawá ī míic niijíp jī.

²¹Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jumni nihna, páant āta niíf naóhcan tagaá. Ded nemép jumni jéih encannijidihbüt āta jéih enacan tagaá. Pánih chájna, nemép jumni nihcan caá, ī míic niijíp jī.

Judfowā ī maáta Jesúsdi h ī náahcat

²²⁻²³Túttimah, mah noój láa, jwiít judfowā Jerusalén tütchidih bíih fiesta jwí jwáub chájap jī. Jon játih Dioíh mūdíh cháj péanit, Diosdi h ī wēi wáhtjidih jwí náhnat yeó jáapna ā jumup jī. Caán yeó jáapnadi h Dioíh mūdíh wáap lap numpboó Salomón ā chájat tütüti coahjidih Jesús ā en jibip jī.

²⁴Caan cóahboó Jesús ā jumuchah enna, jwí maáta caandíh ñuh pénda bojnít, nin pah ī niíf wáub joyóp jī:

—Maatápdih jwiítidih ma túi naóhcan caá. Pánihna, buu jwiítidih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahni Cristo yoobát níit ma jumup? Jesúsdi h ī niijíp jī.

²⁵—Yeebdíh játih wáat naáwáp jī. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdíh ñi joíhcan jī. Wā íp ded pah weemdíh ā wutuchah joinít, ā wēpatjīh wápi chájna caá. Pánih chájna, weém Cristo yoobát wā jumatdi h jüt tígaa wā chájap.

²⁶Páant wā jéutuchah yuhna, bitaíh ovejawá panihnit jumna, weémboodíh ñi joíhcan caá. ²⁷Ovejawá queétdih en daonidih ī túi joyát pahjeh tih, wíihwá weemdíh ī túi joiná caá. Queétdih wā jéihyechah, weemdíh ī túi péena caá.

²⁸Páantjeh Diosjeéh queétdih wā túi jumat tütuchah, iiguírna ī bejcan níit.

Pánihna, queétdih wā túi en dawáchah, bitaboó weemdíh ī jéih déuc wáican níit.

²⁹Wā íp, wíih cáacwádi h weemdíh wúhni, nihatdi h chah wēpni caá ā jumup. Pánih jumna, wíihwádi h ā wapachah, bitaboó caandíh büt ī jéih déuc wáican níit. ³⁰Weém wā ípji h bíic pahjeh jwí jumna caá, Jesús ā niijíp jī.

³¹Páant ā niijíchah joinít, jwí maátaboó caandíh yohat tütüti niijná, jee dáhnadi h í ubup jī. ³²Páant ī chájachah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niíf wáub joyóp jī:

—Wā íp ā wēpatjīh dawá láa yeebdíh wā cháj jéutüp yuh jī. ¿Dedé wā chájatji jíib tígaa weemdíh jee dáhnajīh ñi yohíh? ā niijíp jī.

³³—Dios ā wēpatjīh ma cháj jéutatji jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cáacjeh jumna yuhna, ‘Diosjeh tígaa weém’, ma niíf yee naáwát jíib, meemdíh jee dáhnajīh jwí yoh mawíhna caá, queét ī niíf jepahap jī.*

³⁴—Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tají: ‘Yeéb wā naáwát tütüti di h “weem pánihnit ñi jumna caá”, wā niijíp be’, Dios āt niíf daacát tütüp tají.* ³⁵Páant ā niíf daacátji yoobópdih ā jumatdi h jwiít nihat jwí jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tólihdih jwí jéih niijcán caá. Dios naáwátdih jéihnitdi h ‘Dios panihnit ñi jumna caá’, ā niíf naáwáchah, yoobópdih caá. ³⁶Dios ā náahat pah weemdíh nin baáboó ā wahap jī. Pánihna, ‘Weém Dios wáuh caá’, wā niijíchah joinít, ¿dépanih tígaa weemdíh ‘Jesús Diosdi h yéej naóhna caá ā chájap’, ñipi niij? ³⁷Wā íp ā náahat pah wā chájach bácah, wā bohéátdih ‘Yoobópdih tígaa’, niijcát caá náahap.

³⁸Obohjeéhtih, wā íp ā wēpatjīh wā cháj jéutuchah yuhna, ‘Caán Dios ā wahni Cristo caá’, ñi niíf jenah joicán caá. Páant niíf jenah joicán yuhna, wā cháj jéutatdi h ‘Yoobópdih Dios ā wēpatjīh chájna caá’, niíf jenah joyát caá náahap. Páant niíf jenah joiná, weém wā íp bíicdi h wā jumatdi h ñi túi jéihbična caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁹Páant ā niijíchah joí íijnit, queét chéneji ī tewíhip yuh jī. Obohjeéhtih, ī

* 10.33 Lv 24.16 * 10.34 Sal 82.6

tewíhichah jéihnit, Jesús queétdih ā jwei báb bejep jī.

⁴⁰Pánih bac bejniji Juan cáacwādhī ā daabánapji, Jordán muj conanaáboó jwiítdih ā nūmah chūuh bejep jī, páant muntih. Caanná juibínit, jwiítdih ā nūmah jumup jī.* ⁴¹Dawá cáacwā caanná caandíh enedih ípí juibínap jī. Nin pah queét mícjeh ī niijíp jī:

—Juan Dios ā wēpatjīh chāj júutcan yūhna, ded pah Jesús ā jumat pínahdih ā naáwáchah, yoobópdih tají, ī míic niijíp jī.

⁴²Páant niij jenah joinítji dawá Jesúsdi h ī jepahap jī.

Lázaro

11 ¹⁻²Lázaro, María, Marta queét bíic peihcannit, Betania tútchidih moon tájī. Queét yaádh ī úud Lázaro bíicdih ípí jumup jī.* Caánt María, Jesúh jítchanadih tēi chej jumni macjīh puohnit, míih waó yoócjīh jōp wionih pínah mit jumup tají.* Bíic yeó jáap Lázaro bádí āt wunup wut jī. ³Á wunuchah, yad jeñéna yaádh Jesúsdi h dooná it wahap tají.

—Ma oini bádí wunna beé ā chājap be, Maá, it niij naáwát túttup tají.

⁴Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joinít, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Lázaro wunna yūhna, ā boobipna caá. Wunna, Dios ā wēpat júutat pínahjeh caá. Páant ā wēpatdih júutnit, ā wūúh wā jumatdih, wēpni wā jumatdihbut cáacwādhī ā júutbipna caá, ā niijíp jī.

⁵Lázardih, yad jeñéna yaádhidihbut Jesús bádí ā oyop jī. ⁶Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joiná yūhna, caán yuúrbbit bóo tútchidih Jesús chéne yeó jáap jwiítdih ā nūmah jum jwuhup jī. ⁷Túttimah, Jesús jwiítdih nin pah ā niijíp jī:

—Chóbe Judea baácboó, Lázarowā ī jumni tátchina, jwí jwúub bejjīh, ā niijíp jī.

⁸—Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwí maáta meemdih jee dáhnajīh ī yoh

mawíhip be. ¿Dépanihna buu ma jwúub bejjīh, páant muntih? jwí niijíp jī.

⁹Páant jwí niijíchah joinít, caandíh ī mao jwuhcat pínahdih naóhna, bíih naáwátjīh jwiítdih nin pah ā niij jéihya naáwáp jī:

—Búdí nī jenah joicá bojoó. Bíic yeó jáapdih doce horajeh caá ā baabáp. Páant ā baabáchah, jwí táí enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwí buugcán caá. ¹⁰Chei jibna, baabcáh, jwírpí buugná caá, Jesús ā niijíp jī.

Páant niijná, nin pah niijná āt chājap jī: “Buu wā íp ded pah ā chājat túttatdih wā chāj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ā chājat túttat judh jwuhchah, weemdíh ī jéih mao jwuhcan caá”, niijná āt chājap jī.

¹¹Páant niij péanit, jwiítdih nin pah ā jwúub niijíp jī, páant muntih:

—Jwí chéen Lázaro, ũona caá an chājapna caá. Páant ā ũwuchah, weém caandíh wucudih wā juibíbipna caá, jwiítdih ā niijíp jī.

¹²—Caán láa bácah, Maá, ũona, ā táí boobipna caá, jwí niijíp jī.

¹³Páant jwí niij jenah joyóchah yūhna, Jesús “Ūona caá an chājapna caá”, niijná “Mujáh bejna beé”, niijná āt chājap jī.

¹⁴Páant jwí niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús jwiítdih nin pah yoobópdih ā niijíp jī:

—Lázaro jáantjeh ā wunup be. ¹⁵Wā wihchah, caán ā wunuchah, wā wéina caá. Buu bejnit, ded pah wā chājat pínahdih enna, weemdíh chah nī táí jenah joibípnā caá. Pánihna, chóbe tí bácah, caandíh ī yohopjina enedih jwi bejjīh, ā niijíp jī.

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwí niijní, nin pah jwiítdih ā niijíp jī:

—Chóbe jwiítbut ájeéh jwí en péejīh. Caandíh maona, jwiítdihbut ī mawa naáh, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, bíicdih jwí bejep jī.

Jesús cáacwādhī jwúub booní ā jumat

¹⁷Jwiít Jesúsjeéh Betania tútchina jwí juibíat pínah játih, Lázaroíh bácahjidi h

* 10.40 Jn 1.28 * 11.1-2 Lc 10.38-39 * 11.1-2 Jn 12.3

jeé íitboó ítát yohop tají. Bícǵih bóo téihya yeó jáap játih átát wunap tají. ¹⁸Betania tútchi Jerusalén tútchi pebhjeh, bíic hora tacdih bejat ā jumap jī. ¹⁹Páant pebhjeh ā jumuchah, dawá jwí déewā María, Marta í úddih í jǵahat yayáat túut niijná, í pebhna ít juibínap tají. ²⁰Jwí juibíat doonádhí joinít, mummánt bac jüóhñit, Marta Jesúsdiñ jwááádhí mi juyáp jī. Obohjeéhtih, yad jupü müú díitboó mit jum jwuhap tají.

²¹Pánihna, Jesúsdiñ jwááhñit, Marta nin pah caandíh mi niijíp jī: —Maá, ninboó meém ma jumuchah, wá úud áta wuncan tagaá. ²²Obohjeéhtih, ded pah ma úábáchah, Dios ā jepahat pínahdih weém wá jéihna caá, mi niijíp jī.

²³—Ma úud ā boo pud jüóhñipna caá, Jesús ā niijíp jī.

²⁴—Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihat cáacwā í boo pud jüóhñi yeó jáapdiñ,* wá úudbut ā jwúub boo pud jüúwát pínahdih wá jéihna caá, mi niijíp jī.

²⁵—Weemjéh wunnidih wá jéih jwúub booana caá. Ded weemdíh jepahni wunna yuhna, ā jwúub boo pud jüóhñipna caá.

²⁶Ded báadhñibut weemdíh jepahni, iiguípna ā bejan niít. ¿Caandíh ma jenah jói niít? Martadiñ Jesús ā niijíp jī.*

²⁷—Maá, meém Cristo Dios wúuh ma jumatdih wá túi jéihna caá. Nin baácboó meemdíh ā wahatjidihbut wá jéihna caá, Marta mi niíj jepahap jī.

Jesús ā juñát

²⁸Páant Marta caandíh niíj péanit, Mariadiñ naáwádhí mi jwúub bejep jī. Pánih jwúub bejnit, mi jwandih mit juibí jéyé naáwáp wut jī.

—Bohéni át jui tábeé. ‘Mi jüúwú naáh’, meemdíh ā niijná beé, mit niijíp wut jī.

²⁹Páant mi niijíchah joinít, María waícanjeh Jesúsdiñ jwááádhí mit bac jüúwáp tají. ³⁰Marta mi jwúub bejat túttimah, tútchiboó waadcán, caanjíhjah jwí páñap jī. ³¹Jwí déewā, Mariajeéh jumnit, wēpép mi bac bejatdih ennit, “Mi úuddih yohopjiboó juñádhí bejna caá mi

chájap”, ít niíj jenah joyóp tají. Páant niíj jenah joinít, caántdih ít péé jüúwáp tají.

³²Jwí pebhna jwinít, Jesúsdiñ enna, ā pebh María baácboó mi páah yoh nájap jī. Pánih páah yoh nájnit, caandíh nin pah mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wá úud áta wuncan tagaá, mi niíj jüú naáwáp jī.

³³Páant mi jüú naáwáchah ennit, mijeéh péenit jwí déewā í juñátdihbut ennit, Jesús búdí ā jǵahap jī. ³⁴Pánih jǵahñit, Jesús queétdih nin pah ā niíj úábh joyóp jī:

—¿Dee tǵbeé caandíh ní yoh? ā niijíp jī.

—Maá, caandíh jwí yohopjiboó ma en jüúwá, í niíj jepahap jī.

³⁵Pánih jǵahñit, Jesúsbut ā juñáp jī.

³⁶Páant Jesús ā juñáchah ennit, mijeéh péenit jwí déewā nin pah queétjeh í míc niijíp jī:

—Jesús Lázarodih búdí át oi tagaá, í míc niijíp jī.

³⁷Obohjeéhtih, bita caanjíh jumnit nin pah queétjeh í míc niijíp jī:

—¿Dépanih tígáá jéih encannidih ā jéih booana yuhna, Lázaroji ā wunat pínah játih, caandíh át jéih booaji caá? í niijíp jī.

Lázaro í yohnjidih Jesús ā booaat

³⁸Páant í niíj míc wéheat pónih, Jesús búdí ā jwúub jǵahachah, Lázarodih í yohopjiboó jwítdih í numah juibínap jī. Caán fítdih búdí jee dájhíh ít nemep tají.

³⁹Páant í nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—Can jeé júdudih ní pütú dodhdoó, ā niijíp jī.

—Maá, bícǵih bóo téihya yeó jáap játih ā wunuchah, jwí yohop be. Pánihna, buú áih báach an wíjina nacaá buca, Marta mi niijíp jī.

⁴⁰—Wá naáwátjidih ma túi náhninaá. Dios ā wēpatdih ma enat pínahdih meemdíh wáat naóhna beé, caántdih ā niijíp jī.

⁴¹Páant caántdih ā niíj péanachah, queét jeé júdudih í pütú dodhdop jī. Í

* 11.24 Dn 12.2 * 11.25-26 Ro 6.4-5; Col 2.12; 3.1

pütá dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah á niŷ úábúp jī:

—Weemdih ma joyátji túina caá, Paá.

⁴²Wá úábát pah ma joyátdih wá jéihna caá. Pánihna, weemdih ma wahatjidih nit jumnit í jéihyat pínah niijná, bæu meemdih páant wá niŷ úábhna caá, Jesús á niijíp jī.

⁴³Páant niŷ úábh péanit, Jesús nin pah á niŷ wēp ejej jī:

—ÍLázaro, ma bac jūúwá! á niijíp jī.

⁴⁴Páant páant á niŷ ejechahjeh, Lázaro í yohniji yuhna, jeé ítmant á bac jūúwúp jī. Pánih bac jūóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbut yégueh chóo tópjih í pinatji pahjeh á duo bác jūúwúp jī.

Páant á bac jūúwúchah, Jesús queétdih nin pah á niijíp jī:

—Caandih ní pinatji yégueh chóo tópnadih ní wataá, á niijíp jī. Páant á niijíchah joinít, í pinatji tópnadih Lázarodih í watap jī.

Jesúsdih í tewat pínahdih í míic wéheat

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵Páant Lázarodih á boanachah ennit, María pebh junítji dawá jwí déewá, Jesúsdih í jepahap jī.

⁴⁶Obohjeéhtih, biqúina jepahcannitboó fariseowá pebhna juibínit, ded pah Jesús á chājatjidih ít naáwáp wut jī.

⁴⁷⁻⁴⁸Pánihna, sacerdotewá í maáta, fariseowá, bita jwí maáta bícdih míic wáacnit, queétjeh nin pah ít niŷ míic wéhenap wut jī:

—Jesús dawá láa Dios á wēpatjih á chāj jéutna caá. Pánihna, ‘Páant ma chāca bojoó’, jwí niijcáh, nihat cáacwá ájeeh í bejbipna caá. Páant dawá bícdih í jumuchah ennit, Jesúsdih maáh í waadáat pínahdih jenah joinít, Romadih moón í maáta ‘Jwiítdih yohna caá í chājap’, niijnít, jwiít judíowáboodih í peéh chājbipna caá. Pánih peéh chājnit, Dioh mæúdh í yohat pínah niijná, íih soldadowádh í wahbipna caá. Jwíih baácdihbut í dúuc wáibipna caá. Pánihna, í bæu ded pah tigaá jwí chājbi? ít míic niijíp wut jī.

⁴⁹Páant í niijíchah yuhna, bíic íjeéh jumni, caán jópchidih sacerdotewá í

maáh yoobát Caifás wut jumni, queétdih nin pah át niŷ naáwáp wut jī:

—Wá déewáá, weemdih ní joi jwáhuá.

Páant niŷ míic wéheha, yeéb ní táí jéihcan caá. ⁵⁰Nihat jwiít judíowá jwí táí jummat pínahdih bíic cáac á wun wáhuachah, á táibipna caá. Á wun wáhcach, jwiít nihatdih Romadih moón í maáta í yoh beedábiipna caá. Caandih yeéb ní táí beh joi jwáhcach caá, Caifás át niijíp wut jī.

⁵¹Páant niŷ naóhna, á jenah joyátjeh niijná át chājcap wut jī. Sacerdotewá í maáh yoobát á jumuchah, jwí déewá í táí jummat pínah niijná, Jesús á wun wáhat pínahdih Diosboó Caifásdih át naáwát túutap wut jī. ⁵²Obohjeéhtih, pánih wænna, jwiít judíowádhjeh pohba át wun wáhcap tají. Nihat baácdih moón Dios á weh pínah bíic weh pah jwí jummat pínah niijná, jwí yéejat júb Jesús át wun wáhcup tají. ⁵³Páant Caifás á niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsdih ded pah tigaá jwí mao yohbi?” queét ít niŷ míic wéhe jwíhip tají.

⁵⁴Pánihna, caandih í mao yohíhatdih jéihnit, Jesús dahwani tútchinadih jibidih á bejhcup jī. Tútchi wihcapboó bejnit, caán pehbít Efraín wut jumni bainí tútchibitna jwiítdih á numah juibínap jī. Pánih juibínit, caanjíh jwí jum jwúhup jī.

⁵⁵Caán láa jwiít judíowá jwíí wéini Pascua yeó jáapna pínah bahniyeh á judhdup jī. Moisés á naóh yapaatji pah, Diosdih jwí weñat pínah játih táí míic ámohat ápi náahap jī, Dios á enechah, yéejat wihcannit jwí jummat pínah niijná. Pánihna, caandih chājat túut niijná, dawá jwí déewá nihat tútchinadih moón Jerusalén tútchina ít aab béjep tají.

⁵⁶Caán tútchina juibínit, queét Jesúsdih bidna ítih chājap ta yuh jī. Pánih bidna, Dioh mæúdh jumnit, queétjeh nin pah ít niŷ míic wéhenap wut jī:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedih á júóhca naniít? ní jenah joyóchah, ít niijíp wut jī.

⁵⁷Sacerdotewá í maáta, fariseowábut játih nin pah cáacwádh ítát niŷ wutap wut jī: “Jesús dedboó á jummat doonádh joinít, jwiítdih ní naáwá”, ítát niijíp wut

jī. Caandíh tewat tútut niijná, páant ít niijp wat jī.

Jesúh jítchanadih

María miíh chej jumnijih mi puhwat
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap ā judhdūchah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiítidih ā nūmah jwáub juibínap jī. Caanná juibínit, Lázaro wunniji, Jesús ā booníh munná jwí juibínap jī. ²Páant jwí juibínachah, jwí jeémát pínahdih í chāj wūhup jī. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiít biícidih jeémát cáagat naadíh jwí laj púuda bojop jī. Páant jwí laj púuda bojochah, Marta jwiítidih jeémát mi cáagap jī. ³Mariaboó nardo wút jumni chej jumni quíftidih, biíc kilo tac yoób ub jūóhnit, Jesúh jítchanadih mi puhwup jī. Puhnit, miíh waó yoócjih mi jōp wiwip jī. ⁴Páant mi puhwat túttimah, caán nihat muú ā tūi chej jum chéyah bejep jī. ⁴Páant mi chājachah ennit, jwiít biícidih jumni Judas Iscariote wút jumniboó, Jesúsdih enhcannitdih duó wáini pínah, nin pah ā niijp jī:

⁵—¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yuhna, mit jíib chāj wūhcan? Caandíh jíib chājna nihna, biíc jōpchi tewat pah bóo mita jíib teo tagaá. Pánihna, caán dinerojih moh yéejnitdih jwíta jéih teo wáac tagaá, ā niijp jī.

⁶Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnitdih teo waaqufhcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yáana, páant át niijp jī. Caán jwíih dinerodih en daoní jumna yuhna, biquí láana ápi nūmup tajī.

⁷Páant ā niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niijp jī:

—Caántdih páant ma niijcá bojoó. Mí ámohniji chej jumnijih wíih bácahdih í yohat pínah játih náanat dée pah weemdíh páant mi puohna caá. ⁸Moh yéejnitboó páantjeh níjeéh í jumbipna caá. Páant í jumuchah, débólih wūhíhna, queétdih ní jéih wāhna caá. ⁸Obohjeéhtih, weémboó níjeéh maatápdih wā jumcan níit, ā niijp jī.

Sacerdotewā í maáta

Lázarodihbut í mao yohíhat

⁹Jesús biícidih Betania tútchiboó jwí jumuchah, dawá jwí déewā caandíh enedih ít jūúwúp tajī. Obohjeéhtih, caandíhjuh pohba nihcan, ā booniji Lázarodihbut enedih jūóhna ít chājap tajī. ¹⁰Páant enedih í juibínachah jéihnit, sacerdotewā í maáta Lázarodihbut ít mao yohíhip jī. ¹¹Lázaro wunnijidih ā booaat doonádih joinít, dawá jwí déewā Jesúsdih ít jepahap tajī. Pánih jepahnit, sacerdotewā í bohéatboodíh ít cádahap tajī. Páant í cádahachah ennit, sacerdotewā í maátaboó íj yapnit, Lázarodihbut ítih mao yohíhip ta yuh jī.

Jesúswā Jerusaléna í waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹²Jwí juibíni daanimant bóo yeó jáapdíh dawá cáacwā Jerusalén tútchina juibínitji jwí juibífat pínah doonádih ítát joyóp tajī. ¹³Pánih joinítji táam néonadih bóodnit, Jesúsdih í ub jwááh dei jūúwúp jī. Pánih jwááh dei jūóhnit, nin pah í níj wéi náacáp jī:

—íDiosdíh jwí wéi naóh jíih! íHosana, nin Dios ā wahni jwiít judíowādih teo wáacni pínah ā tūi jummu naáh! íNin jwí Maáh yoobát tigaá! queéé í níj wéi náacáp jī."

¹⁴Burrodih bid junít, Jesús caanjíh ā chúudup jī. Pánih chúudna, Dios naáwátidih naóh yapaniji ā daacátji pahjeh ā yapap jī.

¹⁵"Jerusalén tútchidih moón, ní úmca bojoó. Eneé, ní Maáh burro wūhíhjih chúudnit, ā jūóhna caá", át níj daacáp tajī. (Zac 9.9)

¹⁶Obohjeéhtih, 'Caán ā daacátji Jesúsdih niijná caá át chājap', jwiít ā bohénit jwí níj jéih jwūhcap jī. Pánih jéihcan yuhna, jeáboó Jesús ā pūuh laab béjat túttimah, ā daacátjidih náhninit, jwí beh joyóp jī. Pánih beh joinít, "Dios naáwátidih ā daacátji biíc yoobó Jesúsdih ā yapap jī", níj jenah joinít, jwí yoób jéihyep jī.

¹⁷Jesús ā ezechah, Lázaroíh bácahdih í yohatji ítmant báadhni ā bac jūúwúchah

* 12.3 Lc 7.37-38 * 12.8 Dt 15.11 * 12.13 Sal 118.25-26

ennitjiboó bitadih it naáwáp tají. ¹⁸Caán doonádih joinítj dawá cáacwá Jesúsdi h̄ jwāáh jūúwáp jī. ¹⁹Páant dawá í bejchah ennit, fariseowā queétjeh nin pah it m̄íc niijjíp w̄t jī:

—iEneé buca! Nihat Jesúshwā m̄ícjeh buu jumna caá í ch̄jap. Queétdih jwī naáwáchah yuhna, í joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwī jéih chāwácan caá, it m̄íc niijjíp w̄t jī.

Biquína griegowā Jesúsdi h̄ bidat

²⁰Fiesta yeó jáapnadih Diosdi h̄ weñedih jūóhñitjééh, biquína griegowāb̄t it juyúp tají. ²¹Pánih joinít, jwiyééh jumni Felipe pebhna queét it juyúp tají. Felipeboó Galilea baácđih jumni Betsaida w̄t jumni táthđidih bóo ā jumup jī. Caan pébh joinít, nin pah caandíh it niijjíp w̄t jī:

—Jwiít Jesúsdi h̄ jwī eníhna caá, it niijjíp w̄t jī.

²²Páant í niijíchah joinít, Felipe Andrésdi h̄ naáwádih āt bejep w̄t jī. Queét chénat pah Jesúsdi h̄ naáwádih í juyúp jī. ²³Páant í naáwáchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Weém nihat cáacwā úud jené wā wunat pínah, wā boo pud jūúwát pínah, jeáboo wā jwúub bejat pínahbut bahñijeh ā jđhna caá. ²⁴Nin naáwátjij yeebđih wā bohébična caá. Pácahi tíbđih jwī momat táttimah, áih japih bóo chóo ā moopáh bejna caá. Páant ā moopóchah, áih dítmant bóo tíb āpí chíh jūóhna caá. Pánih chíh, behna, dawá ā quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíb moópcan, āta chíhican tagaá. Chíhican, caanjééh āta jum tagaá. Pánihat pah, weémboó wunna, wā boo pud jūúwát táttimah, dawá cáacwádih Diosjeéh wā táí jumat túutbična caá. Obohjeéhtih, wuncan, weemjéh wāta jum tagaá. ²⁵Det í weñat pínahđihjeh jenah joiná, Dios ā weñat pínahboodíh ch̄h̄ijcan, iiguápn̄a í bejbična caá. Obohjeéhtih, det í weñat pínahđih joyáh bojnit, Diosdi h̄ táí jepahna, páantjeh ájeéh í táí jumbična caá. ²⁶Det weemđih teo w̄hñit jumíhna, wā naáwátđih táí joyát caá náahap.

Pánih ch̄ajna, queétdih wājeéh í jumbična caá. Pánihna, queét weemđih teo w̄hñitđih búdí oina, wā ípbut ájeéh ā táí jumat túutbična caá, Jesús ā niijjíp jī.

Jesús ā wunat pínahđih ā naáwát

²⁷“Buu búdí wā jígahna caá. Ľwā ípđih ded pah tigaá wā niijbí? ‘Paá, weemđih yeejép ā yapca bojo naáh’, Ľwāta niij tániít? Caandíh páant wā niij úúbhcan caá. Yeejép yapnit, wunat túut niijná, nin baácboo wā jūúwáp jī. Pánihna, buu weemđih chah yeejép buwat ā jumbična caá. ²⁸Paá, buu ded pah wēpn̄i ma jumatđih cáacwádih ma jéihyanaá”, Diosdi h̄ niijjíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, jeámant Dios nin pah āí niijjíp jī:

—Wā wēpatđih queétdih wāát jūutup be. Pánihna, wā jwúub jūutbična caá, páant muntih, ā niijjíp jī.

²⁹Páant ā niijíchah joiná, dawá caanjíh joi n̄hñit, í joí wáhi bejep jī. Pánih joí wáhi bejnit, nin pah í niijjíp jī:

—Énoh niít páant yáani, biquína í niijjíp jī.

—Ángel Jesúsdi h̄ naóhna caá ā ch̄jap, bita í niijjíp jī.

³⁰Queét páant í niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah ā niijjíp jī:

—Jeámant wéheni wíh pínah niican, weém Dios ā wáhi wā jumatđih yeéb n̄i jéihyat pínah niijná, páant āí niijjíp be.

³¹Buu nin baácđih moón yeejép wā í yeej ch̄aj̄at j̄iib wā íp queétdih ā peéh ch̄aj̄bična caá. Queétdih w̄tni nemép wā í maáhdihbut ā yohbična caá.

³²Weemđih cruzboó péoh dodhñit í mawachah, dawá cáacwā wíh wā pínah wā ch̄aj̄bična caá, Jesús ā niijjíp jī.

³³Páant niijná, ded pah ā wunat pínahđih Jesús cáacwádih naóhna āt ch̄aj̄ap tají. ³⁴Páant ā niijíchah joinít, cáacwāboó caandíh nin pah í niij úúbh joyóp jī:

—Dios naáwátđih daácnitj̄i nin pah it niij daacáp tají: ‘Dios ā wáhi Cristo páantjeh ā jumbična caá’, it niij daacáp

* 12.24 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23 * 12.25 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33

tají.* ¿Páant í níj daacáchah, meém nihát cáacwā úud jeñé, Dios ā wahnidih dépanihna pohba cruzboó í péoh dodh mao yohcan níit? ¿Meém Dios ā wahní nihcan níit? Í níijíp jí.

³⁵Páant í níijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā níj jepahap jí:

—Weémboó baabát panihni ded pah wā íip ā jumatdih yeebdíh wā jéihyana caá. Obohjeéhtih, maátcanbitjeh níjeéh wā jumbipna caá. Pánihna, túi jumat túut níjina, yeebdíh wā bohéatjidih ní quíib buudcá bojoó. Ded dupúnapboó jib bejni dedboó ā bejat pínahdih ā en juiacán caá. ³⁶Pánihna, weém baabát panihni wā jumuchah, buu wā bejat pínah játih weemdíh ní jepahaá. Pánih jepahna, baabátboó jumnit panihnit wíihwā ní jumbipna caá, ā níijíp jí.

Páant níj naóh péanit, jwiítidih ā numah bac bejep jí. Pánih bac bejnit, queétdih ā jwei béjep jí.

Judíowá Jesúsdihi í náahcat

³⁷Dawá láa Dios ā wépatjíh Jesús queétdih ā chāj júutuchah yuhna, dawá jwí déewā caandíh í joíhcap jí. ³⁸Dios naáwátidih naóh yapani Isaías ā naáwátji pahjeh queét í chājap jí. Nin pah át níj daacáp tají:

“Maá, ma naáwátidih wā bohénachah yuhna, cáacwā í joíhcan caá. Ma wépatjíh queétdih wā chāj júutuchah yuhna, ‘Caán naáwát yoobópdihi nihcan caá’, í níj jenah joiná caá”, Isaías át níj daacáp tají. (Is 53.1)

³⁹Páant í joíhcat ennit, Dios queétdih ā jéihyat túutcan caá. Caandíhbut Isaías nin pah át níj daacáp tají:

⁴⁰“Jéih encannit panihnit Dios queétdih át chājap wut jí. Pánih chājnit, ā naáwátidih queétdih át jéihyat túutcap wut jí. Pánihna, ā wépatjíh júutadidih enna yuhna, í beh encan caá. Á bohéatidih joiná yuhna, í beh joicán caá. Á bohéatidih jéihna nihna, í yéej chājatidih íta cádahji tagaá. Páant í

cádahachah, queétdih Dios āta túi úbji tagaá”, Isaías át níj daacáp tají. (Is 6.10)

⁴¹Páant níj daacna, Isaías Cristo ā wépat, búdí ā yeh iigátidihbut enniiji jumna, ded pah Cristo ā yapat pínahdih naóh daacna át chājap wut jí.

⁴²Obohjeéhtih, dawá cáacwā, biquína jwí maátatub “Caán Dios ā wahní Cristo yoobát caá”, Jesúsdihi í níj jenah joyóp tají. Páant níj jenah joiná yuhna, queét fariseowádihi úumna, bita “Jesúsjeéh wā waadáp be”, í níj naáwíhcap wut jí. Páant í naáwáchah nihna, jwí míic wáacat muná fariseowáboó queétdih íta waadát túutjican tagaá. ⁴³Queétdih Dios ā wéi naáwátidih náahna yuhna, cáacwáboó í weñatdih chah í bidip wut jí. Pánihna, queét “Weém Jesúsíh caá”, bitadih í níj naáwíhcap wut jí.

Jesús ā naáwátidih í joíhcat jíib peéh chājat ā jumat

⁴⁴Túttimah, Jesús cáacwádihi nin pah túbit ā níj íaac naáwáp jí: “Ded weemdíh jepahni weemdíhjah pohba jepahna ā chājcan caá. Weemdíh wahnidihbut ā jepahna caá. ⁴⁵Ded weemdíh enni weemdíh wahnidihbut ā enna caá. ⁴⁶Ded dupúnapboó jumniiji, weemdíh jepahna, baabát panihipboó ā jwíub jumat pínah níjina, weém baabát panihni nin baacboó wā jéuwúp jí. ⁴⁷Obohjeéhtih, ded wā naáwátidih joiná yuhna, ā jepahcah, weémboó wā peéh chājcan níit. Nin baácidih moón weemdíh jepahcannitdih peéh chājadih júóhna wā chājcan jí. Obohjeéhtih, iiguipna bejnit déedih túi úbat túut níjina, wā jéuwúp jí. ⁴⁸Ded weemdíh náahcanni, wā naáwátidihbut joíhcannidih peéh chājat ā jumbipna caá. Wā naáwátidih í joíhcatjí jíib péeni yeó jáapdihi wā íipboó queétdih ā peéh chājipna caá. ⁴⁹Weém wā jenah joyátjeh yeebdíh naóhna wā chājcan caá. Wā íip weemdíh wahniboó ded pah wā naáwát pínahdih ā naáwát túutna caá. Pánihna, wā naáwátboó ā naáwátjeh tígaa. ⁵⁰Ded ā naáwátidih joí waadána, wā íipjeéh páantjeh ā túi jumbipna caá.

* 12.34 Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

Pánihna, wā íp ā naáwát t́t́tatdihjeh tigaá, yeebđh wā naáwáp”, Jesús queétdih ā niijíp j́.

Jesús ā bohénit́h j́t́chanadih ā chocat

13 ¹Pascua yeó jáapna pínah játihbit, Jesús nin baácdih cádahnit, ā íp pehbboó ā bejat pínah bahni ā júhdatdih átát jéihyep taj́. Áihwá nin baácdih moondíh búdí oina, queétdih ā oi cádahcap j́. Pánihna, ā oyatdih júatna, áihwádhíh ā wun wúhup j́.

²Caan chéi Jesús jwítđih ā numah jeéméchah, Jesúsđih eníhcannitđih ā naáwát pínah niijná, Judas, Simón Iscariote wúhđih neméboó āt waoe dée taj́. ³Dios pebhmant ā júáwátjđih, ā jwúub púuh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep taj́. Á íp caand́h chah maáh ā waadaát pínahdihbut átát jéihyep taj́. ⁴Pánih jéihna, jwíjeéh jeémp lajniji ñah ñuhnit, áih yégueh jih bóo chóodih too d́gnit, jóp wiwat pínah yégueh chóoj́h chúhlit yoób ā chéwep j́. ⁵Chéo péanit, pamapđih mah puoh yacnit, jwíih j́t́chanadih ā choc jwíhip j́. Pánih chocnit, ā chéo búad́hni chóoj́h jwíih j́t́chanadih ā jóp wiwip j́.

⁶Pánihna, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ā jwibínap j́. Áih j́t́chanadih chocat t́t́t ā chájachahjeh, Pedroboó caand́h nin pah ā niijíp j́:

—¿Maá, wíih j́t́chanadih chocodih júóh níit ma chájap? ā niijíp j́.

⁷—Weém butéh yeebđh ded pah wá chocatdih ma jéih jwuhcan yuhna, t́ttimah ma jéihbipna caá, Jesús caand́h ā niijíp j́.

⁸—Obohjeéhtih, wíih j́t́chanadih meemd́h wá chocat t́t́tucan caá, Pedro ā niijíp j́.

—Meemd́h wá chocchah, wíih ma nihcan níit, Jesús caand́h ā niijíp j́.

⁹—Pánihna, Maá, wíih j́t́chanadihjih nihcan, wíih téihyanadih, wíih wao dáhdihbut ma chocoó bácah, Pedro ā niijíp j́.

¹⁰—Ded j́éhna, nihát áih bácahdih ā t́i chocna caá. Caand́h chéne jwúub chocat ā náahcan caá. Áih j́t́chanadihjih chocat caá náahap. Pánihna, yeebboó j́éhnit panihnit ñi j́múchah yuhna, bíic ñijjeéh j́mni j́ehcanni panihni ā yéejatdih cádahcanni ā j́mna caá, Jesús Pedrođih ā niijíp j́.

¹¹Páant niijná, Jesús caand́h eníhcannitđih duó wáini pínahdih jéihnit, jwíitđih páant āt niijíp taj́.

¹²Jwíih j́t́chanadih choc péanit, áih yégueh chóodih jwúub d́onít, ā lajapjina ā jwúub júi lajap j́, páant muntih. Pánih jwúub júi lajnit, nin pah jwíitđih ā níj naáwáp j́:

—¿Butéh yeebđh wá chocatjđih ñi jéih níit? ¹³Yeéb weemd́h ‘Bohéní’, niijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdih níj tigaá ñi chájap. Weém yeebđh bohéni, ñi Maáh yoobát tigaá. ¹⁴Páant yeebđh bohéni, ñi Maáh j́mna yuhna, teo wáhnit ípí chájat pah ñíih j́t́chanadih wá chocna beé. Páant wá chájachah ennitji j́mna, yeebbát níih j́t́chanadih míic chocat caá náahap. ¹⁵Ded pah ñijjeéh j́mnitđih ñi teo wáacat pínahdih butéh wá júutup be. Pánihna, yeebđh ded pah wá chájatji pah yeebbát bíic yoobó ñi chájaa.* ¹⁶Yoobópdih yeebđh wá naóhna caá. Ded teo wáhniboó ā maáh chah nihcan caá. Ded ā wahniboó caand́h wahni chah nihcan caá.* Obohjeéhtih, yeéb chah j́mna yuhna, yeebđh teo wáhníh pah ñíih j́t́chanadih yeebđh wá choc wáhup be. Pánihna, wá chájatjđih ennitji bíic yoobó ñi chájaa. ¹⁷Páant wá watatdih jéihnit, chájna, búdí ñi wéibipna caá.

¹⁸“Obohjeéhtih, yeéb nihatdih páant wá niijcán caá. Det wá ñionitđih wá t́i jéihna caá. Dios naáwátđih naóh yapanit í daacátji bíic yoobó ā yapbipna caá. ‘Wájeéh jeémpnijeh tigaá weemd́h yeejép ā chájipna caá’, ít níj daacáp taj́.* ¹⁹Páant ā chájat pínah játih yeebđh naóhna caá wá chájap, páant ā yapat t́ttimah, ‘Caán Jesús, Dios ā wahni Cristo ta tigaá’, ñi níj jéihyat pínah

* 13.12-15 Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27 * 13.16 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20

* 13.18 Sal 41.9

nijná. ²⁰Nindihbut yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā wahnidih ded tui wēi jwāáhni, weemdíhbut ā tui wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhni, weemdíh wahnijidihbut ā wēi jwāáhna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.*

**Judas ā duó wáyat pínahdih
Jesús ā naáwát**

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹Páant niij péanit, Jesús búdí ā jígahap jī. Pánih jígahnit, jwiítidih nin pah ā niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Biíc ñi cáth jūmni weemdíh enfhcannitdih ā duó wáibipna caá, ā niijíp jī.

²²Páant ā niijíchah joinít, caandíh júutni pínahdih jéihcan, jwiítjeh jwí míc en jáhanap jī. ²³Weém, Jesús búdí ā oiniboó caandíh wā dodh jáah lajap jī.

²⁴Pánihna, Simón Pedro weemdíh áih téihyajíh jenah júutnit, nin pah ā niijíp jī:

—Caandíh ma wábh joí eneé dedna tígaa caandíh duó wáini pínah, weemdíh ā niijíp jī.

²⁵Páant ā niijíchah joinít, weémboó Jesúsdih jwáub dodh jáah lajnit, caandíh nin pah wā niij wábh joyóp jī:

—¿Maá, deddih niij tígaa ma chá? wā niijíp jī.

²⁶—Nin pandih dajnit wā neéh wúhni pínah weemdíh enfhcannitdih ā duó wáibipna caá, weemdíh Jesús ā niij jepahap jī.

Páant niij péanitjeh, pan dahdih daj ub neéhni, Judas, Simón Iscariote wúúhdih ā wúhup jī. ²⁷Páant Jesús ā daj neéh wúhni pandih Judas ā jeéméchah, nemépbóó caandíh yeejéj át chájat tútup tajī. Pánih jéihna, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Ded pah ma chájat pínahdih waícanjeh chájadih ma bejeé, Judasdih ā niijíp jī.

²⁸Páant Judasdih ā niijíchah joiná yuhna, jwiít niihat jwí jéihcap jī. ²⁹Pánih jéihcan, “Judas jwíih dinerodih en daoní ā jumuchah, jwí jeémát pínahdih jib

chájat tútuna, Jesús páant ā niij wahna caá”, biquína it niij jenah joyóp ta yuh jī. Bitaboó “Moh yéejnitdih dinero wáhat tútuna caá át chájav”, it niij jenah joyóp tajī. ³⁰Pánihna, Jesús ā neéh wúhni pandih jeémp péanit, Judas ā bac bejep jī. Páant ā bac bejehchah, chei wáat jumup jī.

Jesús jáap wutatdih ā naáwát

³¹Páant Judas ā bac bejat túttimah, Jesús jwiítidih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Buu láa bácah weém niihat cáacwá úud jeñé wā iip ā wahní wā jumatdih, wā wēpatdihbut cáacwádhí ā jéihyabipna caá. Caán ā wēpatdih weembát queétdih wā jéihyabipna caá. ³²Páant wā iip ā wēpatdih wā jéihyanachah, caán wā wēpatdihbut waicanjeh ā jéihyabipna caá. ³³Yeeb wā weh panihnit, nindihbut wā naáwáchah ñi tui joyoó. Daocánni yeó jáapbitjeh ñijeéh wā jum jwáhbipna caá.

Wā bejat túttimah, weemdíh búdí ñi bidbipna caá. Jwí déewádhí wā niijátji pah yeebdíhbut biíc yoobó niijnít, ‘Wā bejep pínahna yeebboó ñi jéih bejcan caá’, wā niijná caá.* ³⁴Pánihna, jáap wutatdih yeebdíh wā naóhna caá.

Yeebjéh ñi míc oyoó. Yeebdíh wā oyatji pah, yeebjéhbut ñi míc oyoó.* ³⁵Páant ñi míc oyochah ennit, wáihwá ñi jumatdih bita í jéihbipna caá, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

**Pedro ā yeeat pínahdih
Jesús ā naáwát**

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro Jesúsdih nin pah ā niij wábh joyóp jī:

—¿Maá, dedboo tígaa ma bejbi, páant ma niijná? ā niijíp jī.

—Wā bejat pínahna wájeéh ma jéih bej jwáhcana caá. Obohjeéhtih, buu jéih bejcan yuhna, túttimah wá pebhna ma juibíbipna caá, Pedrodih Jesús ā niijíp jī.

³⁷—¿Maá, dépanih tígaa buu majeéh wā jéih bejcan? Weemdíh í mawachah yuhna, meemdíh wā cádahcan niít, Pedro ā niijíp jī.

* 13.20 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16 * 13.33 Jn 7.34 * 13.34 Jn 15.12,17; 1 Jn 3.23; 2 Jn 5

³⁸—Páant niijná, ¿weemdíh wapna, ma wun wáhmni nanít? Obohjeéhtih, yoobópdih weemdíh wá naóhna caá. Mújbai á ewat pínah játih, ‘Caandíh wá jéihcan caá’, bíc peihcanni láa pohba bitadíh ma níj yeebipna caá, Jesús Pedrodíh á niijíp jī.

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni á jumát

14 ¹Táttimah, Jesús jwiítidih nin pah á niijíp jī: “Butéh wá niijátidih náhninit, ní jígahca bojoó. Wá ípdih túi jenah joinít, weemdíhbut bíc yoobó ní túi jenah joyoó. ²Wá íp á jumapboó dawá jumát pínah múná á jumna caá. Pánihna, caanná juibínit, ní jumát pínahdíh ámohodíh wá bejipna caá. Wá naáwát pah bíc yoobó á wihcah, páant yeebdíh wáta níj naóhcan tagaá. ³Yeéb ní jumát pínahdíh túi ámoh péanit, yeebdíh ubudíh wá jwáub dei jüóhbiipna caá, wájeéh ní jumát pínah niijná. ⁴Wá bejat pínah namá panihnidíh ní jéihna caá”, á niijíp jī.

⁵—Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwí jéihcan caá. ¿Ded pah tigaá caán namá panihnidíh jwí jéihbi? Tomás Jesúsdíh á níj wáubh joyóp jī.

⁶—Weemjéh tigaá namá panihni wá jumap, wá íp pebhboó ní juibíat pínah niijná. Weemjéh mun tigaá yoobópdih naóhni. Jeáboó juibínit pínahdíh weemjéh mun tigaá caolíh booani wá jumna caá. Caolíh wá booanit mícjeh wá íp pebhboó páantjeh í jumbiipna caá.* ⁷Weemdíh túi jéihna nihna, wá ípdihbut níta jéih tagaá. Pánihna, buu caandíh ennit panihnit jumna, caandíh ní túi jéihna caá buca, Jesús jwiítidíh á niijíp jī.

⁸Páant á niijíchah joinít, Felipe jwáuh nin pah á niijíp jī:

—Maá, jwí ípdih jwiítidíh ma júutá. Páant bóojeh tigaá jwí eníhip, á niijíp jī.

⁹—¿Felipe, maátápdíh wájeéh jumna yuhna, weemdíh ma túi jéih jwáuhcan níit? Weemdíh enna, wá ípdihbut maát enep be. ‘Jwí ípdíh ma júutá’, niijná, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma níj?

¹⁰Weém wá ípíh chénewá jumna yuhna, bícjeh caá. ¿Páant caán yoobópdíh nihcan caá’, ma níj jenah joyááh? Yeebdíh naóhna, wá jenah joyátíh wápi naóhcan caá. Wá íp á naáwát túutuchahjeh, wá naóhna caá. Pánihna, caán bícdíh jumna, á wépatíh wápi chá jútna caá. ¹¹Weém wá ípíh chénewá jumna yuhna, bícjeh caá. Caán ‘Yoobópdíh tigaá’, níj jenah joyáan, wá íp á wépatíh wá chá jútatjidíh náhninit, bícjeh jwí jumadíh ní jéihbiipna caá. ¹²Yoobópdíh yeebdíh wá naóhna caá. Det weemdíh túi jenah joinít wá chájat pah bíc yoobó í chájbipna caá. Buu wá íp pebhboó jwáub bejna, wá chájat chah pohba wá íp á wépatíh í chájbipna caá. ¹³Weemdíh túi jenah joinít í wáubát pah wá chájbipna caá, wá íp á wépatíh cáacwá í jéihyat pínah niijná. ¹⁴Pánihna, weemdíh jepahnit ní jumuchah, dedé ní wáubát bíc yoobó wá chájbipna caá, Jesús á niijíp jī.*

Túini Espiritu á wahat pínahdíh Jesús á naáwát

¹⁵“Yeéb weemdíh oina, wá wutatdíh ní jepahbiipna caá.* ¹⁶Yeebdíh Túini Espiritu á wahat pínah niijná, wá ípdíh wá wáubbiipna caá, wá wihcah, níjeéh á jumát pínah niijná. Caán Túini Espiritu yeebdíh teo wáacniboó yoobópdíh naóhni jumna, yeó jáap jumát pah níjeéh á jumbiipna caá. ¹⁷Nin baácdíh moón wá ípdíh jéihcannit, caán Túini Espiritudíhbut í jéihcan caá. Pánih jéihcan, caandíh í túi jenah joyáan caá. Obohjeéhtih, caán níjeéh jumni pínahdíh yeébbó ní túi jéihbiipna caá.

¹⁸“Yeebdíh wá éemp bejcan níit. Pánih éemp bejcan, caán Túini Espiritu yeebdíh á juyáchah, weém wá jumát pahjeh muntíh níjeéh á jumbiipna caá. ¹⁹Wá bejat pínah bahniyeh á judhna caá. Páant wá bejat táttimah, nin baácdíh moón weemdíh jepahcannit, weemdíh í jwáub encan níit. Obohjeéhtih, yeébbó weemdíh ní enbiipna caá. Weém jwáub boo pud júóhni wá jumát pah muntíh,

* 14.6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12 * 14.13-14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15 * 14.15 Dt 6.4-9; 11.1

yeebbát jwáub boonit Diosjeéh páantjeh ñi jumbipna caá. ²⁰Jwí wahní Túini Espiritu yeebdíh joinít, wá íp bícdih wá jumadíh yeebdíh á túi jéihyabipna caá. Pániha, wá íp bícdih wá jumát pah muntih, yeéb bícdih wá jumadihbut á jéihyabipna caá. ²¹Ded wá wutatdih jói waadáni weemdíh oini caá. * Weemdíh oinidih wá ípbut á oibipna caá. Weembát caandíh bíc yoobó wá oibipna caá. Páant weemdíh oinidih ded pah wá jumadíh wá túi jéihyabipna caá”, Jesús jwiítidih á niijíp jí.

²²Jwíjeéh jumni bíh Judas, Iscariote nihcanni, Jesúsdih nin pah á niij úbñh joyóp jí:

—¿Maá, dépanihna jwiítidihjeh páant ma jéihyana yuhna, bita meemdíh jepahcannitboodíh ma jéihyabican? á niijíp jí.

²³—Ded weemdíh oini wá naáwátidih á túi jói waadábipna caá. Páant á túi jói waadánachah, wá íp caandíh á oibipna caá. Pánih oina, wá íp bícdih áih caolihdih waadní, ájeéh jwí jumbipna caá. ²⁴Obohjeéhtih, weemdíh oicanniboó wá wutatdih á jepahcan caá. Páant á jepahcah, ájeéh jwí wihcan níít. Butéh ñi joiní weemjéh wá naáwát pohba nihcan caá. Obohjeéhtih, wá íp weemdíh wahnijeh páant á naáwát túttur be.

²⁵“Níjeéh jum jwuhna, páant yeebdíh wáát niij naáwáp be. ²⁶Obohjeéhtih, túttimah wá ípdih wá úbúchah, Túini Espiritudih yeebdíh á wahbipna caá. Pániha, caán Túini Espiritu yeebdíh teo waacni jumna, á túi bohébiipna caá. Pánih bohénit, nihát yeebdíh wá naáwátjidih á náhniabipna caá.

²⁷“Yeebdíh wá túi jumát túttna caá. Weém wá túi jumát pah muntih yeebbát ñi túi jumbipna caá. Wá wuhni túi jumát pah nin baácdih moón í jéih wuhcan caá. Pániha, búdí náhni dahwanit, ñi úmca bojóó. ²⁸“Weém wá bej jwahbipna caá. Obohjeéhtih, níjeéh jumát tútt niijná, wá jwáub dei jüóhbiipna caá, páant muntih’, yeebdíh páant wá niij naáwáchah, níát joiná jíí. Páant wá niijíchah joinít, weemdíh yoobópdih ñi oina nihna, ñita

wéi tagaá. Wá ípboó weém chah wéñi á jumuchah, ájeéh jumnit, chah yeebdíh wá jéih teo wáacbiipna caá. Páant wá chájat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap. ²⁹Weemdíh ded pah á yapat pínahdih yeebdíh wáát naóhna jí, wá niijátji bíc yoobó á yapachah, weemdíh túi jenah joinít ñi jumát pínah niijná.

³⁰“Yeebdíh wá míc wéhe jwuhát pínah bahniitjeh á judhna caá. Waícanjeh, nin baácdih moón í maáh, weemdíh yeeyép chájadih á jüóhbiipna yuh caá. Nemépwá í maáh wéñi jumna yuhna, weemdíh á jéih yap yohcan níít. ³¹Obohjeéhtih, weemdíh wá íp á wutat pahjeh wá chájbiipna caá, nihát cáacwá caandíh wá oyatdih í jéihyat pínah niijná. Ñi ñah ñuhú. Chóbe bejjíh”, Jesús jwiítidih á niijíp yuh jí.

Jesús jiwá iguñh páuj panihni á jumát

15 ¹Páant niijná yuhna, nin pah jwiítidih á jwáub niij bohénap jí, páant muntih: “Weém jiwá iguñh páuj panihni, wá ípboó iguñhadih en daoní panihni, wíh cáacwá iguñh pihna panihnit í jumna caá. ²Quehcanni pihdih iguñhadih en daoní á bóod yohbipna caá. Páant á bóod yohat pah, det weemdíh túi jenah joicannitdih wá íp á yohbipna caá. Ded túi quehni pihboodíh á bóod ámohna caá, dawá á quehat pínah niijná. Páant á chájat pah det wíhwa í náahatdihjeh í chájachah enna, wá íp queétdih á cádahat túttbipna caá, ded pah wá náah yacatboodíh í chájat pínah niijná.

³Yeéboó wá naáwátidih jói jepahnit, bóod ámohni panihnit ñi jumna caá. ⁴Túí bícdih wájeéh ñi jumú. Páant wájeéh ñi jumuchah, weembát yeéb bícdih wá jumbipna caá. Ded iguñh pih áih páujdih túi duuj lájcan, á jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebbát weemdíh túi joicán, wá wépat á wihcah, wá weñat pínahdih ñi jéih chájcan níít.

⁵“Weém jiwá iguñh páuj panihni, yeéboó áih pihna panihnit caá ñi jumup. Ded weemdíh túi joiní wájeéh túí bícdih á jumuchah, weembát ájeéh túí bícdih

wā jum̄bipna caá. Pánih jum̄na, túi quehni pih panihni wā weñat pínahdih ā túi chāj̄bipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh joicánnitboó, wā weñat pínahdih ī jéih joichan níft. ⁶Ded wun̄ jwóhni pihdih ā yohat pah, weemdíh cádahni, wājeéh túi jum̄cannidih wā íp ā yohbipna caá. Pánihna, caán yohni iguíf̄ pihna ā diib téhechah, iguíf̄hadih en daoníboó caán tehni pihnadih wao wáacnit, ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājat pah, weemdíh cádahnitdih Dios peéh chāj̄na, iiguípna ā yohbipna caá.

⁷“Yeéb weemdíh cádahcan, wā naáwát̄dih túi joiná, ded ní náahatdih ní wúbúchah, bíc yoobó wā chāj̄bipna caá. ⁸Wā weñat pínahdih ní chāj̄achah ennit, ‘Queét̄ Jesúsíhwā caá’, bita ī níj̄ jéihbipna caá. Páant níj̄ jéihnit, wā ípdihbut ī wēibipna caá. ⁹Wā íp̄ weemdíh ded pah ā oyat pah muntih weembút̄ yeebdíh bíc yoobó wā oina caá. Páant yeebdíh wā oyatdih ní túi náhninaá. ¹⁰Wā íp̄ weemdíh ded pah ā wutúchah, caandíh jepahna, ā oyatj̄h̄ ájeéh wā túi jum̄na caá. Páant wā chājat pah, weem̄ jwáh yeebdíh ded pah wā wutatdih jepahna, wā oyatj̄h̄ wājeéh ní túi jum̄bipna caá.

¹¹“Páant yeebdíh wā naóhna caá, wājeéh túi jum̄nit, búdí ní weñat pínah níjná. Bainí ní wéican níft. ¹²Nin pah yeebdíh wā níj̄ wutna caá: Yeebdíh wā oyat pahjeh muntih, yeebjéhbút̄ ní míc oyoó.* ¹³Ded ā chéendih búdí oina, caanjéh ā wunat pínah tobohohah yuhna, caandíh ā túi teo wáacbipna caá. ¹⁴Ded pah wā wutatdih jepahna, yeebboó wā chéenwā ní jum̄na caá. ¹⁵Wā chéenwā yoobát̄ ní jum̄uchah, ‘queét̄ wā pebh moonjéh caá’, yeebdíh wā níj̄cán caá. Í maáh ded pah ā chājatdih ā pebh moón ī jéihcan caá. Obohjeéhtih, wā chéenwā ní jum̄uchah, ded pah wā íp̄ ā naáwát̄dih yeebboodíh wáat̄ naóh yapanap̄ jí. ¹⁶Yeéb weemdíh ní níocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh wā níwip̄ jí, wā íp̄íhwā jum̄na, ā wutatdih jepahnit, ní túi chāj̄ cádahcatdih ennit, bitabút̄ Diosdih ī jepahat pínah níjná. Pánih túi

chāj̄ cádahcannit, wíihwā jum̄na, ded pah wā ípdih ní wúbúchah, yeebdíh ā wáh̄bipna caá. ¹⁷Pánihna, nin pah yeebdíh wā jwúb̄ wutna caá: Yeebjéh ní míc oyoó”, Jesús̄ jwiúftdih ā níj̄p̄ jí.

**Jesús̄dih, áihwádihbut
nin baácdih moón ī iiat̄**

¹⁸“Nin baácdih moón yeebdíh ī iináchah, weemdíhbut ī iiat̄jdih ní túi náhninaá. ¹⁹Diosdih jepahcannit ní jum̄uchah nihna, queéjt̄h̄ ī míc oyat pahjeh, yeebdíhbut̄ ita oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wā níonit jum̄na, ded pah queét̄ ī chājat pah bíc yoobó ní chāj̄catdih ennit, yeebdíh ī eníhcan caá.* ²⁰Wíihwā jum̄na, weem̄ cháh ní jum̄can caá’, yeebdíh wā níj̄at̄jdih ní túi náhninaá. Pánih weém̄ nump̄ jum̄na, weemdíh yeejép̄ ī chājat pahjeh yeebdíhbut̄ bíc yoobó ī chāj̄bipna caá. Bitaboó wā bohéat̄dih jepahnit, yeebút̄ queétdih ní bohénachah, ī jepahbipna caá.* ²¹Pánihna, nin baácdih moón weemdíh wahnidih ī jéihcat̄ jíib, yeéb wíihwā ní jum̄uchah ennit, yeebdíhbut̄ yeejép̄ ī chāj̄bipna caá.

²²“Queétdih bohénadih wā jwóhchah, weemdíh ī náahcat̄jí jíib queétdih peéh chājat̄ ita wihcan tagaá. Obohjeéhtih, bun̄ queétdih wā bohéat̄ túttimah, ‘Yeejat̄ jíib weemdíh ā wihcan caá’, queét̄ ī jéih níj̄cán caá. ²³Ded weemdíh eníhcanni wā ípdihbut̄ eníhcanni caá. ²⁴Wā íp̄ ā wēpat̄j̄h̄ cáacwā ī jéih chāj̄ca naáhdih wā chāj̄ júut̄up̄ be. Páant wā chāj̄ júut̄cchah, queétdih yeejat̄ jíib ita wihcan tagaá. Obohjeéhtih, wā chāj̄ júut̄atdih enna yuhna, weemdíh, wā ípdihbut̄ ī eníhcan caá. Páant ī eníhcat̄ jíib, Dios queétdih ā peéh chāj̄bipna caá. ²⁵Pánih eníhcan, Dios naáwát̄dih naóh yapanit̄ ī daacát̄jí bíc yoobó chāj̄na caá ī chāj̄ap̄. ‘Queétdih yeejép̄ wā chāj̄cchah yuhna, weemdíh ī eníhcan caá’, it̄ níj̄ daacáp̄ taj̄i.*

²⁶“Túttimah, wā íp̄jeéh̄ jum̄ni Túini Espiritudih wā wahbipna caá, yeebdíh ā teo wáacat̄ pínah níjná. Yeebdíh yoobóp̄dih naóhni pínah jum̄na, yeebdíh

* 15.12 Jn 13.34; 15.17; 1 Jn 3.23; 2 Jn 5 * 15.18-19 Jn 17.14-18 * 15.20 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 13.16 * 15.25 Sal 35.19; 69.4

ded pah wā jumatdih ā tūi jéihyabipna caá. ²⁷Cáacwádih wā bohé jwíhichah, yeéb wājeéh níat jumap jī. Pánih wājeéh jumnit, ded pah wā chājatdih enniti yeéb jwáh bitadih naáwát caá náahap.

16 ¹“Butéh yeebdíh ded pah ā yapat pínahdih wā naáwáp be, caandíh tūi náhnit, bíc yoobó yeebdíh ā yapachah, weemdíh ní cádahcat pínah níjná. ²Túttimah, wíhwa ní jumap jíib, ní maáta jwí míc wáacat múná ī waadát tútcán níit. Bihí láa ded yeebdíh mao yohna, ‘Dios ā náahat pah chájna caá wā chájap’, ā níj jenah joibípna yuh caá. ³Wā ípdih, weemdíhbut ī jéihcat jíib páant ī chájipna caá. ⁴Pánihna, yeebdíh yeejéj ā yapachah enna, ‘Páant ā yapat pínahdih Jesús jwiítidih ā naáwáp jī’, ní níj náhnibipna caá. Caandíh ní náhnit pínah níjná, buu yeebdíh wā naóhna caá”, Jesús jwiítidih ā níjíp jī.

**Túini Espíritu ded pah
ā teo wáacat pínah**

“Weemdíh ní jwíh pej jum láa weémboó níjeéh jumna, butéh wā bohéatdih yeebdíh wā naóh jwuhcap jī. ⁵Obohjeéhtih, buu weemdíh wah deyani pehbhoó wā jwúub béjat pínah bahnijeh ā judduchah, yeebdíh páant wā naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígáa ma bejbi?’ weemdíh ní níj wábh joicán caá. ⁶Wā púuh laab béjat pínahdih yeebdíh wā naáwáchah, búdí ní jígha caá. ⁷Obohjeéhtih, túbit ní jíghacat pínah níjná, yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Wā púuh laab béjat túttimah, yeebdíh teo wáacni pínah, Túini Espíritudih wā wahachah, chah ní tūi jumbipna caá. Wā púuh laab béjcah, yeebdíh teo wáacni pínahboó āta jūóhcan tagaá. ⁸Wā wahachah, caán dei júiná, nin baácdih moón ī yéejatdih queétdih ā jéihyabipna caá. Ded pah tūi chājat pínahdihbut ā jéihyabipna caá. Yéej chājnitdih ī yéejat jíib Dios ā peéh chājat pínahdihbut caán ā jéihyabipna caá. ⁹Caán Túini Espíritu cáacwádih nin pah ā níj jéihyabipna caá: ‘Jesucristodih ma jepahcat caá ma yéejat’, ā níjibipna caá. ¹⁰Wā íp pehbhoó wā jwúub bejat túttimah, cáacwā weemdíh ī jwúub

encah, Teo Wáacni jwuh queétdih ā bohéipna caá, ded pah ī tūi jumap pínahdih ī jéihyat pínah níjná. ¹¹Nin baácdih moón ī maáh nemépdih Dios ā peéh chājat pínahdih Túini Espíritu ā jéihyabipna caá.

¹²“Búdí caá yeebdíh wā naáwát pínah ā judhdup. Obohjeéhtih, buu caandíh wā naáwáchah, níta beh joicán tagaá.

¹³Páant wā naóhcah yuhna, Túini Espíritubó yeebdíh ā jéihyabipna caá. Caán ā jenah joyátjeh ā naóhcan níit. Obohjeéhtih, wā íp caandíh ā naáwát tútuchah, yeebdíh yoobópdih ā naóh beedáipna caá. Túttimah ded pah ā yapat pínahdihbut ā bohéipna caá. ¹⁴Pánihna, ded pah wā jumatdih ā naáwáchah jointí, yeéboó weemdíh búdí ní wéibipna caá. ¹⁵Wā íp ā jéihyat pah, weembút wā jéihna caá. Páant tígáa ‘Túini Espíritu ded pah wā jumatdih ā jéihyabipna caá’, yeebdíh wā níj naáwáp be.

¹⁶“Bahnitjeh weemdíh ní en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitjeh, weemdíh ní jwúub enbipna caá, páant muntih”, Jesús jwiítidih ā níjíp jī.

**Buu jíghahnit, túttimah wéinit
jwí jumap pínah**

¹⁷Páant ā níjíchah jointí, jwiít biquína nin pah jwí míc níj wábh joyóp jī:

—“Bahnitjeh weemdíh ní en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitjeh, weemdíh ní jwúub enbipna caá, páant muntih’, níjná, ¿ded pah níj tígáa páant ā níj? ‘Wā íp pehbhoó wā jwúub púuh laab béjipna caá’, níjná, ¿ded pah ā chājat pínahdih níj naóh tígáa jwiítidih páant ā níj?

¹⁸“Bahnitjeh’, ‘maátcanjeh’, níjná, ¿ded pah níj tígáa ā chā? Obohjeéhtih, jwí beh joicán caá, jwí míc níjíp jī.

¹⁹Páant níjnit, caandíh jwí wábh joíhatdih jéihna, Jesús nin pah jwiítidih ā níj naáwáp jī:

—“Bahnitjeh weemdíh ní en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitjeh, weemdíh ní jwúub enbipna caá páant muntih’, ¿wā níjátidih beh joicán, wábh joíh níit ní chájap?

²⁰Yoobópdih yeedb́h wā naóhna caá. Wā wunat pínah bahnitb́tjeh ā judhna caá. Pánihna, wā wunuchah enna, búdí nī jūib́pna caá. Obohjeéhtih, weemd́h enlhcannitboó búdí ī wēibpna caá. Yeéboó búdí j́gahnitj́, túttimahbitjeh nī jwúub wēibpna caá. ²¹Nin pah ā jumna caá: Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah ā jumuchah, búdí mi j́gahna caá. Pánih j́gahna yuhna, mi weép jumat túttimah, caántdih ā tabatj́dih náhnican, wébit ā cáac jumuchah ennit, búdí mi wēina caá. ²²Páant mi jumat pah tigaá buu yeé nī j́gahb́pna caá. Túttimah, yeedb́h wā jwúub enechah, yeebbát búdí nī jwúub wēibpna caá. Páant nī weñechah, det yeedb́h ī jéih jwúub j́gahacan níit.

²³“Weemd́h nī jwúub enni yeó jáapdih túi beh joinít jumna, weemd́h nī úbbh joicán níit. Yoobópdih yeedb́h wā naóhna caá. Wíihwā jumna, wā wēpatj́h nī úbbúchah, wā íp yeedb́h ā jepahb́pna caá. ²⁴Játih wā ípdih páant nī úbbh jwuhcap j́. Obohjeéhtih, yeedb́h wā wun wúhat túttimah, wíihwā jumna, páant caand́h nī úbbú. Páant nī úbbúchah, nī úbbátidih ā wúhb́pna caá, búdí nī weñat pínah niijná.*

Jesús yéejatdih yap yohni ā jumat

²⁵“Játih wā jenah joinít naáwátj́hkeh yeedb́h wā bohénachah, nī túi beh joicán beé. Obohjeéhtih, wā boo pud j́úwát túttimah, ded pah jwí íp ā jumatdih túi buocannijeh wā naóhb́pna caá. ²⁶Caán láa wíihwā jumna, wā wēpatj́h yeebjéh wā ípdih nī úbbhb́pna caá. Weéboó níih pínahdih wā jwúub úbbh wúhcan níit. ²⁷Pánihna, wā íp pebhmant jūóhni wā jumuchah ‘Yoobópdih tigaá’, níj jenah joinít, weemd́h nī oyochah ennit, wā ípboó yeedb́hbut ā oibpna caá. Páant ā oyatdih jéihnít, yeebjé caand́h nī úbbhb́pna caá. ²⁸Weém wā íp bíicdih jumni nī nin baácboó wā jūúwáp j́. Pánihna, buu nin baácboó jum jwuhni wā íp pehbboó wā jwúub páuh laab béjb́pna caá”, Jesús jwíitdih ā niijp j́.

²⁹Páant ā niijchah joinít, jwíit caand́h nin pah jwí niijp j́:

—Buu bácah ma jenah joinít naáwátj́hkeh bohécan, buocannijeh jwíitdih ma naóhna caá. ³⁰Pánihna, meém jéih beedáni ma jumatdih buu jwuhna jwí jéihna caá. Ded meemd́h bohéni pínah ā wihcan caá. Páant tigaá Dios pebhmant jūóhni ma jumatdih jwí túi jéihna caá, jwí niijp j́.

³¹—Buu ‘Yoobópdih Dios pebhmant jūóhni tigaá át jumap’, úni níj níit buca? ³²Páant niijnítj́i yuhna, buu cheijeh nihah yeé nīih muunáboó nī jwéi jwúub bejehah, weém bíicjeh wā cháob́pna caá. Obohjeéhtih, bíicjeh pohba wā nihcan níit. Weemd́h nī yoh bejehah yuhna, wā ípboó wájééh ā jumb́pna caá. ³³Páant wā yapat pínah játih yeedb́h naóhna caá wā chájap, j́gahcanjeh nī túi jumap pínah niijná. Nin baácboó nī jum jwuhuchah, Diosdih náhcannit yeedb́h yeejép ī chájb́pna caá. Obohjeéhtih, nin baácđih moón ī yéj chájatdih yap yohni wā jumatdih jéihnít, búdí nī weñéé, jwíitdih ā niijp j́.*

Jesús áih pínahdih Diosdih ā úbbát

17 ¹Páant níj péanít, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ā níj úbbúp j́: “Paá, buu ma niijátj́i pah tih weemd́h ī mawat pínah ā júná caá. Pánihna, weém ma wúuh wā jumatdih cáacwádih ma jéihyanaá, weemd́h ī weñat pínah niijná. Páant ma chájachah, weem jwúub meemd́hbut queéđih wā weñat túutb́pna caá. ²Nihat cáacwá ī maáh weemd́h ma waadánap be. Pánih maáh jumna, det weemd́h ma wúhntidih majeéh wā jumap túutb́pna caá. ³Det meém Dios bíicjeh jumnidih jéihna, weém ma wahnidihbut jéihna, japboó jwíjééh bíicđih páantjeh ī túi jumb́pna caá.

⁴“Nin baácboó jum jwuhna, ma chájat túutatj́dih wā cháj péanap be. Pánih chájna, ded pah ma jumatdih cáacwádih wā túi jéihyanap be, meemd́h ī weñat pínah niijná. ⁵Pánihna, nin baácđih jwí

* 16.23-24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6 * 16.33 Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5

chājat pínah játih, majeéh bícdih jum jwuhna, bíc yoobó jwípí wutat pah muntih, weemdíh ma jwúb maáh waadánaá.

**Jesús ā bohénitíh pínahdih jwuh
Diosdih ā úbát**

⁶“Paá, nit wíihwādih jwuh wā úbhna caá. Nit weemdíh ma wúhniit nin baácboó yeejépwā cātíh ī jumuchah yuhna, queétdih ded pah ma jumatdih wā jéihyanap be. Queét míihwādih weemdíh ma wúhuchah, queét ma wutat pah ī chājna beé. ⁷⁻⁸Weemdíh ma naáwátjidih queétdih wā bohénachah, ī tūi wēi joyóp be. Pánih wēi jointí, ma pebhmant jōóhni wā jumatdih, ma wahní wā jumatdihbut ī tūi jéihna caá. Pánih jéihniit, ‘Nihat jwiítidih ā bohéátjidih, nihat ā chāj júutajdihbut Dios át wutap taga’, ī níj jéihna caá.

⁹“Paá, nit wā bohénitíh pínahdihjeh úbhna caá wā chājap. Bitahí pínahdih úbhna wā chāj jwuhcan caá. Nit weemdíh ma wúhniit míihwā caá ī jumap. Íih pínahdih meemdíh úbhna caá wā chājap. ¹⁰Nit wíihwā nihat míihwā mun tigaá. Pánihna, míihwāboó wíihwā mun tigaá. Weemdíh jepahna, ī tūit numúchah ennit, bitabut weemdíh ī wéina caá.

¹¹“Buu nin baácboó wā chāocán níit. Ma pebhna jwúb bejat tūit caá wā chājap. Páant ma pebhna wā jwúb bejehah yuhna, nit weemdíh ma wúhniit nin baácboó ī chāóbipna caá. Paá, meém túini jumna, nit weemdíh ma wúhniitdih ma wēpatjih, weemdíh ma wúhni wēpat bícdih, ma tūi en dawaá. Páant ma tūi en dawáchah, jwiít tūi bícdih jwí jummat pah muntih nitbut tūi bícdih ī jumbipna caá. ¹²Íjeéh jum jwuhna, ma wēpatjih nitdih wā tūi en dawáp be, bícboó ā buúdcát pínah níijná. Obohjeéhtih, ma naáwátidih ī daacátji pahjeh tih, bíc bācāh iiguípna ā bejipna caá.*

¹³“Buu ma pebhboó bejat tūit caá wā chājap. Nin baácboó jum jwuhna, íih pínahdih páant wā níj úbáp be, caandíh jointí, weém bícdih búdí ī weñat pínah

níijná. ¹⁴Ded pah ma jummatdih nitdih wáát naáwáp be. Weém yeejép wā chājcat pah nit wíihwāboó yeejép chājnitji ī tūit numúchah ennit, bita tūit numcānnitboó queétdih ī iiná caá. ¹⁵‘Nin baácdih jumnit wíihwādih ma úb bejeé’, wā níj úbhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baácdih ī jum jwuhuchah, ma tūi en dawaá, Nemép queétdih ā yeejacat pínah níijná’, wā níj úbhna caá. ¹⁶Weém nin baácdih moón yeejép ī jenah joyát pah wā jenah joicán caá. Pánihna, weemdíh jepahniit jumna, nin baácdih moón ī jenah joyát pah queétdih ī jenah joicán caá. ¹⁷Ma naáwát yoobópdih ā jumuchah, caandíh nit wíihwādih ma tūi bohénaá, meemdíh chah ī jepahat pínah níijná. ¹⁸Nin baácboó weemdíh ma wahat pahjeh muntih, weembút nit wíihwādihbut wā wahná caá, ded pah jwí jummatdih queét jwuh bitadih ī bohéat pínah níijná. ¹⁹Cáacwādih wā wun wúhbiipna caá, míihwā jumna, ma weñat pínahdihjeh ī chājat pínah níijná.

**Jesús nihat áihwā pínahdihbut
ā úbát**

²⁰⁻²¹“ ‘Nit wíihwādihjeh ma teo wáacá’, wā níj úbhcan caá. Buu queétdih bitadih wíih doonádih ī bohénachah jointí, weemdíh jepahniitdihbut ma teo wáacat pínahdih wā úbhna caá, nihat wíihwā bícdih ī jummat pínah níijná. Weém majeéh jwiít chénewá jumna yuhna, bícjuh caá. Pánihna, jwiít bícjuh jwí jummat pah queétdih jwíjeéh tūi bícdih ī jumna náah, ma wahní wā jummatdih nihat cáacwā ‘Yoobópdih tigaá’, ī níj jéihyat pínah níijná. ²²Weemdíh ma wúhni wēpatdih wíihwādihbut wáát wúhup be, bícdih jwiít jwí jummat pah, queétdih tūi bícdih ī jummat pínah níijná. ²³Weém queét bícdih wā jumuchah, meembút weém bícdih ma jumna caá. Páant bícdih jwí jumuchah, wíihwā yoobópdih bícwā pahjeh ī jumbipna caá. Páant bícwā pah ī jumuchah enna, ma wahní wā jummatdih cáacwā ī jéihbiipna caá. Pánihna,

* 17.12 Sal 41.9; Jn 13.18

weemdih ma oyat pah muntih, queétdihbut biíc yoobó ma oyatdih ī tái jéihbipna caá.

²⁴“Paá, nin baácdih jwí chājat pínah játih weemdih búdí oina, ma wēpat weemdih wāhnit, biíc yoobó maáta jwí jumup jī. Pánihna, wíhhwā jwí pehbóo wājēéh ī jumat pínahdih queétdih wā náah yacna caá, weemdih maáh ma jwúub waadáatdih ī enat pínah niijná. ²⁵Paá, meém táini yoobát chājini, nin baácdih moón yeejépwā meemdih ī jéihcah yuhna, weémboó meemdih wā tái jéihna caá. Ma wahnī wā jumatdih nit wíhhwā ī tái jéihna caá. ²⁶Ded pah meém ma jumatdih queétdih wā jéihyanap be. Túttimahbut, páantjeh wā jéihyabipna caá, weemdih ma oyat pahjeh muntih queétdihbut ma oyatdih ī jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, queétdjehbut ī míic oyochah, ĩjēéh bífcdih wā jumipna caá”, Diosdih ā niijp jī.

**Jesúsdi h enihcannit
caandih ī tewat**

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 ¹Páant niij úubh péanit, Jesús jwiít ā bohénitdih numah bac bejnit, Cedrón wūt jumni mujdih cháuh bej, Olivo pácahi jumni jeená jwí jwibínap jī. ²Dawá láa caán pácahi jumupna Jesúsjih jwípí míic wáacap jī. Pánihna, Judas Jesúsdi h enihcannitdih duó wáini pínah caanná jwí bejat pínahdih āt jéihyep tajī. ³Pánih jéihna, Jesúsdi h jéutat tēut niijná, Romano soldadowādih, Dioh mēudih wapnitdihbut āt duó wái jūúwúp tajī. Queétdih sacerdotewā maáta, fariseowā maátatūt īt wahap tajī. Pánih jūóhna, ĩh jiiát yuyú déejih jiniit, ĩtah tóopna, íbat naaná, máa quiñtajih man jumnit, ī juyúp jī. ⁴Pánihna, jwí jumupdih ī tóah jūúwúchah ennit, yeejép ā yapat pínahdih jéihna, Jesúsboó queétdih jwāáh bejnit, nin pah ā niij úubh joyóp jī:

—¿Déhedih bid jūóh tígáá ĩni chāj? ā niijp jī.

⁵—Jesús Nazaret tātchidih bóodih bid jūóhna caá jwí chājap, queét ī niij jepahap jī.

—Caan tígáá weém, Jesús ā niijp jī.

Queétdih duó wáini, Judas, queét cātina ā jumup jī. ⁶“Caan tígáá weém”, Jesús ā niij jepahachah joinít, caandih tewedih jūóhniĵi tāahjīh ī chéi jwúub bej buugúp jī. ⁷Páant ī buugúchah ennit, queétdih Jesús nin pah ā jwúub niij úubh joyóp jī:

—¿Déhedih bid tígáá ĩni chāj? ā niijp jī.

—Jesús Nazaret tātchidih bóodih bidna caá jwí chājap, queét ī jwúub niij jepahap jī.

⁸—‘Caan tígáá weém’, yeebdih wāat niij jepahap be. Pánihna, weemdih teona, nit wājēéh jumnitdih ĩni teoca bojóo, Jesús queétdih ā niijp jī.

⁹“Míihwā weemdih ma wāhnitdih biíc cáacdih wā buúdat tātucap be”, Diosdih ā niij úubátji pah biíc yoobó ā yapat pínah niijná, “Nitdih ĩni teoca bojóo”, ā niijp jī. ¹⁰Simón Pedro áh íbat naadih jwāat wáiniit, sacerdotewā ī maáhdih teo wāhni Malco wūt jumniíh jéihyepmant bóo moli chóodih ā bóod yohop jī. ¹¹Páant ā bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah ā niijp jī:

—Míih íbat naadih ma jwúub yacaá. Wā íp ded pah weemdih ā náah yacat pah biíc yoobó yeejép wā yapbipna caá, ā niijp jī.*

**Sacerdotewā ī maáh pebhna
Jesúsdi h ub bejat**

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²Páant ā niij péanachah, soldadowā, ī maáhjīh, jwiít judíowā jwí maátatūt Jesúsdi h teonit, caandih ī chéwep jī. ¹³Chéo péanit, Anás pebhna ī ub bejep jī. Anás Caifás jóon wat jī. Caifásboó caán jópchidih sacerdotewā ī maáh ā jumup jī.

¹⁴“Nihat jwiít judíowā jwí tái jumat pínahdih biíc cáac ā wan wūhuchah ā táibipna caá”, niij naóhniĵi Caifás ā jumup jī.*

* 18.11 Mt 26.39; Mr 14.36; Lc 22.42 * 18.14 Jn 11.49-50

Pedro ã yeeat*(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)*

¹⁵Weém, Simón Pedrojih Jesúsdih yúwpbit jwí en péenachah, Anáih mũuná Jesúsdih í ub juibínap jĩ. Pánihna, weémboó sacerdotewã í maáh ã jéihni jumna, Jesús táttimah maáih mũú wáihyat júduna weembút wã waad béjep jĩ. ¹⁶Obohjeéhtih, weém wã waadáchah, Pedroboó wáihyat júdu waadápmaahjeh ã chãwáp jĩ. Pánihna, jwúub bac júóhni, waadátboó wapnihdih Pedrodih wã waadát túutur jĩ. Páant mi waadát túutuchah joinít, weém Pedrodih wã numah waad béjep jĩ. ¹⁷Páant wã numah waad béjehah ennít, caánt wapnihboó Pedrodih nin pah mi niij úubh joyóp jĩ: —¿Meembát Jesús ã pej jumni nihcan niit? mi niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã niij jepahap yuh jĩ.

¹⁸Caan chéi tabit pohba ã cábuhuchah, caanjĩh moón teo wáhnit tũu cãonit, í mée chãudur jĩ. Pánihna, jwiítbut Pedrojih íjééh jwí mée chãudur jĩ.

Sacerdotewã í maáh Jesúsdih ã úubh joyát*(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)*

¹⁹Páant jwí mée chãudat pónih, sacerdotewã í maáh ã jóon Anásboó Jesúsdih át úubh joyóp wut jĩ. Jwiít ã bohénitdih, ded pah ã bohéátjidihbut át úubh joyóp wut jĩ. ²⁰Páant ã úubh joyóchah, Jesús caandíh nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Weém nihát í joyóchah, jweéhcanejeh wãpĩ bohénap jĩ. Jwiít judíowã jwí míc wáacat mũudíh, Dioíh mũudíhbut wãpĩ bohénap jĩ. ²¹Páant wã bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdíh páant ma niij úubh joí? Ma jéihíhna, weemdíh joinítjidih ma úubh joyóo. Queétoó meemdíh yoobópdih í naóhípnã caá, át niijíp wut jĩ.

²²—Sacerdotewã í maáhdih páant ma niijcã bojoó, niijnít, caan pébh ñuhni soldado téihyajĩh Jesúh púo tíbidih át madow wut jĩ.

²³—Ded pah yeejép wã niijátjidih weemdíh ñi naáwã. ¿Yoobópdih

yeebdíh wã naáwáchah yuhna, dépanih tígaa weemdíh ma mao? Jesús soldadodih át niijíp wut jĩ.

²⁴Pánih úubh joí péanit, Anásboó Jesúsdih páantjeh í chéonijidih ã jĩ Caifás, sacerdotewã í maáh yoobát pebhna át wahap wut jĩ.

Pedro ã jwúub yeeat*(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)*

²⁵Jesúsdih páant ã úubh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojih páantjeh tũu cãnt pebh jwí mée chãudur jĩ. Páant jwí mée chãuduchah ennít, caanjĩh moon jwúh Pedrodih nin pah í niij úubh joyóp jĩ:

—¿Meembát Jesús ã pej jumni nihcan niit? í niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã jwúub niij jepahap yuh jĩ.

²⁶Páant ã niiját táttimah, sacerdotewã í maáhdih teo wáhní, Pedro moli chóodih ã bóod yohniji ã dée jwúh Pedrodih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Pácahi jumupdih meemdíh nihcannit beé Jesús bícdih wã enep? ã niijíp jĩ.

²⁷—Weém ájééh wihcan beé, Pedro ã niij jepahap yuh jĩ. Páant ã niijíchahjeh, mujbai áf ewep jĩ.

Pilato jwuh Jesúsdih ã úubh joyát*(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)*

²⁸Baáb jéenechah, Caifáih mũumánt Jesúsdih ub bac bejnit, caán tútchidih moón í maáh Pilato wüt jumníh mũuná caandíh í ub bejep jĩ. Pánih ub bejna yuhna, queétjeh áih mũuná waadcán, soldadowádhíh Jesúsdih í ub waad béjat túutur jĩ. Pilato judío nihcah, áih mũuná waadní, jwí wutatdih yap yohna, Pascua jeémátidih íta jéih jeémpan tagaa.

²⁹Páant í waadcáh ennít, Pilato jécdih bac juí ñuhnit, queétdih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Dedé júb tígaa nindih ñi naóh yac? ã niijíp jĩ.

³⁰—Caán yeejép nihcah, meemdíh jwíta ub júóhcan tagaa, í niij jepahap jĩ.

³¹—Caandíh ub bejnit, ñi wutat pah yeebjéh ñi pééh chãjáa, Pilato queétdih ã niij jepahap jĩ.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwíft judíowádhíh cáacwádhíh ní mao yohat tútucap jí, í niijíp jí. Páant niijná, Jesúsdiíh í mawat tútatdih niijná í chájap jí.

³²Páant í mawat tútuchah, Jesús cruzboó á wunat pínahdih, játih á naáwátji bíic yoobó í chájat tútucap jí.*

³³Páant í niiját túttimah, Pilatoboó jwáúb waad béjnit, Jesúsdiíh át bid bojop wut jí. Pánih bid bojnit, caandíh nin pah át níj úúbh joyóp wut jí:

—¿Meém judíowá í maáh níft? át niijíp wut jí.

³⁴—¿Meemjéh úúbh jóf en níft ma chájap? ¿Bita í naáwáchah joiníji níft, páant ma níj úúbh joyóp? Pilatodih Jesús át niijíp wut jí.

³⁵—Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewá, níih sacerdotewá maátatub meemdíh í wahap be. ¿Dedédíh tibeé yeejép ma cháj, páant í peéh chájíhchah? Jesúsdiíh át níj úúbh joyóp wut jí.

³⁶—Weém nin baácdíh moón í maáh nihcan caá. Páant wá jumuchah nihna, wá bohénit weemdíh íta teo wáac tagaá, jwí déewá í teocat pínah niijná. Obohjeéhtih, wá maáh jumat nin baácbóo nihcan caá, Jesús Pilatodih át níj jepahap wut jí.

³⁷—Pánihna, ¿meém maáh níft? páant niijná, Pilato át niijíp wut jí.

—Ma niiját pah maáh tigaá wá jumup. Cáacwá í maáh jumat tút, queétdih yoobópdih naáwát tút niijná, nin baácbóo wá jéúwúp jí. Pánihna, ded yoobópdih chájíhni, weemdíh á tí jepahna caá, Jesús át niijíp wut jí.

³⁸—¿Dedé tigaá yoobópdih jumat? Pilato át niijíp wut jí.

Judíowá Jesúsdiíh í mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant níj péa, Pilato jwáúb bac jéúhniit, queét pái ñhniit judíowádhíh nin pah á níj naáwáp jí:

—Ñi mawat tútati Jesúsdiíh dedé peéh mawat wihcan caá. ³⁹Jópchi jumat pah, Pascua yeó jáapdih bíic nemat muúboó

jumnidih wápí baca wúhna caá. Pánihna, ¿ñi maáh ní niijnídhíh yeebdíh wá baca wúh jíh? Pilato jwí maátadih á níj úúbh joyóp jí.

⁴⁰—Nihcan caá. Caandíh ma bacaca bojoó. Barrabásboodíh jwíftdih ma baca wáhuú, Pilatodih jwí déewá í níj ñaac jepahap jí. Barrabásboó Romano maátadih yohíhniitjeeh á jumup jí.

19 ¹Páant í níj ñaac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdiíh soldadowádhíh át puñat tútucap wut jí.

²Páant í puñat túttimah, queét óot tópdih péeb waoni júdu chájnit, Jesúsíh wao dáhdíh ít yacap tají. Pánih yac péanit, maátaíh yégueh pah jígojni caandíh yacnit, nin pah ít níj deoh naáwáp wut jí:

³—Ma tái jumúú, judíowá í maáh, níj deoh naóhniit, Jesúsdiíh í dawát yoobó púina ít chájap wut jí.

⁴Páant í puñat túttimah, Pilato jwáúb bac jéúhniit, caanjíh pái ñhniit jwí déewádhíh nin pah á jwáúb níj naáwáp jí:

—Ñi joyoo. Nindíh dedé peéh mawat wihcan caá. Páant á wihcatdih ní jéihyat pínah niijná, wá jwáúb úb bac jéúhna caá, á niijíp jí.

⁵Páant á níj péanachahjeh, Jesús óot júdu duoní, maátaíh yégueh pah jígojni í yacniji muú díftmat á bac jéúwúp jí. Páant á bac jéúwúchah, Pilato queétdih nin pah á niijíp jí:

—Ñi eneeé. Nin caá, á niijíp jí.

⁶Páant á niijíchah joinít, sacerdotewá í maáta, Dioíh muúdhíh wapnitbut Jesúsdiíh ennit, búdí í jéuh ñaacáp jí.

—iCaandíh cruzboó péoh dodhniit, ma mao yohat tútú! iCaandíh cruzboó péoh dodhniit, ma mao yohat tútú! í niijíp jí.

Páant í níj ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queétdíh á jwáúb niijíp jí:

—Caandíh peéh mawat wihcah yuhna, ní mawíhna, yeebjéh úb bejnit péoh dodhniit, ní mawaá, á niijíp jí.

⁷Páant á niijíchah joinít, jwí maáta nin pah í jwáúb niijíp jí:

—‘Weém Dios wúh caá wá jumup’, caanjéh á niijíp be. Páant á niijátji jíib jwí nuowá í wutatji pah caandíh mao

* 18.32 Jn 3.14; 12.32

yohat caá náahap, queét Pilatodih ī niijíp jī.

⁸Páant ī niijíchah joinít, Pilatoboó chah ā joí wáhi bejep jī. ⁹Pánih joí wáhi bejna, Jesúsdih jwúub numah waad béjnit, caandíh nin pah át jwúub níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dedjīh bóo tigeá meém? át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah yuhna, Jesús caandíh át jepahcap wut jī.

¹⁰Páant ā jepahcchah, Pilato nin pah át jwúub níj úúbh joyóp wut jī, páant muntih:

—¿Weemdíh ma jepahíhcan níit? Weemboó meemdíh wá jéih bacana caá. Cruzboobút wá jéih péoh dodh mawat túttna caá. ¿Caandíh ma jéihcan níit? Jesúsdih át niijíp wut jī.

¹¹—Dios meemdíh pánih wēpatdih ā wúhcah, weemdíh ded pah mata jéih chājat tútcan tagaá. Oboghjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih dúo wáiniboó meém chah yéejni ā jumna caá, Jesús Pilatodih át niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, Pilato caandíh átih bacaíhip wut yuh jī. Pánih bacaíhna, jwúub bac júóhnit, queét jwí maátadih ā bacaíhat déejidih ā wēp naáwáp yuh jī. Oboghjeéhtih, páant ā naáwáchah, jwí déewáboó chah íjnit, búdí ī jwúub níj júih náacáp jī.

—“Weém maáh caá”, niijná, Jesús jwí maáh Césardih eníhcanni caá. Pánihna, caandíh bacana, meembút Césardih yap yohni mata jum tagaá, Pilatodih ī niijíp jī.

¹³Páant ī niijíchah joinít, Jesúsdih jwúub bac júúwát túttnit, caandíh ded pah ā chājat pínahdih naáwát tút niijná, péeh chājat pínahdih naóhnit ípí chúudupboó Pilato ā yoób juí chúudup jī. Pilato ā chúudupboó jee dáhna ī jwejni coah ā jumup jī. Caan cóah jwiít judfowá jwíh wéheatjīh Gabatá ā wüt jumup jī. ¹⁴Caán yeó jáapdih Pascua jeémát yeó jáap játih jwí míic ámohat yeó jáap, yeó téih púuh laáb junín ā jumup jī.

Pánih juí chúudnit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjíh páinít jwí déewádih ā niijíp jī.

¹⁵—¡Á wun dáhwa naáh! ¡Á wun dáhwa naáh! ¡Ub bejnit, cruzboó péoh dodhnit, caandíh ñi mao yohoó! ī níj náacáp jī.

—¿Ñi maáh ā jumuchah yuhna, caandíh cruzboó péoh dodhnit, mao yohat tút níit ñi chājav? Pilato queétdih ā níj jepahap jī.

—Roma tútchidih bóo César jwí maáh yoobát caá. Bíh maáh jwiítidih ā wihcan caá, sacerdotewá ī maáta ī níj jepahap jī.

¹⁶Páant ī niiját túttimah, queét ī weñat pínah niijná, Jesúsdih cruzboó mao yohat túttna, Pilato áih soldadowádih ā ub bejat tútup jī. Pánihna, queét soldadowá Pilatoíh mummánt Jesúsdih ī ub bac júúwúp jī.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ī mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷Pánih ub bac júóhnit, Jesúsjeh áih cruzdih ā bewechah, Waó lidíp wüt jumni jeejina caandíh ī ub bejep jī. Jwíh wéheatjīh caán jeé Gólgota ā wüt jumup jī. ¹⁸Pánihna, bita chénewádhbüt caán bíicdih ī mao yohat tút niijná, ájeéh ī ub bejep jī. Pánih ub bejna, caanná juibínit, queét bíic peihcannit ī beoniji cruznadih soldadowá ī nah péoh jwejep jī. Bíicdih Jesús ā jéihyepmant bóo búwámant péoh jwej, bíihdih ā wáyámant bóo búwámant ī péoh jwejep jī. Pánihna, ī tac yoób Jesúsdih ī péoh jwejep jī. ¹⁹Pánih péoh jwej péanit, Pilato ā daacát túttni naadíh Jesúh waó chahmant ī nah péoh búudhdup jī. Nin pah át níj daacát tútup tají: “NIN JESÚS NAZARET TÚTCHIDIH BÓO JUDÍOWÁ Í MAÁH CAA”, át níj daacát tútup tají. ²⁰Caán naadíh páant ā níj daacát túttna, jwíh wéheatjīh, Roma tútchidih moóníh wéheatjīh, Grecia baácdih moóníh wéheatjīhbut páant át níj daacát tútup tají. Pánih nah péoh péanit, queét bíic peihcannitdih ī yoób pud dodhdop jī, bāca. Queétdih cruzboó ī péoh dodh mawapboó tútchi jwéejdih ā jumup jī. Dawá jwí déewá queétdih ī péeh bejep jī. Pánihna, caanná juibínit, Pilato ā daacát tútattjidih dawá jwí enep jī. ²¹Páant ā níj daacát tútattjidih dawá jwí

enechah íjnit, Pilato pehbboó jwáub bejnit, sacerdotewā ī maáta nin pah caandíh ít níj wutup wut yuh jí:

—Nin judíowā ī maáh caá', ma níj daacát tútca bojó. Caánboó jwí maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwáub níj daacát tútú: “Judíowā ī maáh caá weém”, ā níjip be', ma níj daacát tútú, ít níjip wut yuh jí.

²²—Wā jwíih daacát tútat pahjeh ā jumá naáh, Pilato queédih át níj jepahap wut jí.

²³Jesúsdi h ī péoh dodhdát túttimah, chéneña míc soldadowā Jesúih yéguehnajidih ī jumát yoobó ī ubup jí. Áih jih bóo chóo, waica naáh chóo ā jumup jí. ²⁴Caán chóo, páni hni ā jumuchah, nin pah queét míci jeh ī níjip jí:

—Nin yégueh chóodih jwí yeo wáica boj jíih. Ded nin chóodih ubni pínahdih jéihyat tút níjná, jwí yoh tíoh jwuh jíih, ī míc níjip jí. Páant níjnit, íih tíhwat naajíh ī yoh tíhwi p jí.

Páni h tíohna, Dios naáwát dih naóh yapani ā daacát jí pahjeh ā yapat pínah níjná, queét páant ī chájap jí. “Wíih yégueh chóodih queét ī jumát yoobó ī ubbipna caá. Páni hna, wíih yéguehdih ubni pínahdih jéihíhna, tíhwat naajíh ī yoh tíohbipna caá”, át níj daacáp tají.*

²⁵Páant ī chájachah, Jesúih cruz pehbbit chéneña míc yaádh bícdih weém wā en ñuhup jí. Jesús íin, ā cheh, bíih wili María Cleofas áa, bíih wili María Mágdala tútchidih bóli jwí en ñuhup jí. ²⁶Páni hna, ā íin bícdih weém búdí ā oinibat ā pehb wā en ñuhuchah ennit, ā íindih Jesús nin pah ā níjip jí:

—Naá, can wā bohénijiboó meemdíh ma wúh pah ā jumbipna caá, ā níjip jí.

²⁷Páant níj péanit, weemdíh jwuh nin pah ā níjip jí:

—Buu cant ma íin pah mi jumbipna caá, ā níjip jí.

Páant ā níjichah joinít, caán yeo jáapjeh caántdih jwíih muúboó wā ub waadánap jí.

Jesús ā wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸Páant ā níj péaat túttimah, “Nihat Dios weemdíh ā wutnidih wā cháj péanap be”, níj jéihna, Dios naáwát dih naóh yapanit ī daacát jí pahjeh ā yapat pínah níjná, Jesús nin pah ā níjip jí:

—Weemdíh taca joót na caá, ā níjip jí.*

²⁹Caanjíh bijni jiwá iguíh mac jumni wáam dahdih ī bíbohup jí. Páni hna, bíc soldado hisopo wut jumni máa doóbhdih ubnit, páab chúí déedih chéo búdhndih, bijni macdih ā taj báahanap jí. Taj báaha péanit, Jesúih jacna ā nah tewep jí, ā wái nomat pínah níjná. ³⁰Páant ā chájachah, Jesús caandíh wái nom péanit,

—Páant bóojeh tigaá, níj, waó yaíh duonít, ā wunah bejep jí.

Soldado Jesúih páwádih ā jwáagat

³¹Caán ā wunni yeo jáapdih, Pascua yeo jáapna jwí chooát yeo jáap pínahdih jwí ámohat ā jumup jí. Jwíit judíowā caán chooát yeo jáapdih cruzboó páantjeh ī ñuhadnih jwí náahcap jí. Páni hna, íih wúu nahnadnih daj mawachah, waícanjeh ī wunat pínah níjná, jwí maátaboó Pilatodih ít daj mawat tútup wut jí. Páant ī daj mawat túttimah, íih bácahjidi h waícanjeh ub deyaat tút ít chájap tají. ³²Páant ī wutuchah joinít, Pilato cruzboó ñuhndih íih wúu nahnadnih soldadowádih át daj mawat tútup wut jí. ³³Obohjeéhtih, caan péhb ñuhndih daj mao péa, yap júhni t, Jesús játih ā wunatjidi h enna, áih wúu nahnaboodíh ī daj maocap jí.

³⁴Páni h daj maocan yuhna, bíc soldado áih ítah túopjíh Jesúih páwá píjmant ā jwáag aabánap jí. Páant ā jwáagachah, bícmantjeh meép mahjíh wid jumni ā chí júúwúp jí. ³⁵Páant ā chí júúwúchah, weemjeh wā enep jí. “Weém nin tólihdih páant wā níj daácna, yoobópdih naóhna caá wā chájap”, wā níj jéihna caá. Páni hna, yeebdíhbut wā naóh yapana caá, yeebbát Jesúsdi h ní tui jenah joyát pínah níjná. ³⁶Dios naáwát dih naóh

yapanit i naóh daacátji pahjeh tibeé páant á yapap jî. “Áih bácahdih ded iidípdih í daj maocan níft”, í níj daacátji pahjeh, Jesúh wéu nahnadih í daj maocap jî. * ³⁷Dios naawátidih bíh tólihdih nin pahbút ít níj daacáp tajî: “Queét í jwáagnijidih í enbipna caá”, ít níj daacáp tajî.*

Jesúh bácahjidih í yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸Jesús á wunat túttimah, José Arimatea tútchidih bóo, áih bácahjidih úb deyaat tút níj, Pilatodih úbáidih át bejep wut jî. Páant á úbáichah joinít, á yohat pínah níj, Pilato caandíh át úb deyaat tútup wut jî. Páant á úb deyaat tútuchah joinít, José cruzboó ñuhnit pebhna joinít, Jesúh bácahjidih á úb deyanap jî. José jwí déewá maátadih úmna, Jesúsdih á jepahatjidih át naawíhcap tajî. ³⁹Nicodemo, Jesúsdih chei juí wéhenijibut,* ájeéh jüóhnit, mirra wút jumni chej jumni ah, áloe wút jumni chípéh déejíh widnidih á úb juyúp jî, Jesúh bácahjidih í yohat pínah játih ñáñat tút níj. Caán á úb jüóhni treinta kilos át chodop jî. ⁴⁰Pánihna, queét chénewá Jesúh bácahjidih úb deyanit, jwiít judíowá wunnitdih jwípi yohat pah, áih bácahjidih chej jumnijíh ñáinít, yéguehnajíh í pinip jî. ⁴¹Cruzboó Jesúsdih í mawap pebh pácahi á jumup jî. Caán pácahi tac yoób cáac í yohat pínah í jáap baadni jeé ít át jumup jî. Caán í baadni ítdih cáac yoh jwuhca naáh át jumup jî. ⁴²Pánihna, jwí chooát hora tóah jüúwúchah, áih bácahjidih úb bejnit, chooát yeó jáap túttimah caandíh táí ámoh péaat tút níj, caán pehbít jumni jeé ítdih yóhahnitjeh í yohop jî.

Jesús á boo pud jüúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹Domingo yeó jáapdih baab bójat pínah játih, María Mágdala tútchidih bóli, Jesúsdih í yohopjiboó mit bej jáanap wut jî. Caanná juibínit, caán ítdih í nemnji jeé júdúdh bita í pütú dohdatji pah á jumuchah, mit enep wut

jî. ²Pánih ennihji weém, Jesús bádí á oini, Simón Pedrojíh jwí jumupna mi ñáo juyúp jî. Pánih ñáo joinít, jwiítidih nin pah mi níj naawáp jî:

—Jwí Maáih bácahjidih jáantjeh ít úbup tabe. Pánih úb bejnitji ded í jwáúb jwejepjiboó wá jéihcan caá, mi níj jî.

³Páant mi níjchah joinít, jwiítbut Jesúsdih í yohopjiboó enedih jwí ñáo ñah bejep jî. ⁴Pánih ñáo ñah bejna, weém Pedrodih ñáo yapnit, á játih caán yohopji jeé ítna wá waóh juibínap jî. ⁵Pánih játih juibína yuhna, caán ítdih waadánjeh, péeb jéen enna, Jesúsdih í pinni chóonajjeh á lajachah, wá enep jî. ⁶Páant wá péeb jéen enechahjeh, Simón Pedro péé joinít, cháó ñuhcanjeh, caán ítna á waad bejep jî. Pánih waan bejnit, Jesúh bácahjidih í pinni chóonajjeh á lajachah, caanbát á enep jî. ⁷Jesúh wao dáhdih í pinni chóo chíbít yúup á lajachah, caandíhbut á enep jî. Í pinni chóona áih bácahdih áih wao dáhdihbut í pinatji pahjeh á lajap jî. ⁸Pánihna, waad bejnit, á en ñuhchah ennit, weembát wá ñuún waad bejep jî. Pánih ñuún waadnit, Jesúh bácah á wihchah ennit, “Yoobópdih Jesús át jwáúb boo pud júoh tagaá”, weém wá níj jéihyep jî. ⁹Caán ítboó jwí bejat pínah játih, Dios naawátidih naóh yapanit Cristo á wunat pínadidih, á jwáúb boo pud jüúwát pínahdihbut í daacátjidih jwí táí beh joi jwúhcap jî. ¹⁰Pánih en péanít, jwiíh muná jwí jwáúb bejep jî.

María Mágdala tútchidih bólihdih

Jesús á jígoat

(Mr 16.9-11)

¹¹Jwiítidih mi naawát túttimah, María Mágdala tútchidih bóli jwí túttimah péé bejnit, Jesúh bácahdih í yohopji jeé ít jéc jíponih ñuhnit, mit jüí ñúhup wut jî. Pánih jüí ñúhnajeh, péeb jéennit, caán ítna mit en waadá bojop wut jî. ¹²Pánih en waadána, Dios á wahnit ángelwá chénewádhíh mit enep wut jî. Táí baabní yéguehna duonít, Jesúh bácah á lajapjidih ít chúdup wut jî. Biíc áih waó jumupjimant, bíh áih jítcha jumupjimant ít chúdup wut jî. ¹³Páant

* 19.36 Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7 * 19.37 Zac 12.10; Ap 1.7 * 19.39 Jn 3.1-2

queétdih mi péeb jéen enechah, queétdih
caántdih nin pah it níj úbhb joyóp wut
jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jũí? it
niijíp wut jĩ.

—Wá maáih báhahjidih ub bejnit, ded í
jwáub jwejepjiboó wá jéihcan caá, mit
níj jepahap wut jĩ.

¹⁴Queétdih páant niijnít, tac páud
enna, Jesús caanjíh á ñuhuchah, mit enep
wut yah jĩ. Obohjeéhtih, pánih enna
yahna, mit beh encap wut jĩ.

¹⁵Páant mi beh encah, Jesús caántdih
nin pah át níj úbhb joyóp wut jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jũí?
¿Déhedih tigaá ma bid? át niijíp wut jĩ.

Páant caandíh beh encanjeh, “Nin
páhahidih en daoní nacaá”, mit níj
jenah joyóp wut yah jĩ. Páant níj jenah
joiná,

—¿Meemnit beé jwí maáih báhahjidih
ma ub bejep? Ub bejna, ded ma jwáub
jwejepjiboó weemdíh ma naáwá, caandíh
jwáub ubudih wá bejat pínah niijná,
caandíh mit niijíp wut jĩ.

¹⁶—María, át niijíp wut jĩ.

Páant á niijíchah joí, tac páud ñuhnit,
Hebreo wéheatjĩh nin pah mit niijíp wut
jĩ.

—Raboni, niijnít, Jesúsdihi mit pin
tewep wut jĩ. “Raboni”, niijná, “Bohéni”,
niijná mit chájap wut jĩ.

¹⁷Páant mi pin teweuchah, Jesús
caántdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Weemdíh ma pin teoca bojoó. Wá
íp pehbhoó wá páuh laab béj jwuhcan
caá. Pin teocanjeh, wá úudwá
panihnitdih nin pah níj naáwádh ma
bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdíh á níj
naáwát túutap be: “Wá íp ñi íp mun
tigaá. Caanjéh wíh Dios ñíh Dios mun
tigaá. Pánihna, á pehbhoó wá páuh laab
béjipna caá”, á níj naáwát túutap be’,
queétdih ma niijí, Mariádh Jesús át
niijíp wut jĩ.

¹⁸Páant á niijíchah joinhji jwí pebhna
juinít, nin pah mi niijíp jĩ: “Jwí Maáhdih
wá enep be”, niijnít, Jesús caántdih á
naáwát túatjídih jwiítdih mi naóh
yapanap jĩ.

Jesús á bohénitjidih á jígohat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹Caán domingo yeó jáap cheych túo
yap aabát téttimah, jwiít Jesús á
bohénitji, jwí maátadh úmna, jécidih tái
nem beedá bojnit, muú díitna bíicdih jwí
chúudup jĩ. Páant túi nem beedáni á
jumuchah yahna, Jesús jwí cátfh á
jígohop jĩ. Pánih jígohnit, nin pah á niijíp
jĩ:

—¿Ñi jum caá? Dios á túyat ñijeéh á
jumú naáh, á niijíp jĩ.

²⁰Páant níj péanit, áih téihyanadh, áih
jítchanadhbut jwiítdih á júutap jĩ. Páant
á júutuchah enna, jwí Maáh á jumadh
jéihnit, búdí jwí weñep jĩ. ²¹Páant jwí
weñechah, Jesús nin pah jwiítdih á
jwáub niijíp jĩ:

—Úmcanjeh, ñi túi jumú. Wá íp
weemdíh á wahat pah muntíh, wíh túini
doonádh ñi naáwát pínah niijná,
yeebdíhbut wá wahna caá, á niijíp jĩ.

²²Páant níj péanit, jwiítdih á póoj
jáhanap jĩ.

—Buu Túini Espíritudih ñi ubuá, ñíh
caolih díitboó á jumát pínah niijná.

²³Páant ñijeéh jumna, á wēpatjĩh det í
yéj chájatdih ñi yohochah, yohni á
jumbipna caá. Obohjeéhtih, det í yéj
chájatdih ñi yohcah, yohca naáh á
jumbipna caá, Jesús jwiítdih á niijíp jĩ.*

Jesús á jwáub jígohochah,

Tomás á enat

²⁴Jesús jwí cátfh á jwíh jígohni chei,
Tomás pohba jwíjeéh á whcap jĩ. Tomás
Jesúsdihi jwíjeéh bohéni “Waláhni”, ípí
níj wūt ejni á jumap jĩ.

²⁵Táttimah, á jwáub juyéuchah, caandíh
nin pah jwí niijíp jĩ:

—Jwiít jwí maáh Jesúsdihi jwí enna
beé, jwí niijíp jĩ.

Páant jwí niijíchah joiná yahna,
Tomásboó nin pah á jíponíh níj
jepahjehep jĩ:

—Weémboó áih téihyadihi í péhwatji
fítndih wíh téih tíbjih teo encan, áih
páwádh í jwáagatji fítndihbut teo encan,
‘Á boo pud júúwát dooná yoobópdih caá’,

* 20.23 Mt 16.19; 18.18

wā niŋ jenah joicán niŋt, jwiítidh ā jāh niŋjéhep jī.

²⁶Táttimah bóo domingo yeó jáap caán meúdíhjih jwí jwáub míic wáac juyúchah, Tomásbut jwíjeéh ā jumup jī. Pánih míic wáac juníit, niहत jécnadih jwí jwáub táí nemechah yuhna, Jesús jwí cātíh ā jwáub jígohop jī. Pánih jígohnit, nin pah jwiítidh ā niŋjíp jī:

—¿Ni jum caá? Dios ā táyat niŋjeéh ā jum naáh, ā niŋjíp jī.

²⁷Páant niŋjít, Tomásboodíh nin pah ā niŋjíp jī:

—Tomás, wíih téihyadih í péhwatjí ítnadih meemjéh ma teo eneé. Wíih páwádih í jwáagatjí ítdihbut ma teo eneé. Teo ennit, ‘Yoobópdih tigaá át boo pud júúwáp taga’, ma niŋ jéihyeé, caandíh ā niŋjíp jī.

²⁸—Meémboó wā Maáh, wíih Diosbut caá, Tomás caandíh ā niŋjíp jī.

²⁹—Weemdíh ennitjeh, ‘Yoobópdih tigaá át boo pud júúwáp. Pánih boo pud júóhna, Dios ā wahní Cristo yoobát caá’, meém ma niŋ jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdíh encan yuhna, páant niŋ jéihnit, búdí í wēibipna caá, Jesús Tomásdih ā niŋjíp jī.

Jesúsdiŋ cáacwā í jéihyat pínah niŋjná, Juan nin tólihdih ā daacát

³⁰Jwíjeéh jum jwuhna, dawá láa jwiít cáacwā jwí jéih chájca naáhdih Dios ā wēpatjīh Jesús ā chāj júutup jī. Páant ā chájatjidih nin tólihdih wā jéih daác beedácan caá. ³¹Pánih daác beedácan yuhna, nin tólihdihjih wā daacáp be, “Yoobópdih Dios ā wahní Jesúsjuh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wáúh”, ni niŋ jéihyat pínah niŋjná. Páant niŋ jéihna, caandíh jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ni jumbipna caá.

Jesús Tiberias ím jwéejdih siete ā bohénitjidih ā jwáub jígohat

21 ¹Táttimah, jwiít siete ā bohénitjidih Tiberias ím jwéejdih Jesús ā jwáub jígohop jī. Nin pah ā jumup jī: ²Jwiít bíicdíh jumnit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwí niŋ

ejni, Natanael Galilea baác Caná tútchidih bóo, jwiít chénewá Zebedeo weh, bita chénewá Jesús ā bohénitji, páant moón jwí jumup jī. ³Páant moón jwí jumuchah, Simón Pedro jwiítidh nin pah ā niŋjíp jī:

—Weém queej júut mawadih bejna caá wā chájap, ā niŋjíp jī.

—Jwiítbut majeéh jwí bejmi caá, jwí niŋjíp jī.

Páant niŋ, dei jwíbí, jááj chóodih waadnit, ímndih jwí páud bac bejep jī. Pánih páud bac bejnit, niहत chei jwí júut mawachah yuhna, queejwá í chéúhcáp jī. ⁴Baáb báahachah, Jesús ím jwéejdih ā niŋhuchah, jwí enep yuh jī.

Obohjeéhtih, caandíh jwí beh encap jī.

⁵Pánih niŋhna, jwiítidh nin pah ā niŋ ej wáuh joyóp jī:

—¿Wá déewáá, queejwádih ni bid juicá? ā niŋjíp jī.

—Wihcan caá, jwí niŋ jepahap jī.

⁶Páant jwí niŋ jepahachah joinít, nin pah Jesús ā jwáub niŋ ejep jī:

—Jéihyepmant bóo buwáboó níih niúodíh ni yoh báaha en tigaá, ā niŋjíp jī.

Páant ā niŋjíchah joinít, caán niúodíh yoh báahana, dawá queejwá í chéúchah joinít, jwíih niúodíh jwí wái náha bojop yuh jī. Obohjeéhtih, tub dawá í jumuchah, jááj chóoboó jwí jéih wá yaccap jī. ⁷Páant dawá í jumuchah, Jesúsdiŋ jwí jwíih jwááh láa bíic yoobó ā yapatjidih náhninit, weémboó, Jesús búdí ā oini,

—Jwí Maáh caá, Pedrodih wā niŋjíp jī.

Páant wā niŋjíchah joinítjeh, ā tóo dug jwejni yéguh chóodih jwáub duó ámoh chéonit, náap báah bejnit, Jesús pebhna ā yaáh náan bejep jī. ⁸Páant ā yaáh náan bejchah, caán niúodíh teonit, jwiítboó jááj chóojih jwí wái náan jwibínap jī. Ím tac yoob póhba ā niहन jíí, táí jwéej buúgdíhjih jwí jumup jī. ⁹Pánih wái náan jwibínit, Jesús ā chájni táí iigni tūú táóhjih queejwá pan bíicdíh ā lajachah, jwí enep jī. ¹⁰Páant jwí náan jwibínachah, Jesús nin pah jwiítidh ā niŋjíp jī:

—Butéh ni júut maonitdih daocánnit ni wá júúwá, ā niŋjíp jī.

¹¹Páant ā niijchah joinít, Simón Pedro jāáj chódih waadní, ñuodíh watnit, óon coahboó ā wái ñáan jūúwáp jī. Dahwanit míicjeh ciento cincuenta y tres queejwá ī jumap jī. Páant moón dawá ī jumna yuhna, caán ñuodíh ī boloh wáicarp jī.

¹²Pánihna, Jesús jwiítidih nin pah ā jwúub niijíp jī:

—Ñi jeémp jáa jūúwá, ā niijíp jī.

Páant ā niijchah joinít, ā pebh juibínit, caandíh en poonit jumna, “Jwí Maáh caá”, niijná, jwiít jwí úúbh joí encarp jī.

¹³Páant ā pebh jwí juibínachah, Jesús queéj pan bíicdih nah teonit, jwiítidih ā wúhup jī.

¹⁴Caán yeó jáarpdih ā boo púd jūúwát túttimah, jwiítidih bíic peihcanni láa míic júutna ā chājap jī.

Jesús Simón Pedrodih ā míic wéheat

¹⁵Páant jwí jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedrodih yúapbit numah bejnit, nin pah ā niij úúbh joyóp jī:

—Simón, Jonás wúúh, équeé ī oyat chah weemdíh ma oi níit? ā niijíp jī.

—Wá oina caá, Maá. Wá oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wíh oveja web panihnidih ma tái inií, Jesús caandíh ā niijíp jī.

¹⁶Páant niijnít, nin pah ā jwúub niij úúbh joyóp jī, páant muntih:

—Simón, Jonás wúúh, éyoobópdih weemdíh ma oi níit? ā niijíp jī.

—Maá, meemdíh wá oina caá. Wá oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wíh owejawá panihnidih ma tái en dawaá, Jesús ā niijíp jī.

¹⁷Páant niijnít, nin pah ā jwúub niij úúbh joyóp jī:

—Simón, Jonás wúúh, éweemdíh oyat yoobát níit ma oyop? ā niijíp jī.

Bíic peihcanni láa “éweemdíh ma oi níit?” ā niij úúbh joyóchah joinít, Pedro búdí jíghannit, nin pah ā niij jepahap jī:

—Maá, nihadidih jéihni jumna, meemdíh wá oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wíh owejawá panihnit ī jeémát pínahdih ma tái wúhúú.

¹⁸Yoobópdih meemdíh wá naóhna caá. Jáap jum jwuhna, meemjéh yéguéh waadní, ded ma bejihpboó mapí bejep jī. Obohjeéhtih, behe ma jumuchah, míih muj nahdih ma júut ñahanachah, meemdíh yéguéh yacnit, ded ma bejihcapboó bita ī ub bejipna caá, Pedrodih Jesús ā niijíp jī.

¹⁹Páant niijná, Jesúsdih jepahni ā jumát jíib, ded pah Pedrodih bita ī mawat pínahdih jéihya naóhna ā chājap jī. Páant niij péanit,

—Weém ded pah wá chājatjidih enniiji jumna, bíic yoobó ma chājaá, Jesús caandíh ā niijíp jī.

Jesús ā bohéni búdí ā oini nin tólihdih ā daacát

²⁰Páant ā niij naáwáchahjeh, Pedroboó tac púud ennit, weém Juan, Jesús búdí ā oini, queétdih wá ñuún péenachah, ā enep jī. Bíicdih jwí péé jeémp láa, weémboó Jesús ā pebh dodh jáah lajni “éMaá, meemdíh enihcannitdih júutni pínah ded tigaá ā jum?” Jesúsdih niij úúbh joiní wá jumap jī.* ²¹Pánihna, weemdíh ennit, Pedro Jesúsdih nin pah ā niij úúbh joyóp jī:

—éMaá, canboodíh ded pah tigaá ā yapbi? ā niijíp jī.

²²—Nin baácboó wá jwúub dei jūúwúchah, candih páantjeh wá jumát túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, candih ded pah ā yapat pínahdih meemdíh wá naóhna caá. Obohjeéhtih, ded pah wá chājatjidih enniiji jumna, meémboó bíic yoobó ma chājaá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

²³Páant Pedrodih ā naáwátjidih jéihnit, nihát Jesúh wá queéjtjeh chah búdí it míic wéhenap jī. “Juan, Jesús búdí ā oini, ā wuncan níit”, weemdíh queéjtjeh it niij míic wéhenap yuh jī. Obohjeéhtih, “Caán ā wuncan níit”, Jesús niijná ā chājcan jī. “Nin baácboó wá jwúub dei jūúwúchah, candih páantjeh wá jumát túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, ded pah candih ā yapat pínahdih meemdíh wá

* 21.20 Jn 13.25

naóhcan caá”, Pedrodih Jesús níj naóhna ã chãjap jĩ.

²⁴Pánihna, weemdíh jĩí, Jesús páant ã níj naáwáp jĩ. Caán ded pah yoobópdih ã yapatjidih jéihnit, nin tólihdih wã daácna caá. Pánihna, nin wã naáwát yoobópdih ã jummatdih jwĩ tãí jéihna caá. ²⁵Dawá

bíhdihbüt Jesús ã chãjap yah jĩ.

Obohjeéhtih, “níhat ã chãjatjidih wã daác beedánachah, dawá tólihna ã jumuchah, ãta en bũjjácan tagaá”, wã níj jenah joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wã daác péana caá.

LOS HECHOS

Lucas Los Hechos a daacátjidih jwī tūi beh joyát pínah naawát

¿Déhe tigaá daacnji? Lucas judío nihcanni jumna, griego wéheatjih át daacáp wut jī. Nin néodih ā daacát pínah játih, San Lucasdih át daacáp tajī. Pablojeéh jib bejni, (Hch 16.10-17; 20.5-15; 21.1-18; 27.1—28.16) cohni cáac át jumap wut jī. (Col 4.14)

¿Dhedih át daacji? Biíc yoobó San Lucasdih daácna, ā chéen, Teófilo, wūt jumnidih Los Hechosdihbut át daac wahap wut jī. Dawá jéihnit “Teófilo Roma tútchidih bóo, maátajeéh jumni, búdí dinero bíbohna, Lucasdih át daacát tútup wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Teófilodih daac wahna yuhna, nihat Jesúfhwādhbut át daacáp wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daacji? Dawá jéihnit “Jópchi 63 (Jesús ā wunat túttimah 30 jópchi túttimah) nin néodih át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Bitá jéihnit “Jópchi 70 (Jesús ā wunat túttimah 37 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Pablo Roma tútchiboó nemat muúboó chéne jópchi ā jumat túttimah biíf yapatdih Lucas át daaccap wut jī. Ded pah túttimah Pablodih ā yapatjidih át daaccap wut jī. Jópchi 70 (Jesús ā wunat túttimah 37 jópchi túttimah) Roma tútchi át iigáh bejep wut jī. Caán túttimah Jesúfhwādh Romano maáta búdí yeejép it chājap wut jī. Obohjeéhtih, Lucas caán yapatnadih át daaccap wut jī. “Pánihna, caán yapat pínah játih Lucas Los Hechosdih át daacáp tajī”, chah dawá jéihnit ī niíf jenah joiná caá. Roma tútchiboó jumnit, San Lucasdih daácna, caánboó páantjeh jumnit, Los Hechosdihbut át daacáp tajī.

¿Dedé pínah tigaá át daacji? San Lucasdih daácna, Jesús ded pah ā bohéátji, ā chājatjidihbut Lucas át daacáp wut jī. Los Hechosdih daácna, Jesús ā bohénitboó ded pah ī bohéátji, ī chājatjidihbut át daacáp wut jī. Pánihna, ded pah Jesúfh dooná Jerusaléndih moondih jwíh naóhnit, túttimah Judea baácđih moondih Samaria baácđih moondihbut naóhnit, túttimah nihat baácndih moondihbut ī naóh peetáđih Lucas át daacáp wut jī. Pánihna, ded pah Jesúfhwā poómpna ī jum jwíhatđih át daacáp wut jī.

Hechos ded pah ā jumat:

1. Jesús ā pée chājatjidih Lucas ā jwúub daacát (1.1-11)
2. Pedrowā Judea baácboó ded pah ī chājatji (1.12—12.25)
 - a. Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó ded pah Jesúfhwā ī chājatji (1.12—9.31)
 - b. Fenicia baác, Chipre baác, Antioquía tútchiboó ded pah ī chājatji (9.32—12.25)
3. Yuúp bóo tútchinaboó ded pah ī chājatji (13.1—28.31)
 - a. Frigia baác, Galacia baácna Pablo ā jwíh bohé jibatji (13.1—15.35)
 - b. Pablo túttimah ā bohé jibatji (15.36—18.22)
 - c. Pablo ā pée bohé jibatji (18.23—21.16)
 - d. Pablo Jerusalén tútchiboó ā jumuchah, caandih teonit, nemat muúboó it nematji (21.17—23.35)
 - e. Pablodih Cesarea tútchina wahnit, caánboó ī nematji (24.1—25.27)
 - f. Pablodih Roma tútchina wahnit, ī bejatji, caánboó ī nematji (27.1—28.31)

**Táini Espiritu á júúwát pínah yeó
jáapdih Jesús á jéihya naáwát**

1 ¹⁻²Teófilo, weém, Lucas, meemdíh wá jwúub daác wahna caá, páant muntih. Wá jwíih daacni náodih Jesús ded pah á chájatdih, ded pah á bohéatdih, jeáboó á púuh laab béjatjidihbut wá naóh péanap be.* Nin baácboó jum jwuhna, Jesús á bohénitdih ñonit, cáacwádih áih doonádih átát naáwát tútutap wut jí. Pánihna, á púuh laab béjat pínah játih, á naáwát tútutnit ded pah í chájat pínahdih Táini Espiritu á wépatjih queétdih át wutap wut jí. ³Jesús cruzboó á wunat tútutimah, á jwúub boopatjidih í jéihyat pínah niijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa á bohénitdih át jwúub jígohop wut jí. Pánih jígohnit, “Dios nihat cáacwá í maáh á jumuchah, caandíh ded pah caá cáacwádih jepahat náahap”, queétdih ápi níj naáwáp wut jí.

⁴Biíc láa Jesús á bohénit biícđih jeémpna, queétdih nin pah át níj naáwáp wut jí:

—“Táini Espiritudih yeebdíh wá wahbipna caá’, wá íp á niijnídih Jerusalén tútchidih ní pái jwuhú. Caán á niijnídih yeebdíh wáát naáwáp be.* ⁵Juan yeebdíh mahjīh á daabánap jí. Obohjeéhtih, wá íp yeebdíh Táini Espiritudih wahna, caán daabáát panihni á wépat yeebdíh búdí á wúhbična caá, át niijíp wut jí.*

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

⁶Biíc yeó jáap Olivo jee jína Jesús á bohénit biícđih á jumuchah, caandíh nin pah ít níj wúbh joyóp wut jí:

—“Maá, Romano maátadih yohnit, buu jwiit judiówá jwí maáh ma waadmí níit? ít niijíp wut jí.

⁷Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah át níj jepahap wut jí:

—Jwí íp á ñoni yeó jáapdihjeh weemdíh maáh á waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeéboó jéihnit pínah nihcan caá. ⁸Obohjeéhtih, Táini Espiritu yeebdíh á waadáchah, Dios á wépatdih á wúhbična caá. Caán wépatjih Jerusalén

tútchidih moón, nihat Judea baácđih moón, Samaria baácđih moón, yuúpboó baácñadih moondíh yuh buca wíih táini doonádih ní wép naóhbična caá, át niijíp wut jí.*

⁹Páant níj péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wut jí. Caandíh í chéi en ñuun ñúhuchah, mah tólihdih yap púuh laab béjna, át buudáh bejep wut jí.* ¹⁰Páant Jesús á púuh laab béjehchah, í chéi en ñuun ñúhuchah, chéne ángelwá baabní yégueh ñonit Jesús á bohénitjí cáťh ít jígoh ñuhup wut jí.

¹¹Pánih jígoh ñuhnit, queétdih nin pah ít níj wúbh joyóp wut jí:

—“Yeéb Galilea baácđih moón, dépanihna jeáboó chéi en ñuh tigaá ní cháj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, á púuh laab béjatjí pahjeh tih á jwúub dei jéóhbična caá, ít niijíp wut jí.

**Judasjidih jwúub tútut nuumní
pínahdih í níwat**

¹²Jesús á naáwát tútutnit Olivo jee jímant jwúub dei bejnit, Jerusalén tútchina ít jwúub juibínap wut jí. Caán jee Jerusalén pehbhitjeh át jumup wut jí.

¹³Jwúub juibínit, queét chahboó í jumni tólihdih ít púuh laab béjep wut jí. Nin caá queét í wútna: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, bih Santiago Alfeo wúh, Simón Celote wut jumni, Judas bih Santiago wúh ít jumup wut jí.*

¹⁴Queét oncewájéeh, biquína yaádh, María Jesús ín, mi weh biícđih, míc wáacnit , ít jumup wut jí. Nihat biíc yooó jenah joinít, Diosdih búdí ípi wúúbup wut jí.

¹⁵Biíc yeó jáap Jesúhwa caán tólihdih míc wáacnit, ciento y veinte ít jumup wut jí. Páant í jumuchah, Pedroboó queét cáťh ñuhnit, nin pah át níj naáwáp wut jí: ¹⁶“Wá déewáá, Dios jon játih á niijátjí pah buu á yapna caá. Táini Espiritu Davidjidih ded pah Judasjí á yapat pínahdih át naóh daacát tútutap tají. Judasjí beé Jesúsđih teonit pínahdih á waáwáp jí. ¹⁷Pánih chájni pínah jwíjéeh

* 1.1-2 Lc 1.1-4 * 1.4 Lc 24.49 * 1.5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33 * 1.8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48 * 1.9 Mr 16.19; Lc 24.50-51 * 1.13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16

Jesús ā tewatdih chājni ā jumap yuh be”, āt niijíp wut jī.

¹⁸Judasjiboó Jesúsdi ih ī tewat pínah naáwát jíibdi h ā jwúebaíhichah yuhna, queéť sacerdotewáboó íť teocap wut jī. Pánihna, caán jíibjīh bainí baácđih íť jíib chājap wut jī. Caán baácđih Judasboó míć jōp wái wunniji wálahnit, dáuc jéen bejna, āť páah yoh nājap wut jī. Pánih páah yoh nājna, áih wudah āť búuh yoh bejep wut jī. Áih jónóp tōpna nihāt āť bac peéť bejep wut jī. ¹⁹Judas ā yéejatji jíibdi h nihāt Jerusalén táťchidi h moón íť jéih beedép wut jī. Pánihna, caán íť jíib chājni baácđih Acéldama wút íť búuhđap wut jī. “Acéldama”, niijná, “Meép jumni baác”, niijná íť chājap wut jī.*

²⁰Túttimah, nin pah queéđdi h Pedro āť jwúeb ni j naáwáp wut jī: “Jon Játih íť daacátji pahjeh tibeé Judasji ā yapap be. Davidji ā daáćni Salmos íť niijní tóli hđih nin pah āť ni j daacáp tajī:

‘Á tewatji yohni ā jumá naáh, ni j daáćnit, (Sal 69.25)

Bi h ā tewatjidi h jwúeb túť nuumníť, ā tewe naáh’, āť ni j daacáp tajī. (Sal 109.8)

²¹⁻²²“Páant ā ni j daacátjidi h jéihnit, Judasjidi h jwúeb túť nuumníť pínahđih jwíťđi h bidat caá náahap. Juan Daabáni jeéh jumniť biquína Jesúsjeéh íť bejep jī. Íjeéh jumni bíćđih nífwat caá náahap, jwíjeéh ā jumat pínah niijná.* Jesúsjeéh jwí jumuchah, jwíjeéh páant péeni, Jesús ā páuh laab béjatjidi h jwíjeéh enniđihbut nífwat caá náahap.* Páant jwí níwichah, Jesús ā jwúeb booatjidi h jwíjeéh naóhni ā jumbipna caá”, Pedro queéť Jesúsíhwáđi h āť niijíp wut jī.

²³Páant ā niijíchah joinít, chénewáđi h íť nífwip wut jī. Bíć José Barsabás wút jumniđi h íť nífwip wut jī. Caán Justo íť ni j wút ejni wut jī. Bi h Matías wút jumniđihbut íť nífwip wut jī.

²⁴⁻²⁵Queéđdi h níonit, Diosdi h nin pah íť ni j wúbup wut jī: “Maá, nihāt cáacwá íť jenah joyáđi h ma túi jéihna caá.

Judasjidi h túť nuumníť pínah, nit chénewá jwí níonitdi h, ded meém ma náahniđi h jwíťđi h ma júutú. Jesúsdi h cáđahni Judasji iiguipna āť bejep taga. Caandí h túť nuumníť, jwíť Jesús ā naáwát túťnit bíćđi h jumni pínahđi h ma júutú”, Diosdi h íť niijíp wut jī.

²⁶Páant niijnáje h, bidat túť niijná, íť nífwat naanáđi h íť páudanap wut jī. Matíaí h naá ā jwíi h búeg jéenechah, caánboó Jesús ā naáwát túťnit oncewájeéh āť waadáp wut jī.

Táini Espiritu ā wépat queéđdi h ā wúhat

2¹Pentecostés wút jumni yeó jáapdi h* nihāt Jesúsíhwá bíć muđđi h íť jwúeb míć wáac juyúp wut jī. ²Neohjeh búđi johlit yáať panihni jeámant jáóhniť, íť jumni muđđi h āť yeéj yáanap wut jī. ³Nihāt íť h wao cháh taw ópát tōpna panihni āť jígohop wut jī. ⁴Pánihna, Táini Espiritu queéđdi h ā waadáchah, ā wépatjī h bitáih wéheatna íť beh joíca naáhjī h íť wéhe jwíhip wut jī.

⁵Caán láa, nihāt baácna bej peéťnitji judíowá Dios ā wúťatđi h jepahnit, Jerusalén táťchina íťat wáac juyúp wut jī.

⁶Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúsíhwá íť jumni muuná dawá íť míć wáac jui bínap wut jī. Pánih jui bínap, cáacwá yoobó íť wéheatnaji h Jesúsíhwá íť wéhenachah, beh joiná, joí wúhi bejnit, nin pah íť míć ni j wéhenap wut jī:

⁷⁻⁸—¿Dépani h tígaa nit Galilea baácđi h moon yáuhna, jwíi h wéheatnaji h íť tái wéhenachah, jwí beh joí? ⁹Nihāt jwíi h wéheatnaji h buu wéhe na caá íť chājap: Partia baác, Media baác, Elam baác, Mesopotamia baác, Judea baác, Capadocia baác, Ponto baác, Asia baác, ¹⁰Frigia baác, Panfilia baác, Egipto baác, África baác, Cirene táťchi, Roma táťchidi h moonbát jwíť jwí jumap.

¹¹Biquína judíowá jwí jumna caá. Bita judíowá nihcannit yuhna, Dios naáwátđi h bohénitbut jwíjeéh íť jumna caá. Bita Creta quewadi h moón, Arabia baácđi h moonbát jwíjeéh íť jumna caá.

* 1.18-19 Mt 27.3-8 * 1.21-22 Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21 * 1.21-22 Mr 16.19; Lc 24.51

* 2.1 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11

Pánihna, nitboó ī wéhenachah, jwiít nihat jwí beh joiná caá. Queét jwíih wéheatnajīh Dios ā wēp chājatdih naóhna caá ī chājap, īt míc niijíp wut jī.

¹²Páant niij jóf wúhi bejna, ī ennidih ī joiníndihbut ded pah ā yapatdih īt jéihcap wut jī.

—ĪNit dépanih tigaá bitaíh wéheatnajīh Dios ā wēp chājatdih ī tái wéhe? yeéb ñi jenah joyóchah, queétjeh īt míc niijíp wut jī.

¹³Obohjeéhtih, bita tjeéh jumnit nin pah īt niijíp wut jī:

—īDépah nit cheha náahdih babh máihnit, wéhena caá ī chājap! īt niij deoh naáwáp wut jī.

Pedro cáacwādhīh ā naáwát

¹⁴Pánihna, Pedro once Jesús ā naáwát tútutnit biécdih ñuhnit, cáacwādhīh nin pah āt niij naáwáp wut jī: “Wā déewāá, biíh baácmant jéóhnit, Jerusalén tútchiboó jumnitbut, buú ā yapatdih jéihyat tútut niijná, nin wā naáwát pínahdih ñi tái joyoó. ¹⁵‘Queét máihnit caá’, ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcan caá. Jwiít judíowā cheibitjeh jwípí máihcan caá. Buú cheibitjeh las nuevejeh caá. Pánihna, jwí máihcan caá. ¹⁶Dios jon játih ā niijátji pahjeh buú ā yapna caá. Dios naáwátidih naóh yapani Joel nin pah āt niij daacáp tají:

¹⁷ ‘Péeni yeó jáap tóah jéúwúchah, nin pah ā yapbipna caá: Wíih Túini Espíritu ā wēpatdih nihat cáacwādhīh búdí wā wúhbiipna caá, buca. Pánihna, ñi weh, ñi weh yatábut wā naáwátidih ī naóh yapabipna caá. Jáap beh tóahnit oo jémat jígoah panihnidih ī enbipna caá. Behnit ī oo jémuchah, queétdih wā naóhbiipna caá.

¹⁸ Weemdhīh teo wúhnit neoná, yaáhdhdihbut wíih Túini Espíritu ā wēpatdih búdí wā wúhbiipna caá. Queétdih wā naáwátidih ī naóh yapabipna caá.

¹⁹ Wā wēpatjīh úm náah jumnidih jeáboó baácbobút wā wahachah, ñi enbipna caá. Baácbobó meép panihni, iigát panihni, tuú jei pánihni ā jumbiipna caá.

²⁰ Jeáboó yeó dupúatdih ā túut nuumbíipna caá. Chei bóo widhbut meép panih duúni ā túut nuumbíipna caá. Páant ā yapbipna caá, ñi Maáh Cristo ā jwúub dei jéóhni yeó jáap pínah játih. Caán yeó jáapdih nihat cáacwā ī en wúhi bejbiipna caá. Pánihna, oboh jumni yeó jáap ā nihcan níit buca. Yéejnitdih úm náah jumni yeó jáap jumna yuhna, yéejat yohnitboodih caán yeó jáap túini yeó jáap ā jumbiipna caá.

²¹ Ded jwí Maáhdih ā yéejat yohat túutni, caán iiguíipna ā bejat déeji ā tái yapbipna caá’, āt niij daacáp tají. (Jl 2.28-32)

²² ‘Yeéb wā déewāá, nindih wā naáwáchah, ñi tái joyoó. Jesús Nazaret tútchidih bóo Dios ā wēpatjīh ā chāj jéutap jī, caandíh Dios ā wahatjidih cáacwā ī jéihyat pínah niijná. Yeéb caandíh ennitji ñi jéihna caá. ²³Jesúsdih mawat náahna, ñi maátadih ñi wúhup jī. Pánih wúhnit, yeejéwādhīh cruzboó ñi mawat túutap jī.’ Dios jon játih caandíh ā niijátji bié yooobó ā yapap be.*

²⁴Obohjeéhtih, Jesús ñi maonijidih Diosboó āt jwúub booanap tabe. Túttimah, ā jwúub wuncan níit buca. Chah wéni jumna, wunnidih yuhna, āt jwúub booanap tabe, páant muntih. Pánihna, buú páantjeh báadhni caá.*

²⁵Davidjiboó jon játih nin pah Jesucristo ā jwúub boo pud jéúwát pínahdih āt niij daacáp tají:

‘Wā Maáh wájeéh ápi jumna caá. Yeó jáap jumap pah Dios wā Maáh wā pebh ā jumuchah, enna, wā úmcan níit.

²⁶⁻²⁷ Dios, weemdhīh oina, wunnit ī jumupboó wíih caolihdih ma

* 2.23 Mt 27.35; Mr 15.24; Lc 23.33; Jn 19.18 * 2.23 Lc 24.26 * 2.24 Mt 28.5-6; Mr 16.6; Lc 24.5

yohcan niít. Wíih bácahdihbut ma moopát tútcan niít. Páant ma chájat pínahdih jéihna, wá tui wéi naóhna caá. Míih jumna, úmcanjeh, wá tui jumhipna caá.

²⁸ Pánihna, weemdíh jwúb boonanit, wájeéh ma jumuchah, wá tui wéina caá', át niíf daacáp tají.

(Sal 16.8-11)

²⁹“Wá déewáá, jwí nwo Davidji ded pah á jummatdih yoobópdih wá naóhna caá. Caán á wunuchah, ít yohop wut jí. Caandíh í yohni íitji páantjeh á jumna caá. Pánihna, ‘Wíih bácahdih ma moopát tútcan niít’, niíf daacna, caanjéh áih pínahjeh át nihjican tagaá. ³⁰⁻³¹Davidji Dios naáwátidh naóh yapani á jumuchah, Dios caandíh nin pah át niijíp wut jí: ‘Yoobópdih meemdíh wá naóhna caá. Ma juima jwúb boonit, meém maáh ma jumati dée pah, nihat nin baácdih moondíh maáh á jumhipna caá’, át niijíp wut jí. * Cristodih Dios maáh á waadaát pínah, á boo pud júúwát pínahdihbut nin pah át niíf daacáp wut jí: ‘Caán wunnit í jumupboó páantjeh á jumcan niít. Áih bácahbüt á moópcan niít’, David át niíf daacáp tají. * ³²Caán Jesúsdih beé Dios át boonanap be. Á jwúb boonidih jwiít nihat jwí enep be. ³³Caán Dios á jéihyemant bóo búwámant jumni maáh caá. Pánihna, ‘Táini Espíritudih noónboó ma wahaá’, á íp Dios caandíh á niijíchah, nin Táini Espíritudih át wahap taga. Bwú jwuh Táini Espiritu á chájatdih ennit, joiná caá ní chájap. ³⁴Davidji Dios pehbboó át péuh laab béjcap wut jí. Pánihna, áih pínah nihjican tagaá. Nin pah á niíf daacni Jesúsíh pínahji tagaá:

‘Wá Maáhdih Dios nin pah á niíf naáwáp be: “Wá jéihyemant bóo búwámant chúndnit, maáh ma jumú.”

³⁵ Páant maáh ma jumuchah, meemdíh eníhcannitdih wá yohhipna caá. Meém queédih chah wépní ma jumhipna caá”, á niijíp be’, Davidji át niíf daacáp tají.

(Sal 110.1)

³⁶“Pánihna, wá déewáá, nindih ní tui jéihyee: Caán Jesús yeéb cruzboó ní mao yohat túttnijidih Diosboó maáh á waadánap be. Caán Jesúsje jwípí páini Dios á wahní Cristo beé”, Pedro cáacwádhíh át niijíp wut jí.

³⁷Páant á niijíchah joinít, búdí jígah úmmit, Pedrowádhíh nin pah ít niíf úbhh joyóp wut jí:

—ÍJwí déewáá, ded pah tigaá jwí chájbi? Ít niijíp wut jí.

³⁸—Yeéb ní yeéj chájatdih cádahnit, táiniboodíh ní jwúb tút nwmú. Páant ní tút nwméchah, Dios ní yéejatdih á yohhipna caá. Pánih tút nwmnit ní jumuchah, Jesús á wépatjéh ní daabáát tútú. Páant ní chájachah, Dios yeebdíh Táini Espíritudih á wáhhbipna caá. ³⁹Jon játihjeh Dios yeéb pínahdih, ní weh pínahdih, ní juimená pínahdihbut, nihat caán á nífonit pínahdih nin pah át niíf naáwáp wut jí: ‘Nihat weemdíh jepahnitdih Táini Espíritudih wá wáhhbipna caá’, Dios át niijíp tají, * Pedro queédih át niijíp wut jí.

⁴⁰Páant niíf péanit, queédih nin pah át jwúb niíf wépní naáwáp wut jí, páant muntih:

—Nin baácdih moón yeéjép í chájatji jíib Dios búdí á peéh chájbipna caá. Pánihna, queét pah ní jumca bojóo. Ní yeéj chájatdih cádahnit, ní tút nwmú. Páant ní chájachah, yeebdíh á peéh chájcan niít, át niijíp wut jí.

⁴¹Páant á niijíchah joinít, dawá jepahnit, ít daabáát tútup wut jí. Pánihna, Jesúsíhwájeéh caán yeó jáapjeh tres mil cáacwá chah dawá ít jumup wut jí. ⁴²Yeó jáap jumap pah queét jáap jepahnit Jesús á naáwát túttnit í bohénachah, ít tui joyóp wut jí. Íih jeémátidih míc páah wáhhnit, Diosdih úbhñit, bíicdih ípí tui jumup wut jí.

Jesúsíhwá ded pah í jumap

⁴³Jesús á naáwát túttnitboó Dios á wépatjéh wunnitdih ípí booa júutup wut jí, Dios á wépatdih cáacwá í jéihyat pínah niijná. Páant í chájachah ennit, nihat ít en wáhi bejep wut jí. ⁴⁴Jesúsíhwá

* 2.30-31 Sal 132.11; 2S 7.12-13 * 2.30-31 Sal 16.10 * 2.39 Is 57.19

íih bí déedih míc pāáh wāhñit, bícdih táinijeh ípí jumup wut jī.* ⁴⁵Íih bí déedih jíib chāj wāhñit, nihát bíih pah bóo wihcannitdih queét í jumat yoobó ípí wūh wáacap wut jī. ⁴⁶⁻⁴⁷Páñih chājna, yeó jáap jumát pah Dioíh muuná míc wáacñit, “Dios táini caá”, ípí níj wēi naáwáp wut jī. Íih muunáboobát míc wáacñit, bícdih ípí táí numah wēi jeémép wut jī. Páant í chājachah enñit, “Queét táini caá”, nihát cáacwā ípí míc níijíp wut jī. Páñihna, yeó jáap jumát pah bita jáap jepahñitdih táí ubñit, jwíih jepahñitjééh Dios át waadánap wut jī. Jáap jepahñitbüt íjééh ít míc wáacap wut jī.

Jéih bejcannidih Pedro Juanjīh í booaat

3 ¹Bíic yeó jáap, cheyeh, las tres jumuchah, judíowā Diosdih ípí wúbát horadih Pedro, Juanjīh Dioíh muuná ít bejep wut jī. ²Yeó jáap jumát pah Táini Jéc wūt jumupdih á chéenwā jéih bejcannidih ípí ub jwiíb chéud jwejep wut jī. Jáap cáac jumñijeh caán jéih jibcanni átát jumup wut jī. Caan jécđih chéudñit, caanjīh waadñitdih dinero ápi wúbup wut jī. ³Páñihna, Pedro, Juanjīh caán muuná í waadát túut chājachah enñit, queétdih jéih jibcanni dinerodih át wúbup wut jī. ⁴Pedroboó caandíh enñit,

—Jwiítđih ma táí eneé, át níijíp wut jī.

⁵Páant á níijíchah joinít, queétdih en behñit, “Queét bainí dinero weemđih í wūhñipna caá”, caanjéh át níj jenah joyóp wut yuh jī. ⁶Obohjeéhtih, páant á níj jenah joyóchah yuhna, Pedro caandíh nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá.

Obohjeéhtih, caandíh wūhcan yuhna, chah táinidih meemđih wā chājñipna caá. Jesucristo Nazaret tátchidih bóo á wēpatjīh meemđih wā booana caá. Ma ñah ñuhú. Ñah ñuhñit, ma yáac chūi bejeé, át níijíp wut jī.

⁷Páant níijnít, áih jéihyepmant bóo téihyadih teonit, caandíh át wái ñahanap wut jī. Páant á wái ñahanachahjeh, caán

jéih jibcanniji áih wio wēpép nahna át jumup wut jī. ⁸Páñihna, caán ñah ñuhñit, át yáac chūi bej jwíihip wut jī. Páñih yáac chūi bejñit, ñaáp táamp chūinít, “Dios táini caá. Wā táí jéih bejna caá”, níj wēinít, Dioíh muudíh át waad béjep wut jī. ⁹Páñih yáac chūi bejñit, “Dios táini caá”, á níijíchah, nihát cáacwā ít enep wut jī. ¹⁰Caandíh enñit, “Caán Dioíh muú Táini Jécđih chéudni dinero wúbñijeh caá”, ít níj jéihyep wut jī. Páant á jibichah enñit, caandíh ded pah á yapatdih ít en wáhi bejep wut jī.

Dioíh muuná Pedro cáacwādih á bohéat

¹¹Jéih bejcanniji Pedrowādih á teo ñuún péenachah, nihát cáacwā en wáhi bejñit, Dioíh muú Salomón á chājat túutni coahjina ñáo ñah bejñit, Pedrowá pebhna ít míc wáacap wut jī. ¹²Páant í míc wáacachah enñit, Pedro nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī. “¿Wā déewáá, dépanihna nindih ñi en wáhi bej? ¿Dépanihna jwiítđih ñi en ñuún? ‘Queétdioó Diosdih táí joinít jumna, íih wēpatjīhjih nindih í jéih yáac chūi bejat túutna caá’, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi níj jenah joyát yoobópđih nihcan caá. Jesús á wēpatjīh beé caandíh jwí booanap be. ¹³Abraham, Isaac, Jacob jon játih moón jwí nuowá Diosdih ít táí weñep wut jī.* Caán Diosjeh beé, caandíh teo wūhni Jesús á wūt chah yáaat pínah níjñá, nindih á jibanap be.* Yeébbó Jesúsđih en jūihñitdih wūhñit, Pilato caandíh nemat muunánt á bacaíhichah yuhna, yeébbó á bacaat déedih ñi jepahcap be. ¹⁴Pilato caandíh á bacaíhichah yuhna, Jesús táini, táí chājni á jumuchah yuhna, yeébbó caandíh ñi náahcap be. Páñih náahcan, cáac maonidih ñi bacaat túutap be.* ¹⁵Jwiítđih táí ubñi Jesúsđidih yeébbó ñi mawat túutap be. Obohjeéhtih, wunnidih í yohochah yuhna, Dios caandíh á jwúwub boonidih jwiít jwí enep be. ¹⁶Páñihna, caandíh táí jenah joinít, nin ñi jéihni, ñi enñidih Jesús á wēpatjīh jwí booanap be.

* 2.44 Hch 4.32-35 * 3.13 Ex 3.15 * 3.13 Is 52.13—53.12; Fil 2.7-9 * 3.14 Mt 27.15-23; Mr 15.6-14; Lc 23.13-23; Jn 19.12-15

17“Wā déewāá, yeéb jwí maátajih Jesús Dios ā wahní ā jumatih jéihcan, caandíh ñi mawat túttup be. Páant ñi chājatjidih weém wā jéihna caá. 18Obohjeéhtih, jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit, ñi chājat pínahdih nin pah ít níj daacáp tají: ‘Cristo yeejép ā yapbipna caá’, í niijátji pahjeh tibeé ā yapap be.” 19Buu jwuh yeéb yeejép ñi chājatjidih bádí jgahnit, téiniboodíh jwúub tútt nuumnít, Jesucristodih ñi jepahaá. Páant ñi tútt nuumúchah, yeejép ñi chājatjidih Dios yeebdíh ā yoh wúhbiipna caá.

20Páant ñi chājachah, Dios ā wahniji Cristodih jwiítidih ā jwúub wah deyabipna caá, jwiítidih ā teo wáacachah, jwí túi weñat pínah niijná.

21Obohjeéhtih, buu Dios pehbóo caá ā jum jwuhup. Dios nihatih ā ámohat pínahdih jon játih ā naáwátidih naóh yapanitdih át naóh daacát túttup wut jí. Pánihna, nihat ā naáwátjidih chāj péanit, Jesucristodih ā jwúub wah deyabipna caá. 22Moisés nin pah át níj naáwáp tají: ‘Jwí dée Dios naáwátidih naóh yapani pínahdih jwí Maáh Dios yeebdíh ā wahbiipna caá. Weemdíh ā jwíih naáwát túttatji pahjeh tigaá caandíhbut ā jwúub naáwát túttbipna caá.’ Pánihna, ded pah ā níj naáwát pínahdih ñi túi joyoó.*

23Det caandíh joicán, ā wutuchah jepahcannitdih Dios ā yohbipna caá. Dioíhwajeéh queét í jéih jumcan níit’, Moisés át níj daacáp tají.*

24“Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitji Samuel, ā buedát túttimah moonbút nin yeó jáapnadih yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih niijná ít chājap tají. 25Jon játih moón jwí nuowājidih Dios át naáwáp wut jí. Pánih naóhna, Abrahamdih ā naáwátji pahjeh tih jwiítidihbut bíc yoobó naóhna át chājap wut jí. Nin pah át níj naáwáp wut jí: ‘Ma juiimadih wā túi chājachah, caánboobút nihat baácđih moondíhbut ā jwúub túi chājbiipna caá’, át niijíp wut jí.*

26Pánihna, jwiítboodíh Moisés ā naóhnihi Dios wúúhdih jwiít judíowádih át jwíih wahap tají, jwiítidih ā túi chājachah,

yeejép chājnit jwí tútt nuumat pínah niijná”, Pedro cáacwádih át niijíp wut jí.

Pedrowádih judíowā í maáta í júihñat

4 1-3Páant cáacwádih Pedro Juanjih í naáwáchah, sacerdotewā, Dioíh muúdh wapnit soldadowā í maáh, saduceowábút Pedrowā pebhna juibínit, ít joyóp wut jí. Páant í joyóchah, Pedrowā nin pah cáacwádih ít níj naáwáp wut jí: “Jesús ā wunat túttimah, át jwúub boo pud júúwúp be. Á boo pud júúwátidih jéihna, áihwā jumna, jwiítbut jwí boo pud júúwát pínahdih jwí jéihna caá”, ít niijíp wut jí. Páant í niijíchah joí ijnit, maátaboó cáacwádih too pāa bejnit, Dioíh muúdh wapnit soldadowádih Pedrowádih ít juibí tewat túttup wut jí. Cheyeh jumuchah, túttimah bóo yeó jáapdih queéđih úbh joífhna, nemat muúboó ít nemat túttup wut jí. 4Judíowā í maáta Jesúsdihi í náahcah yuhna, áih doonádih joinít, “Yoobópdih tigaá”, dawá ít níj jenah joyóp wut jí. Pánihna, Jesúfhwā chah dawá jumna, cinco mil neoná ít jumup wut jí. Yaádhjeéh í wehjeéhbut chah ít jumup wut jí.

5Túttimah bóo yeó jáapdih sacerdotewā í maáta, bita judíowádih waóhñit, Moisés ā wutatjidih bohénit bícđih ít múc wáacap wut jí. 6Sacerdotewā í maáh, Anás wút jumni, ā déewábút Caifás, Juan, Alejandro, bita bícđih ít múc wáacap wut jí. 7Pánihna, queét Pedrowádih í bid bojochah, soldadowā queéđih ít ub juibínap wut jí. Páant í ub juibínachah, maáta nin pah ít níj úbh joyóp wut jí:

—¿Deíh wépatjih tibeé yeéb caandíh ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebdíh páant chājat túttni? ít niijíp wut jí.

8Páant í niijíchah joinít, Téini Espiritu ā wépatjih Pedro nin pah át níj jepahap wut jí:

—¿Yeéb maáta, yeéb waóhñit, 9jéih jibcannijidih jwí túi chājatdih úbh joí en níit ñi chājap? 10Yeebdíh, nihat judíowádihbut nindih jéihyat caá náahap:

* 3.18 Is 52.13—53.12 * 3.22 Dt 34.10 * 3.22 Dt 18.15-16 * 3.23 Dt 18.19
* 3.25 Gn 12.3; 22.18

Jesucristo ã wêpat beé nindih ã boanap be. Jesús Nazaret tâtchidih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat tãutni, Dios ã booani, caán ã wêpatjîh nindih jwí boanap be. Pániha, bũũ nin ã jibichah, ñi enna caá. ¹¹Dios naáwátdih naóh yapanit jon játih Jesucristodih naóhna, ‘Cáacwã ï náahcannidih Dios ã ñiobipna caá’, ït niý daacáp tají.* Pániha, Jesucristodih yeéb ñi náahcah yuhna, Diosboó caandíh jwí maáh pínah át waadánap wut be. ¹²Caán Cristojeh tiguaá cáacwã tiguúpna bejnit déjidih tui úbni. Nin baácboó bífh tui úbni pínah wihcan caá. Caanjéh caá yéejat yohni ã jumup, Pedro át niijíp wut jî.*

¹³Páant niý naóhna, Pedrowã bohécannit yuhna, úmcanjeh, ï wêp bohénachah ennit, ït joí wáhi bejep wut jî. Jesús ã bohéat pah ï wêp bohénachah enna, “Pedro, Juanjîh yoobópdih Jesúsjeéh jumnit tiguaá”, ït niý jéihyep wut jî. ¹⁴Jéih jibcanniji boonit, Pedrowãjeéh ã jumuchah, queét maáta Pedrowãdih “Yeejép ï chájna caá”, ït jéih niý naóh yaccap wut jî. ¹⁵Pánih jéih naóh yaccan, maáta ï míc wáacat tólihmant Pedrowãdih ït bac bej jwúhat tãutup wut jî. ¹⁶Páant ï bac bejat tãttimah, queétjeh nin pah ït niý míc wéhenap wut jî:

—¿Queétdih ded pah tiguaá jwí chájbi? Dios ã wêpatjîh jéih jibcannidih ït boanap taga. Nihat Jerusalén tâtchidih moón páant ï chájatjidih ï jéihna caá. Pániha, jwiítboó ‘Páant ï chájcan beé’, jwí jéih niijcán caá. ¹⁷Pániha, Jesúsíh doonádih bitadih jwí bohéat tãutca boj jîh, queét maátajeh ït míc niijíp wut jî.

¹⁸Páant niý péanit, Pedrowãdih jwúub bid bojnit,

—Jesúsíh doonádih bitadih ñi jwúub naóhca bojoó, ït niijíp wut yuh jî.

¹⁹Páant ï niijíchah jointí, Pedro Juanjîh nin pah ït niý jepahap wut jî:

—Páant ñi wutuchah, jepahna nihna, Diosboodíh yap yohna caá jwíta chájap. ¿Pániha, dedboodíh tiguaá jwí jepahbi, Dios ã weñat pínah niijná?

²⁰Obohjeéhtih, jwiítboó jwí ennidih, jwí

joinídihbut jwí jéih jweéhcan caá, ït niijíp wut jî.

²¹Páant ï niijíchah jointí, maátaboó nin pah Pedrowãdih ït jwúub niijíp wut yuh jî:

—Jesúsíh doonádih ñi jwúub bohénachah, yeebdíh yeejép jwí peéh chájbipna caá, ït niijíp wut jî.

Pániha, cáacwãboó jéih bejcaniji ã tui bejatdih ennit, “Dios wêpni yoobát ã jumna caá”, ï niijíchah jointí, maátaboó Pedrowãdih jéih peéh chájcanjeh, queétdih ït bacanap wut jî. ²²Jéih jibcanniji cuarenta jópchi bíbohni wut jî.

Jesúsíhwã ï úmcat pínahdih ï úubát

²³Pedro Juanjîh bac bejnit, ï chéenwã pebhna jwúub juibínit, judíowã ï maáta ded pah ï niijátjidih queétdih ït naáwáp wut jî. ²⁴Páant ï niijíchah jointí, queét nihat bícdih Diosdih nin pah ït niý úubúp wut jî: “Maá, meém jeádih chájni, nin baácdihtut chájni, búdí mujdihbut chájni, nihat báadnhdihbut chájni caá.* ²⁵Túini Espiritu ã wêpatjîh jwí nwo Davidji, meemdíh teo wéhni, nin pah át niý daacáp tají:

‘Judíowã nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdih úijnit, ï júihna yuh caá. Cristo ã chájat pínahdih ï jáhíhmina yuh caá.

²⁶Dawá nin baácdiht moón maáta míc wáacnit, jwí Maáh Diosdih, ã wahní Cristodihbut en júihna, Dios ã jenah joyátjidih ï yéejaíhmi na yuh caá’, át niý daacáp tají. (*Sal 2.1-2*)

²⁷‘Páant tiguaá nin tãtchiboo Herodes, Poncio Pilato, judíowã nihcannit, judíowã bícdih ma wahní Jesúsíh mawat tãutna, ï míc wáacap be.* Caán Jesús tui yoobópdih jumni, meemdíh tui jepahni ã jumuchah yuhna, caandíh ï mawíh jenah joyóp be.* ²⁸‘Páant caá ã nihbip’, ma niijátji pah queét ï chájap be. Meém ma jéihyatjîh páant mat niý naáwáp tají. ²⁹Pániha, Maá, queét jwiítidih ‘Yeéb ñi jwúub bohéat peéh yeejép jwí chájbipna caá’, ï niijátjidih

* 4.11 Sal 118.22 * 4.12 Jn 14.16 * 4.24 Ex 20.11; Neh 9.6; Sal 146.6 * 4.27 Lc 23.7-11; Mt 27.1-2; Mr 15.1; Lc 23.1; Jn 18.28-29 * 4.27 Is 52.13; Fil 2.7

joinít, jwiítidih ma teo wáacá, jwiít meemdih teo wühnit éumcanjeh, míih táini doonádih jwí wēp naáwát pínah niijná.³⁰ Jwiítidih ma teo wáacá, tubúp chūáhñitidih jwí boonachah, cáacwá í jéih chájca naáhdih Jesús á wēpatjih jwí chājat pínah niijná”, íť niíf uúbúp wut jī.

³¹Páant í niíf uúbúchahjeh, í míic wáacni muú búdí át méménap wut jī. Páant á méménachah, Túini Espiritu á wēpat queétdih búdí á wühuchah, éumcanjeh Dios naáwátidih íť jwáub naáwáp wut jī.

Jesúh wá í míic pááat

³²⁻³³Dios á wēpatjih queét Jesús á naáwát tútnit nin pah cáacwádih ípí niíf naáwáp wut jī: “Jesús á boo pud jūúwát túttimah caandih jwí enep jī”, íť niijíp wut jī. Queét nihatdih Dios búdí á teo wáacachah, chah dawá Jesúsdiť íť jepahap wut jī. Bíic yoobó jenah joinít, íih bíí déedih “Wíih míicjeh caá”, íť niijcáp wut jī. Queét nihat í bíbohah yoobó míic pááhnit, íjeéh jumnitidih ípí táí teo wáacap wut jī.”³⁴Pánihna, ded moh yéejnit íjeéh íť wihcap wut jī. Det wápchi pínah baácdih bíbohñit, muúdhíbut bíbohñit, íhdih ípí jíib chāj wühup wut jī. Caán jíibdih ub bejnit,³⁵Jesús á naáwát tútnitidih ípí jwáib wühup wut jī. Páant í ub jwáib wühuchah, teonit, queétoó íjeéh jumnit moh yéejnitidih ípí jwáub pááap wut jī.³⁶Bíic íjeéh José wüt jumni át jumup wut jī. Jesús á naáwát tútnit Josédih Bernabé wüt íť búhdhup wut jī. Á wüt Bernabé “Cáacwádih táí weña teo wáacni”, Griego wéheatjih niijná íť chājav wut jī. Caán Leví jauma, Chipre quewadih bóo wut jī.³⁷Pánihna, caanbét áih wápchidih át jíib chājav wühup wut jī. Pánih jíib chāj wühñit, caán jíibdih Jesús á naáwát tútnitidih wühñit, bitadih át pááat tútup wut jī.

Ananías ájeéh bóli Safirajih í yeeat

5¹Bitabut Bernabé á chājav pah ítih chājhip wut yuh jī. Newé Ananías wüt jumni, yad Safira wüt jumnih wut

jī. Queétoó íih wápchidih jíib chāj wühñit, caán jíibdih Jesús á naáwát tútnitidih Ananías át wühup wut yuh jī.²Obohjeéhtih, á jíib chájca yuhna, bainjeh á wəhat pínahdih ubnit, nihat bihdih caanjéh át ámohop wut jī. Páant á chājachah ennit, yadbut mit jéihyep wut jī. Pánihna, bainjeh ub bejnit, Ananías Jesús á naáwát tútnitidih át jwáib wühup wut jī.

³Páant á yeeatdih Túini Espiritu á jéihyanachah, Pedro Ananíasdih nin pah át niíf jühñup wut jī:

—Ananías, nemép wá í maáh Túini Espiritudih meemdih át yeeat tútup wut. Pánihna, míih baácdih ma jíib chāj wühna, caán jíibdih meemjeh mat ámohop wut.⁴Ma jíib chāj wəhat pínah játih, míih wápchijeh tigaá átih jumup ta yuh caá. Pánihna, míih jíib tigaá átih jumup. Páant, míih á jumuchah yuhna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiítidihjeh ma yeean caá. Diosdih caá ma yeenap, át niijíp wut jī.

⁵Páant á niijíchahjeh, Ananíasboó át wun buégup wut jī. Páant á yapat doonádih joinít, nihat búdí íť éumup wut jī.⁶Á wunuchah ennit, japata áih bácahjidiť yéguejhíh pin, cáacdiť yohopboó ub bejnit, caandih íť baad yóhop wut jī.

⁷Tres horas túttimah, Ananías áaji á wunatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbut mit waád jwáibnap wut jī.⁸Páant mi waád jwáibnachah, Pedroboó nin pah caántdih át niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Níih wápchidih ní jíib chāj wühuchah, bóo nit beé yeebdih í jíib chājav? át niijíp wut jī.

—Páant bóojeh tibeé jwiítidih í jíib chājav be, mit niíf jepahap wut yuh jī.

⁹—¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espiritudih bíic yoobó ní yee? Ma joyoó. Majeéh bóojidih baad yóh péanit, jwáub júóhna, meemdíhbut míih bácahdih í ub bejbipna caá, Pedro caántdih át niijíp wut jī.

* 4.32-33 Hch 2.44-45

¹⁰Páant ā niijíhahjeh, caántbut mit wun buugúp wut jī. Pánihna, baad yóhnit japata caán muudíh jwúub waad juibínit, miíh bácahjidih enna, caántjidihbut ub bac bejnit, newéfh bácahji pebhna ub juibínit, it baad yóhop wut jī. ¹¹Pánihna, Jesúhwa, nihat bitabut caán doonádih joinít, búdí it úumup wut jī.

**Jesús ā naawát túutnit
wunnitdih ī booaat**

¹²Jesús ā naawát túutnit Dios ā wēpatjīh dawá cáacwādih it booa júutup wut jī, “Dios wēpni ā jumna caá”, ī niiját pínah niijná. Queét Jesúhwa Dioíh muú Salomón ā chājat túutni coahjidih ípí míc wáacap wut jī. ¹³Bitā ī yéejat peéh chājatdih úumna, queét pebhna bejcan yuhna, “Queét táinit caá”, cáacwā ípí niijp wut jī. ¹⁴Neoná, yaádhbut, chah dawá Jesúsdi h it jepahap wut jī. ¹⁵Pánihna, tubúp chūúhntdih Pedro ā teo jáha booaat pínah niijná, ī chéenwā queétdih ī lajatjīh namá jwéejdih ípí ub juibí jwejep wut jī. Bitā ā muj juibícannitboó booihna, Pedroíh dadahjeh buug lájat it náahap wut jī. ¹⁶Jerusalén tútchi pehbhit jumni tútchinadi h moón tubúp chūúhntdih, nemép jumntidihbut it ub juibínap wut jī. Pánihna, queét ni hatdih it túi booa beedánap wut jī.

**Jesús ā naawát túutnitdih
bita yeejép ī chājat**

¹⁷Pedrowādih dawá cáacwā ī péenachah enna, sacerdotewā ī maáh, ájeéh jumnit saduceowābut Pedrowādih búdí it íjip wut jī. ¹⁸Pánih íjinit, Jesús ā naawát túutnitdih teonit, nemat muúboó it nemep wut jī. ¹⁹Chei Dioíh ángelboó ī nemnitjidi h át wāt bacanap wut jī. ²⁰“Dioíh muúná nī bejeé. Caán muúná juibínit, ded pah Diosjeéh ī túi jumat pínahdih cáacwādih nī túi bohénaá”, ángel queétdih át niijp wut jī.* ²¹Páant ā niijíhah joinít, baabácah, Dioíh muúná waad béjnit, ángel ā niijátji pah cáacwādih it jwúub bohénap wut jī.

Caán yeó jáapjeh judíowā ī maáta míc wáacnit, Jesús ā naawát túutnit nemat muúboó jumnitjidi h soldadowā ī maátadi h ítih ub júúwát túutup wut yuh jī. ²²Obohjeéhtih, nemat muúná juibínit, queétdih it bid juicáp wut jī. Pánih bid juicánjeh, maáta pebhna jwúub bejnit, nin pah queétdih it niij naawáp wut jī:

²³—Nemat muú jéc buujcánni yuh beé. Caán nemni jécdih wapnit ī pái nūhna yuh beé. Páant ī pái nūhachah yuhna, caán jécdih wátnit, jwí enechah, jwí nemnitji ī wihcap be, it niijp wut jī.

²⁴Páant ī niijíhah joinít, Dioíh muudíh wapnit soldadowā ī maáh, sacerdotewā ī maátabut it jói wáhi bejep wut jī.

“¿Dépah caá ī toáhi queét pánihna?” queétdjeh it míc niijp wut jī. ²⁵Páant ī míc niijíhahjeh, bífh ī pebhna juibínit, queétdih nin pah át niij naawáp wut jī:

—Yeéb nī nemnitji Dioíh muúná cáacwādih jwúub bohéna beé ī chājav be. Nī enbi jwuhúú oboh, át niijp wut jī.

²⁶Páant ā niijíhah joinít, soldadowā ī maáh, áih soldadowájih bejnit, Jesús ā naawát túutnitdih it jwúub tewep wut jī. Obohjeéhtih, cáacwādih úumna, maonit déeji maocanjeh, queétdih it teo bejep wut jī. “Nitdih jwí puñachah, cáacwāboó jwiítdih jeejīh ī yohbipna nacaá”, queét soldadowā it niij jenah joyóp wut jī.

²⁷Queétdih ub bejnit, Jesús ā naawát túutnitdih maáta pebhna it ub juibínap wut jī. Pánih ub juibínachah, sacerdotewā ī maáh queétdih nin pah át niij juihūp wut jī:

²⁸—Yeebídih tubit wutnit, ‘Jesús ded pah ā chājatjidi h nī bohéca bojó’, jwí niijp yuh be. Obohjeéhtih, páant jwí niijíhah yuhna, yeéboó ni hat Jerusalén tútchidih moondíh nī bohéna caá. Jesúsdi h jwí mawatji waó jíib jwiítdih peéh chājat náahna, pánih naóhna caá nī chājav, át niijp wut jī.*

²⁹Páant ā niijíhah joinít, Pedroboó bita Jesús ā naawát túutnit bíicdih nin pah it niij jepahap wut jī:

—Diosboó jwiítdih ā naawát túutup be. Pánihna, caandíh jepahnit jumna, nī naawát túutcatdih jwí jepahcan niát.

* 5.20 Jn 11.25; 14.6; Ro 6.4 * 5.28 Mt 27.25

³⁰Jwī ñowāw īpí wēini Dios Jesúsdiñ át boonanap tajī. Caandñhēh tibee yeēb cruzboó péoh dodhñit, ñi mawat túttup jī. ³¹Jesúsdiñ ‘Caán túini caá’, niijnít, Dios caandñi maáh át waadánap wut jī. Pánih maáh waadánit, ā jéihyepmant bóo bñwámant át chéudat túttup wut jī. Jwiít cáacwā jwī yeejat peéh chājat déejidiñ tūi ubni pínah Jesúsdiñ át jumat túttup wut jī. Jwiít juđíowā jwī yeejatdiñ cádahñit, jwī tútt ñumúchah, jwī yeejatdiñ ā yohat pínah niijná, páant át chājap wut jī. ³²Pánihna, jwiítboó Jesús páant ā jumatdiñ enñitji, Túini Espiritu ā wēpatñiñ caandñi jwípí naóhna caá. Det ā wutatdiñ jepahñitdiñ Dios Túini Espiritudiñ biíc yoobó ā wēhna caá, queétdiñ Pedro át niijp wut jī.

³³Páant ā niijíchah joinít, chah ñijnit, queét Jesús ā naáwát túttnitdiñ maáta ñitih mao yoháñip wut yuh jī.

³⁴Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowā poómpdiñ bóo, queétdiñ át mao yohat túttcap wut jī. Caán Moisés ā wutatjidiñ bohéni ā jumuchah, cáacwā caandñi “Caán túi chājni caá”, ĩpí niijp wut jī. Pánihna, caán Jesús ā naáwát túttnitdiñ soldadowādiñ át ub bac bej jwuhat túttup wut jī. ³⁵Páant ĩ ub bac bej jwuhat túttimah, maátadiñ Gamaliel nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Yeēb wā déewāá, ñi maona chaáh buca. Ñi túi jenah joi jwúhuá.

³⁶Teudajidiñ ñi náhninaá. ‘Weém cáacwādiñ túi waóhni caá wā jumup’, caanjéh cáacwādiñ át niijp wut yuh jī. Pánihna, dawá, cuatrocientos ājeéh ĩ péenap yuh be. Obohjeéhtih, bitaboó caandñi ĩ mao yohochah, ājeéh péenitji ĩ bej peét bejep be. Bñu queétti ĩ whican caá. ³⁷Túttimah, cáacwādiñ ĩ jenah enat láa Galilea baácdiñ bóo Judas wūt jumñiji Romano cáacwā ĩ maátadiñ yohíhna, ājeéhbüt dawá ĩ péenap yuh be. Obohjeéhtih, bita caandñi ĩ mao yohochah, niñat áñhwābüt ĩ bej peét bejep be. ³⁸Páant niijná, yeebdñiñ nindiñ naóhna caá wā chājap. Nit Jesúsdiñ doonádiñ bohéniñdiñ páantñeh ñi enah bojóo. ĩ bohéat Dioñiñ niñcan, Teudaji ā bohéat bñudát pah ā bñud béjmaona caá. ³⁹Obohjeéhtih, nin Dios ā bohéat yooabát

ā jumuchah, queétdiñ ñi jéih cádahat túttcan niñt. Páant ñi cádahat túttna, yeēb Diosjñiñ míic maona caá ñita chājap taga, Gamaliel át niijp wut jī.

⁴⁰Páant ā niijíchah joinít, “Yoobópdih tigaá”, maáta ĩt niij jenah joyóp wut jī. Pánih jenah joinít, Jesús ā naáwát túttnitdiñ ĩt jwúub bid bojop wut jī. Páant ĩ jwúub waád juibñnachah, queétdiñ ĩt puñat túttup wut jī. Páant ĩ pñi péanachah, “Jesúñiñ doonádiñ yeēb ñi jwúub bohéca bojóo”, niij jñih péanit, queétdiñ ĩt bejat túttup wut jī.

⁴¹Páant ĩ bejat túttuchah joinít, ĩt jwúub bac bejep wut jī. Jesúsñhwā ĩ jumat jñib, yeejép yapna, bádi ĩt weñep wut jī.

⁴²Pánihna, yeó jáap jumat pah Dioñiñ muáboó, ñih muñnáboobát “Jesús Dios ā wahni Cristo ā jumna caá”, ĩpí niij naóh bohénap wut jī.

Siete teo wáacñit pínahdiñ Jesúsñhwā ĩ ñiwat

6 ¹Caán láa Jesúsñiñ doonádiñ bohéniñ ĩt dao bejep wut jī. Pánih dao béjna, Jesúsñhwā míicjeh jumna yuhna, ĩt míic jñihñup wut jī. Biquína juđíowā jumna yuhna, Griego wéheatdiñ wéhenit ĩt jumup wut jī. Queétoó ĩjeéh éemp wññit yaádhdiñ yeó jáap jumat pah ñih jeémátdiñ ĩ tñi biíc yoobó wñh jéempchah enna, Hebreo wéheatdiñ wéhenitdiñ ĩt jñihñup wut jī. ²Páant ĩ míic jñihñuchah jéihñit, Jesús doce ā naáwát túttnitboó bita áñhwādiñ bid bojñit, nin pah ĩt niij naáwáp wut jī:

—Dios naáwátñiñ bohéat jwíñiñ tewat ā jumuchah, jeémátdiñ jwí jéih pááhcan caá. ³Pánihna, jwí déewāá, siete neonádiñ ñi ñiwíi, jeémátdiñ pááhñit ĩ jumat pínah niijná. Bitá queétdiñ ‘Túiniñ caá’, ĩ niijnít, Túini Espiritu ā wēpat bádi jumñit, túi jenah joinítñiñ ñi bidíi. ⁴Obohjeéhtih, jwiítboó yeó jáap jumat pah Diosdiñ wábhñit, ā naáwátñiñ jwí bohébiñna caá, ĩt niijp wut jī.

⁵Páant ĩ niijíchah joinít, “Jéu. Páant tií jwí chājap”, niñat Jesúsñhwā ĩt niij jepahap wut jī. Pánihna, Esteban, Jesúsdiñ tñi jenah joinít, Túini Espiritu ā wēpat bádi jumñidiñ ĩt ñiwip wut jī. Bitadiñbüt ĩt ñiwip wut jī. Nin caá ĩ

wŕtna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antioquía tátchidih bóo judío nihcan yuhna, judfowā ī bohéatdih joiná, ijeeh waadni át jumup wut jī. ⁶Páant ī ñonitdih Jesús ā naáwát tútntn pebhna īt ub juibínap wut jī. Queét ī ub juibínachah ennit, ī ñonitdih teo jáhanit, īt uúbup wut jī, Dios queétdih ā túi teo wáacat pínah niijná.

⁷Pánihna, caán baácdih moón Dios naáwátidh chah dawá jéihnit ī jumuchah, Jerusalén tátchiboó jumnit Jesúfhwā īt dao béjep wut jī. Sacerdotewābut dawá tútntn numnit, Jesúfhwájeeh īt waadáp wut jī.

Bitá Estebandih ī tewat

⁸Esteban, caandih Dios búdí ā teo wáacachah, ā wēpatjīh dawá láa jwiít cáacwā jwī jéih chájca naáhdih át chā jútup wut jī. Páant ā chāj jútuchah ennit, cáacwā Jesúfh doonádih chah īt joíhip wut jī. ⁹Obohjeéhtih, biquína judfowā ī míic wáacat mūdih moón caandih īt jūihñup wut jī. Queét Teo Wühnitji wūt jumni poómp īt jumup wut jī. Cirene tátchidih moón, Alejandría tátchidih moón, Cilicia baácdih moón, Asia baácdih moón īt jumup wut jī. Queét wut jī Estebandih jáihnit īt jumup wut jī. ¹⁰Pánihna, Esteban Túini Espiritu ā wēpat búdí jumnit, túi jéihni jumna, ā wéhenachah joinít, queétdih caandih bíic yoobó īt nihcap wut jī. ¹¹Bíic yoobó nihcan, íjna, bita ī yee naáwát pínah niijná, īt jīb wuhup wut jī. Páant ī yeeat tútntuchah joinít, nin pah īt níj naóh yacap wut jī: “Esteban Moisés ā wutatjidih Diosdihbut yeejép ā wéhenachah, jwī joyóp be”, īt níj yeenap wut jī. ¹²Páant ī niijíchah joinít, cáacwā, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita waóhñitbut Estebandih īt íjip wut jī. Pánih íjnit, caandih teonit, ī maáta pebhna īt ub bejep wut jī. ¹³⁻¹⁴Queét ī yeeat tútntitji nin pah īt maátadih īt níj yeenap wut jī:

—Nin yeó jáap jummat pah Diofh mūdih, Moisés ā wutatjidihbut yeejép

āpí wéhenap be. Nin pah ā niijíchah, jwiít jwī joyóp be: ‘Jesús Nazaret tátchidih bóo Diofh mūdih ā yohbipna caá. Moisés ā wutatjidihbut ā jwáub tútnt numbípna caá’, Esteban ā niijíp be, īt niijíp wut jī.

¹⁵Nihat caanjīh chúdnit Estebandih ī enechah, áih móot ángelīh móot panih yeh iigní át jígohop wut jī.

Esteban ā míic jáh niiját

7 ¹Sacerdotewā ī maáh nin pah Estebandih át níj uúbh joyóp wut jī: “¿Nit ī niiját yoobópdihi níit?” át niijíp wut jī.

²Páant ā niijíchah joinít, Estebanboó nin pah caandih át níj jepahap wut jī: “Wā déewāá, behnitbut ñi joyoó. Weemdh ī naóh yacat yoobópdihi nihcan caá. Ded pah Moisés ā chājatjidih yeé ñi jenah joyát pah weembút bíic yoobó wā jenah joiná caá. Ded pah jwī nuowā ī chājatjidihbut bíic yoobó wā jenah joiná caá. Jwī nuó Abrahamji Mesopotamia baácdih ā jumuchah, Harán baáboó ā bejat pínah játih, Dios nihat jéihni jumna, caandih át jígohop wut jī. ³Meém míih baácdih ma déewádhbut ma cádah bejeé. Páant ma bejehchah, wā ñoni baácna meemdh wā waóhñipna caá’, Abrahamjidihi Dios át niijíp wut jī.*

⁴Páant ā niijíchah joinít, Abrahamji Caldea baácmant át numah jūwúwup wut yuh jī. Pánih yuúp jūóhñit, Harán baácna joinít, īt chāo jwúhup wut jī. Behe ā wunat táttimah, nin jwī jumni baácdih Dios Abrahamwájidihi át jūwát tútnt wut jī.* ⁵Obohjeéhtih, Abrahamji Dios ā naóhni baácdih ā juyúchah yuhna, áih baác pínahdih caandih át wūh jwuhcap wut jī. Jibnitjeh īt jumup wut jī. Abrahamji ā weh wih jwuhchah, Dios caandih nin pah át níj naáwáp wut jī: ‘Meemdh, ma juimenádhbut nin baácdih wā wūhñipna caá’, át niijíp wut jī.* ⁶Táttimah, ma juimená bíih baácna bejnit, caán baácdih moónjeéh jumna, queétdih teo wūhñit ī jumñipna caá. Pánihna, cuatrocientos jópchi ma juimenádhbut yeejép ī chājbipna caá.

* 7.2-3 Gn 12.1 * 7.4 Gn 11.31; 12.4 * 7.5 Gn 12.7; 13.15; 15.18; 17.8

7 Obohjeéhtih, páant ī chājat jīb, weém caán baácdih moondih wā peéh chāj bipna caá. Páant wā peéh chājat túttimah, ma juimená nin baácna ī jwáub juibipna caá, páant muntih. Pánih jwáub juinít, weemdih jepahnit, ī wēi wáhbipna caá, Abrahamdih Dios át niijíp wut jī. * 8 Páant niijnít, Dios nin pah caandih át jwáub niij naáwáp wut jī: “Weém wā niijátjidih wā náhnat pínah, yeebbút nī náhnat pínah niijná, nin pah nī chājáa: Quehli nah yapat chóodih nī bóod yohoó. Meém mícjeh, ma juimenábut bíc yoobó bóodnit nī jumúá’, át niijíp wut jī. Pánihna, Abraham áa Isaacdih mi weép jumuchah, ocho yeó jáap túttimah, áih quehli nah yapat chóodih Abraham át bóod yohop wut jī. Túttimah, Isaac Jacob pínahdih át weh jumup wut jī. Pánihna, Jacobboó docewā át weh jumup wut jī. Queét doceboó jwī nuowā pínah it jumup wut jī.”

9 “Queét jwī nuowā ī úud Josédih íijnit, caandih yohna, Egipto baácna bejnithdih it jīb chāj wúhup wut jī. Páant ī jīb chāj wúhniijí ā moh yéjechah enna, Dios Josédih át tūi teo wáacap wut jī. * 10 Páant ā teo wáacachah, José tūi jenah joiní ā jumuchah, Faraón Egipto baácdih moón ī maáhboó Josédih át wēi enep wut jī. Diosboó caandih páant át wēi enat tútup wut jī. Pánih wēi ennit, Faraón Josédih nihát Egipto baácdih moondih tewat wutni maáh pínah át waadánap wut jī. Ā pebh moondihbut maáh át waadánap wut jī.”

11 “Caán láa Egipto baácbóó Canaán baácbóobút mah ā buegcáh, caán baácnadh moón tūbit it moh yéjeep wut jī. Pánihna, jwī nuowábut jeémát it jéih bid juicáp wut jī. * 12 Egipto baácbóó jeémát jumat doonádih joinít, Jacob ā wehdih neoh át jwíih wah bojop wut jī. 13 Túttimah ā jwáub wahachah, Egipto baácbóó ī juibínachah, “Weém nī úud tigaá’, José ā úud jeñénadh át niijíp wut jī. Pánihna, Joséboó ā déewádih ā maáh

Faraóndih át jéutup wut jī. * 14 Túttimah, José ā íp Jacobdih ā déewádihbut át bidip wut jī. Ā déewā setenta y cinco cáacwájeh it jum jwuhup wut jī. * 15 Ā wáúh ā bid bojochah joinít, Jacobwā ā wáúh pebhna Egipto baácbóó it bejep wut jī. Caanná juibínitjī it buudép wut jī. * 16 Jacob ā nwo Abraham Hamor báadhda wehdih Siquem wūt jumni baácbóó ī wunuchah ī yohat pínahdih átát jīb chājap wut jī. Pánihna, Abraham ā jīb chājniijí baácbóó Jacobih báachjdidh ub bejnit, ā wehboó it yohop wut jī.”

17 “Túttimah, ‘Nin baácdih yeebdih wā wáhbipna caá’, Dios Abrahamdih ā niijátjī pah toáh jéuwáchah, Egipto baácbóó jwī déewā it cáac poonap wut jī. 18 Egipto baácdih ī jumuchah, bih maáh Faraón ī niijní, át tūut nuumép wut jī. Caán Faraónboó ded pah José ā chājatjidih át jéihcap wut jī. * 19 Pánih jéihcan, jwī nuowádih yeejép chājna, ī weh jáap túhmitdih át mao yohat tútup wut jī. * 20 Páant ā yapat cátih, Moisés pínah ā cáac jumuchah, Dios caandih át tūi wēi enep wut jī. Pánihna, ā mána tres widh caanbítidih jéutcanjeh, íih muúboó it tūi bih bibohop wut jī. * 21 Pánihat túttimah, Moisésdih muúboó jéih bíbohcan, ā mána caandih mujboó it pahanap wut jī. Páant ī pahanidih Faraón nuúm bid juí, ub aab béjnit, mi wáúh pah mit behanap wut jī. * 22 Egipto baácdih moón tūi jéihnitidih Moisésdih it bohénap wut jī. Pánihna, caán maáh wáúh pah át jumup wut jī.

23 “Túttimah, caán carenta jópchi bíbohnt, ā déewā judfowádih enedih át bejep wut jī. 24 Pánih enedih juibína, Egipto baácdih bóo judfodih yeejép ā chājachah, Moisés át enep wut jī. Páant ā chājachah ennit, ā déedih teo wáacadih bejna, Egipto baácdih bóodih át mao yohop wut jī. 25 Pánih chājna, “Wā déewā ī déedih wā teo wáacachah enna, “Dios jwiítdih tūi ubni pínah át wahap taga”, ī niij jenah joibína caá’, Moisés át niij

* 7.6-7 Gn 15.13-14; Ex 3.12 * 7.8 Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31—35.18

* 7.9 Gn 37.11,28; 39.2,21 * 7.10 Gn 41.39-41 * 7.11 Gn 42.1-2 * 7.13 Gn 45.1,16

* 7.14 Gn 45.9-10,17-18; 46.27 * 7.15 Gn 46.1-7; 49.33 * 7.16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13;

Jos 24.32 * 7.17-18 Ex 1.7-8 * 7.19 Ex 1.10-11,22 * 7.20 Ex 2.2 * 7.21 Ex 2.3-10

jenah joyóp wut yuh jī. Obohjeéhtih, queétoó páant it niij jenah joicáp wut jī. ²⁶Bíih yeó jáapdih chénewā ā déewā ī míc mawachah, Moisés āt enep wut jī. Pánih enna, ‘¿Yeéb bícwājeh dépanih míc mao tigaá ñi chāj?’ queétdih āt niijp wut yuh jī. ²⁷Obohjeéhtih, páant ā niijchah joinit, ā déedih yeejép chājniboó Moisésdih āt ub too yoh bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh nihcan, jwiítdih watni nihcan caá. ²⁸¿Jwíin Egipto baácdih bóodih ma mao yohatji pah weemdíhbut mao yohíh níit ma chājap?’ āt niij jūihñup wut jī. ²⁹Páant ā niijíchah joí wáhi bejnit, Moisés Madián baácbó āt jweí bejép wut jī. Caanná jweí juibíniji áa jumnit, chénewā āt weh jumup wut jī.*

³⁰“Madián baácbó Moisés cuarenta jópchi jumna, muú wihcapboó Sinaí jee pebh jumnit, máa chálíh iigní paníhndih āt enep wut jī. Caán iigát panihat cátfh ángelboó caandíh āt jígohop wut jī.

³¹Páant ā jígohochah, Moisés āt en wáhi bejép wut jī. Pánih en wáhi bejna, caán máa chálíh iigní paníhni pehbbit enedih ā bejehchah, Dios caandíh nin pah āt niij naáwáp wut jī: ³²“Weém Dios caá. Weemdíhjuh caá ma nuowā, Abraham, Isaac, Jacob ī túi wēi úbáp’, āt niijp wut jī. Páant ā niijchah joinit, Moisésboó méménit, úmna, āt en nahacap wut jī. ³³Pánihna, Dios nin pah caandíh āt jwúb niij naáwáp wut jī: ‘Buu wā pebh ñuhna, míih zapatosdih waicanjeh ma too dugú. ³⁴Wíih cáacwā Egiptoboó jumnit, yeejép yapna, tubit moh yéejnit ī juúchah, wā joina caá. Páant ī juútdih joinit, queétdih teo wácat náahna, Egipto baácbó meemdíh wahat túut niijná, ma pebh wā dei jūúwáp be. Pánihna, buu conboó ma jwúb bejé’, Dios Moisésdih āt niijp wut jī.*

³⁵“Í náahcannijidih yuhna, ī maáh pínah, queétdih túi ubni pínahdih Diosboó āt wah jwúba bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh nihcan, jwiítdih watni nihcan caá’, ī jáh niijjéhnijidih Dios Egipto baácbó āt wah bojop wut jī,

queétdih ā numah bac jūúwát pínah niijná. Pánih wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa chálíh iigní paníhni cátfh jumni ángeldihbut Dios āt wahap wut jī. ³⁶Pánihna, Egipto baácbó jumnitji judíowādih Moisés āt numah jūúwáp wut jī. Egipto baácbó caán Moisés Dios ā wēpatdih āt jwíh jéut waáwáp wut jī. Tútímah, Muj Mac Duani wut jumniboó āt jwúb jéutap wut jī. Tútímah, muú wihcapboobát cuarenta jópchi ī jumuchah, Dios ā wēpatdih páant ápi jéutap wut jī.*

³⁷Caán Moisésboó judíowādih nin pah āt niij naáwáp wut jī: ‘Weém wā nihah pah muntih Dios naáwátdih naóh yapani pínahdih yeebdíh ā wahbipna caá. Caán ñijeéh ā jumbipna caá’, Moisés queétdih āt niijp wut jī.* ³⁸Moisés muú wihcapboó jwí nuowā bíicdih āt jumup wut jī. Sinaí wut jumni jeená caandíh naóhniji ángeljeébut āt jumup wut jī. Íjeéh jumnit, Dios ā wutátdih Moisésboó āt naóh yapanap wut jī, caandíh jepahnit, Diosjeéh ī túi jummat pínah niijná. Jwiítdih jwí joyát pínahdih āt naáwáp wut jī.*

³⁹“Pánih jüóhntiji muú wihcapboó jumna, Egipto baácbó jwúb bejñna, Moisésdih náahcan, jwí nuowā ā wutátdih it yap yohop wut jī. ⁴⁰Pánih yap yohna, Moisés úad jeñé Aaróndih nin pah it niijp wut jī: ‘Jwiítdih waóhnt pínah Dios paníhndih ma páp wáhuá. ¿Egipto baácbó jwí jumuchah, jwiítdih numah jüóhni Moisés ded pah tigaá āt bej?’ it niijp wut jī.* ⁴¹Páant niijnit, queétoó momo jwií wáuh pah jígohndih orojíh it pápap wut jī. Pánih páp péanit, queétoó nuépdih mao ub jüóhnt, ī pápnidih cáo wáhuá, búdí it weñep wut jī.* ⁴²Páant ī pápnijidih ī weñechah ennit, ‘Weemdíh yohnt, cúiwádh, widhdih, yeodíhbut ī wēi dáhwa naáh’, niijnit, Dios queétdih átih yohop wut yuh jī. Páant ī chājatjidih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tají:

“Yeéb weemdíh yeejép ñi chājap be.

Muú wihcapboó cuarenta jópchi

* 7.23-29 Ex 2.11-15; 18.3-4 * 7.30-34 Ex 3.1-10 * 7.36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33

* 7.37 Dt 8.15,18 * 7.38 Ex 19.1—20.17; Dt 5.1-33 * 7.40 Ex 32.1 * 7.41 Ex 32.2-6

jumna, yeéb judíowā
nuñúpwādih mao cáonit,
weemdíh wāhna, nita tái chāj
tagaá. Obohjeéhtih,
weémboodíh ñi náhnican be.

⁴³ Pánih náhnican, Móloc wūt jumnidih
wēinit, áih muudíh ñi bíbohó
jī. Bíih cúí Refán wāt jumni,
caan páh jíghoni yeéb ñi pápni
dahdihbut ñi weñep be.
Pánihna, yeebdíh peéh chājna,
yuúp Babilonia baácboó wā
wahbipna caá”, Dios ā niijná
caá’, āt niij daacáp taji.

(Am 5.25-27)

⁴⁴ “Jon játih moón jwī nuowā muú
wihcapboó jumna, Dios íjeéh ā jumt
pínah niijná, nuñúp chóojih í chājni
muudíh ít bíbohó wut jī. Caán muudíh
Dios ā niijátji pah bíic yoobó Moisés āt
chājap wut jī. Caán muú díitboó Dios ā
wutat daácní jeé naaná āt jumup wut jī.*

⁴⁵ Pánihna, queétdih Dios ā naóhniijí nin
baácđih joiná, Josué jwī nuowā bíedih
caán muudíh ít ub juyúp wut jī. Páant í
ub juyúchah, Dios queétdih teo wáacna,
caanjíh jumnitjidih āt yohop wut jī.
David ā jum láabut caán muudíh ít
bíbohó jwuhup wut jī.* ⁴⁶ Pánihna,
caandíh Dios ā tái weñechah jéihnit,
caán íjeéh ā jumt pínah muudíh
chājíhna, David Diosdih átih uúbúp wut
yuh jī.* ⁴⁷ Obohjeéhtih, páant ā
uúbúchah yuhna, ā wanat táttimah, ā
wúúh Salomónboó Diofih muudíh āt
chājap wut jī.* ⁴⁸ Pánih chājna yuhna,
Diosboodíh cáacwā í chājni muudíh í
jéih nemcan caá. Páant niijnít, Dios
naáwátđih naóh yapani nin pah āt niij
daacáp taji:

⁴⁹ “Japboó wā chúđat panihni caá.
Caánboó chúđna, nihatdih wā
wutna caá. Pánihna, noónboó
wíih jíitcha wā chúđwát
panihni caá. Pánih chúđ
chúđna, chah wēpni wā jumna
caá. Weém Dios caá. Páant wā
jumuchah, wíih muú pínahdih
ñi jéih teo wāhcan caá. Wā

chooát pínah muudíh wā
náahcan caá.

⁵⁰ Weemjéh nin baácboó nihatdih wā
chājap jī”, Dios ā niijná caá’, āt
niij daacáp taji. (Is 66.1-2)

⁵¹ “Jwī nuowāji í yap yohat pah muntih
yeebbút Diosdih ñi yap yohna caá. Dios
naáwátđih joiná yuhna, yeéb yehna joyáh
bojnit Túini Espíritudihbut yehna ñi
niijná caá.* ⁵² Jwī nuowāji Dios
naáwátđih nihat naóh yapanitdih yeejép
ít chājap wut jī. “Táttimah túini yoobát ā
jūóhbiipna caá’, queéť í niij naáwáchah,
jwī nuowā ít joiijí ta yuh caá.
Obohjeéhtih, páant niij naóhniitjidih ípí
mao yohop wut jī. Pánihna, “Túini yoobát
ā jūóhbiipna caá’, í niijníji Jesúsđih
yeebbút ñi mawap be. ⁵³ Dios ā wutatdih
ángelwā Moisésđih ít naóh yapanap wut
yuh jī, jwī joyát pínah niijná.
Obohjeéhtih, í wutatjidih jwī bíbohna
yuhna, yeebboó caandíh ñi yap yohna
caá”, Esteban āt niijíp wut jī.

Estebandih jee dáhnajih í yoh mawap

⁵⁴ Páant ā niijíchah joinít, queéťboó
túbit ít íijip wut jī. Pánih íijna, úum náah
jumnit ít jíghop wut jī. ⁵⁵ Páant í íijichah
yuhna, Túini Espiritu caandíh búdí ā teo
wáacachah, japboó chéi en ñahanit, Dios
ā yeh íigátđih, Jesús Dios ā jéihyepmant
bóo búwámant ā ñuhuchahbut Esteban āt
enep wut jī.

⁵⁶ —iÑi eneé! Jeáboó jéweat panihni ā
jumuchah, Jesús nihat cáacwā úud jené,
Dios ā jéihyepmant bóo búwámant ā
ñuhuchah, wā enna caá, āt niijíp wut jī.
⁵⁷ Páant ā niijíchah joinít, queéť túbit íij
yapna, ñaacnit, íih molítđih nem teo, ñáo
ñah bejnit, caandíh ít tewep wut jī.

⁵⁸ Pánih teonit, caán táttchimant wái bac
bejnit, jee dáhnajih ít yoh mawap wut jī.
Páant í yohat pínah játih, jih í đeoní
yéghueh chóonadih too đug jwejnit, jáap
beh toáhni Saulo wūt jumnidih ít wapap
túutup wut jī.

⁵⁹ Estebandih jeejéh í yohochahjeh,
“Maá Jesús, wíih caolihdih ma ubúú”, āt
niijíp wut jī.* ⁶⁰ Páant niijnít, bóđicha caj

* 7.44 Ex 25.9,40 * 7.45 Jos 3.14-17 * 7.46 2S 7.1-16; 1Cr 17.1-14 * 7.47 1R 6.1-38;
2Cr 3.1-17 * 7.51 Is 63.10 * 7.59 Sal 31.5; Lc 23.46

yoñ ñajnit, “Maá, weemdíh yeejép í chājachah yuhna, queétdih ma peéh chājca bojó”, niijnít, át wunah bejep wut jī.*

**Saulo Jesúfhwādih
yeejép ā chājat**

8¹⁻²Bitā Jesúfhwā Estebanjidih baad yóhna, bádí íť jūnúp wut jī. Obohjeéhtih, Sauloboó Estebandih í mawachah enna, “Táina caá”, át níí jengah joyóp wut jī. Caán yeó jáapjeh Jerusalén tútchidih jumnit Jesúfhwādih eníhcan, yeejép íť chāj jwíhip wut jī. Páant í mao jwíhichah, Jesúfhwā Jerusalén tútchimant Judea baác, Samaria baácnaabut yuúp íť jweí peét bejep wut jī. Jesús ā naáwát tútnit pohba íť bejcap wut jī. ³Pánihna, Sauloboó Jesúfhwādih eníhcan, queétdih yeejép chājna, íh muanádih waadnít, neonádih, yaádhdihtibut teo wái bacnít, nemat muáboó ápi nemat tútup wut jī.*

**Felipe Samaria baáchoó
Jesúfh doonádih ā bohéat**

⁴Pánih jweí peétnitji í juibíni tútchinadih moondíh Jesúfh táini doonádih ípi naáwáp wut jī. ⁵Samaria baáchoó jumni chah bádí tútchina juibíniť, Felipebut caán tútchidih moondíh Jesúfh táini doonádih át naáwáp wut jī. ⁶Páant ā naáwáchah joinít, Dios ā wēpatjīh jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ā chājachah ennit, caanjīh moón dawá íť táí joyóp wut jī. ⁷Dawá nemép jumnit ā pebh í juibínachah, nemépwáboodih ápi bac bejat tútup wut jī. Páant ā bac bejat tútuchah joinít, nemépwā ñaacnít, ípi bac bejep wut jī. Dawá jéih wílícanitdih, jéih bejcanitdihbut ápi boonap wut jī. ⁸Páant ā chājachah enna, caán tútchidih moón bádí íť weñep wut jī.

⁹Caán tútchidih bóo Simón wūt jumni, jiohni át jumap wut jī. Pánihna, caán tútchidih moondíh jiohnit ded pah í chājatdih ápi chāj jéutup wut jī. Páant ā chājachah enna, caanjīh moón en wáhi

bejnit, Simóndih íť úmup wut jī. Nin pah ápi níijíp wut yuh jī: “Weem páh jéihni bita wihcan caá. Dedé weemdíh judhcan caá”, át níijíp wut jī.

¹⁰Páant ā chājachah enna, “Nin Dios pah muntih wēpat bíbohni caá”, cáacwā í maáta bícdih íť níijíp wut yuh jī. Queét nihat caandíh íť táí joi jwáhup wut jī.

¹¹Páant ā chājatjīh queétdih maatápdih át jéutup wut jī. Páant ā chāj jéutuchah enna, queétoó wáhi bejnit, caandíh íť táí joyóp wut jī. ¹²Obohjeéhtih, caandíh íť joyóchah yuhna, Felipeboó Dios maáh ā jumatdih, Jesucristoíh táini doonádihbut ā naáwáchah joinít, Simóndih cádahnit, Felipeboodíh íť joyóp wut jī. Pánih táí joinít, í jephachah enna, Felipe neonádih, yaádhdihtibut át daabánap wut jī. ¹³Simónbut Felipe ā naáwáchah joinít, Jesúsdih ā jephachah, caandíhbut át daabánap wut yuh jī. Páant ā daabáat túttimah, Felipejeéh caanbút át péenap wut jī. Felipe Dios ā wēpatjīh chāj jéutnit, tabúp chūhnitdih ā táí boonachah enna, Simón át en wáhi bejep wut jī.

¹⁴Samaria baácdih moón Dios naáwátidih íť táí jepahat dooná Jerusalén tútchina Jesús ā naáwát tútnitdih át juibínap wut jī. Páant í jepahat doonádih joinít, Pedro, Juan bícdih, Samaria baácna íť wahap wut jī. ¹⁵Pánih caanná juibíniť, Pedrowā Jesúsdih jáap jéihnitdih Diosdih íť úbúp wut jī, Táini Espíritu ā wēpat queétdih ā jumat pínah niijná. ¹⁶Queét Samaria baácdih moón Jesúfhwā íť jumat jéutat pínah niijná, queétdih Felipe átát daabánap wut jī. Jesúsdihjeh íť jéih jwuhup wut jī. Obohjeéhtih, caán láa, Táini Espíritu ā wēpat queétdih át wih jwuhcap wut jī. ¹⁷Pánihna, Pedro Juanjīh Samaria baácdih moondíh íť teo jáha úbúchah, Táini Espíritu ā wēpat queétdih át jum jwíhip wut jī.

¹⁸Pedrowā í teo jáha úbúchah, Táini Espíritu ā wēpatjīh mácah wéheatjīh í wéhenachah, Simón át enep wut jī. Pánih ennit, Pedrowā íť wēpat déedih náahna, dinerojīh átih jíib chājīhip wut yuh jī.

* 7.60 Lc 23.34 * 8.3 Hch 22.4-5; 26.9-11

¹⁹—Weembát cáacwádih wā teo jáha uúbúchah, Túini Espírítu ā wēpat queétdihbut ā jumāt pínah niijná, weemdihbut ñi wēpat déedih ñi wūhuú, āt niijíp wut yuh jī.

²⁰—Míih dinerojih Dios ā wēpatdih ma jīb chājihat yeejép caá. Pánihna, caandih ma jīb chājihat peéh míih dinero bícdih iiguipna ma bejeé. ²¹Dios ā enechah, ma jenah joyát yeejép ā jumna caá. Nindih jwiit jwī chājat pah meém chājni pínah nihcan caá. ²²⁻²³Wēpatdih tubit en ñinahnit, tubit ij yaicánniابه caá. Pánih jumna, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyát dih Dios ā yohat pínah niijná, caandih ma uúbú. Pánt ma chājachah enna, caán ma yeejatdih āta yoh tagaá, Pedro jío hni Simóndih āt niij jūihñap wut jī.

²⁴—Weemdih yeéb Diosdih ñi uúbú, ma niijipboó wā bejcat pínah niijná. Caán waó jīb iiguipna wā bejñcan caá, Simón āt niijíp wut jī.

²⁵Táttimah, Pedro Juanjih Dios naáwát dih bíh tétchinadih moondih naáwádih it bejep wut jī. “Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, caandih jwiit jwī enep jī”, Samaria baácdih moondih it niij naóh peetép wut jī. Pánihna, caanjih moondih bohé péanit, Jerusalén tétchina it jwúub bejep wut jī.

Felipe Etiopía baácdih bóodih ā bohéat

²⁶Felipe Samaria baácboó ā jumuchah, Dioih ángel caandih nin pah āt niij naáwáp wut jī: “Múú wilcapboó Jerusalén tétchimant Gaza baácboó bejni namána chóop yapapboó ma bejeé”, āt niijíp wut jī. ²⁷Pánt ā niijichah joinít, caanna āt bejep wut jī. Caán namádih Etiopía baácdih bóo jwúub bejna āt chājap wut jī. Caán Etiopía baácdih moón ī maáh wili Candace wūt jumnihh dinerodih en daoní wut jī. Jerusalén tétchiboó Diosdih weñedih juibíniji jwúub bejna āt chājap wut jī. ²⁸Áih tétchina pütánijih jwúub bejna, Dios naáwát dih naóh yapani Isaías ā daácní núojidih enna āt chājap wut jī.

²⁹Pánihna, Túini Espírítu Felipedih nin

pah āt niijíp wut jī: “Con bejni pütáni pebhna ma bejeé”, āt niijíp wut jī.

³⁰Pánt ā niijichah joinít, Felipeboó pütáni pebhna juibínit, caán núodih Etiopiadih bóo ā míic en naáwáchah, āt joyóp wut jī.

—¿Ma ennidih ma beh joí níit? Felipe caandih āt niij uúbh joyóp wut jī.

³¹—Weemdih bohéni ā wihcáh, wā táui beh joicán caá. Wā pebh juí chúdnit, weemdih ma bohénaá, Felipedih āt niijíp wut jī.

—Júu, niijnít, ā pebh āt juibí chúdup wut jī.

³²Dios naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah ā niij daacátjidih Etiopía baácdih bóo míic en naóhna āt chājap wut jī:

“Ovejadih mawat tét, ī teo wáyachah, ā ñáccat pah muntih caanbút caandih ī tewechah, laihcanni ā jumbipna caá. Oveja yoócdih ī bóodochah, ā ñáccat pah muntih caanbút laihcanni ā jumbipna caá.

³³Caandih ī deoh naóhbipna caá. Caán yeejép ā chājcah yuhna, queétoó caandih yeejép ī chājipna caá. Pánihna, caandih ī mao yohochah, weh wihcanjeh nin baácboó ā buúdbipna caá”, Isaías āt niij daacáp tajī.

(Is 53.7-8)

³⁴Caán núodih en naóhnit, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah āt niij uúbh joyóp wut jī:

—Ma naáwá weemdih. ¿Nin Isaías ā niijátji dedna tigaá? ¿Caanjéh naóh níit āt chājip? ¿Bíhdih naóh níit āt chājip, páant ā niijná? āt niijíp wut jī.

³⁵Pánt ā niij uúbh joyóchah joinít, Felipeboó caán núodih ennit, Etiopiadih bóodih Jesúh túini doonádih āt naáwáp wut jī. ³⁶Pánt niij béjna, ímdih it enep wut jī.

—¡Enejuh! Conboó íim caá. ¿Weemdih ma daabáñcan níit? Felipedih āt niijíp wut jī.

³⁷—Jesús dih ma táui jepachah, meemdih wā daabábipna caá, Felipe caandih āt niijíp wut jī.

—Dios wúuh Jesús dih weém wā táui jenah joiná caá. Caán Jesús Dios ā wahni

Cristo ã jumatdih wã túi jéihna caá, ãt niij jepahap wut jï.

³⁸Páant niijnit, pütáni foh teonidih ãt chwáwát tútup wut jï. Caán ã chwáchah, dei ñuhnit, ímna ít dei juibínap wut jï. Pánih dei juibínit, ímdih póbó púud bac bej juibí ñuhnit, Felipeboó caandih ãt daabánap wut jï. ³⁹Daabá péanit, í aab ñúhuchah, Túini Espiritu Felipedih ãt ubah bejep wut jï. Æ bñudáh bejehah, Etiopíadih bóo caandih ãt jwúub encap wut jï. Pánihna, Jesúsdih jepahna, túi wéinit, áih baácna ãt jwúub bejep wut jï. ⁴⁰Túini Espiritu Felipedih ã ub bejehah, Azoto tútchina ãt juibínap wut jï. Pánihna, nihat tútchinadih moondíh Jesúh túini doonádih naóh jibna, Cesarea tútchiboó ãt juibínap wut jï.

Saulo ã tút nuumát
(Hch 22.6-16; 26.12-18)

9 ¹Páant Felipe ã chãjat pónih, Sauloboó Jesúh wádhin en júihna, “Queétdih maomi caá”, niijnit, sacerdotewã í maáh pebhna ãt bejep wut jï. ²Caanná juibínit, mawat pínah papélahdih caandih ãt wúbáp wut jï. “Damasco tútchiboó judíowã í míic wáacat muunádhin moón í maátadih ñi daacá. Weém Jesúh wádhin bid juinít, queétdih cheónit, nin Jerusalén tútchiboó wã jwúub ub júóhmi caá. Pánihna, wã tewat pínah papélahdih weemdih ñi wáhuú”, Saulo ãt niijp wut jï.

³Páant ã niijíchah joinít, caán núodih í wúhuchah, Damasco tútchina ít bejep wut jï. Damasco tútchina í toáh juibínachah, japmant íg jéenaat caandih ãt jígohop wut jï. ⁴Páant ã íg jéenanachah, Sauloboó ãt buug ñajap wut jï. Pánih buug ñajnit, Jesús ã wéhenachah, ãt joyóp wut jï. “¿Saulo, dépanihna meém weemdih yeejép ma chãj?” ãt niijp wut jï.

⁵“¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo ãt niijp wut jï. “Weém Jesús, yeejép ma chãjni caá. Weemdih íjnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míic yéejana caá. ⁶Ma ñah ñuhú. Tútchidih waad béjnit, ma jumú. Ma chãjat pínahdih

meemdih naóhni pínah ã juibí bipna caá”, Jesús Saulodih ãt niijp wut jï.

⁷Páant ã wéheatdih joiná yuhna, Saulo ã pej jumnitboó cáacdhin encan, ít jói wúhi bejep wut jï. ⁸Saulo ñah ñuhnit, ã jéih encan, ã pej jumnit áih muj nahmant teonit, Damasco tútchina caandih ít wái waad béjep wut jï. ⁹Pánihna, Saulo bíic peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpan, babhcan, Diosdih búdí wúbhna ãt chãjap wut jï.

¹⁰Damasco tútchidih bóo Jesúsdih jéihni Ananías wut jumni oo júmat dée pah Jesúsdih ãt enep wut jï. Páant ã enechah, Jesús caandih ãt ejep wut jï: “¡Ananías!” ãt niijp wut jï. “Júú, wã jumna caá”, ãt niij jepahap wut jï.

¹¹“Yoobópdih wut jumni namádhin, Judáfh muuná bejnit, Tarsodih bóo Saulo wut jumnidih ma bidíi. Caán Diosdih wúbhna caá ã chãjap. ¹²Caanbút oo júmat dée jígohatdih enna caá ã chãjap. Æ jwúub enat pínah niijná, meém juibínit, caandih teo jáhanit, wúbát panihatdih ã enep be”, Jesús Ananiasdih ãt niijp wut jï.

¹³“Maá, caán míihwã túinit, Jerusalén tútchidih moondíh yeejép ãt chãjap wut be. Dawá cáacwã weemdih páant í niij naawáp be. ¹⁴Nin Damasco tútchiboó caán nihat míihwádhin teo nemat tút niijná, sacerdotewã í maátadih papélahdih daacát túttnit, caán núo ã wépatjéh ãt júúwúp wut be”, Jesúsdih Ananías ãt niij jepahap wut jï.

¹⁵“Caán Sauloboó wã ñíoni jumna, judíowã nihcannitdih, í maátadih, judíowádhinbut wã naawátidih ã naóh bipna caá. Pánihna, ã pebhna úmcanjeh ma bejeé. ¹⁶Túttimah, wíih ã jumat júb, dawá láa yeejép ã yapat pínahdih caandih wã jéihyabipna caá”, Jesús Ananiasdih ãt niijp wut jï.

¹⁷Páant ã niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandih teo jáha wúbhnt,

—Wã dée Saulo, jwí Maáh Jesús namáboó meemdih jígohni weemdih ã wahap be, ma jwúub enat pínah, Túini Espiritu ã wépat meemdih ã jumát pínahbut niijná, ãt niijp wut jï.

¹⁸Páant ā niijchahjeh, áih quíib dahdih queéj cháa pah jíghohi ā buúg jeénechah, Saulo át jwáub enep wut jī, páant muntih. Pánihna, ñah ñah bac bejnit, át daabáat túttup wut jī. ¹⁹Páant caandíh ī daabáat túttimah, jwáub bid jeémpna, ā nuugúp wunatji át boonap wut jī. Pánihna, Saulo Damasco tútchidih Jesúíhwájeéh maátcanjeh át jumup wut jī.

**Saulo Damasco tútchiboó
ā naáwát**

²⁰Saulo ā túut nuumát túttimahbitjeh, judíowā ī míic wáacat muunáboó Jesúíh táini doonádih át naáwáp wut jī.

—Caán Jesús Dios wúéh caá, Saulo ápi niijíp wut jī.

²¹Páant ā niij naáwáchah joinít, nihat ít joí wáhi bejep wut jī.

—¿Nin Jesúíhwádhíh ñuun yóhniiji nihcan níit? ¿Ninjíhbut júóhniit, queétdih teonit, sacerdotewā ī maátadih wáhihniiji nihcan níit? ít míic niijíp wut jī.

²²Obohjeéhtih, Saulo úmcanjeh, chah át bohénap wut jī. Pánih bohénit, “Yoobópdihi tigaá Jesús Dios ā wahní Cristo caá”, ā niijchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowáboó ít beh joicáp wut jī.

Saulo judíowádhíh ā jweyát

²³Maátcanjeh ā jumát túttimah, judíowā caandíh mawíhna, queétjeh ít míic wéhenap wut jī. ²⁴Pánih míic wéhenit, caán tútchidih bóo jécnadih yeó jáap jumát pah, chei jumát pahbut ít páñap wut yuh jī. Obohjeéhtih, Sauloboó ī mawíhat doonádih át joyóp wut jī.

²⁵Caán doonádih joinít, Saulo ā chéenwā caandíh búdí wuhdih yacnit, chei caán tútchi wáihyat júdu táahmant ít cádah deya bojop wut jī. Páant ī chájat túttimah, Jerusalén tútchiboó át bejep wut jī.*

**Saulo Jerusalén tútchiboó
ā jumát**

²⁶Jerusalén tútchidih juibínit, Jesúíhwā bícdih Saulo átih jumáhip wut yuh jī.

Obohjeéhtih, “Jesúsdih jepahni nihcan caá”, niij jenah joinít, caandíh ít úmup wut jī. ²⁷Páant ī úmúchah yuhna, Bernabéboó Jesús ā naáwát túttnit pebhna caandíh át numah bejep wut jī. Pánihna, Saulo ded pah ā yapatjidih Bernabé queétdih át naáwáp wut jī: “Nin Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdih át enep wut jī. Á enechah, Jesúsboó caandíh át wéhenap wut jī. Túttimah, Damasco tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúíh doonádih át naáwáp wut jī”, Bernabé át niijíp wut jī. ²⁸Páant ā niiját túttimah, Saulo íjeéh waadníit, Jerusalén tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúíh doonádih át wép naáwáp wut jī. ²⁹Pánih naóhniit, biquína Grecia baácmant júóhniit judíowájeéh míic wéhenit, queétdih yehna át naáwáp wut jī. Páant Saulo chah ā wép naáwát peéh caandíh ít mawíhip wut yuh jī. ³⁰Páant ī mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jumnit Jesúíhwáboó caandíh Cesarea tútchina ít ub jwei déi bejep wut jī. Caanjíh numah jum jwéhniit, Tarso tútchina caandíh ít wah bojop wut jī.

³¹Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó Jesúíhwā ít táí jumup wut jī. Dedé tac buugáat wihcah, ít táí míic bohénap wut jī. Queét Diosdih úmniit, ī yéejatdih cádahachah, Táini Espíritu queétdih búdí át teo wáacap wut jī. Pánihna, Jesúsdih jepahnit chah ít dao béjep wut jī.

Pedro Eneasdih ā booaat

³²Saulodih ī wahat túttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúíhwádhíh táoh en jib bejna, Lida tútchidih át juibínap wut jī. ³³Caanná juibínit, Eneas wut jumnidih át enep wut jī. Ocho jópchi játih Eneas tubúp chúúhniiji át jéih wúlicap wut jī.

³⁴—Eneas, Jesucristo meemdíh ā booana caá. Ma ñah ñuhú. Ma lajatlidih ma ub ámohoó, Pedro át niijíp wut jī.

Páant ā niijchahjeh, Eneas át ñah ñuhup wut jī. ³⁵Pánihna, nihat Lida tútchidih moón, Sarón tútchidih moonbút caán doonádih joinít, ī yéej chájatdih cádahniit, Jesúsdih ít jepahap wut jī.

* 9.23-25 2Co 11.32-33

Tabita mi boo pud jüúwát

³⁶Jope wüt jumni tátchidih Tabita wüt jumnih Jesúsdih táí jéhnih mit jumap wüt jī. Mi wüt Tabita griego wéheatjīh Dorcas ít niijíp wüt jī. Caánt táí chājnih, moh yéejnitdih mipí táí teo wáacap wüt jī. ³⁷Pánihna, caán láa wunat ñah jüúwúchah, mit wunah bejep wüt jī. Páant mi wunat túttimah, queét míh báhahjidih táí choc péanit, chah bóo tólihboó ít jwejep wüt jī. ³⁸Lida tátchi Jope tátchi táí pebh buəgjéh át jumap wüt jī. Pánihna, Jope tátchidih moón Jesúhwā, Pedro Lida tátchiboó ā jumat doonádih játih ítát joyóp wüt jī. Pánih joinítjī chénewádih Pedro pebhna ít wah bojop wüt jī. Á pebhna juibínit, “Tabita mi wunah bejep be. Waícanjeh jwí jumapboó jwíjeéh ma jüúwá”, Pedrodih ít niijíp wüt jī.

³⁹Páant í niijíchah joinít, Pedro íjeéh át bejep wüt jī. Caánboó í juibínachah, caán muúdh jumnitboó Pedrodih chah bóo tólihna ít numah púh laab béjep wüt jī. Tabita íjeéh jum jwuhna, moh yéejnitdih wúhat túut niijná, dawá yéguehdih mit chājap wüt jī. Pánihna, éemp wunnit yaádh Pedrodih ñah púda bojnít, mi chājniji yéguehnadit ít jút juúp wüt jī. ⁴⁰Obohjeéhtih, Pedro caán tólihboó jumnitdih át bac bejat tútup wüt jī. Í bac beedáat túttimah, bódhica caj yoh ñajnit, Diosdih át uúbúp wüt jī. Pánih uúbh péanit, míh báhahjidih tac púud ennit,

—Tabita, ma ñah ñahuú, át niijíp wüt jī.

Páant ā niijíchahjeh, caántboó Pedrodih wát ennit, mit pud chúudup wüt jī. ⁴¹Páant mi pud chúuduchah, Pedro míh téhyadit teonit, caántdih át wái ñahanap wüt jī. Pánihna, caanjīh moón Jesúhwádih, éemp wunnit yaádhidibut bid bojnít, “Eneé mi jwúub boonap be”, queédit át niijíp wüt jī.

⁴²Páant mi booat doonádih nihat Jope tátchidih moón ít joyóp wüt jī. Pánih joinít, dawá Jesúsdih ít jepahap wüt jī. ⁴³Pánihna, nuúhpwā chóo teoni, Simón wüt jumnijeéh Jope tátchiboó maatápdih Pedro át jumap wüt jī.

Pedro Corneliowádih Jesúh doonádih naáwádih ā bejat

10 ¹Caán láa Cesarea tátchiboó cien soldadowā í maáh Cornelio wüt jumni át jumap wüt jī. Queét soldadowā Italiano wüt jumni poómp wüt jī. ²Cornelio áh muúdh moón bícdih Diosdih táí jenah joí wēnít, caandíh úmna, yéejat cádahnit, ít táí chājap wüt jī. Jígh náah jumnit judíowádih búdí át teo wáacap wüt jī. Jesucristodih jéih jwuhcan yuhna, yeó jáap jumap pah Diosdih át uúbúp wüt jī. ³Bíic yeó jáap cheyeh las tres jumuchah, Cornelio ā uúbúchah, oo jámat pah, Dioh ángel ā pebhna ā waád juibínachah, át enep wüt jī. Páant ā enechah, “Cornelio”, át niijíp wüt jī. ⁴Cornelio caandíh en behnit, úmna, “¿Maá, dedédih caá ma náah?” át niijíp wüt jī. Páant ā niijíchah joinít, ángel nin pah caandíh át níj jepahap wüt jī: “Diosdih ma uúbúchah, át joyóp wüt be. Jígh náah jumnitdih ma wúhuchahbut, át enep wüt be. Pánihna, buu ma uúbátdih ā jepahbipna caá. ⁵Jope tátchiboó Simón Pedro wüt jumnidih ub jüúwát náahna, míh cáacwádih ma wah bojóo. Caán túini doonádih yeedíh ā naóhbirna caá. ⁶Bíih Simón nuúhpwā chóo teonijeéh búdí muj jwéejdih jumni muúdh ā jumna caá”, ángel Corneliodih át niijíp wüt jī.

⁷Páant níj péanit, át bac bejep wüt jī. Á bac bejat túttimah, Cornelio chénewā caandíh teo wúhntidih, bíic ájeéh jumni soldadodihbut át bid bojop wüt jī. Caán soldadoboó Diosdih táí wēni jumna, yeó jáap jumap pah Corneliodih wapni wüt jī. ⁸Pánihna, Cornelio ángel ā niijátjídih queédit naóh beedánit, Jope tátchiboó át wah bojop wüt jī.

⁹Bíih yeó jáapdih Jope tátchiboó í toáh juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ā jumni muú chahmant bóo coahna Diosdih uúbúdh át púh laab béjep wüt jī. ¹⁰Páant ā uúbúchah, caandíh nuugúp tubuchah, át jeémíhip wüt jī. Obohjeéhtih, í jeémát chājap pónih, oo jámat jíghat déedih át enep wüt jī. ¹¹Jeáboó ā jéweah bejehah, chénaboó bóod chéoni chóo, búdí chóo át

dei jūúwáp wut jī. ¹²Caán chóo díitna dawá nuñúpwā judíowā ī jeémca naáhwā míc it jumup wut jī. Maiwābūt jum, jwébehwābūt it jumup wut jī.

¹³Caandíh ā enechah, Dios nin pah āt niijíp wut jī: “Pedro, ñah ñuhnit, nitdih ma mao jeémé”, āt niijíp wut jī.

¹⁴Páant ā niijíchah joinít, “Nihcan caá, Maá. Weém wā jeémpanc niít. Jwī nuowādih ma jeémát tútca naáh yeejépwādih wápí jeémpanc beé”, Pedro āt niij jephap wut jī. ¹⁵“Buu táinit caá’, wā niijnítdih ‘Yeejépwā caá’, ma niijcá bojó”, Dios Pedrodih āt niijíp wut jī.

¹⁶Páant bíc peihcanni láa ā yapachah, caán chóo āt púuh laab béjep wut jī, buca. ¹⁷Pánihna, Pedro tubit náhni dahwanit, “¿Dépanihatdih niijíh tigaá pánih jíghnidih ī jéut?” caanjéh āt niij jenah joyóp wut jī. Páant ā niij jenah joyóchah, Cornelio ā wah bojnítboó, Pedro ā jumni muuná it juibínap wut jī: “¿Simón nuñúpwā chóo teoníh muú dedboo tigaá ā jum?” cáacwādih it niij úbh joyóp wut jī. Caán muudíh ī jéihya naáwáchah, ā jumni muuná it juibínap wut jī. ¹⁸Pánih juibínit, nin pah it niij ej úbh joyóp wut jī: “¿Simón Pedro wāt jumni nin muudíh niít ā jumup?” it niijíp wut jī.

¹⁹Páant ī ezechahjeh, Pedro caandíh jíghnijidih ā jenah joyóchah, Túini Espírítu caandíh nin pah āt niijíp wut jī: “Pedro, jécboó bíc peihcannit meemdíh bidna caá ī chájap. ²⁰Ñah ñuh, dei bejnit, tjeéh ma bejeé. Bíh pah bóodih náhni dahwacanjeh ma tái bejeé. Weémboó queétdih wā júúwát tútup be”, āt niijíp wut jī.

²¹Páant ā niijíchah joinít, Pedro ī pebhna āt dei bejep wut jī. Dei juibínit, queétdih nin pah āt niijíp wut jī: —Ninjíh tigaá wā jumup, ñi bid júóhni. ¿Dépanihna weemdíh ñi bid júóh? āt niijíp wut jī.

²²Páant ā niijíchah joinít, queétdih nin pah it niij jephap wut jī:

—Cornelio cien soldadowādih wutni jwítdih ā wahap be. Caán tái chájni, Diosdih úmnit yéj chájanni, nihah judíowā caandíh ‘Túini’, ī niijní caá. Meemdíh Dioih ángel caandíh āt bidat

túutup wut be, táini doonádih jwítdih ma naáwát pínah niijná, Pedrodih it niijíp wut jī.

²³Páant ī niijíchah joinít, Pedro queétdih waadát túut, jeémát wúhnit, ā jumni muúboó āt ũo jwuhah túutup wut jī. Chebit Pedro tjeéh āt bejep wut jī. Páant ā bejchah, bita Jope tútchidih moón Jesúihwābūt caandíh it pej jum bejep wut jī.

²⁴Í bejni daanimant bóo yeó jáapdih queét Cesarea tútchina it juibínap wut jī. Cornelioboó ā déewādih, ā chéenwādihbūt bid wáacnit, Pedrowādih āt pániap wut jī. ²⁵Pánihna, Pedro Cornelióh muudíh ā téih waadáchah, Cornelioboó jwááh bac júóhnit, áh jítcha pebh bóodicha āt caj yoh ñajap wut jī.

²⁶Obohjeéhtih, Pedro caandíh wái ñahanit,

—Ma ñah ñuhú. Weembát meem pánih cáacjeh mun tigaá. Weém maáh nihcan caá, caandíh āt niijíp wut jī.

²⁷Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuhnit, míc wéhenit, Cornelio caandíh āt numah waad béjep wut jī. Caanná waad juibínit, dawá míc wáac páinitdih Pedro āt enep wut jī.

²⁸Pánih ennit, Pedro queétdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Jon játih Dios jwī nuowādih nin pah āt niij wutup wut jī: ‘Judíowā nihcannit bícdih ñi jumca bojó’, āt niijíp wut jī. Pánihna, caán wutatjídih ñijeéh jumnit, wā yap yohatdih ñi tái jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowā nihcannitdih ‘Yeejépwā caá’, Dios weemdíh ā niiját tútcan beé. ²⁹Páant ā niijíchah joiná, yeéb weemdíh ñi bidichah, ‘Wā bejcan niít’, niijcánjeh, ñi pebhna wā júúwáp be. ¿Dépanihat túut tibeé ninjíh weemdíh ñi júúwát túut? āt niijíp wut jī.

³⁰Páant ā niijíchah joinít, Cornelioboó nin pah āt niij jephap wut jī:

—Jwínah bóodih, yeó tres jumuchah, nin horadih pohba, Diosdih wā úbúchah, áh ángel tái baabní yeh iigní yégueh duoní, wā pebh ā jíghop be.

³¹Pánih jíghnit, ‘Cornelio, meém Diosdih ma úbúchah, meemdíh āt joyóp wut be. Jíghah náah jumnitdih ma teo wáacachabūt enna, Dios meemdíh jwáh

ã jwúub teo wáacpina caá. ³²Pániha, Jope táтчiboó míh cáacwádh ma wah bojoó, Simón Pedro wút jumnidih ninna queét í ub jüúwát pínah niijná. Caán bíh Simón, nuñápwá chóo teoni pebh, búdí muj jwéejdih jumni muúdh ã jumna caá', caán ángel weemdíh ã niijíp be. ³³Páant ã niijíchah joinít, meemdíh í ub jüúwát pínah niijná, wíih cáacwádh wá wah bojop be. Meém tui chájni jwí pebhna mat jüúwáp tagaá. Pániha, jwiít nihat ninjñh Diosjeéh jumna, ded pah jwiítídh ã naáwát tétatdih joífhna, jwí páina caá, Cornelio Pedrodih át niijíp wut jñ.

Pedro Corneliowádh Jesúfh doonádh ã naáwát

³⁴Páant ã niijíchah joinít, Pedro nin pah queétdih át niij naáwáp wut jñ: —Buu jwuh yoobópdih wá jéihna caá. Nihat cáacwádh Dios bíc yoobó áihwá pínah ã náahna caá.* ³⁵Nihat baácdih moón Diosdih úummit, yéejatdih cádahna, í tui chájachah, Dios queétdih ã wéina caá. ³⁶Cáacwá Diosjeéh í tui jummat pínahdih Jesucristodih át wah deyanap wut jñ. Caán túini doonádh jwiít judíowádhíh át jwiíh jéihyanap wut jñ. Páant ã wahni caá nihat cáacwá í maáh. ³⁷Jesús ded pah ã chájatñi doonádh nítat joi tágaa. 'Ni yéejatdih ñi cádahaa. Pánih cádahnit, ñi daabáát tétutú', Juan Daabáni cáacwádh ápi niij naóh bohénap jñ. Páant ã bohéat túttimah, Jesúsboó Galilea baácdih, nihat Judea baácdihbút ded pah ã chájatñi doonádhbút ñit joi tágaa. ³⁸Caán Jesús Nazaret táтчidih bóodih Túini Espíritu ã wépatdih Dios búdí át wáhp tají. Pániha, jib bejnit, caán Túini Espíritu ã wépatjñh Jesús cáacwádh ã tui teo wáacap jñ. Pánih teo wáacna, nemép caolih jumnitdih ã tui boonanap jñ. Dios ájeéh ã jumuchah, páant ã cháhap jñ. ³⁹Jwíh baáboó Jerusalén táтчiboobút nihat ã chájatjidih jwiít jwí enep jñ. Túttimah, jwí maáta judíowá caandíh cruzboó í péoh dodh mao yohat tétutup jñ. ⁴⁰Obohjeéthi bíc peihcanni yeó jáap túttimah, caandíh boonanit, Jesúsdh Dios át jíghohat tétutup tají.

⁴¹Páant ã jíghohochah yuhna, nihat cáacwá caandíh í encap jñ. Jwiít Dios ã ñionitdihíh ã jíghohop jñ. Jesús ã boo pud jüúwát túttimah, ájeéh jeémpnit, jwí babháp jñ. ⁴²Pánih jwiíjeéh jumna, jwiítídh nin pah ã niij wutup jñ: 'Nihat cáacwádh nin pah ñi niij naáwá: "Jesúsdh jepahcannit báadhnit, wunnitdihbút í yéejat peéh chájat tétutni maáh Dios caandíh át waadánap wut jñ", ñi niijí', ã niijíp jñ. ⁴³Pániha, nihat Jesúsdh í jepahachah, Dios í yéejatdih ã yohbipna caá. Nihat Dios naáwátídh jon játih naóh yapanit caán Jesúsdh niij naóhna ít cháhap wut jñ, Pedro Corneliowádh át niijíp wut jñ.

Judíowá nihcannitdih Túini Espíritu ã jwiíh jummat

⁴⁴Pedro páant ã niij naáwáchahíh, nihat caandíh joinítídh Túini Espíritu át waadáp wut jñ. ⁴⁵⁻⁴⁶Corneliowá judíowá nihcannit yuhna, mácac wéheatjñh Diosdih ít wéi naáwáp wut jñ. Páant í wéi naáwáchah, Pedrodih pej jum bejnit judíowá ít joyóp wut jñ. Túini Espíritu judíowá nihcannitdih ã waadáchah enna, queét judíowáboó ít en wáhi bejep wut jñ. Pániha, Pedro caandíh pej jum bejnitdih nin pah át niijíp wut jñ:

⁴⁷—Jwiítídh waadát pah mun tigaá nitdihbút Túini Espíritu ã waadáp. ¿Páant ã chájachah, queétdih jwí daabánachah, ã túimi naniít? át niijíp wut jñ.

⁴⁸Páant niij péanit, Jesús ã wutuchah joiníji ã wépatjñh queét judíowá nihcannitdih Pedro át daabáát tétutup wut jñ. Páant í daabáát túttimah, "Jwíjeéh ma chão jwáhuú", Pedrodih ít niijíp wut jñ. Páant í niijíchah joinít, íjeéh át chão jwáhuup wut jñ.

Pedro ã chájat doonádh Jerusalén táтчidih moón Jesúhwá í joyát

11 ¹Judíowá nihcannitbút Jesúsdh í jepahat dooná át bej peét bejep wut jñ. Jesús ã naáwát tétutitboó, bita Jesúhwábút Judea baáboó jummit, caán doonádh ít joyóp wut jñ. ²Pániha, Pedro

* 10.34 Dt 10.17

Jerusalén tátchina ā jwáub juibínachah, biqúina Jesúsdi h jephahnit judíowā, caandíh nin pah ít níj jūihñep wut yuh jī:

³—¿Dépanihna, meém judíowā nihcannit pehbhoó ma bej? Queét yeejépwājeéh jeémpnit, Dios jwí nuowādih ā wutatjidi h mat yap yohop taga, ít níjíp wut jī.

⁴Páant, ít níjíchah joinít, Pedro nihat ā yapatjidi h nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī:

⁵—Weém Jope tátchiboó jumnit, úbhna, oo jámát jígohat déedih wā enep jī. Páant wā enechah, chénaboó bóod chéoni búdí chóo jeámant wā pebh ā dei juyúp jī.

⁶Páant ā dei juyúchah, túi ennit, caán chóo díitna maiwā, jwébehwā nihat nuñápwābút ít ñuhchah, wā enep jī.

⁷Caandíh wā enechah, wéheatbút yáanit, nin pah áí níjíp jī: ‘Pedro, ñah ñuhnit, nitdíh ma mao jeémé’, weemdíh ā níjíp jī. ⁸Nihcan caá, Maá. Wā jeémpcan níit. Yeejépwā, meém jwí nuowādih ma

jeémát tútcanntidih wápi jeémpcan beé’, wā níj jephahap jī. ⁹Obohjeéhtih, páant wā níj jephahachah, ‘Buu “Túini caá”, wā níjntidih “Yeejépwā caá”, meém ma níjca bojó’, weemdíh ā níjíp jī. ¹⁰Biíc peihcanni láa páant ā yapachah, caán chóo ā jwáub páuh laab béjep jī.

¹¹Páant ā páuh laab béjehahjeh, bíic peihcannit neoná jwí jumni muúdíh ít juyúp tajī. Cesarea tátchidih bóo weemdíh ubat túttna, queétdih át wahap tajī. ¹²Pánihna, Túini Espíritu weemdíh nin pah ā níjíp jī: ‘Íjeéh ma bejeé. Ñi nuowādih wā wutatjidi h náhni dahwacanjeh ma túi bejeé’, ā níjíp jī. Páant ā níjíchah joinít, úmcanjeh wā béjep jī. Nit seis Jope tátchidih moón Jesúihwābút weemdíh ít pej jum béjep jī. Caanná juibínit, Cesarea tátchidih bóoíh muúdíh jwí waad béjep jī. ¹³Páant jwí waad juibínachah, ded pah caandíh ā yapatjidi h nin pah jwiítidih ā níj naáwáp jī: ‘Dioíh ángel nin muúboó weemdíh jígohnit, weemdíh nin pah ā níjíp jī: “Jope tátchidih míih cáacwādih wahnit, Simón Pedrodih ma ub jūúwát tútú.

¹⁴Caán joinít, yeebdíh túini doonádh ā naóhbi pna caá. Caán doonádh ní jephahachah, meém ma pebh moón bíicdi h ñi yéjat peéh chájat déedih Jesús ā túi ubbipna caá”, ā níjíp jī”, Cornelio jwiítidih ā níjíp be. ¹⁵Pánihna, Jesúfh túini dooná queétdih wā jáap naóh jwíhichahjeh, jwiítidih ā waadátjeh pah muntih, Túini Espíritu queétdihbút ā waadáp jī. ¹⁶Caandíh ennit, Jesús jwiítidih ā níjátjidi h wā náhninap jī: ‘Juan mahjíhjah ā daabánap be. Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ā waadáchah, yeebdíh ā wépat búdí ā wáhbipna caá’, ā níjíp jī.* ¹⁷Páant ā níjátjidi h náhnit, Dios queétdih Túini Espíritu ā wúhatdih ennit, ‘Weém Diosdih wā yap yohcan níit’, níjnit, queétdih wā daabáat tútup jī, Pedro Jesúsdi h jephahnit judíowādih át níjíp wut jī.

¹⁸Páant Pedro ā níjíchah joinít, jwáub jūihcanjeh, Diosdih wéinit, nin pah ít míic níjíp wut jī.

—¡Joi yáh buca! Judíowā nihcannit yuhna, yéjat peéh iiguipna ít bejat déejidi h Dios át túi úbup taga. Pánihna, ít yéjatdih cádahnit, ít tút nuumúchah, queétdihbút áihwā át chájap taga, ájeéh páantjeh ít jumát pínah níjíná, ít míic níjíp wut jī.

Antioquía tátchidih moon jwáub Jesúfh doonádh ít jephahat

¹⁹Estebandih ít mao láa, bita Jesúsdi h jéihnitdihbút judíowā ít mao ñuunúp wut jī. Pánihna, queét ít mawatdih jweinfít, yúup ít bej peét bejep wut jī. Biquína Fenicia baáboó bej, bita Chipre quewaboó bej, bitabút Antioquía tátchiboó ít bejep wut jī. Pánih bejnit, Jesúfh túini doonádh ít naóh peét bejep wut jī. Pánih naóh bejna yahna, judíowádihjeh ít naáwáp wut jī. Judíowā nihcannitboódh ít naóh jwahcap wut jī.* ²⁰Obohjeéhtih, biqúina Jesúfhwā Chipre quewadi h moón, Cirene tátchidih moonbút, Antioquía tátchina juibínit, judíowā nihcannitdihbút jwí Maáh Jesúfh doonádh ít naáwáp wut jī. ²¹Pánihna, Dios búdí ā teo wáacachah, dawá

* 11.16 Hch 1.5 * 11.19 Hch 8.1-4

queédih joinít, túut nuumná, Jesúsdihi it jephap wut jí.

²²Antioquia táтчidih moón í jepahat dooná á bej peét bejehah, Jerusalén táтчidih jumnit Jesúfhwá caán doonádih it joyóp wut jí. Pánihi joinít, queédih á bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédih Antioquia táтчina it wah bojop wut jí. ²³Caanná juibínit, queédih Dios á tái teo wáacatdih ennit, Bernabé búdí át weñep wut jí. Pánihi wéinit, queédih bohénit, nin pah ápi níj naáwáp wut jí: “Jesúsdihi ní tái péenaá. Ded pah á yapachah yuhna, caandíh ní tái jenah jói cádahca bojoo”, queét Jesúsdihi jáap jephahnitdih át niijíp wut jí. ²⁴Bernabé tái chájni, Táini Espiritu á wépat búdí jumni, Jesúsdihi tái jenah joiní át jumup wut jí. Pánihi jumna, queét judíowá nihcannitdih yuhna, búdí á teo wáacachah, Jesúsdihi jephahnit chah it dao béjep wut jí.

²⁵Táttimah, Bernabé Saulodih á pej pínah Tarso táтчina bididih át bejep wut jí. ²⁶Caandíh jwááhnit, Antioquia táтчina át numah jwáub bejep wut jí. Pánihna, caánboó jwáub juibínit, Jesúsdihi jáap jephahnitdih biícđih it bohénap wut jí. Jesúfhwájeéh jumnit, biíc jópchi it tái bohénap wut jí. Caán Antioquia táтчidih wut jí Jesúfhwádih “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, it jwíih níj wút búúhdup wut jí.

²⁷Caán láa biquína Dios naáwátđih naóh yapanit Jerusalén táтчimant Antioquia táтчina it dei juibínap wut jí. ²⁸Biíc newé íjeéh júóhni, Agabo wút jumni, queét Jesúfhwá biícđih í míc wáacachah, caánboó ñah ñuhnit, Táini Espiritu á niijátđih át jwáub naóh yapanap wut jí. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihah baácboó á jumvipna caá”, át niijíp wut jí. Táttimah, Claudio Romano cáacwá í maáh á jumuchah, Agabo á niijátđi pahjeh jeémát wihcat láa át jumup wut jí. ²⁹Pánihna, Agabo á niijíchah joinít, “¿Jwí déewá Judea baácđih moón Jesúfhwádih jwí teo wáac jíih?” it míc niijíp wut jí. Pánihi teo wáacnit, det dinero búdí bíbohni búdí it

wáup wut jí. Buáh buágni bíbohni búáh buágni it wáup wut jí. Bainí bíbohni bainíjeh it wáup wut jí. Bitá bíbohni it wáup wut jí. ³⁰Í wáah wáacni dinerodih Bernabéwádih wúhni, Jerusalén táтчidih moón í déewá Jesúfhwá maátadih it wahap wut jí, bitadih í pááat pínah niijná. Pánihna, Bernabé Saulojíh í wáuhni dinerodih Jerusalén táтчina it ub bejep wut jí.

**Herodes Santiagodih
mawat túutnit, Pedrodihbut
á nemat túutat**

12 ¹Caán láa Maáh Herodes Jesúfhwádih yeejép chájna, biquína queédih nemat muúboó át nemat túutup wut jí. ²Juan weép jeñé Santiagodih* waó át bóod yohat túutup wut jí. ³Páant á chájachah ennit, judíowá í maáta búdí it weñep wut jí. Í weñatdih ennit, Pedrodihbut át tewat túutup wut jí. Á tewat túutuchah, paacánni pandih jeémát, Pascua í niijní, láa wut jí. ⁴Pánihna, caandíh tewat túutnit, át nemat túutup wut jí. Chénena míc soldadowá jwíih wapnit pínah it jumup wut jí. Táttimah, jwáub túut nuumnít pínahbut páant moon mántih it jumup wut jí. Bitabut páant moon mántih it jumup wut jí. Bitabut páant moon mántih it jumup wut jí. Pánihna, Pedro á jweicát pínah niijná, dieciseis soldadowá caandíh wapnit pínah it jumup wut jí. “Pascua táttimah, ub bac júóhni, cáacwá í enepdih caandíhbut wá mawat túutbipna caá”, Herodes caanjéh át níj jenah joyóp wut yuh jí. ⁵Páant níj jenah joinít, soldadowá Pedrodih nemat muúboó át tái wapat túutup wut yuh jí. Páant caandíh í nemechah, Jesúfhwá Pedrodih búdí wáuhna it chájep wut jí.

**Dioíh ángel nemat muumánt
Pedrodih á ub bacaat**

⁶Herodes á jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó tái ñona át chájep wut jí. Chéne soldadowá chénaboó ítah tóp á teo lajachah, Pedro biícđih ñona it chájep wut jí. Í jumni tólih jéc pehbüt bita

* 11.28 Hch 21.10 * 12.2 Mt 4.21 * 12.4 Ex 12.1-27

chéne soldadowā it wap ñuhup wut jī.
 7Dioñh ángel queét pebh ā jígohochah, ā yeh iigát ī jumni tólihdiñh át tūi yeh iiguíp wut jī. Páñih jígohnit, Pedroñh páwádih át wuúmp mao wucup wut jī.
 “iWafcanjeh jáanit, ma ñah ñuhúá!”
 ángel Pedroñh át niijíp wut jī. Páant ā niij wucuchah jáanit, Pedro át ñah ñuhup wut jī. Páant ā ñah ñuhuchahjeh, áñh téihya colóhñadiñh ī chéoni tōpna át waát jéenep wut jī. 8“Míih yéguehdiñh míih zapatosdihbut ma dūwuú”, ángel át niijíp wut jī. Páant ā niiját joinít, át dūwúp wut jī. Páñih duó péanachah, “Míih cúbuh jweyát chóodiñh pinnit, wájeñh ma péé jūúwá”, ángel caandíñh át niijíp wut jī.

9Páant ā niijíchah joinít, caán chóodiñh pinnit, ángeljeñh át péé bac bejep wut jī. “Oboh oo jumatjeh caá. Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro át niij jenah joijéhep wut yuh jī. 10Nemat tólih jéc pebh wapnitdih yap bej, biñh jéc pebh wapnitdihbut yap bejnit, tútchina bac bejat itah jécdiñh íit juibíñap wut jī. Caán itah jécdiñh íit juibíñachah, caanjéh át pāa bejep wut jī. Páant ā pāa bejchah ennit, íit bac bejep wut jī. Namádiñh bejnit, biñh namána ángel Pedroñh át ñumah juibíñap wut jī. Páñihna, caán namádiñh juibíñit, ángel át buudáh bejep wut jī.
 11Ángel ā buudáh bejchah, Pedroboó jáani pah, ā yapatdih yoobópdiñh át jenah joyóp wut jī. “Dios áñh ángeldih wahnit, Herodes ā mawat déediñh, judíowā í maáta í náahat pah í chájat déediñhbut weemdiñh nemat muumánt át tūi ub bacanap taga. Būu jwuhna wā jéihna caá”, Pedro át míic niijíp wut jī.

12Caán ā yapatdih tūi jéihnit, Juan Marcos íin Maríañh muuná át bejep wut jī. Caán muudíñh dawá Jesúíhwā míic wáacnit, búdí uúbhna íit chájap wut jī.
 13Páñihna, caán muuná juibíñit, muú wáihyat júdu jécdiñh waadíhna, át wuúmp mawap wut jī. Páant ā wuúmp mawachah joinít, teo wáñnih Rode wūt jumñih mit juibí uúbh joyóp wut jī.
 14Páñihna, Pedro ā wéheatdih beh joinít, búdí wéina, wátcanjeh, naawádih mit jwúub waad béjep wut jī.

—Pedro beé áí juyúp be. Jéc pebh áí ñuhup be, mit niijíp wut jī.

15Obohjeéhtih páant mi niijíchah joinít, —Yeena caá ma chájap, íit niijíp wut jī. Obohjeéhtih, caántboó bíic yoobó chah mit wép naawáp wut jī.

Queéetboó caántdih joyáñh bojnit, —Oboh áñh dadah nacaá, íit niijíp wut jī.

16Páñihna, Pedroboó páantjeh át wuúmp mao behjehep wut jī. Páant ā wuúmp mao behjehechah joinít, jécdiñh íit wátap wut jī, baca. Wátnit, Pedroñh ennit, íit en wáñi bejep wut jī.

17Obohjeéhtih, Pedro queétdih tóo mao jwúubanit, át wéheat tútcap wut jī. Queétdih í wéheat yayáñit, ded pah Dios caandíñh nemat muumánt ā ub bacaatdih át naawáp wut jī.

—Wā naawátdih Jesús úñud Santiagodih, bita Jesúíhwáñhbut ñi naóh yapanaá, át niijíp wut jī.

Páant niij naóh péanit, bíaboó át bejep wut jī.

18Táttimah, baáb jéenechah, soldadowā Pedro ā wihcatdih ennit, búdí íit wáñi bejep wut jī. “¿Ded pah tigaá Pedro át bej?” íit míic niijíp wut jī. 19Páñihna, Herodesboó caandíñh bid bojat tútuchah, áñh soldadowā íit bid juicáp wut jī. Páñih bid juicán, caandíñh wapnitji soldadowáñh túbít át uúbh joí ñuunúp wut jī. Páñih uúbh joí péanit, Pedroñh í tūi wapcatji peñh, queétdih át mao yohat tútup wut jī. Páñihat táttimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tútchina jumát tút niijná, át dei bejep wut jī.

Herodes ā wunat

20Herodes Cesarea tútchidih ā jumuchah, Tiro tútchidih moondíñh, Sidón tútchidih moondíñhbut búdí át íijip wut jī. Caán tútchinadiñh moón Herodeñh baácdíñh moondíñh jéemátdih ípí juibí jíib chájap wut jī. Páñihna, jwúub jíib chájat tút niijná, Herodes ā íijat yayát náahnit, Cesarea tútchina caandíñh enediñh íit juibíñap wut jī. Páñih juibíñit, Herodes ā pebh bóo Blasto wūt jumñidih jwááñnit, queétdih ā teo wáacat pínah niijná, íit jíib chájap wut jī. Herodesdiñh í míic wéheat pínah yeó jáapdiñh Blastodiñh íit uúbat tútup wut jī. 21Páñihna, queétdih á míic wéheat pínah yeó jáapdiñh, maáñ jumna ā

duwát chóodih duonít, ā chúudatdih juibí chúudnit, caandih enedih míc wáacnitdih búdí át naáwáp wut jī.

²²Páant ā naáwáchah joinít, nihát míc wáacnitboó “Cáaquih naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, ít níj wēi ejep wut yuh jī. ²³Páant ī níj ezechahjeh, cáacwā ī weñatdih náahnit, Diosboodih ā jwúub wēi naóhcatji juibí, Dioih ángel Herodesdih wunat āt wūhup wut jī. Pánihna, coyíwā caandih ī jeéméchah, át wunah bejep wut jī.

²⁴Pedrodih Dios ā ub bacaat túttimah, Jesúhwa jib bejnit, áih túini doonádih ít naóh peetép wut jī. Caán doonádih jepahnit ít dao béjep wut jī.

²⁵Bernabé Saulojih Judea baácdih moondih wáac wūhni dinerodih wah péanit, Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít jwúub bejep wut jī. Jwúub bejnit, Juan Marcosdihbut íjeéh ít ub bejep wut jī.

**Bernabé Saulojih
Túini Espiritu ā wahat**

13 ¹Antioquía tútchidih moón Jesúhwájeéh jumnit, biquína Dios naáwátidih naóh yapanit jum, biquína Jesúh doonádih bohénitbut ít jumup wut jī. Nin caá ī wútna: Bernabé, Simón Eini ī niijní, Lucio Cirene tútchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjih bícdih behni, Saulo yuh buca. ²Pánihna, bíc yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, Diosdih wēina, ī uábúchah, Túini Espiritu queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Bernabédih, Saulodihbut játih wáát níwip jī, Jesúh túini doonádih ī naóh jibat pínah niijná. Páant wā nífonit ī jumuchah, yeéboó queétdih ní wahaá”, át niijíp wut jī.

³Pánihna, páantjeh jeémp jwuhcanjeh, teo jáha uábhnit, Bernabéwádih ít wahap wut jī.

**Bernabéwā Chipre quewana
ī bejat**

⁴Túini Espiritu queétdih ā wahachah, Seleucia tútchina dei bej, johlitjih bejni búdí jááj chóodih waadnit, Chipre quewaboó ít chúuh bejep wut jī. ⁵Chipre quewaboó Salamina tútchidih juibí, judíwā ī míc wáacat muuná waadnit,

caanjih moondih Dios naáwátidih ít bohénap wut jī. Juan Marcosbut queétdih teo wáacat túut niijná, íjeéh át bejep wut jī.

⁶Pánihna, Chipre quewaboó jumnitdih bohé páud dei bejna, Pafos wut jumni tútchina ít juibínap wut jī. Caán tútchidih bíc judío Barjesús wát jumni, “Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá”, niijná yuhna, jíohni át jumup wut jī. ⁷Caán jíohni Romano maáh Sergio Paulo wut jumnijeéh át jumup wut jī. Sergio Paulo, táí jenah joiní jumna, Dios naáwátidih joyát túut niijná, Bernabéwádih át bid bojop wut jī. ⁸Obohjeéhtih, caán jíohni, griego wéheatjih Elimas ī niijní, Sergio Paulo ā túut nuumcát pínah niijná, Bernabéwádih átih naáwát túutcap wut yuh jī. ⁹Pánihna, Sauloboó, Pablo bíh ā wut jumni, Túini Espiritu ā wēpatjih Elimasdih en behnit, nin pah át níj júihhup wut jī:

¹⁰—Meém, nemépdih jepahni, nihát táiniboodih yap yohni, tabit yeeni caá. ¿Diosdih túí péefhmitdih ma jáh cádahcan ní? ¹¹Buu meemdíh Dios ā peéh chájachah, jéih encanni ma jum jwuhbipna caá. Pánihna, yeó ā cháhatdih ma jéih en jwuhcan ní, Pablo át niijíp wut jī.

Páant ā niijchahjeh, Elimas át jéih encap wut jī. Pánih jéih encan, caandih teo wáini pínahdih át bid bejep wut jī. ¹²Páant ā yapachah ennit, ī naóhni doonádih joinít, Sergio Pauloboó jóí wáhi bejna, Jesúsdih át jepahap wut jī.

**Pablo Bernabéjih Pisidia baác
Antioquía tútchina ī bejat**

¹³Pafos jélitdih Pablowā johlitjih bejni jááj chóodih jwúub waadnit, Panfilia baácdih bóo Perge tútchina ít chúuh juibínap wut jī. Caanná juibínit, Juan Marcos queétdih cádahnit, Jerusalén tútchina át émp jwúub bejep wut jī. ¹⁴Obohjeéhtih, Pablowāboó jwúub bejcanjeh, Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchina ít aab béjep wut jī. Caanná aab juibínit, judíwā ī chooát yeó jáapdih, ī míc wáacat muáboó ít waád juibí chúudup wut jī. ¹⁵Páant ī waád juibí chúuduchah, caán muudih wáac juinít

maáta Moisés ā wutajdih, Dios naáwát naóh yapanit ī daacátjidihbut queét míc wáacnitdih īt en naáwáp wut jī. Caandíh en naóh péanit, queét maáta Pablōwādih nin pah īt niijíp wut jī:

—Jwī déewāá, nit jumnitdih teo wáacat pínah doonádih ub jüöhna, buu nī naáwá, īt niijíp wut jī.

¹⁶Páant ī niijíchah joinít, Pablobóo ñah ñuhnit, ī míc wéhenachah yayánit, nin pah āt niij bóhenap wut jī:

—Yeéb wā déewāá, judfowā nihcannit yuhna Diosdih wéinitbut, wā naáwáchah, nī tēi joyoó. ¹⁷Dios jwī ñuwādhīh āt ñíwip wut jī. Tútítmah, Egipto baácboó ī jumuchah, ā teo wáacatjīh īt cáac poonap wut jī. Pánihna, dawá ī cáac poaat túttimah, ā wépatjīh caán baácmant āt ub bac jüúwáp wut jī.* ¹⁸Tútítmah, cuarenta jópchi pohba muú wihcapboó jumnit, dawá láa Diosdih ī yap yohochah yuhna, queétdih āt cádahcap wut jī.* ¹⁹Canaán baácboó jumnitji siete poómpdih yoh péanit, jwī ñuwā ī jumat pínah niijná, Dios caán baácdih āt wühup wut jī.*

²⁰Abrahamdih ā naáwát túttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat túttimah, jwī ñuwājīdhīh caán baácdih āt wühup wut jī. Pánihna, caánboó ī jum láa, caán baácdih jumnitdih ī yoh beedáat tútt niijná, teo wáac waóhñit pínah maátadhīh Dios queétdih āt ñío wühup wut jī.

“Queét dée péeni maáh Samuel wūt jumni, Dios naáwátidih jwíh naóh yapani āt jumup wut jī.* ²¹Pánihna, Samuel jum láa, jwī ñuwāboó queétdih wutni pínah maádhīh Diosdih īt yójah wúbup wut jī. Páant ī wúbátdih joinít, queétdih ī jwíh maáh pínah Cis wúh Saúljdihīh Dios āt ñío wühup wut jī. Saúl Benjamín juimená poómpdih bóo āt jumup wut jī. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh āt jum jwuhup wut jī.* ²²Caán ā maáh jumadīh dúuc wáñit, Davidboodīh Dios āt jwúb tútt nuúm maáh waadánap wut jī. “Isaí

wúh Daviddih bid junít, wā wéina caá. Caánboó wā weñat pínahdhīhjah chájna, weemdīh ā yap yohcan níit”, Dios āt míc niijíp wut jī.* ²³Caán David juime Jesús caá. Pánihna, judfowādih ī yeekat peéh chájat déedih yohni pínah caán Jesúsdih Dios āt ñíoip taga. ²⁴Jesús ā bohéat pínah játih, Juanboó nihat judfowādih nin pah āt niij naóh bohénap wut jī: “Ñi yéej chájatdih cádahnit, tútt nuúmát júutna, ñi daabáat tútt”, apí niijíp wut jī.* ²⁵Juan bohé péa jüöhna, nin pah cáacwādih āt niij naáwáp wut jī: ‘Yeéb weemdīh ded pah ñi niij jenah jói? ¿Caán Dios ā wahni Cristo caá’, ñi niij jenah jói níit? Caán ā wahni nihcan caá. Weém oboh jumni caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jüöhni chah wepni ā jumbipna caá’, Juan āt niijíp wut jī.*

²⁶“Wā déewā Abraham juimená, yeéb judfowā nihcannit yuhna Diosdih wéinitbut, jwíit nihatdih yéekat peéh chájat déedih yohni pínah doonádih jwí joyóp be. Caán doonádih yeedíh naáwát tútt caá wā chájap. ²⁷Jerusalén tútchidih moón, ī maáta bícdih, chooát yeó jáap jumat pah, Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjidih ī en naáwáchah joiná yuhna, queét ī beh joicáp jī. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ā wahni ā jumadīhbut ī jéihcap jī. Pánih jéihcan, Jesucristodih mawat túttit, Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátji bíic yoobó ī chájap jī. ²⁸Jesús ā yéej chájcah yuhna, Pilatodih ī mao yohat túttup jī.* ²⁹Jon játih ī daacátji bíic yoobó ī cháj péanachah, cruzboó ī péoh dodhnijdih ub deyanit, jeé íttboó áih bácahjdih bita īt yohop wut yuh jī.* ³⁰Obohjeéhtih, Dios caandíh āt jwúb boonap wut jī. ³¹Páant ā booaat túttimah, áihwā Galileamant Jerusalén tútchina ájeéh péenitjdih dawá yeó jáapna āt jógohop wut jī. Pánihna, caandíh ennitjī jumna, ded pah Jesús ā chájatjdih buu bita jwí déewādih naóhna caá ī chájap.*

* **13.17** Ex 1.7; 12.51 * **13.18** Nm 14.34; Dt 1.31 * **13.19** Dt 7.1; Jos 14.1 * **13.20** Jue 2.16; 1S 3.20 * **13.21** 1S 8.5; 10.21 * **13.22** 1S 13.14; 16.12; Sal 89.20 * **13.24** Mr 1.4; Lc 3.3 * **13.25** Jn 1.20; Mt 3.11; Mr 1.7; Lc 3.16; Jn 1.27 * **13.28** Mt 27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15 * **13.29** Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 * **13.31** Hch 1.3

³²⁻³³“Pánihna, caán táini doonádih jwiítbut yeebdíh naáwádih jwí jüúwúp be. Jesucristodih boonanit, Dios jwí n̄owádih ā naáwátjī jwiít ī jūimenádih bíic yoobó b̄uū ā yapap be. Páant tīgáá Davidji ā jwíih daacátjī n̄umpboó Salmo nin pah āt niīj daacáp tajī: ‘ “Meém wā wūūh caá. B̄uū nihat cáacwā ī enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, Dios ā niijná caá’, David āt niīj daacáp tajī.*
³⁴Caán ā w̄n̄uchah yuhna, áih bácah ā moópcat pínah niijná, Dios caandíh āt boonanap tajī. Ā naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah āt niīj daacáp tajī: ‘ “Daviddih wā niijátjī pah meemdíh bíic yoobó wā táii chāj̄bipna caá”, Cristodih Dios ā niijná beé’, āt niīj daacáp tajī.*
³⁵Bíih Salmoboó Davidji nin pah āt jwúub niīj daacáp tajī: ‘ “Wíih táini, wā oiniíh bácahdih wā moopát t̄ut̄can niít”, Cristodih Dios ā niijná beé’, āt niīj daacáp tajī.*
³⁶Pánihna, nindih n̄i náhninaá: Davidjiboó Dios ā w̄tatdih táii jepahnit, áih cáacwádih ā táii chájat t̄attimah, āt w̄n̄ur wut jī. Ā w̄n̄uchah, ā n̄owádih ī yohopjiboó caandíhbut īt yohop wut jī. Páant ī yohat t̄attimah, áih bácah āt moóp̄jip taga.
³⁷Obohjeéhtih, Dios ā boonaniboó áih bácah āt moópcap tajī.
³⁸Páant ā moópcatdih jéihn̄it, nindih n̄i táii jéihyeé: Caán Dios ā boonani Jesús ā w̄n̄ w̄hatj̄ihjeh n̄i yéejatdih Dios ā yohna caá.
³⁹Yeéb Moisés ā w̄tatj̄idih jepahíh̄nit, n̄i yéejat yohatdih n̄ip̄ bidna yuh caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh jepahnit, n̄i yéejat yohatdih n̄i jéih bid juibipna caá.
⁴⁰Pánihna, Dios naáwátdih naóh yapanit nin ī niijátjī pah yapcat t̄ut̄t niijná, n̄i táii chāja chaáh.

⁴¹ ‘ “Eneé, wā wēpatdih wā j̄ut̄uchah, yeéb deoh naóh̄nitboó n̄i en wúhi bejbipna caá. Wā wēp chájat pínahdih ī naáwáchah yuhna, táii jenah joicánnit, n̄i wunbipna caá”, Dios ā niijná caá’, īt niīj daacáp tajī”,

(Hab 1.5)

Pablo cáacwádih āt niijíp wut jī.

⁴²Páant niīj naóh péanit, Pablowā īt bac bejep wut jī. Ī bac bejehchah, cáacwā

queétdih nin pah īt niijíp wut jī: “T̄attimah bóo chooát yeó jáapdih jwiít̄dih ma jwúub bohénaá”, īt niijíp wut jī. ⁴³T̄attimah, maátaboó wáac j̄uin̄itdih ī bacanachah, dawá judíowā, dawá judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēnitbut Pablowádih īt n̄uūn b̄ac bejep wut jī. Pánih n̄uūn b̄ac bejnitdih Pablowā nin pah īt niijíp wut jī: “Dios yeebdíh táii oinit, Jesucristodih ā wahatjī doonádih b̄uū táii jepahnit, caandíh n̄i cáahca bojóó”, īt niijíp wut jī.

⁴⁴T̄attimah bóo chooát yeó jáapdih caán t̄etchidih moón nihat beéd j̄uóh̄nit pah Dios naáwátdih joiíhna, īt miíc wáac j̄uibín̄ap wut jī. ⁴⁵Obohjeéhtih, judíowā ī maáta dawá wáac j̄uibín̄itdih ennit, búdí īt íjip wut jī. Pánihna, Pablo ā bohénachah, queétdih boó caandíh j̄uuhna, yehna īt niijíp wut jī. ⁴⁶Obohjeéhtih, Pablo Bernabéj̄ih ūmcanjeh, nin pah īt niīj wēp naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowádihjeh Dios naáwátdih ā jwíih naáwát t̄ut̄up be. Obohjeéhtih, caandíh náahcan, Diosjééh páantjeh n̄i j̄umíh̄cat j̄íib, jwiítboó judíowā nihcannitdih naáwádih jwí bejbipna caá. ⁴⁷Dios naáwátdih naóh yapani Isaías ā daacátjī pah jwiít̄dihbut páant niīj wutna āt cháj̄jip taga:

‘ “Judíowā nihcannitdih wā táii ūbat pínahdih ī beh joyát pínah niijná, meemdíh ī pebhna wā wahbipna caá. Pánihna, nihat baácdih moondíh ī yéejat peéh chájat déedih wā yohat pínahdih n̄i naáwá”, Dios ā niijná caá’, āt niīj daacáp tajī, (Is 42.6; 49.6)

Pablowā īt niīj naáwáp wut jī.

⁴⁸Páant ī niijíchah joinít, judíowā nihcannit búdí īt weñep wut jī. “Dios naáwát táina caá”, īt niijíp wut jī. Pánihna, nihat Diosjééh páantjeh j̄um̄nit pínah, Jesucristodih īt jepahap wut jī. ⁴⁹Dios naáwátdih jáap jepahnitbut caán baácbóo īt naóh peét bejep wut jī. ⁵⁰Obohjeéhtih, judíowā ī maáta bitadih Pablowádih īt íjanap wut jī. Páant ī íjanachah, Diosdih jepahíh̄nitjī maáta yaádh, neoná

bícdih fíjnit, Pablowāboodíh yeejép chājnit, íh baácmant ít ñuun yóh bacanap wut jī. ⁵¹Pánihna, caán tátchidih moondíh Dios á yohat pínahdih júutna, Pablowāboó íh zapatos becchídih ít péoh mao yoh jéenanap wut jī. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquía tátchimant Iconio tátchina ít bejep wut jī.* ⁵²Pánihna, Antioquía tátchidih moón Jesúsdi h jáap jéihniti di Tái ni Espírítu á túi teo wáacachah, búdí ít wénef wut jī.

**Iconio tátchidih moondíh
Pablo Bernabéjīh í bohéát**

14 ¹Pablowāboó Iconio tátchina juibínit, chooát yeó jáapdih judíowā í mífc wáacat muuná caanjíh moónjeéh ít waad béjep wut jī. Antioquía tátchidih moondíh í bohéátjī pahjeh muntih táini doonádh caánboobút ít túi naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah, dawá judíowā, judíowā nihcannitbut túi joinít, Jesucristodih ít jepahap wut jī. ²Obohjeéhtih, jóífhcannit judíowā Pablowādi h yee naóhni t, judíowā nihcannitdih ít joyát túutcap wut jī. ³Páant í chājachah yuhna, maátápdih Pablowā caánboó jumnit, úmcanjeh Jesúsíh táini doonádh ít wēp naáwáp wut jī. Pánihna, “Í naáwát yoobópdih caá”, cáacwā í níj jéihyat pínah níjné, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih í chāj júutat pínah wēpatdihbut Dios Pablowādi h át wūhup wut jī. ⁴Obohjeéhtih, biquína caán tátchidih moón jóífhcannit judíowājeéh í péenachah, bitaboó Pablowājeéh ít péenap wut jī. ⁵Pánihna, judíowā nihcannit, judíowā, í maáta bícdih, “Pablowādi h jee dáhnajīh yohni t, jwí mao yoh jííh”, ít níj jenah joyóp wut jī. ⁶Obohjeéhtih, páant í níj jenah joyát doonádh joinít, Pablowā Iconio tátchimant ít jwei bác bejep wut jī. Pánih jwei béjna, Licaonia baácdih Litra tátchi, Derbe tátchi, caán tátchina pebh jumnitdihbut ít naóh jibip wut jī.

**Listra tátchidih moón
Pablodih jee dáhnajīh í yohat**

⁸Listra tátchina juibínit, Jesúsíh táini doonádh ít bohénap wut jī. Caanjíh jéih yáac chūi bejcanni Pablowādi h át jói chúudup wut jī. Caán jwíih cáac jumnajeh, áih jí tchana yéejni át jumup wut jī. ⁹Pánihna, á túi joyóchah jéihni t, “Caán á boocat pínahdih á túi jenah joiná caá”, Pablo át níj jéihyep wut jī. ¹⁰Pánih jéihni t, caandíh enni t, nin pah át wēp níijp wut jī:

—Yoobópdih ma ñah ñuhúú, át níijp wut jī.

Páant á níijchah joinít, ñaáp ñah ñuhni t, át yáac chūi bej jwíhip wut jī.

¹¹Caandíh á booanachah enni t, cáacwā búdí ít en wáhi bejep wut jī. En wáhi bejni t, íh wéheatjīh nin pah ít níj wēi ñaacáp wut jī:

—Jwiít jwíjí úbh wēini t dioswā cáac wééhni t, ít dei júúwúp taga, ít níijp wut jī. Páant í níj wēi ñaacáchah yuhna, Pablowā ít beh jóicáp wut jī.

¹²Páant níj jenah joinít, Bernabédih íih dios Zeuíh wūt ít búudhdup wut jī. Pabloodíh íh bíih dios Hermeíh wūt ít búudhdup wut jī. Zeusboó Griego cáacwáih dioswā í maáh, Hermesboó íih dioswáih naóh yapani wut jī. Pánihna, Pabloboó naóhni á jumuchah, naóh yapani Hermeíh wūt ít búudhdup wut jī.

¹³Zeusdih úbhni t, í wēi wúhat muú tátchi jwéejdih át jumup wut jī. Pánihna, caán muudíh en daoní Bernabédih “Zeus caá”, níj jenah joinít, Pablowādi h jwááat túut níjné, momo jiwíwádh chájih í búudhni jéudunadi hbut tátchi jéna át wē júúwúp wut jī. Caánboó cáacwā bícdih wēini t, momo jiwíwádh Pablowādi h áti h mao wáhihip wut yuh jī. ¹⁴Obohjeéhtih, Pablowā í chājatdih en wúhini t, cáacwā poómp cáti h náo waadni t, nin pah ít wēp níj ñaacáp wut jī:

¹⁵—Páant ñi chājatdih ñi cádaaha. Jwiítbut yeeb páni hni t cáacwájeh mun tigaá. Jwiít di h wēini t, ñi mao wúhca bojoó. Jwiít yeebdi h Jesúsíh táini doonádh naáwádh jwí júúwúp be. Dios

* 13.51 Mt 10.14; Mr 6.11; Lc 9.5; 10.11

yoobát báadhni, wēpni caá. Yeéb ñipí wēini panihni nihcan caá. Pánihna, nin wēpcanni, báadhcanidih ñi wēi cádaahaá. Téut ñuamnít, báadhni Dios yoobátdih ñi jepahaá. Caán jeádih chāj, baácdihbut chāj, mujnadihbut chāj, nihatdih át chājap wut jī. ¹⁶Jon játih Dios nihát cáacwādih dedé ī náahat pahjeh ī chājachah, át enah boj jwuhup wut jī. ¹⁷Pánih enah bojna yuhna, ded pah ā jumatiidh át tūi jūutup taga. Yeebdíhbut ā oyatdih jūutna, mahdih buugát téut, jeémát pínahdihbut āpí quehat tūutna caá. Jeémátidih wāhna, yeebdíh āpí weñat tūutna caá, Pablo queétdih át niijíp wut jī.

¹⁸Páant ā niijíchah, momo jiwiwādih cáacwā wēi mao wūhíhnit, it tahca bejep wut jī.

¹⁹Cáacwā páantjeh ī weñechah, Antioquía tātchidih moón, Iconio tātchidih moón judíowā bícdih juibínit, Pablowādih ñuán yee naoh péenit, “Jwiitboodíhjih ñi joyoó”, cáacwādih it niijíp wut jī. Páant ī niijíchah joinít, caán tātchidih moón Pablodih mawat téut niijná, jee dáhnajih it yohop wut jī. “Jáantjeh ā wunah bejep be”, niij jenah joinít, tātchi jwéjéboó caandíh it wái bac bejep wut jī. * ²⁰Páant ī ub bac bej yohochah ennit, Jesúfhwā Pablo pebh it míic wáac juibí ñuhup wut jī. Páant ī míic wáac juibí ñuhuchah, Pablo boonit, jwúub ñah ñuhnit, tātchiboó át jwúub waad béjep wut jī. Pánihna, cheibit Pablo Bernabéjih Listra tātchimant bac bejnit, Derbe tātchina it bejep wut jī.

**Pablowā ī jwíih bohéniji
tātchinadih moondíh
ī jwúub bohéat**

²¹⁻²²Derbe tātchina juibínit, caán tātchidih moondíhbut Jesúfhwā tūini doonádih Pablowā it naáwáp wut jī. Páant ī naáwáchah, dawá caandíh joinít, téut ñuamnít, Jesucristodih it tūi jepahap wut jī. Pánihna, Derbe tātchidih moondíh bohé péenit, Listra tātchina jwúub joinít, Jesúsdih jáap jepahnitdih jwúub bohéna, queétdih it weñanap wut jī. Túttimah,

Iconio tātchidihbut, Antioquía tātchidihbut jwúub joinít, Jesúsdih jáap jepahnitdih bíic yoobó it teo wáacap wut jī. Caán tātchinadih joinít, Jesúsdih jáap jepahnitdih bohéna, nin pah it niij naáwáp wut jī: “Yeéb yeejép yapna yuhna, Jesúsdih ñi cádahca bojoó. Nin baácbóó jwí jum jwuhuchah, jwiit nihatdih yeejép yapat páantjeh ā jumtipna caá. Páant jwiitdih ā yapachah yuhna, Jesúsdih cádahcan, Dios ā jumupbóó jwí jéih waadbípa caá”, it niijíp wut jī. ²³Caán tātchina jumap pah Jesúsdih jáap jéihnitdih ennit, queétdih waóhnit pínahdih Pablowā it ñío jwejep wut jī. Pánih ñíonit, jeémp jwuhcanjeh uúbhna, “Nit meemdíh jepahnitdih waóhnit pínahdih ma tūi teo wáacá”, Diosdih it niij uúbúp wut jī.

**Pablowā Siria baácdih bóo
Antioquía tātchina ī jwúub juyáp**

²⁴Pisidia baácdih bóo Antioquía tātchidih moondíh bohé péenit, caán baácmant jūóhnit, Panfilia baáca it jwúub dei jūúwáp wut jī. Pánih jwúub dei jūóhna, jwíih bejna, bohécanjeh ī yapniji Perge tātchidih chāonít, caanjíh moondíh Jesúfhwā tūini doonádih it bohénap wut jī. ²⁵Pánih bohé péenit, Atalia wut jumni jéilitdih it dei juyáp wut jī. ²⁶Pánih dei joinít, johlitjih bejni jááj chóodih waadnít, Siria baácdih bóo Antioquía tātchina it jwúub cháuh jūúwáp wut jī. Dios ā jwíih naáwát tūutna, queétdih teo jáha uúbhnit ī wahni tātchinajeh muntih, Dios ā watatjidih chāj péenit, it jwúub juyáp wut jī. ²⁷Pánih jwúub joinít, Jesúfhwādih míic wáacat tūutnit, ded pah ī yapatjidih it naáwáp wut jī: “Dios jwiitdih búdí ā teo wáacap be. Páant ā teo wáacachah, ā wēpatjih cáacwādih boooit, áih tūini doonádihbut jwí naáwáchah, dawá joinít, ī jepahap be. Pánihna, judíowā nihcannitbut joinít, dawá ī tūi téut ñuamáp be”, Pablowā queétdih wahnitdih it niijíp wut jī. ²⁸Pánihna, caánboó Jesúfhwā bícdih maatápdih it jumup wut jī.

* 14.19 2Co 11.24-25; 12.2-5; 2Ti 3.11

Jerusalén tútchidih Jesúshwá
í maáta í míc wáacat

15¹Biquína judíowá Judea baácmant bejnít, Antioquía tútchina ít jwíbínáp wut jí. Pánih jwíbínít, judíowá nihcannit Jesúshwádih nin pah ít níj naáwáp wut jí: “Moisés jwí nuowádih íih quehli nah yapat chóodih í bóodat pínahdih át wutáp wut jí. Páant ní bóodcah, Diosboó yeebdíh á túi ubcan níít”, ít níjíp wut jí.² Páant níjínít, queét Judea baácdih moón Pablowádih ít míc jühñhap wut jí. Páant í míc jühñhachah, Jesúshwáboó Pablo, Bernabé, biquína caanjíh moón bícdih Jerusalén tútchina ít wah bojop wut jí. Jesús á naáwát túttnit, Jesúshwádih waóhntidihbut Judea baácmant jwíbínít í naáwátidih í wúbh joyát pínah níjíná, queétdih ít wahap wut jí.

³Páant í wahnitji Fenicia baácna juí, yap jühóh, Samaria baácna ít juyúp wut jí. Pánihna, caán baácnadih moón Jesúshwájíh míc wáacnit, judíowá nihcannit Jesúsdih í jepahatjidih ít naáwáp wut jí. Páant í naáwáchah joinít, queét búdí ít weñep wut jí.

⁴Queét Jerusalén tútchina í juyáchah, caanjíh moón Jesúshwá, queétdih waóhntit, Jesús á naáwát túttnit bícdih, queétdih ít túi wéi jwáááp wut jí. Pánihna, Pablowá Dios á wépatjíh ded pah í chájatjidih queétdih ít naáwáp wut jí. Judíowá nihcannitbut Jesúsdih í jepahatjidih ít naáwáp wut jí.

⁵Obohjeéhtih, páant í níjíchah joinít, biquína Jesúsdih jepahntit fariseowá ñah ñuhñit, nin pah ít níjíp wut jí:

—Queét judíowá nihcannitdih íih quehli nah yapat chóodih bóodat caá náahap. ‘Moisés á wutatji pah ní chájáá’, queétdih ní níj wutwú, ít níjíp wut jí.

⁶Páant í níjítidih míc wéheat tút níjíná, áih doonádih Jesús á naáwát túttnit, Jesúshwádih waóhntit bícdih ít míc wáacap wut jí. ⁷Páant maatápdih í míc wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñuhñit, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jí:

—Wá déewáá, jon níjeéh wá jumuchah, judíowá nihcannitdih Jesúshwá túini doonádih wá naáwáchah joinít, í jepahat pínah níjíná, weemdíh ñionit, Dios á wahap jí.⁸ Cíacwá ded pah í jenah joyátidih jéihni jumna, queét judíowá nihcannit jwí naóhni doonádih í jepahatdih át jéihji tagaá. Pánih jéihna, áihwá á chájatjidih jwiítidih jéutna, Túini Espíritudih jwiítidih á wúhatji pahjeh mántih, queétdihbut á wúhap jí.⁹ Pánih wáhna, jwiítidih queétdihbut bíic yooobó á chájap jí. Queétdihbut caandíh í jepahachah, í yéejatdih át yohji taga. ¹⁰Jwiít judíowá Moisés á wutatjidih bíic yooobó jwí túi jepahcan caá. Jwí nuowájibut bíic yooobó ít jepahcap wut jí. Páant jwí túi jepahcah yuhna, údépanihna queét judíowá nihcannit Jesúsdih jepahntidih yeéb bíic yooobó ní wutíh? Pánih wutnit, Dios queétdih á chájatjidih ‘Yooobpdih nihcan caá’, níjíná caá ní chájap. ¹¹Obohjeéhtih, jwiít nin pah jwí níj jenah joiná caá: ‘Jwiítidih jígah en oinit, Dios jwí yéejat júb á peéh chájat déeji jwí Maáh Jesús á túi ubat pah mántih, buu jwuh judíowá nihcannitdihbut bíic yooobó á túi ubna caá’, jwí níj jenah joiná caá, Pedro át níjíp wut jí.

¹²Páant á níjíchah joinít, Pablowá jwuh judíowá nihcannitjééh jumna, Dios á wépatjíh ded pah í chájatjidih í naáwáchah, nihah laiñcanjeh ít jói yai ñúh bejep wut jí. ¹³Páant í naóh péanachah, Santiago jwuh nin pah át níjíp wut jí:

—Wá déewáá, weemdíh ní joi jwúhuú. Yeebdíh bainí wá naáwíhna caá. ¹⁴Dios judíowá nihcannitdih túi wéi ennit, áihwá pínahdih á níwatjidih Simón Pedroboó jwiítidih á naóh péanap be.

¹⁵Dios naáwátidih naóh yapani, á daacátji pahjeh tih judíowá nihcannitdih páant át yapap taga. Nin pah át níj daacáp tají:

¹⁶ ‘Davidji maáh jum láa, nihah áihwábút í wun beedép jí. Pánih beední í jumuchah yuhna, táttimah bóo láa, jwúub dei jühóhntit, áihwá panihntidih wá jwúub chájipna caá.

¹⁷ Páant wā chājachah, nihat cáacwā bita judíowā nihcannitbut weém ĩ Maáhdih ĩ náahbipna caá. ‘Wíihwā ñi jumúú’, wā niíf bidnit weemdíh ĩ jepahbipna caá”,

¹⁸ jwí Maáh ā niijná caá’, āt niíf daacáp tajī. (Am 9.11-12)

¹⁹“Páant ā niíf daacátjidih náhninit, weém, Santiago nin pah wā niíf jenah joiná caá: Judíowā nihcannit, Dios naáwátidih jáap jepahnitdih wái náah jumni jwí chājat tútca boj jíih. ²⁰Obohjeéhtih, queétdih nin pahjeh jwí niíf daác wah jíih: ‘Í pāpnidih wēi wāhniiji jeémátidih ñi jeémca bojoó. Ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chājca bojoó. Jōp teo maonitji nuñúpwādih ñi jeémca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó’, jwí niíf daác wah jíih.* ²¹Jon játih, buubut jwiít judíowā jwí míic wáacat muuná, jwí chooát yeó jáap jumat pah, Moisés ā wutátjidih ípí bohéna caá. Nihat tútchidih moón caandíh jwí jéihna caá. Pánihna, weém wā niiját pahjeh tih Jesúsdi h jéihnit judíowā nihcannitdih, niíf daác wahat dée caá, bita jwí déewā jwiítidih ĩ íjicat pínah niijná”, Santiago āt niijíp wut jī.

Judíowā nihcannitdih ĩ daác wahat

²²Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā naáwát túttnit, Jesúhfwādih waóhnt, nihat Jesúhfwā bífcdih, Antioquía tútchidih moondíh ĩ daácní náodih Pablowájeéh ub bejnit pínah, Judas, Silasdi hbut ĩ níwip wut jī. Judas áih bíh wūt Barsabás wut jī. Queét Jesúsdi h tái jepahnit ĩ jumuchah, bita Jesúhfwā queétdih ĩ tái wēi enep wut jī. ²³Pánih queétdih níó péanit, nin pah ĩt niíf daacáp wut jī:

“Yeéb nihat judíowā nihcannit Jesúhfwā Antioquía tútchidih moón, Siria baácdih moón, Cilicia baácdih moondíhbut jwiít Jesús ā naáwát túttnit, áihwādih waóhnt, nihat áihwābut, yeebdíh jwí túyat túttna caá. ²⁴Biquína jwíjeéh jumnit yeeb pébhna

jaibínit, yeebdíh dawá wutadidih ĩt jepahat tútup wut jī. Pánih wutnit, yeebdíh ĩt tac buugánap wut jī. Obohjeéhtih, jwiítboó queétdih jwí wahcah yuhna, queéte h bejnit, yeebdíh páant ĩt wutup taga.

²⁵Pánihna, jwiít nihat bíic yoobó ñi pebhna wahni pínahdih jwí níwip be. Páant jwí níonitdih jwí oini Pablo Bernabéjeéh jwí wahbipna caá. ²⁶Pablowā jwí Maáh Jesucristo h túini doonádih úmcanjeh ĩ bohénachah, dawá láa bita queétdih ĩt puñup wut jī. ‘Í mao yohíhichah yuhna, Jesúh túini doonádih jwí naóh cádahcan níit’, ípí niijná caá. ²⁷Pánihna, jwí daácní náodih yeebdíh ĩ naáwát pínah niijná, Judas, Silasjīh Pablowájeéh ñi pebhna jwí wahna caá. ²⁸Túini Espíritu jwiítidih ā teo wáacachah, ā jéihyatjīh nin pah jwí jenah joiná caá: Wái náah jumni wutadidih wutcan, nin pahjeh jwí niíf wutbipna caá: ²⁹Nin jwíih dios caá’, niíf jenah joí pāpnidih wéinit, ĩ cádah cáagniji jeémátidih ñi jeémca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó. Jōp teo maoni nuñúpwādihbut ñi jeémca bojoó. Ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chājca bojoó. Nin jwí wutadidih jepahna, ñi tái jumbipna caá. Páant bóojeh tiguaá yeebdíh jwí wutup”, ĩt niíf daacáp wut jī.

³⁰Caán náodih daác péanit, Antioquía tútchina bejnitdih ĩ wūhat túttimah, queétoó bejna, Antioquía tútchina ĩt jaibínap wut jī. Caanná jaibínit, Jesúhfwādih míic wáacat túttnit, Jerusaléndih moón ĩ daác wahni náodih ĩt wūhup wut jī. ³¹Páant ĩ wāhni náodih míic en naóhna, táinijeh ĩ wutuchah joinít, búdí ĩt weñep wut jī. ³²Judas Silasjīh Dios naáwátidih naóh yapanit jumna, Jesúhfwādih Dios naáwátidih ĩt tái bohénap wut jī. Páant ĩ bohénachah joinít, Jesúhfwáboó búdí wéinit, Jesúsdi h chah ĩt tái jenah joyóp wut jī. ³³Judas Silasjīh caanná maatápdih jumnitji caanjīh moondíh ĩ cádah jwúub jwúwáchah, “Ñi tái bejeé”, Antioquía tútchidih moón queétdih ĩt niijíp wut jī.

* 15.20 Gn 9.4; Ex 34.15-17; Lv 17.10-16; 18.6-23

Páant niijnít, Judaswādh wahnitji Jerusalén tūtchidih moondih ít táyat tūtup wut jī. Páant í niiját tūttimah, Judasjeh át jwúb jūwúp wut jī.
³⁴Obohjeéhtih, Silasboó biíh jwúb jenah joinít, Antioquía tūtchidih át chāwáp wut jī. ³⁵Pablo Bernabébut caán tūtchidih ít chāwáp wut jī. Pánihna, queét, dawá bita bícdih Jesúh táini doonádih ít bohénap wut jī.

**Chéneji Pablo táini doonádih
naóh jibidih ā bejat**

³⁶Tūttimah, Antioquía tūtchidih maatápdih jumniji Pablo Bernabédih nin pah át niijp wut jī:

—Chóbe, nihah tūtchinadih moón jwí jwíh naóhniidih jwí táoh en jibjīh, páant muntih, át niijp wut jī.

³⁷Páant ā niijchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdih íjeéh átih ub bejñhip wut yuh jī. ³⁸Caánboó í jwíh jibichah, íjeéh Panfilia baácna juibíniji yuhna, bíic yoobó nihcan, át jwúbah jūwúp wut jī. Caán bíic yoobó ā nihcatdih enniji, Pablo caandíh chéneji át ub bejñcap wut jī.*
³⁹Páant ā ub bejñcap enna, Bernabé Pabljíh queéjtjeh tūbit míic niijnít, ít míic cádahap wut jī. Pánihna, Bernabéboó Chipre wūt jumni quewana Juan Marcosdih át numah chūh bejep wut jī. ⁴⁰Pabloboó Silasdih ā chéen pínahdih níonit, át numah bejep wut jī. Pánihna, í bohénadih bejat pínah játih, “Paá, queétdih en daonít, ma túi teo wáacá”, Jesúhwā ít níj wúbup wut jī. Páant í wúbát tūttimah, Pablo Silasjīh ít bejep wut jī. ⁴¹Pánih bejni, Siria baácna Cilicia baácnabut juibínit, caanjíh moón Jesúhwādh jwúb bohéna, queétdih ít túi teo wáacap wut jī.

Timoteo Pablowājeéh ā bejat

16 ¹Cilicia baácmant Derbe tūtchina juibí, yap bej, Lистра tūtchina Pablowā ít juibínap wut jī. Caanná juibínit, Timoteo wūt jumnidih ít jwāáap wut jī. Á ín judío wili, ā íp Griego cáac wut jī. Timoteo, ā ín bícdih Jesúsdih jepahnit wut jī. ²Listra tūtchidih moón,

Iconio tūtchidih moonbát Jesúhwā “Timoteo túi chājni caá”, ípí niijp wut jī. ³Páant í niijchah joinít, Pablo Timoteodih át numah bejñhip wut jī. Obohjeéhtih, caán baácdih moón judfowāboó “Timoteo íp Griego cáac caá”, í niijchah joinít, judfowā í íjcat pínah niijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih át bóodat tūtup wut jī. ⁴Pánihna, Pablo Silasjīh Timoteodih numah jibna, ded í juibíni tūtchidih moondíh Jerusalén tūtchidih moon Jesús ā naáwát tūttnit, Jesúhwādh waóhnitbut í daac wahní nójidih ít en naáwáp wut jī, caandíh í jepahat pínah niijná. ⁵Páant í naáwáchah, Jesúhwā caandíh chah ít téi nah joyóp wut jī. Pánihna, queéjt yeó jáap jumap pah chah ít dao béjep wut jī.

**Pablo Macedonia baácdih bóodih
ā oo jámat**

⁶Túini Espíritu Asia baáboó queétdih Dios naáwátidih bohénadih át bejat tūtup wut jī. Páant ā wahchah, queéjt Frigia baácdih, Galacia baácdih moondíhjih ít bohé jibip wut jī. ⁷Pánih jib bejna, Misia baácna juibínit, Bitinia baácna ít bejñhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, Túini Espíritu queétdih caánboó át bejat tūtup wut jī. ⁸Páant caanná ā wahchah, Misia baácdih yap bej, Troas jélitna ít dei juibínap wut jī. ⁹Caanná dei juibínit, Éona, Pablo nin pah át oo jumup wut jī: Macedonia baácdih bóo ā pebh íhuchah, át enep wut jī. “Jwiít Macedonia baácdih moondíh ma teo wáac jūwúp”, Pablodih át níj bidip wut jī. ¹⁰Pánih oo jámniji jáanit, jwíh bíi déedih á moh péa, Macedonia baácna jwí bejep jī. “Dios caán baácna áih túini doonádih jwiítidih naáwát tūttna caá ā chājap”, jwí níj jéihyep jī. Weém Lucasbut íjeéh wā bejep jī.

**Pablowā Silas bícdih
Filipos tūtchiboó í jumap**

¹¹Troas tūtchimant Macedonia baácna bejat tūt niijná, jélitna dei juibínit, johlitjīh bejni búdí jáj chóodih waadnít,

* 15.38 Hch 13.13

Samotracia wūt jumni quewadih jwī chūuh juibínap jī. Bih̄ yeó jáap Neápolis tūtchina jwī chūuh juibínap jī. ¹²Pánih juibí, caán tūtchidih yap bejnit, Filipos tūtchina jwī juibínap jī. Caán tūtchi Roma tūtchidih moón ī juí jumni tūtchi, Macedonia baáčboó jwīh jumni tūtchi tajī. Oboh jumni tūtchi át nihcap tajī. Caanná maatápdih jwī jumup jī.

¹³Judíowāih chooát yeó jáapdih caán tūtchimant bac bejnit, muj jwéejna jwī juibínap jī. Caanjīh Diosdih wúbát tūtut niijná, judíowā ípí míc wáacap tajī. Caanjīh juibí chéudnit, wáac junínit yaáhdh̄ih Jesúh̄ tání doonádih jwī naáwáp jī. ¹⁴Bíic wili jwiítidih joinih, Tiatira tūtchidih bóli Lidia wūt jumnih mi jumup jī. Caánt búdeí juib jumni yéguehdih juib chājnih, judfo wili nihcan yuhna, Diosdih táí wéin̄ih mi jumup yuh jī. Obohjeéhtih Jesúh̄ doonádih mit joi jwúhcap tajī. Pánihna, Pablo Jesúh̄ doonádih ā naáwáchah, táí jepahíhatdih Dios caántdih át wúh̄ap tajī. ¹⁵Páant mi jepahachah, caántdih mīh muúdh̄ih moón bíicdih Pablowā ī daabánap jī. Daabá péanachah, nin pah jwiítidih mi niijíp jī:

—‘Caántboó Jesúsdih táí jepahnih caá’, niij̄ jenah joiná, wājeéh̄ jéoh̄nit, wíih muúboó ñi chāo jwúh̄uá, jwiítidih mi niijíp jī.

Páant mi niijíchah joinít, mīh muúná jwī chāwáp jī.

Pablowādih nemat muúboó ī nemat

¹⁶Bíih̄ yeó jáapdih Diosdih wúbát pebhboojéh̄ munt̄ih jwī wúub bejchah, nemép jumnih jwiítidih mi jwááap jī. Caánt teo wúh̄nih jumna, “Meemdíh nin pah ā yapbipna caá”, cáacwādih niij̄ naóhna, mi maatádih búdeí mit juib teo wúh̄ap tajī. ¹⁷Pánihna, jwiít Pablo bíicdih jwī bejchah, nin pah mi niij̄ ñaac ñuún péenap jī:

—Nit Dios chah wēpnidih teo wúh̄nit caá. Jwiít iiguípna jwī bejat déedih ded pah Dios jwiítidih ā táí wbat pínahdih ī naóhna caá, mi niij̄ ñaac péenap jī.

¹⁸Maatápdih caandih páant mi niij̄ tac buugá péena, Pablodih ā táí naáwát dée mi bojcap jī. Páant mi niij̄ ñaacáchah joi

chūunít, Pablo tac púud ennit, nemépdih nin pah ā niij̄ juíh̄up jī:

—Jesucristo ā wēpatjīh meemdíh wā wutna caá. Caántdih cádahnit, ma bac bejeé, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, nemép át bac bejep tajī.

¹⁹Páant ā bacat túttimah, caánt mi juib teo wúhat ā buúdáchah ennit, mi maátaboó búdeí íijnit, Pablo, Silasdihbut ī tewep jī. Teonit, caán tūtchi tac yoóbó juúhna ī w̄b bejep jī. ²⁰Pánih w̄b juibínit, peéh̄ chājat tútutnit pebhna jwejn̄it, nin pah ī niij̄ naóh̄ yacap jī:

—Nit judíowā jwīh̄ tūtchidih moondíh tac buugánadih it juúwáp taga. ²¹Queét jwī nuowā ī wutatdih cádahat tútutnit, bíh̄ wutatdih naóhna caá ī chāap. Jwiít Roma tūtchidih moón maáhdih jepahnit jumna, nit ī naáwátboodíh jwī jéih̄ jepahcan caá, ī niijíp jī.

²²Páant ī niijíchah joinít, dawá Pablowādih ī íijip jī. Pánihna, peéh̄ chājat tútutnitboó Pablowāih̄ yégueh chóodih yeo wáyat tútutnit, máa nahnajīh̄ queédih ī puñat tútut̄ap jī. ²³Páant queédih ī pūi péanachah, nemat muúboó ī nemat tútut̄ap jī. Í nemat túttimah, nemat muúboó en daonídih ī táí en dawát tútut̄ap jī. ²⁴Páant ī wutuchah, caán muúdh̄ en daoníboó péeni tólihna queédih át nemep wut jī. Pánih nemnit, máa naanājīh̄ íih̄ wúunadih át nah chéwep wut jī.

²⁵Chei tac yoób Pablo Silasjīh̄ Diosdih wúbh̄nit, it wēi ewep wut jī. Páant ī wēi ewechah, bita nemat muúboó jumnitbut it joyóp wut jī. ²⁶Páant ī wēi ewechahjeh, caán muú t̄ubit méménachah, nih̄at jęcna át waát beed béjep wut jī. Nemat muúboó jumnitdih ī chéwatj̄i tópnabut át jwáat beed béjep wut jī. ²⁷Páant ā yapachah ennit, queédih warniboó “Nin nemat muúboó jumnit inát jweiná caá. Í jwéyechah, wā maáta weemdíh ī peéh̄ maobipna caá”, át niij̄ jenah joyóp wut jī. Páant niij̄ jenah joinít, áh̄h̄ íibat naadh̄ jwáat wáinit, át míc jwáaguñhip wut yuh jī.

²⁸Obohjeéhtih, ā miic jwáaguñhichah ennit, Pablobó caandih nin pah át niij̄ ñaac ejep wut jī:

—Meemjéh ma míc jwáagca bojóo. Jwiít nihát jwí jumna caá, át niijíp wut jī.

²⁹Páant ā niijíchah joinít, queétdih wapniboó “Jíí jūáwá, jíí jūáwá”, át niij ejej wut jī. Queét pebhna náoo ñah bej, méménit, Pablo Silas íih jíitca pebh át páah yoh ñajap wut jī. ³⁰Pánihna, queétdih ub bac bejnit, nin pah át niij úúbh joyóp wut jī:

—¿Jesúhíh jumíhna, ded pah tígaa wā chájbi? queétdih át niijíp wut jī.

³¹—Jwí Maáh Jesúsdih táí jenah joinít, ma jepahaá. Ma déewābūt caandíh í jepaha naáh. Páant ñi jepahachah, yeéb iiguipna bejnit déejidih Diosboó ā táí ubbipna caá, Pablowā caandíh ít niijíp wut jī.

³²⁻³³Chei tac yoobjéh Pablowā Jesúhíh táini doonádih í naóh péanachah, queétdih wapni áih munná át numah bejap wut jī. Caanná numah juibínit, í puñatji yahwítnadih át chocop wut jī. Á choc péaat túttimah, Jesúsdih caán ā déewa bícdih í jepahachah, queétdih Pablowā ít daabánap wut jī. ³⁴Í daabáat túttimah, queétdih wapniji Pablowādih jeémát át wáhup wut jī. Pánihna, caán ā déewa bícdih Jesúsdih jepahnit, búdí ít weñep wut jī.

³⁵Baabáchah, tátchidih moón maátaboó Pablowādih í watat pínah niijná, soldadowādih nemat munná ít wahap wut jī. ³⁶Páant í bacaat tútatdih joinít, Pablowādih wapniji queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Maáta yeebdíh ít bacaat tútup wut be. Pánihna, úumcanjeh, ñi bac bejeé, át niijíp wut jī.

³⁷Páant ā bacaíhatdih joinít, Pablowā soldadowādih nin pah át niij naawáp wut jī:

—Jwiít jwí yéej chájcan be. Jwiít dih naóh yacnit í niiját pah bíh níj naóhni ā wíhcah yuhna, ñi peéh chájachah, yoobópdi hihcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baácdih moón jwí jumuchah yuhna, jwiít dih queét maátaboó cáacwā í enepdih í puñat tútup be. Pái péanit, nemat muáboó í nemep be. Pánihna, jwiít dih í yéej chájatjidih tícnit, ¿bun cáacwā í encah níit, í bacaíhip? Queét

maátajeh tih jwiít dih bacanadih í jūáwá naáh, át niijíp wut jī.

³⁸Páant ā niijíchah joinít, soldadowāboó maátadih naawádih ít bejap wut jī. Pablo Silasjeh Roma baácdih moón í jumadidih jéihna, maátaboó queétdih í puñatji peéh chájat pínadidih í úumup wut jī. ³⁹Pánihna, queét Pablowā pebh juibínit, nin pah ít niijíp wut jī: “Yeebdíh jwí yéej chájap be. Chéneji páant jwí jwúub chájcan níit”, ít niijíp wut jī. Páant níj péa, queétdih numah bac bejnit, maáta íih tútchimant ít bejat tútup wut jī. ⁴⁰Páant í niijíchah joinít, Pablo Silasjeh nemat munná bac bejnit, Lidiaíh munná ít bejap tají. Caanná juibínit, Jesúhíh bícdih í míc wáacap jī. Pánih míc wáacnit, “Jesúsdih péna, ñi cádahca bojóo”, queétdih í níj wép naawáp jī. Páant níj péanit, Pablo Silasjeh Filipos tútchimant í bejap jī.

Tesalónica tátchidih moón Jesúhíh wādih í íjat

17 ¹Pánih Filipos tútchimant bejnit, Anfípolis tátchidih yap bej, Apolonia tátchidihbut yap bej, Tesalónica tútchina queét ít juibínap wut jī. Caanjíh judíowā í míc wáacat muú át jumup wut jī. ²Pánihna, judíowáíh chooát yeó jáap jumap pah ípí bejat dée pah Pablowā judíowā í míc wáacat munná ít bejap wut jī. Caanná juibínit, tres semanas chooát yeó jáap jumap pah Dios naawátidih caanjíh moondíh Pablo át bohénap wut jī. ³Pánih bohéna, nin pah apí níj naawáp wut jī:

—Jwiít judíowā, jwí páini, Dios ā wahni Cristo yeejép ā yapat pínah, ā wunat pínah, ā jwúub boo pud jūáwát pínahdihbut jon jíitíh moón Dios naawátidih naóh yapanit ít daacáp tají. Wā naóhni Jesúsboó Dios ā wahni Cristo ā jumna caá. Caán caá jwí páini, át niijíp wut jī.

⁴Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjíh moón judíowā, dawá Griegowā Diosidihjeh wéinit, caán tátchidih moón maáta yaádhbut caandíh joinít, “Yoobópdih tígaa”, ít niijíp wut jī. Páant niijnít, Pablowādih í pénap wut jī. ⁵Obohjeéhtih, judíowā maátaboó íjeéh

péenachah ennit, búdí ít íjip wut jí. Pánih íjna, dawá yeejépwádhid bid bojnit, nin pah ít níjját tútup wut jí: “ ‘Nit yeejép chájna caá í chájap’, ñi níj ñaacá”, queétdih ít níj jac wutup wut jí. Páant í níj ñaacáchah joinít, caán tútchidih moonbút Pablowádhid ít íjip wut jí. Pánihna, judíowá í maáta Jasón wút jumníh múná juibínit, cáacwádhid wáíhna, Pablowádhid ít bidip wut jí. ⁶Obohjeéhtih, queétdih bid juicán, Jasónboodíh, bita Jesúfwádhidbat ít teo wái bac bejep wut jí. Pánih teo wái bac bejnit, tútchidih moón maáta pebhna ub juibínit, nin pah ít níj naóh yacap wut jí:

—Pablowá nihat baácdih moondíh ít tac buugánap wut be. Pánihna, buu jwíih tútchidihbat tac buugánadh í juiná caá. ⁷Nin Jasón queétdih áih múná át waadát tútup wut jí. Queét Roma tútchidih bóo jwí maáh César á wutatdih yap yohnit, ‘Bíh maáh, Jesús caá á wút’, níjnit, jwí maáh á wutatdih jwítdihbat í yap yohat tútup caá, ít níj naóh yacap wut jí.

⁸Páant í níj naóh yacachah joinít, nihat cáacwá í maáta bícdih túbit ít íjip wut jí. ⁹Obohjeéhtih, queétdih í nemcat pínah níjina, Jasón, ájeéh jumnitbat caán tútchidih moón maátadh dinero ít wáhap wut jí.

Pablo Silasjīh Berea tútchina í juibíat

¹⁰Caan chéijeh waícanjeh Berea tútchina Jesúfwá Pablowádhid ít wahap wut jí. Caanná juibínitji judíowá í míc wáacat múná ít waadáp wut jí.

¹¹Tesalónica tútchidih moón í jenah joyátjidih Berea tútchidih moónboó Jesúfh doonádhid chah táí joinít ít jumap wut jí. Pánihna, Jesúfh túini doonádhid í joyát túttimah, “¿Yoobópdih níit?” níj jéihíhna, yeó jáap jumap pah jon játih moón Dios naáwátdih í daacátjidih ennit, ít míc bohénap wut jí. ¹²Pánih bohéna, judíowá, Griegowá neoná, maáta yaádh bícdih, dawá Jesúsdih ít jepahap wut jí.

¹³Obohjeéhtih, Pablo Berea tútchidih moondíhbat Dios naáwátdih á bohéat doonádhid joinít, Tesalónica tútchidih moón judíowá í maáta caanná ít ñun

béjep wut jí. Caanná ñun juibínit, Berea tútchidih moondíh tac buugána, í yee naáwáchah joinít, Pablowádhid ít íjip wut jí. ¹⁴Páant í íjjichah ennit, Pablodih búdí muj jéitna waícanjeh Jesúfwá ít numah dei bejep wut jí. Obohjeéhtih Silas Timoteojīh Berea tútchidih ít cháwáp wut jí. ¹⁵Pánihna, caán jéiltmant Pablodih Atenas tútchina búdí jááj chóojīh ít numah chúh bejep wut jí. Pánih chúh juibínitji, Berea tútchiboó ít jwáub aab béjep wut jí, páant muntih. “Waícanjeh bejnit, Pablodih ñi pej jum bí”, Silas Timoteodihbat ít níjip wut jí. Páant Pablo queétdih át níjját tútup wut jí.

Pablo Atenas tútchidih á jumap

¹⁶Pablo Atenas tútchina juibínit, Silas Timoteodihbat át páñap wut jí. Pánih páina, caán tútchidih át táoh jib bejep wut jí. Pánih táoh jib bejna, caán tútchidih moón í pāp cáagnitdh “Jwíih dios caá”, í níjjichah jéihnit, dawá á jumatdih enna, Pablo túbit át jígahap wut jí. ¹⁷Pánih jígahnit, judíowá í míc wáacat múná waadnít, judíowá, judíowá nihcannit yuhna, Diosdih wéinitjīhbat át míc wéhenap wut jí. Yeó jáap jumap pah Pablo caán tútchi tac yoóbó juéhna en jibnitjīhbat át míc wéhenap wut jí. ¹⁸Biquína Epicureowá í jenah joyátdih bohénit, bita Estoicowá í jenah joyátdih bohénitbat Pabljīh ít míc wéhenap wut jí.

—¿Nin wéheat beedcanni ded pah tiggá á níj wéhe? queét ít míc níjjip wut jí.

Pánihna, Pablo ded pah Jesús á jumapjidih, á boo pud jūwátjidihbat á naáwáchah joinít,

—Caánboó bíh diosnadh naóhna caá á chájap, ít níjjip wut jí.

¹⁹Túttimah, queét ípí míc wáac juibí wéhenapboó, Areópago wút jumapna Pablodih ít numah bejep wut jí.

—Ma jáap bohéatdih jwí jéihíhna caá. ²⁰Jwí jóica naáh doonádhid ma naáwáchah, jwí jóíhna caá, queét Pablodih ít níjjip wut jí. ²¹Nihat Atenas tútchidih moón, bíh baácmant jéohnit caán tútchidih jumnitbat, yeó jáap jumap pah jáap bohéatdih ípí míc wéhefīp wut

jī. Pánih jéihñnit jumna, Pablo ā naawátidibut it joihip wut jī.

²²Pánihna, Pablo Areópago wūt jumupboó ñah ñehnit, caánboó wáac juibíntidih nin pah át niij naawáp wut jī:

“Atenas tátchidih moón, dawá pāpnitdih yeéb búdí wēinit, ñi wúbátidih wā jéihna caá. ²³Nin ñíih tátchidih dawá ñi pāp cáag wēinitdih wā táoh enep be. Pánih en jibna, yeéb ñi wēinit cātih, bícdih nin pah ñi niij daacátjidihbut wā enep be. “WŪT JWĪ JĒIHCA NAĀH DIOS CAÁ”, ñit niij daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcan yuhna, caandíh ñi wēina caá. Pánihna, caán ñi jéihca naáhdih yeebđíh naawát túut caá wā chājap.

²⁴“Caán Dios nihat baácdih chāj, nihat baácbóo jumnidihbut át chājap tajī. Pánihna, nihat jeáboó jumnit, baácbóo jumnitbut ī maáh caá. Cáacwā ī chājni mūdíh jumni nihcan caá. ²⁵Caán jwiítidih báadhdát túutni, caolih wáyat túutni, nihat bíih pah bóo chāj wūhni jumna, jwiít jwī teo wáacatdih ā náahcan caá. Caán moh yéejni nihcan caá.”

²⁶“Newé pínahdih caán Dios át jwíih chājap wut jī. Caanjíh nihat baácdih moondíhbut át chājap wut jī. Pánihna, nihat baácbóo jwiítidih át jwejep wut jī. ‘Nin pah bólih maatápdih ā báadh jwuhbipna caá’, jwiítidih Dios át niij jenah joyóp wut jī. ²⁷‘Queét weemdíh bidnit, ī jwááhhipna caá’, Dios át niij jenah joyóp wut jī. Obohjeéhtih, Dios yuúp ā jumcan caá. Jwíjeéh tigaá ā jumup. ²⁸Nin pah bíh át niij daacáp tajī: ‘Caandíh míic wéhenit pínah jwiítidih át chājap wut jī. Pánihna, jwíjeéh apí jumna caá’, it niij daacáp tajī. Jon játih moón ñi déewābut ‘Jwiít Dios weh caá’, it niij daacáp tajī. ²⁹Pánihna, ‘Jwiít Dios weh caá’, niij náhnina, oro, plata, jeejíh yeéb ñi jenah joyátjeh ñi chājnidih ‘Jwíih dios caá’, niij jenah joyátidih ñi cádahá. ³⁰Jon játih moón Diosdih jéihcannit jum jwuhna, ī yéej chājachah yuhna, Dios át peéh chāj jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, buu láa nihat baácdih moón ī yéej chājatdih át cádahat túutup wut jī.

³¹Túttimah, Dios ā jenahni yeó jáapdih

nihat baácdih moón táinitdih, yeejépwādidibut ded pah ī chājatji jíib ā jíib chājbipna caá. Pánih chājni pínahdih Jesúsdih Dios nin baácbóo át wahap wut jī. Jesús wunnidih yuhna, át jwúub boonap tajī. Pánih boonana, ‘Ded pah cáacwā ī chājatji jíib nin wā boonā ā túi jíib chājbipna caá’, Dios cáacwādidih át niij jéihyanap wut jī”, Pablo Atenas tátchidih moondíh át niijíp wut jī.*

³²Páant cáacwā ī boo pud jūwátjidih ā wéhenachah joihit, biqúina Pablodih it deoh naawáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó nin pah it niijíp wut jī:

—Chéneji caandíh ma naawáchah, jwī jwúub joihna caá, it niijíp wut jī.

³³Páant ī niiját túttimah, ī míic wáacapmant Pablo át bejah bojop wut jī. ³⁴Daocánnit Jesúsdih jáap jepahnit, caán bícdih it péenap wut jī. Bíic newé, Dionisio wūt jumni, Areópagodih maátajeéh jumni, Jesúsdih át jepahap wut jī. Bíic wili Dámaris wūt jumnih, bitabat Jesúsdih it jepahap wut jī.

Pablo Corinto tátchiboó ā jumát

18 ¹Túttimah, Pablo Atenas tátchiboó jumni Corinto wūt jumni tátchina át bejep wut jī. ²Caanná juibínit, judío cáac Aquila wūt jumnidih át jwááap wut jī. Roma tátchidih moón ī maáh Claudio moón tátchiboó jumnit judíowādidih ā bejat túutuchah, Aquilaboó yad Priscilajíh bejnit, Corinto tátchina játih itát juibínap wut jī. Aquila Ponto wūt jumni baácdih bóo wut jī. Pánihna, queét Corinto tátchidih ī jumuchah, Pablo queét pebhna enedih juibínit, íjeéh át chāwáp wut jī. ³Aquilawā nuápwā chóojíh mūdíh teo jíib chāj wūhnit it jumup wut jī. Pablóbut caán déedih teoni jumna, íjeéh át tewep wut jī. ⁴Pablo chooát yeó jáap jumát pah, judíowā ī míic wáacat munná juibínit, queét Jesúsdih ī jepahat pínah niijná, judíowā, judíowā nihcannitdihbut Dios naawátidih át naawáp wut jī.

⁵Silas Timoteojíh Macedonia baácmant Corinto tátchina ī juibínachah, Pablo yeó jáap jumát pah judíowādidih Dios

* 17.24-25 1R 8.27; Is 42.5; Hch 8.47 * 17.31 Sal 9.8

naáwátdih át naáwáp wut jī. “Jesús caá jwiít judiowā jwī páini, Dios ā wahnī”, āpí niijíp wut jī. ⁶Páant ā niij bohénachah, judiowā caandíh ít joíhcap wut jī. Pánih joíhcan yap yohnit, caandíh ít jūihñup wut jī. Páant í joíhcatdih enna, queétdih ā cádahatdih júutna, Pablo áih jih bóo yéguéh chóodih too dūgnit, át ñéenc mao jéenanap wut jī. Pánih chājnit, queétdih nin pah át niij jūihñup wut jī:

—Yeéb ñi yap yohatji jīb iiguipna ñi bejbipna caá. Pánihna, buu judiowā nihcannitdih Jesúh doonádih naáwádih wā bejbipna caá, át niijíp wut jī.

⁷Páant niij péanit, judiowā í míic wáacat mūmánt bac bejnit, Tito Justo wūt jumniíh mūpná át waád juibínap wut jī. Caán judío nihcan yuhna, Dios yoobátidih wēini wut jī. Áih muá judiowā í míic wáacat muu pébh át jumap wut jī. ⁸Crispo wūt jumni, judiowā í míic wáacat muudíh bóo maáhji, ájeéh bóli, ā wehbut, Jesúsdi h ít jepahap wut jī. Pánihna, dawá Corinto tútchidih moón Pablo ā naáwátdih joinít, Jesúsdi h ít jepahachah, ípí daabánap wut jī. ⁹⁻¹⁰Biíc chei ñocanjeh, Pablo oo júmat déedih ā enechah, Jesús caandíh jígonnit, nin pah át niij naáwáp wut jī. “Majeéh wā jumna caá. Nin tútchidih moón dawá wíihwā í jumna caá. Pánihna, bita meemdíh yeejép í chājíhichah yuhna, úumcanjeh, wā naáwátdih ma naóh cádahca bojoó. Páantjeh ma jumap bojca bojoó”, át niijíp wut jī. ¹¹Páant ā niijíhchah joinít, bíic jópchi téi beéd, bíih jópchi tac yoób caanjíh moondíh Dios naáwátdih Pablo át naóh jumap wut jī.

¹²Caán tútchidih Pablo íjeéh ā jum jwuhuchah, Galión wūt jumni, Acaya baácdih moón maáh át jumap wut jī. Pánihna, caán láa judiowā í maáta nihát bíic yoobó jenah joinít, Pabodih naóh yacat tút niijná, Galión pebhna caandíh ít ub juibínap wut jī. ¹³Pánih ub juibínit, Galióndih nin pah ít niij yee naóh yacap wut jī:

—Ninboó cáacwā ded pah Diosdi h í weñat pínahdih bohéna, Moisés ā

wutatjiboodíh ā jepahat tútcan caá, ít niijíp wut jī.

¹⁴Páant í niij yee naáwáchah joinít, Pablo ā naáwíhichahjeh, Galiónbóo judiowádih nin pah át niij jepahap wut jī:

—Nin jwiít Roma baácdih moón jwī maáta í wutatdih yap yohni ā jumuchah nihna, yeebdíh wāta jepah tagaa.

¹⁵Obohjeéhtih, yeéb judiowā ñi wutatboodíh caán yap yohni ā jumuchah, ñíih pínahjeh caá. Caandíh wā jéihcan caá, át niijíp wut jī.

¹⁶Páant niijnít, queét naóh yacnitdih áih tólihmant át bacanap wut jī. ¹⁷Páant ā bacanachah, Sóstenes, judiowā í míic wáacat muudíh bóo maáhdih teonit, Galión ā enepdih caandíh ít puñup wut jī. Páant í puñuchah enna yuhna, Galión át enah bojop wut jī.

Pablo Antioquia tútchina ā jwúub bejat

¹⁸Páant í niij naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tútchiboó maatápdih jumniiji “Wā bejna caá”, niijnít, Jesúhwádih át cádah bejep wut jī. Páant niij péa bejna, Aquila Priscilajíh Siria baácna chúuh bejat tút niijná, Cencrea wūt jumni jélitdih ít púud dei bejep wut jī. Pánihna, jááj chóodih í waadát pínah játih, judiowā ípí chájat pah, Pablo Diosdi h ā naáwátjidih péanit, át jwúub waó bojat tútup wut jī. ¹⁹Pánih boja péanit, queét Éfeso tútchina ít chúuh bejep wut jī. Caanná chúuh juibínit, Aquila Prisciladihbut Pablo át cádahap wut jī. Pánih cádahnit, judiowā í míic wáacat mūpná át bejep wut jī. Caanná juibínit, míic wáacnit judiowájíh ded pah Jesús ā jumatdih át míic wéhenap wut jī. ²⁰Páant í míic wéheat túttimah, caandíh íjeéh ít chāwát tútup wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Ñijeéh wā jéih chāócán caá. ²¹Dios ā náahachah, wā jwúub jéóhbiipna caá”, queétdih Pablo át niijíp wut jī.

Páant niij péanit, Éfeso tútchimant át chúuh bejep wut jī. ²²Pánihna, Cesarea tútchina chúuh juibí, aab béj, Jerusalén

tátchina át aáb juibínap wut jī. Caanná aáb juibínit, caanjíh moón Jesúfhwá míic wáacnitdih ded pah á chājatjidih naóhñitjeh, Antioquía tátchina át yap bejep wut jī.

²³Pánihna, maatápdih caanjíh jumñiji Galacia baácdih, Frigia baácdih át jwúub jib bejep wut jī, páant muntih. Caán baácnadih moón Jesúfhwádih á jwúub bohénachah, chah Jesúsdih ít tui jenah joyóp wut jī.

**Apolos Éfeso tátchidih moondíh
Dios naáwátidih á bohéat**

²⁴Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbut á bohé jibichah, Apolos wut jumñiboó, judío cáac Alejandría tátchidih bóo, Éfeso tátchina át juibínap wut jī. Caán Apolos tui naóhni jumna, Dios naáwátidih jon játih moón í daacátjidih tui jéihñibut át jumap wut jī.

²⁵Biíh caandíh Jesúfh tui doonádihbut át bohénap wut jī. Pánihna, bádi weñatjīh caán doonádih át tui bohénap wut yuh jī. Obohjeéhtih, Juanji á daabáatidihjeh át jéihyep wut jī.

²⁶Judíowá í míic wáacat munná Apolos úumcanjeh, queétdih át bohé jwíhíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, á tui jéih beedácah enna, caandíh bohéat túut niijná, Priscila, Aquilajīh Apolosdih íh munná ít namah bejep wut jī. ²⁷Páant í tui bohéat túttimah, “Acaya baácna bejat túut”, Apolos á niijíchah joinít, Jesúfhwá caandíh “Ma tui bejeé”, niijnít, í daácní núodihbut ít wúhup wut jī, Acaya baácdih moón Jesúfhwá caandíh í tui wēi jwáát pínah niijná. Pánihna, Apolos caanná juibínit, caán baácdih moón Dios á oyatjīh Jesúsdih jepahñitjidih át bohé teo wáacap wut jī. ²⁸Caán tátchidih moón judíowádih nin pah ápi níj naáwáp wut jī: “Jesús tigaá Dios á wahni, jwiít jwípí páni”, cáacwá í enepdih át niijíp wut jī. Pánihna, Dios naáwátidih jon játih í daacátjidih á tui naáwáchah joinít, “Yoobópdih nihcan caá”, ít jéih niijcáp wut jī. Pánih naóhna, Jesúfhwádih Apolos chah át jwúub teo wáacap wut jī.

Pablo Éfeso tátchina á bejat

19 ¹Corinto tátchidih Apolos á jumachah, Pabloboó Frigia baácdih jumñiji jeé yoób páud dei bej, Éfeso tátchina át juibínap wut jī. Caanná juibínit, biquína á jéih jwúhcannit Jesúfhwádih át jwááap wut jī. ²Queétdih jwááhñit, nin pah át níj úubh joyóp wut jī:

—¿Jesúsdih ñi jáap jepahachah, Túini Espíritu yeebdíh á waadnit jí? át niijíp wut jī.

—Túini Espíritu á jumatdih jwiítidih í naóhcan jí, ít níj jepahap wut jī.

³—¿Túini doonádih yeéb ñi jepahachah, ded pah tí yeebdíh í nih chāj daabá? Pablo queétdih át níj úubh joyóp wut jī.

—Juan Daabáni á naáwátidih í jepahachah, á daabáatjí pah jwiítidih í daabánap jí, ít níj jepahap wut jī.

⁴—Cáacwá í yéejatdih í yohochah ennit, queétdih Juan át daabánap wut jī. Pánih daabána, í yéejat yohat jéutna í chājap wut jī. Obohjeéhtih, Juan cáacwádih nin pah ápi níj naáwáp wut jī. ‘Wá túttimah jüóhñidih ñi tui jepahaá’, át niijíp wut jī. Páant niijná, Jesúsdih niijná át chājap wut jī, Pablo át níj naáwáp wut jī.*

⁵Páant á niijíchah joinít, Jesús á wēpatjīh queé it daabáat túutap wut jī.

⁶Pánih daabánitdih Pablo á teo jáha úubúchah, Túini Espíritu queétdih át waadáp wut jī. Páant á waadáchah, mácah wéheatjīh Diosdih wēi naóhñit, á naáwátidihbut ít naóh yapanap wut jī.

⁷Queé it niihat doce neóná ít jumap wut jī.

⁸Queétdih naáwát túttimah, Pablo judíowá í míic wáacat munná waadnit, át bohénap wut jī. Biíc peihcanni widh pohba Éfeso tátchiboó chooát yeó jáap jumap pah úumcanjeh, Dios maáh á jumatdih naóhna át chājap wut jī. Páant á naáwáchah joinít, “Á naáwát yoobópdih caá”, ít míic niijíp wut jī.

⁹Obohjeéhtih, bitaboó joiíhcan, cáacwá í enechah, Jesúfh doonádih ít yéej naáwáp wut jī. Páant í yéej naáwáchah joinít,

* 19.4 Mt 3.11; Mr 1.4,7-8; Lc 3.4,16; Jn 1.26-27

judíowā ī míc wáacat m̄m̄m̄ánt
 Pabloobó Jesúfhwādih numah bac bejnit,
 Tirano wūt jumniíh m̄m̄ná it bejep wut
 jī. Pánihna, caán m̄m̄díh yeó jáap jumt
 pah Jesúfh doonádih ápí bohénap wut jī.
¹⁰Chéne jópchi caanjíh át bohénap wut jī.
 Páant ā bohénachah, nihat Asia baácdih
 moón judíowā, judíowā nihcannitbut jwī
 Maáh Jesúfh túini doonádih it joyóp wut
 jī. ¹¹Dios ā wēpatjīh jwiít cáacwā jwī jéih
 cháca naáhdih chājnit, Pablo dawá láa
 w̄nnitdih át booa j̄m̄t̄p wut jī. ¹²Dios ā
 wēpat caandíh búdí ā jumuchah, áih
 bácahdih cáacwā ī ch̄úúáni chóonadih w̄b
 bejnit, w̄nnitdih ī cáagachah, ípí boonap
 wut jī. Ded nemép jumnidih caán chóojīh
 ī cáagachah, nemépwáboó ípí bac bejep
 wut jī.

¹³Obohjeéhtih, bita judíowā jióhnitboó
 jibnit, nemépwādih ípí bacanap wut jī.
 Pánihna, Pablo ded pah ā chājatdih
 ennitji nemépwādih bacafhna, nin pah
 itih niíf w̄t̄p wut yuh jī: “Pablo ā
 bohéni Jesús ā wēpatjīh yeedíh jwī
 w̄tna caá. N̄i bac bejeé nin newémant”,
 ípí niijíp wut jī.

¹⁴Esceva wūt jumni, siete ā wehboó
 páant it chājav wut jī. Í íp judíowā
 sacerdotewā ī maátajeéh jumni át jum̄p
 wut jī. ¹⁵Pánihna, ā weh nemépdih ī
 bacaat déedih, nemépwóo nin pah
 queédih át niijíp wut jī: “Jesúsdiwā
 jéihna caá. Pablodihbut wā jéihna caá.
 Obohjeéhtih, yeébbodíh wā jéihcan
 caá”, át niijíp wut jī.

¹⁶Páant niijnitjeh, nemép jumniboó
 n̄aáp j̄úóhni, queédih át teo puñ̄p wut
 jī. Páant ā puñ̄chah, yéguhe whcannit,
 yahwítna jumni, caán m̄m̄m̄ánt queéé it
 n̄áo bac peé bejep wut jī. ¹⁷Páant ī
 yapachah, nihat Éfeso tútchidih moón,
 judíowā, judíowā nihcannitbut caán
 doonádih joinít, búdí it ūm̄p wut jī.
 “Jesús ā wēpat búdí caá”, nihat cáacwā it
 míc niijíp wut jī.

¹⁸Dawá Jesúsdiwā jepahnitji, nihat
 cáacwā ī enechah, ī yééj chājatjidih
 Diosdiwā it naáwáp wut jī. ¹⁹Queéé cātíh
 dawá jióhni it jum̄p wut jī. Pánihna,
 jióhna ī enat papélah quiítnejidih caanná
 w̄b j̄úóhni, cáacwā ī enechah, it cáo
 yohop wut jī. Caán quiítnejí ā jīb

jumatdih ī jenah enechah, cincuenta mil
 yeó jáapna tewat jīb pah bóo át jīb
 jum̄p wut jī. ²⁰Páant ī chājav doonádih
 joinít, chah dawá Jesúfh doonádih
 jepahnit, it táí t̄t̄t̄ m̄m̄m̄p wut jī.

²¹Táttimah, Pablo nin pah át niíf jenah
 joyóp wut yuh jī: “Macedonia baácna
 juibí yap bej, Acaya baácna juibínit,
 Jerusalén tútchina wā jw̄w̄b bejbipna
 caá. Caanná juibíniji Roma tútchina
 enedih wā bejbipna caá”, át niíf jenah
 joyóp wut jī. ²²Pánihna, Timoteo, Erasto
 wūt jumnijih caandíh teo wáacnitdih
 Macedonia baácna átát wah waáwá bojop
 wut jī. Pánih wah boj péanit, Pablo
 maátcanjeh Asia baáboó, Éfeso tútchidih
 biícjeh át ch̄o jw̄hup wut jī.

Éfeso tútchidih moón ī jūih n̄aacát

²³Pablo Éfeso tútchidih ā jumuchah,
 caán tútchidih moón Jesúfh doonádih
 náahcan, Pablodih it jūih̄m̄p wut jī.
²⁴Demetrio wūt jumni, íih dios wili
 Artemisa wūt jumniíh botoni m̄m̄
 dáhnadih platajīh ápí chājav wut jī.
 Bitabut biíc yoobó teonit, ī jīb chāj
 w̄hna, búdí ípí jīb tewep wut jī.
²⁵Demetrio queédih bid wáacnit, nin pah
 queédih át niijíp wut jī: “N̄i joyoó. Nin
 tewatjīh búdí jwī jīb tewatdih n̄i jéihna
 caá. ²⁶Obohjeéhtih, nin Pablo ā
 bohénachah, jwiítidih ā tobohna caá.
 ‘Dioswā déedih cáacwā ī p̄pnidih
 báadhni nihcan caá’, ápí niíf bohéna caá.
 Páant ā niijíchah joinít, dawá Éfeso
 tútchidih moón, nihat Asia baácdih
 moonbút ā bohéatdih ‘Yoobópdih tigaa’, ī
 niijná caá. ²⁷Páant niijná, jwī tewatdih
 cáacwā yeejép ī wéhebiipna caá. Jw̄ih
 dios wili Artemisaíh m̄m̄díhbut ī
 yohbiipna caá. Pánihna, nihat Asia
 baácdih moón, nihat baácnadih moonbút
 caántdih wēi w̄bhnitji ī cádahbiipna caá”,
 Demetrio queédih át niijíp wut jī.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, queéébut
 íjnit, it jūih n̄aac n̄hup wut jī:
 “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moónih
 dios wili wēpép wili mi jumna caá”, it
 niíf jūih n̄aacáp wut jī.

²⁹Pánihna, nihat Éfeso tútchidih
 moonbút íjna, biíc yoobó it niíf n̄aacáp

wut jī. Pánih íjnit, Gayodih, Aristarco wūt jumnidihbut teonit, cáacwā ī míc wáacap judúna queétdih ít wái bejep wut jī. Gayo, Aristarcojīh Macedonia baácdih moón Pablo ā pej jum jibnit ít jumup wut jī. ³⁰Pablo queét cáacwādhíh wéhenadih ā bejñhichah yuhna, Jesúfhwāboó caandíh ít wahcap wut jī. ³¹Bitá caán baácdih moón ī maáta Pablo ā chéenwābūt ā bejcat pínah niijná dooná ít wahap wut jī. “Cáacwā ī míc wáacapboó ā bejca bojo naáh”, Pablodih ít níj naáwát tútup wut jī. ³²Dawá caanjíh míc wáac junít bícdih “¿Dépanih tígaa jwiít míc mawat tút jwí cháj?” ít níj jenah joicáp wut jī. Queét túbít ñáacnit, ít jūih yapanap wut jī. Biquína mácah ít jūih ñaacáp wut jī. Bitabut mácah ít jūih ñaacáp wut jī. ³³Biquína judíowā Alejandro wūt jumnidih cáacwādhíh ít naáwát tútup wut jī. Pánihna, Pablowā ded pah ī chájatdih ā yoób naáwát tút niijná, Alejandro “Laiha bojoó”, niijná, áih téihyajíh júatnit, át yayát tútup wut yuh jī. ³⁴Obohjeéhtih, caán judío ā jumuchah ennit, nihat cáacwā chah íjnit, bíc yoobó chéne horas pohba ít ñaac jūih ñuhup wut jī: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moóníh dios wili wépép wili mi jumna caá”, ít níj ñaacáp wut jī.

³⁵Páant ī níj ñaac jūihñhachah ennit, Éfeso tútchidih moón maátadih teo wáacniboó, “Laiha bojoó” niijnít, nin pah át níj naáwáp wut jī: “Wā déewáá, yeéb Éfeso tútchidih moón, ñi joyoo. Jwíih chah wépép dios wili Artemisáih mūdíh wapnit jwiít jwí jumatdih nihat baácdih moón ī jéihna caá. Jedámant caánt pah jíghoni buég jéen jūóhndih en daonít jwí jumuchahbut ī jéihna caá. ³⁶Bitá ‘Nin yoobópdih nihcan caá’, ī jéih niijcán caá. Pánihna, ñi míc jūih cádaaha. Túinijeh ñi joyoo. ³⁷Nit yeéb teo jūóhnt jwíih dios wíldih yejep níj wéhecan, míh mūdíh waad béjnit, ī ñumcáp be. Pánihna, ñi téi chájaá. ³⁸Demetrio, platajīh teonit bícdih naóh yaquíhna, peéh chájat tútmitboodíh naóh yacadih ī beje naáh. ³⁹Jwúub míc wáacna, túinijeh ñi míc wáacáp, buca. Yeéb buñ ñi chájatjī pah ñi jwúub chájca bojoó. ⁴⁰Buñ yeéb ñi míc jūih ñaacátdih

jwí maáta joinít, ‘Jwiít dih ī yohbipna caá’, ī níj jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi níj ñaac jūih ñuhatjidih queétdih túinijeh jwí jéih naóhcan níit”, maátadih teo wáacniboó queétdih át niijp wut jī. ⁴¹Páant níj naóh péanit, “Páant bóojeh tígaa. Ñi bejee”, át niijp wut jī.

Macedonia baác, Grecia baácnabut Pablo ā juibát

20 ¹Páant ī jūih ñaac yayát túttimah, Pablobó Jesúfhwādhíh bid wáacnit, át jwúub bohénap wut jī, Jesús dih ī cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wā bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queétdih át cádah bejep wut jī. ²Caanná juibínit, Dios naáwátdih táoh naóh bohénit, caanjíh moón Jesúfhwādhíh át weñanap wut jī. Queétdih Dios naáwátdih táoh naóh bejna, Grecia baácna át juibínap wut jī. ³Pánih juibínit, caán baácdih bíc peihcanni widh át chāo jwúuhup wut jī. Caanjíh jumna, Siria baácna át jwúub chúuh jūúwáhip wut jī. Obohjeéhtih, judíowā caandíh tewíhat doonádhíh át joyóp wut jī. Caán doonádhíh joinít, Pablowā Macedonia baácboó bejni namádhíh jwúub aáb bejnit, Filipos tútchina ít púud dei juyép wut jī. ⁴Páant ā jūúwáchah, Berea tútchidih bóo, Sópater wūt jumni Pablodih át pej jum jūúwúp wut jī. Sópater Pirro wúúh át jumup wut jī. Tesalónica tútchidih moón Aristarco, Segundobut, Asia baácdih moón Tíquico, Trófimobut, Derbe tútchidih moón Gayo, Timoteobut caandíh ít pej jum jūúwúp wut jī. Filipos tútchina ī jwúub juyáchah, weém Lucasbut Pablowādhíh wā jwúub pej jumup jī. ⁵Pánihna, caandíh pej jum junítjī, Troas wūt jumni tútchina ī waóh bej páñap jī. ⁶Páant ī bej páñachah, paacánni pandih jwí jeémát túttimah, jwiítboó Pabljíh Filipos tútchidih jumnitjī, johlitjīh bejni jááj chóodih waadnít, Troas tútchina jwí chúuh bejep jī. Pánih chúuh bejnit, cinco yeó jáap túttimah, caán tútchina chúuh juibínit, queét waóh bej páñitjidih jwí jwááap jī. Pánih chúuh juibí jwááhnit, siete yeó jáap caanná jwí jum jwúuhup jī.

**Troas títchidih moondih
Pablo ā naáwát**

⁷Troas títchidih jumna, domingo yeó jáapdih Jesúh cáacwā míc wáac junít, Jesús ā wunatjidih jwí náhni jeémátdih jwí jeémát pínah játih, Pablo queétdih Dios naáwátdih ā bohénap jī. Pánihna, Pablo ā pée naáwát chei, maatápdih ā naáwáp jī, púú chei tac yooB pólha. ⁸Dawá jiiátna jumni chah bóo tólihboó jwí míc wáacap jī. ⁹Pablo ā naáwáchah joinít, jáap behni, Eutico wūt jumni, enat jécidih bóo naadh ā púuh laáb chúudup jī. Pablo jwiítdih maatápdih Dios naáwátdih ā bohénachah, Euticodih quíib chei át jüóhjp taga. Pánihna, bíc peihcanni tólih chah caán ũo chúudni át pud jéen bejep jī. Ā pud jéen bejehchah ennit, játih dei bejnitboó wunnidih ī wái űahanap jī. ¹⁰Pablo ī títtimah pée dei bejnit, caandíh ā juibí ũb túuhup jī. Pánih ũb túuhnit, nin pah queétdih ā niijp jī:

—Ŋi jígahca bojoó. Ā báadhna caá, ā niijp jī.

¹¹⁻¹²Páant ā niijchahjeh, wunniji ā jwúub boonap jī. Ā jwúub boonachah ennit, queétoó búdi ī weñep jī. Pánih weinit, chah bóo tólihna jwúub púuh laab béjnit, Jesús ā wunatjidih jwí náhni jeémátdih jwí jeémép jī, buca. Páant jwí jeémp péanachah, maatápdih Pablo queétdih jwúub bohénajeh, ā daa peetép jī. Páant ā bohé péaat títtimah, jwiíft jwí bejep jī.

**Pablo Troas títchidih jumni
bejnit, Mileto títchina ā juibíat**

¹³Troas títchidih jumnit, Pablo játih jwiítdih Aso títchina johlitjīh bejni jááj chóojīh ā chúuh bej pánat túutup jī. Pabloboó namámant ā bejihp jī. Pánihna, Pablo ā niijátjī pahjeh Aso títchina caandíh jwí jwááap jī.

¹⁴Caandíh jwí jwáááchah, jwí bejni jááj chóodih jwiíeh ā waadáp jī. Pánihna, caán chóojīh chúuh bejnit, Mitilene títchina jwí chúuh juibínap jī. ¹⁵Caán títchidih juibí yap bej, bíh yeó jáapdih Quío quewadih jwí yap

bejep jī. Pánih yap bejnit, títtimah bóo yeó jáapdih Samos quewadih páantjeh jwí en yap bejep jī. Pánih yap bejnit, Trogilio wūt jumni títchidih űonitjī bíh yeó jáap Mileto títchina jwí chúuh juibínap jī. ¹⁶Pablo Pentecostés yeó jáapnadih Jerusalén títchina juibífhna, Asia baácdih maatápdih ā jumihcap jī. Pánihna, Éfeso títchidih yoobópdih yap bejnit, Mileto títchina jwí juibínap jī.

**Pablo Éfeso títchidih moón
Jesúhwā maátadih ā naáwát**

¹⁷Mileto títchina jwí juibínachah, Pablo Éfeso títchidih moón Jesúhwā maátadih ā bid bojop jī. ¹⁸Páant ā bid bojnitjī jwí pebhna ī juyúchah, Pablo queétdih nin pah ā níj naáwáp jī: “Asia baácdih jumna, ded pah wā chājatjidih yeebjéh űi jéihna caá. ¹⁹Ŋijeéh jumna, dedé bíh pah bóo niiját wihcan, jwí Maáh Jesúh táini doonádh wā naáwáp jī. Yeéb Jesúsdih chah űi jéihyat pínah niijná, wā jüí naáwáp jī. ‘Yeéb chah wā jéihna caá’, wā niijcáp jī. Wā déewā weemdíh ī yéej chājachah yuhna, Dios ā wēpatjīh wápí naóh bohénap jī. ²⁰Yeéb Jesúsdih chah űi túi péeat pínah niijná, yeebdíh Dios naáwátdih wā naóh beedánap jī. Cáacwā ī enechah, űíih munnáboobát yeebdíh wā bohénap jī. ²¹Judíowádh, judíowā nihcannitdhbut bíc yooBó Dios naáwátdih wā wēp bohénap jī. ‘Ŋi yéej chājatdih cádahnit, jwí Maáh Jesúsdih űi túi jenah joyoó’, wápí níj naáwáp jī. ²²Pánihna, buu Táini Espíritu ā wutat pahjeh tih Jerusalén títchina bejna caá wā chājap. Caanná juibínit, ded pah wā yapat pínahdh wā jéihcan caá. ²³Obohjeéhtih, tétchi jumat pah Táini Espíritu weemdíh nin pah ā níj jéihyanap be: ‘Jerusalén títchiboó jumnit, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdíh nemat muúboó ī nembipna caá’, ā niijp be. ²⁴Obohjeéhtih, táini dooná, Dios ā oyat doonádh jwí Maáh Jesús weemdíh ā naáwát túutup jī. Páant ā wutatjidih wā teo péa jwuhbipna caá.

Caandih wā teo péa beedánit, wā wunat pínahdih wā ñumcan caá.*

²⁵“Pánihna, ñijeéh jumna, Jesús maáh ã jumatdih wāpí naáwáp jī.

Obohjeéhtih, chéneji jwí jwáub míc encat pínahdih wā jéihna caá.

²⁶⁻²⁷Pánih jéihna, buu nin pah yeebdih wā naóhna caá: Nihat Dios naáwátdih yeebdih wā táí naóh beedánap jī.

Pánihna, ñijeéh moón Dios naáwátdih náachannit í jumchah, weémboodih peéh chājat ā wihcan níft. ²⁸Yeebjéh ñi táí jenah joyoó. Jesúhwā Táini Espiritu yeebdih ā en daawát tútnitdih ñi táí en dawaá. Ovejawátdih en daonít í en dawát pah Jesúhwátdihbut yeéb ñi táí en dawaá. Dios wúuh wunna, áih meépjih queétdih áihwā pínah át jíib chājíp taga. ²⁹Weém ninjth wā bejat túttimah, jiwá ovejawátdih í mawat pah, bita yeejépwáboó Jesúhwátdih yéejanadih í jüóhbipna caá. Pánihna, queét Jesúhwátdih ñi táí en dawaá.

³⁰Túttimah, bita ñijeéh jumnitboó ‘Jesúhwā jwí jumna caá’, niijná yuhna, queétdih í péeat pínah niijná, bita Jesúhwátdih yeenit, biéh naáwátdih í joyát tútbipna caá. ³¹Pánihna, ñi táí chāja chaáh! Yeó jáap jumt pah, chei jumt pahbut jünit, biíc peihcanni jöpchi pohba, Dios naáwátdih yeéb nihatdih, wā wép bohénap jī. Caandih ñi táí náhninaá.

³²“Buu jwuh bejna, ‘Paá, queétdih ma táí en dawaá’, Diosdih wā níj wábhna caá. Á oyatdih jenah joinit, ñi táí jumbipna caá. Dios naáwát wépép caá. Pánihna, caandih yeó jáap jumt pah ñi jepahachah, yeebdih ā teo wáacbipna caá. Pánih jepahnit, Dios pehbóo nihat ā ñíonit bícdih ájeéh ñi jumbipna caá.

³³Ñijeéh jumna, ñíh dinerodih, ñíh yéguehdihbut wíh pínah wāpí wábhcap jī. ³⁴Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wíh pínahdih wā jíib chājav jī. Pánihna, wā náahatdih, wájeéh jumnit í náahatdihbut wā tewat jíibjth wāpí jíib chājav jī. Páant wā chājatjtdih ñi jéihna caá. ³⁵Maatápdih ñijeéh jumna, bádí wā tewechah, ñi enep jī. Pánih ennitji moh yéejnitdih teo

wáacat tútt niijná, yeebút biíc yoobó ñi chājaá. Jwí Maáh Jesús nin pah ã niijátjtdih ñi táí náhninaá: ‘Ded bífdih teo wáacna, chah bádí ā wéibipna caá. Obohjeéhtih, áihdihjeh ubna, nump ā wéibipna caá’, át niijíp wut jī”, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwā í maatadih ā niijíp jī.

³⁶Páant níj péanit, Pablo queét bícdih bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih í wábh jī. ³⁷Páant í wábh péanachah, queét nihat Pablodih oina, pin teonit, jünit, áih páo tíibdih í nomop jī. ³⁸“Yeebdih chéneji wá encan níft”, ā niijíchah joinit, queét bádí í jíghap jī. Pánihna, caán jéltina jwí dei bejchah, jwíjeéh queét nihat í pée dei bejep jī.

Pablo Jerusalén tútchina ā jwáub bejat

21 ¹Mileto tútchimant bejna, Jesúhwā maáta Éfeso tútchimant jünitjtdih “Jwí bejna caá”, niijnit, johlitjth bejni jááj chóodih waadnit, Cos wüt jumni quewabóo jwí cháh juibínap jī. Pánih juibínitji daanimant bóo yeó jáapdih Rodas wüt jumni quewadih cháh juibí, yap bejnit, Pátara wüt jumni tútchidih jwí juibínap jī. ²Pátara tútchidih juibínitji Fenicia baáboó bejni pínah jááj chóodih jwí bid juyúp jī. Pánihna, caán chóodih waadnit, caanná jwí bejep jī. ³Pánih bejna, Chipre wüt jumni quewa wáyamant bóo buwámant ā jígohochah, en yap bejnit, Siria baácdih Tiro wüt jumni tútchina jwí cháh juibínap jī. Pánih cháh juibínit, bí déedih í ub aabánachah, caanjth jwí chāo jwáuhap jī. ⁴Páant í aabáat pónih, jwíitboó tútchi tacna bejnit, Jesúhwátdih jwí jwááp jī. Pánih jwááhnit, biíc semana íjeéh jwí chāo jwáuhap jī. Pablo ded pah Jerusalén tútchiboó ā yapat pínahdih Táini Espiritu queétdih át jéihyanap tajī. Pánihna, “Jerusalénna ma bejca bojoó”, caandih í niijíp yuh jī. ⁵Obohjeéhtih, queétdih jepahcan, jwí bejat pínah yeó jáapdih tútchimant jwí jwáub dei bejep jī, páant muntih. Nihat Jesúhwā, í weha

* 20.24 2Ti 4.7

mána yaádhjĥ, ĩ wehjĥbĥt jwítdih búdí mĥj jwéejdih bóo jélti óon coahna ĩ pej ĵum dei bejep jĥ. Pánihna, nihat óon ĵumĥpboó dei jwíbínit, bódiĥa caj yoh ñajnit, Diosdih bícdih jwĥ úúbp jĥ. ⁶Pánih úúbh péanit, “Jwĥ bejna caá”, niijnít, queétdih pin teo péanit, jwĥ jüóhniĥi jááj chóodihjeh muntih jwĥ jwúub waadáp jĥ. Jwĥ jwúub waadáĥah en péanit, Jesúhŵá ĩh muúná ĩ jwúub aab béjep jĥ.

⁷Pánihna, Tiro tátchimant bej, Tolemaida wüt ĵumni tátchina jwĥ chúuh jwíbínap jĥ. Caanná chúuh jwíbínit, Jesúhŵádih jwááhnit, mĥj teo, bíic yeó jáap ĩjeéĥ jwĥ cháó jwúhĥp jĥ. ⁸Cheibit caán tátchimant bej, Cesarea tátchina aáb jwíbínit, Felipe pebhboó jwĥ jwíbínap jĥ. Caán Felipe Jesúh táini doonádih wĕp naóhni á ĵumĥp jĥ. Jerusalén tátchiboó Jesús á naáwát túatitdih teo wáacnit pínah siete neonádih ĩ ñfo láa, Felipedihbĥt ĩt ñíwip wüt jĥ. ⁹Á weh yatá chéneña múic yaádh, áa wihcannit, Dios naáwátidih naóh yapanit ĩt ĵumĥp jĥ. ¹⁰Ījeéĥ daocánni yeó jáap jwĥ ĵum jwuhĥchah, Agaboboó Judea baácmant jüóhni á dei juyéĥ jĥ. ¹¹Pánihna, jwĥ pebhna ĵuinít, Pabloíh juyáát tópdih úbnit, caan tópjĥ áih téhya áih jĥtchadihbĥt á múic chewep jĥ.

—Nin pah Túini Espírĥtu á niijná caá: ‘Jerusalén tátchidih moón judiówā nin juyáát tóĥ mínahdih ĩ chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitdih caandíh ĩ wúhbipna caá’, á niijná caá, Agabo á niijp jĥ.

¹²Páant á niijĥchah joinít, “Jerusalén tátchina ma bejca bojóó”, jwíft nihat Pablodih jwĥ wĕp niijp yuh jĥ. ¹³Obohjeéhtih, Pablobóo jwítdih nin pah á niijp jĥ:

—¿Dépanih tigaá ñi jüü? Weemdíh ñi jĥgahaca bojóó. Jesúh táini doonádih wā naáwát jĥib nemat muúboó ĩ nemihna, ĩ neme naáh. Weemdíh ĩ mawíhnabĥt, ĩ mawa naáh. Weémboó wā úumcan caá, á niijp jĥ.

¹⁴Páant jwĥ naáwáĥchah yuhna, Pablo á jepahcah ennit, jwĥ cádahap jĥ.

—Dios á náahatdihjeh á chája naáh, jwĥ niijp jĥ.

¹⁵Táttimah, jwĥíh bíí déedih jwúub ámoh péanit, Jerusalén tátchina jwĥ aab béjep jĥ. ¹⁶Bitá Cesarea tátchidih moón Jesúhŵábĥt jwítdih pej ĵum bejnit, Mnasón wüt ĵumni pebhna jwítdih ĩ nūmah jwíbínap jĥ. Mnasón Chipre quewadih bóo jonjeh Jesúsdih jepahni áĥ ĵumĥp wüt jĥ. Pánihna, á pebh jwĥ ĵumĥp jĥ.

Pablo Santiagodih enedih á bejat

¹⁷Jerusalén tátchina jwĥ jwíbínachah, Jesúhŵá wĕinit, jwítdih ĩ jwááh mĥj tewep jĥ. ¹⁸Bííh yeó jáap Santiago pebhna Pabljĥh enedih jwĥ bejep jĥ. Nihat Jesúhŵádih waóhnit á pebh jwíbínit, ĩt páñap tajĥ. ¹⁹Pánihna, Pablodih ĩ mĥj teo péanachah, judiówā nihcannitjeéĥ ĵum láa, Dios caandíh ded pah á chájat túatjĥdih Pablo queétdih á naóh beedánap jĥ. ²⁰Páant á naáwáĥchah joinít, nihat bíicdih Diosdih búdí ĩ weñep jĥ. Táttimah, Pablodih nin pah ĩ niij naáwáp jĥ:

—Jwĥ dée Pablo, ma joyoó. Dawá judiówáboó Jesúsdih táí jepahnit, Moisés á wutatjĥdih páantjeh nihat ĩ jepahna caá. ²¹Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queétdih ĩt niij naáwáp wüt be. ‘Pablo judiówádih bohéna, Moisés á wutatjĥdih áĥ jepahat túatcap wüt be. Judiówádih ĩ wehdih quehli nah yapat chóodih áĥ bóodat túatcap wüt be. Jwĥ nuowáĥi ded pah ĩ chájatjĥdih áĥ chájat túatcap wüt be’, ĩt niijp wüt be. ²²Queéĥ judiówā Jesúsdih jepahnit ninjĥh ma juyát doonádih ĩ joimí nacaá. ¿Pánihna, queéĥ ĩ ĩjcat pínah niijná, ded pah tigaá jwĥ cháĥbi? ²³Nin pah ma chájaá: Jwĥjeéĥ moón chéneña múic Jesúhŵá ‘Nin pah wā cháĥbipna caá’, Diosdih ĩt niijp wüt jĥ. Obohjeéhtih, páant niijnítĥi ĩ péa jwuhcan caá. ²⁴Pánihna, queétdih nūmah bejnit, Moisés á wutatĥi pah ma chájaá, ‘Queéĥ táinit caá buca’, Dios á niiját pínah niijná. Moisés á wutatĥi pah, ĩ niiját péaat jéutat pínah niijná, ĩ waó bojat pínah jĥib meémboó ma jĥib chájaá. Meém páant ma

chājachah ennit, ‘Jwī joiní dooná yoobópdih át nihcan tagaá’, jwī déewá ī níj jéihbipna caá. Páant niijnít, Moisés ā wutatjidih ma táu jépahatdih queétjeh ī jéihbipna caá.* ²⁵Obohjeéhtih, judíowā nihcannit Jesúfhwāboodíh ī jéihyat pínah niijná, jwiítjeh jwī jenah joyátidih jáantjeh nin pah queétdih jwī níj daác wahap jī: ‘Pápnidih wáhniji jeémátdih nī jeémPCA bojoó. Meépdihbut nī babhca bojoó. Nuñúpwādh jōp teonit maonidih nī jeémPCA bojoó. Nī āa nihcannitjīh nī yéej chājca bojoó’, queétdih jwī niijíp jī, Pablodih Jesúfhwā maáta ī niijíp jī.*

Dioíh muú díftna Pablodih ī tewat

²⁶Páant ī niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chéneha míc neonádih nūmah bejnit, “Queét tánit caá”, Dios ā niiját pínah niijná, Moisés ā wutatjidih ī chāpap jī. Pánihna, Dioíh muúná waadnít, ī péaat pínah yeó jáapdih, Diosdih ī wáhat pínah yeó jáapdihbut sacerdotewādh it naáwáp wut jī.

²⁷Moisés ā wutatji pah siete yeó jáap ī chāpap pínahdih ī péa jūúwáchah, biquína judíowā Asia baácmant caandíh nūn jūóhnit, Dioíh muú díftna Pablodih it enep wut jī. Pánih ennit, Pablodih ī íjat pínah niijná, dawá cáacwādh it yee naáwáp wut jī. Páant ī yee naáwáchah, Pablodih íjnit, it tewep wut jī. ²⁸“Yeéb jwī déewáá, jwiítidih nī teo wáac jūúwá. Nin nihat baácboó jib bohéna, jwiít judíowādh, Moisés ā wutatjidih, nin Dioíh muúdhbut nihat cáacwādh yeejép ápi bohéna caá. Judíowā nihcannitdih buu Dioíh muúdh nūmah waadnít, nindih ā yeejana caá”, ī níj nāacáp jī.

²⁹Játih Pablo judío nihcanni Trófimo wūt jumni, Éfeso tútchidih bóodih Jerusalén tútchidih ā nūmah jibichah, it enep wut jī. Páant ā nūmah jibichah ennitji “Pablo judío nihcannidih Dioíh muú díftna át nūmah waadáp tagaá”, it níj jenah joijí tagaá. Obohjeéhtih, páant ī níj jenah joyát yoobópdih nihcap jī.*

³⁰Páant ī níj nāacáchah joinít, nihat caán tútchidih moón íjnit, nāo waad bėj,

Pablodih teonit, Dioíh muú díftmant it wái bac bejep wut jī. Páant ī wái bac bejchahjeh, jécdh it nūn nemep wut jī. ³¹Pánih wái bac bejnit, caandíh mao yohíhna, tubit ī nāacát dooná Romano soldadowā ī maáhdih át juibínap wut jī. “iNihat Jerusalén tútchidih moón nāac peét bejna caá ī chāpap!” it niijíp wut jī. ³²Caán doonádih joinítjeh, Pablodih pūinit pebhna áih soldadowādh ā nūmah nāo juyáp jī. Pánihna, queét ī juyúchah ennit, Pablodih ī pūi cádahap jī. ³³Queét pebhna jwinít, soldadowā ī maáh Pablodih nemat muúboó nemat tútt niijná, chéne itah tōpnajīh caandíh ā chéwat túttup jī. Pánih chéonit, caandíh pūinitdih nin pah ā níj úbh joyóp jī: “¿Déhe tígaa nin? ¿Dedé tibeé ā chāj?” ā niijíp jī. ³⁴Biquína wáac jwinít mácah jūih nāac, bita mácah ī jūih nāacáp jī. Páant ī nāacáchah, soldadowā ī maáh ded pah ī niijátidih át beh joicáp wut jī. Pánihna, yoobópdih jéihíhna, Pablodih íih muú díftna soldadowādh ā ub waad bėjat túttup jī. ³⁵Íih muúná ī ub pūuh laab bėjchah ennit, íjina, cáacwā caandíh ī teo bid nūn péenap jī. Pánihna, cáacwā ī jwúub déuc wáicat pínah niijná, páantjeh ī beo pūuh laab bėjep jī. ³⁶Páant ī bejchah, dawá queétdih nūn péenit, “iCaandíh nī mao yohoó! iCaandíh nī mao yohoó!” ī níj nāacáp jī.

“Yeejép wā chājcap be”, Pablo ā niiját

³⁷Pánihna, Pablodih íih muúná ī ub waad bėjchahjeh, Pablo soldadowā ī maáhdih nin pah át niijíp wut jī:

—Weém meemdh bainí wā naáwíhna caá, Griego wéheatjīh át niijíp wut jī.

—¿Dépah meém Griego wéheatdih jéihni níit? ³⁸¿Meém Egipto baácdih bóo jwī maátadh yohíhna, cáacwādh maonitdih muú whcapboó cuatro milwā duó wáini nihcan níit? soldadowā ī maáh Pablodih át níj úbh joyóp wut jī.

³⁹—Caán nihcan caá. Weembát judío mun tígaa. Cilicia baácdih Tarso tútchidih bóo caá. Caán tútchi oboh jumni tútchi nihcan caá. Pánihna, queét

* 21.23-24 Nm 6.2-21 * 21.25 Hch 15.29 * 21.29 Hch 20.4

cáacwādh weemdh ma naáwát tútú, Pablo át niijp wut jī.

⁴⁰Páant ā niijchah joinít, Pablodih át naáwáp tútú wut jī. Pánihna, Pablo páuh laab béjat cáyahdih ñuhnit, í yayát pínah niijná, áih téihyajih ā júutup jī. Páant ā júutuchah, í ñaac yayáchah ennit, Pablo queédih íh wéheatjih ā naáwáp jī.

22 ¹“Yeéb wā déewáá, yeéb behnitbut ñi joyoó. Ded pah wā chājatji yeebdh wā naáwát tútú caá”, Pablo ā niijp jī.

²Pablo íh wéheatjih ā naáwáchah joinít, laihsanjeh í joi ñúhup jī. Pánihna, Pablo nin pah queétdih ā níj naóh yoobánap jī:

³“Weembút judío mun tigaá. Tarso tútchidih wāt cáac jumap jī. Obohjeéhtih, Cilicia baácdih bóo yuhna, nin Jerusalén tútchidih wā behep jī. Nihat Dios naáwátdih, Moisés ā wutatjidih, jwí ñowā í naáwátjidihbut Gamaliel weemdh ā bohénap jī. Nihat Dios ā wutat pah, yeéb ñi chājat pahjeh muntih, weembút wápi chājar jī.” ⁴Pánihna, Jesúsdihi jephahndih enñhcan, queétdih mao ñuhñ péena, queétdih búdi pohba wā moh yééjanap jī. Queétdih ñuhñ teo chéonit, neoná, yaádhdihtbut nemat muúboó wápi nemat tútú wut jī. Bitadihtbut wápi mao yohat tútú wut jī. ⁵Pánihna, jwíh sacerdotewā í maáh, nihat bita jwí maátabut páant wā naáwát pah muntih queétdih bíc yoobó í naóhbipna caá. Queétdih jwí Damasco tútchidih jumnit judíowā í maátadih wā júutat pínah papélah núodih weemdh í daac wúhup jī. Pánihna, caán núodih ubnit, caánboó jumnit Jesúíhwādh chéonit, wā ub jwúub júúwúchah, queétdih í peéh chājat pínah niijná, Damasco tútchina jwí bejep jī.*

**Pablo ded pah
ā tútú ñuumátjidih ā naáwát**
(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶“Damasco tútchina toáh juibínachah, yeó jáap tac yoób, báadhdajeh wépép yeh iigát weemdh ā yeh iig jáhanap jī. ⁷Caandih en wáhi bejnit, baáboó wā

buugúp jī. Pánih buugnít, wéheatdih wā joyóchah, weemdh nin pah áí niijp jī: ‘iSaulo, Saulo! ¿Dépanih tigaá weemdh ma mawih ñuhñ péé?’ ā niijp jī. ⁸Páant ā niijchah joinít, nin pah wā níj jepahap jī: ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijp jī. ‘Weém Jesús Nazaret tútchidih bóo ma mawih ñuhñ péeni caá’, weemdh ā níj jepahap jī. ⁹Wā pej jumnit caán yeh iigátdihjeh ít enep wut jī. Obohjeéhtih, weemdh ā wéheatboodih ít joicáp wut jī. ¹⁰Pánihna, nin pah wā jwúub níj uúbh joyóp jī: ‘¿Maá, ded pah wā chājatdih tigaá ma náah?’ Jesúsdihi wā niijp jī. ‘Ma ñah ñuhúú. Damasco tútchiboó ma waad béjeé. Caanjíh ma jumuchah, ded pah ma chājat pínahdih meemdh naóhni ma pebhna ā juibíipna caá’, Jesús weemdh ā niijp jī. ¹¹Pánihna, caán wépép yeh iigátdih ennihi wā jéhi encah, wā pej jumnit weemdh téihyamant wáinit, Damasco tútchina í ub bejep jī.

¹²“Caanjíh bíc newé Ananías wūt jumni át jumap tají. Caán Diosdih táí wéi uúbhni, nihat Moisés ā wutatjidih táí chājni, caanjíh moón judíowā caandih í táí wéi enni tají. ¹³Pánihna, wā pebhna juí ñuhnit, caán Ananías nin pah weemdh áí niijp jī. ‘Wā dée Saulo, buu ma jwúub enipna caá, páant muntih’, ā niijp jī. Páant ā niijchahjeh, jwúub ennit, caandih wā enep jī. ¹⁴Nin pah Ananías weemdh ā jwúub niijp jī: ‘Jwí ñowā í wéini Dios ded pah meemdh ā náah yacat pínahdih ma jéhiyat pínah, Jesús táini yoobátdih ma enat pínah, caandih ma joyát pínahdihtbut, meemdh át níwip taga. ¹⁵Meémboó áih doonádh nihat cáacwādh bohéna, ma enatjidih ma joyátjidihbut ma naóhbipna caá. ¹⁶Pánihna, ¿dedédih pái jwúh tigaá ma chāj? iMa ñah ñuhúú! Ma yééjatdih cáadhnit, Jesúsdihi jephahni jumna, ma daabáát tútú’, Ananías weemdh ā niijp jī.

**Pablo judíowā nihcannitdih
ā bohéatjidih ā naáwát**

¹⁷“Túttimah, nin Jerusalén tútchina jwúub juinít, Dioíh muéna uúbádh wā

* 22.3 Hch 5.34-39 * 22.4-5 Hch 8.3; 26.9-11

bejep jī. Páant wā uúbat pónih, jáana yuhna, oo júmat pah Jesúsdih wā enep jī. ¹⁸Páant wā enechah, nin pah weemdih ā niijíp jī: ‘Nin Jerusalén tútchidih moón wíh doonádih ma naáwáchah, í joífhcan níft. Páant í joífhcah, nin tútchimant waicanjeh ma bac bejeé’, Jesús ā niijíp jī. ¹⁹Páant ā niijíchah joiná yuhna, nin pah wā jwúub níj jepahap jī: ‘Maá, játih weém wā déewá í míc wáacat mæunádih waadni, míhwádih nemat mæúboó nemfna, wā mawíh ñún péeatdih nihat queétjeh í jéihna caá. ²⁰Bitá Estebandih í mawachah, wéi ennit, maonith jih í dæwát chóonadih wā páñap jī. Páant wā chájatjidih jéihnit, weemdih yeejép í chájcan níft’, Jesúsdih wā niijíp jī.’ ²¹‘Weemjéh tigaá meemdih wā wahap, yúúp bóo baácnadih moón judíowā nihcannitdih wíh túini doonádih ma naáwát pínah niijná. Pánihna, bæ weemdih jepahnit, ma bejeé’, Jesús weemdih ā niijíp jī”, Pablo queét íjnitdih ā niijíp jī.

**Pablo soldadowā í maáhjih
ā míc wéheat**

²²Páant ā niijíchah joinít, judíowā nihcannitdih ā naáwátji peéh joífhcan, nin pah í níj ñaacáp jī: “íCaandíh ñi mao yohoó! íCaandíh ñi mao yohoó! íNin baáboó ā jumuchah, ā táican caá! íCaandíh mao yohatjeh caá náahap!” í níj ñaacáp jī. ²³Nihat cáacwā búdí í ñaacáp jī. Pánih ñaacnit, túbit í íjfatdih júetna, biquína jih í dæwát chóodih í tóo dug yohochah, bitaboó baácdih jáinít, í waáh yoh ñahanap jī. ²⁴Páant í chájachah ennit, soldadowā í maáh íh mæú díitboó Pablodih ā ub waad béjat tútup jī. Caanná waád juibínit, Pablo yooópdih ā naáwát pínah niijná, mæúp chóo tópnajih caandíh át puñat tútup wut jī. Judío wéheatdih beh joicán, “íDedé peéh tigaá cáacwā caandíh í júih?” át níj jéihíhip wut jī. ²⁵Í maáh páant ā niijíchah joinít, í puñat pínah játih soldadowā Pablodih ít chéo dodhdop wut jī. Obohjeéhtih, Pablo ā

pebh ñuhni namp jumni soldado maáhdih nin pah át niijíp wut jī:
—Weém Roma baácdih bóo wā jumuchah, ded pah wā yéej chájatdih jéihcan yuhna, íweemdih ma puñat tútmi níft? át niijíp wut jī.

²⁶Páant ā niijíchah joinít, caán namp jumni maáh ā maáh pebhna juibínit, nin pah caandíh át níj naáwáp wut jī:

—íMaá, ma túi chájaá! Nin newé ‘Weém Roma baácdih bóo caá’, weemdih ā niijíp be, át niijíp wut jī.

²⁷Páant ā niijíchah joinít, ā maáhboó Pablo pebhna juibínit,

—Weemdih ma naáwá. íMeém yooópdih Roma baácdih bóo níft? át niijíp wut jī.

—Jéjuh, caanjíh bóo tigaá weém, Pablo át níj jepahap wut jī.

²⁸—Weémboó Roma baácdih bóo jumíhna, queét maátadih búdí dinero wā wáhp jī, soldado maáh Pablodih át niijíp wut jī.

—Obohjeéhtih, weémboó jwíih cáac jumna, páant wáat jumap jī, Pablo át niijíp wut jī.

²⁹Páant ā niijíchah joinítjeh, í maáh, caandíh puífhnit soldadowábüt ít doo jwúub ñuhup wut jī. Pablo Roma baácdih bóo ā jumuchah yuhna, ā chéwat tútatji peéh búdí át úmup wut jī.

**Pablo judíowā í maátadih
ā wéheat**

³⁰Ded pah Pablodih judíowā túbit í júihñatdih soldadowā í maáh yoobat páantjeh át jéihíhip wut jī. Pánihna, chebit nihat sacerdotewā í maátadih, judíowā í maátadih yah bæca át míc wáacat tútup wut jī. Pablodih ub júúwát tútmit, nihat wáac junít pebhna át ub waad béjat tútup wut jī.

23 ¹Pablo queétdih jwááh en ñuhnit, míc wáac junítndih nin pah át niijíp wut jī:

—Wá déewáá, Dios ā enechah, weém wápí túi cháhap be, át niijíp wut jī.

²Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā í maáh, Ananías wüt jumni, páant ā niiját peéh, Pablo pebh ñuhnitdih áih jacdih át

* 22.20 Hch 7.58

nem mawat t̄ut̄up wut jī. ³Páant ā chājachah, Pablo caandíh nin pah āt niij jūihñup wut jī:

—Meém ma laiha bojoó. Dios meemdíh ā peéh chājipna caá. Ninjīh ch̄údnit, ‘Meém Dios ā wutatdih yap yohni caá’, weemdíh niijná yuhna, weemdíh páant mawat t̄ut̄na, meémboó b́acah ā wutatdih chah yap yohni caá, āt niijip wut jī.*

⁴Páant ā niijíhah, bita ā pebh ñuhnit Pablodih nin pah it niijip wut jī:

—¿Sacerdotewā ī maáh Dios ā ñionidih meém yeejép niij jūih niit ma chájap? it niijip wut jī.

⁵—Wā déewāá, caán sacerdotewā ī maáh Dios ā ñioni ā jumatdih wā jéihcan beé. Jéihna, páant wāta niijcán tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah it niij daacáp tajī: ‘Ñi maáhdih yeejép niij wéheca bojoó’, ī niij daacátjidih weembút jepahni caá, Pablo āt niijip wut jī.*

⁶Queét míic wáac ch̄údnit biquína saduceowā, bita fariseowā ī jumatdih jéihnit, Pablo nin pah āt niij ñaacáp wut jī:

—Wā déewāá, weém fariseo wūéh jumna, weembút fariseojeh mun tigaá. Nihat wunnitji ī jwúub boo pud jūúwát pínahdih wāpí páina caá. Caandíh wā bohéat jīb weemdíh nemat m̄úboó nemíhna, ī tewep be, āt niijip wut jī.*

⁷Páant ā niijíhah joinit, queétjeh it míic jūih jwíhip wut jī. Saduceowā fariseowājīh biíc yoobó it jenah joicáp wut jī. ⁸Saduceowā nin pah ípí niijná caá: “Wunnitji ī jwúub boo pud jūóhcan niit. Ángelwā, wunnitíh caolihnabut ī wilhcan caá”, ípí niijná caá. Obohjeéhtih, fariseowāboó mácah jenah joinit, “Wunnit ī jwúub boo pud jūóhhipna caá. Ángelwā, wunnitíh caolihnabut ī jumna caá”, ípí niijná caá.* ⁹Pánihna, queét míic wáacnit t̄abit jūihna, chah pohba it míic jūih ñaacáp wut jī. Biquína Moisés ā wutatjidih bohénit fariseowā ñah ñuhnit, nin pah wēpép it niij ñaacáp wut jī:

—‘Nin newé yeejép chájni nihcan caá’, jwiit jwí niij jenah joiná caá. Biíc

wunníh caolih, biíc ángel caandíh ā naóh dée caá. Páant ā naáwáchah, jwiit nindih peéh chájnit, Diosdih jwíta yap yoh tagaá. Pánihna, jwí peéh chájca boj jīh buca, it niijip wut jī.

¹⁰Chah yeejép pohba it míic jūihñup wut jī. Páant ī míic jūihñuchah ennit, soldadowā ī maáh úmna, nin pah āt niij jenah joyóp wut jī: “Pablodih yeejép ī chájmi dée caá”, niij jenah joinit, ī míic wáac juyápmant Pablodih íh m̄uná soldadowādih āt ub waadát t̄ut̄up wut jī.

¹¹Caan chéijeh Jesús Pablo pebh jígohnit, caandíh nin pah āt niijip wut jī: “Ma úmca bojoó. Wíh t̄éini dooná Jerusalén t̄átchidih moondíh ma naáwát pahjeh m̄untih Roma t̄átchidih moondíhbut ma naáwáp”, āt niijip wut jī.

Pablodih judíowā ī mao yohíhat

¹²Cheibitjeh, biquína judíowā míic bih wáac junit, nin pah it niij míic wéhenap wut jī: “Jwiit Pablodih jwí maocah, jwiitdih Dios ā mawa naáh. Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpan, jwí babhca boj jīh”, it míic niijip wut jī. ¹³Cuarenta judíowā chah pohba Pablodih mawíhnit páant niijnit wut jī. ¹⁴Páant niijnit, sacerdotewā ī maáta, bita ī maáta pebhna juibnit, queétdih nin pah it niij naáwáp wut jī:

—Nin pah jwí niij míic wéhenap be: ‘Jwiit Pablodih jwí maocah, Dios jwiitdih ā mawa naáh. Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpan, jwí babhca boj jīh’, jwí míic niijip be. ¹⁵Pánihna, jwiit judíowā nihat jwí maáta ñi míic wáacapoó Pablo ā jwúub jūúwát pínah niijná, yeebjéh soldadowā ī maáhdih dooná ñi wahaá. Nin pah caandíh ñi niijí. ‘Pablodih jwí jwúub wábh joíhna caá, páant muntih’, ñi niijí. Pánihna, jwiitboó míic bih pánit, ñi pebhna ā juyát pínah játih, caandíh jwí maobipna caá, ī maátadh it niijip wut jī.

¹⁶Obohjeéhtih, Pablo jwan wūéh ded pah ī chájat pínah doonádih āt joyóp wut jī. Pánih joinit, soldadowáíh m̄uná

* 23.3 Mt 23.27 * 23.5 Ex 22.28 * 23.6 Hch 26.5; Fil 3.5 * 23.8 Mt 22.23; Mr 12.18; Lc 20.27

waád juibínit, ā joyátjidih Pablodih āt naáwáp wut jī. ¹⁷Pánihna, Pablo biic nump jumni maáhdih bid bojnit, nin pah caandíh āt niijíp wut jī:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma ub bejeé, ded pah ā joyátjidih caandíh ā naáwát pínah niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁸Pánihna, caán soldado ā maáh pebhna caandíh āt numah bejep wut jī. Numah juibínit, nin pah ā maáhdih āt niijíp wut jī:

—Pablo nemat muáboó jumni nin jáap behnidih ma pebhna weemdíh ā numah juáwát táutap be, ded pah ā joyátjidih meemdíh ā naáwát pínah niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁹Pánihna, ā maáh bita wihcapboó caán joinjidih téhiyamant teo wái bejnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—¿Dedédih tigaá weemdíh ma naáwíh? āt niijíp wut jī.

²⁰—Judíowā ī maáta cheibit meemdíh Pablodih ī pebhna ī wah bojat táutbipna caá, caandíh juáub wábh jói enat táut niijná. ²¹Obohjeéhtih, bita caandíh mawíhna, ī míic bih páibipna caá. ‘Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpcan, jwí babhca boj jíth’, it míic niijíp wut be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih buu páina caá ī chájap. Pánihna, ī wábdátdih ma jepahca bojoó, Pablo jwan wáuh soldadowā ī maáhdih āt niijíp wut jī.

²²—Weemdíh ma naáwátjidih bitadih ma naóhca bojoó, soldadowā ī maáh āt niijíp wut jī. Páant niijíp péanit, caán jáap behnidih āt juáub bejat táutap wut jī.

Maáh Félix pebhna Pablodih ī wahat

²³⁻²⁴Pablo jwan wáuh ā juáub bejat túttimah, soldadowā ī maáh chénewā ā nump jumnit maátadih ā pebhna āt bid bojop wut jī. Páant ā bid bojnit ī juibínachah, nin pah queétdih āt niijíp naáwáp wut jī: “Doscientos soldadowā yáac chūi bejnit pínahdih míic wáacnit, níi ámohat táutá. Bitá setenta soldadowā caballowájih bejnit pínah, bita doscientos soldadowā ítah tópdih ubnit pínahdihbut míic wáacnit, níi ámohat

táutá. Pabloíh caballowā pínahdihbut níi ámoh wáuhá. Míic ámoh péanit, buu chei las nueve, púú Cesarea tútchi, Maáh Félix pebhna Pablodih níi túi ub bejeé”, āt niijíp wut jī.

²⁵Pánihna, caán maáh nin pah Maáh Félixdíh āt niijíp daacáp wut jī:

²⁶“Weém, Claudio Lisias meém wā maáh Félixdíh wā daác wahna caá. ¿Ma túi jum níit? ²⁷Nin tútchidih moón judíowā nin newé Pablo wut jumnidih íjnit, caandíh maona ī chájap be. Páant caandíh ī mao yohat déedih, ī pebhna wíih soldadowájih enedih wā bejep be. Caánboó Roma baácdih bóo ā jumuchah jéihnit, caandíh ī maocat pínah niijná, jwí dúuc wáyap be.

²⁸Páant ī mawíhchah énnit, ded pah ī júih náacátdih jéihíhna, ī maáta ī míic wáacapboó caandíh wā numah bejep be. ²⁹Caánboó jwí jumuchah, queét judíowā ī wúatdihjeh ī júihnap be. Obohjeéhtih, dedé ā yéej chájatji jiih wunat pínah, nemat muáboó nemat pínahbut caandíh ā wihcan beé. ³⁰Bitá míic bih páinit mawíhat doonádih joinít, wácanjeh ma pebhna caandíh wā wahap be. Pánihna, caandíh naóh yacnitdih ma pebhna wā bejat táutbipna caá, meémboodíh ī naóh yacat pínah niijná”, soldadowā ī maáh Maáh Félixdíh āt niijíp daacáp wut jī.

³¹Queét soldadowā ī maáh ā wúatdih joinít, chei Pablodih numah bejna, púú Antípatris tútchina it juibínap wut jī.

³²Cheibit queét jíthchájih bejnit soldadowā Jerusalén tútchina it juáub bejep wut jī. Obohjeéhtih, bita caballowájih bejnitboó Pablodih it numah bejep wut jī. ³³Pánih bejna, Cesarea tútchina juibí, Maáh Félix pebhna waád juibínit, ī maáh ā daácniji papélah núodih wáhnit, Pablodihbut caandíh it wáuhap wut jī. ³⁴Pánihna, caán núodih en péanit, Félix Pablo ded baácdih bóo ā jumatdih āt wábh joyóp wut jī. Cilicia baácdih bóo ā jumatdih jéihna, nin pah Pablodih āt niijíp wut jī:

³⁵—Meemdíh naóh yacnit ī juyáchah, queétdih wā joibípna caá, āt niijíp wut jī. Páant niijnít, caandíh ī wapat pínah niijná, Maáh Herodesjíh muána Félix soldadowádh āt ub bejat táutap wut jī.

Pablo Maáh Félixdiñ

“Wā yéej chájcan beé”, ā niiját

24 ¹Biícjĩh bóo téihya yeó jáap túttimah, sacerdotewā ī maáh Ananías, bita judíowā maáta biícđih Cesarea tútchina ĩt ñũũn déi juibínap wut jĩ. Roma baáđđih moón ĩ maáta ĩ wutatđih jéihni Tértulo wūt jumnibut ĩjeéh āt juibínap wut jĩ. Tértulo judíowā ĩ naóh yacatđih naóh yapani pínah wut jĩ. Páníhna, Pablodih ĩ peéh chájat pínah niijná, Maáh Félix pebhna ĩt waad juibínap wut jĩ. ²Páant ĩ waad juibiát túttimah, soldadowā Pablodih caanná ĩ wā waad juibínachah, Tértulobóo judíowā ĩ naóh yacatđih nin pah āt niij yapanap wut jĩ:

—Meém túni maáh caá. Jwĩ maáh ma jumuchah, dedé tac buugát wihcan, jwĩ túi jumna caá. Túi jéihni jumna, nihat jwĩh baáđđih moondĩh ma túi teo wáacna caá. ³Páníhna, nihat jwĩh tútchidih moón meemđĩh búdi jwĩ wéina caá. ⁴Meém jígah enni ma jumatđih jéihna, meemđĩh maatápdih tac buugáat túut páant jwĩ niijcán caá. Ma jéihyat pínah niijná, bainíjeh meemđĩh jwĩ wéhehna caá. ⁵Nin cáacwáđih túbit ā tac buugána caá. Nihat baácboó ded pah bohéni, judíowáđih ĩ míc eníhcat chájna caá ā chájap. Jesús Nazaret tútchidih bóodih péenitđih waóhni caá. ⁶Dioĩh mũũná judíowā nihcannitđih numah waadnít, caán mũũđih ā yéejanap be. Páant ā chájachah ennit, caandĩh teona, jwĩ nuowā ĩ wutatđih ā yap yohađi jĩb jwĩ peéh chájhĩp yuh be. ⁷Obohjeéhtih, maáh Lisias áih soldadowáđih numah jũóhni, caandĩh jwiitđih ĩ dáuc wáyap be. ⁸Páníh dáuc wáiniji ma pebhna jwiitđih ā naóh yacat tútup be. Pablodih wúbh joĩ enna, nihat jwĩ naóh yacat yoobópdih ā jumatđih meém ma jéihbipna caá, Tértulo Félixdiñ āt niijp wut yuh jĩ.

⁹Ájeéh juibínit judíowábut Pablodih biíc yoobó Félixdiñ ĩt yee naóh yacap wut jĩ. ¹⁰Páant ĩ naóh yacat túttimah, Félixboó Pablo ā naawát pínah niijná, caandĩh āt júut jáhanap wut jĩ. Páant ā

júut jáhanachah ennit, Pablo nin pah āt niij naawáp wut jĩ:

—Dawá jópchina jwĩh baáđđih moón jwĩ naóh yacatđih mapĩ túi joiná caá. Páant ma jumatđih jéihna, ma túi jéihyat pínah niijná, wéinit, meemđĩh yoobópdih wā naóhbipna caá. ¹¹Doce yeó jáap játihjeh Jerusalén tútchina Diosdiñ weñedih wā juibínap be. Bitadih wúbh joiná, ma jéihbipna caá. ¹²Biíhđih wápi júihcap be. Dioĩh mũũđih míc wáacnitđih wā míc júihñat tútup be. Judíowā ĩ míc wáacat mũũ díitna, tútchiboobát wā míc júihñat tútup be. ¹³Páant ĩ naóh yacachah yuhna, bitadih wúbh joĩ enna, ĩ yee naóh yacatđih meém ma jéihbipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, mũũ meemđĩh yoobópdih wā naóhna caá. Dios jwĩ nuowáji ĩ wéinidih weembút wápi wéina caá. Páníhna, Jesúsdiñ jepahna, weém Diosdiñ wā weñechah, ‘Mácah ā bohéna caá’, queét ĩpi niijná caá. Obohjeéhtih, wā bohéat mácah nihan caá. Nihat Moisés ā wutatjidiñ jepahni, nihat Dios naawátđih naóh yapanit ĩ daacátjidiñbut wápi jepahna caá. ¹⁵Dios nihat wunnitđih ā jwúb booaat pínah yeó jáapđih wápi páina caá. Túinidih, yeejépwáđihbut biíc yoobó ā jwúb booaabipna caá. Páant ā booaat pínahđih nihat judíowábut biíc yoobó ĩpi páina caá. ¹⁶Páníh páina, túinijeh wápi chájna caá, ‘Caán túini caá’, Dios weemđĩh ā niiját pínah, cáacwábut biíc yoobó ĩ niiját pínah niijná.

¹⁷“Dawá jópchina bih baácna jibniji wā déewā jígah náah jumnitđih dinerodih wáhat túut niijná, Diosdiñbut wéi wáhat túut niijná, Jerusalén tútchina wā jwúb juibínap be, páant mũntih. ¹⁸Páníhna, Diosdiñ wā wáhat pínah játih, ‘Caán túini caá’, Dios ā niij enat pínah niijná, ded pah Moisés ā wutatjidiñ wā chájap be. Páant wā chájat túttimah, Dioĩh mũũ díitna jumna, caandĩh wā wáhuchah, bita judíowā Asia baáđđih moón weemđĩh ĩt enep tabe. Páant ĩ enechah, wájeéh míc wáacnit wihcan, míc júihñatbut ā wihcap be. ¹⁹Páníhna, weém yeejéw wā chájatđih enna nihna, queét Asia baáđđih

moónboó ma pebhna naóh yacadih í jüúwá naáh.* ²⁰Jwí maáta wáac juínit, weemdíh í uúbh joí enechah, ded pah wá yéej chājatjidih enna nihna, queétjeh naáwádih í jüúwá naáh. ²¹Nin pahjeh í niijmí nacaá: ‘Pablo jwí míc wáacapboó jumnit, nin pah á niíf ñaacáp jí: “Wunnitjidih Diosboó á jwúub booaatdih jwípí páñatdih wá bohéatjí jíib nemat muúboó weemdíh í nemat tútup jí”, á niíf ñaacáp jí’, queét í niijmí nacaá”, Pablo Félixdih át niijp wut jí.*

²²Páant á niijíchah joinít, Félix, Jesúfh doonádih jéihnit, í naáwátidih át cádahat tútup wut jí. Pánih cádahat tútup, Pabloodih nin pah át niijp wut jí:

—Maáh Lisias á juyéchah, dedé peéh chājat pínah á jumúchah, meemdíh wá naóhbična caá, át niijp wut jí.

²³Páant niíf péanit, Pablodih ub jüóhni soldadowá í maáhdih nin pah át niijp wut jí: “Maátafh muná jwúub ub bejna, míh soldadowá caandíh í túi wapa naáh. Obohjeéhtih, á náahat pah á chāja naáh. Det á chéenwábut caandíh teo wáacadih í juyé naáh”, át niijp wut jí.

²⁴Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ájeéh bóli Drusilajih í míc wáacat tólihna át juibínap wut jí. Drusila judfo wili wut jí. Pánih juibínit, Jesúfh doonádih jofíhna, Pablodih át bid bojop wut jí. ²⁵Páant á bid bojochah, Pablo queétdih nin pah át niíf naóh bohénap wut jí: “Bitadih tái chājat caá náahap. Yéej chājat jenah joyátdih yap yohat caá náahap. Cáacwá yeejép í chājatjidih Dios búdí á peéh chājbipna caá”, queétdih át niijp wut jí.

Páant á niíf naáwáchah, joí wúhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma bejeé. Bífh yeó jáap meemdíh wá jwúub bidbipna caá, páant muntih, Félix caandíh át niijp wut jí.

²⁶Pablo á míc jíib chāj bacat pínah dinerodihbut Félix át bidip wut jí. Pánih bidnit, dawá láa Pablodih míc wéheat tútup niijná, Félix á pebhna át jüúwát tútup wut jí. ²⁷Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jumni át

bacap wut jí. Pánihna, judfowádih weñafhna, Félix Pablodih nemat muúboojéh át cádahap wut jí. Porcio Festo wut jumni át jwúub tútup nuúm maáh waadáp wut jí.

Pablo Maáh Festodih á naáwát

25 ¹Caán baácna Maáh Festo juibíniji bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina át aab béjep wut jí. ²Caanná á aáb juibínachah, queét sacerdotewá í maáta, bita judfowá í maáta bíicdih á pebhna bejnit, Pablodih yeejép í jwúub naóh yacap wut jí. ³Caan pébhna í bejat pínah játih queétdih nin pah ít míc niijp wut jí: “¿Pablodih mawat pínah niijná, cáacwádih míc bih pánit, mawat tútup jífh?” ít míc niijp wut jí. Páant niíf jenah joinít, nin pah Maáh Festodih ít niijp wut yah jí:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aab bojoó, ít niijp wut jí.

⁴Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih át niíf jepahap wut jí:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat muúboó á jumna caá. Búutéh caánboó wá jwúub dei bejbipna caá, páant muntih. ⁵Pánihna, Cesarea tútchina ñi maáta weemdíh í pej jum dei bej jwuhna naáh, Pablo á yéej chājchah nihna, caandíh í naóh yacat tútup niijná, át niijp wut jí.

⁶Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina át jwúub dei bejep wut jí. Á jwúub dei juibíni daanimant, í naóh yacachah joyát tútup niijná, peéh chājnit í naáwápboó át waád juibí chüudup wut jí. Caánboó chüudnit, Pablodih át bid bojop wut jí. ⁷Pablo á pebhna á juibínachah, Festojeéh Jerusalén tútchimant dei juibínit judfowá caán táahmant ít ñuh púda bojop wut jí. Pánih ñuhnit, dawá yeejép dooná ít naáwáp wut jí. Obohjeéhtih, páant í naáwáchah yuhna, í yee naáwátidih Festo át jéihcap wut jí.

⁸Páant í naáwáchah joinít, Pablo nin pah át niíf naóh yoobánap wut jí:

—Jwiít judfowá jwí wutatdih, Diofh muúdíh, Roma tútchidih moón í

* 24.17-19 Hch 21.17-28 * 24.21 Hch 23.6

maáhdihbut yeejép wá chājcap be, át niijíp wut jī.

⁹Obohjeéhtih, Festo judíowādih weñahna, nin pah Pablodih átih niijíp wut yuh jī:

—¿Jerusalén tútchina ma jwúub aab béjñcan níft? Caanná juibínit, míih doonádih jéihñhna, weemjéh tigaá wá jwúub joibíp. Yeejép ma chājachah nihna, ma yeejat peéh wá naóhñipna caá, át niijíp wut jī.

¹⁰Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, Pablo nin pah át niij jephap wut jī:

—Maáh César ā wēpat ninjīh meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wá jumuchah, dedé wá chājatji peéh, ma jéih naóhna caá. Judíowādih dedé wá yeej chājcatdih ma túi jéihna caá.

¹¹Pánihna, yeej chājna nihna, wá yeej chājat jīb weemdíh ī mao yohatdih wá umcan caá. Obohjeéhtih, ī naóh yacat yoobópdih nihcah, weemdíh queétdih páantjeh ma wñuchah, ā téican níft. Pánihna, Roma tútchi jwí chah maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, Pablo Festodih át niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, Festo caandíh teo wáacnitdih míic wéhe péanit,

—Caán láa bácah, César pebhna meemdíh wá wahñipna caá, át niijíp wut jī.

Pablo ā chājatjidih Festoboó Maáh Agripadih ā naáwát

¹³Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ā jwan Berenicejīh Festo jáap maáh ā waadácah, Cesarea tútchina caandíh muj tewedih ít dei juibínap wut jī. ¹⁴Pánih dei juibínitji maatápdih ít jum jwuhup wut jī. Bíic yeó jáap Pabloh doonádih Agripadih Festo nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Félix nemat muúboó ā cádahñiji, Pablo wát jumni, ā jumna caá.

¹⁵Jerusalén tútchiboó wá juibínachah, sacerdotewā ī maáta, bita judíowā ī maátabut caandíh wá peéh chājatdih náahna, wá pebhna yeejép dooná naáwádih ī juyúp jī. ¹⁶Obohjeéhtih weém nin pah queétdih wá niijíp jī: ‘Jwiít Roma baácdih moón ī maáta nin pah jwípí chājna caá: Det naóh yacnitdih jwípí

jwíih naáwát túttna caá. Páant ī naóh yacatdih joinít, ī naóh yacñiboodíh jwúub jwí jwúub naáwát túttna caá. Jwiít Romanowá páant jwí chājcah, caandíh naóh yacnitdih jwípí wñuchan caá’, queétdih wá niijíp jī. ¹⁷Pánihna, nin Cesarea tútchina wájeéh ī juyát túttimah daanimant bóo yeó jáapjeh peéh chājat naáwát muúboó cháudnit, ī naóh yacnitdih wá bid bojop jī. ¹⁸Queétd judíowá búdí ā yeej chājatjidih ī naóh yacmi dée caá’, wá niij jengah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih queétd naóh yaquihñitji buca dedé ā yeej chājatjidih ī jéih naóhcap jī. ¹⁹Jwíih Dios ā watatjidih bíaboó caá ā bohénap’, niijnít, ī íjip jī.

Bíic newé, Jesús wut jumni, wunniji yahna, ā jwúub boo pud jáúwátjidih Pablo ā bohéatjidihbut ī íjip jī. ²⁰Weémboó nihat ī naáwátjidih wá beh joicáp jī. Pánih beh joicán, ‘¿Jerusalén tútchiboó ma aab béjñcan níft? Míih doonádih caanná wá joíhna caá, páant muntih’, Pablodih wá niijíp jī. ²¹Obohjeéhtih, ‘Maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, wíih doonádih caánboó ā joyát pínah niijná’, weemdíh ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, jwí maáh pebhna wahat tút niijná, caandíh nemat muúboó soldadowādih wá pánat tútup jī, Festo Agripadih át niijíp wut jī.

²²Páant ā niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah át niijíp wut jī: —Á naáwátidih weembút wá joíhna caá, át niijíp wut jī. —Cheibit caandíh ma joibípnna caá, Festo Agripadih át niijíp wut jī. ²³Pánihna, cheibit Agripa Berenicejīh búdí míic wáacat tólihna juibínit, ít waad béjep wut jī. Páant ī waad béjehah, nihat cáacwá queétdih ennit, búdí ít weñep wut jī. Nihat soldadowā ī maáta, nihat caán tútchidih moón maátabut caán muúbaó íjeéh ít waad béjep wut jī. Túttimah, Festo Pablodih át ub jáúwát tútup wut jī. ²⁴Pánihna, Pablo ā waád juibíat túttimah, Festo queétd míic wáacnitdih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwíjeéh jumnitbut nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wá jumuchah, ninboó wá jumuchahbut, nihat judíowá weemdíh

nindih bádí í naóh yacap jī. Tūbit ñaácnit, ‘Caandíh ma mao yohoó’, chah pohba í niijíp jī. ²⁵Obohjeéhtih, weemboó ded pah ā yéej chājatjidih wā jéihcan jī. Ā yéej chājatji jīb ma yohat ā wihcap jī. Pánihna, caanjéh tibeé jwí maáh Césardih naáwát túut niijná, ā pehbhoó ā bejat pínahdih ā wúbúp jī. ²⁶Obohjeéhtih, jwí maáh Césardih ded pah wā naóh daacát déedih wā jéihcan caá. Pánih jéihcan, yeéb nihat, Agripa bícdih ñi pebhna caandíh wā jūwát túutap be. Pánihna, caandíh jointíj jwí míic wéheat túttimah, ded pah caandíh wā naóh daacát pínahdih wā jéihbipna caá. ²⁷Ded pah ā yéej chājatjidih naóhcach, nemat muúboó jumnidih César pebhna wā jéih wahcan caá, Festo queétdih át niijíp wut jī.

**Ded pah ā chājatjidih Pablo
Maáh Agripadih ā naáwát**

26 ¹Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah át niijíp wut jī: —Buu míih doonádih jwiítdih ma naáwá, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah jointí, Pablo maátadih wúbhna, áih téihyajíh át júut ñahanap wut jī. Pánih júut ñahanit, áih doonádih át naóh jwíhip wut jī. ²“Maá Agripa, wā déewá í maáta yeejéj weemdíh í naóh yacatjidih wā naóh yooabát pínahdih buu meém ma joyát pínahdih wā wéina caá. ³Nihat jwiít judíowā ded pah jwí chājatdih, ded pah jwí bohéatdihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Pánihna, nihat wā naáwát pínahdih ma túi joyoó”, Pablo át niijíp wut jī.

**Pablo Jesúsdih ā jepahat pínah
játih ded pah ā jum jwuhatjidih
ā naáwát**

⁴“Nihat judíowā wíih baáčboó í cātíh wébit jum jwuhna, ded pah wā jumatjidih í jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wā jumatjidihbut í túi jéihna caá. ⁵Maatápdih fariseowájeéh wā jumap jī. Jwiít fariseowá Moisés ā wutatjidih chah jepahnit jwí jumna caá. Pánihna, queéť judíowā naáwíhna,

‘Yoobópdih caá ā niiját’, ita jéih niij tágaá.” ⁶Dios jwí ñuowádih ‘Nihat cáacwā í boo pud jūóhbiipna caá’, ā niijátjidih wā páñat jíib, buu í naóh yacni ninboó wā ñuhna caá. ⁷Nihat jwiít doce judíowā poómpbut ā naáwátidih jointíj jwí páina caá. Yeó jáap, cheibut Diosdih jwípí túi wéi wúhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwí maátaboó caandíh wā páñat jíib weemdíh í naóh yacap jī.

⁸¿Dépanihna ‘Dios wannitdih ā jéih jwúb boocan níft’, ñi níj jenah jóf?

⁹“Jon játih ‘Jesús Nazaret tútchidih bóodih jepahnitdih weemdíh cádahat túttat caá náahap’, wā níj jenah joyóp jī. ¹⁰Páant níj jenah jointí, Jerusalén tútchidih moón dawá Jesúsdih jepahnitdih teonit, sacerdotewá í maáta í wutatdih jointí, nemat muúboó wā nemat túutap jī. Pánihna, queétdih í mao yohíhichah, weembát bíic yoobó wā mao yohat túutap jī. ¹¹Maatápdih jwiít judíowā jwí míic wáacat muúdíh Jesúsíhwá í míic wáacachah, waadníť, queétdih wā jígah náah chājap jī. Jesúsdih í jepahatdih wā cádah túutap yuh jī. Pánihna, bédí íjna, bíih baácna jweí peétnit Jesúsíhwádih ñuunnít, wā moh yéejanap jī”, Pablo át niijíp wut jī.”

**Jesús caandíh ded pah
ā niijátjidih Pablo ā naáwát
(Hch 9.1-19; 22.6-16)**

¹²“Pánih Jesúsíhwádih ñuunná, sacerdotewá í maáta í wépatjih í wutatji pah chājat túut niijná, bíic yeó jáap Damasoc tútchina wā bejep jī. ¹³Yeó jáap tac yoób namáboó jwí bejehah, yeó ā yeh iigát chah jeámant yeh iíg jéenanachah, jwí enep jī. Weemdíh, wájeéh bejnitdihbut ā túi yeh iig yóh jwejep jī. ¹⁴Páant ā yeh iiguíchah, en wáhi bejnit, jwiít nihat baáčboó jwí buug nájap jī. Pánih buug nájnit, wéheatdih wā joyóp jī. Jwíih wéheatjih nin pah weemdíh áí niijíp jī: ‘Saulo, Saulo, ¿Dépanihna íjnit, wíihwádih mawíh ñuún péé tigaá ma chāj? Wíihwádih pánih chājna, weemdíh caá páant ma chājap. Pánih chājna, meemjéh míic

* 26.5 Hch 23.6; Fil 3.5 * 26.9-11 Hch 8.3; 22.4-5

yéejana caá ma chájap. Nuñúpdih ñi chéwechah, íjnit, míic túpúna, á míic yéejaat dée pah meembút ma míic yéejana caá', á niijíp jī. ¹⁵¿Maá, meém déhe tiguaá?' wá niijíp jī. 'Weém Jesúsjeht tiguaá, ma ñúún mawíh péeni. ¹⁶Buu ma ñah ñuhú. Weemdíh teo wáhni ma jumát pínah niijná, meemdíh wá jígohna caá. Ma enatjidih bitadih ma naáwát pínah niijná, meemdíh wá ñíona caá. Ded pah wá jumadtih meemdíh wá jwúub jéihyaat pínahdihbat ma naóhbična caá. ¹⁷Buu meemdíh jígohnit, judíowádih, judíowá nihcannitdihbat wíih doonádih ma naáwát pínah niijná, meemdíh wá wahna caá. Pánih wahnit, í jéih yéej chájcat pínah niijná, meemdíh wá túi wapbipna caá. ¹⁸Judíowá nihcannitdih ma naáwáchah, queét dupáat panhipboó jumnitji í yéej chájatdih cádahnit túut numná, baabát panhipboó í bejbipna caá. Pánihna, Satanás á maáh jumupmant queédih ub bacanit, Dios á maáh jumupboó wá waadábipna caá. Pánih chájnit, weemdíh jepahnitdih í yéejatih wá yohochah, queét Dios á ñfonitjéeh í jumbipna caá', Jesús weemdíh á niijíp jī", Pablo áť niij naáwáp wut jī.

Pablo Jesúsdił á jepahatjidih á naáwát

¹⁹"Páant Jesús á naáwáchah joinít, caandíh wá yap yohcan jíí. ²⁰Pánihna, Damasco tútchidih moondíh wá jwíih naáwáp jī. Túttimah, Jerusalén tútchidih moondíh, Judea baácdih moondíh, judíowá nihcannitdihbat naóhnit, 'Ñi yéejatih cádahnit, Diosdih bidnit, á náahat pahjeh ñi chájaa. Pánih chájnit, "Yoobópdih Diosdih jepah tiguaá í chájap", bita í niijbípna caá', wápí niijíp jī." ²¹Páant wá niij bohéatji peéh nit judíowá Dioíh mué díitna weemdíh teonit, í maó yohíhip yah jī. ²²Obohjeéhtih, jon, buubut Dios weemdíh á teo wáacap be. Páant á teo wáacachah, weém ninjīh ñuhnit, nihat maátadih, oboh jumnitdihbat yoobópdih wá naóhna caá. Moisés á wutajjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátjidihbat wápí

bohéna caá. ²³Nin pah íť niij daacáp tají: 'Cristo Dios á wahnit pínah yeejép yapnit, á wunbipna caá. Pánih wunniji, á waoh boo pud jüóhbična caá. Pánih jwúub boo pud jüóhnit, yeh igni panihni nihat judíowá, judíowá nihcannitbat í yéejat peéh iiguípna í bejat déedih túi ubni pínah á jumbipna caá', íť niij daacáp tají." Páant í niij daacátji pah weembút bíic yoobó wápí bohénap jī", Pablo áť niijíp wut jī.

Pablo Agripadił Diosdih á jepahat tútat

²⁴Páant Pablo á naáwáchahjeh, Festo nin pah áť niij ñaacáp wut jī: —íPablo, meém náhni joyát buud béjni caá! Maatápdih ma bohéatji jíib, náhni joicánni caá buca, áť niij ñaacáp wut jī. ²⁵—Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicánni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdih tiguaá wá naáwáp. ²⁶Nin Maáh Agripa nihat wá naáwátidih á beh joiná caá. Pánihna, úmcanjeh caandíh wá naóhna caá. Nihat wá chájat bił naáwát nihcan beé. Nihat ded pah wá chájatji doonádih Agripaboó áťat joiij tagaa, áť niijíp wut jī. ²⁷Páant niij péanit, Agripadił jwuh nin pah áť jwúub niijíp wut jī: —Maá Agripa, meémbo Dios naáwátidih naóh yapanit jon játih í daacátjidih 'Yoobópdih tiguaá', ¿ma niij jenah joí níť? Páant ma jenah joyátidih wá jéihna caá, áť niijíp wut jī. ²⁸—¿Ma naáwátjīh waícanjeh weemdíh Jesúsdił ma jepahat tútúh níť? Agripa Pablodih áť niij jepahap wut jī. ²⁹—Waícanjeh ma jepahachah, túttimah ma jepahat doonádihbat joiná, wá wéibipna caá. Meém Jesúsdił ma jepahat pínah, yeéb nihat buu weemdíh joinítbut caandíh ñi jepahat pínahdih wá náah yacna caá. Pánih náah yacna, Diosdih yeebdíh wápí úbhna caá. Weém wá jumát pah yeéb nihatbut ñi jumát pínahdih wá náah yacna caá. Nin íťah tópdih wá dúwát pah niijná wá chájcan caá, áť niijíp wut jī.

* 26.20 Hch 9.20,28-29 * 26.23 Is 42.6; 49.6; 1Co 15.20

³⁰Páant ā naáwáchah jói péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó cháúadnitbut ñah ñuhnit, bícdih ít bac bejep wut jī.

³¹Pánih bac bejnitji nin pah ít níj míc wéhenap wut jī:

—Nin newé ā chājatji jīb, mawat, nemat muáboó waadátbut caandih ā wihcan caá, queétjeh ít míc níjíp wut jī.

³²Maáh Agripa Maáh Festodih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Maáh César pebhna Pablo ā wahat tútcach nihna, jwíta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdih ā uúbat túttimah, caandih jwí jéih bacacan caá, Festodih át níjíp wut jī.

Pablodih Roma tútchina í wahat

27 ¹Roma tútchidih moón í Maáh César Italia baácdih át jumap wut jī. Pablodih, bita nemat muáboó jumnitdihbut Festo soldadowā í maáh Julio wút jumnidih át wapat túttap wut jī. Pánihna, johlitjīh bejni jááj chóojīh queétdih Italia baácna Julio ā numah bejep jī. Caán Julio cien soldadowā í maáh ā jumuchah, áih soldadowā César Augustoíhwā wút jumnitbut í bejep jī. ²Pánihna, weém Lucasbut Pablojeéh wā bejep jī. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica tútchidih bóobut jwiítidih ā pej jum bejep jī. Pánihna, Adramitio wút jumni tútchimant jūóhni jááj chóodih jwí waadáp jī. Caán chóo Asia baácdih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tajī. ³Pánih bejnit, cheibit Sidón wút jumni jélitna jwí juibínap jī. Julioobó Pablodih en daoná, ā túi chājar jī. Pánih túi chājnit, caanjīh moón ā chéenwā dedé ā náahatdih í wúhat pínah níjíná, í pebhboó Pablodih ā aabát túttap jī. ⁴Caanjīh aabnitji jwáub dei junít, caán chóodihjeh muntih jwáub waadnit, jwí bejep jī, páant muntih. Jwí bejat déemant johlit ā jwááh johochah, Chipe wút jumni quewa ā túi jáhat pínah níjíná, caan quéwadih wáyámant bóo buwámant jwí en yap bejep jī. ⁵Caan quéwadih yap bej, chúh bejnit, Cilicia baác ñaj deyatdih yap bej, Panfilia baác ñaj deyatdihbut yap bej, Licia baácdih jumni Mira tútchina jwí juibínap jī.

⁶Jwí bejni chóo caán tútchidih ā chāwát pínahdih jéihnit, Julio bíih jááj chóo, Italia baácboó bejni pínah chóodih át bid juyáp tajī. Caán ā bid juní chóo Alejandria wút jumni tútchimant jūóhni chóo tajī. Pánih bid junít, caán chóoboó jwiítidih ā numah waadáp jī. ⁷Johlit ā jwááh joh buug lájachah, páant muntih, wépép jéih bejcan, chafhjah jwí bejep jī. Pánih bejnit, Gnido wút jumni tútchidih jwí toáh juibínachah, johlitboó jwiítidih tacboó ā ub joh páud baca bojop jī. Pánihna, yoobópdih bejcanjah, Salmón wút jumni pióh ñajatdih yap bejnit, Creta wút jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwí en yap bejep jī. ⁸Pánihna, johlit páantjeh yeejép ā johochah, caan quéwa buwádh chafhjah bejnit, Túni Jélitna páud bacapdih jwí cháop páh jwuhap jī. Caán jélit Lasea wút jumni tútchi pehbbit ā jumap jī.

⁹Pánih chafhjah jwí bejchah, mah noój láa, jááj chóojīh bejat tobohat láa ā toáh jūúwáp jī. Pánihna, jwiítidih numah bejnitdih Pablo nin pah ā níj naáwáp yuh jī:

¹⁰—iWeemdíh ñi joyoó! Buu jwí bejchah, ā túican níit. Mah noój láa ā jumuchah, nin jááj chóo ā buúdbípna caá. Pánihna, nihát ñi ub bejnitbut, jwiítbut jwí daáb buúdbípna caá, ā níjíp jī.

¹¹Obohjeéhtih, caán chóo mínah, caán chóodih íoh teonibut Pablodih í jepahcap jī. Julioobut Pablodih joyáh bojnit, queétoodih ā jepahap jī. ¹²Caán í cháoni jélitboó mah noój láa jááj chóo ā chāwáchah, ápi túicap wut jī. Pánihna, nihát caán chóodih bejnit caan quéwadihjah tih bíih tútchi, Fenice wút jumni tútchi jélitna í bejhip yuh jī, mah noój ā yapatdih juibí pái jwuhat tútt níjíná. Fenice jélitdih yeó dei bejepmant jááj chóo waadát át jumap wut jī. Pánihna, “Caánboó juibínit, mah noój láa jwí túi pái jwuhbipna caá”, ít níj jenah joyóp wut yuh jī.

Bádí majdih nolihat ā jūúwát

¹³Chóop yapapmant johlit ā túi jūúwáchah, caán chóodih teonit í túi bejat pínah níjíná, í yoh báahani chodóp

dahdih ī jwáub ub yapap jī, páant muntih. “Jwī táí jéih jāáj juibíþipna caá”, niíf jenah joinít, jwiítidih ī numah bejep yuh jī. Pánih bejna, Creta quewa pebhjeh jwī jāáj béjep jī. ¹⁴Obohjeéhtih, túttimahbitjeh caan quéwa chúuhup yoób yeó aáb jüúwúpmant johlit búdí ā joh jüúwúp jī. ¹⁵Caán johlit jwíih jāáj chóo buwámant túbit ā joh jáhanachah, jwī bejatjí dée yoób jwī jéih bejcap jī. Pánih johna, caán chóodih ā páah joh púud baca bojop jī. ¹⁶Pánihna, Cauda wút jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwī yapap jī. Caan quéwa jwiítidih chibít johlitdih ā jáhap jī. Páant ā jáhachah, jwī wáini bainí jāáj chóodih, búdí chóo díftna ī ub yapap jī. Johlit nolihatjīh páantjeh búdí ā tobohochah yuhna, ī jéih ub yapap jī. ¹⁷Caán chóodih ámoh yac péanit, búdí chóo ā búuh bejcat pínah niijná, queét jāáj chóodih teonit bujucánni tópnajīh caán chóodih ī nah chéwep jī. Pánih nah chéo péanit, “Libia baáboó jwī juibími dée caá. Caanjīh óon yehbenibit Sirte wút jumupboó buug lájat jwiítidih túbit tobohna caá”, niíf jenah joinít, jāáj chóo wépép ā bejcat pínah niijná, johlitdih teoní búdí yégueh chóodih ī ub deyanap jī. Páant ī ub deyat túttimah, jāáj chóodihjeh johlit ā ub joh bojop jī. ¹⁸Caán johlit dedé ā yaicáp jī. Pánih joh yaicán, chah pohba ā yoób johop jī. Páant ā johochah, nolihat búdí jüóhniit, jāáj chóodih túbit ā buug lájap jī. Pánihna, jih buugjéh ā pahat pínah niijná, túttimah bóo yeó jáapdih ī ub bejniji bíí déedih ī yoh báaha jwíhip jī. ¹⁹Túttimah bóo yeó jáapdih johlit teoní yégueh chóona, chéwat tópná, máa nahnadihbut ī yoh báhanap jī. ²⁰Maatápdih yeodih cúiwádhbut jwī encap jī. Johlit nolihatbut dedé noón yaicáp jī. Yeó jáap jumat pah chah pohba ā tobohoh jī. Páant ā tobohochah, “¿Nin búdí mujboó jwiít jwī buudmí naniít?” jwiítjeh jwī niíf jenah joyóp jī. ²¹Pánihna, búdí teona, maatápdih ī jéih bid jeémcpap jī. Páant ī bid jeémcpatdih enna, Pablo ī cátił juí ñhniit, queétdih nin pah ā niíf naáwáp jī:

—Wā naáwáchah, yeéb ñi joicán beé. ‘Cretamant jāáj béjcat caá náahap’, wā niijíp yuh be. Jwī jüóhchah, nin pah áta yapcan tagaá. Jwī jüúwátjii jüibjeh nin pah ā yapna caá. ²²Obohjeéhtih, buu yeeddih wā jwáub naóhna caá, páant muntih. Ñi úumca bojoó. Jwiít jwī buudcán niít. Obohjeéhtih, nin jāáj chóo pohba ā búuh peét bejbipna caá. ²³Dios wā maáh wā wéini weemdih ā jéihyaat pínah niijná, áih ángeldih át wahap tabe. Caán ángel weemdih buu chei jigohniit, jwī buudcát pínahdih ā naáwáp be. ²⁴Wā pebh juinít, nin pah ā niijíp be: ‘Pablo, ma úumca bojoó. Meém Romanowā ī maáh César pebhna juibíniit, ded pah ma chájatjidih ma naóhþipna caá. Dios túini jumna, ma bejni jāáj chóodih moondihbut bíic yoobó ā wapþipna caá’, weemdih ángel ā niijíp be. ²⁵Pánihna, ñi úumca bojoó. Diosdih túi jenah joinít, ‘Ángel ā niiját bíic yoobó ā yapþipna caá’, wā niíf jéihna caá. ²⁶Obohjeéhtih, jwíih jāáj chóodih johlit bíih quewáboó ā ub joh dodhþipna caá, queétdih Pablo ā niijíp jī.

²⁷Pánih johna, chéne semana wépép ā johat túttimah, chei, Adriático wút jumni búdí mujdih jwī jwaoh chúuh bejep jī. Pánih bejna, chei tac yoob pohba caán chóodih teonit “¿Yehbenapboó jwī juibími naniít?” queétjeh it niíf jenah joyóp tají. ²⁸Pánihna, “Débóo cah ninjīh ā numah”, niijná, ī jenah enep jī. Páant ī jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjīh át numahap wut jī. Maátcanbitjeh ī jwáub jenah enechah, veintisiete metros caanjīh át numahap wut jī. ²⁹Páant ā yehbe bejchah enniit, búdí it úumup wut jī. “¿Quewa púud bacapdih bóo jeenádh jwī buug lájmi naniít?” it niíf jenah joyóp tají. Pánihna, caán chóo ā bejcat pínah niijná, chéneha míic chodóp dahna méimant ī yoh daabánap jī. Pánih yoh daabánit, “Waícanjeh ā baabá naáh”, queét ī niijjéhep jī. ³⁰Biquína caán chóodih teonit, jweífna, caán bainí chóodih chéwat tópdih watnit, ī wat deya pahanap jī. Pánih chájniiit, nin pah ī yee niijíp jī: “Caán bainí chóodih waadníit, bíih chodóp dahnadih wawápmant jwī

yoh daabábipna caá”, i niijíp jī.

³¹Obohjeéhtih, soldadowā i maáhdih, soldadowādhbat Pablo nin pah ā niijíp jī:

—Nit nin chóodih teonit i bejehach, yeebbút nī daab wánbipna caá, ā niijíp jī.

³²Páant ā niijíchah joinít, teonit i jweicát pínah niijná, soldadowā bainí chóodih chéwat tōpnadih i déuc bóodop jī. Páant i déuc bóodochah, caán chóo ā daabáh bejep jī.

³³Baabát pínah játih, Pablo queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Yeéb náhni dahwanit nī jeémpcah, chéne semana ā yapna caá. ³⁴Pánihna, buu yeebdih búdí wā jeémát túutna caá, nī túi wēp yaáat pínah niijná. Nī náhninaá, bíc jwī buudcán níft, ā niijíp jī.

³⁵Páant niijnít, Pablo pandih ubnit, “Paá, jwiít dih nin jeémát dih ma túi wéhna caá”, Diosdih niijnít, jwiít nihat jwī enechah, pandih ā jeémép jī. ³⁶Páant ā jeéméchah ennít, jwiítbat wéinit jwī jeémép jī. ³⁷Jwiít caán chóodih jumnit doscientos setenta y seis cáacwā jwī jumup jī. ³⁸Pánih jeémp péanit, nihat jwī wud jummat túttimah, caán chóo ā chodcat pínah niijná, páantjeh jumni trigo wuh wúhndih búdí mujboó i yoh báaha beedánap jī.

Pablowā i jumni jāáj chóo ā daabát

³⁹Túttimah, baáb jénechah, pehbhit jumni baácdih beh encan yuhna, túi óon nāj dei páud bac jūúwát, jee dáhna wihcapdih i wēi enep jī. Pánih ennít, “¿Con óonna jwī buug náj juibí jīfh?” i niijíp jī. ⁴⁰Pánihna, jāáj chóo ā túi bejat pínah niijná, chodat dahnadih chéwat tōpnadih i déuc bóod yohop jī. Páant i déuc bóod yohat pónih, íoh tewat túut niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádh chéwat tōpnadih i wat deyanap jī. Caán túttimah, waáwápmant bóo johlit teoni bainí yégueh chóodih i wái aabánap jī. Pánih bejna, caán óon coahna i juibíhip yuh jī. ⁴¹Obohjeéhtih, jwī bejep yoób yehbenibit bíh óon poómp át jumup tajī. Pánihna, jwíh jāáj chóo waáwápmant bóo caán óondih ā báagh

yoh bejep jī. Páant ā báagh yoh bejehach, búdí nolihat ā buug lájachah, jwíh jāáj chóo méimant ā búuhah bejep jī.

⁴²Páant ā búuhuchah ennít, queéet soldadowā nemat muúdhí moonji i yaáh jweicát pínah niijná, queétdih i mao yohíhip yuh jī. ⁴³Obohjeéhtih, soldadowā i maáh Pablodih túi chājíhna, soldadowādh queéet nemat muúdhí moonjídih ā mawat túutcap jī. Pánihna, jwéejna i yaáh nāan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdih ā jwíh nāap báahaat túutcap jī. ⁴⁴Jéih yaáhcannitdih jāáj chóodih bóo máa naanádh teonit, ā yaáh nāan bejat túutap jī. Pánih bejnit, nihat jwī túi yaáh nāan juibínap jī.

Pablo Malta wūt jumni quewaboó ā jumát

28 ¹Páant jwī nāan juibínachah, caan quéwadih moón jwiít dih jwááh muj teo péanit, “Nin Malta wūt jumni quewa caá”, jwiít dih i niij naáwáp jī. ²Caan quéwadih moón jwiít dih túi teo wáacnit, páantjeh mah ā buugúchah, jwī cúbuhachah ennít, i tuu cáo wéhup jī. ³Queéet i tuu wawachah ennít, Pablobut tuu wawadih bejnit, ā jwí cáwap jī. Páant ā cáwachah, tuu cháha bac jūóhni mai Pabloíh téihyadih ā cháacáp jī. ⁴Páant ā cháac nūhuchah ennít, caan quéwadih moón nin pah i múic niijíp jī: “¿Nin newé cáacwādh mao jweini naniít? Pánih tígaa búdí nolihatdih ā jweí jūúwáchah yuhna, ā mao jweyátji jīb caandih peéh chājna caá ā chājap. Pánihna, buu ā wunbipna caá”, i múic niijíp jī. ⁵Obohjeéhtih, Pablobó caán maidih tuu cáutna ā wimp yoh cáwap jī. Pánihniji ā tubacap jī.

⁶Páant ā chājachah ennít, caanjíh moón nin pah i múic niijíp yuh jī: “Caandih ā chalanachah, ā wun buugbípna caá”, i niijíp jī. Obohjeéhtih, maatápdih i en nūhuchah yuhna, dedé ā tubacap jī. Páant ā tubacat enna, i jenah joyátdih jwéub túut nuumnít, nin pah queéetjeh i múic niijíp jī: “¿Caán jwípi pāp úbhni poómpdih bóona níft?” i niijíp jī.

⁷Publio wūt jumni, áih jumát jwí aabápmant bahnitjeh át jumup jī. Publio caanjíh moón i maáh tajī. Pánihna, caán jwiít dih dooná ā

wahachah, áih mũnã jwĩ aab bëjep jĩ. Caannã jwĩ juibínachah, jwiítidih ã túi wêi jwááap jĩ. Pánih wêi jwááhnit, biíc peihcanni yeó jáap ájeéh jwĩ jumuchah, jwiítidih ã túi chájap jĩ. ⁸Publio fip pahat yoyóp wũna, ã lajachah, Pablo caandíh enedih ã bëjep jĩ. Á pebh juibínit, teo jáha wábhñit, caandíh ã booaap jĩ. ⁹Páant ã booaat doonádih joinít, bita caanjíh moón wũnnit, ã booaat pínah niijnã, Pablo pebhna í juyúp jĩ. Pánih juinítidihbut teo jáha wábhñit, ã booaap jĩ. ¹⁰Pánihna, búdí wéinít, jwiítidih í túi teo wáacap jĩ. Túttimah, caan quéwamant jwĩ bejat túut chájachah, jwĩ bejni pínah jááj chóodih dedé jwĩ náahatdih wáhna, í túi yac beedánap jĩ.

Pablo Roma tútchina ã juibíat

¹¹Biíh búdí jááj chóo Alejandría tútchimant jüóhñiji caan quéwadih mah noój láa át chão jwúhup tají. “Nin jááj chóodih teonitdih wapnit pínah”, niíf jenah joinít, caán chóo wúúcdih chéne í pãpñiji Cástor, Pólux wút jumnidih í báúdhñit í ñuhup jĩ. Pánihna, caan quéwadih jwiít biíc peihcanni widh jumnitji, bejna, caán chóodih waadnít, jwĩ chúuh bëjep jĩ. ¹²Pánih chúuh bejnit, Siracusa wút jumni tútchidih juibínit, biíc peihcanni yeó jáap jwĩ chão jwúhup jĩ. ¹³Caán chóodih jwúuh waadnít, púú Regio wút jumni tútchina yoobópdiyh jwĩ chúuh juibínap jĩ. Cheibit chóop yapapmant joh jüóhni johlit jwiítidih ã túi wéi bëjep jĩ. Chéne yeó jáap túttimah, Puteoli wút jumni tútchina chúuh juibínit, jwĩ aab bëjep jĩ. ¹⁴Caanjíh moón Jesúfhwã jwiítidih wêi jwááhnit, íjeéh jwiítidih biíc semana í chão jwúhat tútup jĩ. Biíc semana túttimah queétdih cádahñit, Roma tútchina jwĩ yoób aab bëjep jĩ. ¹⁵Roma tútchidih jwĩ tóah bejehah, Roma tútchidih moón Jesúfhwã jwĩ bejat doonádih joinít, biíc poómp Foro de Apio wút jumni jíib chájatboó jwiítidih jwááat túut niijnã, íť juí pãñap tají. Túttimah, biíh poómp Romadih moonbút Tres Tabernas wút jumni ewat pebhboó íť juí pãñap tají.

Pánih queétdih jwááhnit, búdí wéina, “Paá, weemdíh ma túi chájna caá”, Pablo Diosdih ã niijíp jĩ. ¹⁶Roma tútchidih juibínit, Julio ã maáhdih Pablodih ã wúhup jĩ. Caánboó Pablodih nemat mũúboó nemcanjeh, biíh mũúboó ã jumat tútup jĩ. Obohjeéhtih, ã jweicát pínah niijnã, biíc soldadodih ã waput tútup jĩ.

Pablo Roma tútchidih moondíh Jesúh doonádih ã naáwát

¹⁷Biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Pablo caanjíh moón judíowã í maátadih ã pebhna át bid bojop wat jĩ. Páant í míic wáac juyúchah, Pablo queétdih nin pah át niíf naáwáp wat jĩ:

—Wã déewáá, weémboó jwĩ déewádhíh wã yéej chájcap jĩ. Jwĩ nuowã í wutátjidiyhbut yeejép wã niijcáp jĩ. Obohjeéhtih, Jerusalén tútchiboó wã jumuchah, biquína jwĩ déewã weemdíh teonit, Romanowã í maátadih nemat mũúboó í nemat tútup jĩ. ¹⁸Pánihna, weemdíh wábh joinít, queéť Romanowã í maáta weemdíh í bacañih jĩ. “Nin newé ã yéej chájatji peéh mao yohat ã wihcan caá”, í niijíp jĩ. ¹⁹Obohjeéhtih, jwĩ déewã í maáta weemdíh bacaat tútcan, fíjnit, Romanowã í maátadih í jepahcap jĩ. Páant í jepahcãh ennit, nin pah Romanowã í maátadih wã niijíp jĩ: “Maáh César pebhboó weemdíh ñi wahaá”, wã niijíp jĩ. Obohjeéhtih, weémboó wã déewádhíh wã naóh yaccan niít.* ²⁰Pánihna, yeebdíh enihñit, ñijeéh míic wéheíhna, wã bid bojop be. Jwiít judíowã jwípí pãñni Cristo ã boo pud jüúwátdih wã naáwát peéh nin chéoni ítah tópdih wã duonã caá, át niijíp wat jĩ.

²¹Páant ã niijíchah joinít, queéť caandíh nin pah íť niíf jepahap wat jĩ: —Conmant moón jwĩ déewã míih doonádih jwiítidih daác wahcan, dedé yeejép doonádhíhbut í naóhcan be. ²²Obohjeéhtih, nihat tútchinadih moón Jesúsdih jepahñitdih í íj enatdih jwiítboó jwĩ jéihna caá. Áih jáap bohéatdihbut yeejép ípí naóhna caá. Pánihna, dedé ma

* 28.19 Hch 25.11

naáwát pínahdih jwí joífhna caá,
Pablodíh ít niijíp wut jī.

²³Bífh ī jenahni yeó jáapdih dawá
Roma tútchidih moón judíowā Pablo ā
jūmni mūnā ít juibínap wut jī. Páant ī
juibínachah, túi cheibitjeh jwífh naóh
jwíhni púú cheyehna Pablo queétdih át
naóh cádahap wut jī. Moisés ā wutajjidih,
Dios naáwátdih naóh yapanit ī
daacátjidihbut át naáwáp wut jī. Pánih
caandíh naóhna, Dios ā wahní, judíowā ī
páini Jesús ā jumatdih jéihna, caandíh ī
jepahat pínahdih queétdih át náah yacap
wut jī. ²⁴Biquína ā naáwátdih ít jepahap
wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó ít jepahcap
wut jī. ²⁵Pánihna, ī bacat pínah játih,
queétdih ī míic íjanachah ennit, Pablo
nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī:

—Jon játih jwí nūowā ī jepahcatji bíic
yoobó yebbút ní jepahcan caá. Dios
naáwátdih naóh yapani Isafasji, Túini
Espíritu ā jéihyanachah, nin pah jwí
nūowátdih át níj naóh daacáp tajī:

²⁶ ‘Nit pebhna bejnit, queétdih ma
naáwá: “Maatápdih joiná yuhna,
ní beh joicán níft. Maatápdih
enna yuhna, ní beh encan níft”,
ma niijí.

²⁷ “Maatápdih wā naáwáchah yuhna,
joífhcan, yoobópdih ī beh joicán

caá. Queétdih wā boanachah,
enna yuhna, ī beh encan caá.
Jéihíhna nihna, yoobópdih íta
beh en tagaá. Pánih beh enna
nihna, ī jenah joyátdih íta túut
nūum tágaá. Páant ī túut
nūumúchah nihna, queétdih ī
yéejatdih wāta yoh tagaá”, Dios
ā niijná caá’, Isafas át níj
daacáp tajī. (Is 6.9-10)

Yebbút bíic yoobó jepahcannit ní jumna
caá. ²⁸Pánihna, yeéb wā déewāá, nindíh
ní jéihyeé. Bū Dios cáacwā ī yéejat
yohat pínah doonátdih judíowā
nihcannitdih ā wahná caá. Pánihna,
queétdih caandíh joinít, ī jepahbipna caá,
queétdih át niijíp wut jī. ²⁹Páant ā
niijíchah joinít, íjna, míic wéhenit, queétdih
judíowā ít bac bejep wut jī.

³⁰Páant ā yapat túttimah, chéne jópchi
caanjíh Pablo ā jumap jī. Dedé ā
náahatnadih caanjéh ā jíib chāj
beedánap jī. Pánihna, nihah caandíh
enedih juibínitdih wéinit, ³¹Dios maáh ā
jumat doonátdih, Jesucristoíh
doonátdihbut úmcanjeh, āpí naáwáp jī.
Ded caandíh naáwát túutcanni ā wihcap
jī.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Lucas

ROMANOS

Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tīgáá daácniji? Pablo, Dios ā jib bohéat tūatni nin núodih āt daacáp wut jī. Moisés ā wutatjidi, Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjidi tūi bohéni āt jumup wut jī. Jesús Dios wūúh ā jumati dih jwīih jenah joicánjeh, Jesúhwādi h tūbit āt yéej chāj jwuhup wut jī. (Hch 8) Oboheéhtih, Jesús caandíh jíghonit, ā tūat nuumáchah, Jesúh doonádi h judfo nihcannitdih tūi bohéni āt jumup wut jī. (11.13) Jesúsdi h ā jepahat pínah játih Saulo āt jwīih wūt jumup wut jī. Oboheéhtih, ā jepahat túttimah, Pablo wūt āt tūat nuumup wut jī. Dawá pehbhoó Jesúhwā poómpnadi h Pablo āt daac wahap wut jī. Nin náona caá ā daacátji: Romanos, 1 Corintios, 2 Corintios, Gálatas, Efesios, Filipenses, Colosenses, 1 Tesalonicenses, 2 Tesalonicenses, 1 Timoteo, 2 Timoteo, Tito, Filemón.

¿Detdih āt daácji? Roma tútchidih moón Jesúhwādi h nin núodih āt daacáp wut jī. Caán tátchi nihah Romanowā ī bíbohni baácnadi h moón jwīih jumni tútchi wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, āt daácji? Dawá jéihnit “Cencrea tútchi, Corinto tútchimant Pablo Roma tútchidih moón Jesúhwādi h āt daacáp wut jī. Jópchi 57 (Jesús ā wunat túttimah 24 jópchi túttimah) Pablo nin núodih āt daacáp wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tīgáá āt daácji? Queét Romanowā judíowā nihcannit, dawá pampnitdih ípí weñep wut jī. Bitaboó queétdih Jesúh doonádi h játih ítát naáwáp wut jī. Pánihna, ī tūat nuumát doonádi h joinít, Pablo queétdih āt daacáp wut jī. Ded pah Dios ā jumati dih, Jesucristo ā jumati dih, ded pah yéejat ā jumati dih, ded pah Jesús cáacwādi h ā tūi ubatdih, nin núojih Pablo búdí āt bohé daacáp wut jī.

Romanos ded pah ā jumati:

1. Pablo ā daac jwíihah (1.1-15)
2. Dioíh doonádi h ded pah jwí jenah joyát pínahdi h ā bohéat (1.16—11.36)
 - a. Dios yoobópdih ā jumati (1.16-17)
 - b. Nihat cáacwā yéejnit ī jumati (1.18—3.20)
 - c. Jesucristodih jepahitdih “Caán Jesúh táyat ā bíbohna caá”, Dios ā níj enat (3.21—5.21) (Justificación)
 - d. Jesúhwādi h ā wēpatdih Dios ā wūhat, yéej chājat jenah joyátidih ī yap yohat pínah níj ná (6.1—8.39) (Santificación)
 - e. Ded pah Dios judíowāboodíh ā chājat (9.1—11.36)
3. Jesúhwā ded pah jwí jumati pínahdi h ā bohéat (12.1—15.13)
4. Pablo ā pée naáwát, ā pée táyat tūtatbut (15.14—16.27)

Queétdih ā táyat tūtat

1 ¹Weém, Pablo bíhdi h daacát tūatnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúhwādi h wā wahna caá. Jesucristo weemdíh nífonit, áih túini doonádi h nihah baácdih moondíh ā naáwát tūatup jī.

²Caán túini dooná pínahdi h jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitdih “Cáacwādi h wā tūi chājipna caá”, āt níj daacát tūatup wut jī. ³Caán dooná

ā wūúh ded pah ā jumati naáwát caá.

Pánihna, caán cáac jumna, David juimená ī juima āt jumup wut jī.

⁴Pánih cáac jumna yuhna, jwí Maáh Jesucristo Dios wūúh jumna, dedé yéejat wihcanni āt jumup wut jī. Pánih jumna, ā wunat túttimah, Dios caandíh ā wēpatjih āt jwūub boooanap wut jī. Pánih boooana, Jesucristo yoobópdih ā wūúh ā jumati dih cáacwādi h āt jūatup wut jī.*

* 1.3-4 Mt 1.1; 12.23

⁵Caán Jesús tigua weemdih oinit, ā wēpatjīh āih túini doonádih nihāt cáacwādih ā naawát tātutap jī, caandih táí jenah joinít, ī jepahat pínah niijná. ⁶Yeebdfhbut āihwā pínah ā níwīchah, ñit jepahap taga. ⁷Yeéb Roma tātchidih moón Dioihwā, búdí ā oinitdih nin núodih wā wahna caá. Dios jwī íip, jwī Maáh Jesucristojīh, yeebdfh oinit, ī túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo Roma tātchina enedih ā bejhat

⁸Nindih yeebdfh wā jwīih naóhbična caá: Jesucristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonádih nihāt baácdih moón ī joiná caá. Queét ī naawáchah, weembút joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, Jesucristo ā wēpatjīh, jwī íip Diosdih nin pah wāpí níj wēbhna caá: “Paá, meemdih ī túi péeat táina caá”, wāpí niijná caá. ⁹Dios weemdih ā wutachah wēi jepahnit, ā wēúih túini doonádih wā túi bohéna caá. Dios ā enechah, yeebdih ā teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jumat pah caandih wāpí wēbhna caá. ¹⁰Pánih wēbhna, nin pahbut wāpí níj wēbhna caá: “Paá, ¿bue jwuhna ī pebhna enat tātutna, weemdih ma wahmi níit?” wā niijná caá. ¹¹Túini Espíritu weemdih ā teo wáacat pah muntih, yeebdfhbut ā teo wáacat pínahdih wā náah yacna caá, yeéb Jesúsdi hah ñi túi péeat pínah niijná. ¹²Wēpatdih ñi bfbóhat pínahdih teo jáha wēbhna, yeebdih búdí wā eníhna caá.

¹³Weém dawá tātchinaboó bohé jibichah, caán tātchinadih moón judfowā nihcannit túini doonádih joinít, dawá Jesúsdi hah ī jepahap jī. Pánihna, maátápdih ñi pebhboó wā bejhip yuh caá, dawá ñíih tātchidih moondíhbut Jesúsdi doonádih wā naawáchah joinít, ī jepahat pínah, yeebbút Jesúsdi hah ñi jenah joyát pínah niijná. Wā éudwā panihnit, caandih ñi jéihyatdih wā náah yacna caá. ¹⁴Nihat cáacwādih túini doonádih

naawát caá weemdih náahap. Dahwani tātchinadih moondíh, tātchi wihcapboó jumnitdihbut, bohénitdih, bohécannitdihbut naawát caá náahap. ¹⁵Pánihni jumna, nihāt yeéb Roma tātchidih moondíhbut túini doonádih búdí wā bohéina caá.

Jesúh túini dooná ded pah ā jumat

¹⁶Caán túini doonádih joinít, det Jesúsdi hah táí jepahnitdih Dios ā wēpatjīh ā túi wēbna caá. Caán doonádih jwīih joinít, jwiít judfowā jwī jepahap jī. Jwī jepahat tāttimah, judfowā nihcannitbut joinít, it jepahap jī. Pánih joinít, jwī jepahachah, jwiít nihatdih bíic yoobó ā wēpatjīh ā túi wēbna caá. Pánt ā wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih ī jepahachah, Dios queétdih ā túi wēbhna caá”, níj jenah joinít, caán doonádih bohéna, wāpí tíccan caá. ¹⁷Pánih bohéna, nin pah wāpí níj naóhna caá: “Ded Jesúsdi hah túi jenah joinídhah ‘Nin túini caá’, Dios ā níj enna caá. Pánt ā níj enat pah, jon játih nin pah it níj daacáp tají: ‘Caandih túi jenah joinítidih “Queét túinit caá”, Dios ā níj enna caá. Pánih túi jenah joinítjeh páantjeh Diosjeéh ī túi jumbipna caá’, it níj daacáp tají”, wāpí niijná caá.*

Cáacwā ī yéej chájat

¹⁸Dios jeámant jumni yeejéj chájnitdih ā en íjna caá. Pánih yéej chájna, ded pah Dios ā jummatdih bita ī jéihyat déedih ī jáhna caá. Pánt ī chájachah en íjnit, Dios búdí ā peéh chájipna caá. Pánt ā peéh chájat pínahdih nihāt cáacwādih ā jéihyana caá. ¹⁹Diosdih jwiít cáacwā jwī jéih beedácah yuhna, ded pah ā jummatdih caanjéh jwiítidih át jéihyanap taga. Pánt ā jéihyanachah, caandih jwī jéihyat pínah dedé bawat wihcan caá. ²⁰Diosdih jéih encan yuhna, nihāt ā chájatjiboodíh jwī jéih enna caá. Pánih ennit, “Caán nihatdih Dios búdí ā wēpatjīh ā chájni caá. Pánih chájni jumna, nihāt ī maáh páantjeh ā jumbipna caá”, jwī níj jéihna caá.* Caandih jéihna yuhna, det joyáh

* 1.13 Hch 19.21 * 1.16 Mr 8.38; 1Co 1.18 * 1.17 Hab 2.4 * 1.19-20 Hch 17.24-27

bojnitudih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjachah, “Obohjeéhtih, ded pah ma jumatudih jéihcan, meemdíh wã jenah joicáp jĩ”, det Diosdih í jéih niijcán niít. ²¹Dios ded pah ã jumatudih jéihna yuhna, “Meém nihah ma chãjnidih enna, meemdíh búdí wã wéina caá”, dawá caandíh ít niij naóhcap jĩ. Queétdih ã túi chãjachah yuhna, queétdih caandíh “Weemdíh ma túi chãjat túina caá”, ít niijcáp jĩ. Páant caandíh í joyáh bojatji jíib í jenah joyát át buo peét bejep jĩ.* ²²“Weém túi jenah joiní caá”, í míic yee niijátji jíib, jenah joicánnit yoobát ít jumup jĩ. ²³Pánih jenah joicánnit jumna, Dios nihah jéihni, páantjeh jumnidih ít wéicap jĩ. Pánih caandíh wéican, “Meémboó nihah jéihni jumna, weemdíh ma jéih teo wáacna caá”, í pápniboodíh ít niij weñep jĩ. Jwiít cáacwã wánnit pínah míic jwí jumna yuhna, cáac pah jígohnidih pápnit, caandíh ít weñep jĩ. Pánih chãjnit, jiijní, nuñáp, mai panih jígohnidihbut pápnit, “Meémboó chah wépní caá”, caandíh ít niij wéi naáwáp jĩ.*

²⁴⁻²⁵Dios nihah chãjni ã jumuchah yuhna, caandíhjih í wéi naáwát déeji, “Nit caá chah wépnit”, niij yee jenah joinít, ã chãjnitboodíh ít wéi naáwáp jĩ. Páant queétdih í wéi naáwáchah ennit, “Í náahatdihjih í chãja naáh”, niijnít, Dios queétdih át cádahap wut jĩ. Páant ã cádahat túttimah, queétdih chah yeejép í chãjat pínahdihjih jenah joinít, tíic náah jumnidih ít chãjap jĩ. Pánih yeejép chãjna, íih bácahdihbut ít míic yéejanap jĩ.

²⁶Páant í yee jenah joyóchah enna, “Yeejép í náahatdihjih í bid dáhwa naáh”, niijnít, Dios queétdih át cádahap wut jĩ. Páant í náah chãjatdih jenah joinít, yaádhboó neonádih náahcanjeh, yaádh míicjeh ít yéej chãjap jĩ. ²⁷Páant í chãjat pah muntih, neonábut yaádhdih í en ñinahat pah neoná míicjeh ít en ñinahap jĩ. Pánih en ñinahnit, queét neoná míicjeh ít yéej chãjap jĩ. Pánih yéej chãjnit, í yéej chãjatji jíib íih bácah, íih jenah joyátbut páantjeh át yéej bejep jĩ.

²⁸Diosdih í jwíih jéihna yuhna, “Caandíh jéihyah weemdíh dedé pínah nihcan caá”, í niij jenah joyóchah ennit, Dios queétdih át cádahap wut jĩ, í jenah joyát déheni pah ã jumad pínah niijná. Páant ã cádahat túttimah, chah yeejép yoobát ít yoób jenah joyóp jĩ. Pánih chah yeejép jenah joinít jumna, jwí chãjca naáh déedih ít chãjap jĩ. ²⁹Pánih yeejép chãjna, buubut nin pah í jumna caá: Dedé í en ñinahatdihjih í yéej chãjna caá. Dedé pah bitadih chah yeejép í chãjat pínahdih búdí jenah joinít jumna, cáacwádhí mao yohnit jumna, chah dawá bíi déedih búdí en ñinahnit jumna, tab yeenit jumna, yeejép dooná naóhnitbut í jumna caá. ³⁰Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih enfhcannit jumna, bitadih jígah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wã náahatdih wã chãjbipna caá”, í niij jenah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, niij jenah joinít jumna, bitadihbut páant niij naóhnit í jumna caá. Chah yeejép í chãjat pínahdihjih jenah joinít í jumna caá. Í mánadhí jepahcannit jumna, ³¹jenah joicánnit jumna, í niiját pah chãjcannit jumna, í déewádhí oicannit jumna, bitadih jígah encan, í teo wáaccan caá. ³²Páant yeejép í chãjatdih í cádahatji peéh Dios íguipna queétdih ã yohbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih jéihna yuhna, í yéej chãjatdih í cádahcan caá. Pánihna, bita í yéej chãjachah ennit, “Páant ñi chãjachah, ã túina caá”, queétdih í niij wéi naóhna caá.

Dios ã peéh chãjat pínah yoobópdih ã jumad

2 ¹Yeéb cáacwã míicjeh jumna yuhna, ¿Dépanih tígaa “Yeejépwã yoobát í jumuchah, í yéej chãjat jíib, queétdih peéh chãjat caá náahap”, ñi niij jenah joi? Yeebát queét í chãjat pahjeh mun tígaa bíic yoobó ñi chãjap. “Jwiít yéej chãjcah, jwiítudih dedé yéejat peéh wihcan caá”, ñi jéih niijcán caá. Pánihnit jumna, bitadih naóh yacnit, yeebjéh peéh chãjatdih míic watna caá ñi chãjap.* ²Nihah yéej chãjnitdih Dios ã

* 1.21 Ef 4.17-18 * 1.23 Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11 * 2.1 Mt 7.1; Lc 6.37

peéh chājbiḡna caá. Yoobópdih chājni ā jumuchah, ā peéh chājatbut yoobópdih ā jumatdih jwí jéihna caá. ³Cáacwā míicjeh jumna yuhna, “Peéh chājat caá náahap”, níj naóh yacnit ní jumuchah, yeebbút bíc yoobó ní chājat jíib, yeebdíhbut peéh chājat ā jumbiḡna caá. “Jwí yéej chājachah yuhna, āpí peéh chājcan beé. Pánihna, bœu pohba, ā peéh chājcan níit”, nípi níj jenah joiná yuh caá. ¿Dépanih tigaá páant ní níj jenah joi? Yeebdíhbut Dios ā peéh chājbiḡna caá. ⁴Obohjeéhtih, ní yéej chājachah yuhna, Dios yeebdíh jígah ennit, ā peéh chāj jwuhcan caá. Páant ā peéh chājcatdih enna, “Dios wā yéejatdih ā íjcan caá”, ní níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ā tái chājatdih ennit, caandíh ní jepahat pínahdih páina caá ā chājap. ⁵Obohjeéhtih, yeebdíh ā jígah enechah yuhna, yeébbó caandíh ní jepahíhcan caá. Ní yéej chājatdih cádahíhcah, yeebdíh ā peéh chājbiḡna caá. Á peéh chājat pínah yeó jáap játih, chah ní yéej chājachah ennit, caán yeó jáapdih yeebdíh chah ā peéh chājbiḡna caá. Yeecanjeh, ā níjájti bíc yoobó ā peéh chājatdih nihāt cáacwā í jéihbiḡna caá. ⁶Cáacwā yoobó ded pah í chājatji jíib Dios queétdih ā jíib chājbiḡna caá.* ⁷Det bitadih túinijeh chājnit, Dios queétdih ā wéi naáwát pínahdih bidnit, yeó jáap jumāt pah ā pehbóo jumíhnit, queétdih bácah páantjeh Dios ájeéh ā jumāt túutbiḡna caá. ⁸Obohjeéhtih, det í náahatdihjeh chājnit, bitadih tái chājcanit, queétoodíh Dios bádí íjnit, ā peéh chājbiḡna caá. ⁹Páant ā peéh chājachah, nihāt yéejnit yoobó túbít yeejép í yapbiḡna caá. Judíowā nihcannitdih ā peéh chājbiḡna caá. Obohjeéhtih, judíowā Moisés ā wutátjidiḡ bíbohna yuhna, í tái jepahcatji jíib queétoodíh chah ā peéh chājbiḡna caá. ¹⁰Det tái chājnitdih, “Ní tái chājna beé”, ā níjbiḡna caá. Páant ā níjnitdihjeh Dios ā tái jumāt túutbiḡna caá. Judíowādih, judíowā nihcannitdihbut bíc yoobó ā tái chājbiḡna caá.

¹¹Dios nihāt cáacwā ded pah jwí chājatdih enna, yeejépwādih, túinittihbut yoobópdih ā chājbiḡna caá. Pánih chājna, judíowādih, judíowā nihcannitdihbut bíc yoobó ā chājbiḡna caá.* ¹²Páant bíc yoobó chājni ā jumuchah, nin pah ā jumna caá: Moisés ā wutátjidiḡ jéihcannitboó í yéej chājachah, í yéejat jíib íguipna í bejbiḡna caá. Pánihna, bíc yoobó caán wutátjidiḡ jéihnitbut í yéej chājachah enna, “Queétdih peéh chājat náahna caá, caán wutátjidiḡ í yap yohāt jíib”, Dios queétdihbut ā níj enna caá. ¹³Caán ā wutátjidiḡ í en naáwácah, páantjeh joijéhtidih “Nit túinitt caá”, Dios ā níj encan níit. Obohjeéhtih, ā wutátjidiḡ tái jepahnitboodíh “Nit túinitt caá”, ā níj enbiḡna caá. ¹⁴Judíowā nihcannit í jéihyatíjeh tái chājna, Moisés ā wutátjidiḡ jéihcan yuhna, caandíh í jepahna caá. ¹⁵Pánih jepahna, caán ā wutátjidiḡ jéihcan yuhna, queéť í jenah joyátmant caán wutāt panihí ā jumna caá. Páant ā jumuchah, yéej chājat jenah joyát ā jéuwácah, “Páant wā chājachah, ā túican níit”, í níj jéihna caá. Ded tái chājatdih, yéej chājatdihbut í jéihna caá. ¹⁶Pánihna, péeni yeó jáapdih Dios Jesucristodih cáacwā ded pah í yéej chājatdih í jweéatji jíib ā peéh chājat túutbiḡna caá. Páant tigaá áih túini doonádih wápi naóh bohéna caá.

Moisés ā wutátjidiḡ judíowā í jepahcat

¹⁷Túini doonádih judíowādih bohéna, nin pah queétdih wápi níj naóhna caá: Yeébi judíowā, Moisés ā wutátjidiḡ jéihnit jumna, “Jwíit judíowā chah túinitt jwí jumna caá. Jwíitjeh caá Dioíhwa”, ní níj jenah joiná caá. ¹⁸Caán wutátjidiḡ jéihnit jumna, ded pah Dios ā náahatdihbut nípi jéihna caá. Pánih jéihnit jumna, “Jwí tái chājat pínahdih jéih níonit jwí jumna caá”, nípi níj jenah joiná caá. ¹⁹“Tái jéihnit jumna, jéih encannit panihnitdih jwí jéih teo wáacna caá. Jíiat panihnit jumna, dápánapboó jumnit panihnitdih jwí jéih bohéna caá, ded pah tái

* 2.6 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 * 2.11 Dt 10.17

chajátdih í jéihyat pínah niijná”, ñipí níj jengah joiná caá. ²⁰“Jwiít judíowā caán wutátdjih jéihna, táí yoobópdih jéihnit jwí jumna caá. Pánih jumna, det jengah joicánnitdih, wébt panihnitdihbut jwí jéih bohéna caá”, ñipí níj jengah joiná yuh caá.

²¹Obohjeéhtih, páant níj jengah joiná yuhna, údépanih tigaá queétdih ñi bohéihatdih yeebjéh ñi jwíh míic bohécan? Bitadih munnádt tútcan yuhna, údépanih tigaá yeebjébut ñi nuám?

²²Bitá í áa nihcannitjéh yéej chájat tútcan yuhna, údépanih tigaá yeebjébut bíic yoobó ñi áa nihcannitjéh ñi yéej cháj? Judíowā nihcannit í pápnidih túbit iiná yuhna, údépanih tigaá í pápni á ñuhat munnádtih waadnít, orodih platadihbut ñi nuám? ²³“Jwiít judíowā Moisés á wutátdjih jéihnit jwí jumna caá”, wéi niijná yuhna, caán wutátdjih yeebjéh ñi yap yohna caá. Pánih yap yohna, ñi táí chájcatdih ennit, “Dios páant wutni á jumuchah, caandíh jwí náahcan caá”, bitá í níj jengah joimí nacaá. ²⁴Páant ñi chájatdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Yeéb judíowā wát jumnit, ‘Diosdih wéinit poómp’, í niijnít yuhna, Dios á wutátdih ñi yap yohochah enna, judíowā nihcannitboó Diosdih yeejéj í naóh peétna caá”, át níj daacáp tají.”

²⁵Jwiít judíowádihjeh quehli nah yapat chóodih Dios át bóod yohat tútup wut jí, áihwá jwí jumatdih jéutat tút niijná. Pánih bóodna, “Míihwá jumnit, Moisés á wutátdjih jwí jepahbipna caá”, Diosdih jwí níj jútna caá. Obohjeéhtih, “Jwiít bóodnit jwí jumna caá”, niijná yuhna, Moisés á wutátdjih jepahcan, ñi bóodatjé yeebdtíh dedé pínah nihcan caá. ²⁶Det judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, caán wutátdjih í jepahachah enna, “Nit wíihwá caá”, Dios queétdih á níj enbipna caá. Jwiít bóodnitdih á níj enat pah muntih, queétdihbut bíic yoobó á níj enna caá. ²⁷Dawá judíowā Moisés á wutátdjih jéihna yuhna, caandíh í jepahcan caá. Obohjeéhtih, queétdih judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna

yuhna, á wutátdjih í táí jepahna caá. Páant í jepahachah ennit, Dios jwiít judíowádih nin pah á niijbípna caá: “Queétdih bóodcannit, Moisés á wutátdjih jéihcan yuhna, caandíh í jepahap be. ÚDépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wutátdjih jéihna yuhna, caandíh ñi jepahcan? Yeébboodíh चाह yeejéj peéh chájat caá náahap”, á niijbípna caá. ²⁸⁻²⁹Judío yoobát ded pah á jumatdih bññ wá naóhbiipna caá. Bóodni jumna yuhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. Á wutátdjih jéihna yuhna, jepahcan, judío yoobát nihcan caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wéi jepahni judío yoobát á jumna caá. Pánihna, áih quehli nah yapat chóodih á bóod yohat tútup pah á yéej chájatdih cádahna, á jengah joyátdih á tútup nuammná caá. Pánihnidih “Nin táini caá”, Dios á níj enna caá. Cáacwá caandíh í wéi naóhcah yuhna, Diosjeh caandíh á wéi naóhna caá.”

3 ¹Weém páant níj naóhna, “Jwiít judíowá jwí jumuchah, Dios jwiítidih á wutátdjé pah bóodnit jwí jumuchahbut, dedé pínah nihcan caá”, wá niijcán caá. ²Judíowá jwí jumát jíib, jwiítidih bádí túyat á jumna caá. Dios naáwátdih jwiítidih át jwíh wáhpur tají, bitadih jwí naóh yapaat pínah niijná.* ³Obohjeéhtih, biquína jwí déwá caán naáwátdih jepahcan, “Ma wutátdih jwí táí jepahbipna caá”, í niijátjé pah ít chájcap jí. “Páant queétdih í niijátjé pah í chájcah, Diosbut bíic yoobó á niijátjé pah á chájbican nacaá”, éñi níj jengah jói níit? ⁴iNihcan caá! Nihat cáacwá yoobó yeenit í jumuchah yuhna, Diosboó á niijátjé pahjeh á chájbipna caá. Páant yeeccanni á jumuchah jéihna, jon játih David, Dios naáwátdih naóh yapani, á yéej chájatdih naóhna, nin pah át níj daacáp tají:

“Wá yéej chájachah ennit, ‘Peéh chájat caá náahap meemdíh’, ma niijíchah, yoobópdih naóhni ma jumatdih nihat í jéihna caá. Pánih jéihnit, ded meemdíh á jéih yap yohcan níit”, át níj daacáp tají. (Sal 51.4)

* 2.24 Is 52.5 * 2.25-29 Dt 10.16; 30.6; Jer 4.4 * 3.2 Sal 147.19-20

⁵Biquína ī jengah joyátjijeh nin pah ita niŷ jengah joi tá yuh caá: “Jwiít jwī yéej chājachah, Dios yoobópdih ā jumatdih cáacwā chah ita jéih taga. Pánihna, jwī yéej chājachah, ā túina caá. Páant túini ā jumuchah, jwī yéejat peéh chājna, Dios yoobópdih āta chājcan taga”, ita niŷ jengah joi tá yuh caá. ⁶Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Jwī yéej chājatdih peéh chājcan, yoobópdih chājni āta nihcan tagaá. Pánih jumna, nihāt ī yéej chājat jīb āta jéih peéh chājcan tagaá.

⁷Bitaboó nin pah ita niŷ jengah joi tá yuh caá: “Jwiít cáacwā yeenit jumna, jwī niŷjāti pah jwipí chājcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó yecanni caá. Pánihna, ded pah yeenit jwī jumatdih jengah joinít, Dios ded pah yeeat wihcanni ā jumuchah, chah jwíta túi jéih taga. Páant ā jumuchah, jwī yeeatji jīb peéh chājat āta wihcan taga. ⁸Páant niŷ jengah joiná, “Yeejép chājna, Dios túini ā jumatdih júutna caá jwī chājap. Pánihna, éjwī yéej chāj jīh?” ita niŷ jengah joi tá yuh caá. “Pánihatdih Pablowā ī bohéna caá”, biquína jwiítidih ī niŷ yee naóhna caá. Páant ī niŷ yee naáwáchah joinít, “queétdih peéh chājat caá náahap”, Dios ā niŷjāt yoobópdih caá.

Jwiít nihāt cáacwā ā peéh chājnit pínah jwī jumat

⁹¿Ded pah tigaá yeéb ñi niŷ jengah joi? ¿Jwiít judíowā bita chah túinit niŷ jwī jumap? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá: Jwiít judíowā, judíowā nihcannitbut nihāt biíc yoobó Dios ā peéh chājnit pínah míc jwī jumna caá. ¹⁰Jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátji pahjeh tigaá ā jumap:

“Ded yoobópdih chājni wihcan caá.

¹¹ Nihat ded pah Dios ā jumatdih ī túi jengah joicán caá. Nihat cáacwā yoobó caandíh joíhcan, bidcannit míicjeh tigaá.

¹² Nihat Diosdih náahcan, tac páud bejat pah it chājap taga. Ded túi chājni ā wihcan caá.

(Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20)

¹³ Íih jacnaboó cáac ī yohni jaáh jéwe lajna ā wíj bacaat pah caá ā jumap. Wéhena, yeeat míicjeh ī naóhna caá. Mai ā chāacáchah, áih man cáacdih ā yéejat pah, queéť yeenit bitadih ipí yéejana caá. (Sal 5.9; 140.3)

¹⁴ Pánih yeenit, bitadih jió waadaát pah chājnit, tubit jūihnitbut ī jumna caá. (Sal 10.7)

¹⁵ Pánihnit jumna, cáacwādih mao yohíhnitjeh caá ī jumap.

¹⁶ Ded ī bejepboó jumnitdih yeejép chājna, ipí moh yéejana caá.

¹⁷ Bitadih túi chājcan, tjeéh ī túi jumcan caá. (Is 59.7-8)

¹⁸ Diosdih jengah joicánjeh, ī jepahcan caá”, it niŷ daacáp tají. (Sal 36.1)

¹⁹⁻²⁰ Páant ī niŷ daacátjidih náhninit, jwiít judíowā nin pah jwī niŷ jéihna caá: “Nihat Dios naáwátji jwíih pínah caá. Páant ā jumuchah, jwiítidih caá caandíh jepahat náahap”, jwī niŷ jéihna caá. Á watatdih jéihna yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiítidih yeejat peéh wihcan caá”, jwī jéih niŷcán caá. Jwiít judíowā Dios ā peéh chājnit pínah jwī jumat pah muntih, nihāt baacdih moón judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ā peéh chājnipna caá. Á watatdih nihāt cáacwā jwī túi jepahcan caá. Páant jwī jepahcchah, Moisés ā watatjidih joinít, Diosdih jwī yap yohatdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnit, Diosdih nin pah jwī jéih niŷcán caá: “Ma watatdih wā túi jepahachah, ‘Túini ma jumna caá’, weemdíh ma niŷ enmi nacaá”, jwī jéih niŷcán caá.*

Diosdih jepahna, áihwā jwī jumat

²¹⁻²² Páant niŷ péanit, jwiít cáacwā ded pah Diosjeéh jwī túi jumat pínah ā jengah joyátjidih buu yeebdíh wā naóhbična caá. Moisés ā watatjidih jepah beedácan, jwiít nihāt Dios biícidih jwíta jéih jumcan tagaá. Caandíh jéihna, caán watatjidih ded pah jwī jepahatdih jengah joicánjeh, det Jesucristoboodíh jepahnitdih, “Queéť túinit caá”, ā niŷ enna caá. Jon játih Moisés, Dios naáwátidih bita naóh

* 3.19-20 Sal 143.2; Gá 2.16

yapanitbut caán ā jengah joyátjidih ít daacáp tajī. Pánihna, bue ded pah Dios jwiítidih “Nit táinit caá”, ā niijátj pínahdih jwiít nihat cáacwádhít át jéihyanap taga. Jwiít judíowádhít, judíowā nihcannitdihbut Dios bíic yoobó ā tui chájna caá. * ²³Yéejnit míic jumna, jwiít nihat jwí yéej chájna caá. Jwí tui chájat pínahdih Dios ā jwíhít jengah joyátjti pah bíic yoobó jwí chájcan caá. Dios ā túyatdih yúup jwí jumna caá. ²⁴Páant jwí tui chájcah yahna, Dios jwiítidih bádí ā oyochah, Jesucristoboó jwí yéejat jíib bue dáát panihnídih jíib chájna, jwiítidih át wun wúhup wut jí. Páant jwí jíib bue dáátidih ā jíib chájachah, “Nit táinit caá”, jwiít Jesúsdi h jephanitdih Dios ā niij enna caá. Jwiítidih jíib náahcanjeh, jwí tui chájcatdih át yohop taga. ²⁵Jon játih moón í yéej chájatdih íj enna yahna, Dios queédidih át peéh chájcap wut jí. Pánih peéh chájcan yahna, yoobópdih chájni jéutat tuit niijná, caanjéh Jesucristodih át wah deya bojip taga, jwí yéejat jíib wun wúhnit, áhít meépdih ā yoh wúhat pínah niijná. Pánih wun wúhna, áhít meépdih yoh wúhatdih jwí tui jengah joyóchah ennit, Diosboó jwí yéej chájatdih ā íj cádahna caé. Pánih chájnit, jon játih moondíh í yéejat jíib peéh chájcanjeh, Jesús nihat cáacwáboodíh jwí yéejat jíib bue dáátidih át jíib chájap wut jí. Páant ā chájachah, Dios ded pah ā niijátjti pahjeh yoobópdih chájni ā jumatdih jwiítidih át jéihyanap wut jí. ²⁶Pánih jéihyanit, Jesúsdi h jephanitdih “Nit táinit caá”, ā niij enatdihbut ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, “Dios yoobópdih chájni caá”, jwí niij jéihna caá.

²⁷⁻²⁸Páant ā chájachah jéihnit, nin pahbut jwí niij jéihna caá: “Moisés ā wúhatjidih jwí jephachah ennit, ‘Nit wá peéh chájnit pínah nihcan caá’, Dios jwiítidih ā niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh jwí jephachah enna, ‘Nit táinit caá’, ā niij enna caá”, jwí niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, “Weemjéh wá tui chájat jíib Dios weemdíh ā wéi enna caá”, jwí niij jengah joicán caá. “Dios

ā wúhatdih tui jephahat jíib, ‘Nit táinit caá’, Dios ā niijbípna caá”, éjwíta niij jengah joi tániit? iNihcan caá, wá déewá! Obohjeéhtih, Jesús jwiítidih ā wun wúhatjidih tui jengah joinít, caánboodíh jwí jephachah, “Nit táinit caá”, Dios ā niij enbipna caá.

²⁹⁻³⁰Dawá jwí déewá nin pah ípí niij jengah joiná caá: “Jwiít judíowádhítjeh Dios jwí maáh ā jumna caá. Queét judíowā nihcannitdih í maáh nihcan caá”, ípí niij jengah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios bíicjeh jumna, nihat cáacwádhít í maáh ā jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiít judíowádhít, judíowā nihcannitdihbut jwiít nihatdih bíic yoobó jwí maáh ā jumna caá. Jwiít judíowá Jesús ā wun wúhatjidih tui jengah joinít, jwí jephachah, jwiítidih “Nit táinit caá”, ā niij enna caá. Judíowā nihcannitbut bíic yoobó Jesúsdi h í jephachah, queédidihbut “Nit táinit caá”, Dios ā niij enna caá. * ³¹Pánihna, Jesús ā wun wúhatjidih jengah joinít, é“Moisés ā wúhatjidih jwí cádahachah, ā táimi nacaá”, jwíta niij tániit? iNihcan caá, wá déewá! Obohjeéhtih, Jesúsdi h jephahna, Moisés ā wúhatjidihbut jwí jephahna caá.

Abraham Diosdi h ā tui jengah joyátjti

4 ¹Bue, jwí neo Abrahamdi h ded pah Dios ā chájatjidih yeebdíh wá jwúub náhniabipna caá. ²Abraham ded pah ā tui chájatjti jíib “Nin táini caá”, Dios ā niij enechah, “Weém bácah táini caá wá jumup”, áta jéih niij tágaa. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant niijní pínah ā wihcan caá. ³Páant ā jumachah, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Abraham ded pah Dios ā niijátidih joinít, caandíh át tui jengah joyóp wut jí. Páant ā tui jengah joyóchah ennit, ‘Caán yoobópdih tígaa’, Dios caandíh át niij enep wut jí”, át niij daacáp tajī. * ⁴Ded maátadi h ā teo wúhuchah, caandíh ípí jíib chájna caá. Oboh ípí jíib wúhcan caá. Á tewat jíibjeh ípí wúhna caá. ⁵Obohjeéhtih, ded teo wúhcan, Diosdi h ā

* 3.21-22 Gá 2.16 * 3.29-30 Dt 6.4; Gá 3.20 * 4.3 Gn 15.6; Gá 3.6

túi jenah joyóchah ennit, “Nin túini caá”, caandíh ã níj enna caá. Páant ã níj enechah, dedé ã túi chājat jíib pohba nihcan caá. ⁶Pánihna, ded Diosdih ã túi jenah joyóchah ennit, ded pah ã chājatjíidih jenah joicánjeh, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã níj enna caá. Páant ã níj ennidih Dios ã túi chājatdíh Davidji nin pah át níj daacáp tají:

⁷ “Ded ã jepahcatdih Dios ã yohochah, wēinit, ã túi j̄mna caá. “Á túi chājatdíh wā jwúb encan níit”, caandíh Dios ã níjíchah, wēinit, ã túi j̄mna caá.

⁸ “Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chājat wihcan caá”, Dios ã níj enni wēinit, ã túi j̄mna caá”, David át níj daacáp tají.

(Sal 32.1-2)

⁹ ¿Judíowājeh bóodnit í j̄mūchah, Dios í yéej chājatdíh át yohji taníit? Nihcan caá, wā déewā. Judíowā nihcannit, bóodcannitdihbut í yéej chājatdíh ã yohna caá. Pánih j̄mnnit, queét nihah bíic yooób wēinit, í túi j̄mna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ã chājatjíidih jwúb náhníat caá náahap. Caán Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios át níj enep wut jí. ¹⁰Nindihbut náhníat caá náahap: ¿Débólihi tã tígaa Abrahamdih páant át níj enji? ¿Bóodni ã j̄umat tãttimahi taníit? Nihcan wut jí. Bóodni ã j̄umat pínah j̄átih “Nin túini caá”, Dios caandíh átát níj enep wut jí. ¹¹Á bóodat pínah j̄átih Abraham Diosdih át túi jenah joyóp wut jí. Páant ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh át níj enep wut jí. Páant ã j̄umatdíh j̄útat tãtt níjíná, Dios caandíh át bóodat tãttup wut jí. Pánihna, caán ã bóodat pínah j̄átih, ã túi jenah joyát pahjeh, Diosdih túi jenah joiní judíowā nihcannit, bóodcannitdih “Nit táinit caá”, Dios át níj enep wut jí. Páant bíic yooób ã níj ennit í j̄mūchah, Abrahamji jwí nuo ã j̄umat pah queétdihbut í nuo m̄n tígaa ã j̄mūp.*

¹²Pánihna, det bóodnit judíowābut Diosdih í túi jenah joyóchah, Abraham í n̄oji yooób ã j̄mna caá. Caán ã bóodat pínah j̄átih Diosdih átát túi jenah joyóp

wut jí. Pánihna, caán Diosdih ã túi jenah joyát pahjeh m̄ntih, judíowā í túi jenah joyóchah, Abraham í n̄oji ã j̄mna caá. Obohjeéhtih, bóodnit j̄mna, “Abraham jwí n̄oji caá”, níj jenah joiná yuhna, Diosdih í túi jenah joicáh, Abraham í n̄oji yooób ã nihcan caá.

**Dios caandíh ã naawátjidih
“Yoobópdih tígaa”,
Abraham ã níjít**

¹³Jon j̄átih Dios nin pah Abrahamdih át níj naawáp wut jí: “Meém, ma j̄uimená pínah bíicdih, nihah baácdih moón í nuowā pínah ní j̄mna caá”, át níjíp wut jí. Páant ã níjíchah, Moisés ã wutatdíh Abraham ã jepahatji jíib át nihcap wut jí. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, caandíh níj ennit, páant át níj naawáp wut jí.*

¹⁴“Moisés ã wutatjidih jepahnit, jwíitjeh tígaa nihah baácdih moón í nuowā jwí j̄mūp”, jwí déewā ípí níj jenah joiná yuh caá. Páant í níj jenah joyát yoobópdih j̄mna nihna, Diosdih jwí túi jenah joyát dedé pínah nihcah, ã níjítjibut dedé pínah áta nihcan tagaa.* ¹⁵Dedé wutat wihcah, caandíh yap yohatbut áta wihcan tagaa. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatjí ã j̄mūchah, cáacwā caandíh í yap yohochah ennit, Dios queétdih búdí ã íjna caá. Pánih íjnit, í yap yohatji jíib, queétdih ã peéh chājbipna caá.

¹⁶Obohjeéhtih, Moisés ã j̄umat pínah j̄átih, Abraham Diosdih át túi jenah joyóp wut jí. Caán Diosdih ã túi jenah joyát pah, det caandíh jepahnit Abraham ã j̄uimená panihnit í j̄mna caá. Moisés ã wutatjidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih í túi jenah joyóchah, bíic yooób ã naawátji pah Abraham ã j̄uimená í j̄mna caá. Pánihna, ded pah jwí chājat jíib ã j̄uimená jwí j̄mcan níit. Obohjeéhtih, Diosdih jwí túi jenah joyát jíibjeh caá, páant jwí j̄mūp.* ¹⁷Dios Abrahamdih ã níjítjí pahjeh nin pah íit níj daacáp tají: “ ‘Dawā baácnadih moón í n̄o pínah meém ma j̄mna caá’, Dios Abrahamdih át níj naawáp wut jí”, íit níj daacáp tají.

* 4.11 Gn 17.10 * 4.13 Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29 * 4.14 Gá 3.18 * 4.16 Gá 3.7

Dios wənnitdih booani, dedé wih jwəhəcannidih jumat tətutnidih Abraham át tui jenah joyóp wut jī. Pánihna, Abraham Diosdih ā tui jenah joyát pah, jwiítbət tui jenah joinít jwī jumuchah, “Nit Abraham ā jūimená mun tigaá”, Dios jwiítidih ā niíf enna caá.*

¹⁸Abraham weh wihcanni behe yoobát ā jumuchah, Dios caandih nin pah át niíf naáwáp wut jī: “Cúiwā dawá ī jumat pah, óonna pahbət ma jūimená ī jumbipna caá. Pánih jūnnit, dawá baácdih moón ī nro panihni ma jumbipna caá”, Dios caandih át niijíp wut jī. Pánih weh wihcan yuhna, “Ā niiját yoobópdihi tigaá”, át niíf jenah joyóp wut jī. Páant caandih ā tui jenah joyóchah, Dios ā niijátjī pah át tui chājap wut jī.* ¹⁹Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih át jéih weh chājcap wut jī. Caántbət beh wili yoobát jumna, mit jéih wudu jumcap wut jī. Páant wənnit dée ī jumuchah yuhna, “Jwiít jwī weh wihcan niít”, Abraham át niíf jenah joicáp wut jī. Páant niíf jenah joicán, Diosdih át tui jenah joí cádahcap wut jī.* ²⁰“Ā niijátjī pah ā jéih chājcan niít”, át niíf jenah joicáp wut jī. “Dios wəpni, ā niijátjī pah tui chājni caá”, niíf wēi naóhni, caandih át tui jenah joí cádahcap wut jī. ²¹“Dios ded pah weemdih ā niijátjī pah biíc yoobó ā jéih chājna caá”, Abraham át niíf jéihyep wut jī. ²²“Páant ā niíf jéihyechah, ‘Abraham túini caá’, Dios caandih át niíf enep wut jī”, Dios naáwátidih naóh yapani át niíf naóh daacáp taji.*

²³Páant niíf daácna, Abrahamdihjeh pohba niíf daácna át chājcap wut jī. ²⁴⁻²⁵Obohjeéhtih, jwiítbət jwī jéihyat pínah niijná, át niíf daacáp wut jī. “Diosdih jwī yap yohatjī jīb, jwī Maáh Jesúsdih át wun wūhat tətutap wut jī. Pánih wənnijidih át jwáub boonanap wut jī”, jwī niíf jenah joyóchah, Diosboó “Nit túinit caá”, jwiítidihbət ā niíf enna caá.*

“Nit túinit caá”, Dios ā niíf ennit ded pah jwī jumat

5 ¹Jesucristodih jwī tui jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih ā niíf enna caá. Páant ā niíf

enechah, jwī Maáh Jesucristo jwiítidih Diosjeéh ā tui jumat tətutna caá.

²Caandih tui jenah joinít, ā oinit jwī jumuchah, “Ūmcanjeh weemdih jūóhni, ni wáub”, Dios jwiítidih ā niijná caá. Áihwā jumna, téttimah bóo láa ā pebhna bejnit, caán túini yoobát ā jumat pahjeh jwiítbət biíc yoobó jwī jumat pínahdih jenah joinít, búdí jwī wēina caá. ³Dawá láa jwiítidih yeejép ā yapachah yuhna, biíc yoobó jwī wēina caá. Páant yeejép ā yapachah, Diosdih chah jwī tui jenah joyátidih jwī jéihna caá. Pánih jéihni, yeejép ā yapachah yuhna, búdí jwī wēina caá. ⁴Páant yeejép ā yapachah yuhna, wēinit, caandih jwī tui jenah joí cádahcan caá. Pánih cádahcannit jumna, chah túinit jwī jum bejna caá. Pánih chah túinit jum bejna, Dios ded pah jwiítidih ā tui chājat pínahdih jenah joinít, jwī wēi páina caá. ⁵Pánihna, jwiít wēi páinitidih Dios Túini Espiritudih átāt wūhəp taga, jwījeéh ā jumat pínah niijná. Túini Espiritu jwījeéh jumna, Dios jwiítidih ded pah búdí ā oyatidih ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, nindihbət jwī niíf jéihna caá: “Jwiítidih Túini Espiritu ā teo wáacipna caá, Dios pebhna juibínit, caan pah jwī tui jumat pínah niijná”, jwī niíf jéihna caá.

⁶Nin wā naáwátidih jenah joinít, Dios jwiítidih ā tui chājat pínahdih chah ni jéihbipna caá: Jwiít jwī yéj chājatidih jéih cádahcan, ā jīb buadáatidih jwī jéih jīb chājcap, Dios ā jenahat láa, Jesucristoboó jwī yeejat jīb át wun wūhəp wut jī. ⁷Ded tui chājnidihi bíhboó āta wun wūhcan taga. Bíh tui chājni yoobátidih búdí oinit, ūmcanjeh wun wūhni pínah ā jum dée caá.

⁸Obohjeéhtih, jwiít yeejép wā yoobát jwī jum jwuhuchah, jwī yeejat jīb Cristoboó át wun wūhəp wut jī. Páant ā wun wūhuchah, Dios jwiítidih ded pah búdí ā oyatidih ā jéihyana caá. ⁹Pánih jwiítidih wun wūhni, áih meép ā yohochah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih ā niíf enna caá. Páant niíf enna, jwiítidih iiguípna bejnit déejidih át tui wəp wut jī. Pánihna,

* 4.17 Gn 17.5 * 4.18 Gn 15.5 * 4.19 Gn 17.17 * 4.22 Gn 15.6 * 4.24-25 Is 53.4-5

yeejépwā jwī jum jwuhchah, ā wun wūhatjīh “Nit táinit caá”, jwiítidih ā niij enatdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnī, “Buu nit táinitdih en iijcan, wā peéh chājcan níft”, jwiítidih ā niijátidih chah jwī jéihna caá. ¹⁰Diosdih enfhcannit jwī jum jwuhchah, ā wūhū ā wunatjīh jwī yéejatdih yohnit, chénaboó jwī míic enfhcatdih Dios āt ámohop wut jī. Pánih ámohnit, jwiítidih áihwā āt chājat wut jī. Páant áihwā jwī jumchah, nindih chah jwī túi jéihna caá: “Buu Diofh wā jumchah, weemdih peéh chājat wihchah, Jesús boo pud jūóhñit, páuh laab béjni jumna, weemdfhbut ā pebhna ā túi juibíat túatbipna caá”, jwī niij jéihna caá. ¹¹Páant jwī túi juibíat pínahdih wéinit, nindihbut chah jwī wéina caá: Buu nin baácboó jwī jum jwuhchah, jwī Maáh Jesucristo ā wunatjīh Dios jwiítidih áihwā āt jumat túatup wut jī. Páant ā jumat túatdih jéihnī, caandih búdí jwī wéi naóhna caá.

**Adán, Cristo ded pah
mácah i chājatjī**

¹²Jwīh jumni Adán wūt jumni, ā yéej chājachahjeh, nin baácdih yéejat āt jwīh waadáp wut jī. Páant ā yéej chājat jīb, wunatbut āt waadáp wut jī. Adán ā yéej chāj waawáchah, nihāt jwiítbut yéej chājnit jwīt jum jwīhip wut jī. Pánih yéej chājnit jumna, jwiít nihāt wunnit pínah míic jwīt jumup wut jī. ¹³Dios Moisésdih ā wutat tútat pínah játih, nin baácdih moón jwīt yéej chājat wut jī. Obohjeéhtih, páant jwī yéej chājachah yuhna, ā wutat wih jwuhchah, caandih yap yohatbut āt wih jwuhcap wut jī. Páant wihchah, caandih yap yohat peéh chājatbut āt wih jwuhcap wut jī. ¹⁴Páant yap yohat peéh chājat ā wih jwuhchah yuhna, Adán túttimah jumnit nihāt ít wunup wut jī. Moisés ā jumat pínah játih, caán wutat ā wih jwuhchah yuhna, caán láa jumnit ít wunup wut jī. Adán Dios ā wutatjidih ā yap yohatjī pahjeh queétjeh chājcan yuhna, queét nihatbut bíic yoobó ít wunup wut jī. Páant wunnit i jumchah jéihnī, “Adán ā yap

yohochahjeh, nihāt jwiítbut bíic yoobó yap yohnit panihnit jwīt jumup wut jī”, jwī niij jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chāj waóhni ā jumatjī pahjeh, túttimah nin baácna jūóhni Jesucristoboó túi chāj waóhni āt jumup wut jī.*

¹⁵Obohjeéhtih, Dios cáacwádih oinit, ā teo wáacatboó Adán ā yap yohatjī pah āt nihcap wut jī. Adán bíicjeh jumna yuhna, ā jwīh yéej chājatjī jīb dawá jwīt buúdap wut jī. Obohjeéhtih, Dios jwiítidih búdí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, túini yoobát āt chāj wāhup wut jī. Jesucristo bíicjeh jumna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih āt túi ubup wut jī, jeáboó jwī túi juibíat pínah niijná. ¹⁶Dios cáacwádih oinit, ā teo wáacat Adán ā yap yohatjī pah āt nihcap wut jī. Adán bíicjeh jumna yuhna, ā yéej chājatjī jīb, nihāt cáacwā Dios ā peéh chājnit pínah jwīt jumup wut jī. Pánih peéh chājnit pínah jumna, dawá jwī yéej chājachah yuhna, jwiítidih búdí oina, teo wáacnit, Dios jwī yéejatdih ā yohna caá. Pánih yohna, “Nit táinit, wā peéh chājnit pínah nihcan caá”, jwiítidih ā niij enna caá. ¹⁷Adán bíicjeh jumna yuhna, ā jwīh yéej chājachah, nihāt cáacwádih ā chūúúchah, jwī wunna caá. Caán yoobópdih tigaa. Páant ā jumchah yuhna, ninboodih jwiít jwī wéibipna caá: Buu jwuh Dios jwiít cáacwádih oinit, teo wáacna, Jesucristo bíicjeh ā wunatjīh jwī yéejatdih yohna, “Nit táinit caá”, jwiítidih ā niij enna caá. Páant jwiítidih ā niij enechah, ájeéh páantjeh jwī túi jumbipna caá. ¹⁸Pánihna, Dios ā wutatjidihjeh bíic ā yap yohatjī jīb, jwiít nihatbut yap yohnit jwī jumna caá. Pánih jumna, jwiít nihāt Dios ā peéh chājnit pínahbut jwī jumna caá. Pánihat pah muntih, bíic newé Jesucristo ā túi chājatjī jīb, jwiít nihāt yéejat yohnit jwī jéih jumna caá. Pánih yéejat yohnit jwī jumchah, “Nit táinit caá”, Dios jwiítidih ā niij enna caá. Pánihna, jwiít nihāt caandih jepahnit ájeéh páantjeh jwī túi jumbipna caá. ¹⁹Bíic newé Adán Dios ā wutatdih ā yap yohatjī jīb, “Nit yéejnit caá”, dawádih Dios āt niij enep wut jī. Pánihna, bíih

* 5.12 Gn 3.6-19 * 5.14 Gn 2.16-17; 3.11-12

newé Jesucristo Diosdih ã táí jepahat jíib, “Nit táinit caá”, dawádih Dios ã niij enna caá.

²⁰Obohjeéhtih, Adán jum láa dawá jópezhi táttimah, Jesucristo nin baáčboó ã jüúwát pínah játih, Dios ã wutadidh cáacwádih Moisés át naóh yapanap wut jí, yéejnit jumna, chah yap yohnit jwí jumadidh jwí jéihyat pínah niijná. Pánih yap yohnit yobát jwí jumuchah yuhna, jwiítidh búdí oinit, jwí yap yohat chah Diosboó jwiítidh búdí át teo wáacap wut jí. ²¹Jwí yéej chájat jíib, jwiít nihat wunnit pínah míicjeh jumna, Dios bíicdih jwíta jéih jumcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cáacwádih búdí oinit, jwí Maáh Jesucristodih át wah deyanap wut jí, jwiítidh ã teo wáacat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, “Nit táinit caá”, jwiítidh Dios ã niij enechah, caán bíicdih páantjeh jwí túi jumbipna caá.

Jesúsjeéh ded pah jwí jumat

6 ¹Wá déewá biquína nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chájat caá náahap, Dios jwiítidh oinit, chah ã túi teo wáacat pínah niijná”, ñita niij jenah joi tágaá. ²¡Páant nihcan caá, wá déewá! ¡Jwí yéej chájca boj jíih! Jwí yéejatdih yohna, Cristo jwiítidh ã wun wáhuchah, jwiítbut ájeéh wunnit panihnit jwí jumna caá. Páant jwí jumuchah, yéej chájat jenah joyát jwiítidh ã jüúwáchah yuhna, jwí jéih yap yohna caá. Wunníih bácahjidih bita í yéej chájat táutuchah, ã jepahcat pahjeh muntih caandíh jwí jepahcan níit. ³Nindihbut ñi túi náhninaá: jwiítidh í daabánachah, Jesúhwa jumna, ájeéh wunnit panihnit jwí jumadidh bitadih júutna jwí chájap be. ⁴Pánih daabánit jumna, Cristoíh bácahdih í yohochah, jwiítbut ájeéh yohnit panihnit jwí jumna caá. Pánih yohnit panihnit jumna, jwí íp nihat jéihni, táí chájni, ã wēpatjīh Cristodih ã boanachah, jwiítbut ã boonit panihnit jwí jumna caá. Pánih boonit panihnit jumna, ã wēpatjīh túit nūmnit, jáap cáac jumnit panihnit jwí jumna caá. Jáap

cáac jumnit panihnit jumna, ã wēpatjīh yéej chájat jenah joyátdih jwí jéih yap yohna caá.*

⁵Cristoíhwa ájeéh jwiítbut wunnit panihnit jumna, wunnit í yéej cháj cádahat pah, jwiítidhbut yéej cháj cádahat caá náahap. Ájeéh jwiítbut boo pud jüóhnit panihnit jumna, Dios ã weñat pínahboodíhkeh chájat caá náahap. ⁶⁻⁷Det wunnitjidih yéej chájat jenah joyát ã wiican caá. Páant ã wiicadidh jéihnit, nindihbut jwí túi jéihna caá: Cristodih jwíih jepahna, ájeéh wunnit panihnit jumna, yéej chájat jenah joyát jwiítidh ã jwúub jüúwáchah yuhna, jwí jéih yap yohna caá.* ⁸Pánihna, Cristojeéh wunnit panihnit jumna, táí chájat túit niijná, ájeéh jwúub boo pud jüóhnit panihnitbut jwí jumna caá. Pánih boo pud jüóhnit panihnit jumna, ã wēpatjīh ájeéh páantjeh jwí jumbipna caá. ⁹Caandíh jéihnit, nindihbut jwí jéihna caá: Cristo ã jwúub boo pud jüúwát táttimah, chéneji ã jwúub wuncan níit, páant muntih. Pánih boo pud jüóhnit, wunadidh át yap yohop wut jí. ¹⁰Jwiít cáacwá jwí yéej chájat jíib, Cristo bíic láajeh wunna, ã jwúub boo pud jüúwát táttimah, ded pah chájna, Dios ã wēpatjīh apí chájna caá, cáacwá caandíh búdí í weñat pínah niijná. ¹¹Pánihna, ájeéh wunnit panihnit jwí jumadidh jenah joinit, “Wun yéej chájat jenah joyát wá maáh panihni nihcah, Jesúh jumna, caánboó wá maáh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, weembát ájeéh jumnit, Dios ã wēpatjīh yéej chájat jenah joyátdih wá jéih yap yohna caá”, ñi niij jenah joyoó.

¹²Páant yéej chájat jenah joyát ã jüúwáchah, caandíh ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chájatdih ñinahcanjeh, caandíh ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴Moisés ã wutadidh jwí jepahat jíib nihcan, Dios bíicdih jwí túi jumna caá. Obohjeéhtih, táí oinit, jwiítidh teo wáacna, Dios ájeéh át jumat táutap wut jí. Pánih ájeéh jumna, ã teo wáacatjīh dedé yéej chájat jenah joyátdih jwí jéih yap yohna caá. Pánihna, yeejéj chájna, Dios ã náahatdih yap yohnit ñi jumca

* 6.4 Col 2.12 * 6.6-7 Gá 2.20

bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wənnit, jwúub boo pud jüóhnit panihnit jumna, Dios ā náahatboodihjeh ā wəpatjīh tūi chājnīn nī juməú.

**Jwī yéej chājat
jwī maáh panihni ā jumnat**

¹⁵¿Páant wā naáwáchah, ded pah tīgaa yeeb nīta niŷ jenah joí? Dios ded pah jwī chājatdih jenah joicánjeh oinit, jwiít caandíh tūi jenah joinítidih át tūi ubəp taga. Pánih tūi ubnit, Moisés ā wətatjidih jepahat jíib át nihcan taga. Pánih tūi ubnit jumna, ¿chah jwīta yéej chāj taní? ¡Nihcan caá, wā déewá!

¹⁶¿Nindih nī jéihcan ní? Deddih jepahna, caán jwī maáh ā juməuchah, caandíh teo wūhnit jwī jumna caá. Pánihat pah, yéej chājnit jwī juməuchah, caán yéej chājat jenah joyát jwī maáh panihni ā jumna caá. Pánihna, yéej chājat jenah joyát dih jepahna, iiguípna bejnit pínah jwī jumna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna bácah, caandíh teo wūhnit jumna, tūi chājnit jwī jumna caá. ¿Caandíh nī jéihcan ní? ¹⁷Játih yéej chājnit nī juməuchah, caán yéej chājat jenah joyát nī maáh panihni át jum jwuhəp taga. Obohjeéhtih, bəu jwuh tūini doonádih tūi jenah joinít, caánboodíh nī tūi wēi jepahna caá. Pánihna, nī tūut nūmátidih “Búdí tūina caá”, Diosdih jwī niijná caá. ¹⁸Pánih tūi wēi jepahnit jumna, bəu yéej chājat jenah joyát ā jüúwúchah yuhna, caandíh nī jepahcan caá. Pánih jepahcan, tūiniboodíh jepahna, caandíh teo wūhnit panihnit nī jumna caá. ¹⁹Ded pah maáta í jumnatdih nī tūi jéihna caá. Pánihna, nī jéihyatjīh yeebdíh wā naóhna caá, wā bohéatdih nī tūi beh joyát pínah niijná. Játih yéej chājnit jum jwuhna, yéej chājat jenah joyát nī maáh panihnidih nīt jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, chah yeejép nīt chāj bejəp taga. Páant yéej chājat jenah joyát dih nī jepahat pah muntih, bəu jwúub tūut nūmnít, tūiniboodíh caá jepahat náahap, Dios ā náahat pahjeh chājnit nī jumnat pínah niijná.

²⁰Játih yéej chājat jenah joyát dih jepahna, tūiniboodíh nīt jéih jepahcap jī. ²¹Caán láa yéej chājna, dedé tūi jumnatdih nīt bid juicáp jī. Páant nī yéej chājatjī jíib iiguípna nīta bej tagaá. Pánihna, bəu nī yéej chājatjidih náhninit, tícnit, búdí nī jíghna caá. ²²Bəu jwuh yéej chājat jenah joyát dih jepah cadahnit, Dioíhwā jumna, caánboodíh jepahnit nī jumna caá. Dioíhwājeh jumna, ā náahat pahjeh chājnit, ájeéh páantjeh nī juməipna caá.* ²³Nindih jwiítidih tūi náhniat caá náahap: Jwī yéej chājat jíib, iiguípna bejnit pínah jwīta jum tagaá. Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesucristo jwiítidih ā wun wūhatjidih tūi jenah joinít, caandíh jwī jepahachah, jwiítidih ájeéh páantjeh Dios ā jumnat tūutəipna caá. Pánih tūi chājna, jwiítidih ā jíib náahcan ní.

Ded pah Moisés ā wətatjī

7 ¹Wā déewáá, cáacwá í wətat ded pah ā jumnatdih nī tūi jéihna caá. Cáac ā báadh jwuhna, caán wətatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ā wənat tūttimah bácah, caán wətatdih jepahat ā wihcan caá. ²Páant ā juməuchah, Moisés ā wətatjībut nin pah ā niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojīhkeh mi jumə naáh”, ā niijná caá. Páant ā wətatchah yuhna, mijeéh bóo ā wənat tūttimah, caánt bíhdih mi jéih áa jumna caá. ³Mijeéh bóo páantjeh ā juməuchah yuhna, caánt bíhjeéh jumnit, yeejép chājnih caá mi juməp. Obohjeéhtih mijeéh bóo ā wənat tūttimah, caán wətat miíh pínah nihcan, bíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājcan caá.

⁴Páant ā nihat pah muntih, yeebbút wā déewáá, Jesúíhwā jumna, ájeéh wənnit panihnit nī juməuchah, Moisés ā wətatjī níih pínah nihcan caá. Pánihna, bəu Cristodih jwúub áa jumnit panihnit jumna, caán jwúub boo pud jüóhniíh nī jumna caá, Diosdih tūi chāj wūhat tūut niijná. ⁵Játih yéej chājat jenah joyát dih jepahna, jwī nínahatdihjeh chājnit, Moisés ā wətatjidih jwī joyóchah, caandíh chah yap yohíhat ápí jíghop jī. Páant jwī yap yohatjī jíib, iiguípna bejnit

* 6.21-22 Pr 12.28

déeei jwí jumup jî. ⁶Caán láa Moisés á wutatji jwiítidih chéoni pah át jumup jî. Obohjeéhtih, bæu Cristoíhwá ájeéh wannit panihnit jumna, jwéub watnit panihnit jwí jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espíritu á teo wáacatjîh táiniboodíh jwí jéih chájna caá. Páant á jumuchah, Moisés á wutatji bæu jwuh jwíih pínah nihcan caá.

Ded pah jwí yéeej chájat

⁷Páant niijná, éMoisés á wutatjidih ded pah tigaá jwíta níj? éCaán wutat yeejép níit á jumup, ñi jenah joyóchah? iNihcan caá, wá déewa! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéeej chájat á jumatdih wáta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá á jumup: “Bitaíh bí déedih ñi en ñinahca bojó”, át níj wutep jî. Páant á níj wutcah, en ñinahat yéeej á jumatdih wáta jéihcan tagaá. * Caán wutatdih wá jéihyat túttimah, caandíh yap yohíhna, bitaíh bí déedih wápi búdí en ñinahna caá. Caán wutatdih jéih jwuhcan, caandíh yap yohíhat wihcah, bitaíh bí déedih wáta en ñinahcan tagaá. ⁹Pánihna, dedé wutatdih wá jéihyat pínah játih, ded pah yéeejatdih, ded pah yéeej jíib á peéh chájatdihbút wá jéihcap jî. Obohjeéhtih, “Páant ñi chájca bojó”, á níj wutatdih wá jéihyat túttimah, yap yohíhna, caandíh búdí wápi chájihp jî. Páant wá yap yohatji jíib, iiguípná bejni pínah wát jumup jî. ¹⁰Pánihna, yéeejni nihcan, Dios á wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wáta túi jum tagaá. Obohjeéhtih, yéeejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wá yéeej jíib iiguípná bejni pínah wát jumup jî. Caán wutatboó túi chájat túutni á jumuchah, caandíh wá yap yohatji jíib iiguípná bejni déeei wát jumup jî. ¹¹Pánih yéeej chájni jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chájnit, wá túi yapbipna caá”, wá níj jenah joyóp yuh jî. Yéeej chájatboó “táinidih” niijná pah át jumup jî. Pánihna, á wutatdih jéihna yuhna, wá yap yohat jíib iiguípná bejni déeei wát jumup jî.*

¹²Páant niijná, nin pah níj naóhna caá wá chájap: Moisés á wutatji túini á jumna caá. Caán yoobópdih wutnit, túinidihjeh

á chájat túutna caá. ¹³Pánih túini wutat jumna yuhna, éweemdíh iiguípná á bejat túut níit? iNihcan caá, wá déewa! Caan póhba á bejat túutcan caá. Wá yéeej chájat caá weemdíh iiguípná á bejat túutep. Á wutatdih wá jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wá yéeej chájatdih wá jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wá yap yohochah ennit, “Wá yéeej yeejép yoobát á jumna caá”, wá níj jéihna caá. Pánihna, tábít yéeej chájni wá jumatdih jéihnit, iiguípná bejni pínah wá jumatdihbút wá jéihna caá.

¹⁴Dios wut jî Moisésdih páant át wutat túutep wut jî. Pánihna, caán wutat Dioíh á jumuchah, túini á jumatdih jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, weemboó yéeejnijeh wá jumna caá. Pánih jumna, yéeej chájat jenah joyát dihjeh jepahni wá jumna caá. ¹⁵Ded pah táinidih chájihna yuhna, wá chájcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdíh chájcat caá náahap”, níj jenah joiná yuhna, caandíh wápi chájna caá. Ded pah wá chájatdih wá jéihcan caá.*

¹⁶Yéeej chájihcan yuhna, caandíh wápi chájna caá. Páant wá chájihcatdih chájna, “Dios á wutat túini caá”, niijná caá wá chájap. ¹⁷Weemjéh pohba wá yéeej chájcan caá. Obohjeéhtih, yéeejni wá jumat jíib, yéeej chájat jenah joyátboó wá maáh panihni jumna, weemdíh á yéeej chájat túutna caá. ¹⁸Wá jenah joyát yeejép míic á jumatdih wá túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdíh á wihcan caá. Pánih yéeejni jumna, túini wá chájat déedih, weemjéh wá jéih chájcan caá. ¹⁹Táiniboodíh wá chájat déedih wá chájcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wápi chájna caá. ²⁰Pánihna, wá chájihcatdih chájna, weemjéh pohba caandíh wá chájcan caá. Obohjeéhtih, caán yéeej chájat jenah joyátboó weemdíh á wutna caá.

²¹Nin pah weemdíh á jumna caá: Táiniboodíh chájihna yuhna, yéeej chájihcatbút ápi júóhna caá. ²²⁻²³Dios á wutatdih búdí wéina yuhna, caolih díitboó míic mawat panihni ápi jumna caá. Pánih jumna, táinidih búdí wá chájihna yuhna, yéeej chájihatboodíh chah

jengah joinit, wāpí chājna caá. Pánihna, weemjéh yéejatdih wā jéih cádahcan caá.

²⁴Páant yéej chājatdih jéih cádahcan, iiguípna bejni pínah jumna, bádí moh yéejni wā jumna caá. Pánih jéih cádahcanni wā jumuchah, ¿déhe tiguaá weemdíh túi ubni áta jum? ²⁵Jwí Maáh Jesucristo caá weemdíh túi ubni pínah ā jumup. Caandíh wā túi jepahachah, wā yéejatdih yohnit, weemdíh ā túi ubbipna caá. Páant ā teo wáacatdih jéihnit, “Jesúsdih wah deyanit, ma teo wáacat tútatdih túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. Pánihna, nindih wā túi jéihna caá: wā jengah joyátjih Dios ā wútatdih wāpí jepahíhna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahíhni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chājat jengah joyát ā jūwáchah, caánboodíh wāpí jepahna caá.

Túini Espiritu ded pah jwiítidih ā teo wáacat

8¹⁻²Pánihna, iiguípna jwí bejat déejidih Jesucristo ā túi ubuchah, áihwā jumna, Túini Espiritu ā teo wáacatjih jwí yéej chājat jengah joyátidih jwí jéih yap yohna caá. Pánih yap yohnit, Túini Espirituboodíh jwí jepahachah, Dios bícdih jwiítidih ā túi jumat túatna caá. Páant bícdih jwí jumuchah, jwiít Jesucristofwádhíh buu dedé peéh chājat pínah wihcan caá. ³Moisés ā wútatjidih jéih jepah beedácanit jumna, jwiít míficjeh caandíh yap yohnit jwí jumna caá. Páant ā wútatdih yap yohnit jwí jumat jīb, Dios bícdih jwí túi jumcap jī. Caán wútat jwiítidih ā jéih teo wáacchah yuhna, Diosboó jwiítidih ā túi teo wáacap jī. Caán ā wūhdih nin baácboó āt cáac jumat túatup wut jī, jwí yéejat jīb ā wun wūhat pínah niijná. Pánih wun wūhna, Jesús jwí yéejat jīb buudáat panihnidih āt jīb chājar wut jī. ⁴Páant ā jīb chājachah, jwiítboó Túini Espiritu ā wēpatjih Dios yoobópdih jumnbodíh jwí jéih jepahna caá. Pánihna, jwiítjeh ā wútatdih jéih buujacán yuhna, Túini Espiritu ā teo wáacatjih jwí jéih buujána caá.

⁵Det ī nínahatdihjeh chājíhnit, ded pah ī náahatdih ípí jengah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā náahatdih jengah joinitboó ā wútat pahjeh ípí chājna caá. ⁶⁻⁸“Det pah wā náahatdih wā chājachah, ā túina caá”, ded niíf jengah joiní Diosdih eníhcanni jumna, Dios ā wútatboodíh ā jepahíhcan caá. Páant ā jepahíhcat jīb, caandíh jéih jepahcan, iiguípna bejni pínah ā jumna caá. Det pánihnitboó Diosdih ī jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espiritu ā teo wáacatjih ā náahat pahjeh wā chājbiipna caá”, det niíf jengah joinitboó Diosjééh páantjeh ī jumbipna caá.

⁹“Wā náahatdihjeh wā chājbiipna caá”, niíf jengah joí cádahnit, Túini Espiritu nījééh ā jumuchah, yeéb ā náahatboodíh nī chājna caá. Det Túini Espiritu wihcannitboó Cristofwā nihcan caá. ¹⁰Obohjeéhtih, yeébboó áihwā nī jumuchah, Túini Espiritu nījééh ā jumna caá. Pánihna, yéejat jīb níih báach ā wunuchah yuhna, caán nījééh ā jumuchah, níih caolih túi booni ā jumna caá. Pánihnit nī jumuchah, Dios yeebdíh “Nit túinit caá”, ā niijíchah, páantjeh ájééh nī jumbipna caá. ¹¹Dios jwiítidih wahni Túini Espiritu jwiíjééh jumna, Jesúsdih ā booaatji pahjeh muntih jwiítidihbut ā boobipna caá. Pánih boonit, jáap báach jwiítidih ā chāj wūhbiipna caá.*

¹²Wā déewáá, jwiít jwí náahatdihjeh chāj cádahnit, caandíh jwúub chājcat caá náahap. ¹³Jwí weñat pínahdihjeh chājnit jumna, iiguípna bejnit pínah tiguaá jwí jumup. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā teo wáacatjih yéej chājatdih cádahna, páantjeh Diosjééh jwí jumbipna caá.

¹⁴Det Túini Espiritudih péenit jumna, Dios weh caá. ¹⁵Caán Túini Espiritu jwiíjééh ā jumat pínah játih, Dios ā peéh chājatdih jwí éum jwuhup jī.

Obohjeéhtih, buu Dios weh jumna, Túini Espiritu ā teo wáacatjih “Oini Paá”, éumcanjeh caandíh jwí jéih niijná caá.*

¹⁶Túini Espiritu jwiítidih nin pah ā niíf jéihyana caá: “Yeéb yoobópdih Dios weh nī jumna caá”, ā niijná caá. ¹⁷Ā weh jwí

* 8.11 1Co 3.16 * 8.15 Mr 14.36; Gá 4.6

jumuchah, “Wā wehdih tūnidih wā chāj wūhbipna caá”, Dios ā nijátji pah, jwiít dih, Jesucristo bícdih, ā tūi chāj bipna caá. Pánihna, Cristofhwā jwī jumāt jīb yeejép yapnit jumna, túttimah jeáboó tūi wēinit, ájeéh maáta jwī jumbipna caá.*

**Dios ded pah jwiít dih
ā tūi chājat pínah**

¹⁸Buū nin baácboó jum jwuhna, yeejép jwī yapna caá. Obohjeéhtih, túttimah Diosjeéh maáta waadníť, chah tūinit jwī jumāt pínahdih jenah joinít, nin baácboó jwī yeejép yapatdih “Oboh jumni ā jumna caá”, wā níť jenah joiná caá.

¹⁹Dios weh jeáboó ájeéh jumnit, jwiít maáta jwī jumāt pínahdih búdí enfhna, nihat Dios ā chājnitjibut ī páina caá.

²⁰Caán ā chājnitji ī jwíih tūi jumuchah yuhna, cáacboó ā jwíih yéej chājatji jīb, queéťbut bíť yoobó wunnit pínah ít jum jwíhip wut jī. Caanjéh pohba páant āť bejcap wut jī. Diosboó ā chājnitjidih wunnit pínah āť jum jwuhat túťup wut jī.* ²¹Dios ā chājnitji wun beedníť déejidih tūinit ā jwūb chāj bipna caá, páant muntih. Dios wehdih ā tūi túť nuúm beedáť pahjeh muntih, bíť yoobó ā chājnitjidihbút ā tūi túť nuumbípna caá. ²²Obohjeéhtih, buū nihat ā chājnitji wunnit pínah míť ī jum jwuhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tuba űaacát pah Dios ā chājnitjibut yeó jáap jumāt pah búdí tuba űaacni panihnit ī jum jwuhna caá. Páant ī jumatdih jwiít jwī jéihna caá. ²³Jwiít dih Túini Espírítu ā jumuchah yuhna, bíť yoobó tuba űaacnit panihnit jwī jum jwuhna caá. Nin baácboó jwī jum jwuhuchah, caán jwíjeéh jumnit, jwiít dih tūini ā chāj wūhna caá. Ā pebhna jwī juibínachah, chah búdí jwiít dih ā tūi chāj wūhbipna caá. Pánihna, jwiít Dios ā wehdih yoobó pdih ā túť nuúm beedáť pínah, ájeéh jwī tūi jumāt pínah, jáap bácah jwiít dih ā wūhat pínahdihbút búdí jwī wēi páina caá.* ²⁴“Páant ā chāj bipna caá”, níť wēi jenah joinít, iiguípna bejnit

déejidih ā tūi ubnit jumna yuhna, páantjeh ā tūi túť nuúm beedánit jwī jum jwuhcan caá. Ā túť nuúm beedníť jumna, páant ā chājat pínahdih jwīta páican tagaá. ²⁵Obohjeéhtih, ā chājat pínahdih encan yuhna, Dios jwiít dih ā tūi túť nuúm beedáť pínahdih jéihnit, jwī wēi páina caá.

**Túini Espírítu jwī uúbát dih
ā teo wáacat**

²⁶Buū tūi jéihcannit jwī jumuchah enna, Túini Espírítuboo jwiít dih ā teo wáacna caá. Diosdih ded pah uúbát pínahdih jwī jéihcah, caán Túini Espírítu jwiít dih búdí ā teo wáacna caá, yoobó pdih jwī uúbát pínah niijná. Jwiítboó búdí uúbíhna yuhna, jwī wéheatjīh jwī jéih buújacah, jwī íp dih yoobó pdih naóhni jwiít dih ā uúbh wáacna caá. ²⁷Dios ded pah jwī jenah joyáť dih tūi jéih beedána, ded pah Túini Espírítu jwiít dih ā uúbh wūhatdihbút ā tūi jéihna caá. Pánihna, ded pah áihwádih Dios ā náah yacat pah, jwiít dih Túini Espírítu áří uúbhna caá.

**Cristo ā wépatjīh yéejatdih
tūi yap yohnit jwī jumāt**

²⁸Jwiít nihat Diosdih oinit, ā náahatdih chājnit pínah ā űonit jwī jumuchah, Dios jwiít dih áří tūi en daoná caá. Ded pah jwī yapachah, jwiít dih ā teo wáacna caá, caandíh chah jwī tūi jenah joyáť pínah niijná. Páant ā chājatdih jwī tūi jéihna caá. ²⁹Jwiít áihwā jwī jumāt pínahdih Dios bíh mah áťat jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, ā wūh Jesucristo ā jumāt bíť yoobó jwiít dih áť jumāt túťup wut jī, dawá ā údwā jwī jumāt pínah niijná. Páant jwī jumuchah, caánboó jwī údw jeñé caá ā jumup.* ³⁰Bíh mah áihwā jumāt túťnitdih áť űiwip wut jī, “Nit tūinit caá”, jwiít dih ā níť enat túť niijná. Páant níť ennit, ā pehbboó ájeéh maáta pínah jwiít dih áť waadánap wut jī.

³¹Caandíh jéihnit, nin pahbút jwī jéihna caá: Dios ā oinit jwī jumuchah, det jwiít dih ī en jūih buújacan níť.

* 8.15-17 Gá 4.5-7 * 8.20 Gn 3.17-19 * 8.23 2Co 5.2-4 * 8.29 2Co 3.18; Gá 4.19; Fil 3.10

³²Dios ā wūúhdih át wahap wut jī, jwī yéejat peéh ā wun wāhat pínah niijná. “Wā wūúhdih túbít oina, caandíh wā wunat tútucan níít”, át niijcáp wut jī. Pánih wahnit, ded pah jwī náahatdihbut ā túi wēi teo wáacbpina caá. ³³Dios jwiít dih n̄iona, “Nit túinit caá”, ā níj ennit jwī jumuchah, “Queét yeejép wā caá”, det jwiít dih ī jéih níj naóh yaccan caá. ³⁴Cristo jwī yéejat jíib wun wāhna, jwúub boo pud jūóhnit, Dios ā jéihyepmānt bóo buwámant chúudnit, caán bífc dih nihatdih wutni ā jumna caá. Pánih jumna, jwíih pínahdih āpí úúbh wāhna caá, det jwiít dih peéh chājat tútucna, ī jéih naóh yaccat pínah niijná. ³⁵Cristo jwiít dih búdí ā oyoachah, “Queét dih ma oi cádaahá”, bita ī niijichah yuhna, ā jepahcan níít. Jwiít dih yeejép ā yapachah, bita jwiít dih yeejép ī chājachah, jwī nūgúp wunuchah, yégueh wihcannit jwī jumuchah, jwiít dih tobohat ā jumuchah, jwiít dih ī mao yohochah yuhna, Cristo jwiít dih ā oi cádahcan níít. ³⁶Dios naáwátdih naóh yapani páant jwī yapat pínahdih nin pah át níj daacáp tajī:

“Yeó jáap jumāt pah míhwā jwī jumāt jíib jwiít dih íjnit, ī mao yohíhna caá. Í mao jeémát pínah owejawā pah jwiít but jwī jumna caá”, át níj daacáp tajī.

(Sal 44.22)

³⁷Páant yeejép jwī yapachah yuhna, Cristo jwiít dih oina, búdí ā teo wáacatjīh wēinit, jwī túi yap yohna caá. ³⁸⁻³⁹Jesucristoíhwā jwī jumuchah ennit, Diosboó jwiít dih bainí ā oican caá. Pánih oinit, jwiít dih ā oi cádahcan níít. Jwī wunuchah, jwī báadhachah, būubut, túttimahbut, ded pah jwiít dih ā yapachah yuhna, ā oi cádahcan níít. Ángelwā, nemép wā, nin baácdih moón ī maáta, japmānt moón, nūmp bóo túlímānt moón, “Queét míhwādih ma oi cádaahá”, Diosdih ī niijichah yuhna, ā jepahcan níít. Pánihna, nihat Dios ā chājnitboó caandíh ī jéih oi cádahat tútucan níít. Pánih búdí oina, jwiít jwī

Maáh Jesucristoíhwādih Dios ā oi cádahcan níít.

Judíowā Dios ā n̄ionit

9¹⁻²Weém Cristoíh jumna, “ Wā déewā, judíowā caandíh ī náahcatdih búdí wā jíghana caá’, niijná, yoobópdih niijná caá ma chājap”, Túini Espírítu weemdíh ā níj jéihyana caá. ³Wíih baácdih moón, wā déewā, Israel ā juméná, Cristodih ī náahcat jíib iiguírna ī bejbipna caá. Pánihna, “Wā déewādih búdí oinit, iiguírna ī bejcat pínah niijná, túut nūmnnít, weémboó iiguírna wāta bej tagaá, queét ī túi yapat pínah niijná”, wāpí níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant níj jenah joiná yuhna, wā jéih chājcan caá. ⁴Queét wā déewā Israel juméná jumna, Dios ā weh pínah queétdih át n̄fwip wut jī. Ded pah áilhwā ī jumāt pínahdih queétdih át naáwáp wut jī. Moisés jum láa áih yeh iigátjīh queétdih át waáwáp wut jī. Á wuttdih Moisésjidih queétdih át jwíih naáwát túttup wut jī. Diosdih ī weénat pínah mūdíh queétdih át chājat túttup wut jī. Á túi chājat pínahdih queétdih wut jī Dios át naáwáp wut jī. ⁵Jwī nuowā Abraham, Isaac, Jacob queét bífc peihcannit, jwiít judíowādih cáac waowá ī jumuchah, jwiít ī juméná caá. Jesucristobut, ī jumna yoobát át jumup wut jī. Caán Jesucristo Diosjeh muntih jumna, nihat chah maáh ā jumna caá. Yeó jáap jumāt pah caandíh jwī túi wēi naóh jíih. Páant tíf ā jumū naáh. ⁶Páant wā naáwáchah, nin pah n̄ita níj jenah joi tágaá: “Dios ā naáwátjī pah bífc yoobó jwiít Israel ā juménádih áilhwā pínah át chājcap taga”, n̄ita níj jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ā juméná jumna yuhna, Dioíhwā yoobát nihcan caá. ⁷Nin pah caá: Biquína Israel juméná Abraham juméná ī jumuchah yuhna, “Abraham juméná yoobát nihcan caá”, queétdih Dios ā níj enna caá. Nin pah Dios át niijp wut jī: “Obohjeéhtih, ma wūúh Isaac juméná bácah ma juméná yoobát ī jumipna caá”, Dios Abrahamdih át niijp

* 9.4 Ex 4.22

wut jī. * 8Páant ā niíf naáwáchah joinít, nindih jwí jéihna caá: Abraham jūimená cáac jumna yuhna, Diosdih táí jenah joicán, ā weh nihcan caá. Dios ā niijátjidih táí jenah joinítjeh tigaá Abraham ā jūimená pohba. 9Nin pah Dios Abrahamdih āt niíf naáwáp wut jī: “Túttimah bóo jópchi nin dée widhdih muntih wā jwúub jūúwúchah, majeéh bóli Sara ma wúúhdih mi túúhbična caá”, āt niijíp wut jī.*

10Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jumup wut jī. Queét chénat pah í íip Isaac jwí nwo āt jumup wut jī. 11-12Í cáac jumat pínah játih, túini, túicatdih í chā jwuhcah, ded pah í chājatdih jenah joicánjeh, caandih náahna, úudyiboodíh Dios āt níwip wut jī. Pánih níonit, Rebecadih nin pah āt niijíp wut jī: “Weép jeñé ā úúddih ā teo wúhbična caá”, caántdih āt niijíp wut jī.* 13Páant ā níwatjidih jenah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tají: “Jacobdih caá wā oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodíh wā iiná caá”, Dios ā niijná caá”, āt niíf daacáp tají.*

14Caandih jenah joinít ¿ded pah tigaá jwíta niíf? “Ded pah í chājatdih jenah joicánjeh, ā náahnidihjeh pánih nífona, Dios yooópdi h chājcan caá”, ¿jwíta niíf tániít? iPánihcan caá! 15Dios Moisésdih nin pah ā niijátjidih jwiítidih náhnat caá náahap: “Det wā náahnidihjeh wā jígah en teo wáacbična caá”, Dios ā niijná caá, āt niíf daacáp tají.* Ded pah cáac ā chājatdih jenah joicánjeh caandih níonit, yooópdi h ā chājna caá. 16Jwiít cáacwā jwí náahat pah nihcan, ded pah jwí chājat jíbbut nihcan, det ā náahnidihjeh Dios ā jígah en teo wáacna caá. 17Faraón Egipto baácdih moón í maáhdih ded pah Dios ā niijátjidih náhnit, “Dios ā chājat yooópdi h ā jumna caá”, jwí niíf jéihna caá. Nin pah Faraóndih āt niijíp wut jī: “Egipto baácdih moón í maáh pínahdih meemdíh maáh wā waadánap jī, nihatdih wā wēpatdih wā jútat túut niijná. Pánihna, ded pah meemdíh wā chājachah

ennit, nihát baácdih moón ‘Caánboó chah wēpni caá’, í niíf naóhbična caá”, Dios caandíh ā niijíp be, Moisés āt niíf daacáp tají.* 18Dios ded ā náahnidihjeh ā jígah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadih caanjéh ā jepahat túútcán caá. Pánihna, Dios ded pah ā náahatdihjeh ā jéih chājna caá.

19Pánih chājni ā jumuchah ennit, weemdíh nin pah níta niíf tigaá: “Dios ā náahnidihjeh ā jígah enechah, jwiítboó caandíh yap yohna, jwí bujácán níit. Pánih yap yohna, jwí jéih buujácach, ¿dépanih tigaá caán jwiítidih ā peéh chājíhna?” niíf íjnit, weemdíh níta wúbh joi tigaá. 20Nin pah yeebdíh wáta niíf jepah taga: ¿Yeéb cáacwā oboh jumnit jumna yuhna, Diosdih níta júih níit? Ded wáam dahdih ā nawachah, ā naoni dahboó caandíh nin pah ā jéih niíf júihcan caá: “¿Dépanih tibeé weemdíh nin pah jígohni dah ma nao?” ā jéih niijcán caá. Pánihna, yeéb Diosdih júihna, caán wáam dah ā júihñat pah niijná caá níi chājap.* 21Wáam dah naoni ā náahat pah caán wáam déepjijeh muntih dawá mácah jígohni dahnadih ā jéih naona caá. Biqúina túini wáam dahnadih naona, bíh oboh jumnidihbút ā jéih naona caá. Pánihna, caán ā nawat dée, Diosbút ā náahat pahjeh jwiítidih ā jéih chājna caá.*

22Iguípna bejnit pínah í yéej chājatdih búdí ā íjatdih jútat túut niijná, Dios queétdih ā peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih, ā wēpatboodíh jútat túut niijná, queétdih ā peéh chājat pínahdih jenah joiná yuhna, maatápdih í yéej chājatdih āt enah boj jwuhup wut jī. 23-24Ded pah ā táí jumát, ā wēpatdihbút ā jígah ennitdih āt jéihyanap wut jī. Jwiítidih játih átat níojip taga, caán bícdih jumnit, ā wēpat, ā túyatdihbút jwí bíbohát pínah niijná. Pánihna, jwiít ā níonitboó biqúina judíowā, bita judíowā nihcannitbút jwí jumna caá. 25Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Oseas nin pah āt niíf daacáp tají:

* 9.7 Gn 21.12 * 9.9 Gn 18.10 * 9.11-12 Gn 25.12 * 9.13 Mal 1.2-3 * 9.15 Ex 33.19
* 9.17 Ex 9.16 * 9.20 Is 29.16; 45.9 * 9.21 Jer 18.4-6

“ ‘Játih wíihwā nihcannitjidih “Yeéb wíihwā caá”, wā niijbípna caá. Játih wā oicannitjidihbút “Yeéb wā oinit caá”, * wā niijbípna caá’, Dios ā niijná caá. (Os 2.23)

²⁶ ‘Wíihwā yeéb nihcan caá’, ā niijnitjiboó Dios báadhni weh ī jumbipna caá”, āt niij daacáp tajī. (Os 1.10)

²⁷⁻²⁸ Jon játih Isafasbút Israel ā jūimenádih nin pah āt niij daacáp tajī:
 “Dios cáacwā ī yéej chājatdih búdí fijnit, waícanjeh queétdih ā peéh chājbiipna caá. Pánihna, óondih jenah enna jwī buujácac pah, Israel ā jūimená dawá ī jumuchah yuhna, det caandih jepahnitdihjeh Dios ā túi ubbipna caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 10.22-23)

²⁹ Isaías nin pahbút āt niij daacáp tajī:
 “Jwī Maáh Chah Wēpni, biquína jwī déewādih ā túi ubcah, jwiit judíowā jwíta buúd beed tágaa. Pánihna, Sodoma, Gomorra tútchidih moondih peéh chājna, ā yoh beedáat pahjeh muntih jwiitdihbút āta yoh beedá tágaa”, āt niij daacáp tajī. (Is 1.9)

Judíowā túini doonádih ī náahcat

³⁰ Nindih túi náhnat caá náahap: judíowā nihcannit Jesucristodih túi jenah joinít, ī jepahachah ennit, “Nit túinit caá”, queétdih Dios āt niij enep taga. Dios bíicdih ī túi jumāt pínahdih ī bidcah yuhna, Dios queétdih āt túi ubur taga.

³¹ Obohjeéhtih, Israel ā jūimená judíowāboó “Jwiit Dios ā wutatdih jwī chājachah, caán bíicdih jwī túi jumbipna caá”, niij jenah joí bidna yuhna, Moisés ā wutatjdih jepahíhna yuhna, it jéih buujácac taga. Pánihna, túinit ī jumíhna yuhna, ā wutatdih ī jepahcatdih ennit, “Nit túinit caá”, Dios āt niij encap taga.

³² ¿Dépanih tígaa túinit jumíhna yuhna, ī buujácac? “Dioíhwā jumíhna, jwī jenah joyátjijeh Moisés ā wutatjdih jwī jéih jepahna caá”, niij jenah joinít, Diosdih

túi jenah joicánjeh, it jéih buujácac taga. Jesúfh túini doonádih naóhna, nin pah jwípí niijná caá: “Jwī tóocni jee dáh panihni Cristo ā jumna caá”, jwípí niij naóh bohéna caá. Det jee dáhdih buug lájnitboó ī tóocni dahdih ípí íjina caá. Pánihat pah, Cristoíh doonádih joinít, tóocni jee dáhdih ī íjijat pah caandíhbat íjinit, Dios bíicdih ī jéih jumcan niit. ³³ Páant Dios naawátidih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Dios nin pah ā niijná caá: ‘Jerusalén tútchiboó ī tóocac pínah jee dáh panihnidih wā jwejna caá. Caandíh tóoc buugnít, ī buug lájni dahdih cáacwā búdí ī íjibipna caá. Caandíh ī íjijat pah caán tútchidih moón caán jee dáh panihnidih ī náahcatjī júb, wā pebhna ī juibícan niit. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih túi jenah joinítboó wājeéh jumna, ī túi wēibipna caá’, Dios ā niijná caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 28.16)

10 ¹ Israel ā jūimená wā déewā iiguípna bejnit pínah ī jumuchah, búdí wā jígahna caá. Pánih jígahnit, Dios queétdih ā túi ubat pínahdih náah yacna, búdí wā ubbhna caá. ² Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queé Dios ā náahat pah búdí ī chājíhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih chājíhna yuhna, Dios ded pah ā chājat tūtatdih yoobópdih ípí jéihcan caá. ³ Í jenah joyátjijeh túini ī chājíhna yuhna, Dios ā náah yacatdih ī jéih buujácac caá. Pánih buujácac yuhna, Dios ā teo wáacac pínahdih ī jenah joicáh, queétdih “Nit túinit caá”, ā niij encan caá. ⁴ Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joinítboodíh “Nit túinit caá”, Dios ā niij enna caá. Pánihna, Moisés ā wutatjdih jwī jepahat júb túi ubnit jwī jéih jumcan caá. Obohjeéhtih, Cristobodíh túi jenah joí jepahnitdihjeh ā túi ubna caá.

⁵ Moisésjeh jon játih nin pah āt niij daacáp tajī: “Det Dios ā wutatdih túi jepahnitdihjeh ā túi ubbipna caá”, āt niijíj tajī.” ⁶⁻⁷ Páant ā niij daacáchah yuhna, buu jwuh det Cristodih túi jenah

joinítidihjeh “Nit táinit caá”, Dios ā niij enna caá. Cristofh doonádih bohéna, nin pah jwípi níj naóhna caá: Dios ā wahni Cristojeh nin baáčboó átát dei juyáp tajī. Pánih dei jwinjī ā jumuchah, nin pah nī níj jenah joicá bojoó: “Jeáboó páuh laab béjnit, Cristodih ub dei jūóhni pínahdih jwī náahna caá. Wunnitji caolih pehbboó dei bejnit, Cristodih booot táutnit, caandíh jwéub ub páuh laab jūóhni pínahdih jwī náahna caá, jwiítidih ā tūi ubat pínah niijná”, nī níj jenah joicá bojoó. ⁸Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah át níj daacáp tajī: “¿Dépanih tiguaá Dios naáwátidih nī bid? Caandíh jéihnit, nītát bohé tagaá”, át níj daacáp tajī.*

Pánihna, caán jwī bohéni naáwát Cristodih ā tūi jenah joyát tūitna caá. ⁹Pánih bohéna, nin pah jwípi níj naóhna caá: Det Dios bíicdih tūi jumíhna, “Jesús wā maáh caá”, níj naóhnit, “Dios caán wunnijidih át jwéub boonanap jī”, í níj jenah joyóchah, Dios queét iiguipna bejnit déejidih ā tūi ubbipna caá.

¹⁰Jesúsdi h jwī tūi jenah jof jepahachah, Dios jwiítidih “Nit táinit caá”, ā níj enna caá. Pánihna, “Jesús wunniji jwéub boo pud jūóhni jumna, ni hat cáacwā í maáh ā jumna caá”, bitadid jwī níj naáwáchah, ā tūi ubnit jwī jumna caá.

¹¹Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī: “Det Diosdih tūi jenah joinít, ‘Páant ā niiját pah bíic yoobó ā yapbipna caá’, níj jenah joinít, tíccanjeh í tūi wēibipna caá”, át níj daacáp tajī.*

¹²Dios ni hat cáacwā yoobó í maáh jumna, det caandíh úébhndidih tūini ā chājbi pna caá. Judfowádih, judfowā nihcannitdihbut bíic yoobó ā tūi teo wáacbipna caá. ¹³Dios naáwátidih bíih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī: “Wā yéejatdih yohnit, weemdíh ma tūi ubuú’, det jwī maáhdih níj úébhndidih ā tūi ubbipna caá”, át níj daacáp tajī.*

¹⁴Obohjeéhtih, det Cristofh doonádih joicánnitboó caandíh í jéih úébhcan caá. Pánihna, ā naáwátidih naóhnit wihcah, caán doonádih joicánnit, caandíh íta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵Á naáwátidih naóhnit pínahdih Dios ā wahcah, det áih tūini

doonádih naóhnit íta wihcan tagaá. Dios naáwátidih bíih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī: “Tūini doonádih naóhnit í jūúwáchah, jwī tūi wēina caá”, át níj daacáp tajī.*

¹⁶Páant í daacátji ā jumuchah yuhna, Israel juimená dawá caán tūini doonádih í joiífcap jī. Páant í joiífcat pah Isaías Diosdih úébhna, nin pah át níj daacáp tajī: “Maá, ma naáwátidih queétdih jwī naóh yapanachah yuhna, dawá í joiífcap be”, át níj daacáp tajī.* ¹⁷Cristofh tūini doonádih joyát caá náahap, caandíh tūi jenah joinít, cáacwā í jepahat pínah niijná. ¹⁸Nin pah yeebdíh wā níj úébh joiná caá: “¿Israel juimená caán doonádih í joiífcan taniít?” nī jenah joyóchah. Caandíh yoobópdih í joiijí ta yuh caá. Páant í joyátjidih tiguaá Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“Dioíh doonádih ni hat pehbboó í naóh peetép wut jī. Pánihna, ni hat baáčdih moón caandíh í juyóp wut jī”, át níj daacáp tajī.

(Sal 19.4)

¹⁹Pánih jéihnit, nin pah wā jwéub níj úébh joiná caá páant muntih: ¿Caán doonádih Israel juimená joiná, í tūi beh joiícan ta niít? nī jenah joyóchah. Ít tūi beh joiijí ta yuh caá. Nin pah Moisés ā níj daacátjidih yeebdíh wā jwíih náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel juimenádih ā níj naóhna caá: “Jenah joicánnit, yeejépwā caá”, nī níj ennitdih wíihwā pínah wā chājbi pna caá. Páant wā chājchah, yeebboó jepchá tūbnit, queétdih búdí nī íjbi pna caá’, ā niijná caá”, Moisés át níj daacáp tajī.

(Dt 32.21)

²⁰Isaíasbut úemcanjeh, nin pah át níj daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Weemdíh bidcannitboó í jwááap be. Weemdíh úébhcanndidih ded pah wā jummatdih wā jéihyanap be’, Israel juimená nihcannitdih

Dios a niijná caá”, Isaías at niij daacáp tají. (Is 65.1)

²¹Israel juimenáboodíh, nin pah Isaías at jwáub niij daacáp tají:

“Nin pah Dios a niijná caá: ‘Queét weemdíh náahcan, yap yohnit í jumna caá. Obohjeéhtih, í túut nnumát pínahdih náah yacnit, maatápdih “Wíhwa ní jumú”, queétdih wá niijíp yuh be’, Dios a niijná caá”, Isaías at niij daacáp tají. (Is 65.2)

Israel a juimená daocánnitdih Dios a túi ubat

11 ¹Israel a juimená Dios a ñionitjidih buu láa áta yoh taniít? yeéb ní jenah joyóchah. iNihcan caál! Queétdih a yohcan beé. Weembút Israel a juima, Abraham juimená í juima náahji mun tigaá. Benjamín a juimená jumni poómpdih bóo caá.* ²Biíhmah Israel a juimenádih Dios a ñionitji í jumuchah, queétdih at yohcap jí. Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji Israel a juimená í yéej chájatjidih Diosdih at naóh yacap jí. íCaán a naóh yac daacátjidih yeéboó ní jéihcan níít? Nin pah at niij daacáp tají:

³“Maá, ma naáwátdih naóh yapanitdih dawá ít mao yohop be. Meemdíh wéina, nuéúpdih jwí mao cáo wáhat jéé poómpnadihbat ít boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátdih naóh yapanit bícdih jumni weemjéh caá wá judhdap. Páant wá jummat doonádih joiná, weemdíhbat í mawíhna caá”, at niij daacáp tají.* ⁴Páant a niijíchah joinít, Diosboó Elíasdih nin pah at níj jepahap wut jí: “Meém bícjeh pohba nihcan caá. Páantjeh wíih cáacwá siete mil pohba í jumna caá. Queétdih weémboó wá túi wapap be. Páant wá wapachah, bita í pāpni Baal wút jumnidih queét í wéi úbhcan caá. Páant dawá í jumatdih jéihnit, ma éumca bojó”, Dios Elíasdih at niijíp wut jí.* ⁵Elías jum láa, daocánnit Diosdih túi wéinit í jummat pah muntih, buubut daocánnit Israel a juimenádih Dios búdí oina, jíghah ennit, áihwá pínah at níwip taga. ⁶Pánih ñionit, “Ní túi

chájat jíib yeébdíh wá ñiona caá”, at niijcáp jí. Í túi chájat jíib a teo wáacna, oinit, jíghah enat yoobát áta nihcan tagaá.

⁷Páant niijnít, íded pah tigaá a jumá?

Nin pah caá: “Ní wíhwa caá”, Dios queétdih a niiját pínahdih Israel a juimená búdí í náahachah yuhna, páant at niijcáp wut jí. Obohjeéhtih, áihwá í jummat pínah niijná, daocánnitdihjeh Dios at níwip wut jí. Bita a ñiocannitboó caandíh chah yap yohnit ít jumap wut jí. ⁸Páant a yapatdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp tají:

“Caandíh náahcannitdih Dios éonit panihnit at chájav be. Páant a chájachah, ded pah a wépatdih a júutuchah yuhna, ípí beh encan caá. A naáwátdih joiná yuhna, ípí beh joicán caá. Páantjeh tigaá buubut queét í jumap”, ít niij daacáp tají.

(Dt 29.4; Is 29.10)

⁹Maáh David nin pah caandíhjen mantih at niij daacáp tají:

“Queét Israel a juimená búdí jeémátdih, dawá bíí déedihbat bíbohniit, wéina, ‘Jwiútdih Dios a túi wéi enna caá’, niij jenah joinít, ded pah yéej chájniit í jumatdih í jéihcan caá. Páant í jumuchah ennit, queétdih ma peéh chájaá.

¹⁰Pánih peéh chájna, queétdih jéih encannit panihnit ma chájaá. Ma peéh chájniit pínahjen jumna, búdí jíghah naáh jumnit í jumna naáh”, at niij daacáp tají.

(Sal 69.22-23)

Judíowá nihcannitdih Dios a túi ubat

¹¹Páant niijnít, nin pah wá jwáub úbh joiná caá: Israel a juimená, Cristodih í náahcah ennit, íDios queétdih yohat yoobát taniít? ní jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba a chájcan níít. Páant a yohcan yuhna, queét Cristodih í náahcah, buu judíowá nihcannitboodíh Dios a túi úbbipna caá. Judíowáboó í jepchá tubat pínah niijná, judíowá

* 11.1 Fil 3.5 * 11.3 1R 19.10,14 * 11.4 1R 19.18

nihcannitdih Dios áihwā pínah ā chājna caá. ¹²Judíowā Cristodih náahcan, ī yap yohat jíib, b̄uú láa nihat baácdih moondíh dawá túi ʔbnit, Dios queétbodyd́h ā túi chāj wáhna caá. Pánihna, judíowā yap yohnit ī j̄um̄uchah, bitadih Dios túi chājna, queét judíowā Cristodih ī jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ā chāj wáhbipna caá.

¹³Páant niijná, yeéb judíowā nihcannitdih wā naóhna caá. Yeebd́h caá Cristo weemd́h ā bohéat túut̄up. Pánih yeebd́h bohéna, oboh nih bohéna wā chājcan caá. ¹⁴Páant wā déewádih wápi níj naóhna caá, Dios ā túi ʔbnit ní j̄umatdih ī jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, íjina, túut̄ n̄um̄nít, queébt̄ut̄ Cristodih ī náahachah ennit, Dios queétdihb̄ut̄ ā túi ʔbbipna caá.

¹⁵Judíowádih Dios ā cádah jw̄uh̄uchah, nihat baácdih moón judíowā nihcannitboó túini doonádih joinít, Cristodih ī jepahna caá. Páant ī jepahachah ennit, queétbodyd́h ájeéh ā túi j̄umat túut̄na caá. Queét judíowátbodyd́h áihwā pínah ā chājachah bácah, nihat baácdih moondíh túini yoobát ā j̄umat túut̄bipna caá. Áihwā ī j̄um̄uchah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguipna bejnit déejidih Dios ā túi ʔbbipna caá. ¹⁶Nin pah caá ā j̄um̄up: Cáacwā ī jw̄íh chājni pan dahdih Diosdih ī wáuh̄uchah, “Nin túini caá”, ā níj enbipna caá. Pánih caanbítidih ennit, nihat judhnidihb̄ut̄ bíic yooobó “Nin túini caá” ā níj enbipna caá. Pánihat pah m̄untih, máa náat túini ā j̄um̄uchah, áih cácanab̄ut̄ túini ā j̄um̄na caá. Páant niijná, nin pah wā níj naóhna caá: Jw̄i n̄uo Abrahamji Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caand́h ā níj enat pahjeh, ā j̄uimenáb̄ut̄ caand́h ī túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, queétdihb̄ut̄ ā níj enbipna caá.

¹⁷Biquína judíowā olivo nah Dios ā bóod yohni cácana panihnit ī j̄um̄uchah, yeéb judíowā nihcannittbodyd́h ā bóod yohopjidih ā jw̄úub̄ d̄uuj̄nit panihnit ní j̄um̄na caá. Yeéb jiadih bóo olivo cácana panihnit ní j̄um̄uchah ȳuhna, momni olivo nah panihnidih át jw̄úub̄ d̄uuj̄p̄ w̄ut̄ j̄i. Páant niijná, nin pah wā níj

naóhna caá: Judíowā ī j̄um̄upjidih yeéb judíowā nihcannitdih Dios át jw̄úub̄ túut̄ n̄uú̄m̄ jwejep w̄ut̄ j̄i. Pánih d̄uuj̄nit panihnit ní j̄um̄uchah, judíowádih Dios ā túi teo wáacat pah, b̄uú yeebd́h̄b̄ut̄ ā túi teo wáacna caá. ¹⁸Páant yeebd́h̄ ā níw̄ichah jéihnit, “Jw̄iit̄boó judíowádih chah túinit caá”, ní níj jenah joicá bojoó. Nindih ní túi náhninaá: Ded máa cácana áih náatdih ʔpī teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, áih náat caá caán cácanadh ā túi teo wáacap. Páant ā nihat pah, jw̄iit̄ judíowádihjeh Dios jw̄íh̄ nífona, máa náat panihnit jw̄ī j̄um̄na caá. Pánih nífona, jw̄ī dée pínah Cristodih át níw̄ip w̄ut̄ j̄i, yeebd́h̄b̄ut̄ ā túi ʔbat pínah niijná. Pánihna, “Jw̄iit̄boó judíowádih chah túinit caá”, ní níj jenah joicá bojoó.

¹⁹Yeéb judíowā nihcannit nin pah níta niij tágaá: “Biquína máa cácanadh ī bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowádih át yohop w̄ut̄ j̄i, jw̄iit̄boó áihwā jw̄ī j̄umat pínah niijná”, níta niij tágaá. ²⁰Páant ní niiját yooob́pdih tigaá. Obohjeéhtih, queét Cristodih ī túi jenah joicátj̄i j̄iib Dios queétdih át cádah jw̄uh̄up̄ taga. Cristodih ní túi jenah joyát j̄iibjeh áihwā pínah yeebd́h̄ át níw̄ip taga. “Jw̄iit̄ judíowádih chah túinit caá”, ní níj jenah joyóchah, ā túican caá. Yeebb̄t̄ ní túi chāja chaáh, queét judíowā ī cádahat pah “caand́h̄ ní cádahná” niijná. ²¹Jw̄íh̄ j̄um̄ni cácana panihnit judíowā Cristodih ī jepahcat̄ j̄iib, Dios yohna, yeéb ā jw̄úub̄ túut̄ n̄um̄nít cácana panihnit, caand́h̄ ní cádahachah ennit, yeebd́h̄b̄ut̄ bíic yooobó ā yohbipna caá. ²²Dios yeebd́h̄ ded pah ā túi chájatdih ní túi náhninaá. ʔ̄um̄ náah j̄um̄ni caand́h̄ jepahcannitdih ā peéh chájat̄ pínahdihb̄ut̄ bádí jenah joyát caá náahap. Yeébbó caand́h̄ ní túi jenah joí cádahcah, yeebd́h̄ ā túi chájipna caá. Obohjeéhtih, caand́h̄ ní cádahachah, yeebd́h̄b̄ut̄ Dios ā yohbipna caá. ²³Queét jepahcannit judíowā túut̄ n̄um̄nít, caand́h̄ ī jepahachah, caán ā bóod yohni cácana panihni ī j̄um̄uchah ȳuhna, queétdih ā jw̄úub̄ d̄uuj̄b̄ipna caá, ā nífonit bíicdih ī jw̄úub̄ j̄umat pínah niijná. Diosdih dedé b̄uwat wihcah, ā yohnijidih ā jéih̄ jw̄úub̄ d̄uuj̄ná caá. ²⁴Pánihna, yeéb judíowā nihcannit jiadih bóo olivo

cácana panihnit ñi jumuchah yuhna, momni olivo nahdih ðuájat pah, Dios yeebdíh áihwá pínah át chájap wat jí. Yeebdíh pánih chájni jumna, judíowáboó á jwíh ñionit í jumuchah, momni olivo nah yoobát panihnidih queé á yohnitjiboodíh á jwáub ðuájat pínahdih Dios á buwacan caá.

Dios judíowádih á túi ubat

²⁵Yeéw wá déewá panihnit, “Dios jwiít judíowá nihcannitdih chah á wéi enna caá”, ñi niíf jenah joicát pínah niijná, buu yeebdíh cáacwá í jéihca naáhdih wá naóhbična caá. Nin pah á jumna caá: Buu jwuh dawá judíowá Diosdih í jepah jwuhcan caá. Dios á ñionit judíowá nihcannitdih áihwá á chájat túttimah, judíowá jwuh jwáub túut nuumnít, caandíh í jepahbična caá, buca. ²⁶Páant í jepahachah, queé nihat iiguípna bejnit déejidih Dios á túi ubbična caá. Páant á yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapant nin pah ít niíf daacáp tají:

“Jerusalén tútchimant júóhni judíowádih á túi ubbična caá. Pánih júóhni boó queé Jacob á juimená Diosdih í náahcatjidih á túut nuumbična caá. (Is 59.20)

²⁷ Páant á túut nuumúchah, ‘Í yeejatdih wá yohbična caá. Pánih yohnit, wá niijátji pahjeh queétdih wíihwá wá chájbična caá’, Dios á niijná caá”, ít niíf daacáp tají. (Jer 31.33-34)

²⁸Judíowá í nuowádih á ñionitji í jumuchah, Dios queétdih búdí á oyatji pahjeh muntih, buu jumnitdihbut bíic yoobó á oina caá. Obohjeéhtih, páant á oinit í jumuchah yuhna, Cristoíh doonádih jofíhcan, Diosdih eníhcannit í jumna caá. Páant í eníhcat jíib, buu jwuh yeéw judíowá nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowá Diosdih í eníhcah yuhna, Dios páantjeh queétdih á oina caá. ²⁹Pánih oina, í nuowádih Dios á niijátji pah í juimenádihbut ñionit, á oi cádahcan niít. ³⁰Yeéboó játih Diosdih

yap yohnit ñi jumuchah yuhna, judíowá í yap yohochah ennit, buu jwuh yeebdíh jígh ennit, Dios át túi ubup taga.

³¹Yeebdíh á jígh en teo wáacatdih enna yuhna, queétdi boó páantjeh yap yohnit í jumna caá. Pánih yap yohnit í jumuchah, Dios yeebdíh á jígh enat pahjeh queétdihbut bíic yoobó á teo wáacbična caá. ³²Nin pah caá: “Nihat cáacwá túbit yap yohnit í jumuchah, queé nihatdih jígh ennit wá teo wáacbična caá”, Dios á niijná caá.

³³Choo! iDios wépní niít! Nihat túi jéih beedáni yoobát caá á yoób jumup. Páant á jumuchah, á jenah joyátidih, á chájatdihbut jwiít cáacwáboó jwí túi jéih beedácan caá.* ³⁴Nin pah Dios naáwátidih naóh yapant ít niíf daacáp tají: “Dios jwí maáh á jenah joyátidih det í jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, det caandíh ‘Nin pah ma chájáá’, í jéih niijcán caá.* ³⁵Det Diosdih bíih pah bóodih í wáhat túttimah, ‘Caán weemdíh á jíib buudána caá’, í jéih niijcán caá”, ít niíf daacáp tají.* ³⁶Dios nihatdih chájni á jumna caá. Pánih jumna, nihat á chájni áih míic á jumuchah, nihatdih á wépatjeh páantjeh á jumat túutna caá. Páant á jumuchah, yeó jáap jumap pah caandíh jwí wéi naóh jíih. Páant tíí á jumap nah.*

Dioíhwádih túini chájat caá náahap

12 ¹Dios jwiítidih búdí á oyatdih náhninit, ded pah á chájatdihbut jenah joiná, nin pah ñi chájat pínahdih yeebdíh búdí wá náah yacna caá: Túini oveja wáúhdih í mao cáo wúhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míic wáhuú, á náahatdihjeh ñi chájat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiítidih, Diosdih jwí túi weñaat túut niijná. ²Pánih chájnit, Diosdih jéihcannit í jenah joyát pah ñi jenah joicá bojóo. Yeejép í chájat pah bíic yoobó ñi chájca bojóo. Ñi jenah joyátidih túut nuum béjna, táinidih chájnit ñi jumbična caá. Pánih túut nuumná, Dios yeebdíh ded pah á náah yacatdih ñi

* 11.33 Is 55.8-9 * 11.34 Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16 * 11.35 Job 41.11
* 11.36 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16

jéihbipna caá. Á náah yacat túini jumna, yoobópdihbut á jumna caá. Caán á náah yacat pah chájna, Diosdih ní túi weñabipna caá.

³Búdí oinit, Dios weemdíh á níwip jí, cáacwádih wá bohéat pínah niijná. Pánih bohéni jumna, nihat yeebdíh nindih wá naóhna caá: “Weém túi jéihni yoobát caá”, ní níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Jesúsdihtí túi jenah joinít jumna, “Dios weemdíh á teo wáacat pah bóojeh tígah wá jéih chájap”, níj jenah joyát caá náahap. ⁴⁻⁵Jwiít nihat Cristoíhwá míic jumna, áih bácah panihni jwí jumna caá. Pánih jumna, mácah tewatna Dios jwiítidih át wühup taga. Nin pah á jumna caá: Jwíih bácahdih téihyana, jíтчana, quíibna, dawá á jumna caá. Pánihna, bíic bácahjeh jumna yuhna, mácah tewatna á jumna caá. Páant jwíih bácah á jumat pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwí jumuchah, mácah tewatna jwiítidih á wühna caá, jwí túi míic teo wáacat pínah niijná.*

⁶Dios jwiít nihatidih á teo wáacachah, mácah tewatnadih át wühup taga, á wēpatjīh jwí chájat pínah niijná. Biqúina jwiítidih Dios naáwátidih naóh yapanit pínahdih át níwip taga. Páant á nífonit jumna, Cristodih í túi jenah joyát pah bóo bitadidihbut í túi naóh yapana naáh. ⁷Biñhboodíh cáacwádih teo wáacni pínahdih Dios át níwip taga. Páant á nífoni jumna, Dios á wēpatjīh bitadidih á túi teo wáaca naáh. Bitadih Dios naáwátidih bohéni pínah jumna, caandíh á túi bohéna naáh. ⁸Biñhboó bitadidih weñani pínah jumna, queétdih á túi weñana naáh. Biñhboó, moh yéejnitdih bíí déedih túi wühni pínah jumna, túini caolíh jumnit, á wēi wühñ naáh. Bitaboó maáta pínah jumna, túi jenah joinítjeh í wətu naáh. Biñhboó jígah en teo wáacni pínah jumna, á túi wēi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit ní jumat yoobó yeéb Cristoíhwá túi míic teo wáacat caá náahap.*

Cristoíhwádih ded pah chájat caá náahap

⁹Nin pah caá yeéb Cristoíhwádih jumat náahap: Bitadidih túi oyat caá náahap. Yeejépdih en iinít, túiniboodíh chájat pínahdih búdí ní bidíi. ¹⁰Ni úudwá yoobátidih ní oyat pah Cristoíhwá níjeéh jumnitdih bíic yoobó ní oyoó. Níjeéh jumnitdih ní túi míic wáyaá.

¹¹Dios á wətat pah chájna, yabhcanjeh, ní túi wēi jepahaá.

¹²Dios yeebdíh á pebhna á wə bejat pínahdih jéihna, túi wēi pánat caá náahap. Yeejép yapna yuhna, bíic yoobó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosdih ní túi wəbh cádahca bojoó.

¹³Jesúíhwá moh yéejnitdih ní túi teo wáacá. Bitá ní pebh í jwibínachah, queétdih ní wēi jwááá.*

¹⁴Det yeebdíh yeejép í chájachah, “Yeejép í yap dáhwa naáh”, niicánjeh, “Í túi yapa naáh”, ní niijí.*

¹⁵Det wéinítjééh jumna, yeebbát ní weñeé. Jíghanit í jumuchah, íjeéh ní jígah wáacá.

¹⁶Biicidih ní túi jumúú. “Weém chah túini caá”, níj jenah joicánjeh, oboh jumnit bíicidih ní túi jumúú. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, ní níj jenah joicá bojoó.*

¹⁷Bitá yeebdíh yeejép í chájachah yuhna, queétdih yeejép cháj jwúubaca bojoó. Túinijeh ní chájaa, “Nin á túi chájna caá”, nihat í níj jéihyat pínah niijná. ¹⁸Yeéb ní déewádih túi chájat pínahdih búdí ní bidíi, bíicidih túi jumat túut niijná. ¹⁹Yeéb, wá oinitá, bitá yeebdíh yeejép í chájatjí jīb, ní jwúub peéh chájca bojoó. Í yéej chájatjí jīb, Diosboó íjnit, queétdih á peéh chájbipna caá. Páant á chájat pínahdih jenah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Weémboó cáacwá í yéej chájat jíib yoobópdih wá peéh chájbipna caá”, jwí Maáh á niijná caá”, át níj daacáp tají. ²⁰Páant á jumuchah, yeebboó nin pah ní chájaa: Yeebdíh en jéihni á nuugúp wunuchah ennit, á

* 12.4-5 1Co 12.12 * 12.6-8 1Co 12.4-11 * 12.13 He 13.2; 1P 4.9 * 12.14 Mt 5.44; Lc 6.28
* 12.16 Pr 3.7 * 12.19 Dt 32.35

jeemát pínahdih ñi wáhuú. Á taca jootóchah ennit, á babhbat pínahdihbut ñi wáhuú. Páant caandíh ñi túi chājachah enna, búdí á tícbipna caá. * ²¹Bitayeebdíh yeejép í chājachah, queétdih bífc yoobó yéej chāj jwáubacan, téinijeh ñi chājaá.

Ñi maátadih jepahat caá náahap

13 ¹Nihat maátadih Diosjeh tigaá í maáh jumát pínahdih át ñíwip taga. Páant á maáh waadánit í jumuchah, queét yeebdíh í wutuchah, ñi túi jepahaá. ²Det jwí maátadih jepahcannit, Dios á ñíonitdih yap yohna caá í chājap. Páant í yap yohatji jíib queétdih peéh chājat á jumáipna caá. ³Det túi chājnít í maátadih ípí úmcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnítboó í maáta í peéh chājat pínahdih ípí úmna caá. Ñi maátadih úmcat túut niijná, túinidihjeh ñi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, “Ma túi chājna beé”, maátaboó yeebdíh í niijbípna caá. ⁴Dios yeebdíh teo wáacat túut niijná, ñi maátadih á wutna caá, ñi túi jumát pínah niijná. Obohjeéhtih, ñi túi chājachah, yeebdíh í peéh chājat pínah niijná, Dios queétdih át ñíwip taga. Páant yeejép chājnít jumna, queétdih úmcat caá náahap. ⁵Peéh chājat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wá chājachah, á túibipna caá”, níj jenah joiná, túi jepahnit, téinijeh chājat caá náahap. ⁶Ñi maátadih caán tewatdih Dios át wúhup taga. Páant í túi tewezechah ennit, yeebboó í tewat jíib ñípí jíib chājna caá.

⁷Ded pah yeebdíh í jíib chājat túutuchah, túi jepahnit, ñi jíib chājaá. Maáta í tewat jíibbut, túi jíib chājnít, queétdih túi wéi naáwát caá náahap. *

Míic oyat caá náahap

⁸Bitadih ñi jíib bædáátdih waicanjeh ñi jíib chāj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míic oi cádahca bojoó. Det bitadih oina, Dios á wutatdih á túi jepahna caá. ⁹Á wutat nin pah caá á niijp: “Bíh áajíh ñi yéej chājca bojoó. Cáacwádih ñi mao

yohca bojoó. Ñi næmca bojoó. Bitaih bíc déedih ñi en ñinahca bojoó”, á níj wutna caá. “Meemjéh ma míic oyat pahjeh mantih, bitadihbut ma oyoó”, á níj wutatdih jepahna, Dios nihat bíh á wutatdihbut jwí túi jepah beedána caá. * ¹⁰Bitadih oina, queétdih jwí yéej chājcan níit. Pánihna, queétdih oina, Dios á wutatdih túi jepah beedána caá jwí chājap.

¹¹Úonit panihnit ñi jumca bojoó. Nin baáboó ded pah á yapatdih túi jenah joinít ñi jumú. Jesús á jwáub dei júúwát pínahdih náhninit, ñi túi pánaá. Caandíh jwíh jepahna, “Jwiítdih úbudih á jwáub dei júúhbirna caá”, jwí níj jenah joyóp jí. Obohjeéhtih, bæ á jwáub dei júúwát pínah bahnijeh caá á judhdup. Páant bahnijeh á judhduchah, jwiítdih túi jenah joyát caá náahap. ¹²Jesús á jwáub dei júúwáchah, chei panihpboó yeejép í chājat waicanjeh á bæudípna caá. Jesús á jwáub dei júúwát pínah bahnijeh á judhdatdih jéihnit, yeejép chājatdih cádahnit, Jesús á yeh íguíp panihpboó jumna, téinijeh chājat caá náahap. ¹³Jwiít míicjeh túi chājat caá náahap. Wéi babh máihñat, í náah chājatdihbut jwí bidcat dée caá. Míic jéihnit, míic jepchá tæbnitbut jwí jumca boj jíih. ¹⁴Pánihna, yeejép ñi ñinahatdih cádahnit, jwí Maáh Jesucristo á teo wáacatjíh téinidihjeh ñi chājaá. *

Bitadih yeejép jenah joicát

14 ¹Jesúsdih jáap jepahnit pah, á naáwátdih túi jéih jwáhcannitdih ñi túi míic pej jumú. Í túi jéih jwáhcach ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míic níj íjaca bojoó. ²“Weém nihat nuñúpwádih wá jeéméchah á túina caá”, biquína í níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesúh doonádih túi jéih jwáhcannit, nuñúpwádih jeémpanjeh, pácahinadihjih í jeémpan caá. ³Det nihatdih jeémpnit, pácahinadihjih jeémpnitboodíh “Meém oboh jumni caá”, í níj jenah joicá bojo naáh. Pácahinadihjih jeémpnitbut

* 12.20 Pr 25.21-22 * 13.6-7 Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25 * 13.9 Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18 * 13.14 Ef 6.11-17

nihatdih jeémpnitboodíh “Yeejép chájna caá ma chájap”, í níj jenah joicá bojo naáh. Det Jesúsdi h jephahnit nihatdih jeémpnit í jumúchah yuhna, “Nit wíihwá caá”, Dios queétdih á níijná caá. Áíhwá í jumúchah ennit, nuñápawádhí jeémpcannitboó queétdih yeejép í níj jenah joicá bojo naáh. ⁴Ded Jesúsdi h jephahni Diosdi h teo wúhni panihni caá á jumúp. Páant áíh á jumúchah, yeébbó caandíh ní jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán á chájatdih ennit, á maáhjuh “Ma túi chájna beé. Ma túi chájcan beé”, á jéih níijná caá. Páni hna, Jesúsí h á jumúchah, áíhdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chájni caá”, caandíh Jesús á níj naóh yaccan níit.

⁵“Diosdi h jwí weñat pínah nin yeó jáapjuh caá. Bíih yeó jáap jwí tewat pínah á jumna caá”, biquína í níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitabóó yeó jáap jumát pah bíic yoobó Diosdi h í wéina caá. Queét bíic yoobó chájcanit jumna yuhna, nihat nin pah í níj jenah joyó naáh: “Jesús á náah yacat pahjuh wá chájna caá”, í níj jenah joyó naáh. ⁶Det “Nin yeó jáapdi h Diosdi h jwípí wéina caá”, níj jenah joinít, jwí maáhdih jephahna caá í chájap. Bitá “Yeó jáap jumát pah Diosdi h jwípí wéina caá”, níj jenah joinít, queébtút jwí maáhdih jephahna caá í chájap. Det déepdi h jeémpnit, Diosdi h “Túina caá, Paá”, níj jeémpna, Diosdi h í wéina caá. Bitabóó Diosdi h weñat túit níijná, déepdi h jeémpcannit, Diosdi h “Túina caá, Paá”, bíic yoobó í níj wéi naóhna caá.*

⁷⁻⁸Jwiít nihat Cristoi h wá jumna, jwí náahatdihjuh jwí jéih chájcan caá. Báadh jwúhna, jwí maáhdih jwí jephahna caá. Wunnabút jwí maáíhwá jwí jumna caá. Nin baácboó jum jwúhna, caandíh weñat caá náahap. Jwí wunat pínah játihbit, áíhwá jumna, caandíh páantjuh bíic yoobó weñat caá náahap. Páni hna, jwí báadhdachah, jwí wunúchahbút, páantjuh Cristoi h wá jwí jumna caá. ⁹Báadhnitdih, wunnitjidi h bút, jwí Maáh jumát túit níijná, Cristo wunniji áit jwúub boó pud júúwúp wut jí.

¹⁰Nihat áíhwá jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ní déewá panihnit Jesúsdi h jáap jephahnit í jumúchah, “Dios meemdíh á peéh chájna naáh”, ní níj naóh? ¿Dépanih tigaá ní déedih oboh jumni pah ní en? Diosboó ded pah jwí chájatdih jéih beedáni á jumátidih túi náhníat caá náahap. Á jumúpboó jwí jwíbí ñuhúchah, biquína jumát pah ded pah jwí chájatjidi h á wúbh joyóchah, jwiít nihatdih jephah á náahbipna caá. Páant á wúbh joyát pínahdih náhníit, ní dée panihnidih “Yeejép caá”, ní níjcaá bojóó.” ¹¹Dios naáwátidih naóh yapani nin pah áit níj daacáp tají:

“Nin pah jwí Maáh á níijná caá:

‘Weém báadhni wá jumúchah, yoobópdih wá níjdtíh bíic yoobó á yapbipna caá: Nihat wá pebh bódi cha caj yoh ñajnit, “Meém túini, wépní caá”, weemdíh í níj, wéi naóh bípna caá”, á níijná caá”, áit níj daacáp tají.

(Is 45.23)

¹²Páni hna, Dios pehbóó jwí jwíbí ñuhúchah, nihat jwí chájatjidi h “¿Dépanih tigaá páant ma cháj?” jwiítidih á níj wúbh joyóchah, jephah á náahbipna caá.

Ní déedih buugát dée pah chájcan

¹³Jwí dée panihnidih “Yeejép caá”, níj naóhcanjuh, nin pahbút níj jenah joyát caá náahap: “Jwiít Jesúsíhwá jwí tóoc buugát panihat pah, numah yéej cháj waóhca boj jíih”, níj jenah joyát caá náahap. ¹⁴Weém jwí Maáh Jesúsí h jumna, nin wá naáwát pínahdih wá túi jéihna caá: Weémboó nihat jeémátidih wá jeéméchah, á túina caá. Páni hna, dedé wá jeémát jíib, weemdíh peéh chájat á wihcan caá. Obohjeéhtih, bíihboó “Nin jeémátidih jeémpna, yeejép wá chájna caá”, níj jenah joí jeémpnidih peéh chájat á jum bípna caá. ¹⁵Yeéb ní jeéméchah ennit, ní déebút en yac jeémpna, “Weém Jesúsdi h wá yap yohna beé”, níj jenah joinít, búdí áta jenah joí tágaá. Páni h cháj jéutna, caandíh ma túi oican caá. Ní déedihbút Cristo á wun

* 14.1-6 Col 2.16 * 14.10 2Co 5.10

wähatdih jéihnit, caán jeémátdih jeémp jútcat caá náahap, “Cristodih á cádahná”, niijná. ¹⁶“Nin pah wä chäjachah, á túina caá”, yeéb ñi níj jengah joyóchah yuhna, “Páant á chäjachah, á túina caá”, bita yeebđh ita níj tágaá. Páant í niiját pínahdih náahcan, “Páant wä chäjat á táyuchah yuhna, wä chäjcan níft, Jesúfhwádh yeejép dooná á wihcat pínah niijná”, ñi níj jengah joyó. ¹⁷Pániñ jengah joinít, nindihbut túi jengah joyát caá náahap: Diosboó jwí maáh á jumuchah, jwí jeémát, jwí babhbatbut oboh jumni caá. Pániñna, áihwá jumna, Dios á náahat pah chäjnit, bitajeéh túi jumnit, Túini Espiritu á teo wáacatjih weñat caá náahap. ¹⁸Páant jwí jumuchah ennit, Diosboó “Meém ma túi chájna beé”, jwiítdih á niijbípna caá. Páant á niiját pahjeh muntih cáacwäbut bíic yoobó í niijbípna caá.

¹⁹Ded pah bíicdih jwí túi jummat pínah, ded pah jwí túi míic teo wáacat pínahdihbut bidat caá náahap. Pániñ chájna, Jesúsdih chah jwí túi jengah joibípna caá. ²⁰Dios á jeémát tútcanijidih ñi jeéméchah ennit, bíih Jesúfhboó á en weican, Jesúsdih áta cádah tagaá. Pániñna, buəgní pah á jumcat pínah niijná, caandih ñi jeémpca bojó. Yoobópdih tigaá nihat jeémát túini míic caá. Páant á jumuchah yuhna, bíih pah bóo jwí jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, bíihboó niijná yuhna, en yacnit, áta jeémp tagaá. Pániñna, Dios á wutatdih jengah joicánjeh jeémpna, á yéej chájna caá. Páant jwiítdih en yacnit á jeéméchah, á yéej chäjat jwíih júb caá. ²¹Nuñúp déepdih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbut ñi babhbachah enna, bíih Jesúfhboó “Caandih jeémp, babhna, yeejép wäta chäj tagaá”, níj jengah joiná yuhna, caanbát en yacnit, bíic yoobó áta chäj tagaá. Páant níj jengah joiní báchah, jeémp babhna, yeejép áta chäj tagaá. Pániñna, caán yeejép á chäjcat pínah, Jesúsdih á túi jengah jói cádahcat pínahbut niijná, nuñúp déepdih, poonidihbut ñi cádahachah, á túina caá.

²²“Nihatdih wä jeéméchah á túina caá”, ñi níj jengah joyátdih Diosdihjeh ñi naáwá. Páant níj jengah joiná, yeejépdih chäjcani, “Weemdih peéh chäjat á wíhcan níft”, níj jengah joiní á wéina caá. ²³Obohjeéhtih, “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wäta chäj tagaá”, bíihboó níj jengah joiná yuhna, caán jeémátdih á jeémát júb, caandih peéh chäjat á jumtipna caá. Pániñna, ded pah chájna, “Nin pah chájna, wä túi chájna caá”, níj jengah joicát júb, jwiítdih peéh chäjat á jumtipna caá.

Jwíjeéh jumnitdih túi teo wáacat

15 ¹Jwíft Jesúsdih túi jengah joinít, behnit panihnit jumna, wébit panihnitdih íjcanjeh, túi teo wáacat caá náahap. Pániñ teo wáacna, jwí weñat pínahdihjeh chäjcat caá náahap. ²Jwíjeéh jumnit Jesúfhwáboodih jengah joinít, Jesúsdih chah í túi jengah joyát pínah niijná, queétdih teo wáacat á náahna caá. ³Cristoboó á weñat pínahdihjeh chäjcan, bita caandih yeejép í wéhenachah yuhna, á íp á wutatdihjeh ápi chájap wut jí. Páant á chäjat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Meemdih yeejép í naáwát pah muntih, ma wutatdih wä jepahat júb, weemdihbut yeejép í wéhena beé”, át níj daacáp tají. ⁴Jon játih Dios naáwátdih naóh yapanit daacna, jwiítdih Diosdih jwí túi jéihyat pínah niijná, ít daacáp wut jí. Í daacátjdh bohéna, ded pah Dios jwiítdih á náah yacatdih jwí túi jéihbipna caá. Pániñ bohéna, yeejép yapna yuhna, Diosdih túi jengah jói cádahcan, á pebhboó jwiítdih á wé bejat pínahdih náhninit, jwí túi wéi jumtipna caá. ⁵Yeebđh wébhna, nin pah wápí niijná caá: “Paá, queét Jesúsdih péenitdih búdi ma teo wáacá, túi wéinit, meemdih cádahcanjeh, túi bíicdih í jummat pínah niijná. ⁶Páant queétdih ma túi teo wáacachah, queét nihat bíic yoobó jengah joinít, ‘Dios, jwí Maáh Jesucristo á íp, túini, chah wépi caá’, í níj wéi naóhbipna caá”, wápí níj wébhna caá.

**Judíowā nihcannitdihbut
túini dooná ā juibíat**

⁷Cristo yeebdíh ā wēi enat pahjeh muntih, yeebbát bíic yooobó bita Jesúfhwādih ní túi wēi eneé. Páant ní túi wēi enechah ennit, bitabut Diosdih ī wēi naóhbična caá. ⁸Nindih yeebdíh wā naóhna caá: Cristo teo wāhni panihni ā jūúwúchah, jwíit judíowāih pínahjeh pohba nihcān, yeeb judíowā nihcannitdih pínahbut páant āt jūúwúp tajī. “Yeebdíh wā túi chājbična caá”, jwī nuowādih ā niijátji pah chājni ā jumatdih jwíit judíowā jwī jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih āt wahap tajī. ⁹Pánih wahnit, yeeb judíowā nihcannitdihbut ā jígah en teo wáacachah ennit, yeebbát caandíh ní wēi naáwát pínah niijná, Cristodih āt wah deyanap wut jī. Ded pah yeebdíh ā teo wáacat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Cristo nin pah Diosdih ā niijíp be: ‘Judíowā nihcannit pehbhoó bejnit, meemdíh numah wēi naóhni, queét cātíh wā numah wēi eobipna caá’, Diosdih ā niijíp be”, āt niij daacáp tajī.

(2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰Páant ā niij daacátji pah muntih, nin pah bíih naóh yapanibut āt niij daacáp tajī:

“Yeéb Judíowā nihcannit Dios ā níonit judíowā bíicdih ní túi weñeé”, āt niij daacáp tajī.

(Dt 32.43)

¹¹Páant ā niij daacátji pah muntih, nin pah bíhbut āt niij daacáp tajī:

“Nihat yeéb judíowā nihcannit Diosdih ní weñeé. Nihat baácdih moón caandíh ní wēi eweé”, āt niij daacáp tajī. (Sal 117.1)

¹²Isaíasjibut bíic yooobó muntih nin pah āt niij daacáp tajī:

“Isaí juima nihat cáacwādih ī maáh ā jumbična caá. Pánihna, judíowā nihcannitdihbut ī maáh jumna, queét iiguípna bejnit déejidih ā túi ubat pínahdih ī jéihbična caá”, āt niij daacáp tajī.

(Is 11.10)

¹³Yeéb judíowā nihcannitdihbut ā túi teo wáacatdih ní jéihyechah, Dios yeebdíh túi jumat túttnit, búdí ā weñana naáh. Pánihna, Jesúsdih túi jenah joinít, ā pehbhoó yeebdíhbut ā ub bejat pínahdih Túini Espíritu ā teo wáacatjīh náhninit, ní túi wēi pánaá.

¹⁴Wā déewa panihnitá, yeebdíh wā bohécāh yuhna, yeebjéh Dios ded pah ā jumat tútatdih túi jéihnit, níjeéh jumndih jéih bohénit, túi chājnit yooobát ní jumat doonádih wā joiná beé. Pánih joinít, “Caán dooná yooobópdih tígaa”, wā niij jenah joiná caá. ¹⁵Páant ní jumuchah yuhna, weemdíh oina, nihat judíowā nihcannitdih Dios ā bohéat túttni jumna, úmcanjeh yeebdíh baini wā naóhna caá, ní túi náhnit pínah niijná. ¹⁶Páant weemdíh ā bohéat tútuchah, caandíh teo wāhni jumna, Jesucristoíh túini doonádih judíowā nihcannitdih wāpí bohéna caá. Páant wā bohénachah, Jesúsdih ī túi jepahachah ennit, Túini Espírituboó queétdih Dioíh wā ā chājachah, “Nit túinit caá”, Dios ā niij enna caá.

¹⁷Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdih wā teo wūhatdih cáacwādih búdí wāpí wēi naóhna caá.

¹⁸⁻¹⁹Pánihna, Cristo ā teo wáacatjīh wā bohénachah joiná, ā wēpatjīh wā chājachah enna, dawá judíowā nihcannit Diosdih ī jepahap be. Caandíh bácah yooobópdih wā wēi naáwíhna caá. Bitā ī chājatboodíh wāpí naóhcan caá. Jerusalén tútchidih moondíh wā bohé jwíihip jī. Túttimah, nihat tútchina jumat yooobó jib bejnit, púú Iliria baácdih juibínit, caanjīh moondíhbut Cristoíh túini doonádih wā túi bohénap jī. ²⁰Bitā ī bohénitjīdih wā jwáub bohéhcān, Cristoíh túini doonádih joi jwáhcannitdihjeh búdí wāpí bohéíhna caá. ²¹Páant wā bohéhat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Á naáwátidih joi jwáhcannitjī caandíh ī joibípna caá. Queét áih túini doonádih joinít, ī túi beh joibípna caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 52.15)

Pablo Roma tútchina ā bejhat

²²Nihat tútchinadih moondíh caán doonádih bohé jibni jumna, maátápdih ñi pehbhoobút yeebdíh enedih wā bejhihip yuh be. Obohjeéhtih, pánih bejihna yuhna, búdí tewat ā jumuchah, wā jéih bejcap be.* ²³Nin baácdih moondíh naóh péana, dawá jópchi yeebdíh enedih bejihnihi bue jwuhna ñi pebhna wā bejbipna caá. ²⁴España baácdih moondíh bohénadih bejna, yeebdíh wā en yap bejbipna caá. Pánihna, ñijeéh jumna, bícdih búdí jwí wēibipna caá. Bahnijeh jummit, ñi teo wáacatjih España baácna wā bejbipna caá. ²⁵Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tútchidih moón Jesúshwādih dinerodih wahat túut niijná, caanná bej jwuhat túut caá wā chājap. ²⁶Macedonia baácdih moón, Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón Jesúshwā moh yéejnitdíh teo wáacat túut niijná, túi wēinit, dinerodih ī wūhup be. Páant ī wūhni dinerodih queédtih wahadih wā bejna caá.* ²⁷Caán dinerodih wūhna, queéjtjeh túi wēi jenah joinít, ī wūhup be. “Páant judíowādih ī teo wáacat ā túina caá”, wā niij jenah joiná caá. Jwiít judíowādihjeh Dios Cristóh doonádih át jwiíh jéihyanap wut jī. Páant ā jéihyanachah, jwiít judíowā queét judíowā nihcannitdíh teo wáacnit, áih túini doonádih jwí bohénap jī. Páant jwí teo wáacachah, queét Macedonia baácdih moón Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón judíowādih ī teo wáac jwúubaat ā túina caá.*

²⁸Queét ī wahni dinerodih Jerusalén tútchidih moondíh wūh péanit, España baácna wā bejbipna caá. Pánih caanná bejna, yeebdíh wā en yap bejbipna caá. ²⁹Ñi pebhna juibínit, Cristo ded pah búdí ā teo wáacatdih jwí míc wéhenachah, jwiít bícdih ā túi weñabipna caá.

³⁰Wā déewa panihnitá, jwí Maáh Jesucristodih túi jenah joinít jumna, Túini Espírítu jwiítidih ā míc oyat túutuchah, weemdíh búdí ñi uúbú, wā tewat buoni ā jumuchah yuhna, wā túi buujáat pínah niijná. ³¹Judea baácdih

moón Jesúshwā nihcannit weemdíh yeejép ī chājhichah yuhna, Dios weemdíh ā wapat pínahdihbut ñi uúbú. Jerusalén tútchidih moondíh dinerodih wā wūhuchah, caandíh ī wēi aberat pínahdihbut ñi uúbú. ³²Páant ñi uúbúchah, Dios ā náahachah, ñi pehbhoó wā túi juibíipna caá. Pánih caanná juibínit, ñijeéh jumna, weemdíh ñi weñanachah, ñi pebh wā tái choo jwúhbirna caá. Pánih choonjíi España baácna wā bejbipna caá. ³³Dios jwiítidih túi jumat túutni ñijeéh ā jumú naáh. Páant tíi ā jumú nah.

Pablo ā péé túyat túutat

16 ¹⁻²Jwí dée wili panihnih Febe wāt jumnih ñi pehbhoó mi bejna caá. Caánt Cencrea wāt jumni tútchidih moón Jesúshwādih túi teo wáacnih caá. Dawá cáacwādih teo wáacnit, weemdíhbut mi túi teo wáacap jī. Jwí Maáh Jesúh wili mi jumuchah, caántidih ñi wēi jwáá. Caántidih bíih pah bóo ā wilcah enna, ñi wūhuú. Páant tigaá jwiít Jesúshwādih míc teo wáacat náahap.

³Aquila, yad Priscilabut ī túyu naáh. Jesucristóh doonádih wā bohénachah, queét wājeéh ī tewep jī.* ⁴Bitá weemdíh ī mao yohíhichah, weemdíh ī teo wáacat jíib queétdihbut bainíbit mawat dée ā júdhup jī. Pánihna, queétdih búdí wā weñechah, nihat judíowā nihcannit Jesúshwābut queétdih ī wēina caá.

⁵Aquilawāh muúdíh míc wáac juinít Jesúshwābut ī túyu naáh. Wā oini Epenetobut ā túyu naáh. Caán Asia baácdih moondíh Cristodih jwiíh jepah waóhni ā jumup jī. ⁶María wūt jumnihbut mi túyu naáh. Caánt yeebdíh búdí mi teo wáacap jī. ⁷Andrónico, Juniasjih ī túyu naáh. Queébut judíowā jummit, weem páh muntih Jesúshwā ī jumat jíib, nemat muúboó wājeéh ī jumup jī. Cristodih wā jepahat pínah játih queét ítát jepahap tají. Jwiít Jesúshwā jwí maátajeéh ī jumuchah, “Yoobópdih chājnit, ípí tái waóhna caá”, nihat queétdih ī niij wēi naóhna caá.

⁸Jesús ā oyatjih wā oini Ampliatobut ā túyu naáh. ⁹Urbanobut ā túyu naáh.

* 15.22 Ro 1.13 * 15.25-26 1Co 16.1-4 * 15.27 1Co 9.11 * 16.3 Hch 18.2

Caanbút Cristoíh doonádih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquísbut ā táyū naáh. ¹⁰Apelesbut ā táyū naáh. Caán yeejép yapna yuhna, Jesúsdih ā cádahcatdih ennit, nihat Jesúíhwā caandíh ít tái wēi enep wut be. Aristóbuloh mæddíh moón nihat í táyū naáh. ¹¹Wā dée Herodiónbút ā táyū naáh. Narcisoíh mæddíh moón Jesúíhwābut nihat í táyū naáh. ¹²Trifena, Trifosajíh í táyū naáh. Queét yaádh jwí Maáh Jesúsdih teo wúhna, áihwádhíh búdí ít teo wáacap wut be. Jwí oinih Pérsidabút mi táyū naáh. Caántbut jwí maáhdih tái teo wúhnih mit jumep wut be. ¹³Rufobut nihat Jesúíhwā í wēi naóhni ā táyū naáh. Á ínbút mi táyū naáh. Caánt wā íin panihnih caá.* ¹⁴Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bita íjeéh jumnit Jesúíhwābut í táyū naáh. ¹⁵Filólogo, Julia, Nereo, ā jwan Olimpas, bita íjeéh jumnit Jesúíhwābut í táyū naáh. ¹⁶Dios ā oyatjíh yeéb Jesúíhwā ní tái míc uábú. Nihat Jesúíhwābut yeebdíh í táyat túttna caá.

Pablo ā pée wutat

¹⁷Wā déewā panihnitá, níjeéh jumnit biqúina yeebdíh míc en júihñat túttnit, bícdíh ní tái jumadíh ít yeejanap wut be. Páant í chájachah, yeebboó Jesúsíh naáwátidih ní jepahatjidih ní cádah bejna caá. Páant í cádahachah enna, íni tái chāja chaáh! Queétdih ní pej jumca bojoó, yeebdíh chah í yeejacat pínah niijná. ¹⁸Pánih cádahnit jwí Maáh Jesucristodih teo wúhnih nihan caá. Yeejép í en nínahatdihjeh chájnit í jumna caá. Queét túini jacjeh í bohéna yuhna, í yee naóh bohénachah, tái jéihcannitboó queétdih í tái joiná caá. Pánihna, queét yee naóhnihdih ní pej jumca bojoó. ¹⁹Obohjeéhtih, yeebboó Jesúsdih tái jepahnit caá ní jumep. Pánih tái jepahnit ní jummat doonádih nihat ít joyóp wut be. Weembút caán doonádih joinít, búdí wā wéina caá. Pánih wéina yuhna, yeebdíh bainí wā úum yacna caá, “queét yee naóhnihtoodíh ní jepahná”, niijná. Ded pah tái chájatdih ní jéihyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá.

Obohjeéhtih, yeejép chájat pínahboodíh ní jéihyatdih wā náah yaccan caá. ²⁰Pánih jéihnit ní jumuchah, Dios, jwiítdih tái jummat túttni, yeebdíh ā teo wáacipna caá, nemépwā í maáh Satanádhíh ní yap yohat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ā tái teo wáaca naáh.

Pablojeéh jumnit í táyat túttna

²¹Timoteo, wā pej jumni, yeebdíh ā táyat túttna caá. Wā déewā Lucio, Jasón, Sosípater yah buca yeebdíh í táyat túttna caá.*

²²Weém, Tercio, Pablo ā daacát túttnuchah, daac wúhni wā jumna caá. Weembút Jesúsíh jumna, yeebdíh wā táyat túttna caá.

²³Weém Pablo, Gayoíh mæddíh wā jumna caá. Nin mæddíh Jesúíhwā ípí míc wáacna caá. Pánihna, caanbút yeebdíh ā táyat túttna caá. Erasto, nin tútchidih moón í maátafh dinerodih en daoníbut yeebdíh ā táyat túttna caá. Jwí dée panihni Cuartobut yeebdíh ā táyat túttna caá.*

²⁴Jwí Maáh Jesucristo yeéb nihatdih oinit, ā teo wáaca naáh. Páant tí í ā jumna.

Diosdih ā wēi naóh péaat

²⁵⁻²⁶íDios, chah wēpnidih jwí wēi jíh! Caán nihat jéihni jumna, yeebdíh ā jéih teo wáacna caá, wā naóhni Jesúíh túini doonádih tái jenah joinít, caandíh ní cádahcat pínah niijná. Caán doonádih jon játih moón ít jéih jwuhcap wut jí. Obohjeéhtih, ā naáwátidih naóh yapanitdih jéihyanit, Diosjeh át daacát túttnup wut jí. Buu í daacátjidih jwí enechah, jwiítdihbut ā jéihyana caá. Pánih jéihyanit, judíowā, judíowā nihcannitdihbut tái ubni pínah Jesús ā jumadíh weemdíh ā bohéat túttnup jí, nihat baácdih moón caandíh í jepahat pínah niijná. ²⁷Pánihna, íJesucristo ā teo wáacatjíh, Dios bícjeh nihat jéih beedánidih yeó jáap jummat pah jwí wēi naóh jíh! Páant tí í ā jumna nah.

Páant bóojeh tígaa wā naáwát. Pablo

* 16.13 Mr 15.21 * 16.21 Hch 16.1 * 16.23 Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

1 CORINTIOS

1 Corintiosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tigaá daánciji?** Pablo, Jesucristo ā jib bohéat túttni nin náodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dih ñi enee.

¿**Dedih át daácji?** Jesucristoñ doonádih naóhna, ā jwíih jib bej péaat túttimah jwáub jib bejna, jópchi 50 (Jesucristo ā wunat túttimah 17 jópchi túttimah) Corinto tútchina Pablo át jwíibínap wut jī. Caán tútchi Grecia baácdih bóo búdí tútchi wut jī. Pánihna, Pablo Jesúh doonádih ā naáwáchah joinít, queét dawá it jepahap wut jī. (Hch 18.1-18) Túi jéihnitboó “Pablo queét Corintodih moondih chéneña míic át daác wahap wut jī. 1 Corintios ā daacát pínah játih, bíh átát daacáp wut jī. (1Co 5.9) Obohjeéhtih, caán ā jwíih daacátji át buúdup wut jī. Túttimah, 1 Corintiosdih át daacáp wut jī. Túttimah, bíhdihbut át jwáub daacáp wut jī. (2Co 2.4) Caanbát át buúdup wut jī. Túttimah, 2 Corintiosdih át daacáp wut jī”, ī niñ jenah joiná caá.

¿**Dedmant, débólih cah, át daácji?** Túi jéihnit, “Éfeso tútchidih jumnit, Pablo 1 Corintiosdih át daacáp wut jī. (16.5-8) Jópchi 55 ā jwíihichah, (Jesús ā wunat túttimah 22 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niñ jenah joiná caá.

¿**Dede pínah tigaá át daácji?** Corinto tútchidih moón Jesúhwā biquína ī tūi chájcat doonádih joinít, queét ī túut nuumát pínah niijná, át daác wahap wut jī. (1.11) Queébtut ded pah ī chájat pínahdih Pablodih bíh núojih ítát úubh joyóp wut jī. (7.1) Pánihna, queét chah ī tūi chájat pínahdih, Jesúh doonádih chah ī jéihyat pínahdihbut queétdih át daác wahap wut jī.

1 Corintios ded pah ā jummat:

1. Pablo ā daác jwíihat (1.1-9)
 - a. Ā jwíih túyat túutat (1.1-3)
 - b. “Túina caá, Paá”, ā niñ úubát (1.4-9)
2. Jesúhwā tūi bícdih ī nihcat (1.10—4.21)
 - a. Túi bícdih nihcan, Cristo ā náah yacatdih ī yap yohat (1.10-17)
 - b. Ded pah cáacwā ī jenah joyát, Dios ā jenah joyát (1.18—3.4)
 - c. Ded pah Jesús ā naáwát túttni ā jummat (3.5—4.5)
 - d. Corintodih moón “Jwíit jéih beedánit jwī jumna caá”, ī niñ jenah joyát (4.6-21)
3. Ded pah ī jenah joyátdih Pablo ā túut nuumát túutat (5.1—6.20)
4. Ded pah ī weha mánajih ī tūi jummat (7.1-40)
5. Bitā ī pāpnitdih ī wūhni déepdih “¿Jesúhwā ī jeéméchah ā tūi níit?” ī niñ úubh joyátjidih ā jepahat (8.1—11.1)
6. Queét bícdih nihcah, bíh buwatbut ā jumuchah, ded pah ī ámohat (11.2-34)
 - a. Ā míic wáacachah, ded pah yaáhdih jummat caá náahap (11.2-16)
 - b. Jesús ā wunatjidih jenah joinít, áihwā ded pah bícdih jeémát caá náahap (11.17-34)
7. Túini Espíritu mácah jéihyatnadih ā wūhat (12.1—14.40)
8. Wunnitji ī jwáub boo pud jūúwát pínah (15.1-58)
9. Pablo ā daác péaat (16.1-24)
 - a. Jesúhwā moh yéejnitdih ī wūhat pínah núo (16.1-4)
 - b. Pablo ā jib bejat pínahdih ā jenah joyát (16.5-12)
 - c. Biquína Jesúhwādih ā wēi naáwát (16.13-18)
 - d. Queétdih ā péé túyat túutat (16.19-24)

Pablo queétdih ã túyat tútat

1 ¹⁻²Weém, Pablo, biñdih daacát túttnit, yeéb Corinto tátdchidih moón Jesúfhwádih wã wahna caá. Dios weemdih ñfonit, Jesucristofh túini doonádih ã naáwát túttni wã jumna caá. Pánihni jumna, yeebdih búdí wã túyat túttna caá. Wã úd panihni Sóstenesbut yeebdih jenah joinít, búdí ã túyat túttna caá. Yeéb jwí Maáh Jesucristodih jepahnit, Diofhwã ñi jumna caá. Nihat baácndih moonbút bíic yoobó jwí maáhdih úbhñit, bíicndih jumnit pah Diofhwã jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Jesús jwí Maáh ã jumna caá.*

³Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristobut yeebdih búdí oinit, í teo wáaca naáh, bíicndih ñi túi jumat pínah niijná.

Dios ded pah queétdih ã túi teo wáacat

⁴Diosdih úbhna, “Paá, queét Jesúfhwádih búdí oinit, ma túi teo wáacatdih túina caá”, wápí niijná caá. ⁵Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. ⁶Páant ã túi teo wáacachah, wã naóhñiji Jesúfh doonádih ñi túi joyóp jí. ⁷Búdí ã teo wáacachah, yeebdih dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwúb dei jüwát pínahdih wéi páinit, ã wēpatjñh ñi míic túi teo wáacna caá. ⁸Yeebdih páantjeh ã túi teo wáacipna caá, caandih ñi cádahcat pínah niijná. Páant ñi cádahcah, Jesucristo ã jwúb dei jüwáchah, yeebdih yéejat peéh chājat ã wihcan niít. ⁹Dios jwiítndih ã níwip jí, jwí Maáh Jesucristodih jwí túi pej jumat pínah niijná. Páant ã niijátji bíic yoobó ã chājbipna caá.

Í míic jüihñatdih ã cádahat tútat

¹⁰⁻¹¹Dios páant yeebdih ã teo wáacachah yuhna, Cloéwã wã pebhna jüinít, ñi míic jüihñat doonádih weemdih í naáwáp jí. Páant ñi chājachah, wã údwã panihnitá, jwí Maáh Jesucristo ã

wēpatjñh nin pah yeebdih wã wutna caá: iÑi míic jüihñatdih caanjñhñh ñi cádaahaá! iPáant bóojeh! Yeebdih túi bíicndih jumat caá náahap. Jesús ded pah ã jumatdih, ded pah ã bohéatdihbut bíicndih ñi túi jenah joyoó. ¹²Páant niijnít, nin pah wã naóhna caá. Yeéb bíicndih ñi túi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pablofhwã caá. Caán chah túi bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloífhwã jwí jumna caá. Caánboó chah túi naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedrofhwã caá. Caánboó chah túi jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatdih yoobópdih jéihnit caá. Pánih jumna, jwiítjeh áihwã caá”, ñi niijná yuh caá.* ¹³Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jumat pínahdih át bohécap jí. Weém, Pablo, yeebdih wun wñhni nihcan caá. Wã wēpatjñh nihcan jñi yeebdih í daabánap jí. Jesús ã wēpatjñh í daabánap jí, áihwã ñi jumat jumat pínah niijná. ¹⁴⁻¹⁵Crispo wüt jumni,* Gayo wüt jumni,* queét chénewádhñeh wã daabánap jí. Bitadih wã daabácap jí. Yeebdih wã daabánachah nihna, “Pabloboó ã wēpatjñh weemdih ã daabánap jí”, ñita niij tágaá. Pánihna, “Queétdih wã daabátjndih túina caá”, Diosdih wã niijná caá. ¹⁶Cáaj! Estéfanawádih wã quíib bñudép be. Queétdihbut wã daabánap jí. Obohjeéhtih, “Bitadih wã daabácap jí”, wã niij jenah joiná caá.* ¹⁷Cáacwádih daabáni pínah Jesús weemdih wahcan, áih túini doonádih naáwát túttna, ã wahap jí. Jwiít cáacwã jwí jenah joyátjñh ã naáwát túttnap jí. Páant wã naáwáchah nihna, joinitboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdihñeh íta wéi jenah joi tága. Jesúsndih íta jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjñh yoobópdih áih doonádih weemdih ã naáwát túttnap jí, Jesús cruzboó ã wun wñhatjndih í túi jenah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ã jéihyat, ã wēpatdih júttni caá

¹⁸Jwiít Jesús cruzboó ã wun wñhatji doonádih joinít, caandih jwí jepahachah,

* 1.1-2 Hch 18.1 * 1.12 Hch 18.24 * 1.14-15 Hch 18.8 * 1.14-15 Hch 19.29; Ro 16.23
* 1.16 1Co 16.15

Dios ā wēpatjīh jwiítidih ā túi ʔbna caá. Oboghjeéhtih, Jesúsdih jepahcannit iiguípna bejnit pínah, cruzboó Jesús ā wun wēhatji doonádih joinít, nin pah ī níj jenah joiná yuh caá: “Dedé pínah nihcan jí. Páantjeh át wunjehep wat jí”, ī níj jenah joiná caá. * ¹⁹Páant ī niját bíc yoobó Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají:

“Dios nin pah ā niijná caá: ‘Cáacwā ī bohéatdihjeh túi jéihna yuhna, weemdíh ī jenah joicát jīb ī bũudbípna caá’, ā niijná caá”, át níj daacáp tají. (Is 29.14)

²⁰Diosdih jéihcannit ī jenah joyátjīhjih búdí ī jéihyechah yuhna, Dios ī jéihyatdih “Dedé pínah nihcan caá”, ā níj jenah joiná caá. Pánihna, jwiít cáacwā jwí jenah joyátidihjih bohénit, ī túi jéihna yuhna, jeáboó ī bejcan níit. Moisés ā watatjidih bohénit, túi naóhnitbut jéihna yuhna, Dios pebhna ī bejcan níit. * ²¹Dios nihatdih jéihni jumna, nin pah át níj jenah joyóp wat jí:

“Cáacwā ī jenah joyátidihjih jéihnitdih wā túi ʔbcan níit. Oboghjeéhtih, wā wūáh ā wun wēhatdih jenah joinítidihjih wā túi ʔbbipna caá”, át nijíp wat jí. Jesúh doonádih jwí bohénachah, jepahcannitboó “Oboh ī naáwátjeh caá”, níj jenah joinít, bũudnít ī jumbipna caá.

²²Jwiít judfowā nin pah jwípi níj jenah joiná yuh caá: “Dios ā wēpatdih ā júutcah, caandíh jwí jepahcan níit”, jwí niijná caá. Yeéb judfowā nihcannit nin pah nípi níj jenah joiná yuh caá: “Dios ded pah ā jumatdih jwí jenah joyátjīhjih beh joicán, caandíh jwí jepahcan níit”, ñi niijná caá. ²³Oboghjeéhtih, jwiítboó nin pah jwípi níj naóh bohéna caá:

“Jesucristo cruzboó jwiítidih át wun wūhup tají”, jwí niijná caá. Páant jwí níj bohéatdih joinít, jepahcannit judfowā nin pah ī níj jenah joiná yuh caá: “Oboghjeéhtih, Dios ā wahní jwiítidih túi ʔbni pínah wuncanjeh, jwí maáh ā jumbipna caá. Pánihna, Jesús wunah bejna, caánboó jwí páni nihcan caá”, ī níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, Jesúh doonádih ī yap yohna caá.

Judfowā nihcannitboó nin pah ī níj jenah joiná yuh caá: “Í yee naáwátjeh caá”, níj jenah joinít, queébtut Jesúh doonádih ī yap yohna caá.

²⁴Oboghjeéhtih, biquína jwiít judfowádih, yeéb judfowā nihcannitdihbut Dios ā níwichah, Jesúh doonádih túi joí jepahnit, nin pah jwí níj jéihna caá: “Dios chah wēpni, nihát jéihni jumna, cáacwádih túi ʔbat túut niijná, Jesúsdih át wun wēhat túutup tají”, jwí niijná caá. ²⁵Páant ā níwichah, áihwā jumna, nin pah jwí níj jéihna caá: “Jwiít cáacwā jwí jenah joyát chah Dios át jenah joi tága. Jwiít cáacwā jwí wēpat chah Dios ā wēpna caá”, jwí niijná caá.

²⁶Páant wā naáwátidih jenah joinít, Dios yeebdíh ā níwichah, ded pah ñi jummatdihbut ñi túi jenah joyoó. Wā ʔudwā panihnitá, bita yeebdíh ennit, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jumna, oboh jumnit caá”, it níj jenah joyóp tají. ²⁷Oboghjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cáacwā ī niijnítidih Dios át níwip taga. Pánih ñíona, jéihnitboodíh “Búdí bohéna yuhna, wā jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queétdih át níj jéihyanap taga. Oboh jumnitdihbut ā níwichah ennit, “Wā wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadih át níj jéihyanap taga. ²⁸Oboh jumnit, bita ī deohnit, bita ī enah bojnítidihbut Dios át níwip taga. Pánih ñíonit, “Jwiít cáacwā jwí jéihyat weemdíh ā jumuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiítidih át níj jéihyanap taga. ²⁹Pánihna, Dios pehbboó juibínit, “Wā jéihyatjīhjih wā jūúwup be”, jwí níj jéihcan níit. ³⁰Oboghjeéhtih, Dios caá jwiítidih át teo wáacap taga, Jesucristodih jepahnit, áihwā jwí jummat pínah niijná. Pánih áihwā jumna, Jesús ā jenah joyát pahjeh muntih Dios jwiítidihbut ā jenah joyát túutna caá. Á wun wēhatdih jwí túi jenah joyóchah, jwiít áihwádih “Caánboó túini caá. Wā peéh chájcan níit”, Dios ā níj enna caá. ³¹Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani át níj daacáp tají: “Weemdíh dedé judhdát wihcan caá’, niijnít ī jumca bojo naáh. Oboghjeéhtih ‘Jwí Maáh Dios nihát jéihni, weemdíh ā

* 1.18 Ro 1.16 * 1.20 Job 12.17; Is 19.12; 33.18; 44.25

túi teo wáacap be', niijnít í jumna naáh",
 át níj daacáp tají."

Cristo ã wun wúhatji

2¹⁻²Wá éudwá panihnítá, ñi pebhna
 jwíh jwíbiná, ded pah wá jumatjidih
 ñi túi náhninaá. Ñi pebhboó wá bejat
 pínah játih nin pah wá níj jenah joyóp jī:
 "Jesucristo ded pah ã jumatjidih bohéna,
 jwiít dih ã wun wúhatjidih queétdih wá
 jéihyabipna caá", wá níj jenah joyóp jī.
 Páant níj jenah joinít, Dios weemdíh ã
 jéihyani doonádih táinijeh yeebdíh wá
 naóh bohénap jī, "Pablo nihat jéihni caá",
 ñi níj jenah joicát pínah niijná. ³Nijeéh
 jumna, nin pah wá níj jenah joyóp jī:
 "¿Yoobópdihi níit wá bohénap? ¿Jesúsdihi
 í túi jepahmi nanít? ¿Jepahcan, íijnit,
 weemdíh í yoh bacami nanít?" níj jenah
 joinít, búdí wá úmup jī. ⁴Jwiít cáacwá
 jwí jenah joyátjijeh wá naóh bohécap jī.
 Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã wépatjijeh
 yeebdíh táinijeh wá bohénachah joinít,
 Dios ded pah ã wépatdih ã júutuchah
 ennit, Jesúsdihi ñi jepahap jī. ⁵Pánihna,
 "Pablo ã túi jéihyatjijeh jwiít dih ã
 jepahat tútucap jī. Obohjeéhtih, Dios ã
 wépatjijeh ã cháj júutuchah ennit, Jesúsdihi
 jwí túi jenah joyóp jī", ñi niiját pínah
 niijná, páant wá bohénap jī.

Túini Espiritu ded pah Dios ã jumatdih ã jéihyaat

⁶⁻⁷Diosdihi jéihcannit í jenah joyát dedé
 pínah nihcah, Diosboodíh túi jenah joyát
 caá náahap. Diosdihi túi jenah joinít dih
 nin pah wápi níj naóh bohéna caá: "Dios
 nihat jéihni jumna, jwiít dih túi ubat tút
 niijná, Jesúsdihi át wahjip taga. Pánih
 chájna, jeáboó jwí jwíbinachah, chah
 túinidihbut jwiít dih ã cháj bipna caá",
 wápi níj naóh bohéna caá. Nin baácdih
 moón maáta í jenah joyát chah Dios ã
 jenah joyát caá. Queétdih í wunuchah, í
 jenah joyátjidih bita í náhnican níit.
 Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih ã
 chájat pínah játih, Jesúsdihi ã wah deyaat
 pínahdih átát jenah joijip taga. Jon játih
 páant níj jenah joiná yuhna, jwiít
 cáacwádih át jéihya jwuhcap taga. ⁸Páant

ã jenah joyátjidih nin baácdih moón í
 maátaboó ít beh joicáp jī. Í beh joiná
 nihna, nihat jéihni, chah wépní, jwí
 Maáh Jesucristodih íta moó yohcan taga.
⁹Dios páant ã níj jenah joyátjidih cáacwá
 í beh joicáh yuhna, ã naawát dih naóh
 yapani nin pah át níj daacáp tají:

"Caandíh oinítdih ded pah Dios táini
 ã chájat pínahdih jwiít
 cáacwáboó encan, joicán, jwí
 jenah joi jwáhcán caá. Ded pah
 jwí jenah joyát chah ã túi
 jum bipna caá", át níj daacáp
 tají. (Is 64.4)

¹⁰Páant ã jéihya jwuhcah yuhna, ã jenah
 joyátjidih bæu jwuhna Túini Espiritu boó
 jwiít dih ã jéihyana caá. Caán Túini
 Espiritu nihat jéihni, Dios ã jenah
 joyát dih ã túi jéih beedána caá.

¹¹Jwiít cáacwá bih ã jenah joyát dih
 jwí jéihcan caá. Caanjéh caá ã jéihyep.
 Pánihat pah, jwiít cáacwá Dios ã jenah
 joyát dih jwí jéihcan caá. Áih Túini
 Espiritu jeh caá caandíh ã jéihyep.

¹²Diosdihi jéihcannit í jenah joyát pah
 jenah joiná, Dios ã jenah joyát dih jwí
 beh joicán caá. Páant jwí beh joicáh, áih
 Túini Espiritu dih jwiít dih Dios ã wúhup
 jī, ded pah oinit, ã túi chájatjidih jwí
 jéihyat pínah niijná. ¹³Páant ã
 jéihyanachah, ã wépatjijeh jwiít but
 yeebdíh jwí jwúub bohéna caá. Diosdihi
 jéihcannit í jenah joyát pah jenah joinít,
 jwí bohécán caá. Obohjeéhtih, Túini
 Espiritu ã jéihyanachah, bitadihi jwípi
 bohéna caá.

¹⁴Jesúsdihi jepahcannit, Túini Espiritu
 wihcannit, caán ã bohéat dih náahcan,
 "Dedé pínah nihcan caá", í níj jenah
 joiná yuh caá. Pánihna, Túini Espiritu ã
 teo wáacah, ã bohéat dih queét í jéih beh
 joicán caá. ¹⁵Túini Espiritu ã teo
 wáacah, Dios ded pah ã bohéat dih
 jwiít Jesúsdihi jwí jéih beh joiná caá.
 Pánih beh joiná, ã weñat pínahdih jwí
 jéih chájna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdihi
 jéihcannit boó páant jwí chájachah ennit,
 Dios ã weñat pínahdih beh joicán,
 "¿Dépanih tígáá queétdih páant í cháj?" í
 niijná caá. ¹⁶Páant ã jumap pah jon játih

* 1.31 Jer 9.23-24 * 2.3 Hch 18.9

Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah át niŷ daacáp tají:

“Dios nihát jéihni ā jumuchah, jwiít cáacwáboó ded pah ā jenah joyátdih jwí jéih beedácan caá. Pánih jéihcannit jumna, caánboodíh jwí jéih bohécán caá”, át niŷ daacáp tají.*

Obohjeéhtih Túini Espírítu ā teo wáacachah, jwiítboó Jesucristo ded pah ā jenah joyátdih jéihna, ā weñat pínahdih jwí jéih chájna caá.

Pablo, Apolosíh Diosdih oboh teo wáhnitjeh í jumát

3¹Yeéb wā údwā panihnitá, Jesucristodih jephahna yuhna, páantjeh jáap jéihnit pah ní jumna caá. ²Yeébdíh maatápdih wā bohénachah yuhna, wébít páantjeh nom jwuhnit dée pah ní jumna caá. Páant ní jumuchah, ní tái beh joyát pínah niijná, buocannidihjeh yeébdíh wā naóhna caá. Pánihna, nom jwuhnitdih jeémátdih jwí wáhtcat pah, buoni bohéátdih yeébdíh wā jéih naóh jwuhcan caá. ¿Dépanihna, páant ní jum? ³¿Dépanihna Túini Espírítu wihcannit pah Dios ā weñat pínahdih ní chájcan? Túini Espírítu wihcannit pah jumna, tabit míc jüihnit, míc íjanitbut ní jumna caá. Jesucristodih jephacannit biíc yoobó ní chájna caá. ⁴Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, niijnít, bita “Weém Apoloíh caá”, niijnít, tabit ní míc íjana caá. Pánih míc íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ní jumna caá.*

⁵Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niŷ jenah joí, bitabut “Apolos caá chah jéihni”, ní niŷ jenah joiná caá. Páant ní niŷ jenah joicá bojoó. Jwiít bohénit nihát biíc yoobó Diosdih teo wáhnitjeh jwí jumna caá. Ded pah ā wutuchah, caandíh jephahnitjeh, yeébdíh jwí bohénap jí. Páant ā wutuchah, jwí bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ní jepahap jí. ⁶Nin pah ā jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jí yeébdíh Jesúsíh doonádih wā jwíh naáwáp jí.*

Páant ā momat túttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeébdíh ā jwáub bohénap be, chah ní jéihyat pínah niijná.* Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíhanit, ā behana caá. Pánihat pah Diosjeh túut nuumát túutnit, yeébdíh ā jéihyana caá. ⁷Momni, en daoníbut oboh jumnitjeh caá. Diosjeh ā chílhana caá. Pánihna, weém wā tái naáwáchah yuhna, Apolosbut ā tái bohénachah yuhna, Dios yeébdíh ā jéihyacah, ñita beh joicán tagaá. Páant ní beh joicán, caandíh ñita jepahcan tagaá. ⁸Pácahidih momni, en daoníbut, Dios ā enechah, biíc yoobó í jumna caá. Dios ā wēpatjíh biíc ā tái bohéátdih ennit, ā pehbóó ā juibínachah, Dios chah ā jíib chájbipna caá. Obohjeéhtih biíhboó ā tái bohécátdih ennit, nump ā jíib chájbipna caá. ⁹Jwiít nihát Dios ā wutátdih jepahnit, yeébdíh jwí bohéna caá. Yeébbóó Dioíh pácahi dée, áih muú dée ní jumna caá. ¹⁰Dios weemdíh ā tái teo wáacachah, weémboó yeébdíh wā jwíh bohénap jí. Muú chájna, táini jíhlo jwio náhdih ñíonit, í dodhdát dée, weémboó yeébdíh wā jwíh tái bohénap jí. Túttimah, muú chájnit dée bita yeébdíh ít jwáub bohénap taga. Túini muú chájnit dée, jwiít bohénitboodíh Dios ā wēpatjíh jeh tái bohéat caá náahap. ¹¹Túini jagáp nahdih í dodhdát dée, Jesucristo ā wun wéhatjidih wā jwíh bohénachah, ní jepahap jí. ¹²Maatápdih jumni pínah muúdhíh chájhíhna, táini máa nahnadíh ñíonit, tái chájat caá náahap. Pánihat pah, yeéb Dioíh muú dée ní jumuchah, ní jepah cádahcat pínah niijná, wā túttimah júóhndih Túini Espírítu ā wēpatjíh yoobópdih bohéat caá náahap. ¹³⁻¹⁴Pánih chájna, Jesús jwáub dei júóhna, muúdhíh í tái chájat dée, í tái bohéátjí jíib, Dios ā tái chájbipna caá. ¹⁵Obohjeéhtih, muúdhíh í tái chájat dée, í tái bohécátjí jíib, ā tái chájcan níít. Queét tái bohécannitboó Dios pebhna í juibínachah yuhna, Túini Espírítu ā teo wáacátjeh í bohécach, Dios queétdih ā tái chájcan níít. ¹⁶Pánihna,

* 2.16 Is 40.13; Ro 11.34 * 3.2 He 5.12-13 * 3.4 1Co 1.12 * 3.6 Hch 18.4-11

* 3.6 Hch 18.24-28

“Jwiít bícdih Dioíh muá dée jwí jumuchah, Táini Espiritu jwíjééh á jumna caá”, ñi niíf tui jengah joyoó.*
 17Pániñ jumna, áihwájuh jwí jumuchah, ded yeéb bícdih ñi jumatdih á yéjeanachah, Dios caandíh búdí á peéh chájibipna caá.

18Biquína nin pah ñi niíf jengah joiná caá: “Weém tui jéih beedáni caá. Dedé weemdíh judhcan caá”, ñi niíf jengah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niíf jengah joinít, yeebjéh ñi míc yeena caá. Páant ñi niíf jengah joyátdih yeebdíh cádahat caá náahap. Pániñ cádahnit, túut nuumná, nin pah ñi jwúb niíf jengah joyoó: “Weém bainí jéihniñeh jumna, yoobópdih jéihyat túut niijná, Dios á teo wáacatdih búdí wá náahna caá”, ñi niíf jengah joyoó. 19Diosboó caandíh jepahcannit ded pah í jengah joyátdih ennít, “Dedé pínah nihcan caá”, á niijná caá. Páant niijná, nin pah jon játih át niíf daacát túutup tají: “Jwiít chah jéihnit caá”, niíf jengah joinítidih wá yohbipna caá”, át niíf daacát túutup tají.* 20Davidjiboodíh bíic yoobó nin pah át niíf daacát túutup tají: “Weemdíh jéihcannit í jengah joyátdih ennít, ‘Dedé pínah nihcan caá’, át niíf daacát túutup tají.* 21-22Biquína yeéb nin pah ñi niíf jengah joiná yuh caá: “Pablo chah jéihni á jumuchah, weém áih jumna, weembút chah jéihni wá jumna caá”, ñi niíf jengah joiná caá. Bitabut Apolosdih, Pedrodihbut bíic yoobó ñi niíf jengah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niíf jengah joyát yoobópdih nihcah, túut nuumát caá náahap. Yeéb jwíhwhá nihcah, jwiít yeebdíh bohénitboó ñíhwhá jwí jumna caá. Dios jwiítidih yeéb nihatdih át wühup taga. Páant yeebdíh á wühuchah, jwiít nihat yeebdíh teo wáacnit jwí jumna caá. Yeebdíh teo wáacnitdih wühnit, nin baácboó ñi jum jwühuchah, páantjeh á tui chájibipna caá. Wunnit, á pehbóo ñi juibínachah, chah táini á wühbipna caá. Bue láa Dios yeebdíh tui teo wáacna, táttimah bóo láabut, chah á teo wáacbipna caá. Pániñna, nihat táini á wühni ñíh á

jumna caá. 23Yeéb Cristoiñwá jumna, caánboó Dioíh á jumuchah, yeebbút Dioíhwhá ñi jumna caá.

**Cristo á naáwát túutnit
ded pah í jumát**

4 1Jwiít yeebdíh bohénitdih “Queét Jesucristodih teo wühnitjeh caá. Dios cáacwádhíh á jéihya jwuhca naádhíh Pablowádhíh át bohé jibat túutup taga”, niíf jengah joyát caá náahap. 2Det teo wühnitdih í maátadiñjeh tui jepahat caá náahap. Pániñat pah, jwiít Jesúsdiñ teo wühnit jumna, jwí Maáh ded pah á bohéat túutuchah, jwiítidih yoobópdih bohéat caá náahap. 3“Caán Pablo tui yoobópdih á bohécan caá”, yeéb ñi niijíchah yuhna, weémboó wá jígahcan caá. Bitabut bíic yoobó í niijíchah yuhna, bíic yoobó wá jígahcan niít. Weemjéhbut “Dios á bohéat túutatjidiñ wá tui bohécan beé”, wá niíf jengah joicán caá. 4“Diosdih jepahnit, yoobópdih wá bohécan caá”, niíf jengah joicán yuhna, “Weém tui yoobópdihjeh bohéni caá. Dedé yéjeat jíb weemdíh á wihcan caá”, wá jéih niijcán caá. Jwí Maáh Jesucristojeh weemdíh ennít, “Meém ma tui bohénap be”, niijní pínah caá.* 5Jwí Maáh Jesús á jwúb dei jwúwát pínah játih, yeébboó ded pah jwí bohéat, bita í chájatdihbut ennít, “Caánboó jwí Maáh á wutatdih á tui chájcan caá”, niijcát caá náahap. Obohjeéhtih, jwúb dei jühóhñit, Jesúsboó ded pah jwí bohéatjidiñ jwiítidih á naóhbiñna caá. Jwiít cáacwáboó ded pah bíh á chájatdih, á jengah joyátdihbut jwí jéihcan caá. Jwiítjehbut jwí jengah joyátdih jwí jéih beedácan caá. Diosjeh caá á jéihyep. Pániñna, Jesús jwúb jühóhñit, nihat jwí chájatjidiñ, nihat jwí jengah joyátdihbut á naóhbiñna caá. Caán láajeh caá “Meém ma tui chájap jí”, jwiítidih á niíf naóhbiñna caá.

6Wá úudwá panihñitá, pániñ naóhna, ñi tui beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít Apolosjeh jwí jumatdihjeh wá naáwáp be. Ded pah jwí jumatdih ennít, bíic yoobó yeebbút ñi jéih jumbipna caá. Dios á daacát túutatdih jepahna,

* 3.16 1Co 6.19; 2Co 6.16 * 3.19 Job 5.13 * 3.20 Sal 94.11 * 4.4 1Jn 3.19-21

“Yeebdíh bohéni á jéihyat chah jwiítidih bohéni á jéihna caá. Pánihna, meém ma jéihyat chah caá wá jéihyep”, ñi míic niijcá bojoó ⁷“Caán bohéniboó chah jéihni á jumuchah, caandíh caá jwi náahap”, ñi niijcá bojoó. Nihat ñi bíbohahatdih Dios yeebdíh wáhnijeh caá. Jwí bohéatdih ñi joyóchah, Dios caá yeebdíh át beh joyánap taga. Ñi jenah joyátjijeh ñi beh joicáp be. Pánihna, í jéihyatjijeh beh joiníh dée, yeebdíh nin pah niijcát caá náahap: “Weemdíh bohéni túi jéihni á jumuchah, weembút túi jéihni jumna, Jesúh doonádih weemjéh wá túi beh joyóp be”, niijcát caá náahap.

⁸Yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá. “Jwiítboó Dioíh doonádih túi jéih beedánit caá. Jwiítidih dedé judhdah wihcan caá. Túini Espíritu nihat á wáhni wēpat jwiítidih á jumna caá. Pablowá í wihcah yuhna, jwiítjeh maáta jwí jumna caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Oboghjéhtih, jwí Maáh Jesús á jwáub dei jwúwáchah, caán bíicdih maáta yooóbpdih ñi jumuchah, áta túi taga. Pánih jumna nihna, jwiítbut ñijééh maáta jwíta jum taga. Nihat yeejép yapat áta péa taga. Oboghjéhtih, páant á yap jwuhcan caá. ⁹Weéamboó nin pah wá niij jenah joiná caá: “Jwiít Dios á naáwát tūatnidih oboh jumnit, peéh mawat pínahdih páinit pah bitaboó í enna caá. Nihat cáacwá, nihat Dioíh ángelwáubut ded pah jwiítidih á yapat pínahdih jéihyat túut niijná, jwiítidih enna caá í chájap”, wá niij jenah joiná caá. ¹⁰Pánih ennít, “Jesucristoíh doonádih naóhna, queé dedé pínah nihcan caá”, jwiítidih í niij enna caá. Oboghjéhtih, “Queé Jesúsíhwá jumna, dedé jéihcat pínah wihcan caá”, yeebboodíh í niij enna caá. “Queé wēp naóhnit nihcah, queétdíh jwí jepahcan níit”, jwiítidih í niij jenah joiná caá. Oboghjéhtih, “Queé í túi wēp naáwáchah joinít, nihat cáacwá í túut nuumbípna caá”, yeebboodíh í niij jenah joiná caá. Pánihna, dawá yeebdíh wēi naóhnit, jwiítboodíh í iiná caá. ¹¹Jwiít jwí bohé jibichah, nuugáp tubna, ápi taca joótna caá. Jwiítidih túini yégueh

wihcan, nuubút wihcan caá. Jwí naáwáchah joinít, íjina, jwiítidih dawá láa bita í mawap be. Jwí jib bohé jwíhipmant, nuubut bíic yoobó á yapna caá. ¹²Jwí náahatdih jib chájat túut niijná, bádí teonit, jwípi chuaná caá.* Cáacwá jwiítidih yeejép í naáwáchah joinít, yeejép naóh jwáubacanjeh, Dios queétdíh á teo wáacat pínahdih jwípi úbhna caá. Yeejép í chájachah yuhna, jwípi enah bojna caá. ¹³Yeejép dooná í naáwáchah joinít, “¿Bíicdih jwí jéih jumcan níit?” jwípi níj jwáubana caá. Nihat cáacwá í yohni pah jwiítidih ípi enna caá. Jwí bohé jwíhipmant nuubut bíic yoobó jwiítidih í jenah joiná caá.

¹⁴Caandíh daácna, ñi tíicat pínah nihcan, yeéb wá weh panihnidih oina, ñi túut nuumát pínahdih náah yacnit, páant wá niij daacáp be. ¹⁵Nin wá naáwát pínahdih ñi jenah joyóo: Weém ñi íp panihni caá. Yeebdíh wá bohéat túttimah, dawá Jesúh doonádih bohénit í jumuchah yuhna, weemjéh beé yeebdíh jwíh naóhni. Páant wá jwíh naáwáchah joinít, Jesucristodih ñi jepahap jí. ¹⁶Ñi íp panihnijeh yeebdíh oinit, páant wá niij naáwáp be. Í mána ded pah í jummatdih ennít, wébitbut bíic yoobó ípi chájna caá. Pánihna, ñi íp panihni ded pah wá jummatdih ennít, yeebút bíic yoobó ñi chájna.

¹⁷Páant ñi chájat pínahdih náah yacnit, Timoteodih ñi pebhna wá wahna caá. Jesúsíh doonádih wá naáwáchah joinít, caanbút á jepahachah, wá wáuh pah wá oini á jumna caá. Nihat tútchinadih moón Jesúsíhwádih ded pah bohéna, bíic yoobó wápi chájna caá. Ded pah wá chájachah enniji yeebdíhbut á jwáub náhniabipna caá. ¹⁸Oboghjéhtih, biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá: “Jwiít chah jéihnit caá. Dedé pínah Pablo jwiítidih á jéih bohécan níit. Jwiítidih úmnnit, á jwóhbican nacaá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. ¹⁹Oboghjéhtih, jwí Maáh á wahachah, waícanjeh ñi pebhna wá jwíbípna caá. Jwíbínit, páant niij naóhnitabeh ded pah í chájatdih wá enbipna caá. Jesúsíh doonádih í

* 4.12 Hch 18.3 * 4.16 1Co 11.1; Fil 3.17

naawáchah, ¿Bita í túut nuúm níft? ¿Oboh í nijátjeh caá? ²⁰Queét Dios á wēpatjīh yoobópdi h í naawáchah, queétdih jointboó jepahnit, í túut nuumbípna caá. Obohjeéhtih, páantjeh í naawáchah, cáacwā í jepahcatdih wā jéihbipna caá. Jesúfhwā jumna, ded pah naóhna, Dios á wēpatjīh í chājipna caá. Oboh naóhna, í chājcan níft. ²¹Pánihna, ní pebhna juibínit, wā jūihñatdih náahcan, ní túut nuúm pánaá. Páant ní túut nuumúchah, ní íp pah yeebdfh oinit, chahjeh wā naóhbipna caá.

**Yeejép yoobát pohba chājnidih
í yohat pínah**

5 ¹Buu yeebdfh bainí wá jwúub naawát túut caá. Ní pebh chah yeejép chājat doonádih wā joyóp be. Ní cātīh tubit yéej chājni á íp áadihjuh át bíbohóp wut be. Jesúsdih jéihcannit páant yeejép ípí chājcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, páant á chājatdih ní enah bojna caá. ²“Jwí Maáhdih túi jepahnit, jwiítidih dedé yeejat wihcan caá”, níj jengah joiná yuhna, tíccan, jíghacan, caán yeejép chājnidih ní túut nuumát túutcap be. Páant ní túut nuumát túutcan, buu páantjeh á yeej chājat jíib, yeéb ní míc wáac juinít, caandih ní jwúub waadát túutca bojó. ³Weémboó níjeéh wihcan yuhna, caán doonádih joinít, búdí úbhna wā chājap be. Pánihna, níjeéh wā jumát pahjeh, ded pah caandíh á yeejat peéh chājat pínahdih Jesús weemdíh á jéihyanap be. ⁴⁻⁵Páant á jéihyanachah, nin pah yeebdfh wā níj naóhna caá: Caandíh á yeejat peéh naawát túut níjná, yeéb ní míc wáacá. Pánih míc wáacna, níjeéh wā jumát pah, Jesús á wēpatjīh nin pah caandíh ní níj: “Jwí jwúub míc wáacachah, ma waadca bojó. Nemépwā í máah ded pah meemdíh yeejép á chājíhna, á chāja naáh, ma jwúub túut nuumát pínah níjná. Pánih túut nuumnít, Jesús á jwúub dei júúwúchah, ájeéh ma bejat pínahdih meemdíh jwí náah yacna caá”, caandíh ní níj.

⁶Pánih yéej chājni níjeéh á míc wáacachah, yeéboó “Jwiít Jesúfhwā jwí túi jumna caá”, ní níj jengah joyóchah yuhna, á túican caá. Nin pah jwírpí níj naawátidih ní túi jéihna caá: “Búdí pan pínahdih á paáat pínah bainíbitjeh jwí widichah yuhna, nihát ápí paa béjna caá”, jwí níjná caá. Pánihat pah, bícjeh á yeejatdih cádahíhcan, nihát Diofhwā bícdih míc wáacna, queétdihbut á yeejabipna caá. ⁷Jwiít judfowá Pascuadih jeémát pínah chājnit, nihát paáat pínahdih jwíih nuumánt yohnit, paacánni pandihjuh jwírpí chājna caá. Diosdih jwírpí mao wáhni oveja wúúh pah, Dios á enechah, yeejat wihcannit jwí jumát pínah níjná, Jesucristo jwiítidih át wun wúhup tají. Pánihna, paáat pínahdih jwí yohat pah yeebdfhbut nihát ní yeejatdih, ní cātīh jumni yeejat cádahíhcannidihbut yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios á enechah, yeejat wihcannit ní jumtipna caá. ⁸Pánihna, túi weénit, bícdih jumát túut níjná, nihát yeejép chājatdih, yeejép jengah joyátidihbut cádahnit, yoobópdi h jengah joinít, jwiítidih túi chājat caá náahap. ^{*}

⁹Wá jwíih daác wahni núodih wā níjájti pah muntih, buu wá jwúub níj daácna caá, ní túi beh joyát pínah níjná. “Í áa nihcannitjīh yeejép chājnit bícdih ní jumca bojó”, wā níj daacáp jí. ¹⁰Páant níj daácna, “Jesúsdih jéihcannit yeejép chājnit”, níjná wā chājcan be. “Jesúsdih jéihcannit bíf déedih en nínahnitdih, nuumnítidih, pápnidih úbhnitdihbut”, níjná wā chājcan be. Pánih chājnit nihát pehbóo í jumna caá. Íjeéh jumíhcan, dedboó ní jweyát pínah áta wihcan taga. ¹¹Obohjeéhtih, nin pah níjná wā chājap be: “Weém Jesúfh caá”, níjná yuhna, nin pah chājnit bícdih ní jumca bojó: í áa nihcannitjīh yeejép chājnit, en nínahnit, pápnidih úbhnit, bitadih yee naóh yacnit, máihnit, nuumnít í jumuchah, queét bícdih ní jumca bojó”, níjná wā chājap be. Pánih chājnitdih numah jeémpcat caá yeebdfh náahap. Queébut yeebdfh í numah

* 5.1 Dt 22.30 * 5.6 Gá 5.9 * 5.7 Ex 12.5 * 5.8 Ex 13.7; Dt 16.3

jeémfichah, ñi jepahca bojoó.
¹²⁻¹³Weém Jesúsdih jéihcannitdih í yéejat peéh wá chājan nít. Diosboó queétdih ā peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih jwíjeéh wáac joinít Jesúhwā í yéej chājachah, jwiítboó queétdih peéh chājat caá náahap, í túi túut nūmát pínah niijná. Pánihna, ñijeéh jəmni túbít yeejép chājnídih ñi yohoó. Caandíh ñijeéh bícdih ñi jumat túutca bojoó.*

Jesúhwājeh míc ámohat

6¹Buu bíh yeejép yapat doonádih joinít, bainí wá naóhbipna caá. Yeéb Jesúsdih jéihnit jəmna yuhna, chénewā míc jūihnit, ¿Dépanihna, ā yooabát pínah niijná, Jesúsdih jéihcanni maáh pehbóó ñi bej? Jesúsdih jéihni pehbna ñi bejchah, yeebdíh ā túi yooabát pínah niijná, Dios caánboodíh āta teo wáac taga. ²⁻³Nindih ñi túi náhninaá: Jwí Maáh Jesús ā jwáub dei jūúwúchah, yéejnitdih caán bícdih jwiít áihwáboó jwí wutbipna caá. Ángelwádhbut jwí wutbipna caá. Nin baáboó jwí jum jwuhchah, ¿Dépanihna, bainí míc jūihnit ā jumuchah yuhna, yeéb Jesúhwājeh ñi jéih yooabacan? ⁴Queét maátadih wéi encan yuhna, ¿Dépanihna, nihat yeéb Jesúhwā míc jūihnit, í yooabát pínah niijná, queétdihjeh naáwádih ñipí bej? ⁵Ñi tícat pínah niijná, nindih wá naóhna caá: “Jwiít túi jéihnit caá”, niyj jenah joiná yuhna, míc jūihnitdih naóh yooabáni pínah ñijeéh ā wihcat pah ñi jəmna caá. ⁶Jesúhwā mícjeh míc jūihnit, Jesúsdih jéihcannit maáta pehbna naáwádih bejna, Jesúsdih jepahcannitbut í joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Pánih chājna, ñi tíccan nít?

⁷Yeéb Jesúhwā mícjeh míc jūihnit, yeebdíh yooabáni pínah maátadih ñi bid bejchah, ā túican caá. Caanná bejcanjeh, yeebhéh ñi yooabánachah, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, jéih míc ámohcan, “Á jumu naáh”, ñi niijíchah, chah āta túi tagaá. Bitá í jéih chāj nūmúchah, yeebhéh ñi jéih yooabacah, “Á jumu naáh”, yeebdíh niiját caá náahap. ⁸Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeebboó chah yeejép ñipí

chājna caá. Bitá í yeejép chājatdih, í jéih chāj nūmátidih, bíic yooobó yeéb ñipí chājna caá. Yeéb Jesúhwā míc jəmna yuhna, páant ñipí chājna caá.

⁹⁻¹⁰Nindih ñi túi náhninaá: Det yeejép chājnit Dios pehbboó í bejcan nít. Yeebhéh míc yeeceanjeh, yooobópdih ñi jenah joyoó. Nin pah chājnit, Dios pehbboó í bejcan nít: íí náah chājnit, pāpnidih wébhnit, í áa nihcannitjeh yéej chājnit, neoná mícjeh chājnit, yaadh mícjeh chājnit, nūmnit, bíí déedih en ñinahnit, máihnit, bitadih yeejép doonádih táoh naóhnit, jéih chāj nūmnitbut Dios pehbboó í bejcan nít. ¹¹Páant í chājat pah biquína yeébboó ñi jumap jí. Obohjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, ā wun wūhnit, ñi yéejatdih át yohop taga. Pánihna, buu, Túini Espiritu ā teo wáacachah, Dioihwā ñi jumuchah, yeebdíh yéejat júb ā wihcan caá.

Jwíh bácahjih yéej chājcat caá náahap

¹²Buu bíh yeejép yapatdih bainí wá naóhbipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jəmna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ā wihcan caá”, ñi niyj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwí yéej chājachah, ā túican caá. Bíh jwí chājachah, túini jəmna yuhna, jwíh bácahdih, jwí jenah joyátidih yéejana, jwiítidih ā teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chājatdih cádahihna yuhna, jwí jéih cádahcan caá. Páant chājcat caá jwiítidih náahap.* ¹³“Jwíh wúdah jeémp yacat pínah caá”, niijnít, nūgúp tubuchah, jwíí jeémpna caá. Páant jwí chājachah, ā túina caá. Nin baáboó jum jwuhna, bid jeémpna, jwí túi jəmna caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jwí jumuchah, bid jeémát ā wihcan nít. Biquína “Jwíh bácah yaáhdhíh metat pínah caá”, ñi niyj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwíh bácahdih chājna, caandíh jwí teo wúhat pínah niijná, át chājap tají. Caanjéh caá jwí Maáh. ¹⁴Dios Jesucristodih boo pud jūúwát tútnit, jwiítidihbut bíic yooobó ā

* 5.12-13 Dt 13.5; 17.7 * 6.12 1Co 10.23

wēpatjīh ā boo pud jūúwát túutbipna caá.

¹⁵⁻¹⁶Nindihbut ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúfhwā jumna, caán biícđih biíc bácah dée jwī jumna caá. Génesisboó Dios nin pah át niíf daacát túutur tajī: “Newé yadjīh biíc bácah dée ī jum̄bipna caá”, át niíf daacát túutur tajī.* Caandīh jéihnit, nin pahbut yeebdīh túi náhniat caá náahap: Ded newé yadjeéh ā jum̄chah, queét biíc bácah dée ī jumna caá. Pánihna, deoh nah jum̄nih wilijeéh ñi jum̄chah, mijeéh biíc bácah dée ñi jumna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeebbút ñi jenah joibīpna caá. ¿Dépanihna yeéb Jesúfhwā, ájeéh biíc bácah dée jumna yuhna, yeejép wilijeéh biíc bácah dée ñi jum̄h? Pánt chājat yeejép caá. ¹⁷Obohjeéhtih yeéboó Jesúfhwā jum̄nit, ájeéh biíc bácah dée jumna, Túini Espírítu ñih caolihboó ā jum̄chah, caán ā jenah joyát pahjeh yeebbút ñi jenah joiná caá.

¹⁸Yeebdīh ñi áa nihcannitjīh yeejép chājcat caá náahap. Pánih yéej chājnit nihna, chah jwīih bácahdih, jwī jenah joyátđihbut jwī yéejana caá. Pánt jwī chājat túttimah, jwiítđih túut numát chah ā buona caá. Dedé biíf jwī yéej chājachah yuhna, túut numát nump ā buona caá. ¹⁹⁻²⁰Nindih ñi túi náhninaá: Jwīih caolihboó ā jum̄at pínah niijná, Dios jwiítđih Túini Espírítudih át wahap jī. Pánt ā wahachah, jwiítboó áih m̄m̄ pánihi caá jwī jum̄ap.* Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítđih ā wun wūhat pínah niijná, jwiítđih ā jīb chājap jī, áihwā jwī jum̄at pínah niijná. Pánih áihwā jumna, caán jwī maáh ā jum̄chah, jwī weñat pínahdih jenah joicánjeh, ā weñat pínahdihjeh chājat caá náahap.

Téihya chéwát

7 ¹Buú weemđih ñi uúbh joí daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ñit niíf uúbh joyóp tajī: “¿Jwiít Jesúsdih jéihnit jwī áa jum̄chah, ā túimi niít?” ñit niíf daacáp tajī. Pánt ñi

niíf daacátjidih ennit, nin pah wā jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jum̄chah, ā túina caá. ²Obohjeéhtih, páant ñi jum̄chah, í náah chājat ā tobohna caá. Pánihna, yeebdīh áa jum̄at caá náahap. ³⁻⁴Pánt ñi áa jum̄chah, yaádih bácah miíf pínahjeh nihcan caá. Mijeéh boóih pínah caá. Pánihna, mi áa mijeéh ā jum̄hichah, caántđih jepahat caá náahap. Biíc yoobó newéih bácah áih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóliih pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jum̄hichah, caandīhbut jepahat caá náahap. Pánih chājna, bitadih ñi bidcan niít. ⁵“Diosdih túi uúbat túut niijná, biícđih jwī jum̄ jwuhca boj jīh”, ñi míc niijichah, ā túina caá. Obohjeéhtih, uúbh péanit, túi biícđih ñi jwúub jum̄é. Túbit maatápđih cádahna, Satanásboó bitadih ā yéej chājat túutuchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chājbiipna caá.

⁶Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéwée”, niijnit, wā wutcan caá. Áa jumna, áa wihcatbut, biíc yoobó ā túina caá. Ñi í náah chājcat pínah niijná, páant wā niíf naóhna caá. ⁷Obohjeéhtih, “Weem páh queét nihat áa wihcannit ī jum̄chah, áta túi tagaá”, wā niíf jenah joiná caá. Biquinadih áa jum̄at wēpatđih Dios ā wūhna caá. Obohjeéhtih, bitadih áa wihcan yuhna, túi jum̄at wēpatđihbut ā wūhna caá.

⁸Buú, áa wihcannitđih, éemp wunnitđihbut bainí wā naóhbipna caá. Yeéboó áa wihcannit ñi jum̄chah, ā túibipna caá. ⁹Obohjeéhtih, yaddih, newéđih búdi bidnit, í náah chājcat túut niijná, ñi áa pínahdih ñi ubuú.

¹⁰⁻¹¹Buú, yeéb Jesúfhwā áa jum̄nitboodih bainí wā naóhbipna caá. Nin wā jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ā wutat caá. Yaádih í áadih í cádahca bojo naáh. Neonábut ī weha mána yaáhdih ī yohca bojo naáh.

Obohjeéhtih, míc cádahnitjī, biíhdih í áa jum̄ca bojo naáh. Pánih míc cádahnitjī queét chénat pahjeh jwúub míc ámohna, biícđih jwúub jum̄nit, chah ā túibipna caá.*

* 6.15-16 Gn 2.24 * 6.19-20 1Co 3.16; 2Co 6.16 * 7.10-11 Mt 5.32; 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

¹²Вун, yeéb bitadih jwuh bainí wā naóhbiḡna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsdiḡ ní jepahachah yuhna, ní weha mána yaádhboó í jepahcap jí. Yeéb Jesúsíhwā ní jumuchah yuhna, níjeéḡ í jumfichah, ní yohca bojoó. ¹³Biquína yeéb yaádhbut Jesúsdiḡ ní jepahachah yuhna, ní weha mánaboó í jepahcap jí. Páant ní jumuchah yuhna, níjeéḡ í jumfichah, ní cádahca bojoó. ¹⁴Yeéb bíc bácah dée ní jumuchah, bíc Jesúsíh jumna, bíh Jesúsíh nihcah yuhna, Dios yeebdíḡ ennit, “Queét wííhwā caá”, ā níijná caá. Pánihna, Jesúsdiḡ jepahcannit neoná í weha mána yaádh Jesúsdiḡ í jepahachah, queét neonádiḡbut Dios ā túi chájbipna caá. Bíc yoobó Jesúsdiḡ jepahcannit yaádh í weha mána Jesúsdiḡ í jepahachah, Dios queét yaádhdiḡbut ā túi chájbipna caá. Páant ní jumuchah, ní wehdih ennit, “Queétbut wííhwā caá”, Dios ā níijná caá. ¹⁵Obohjeéhtih biquína Jesúsdiḡ jepahcannitboó í weha mána yaádhdiḡ, í weha mánadiḡbut ípí cádahíhna caá. Pániḡ cádahíhna, míc maocat túut níijná, í beje naáh. ¹⁶Obohjeéhtih, túi bícdih ní jumuchah, chah ā túina caá. Yeéb Jesúsdiḡ jéihnitboó ní weha mána Jesúsdiḡ í jepahat pínah, Dios queétdih ā túi ubat pínah níijná, ní jéih teo wáacmí nacaá. “Í jepahbiḡna caá. Í jepahcan ní”, jwí níj jéihcan caá.

¹⁷Nin pah niḡat Jesúsíhwādiḡ wāpí naóhna caá: Jesucristodiḡ jepahnit, ded pah ní jumatiḡdiḡ bíc yoobó ní jumúú. Páant ní jumat pínahdiḡ jwí Maáh jéihnit, yeebdíḡ āt jwejet taga. ¹⁸Det Jesúsdiḡ jepahnit bóodnitjí jumna, í náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeéhtih, bóodcannit jumna, í bóodat túutca bojo naáh. ¹⁹Bóodnitdiḡ, bóodcannitdiḡbut Dios bíc yoobó ā enna caá. Á wátatdiḡ jwiútdih jepahat caá náahap. Pániḡ jepahnitdiḡjeh ā wēi enna caá. ²⁰Dios yeebdíḡ áih pínahdiḡ ā níio láa ded pah ní jumatiḡ pah ní túut nūmcá bojoó. ²¹Teo wáhnit ní jumuchah, ā túina caá. Páant ní jumatiḡ ní náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, ní maáta yeebdíḡ watíhna, í wata naáh. Á túimi nacaá. ²²Dios ā túi ubuchah, bitadiḡ teo wáhnitboó jwí

maáíḡ jumna, watnit dée pah í jumna caá. Bitadiḡ teo wáhnitboó Jesucristodiḡ teo wáhnit caá. ²³Jesúsíhwā ní jumat pínah níijná, yeéb ní yeejet jíib āt wun wáhp tají. Pániḡ áihwā jumna, ā weñat pínahdiḡjeh yeebdíḡ chájat caá náahap. Yeebdíḡ bita Jesúsdiḡ í cádahat túutuchah, queétdih ní joyáh bojoó. ²⁴Pánihna, wā údwā panihnitá, Jesúsdiḡ jwíih jepahnit, yeéb niḡat ded pah ní jumatiḡ bíc yoobó ní jumúú. Páant ní jumuchah, Dios yeebdíḡ wēi ennit, ā teo wáacbiḡna caá.

²⁵Вун, áa wihcannitdiḡ ní wábh joyátdih wā jepahbiḡna caá. Ded pah queét í chájat pínahdiḡ Dios ā wutcan caá. Obohjeéhtih, weém wā jenah joyátdihjeh wā naóhbiḡna caá. Dios weemdiḡ ā jígah en teo wáacachah, wā jenah joyátdih ní túi joyóchah, ā túimi nacaá. ²⁶Nin pah wā jenah joiná caá: Вун yeó jáapna Jesúsíhwā túbit yeejép í yapna caá. Ní áa jumuchah, chah ā buobiḡna caá. Pánihna, áa wihcannit jumna, áa wihcanjeh jumat caá náahap.

²⁷Obohjeéhtih, áa jumnitboó ní áadiḡ yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ní áa pínahdiḡ bidcat caá náahap. ²⁸Páant wā níijíchah yuhna, ní áa pínahdiḡ bid jwinít, téihya chéonit, ā túina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáapnadiḡ áa jumnitboodiḡ chah í buobiḡna caá. Ní áa wihcah, nūmp yeebdíḡ ā buobiḡna caá.

²⁹Páant níijnít, wā údwā panihnitá, nin pah wā naóhna caá: Jesús ā jwúub dei jwúwát pínah bahniḡjeh ā jwuhna caá. Pánihna, ded pah ā weñat pínahdiḡ búdi jenah joyát caá náahap. Ní weha mána yaádh í weñat pínahdiḡ ní jenah joyát chah, Jesús ā weñat pínahdiḡ jenah joyát caá náahap. ³⁰Jwí jígahat, jwí weñat, dedé pínah niḡcan caá. Bíf déedih jíib chájna yuhna, bíbohcannt pah ní jumúú. ³¹Pánihna, Jesús ā wátatdiḡ túi chájat túut níijná, nin baácboó jummidih búdi wēi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ā wátatboodiḡ jwiútdih túi jenah joyát caá náahap.

³²Bíf déedih jenah joicánjeh, Dios ā weñat pínahdiḡ ní túi jenah joyátdih yeebdíḡ búdi wā náah yacna caá. Áa wihcannitboó jwí Maáh ā weñat

pínahdihjeh ded pah á chājat pínahdih á túi jenah joiná caá. ³³Obohjeéhtih, áa jumniiboó ájeéh bóli mi túi weñat pínah niijná, bíí déedihjeh ápi jenah joiná caá. ³⁴Pánihna, Dioih pínahdih á jenah joicán caá. Yaáhdihbut bíic yoobó á jumna caá. Caánt mi áa wihcan, jwí Maáh á weñat pínahdihjeh ded pah mi chājat pínahdih mi túi jenah joiná caá. Dioih wili mi jumna caá. Obohjeéhtih, áa jumna, newé á weñat pínahdihjeh mi jenah joiná caá.

³⁵Pánih naóhna, túi wēinit ñi jummat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Diosdihjeh túi oinit, á weñat pínahdih jenah joinít, bíí déedih jenah joicánjeh, ñi túi jummat pínahdih caá wā náah yacap.

³⁶Buu, bíih naáwát yeéb japatadih jwuh wā naóhbična caá. Ñi náahnit yaádh í behechah enna, “Caántdih ubnit, jwiít chénat pah jwí túi jumbična caá”, niij jenah joinít, ñi ubúú. Páant ñi ubuchah, yéejat nihcan níit.

³⁷Obohjeéhtih, bíihboó “Áa wihcanni wā jumuchah, chah á táibična caá”, á niij jenah jof dée caá. Páant caanjéh niij jenah joiná, bita caandíh í wutchah, á jenah joyát pah chājna, caanbút á túi chājna caá. ³⁸Pánihna, ded á áa pínahdih ubnit, á túi chājna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ubcan, chah á túi chājna caá.

³⁹Dedh áa jumnih, mi áa á wñcnah, caandíh cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeéh bóo á wñuchah, chéwat déedih á watachah, ded bíih áa wihcannidih náahna, mi jwúub áa jumuchah, á túina caá. Obohjeéhtih, Jesúhdihjeh mi ñíwi naáh. ⁴⁰Weemboó nin pah wā niij jenah joiná caá: “Mi jwúub áa jumcan, chah mi wēibična caá. Túini Espíritu caá weemdíh páant á niij jenah joyát tútutp be”, wā niij jenah joiná caá.

Pāpnidih í wūhni déep

8 ¹Buu, bíih ñi uúbh jof daacátjidih wā jepahbična caá. Nin pah ñit niij uúbh joyóp tají: “¿Pāpnidih í wūhni déepdih jwiít Jesúhwā jwí jeéméchah, á túimi níit? Í pāpni cáacwā í chājnihjeh caá. Dedé wēpat wihcan caá”, jwí niij

jéihna caá”, ñit niij daacáp tají. Páant niijnít, “Jwiít chah jéihnit caá”, niij jenah joinít pah ñit daacáp tají. Páant ñi niij jenah joyát bitadih teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadih oinit, queétdih túinijeh naáwát caá náahap. ²Ded “Weemboó nihadidih túi jéih beedáni caá”, niij jenah joiná yuhna, yoobópdih á jéihcan caá. ³Obohjeéhtih, ded Diosoodíh jéihni, caandíh oina, bitadih á teo wáacbična caá. Páant á oyochah, Dios caandíhbut jéihnit, “Caán wíih caá. Wā oini caá”, á niijná caá.

⁴“¿Pāpnidih í wūhni déepdih jwí jeéméchah, á túimi níit?” ñi niij daacátjidih buu jwuh wā jepahbična caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios bíicjeh caá báadhni”, jwí niij jéihna caá.

⁵Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiítidih teo wáacni caá”, í niij jenah joiná caá. Biquína widhdih, cáiwádih, yeodíhbut páant ípi niij jenah joiná caá. Bita jeé doóbhnadih, máa nahnadih, ñaúpwádihbut páant ípi niij jenah joiná caá. “Nin jwiítidih wēp teo wáacni caá”, í niijní, dawá á jumna yuh caá.

⁶Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwí niij jéihna caá: “Dios bíicjeh, caánboó jwí íp caá”, jwí niij jéihna caá. Caán nihadidih át chājap tají. Jwiít cáacwádihbut át chājap tají, áihwā jumna, caandíh jwí weñat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo bíicjeh caá. Caandíh Dios nihadidih chājat tútutnit, jwiítidihbut át jummat tútutp tají, Diosdih jwí weñat pínah niijná.*

⁷Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwí niij jéihyechah yuhna, bitaboó, Jesúhwā jumna yuhna, páant í niij jéih jwuhcan caá. Jesúsdih í jepahat pínah játih, pāpnidih “Jwiítidih wēp teo wáacni caá”, niij jenah joinít, caandíh wēina, í wūhni déepdih ípi jeémép tají. Pánihna, buubut Jesúhwā jumna yuhna, pāpnidih wūhni déepdih jeémpnit, pāpnidih í jenah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih í túi beh joi jwuhcan caá. Páant niij jenah joinít, “Páant wā jeéméchah, yéejat jíib weemdíh á jumbična caá”, í niij jenah joiná yuh caá. ⁸Obohjeéhtih dedéedih jwí jeéméchah, jwí jeémpcāhbut, Diosboó

* 8.6 Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17

biíc yoobó jwiítidih ã enna caá. ⁹Caán déepdih jwí jeéméchah, ã týyuchah yuhna, bita Jesúsdi h jaaap jéihnitdih jwíta yéeja tagaá. ¹⁰Pápnidih í weñat pebhna waadnít, caandíh í wühni déepdih bitajeéh jwí jeéméchah ennit, “Caánboó Jesúsdi h tui jéihni páant ã jeéméchah, weemdíhbut ã túina nacaá”, ã niíj jengah joibípna caá. Obohjeéhtih, “Pápní ã wēpna caá”, páantjeh niíj jengah joinít, jwíwub jeémpna, ã tui chájcan caá. ¹¹“Weém tui jéihni caá”, niíj jengah joinít, jwí jeéméchah, ã túina yuh caá. Obohjeéhtih, tui jéihnit jwí jummatdih jwí jútutat jíb, bita Jesúsíhwá jwí údwá panihnit, jaaap jéihnitdih jwí yéejabipna caá. Jesús queétdih ã wun wühuchah yuhna, bueñdnít í jumtipna caá. ¹²Jwí údwá panihnitdih páant yéejanit, Jesucristodih caá jwí yéejanap.* ¹³Pánihna, weémboó wá údwá panihnitdih oinit, queétdih yéejacat tútut niijná, pápnidih weñit í wühni déepdih wá jeémpanc niít.

**Jesús ã naáwát tútutnit
ded pah í jumát**

9 ¹Jesús ã bohénitji biíc yoobó weembát Jesúsdi h wá enep jí. Páant caandíh wá enechah, weemdíhbut ã naáwát tútutap jí. Pánihna, ded pah wá chájhíhchah, Jesúsboó ã wutuchah, ã túina caá. Weém caandíh teo wühni yeebdíh áih doonádih wá naáwáchah joinít, ñi jepahap jí.* ²Áih doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ã naáwát tútutni niican caá”, í niíj jengah joyóchah yuhna, yeebboó weemdíh ã wahatjidih ñi jéihna caá. Wá bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ã wēpatjíh jwiítidih ã bohénap jí”, ñi niíj jéihna caá.

³Bitaboó nin pah ípí niijná caá: “Caánboó Jesús ã naáwát tútutni niican caá”, í niíjichah yuhna, queétdih bohéna, ñi tútut nuumátjidih wápi naóhna caá. ⁴Cáacwádih jwí bohénachah, jeémátidih babhbatdihbut queétdi boó jwiítidih wūhat caá náahap. ⁵Jesús údwá, Pedrobūt, nihat bita Jesús ã naáwát tútutnitbut í

wēha mána yaádh biícidih í bohé jibichah, ded pah í náahatdih ípí wūhna caá. Jwiítbut áa jumna ni hna, queétdi yaádhidihbut jwí numah jibichah, jwí náahatdih yeebdíh wūhat áta náahcan tagaá. ⁶Nihat bohé jibnitdih í bohénitboó dedé í náahatdih ípí wūhna caá. Pánihna, weém Bernabéjih jwí bohénachah, biíh tewatdih jwí teocat pínah niijná, jwiít chénat pahdih jwí náahatdih yeebdíh wūhat caá náahap. ⁷Soldadowá queétdih í náahatdih ípí jíb chájcan caá. Í maátaboó queétdih ípí wūhna caá. Iguíh momnitboó íih iguíh quehechah, ípí jeémpna caá. Nihat ovejawádih en daonítboó íih ovejawádih ípí mao jeémpna caá. ⁸⁻⁹Páant wá niiját jwiít cáacwá jwí jengah joyátjeh niican caá. Moisésjí nin pah át niíj daacáp tají: “Momo jiwí trigo tíbnadih ã caóh chuñuchah, áih jacdih ñi chéoca bojoó, tíbnadih jeémíhna, ã jeémát pínah niijná”, át niíj daacáp tají.* ¿Páant ã niíj daacát tútutna, momo jiwidihjeh niít Dios át jengah joijíp? ¹⁰Niican caá. Jwiít bohé jibnitboodíh át jengah joyóp tají, cáacwádih jwí bohénachah, jwiítidih í tui en dawát pínah niijná. Wápchidih teonit, jeémátidih ípí bidna caá. ¹¹Jwiítbut momnit dée, yeebdíh Jesúsíh doonádih jwí tui bohénap jí. Páant jwí chájachah, jwí náahatdih yeebdíh wūhat át náahap ta yuh jí.* ¹²Pánihna, bita bohénitdih ñipí wūhat pah, jwiítidihbut wūhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wūhat yeebdíh ã náahachah yuhna, ñi wūchah ennit, jwiítboó jwí wūbh tac buégacap jí. Pánih wūbhcanjeh, búdí jwípí tewep jí. Jwí wūbhúchah, nin pah ñita niíj jengah joi tágaá: “Pablowá bií déedih náahnitjeh, í bohéna caá”, niíj jengah joinít, jwí bohénachah, ñita joiíhcan tagaá. Pánihna, yeebdíh bohéna, ded pah jwí náahatdih jwípí wūbhcap jí. ¹³Obohjeéhtih, nindih ñi tui náhnaína: Dioíh muéna juibínit, jwiít judíowá sacerdotewádih nuñápwadíh jwípí wūhna caá, Diosdih í cáo wūhat pínah niijná.

* 8.12 Mt 25.45 * 9.1 Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16 * 9.8-9 Dt 25.4 * 9.8-9 1Ti 5.18
* 9.11 Ro 15.27

Dios queét sacerdotewādih, bita caánboó teonitdihbut í cáo judhni déepdih át jeémát tútutap tají.* ¹⁴Pánihna, bíc yoobó jwí Maáh Jesucristo jwiít áih doonádih naóhntidih jwí bohénitdih át en dawát tútutap tají.* ¹⁵Páant ā wutachah yuhna, weémboó yeedíh wāpí wúbhcap jī. Wubbut páant níj daácna yuhna, “Weemdíh ní teo wáaca”, níjné wā chājcan caá. Weém nuugúp wunna yuhna, wāta wúbhcan tagaá. Wā wúbhchah joinít, ní wühchah, “Weém jíib wihcanni Jesúh tání doonádih wāpí bohéna caá”, wāta jéih níjcan tagaá.

¹⁶“Jesúh tání doonádih wā bohéat jíib, Dios ā enechah, weém chah tání caá”, wāpí níj jengah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdíh ā bohéat tútatdih chājcan, tubit wāta jíjgah tagaá.* ¹⁷Wā náahat pahjeh áih doonádih wā bohéna, wā bohénitboó weemdíh í jíib chājat pínahdih wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéhichah, wā bohéhichah yuhna, bíc yoobó áih doonádih weemdíh bohéat caá náahap. Ā wutachah joinít, áih tání doonádih wāpí bohéna caá. Pánih jepahnit, weemdíh ā wühni tewatjeh ā jumuchah, wā bohéat jíib wāpí bidcan caá. ¹⁸Pánihna, jíib bidcanjeh bohéna, búdí wā wēina caá. Yeedíh bohénitdih en dawát ā náahachah yuhna, weémboó wāpí wúbhcan caá.

¹⁹Páant wā bohénachah, cáacwā jíib wühcan, weemdíh í jéih wutcan caá. Bita í weñat pínahdih chājcan, Dios ded pah ā bohéat tútat pahjeh wāpí bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, bita ded pah í jumatdih ennit, bíc yoobó wāpí jumna caá, weemdíh wēi ennit, tání doonádih wā naáwáchah joinít, í jepahat pínah níjné. ²⁰Pánih chājna, wā údwā panihnitá, bita judfowādih Jesúh doonádih bohénit, ded pah í chājat bíc yoobó weembút wāpí chājna caá, wā naáwáchah wēi joinít, Jesúsdih í jepahat pínah níjné. “Nihat jwiít judfowā jwí nuowā í wutatdih wā jepahcah yuhna, Dios weemdíh ā tání enna caá”, wā níj jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwí

nuowā í wutatdih wāpí jepahna caá.

²¹Bitá judfowā nihcannit Moisés ā wutatjdih jéihcannitdih bohéna, ded pah í jumat pah bíc yoobó wāpí jumna caá, wā bohénachah wēi joinít, í jepahat pínah níjné. Pánih jumna yuhna, Dios ā wutatdih wāpí yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdíh ā wutachah, caandíhbut wāpí jepahna caá. ²²Jáap jéihnitboodíh bohéna, “Weém Jesúsdih chah jéihni caá”, wāpí níjcan caá. Queétdih tání beh joi jwühcan, “Nin pah chājnit, wāta yéej chāj tagaá”, níj jengah joinít, í chājcatdih weembút wāpí chājcan caá, queétdih teo wáacat tút níjné. Pánihna, nihat í jumat bíc yoobó wāpí jumna caá, wā bohéatdih í tání jepahachah, Dios queétdih ā tání wbat pínah níjné. ²³Jesúh tání doonádih nihat cáacwā í joyát pínah níjné, páant wāpí chājna caá. Pánih chājna, queét í jepahachah, Dios pehbboó jumna, jwiít bícdih jwí tání wēibipna caá.

²⁴Dios pehbboó juibínit, chah tání ā wūhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwuhna, ded pah ā wutatdih ní tání jepahaá. Nin pah ā jumna caá: Cáacwā náonit, nihat í náwachah yuhna, chah wépép náonidihjeh wēinit, táníndih ípí wūhna caá. Pánihna, chah wépép náoni dée jwiítbut Dios ā wutatdih tání chājnit, ā pehbboó jwí juibínachah, jwiítidih wēinit, táníndih ā wühbipna caá. Pánih wépép náoni dée, Dios ā weñat pínahdih tání chājat caá náahap. ²⁵Nin pahbut ā jumna caá: Náonitboó íh báčahdih ípí wépana caá. Pánih wépana, íh báčahdih yeejaat pínahdih ípí chājcan caá. Cáacwā queétdih wēinit, náojih péeb waoni júdudih í wūhatdih ípí bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wūhni júdu waicanjeh ápí wunah bejna caá. Pánihat dée jwiítbut jwíh caolihdih yéejahcan, Diosdih wúbhntit, ā naáwátidihbut jwipí jengah joiná caá. Pánih chājnit, ā pehbboó jwí juibínachah, táníndih jwiítidih ā wühbipna caá. Caán ā wūhni pínahboó ā buudcán níit. ²⁶Weémboó yoobópdihjeh náoni dée, Dios ā weñat pínahdihjeh chājat tút níjné, caandíh wāpí tání jengah

* 9.13 Dt 18.1 * 9.14 Mt 10.10; Lc 10.7 * 9.16 Jer 20.9; Am 3.8

joiná caá. Míic mao tíohnit yoobópdih í mao chūáat pah, weembát Jesús á wutadtih táí chājat túut niijná, Diosdih wā táí jenah joiná caá. ²⁷Náonit, míic mao tíohnit íh bácahdih yéejacat túut niijná, í náahatdihjeh ípí chājcan caá. Páant í chājat pah, weembát wíih caolihdih yéejacat túut niijná, wā náahatdih chājcan, Dios á weñat pínahdihjeh wāpí chājna caá. Pánih chājnit, Dios pebhboó wā juibínachah, “Bitadih ma bohénachah yuhna, dedé júb wēhat pínah meemdíh á wihcan caá”, weemdíh á niijcán níit.

Egipto baácmant jüóhnit ded pah í yapatji

10 ¹⁻²Dios pebhboó juibínit, jwiít dih wēinit, túinidih á wēhat pínahdih jwiít nihat jwí bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judfowá jwí nuowá Egipto baácmant jüóhna, ded pah í yapatjidih jwiít dih táí náhnat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh í bejchah, Diosboó queétdih wapna, mah pöh panihniijh át waawáp wut jī. ³Muj Mac Dūnuidih jōpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios át chūh bejat túut wut jī. ⁴Pánih jumna, Moisésdih í táí péenap wut jī. ⁵Tátchi wihcapboó jummit, Dios á wühni jeémátdih nihat ípí jeémé wut jī. ⁶Muj wihcāh, mah á bac jüúwát pínah niijná, Dios Moisésdih búdí jee dáhdih át mawat túut wut jī. Páant á chājachah, á wühni mahdih queét nihat í babhbp wut jī. Jee dáhmant í babhni mah á bac jüúwát dée, Jesucristobut Túini Espíritudih át wüh wut jī. Í jéih encah yuhna, Jesús íjeéh á jib bejchah, á wühni Túini Espiritu queétdih át teo wáacap wut jī. ⁷Obohjeétdih, queétdih Dios búdí á teo wáacachah yuhna, biquínajeh caandíh ít jepahap wut jī. Bitadawá caandíh jepahannidih wēi encan, Dios queétdih át peéh chājap wut jī. Pánihna, nihat Egipto baácmant jüóhnit, tátchi wihcapboó jib bejna, páantjeh ít wān beedép wut jī.*

⁶Páant queét nihat í yapatdih náhnina, bíic yoobó yeejép í chājat pah jwí chājca boj jīh. ⁷Dios á daacát túutni tólih, Éxodo í niijnídh, nin pah át níj daacát túut tajī: “Queét cáacwá í pápnidih wēinit, bíicdih wēi jeémp babh máihna ít chājap wut jī”, át niijp tajī. ⁸Páant í yeej chājat pah, jwiít dih chājcat caá náahap. ⁹Bíih láa biquína yaadh metnit, í náah ít chājap wut jī. Páant í í náah chājat peéh bíic yeó jáapdihjeh veintitrés mil queétdih Dios át mawap wut jī. ¹⁰Páant í chājat pah, jwiít dih chājcat caá náahap. ¹¹Bíih láa, biquína nin pah Moisésdih ít níj jüihñap wut jī: “¿Dépanih tibeé jwiít dih Egipto baácmant ma wē jüóh? Nin tútchi wihcapboó jwí yabh jibna caá. Dios jwiít dih á téi en daocán caá”, ít niijp wut jī. Páant niijnít, Diosdih tac buegána, caandíh ít íjanap wut jī. Páant í yéejat peéh, Dios maiwádh át wahap wut jī, queétdih í chāc mawat pínah niijná. ¹²Páant í yapatdih jenah joint, í chājat pah jwiít dih chājcat caá náahap. ¹³Bíih láa, biquína nin pah ít míic niijp wut jī: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswádhjeh jwí maáta át chāj? Jwiít nihat bíic yoobó túinit jwí jumna caá”, míic niijnít, Diosdih ít jüihñap wut jī. Páant í jüihñat peéh mawat pínah niijná, Dios áh ángeldih át wahap wut jī. ¹⁴Páant í chājat pah, jwiít dih chājcat caá náahap. ¹⁵Páant queét í yapatji jwiít péeni yeó jáapna jummitdih á jéihyana caá. Í yapatjidih Moisés á daacátjidih ennit, táí jenah joint, bíic yoobó jwiít dih chājcat caá náahap. ¹⁶“Weémboó Jesúsdih wā chah táí jenah joiná caá. Dedé yeej chājat jenah joyát weemdíh á jüúwáchah yuhna, wā táí jéih yap yohna caá”, níj jenah joiná, ní táí chāja chaáh. Páant níj jenah joiná yuhna, jon játih moón í chājat pah, ní jwúub yeej chājmi náca. ¹⁷Jwiít nihat biquí láana yeejép chājat jwí jenah joiná caá. Páant jwí yeej chājíhichah yuhna, jwí yeej chājcat pínah niijná, Dios jwiít dih ápí teo wáacna caá. Pánih teo wáacna, namá déedih jwiít dih

* 10.1-2 Ex 13.21-22 * 10.1-2 Ex 14.22-29 * 10.3 Ex 16.35 * 10.4 Ex 17.6; Nm 20.11
 * 10.5 Nm 14.29-30 * 10.6 Nm 11.4 * 10.7 Ex 32.6 * 10.8 Nm 25.1-18 * 10.9 Nm 21.5-6
 * 10.10 Nm 16.41-49

ãpí jáutna caá, jwí yap yohat pínah niijná. Pánihna, ded pah jwí buájacatdih jéihnit, chah yeejépdih jáhnit, jwiítidih ãpí teo wáacna caá.

Päpnidih wéicat

¹⁴Wá chéenwá, nindih ñi túi joyoó: Bita “Jwíih dios, jwiítidih teo wáacni caá”, ñi niíf päpnidih ñi wenepboó bejcanjeh, queét ñi chājat biíc yooó yeebbát ñi chājca bojoó. ¹⁵Yeób túi jéihnit jumna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat tētut niijná, nin wá naáwátidih yeebjéh ñi túi jenah joyoó: ¹⁶Míic wáac juinít, Jesúih meép panihni iguíf macdih babhnit, áih bácah panihni pandihbut biícidih jwí jeémátidih bainí yeebdíh wá naóhbipna caá. Pánih babh, jeémpna, ñ wun wūhatdih jenah joinít, “Túina caá”, jwípi niijná caá. “Jwiítidih wun wūhna, jwiít ájeéh túi biícidih jwí jumuchah, ñ wēpat jwiítidihbut ñ wūhna caá”, jwí niíf jéihna caá. * ¹⁷“Jwí jeémpni pan biíc dahjeh ñ jumat pah, jwiít nihat biícidih biíc bácah dée jwí jumna caá”, niíf jéihnit, caán pan dahdih biícidih jwípi jeémpna caá.

¹⁸Jwiít judíowá ded pah jwí chājatdih ñi jenah joyoó: Dioíh muuná bejnit, nuñúpdih mao cáo wūhnit, Diosdih jwípi wéina caá. Caandíh jwí wūhat túttimach, caán déepdih jeémpna, Diosjih biícwá jwí jumna caá. Bitabut päpnidih ñi wūhnijidih jeémpna, queébtut caanjíh biícwá ñi jumna caá. * ¹⁹Páant niijnít, “Jwíih dios caá”, niíf päpni, caandíh ñi wūhniút “Dedé wēpat ñi jumna caá”, wá niijcán caá. ²⁰Obohjeéhtih, dedé wēpat ñi wíhcah yūhna, bita caandíh jeémátidih wūhna, Diosdih jenah joicánjeh, nemépwáboodíhjenah jenah joinít, ñi wūhna caá. Pánih wūh péanit, jwūb jeémpna, nemépwá biícidih ñi jumna caá. Yeébboodíh nemépwá biícidih ñi jummatdih wá náah yaccan caá. * ²¹Nemépwá biícidih jumna, Dios biícidih ñi jéih jumcan caá. Dios biícidih túi jummat tētut niijná, nemépwá biícidih jumcat caá náahap. Pánihna, nemépwáidih ñi wūhni jeémátidih ñi

jeémpca bojoó. Caandíh wūhni babhbatdihbut ñi babhca bojoó. Jesucristo ñ wun wūhatdih jenah joinít, caán biícidih jummat tētut niijná, áih meép panihni iguíf macdih babhna, áih bácah panihni pan dahdih jeémát caá náahap. * ²²Päpnidih wūhni jeémátidih, Jesús ñ wunatdih jenah joinít jeémátidihbut jeémpna, jwí Maáhdih ñi íjjana caá. ¿Yeébbóo Diosdih chah wēpnit niíf ñi jumap? ¿Ñi yéejat ñi péeh chājatdih ñi jéih jweimí naniít? Niican caá. Pánihna, ñ íjyatdih úmnnit, nemépwáidih ñi wūhnijidih ñi jeémp, babhca bojoó. *

Bitadidih oinit, teo wáacat

²³Biquína yeéb nin pah ñi niíf jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ñ wihcan caá. Weemdíh yéej chājatjeh ñ náahcan caá”, ñi niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, biíf jwí chājachah, túini jumna yūhna, jwiítidihjenah, bitadidihbut ñ teo wáacan caá. * ²⁴Pánihna, jwí weñat pínahdihjenah chājcan, bitadidih jwí teo wáacat pínahdih chājat caá náahap.

²⁵Déepdih jūib chājatboó jūib chājadih bejna, “¿Päpnidih ñi wūhni niít? ¿Wá jeéméchah, ñi túini niít?” niíf wūbh joicánjeh, jūib chājnit, ñi jeémé. ²⁶Jwí íip Dios nihatdih ñi chājni, nihat áih caá. Dedé jwí jeémát pínahdihbut chājnit, jwiítidih ñi wūhna caá. Pánihna, ñi wūhniidih jwí jeéméchah, ñi túina caá. *

²⁷Jesúsdi h jéihcanni yeebdíh ñi numah jeéméchah, bejnit, dedé ñi wūhuchah, “¿Nin päpnidih ñi wūhni niít?” niíf wūbh joicánjeh, ñi jeémé. ²⁸Obohjeéhtih, Jesúsdi h jáap jéihniút jumna, “Nin déep päpnidih ñi wūhni caá”, yeebdíh ñi niijíchah joinít, caandíh ñi jeémpca bojoó. ²⁹“Wá jeéméchah, ñi túina caá”, niíf jéihna yūhna, jeémpnit, jwí Maáhdih jáap jéihniúbdíh yeéb ñi teo yéeja tagaá. Obohjeéhtih, “Ñi jeémpca bojoó”, wá niijíchah joinít, nin pah weemdíh ñi teo niíf wūbh joi tagaá. “Caandíh wá jeéméchah ñi táyatdih jéihna yūhna, ¿Dépanihna jáap jéihni ñi jenah joyát pah

* 10.16 Mt 26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20 * 10.18 Lv 7.6 * 10.20 Dt 32.17

* 10.21 2Co 6.15-16 * 10.22 Ex 20.5; Dt 32.21 * 10.23 1Co 6.12 * 10.26 Sal 24.1; 50.12; 89.11

weemdih chājat náah?* ³⁰Dedédih jeémpnit, ‘Ma wūhat túina caá, Paá’, wāpí niijná caá. Páant wā niijichah yuhna, ‘Dépanihna, ‘Caandih jeémpnit, ma yéj chājna caá’, weemdih ma niij?’ nita niij tágaá. ³¹Páant niij naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiít Jesúhwdih tui chājat caá náahap, bita jwiítidih ennit, queébtut Diosdih i weñat pínah niijná. Pánihna, jeémp, babh, dedédih chājna, bita Diosdih i wēi naáwát pínah niijná, tui chājat caá náahap. ³²Judiowā, judiowā nihcannit, Jesúhwdihbut yeejép ni chāj jéutca bojó. ³³Weemboó dedé wā chājihna, niहत cāacwā i tui jummatdih jenah joinít, wāpí chājna caá. Pánihna, Jesúsdih i jepahachah, Dios queétdih ā tui abat pínahdih búdí náah yacna, wā tui jummat pínahdih jenah joicánjeh, bita i tui jummat pínahdih wāpí jenah joiná caá.

11 ¹Weém Jesucristo ded pah ā chājatjidih jenah joinít, bíic yoobó wāpí chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbút ded pah wā chājatdih ennit, bíic yoobó ni chājaá.*

Miic wáacnit, ded pah i chājat pínah

²Ded pah wā chājatjidih náhninit, yeéb bíic yoobó ni tui chājna caá. Jesúh doonádih jwí bohénachah joinít, páantjeh ni tui jepahna caá. Páant ni chājachah, yeebdih wā wēina caá.* ³Buu bíihdih wā naóhbipna caá, yeéb Jesúhwā míic wáacnit, ded pah ni chājatdih ni tui jéihyat pínah niijná. Nindih ni náhninaá: Jwí íp Dios Jesucristo ā maáh caá. Jesús neoná i maáh caá. Neoná i weha mána yaádh i maáh caá. ⁴Níih baácdih moón bíihdih jepahat jéutna, níih waojih yégueh chóojih níipí cáagna caá. Pánihna, Jesúh neonáboó wébhñit, Dios naáwátidih naóh yapanitbut jih cáagna, ‘Bíih caá wā maáh. Jesús nihcan caá’, niiját jéutut dée chājnit, jwí Maáh Jesucristodih yeejép i chājna caá.

⁵Yaádhboó wébhna, Dios naáwátidih naóh yapanit, jih cáagan, ‘Wájeéh bóodih wā

jepahcan níit’, niiját jéutut dée chājnit, i weha mánadih yeejép i chājna caá. Mí áa nihcannijeéh yeejép chājnih wili, niहत míih waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá. ⁶Yaádhboó íih waojih yégueh chóojih cáaguíhcan, waó yoóc boj beedánih i jumna naáh. Obohjeéhtih, boj beedáátdih tíicnit, i jih cáaga naáh.

⁷Diosdih wébhna, neonáboó Dios ā niहत panihni jumna, íih waó dájhjih cáagat caá náahap. Páant i cáagan, ‘Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá’, i niiját jéutna caá. Yaádhboó cáagnit, ‘Wájeéh bóo túini caá. Caandih wā wēi jepahna caá’, i niiját jéutna caá.* ⁸Dios cáacwáidih jwíih chājna, newédih át jwíih chājap wut jī. Túttimah áih páwájih yaddih át chājap wut jī. ⁹Newédih chājnit, yaddih teo wáacni pínah nihcan wut jī. Obohjeéhtih, yadboodih newédih teo wáacnih pínah át chājap wut jī. Páant tigaá neoná maáh panihñit i jumna caá.*

¹⁰Yaádhdih waó dáh jih cáagat caá náahap, i weha mánadih i jepahat jéutut tóut niijná. Dioh ángelwā i wēi enat pínah but niijná. ¹¹Obohjeéhtih, neoná i weha mána yaádh i maáh i jumachah yuhna, Jesúhwā jumna, Dios queé t chénat pahdih bíic yoobó ā enna caá. Pánihna, queétdih míic teo wáacat caá náahap. ¹²Dios newédih jwíih chājna, áih páwájih yaddih át chājap wut jī. Buu yaádh caá neoná pínahdih i weh jumna caá. Obohjeéhtih, Dios caá niहतdih ā chājap.

¹³Míic wáacnit, ded pah ni jummat pínahdih tui jéihyat tóut niijná, yeebjéh ni jenah joyó. Níih táttchinadih moón bitadih i jepahat jéutna, íih waojih yégueh chóojih ípí cáagna caá. Pánihna, yaádhboó Diosdih wébhñit, i weha mánadih i jepahat jéutna, queétdih waojih cáagat caá náahap. ¹⁴Ni cátił newé waó yoóc maátni ā dēwúchah ennit, ‘‘Caánboó yad wili pah waó yoóc dēoná, ā tíiccan níit?’’ níipí níj jenah joiná caá. ¹⁵Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátni mi dēwúchah ennit, ‘Míih waó yoóc maátni dēoná, mi tui jígohna

* 10.28-29 1Co 8.7-12 * 11.1 1Co 4.16; Fil 3.17 * 11.2 2Ts 2.15 * 11.7 Gn 1.26-27
* 11.8-9 Gn 2.18-23

caá”, ñipí niij jengah joiná caá. Pánihna, miíh waó yoóc maátini dwonit, mijeéh bóodih jepahat júatna caá mi chájap. ¹⁶Páant wā naáwátidih ded biíhboó mácah ā naáwíhichah, nin pahjeh wā jepahna caá: Nihat jwiít yeebdíh bohénit wā naáwátidih biíc yoobó jwípí bohéna caá. Nihat nin baácnadih moón Diofhwābut Diosdih wēinit, biíc yoobó ípí chájna caá.

**Jesús ā wutni jeémátidih
ī tái chájcat**

¹⁷Jesús ā wutni jeémátidih buu baini wā naóhbiipna caá. Míic wáacnit, Jesús ā wutni jeémátidih ded pah ñi jeémát doonádih joinít, yeebdíh wā wēican caá. Jesús ā naáwátidih biíc yoobó chájcan, caandíh ñi chah jengah joyát pínahdih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸Pánih míic wáacnit, Jesús ā wunatdih náhninit, bícdih jeémát tétut niijná yuhna, ¿Dépanihna, bícdih ñi jeémpan? Biquína dawá bí dée bíbohniit moh yéejnit bícdih ī jeémíhcan caá. Bitaboó ī chéenwā biíc yoobó jengah joinítjeh bícdih ī jeémpan caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh ípí tái jeémpan caá. Pánih nihat bícdih jeémpan, ded pah Jesús ā bohéatdih ñi chájcan caá. ¹⁹Obohjeéhtih, pánih jumna, det Jesúsdih tái jepahnitdih, det Jesúsdih tái jepahcannitdihbut ñi jéihna caá. Páant ñi chájcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹Ñi jeéméchah, bitadih páicanjeh, ñi ub jüóhni jeémátidih ñipí jeémpan caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejnitboó baini jeémátidihjeh bíbohniit, tái jeémpan chüúhcan, nuugúp ī wunna caá. Bitaboó búdí iguíh macdih ub jüóhniit, bitadih wühcanjeh, ī babh máihna caá. Pánih chájna, “Jesús ā wutni jeémátidih jeémpan caá jwí chájap”, niijná yuhna, yoobópdih ñi niijcán caá. Á wutni jeémát ā jumuchah, nihat ñi ub jüóhni jeémátidih pááhnit, bícdih ñita wēi jeémpan tagaá. Pánih jeémpan, tái bícdih áih bácah pah ñita jum taga. ²²Ñi jengah joyoó buca! ¿Dépanihna tubit nuugúp tubuchah yuhna, ñíih muúboojéh jum jwuhna, ñi

jeémpan? ¿Dépanihna bita Jesúsíhwā páant yeejép ñi cháj? ¿Dépanihna Jesúsíhwā moh yéejnitdih jígah encanjeh ñi tíica? ¿Ded pah wā niijbí? ¿Páant ñi chájachah, yeebdíh wā wēimi naniit? Nihcan caá. Wā wēican niit.

**Jesús ā wutni jeémát
ded pah ā jumat**

²³Jesucristojeh nin pah weemdíh ā jéihyanap jī, ā wun wühatdih náhninit, ded pah pandih jeémpan, iguíh macdih babhniit, jwí tái jeémát pínah niijná: Caandíh eníhcannit ī teoni pínah chei Jesús ā bohénitdih át numah jeémép wut jī. Pánih jeémpan, jwí Maáh Jesús pan júdudih ubnit, ²⁴“Nindih ma wühat túina caá, Paá”, niij péanit, ā bohénitdih át ói wühp wut jī. Pánih ói wühnit, nin pah át niijp wut jī: “Nin pan wíih bácah panihni caá. Yeéb ñi yéejat júb wā wun wühbipna caá. Pánihna, nindih jeémpan, wā wun wühatdih ñi náhninaá”, át niijp wut jī. ²⁵Pánih jeémpan péanit, Jesús pamapdihbut ub, wübhniit, nin pah queétdih át niijp wut jī: “Nin iguíh mac wíih meép panihni caá. Wun wühnit, jáap namá dée wā chájbipna caá, Diosjeéh ñi tái jumat pínah niijná. Wā wun wühatdih ñi tái jengah joyóchah, Dios ñi yéejatdih ā yohbipna caá, iiguípana bejnit déedih ā pehbhoó ñi bejat pínah niijná. Pánihna, iguíh macdih babhniit, weemdíh ñi náhninaá”, Jesús ā bohénitdih át niijp wut jī.* ²⁶Pánih pandih jeémpan, iguíh macdih babhbat jumat pah “Jesús weemdíh ā wun wühatdih wā tái jengah joiná caá”, niiját jéutna caá jwí chájap. Pánihna, Jesús ā jwúub dei jüúwát pínah játih páantjeh jwiít áihwádh pandih jeémpan, iguíh macdih babhbat caá náahap.

**Jesús ā wutni jeémátidih
ded pah ī jeémát pínah**

²⁷Jesucristo ā wun wühatdih tái jengah joinít, bita Jesúsíhwádh oinit, pandih jeémpan, iguíh macdih babhbat caá náahap. Ded jengah joicánjeh jeémpan, babhna, Jesúsíh bácahdih áih meépdihbut “Dedé

* 11.25 Ex 24.6-8; Jer 31.31-34; Mt 26.27-28

pínah nihcan caá”, niijnít, caandíh bádí ā yéej chājna caá. ²⁸Ded ā jeémát pínah játih, ā yéej chājatdih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ā yéejatdih Diosdih naóh péanit, ā jeémé naáh.

²⁹Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúh b́acah panihni, nin iguúh mac áih meép panihnidih enna, wā yéejat j́iib weemdíh ā wun wúhatdih wā náhnina caá”, níj jenah joí, jeémpnit, ā babhba naáh. Páant níj jenah joicán, dedé yéejatdih naóhcan, ā jeéméchah, Diosboó caandíh ā peéh chájbpna caá.

³⁰Jesús ā wutni jeémátidih túi jenah joicánjeh ní jeémát j́iib, dawá tubúp chūáhniit, bitabut ít wunah bejep wut j́i.

³¹Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ní yéejatdih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdíh áta peéh chájcan tagaá.

³²Pánihna, Dios buu yeebdíh peéh chájnit, bohéna caá ā chájap, túttimah iiguípna ní bejcat pínah niijná.*

³³Wā úudwá panihnitá, Jesús ā wutni jeémátidih jeémát túit niijná, míic wáacnit, nihatdih pánit, bíicdih ní túi jeémé. ³⁴Nuugúp tubanitboó íih muúboó jum jwuhna, í jeémp wud jum naáh. Pánihna, táinijeh ní jeémé, Dios yeebdíh ā peéh chájcat pínah niijná.

Ní pebhna jaib́init, bíih ní úúbh joí daacátjidih wā jepahbpna caá.

Túini Esṕiritu ā jéihyaat

12 ¹Buu Túini Esṕiritu ā jéihyaatnadih ní úúbh joyátidih wā jepahbpna caá, ní tái jéihyat pínah niijná. ²Nindih ní náhninaá: Yeéb Jesucristodih ní jepahat pínah játih, nemépwā í maáh ní nuowádih yeenit, ā jéih jepahcah yuhna, yeéb Corinto tútchidih moondíh pápnitdih át úúbat túutur tají. ³Ded Túini Esṕiritu ā wépatj́ih naóhni, ded nemépwā í wépatj́ih naóhniidihbut ní jéihyat pínah niijná, nin pah wā níj daácna caá: “Túini Esṕiritu ā wépatj́ih naóhniit, ‘Jesucristo yeejép caá’, í niicán níit. Obohjeéhtih, nemépwāboó í wépatj́ih naóhniit, ‘Jesucristo Dios wúúh, jwí Maáh caá’, í jéih niicán níit”, wā niijná caá.

⁴Túini Esṕiritu boó jwiít Jesúhwádih teo wáacna, mácah jéihyatnadih ápi wúhna caá. Obohjeéhtih, jéihyatna mácah ā jumuchah yuhna, caán Túini Esṕiritujeh páant ápi teo wáacna caá.

⁵Ded pah bitadih jwí teo wáaquíhichah, mácah ā jumuchah yuhna, jwí Maáh Jesúskeh jwiít nihatdih ā teo wáacat túutna caá. ⁶Bitadih mácah jwí teo wáacachah yuhna, Dios ā wépatj́ihjeh jwiít nihat jwí jéih teo wáacna caá. ⁷Jwiít nihat Jesúhwádih Túini Esṕiritu ā wépatj́ih ápi teo wáacna caá, jwiítbut bita áihwádih jwí teo wáacat pínah niijná. ⁸Biquína ā wépatj́ih, “Nin pah meemdíh chájat caá náahap”, í níj jéih naóh yapana caá. Bitā ā wépatj́ih ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdihbut í túi jéih naóh yapana caá. ⁹Bitā ā wépatj́ih, Diosdih chah jenah joinít, bíihdih í jéih teo wáacna caá. Bitabut wunnitdih teo jáhanit, í jéih booana caá. ¹⁰Bitabut cáacwā í jéih chájca naáhdih í chájna caá. Bitā Dios ā naáwáchah, í jéih naóh yapana caá. Bitā ded Túini Esṕiritu jumnidih, ded nemép jumnidihbut í beh enna caá. Bitabut ā wépatj́ih mácah wéheatj́ih í jéih naóhna caá. Bitā mácah wéheatj́ih í naáwáchah joinít, í jéih naóh yapana caá. ¹¹Pánihna, nihat mácah ā jumuchah yuhna, Túini Esṕiritujeh ā weíat pínahdih chájnit, queéet nihatdih ápi teo wáacna caá.*

Jesúhwā bíic b́acah pah jwí jumat

¹²Jwíh b́acah bíicjeh ā jumuchah yuhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana jum, moli chóonabut ā jumna caá. Obohjeéhtih, dawá ā jumuchah yuhna, nihat jwíh b́acahdih jumnijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúhwā dawá jumna yuhna, jwiít nihat bíicdih áih b́acah dée jwí jumna caá.* ¹³Biquína judíowā, bitā judíowā nihcannitbut jum, biquína teo wúhniit, bitā teo wúhcannitbut jwí jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít nihat mácah jwí jumuchah yuhna, jwiítidih teo wáacni Túini Esṕiritu bíicjeh jumna, jwiítidih

* 11.31-32 Dt 8.5; He 12.5-11 * 12.4-11 Ro 12.6-8 * 12.12 Ro 12.4-5; Ef 4.14-16

waadnit, jwiit nihatdih biic bácah pah át chájap taga.

¹⁴Jwíih bácahdih jumni biícjeh nihcan, dawá á jumna caá. ¹⁵Jwíih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah túini caá. Weéamboó téihya nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, á niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh áta jum tagaá. ¹⁶Jwíih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, á niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh áta jum tagaá. ¹⁷Obohjeéhtih, jwíih bácahdih quíib dahjeh jumna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih jói? Molítjeh jumna, wúuc íit wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih jói? ¹⁸Pánihna, nihat bácah jumnidih jwí náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiítidih chájni ded pah á náahatdih nihat jwíih bácahdih jumni pínahdih át chájip taga, jwí túi jumt pínah niijná. ¹⁹Jwíih bácahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajah á jumuchah, jwíta jéih jumcan tagaá. ²⁰Pánihna, dawá bácahdih jumni á jumuchah yuhna, biic bácahjah á jumna caá.

²¹Jwíih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán téihya á teo wáacat pínahdih wá náahcan caá”, á niijíchah yuhna, á teo wáacat á náahna caá. Jwíih wao dáhboó “Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán jítchadih wá náahcan caá”, á niijíchah yuhna, caandíh á náahna caá. ²²“Wíih bácahdih jumni túi wépcanni caá”, jwí níj jenah joinfboó chah á náahna caá. ²³“Túi jígohcanni caá”, jwí níj jenah joiná, túini yéguehdih jwípí duoná caá, túi jígohat túut niijná. Tíicnit, jwípí jáhna caá, bita í encat pínah niijná. ²⁴“Bita í enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwí níj jenah joindíh jwípí jáhcan caá. “Wépcanni caá. Túi jígohcanni caá. Tíic náah jumni caá”, jwí níj jenah joindíh chah jwípí túi en daoná caá. Páant tigaá Dios át chájap taga, ²⁵míic jáihñat dée wihcanjeh, nihat á túi míic teo wáacat pínah niijná. ²⁶Pánihna, jwíih quíib dah túbna, nihat bácah á túbana caá. Quíib túbat á yayahchah, nihat jwíih bácah á túina caá.

²⁷Yeéb nihat Corinto tátchidih moón Jesúfhwá áih bácah dée ní jumna caá. Pánihna, jwíih bácahdih jumni nihat á chájat pínah mácah á jumt pah, yeebbút Jesúfhwá bácahdih jumnit dée, ní chájat pínahbút mácah á jumna caá. ²⁸Nihat Jesúfhwá bíicdih jumnit, Túini Espíritu á wépatjìh mácah jéihyatnadih Dios át wúhup taga. Dios á jwíih níonitboó Jesús á naáwát túutnit í jumna caá. Tútíimah, Dios naáwátidih naóh yapanit í jumna caá. Tútíimah, á naáwátidih bohénit í jumna caá. Túini Espíritu á wépatjìh cáacwá í jéih chájca naáhdih biquína í chájna caá. Biquínaboó wannitdih teo jáha wúbhnit, á wépatjìh í jéih boana caá. Bitaboó, bitadìh jígh ennit, ípí teo wáacna caá. Bitaboó, cáacwádhíh téi wáohnit pínah í jumna caá. Bitaboó, á wépatjìh, mácah wéheatjìh í naóhna caá.* ²⁹Yeéb nihat Jesús á naáwát túutnit nihcan caá. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanit pínah, nihat á naáwátidih bohénit pínah, nihat wép chájnit pínahbút nihcan caá. ³⁰Nihat boonit pínah, nihat mácah wéheatdih naóhnit pínah, nihat mácah wéheatdih jwúub túut nuém naóh yapanit pínahbút nihcan caá. ³¹Jwiit biquínadìh nihat jéihyatna á wihcan caá. Diosjah caá áih cáacwádhíh jéihyana caá. Chah túini jéihyat pínahdih bidna, jwiit nihatdih caandìh búdí wúbát caá náahap. Obohjeéhtih, bitadìh jwí oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Túini Espíritu á wépatjìh bitadìh jwí túi teo wáacabipna caá. Jwí oican, Túini Espíritu jwiítidih á teo wáacachah yuhna, bitadìh jwí túi teo wáaccan níit.

Oyat

13 ¹Túini Espíritu á wépatjìh mácah wéheatjìh wéhenit, bita í wéheat, ángelwá í wéheatjìh wéhena yuhna, bitadìh jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Yéej yáaatjeh caá. ²Túini Espíritu á wépatjìh Dios á naáwáchah, jwí jéih naóh yapana yuhna, bitadìh jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Ded pah Dios á jumtadìh, á chájat pínahdihbút túi jéihna yuhna, bitadìh jwí oicah, dedé pínah

* 12.28 Ef 4.11

nihcan caá. Jwiít cáacwá jwí jéih chájca naáhdih Dios á wēpatjīh jwí jéih chájat pínahdih táí jenah joiná yuhna, bitadih jwí oicah, Dios á enechah, dedé pínah nihcan caá.* ³Nihat jwí bíbohathdih moh yéejnitdih jwí wūhuchah yuhna, Jesúfh doonádih jwí naáwát peéh bita jwiítidih í cáwachah yuhna, bitadih jwí oicah, Dios jwiítidih wēi encan, táinidih á wūhcan níft.

⁴Bitadih oina, ded pah jwiítidih í yéej chájachah yuhna, yéej cháj jwūbacan, táinijeh jwí jumbipna caá. Bitadih oina, jígah ennit, jwí teo wáacpina caá. Queétdih oina, fīh bíí déedih en ñinahcan, ded pah í táí yapachah, jwí íjcan níft. Pánih oina, queéť jwiítidih í wēi enat pínah niijná, ded pah jwí táí jummat, jwí táí yapat, jwí táí chájatdihbut jwí naóhcan níft. “Weém nihat jéihni caá. Dedé judhdát weemdīh wihcan caá”, niijní pah jwí jumcan níft. ⁵Bitadih oina, queétdih jwí tíicacan níft. Pánih oina, chah táinidih jwiítjeh bíbohát tātut niijná, jwí bidcan níft. Pánih oina, ded pah jwiítidih bainí yeejép í chájachah yuhna, waícanjeh jwí íjcan níft. Jwiítidih í yéej chájatjidih jwí quíib bueđbípna caá. ⁶Bitadih oina, yeejép í yapachah, yeejép í chájachahbut, jwí wēican níft. Obohjeéhtih, táini í yapachah, yoobópdih í chájachahbut, jwí wēibpna caá. ⁷Bitadih oina, í yéej chájat doonádih bitadih naóhcan, í táí chájihatdih jenah joinít, Dios queétdih á tātut numát pínahdih jwí táí jenah joí cádahcan níft. Pánihna, ded pah jwí yapachah yuhna, jwí oi cádahcan níft.

⁸“Ñi míc oyoó”, níj watnit, Dios “Páant bóojeh tigaá. Yeebdīh buu oyat náahcan caá”, á niijcán níft. Obohjeéhtih tātutimah, Túini Espírítu á wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapaat, mácah wéheatjīh naáwátbut, ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdih jéihyatbut dedé náahat á wihcan níft. ⁹Nin baácboó jum jwuhna, Túini Espírítu á teo wáacachah yuhna, nihatdih táí jéih beedácan, nihat Dios naáwátidihbut táí yoobópdih jwí jéih naóh yapacan caá. ¹⁰Obohjeéhtih,

Jesucristo, táini yoobát jumni, á jwūub dei jūwūchah, nihatdih jwí jéih beedábipna caá.

¹¹Nin pah jwí jumna caá: Weém wébít jumna, wébít í jenah joyát, í wéheat pahbut, weembút jenah joinít, wā wéhenap jī. Obohjeéhtih, buu behe jumna, wébít í chájat pah wā chájcan caá. ¹²Nin pahbut á jumna caá: Maa quenalih naajīh jwí táí míc encan caá. Pánihat dée Diosdih buu jwí jéih encan caá. Tātutimah, jwiít chénaboó caandīh jwí míc jwááh enbipna caá. Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jwí jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, á pehbboó juibina, jwiítidih buu á jéih beedáat pah, jwiítbut caandīh jwí jéih beedábipna caá.*

¹³Nin baácboó jum jwuhna, jwiítidih nin pah chájat caá náahap: Diosdih táí jenah joí cádahcan, jwiítidih á táí chájat pínahdih páantjeh náhnina, caandīh, bitadihbut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiítidih chah náahap.

Mácah wéheat, Dios naáwátidih naóh yapaat

14 ¹Míc oyat jwiítidih chah á náahachah yuhna, Túini Espírítu á jéihyaatnadihbut jwiítidih bidat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapaat wēpatdih chah bidat caá náahap, míc wáac joinít, ñi jéih míc teo wáacat tātut niijná. ²Mácah wéheatjīh naóhnitboó cáacwáidih wéhecan, Diosdihjeh í wéhena caá. Túini Espírítu á wēpatjīh, Dios á jéihyaatdih í naáwáchah yuhna, nihat cáacwá ípí beh joicán caá. ³Obohjeéhtih, Túini Espírítu á wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapanitboó cáacwáboodīh í wéhena caá. Diosdih chah í táí jenah joyát pínah niijná; ded pah queétdih á chájat tātutatdih chah táí beh joinít, í jepahat pínah niijná; í jígahatdih, í úumatdihbut á yayát pínah niijná; páant í níj naóh yapana caá. ⁴Mácah wéheni áih caolihdihjeh Túini Espírítu á teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapaniboó Diofhwá wáac joinítidih á teo wáacna caá.

* 13.2 Mt 17.20; 21.21; Mr 11.23 * 13.12 1 Jn 3.2

⁵Yeéb nihat mácah wéheatjìh ñi wéheatdih náah yacna yuhna, Dios naáwátdih naóh yapaatdih chah wā náah yacna caá. Naóh yapaniboó Diohfwádhìh chah á teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatjìh naóhni, caandíh jwúub túut nnumnjìh bícdih naóhni, Dios naáwátdih naóh yapani bíc yoobó áihwádhìh í teo wáacna caá. ⁶Wā úudwā panihnitá, weém ñi pehbboó juibínit, mácah wéheatjìh wā naáwáchah, yeebdíh áta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios á jéihyaatdih naóh yapanit, ded pah jwí chájat pínahdih naóh bohénit, yeebdíh wā táí teo wáacap jí.

⁷Nin pah á jumna caá: Pelatdih, chíó nahdih yoobópdih jwí póojchah, joinítboó jwí póojatdih í beh joicán níft. Bítatdihbut yoobópdih jwí bítcach, bitaboó jwíjeéh í jéih eocan níft. ⁸Póojat nahdih yoobópdih jwí póojchah, joinítboó beh joicán, míc mawatdih teo wáacadih í bejcan níft. ⁹Pánihat dée, joinítíh wéheatjìh yoobópdih ñi naóhchah, í beh joicán níft. Ñi naáwáchah yuhna, queétdih dedé pínah nihcan níft. ¹⁰Nin pahbút á jumna caá: Nin baácboó dawá wéheatna á jumna caá. Cáacwā íih wéheatjìh wéhena, í míc beh joiná caá. ¹¹Obohjeéhtih, weemdíh naóhni wéheatdih beh joicán, jwí jéih míc wéhecan caá. ¹²Pánihat pah, joinítíh wéheatjìh naóhcan, í beh joicáh, yeebbút queétdih ñi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Diohfwádhìh teo wáacat pínah niijná, Túini Espíritu á wühni jéihyaatnadhìh búdí ñi bidí.

¹³Diohfwádhìh teo wáacat túut niijná, mácah wéheatjìh naóhnihoodíh jwúub túut nnumát pínahdihbut úubát caá náahap. ¹⁴Beh joicán yuhna, wíih caolihboó mácah wéheatjìh wā táí úubhna caá. Páant wā úubúchah, wíih caolihdih á teo wáacna caá. Wíih wéheatjìh wā úubúchah, wíih jenah joyátboodíh á teo wáacna caá. ¹⁵Pánihna, mácah wéheatjìh úubhni, wíih wéheatjìhbut wā úubhbipna caá. Mácah wéheatjìh eonit, wíih wéheatjìhbut wā

eobipna caá. ¹⁶Míic wáac junínit, mácah wéheatjìh Diodih ñi wehechah, jéih jwuhcanni ñi cáthìh jumna, ñi naáwátdih beh joicán, “Páant tígaa”, á jéih niijnán níft. ¹⁷“Túina caá, Maá”, yoobópdih ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap juníiboodíh á teo wáaccan níft. ¹⁸Mácah wéheatjìh yeéb ñi úubát chah weémboó pánih úubhna, wéinit, “Túina caá, Paá”, Diodih wāpí niijná caá. ¹⁹Obohjeéhtih, pánih úubhna yuhna, Jesúshwá jwí míc wáac junínit, yeebdíh á teo wáacat pínah niijná, daocánni jacnabitjeh níih wéheatjìh naóhna, chah wāta wéi tagaá. Diez mil jacnadih mácah wéheatjìh wā naáwáchah yuhna, yeebdíh á teo wáaccan, wāta wéican taga.

²⁰Wā úudwā panihnitá, wébit í jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, yéej chájatdih jenah joicánnit í jumt pah yeebbút bíc yoobó ñi jumú. Behnit í jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah á jumt pínahdih táí jenah joinít yeebdíh jumt caá náahap. ²¹Yeébboó nin pah ñipí niij jenah joiná caá: “Dios weemdíh táí wéinit, mácah wéheatdih át jéihyanap be”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, Dios á wéi enat júutat pínah nihcan caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah á niij daacátjidih ñi táí jenah joyoó: “Dios nin pah á niijná caá: ‘Wíih judíowádhìh peéh chájat túut niijná, í pehbna bíh baác dih moondíh wā wahbipna caá. Játih wā naáwátdih naóh yapanit judíowā íih wéheatjìh wā naáwáchah yuhna, í jepahcan jí. Búu peéh chájat túutna, judíowā í wéheatdih wéican níft í naáwáchah, páantjeh weemdíh í jepahcan níft’, jwí Maáh á niijná caá”, Isaías át niij daacáp tají.” ²²Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwádhìh á wéi enat júutat pínah nihcan caá. Ñi míc wáac juyúchah, caandíh jepahcannitboó mácah wéheatnadhìh joinít, Isaías á daacátjidih náhnit, Diodih í jepahcattí júb á peéh chájat pínahdih í jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúshwáboó Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, yeebdíh teo wáacnit,

* 14.21 Is 28.11-12

jepahcannitboodíh ā teo wáaccan níit.
²³Míic wáac juníit, yeéb dawá mácah wéheatjīh nī naáwáchah, bita jéihcannit, Jesúsdih jepahcannitboó waád juníit, “Queét mácah wéheatjīh naóhnit jenah joicánnitjeh caá”, ī níij jenah joibípna caá. ²⁴⁻²⁵Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwátidih nī naóh yapanachah joiníit, Jesúsdih jepah jwúhcanni nin pah ā níij jenah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jumnit, wā jenah joyátidih jéih beedáni jumna, nitdihbut át jéihyanap taga”, ā níij jenah joibípna caá. Páant níij jenah joiníit, bódicha caj yoh ñajnit, “Dios, meém nihat jéihni, túini caá”, níijnit, Jesúsdih ā jepahbipna caá.

Wáac juníit, túinijeh jummat

²⁶Diosdih weñat túut níijná, míic wáac juníit, túinijeh chājat caá náahap. Yeéb nihat nī naáwáchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, nihat bíicdih nī níijcá bojoó. Túini Espíritu biquínadih ewat ā wúhuchah, Diosdih wéi ewat caá náahap. Bífhdih bohéatdih ā wúhuchah, naáwát caá náahap. Bífhdih Túini Espíritu ā jéihyanachah, caandíhbut naáwát caá náahap. Bífhdih Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah wéheatjīh ā naáwáchah, jwúub túut nuúm naáwát caá náahap. Pánihna, Túini Espíritu ded pah ā teo wáacachah, Jesúsdih chah tái jenah joyát túut níijná, yeebdíh naáwát caá náahap. ²⁷Mácah wéheatjīh naáwíhna, chénewā, bíic peihcannitjeh biquínajeh ī naáwá naáh. Ī naáwátidih jwúub túut nuumníbut ā naáwá naáh, yeéb nihat nī beh joyát pínah níijná. ²⁸Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwúub túut nuumní pínah wihcah, wáac juníitdih ā naóhca bojo naáh. Caanjéh caolíh díitboó Diosdih ā úúbú naáh.

²⁹Túini Espíritu ā teo wáacachah, Dios naáwátidih biquína ī naóh yapanah naáh. Queét ī naóh yapanachah, joinitboodíh tái jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu ā naáwát túutni níit?” níij jéihyat túut níijná. ³⁰Páant ā naáwáchahjeh, bífhdih Túini Espíritu ā naáwát túutuchah, jwíih naóhnihoodíh yayát caá náahap, bíih jwúh ā naáwát pínah níijná. ³¹Nihat bíicdih naóh yapacan, biquínajeh

nihat naóh yapaat caá náahap, nihat míic wáac juníitboó ī bohéat pínah, ī weñat pínah, chah ī tái jummat pínah níijná.

³²Túini Espírítuboo ā naáwát túutuchah joiná, naóhni pínahboó “¿Débólíh caá wā naóhbi, queétdih wā tái teo wáacat túut níijná?” níij jenah joyát caá náahap.

³³Páant níij jenah joiná, Dios ā náah yacat pah túinijeh nī naóh yapabipna caá.

Diosboó nihat Jesúhwa míic wáacnitdih túinijeh ā chājat túutat pah, yeebdíhbut bíic yoobó ā náah yacna caá. ³⁴Pánihna, míic wáacna, Dios ā wutátjī pah ī weha mánadih jepahna, nī weha mána yaádh laihsankeh ī joí chúudu naáh.

³⁵Úúbh joíhna, íih muuná jwúub juibínitjeh, ī weha mánadih ī úúbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéhena, bita wáac juníit ī tái joí nuunáidih ī yéejanachah, ā túican caá. ³⁶Yeéb míic wáacnit, ded pah nī tái jummat pínahdih páant wā naáwátidih joíhcan, nindih nī tái jenah joyoó: Jesúh túini doonádh yeebboó naóh waóhnit nihcan caá. Yeebjéh caandíh jepahnit nihcan caá. Pánih waóhnit nihcan, nihat bíih tátchinadih moón Jesúhwa yeebdíh ī waáwáchah, ded pah ípí chājatdih náhninit, yeebbát bíic yoobó nī chājaá.

³⁷Ded “Weém Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapani caá. Ā wēpatjīh weemdíh āpí jéihyana caá”, níij jenah joiníboó “Dios ā wutátidih ded pah jwí míic wáacatdih Pablo yoobópdih ā naóh yapanap be”, ā níijí naáh.

³⁸Obohjeéhtih, wā naáwátidih ā joyáh bojochah, bita caandíhbut ī joyáh bojo naáh.

³⁹Pánihna, wā úudwā panihnitá, Dios naáwátidih naóh yapaat túut níijná, Túini Espíritu ā teo wáacat pínahdih búdí nī úúbú. “Mácah wéheatjīh nī naóhca bojoó”, níijcát caá náahap. ⁴⁰Ni jenah joyát pahjeh chājan, Dios ā wutát pah túinijeh chājat caá náahap.

Jesús ā boo pud júúwát

15 ¹Buu wā úudwā panihnitá, Jesúh dooná yeebdíh ded pah wā naáwátidih wā jwúub náhnibiapna caá. Caán doonádh jwíih jepahnit, buubut

jenah joinít ñi jumna caá. ²Caán doonádih ñi jepahachah, yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios át tui ubup taga. Caán naáwátdih jói cádahcan, ájeéh jumat túut niijná, Dios pehbóo ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandfh cádahna, ñi jwíh jepahatji dedé pínah nihcan níft.

³Weemdfh jéihyani doonádih yeebdfh wá jwáub naáwáp jí. Oboh jumni naáwátjeh nihcan caá. Dios á niijátji pah biíc yoobó Jesucristo jwí yéejat jíib át wun wúhup wut jí.* ⁴Páant á wunat túttimah, áih bácahdih í yohochah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios á niijátji pah, át jwáub boo pud jüúwáp wut jí.* ⁵Pánih boo pud jüóhni, Pedrodih át jígohop wut jí.* Túttimah, á bohénitjidihbut át jígohop wut jí.* ⁶Túttimah, áihwá quinientos chah í míic wáac jayúchah, queétdihbut át jwáub jígohop wut jí. Biquína queét ennitjiboó í wunuchah yuhna, nihat bitaboó páantjeh í báadh jwuhna caá. ⁷Túttimah, á úud Santiagodih át jígohop wut jí. Pánih jígohnit, nihat á naáwát túutnitdihbut át jígohop wut jí.

⁸Pánih jígohniji jeáboó á púh laab béjat túttimah, yeejép wá cháj jwuhuchah, wá jepahat pínah játih, weemdfhbut á jígohop jí. Páant á jígohochahjeh, á boo pud jüúwátdih tui jenah joinít, caandfh wá jepahap jí.*

⁹Jesúhwátdih túbit yeejép wá chájachah yuhna, Jesús weemdfh jígohnit, áih doonádih á naóh jibat tútup jí.* ¹⁰Páant wá jumuchah yuhna, Dios weemdfh oinit, át jígah enep taga. Pánih jígah en túut nunnít, Jesúfh táini doonádih á bohé jibat tútup jí. Pánihna, weemdfh á teo wáacatjidih búdi wēnít, bita á naáwát túutnit chah wá teona caá. Obohjeéhtih, wá wēpatjijeh nihcan, Túini Espiritu á teo wáacachah, Diosdih wá tui teo wuhna caá. ¹¹Weém, queét bita á naáwát túutnitbut, jwiít nihat páant Jesúfh doonádih jwí bohénachah, yeébbóo ñi jepahap jí.

Wunnit í jwáub boo pud jüúwát

¹²Jesúfh doonádih bohéna, á jwáub boo pud jüúwátdihbut jwípi bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwí bohénachah joinít, nihat yeéb Jesúsdih jepahnit yuhna, ¿Dépanihna “Jwí boo pud jüóhcan níft”, biquína ñi niij jenah jói? ¹³Obohjeéhtih, boo pud jüúwát á wihcch nihna, Jesúsboó áta boo pud jüóhcan tagaá. ¹⁴Jesús á boo pud jüóhchah nihna, áih doonádih jwí bohéat, caandfh ñi jepahatbut dedé pínah áta nihcan tagaá. ¹⁵Páant á boo pud jüóhchah nihna, Diofh doonádih yee naóhnitjeh jwíta jum taga. “Dios Jesucristodih át booanap taga”, jwípi niij bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pud jüúwát á wihcch nihna, Jesúsdih Dios áta booacan tagaá. Caandfh á booacan nihna, yee naóhnit jwíta jum tagaá. ¹⁶Boo pud jüúwát á wihcch nihna, Jesús áta boo pud jüóhcan tagaá. ¹⁷Á boo pud jüóhchah nihna, caandfh ñi jepahachah yuhna, dedé pínah áta nihcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdfh áta jum tagaá. ¹⁸Páant á boo pud jüóhchah nihna, Jesúhwá wunnit, iiguípna míicjeh íta bej tagaá. ¹⁹Pánihna, nin baácboó jum jwuhnit, Jesúsdih jwí jepahachah, á teo wáacachah yuhna, jwí wunat túttimah páantjeh buadná, jwiítboó chah moh yéejnit jwíta jum taga.

²⁰Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih át boo pud jüúwáp tají. Caán caá jwíh boo pud jüóhni. Caán boo pud jüóh waóhni á jumuchah, jwiít áihwábut jwí boo pud jüóhhipna caá. ²¹Adán yéej cháj waóhna, át wun waáwáp tají. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chájcani jumna, wunniji át boo pud jüóh waáwáp tají. ²²Adán yéej cháj waóhni, á wunuchah, jwiít nihatbut yéej chájnit, jwípi wunna caá. Obohjeéhtih, Jesúsboó á boo pud jüóh waáwáchah, jwiít áihwábut jwí boo pud jüóhhipna caá.* ²³Nin pah á jumna caá: Jesucristo át jwíh boo pud jüúwáp tají. Túttimah, caán á jwáub dei

* 15.3 Is 53.5-12 * 15.4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32 * 15.5 Lc 24.34

* 15.5 Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19 * 15.8 Hch 9.3-6 * 15.9 Hch 8.3

* 15.21-22 Ro 5.12-18

jūúwáchah, jwiít áihwábüt jwí boo pud jūóhbična caá. ²⁴Túttimah, nihát baácdih moón maáta í wēpatdih, nihát nemépwā í wēpatdihbut yap yoh beedánit, nin pah Jesús Diosdih á níj naóhbična caá: “Dáa bũca, Paá, weemdíh ma chájat tútatdih bũ wā péana caá. Bũ meemjéh caá wátni”, á niijbípna caá. ²⁵Páant á niiját pínah játih, Jesús páantjeh maáh á jum jwuhát caá náahap, nihát Diosdih en jūihnidih á míc mao yap yohat pínah níjná.* ²⁶Páant á yap yohochah, jwí jwúub wuncan níít. ²⁷Dios naáwátidih naóh yapani David nin pah át níj daacáp tají: “Dios nin pah á niijná caá: ‘Wā wūúh Jesucristo nihatdih yap yohnit, maáh á jumuchah, nihát caandíh í jepahbična caá. Obohjeéhtih, weémboó chah maáh jumna, wā wūúhdih wá jepahcan níít’, Dios á niijná caá”, David át níj daacáp tají.*

²⁸Jesucristo nihatdih yap yoh péanit, á ípdih “Dáa, bũ nihát meemdíh í jepahna caá. Weembút meemdíh jepahni caá”, Diosdih á niijbípna caá. Pánihna, Dios chah maáh á jumbična caá.

²⁹Biquína yeéb Jesúsdi h jepah jwuhcan, ní oinit Jesúsíhwā í jumat peéh, í mawachah ennit, nin pah ní níj jenah joyóp be: “Jesúsíhwā jumna, boo pud jūóhniit, Dios pehbóó í bejbipna caá”, níj jenah joinít, queétdih jwúub eníhna, tútat nũmniit, níit daabáát tútat wut be. Obohjeéhtih, boo pud jūúwát á wihcah, páant níta chájcan tagaá. ³⁰Jesúsíh doonádih jwí naáwát peéh, jwiítidihbut í mawat dée tobohna caá. Pánihna, “Wā boo pud jūóhcan níít”, níj jenah joiná níhna, wāta naóh cádah tagaá. ³¹Wā jéihna caá, yeó jáap jumat pah weemdíh í mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wā naáwáchah joinít, yeéb ní tútat nũmátdih ennit, bádí wā wéina caá. Pánih wéinit, á tobohochah yuhna, wā naóh cádahcan níít. ³²Nin Éfesó tútchidih dawá jiowá pah íjnit, Jesúsíh doonádih wā naáwát jíib, weemdíh í mawíhip yuh jí. Pánihna, boo pud jūúwát á wihcah, dedé pínah áta nihcan tagaá. Jwí boo pud jūóhcan, “Wáicanjeh jwí

wunat pínah játih, jwiítidih wéi babh jeémátjeh caá náahap”,* ípí níjít pah yoobópdih áta jum taga. Obohjeéhtih jwí boo pud jūóhbična caá.

³³Yee naóhniitdih ní joyáh bojóo. “Yeejépwáidih pej jumnit, bíc yoobó yeejép ní jumbična caá”, bita í niijátidih ní téi náhninaá. ³⁴Yeebdíh jwúub túi jenah joinít, yeej cháj cádahat caá náahap. Biquína níjeéh jumnit Diosdih túi jéihcan, jwiítidih á boo pud jūúwát tútat pínahdihbut jenah joicán, í yeej chájna caá. Páant í chájatdih yeebdíh tíicat caá náahap.

Ded pah túttimah jwiíh bácah á jumat

³⁵Biquína yeéb “Jwí jwúub boo pud jūóhbična caá”, jwí niijátidih páantjeh beh joicán, nin pah ní níj úubh joimí nacaá. ¿Ded pah wunniit í jwúub boo pud jūóhbi? ¿Ded pah íih bácah á jumbi? ní níj úubh joimí nacaá. ³⁶Pánih úubh joiná, ní téi jenah joicán caá. Momnidih ní jenah joyóo. Jwí momochah, áih jih bóo chóo á wunuchahjeh, dítmant bóo ápí chíih jūóhna caá. Á wuncach, áta chíih jūóhcan taga. ³⁷Chíih jūóhniiboó jwí momnidih bíc yoobó nihcan caá. Pánihat dée jwí jwúub boo pud jūúwáchah, jwiíh bácahbut mácah á jumbična caá. ³⁸Nihat jwí momni chíih jūóhniit ded pah á jumat pínahdih Diosboó át chájap taga. Bíhnajíh jwí wid momochah, bíc pah jíghoni míc á chíih jūóhcan níít.

³⁹Páant á jumat dée nihát bácanabut bíc yoobó nihcan caá. Cáacwā, nuúpwā, jwébehwā, queejwā nihát íih bácah mácah á jumna caá. ⁴⁰Nihat jeáboó jumni, baácboó jumniút bíc yoobó nihcan caá. Jeáboó jumni á túyat mácah, baácboó jumni á túyatbut mácah á jumna caá. ⁴¹Nihat jeáboó jumniút bíc yoobó á yeh iicán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cáiwábüt mácah á yeh iigná caá. Cáiwā míicjehbut mácah á yeh iigná caá.

⁴²Pánihna, momni mácah á chíih jūúwát pah, jwí wunuchah, í yohni bácah jwúub boo pud jūóhna, mácah á

* 15.25 Sal 110.1 * 15.27 Sal 8.6 * 15.32 Is 22.13

jumbipna caá. Jwí wunuchah, jwíih b́acah ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwí boo pud j́úúwát túttimah, jwíih jáap b́acah ā jwáub moópcan níit. ⁴³Jwí wunuchah, jwíih b́acah ā túi j́oghcan caá. Obohjeéhtih, jwí boo pud j́úúwúchah, túini ā jumbipna caá. Jwí wunuchah, jwíih b́acah wēpcanni caá. Obohjeéhtih, jwí boo pud j́úúwúchah, túi wēpni ā jumbipna caá. ⁴⁴Nin baácboó jwí jum jwuhni b́acah ā wunbipna caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jumni pínah b́acah ā jwáub boo pud j́úóhbpina caá. Nin baácboó jwí jumat pínah b́acahdih Dios āt wúhup wut j́i. Pánih wúhna, bíih b́acah ājeéh jumat pínahdihbut ā wúhbpina caá.

⁴⁵Dios naáwát dih daácní nin pah āt níj daacáp tají: “Á jwíih chájni newédih Dios áih b́acahdih caolih jéyanachah, āt caolih wáyap wut j́i. Caán newé Adán āt wút jumup wut j́i”, āt níj daacáp tají.* Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wút jumnidih boonanit, áih b́acahdih Dios mácah āt chájap wut j́i. Pánih caandíh boonanit, jwíitdihbut ā booabipna caá, ā pehbboó ājeéh jwí jumat pínah níjina. ⁴⁶Nin baácboó jwí jumat pínah b́acahdih Dios āt jwíih chájap tají. Túttimah, jeáboó ājeéh jwí jumat pínah jáap b́acahdihbut ā cháj wúhbpina caá. ⁴⁷Dios Adándih baácj́ih āt chájap wut j́i. Obohjeéhtih, Jesucristoboodíh jeámant āt wah deyanap wut j́i. ⁴⁸Jwíit nihat Adán juméná jumna, áih b́acah déedih jwí bíbohna caá. Jesucristoíhwá jumna, áih jáap b́acah déedih jwíitbut jwí bíbohbpina caá. ⁴⁹Buu nin baácboó jum jwuhna, baácj́ih chájni Adán pah j́oghniit jwí jumna caá. Túttimah, jeáboó jumna, Jesús pah j́oghniit jwí jumbipna caá. ⁵⁰Wá úúdwá panihnitá, páant wá naáwát dih jenah jointí, nindih níi túi náhninaá: Nin baácboó jwí jum jwuhni b́acah, yéejni jumna, Dios pehbboó yéejat wihcapna ā jéih jumcan níit. Moópni pínah jumna, Dios pehbboó moopát wihcapnabat ā jéih jumcan níit.

⁵¹Játih Dios ā jéihya jwuhca naáhdih buu yeedbíh wá naóhna caá. Nin wá

naáwát dih níi túi jenah joyoó: Jesucristo ā jwáub dei j́úúwát pínah j́átih, nihat jwíit áihwá jwí wuncan níit. Obohjeéhtih, jwí wunat túttimah, jwí wun jwuhcah, bíic yoobó jwíit nihatdih ā túut nuumbípna caá. ⁵²Bíic láa quíib pínah bojat pah jwí túut nuumát ā jumbipna caá. Péeni póojat nah ā yáanachah, jwíit nihat áihwá dih Dios ā túut nuumbípna caá. Á yáanachahjeh, nihat áihwá wunnitji jáap b́acah jumnit í jwáub boo pud j́úóhbpina caá. Áihwá báadhnitdihbut ā túut nuumbípna caá.* ⁵³Buu jumni b́acah wunna, ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwíitdih ā túut nuumát túttimah, jwíih jáap b́acah jwáub wuncan, ā moópcan níit. ⁵⁴Páant ā yapachah, Dios naáwát dih naóh yapani Isafias nin pah ā níj daacátji bíic yoobó ā yapbipna caá: “Dios nihatdih āt yap yohop tagaá. Páant ā yap yohochah, áihwá í jwáub wuncan níit”, āt níj daacáp tají.* ⁵⁵Dios naáwát dih naóh yapani Oseas nin pah ā níj daacátjidihbut bíic yoobó ā yapbipna caá: “íWunat ā jwáub wihcan níit! Pánihna, buu jwí yéejat peéh wunatdih jwí úumcan caá”,* ā níj daacátji pah jwíit áihwá wéinit, jwí níjbpina caá. ⁵⁶Moisésji ā wutatdih jéihna yuhna, jwíit nihat jwíipí t́i jepachan caá. Pánih jepachan, “Weém yéejni caá”, jwí níj jéihna caá. Páant jwí jumatdih jéihniit, jwí wunat túttimah, dedé yéejat peéh chájatdih úumna, wunatdihbut jwíipí úumna caá. ⁵⁷Obohjeéhtih, Jesucristo wun wúhniit, ā jwáub boo pud j́úúwúchah, jwíit áihwá íiguipna bejniit déeji jwáub boo pud j́úóhniit, Diosjeéh jumat túut níjina, ā pehbboó jwí bejbipna caá. Páant jwí jumat pínahdih jéihna, Diosdih búdí wéinit, “Túina caá”, jwíipí níjina caá. ⁵⁸Wá úúdwá panihnitá, yeedbíh búdí oinit, nin pah wá naóhna caá: Jesús dih níi jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeedbíh yeenit, mácah í bohénachah yuhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesús dih dooná dih níi túi jenah joyoó. Pánih jenah jointí, “Diosdih jwí teo wúhat buudní pínah nihcan caá”,

* 15.45 Gn 2.7 * 15.51-52 1Ts 4.15-17 * 15.54 Is 25.8 * 15.55 Os 13.14

niŋ jéihnit, ded pah ā chājat tātutdih túi wēinit, ñi chājaá.

Ded pah dinerodih wūhat

16 ¹Buu bíh naáwátdih yeebdíh wā naóhbiŋna caá. Jerusalén tútchidih moón Jesúh wādhíh teo wáacat pínah dinerodih ded pah ñi chājat pínahdih wā naóhbiŋna caá. Galacia baácdih moón Jesúh wā míc wáacnítidih nin pah wā chājat tātutat pah bíc yoobó ñi chājaá.* ²Chooát yeó jáap jumát pah débóo dinero ñi wūhat pínahdih yeéb niहत ñi jwejepboó ñi ámoohoó. Det í tewat jīb bádí bíbohnit, bádí í ámooho naáh. Det bainí bíbohnit, bainí í ámooho naáh. Pániह ámooha, ñi pebhna wā juibínachah, queét moh yéejnitdih ñi wahni pínah dinerodih ñi bíbohbiŋna caá. ³Wā juibíát pínah játih, dinerodih ub bejnit pínah neonádhíbut ñi ñiwíi. Páant ñi ñiwichah, juibínit, Jerusaléndih moón Jesúh wā queétdih í túi jéihyat pínah niŋná, wā daác wūhbiŋna caá.

⁴Weemdíhbut Dios á wahachah, queét bícdih wā bejbiŋna caá. Obohjeéhtih, wā jéih jwuhcan caá.

Pablo á jib bejat pínah

⁵Nin pah wā jib bejat pínahdih wā niŋ jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácdih jumni tútchinadih jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúh wā pebhna wā juibíbiŋna caá”, wā niŋ jenah joiná caá.* ⁶“Maatápdih íjeéh chāo jwúhnit, mah noój ā yapat táttimah, bíh tútchina wā bejbiŋna caá. Pániह chāonji wā yap bejat tātut chājachah, weemdíh í jéih teo wáacbiŋna caá”, wā niŋ jenah joiná caá. ⁷Pániहna, ñiyeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácdih wā jib bejat táttimah ñi pehbóo wā juibíbiŋna caá. Butéh bejna, maátcanjeh wāta jéih jum tagaá. Dios ā náahachah, túi maatápdih ñiyeéh wā chāo jwúhbiŋna caá. ⁸Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchibóo Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wā jum jwuhbiŋna caá.*

⁹Ninboó dawá wā bohéátdih íjnit, í

bohéát tātutcah yuhna, Dios ā teo wáacatjīh bádí wā bohénachah, dawá joiná caá í chājap. Pániहna, weemdíh íjeéh jumát caá náahap. Pániह jumnihi Pentecostés táttimah, ñi pebhna wā bejbiŋna caá.*

¹⁰Timoteo ñi pebhna ā juibínachah, ā náhni dahwacat pínah niŋná, ñi túi teo wáacá. Jwí Maádhíh teo wūhni wā jumát pah, caanbút Jesúsdih teo wūhni caá. Páant ā jumachah, caandíh ñi túi en dawá.* ¹¹Caandíh yap yohcanjeh, yeéb niहतdih túi joyát caá náahap. Caandíh túi wēinit, wā jumapna ā jwúub jūúwát pínah niŋná, ñi túi teo wáacá. Caán, bíh Jesúh wā bícdih í jwúub juyát pínahdih wā bidna caá.

¹²Apolosdih “Bita Jesúh wā bícdih Corinto tútchidih moón Jesúh wādhíh meembút enedih ma bejeé”, wā wēp niŋjip yah be. Obohjeéhtih, buu ā jéih bej jwuhcan caá. Táttimah, débólih ā bejíhna, ā bejmi dée caá.

Pablo á pée túyat tātut

¹³Bita í yéjeaat déedih yap yohat tātut niŋná, túi jenah joinít jumát caá náahap. Nemépwábut í yéjeaat déedih úmcanjeh, yap yohat tātut niŋná, Jesúsdiह ñi túi jenah jói cádahca bojóo. ¹⁴Pániहna, oinit, bitadilh túi chājat caá náahap.

¹⁵Wā úudwā panihnitá, niहत Acaya baácdih moón Jesúsdiह í jepahat pínah játih, Estéfanaswā í jepahatjidiह ñi jéihna caá. Queét Jesúh wādhíh bádí ípi teo wáacna caá.* ¹⁶Pániह teo wáacnít jumna, í naáwáchah, ñi túi jepahaá. Bita queét panihnit maáta, bita Jesúsdiह teo wūhnitdihbut túi jepahat caá náahap.

¹⁷Yeéb Corintodih moondíh bádí bidna wā chājap be. Pániहna, ñi wahnit Estéfanas, Fortunato, Acaicojīh ninna í juyáchah, bádí wā weñep be. ¹⁸Yeéb bícdih jumna, yeebdíh ít weñanap tagaá. Bíc yoobó ninna juinít, weemdíhbut í weñanap be. Pániह teo wáacnítidih “Ñi túi chājap be”, yeebdíh niŋját caá náahap.

¹⁹Asia baácdih moón Jesúh wā míc wáacnít yeebdíh í túyat tātutna caá.

* 16.1 Ro 15.25-26; 2Co 8—9 * 16.5 Hch 19.21 * 16.8 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11
* 16.8-9 Hch 19.8-10 * 16.10 1Co 4.17 * 16.15 1Co 1.16

Aquila, Priscilajīh īih mēúboó míc wáacnit Jesúfhwābūt bádí ī túyat túttna caá. “Jwī Maáh Jesúsjeéh ī túi jumu naáh”, niijnít, ī túyat túttna caá.* ²⁰Nihat nin Éfeso tútchidih moón Jesúfhwābūt yeebdíh ī túyat túttna caá. Yeebbút Jesús ā oyatjīh nī túi míc uúbú.

²¹Buu nin péenibitdih weemjéh wā daácna caá. Weembút yeebdíh bádí wā túyat túttna caá.

²²Ded jwī Maáhdih túi oicannidih Dios ā peéh chāja naáh. Jwī Maáh Jesús waícanjeh ā jwúub dei jūúwú naáh.

²³Jwī Maáh Jesús yeebdíh bádí oinit, ā teo wáaca naáh. ²⁴Jesucristo ā oyatjīh bíicdih moon páh yeéb nihatdih bádí wā oina caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

* 16.19 Hch 18.2

2 CORINTIOS

2 Corintiosdih jwí tui beh joyát pínah naáwát

¿Dêhe tiguaá daacnji? Pablo, Dios ã jib bohéat túttni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ã jumatdih chah jéihíhna, Romanosdih jwí tui beh joyát pínah naáwát dih ñi enee.

¿Detdih át daacji? Corinto tútchidih moón Jesúh wādh nin núodih át jwúub daac wahap wut jī. (Eneé: 1 Corintiosdih jwí tui beh joyát pínah naáwát.)

¿Dedmant, débólih cah, át daacji? Macedonia baác dih jumnit, Pablo nin núodih át daacáp wut jī. (2.13; 7.5) Jópchi 55 ã péenachah, (Jesús ã wunat túttimah 22 jópchi túttimah) át daacáp wut jī.

¿Dedé pínah tiguaá át daacji? 1 Corintiosdih ã daac wahat túttimah, caán tútchidih Pablo át juibínah wut jī. Obohjeéhtih, caán láa queétdih ã ámoh naáwát dih ít jepahcap wut jī. Pánihna, Éfeso tútchidih juibínit, queétdih búdí jígahnit, biíh núojih búdí wēp naóhnit, át daac wahap wut jī. (2.3-4) Caán núodih Titojih át wahap wut jī. (7.11-12) Obohjeéhtih caán núo át buudúp wut jī. Pablo Macedonia baácboó ã jumuchah, Tito Corinto tútchina juibíniji caandih át jwúub jwááap wut jī. Queét Corintodih moón í tui míc ámohatdih Pablodih ã naáwáchah yuhna, (2.12-13; 7.5-16) Pablo páantjeh náhninit, queétdih át jwúub daacáp wut jī. Nin 2 Corintios caá ã jwúub daacátji. Biquína judiowā caán tútchidih juibínit, “Pablo Dios ã jib bohéat túttni nihcan caá”, queétdih ít níj yee naáwáp wut jī. Páant í yee bohéatdihbut Pablo át ámohhip wut jī.

2 Corintios ded pah ã jumat:

1. Pablo ã daac jwíihat (1.1-11)
 - a. Á jwíih túyat tútat (1.1-2)
 - b. “Túina caá, Paá”, ã níj úubát (1.3-11)
2. Pablo ã míc yoób naáwát (1.12—7.16)
 - a. Ded pah ã jenah joyát (1.12—2.17)
 - b. Dios ã jib bohéat túttni jumna, ded pah ã chājat (3.1—6.10)
 - c. Corintodih moón Jesúh wājih ã míc ámohat (6.11—7.16)
3. Bita Jesúh wādh í wahni pínah dinerodih ded pah í ámohat pínah (8.1—9.15)
4. Pablo ã jwúub míc yoób naáwát (10.1—12.21)
5. Queétdih ã pée naáwát, ã túyat tútatbut (13.1-14)

Pablo queétdih ã túyat tútat

1 ¹Weém, Pablo, bíhdih daacát túttnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúh wādh wā wahna caá.* Dios ã náahat pah, Jesucristoíh doonádh ã naáwát túttni wā jumna caá. Nin núodih wahna, jwí úud panihni Timoteojih yeebdíh búdí jwí túyat túttna caá. Bita Acaya baác dih moón Jesúh wābut nin wā daac wahnidih í joyó naáh. ²Jwí íip, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, í teo

wáaca naáh, bícdih ñi tui jumat pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³Jwítdih en jígahnit, Dios ápi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacachah, caán, jwí Maáh Jesucristo ã ípdih búdí wēinit, “Jwítdih búdí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, niiját caá jwítdih náahap. ⁴Yeejép jwí yapachah, jwítdih caanjéh ápi tui teo wáacna caá, bita yeejép í yapachah, queétdihbut jwí teo wáacat pínah niijná. ⁵Nin baácboó

* 1.1 Hch 18.1

Jesucristo jum láa, tubit yeejép át yapap wut jí. Áih túini doonádih bohéna, caán Jesús á yapatji pah muntih jwiítbut dawá láa tubit yeejép jwí yapna caá.

Jesucristofh jumna, páant yeejép jwí yapachah, Dios jwiítidih búdí ápi teo wáacna caá. ⁶Pánih yeejép yapna, yeebdfh jwí jéih teo wáacna caá, Diosdih chah ní túi jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiítidih á teo wáacachah, jwiítbut yeebdfh jwí jéih teo wáacna caá, ní jígahat á yayát pínah niijná. Jwí yeejép yapat pahjeh muntih, yeebbát yeejép ní yapachah, “Dios á túi teo wáacipna caá”, níj jenah joinít, caandfh ní cádahcan niit. ⁷Pánihna, “Weém yeejép wá yapat pahjeh muntih, queébtut yeejép í yapna caá. Dios weemdfh búdí á teo wáacat pah, queétdihbut búdí á teo wáacachah, caandfh í túi jenah jói cádahcan niit”, wá níj jéihna caá.

⁸Buu wá úudwá panihnitá, nindih ní túi náhninaa: Weém Asia baáboó jum láa, tubit yeejép wá yapap jí. “Wá jéih buujácan niit. Wá wunbipna caá.”

⁹Weemdfh í mao yohbipna caá”, wá níj jenah joyóp yuh jí. Obohjeéhtih, Diosboó páant át yapat táutap tají, “Weemjéh wá jenah joyátjih wá jéih chájna caá”, wá níj jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wepni jumna, weemdfh á teo wáacat pínahboodfh bidat caá náahap. ¹⁰“Wá jibipboó búdí tobohat á jumuchah yuhna, Dios á teo wáacachah, wá túi yapap jí. Táltimabbut, bíc yoobó muntih á túi teo wáacatjih wá túi yapbipna caá”, wá níj jéih caá. ¹¹Yeéb ní wúbúchah, jwiítidih oinit, Diosboó á túi teo wáacipna caá. Páant á teo wáacat doonádih joinít, dawá wúbhnit, “Táina caá, Paá. Pablowádh mat túi teo wáacap wut be”, wéinit, í niijbipna caá.

**Pablo Corinto tútchiboó
á jwúub bejshat**

¹²Biquína níjeéh jumnit weemdfh yeena caá ít chājap. Obohjeéhtih, tíccanjeh, wéinit, “Dios á teo wáacatjih á náahat

pahjeh queétdih, bitadihbut túinijeh wá pej jum bohénap jí”, wá níj jéihna caá. Weém yeeccanjeh, yeebdfh yoobópdih wá naáwáp jí. Wá jenah joyátjih nihcan, Dios weemdfh oinit, á teo wáacatjih, níjeéh wá túi jumup jí.

¹³⁻¹⁴Yeebdfh naóh daácna, buocannijeh wápi daácna caá, ded pah wá bohétdih ní túi jéihyat pínah niijná. Obohjeéhtih, buu wá naáwátdih ní túi beh joi jwéhcan yuhna, túttimah, ní túi beh joyát pínahdih yeebdfh búdí wá náah yapna caá. Pánih beh joiná, jwí Maáh Jesús á jwúub dei júúwúchah, “Pablo jwiítidih á túi bohénap jí”, weemdfh wéinit, caandfh ní niijbípna caá. Bíc yoobó yeebdfh wéinit, “Wá naóhniji túini doonádih queét í túi jepahap jí”, weembát Jesúsdiw wá niijbípna caá.

¹⁵⁻¹⁶Páant ní weñat pínahdih jéihnit, Éfeso tútchiboó jum jwahna, “Queét Corinto tútchidih moón Jesúfhwádh juibí bohénit, Macedonia baácna bohénadh wá bejbipna caá. Macedonia baáboó jumni Judea baácna jwúub bejat táut, queét Corintodih moondfh chéneji teo wáacat táut niijná, queétdih wá en yap bejbipna caá. Í pebh jumni Judea baáboó wá jwúub bejat pínahdih jéihnit, queétoó weemdfh í túi teo wáacipna caá”, wá níj jenah joyóp yuh jí. Obohjeéhtih, pánih jenah joiná yuhna, wá jéih bejcap jí. ¹⁷Ni pebhna wá bejat pínah doonádih joinít, wá juibícah enna, “Pablo nih yáaniabeh tagaá”, chí níj jenah jói niit? ¹⁸Páant ní níj jenah joicá bojóo. Dios á niijátji pahjeh bíc yoobó á chájat pah, weembát yeeni nihcan caá.

¹⁹⁻²⁰Weém, Silas, Timoteojihbut Dios wúuh Jesucristo ded pah á chájatjidih yeebdfh jwí bohénap jí. * Jesucristo nin baáboó á cáac jumt pínah játih, Diosboó á wúuh ded pah á chájat pínahdih át naáwáp wut jí. Pánihna, Jesucristo á íp á naáwátji bíc yoobó át chájap wut jí. “Jújuh Paá, ma chájat táutatdih wá chájbipna caá”, át níj jepahap wut jí. “Páant wá chájcan niit”, át niijcáp wut jí. Pánihna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwí níj jéihna caá.

* 1.8 1Co 15.32 * 1.15-16 Hch 19.21 * 1.19-20 Hch 18.5

Pánih caandíh túi jenah joinít, ā naáwátidih jepahna, Diosdih weñit, “Yoobópdih tigaá ā niiját”, jwípi niijná caá. ²¹⁻²²Jesucristodih jwí túi jenah jói cádahcat pínah niijná, Dios jwiítidih, yeebdíhbut ā túi teo wáacna caá. Áihwā jwí jummat pínah niijná, jwiítidih át níwip wut jī. Pánih níonit, jwiítidih búdí teo wáacat náahna, áih Túini Espíritudih át wahap tajī, jwiíh caolihboó ā jummat pínah niijná. “Dios pehbhoó ñi jumuchah, yeebdíh chah búdí ā túi chājipna caá”, Túini Espiritu jwiítidih ā niijíchah, jwí túi jéihna caá.*

²³Buu jwuhna, wā jenah joyátjidih wā jwúub túut nuumátdih yeebdíh yoobópdih wā naóhbična caá. Wā yeenachah, Dios wíh jenah joyátdih jéih beedáni, ā peéh chājipna caá. Yeebdíh enedih búdí wā bejihna yuhna, “Weemdíh ennit, queét ī tíchipna caá”, níj jenah joinít, ñi pehbhoó bejcanjeh, nin Macedonia baácna wā jwiíh juyúp jī. ²⁴Diosdih jepahnit ñi jumuchah, yeebdíh túbit watni dée ñijeéh wā jumíhcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh túinijeh jumna, yeebdíh búdí wā teo wáaquíhna caá, Diosdih túi jenah jói cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

2¹Con láa yeebdíh enedih bejna nihna, ñi yéej chājat peéh jūihna, yeebdíh búdí wāta jígaha tagaá. Pánihna, Éfeso tútchiboó jumna, jib bejatdih jenah joinít, “Queétdih jwúub jígahafcan, ī pehbna wā bej jwuhcan níit”, wā níj jenah joyóp jī. ²Yeeb ñi jígahachah ennit, weembút búdí wāta jígah tagaá. Pánih míic jígahanit, jwíta míic jéih jwúub weñacan tagaá. ³⁻⁴Pánihna, ñi pehbna bej jwuhcanjeh, ñi yéej chājatdih ñi cádahat pínah niijná, wā daác wahap jī. Ñi míic ámohat pínah játih bejna nihna, búdí wāta jígahap taga. Pánih búdí jígahna, jūinít, yeebdíh tícaihcan, yeebdíh búdí wā oyatdih ñi jéihyat pínah niijná, páant wā daác wahap jī. Jwí jwúub míic enna, túut nuumnít, túinijeh ñi jumuchah enna, wā túi wēibipna caá. Yeebbút ñi túi wēibipna caá. “Queétoó túi jepahnit,

túinijeh ī jumbična caá”, wā níj jenah joiná caá.

Yéej chājnijidih ī jwúub waadát túutat

⁵Ñijeéh jumni túbit yéej chājni weemdíh ā jígahanap jī. Yeebdíh bácah chah át jígahanap taga. ⁶Jáantjeh yeéb míic wáacnit, ā yéej chājat peéh, caandíh bacanit, ñit jwúub waadát túutcap wut jī. Páant ñi peéh chājatdih náhnit, ā yéejatdih jígahna, át túut nuumúp wut jī. ⁷Buu, ā yéejatdih quíib buadnít, caandíh ñi míic wáacapoó ñi jwúub waadát túutú. Á jígahat yayáchah, jwí Maáhdih ā cádahcat pínah niijná, caandíh ñi túi teo wáacá. ⁸Caandíh túinijeh ñi jwúub pej jumú, “Weemdíh ī túi oina caá”, weñit, ā níj jenah joyát pínah niijná. ⁹Játih yeebdíh daác wahna, “¿Wā wutuchah, ī túi jepahmi níit?” níj jéihíhnit, wā daác wahap jī. Buu ñi jepahatdih jéihna, wā wēina caá. ¹⁰Buu caán ā yéej chājatjidih ñit jenah jói cádahap wut be. Weembút wā jenah jói cádahna caá. Caán weemdíh ā yéej chājcah yuhna, yeebdíh teo wáacat túut niijná, Cristo ā enechah, ā yéejatjidih wā jwúub jenah joicán níit. Páant wā jenah joicátdih ennit, yeebbút ñi jenah jói cádahbična caá. ¹¹Páant caán ā yéejatjidih jwiítidih jwúub jenah joicát caá náahap, ā tícat yayáchah, nemépwā ī maáh, Satanás, ā náahat pah ā chājcat pínah niijná. Á yéejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwíta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiít nihatdih ā yéej chājihatdih jéihcannit jwí nihcan caá.

Titodih jwááhcan, Pablo ā náhni dahwaat

¹²Éfeso tútchimant bejni Troas tútchina juibínit, Cristoíh túini doonádih wā naáwáchah, dawá ī túi joyóp jī. “Dios ā teo wáacachah, caandíh jepahnit dawá ī jumna caá”, wā níj wēi jenah joyóp jī. ¹³Páant wā jenah joiná yuhna, wā úud panihni Tito, ñi pehbna wā wahnidih jwááhcan, weémboó búdí wā náhni dahwanap jī. Pánih náhni dahwanit, caanjíh moondíh “Wā bejna caá”, niijnít,

* 1.21-22 Ef 1.14

nin Macedonia baáčboó caandíh bididih wā jūúwúp be.*

**Cristo jwiítđih eníhcannidih
ā yap yohat**

¹⁴Páant wā náhni dahwana yuhna, Cristoíhwā jwí jummatdih jenah joinít, Diosdih búdí wā wēina caá. Cristo Satanásdih yap yohni ā jumchah, Satanás jwiítđih ā yéej chājat tūtuchah yuhna, Cristoíhwā jumna, jwiítbūt caandíh yap yohnit jwí jumna caá. Dios nihatdih Cristofh doonáđih jwiítđih ā naáwát tūtup be, Satanásdih Cristo ā yap yohatjidih ī jéihyat pínah niijná. Pánihna, Cristodih jéihnit, búdí wēinit, nihát caandíh ī tūi jenah joiná caá. ¹⁵Cristofh doonáđih jwí naóh peét bejchah enna, Dios búdí wēinit, “Wā wūáh Cristo panihnit ī jumna caá”, ā niij jenah joiná nacaá. Biquína jwí naóhni túini doonáđih joinít, tūi jepahnit jumna, iiguípna bejat déejidih Dios ā tūi ubnit ī jumna caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, ī jepahcat peéh iiguípna bejnit pínah ī jumna caá. ¹⁶Nin pah jwípi níj naóh bohéna caá: “Cristodih ni jepahcatjī peéh iiguípna bejnit, tūbit yeejép ni tūbaat ā yaicán niít. Obohjeéhtih, Cristodih tūi jepahnit, Dioh túini pehbóó ni bejchah, búdí ni weñat ā yaicán niít”, jwípi níj naóh bohéna caá. Páant, jwí níj naáwáchah joinít, íjnit, biquína ī joíhchah yuhna, bitaboó ī tūi wēi joiná caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Cristo jwiítđih ā teo wáacchah, áih túini doonáđih yoobópdih jwí naóhchah, beh joicán, nihát ita wēi joicán taga. ¹⁷Dios naáwátđih bita bohé jibnitboó, jīb náahna, yoobópdih ī bohécan caá. Obohjeéhtih, páant ī bohéat pah jwiítboó jwí yee bohécan caá. Dios ā naáwát tūtutnit jumna, caán ā enechah jéihnit, yoobópdih jwípi bohéna caá.

**Pablowā Jesúfhwáđih
teo wūhñit ī jumat**

3 ¹Bitā ī niiját pah, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wíhcan caá”, weémboó wā niijcán caá. Yeéb weemdíh

tūi jéihna, “Pablowā yoobópdih ípi bohéna caá”, niij jenah joinít, páant bita ī niij daác wahatdih ni náahcan caá. Yeebbát bitadih páant ni niij daác wahatdih wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih nita náah taga. ²Yeebdíh jwí bohéniji túini doonáđih joinít, ni tūtut nuumúchah ennit, “Dios ā teo wáacatjīh Pablowā queétdih ī naáwáchah joinít, ī jenah joyátđih it tūi tūtut nuumép taga”, bita ī niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, Dios ā bohéat tūtutnit jwí jummatdihbūt ī jéihna caá. ³Pánihna, jwí tūi bohénachah, ni tūtut nuumátjī doonáđih joinít, Cristo jwiítđih ā bohéat tūtutjidih nihát ī jéihna caá. Dios báadhni áih Túini Espiritu ā teo wáacatjīh, yeebdíh jwí naáwáchah, ni tūi jepahap jī. Cristofh doonáđih jwí bohénachah joinít, ni jwíh tūtut nuumátjī doonáđih bita ī joyóchah, yeebboó queétdih jwí daác wahat panihnit ni jumna caá.* ⁴“Cristo jwiítđih ā wun wūhatjīh Dios ā tūi teo wáacna caá”, ni niij jenah joyóchah jéihna, jwiítboó “Túini Espiritu búdí ā teo wáacatjīh Dios naáwátđih queétdih jwí tūi bohénap jī”, jwí níj wēi jenah joiná caá. ⁵Pánih wēinit, “Weém wā jenah joyátjīh nindih wā jéih chájna caá”, niijcán, “Dios ā teo wáacatjīh wā bujána caá”, wā níj jéihna caá. ⁶Páant ā teo wáacatjīh áih jáap naáwát, túini doonáđih wā tūi naóhna caá. Jon játih Dios jeé naanáđih ā daacátjidih jwí nuowáđih át jepahat tūtut wut jī. Obohjeéhtih, caán máa wutadidih ī tūi jepahat pínah wēpat queétdidih át wihcap wut jī. Nin jáap naáwátbóđih jwí jepahat pínah niijná, Túini Espiritu jwiítđih ā teo wáacna caá, Diosjeéh jwí tūi jumat pínah niijná.*

⁷⁻⁹Dios ā wutadidih jeé naanáđih daacnit, Moisésdih ā wūhuchah, Dios ā wēpatjīh Moiséh mót búdí át yeh iiguíp wut jī. Moisés jeemánt ā jwúub dei jūúwúchah, áih mót yeh iigát ā baáj jwúub bejchah yuhna, quíib ihana, queét Israel juménáji caandíh it jéih

* 2.12-13 Hch 20.1 * 3.3 Ex 24.12; Jer 31.33; Ez 11.19; 36.26 * 3.6 Jer 31.31

encap wut jī.* Jon Játih Dios ā daácnī wutatdih ā wūhuchah, ājeéh ī tūi jumat pínah niijná, caandíh tūi jepahat āt náahap wut jī. Obohjeéhtih, ī tūi jepahcatji peéh iiguǵpna īt bejep wut jī. Páant ī jepahcah yuhna, Moisés ā naóhni wutat tūini ā jumatdih júutna, Dios búdí ā yeh iigát āt jígohop wut jī. Būū lāa jāap naáwát, tūini doonádih Dios ā naáwát túutuchah, Túini Espírītu jwī jepahat pínahdih ā teo wáacachah, chah tūini jumna, chah yeh iigát panihni ā jumna caá. Caán jeé naanádih ā daácnī wutatdih jwī tūi jepahcatji peéh iiguǵpna jwīta bej taga. Caán wutatdih jepahcan, ājeéh jwī jéih jumcah yuhna, caán wutatdih ā wūhuchah, Dios ā tūi yeh iigát āt jígohop wut jī. Obohjeéhtih, būū lāa Jesucristoíh tūini doonádih jwī jepahachah, iiguǵpna jwī bejat déejidih, Túini Espírītu ā teo wáacatjīh Diosjeéh jwī tūi jumna caá. Pánihna, jāap dooná chah tūini caá ā jumap. ¹⁰Būū lāa Jesucristoíh dooná jwiítidih búdí yeh iigní dée ā jumna caá. Obohjeéhtih, Moisésdih Dios ā daác wūhni wutat jwiítidih yeh iigcánni dée ā jumna caá.

¹¹Caán wutatdih ā wūhuchah, búdí yeh iigát maátcanjeh āt jum jwūhup wut jī. Pánihat pah, caán wutat tūini jumna yuhna, būudní pínah āt jumap tají. Obohjeéhtih, Jesucristoíh tūini doonáboó ā būudcán níft. Búdí yeh iigát ā jumuchah yuhna, máa wutatji būudní pínah āt jumap tají. Pánihna, būudcánni pínah jāap doonádih ā wūhuchah, chah búdí yeh iigát dée ā jumna caá.

¹²⁻¹³Moisés áh mót yeh iigát ā baáj jwúub bejchah, yégueh chóojīh āt jāhap wut jī, queét Israel juimená ī encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiítboó nin būudcánni dooná chah iigní dée ā jumuchah jéihna, tíccanjeh, yooópdih jwī naóhna caá.* ¹⁴Queét Diosdih joihcan, íh jengah joyátdih jāhat dée ā jumuchah, Moisés ā daacátjidih ít beh joicáp wut jī. Būū páantjeh caán daacátjidih í en naáwáchah joiná yuhna, bífc yooóó í jéih beh joicán caá. Cristodih jwī jepahachahjeh, caán jāhat déedih ā

yohna caá. ¹⁵Yeebdíh wā jwúub naóhna caá. Būubut queét Israel juimená jwī Maáh Cristodih jepahcan, Moisés ā daacátjidih páantjeh í beh joicán caá. ¹⁶Obohjeéhtih, det jwī Maáhdih jepahnitdih caán daacátjidih Jesúsboó ā tūi beh joyána caá. ¹⁷Jwī Maáhdih jepahnitdih Túini Espírītu ā jumna caá. Pánihna, jwiít Túini Espírītu jumntidih Diosboó wéi ennit, “Queét yeejat peéh chājat wihcannit caá”, ā niijchah joinít, “Moisés ā wutatjidih jwī tūi jepahcatji peéh jwiítidih ā wihcan níft”, jwī níj jéihna caá. Pánih jumna, jāhat dée wihcah, Diosdih tūi jéihnit, jwī úum úúbhcan caá. ¹⁸Jwiít Cristoíhwā móot jāhat dée wihcan, “Caánboó chah tūini caá”, jwīpí níj jengah joiná caá. Páant níj jengah joinít, ā weñat pínahdihjeh chājna, caán ā jumat pahjeh jumat túut niijná, yeó jāap jumat pah tūi túut nūumná caá jwī chājap. Jwiítidih Túini Espírītu ā teo wáacachah, jwī tūi túut nūumná caá. Pánih tūinidih jwī túut nūumáchah ennit, “Queét chah tūi jengah joiná caá í chājap”, bitaboó jwiítidih í níj jengah joibípna caá.*

Jesúh doonádih naóhnit ded pah í jumat

4 ¹Túini Espírītu teo wáacni jumna, Dios weemdíh oinit, áh jāap tūini doonádih ā bohé jibat túutap jī. Pánih bohéna, bita weemdíh yeejép í chājachah, jígahna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ²Ded pah wā bohéátdih nihát í jéihyat pínah niijná, wāpí bih bohécan caá. Nihat joinít í tūi beh joyát pínah niijná, yeeceanjeh, áh tūini doonádih yooópdih wāpí bohéna caá. Dios weemdíh wéi ennit, “Pablo ā tūi bohéna caá”, ā niijná caá. Bitabut wā bohénachah joinít, bífc yooóó ípí niijná caá. ³Obohjeéhtih, bita iiguǵpna bejnit pínah jumna, jāhat dée ā jumuchah, wā bohéátdih í beh joicán caá. ⁴“Cristo chah tūini Maáh ā jumna caá”, jwī níj bohénachah, Diosdih jéihcannit í maáh, Şatanás queétdih ā beh joyát túutcan caá. Áh yeh iigátdih jāhat dée pah caá queétdih ā chājap. Dios ded pah ā

* 3.7-9 Ex 34.29 * 3.12-13 Ex 34.33 * 3.18 Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10

jumatdih Cristojeh cáacwádhíh ā tūi beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá. ⁵Pánih bohéna, “Weemdíh ñi weñeé”, niijcánjeh, “Jwí Maáh Jesucristoboodíh ñi weñeé”, wāpí niij naoh bohéna caá. Jwiít Jesúsdiuh oina, ñi maáh dée nihcan, yeebdíh teo wáacnitjeh caá jwí jumup. ⁶Jon játih Dios nihatdih chájna, “Dupúnapboó yeh iigát ā jummu naáh”, āt niijíp wut jī. Caanjéh jwíih caolihdih yeh iigát dée ā jummat túutna caá. Pánihna, Cristo, chah tūini ā jummatdih jéihna, Dios bíic yoobó tūini ā jummatdihbut jwí jéihna caá.*

Jesúhwa áih wēpatjīh ded pah ī chājat

⁷Weémboó wēpcanni, oboh jumni wáam dah dée wā jumuchah yuhna, Jesucristoih tūini doonádih wā bohé jibat pínah niijná, Dios weemdíh ā ñiwip jī. Oboh jumni wáam dah díftboó chah tūinidih jwípi yac ámohat dée wā bíbohna caá. Caán tūini doonádih wā naáwáchah joinít, cáacwāboó ī tūut ñummná caá. “Oboh jumni, wēpcanni wā jumuchah yuhna, Diosboó chah wēpni jumna, búdí ā teo wáacachah, ī tūi tūut ñumup be”, wā niij jéihna caá. Bitabut, wēpcanni wā jummatdih jéihna, “Dios ā wēpatjīh ī tūut ñumup be”, bíic yoobó ī niij jéihna caá.

⁸Biquí láana weemdíh tūbit ī jūihñuchah yuhna, Jesúh tūini doonádih wā naóh cádahcan caá. Bihí láa ded pah Dios ā weñat pínahdih jéihcanjeh, “¿ded pah wā chājbi?” niijnít, búdí wā jenah joiná caá. Pánih búdí jenah joiná yuhna, weemdíh ā teo wáacachah, caandíh wā tūi jenah joí cádahcan caá. ⁹Bihí láa bita weemdíh eníhcan, Jesúh tūini doonádih wā naáwát peéh, yeejép ī chájna caá. Páant yeejép ī chājachah yuhna, weemdíh cádahcanjeh, Dios ápi teo wáacna caá. Bihí láa ī wun mao jwejni yuhna, ā teo wáacachah, booni páantjeh wā jumna caá. ¹⁰⁻¹¹Nin baácboó Jesús ā jum jwuhuchah, cáacwā caandíh it mao yohop wut jī. Pánihna, weembát nin baácboó jum jwuhna, Jesúsdiuh ī mao

yohatji pahjeh, áih tūini doonádih wā naóh jibat peéh, weemdíhbut ī mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, Jesucristo weemdíh ā tūi wapachah, wā báadh jwuhna caá. Páant weemdíh ā teo wáacachah enna, “Jesúsboó báadhni, chah wēpni ā jumna caá. Caanjéh tigaa Pablodih wapni”, nihāt cáacwā ī niij jéihna caá. ¹²Weemdíh ī mawfíhchah yuhna, yeebboó wā naóhni doonádih joinít, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh páantjeh ñi tūi jumnipna caá. ¹³Tūbit yeejép yapna yuhna, Jesucristodih wā tūi jenah joí cádahcan niít. Jon játih Davidbut yeejép ā yapachah, nin pah āt niij daacáp tají: “Diosdih tūi jenah joinít, ded pah ā naáwátidih wā naóh yapanap be”, āt niij daacáp tají.* Á tūi jenah joyát pah muntih weembát jwí Maáhdih tūi jenah joinít, áih tūini doonádih wāpí naóh yapana caá. ¹⁴Pánihna, Jesúh tūini doonádih wā naáwát peéh bita weemdíh ī mao yohochah yuhna, caandíh wā tūi jenah joí cádahcan niít. “Jesucristoih jumna, caandíh jwáub booaniboó weemdíhbut ā jwáub booabipna caá. Pánih booanít, weemdíh ñijeéh ā jumupboó ā waadát tūutbipna caá”, wā niij jéihna caá. ¹⁵Páant ā chājat pínahdih jéihnit, yeebdíh teo wáacat tūut niijná, yeejép yapna yuhna, wāpí bohéna caá. Wā bohéatdih dawá ñi joyóchah, yeebdíh oinit, Dios dawá iiguípna bejnit déejidih ā tūi ubna caá. Pánihna, dawá caandíh “Túina caá, Paá”, ī niij wēi naóhbpna caá.

¹⁶Páant jwiútdih ā chājat pínahdih náhninit, búdí wēina, Jesúh tūini doonádih wā yabh naóhcan caá. Yeó jáap jummat pah wíih bácah ā wēpca jūúwúchah yuhna, caandíh chah tūi jenah joiná caá wā chājap. ¹⁷Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, yeejép jwí yapatdih búdí wā jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jwí juibínachah, yeejép yapat wihcah, chah tūi wēinit jwí jummat pínahdih wā tūi jenah joiná caá. ¹⁸Nin baácboó jum jwuhna, dedé jwí enni buudní pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jumnidih buu jwí jéih encah

* 4.6 Gn 1.3 * 4.13 Sal 116.10

yuhna, a buedcán niít. Pánihna, nin baácboó jwí ennidih búdí jenah joicánjeh, Dios pehbboó ded pah jwí jumát pínahdih wá túi wēi jenah joiná caá.

5¹Nihat nin baácboó jumni buední pínah a jumát dih jéihna, “Jwíih bácahbüt buední pínah a jumna caá”, jwí niíf jéihna caá. Jwí wunuchah, jwíih bácah a moópbična caá. Obohjeéhtih, jwí wunat túttimah, Dios jáap bácah jwiít dih a jwúwb wúhbična caá. Caán bácahjīh jwí jwúwb wuncan niít. “Pánih jumna, jáap bácahjīh Dios pehbboó jwí jumbična caá”, jwí niíf wēi jenah joiná caá. ²Nin baácboó jum jwuhna, túbít yeejép yapna, biquí láana Dios pehbboó búdí wá jumíhna caá. ³Yégueh chóodih jwí dūwíhat pahjeh a wñhni pínah jáap bácahboodíh búdí wá páina caá. ⁴Buu nin bácahdih yohíhcan yuhna, jáap bácahboodíh wá páina caá. Nin baácboó jum jwuhna, wíih bácah a moopát pínahdih jéihna, Diosjeéh páantjeh jumát túat niijná, jáap bácah pínahdih búdí wá bidna caá. ⁵Dios jwiít dih jáap bácah a wéhat pínahdih játih át jenah joijíp taga. Pánihna, áih Túini Espíritudih jwiít dih a wúhuchah, caánboó “Yoobópdih jáap bácahdih meemdíh a wúhbična caá”, jwiít dih a niíf jenah joyát túatna caá.

⁶Páant a chájat pínahdih jéihnit, éumcan, wá jíghacan caá. Buu nin bácahjīh jum jwuhna, Dios pehbboó wá bej jwuhcan caá. ⁷Pánih jumna, ded pah jwí yapat pínahdih jéih encan yuhna, Jesucristodih túi jenah joinít, “Á niijátji pahjeh wá túi yapbična caá”, wá niíf jéihna caá. ⁸Nin baácboó jum jwuhna, wá wunat pínahdih éumcanjeh, wēi jenah joinít, jáap bácahjīh jwí Maáh Jesucristojeéh búdí wá jumíhna caá. ⁹Pánihna, Dios pehbboó bejna, wá bej jwuhcanbüt, bíc yoobó jwí Maáh a weñat pínahdihjeh wá chájihna caá. ¹⁰Japboó juibínit, jwiít nihat jwí Maáh Jesucristo pebhna jwí juibí nūhbična caá. Páant jwí juibí nūhuchah, nin baácboó jumna, ded pah jwí chájatjidih enni jwí maáh a níobipna caá. Páant a níwichah, jwí jéih jweicán niít. Pánihna, bíc jwí

Maáh a weñat pínahdih a túi chájatji jíib, a túi wēi naóhbična caá. Obohjeéhtih, bíhboó a túi chájatji jíib, caandíh a wēican niít. Páant jwí yapat pínahdih jéihna, jwiít dih túi chájat caá náahap.*

Dios jwiít dih a wēi enat

¹¹Dios ninboó ded pah jwí chájat dih enna, caán a weñat pínahdih jwí chájatji jíib a peéh chájbipna caá. Páant a peéh chájat pínahdih éum yacna, búdí teo wáaquíhna, cáacwá dih wá wép bohéna caá. Pánih bohéna, búdí oinit, wá teo wáaquíhat dih Dios a túi jéihna caá. Pánihna, bíc yoobó ní jéihyat pínahdih yeebdíhüt wá náah yacna caá. ¹²Páant niijnít, “Dedé jéihcat pínah weemdíh whican caá”, wá niicán caá. Obohjeéhtih, bitaboó í yee naawáchah joinít, “Nihcan caá. Pablo túi oinit, yoobópdih jwiít dih a bohéna caá”, ní niiját pínah niijná, páant wá niíf naawáp be. Queét í túi jíghat dihjeh wēi jenah joinít í jumna caá. “Nihat jwiít judíowá ded pah jwí chájat dih Pabloboó joyáh bojna, a bohéat túican caá”, í niíf naóhna yuh caá. Páant niijnít, bita queétdih í wēi enat pínahdihjeh í jenah joyát a túican caá. Obohjeéhtih, ded pah íih caolih a jumát dih caá jenah joyát náahap. ¹³Biquína weemdíh júihnitboó “Pablo túbít yóyah bohé jibna, jenah joicánni caá”, í niíf júihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñáihna, páant wá bohé jibna caá. Bitaboó weemdíh enfhcannit, “Pablo a jenah joyátjehjeh a yee bohé jibna caá”, í niijná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh teo wáacat túat niijná, túi jenah joinít, yoobópdih wá bohéna caá. ¹⁴Cristo jwiít dih búdí a oyochah jenah joinít, caandíh jepahna, wá túi bohéna caá. Pánih oina, caán Cristo bícjeh jwí yéejat jíib buedáátdih a jíib chá j beedá wéhat túat niijná, jwiít dih át wun wúhup wat jí. Caandíh jenah joiná, “Wíih pínah caá át wun wúhjip taga”, niíf jenah joinít, jwiít nihat jwí yéejat jíib ájeéh wunnit paníhnit caá jwí jumup. Jwí yéejat jíib buedáátdih jíib chá péanit paníhnit jwí jumna caá. ¹⁵Pánihna, Cristo nihat

* 5.10 Ro 14.10

cáacwā jwī yéejat jíib át wun wūhup wut jī, caandih jepahnit, jwī náahat pah chājnitji tútut nūmñít, ā weñat pínahboodíh jwī chájat pínah niijná. Caán ā wunuchah yuhna, Dios át jwáub booanap tajī.

¹⁶Jwī Maáhdih jwī jepahachah, ded pah jwī jenah joyátdih ā tútut nūmúp be. Játih nin baácdih bóodih jenah joinít, ded pah cáacwā ī jígohatdihjeh ennit, “Túinit caá. Yeejépwā caá”, jwī níj en jwuhup be. Obohjeéhtih, buu páant jwī níj jenah joicán caá, buca. Játih Cristodihbut pánih jenah joinít, “Caánboó cáacjeh caá”, wā níj jenah joyóp yuh jī. Būu caandíhbut páant wā níj jenah joyátjidih wā tútut nūmúp be. ¹⁷Ded Jesucristodih jepahni, áih jumna, jenah joyát tútut nūmñí ā jumna caá. Ded pah ā jenah joyát tútut nūmñá, ded pah ā chájatbut tútut nūmñí ā jumna caá. Játih ā weñat pínahdihjeh chájni ā jumup be. Būu, tútut nūmñá, Túini Espíritu ā teo wáacachah, Dios ded pah ā weñat pínahboodíh chájni ā jumna caá, buca.*

¹⁸Jwiítjeh páant jwī jéih chájcah, Dios jwiítidih át tútut nūmúp taga. Játih, Diosdih eníhcannit jum jwuhna, ájeéh jwī túi jum jwuhcap jī. Cristo ā wun wūhatjīh jwī eníhcatdih Dios át cádahat tútut taga, ájeéh jwī túi jummat pínah niijná. Pánih chájnit, jwiítidih bitadih át naáwát tútut be, queébtut caandíh ī eníhcatdih cádahnit, ájeéh ī túi jummat pínah niijná. ¹⁹Nin pah caá ā níj naáwát tútut: “Nihat yéejnit jumna, Diosdih eníhcannit jwī jumna caá. Jwiítidih búdí bidnit, Jesucristo jwī yéejat jíib ā wun wūhatdih jwī túi jenah joyóchah, áihwā chájnit, jwiítidih ā túi pej jumna caá”, ā níj naáwát tútut jī. ²⁰Pánihna, Jesúh jumna, cáacwádih nin pah wāpí níj naóh yapana caá: “Yeebbát Jesucristodih jepahna, tútut nūmñít, Diosjeéh ní túi jumú”, wā niijná caá. ²¹Jwī Maáh Cristoboó bícjeh yéejat wihcanni át jumup wut jī. Obohjeéhtih, ā yéej chájcah yuhna, Diosboó caandíh jwī yéejat jíib át wun wūhat tútut wut jī. Jwī yéejat jíib buadátdih Cristoboó át

jíib cháj beedá wūhup wut jī. Páant ā jíib cháj beedá wūhatdih enna, Diosboó jwiít Cristoíhwádih ennit, “Queétdih dedé yéejat peéh ā wihcan caá. Wā wūhdih wēi enat pahjeh muntih, queétdihbut wā wēi enna caá, buca”, ā niijná caá. Pánihna, Cristoíhwā jwī jumuchah, Dios túini ā jummat pahjeh muntih jwiítidihbut ā túi jummat tútutna caá.

6 ¹Dios yeebdíh búdí oinit, teo wáacna, ní yéejat peéh át yoh wūhup taga. Jwiít, yeebbát Diosdih teo wūhñit jumna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Áihwā jumna, yeebdíh wā bohéátjidih ní túi jepahaá. “Wā jepahna caá”, niijná yuhna, ā náahat pah chájcan, dedé pínah áta nihcan tagaá. Dios ā oyatdih yap yohñitjeh níta jum tagaá. ²Jon Játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“Wā náahni yeó jáap yeebdíh búdí oina, ní wúbatdih jepahnit, wā teo wáacap jī. Pánih teo wáacnit, yeebdíh wā túi ubup jī”, Dios ā niijná caá”, át níj daacáp tajī. (Is 49.8)

Būu caá ā náahni yeó jáap ā jumup. Būu yeebdíh ā túi ubat pínah niijná, caandíh jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ā jummat

³“Bita wā bohéátidih ī jepahcan níit”, niijná, dedé yeejépwā chájcan, yeejépwā wāpí wéhecan caá. ⁴Túinijeh wāpí jumna caá, “Pablo Dios ā weñat pínahdihjeh chájna, caandíh túi teo wūhñi ā jumna caá”, cáacwā weemdíh ī niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdíh yeejépwā ī chájachah yuhna, weémboó íjcanjeh wā jumna caá. Dawá láa moh yéejna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ⁵Nin pah caá yeejépwā yapap: Cáacwā weemdíh ī mawachah; nemat muéboó ī nemechah; dawá íjnit, míc wáac jwinít, ī mao yohat tútutuchah, yeejépwā yapap jī. Weém búdí teona; quíib chei tubuchah yuhna, ūoca daa jūóhna; nūgúp wunna, yeejépwā yapap jī.” ⁶Í náah chájatdih jenah joicán, wā túi jumna caá. Yeebdíh teo wáaquíhna, jwī maáih túini doonádih túi

* 5.17 Jn 3.3-7; Gá 6.15 * 6.5 Hch 16.23

jenah joinít, íjcanjeh, wā tái bohénap jí, ñi tái beh joyát pínah niijná. Yeebdíh tái oinit, wā bohénachah, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacatjíh ñi tái jepahap jí. ⁷Áih túini doonádih naóhna, yeeceanjeh, Dios ā wēpatjíh wā bohénachah enna, caandíh teo wūhni wā jumatdih ñi tái jéihna caá. Yoobópdih Dios ā weñat pínahdih chājna, “Pablo yeejép chājni caá”, cáacwā weemdíh í jéih niijcán caá. “Dios ā náahat pah, túinijeh ñi jumáú”, bitadih wā niijíchah, wā tái jumatdih enna, “Pablo yee bohéna caá ā chājap”, í jéih niijcán caá. ⁸Biquína weemdíh í tái wēi enechah, bita í wēi encah yuhna, biquína í wēi naáwáchah, bita yeejép í naáwáchah yuhna, wā joyáh bojna caá. Yoobópdih wā bohénachah yuhna, biquína “Pablo yee bohéni caá”, í niij náoh yacna caá. ⁹Nihat cáacwā í enepboó wā bohénachah, weemdíh jéihna yuhna, biquína weemdíh enah bojnít, “Oboh jumniijeh caá”, í niijná caá. Bitá weemdíh í mawachah yuhna, wā báadh jwuhna caá. Í mao yohat túutachah yuhna, páantjeh wā jum jwuhna caá. ¹⁰Biquí láana jígahna yuhna, Cristoíh jumna, páantjeh wā wēina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadih túini doonádih bohéna, queédih búdí jíib jumni wūhat dée pah caá wā bohénap. Bífh pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoíh jumna, búdí bíbohni dée pah wā wēina caá.

¹¹Yeéb Corinto táтчidih moondíh búdí oina, úumcan, tíccanjeh, ded pah yeebdíh búdí wā náah yacatdih wā tái naóh daác beedánap be. ¹²⁻¹³Yeéb wā weh panihnit ñi jumuchah, oinit, yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh wā oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeebboó weemdíh ñi oi cádahap jí. Pánihna, yeebdíh búdí wā oyat bífc yoobó weemdíhbat ñi jwúub oyot.

**Jesucristoíh nihcannitdih
ā pej jumat táutcat**

¹⁴Yeéb Jesucristohwā áihwā nihcannitboodíh ñi pej jumca bojoó. Túi pej jumnit pínah nihcán caá.

Nindih ñi tái jenah joyoó: Ded Jesúsdih jepahni, táinidih ápi chājíhna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcanniboó, yeejépdih ápi chājna caá. Pánih jumna, bícdih í jéih jumcan caá. Yeejép chājni tái chājíhnihoodíh ā yeejabipna caá. Túi chājíhni yeejépdih ā jéih yap yohcan niít. Ded Jesúsíh jumna, ā naáwátidih ápi tái jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúsíh nihcanniboó nemépwā í maáh ā naáwáchah joinít, ded pah Dios ā jumatdih ā jéihcan caá. Queét chénat pah í jenah joyát mácah ā jumna caá. Pánih jumna, í jéih míic pej jumcan caá. ¹⁵Jesucristo Satanásjíh mácah míic í jenah joyát ā jumuchah, í jéih míic pej jumcan caá. Bífc yoobó Jesúsíh wā Satanáíhwājíhbat mácah míic í jenah joyát ā jumuchah, bícdih í jéih jumcan caá. ¹⁶Dios páantjeh jumni caá. Jwíít áihwā jumna, caandíhjuh wēinit, jwí jepahna caá. Bíhdih wēinit, jepahna, áta táican tagaá. Jwíít Jesúsíhwā áihwā nihcannitdih pej jumna, í wēi jepahnidih jwíítbat jwí wēi jepahat dée ā tobohna caá. Pánih jumna, yeéb Jesúsíhwā, Jesúsíhwā nihcannitdih ñi pej jumca bojoó. Dios báadhni jumna, jwíít Jesúsíhwā bícdih, áih mūú panihnit jwí jumna caá. * Jon játih ā naáwátidih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp taji:

“Weémboó queédih tái pej jumna, í maáh wā jumbipna caá.

Queétboó wíihwā jumna, weemdíhjuh í wēibipna caá’, Dios ā niijná caá”, ít niij daacáp taji.

(Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27)

¹⁷Bitá naóh yapanitbat nin pah ít jwúub niij daacáp taji:

“Wíihwā nihcannitdih ñi cádahaa. Queédih ñi pej jumca bojoó. Íf náah í chájat déedih yeebboó ñi chájca bojoó. Páant ñi cádahachah, weémboó yeebdíh wā wēi enbipna caá. (Is 52.11)

¹⁸Pánih wēi ennit, ñi íp wā jumbipna caá. Yeébboó wā weh ñi jumbipna caá’, Chah Wēpni

* 6.16 1Co 3.16; 6.19

Maáh ā niijná caá”, it niif
daacáp taji.

(2S 7.14; 1Cr 17.13;
Is 43.6; Jer 31.9)

7 ¹Pániha, wā oinitá, nindih ni túi
jenah joyoó: “Ñi yéej chājatdih ni
cádahachah, yeebdíh wēi ennit, wā túi
pej jumbipna caá”, Dios ā niijchah joinít,
nihat jwí yéejatdih jwí cádah jíih. Dios ā
jígahat pínahdih chājihcan, yeejép jwí
jenah joyátidih cádahat caá náahap.
Pánih túut nuumnít, túi jenah joiná, ā
weñat pínahboodíh jwí chāj jíih.

Corinto tútchidih moón ī túut nuumát

²Weemdíh ni jwúb oi jenah joyoó,
pánt muntih. Niyeéh jumna, deddih wā
yéej chājcap jī. Bohéna, yeebdíh wā yéej
chājat túutcan, yeebdíh wā yee dúuc
wáicap jī. ³Pánt niijnít, “Pablodih jwí
túi oicatji jíib jwítdih peéh chājat ā
jumna caá”, yeebdíh niif jenah joyát
túutcan, “Pablo túi chājni jíi”, wā niif
jenah joyát túutna caá. Wā jwíih niijátji
pahjeh muntih, wā jwúb niijná caá:
Yeebdíh búdí wā oina caá. Pániha, ded
pah yapna, wunna yuhna, biíc yoobó
yeebdíh jenah joinít, wā oi cádahcan niít.
⁴“Queét Corintodih moón túi chājnit
jumna, wā naáwátidih ī túi jepahbipna
caá”, niif jenah joinít, búdí wā wēina caá.
Pániha, yeejép yapna yuhna, yeebdíh
pántjeh wā wēi jenah joiná caá.

⁵Nin Macedonia baácboó wā juyúchah,
weemdíh chooát ā wihcap be. Pántjeh
yeejép wā yapap be. Dawá jūihnitboó
“Ma túi chājcan caá”, weemdíh ī niif
jūihñap be. “¿Queét Corintodih moón wā
oinitboó ī túi jum niít?” niif jenah joinít,
pántjeh yeebdíh búdí wā náhni
dahwanap be.* ⁶Obohjeéhtih, Dios jígahat
yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wā
pebh ā juyúchah, weemdíh búdí ā
weñanap be. ⁷“Queét ī jwúb túi
jumatdih enna, búdí wā weñep be”,
weemdíh Tito ā niif naáwáp be. Pánt ā
niif naáwáchah joiná, weembát búdí wā
weñep be. “Queét Corintodih moón
Jesúhwa weemdíh búdí ī bidna beé. ‘Yéej

chājnit, Pablodih búdí jwí jígahanap
taga’, niif jenah joinít, queébtut búdí it
jígahap wut be. Pánih jígahnit, ma daác
wahnidih ennit, it túi jepahap tabe”, Tito
weemdíh ā niif naáwáchah joinít, chah
búdí wā weñep be.

⁸Wā jwíih daácnijidih wah péanit, “Nin
wā wēp naóh daacátjidih ennit, búdí ī
jígahbipna caá. Pánt wā wēp naóh
daáccan, āta túi taga”, niif jenah joinít,
búdí wā jígah jwuhap jī. Obohjeéhtih,
bū ni jígahat yayát doonádih joinít,
weembát wā jígahcan caá. ⁹Bū búdí wā
wēina caá. Ni jígahat doonádih joinít,
wēina wā chājcan caá. Obohjeéhtih,
jígahnit, táiniboodíh ni túut nuumát
doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Dios
caá yeebdíh āt jígahat túutap taga, ni
jenah joyátidih ni túut nuumát pínah
niijná. Pániha, wā daác wahniboó
yéejcan, yeebdíh āt túi teo wáacap taga.
¹⁰Dios ā náah yacat pahjeh jwí yéejatdih
jígahna, yéej chājatdih jwí cádahbipna
caá. Pánih jígahna, jwí jenah joyátidih
túut nuumnít, táiniboodíh jwí chājipna
caá. Pánt jwí túut nuumúchah enna,
iiguipna jwí bejat déejidih Diosboó ā túi
hbbipna caá. Maátcanjeh jwí jígahna
yuhna, túi túut nuumnít, búdí jwí
wēibipna caá, būca. Obohjeéhtih, bitaboó
ī yéej chājat jíib queétdih Dios ā peéh
chājat pínahdih jígahna yuhna, túut
nuumíhcan, iiguipna ī bejbipna caá.
¹¹Yeéb Dios ā náah yacat pahjeh jígahnit,
niit túi túut nuumáp taga. iNi jenah
joyoó! Nin pah caá ni túut nuumát: Bū
jwuhna, ded yéej chājni ā yéejatdih enah
bojcanjeh, yoobópdih ni túut nuumát
túutna caá. Ni yeejép jenah joyátjidih
cádahnit, túut nuumnít, bū ni tái jenah
joyátidih wā jéihyat pínahdih weemdíh ni
náah yacna caá. Pániha, weemdíh ni
wēi jenah jwí jwúhcatjidih búdí niit
jígahap wut be. Ni yéejat jíib Dios ā peéh
chājat pínahdih búdí úmna, túi túut
nuumnít, weemdíh jwúb eníhna, búdí
niit bidip wut be. Dios ā weñat
pínahdihjeh niit chājap wut be. Det yéej
chājnitdih niit peéh chājap wut be. “Bū,
queét yoobópdih chājnit caá. Dedé yéej

* 7.5 2Co 2.13

châjat peéh queédih â wihcan caá, buca”, wâ niŷ jenah joiná caá. ¹²Yeebdíh daác wahna, yéej châjnidih ñi peéh châjat pínahdih, â yéej châjatjidihbut jenah joicánjeh wâ daác wahap jī. Obohjeéhtih, Dios yeebdíh enna, “Queét Pablodih yoobópdih oinit caá”, â niŷ jenah joyátidih ñi túi jéihyat pínah niŷná, wâ daác wahap jī. ¹³Páant ñi túut nuumátidih jéihnit, búdí wâ wéina caá.

Tito ninboó jwáub juiñit, weemdíh nin pah â niŷ wéi naáwáp be: “Queét Corintodih moón í túi túut nuumátidih ennit, wâ jígahatji â yayáh bejep jī. Pánihna, búdí wâ wéina caá”, â niŷjíp be. Páant â niŷjátidih joinít, weembút chah yeebdíh wâ wéina caá. ¹⁴Tito ñi pehbboó â bejat túut chájachah, nin pah caandíh wâ niŷjíp jī: “Queét Corintodih moón Jesúhwa nin wâ daác wahnidih ennit, í túi jepahbipna caá”, wâ niŷjíp jī. Pánihna, ñi túi jepahatjidih jéihnit, Titodih jwáub ennit, wâ tíccap be. Titodih wâ niŷjátji biíc yoobó át yapap wut be. ¹⁵Tito ñi pebna â juibínachah, caandíh túi wéi jwááhnit, wâ daác wahatdih ñi túi jepahatdih náhnit, yeebdíh chah â oi jenah joiná caá. ¹⁶Buu túi jepahnit, Dios â weñat pínahdihjeh ñi túi châjatdih jéihna, túttimah biíc yoobó ñi jepahat pínahdihbut wâ túi jéihna caá. Pánih jéihnit, búdí wâ wéina caá.

**Jesúhwa dinero wahnit,
moh yéejnitdih í teo wáacat**

8 ¹Buu wâ údwá panihnitá, bíh naáwát â jumna caá. Nin Macedonia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwa míc wáacnit ded pah í túi châjatjidih yeebdíh wâ naóhbipna caá. Dios queédih oinit, búdí át teo wáacap taga. ²Queét tubit yeejép yapna yuhna, jwí Maáhdih túi jenah joí cádahcan, búdí í wéina caá. Pánih túi jenah joiná, tubit moh yéejnit jumna yuhna, íih dinerodih oicanjeh, bita chah moh yéejnitdih búdí í wáh wáacap jī. ³Weém ennijjeh tigua yeebdíh wâ naáwáp. Queét moh yéejnit yuhna, í bíbohat pah bóo í wáuhap jī. Nihcan caá. Búdí pohba í wáuhap jī. Í

náahatdih júb châjat pínahdihbut í wáuhap jī. Weémboó páant wâ wáhat túutcah yuhna, queétjeh jenah joinít, páant bóo búdí weemdíh í wáuhap jī. ⁴“Judea baácdih moón Jesúhwa moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhna, nin pah bóo meemdíh jwí wáhnidih queédih ma wáhuú”, weemdíh í niŷjíp be. ⁵Pánih wáhna, wâ jenah joyát chah í wáuhap be. Íih dinerodih í wáhat pínah játih, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdih meemdíh wâ cháj wáhbipna caá”, Diosdih í niŷjíp wut be. Páant í niŷját túttimah, “Dios â wutuchah joinít, yeéb Jesúh doonádih bohé jibnitboodíh ded pah ñi náahatdih jwí túi teo wáacipna caá. Ded pah ñi wutuchah, jwí jepahbipna caá”, jwiítdih í niŷjíp be. ⁶Nit Macedonia baácdih moón íih dinerodih í wáhatdih jenah joinít, yeéb Corintodih moondíhbut wâ jenah joyóp be. “Niníh moón búdí í wáhat pah queébtut í wáhat pínahdih í ámoh páña naáh”, wâ niŷ jenah joyóp be. Páant niŷ jenah joinít, Titodih nin pah wâ niŷjíp be: “Meém íih dinerodih queédih mat wáh wáac jwíihat túutap wut jī. Pánih jwíihnit, nihát í wáh wáacni dinerodih ma jwáub ámohat tútat tút niŷná, í pebna ma jwáub bej páña”, Titodih wâ niŷjíp be. ⁷Yeéb túi chájnit jumna, jwí Maáh Cristodih ñi túi jenah joiná caá. Á naáwátidih túi jéihnit, ñi túi naóh yapana caá. Caán â weñat pínahdihjeh búdí chájíhna, yeebdíh jwí bohéat pah túi oinit, bitadih ñi teo wáacna caá. Pánih túi chájnit jumna, íih dinerodih oicanjeh, moh yéejnit Jesúhwaídh teo wáaquíhna, biíc yoobó yeebdíh túi wáhat caá náahap.

⁸Páant niŷná, yeebdíh wátna wâ chájcan caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácdih moón ded pah jígah ennit, moh yéejnitdih búdí í teo wáacatdih yeebdíh wâ naáwáp be, “Jwiíbtut búdí jígah ennit, queédih chah jwí wahbipna caá”, ñi niŷ jenah joyát pínah niŷná. Páant ñi wáuhuchah enna, “Queét Corintodih moón bitadih túi jígah en teo wáacnit í jumna caá”, wâ jéih niŷjípna caá.

* 8.1-4 Ro 15.26

⁹Jwí Maáh Jesucristo jwiítidih búdí oina, á teo wáacatdih jwiítidih túi jenah joyát caá náahap. Nin baácboó á dei jūúwát pínah játih, Diosjeéh jumna, nihát maáh á jumuchah, caandíh dedé jwdhdát át wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácboó dei jūóhñit, á maáh wēpatdih cádahna, jwiítidih teo wáacat tút niijná, moh yéejni át jumup wut jī. Pánih teo wáacna, jwiítboó moh yéejnit jumna yuhna, ájeéh jwí jumuchah, jwiítidihbut dedé jwdhdát á wihcan níft. Pánih jígah ennít, á teo wáacatdih jenah joinít, jwiítidihbut bíic yoobó bitadih jígah ennít, teo wáacat caá náahap.

¹⁰Nin pah wá níj jenah joiná caá: Ñi jwíih jenah joyátji buu bíic jópchi á yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón í jenah joyát pínah játih, yeéb Judea baácdih moón Jesúhwá moh yéejnitdih jwíih teo wáaquíh jenah joinít níit jumup wut jī. Pánih teo wáaquíh jenah joinít, con jópchidih ñi wūhat pínah dinerodih níit ámoh jwíihip wut yuh jī. ¹¹Pánihna, játih túi wēinit ñi teo wáac jwíihat pah, buubut bíic yoobó wēinit, ñi wūhat pínahdih wūh péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah á wūhu naáh. Obohjeéhtih, ded nump bíbohni bainí á wūhu naáh. ¹²Túí bíic yoobó wēinit, níih dinerodih oicanjeh, wūhat caá náahap. Pánih wēi wūhñidih Dios bíic yoobó á wēi enbipna caá. Obohjeéhtih, bíí dée wihcanniboodíh “Dinerodih ma wūhuá”, Dios á niijcán caá.

¹³Judea baácdih moón Jesúhwádhíh yeebdíh wūhat túttna, “Queét Corintodih moón moh yéejnit í jumup naáh”, wá níj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queébtut bíic yoobó ñi túi jumát pínah niijná, páant wá wūhat túttna caá. ¹⁴Buu yeéb búdí bíbohñit jumna, queét bíbohñitbut í jéih teo wáacna caá. Bíih láa, yeéb moh yéejnit ñi jumuchah, queéboó búdí bíbohñit, yeebdíhbut í jéih teo wáacpina caá. Pánih míic teo wáacnit, nihát Jesúhwá túi bíic yoobó jwí túi jumbipna caá. ¹⁵Jon játih Moisés nin pah át níj daacáp tají:

“Chah búdí jeémát ojdih jái yacniboó á ubni yeó jáap á jeémát pínahdihjeh á bíbohóp be. Bainíjeh ubñibut caán yeó jáap á jeémát pínahdihjeh á bíbohóp be”, át níj daacáp tají.*

Titowá Corintona í bejat

¹⁶Yeebdíh wá oi teo wáaquíhat pah muntih, Dios Titodihbut bíic yoobó oi teo wáaquíhat át wūhup taga. Páant á túi oi teo wáaquíhatdih ennít, “Túina caá, Paá”, wá niijná caá. ¹⁷“Corinto tútchidih moondíh jwūub enedih ma bejeé”, wá niijíchah joinít, “Júu, wá bejmi caá”, á níj wēi jepahap be. Caandíh wá naáwát pínah játih, yeebdíh búdí teo wáaquíhna, caanjéh ñi pebhna tub bejñni á jumup be.

¹⁸Caandíh pej jumni pínah bíih Jesúsdih jéihñidihbut ñi pebhna wá bejat túttna caá. Á pej jumni pínahdih nihát nin Macedonia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwá búdí í wēi naóhna caá. “Caánboó Jesúh doonádih túi bohéni caá”, í níj wēi naóhna caá. ¹⁹Pánih wēi naóhñit, Judea baácboó wá bejehchah, weemdhíh pej jum bejni pínahdihbut caandíh í níwip be. Nihát yeéb Jesúhwá ñi wūh wáacni dinerodih jwí jwiíh wūhuchah enna, “Queét bíih baácdih moón Jesúhwá jwiítidih oinit, dinerodih í wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdih í níj wēi naóhñipna caá. ²⁰Ñi wūhni dinerodih jwí túi en daobípa caá. “Pablowá jwíih dinerodih yee déuc wáina caá ít chājap taga”, ñi níj jenah joicát pínah niijná, caán nihát túi wēi ennidih Titojeh wá wahna caá. ²¹Pánihna, jwí Maáh á enechah, bitabut í enechah, yoobópdih túi chājíhna, bíihdihbut Titojeh wá wahna caá.”

²²Titowá ñi pebhna í bejehchah, bíihdihbut íjeéh wá wahna caá. Caanbút jwí Maáhdíh jepahni, túi teo wūhni caá. Dawá láa bitadih túi oinit, á teo wáacachah, wá enep be. Yeebdíh túi jenah joinít, “Queét Corintodih moón Jesúhwá íih dinerodih í túi wūh wáacpina caá”, wá níj wēi naáwáchah

* 8.15 Ex 16.18 * 8.21 Pr 3.4

joinít, caanbút yeebdíh teo wáacadih búdí ā bejhna caá. ²³Nit caá ñi pebhna wā wahnit: Titodih ñi túi jéihna caá. Caán wā chéen caá. Jesúfhwādih wā teo wáacachah, caán wājeéh teoni caá. Bita chénewāboó ñi pebhna ājeéh bejnitdih ñi túi jéih jwuhcan caá. Queét chénat pah jwí Maáhdih túi teo wūhna, caandíh túi weñanit caá. Páant ī jumuchah enna, Jesúfhwā queétdih ī ñio wahap be. ²⁴Pánihna, ñi pebhna ī juibínachah, queétdih ñi túi oi pej jumúú. Páant ñi oi pej jumuchah enna, ñi oyatdih wā naáwátji bíic yoobó ā jumatdih bita Jesúfhwā ī jéihbipna caá.

9 ¹Judea baácdih moón Jesúfhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, dinerodih wahat pínahdih yeéb játih ñitát jéih tagaá. Pánih jéihnit ñi jumuchah, bainíjeh wā jwúb naóh daác wahna caá. ²Yeéb bitadih búdí ñi teo wáaquíhatdih jéihnit, nihat Macedonia baácdih moón Jesúfhwādih búdí niij wēi naóhna beé wā chájah pah. “Queét Acaya baácdih Corinto tútchidih moón Jesúfhwāboó con jópchi Judea baácdih moondíh búdí teo wáaquíhat ī jenah jói jwíihp jī”, wā niijp be. Páant wā wēi naáwáchah joinít, queébtut Jesúfhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhat ī jenah joiná caá. ³Dinerodih ñi ámohochah, ī teo wáacat pínah niijná, nit bíic peihcannit jwí údwā panihnitdih bæ ñi pebhna wā wahna caá. Páant ī teo wáacachah, weémboó ñi pebhna wā juibínachah, ñi wūh wáac páini dinerodih ennit, yeebdíh wā naáwátji bíic yoobó ā jumatdih nihat ī jéihbipna caá. ⁴Biquína nin Macedonia baácdih moón wājeéh ñi pebhna ī juibínachah, ñi wūhat pínah dinerodih ñi bíboh páicah, wā naáwátji bíic yoobó ñi chájatdih enna, búdí wata tíic tagaá. Yeebbút búdí ñita tíic tagaá. ⁵Yeebdíh ī teo wáacat pínah niijná, Titowādih ñi pebhna wā bej páñat túutna caá. “Moh yéejnitdih jwí teo wáacat túut niijná, nin pah bóo jwí wūh wáacbipna caá”, ñi niijnáji dinerodih ñi túi bíboh páñat pínah niijná, ī jéih teo wáacbipna caá. Páant ñi wūh wáac páñachah, ñi pebhna

wā juibínachah, yeebdíh jwúb wūhat túutat ā whican níit. Pánihna, ñi wēi wūhat pínahdih ñi túi bíboh páñaá.

Búdí wūhat caá náahap

⁶Nindih ñi túi náhninaá: Ded daocánnibitjeh ā momochah, daocánnijeh ā ubbipna caá. Obohjeéhtih, dawá momniboó dawá ā ubbipna caá. Páant ā chájat dée pah, moh yéejnitdih teo wáacna, jwíih dinerodih oinit, bainíjeh jwí wūhuchah, Diosboó jwíitdih bainíjeh ā wūhbipna caá. Obohjeéhtih, túi wēinit, búdí jwí wūhuchah, Dios jwíitdihbut chah búdí ā wūhbipna caá. ⁷Yeéb ñíih dinerodih ñi wūh wáacachah, túi jenah jói, “Nin pah bóo caá weemdíh jwí Maáh ā wūhat túútup”, niij jenah joinít, ñíih dinerodih oicanjeh, wēi wūhat caá náahap. “Bita weemdíh ī wūhat túútuchah, páant bóojeh caá wā wūhup”, niijcánjeh wūhat caá náahap. Bitā ī niiját pínahdih jenah joicánjeh wūhat caá náahap. Páant, ñi túi wēi wūhuchah, Diosboó yeebdíh ā wēi enbipna caá.” ⁸Ñi náahat chah Dios yeebdíh ā wūhbipna caá, ñi bíbohátjih bitadih ñi túi teo wáacat pínah niijná. Páant ā wūhuchah, chah dawádih ñi jéih teo wáacbipna caá. ⁹Jon játih David nin pah át niij daacáp tají:

“Ded táiniboó moh yéejnitdih ā túi wēi wūhna caá. Páant ā wūhuchah, Dios caandíh ā jwúb wūhbipna caá, páantjeh bitadih ā jwúb túi teo wáacat pínah niijná”, át niij daacáp tají. (Sal 112.9)

¹⁰⁻¹¹Dios jwí momat pínah, jwí jeémát pínahdihbut wūhni, * bitadih ñi wūhat pínahdihbut yeebdíh búdí ā wūhbipna caá. Páant ā wūhuchah, bitadih chah ñi jéih teo wáacbipna caá. Dios yeebdíh chah ā wūhuchah, yeebbó túi wēinit, queét Judea baácdih moón moh yéejnitdih ñi wūhndih jwíitdih ñi wūh yapaat túutna caá. Páant ñi wēi wūhuchah enna, queét nihat Diosdih wēinit, “Queét jwíitdih ī teo wáacat téina caá, Paá”, ī niij wēi naóhbipna caá. ¹²Túí

* 9.7 Lc 6.38 * 9.10-11 Is 55.10

wēi wūhñit, Jesúfhwādih búdí ñi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, dawá Diosdih búdí ī wēi naóhþipna caá. ¹³Páant ñi tūi wēi wūhñichah enna, yeéb Jesúfhwā ñi jumatdih nihah cáacwā ī jéihþipna caá. Bitā Jesúfhwā ñi tūi chājatjidih ennit, “Paá, queéþbo Jesúfh tūini doonádih naóhñitjeh nihcan, tūi jepahñit caá. Pánih jumna, jwiítðih, bitā mīihwāðihþut teo wáacat tūut niijná, jwiítðih tūi wēinit īih dinerodih īt wahap taga. Páant ī jumatdih meemðh búdí jwī wēina caá”, ī niíf wēi naóhþipna caá. ¹⁴Queéþ Judea baácdih moón yeebðh jengah joinít, búdí oina, nin pah ī niíf wēi naóhþipna caá: “Paá, queéðdih búdí oinit, ma tūi teo wáacachah, queéþ jwūh jwiítðihþut búdí oinit, ī tūi teo wáacap be. Pánihna, jwiít nihatdih búdí oinit, ma teo wáacatdih tūina caá”, ī niijþipna caá. ¹⁵Dios búdí oinit, teo wáacat tūut niijná, jwiítðih wun wūhñit, ā tūi ubat pínah niijná, ā wūúh Jesúsdih āt wah deyajip taga. Pánih wahna, chah tūini ā chājatjidih jengah joinít, “Búdí ma teo wáacatdih tūina caá, Paá”, caandíh jwī wēi niíf jīh.

**Pablo Jesús ā naáwát tūutni
ā jumat**

10 ¹Bññ nindih ñi náhninaá. Weém, Pablo, yeebðh jwīh bohénijeh tigaá. Obohjeéhtih, yeéb weemðh nin pah ñi niíf yeena caá: “Pablo ninboó jwījeéh jumna, cáacwāðih úumna, jéih naóhcanni pah ā jumna caá. Obohjeéhtih, biáboó jumna, úumcanjeh jwiítðih jūih naóh daác wahni caá”, ñit niíf yeenap wut be. Cristo cáacwāðih oinit, teo wáaquihna, ijcan tūinijeh naóhni āt jumap wut jī. Páant tūinijeh ā naáwátji pah muntih weembát ijcan tūinijeh yeebðh wā naóh daác wahna caá. ²Pánih ijcan tūinijeh naáwihna yuhna, yee naóhñitdih wā wēp naóhna caá. Ñi pebhna wā juibínachah, ñi tūi chāja chaáh, páant bóojeh, ñi yeeatðih ñi cádahaá, “Pablo jwiítðih jūihná”, niijná. Ñi cātfh jumnit, weemðh nin pah ī niíf yeena caá: “Diosdih jepahcannit ī jengah

joyát biíc yoobó Pablobut ā jengah joiná caá. Pánih jengah jói bohéna, Cristodih weñahñcan, ā weñat pínahðihjeh ā bidna caá. Pánihna, Cristo ā naáwát tūutni nihcan caá”, queéþ īt niíf yeenap wut be. Páant niijnítðih búdí wā jūihþipna caá. ³Diosdih jepahcannit mūic naóhna, queéþ ī jengah joyátjīhjeh chah ipí niijná caá. Obohjeéhtih, weembát cáacjeh jumna yuhna, queéþ ī chājat pah weemboó wā chājcan caá. Weemðh yeejép naóhñitdih Dios ā wēpatjīh caá chah wápi niijíp. ⁴Pánihna, Diosdih yap yohñitdih weém tūi yoobópðih wā wēp naóhna caá, ī yap yohatdih ī cádahat pínah niijná. Pánih wēp naóhna yuhna, wā jengah joyátjīhjeh wā jéih cádahat tūutcan caá. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh ī yap yohatdih wápi cádahat tūutna caá. Caandíh yap yohñit, ī jengah joyát yeejép ā jumatdih Dios ā wēpatjīh nihah cáacwāðih wā jéihyana caá, yeejép ī jengah jói cádahat pínah niijná. ⁵“Nin pah caá Dios ā jumat”, niíf yee naóhñitdih ā wēpatjīh wā cádahat tūutna caá. Cáacwā Diosdih ī jéihyat déedih jāhat panihñidih ā wēpatjīhjeh wā jéih yohna caá. “Maá Jesús, weemðh ma tūi teo wáacá, meemðh yap yohcanjeh, yeejép wā jwūub jengah joicát pínah niijná”, jwiít nihatdih niiját caá náahap. ⁶Ñi pebhna wā juibínachah, yeejép jengah joicánjeh, caandíh ñi tūi jepahatdih enna, det jwī Maáhdih yap yohna, páantjeh yeejép jengah joinítboodih búdí wā peéh chājþipna caá. ⁷Yeéb wīih bácahdihjeh ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, wā jengah joyátboodih ñi jéihcan caá. “Weem caá Cristo ā naáwátðih naóh yapaat tūutni”, ded niijníðih nin pahþut niíf jengah joyát caá náahap: “Pablobut biíc yoobó ā naáwátðih naóh yapaat tūutni caá”, ā niíf jengah joyó náah. ⁸Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah ā niijná caá: ‘Corintodih moondíh Dios weemðh bohénadih ā bejat tūutap be’, niijnít, jwiítðih maáh dée ā jumna caá”, ñit niijíp wut yuh be. Obohjeéhtih, ā bohéat tūutni jumna, wā tūiccan caá. Dios beé ñi

* 10.4-5 Ef 6.11-17

pebhna weemdih ā bejat tūtutp be, āih tūini doonādih naóhna, yeebdih wā teo wáacat pínah niijná. Páant ā naawát tūtutni jumna, yeebdih yéejahcan, ñi túi jummat pínah niijná, āih wépatjih yeebdih wā bohénap jī. ⁹Pánihna, wēp naóh daác wahna yuhna, yeebdih úumaihcan, ñi túi tūtut nūmát pínah niijná, yeebdih wā daác wahap be. ¹⁰Biquína ñijeéh jumnit nin pah ít niijíp wut yuh be: “Pablo naóh daác wahna, úum náah jumna maáh dée pah tūb wépep ā wutna caá. Obohjeéhtih, ninboó jéóhna, oboh jumnijeh ā jumna caá. Pánihna, ā bohéni doonábut oboh naawátjeh caá”, ít niijíp wut be. ¹¹Páant ī niijíchah yuhna, ī niiját pah wā nihcan caá. Wā wēp naóh daác wahat pahjeh muntih, ñi pebhna juibínit, ñi túi tūtut nūmát pínah niijná, biíc yoobó wēp naóhni wā jumnipna caá.

¹²Biquína ñijeéh jumnit, túi jéihcan yuhna, “Bita ī jéihyat chah jwiítboó jéihnit caá. Bita Diosdih ī teo wūhat chah teo wūhnit jwī jumna caá”, ít niij míc weñep wut yuh be. Obohjeéhtih, páant niij wēina yuhna, túi jenah joicánnit, Diosdih túi teo wūhnit nihcan caá. Queét ī jenah joyát pah weémboó wā jenah joicán caá. ¹³⁻¹⁴Weém cáacwā ī maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesucristo ā wutatdih jepahnit, caandih teo wūhnijeh caá. Yeebdih bohénadih ā jib bejat tūtutuchah, wā jepahap jī. Wā jenah joyátjeh nihcan, Diosboó weemdih ā wahachah, yap yohcanjeh, ā wutatdih wā jepahap jī. Páant ā wutatdih jepahnit, Jesúh tūini doonádih yeebdih jwíh bohéni wā jumup jī. Pánih jwíh bohéni jumna, weemdih wēp naawát caá náahap. Ded pah wā bohéat pínahdih jwī Maáh weemdih ā naawáchahjeh joinít, wāpí bohéna caá. Wā jenah joyátjehjeh wā bohécan caá. ¹⁵Yeebdih yee bohénitji ī wēi niiját pah, weémboó wā wēi niijcán caá. Bita ī bohénitjidih ennit “Queétdih weémboó wā túi bohénachah, Cristodih ít jepahap taga”, wā niij wēican caá. Wā tewatdihjeh wā wēi naóhna caá. Yeebdih jwíh bohéni jumna, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wā náah yacna caá.

Pánih náah yacna, ñi pebhna jwáuh bohénadih wā bejihna caá. ¹⁶Pánih bohéni, jwī Maáh ā weñat pínahdih ñi túi chājachah ennit, biíh tútchinadih moondihbut bohénadih wā bejipna caá. Pánihna, ñíh baác yehboó bejnit, bita bohé jwuhcannitboodih wā naóhbiipna caá. Jesúh doonádih joi jwúhcannitdihjeh naóhna, bita ī bohénitjidih “Wā túi bohéatji jíib queét jwī Maáhdi ih ī túi péna caá”, wā niijcán níft. ¹⁷Páant niijnít, jon játih Dios naawátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Weemdih dedé judhdat wihcan caá”, ī niijcá bojo naáh. Obohjeéhtih, ‘Jwī Maáh Dios, nihát jéihni, weemdih ā túi teo wáacap be’, ī niijí naáh”, át niij daacáp tají. ¹⁸Det queétjeh “Jwíit caá túi bohéni”, niij jenah joinítidih Dios ā wēi encan caá. Obohjeéhtih, “Caán caá túi bohéni”, jwī Maáh Cristo ā niijnfboodih Dios ā túi wēi enna caá.

Yeenit ī bohéat ā tobohat

11 ¹Ded ā túi chājatjidih bitadih ā wēi naawáchah, āpí túican caá. Páant naawát ā túicah yuhna, ded pah wā chājatdih bita yeebdih ī yeeatdih wā naóh yoobábipna caá. ²Weém jíi Jesúh tūini doonádih yeebdih wā jwíh bohéno jī. Dios yeebdih búdí ā oyat biíc yoobó weembút yeebdih wā oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ájeéh bíicdih ñi jumatdih yeebdih búdí wā náah yacna caá. ³Obohjeéhtih, bita yeejép ī bohéatdih yeeb ñi joyát pínahdih búdí wā úum yacna caá. Jon játih mai pah jígohni Satanás Evadih búdí át yee naawáp wut jī. Páant ā yee naawátidih jepahnit, Eva Dios bíicdih mi jumatdih mit cádahap wut jī. Páant ā yeeatdih mi jepahatji dée pah muntih, bitaboó ī yee bohéatdih yeebút jepahnit, Cristodih ñi cádahíhatdih búdí wā úum yacna caá. ⁴Det wā bohéatji pah bohécan, “Jesús nin pah jumni caá”, niij yee bohénadih ñi pehbóo ī juibínachah, ñit wēi jwááhji tagaá. Yeebdih wā bohéatji biíc yoobó ī bohécan yuhna, ídépahnihna jenah

* 10.17 Jer 9.24 * 11.3 Gn 3.1-5; 13

joicánjeh, queétdih ñi jepah? “Nin pah caá Túini Espíritu ā chājap”, ī niŷ yee bohénachah, ñit joiŷi tagaá. Caandih wā naáwátŷi biíc yoobó ī naóhcah yuhna, ¿Dépanihna queéŷ yee bohénitboodíh yeeb ñi jepah? Jesúhŷ táníi doonádih wā naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeeb yee naóhnitboodíh ñi túi joi? Páant ñi chājachah enna, Cristodih ñi pée cádahat pínahdih wā ŷum yacna caá. ⁵Queéŷ yee bohénit “Jwiítboó Dios ā bohéat túttnit bita ā wahnit chah jéihnit jwí jumna caá”, ī niŷichah yuhna, “Weém Dios ā bohéat túttni wā jumuchah, weemdíh chah jéihnit nihcan caá”, wā niŷ jenah joiná caá. ⁶Tái wéheni nihcan yuhna, Dios naáwátđih túi beh joiní caá wā jumup. Á naáwátđih wā bohénachah joinít, páant wā jumatđih yeeb ñi túi jéihna caá.

⁷Nindih ñi túi jenah joyoó: Yeebdíh Jesúhŷ táníi doonádih bohéna, wāpí jíib ŷúbhcap jī. Páant wā bohéat jíib ŷúbhcanjeh, moh yéeni dée wā jumup jī. Pánih jumna yuhna, yeebboó moh yéejcanjeh, ñi túi jumat pínah niŷná, yeebdíh wā túi teo wáacap jī. Pánih teo wáacna, ¿yeebdíh wā túi chājcannit beé? ¿Weembát yeebdíh jíib wā niŷ jíih, queéŷ bita bohénitđih ñi wéi enat pah, weemdíhbut ñi jwúub wéi enat pínah niŷná? ⁸Obohjeéhtih, yeebdíh wā bohénachah, biíh tútchinadih moón dawá Jesúhŷwā ñijeéŷ wā jumat pínah niŷná, íih dinerodih weemdíh ī wúhup jī. Yeebdíh teo wáacat tútt niŷná, ī wúhni dinerodih nuumát dée wā chājap be. ⁹Ñijeéŷ jumna, bií dée bíbohcan yuhna, yeebdíh dinerodih wāpí ŷúbhcap jī. Jwí ŷúdwā panihnit Macedonia baácdih moón Jesúhŷwā ñi pebh wā jumuchah, nihat wā náahatđih ī ŷb juibínap jī. Páant ī ŷb juibínachah, yeebdíh dinerodih wā ŷúbh tac buugácap jī. Túttimahbut, yeebdíh wā ŷúbh tac buugácan niít.”

¹⁰Cristo yoobópđih ā naáwát pah, weembút áih jumna, yoobópđih nindih wā naóhna caá: Jesúhŷ táníi doonádih jíib wiŷcanjeh yeebdíh wā bohéatđih búdí wā wéi naóhna caá. Biíc yoobó jíib

wiŷcanjeh wā bohéat pínahdihbut nihat íih baácdih moonđíh jéihnit, páant wā wéi naáwátđih joinít, “Caán dée ápi chājcan caá”, ī niŷcan niít. ¹¹Yeebdíh dinerodih wā ŷúbhcatjídih jenah joinít, ¿ded pah tigaá ñita niŷ jenah joi? “Pablo jwiítđih jíib ŷúbhcan, jwiítđih ā oican niít”, ¿ñi niŷ jenah joi niít? Nihcan caá. Yeebdíh búdí wā oina caá. Páant wā oyatđih Dios ā jéihna caá. ¹²Jíib wiŷcanjeh páantjeh yeebdíh wā bohébiŷna caá, queéŷ yee bohénitboó “Pablo ded pah yeebdíh ā bohéat biíc yoobó caá jwiítbut jwípi bohéna caá”, ī yee niŷichah joinít, queétdih ñi joyáh bojat pínah niŷná. Queéŷ yee bohénit ī bohéatŷi jíib yeebdíh ípi ŷúbhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wāpí jíib ŷúbhcan caá. Pánihatđih túi jenah joinít, mácah jwí jumatđih ñi túi jéihbiŷna caá.

¹³Pánih chājnit yoobópđih Jesús ā bohéat túttnit nihcan, queéŷ yeenitjeh caá. “Jwiít caá Jesús ā bohéat túttnit”, niŷ naóhna yuhna, ā wahnit nihcan caá. Páant niŷná, wā jumat dée pah ī jumíhup yuh caá. ¹⁴Pánihna, yeenit jumna, páant ī chājat pínahdih wáat jéihyep be. Yeejépwā ī maáh Satanásbut biíc yoobó ápi chājna caá. Dawá láa caanbút yeena, túini ángel, Dios ā wahní pah ā míic jígohana caá. ¹⁵Satanás ā chājatđih jéihna, caandíh teo wúhnitbut “Jesús ā wahnit caá”, niŷ yeenit, Diosdih teo wúhnit pah ī jumíhatđih wáat jéihyep be. Túi chājcannit jumna yuhna, túi chājnit dée pah ī jumíhna caá. Pánihna, Diosboó nihat ī yeeatŷi jíib queétdih búdí ā peéŷ chājbiŷna caá.

Pablo yeejéŷ ā yapatŷi

¹⁶Buu jwuhna, ded pah wā jumatjídih wā wéi naóhbiŷna caá. “Pablo ā túi chājatjídih tub wéi naóhniabeh caá”, weemdíh ñi niŷ jenah joicáh, ā túimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdíh páant niŷ jenah joiná yuhna, ded pah wā yapatjídih wā wéi naáwáchah, bainíbit ñi joi jwíhhu. ¹⁷Yeebdíh pánih naóhna, jwí Maáh Jesús weemdíh “Ma yapatjídih ma naáwá queétdih”, ā niŷcáh yuhna, ded

* 11.9 Fil 4.15-18

pah wā yapatdih wā naóhbiḡna caá.

¹⁸Dawá bitaboó ded pah ī tūi chājatjidih wēi naóhna, weembát ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbiḡna caá.

¹⁹Yeébbóó “Chah tūi jéihnit jwī jumna caá”, ñi niḡ jenah joiná yuh caá.

Obohjeéhtih, yee naóhnitboó ī naáwáchah yuhna, ñi tūi wēi joiná caá.

²⁰Queét ñi maáta dée, yeebdíh búdí ī wutuchah, ñi tūi wēi joiná caá. Dawá láa ñíih dinerodih ī yee déuc wáina caá.

“Jwíit nihat jéihnit jwī jumuchah, jwíitdih ñi tūi weñeé”, ipí niijná yuh caá.

Biíh láa yeebdíh íjnit, ī mao tícana caá. Páant yeejép yeebdíh ī chājachah yuhna,

¿Dépanihna páantjeh queétdih ñi tūi jepah? ²¹Ñijeéh jumna, “cáacwáidih éumni”, ñi niijná, queét ī chājat pah weémboó wā chājcap be. Páant wā chājat pínahdih wā éumatjidih naóhna, wā tícana caá. Queét ī chājat pah chājcan yuhna, Jesús ā wahní wā jumatdih ñi tūi jéihyat pínah niijná, weembát ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbiḡna caá.

²²Queétboó bita chah jéihnit jumíhna, “Jwíit judíowā jwī jumuchah, jwíitdih ñi weñeé”, yeebdíh ipí niijíp wut be.

Obohjeéhtih, weembát judío mun tigaá. Queétboó “Jwíit Israel ā juimená, Dios ā ñíonitji jwī jumna caá”, yeebdíh ipí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembát

Israel ā juima mun tigaá. Queétboó “Jwíit Abraham ā juimená, ‘Yeebdíh wā tūi chāj wāhbiḡna caá’, Dios ā niijnítji caá”, yeebdíh ipí niijíp wut be.

Obohjeéhtih, weembát Abraham ā juima mun tigaá. ²³Queétboó “Cristodih teo wāhñit jwī jumna caá”, yeebdíh ipí niijíp wut be. Páant ī niijíchah joinít,

nin pah yeebdíh wā niijná caá: “Weembát Cristodih teo wāhñi mun tigaá. Weém caá bácah queét ī tewat

chah búdí teoni”, yeebdíh wā niḡ naóhna caá. Páant niḡ naóhna, páantjeh jenah joicánnit ī wéheat pah naóhna

yuhna, wā tíccan caá. Queét ī teo wāhat chah Cristodih wāpí teo wāhup be. Jesús tūini doonádih wā bohéatji

peéh dawá láa nemat muéboó weemdíh

ī nemep jī. Dawá láa weemdíh ī puñup

jī. Dawá láa cáacwā weemdíh ī mao

yohíhip jī. Páant ī mao yohíhichah, weém yeejép wāpí yapar jī. ²⁴Cinco láa

jwíit judíowā jwī maáta weemdíh it tewat tūitup tají. Weemdíh ī tewat

jumat pah, tubit yéej chājnitdih momo jiwi chóo cóoh jumni tōpnajíh ī puñat

biíc yoobó treinta y nueve láa weemdíh ī puñup jī. ²⁵Biíc peihcanni láa

Romanowā weemdíh teonit, máa doóbbnahjīh ī puñup jī. ²⁶Biíc láa

weemdíh mawíhna, jeejíh ī yohop jī. ²⁷Biíc peihcanni láa búdí jāáj chóojíh jib

bejna, jwī daabáp jī. Biíc láa daabnit, máa naadíh teonit, búdí muj tacdih pah

daa jūóh, caán yeó jāap pah táah bej, jwíub pah tūo bejat dée wā jumuchah, ī

ubup jī. Pánihna, caán láa, wā wuníhip jī. ²⁸Dawá láa Jesúsíh tūini doonádih

bohénit, wáup wā jib bejep jī. Pánih bohé jibnit, búdí yeejép wā yapar jī.

Biíh láa namáboó jib bejehah, bií déedih chewe mao déuc wáyat dée ā

tobohop jī. Biíh láa wā déewájuh weemdíh ī yéejahip jī. ²⁹Biíh láa judíowā

nihcannitbut weemdíh ī mawíhip jī. ³⁰Tátchinaboó, tátchi wihcapboó, búdí

mujboobút wā jumuchah, wunat dée ā tobohop jī. Biíh láa “Jwíit Jesúsíh wā

caá”, niḡ yeenit, ī mawat dée ā tobohop jī. ³¹Jesúsíh tūini doonádih bohéna, búdí

wāpí tewep jī. Pánih teona, dawá láa éocanjeh wā bohé daa jūúwup jī. Dawá

láa jeémát wíhcah, muéup tubuchah, tubit taca jootóchah, búdí yeejép wā

yapar jī. Dawá láa dūwát pínah yéguehbut wíhcah, búdí cábuhuchah,

yeejép wāpí yapar jī. ³²Pánih yeejép yapna, páant bóojeh āt

nihcap jī. Yeó jāap jummat pah nihat Jesúsíh wā “caandíh cádahna”, niijná, búdí

wāpí náhni dahwana caá. ³³Biíc Jesúsíh ā tubáp chūúúchah, weembát tubáp

chūúhni pah wā jumna caá. Bitá Jesúsíhdih ī yéej chājat tūituchah enna,

queét yeejépwáboodíh búdí wā íjna caá. Pánihna, yeéb nihat Jesúsíh wā, wā weh

* 11.23 Hch 16.23 * 11.24 Dt 25.3 * 11.25 Hch 16.22 * 11.25 Hch 14.19

* 11.26 Hch 9.23 * 11.26 Hch 14.5

dée ñi jumuchah, yeebdíh úum yacna, yeejép wápi yapna caá.

³⁰Páant yeejép wá yapatjidih wēi naóhna, ded pah wá túi chájtjidih yeebdíh wá wēi naóhcan níit. Obohjeéhtih, wá wēpcatjidih yeebdíh wá wēi naóhbpina caá. ³¹Páant wá naáwáchah joinít, “Yoobópdih caá páant ā niiját”, Dios ā niij jéihna caá. Caán caá jwí Maáh Jesucristo íp. Pánihna, yeó jáap jumát pah “Paá, meemjéh nihát jéihni, chah wēpni caá”, túi wēi niiját caá náahap. ³²Weém Jesucristodih wá jwíh jepahat túttimahbitjeh, Damasco tútchiboó wá jumuchah, caán tútchidih moón í maáh, Aretas nump jumni, weemdíh át tewart tútutp wut jí. Pánihna, nihát Damasco tútchi wáihyat júdu jēcnadih áih soldadowádhíh át páñat tútut wut jí, wá bac bejehah í tewart pínah niijná. ³³Páant í páñachah enna, wá chéenwá búdí wuhdih weemdíh waadát tútutnit, wáihyat júduhíh jumni mué enat jēcmant í cádah deyanap jí. Pánih cádah deyanit, í teo wáacachah, moh yeejni wá jweyép jí.*

Pablo oo jumát dée ā enat

12 ¹Buu weemdíh ded pah biíh ā yapatjidih wá jwúub naóhbpina caá. Queét yee bohénitboó “Jwíítjeh caá oo jumát dée jígohtidih enna, chah jéihnit jwí jumup”, í niij naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh weemdíhbut oo máh enat dée pah ā jígohop jí. Páant ā jígohtjidih yeebdíh wá naóhbpina caá. Ded pah weemdíh ā jéihyaatdihbut wá naóhbpina caá. ²⁻³Catorce jópchi játih Dios weemdíh japboó ā ub púuh laab béjep jí. Ded pah ā ub púuh laab béjatjidih wá jéihcan caá. Wíih bácahdih, wíih caolihdihjeh ā ub bej déeji oo jumát pah enatjidih, wá jéihcan caá. Diosjeh caá ā jéihyep. ⁴Á pehbboó, Paraiso wūt jumupna juibínit, ā naáwáchah wá joyóp jí. Jwíít cáacwájeh jwí jéih naóh buujácat déedih wá joyóp jí. Páant caandíh wá joyóchah yuhna, weemdíh ā jwúub naóh yapaat tútutcap jí.

⁵⁻⁶Páant weemdíh ded pah ā yapatdih wēi naáwíhna yuhna, weemjéh ded pah wá jumátidih wá wēi naóhcan níit. Obohjeéhtih, yoobópdih ā jumuchah, wá jwúub naáwáchah nihna, áta túi taga. “Pablo táini oo júmat dée pah enna, Jesús ā wahní nacaá”, ñi niij weñatdih yeebdíh wá náah yaccan caá. Obohjeéhtih, ded pah wá chájtjidih, ded pah wá bohéátjidihbut jenah joinít, “Pablo jwí Maáh ā bohé jibat tútutni caá”, ñi niij jéihyatdih wá náah yacna caá. Weemjéh wēpcanni wá jumátidih ñi jéihyat pínah niijná, buu ded pah biíh wá yapatjidihbut yeebdíh wá naóhbpina caá. ⁷Chah táini oo júmat déedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wá niij jenah joyát weemdíh ā tobohna caá. Páant ā tobohát pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdíh yeejép át yapat tútutp taga, “Weemjéh wēpcanni caá”, wá niij jenah joyát pínah niijná. ⁸Pánih jumna, biíc peihcanni láa jwí Maáh Jesúsdi chah yeejép yapatdih ā yohat pínahdih wá wéubp yuh be. ⁹Obohjeéhtih, weemdíh nin pah ā niij jepahap be: “Caandíh wá yohcan níit. Obohjeéhtih, caandíh yohcan yuhna, meemdíh búdí oinit, wá túi teo wáacbpina caá. Pánih wēpcannijeh jumna, wá oi teo wáacat pínahdih chah ma bidbpina caá. Pánihna, meemdíh búdí wá teo wáacachah ennit, wá wēpatboodíh nihát cáacwá í jéihbpina caá”, Jesús weemdíh ā niij jepahap be. Páant ā niijáchah joinít, wá wēpcatdih wá wēi naóhbpina caá, ā wēpatjéh weemdíh búdí ā teo wáacat pínah niijná. ¹⁰Páant tigaá Jesúh wá jumát jíib yeejép yapna, búdí wá wēina caá. Bitá weemdíh yeejép í wéhenachah, yeejép í chájachah, í jíghanachah, dedé biíh weemdíh yeejép ā yapachah yuhna, wápi túi jumna caá. Pánih wēpcanni wá jumuchah, Jesús ā wēpatdih chah búdí bidnit, “Weém jéihcanni wá jumna yuhna, ā teo wáacatjéh wá túi buujábipna caá”, wá niij jéihna caá.

* 11.32-33 Hch 9.23-25

**Corinto tútchidih moondíh
búdí ā jǐgahat**

¹¹Bitá weemdíh yeejép ī naawáchah joinít, yeebboó queétdih ñi naóh bóod chũñuchah, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, páant ñi niijcáh, weemjéh yeebdíh wá míic wēi naóhna caá. Weém oboh jumní dée wá jumuchah yuhna, queét yee bohénit “Jwít caá bácah Dios ā bohéat túttnit”, niijnítboó wá chah ī jumcan caá. ¹²Niijeéh wá jumuchah, Dios ā naawát túttni wá jumatdih júutíhna, ā wēpatjǐh weemdíh búdí apí teo wáacap jǐ. Páant ā teo wáacachah, dawá láa wunnitdih booanit, nemépwádhíbut wá yohop jǐ. Pánih chájnit, jwít cáacwá jwí jéih chájca naáhdih ā wēpatjǐh wá cháj júutur jǐ. Weemdíh eníhcannit ī yéejahhichah yuhna, wá chũná yuhna, wá teo cádahcap jǐ. ¹³“Pablo jwíjeéh jumna, bíh tútchidih moondíh ā túi chájat pah jwítidih ā túi chájcap jǐ”, ýeeéb ñi níj jenah jói níit? Nihat tútchidih moondíh bíic yoobó wápí túi chájna caá. Obohjeéhtih, yeebdíhjih wíih pínah dinerodih wá uúbh tac buégácap jǐ. ¿Pánih uúbh tac buégácan, yeebdíh wá yéej chájnit jǐ? Caán yeejép ā jumuchah, wá jǐgahna caá. Caán yéejatdih weemdíh ñi yohóo.

Ī pebhna ā jwáub jib bejat pínah

¹⁴Nin wá naawát pínahdih ñi túi joyoó: Chéne láa juibíniji buu ñi pebhna jwáub bejat tút caá wá chájap, páant muntih. Ñi pebhna juibínit, yeebdíh wíih dinero pínahdih con láa wá uúbhcatjǐ pah, buu láabut wá uúbh tac buégácan níit. Níih dinerodih náahcan, Jesúsdih túi joinít ñi jumt caá yeebdíh wá náah yacap. Wébit ī mána ī náahatdih wáhnit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih ī mána caá queét wébitboodíh ī náahatdih ipí wúhup. Páant ī chájat pah yeeb wá weh paníhnit ñi jumuchah, wá náahatdih yeebdíh wá uúbhcan níit. ¹⁵Ñi íip paníhni jumna, yeebdíh búdí oinit, nihat wá bíbohahatdih wēi wáhnit, yeebdíh wá teo wáaquíhna caá. Pánih teo wáaquíhna, búdí chũná yuhna, wá teo cádahcan níit. Páant yeebdíh chah wá

oyochah yuhna, ýeeéb weemdíh nump ñi oi níit?

¹⁶“Pablo jwíjeéh jumnit, áih pínah dinerodih apí uúbh tac buégácap jǐ”, ñi níj jéihna caá. Obohjeéhtih, biquína ñiijeéh jumnit weemdíh nin pah ĩt níj jenah jói tagaá: “Jwíih dinerodih moh yéejnitdih ā wúh wáacat túttnit, jwítidih jéihcha dúuc wániabeh tagaá”, ĩ níj jenah joiná caá. ¹⁷Páant ĩ niiját pahjeh chájni jumna, ¿ded pah tígaa caandíh wáta nih cháj? ¿Ñi pebhna wá wahnitdih nit beé yeebdíh wá jéihcha nuumát tútutur? Páant wá chájcap jǐ. ¹⁸Játih Titodih ñi pebhna bejat túttnit, bíih Jesúfhídhíbut ájeéh wá pej jum bejat tútutur jǐ. Páant ñi pebhboó juibínit, ¿Tito yeebdíh ā jéihcha nuumnít jǐ? “Nuumcánni caá”, ñi níj jéihna caá. Jwít chénat pah bíic yoobó jwí maáh ā weñat pínahdih chájnit caá. Pánih jumnit, yeebdíh oinit, túinijeh ā chájat pah, weembát bíic yoobó yeebdíh túinijeh wápí chájna caá.

¹⁹Páant wá jáh niijáchah joinít, ¿ded pah ñita níj jenah jói? “Caandíh jwí wēi niiját pínahdihjih caá ā bidip”, ¿ñi níj jenah jói níit? Obohjeéhtih, weém Cristoih jumna, Dios weemdíh ennit, “Ma túi chájna beé”, ā wēi niiját pínahdihjih caá wá náahap. Yeebdíh teo wáaquíhna, ded pah wá chájatjǐdih wá naóh beedánap be, jwí Maáhdih chah ñi túi jepahat pínah niijná. ²⁰Ñi pebhboó wá juibínachah, wá náah yacat pah ñi chájcah, búdí yeebdíh wá úum yacna caá. Páant ñi túi chájcah, caanná juibínit, weembát yeeb ñi náah yacat pah wáta chájcan tagaá. Pánihna, yeebdíh búdí wá jenah joiná caá. ¿Páantjeh ñi míic júih níit? ¿Páantjeh bitaíh bíi déedih ñi en ñinah íj níit? ¿Búdí ñi míic íja níit? ¿Biquína páantjeh íih pínahdihjih bid níit? ¿Buuébut páantjeh bitadih ñi yee naóh níit? ¿Yeejép dooná ñi jumatdih ñi cádah jwuhcan níit? ¿“Weém nihat jéihni caá”, páantjeh ñi míic wēi níj níit? ¿Túbit ñi míic en naóh cádah jwuhcan níit? ¿Yeeb biquína ñi jenah joyátdihjih níit ñi chájap? Yeeb páant ñi chájatdih wá úum yacna caá. ²¹Pánihna, ñi pebhna juibínit, ñi tút nuumcátdih wá enechah,

Dios weemdíh áta tícat túut tagaá. Jon játíh yéej chājnitji dawá páantjeh í yéej chājatdih cádahcah enna, búdí wáta jígah taga. Í náah chājat, yeejép chājíhah jenah joyát, í náahat pahjeh chājatdihbut í cádahcah enna, búdí wáta jígah taga. Páant ñi chājatdih páant bóojeh ñi cádahaá, caanná juibínit, wá jūihcat pínah niijná.

Pablo ā pée naáwát

13 ¹Jon yeebdíh chéneji juibí enniji buu bejna, bíc peihcanni láa bejat túut caá wá chājav. Pánihna, ñi yéej chāj cádahna, túiniboodíh túut nuumnít, weemdíh ñi túi pánaá. Ñijeéh jumnitdih í yéej chājatdih cádahat túutnit, Moisés nin pah ā niij naóh daacátjidih ñi túi náhninaá: “Deddih ñi peéh chājat pínah játíh, caán ā yéej chājachah ennit, chénewá, bíc peihcannit í enatji pahjeh í naáwá naáh. Páant moonjéh í naáwát túttimah, ñi peéh chājachah, ā túibipna caá”, Moisés át niij daacáp tají.” ²Ñi pebhna wá jwúub juibí láa yéej chājnitdih nin pah wá niij naáwáp jí: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumú. Ñi cádahcah, jwúub juibína, wá peéh chājipna caá”, wá niijp jí. Páant wá niijátji pah, buu ñijeéh jumcan yuhna, queéť páantjeh yéej chājnitdih, yeéb nihatdihbut, wá jwúub naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumú. Ñi pebhna juibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wá peéh chājipna caá. Yúup wá jumuchah, “ ‘Wá peéh chājipna caá’, niijná yuhna, ā peéh chājan níit”, ñi niij jenah joicá bojóo. ³Cristo ā naáwátidih naóh yapani wá jumatdih ā jéutat pínahdih bidna, páant wépép weemdíh ā peéh chājat túutuchah enna, ñi jéihbipna caá. ¿Búdí ā wēpatjīh yeebdíh ā teo wáacatjidih ñi náhnican níit? Yeéb yéej chājnitdih ā peéh chājat pínahbut bíc yoobó wépép ā jumipna caá. ⁴Jwiít cáacwá jwí wēpcat pah Cristo wēpcanni jumna, cruzboó át wun wúhup wát jí. Pánih wunna yuhna, Dios ā wēpatjīh boo pud jéóhniiji, buu páantjeh báadhni ā jumna caá. Cruzboó

ñuhna, wēpcanni ā jumat pah weembát wēpcanni wá jumna caá. Wá jenah joyátjīh yeebdíh wáta jéih teo wáacann tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wájeéh jumna, Dios ā wēpatjīh yeebdíh teo wáacadih wá juibíipna caá.

⁵Yeéb múicjeh nin pah ñi múic niij úubh joyoó: “¿Ded pah wá chājatji? ¿Yoobópdih Jesúsdi h wá jenah joí níit? ¿Caán ā náah yacatdih wá túi jepah níit?” ñi múic niij úubh joyoó. Caandíh yoobópdih jenah joiná, ā náah yacatdih ñi túi jepahachah, Jesús ñíh caolihboó ā jumna caá. Obohjeéhtih, yoobópdih caandíh jenah joicán, ā náah yacatdih jepahcan, áihwá ñi nihcan caá. ⁶Weémboó caandíh túi jenah joiní, ā náah yacatdih jepahni wá jumadnih wá jéihna caá. “Weém Jesúsíh caá”, niij yeeni wá nihcan caá. Páant wá jumadnih yeebdíhbut wá jéihyahna caá. ⁷Ñi yéej chācat pínahdih náah yacna, Dios yeebdíh ā túi teo wáacat pínah niijná, búdí wá úubhna caá. Ñi pebhna juibínit, páant ñi yéej chājatdih wá enechah, weemdíh Dios yeebdíh ā peéh chājat túutcan níit. Páant ā peéh chājat túutcah, wá wēibipna caá. Obohjeéhtih wá peéh chācatdih ennit, “Pablo Dios ā wēpatjīh queéťdih peéh chājan, Dios ā wahni nihcan nacaá”, ñi niij jenah joyóchah yuhna, wá túi wēibipna caá. Dios weemdíh ā bohé jibat túutatjidih ñi jéihyat pínahdih wá náah yacna yuhna, yeéb ñi túi chājat pínahdih chah wá náah yacna caá. ⁸Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumátidih enna yuhna, yeebdíh wá peéh chājachah, yoobópdih áta nihcan tagaá. Pánihna, yoobópdih chājíhna, yeebdíh wá bohéipna caá, Dios naáwátidih túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niijná. ⁹Yeéb Cristodih ñi túi jenah joyóchah, Dios ā wēpatjīh yeebdíh peéh chājat ā náahcah, búdí wá wēibipna caá. Pánihna, Diosdih búdí wá úubhna caá, ā weñat pínahdih ñi túi chājat pínah niijná. ¹⁰Dios ā wēpatjīh yeebdíh peéh chājíhcan, ñi pebhna wá bejat pínah játíh wá daac wahna caá, yéej chājatdih

* 13.1 Dt 17.6; 19.15

cádahnit, ñi t́ut nuém páñat pínah niijná. Dios ā wēpatj́ih yeebd́ih j́ígahañcan, wāpí t́i bohéna caá, ñi t́i jummat pínah niijná.

Pablo ā pée túyat t́utat

¹¹Buu wā úudwā panihnitá, yeebd́ih wā túyat t́utna caá. Cristodih chah jenah joinít, túinijeh ñi jumúú. Nin wā naóh daacádih ñi t́i jepahaá. Cristodih chah jenah joyát pínahdih ñi míc teo wáacá, bícdih t́i jummat t́ut niijná. Páant ñi t́i jumuchah ennit, Dios ñijeéh ā jumbipna caá. Caán jwiít dih b́dí oinit, míc oyat

t́utna, jwiít bícdih ā t́i jummat t́utna caá. ¹²Jesúfhwā jumna, ñi t́i wēi úúbú.

¹³Nihat ninj́ih moón Jesúfhwābut yeebd́ih b́dí ī túyat t́utna caá.

¹⁴Yeebd́ih b́dí wā úúbhna caá, jwí Maáh Jesucristo yeebd́ih oinit, ā t́i teo wáacat pínah niijná. Dios b́dí ā oyatdih ñi jéihyat pínah, Túini Espíritu ñijeéh ā jummat pínah, yeeb bícdih ñi t́i jummat pínahdihbut wā úúbhna caá. Pánih úúbhnit, yeebd́ih b́dí wā túyat t́utna caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

GÁLATAS

Gálatasdih jwí táí beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Pablo, Dios á jib bohéat tútni nin náodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihfna, Romanosdih jwí táí beh joyát pínah naáwát dih ní enéé.

¿Detdih át daácji? Chah dawá jéihnít “Galacia baácdih bóo tútchinadih moón Jesúfhwá, Pisidia baácdih bóo Antioquía, Iconio, Listra, Derbe tútchina Pablo á jwíih bohé jibichah, á bohénitjidih nin náodih át daac wahap wut jī”, í níj jengah joiná caá.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah dawá jéihnít “Pablo á jwíih bohé jib péanit, Siria baácdih bóo Antioquía tútchiboó jwáub jwabínit, Jerusalén tútchina Jesúfhwá í maátajih míc wéhenadih á bejat pínah játih nin náodih át daacáp wut jī. Pánih jumna, jópchi 48, 49 (Jesús á wunat túttimah 15, 16 jópchi túttimah) át daácji tagaá”, í níj jengah joiná caá. Obohjeéhtih, bita táí jéihnít “Jerusalénboó Jesúfhwá í maátajih míc wéheat túttimah, Corinto tútchiboó jib jwabínit, jópchi 51 (Jesús á wunat túttimah 18 jópchi túttimah) át daácji tagaá”, í níj jengah joiná caá. Bita táí jéihnítboó “Siria baácdih bóo Antioquía tútchiboó jumnit, jópchi 53 (Jesús á wunat túttimah 20 jópchi túttimah) át daácji tagaá”, í níj jengah joiná caá. Bitaboó “Macedonia baácmant, jópchi 54—57 (Jesús á wunat túttimah 21—24 jópchi túttimah) át daácji tagaá”, í níj jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Biquína judíowá judío nihcannitboodh “Yeéb Diosjeéh táí jumfna, Jesucristodih ní jepahat jíibjeh nihcan, jwíit judíowá jwíipí chājat pah quehli nah yapat chóodih bóodat yeebdíhbat á náahna caá”, í níj naáwáp wut yuh jī. Pánih bohéna, judío nihcannit Jesúfhwádih búdí ít wid jengah joyát tútat wut jī. Páant í wid jengah joyát dih yooabáfhna, “Diosjeéh táí jumat tút níjná, Jesús dih jepahatjeh caá yeebdíh á náahap”, Pablo queétdih át níj daacáp wut jī.

Gálatas ded pah á jumat:

1. Pablo á daac jwíihat (1.1-9)
 - a. Queétdih á túyat tútat (1.1-5)
 - b. Yee bohéatdih í jepahatdih á jáihñat (1.6-9)
2. Pablo Jesúskeh á bohé jibat tútni jumna, yooópdih á bohéat á jumat (1.10—2.21)
 - a. Ded pah á bohéat pínahdih Dioskeh Pablodih á jéihyaat (1.10-12)
 - b. Jerusalén tútchidih moón Jesús á bohéat tútnit Pablodih í jéihyacat (1.13—2.21)
3. ¿Moisés á wutatdih jepahat, Jesucristodihkeh táí jengah joyát níit náahap? á níj bohéat (3.1—4.31)
 - a. Galaciadih moón ded pah Jesús dih í jwíih jepahat (3.1-5)
 - b. Abraham ded pah á chājatji (3.6-9)
 - c. Moisés á wutatji chéwat panihni á jumat (3.10-14)
 - d. Dios Abraham á níjájti ded pah á jumat (3.15-18)
 - e. Moisés á wutatji dedé pínah á jumat (3.19-25)
 - f. Jwíit teo wáhnit panihnit nihcan, Dios weh jwí jumat (3.26—4.20)
 - g. Ded pah Agar, ded pah Sara í jumatjidih náhninit, chéonit panihnit, watnit panihnit jwí jumat (4.21-31)
4. Jesús dih táí jengah joinít, chéonit panihnit nihcan, ded pah jwí jumat pínahdih á bohéat (5.1—6.10)
5. Pablo á péé naáwát, á péé túyat tútatbut (6.11-18)

Pablo queétdih á túyat túutat

1¹⁻²Weém, Pablo, biñdih daacát tútútnit, yeéb Galacia baácdih jamni tútchinadih moón Jesúfhwádhíh wá wahna caá. Nihat wájeéh jamnit Jesúfhwábut yeebdíh í túyat túutna caá. Weém, Pablodih jíí Jesucristo á níwip jí, áih túini doonádhíh wá naóh jib bohéat pínah niijná. Cáacwá weemdíh í naáwát túatcap jí. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jíwí íp caán wunníjdih booanibut weemdíh í níwip jí. Páant í naáwát túutni jamna, nin núodih yeebdíh wá daác wahna caá. ³Dios jíwí íp, jíwí Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. ⁴Dios jíwí íp á náahat pahjeh, caán Jesucristoboó jíwí yéejat jíib, át wun wúhup wut jí,* á teo wáacatjíh yeejépwá í jumat pah nihcan, yéej chájdíh jíwí yap yohat pínah niijná. ⁵Páant á chájdíh jéihna, “Paá, meém nihadtih jéih beedáni jamna, cáacwádhíh jígah ennit, mapí túi teo wáacna caá”, jíwí ípdih yeó jáap jumat pah búdí jíwí níj wéi naáwát dée caá. Páant tíj jíwí níj wéi naáwáp.

**Dios cáacwádhíh
ded pah á túi ubat**

⁶Yeéboó ded pah ñi chájat doonádhíh joinít, weém búdí wá náhni dahwana caá. Dios yeebdíh búdí oina, át níwip taga, Jesúsdih jepahnit, áihwá ñi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant yeebdíh búdí á oyochah yuhna, waícanjeh biíh bohéatdhíh joinít, Jesucristoodíh cádahna caá ñi chájap. Páant ñi cádahat doonádhíh joinít, “¿Dépanih tigaá waícanjeh í túut nuúm?” níj jenah joinít, wá wáhi bejep be. ⁷Biquína ñi pebh jamnit, yeebdíh tac buugána, mácah bohénit, Jesúfh túini doonádhíh í yéejana caá. Páant yeebdíh naóhna, nin pah í níj yee bohéna caá: “Túí ubnit jumat túut niijná, Jesucristodihjeh ñi túi jepahaá’, Pablo níj naóh bohéna, yeebdíh á nih yána caá. Diosjeéh túi jumat túut niijná,

jíwí ñowá í naáwátjdihbut túi jepahat caá náahap”, í níj yee naáwáp wut be. Obohjeéhtih, “Nin túini dooná caá”, í níj naóhnioboó túini dooná yooab níhcan caá. ⁸Jwíit, Dioíh ángel japmant júóhni, yeebdíh jíwí jíwíh bohéatjdíh mácah jíwí bohénachah, jwíitdhíh Dios búdí peéh chájna, iiguípná á waha naáh. ⁹Wá naáwátjí pah wá jwúub naóhbiipna caá, páant muntih: Yeebdíh jíwí jíwíh bohéatdhíh ñi túi jepahachah yuhna, det yeebdíh mácah í bohénachah, Dios queétdih búdí peéh chájna, iiguípná á waha naáh.

¹⁰Páant niijná, “Caánboo tígaá túi bohéni á jamup”, weemdíh cáacwá í níjádíh wá bidcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó weemdíh “Meém ma túi bohéna jíí”, á níjádíhjáh caá wá náahap.* Cáacwádhíh weñahnit bohéna, Cristoboodíh wáta weñacan tagaá. Pánih weñacan, caandíh teo wúhni wáta jamcan taga.

**Cristo Pablodih
ded pah á túut nuumatíj**

¹¹Wá déewá panihnitá, nindih ñi jéihyat pínah yeebdíh wá náah yacna caá: Wápi bohéni túini dooná cáacwá í jenah joyátjíhéh nihcan beé. ¹²Ded cáacdhíh wá joiníj doonádhíh nihcan beé. Bitá weemdíh í bohécan beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdíh ded pah á wúúh á jumatdhíh á bohénap jí.

¹³Jesucristodih wá jepahat pínah játih, jwíit júdiowá jíwí ñowá í naáwátjdíh wá túi jói waadánap jí. Pánih túi jói waadáni wá jumuchah, ded pah wá chájdíj doonádhíh yeéb ñit jóijí tagaá. Pánih jamnit, Jesúfhwá Diosdhíh yap yohnit í jumatdhíh jenah joinít, eníhcan, búdí yeejépwá chájna, queétdih wá túi mao beedá bojíhip yuh jí.* ¹⁴Jwí ñowá í naáwátjdíh túi jepahíhna, weém bíic yooó behnit chah wá túi bohénap jí.*

¹⁵⁻¹⁶Obohjeéhtih, wá cáac jumat pínah játih, Dios weemdíh búdí oina, átát ñiojip taga, áih túini doonádhíh wá bohéat pínah niijná. Pánihna, yéejni wá jumuchah

* 1.4 Mt 20.28; Mr 10.45; 1Ti 2.6; Tit 2.14 * 1.10 1Ts 2.4 * 1.13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11
* 1.14 Hch 22.3

yuhna, ā náahni yeó jáapdih Jesús ā wahniji ā jumatdih weemdfh ā jéihyanap jī. Pánih jéihyanit, judíowā nihcannit pehbóo ā wahap jī, áih túini doonádih queétdih wā naáwát pínah niijná. Páant ā wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdfh níj bohéat náah?” cáacwádih wā níj wéubh joí encap jī.* ¹⁷Jesús áih túini doonádih naáwát túttnit maáta, wā játih ā níonit ī jumuchah yuhna, Jerusalén tátchina queétdihbut míic wéhenadit wā bejcap jī. Caanná bej jwuhcanjeh, Dios ded pah weemdfh ā náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cáac wihcapboó caandíh wéubúdh wā bejep jī. Caánboó jumniiji Damasco tátchina wā jwáub juibínap jī, páant muntih.

¹⁸Biíc peihcanni jópchi táttimah, Jerusalén tátchina Pedrodih enedih wā bejep jī buca.* Caanná chéne semanabitjeh wā jumap jī. ¹⁹Jesús áih doonádih ā naáwát túttnit bita maátadit wā jwááhcap jī. Obohjeéhtih, Santiago jwí Maáh úddih pohba wā jwááap jī. ²⁰Páant wā daacáchah, wā naáwát yoobópdih ā jumatdih Dios ā jéihna caá.

²¹Túttimah, Siria baác, Cilicia baácnabut naóh jibidih wā bejep jī. ²²Caanná wā jib bejehchah, Judea baácboó jumnit Jesúhwa weemdfh ī jwááh jwuhcap jī. ²³Ded pah wā chájat doonádihjeh ítát joyóp tají. “Játihi jwiít Jesúhwađih yeejép chájna, túini doonádih jwiítđih cádahat túttniji buu caán doonádihjeh jwáub naóhna caá ā chájap, cáacwá Jesúsdih ī jepahat pínah niijná”, ít níj míic wéhenap wut jī. ²⁴Páant wā túut nuumát doonádih joinít, “Paá, caandíh mat túi teo wáacap taga”, Diosđih búdí ít níj wéi naáwáp wut jī.

**Cristo ā naáwát túttnit maáta
Pabldih ī wéi jwááat**

2 ¹⁻²Catorce jópchi táttimah, Diosboó weemdfh Jerusalén tátchina ā bejat tútuchah, Bernabéjih caanná wā jwáub bejep jī. Pánih bejna, Titodihbut jwí numah bejep jī.* Caánboó judío nihcanni, jwí nuowā ī wutat pah bóodcanni ā

jumap jī. Caanná juibína, caánboó jumnit Jesúhwa ī maátajeh ī míic wáacachah, judíowā nihcannitđih túini doonádih ded pah wā bohéatđih queétdih wā naáwáp jī. Pánih naóhni, ded pah wápi bohéatđih queét ī túi jéihyatđih wā náah yacap jī. Pánih jéihcan, wā bohéatđih ī wéicah, wā tewat buadni áta jum taga. Obohjeéhtih, ded pah wā bohéatđih jéihnit, ī túi weñep jī. ³Páant wā naáwáchah wéi joiná, Tito bóodcanni ā jumuchah yuhna, “Meembát ma bóodat tútú”, caandíh ī niijáp jī. ⁴Queét maáta biícđih jwí míic wéhe láa, jwiít Jesúhwa nihat biícđih jwí míic wáacachah, biquína “Jesúsdih jepahnit jwí jumna caá”, níj yeenitbut ít waadáp jī. Pánih waadni, judíowā nihcannitđihbut ī bóodat tútup yah jī. Obohjeéhtih, buu Jesúhwa jumna, jwí nuowā ī naáwátjidihi jepahcan, Jesúsdihjeh jwí túi jenah joiná caá. “Páant jwí chájachah, jwí ípboó jwiítđih ā túi enna caá”, jwí níj jéihna caá. Páant níj jéihnit jwí jumuchah enna, jwiítđih júihñat túut niijná, ded pah jwí chájatđih jéihíhna, queét jwíjéeh ít waadáp tají. Pánih waadni, jwí nuowā ī naáwátji biíc yoobó jwiítđih ī jepah beedáat tútup yah jī, páant muntih. ⁵Páant ī wutuchah yuhna, túini doonádih ní jéihyat pínah niijná, jwiítboó queétdih jwí jepahcap jī.

⁶Pánihna, Jesúhwa ī maáta túini doonádih ded pah wā bohéatđih joinít, “Ma bohéat pahjeh tih judíowā nihcannitđih ma bohénaá”, níj naóhni, weemdfh biíh wutatđih ī bohéat tútupcap jī. Queét Jesúhwa ī maátadih “Queétboó chah jéihnit caá”, biquína ī níj jenah joyóchah yuhna, dedé pínah weemdfh nihcan caá. Diosboó nihatđih biíc yoobó ā jenah joiná caá.* ⁷Queét ded pah wā bohéatđih túi wéini, “Pedrodih jwiít judíowáđih ā bohéat pínah niijná, Dios át níojip taga. Pánihat pah, Pabldihbut judíowā nihcannitboodđih át bohé jibat tútup taga”, ī míic niijíp jī. ⁸Judíowáđih Pedro ā bohénachah, Dios búdí át teo wáacap wut jī. Weembát judíowā nihcannitđih wā bohénachah, Dios biíc

* 1.15-16 Hch 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 * 1.18 Hch 9.26-30 * 2.1-2 Hch 11.30; 15.2
* 2.6 Dt 10.17

yoobó á teo wáacachah, queébtut í tái jepahap jī.

⁹Pánihna, Santiago, Pedro, Juanjīh, Jesúhwhā í maata yoobát, Dios weemdīh búdí á teo wáacatjidih jéihnit, “Dios yoobópdiĥ át nīo wahap taga, jwí déewā nihcannitdih á naáwát pínah niijná”, í míc niijp jī. Páant niijnít, weemdīh Bernabédihbut búdí wēnit, “Jwí tái míc teo wáac jīh”, niijná, jwí míc māj tewep jī. Pánih māj teonit, “Yeéb jwí déewā nihcannitdih nī bohéátjī pah nī tái naáwá. Jwiítboó jwí déewādhjeh jwí naóhbiṗna caá”, Santiagowā jwiítidih í niijp jī. “Páant tíí á jumū nah”, jwí míc niijp jī. ¹⁰Páant niijná, Jesúhwhā moh yéejnitdih jwiítidih í teo wáacat tūtutp jī. Weembút moh yéejnitdih búdí jīgah ennit, wāpí teo wáacana caá. Páant niij míc wéhe péanit, jwiít Antioquía tútchina jwí jwáub bejep jī.

Pablo Pedrodiĥ á jūihñat

¹¹Táttimah, Pedrobut Antioquía tútchiboo á juibínap jī. Obohjeéhtih, jwí pebhna juibíniji, yoobópdiĥ á chājcat peéh caandīh wā jūihñap jī. ¹²Nin pah á chājap jī: Jwí nūowā “Jwiít judíowā bódcannit bícdih jwí jeéméchah á túcan caá”, í niijátjī á jumúchah yuhna, Pedroboó jwí pebh jwíh juibína, jwí déewā nihcannit bícdih á tái míc wēp jwuhap jī.* Obohjeéhtih, biquína jwí déewā, Santiago á chéenwáboó í juibínachah ennit, jwí déewā nihcannitdih cádahnit, Pedroboó “Būū juinít bóodat tūtutnit weemdīh jūihñá”, niijná, ijeéh á jwáub míc wēpcap jī. ¹³Páant á yee buugúchah ennit, bita jwí déewábut caandīh míc jéih ennit, queébtut bíc yoobó í cádahap jī. Bernabé yuh buca tái jéihni jumna yuhna, queé í chājat bíc yoobó caanbút á cádahap jī. ¹⁴Pánih cádahnit, “Nihat Jesúdhjeh jepahnitdih Dios bíc yoobó á wēi enna caá”, ípí niij bohéát pah queé í cádahap jī. Páant í cádahachah ennit, nihat Jesúhwhā í joyóchah, nin pah Pedrodiĥ wā niij jūihñap jī: “Meém judío jumna yuhna, Jesucristodih jepahna, jwí nūowā

í naáwátjidih ma tái jenah joí cádahap jī. Pánih cádahnit, judíowā nihcannit í chājat pah queé bícdih ma tái jeémp jwuhap be. Obohjeéhtih, būū queétdih cádahnit, jwí nūowā í naáwátjidih ma jwáub jepahachah ennit, queé jwí déewā nihcannit nin pah í niij jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant á jwáub jenah joyóchah, queé judíowā í nūowā í naáwátjidih jwiítidihbut jepahat caá náahap’, í niij jenah joiná nacaá. Páant ma chājat á túcan caá”, Pedrodiĥ wā niijp jī.

Jesúsdih tái jenah joinitdih Dios á wēi enat

¹⁵Jwí nūowā judíowājeh ítát jumap tajī. Pánihna, jwiítbut í juimená judíowājeh muntih jwí jumna caá. Pánih jumnit, Dios á wutatdih jéihnit jwí jumna caá. Obohjeéhtih, queé judíowā nihcannit Diosdih í jéihcan caá. ¹⁶Pánihna judíowā jumna yuhna, caán wutatdih jwí jéih jepah beedácatdih jwí jéihna caá. Caandīh jepahcat jūib “Queé tūinít caá”, jwiítidih Dios á niij encatdihbut jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh tái jenah joinít jwí jepahat jūib, “Queé tūinít caá”, Dios jwiítidih á niij enna caá. Pánih jéihnit, jwiít judíowā yuhna, Jesucristodihjeh tái jenah joinít, jwí jepahap jī, “Queé tūinít caá”, Dios jwiítidih á niij enat pínah niijná. Jwiít cáacwā Moisés á wutatjidih jéih jepah beedáccannit míc jwí jumna caá. Pánihna, caandīh jwí jepahcat jūib, “Queé tūinít caá”, Dios á niij encan níit. Caandīh jéihnit, “Caán wutatdih joí waadánachah, Dios jwiítidih á tái wēi enna caá”, jwí niij jenah joicán caá.*

¹⁷Pánihna, Cristodih jepahnit, “Queé tūinít caá”, Dios jwiítidih á niij enat pínah niijná, caán wutatdih cádahna caá jwí chājap. Obohjeéhtih, páant jwí cádahachah ennit, bita jwí déewā caán wutatdih tái jepahat tūutitboó “Queé jwí déewā nihcannit pah yéej chājnit í jumna caá”, jwiítidih í niij jenah joiná caá. Páant í niij jenah joyát pah jwiítbut jenah joinít, “Moisés á wutatjidih cádahat tūutnit, Cristo jwiítidih á yéej

* 2.12 Hch 11.2-17 * 2.16 Sal 143.2; Ro 3.20,22

chājat túttna caá”, jwíta níj jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Pánihna, “Jesucristodih jepahna, Moisés ā wutatjidih jwí cádahat jīb, yéejnit jwí jumna caá”, jwí níj jenah joicán caá. ¹⁸Cáacwādih nin pah wāpí níj naóh bohéna caá: “Diosjeéh túi jumíhna, jwí nuowā ī naáwátjidih jenah joicán, Jesucristoboodíhjih túi jenah joinít, jepahat caá náahap”, wā niijná caá. Obohjeéhtih, páant níj bohéniji jwáub tút nuumnít, “Diosjeéh túi jumat tút niijná, jwí nuowā ī naáwátjidih túi jepahat caá náahap”, níj naóh bohéna, yéej chājni yoobát wāta jum tagaá. ¹⁹Moisés ā wutatjidih weémboó túi jepahcanni jumna, caandíh yap yohni wā jumna caá. Pánih yap yohni wā jumtíh jéihna, “Caandíh wā jepahcat jīb, Dios weemdíh ā wēi encan caá”, wā níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, Dios bicdíh túi jumat tút niijná, caán wutatdih jenah joi cádahnit, Jesucristoboodíhjih túi jenah joinít, wā jepahna caá. ²⁰Caánboó weemdíh oinit, wā yap yohat peéh cruzboó ā wun wūhuchah, weembát ájeéh bícdih wunni pah wā jumna caá. Pánih wunni pah jumna, weém wā jenah joyátdíhjih chāj cádahnit, Cristoboodíh túi jenah joinít, jepahna caá wā chājap.* ²¹Pánihna, “Dios jwiítidih bádí ā oyochah, Cristo ā wun wūhat dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. Obohjeéhtih, Dios ā wutatdih jepahat jībjih ájeéh jwí túi jumuchah, Cristo ā wun wūhat dedé pínah āta nihcan tagaá.

Jesucristodihjih jepahat caá náahap

3 ¹IYeéb Galacia baácdih moón Jesúfhwā jenah joicánnit ni jumna caá! Jesucristo cruzboó ā wun wūhat doonádih yoobópdih yeebdíh wā naáwáp jī. Páant wā naáwátidih ni túi jepahachah yuhna, buu ḷDépanih tigaá bitaboó yeebdíh mácah ī naáwáchah joinít, ni jepah? ²Nindih wáát jenah joi en tigaá: ḷMoisés ā wutatjidih ni jepahat jīb níit Túini Espíritu níjeéh āt jwíh jum?

Nihcan caá. Obohjeéhtih, túini doonádih joiná, Cristodih túi jenah joinít, ni jepahachah, níjeéh āt jwíh jumap be. ³Túini Espíritu ā teo wáacatjīh Cristodih ni jwíh jepahna yuhna, ḷDépanih tibeé buu jwáub tút nuumnít, ni jenah joyátjīhjih Moisés ā wutatjidih jepahna caá ni chājap? Pánih chājna, jenah joicánnit ni jumna caá. ⁴Túini doonádih ni jepahatjī jīb dawá láa túini yeebdíh āt yapjip tagaá. ḷPáant yeebdíh ā túi yapatjidih ni quíib buadá níit? Oboh pohba páant yapna āt chājīcan tagaá. ⁵ḷDed pah ni chājatjī jīb tibeé Dios yeebdíh Túini Espíritudih āt wāhji? ni jenah joyóchah. Moisés ā wutatjidih ni jepahat jīb nihcan, áih túini doonádih joinít, Cristodih ni jepahat jīb, yeebdíh Túini Espíritudih āt wūhup taga. Páant ā jumuchah, Jesucristodih ni túi jepahat jīb cáacwā ī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh yeebdíh ā chāj jūtat túttna caá.

Abraham Diosdih ā túi jenah joyát

⁶Buu, jwí nuo Abraham ded pah ā chājatjidih jwí jenah joyát dée caá. Dios caandíh ā naáwátidih āt túi jenah joyóp wut jī. “Weemdíh wā túi chājīpna caá”, Dios ā niijíchah, ā túi jenah joyát jīb, “Caán Abraham túini caá”, Dios caandíh āt níj enep wut jī.* ⁷Pánihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut páant túi jenah joinít, Abraham ā jūimená panihnit jwí jumna caá.* ⁸Judíowā nihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, Dios ā níj enna caá. Páant ā níj enat pínahdih jéihna, Dios nin túini doonádih Abrahamdih jātīh átat naáwáp wut jī: “Weemdíh ma túi jenah joyát jīb nihāt nin baácdih moondih wā túi chājīpna caá”, āt niijíp wut jī.* ⁹Pánihna, Abraham caandíh ā túi jenah joyóchah enna, Dios caandíh ā túi chājatjī pahjih, buu láabut det Diosdih túi jenah joinítidih bíic yoobó ā túi chājīpna caá.

¹⁰Obohjeéhtih, ded “Moisés ā wutatjidih jepahíhna, Dioíh wā jumīpna

* 2.20 Fil 1.21 * 3.6 Gn 15.6; Ro 4.3 * 3.7 Ro 4.16 * 3.8 Gn 12.3

caá”, níj jengah joinídh bádí peéh chājat ā jumbipna caá. Nin pah Moisés āt níj daacáp tajī: “Ded wā wutatjidih táí jepah beedácnidih bádí peéh chājat ā jumbipna caá”, āt níj daacáp tajī. * ¹¹Bífh naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “Diosdih táí jengah joí, jepahnitboodíh ‘Queét túinit caá’, Dios ā níj enbipna caá. Pánih jepahna, páantjeh Diosjeéh í táí jumbipna caá”, āt níj daacáp tajī. * Páant ā níjájti yoobópdih ā jumuchah jéhnit, nindihbut jwí táí jéihna caá: Ded Moisés ā wutatjidih ā jepahat jíib “Caán túini caá”, Dios ā níj encan níft. ¹²“Ded Diosdih táí jengah joiní, ā jepahachah, ‘Caán túini caá’, Dios ā níj enbipna caá. Ded weemdíh Dios ā wutat tútatjidih táí jepah beedánijeh Dios bícdih ā táí jumbipna caá”, Moisés āt níj daacáp tajī. *

¹³Jwiít nihat caán wutatdih jwí táí jéih jepah beedácah, jwiítidih Dios ā peéh chājipna caá. Páant ā peéh chājat jwiítidih ā jumuchah ennit, Cristoboó caán ā peéh chājat déedih jíib chājnit, jwiítidih āt wun wūhup wut jí. Caandíh cruzboó í péoh dodh mawat pínahdih jengah joinít, jon játih nin pah ít níj daacáp tajī: “Ded máa nahdih í mao yaíhnioboó bádí peéh chājni ā jumbipna caá”, ít níj daacáp tajī. * ¹⁴Páant í níj daacátji pahjeh tih Cristo nin baácboó ā jumuchah, caandíh āt yapap tajī. Caandíh páant ā yapatji jíib, “Nin baácđih moondíh wā táí chājipna caá”, Abrahamdih ā níjájti pahjeh tih jwí déewā nihcannitdih Dios āt táí chājap taga. Páant Cristo ā wun wūhuchah, caandíh táí jengah joinít, jwí jepahachah ennit, “Túini Espiritudih wíh cáacwādih wā wūhbiipna caá”, ā níjájti pah jwiítidih āt wūhup jí.

Dedé pínah tigaá Moisés ā wutatji

¹⁵Wā déewā panihnítá, Dios jwí nuo Abrahamdih ded pah ā chājatjidih yeéb ñi beh joyát pínah níijná, ded pah jwiít cáacwā jwípí chājatdih yeebdíh wā náhniabipna caá. Jwiít bífhđih nin pah

jwípí níj naóhna caá: “Nin pah meemdíh wā chājipna caá”, jwí níijná caá. Páant jwí níjájtidih bífhboó ā jéih jwúub túut nuumcán níft. “Páant ā níjájti pah ā chājcan níft”, bitaboó í jéih níijnán níft. ¹⁶Caán jwí níjájti pahjeh muntih, Dios jwí nuo Abrahamdihbut nin pah āt níj naáwáp wut jí: “Weemdíh ma táí jengah joyát jíib, nihat baácđih moondíh wā táí chājipna caá”, caandíh, ā jumadihbut āt níjájti wut jí. Páant níijná, nihat ā juméná yoobáđidihjeh níijná āt chājcap wut jí. Bíc ā jumima, túttimah bóo láa jumni Cristodih níijná āt chājap wut jí. * ¹⁷Buu yeebdíh wā táí jéihya naóhbiipna caá: Jwí nuo Abrahamjidih “Meemdíh wā táí chājipna caá”, Dios ā níjájti túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat túttimahna Moisésjidih āt wutat túttup wut jí, áih cáacwā í jepahat pínah níijná. Pánih watna yuhna, “Abrahamdih wā jwíih níjájti pah, túut nuumcánjeh, bíc yoobó wā péabipna caá”, Dios āt níjájti wut jí. * ¹⁸Pánihna, Dios bícdih jwí táí jumát pínah Moisés ā wutatjidih jwí jepahat jíib nihcan caá. Páant ā jumuchah nihna, Diosdih Abraham ā táí jengah joyát pah, caandíh jwí táí jengah joyát jíib āta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosdih Abraham ā táí jengah joyát pahjeh muntih, jwiítbut caandíh jwí táí jengah joyóchah, “Yeéb túini caá”, Dios jwiítidih ā níj enna caá. *

¹⁹Páant ā jumuchah, édepanih tigaá Dios caán wutatdih āt naóhji? Abrahamdih páant ā níjájti túttimah, caán wutatdih āt naóhji taga, jwiít cáacwā yeéj chājnit jwí jumátidih jwí jéihyat pínah níijná. Abrahamdih Dios ā naáwátji túttimah, caán wutat jwiítidih āt jumup jí, púú Abrahamji ā jumima Cristo cáac jumnit, ā wun wūh láana. Dios ā wutatdih áih ángelwāboodíh Moisésjidih āt naóh yapaat túttup wut jí. Queét Moisésdih cáacwādih ít jwúub naóh yapaat túttup wut jí. * ²⁰Caán wutatdih Moisésdih ā naóh yapaat túttuchah, Dios caanjéh pohba cáacwādih āt naóhcap wut jí. Obohjeéhtih, “Meemdíh táí chājnit,

* 3.10 Dt 27.26 * 3.11 Hab 2.4 * 3.12 Lv 18.5 * 3.13 Dt 21.23 * 3.16 Gn 12.7

ma jumajih nihat cáacwádihbut wá túi chájipna caá”, Abrahamoodih níj naóhna, caanjéh páant át níj naáwáp wut jí.

Cristo nihat Moisés á wutatjidih á péaat

²¹¿Dios Moisésdih á wutatjidih naóhna, Abrahamdih á niijátjidih “Wá niijátji pah wá péacan níit”, níj níit át chájap? Páant át niijícan tagaá. Abrahamdih á niijátji pahjeh bíic yoobó á péabipna caá. Dios bíicdih túi jumat túut niijná, á wutatdih jepahna, caán láa bácah, á wutatjidih jwí túi jepah beedánachah, dedé peéh chájat jwiít dih áta wihcan tagaá. ²²Obohjeéhtih, jwiít nihat cáacwá yoobó yéej chájnit míic jumna, jwí yéejatdih jwí jéih cádahcatdih Dios naáwátboó á naóhna caá. Páant jwí jumuchah, Diosdih Abraham á túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut Jesucristodih jwí túi jenah joyóchah, jwiít dih Dios á túi ubbipna caá.

²³⁻²⁴But láa, Dios bíicdih túi jumat túut niijná, á wahni Cristodih túi jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo á júúwát pínah játih, Moisés á wutatjidih túi jepahíhna yuhna, yéej chájnit jumna, jwí jéih jepahcat jí. Páant jwí jepahcat jíib, Dios bádí á peéh chájnit pínah jwí jumup jí. Páant jwí jumatdih jéihnit, jwiít dih túi ubni pínahdih jwí bidip jí. Pánih bidnit, Cristoíh táini doonádih joinít, caandíh jwí jepahap jí, “Queét téinit caá”, Dios jwiít dih á níj enat pínah niijná. ²⁵Pánihna, Dios bíicdih túi jumat túut niijná, but Cristodih jwí túi jenah joiná caá. Páant jwí jumuchah, caán wutatboó jwiít dih bohéni panihni á nihcan caá, búa. ²⁶Jesucristodih jepahnit jumna, yeéb nihat Dios á weh ní jumna caá. ²⁷Cristo á wépatjíh daabánit jumna, caán bíicdih jwí jumuchah, “Wá wúáh á jumat pahjeh tih yeebbút ní jumna caá”, Dios jwiít dih á níj enna caá. ²⁸Pánihna, Cristo bíicdih jumna, chéne poómp jwí nihcan caá. Pánih bíic poómpjeh jumna, “ ‘Jwiít judíowá nihcannit, queét judíowádih mácah caá’,

Dios á níj enna caá”, níj níj jenah joicá bojoó. Teo wúhnit, teo wúhnit nihcannitdihbut; neoná, yaáhdihbut “Nit mácah caá”, Dios á níj enca caá. Pánihna, yeéb nihat Cristoíhwá jumna, bíic poómpjeh tigaá ní jumup. ²⁹Cristoíhwá jumna, Abraham jumena panihnit ní jumna caá. Páant ní jumuchah, Diosdih Abrahamjí á túi jenah joyát jíib caandíh á niijátji pahjeh muntih, Jesús dih ní túi jenah joyóchah, yeebdíhbut á túi chájipna caá.

Teo wúhnit nihcan, Dios á weh jwí jumat

4 ¹⁻²Ded pah jwiít cáacwá bíih jwíipí chájatdihbut yeebdíh wá jwúub náhniabipna caá. Ded á íp á éemp wunat túttimah, áih bíi déedih áih pínah á jumuchah yuhna, páantjeh wébit á jum jwuhuchah, caandíh en daonít í jéih yapa jwuhcan caá. Pánih bíboh jwuhcchah, caandíh en daonít í niiját pah chájat caá náahap. Pánih jumna, teo wúhni pahjeh á jumna caá. Obohjeéhtih, á íp á jenahatjí láa á juyúchah, áih pínahdih caanjéh á bíbohhipna caá. ³Pánihna, jwiít cáacwá Jesucristodih jwí jepahat pínah játih, caán wébit panihnit jwí jum jwuhup jí. Pánih jum jwuhnit, jwí nuowá ded pah í naáwátjidih yap yohatdih úmna, jwíipí jepahap jí.*

⁴⁻⁵Páant jwí jumuchah yuhna, á jenahatjí láa á juyúchah, Dios á wúúhdih nin baácna át wah bojip taga. Páant á wah bojni jwí wúáh panihnijeh át cáac jumup wut jí. Judío wili caandíh mi weh jumuchah, Moisés á wutatjidih caandíhbut túi jepahat át náahap wut jí. Jwiítboó caán wutatdih yap yohnit jwí jumuchah, á weh yoobát jwí jumat pínahdih náah yacna, Dios á wúúhdih át wun wúhat túutap wut jí, jwí yéejat peéh chájat déedih á jíib chájat pínah niijná. ⁶Yeebbút á weh ní jumuchah, Dios wúúh Jesucristojeéh jumni Táini Espiritudih yeebdíhbut át wah bojop wut jí. Páant níjéeh jumna, á teo wáacachah, “Paá”, úmcanjeh Diosdih ní jéih niijná caá. ⁷Pánihna, á weh jumna, but teo wúhnit

* 4.3 Col 2.8,20

panihnit nihcan caá, buca. Páant á weh yoobát ñi jumuchah, yeebdíh búdí á túi chájipna caá.*

**Pablo Galacia baacdih moón
Jesúhfwádih á éum yacat**

⁸Jon játih yeéb Diosdih jéih jwúhcannit jumna, ñi pápninadih tái jenah joinít, “Nin pah wá chájachah, caán weemdíh á túi chájipna caá”, ñipí níj jenah joyóp yúh jí. Pánih chájnit, Dios yoobát á teo wáacat pínahdih bidcan, nemépwá í teo wáacat pínahdih bidna ñi chájap jí. Pánih chájna, queétdih teo wúhnit panihnit ñi jumap jí. ⁹Pánih jumna yúhna, buu jwúh Dios yoobátdih ñi jéihyechah, caanbát yeebdíh á jéihna caá. Páant caandíh jéihna yúhna, ¿Dépanihna buu cáacwá oboh í jenah joyátjijeh í naawátdih ñi jwúub jepah? Pánih jepahna, Diosdih weñafhna yúhna, ñi bujácán níit. Páant ñi buujácát pínahdih jéihna yúhna, ¿Dépanihna ñi nuowá í naawátdih yap yohatdih éumnit, teo wúhnit panihnit ñi jwúub jum?” ¹⁰Buu Diosdih weñat túut niijná, nin pahbut ñi chájna yuh caá: Jwiít judíowá jwí nuowá í naawátdijeh jepahnit, jwí wéi láa ded pah jwípí chájat pah yeebbát bíic yoobó ñi chájna caá. “Pánih chájna, jwí túi jumbipna caá”, ñi níj jenah joiná yuh caá. ¹¹Páant ñi níj jenah joyóchah, yeebdíh búdí éum yacnit, “Weém queétdih túini doonádih búdí wá bohénachah yúhna, ¿buudní pínah níit át jumap?” wápi níj jenah joiná caá.

¹²Wá déewá panihnitá, ñijeéh jumna, yeebdíh bohé láa, weemdíh yeejép ñi chájcap jí. Pánihna, buu bíic yoobó weemdíh yeejép chájcan, nin wá naawát pínahdih ñi túi jepahaá: Yeebdíh bohénadih bejna, Moisés á wútatjidih jenah joicán, Cristodijeh yeebdíh wá jepahat túutap jí. Pánihna, buu Cristodijeh wá túi jenah joyát pah, yeebbát bíic yoobó ñi túi jenah joyoó. ¹³Nindih ñi náhninaá: Túbít wunna, ñi pehbóo cháon jwúhnit, yeebdíh túini doonádih wá jwíih naawáp jí.* ¹⁴Páant wunni wá jumuchah yúhna, “Pablo dedé

pínah nihcan caá”, niicánjeh, yeéb weemdíh ñi bacat túutcap jí. Pánih bacat túutcan, Dioíh ángeldih, Jesucristodihbut ñi weñat pah, weemdíh ñi túi wéi jwááap jí. ¹⁵Pánih wéi jwááhnit, nin pah ñi jumátjidih wá náhnina caá: Weemdíh búdí teo wáaquíhna, dedé wá náahatdih wúhna, ñíih quíibnadih ñita wáat wúh tagaá. Pánih weíntij yúhna, ¿dépanih tigaá buu wá wihchah, ñi weñatji á bej? ¹⁶Wá bohénitji jumna yúhna, ¿buu yoobópdih yeebdíh wá naawátjij jíib, weemdíh ñi en jéih níit? ¹⁷Ñi pebhna juibínitboó “Búdí jwí teo wáacmi caá”, yeebdíh niijná yúhna, í jenah joyátboó mácah á jumna caá. Páant í niijíchah yúhna, wá bohéátjidih, jwiútdihbut yeebdíh í cádahat túutna caá. Pánih cádahnit, íjeéh jumnit, í bohéátboodíh ñi jepahat pínahdih í náah yacna caá. ¹⁸Jwiít cáacwá bita í túi bejat pínahdih yoobópdih náah yacachah, ápi túina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yúhna, mácah jwí jenah joyóchah, ápi túicán caá. Ñijeéh jumna, wápi túi teo wáacap jí, ñi túi jumát pínah niijná. Buu ñijeéh wihcan yúhna, bíic yoobó ñi túi jumát pínahdih wá náah yacna caá. ¹⁹Yeebdíh búdí wá oyochah, wá weh panihnit ñi jumna caá. Pánih oinit, yeebdíh búdí wá náhni dahwana caá. Pánih bódí mácah jenah joiná, yad wili mi weép jáaat pah túbani wá jumna caá. Pánih jumna, ded pah Cristo á jumátjij pah yeebbát ñi jumát pínahdih búdí wá náah yacna caá.* ²⁰Butéh ñijeéh wá jumuchah, áta túi tagaá. Pánih bíicdih jumna, júihcanjeh naóhnit, yeebdíh wá jéih míic wéhenachah, chah áta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jumna, yeebdíh búdí mácah jenah joiná caá wá chájap.

Agar Sarajih ded pah í jumátjij

²¹Yeéb weemdíh ñi joi jwúhuú. Biquína Diosjeéh túi jumíhna, jwiít judíowá jwí nuowá í naawátdijeh ñi jepahna yuh caá. Caandíh jepahíhna yúhna, ded pah í naóh daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, nin pah Moisés á daacátjidih wá naóhbipna caá,

* 4.5-7 Ro 8.15-17 * 4.9 Col 2.8,20 * 4.13 Hch 16.6 * 4.19 Ro 8.29; 2Co 3.18; Fil 3.10

ñi túi beh joyát pínah niijná: ²²Abraham chénewá át weh jumup wut jī. Caandíh teo wūhnih Agar bíic mit wūéh jumup wut jī. * Á áa yoobát Sarabot bíic mit wūéh jumup wut jī. * ²³Pánihna, caandíh teo wūhnihboó, jáap wili jumna, Ismael pínahdih mit weh jumup wut jī. Obohjeéhtih, “Majeéh bóli, Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh, Saraboó túb beh wili jumna yuhna, Isaac pínahdih mit weh jumup wut jī.

²⁴⁻²⁵Queét chénewá yaáhdih ded pah ā yapatji jwiítidih ā túi naóhna caá. Teo wūhnih Agardih jenah joinít, Arabia baácboó jumni Sináí jeéboodíh jwí jenah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ā wutajidih át wūhup wut jī, jwí nuowá í túi jepahat pínah niijná. Caán wutatdih jepahna, teo wūhniit pah ít jumup jī. Pánihna, Agar teo wūhnih mi jumap pah, jwiít cáacwá caán jeéboó ā wutatjidih jepahíhniit, jwiítbút teo wūhniit panihniit jwí jumna caá. Páant ā jumuchah, caán Sináí jee pánihni teo wūhnih Agar mit jumup jī. Pánihna, caánt teo wūhnih caán jee pánihnih mi jumap pah, búu Jerusalén tétchidih moón caán wutatdih jepahíhniit, mi juimená panihniit í jumna caá. Pánih jumniit, queébtút bíic yoobó teo wūhniit panihniit jumna, Dios weh í nihcan caá.

²⁶Obohjeéhtih, teo wūhcanih Saraboodíh jenah joinít, “Majeéh bóli Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátjidih jwí náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ā niijátjidih ā túi jenah joyátji pah, jwiítbút Cristodih túi jenah joinít jumna, Sara mi juimená panihniit jwí jumna caá. Pánih jumniit, Dios pehbboó jumni jáap Jerusalén tétchidih moon pánihniit jwí jumna caá. ²⁷Dios naáwátidih naóh yapani Isaías jwí éet Sara ded pah mi yapatjidih jenah joinít, nin baácboó jumni Jerusaléndih, jeáboó jumni Jerusaléndihbút ded pah ā yapat pínahdih Dios át jenah joyát tútup jī. Caandíh jenah joinít, nin pah át niij daacáp tají:

“Weh wihcannih, búdí ma wēi ñaacá. Weép jumna tubatdih jéihcannih jumna yuhna, ma weh jumbipna caá. Ma juimená dawá jumniit, meemdíh teo wūhnih mi juimená chah í jumbipna caá. Pánihna, ma túi weñee”, át niij daacáp tají. (Is 54.1)

Páant niij daácnit, chah dawá mi juimená í jumap pínahdih naóhna, jeáboó jumni Jerusalén tétchiboó dawá Jesucristodih jepahniití í jumap pínahdih niij naóhna át chājap tají. Agardih Abraham ā yohat pah nin baácboó jumni Jerusaléndih í yohat pínahdihbút niij naóhna át chājap tají.

²⁸Pánihna, Dios ā niijátji pahjeh Sara wūéh Isaac át cáac jumup wut jī. Pánihat pah, “Weemdíh ma túi jenah joyát jīb, nihah baácdi h moondíh wā túi chājbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pah, Cristodih jepahniit ñi jumuchah, yeebdíh bút át túi chājap taga. ²⁹Queét chénewá ā wehdih ded pah ā yapatjibút jwiítidih nin pah ā bohéna caá: Dios ā niijátji pahjeh Túini Espiritu ā teo wáacachah, Isaacji át cáac jumup wut jī. Páant ā cáac jumuchah enniit, ā úud jeñé Ismaeljiboó caandíh eníhcan, yeejép át chājap wut jī. * Búubút ā chājatji pahjeh jwí nuowá í naáwátjidi h jepahíhniitboó jwiít Cristodih jepahniitdih yeejép ípí chājna caá. ³⁰Páant yeejép í chājachah yuhna, Moisés nin pah ā niij daacátjidi h jwiítidih túi jenah joyát caá náahap: “Sara mi áa Abrahamjidi h nin pah mi niijíchah, Dios át jepahat tútup wut jī: ‘Jwiítidih teo wūhnih wūéh, Ismael, míh bíi déedih ā jéih bíbohcan níit. Jwí wūéh yoobát Isaacboó caandíh ā bíbohbi pna caá. Pánihna, jwiítidih teo wūhnihdih mi wūéhjíh bíaboó ma bejat tútú’, mit niijíp wut jī””, Moisés át niij daacáp tají. * Páant ā niij daacátjidi h jenah joinít, jwiít Isaac panihniit jwí jumuchah, Dios caandíh ā túi chājat pah, jwiítidihbút ā túi chājbipna caá. ³¹Pánihna, wā déewá panihniitá, teo wūhnih Agar mi juimená panihcan, teo wūhcanih Saraboó mi juimená panihniit jwí jumna caá.

* 4.22 Gn 16.15 * 4.22 Gn 21.2 * 4.29 Gn 21.9 * 4.30 Gn 21.10

**Teo wáhnit panihnit jwí jumátdih
Cristo á cádahat táutat**

5¹Teo wáhnit panihnit jwí jumcat pínah niijná, Cristo jwiítidih át wun wúhup wut jí.* Páant á wun wúhuchah, “Caandih túi jenah joiná, Dios bíicdih wá túi jumbipna caá”, niijnit, caandih ní jepahap jí. Pánih jepahnit, “Moisés á wutatjidih wá túi jepahachah, Dios weemdih á túi enbipna caá”, ní niíf jenah joicá bojoó. Jesúsdih cádahcanjeh, túi wép níhnt panihnit ní jumúú. Pánih jumnit, bita í wutatdih jepahcanjeh, teo wáhnit panihnit ní jwáub waadca bojoó.

²Weém, Pablo, nindih wá naáwáchah, ní túi jenah joyoó: “Bóodnit jumna, Diosjeéh jwí túi jumbipna caá”, nííf jenah joinit, ní míic bóodat táutuchah, Cristo yeebdih á wun wáhatji dedé pínah áta nihcan tagaá. ³Buutéh wá niiját pah, wá jwáub naóhbiipna caá. Ded bóodat táutniboodih nihát Moisés á wutatjidihbut jepah beedáat caá náahap. ⁴Diosjeéh túi jumát táut niijná, caán wutatdih túi jepahíhnt jumna, yeebjéh Cristoboodih ní cádahna caá. Pánih jepahíhna, Dios yeebdih oinit, á teo wáacatdihbut míic jáhna caá ní chájap.

⁵Obohjeéhtih, jwiítboó Táini Espíritu á teo wáacatjilh Cristodih jwí túi jenah joiná caá. Páant jwí túi jenah joyóchah, “Queét táinit caá”, jwiítidih Dios á niíf enna caá. Páant niíf ennit, á pehbóó jwí juiínachah, jwiítidih á táut nuám péabipna caá. Páant á táut nuám péanachah, túini yoobát jwí jumát pínahdih jwí páina caá. ⁶Pánihna, jwiít Jesucristóh wá bóodnit jumna, bóodcannitbut jwí jumuchah, Dios jwiítidih bíic yoobó á enna caá. Cristodih túi jenah joiná, bitadih túi oinit, teo wáacnit jwí jumuchah ennit, Dios jwiítidih á túi wéibipna caá.

⁷Wá déewá panihnitá, yeéb Cristodih ní túi jenah joyóp yuh jí. Obohjeéhtih, táini dooná yoobátdih ní túi jenah joyóchah yahna, zdéhe tibeé yeebdih cádahat táutni? ⁸Dios yeebdih níoniboó queétdih páant át naáwát

táutcan tagaá. ⁹Nindih ní náhninaá: Búdí pan pínahdih á paa béjat pínah niijná, bainíbit paáat táutnijeh á náahna caá. Pánihat pah, wá túttimah júóhnt, yeebdih mácah í bohénachah, daocánnit yahna, dawá yeebdih í táut nuúmat táutna caá.* ¹⁰Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesúsdih wá túi jenah joyóchah, weemdih weñanit, nin pah á niíf jenah joyát táutna caá: “Jwí Maáh queétdih á túi teo wáacbiipna caá, queétdih mácah í bohéatdih cádahnit, wá bohéatjidih yoobópdih í jwáub jenah joyát pínah niijná”, á niijná caá. Obohjeéhtih, ded yeebdih yéejaniboodih Dios búdí á peéh chájbiipna caá.

¹¹Wá déewá panihnitá, queét mácah naóhnt weemdih nin pah í niíf yeena caá: “ ‘Bóodat táutnit, Diosjeéh ní túi jumbipna caá’, Pablo apí niíf naóh bohéna caá”, í niijná yuh caá. Páant wá bohénachah nihna, queét weemdih yeejép íta chájcan tagaá. Obohjeéhtih, cruzboó Jesucristo á wun wáhatjidih wá bohéat peéh weemdih í juihna caá. ¹²Pánihna, bóodat táutnitboó, yeebdih yeejép í chájat peéh, biáboó í beje naáh.

Oina, wutatdihbut jwí jepahat

¹³Wá déewá panihnitá, “Wá wutatdih jepahna, wájeéh í túi jumbipna caá”, Dios yeebdih níonit, át niíf jenah joicáp jí. Obohjeéhtih, watnit panihnit jumna, “Buu caán wutatdih jepahcan, ded pah yeejép wá jenah joyátidihjeh wá chájbiipna caá”, ní niíf jenah joicá bojoó. Páant niíf jenah joicánjeh, búdí oinit, ní túi míic teo wáacá.*

¹⁴Moisésjiboó nin pah át niíf wutup jí: “Meém míicjeh ma míic oyat pah, bitadihbut oinit, ma túi teo wáacá”, át niijp jí.* Pánihna, bitadih túi oina, nihát bíih á wutatdihbut túi jepahna caá jwí chájap.* ¹⁵Nuñúpwá í míic cháacát pah, mácah bohénitdih joiná, yeebjéhbut túbít míic juihna caá ní chájap. Páant ní chájatdih cádahcan, yeebjéh ní míic yéeja beedábiipna caá.

* 5.1 Jn 8.32-36 * 5.9 1Co 5.6 * 5.13 Mt 20.26 * 5.14 Lv 19.18 * 5.14 Ro 13.8-10

**Túini Espíritu
ded pah jwiítidh ā náah yacat**

¹⁶Nin pah yeebdíh wā niíf wēp naóhna caá: Túini Espíritu ā teo wáacatjĩh ded pah yeebdíh ā náah yacat pahjeh ñi túi jumúú. Pánih jumna, yeejép ñi jenah joyát pah ñi chājcan niít. ¹⁷Ded pah jwiítjeh yeejép jwí náahatdih chājna, Túini Espíritudih en jūihnit dée pah jwí jumna caá. Caán ā náah yacatdih chājna, jwí náahatboodíh jwí chājcan niít. Páant ā jumuchah, ded pah yeejép jwí jenah joyát dihjeh chājcan, Túini Espíritu ā náah yacatdih chājat caá náahap.*

¹⁸Túini Espíritu ded pah ā náah yacatdih chājnit jumna, “Diosjeéh wā túi jumat túnt niijná, Moisés ā wutatjidih túi jepahat caá weemdíh náahap”, ñi niíf jenah joicán caá.

¹⁹Diosdih jepahcannitboó yeejép ī jenah joyát dihjeh chājnit, nin pah ī chājatdih jwiít nihat jwí jéihna caá: Yeej chājnit, yeej chājatdih jenah joinít, tíic jenah joicánjeh í náah chājnit ī jumna caá. ²⁰“Nin weemdíh teo wáacni caá”, Dios yoobat nihcannidih niíf wēinit, jióhñit, míic eníhcannit, míic jūihñit, bita ī bíbohathdih en ñinahñit, waícanjeh íjñit, bitadih teo wáacatdih jenah joicánjeh, queétjeh maáta pah jenah joinít ī jumna caá. Míic en jūihñit, táthci wahnit, “Yeeb máach moón caá”, niíf en jūihñit ī jumna caá. ²¹Bitá ī túi jumuchah en íjñit, máihñit, máihñatdih yaádh metatdihbút bidñit, búdí babbhat dooná jumat joiná wēinit ī bejna caá. Pánihat caá yeej jenah joinít, ípí chājna caá. Játh yeebdíh wā niiját pahjeh, búbút wā jwúb niíf naóhna caá: Det pánih chājnit Dios ā maáh jumapboó ī jéih jumcan caá.

²²Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā teo wáacatjĩh nin pah jwí jumna caá: Dios jwiítidh ā oyatdih jéihñit, túi wēinit, jwiítbút bitadih jwí oina caá. Éumcan, túinijeh jwí jumna caá. Yójahcan, ded pah bita ī chājachah yuhna, queétdih wafcanjeh íjcan, túinijeh jwí jumna caá. Bitadih túi teo wáacnit, túi chājnit jwí jumna caá. Diosdih, cáacwádhbút ded

pah jwí niijátji bíic yoobó péanit jwí jumna caá. ²³“Weém chah jéihni wā jumna caá”, jwí niijcán caá. Ded pah yeejép chājat jenah joyát ā jūúwúchah yuhna, caandíh joyáh bojñit, jwí chājcan caá. Páant jwí chājachah enñit, “Moisés ā wutatjidih jepahcan, queét yeejép ī chājna caá”, det ī jéih niijcán caá. ²⁴Jesucristoíhwā jumna, yeejép chājat jwí jenah joyátjidih jwí jepah cádahap jī.*

²⁵Pánih cádahñit, Túini Espíritu ā náah yacatboodíh wēi jepahñit, jwí chājat dée caá.

²⁶Pánih chājñit, “Wā déewádh chah wā jéihna caá”, niíf jenah joicánjeh, jwiítjeh jwí míic íjican, jwí déewá ī túi jumuchah enñit, jwí en íjca bojat dée caá.

Jesúíhwā ī míic teo wáacat

6 ¹Wā déewá panihñitá, ñi túi míic teo wáacá. Pánih míic teo wáacnit, bíic ñijeéh jumni ā tái chājcatdih enñit, Túini Espíritu ā teo wáacatjĩh caandíh ñi túi míic wéhenaá, túnt nūmñit, túinijeh ā jwúb chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, yeéb míicjehbút ñi túi chāja chaáh, “Yeejépdih chājna”, niijná. ²Ñijeéh jumnit yeejép ī yapachah enna, queétdih ñi teo wáacá. Pánih míic teo wáacna, Cristo ded pah ā náah yacatdih jepahna caá ñi chājap.

³“Bita chah túi chājni jumna, dedé teo wáacatdih wā náahcan caá”, ded niíf jenah joiná, caanjéh míic yeena caá ā chājap. ⁴Ded pah ñi chājatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, niíf jéihyat caá náahap. Pánih jéihna, ded pah ñi chājat túini ā jumuchah, bitadih ded pah ā yapatdih jenah joicánjeh, ñi túi wēibipna caá. ⁵Jesús jwiítidh ded pah ā náah yacatdih jepahna, jwí jepahcabbút jwiítjeh jwí níwat pínah ā jumna caá. Bitaboó jwiítidh ī jéih ñio wúhcan caá.

⁶Det túini doonádh bohénitboó queétdih naóhñidih ī túi teo wáaca naáh, dedé ā náahatdih ā bíbohath pínah niijná.

⁷Ded pah jwí chājatdih jenah joinít, nindih náhñiat caá náahap: Jwiít cáacwáboó dedédih jwí momochah,

* 5.17 Ro 7.15-23 * 5.24 Ro 6.3-14; Gá 2.20; 6.14

caanjéh ā jwáub chíh jūwúchah, caandíhjuh jwí bíbohípnā caá. Túinānādh nínonit, jwí momochah, túini ā chíh jūóhípnā caá. Obohjeéhtih, yeejépnādh jwí momochah, táicanni āta chíh jūóh tagaá. Pánihat pah, jwiít cáacwādhíhbut bíc yoobó ā jumna caá. Ded pah jwí chājachah, bíc yoobójuh muntih jwiítídhíhbut ā yapbípnā caá. Ní túi náhninaá, Dios nihāt jéihnidih jwí jéih tíohcan caá. Pánihna, “Weém wā túi chājcatdih Dios ā encan caá”, ní níj míc yeeca bojóó.* ⁸Ded ā weñāt pínahdihjuh chājna, yeejép ā chājachah, ā yéej chājat jíib, iiguípna ā bejbípnā caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espírítu ā náah yacatboodíh jepahna, ā túi chājat jíib, páantjuh Diosjeéh ā jumbípnā caá. ⁹Dios ā jenahāt lāa, túi chāj cádahcan, túinidih jwí bíbohípnā caá. Páant jwí bíbohāt pínahdih jéihnit, túi chāj chūcán, jwí cádahca boj jíih.* ¹⁰Dedé teo wáacatdih í náahachah, jwí buájáát pah bóo, nihāt cáacwādhíh jwí túi chāj jíih. Jwí déewā paníhnit Jesúfhwādhíh bácah, chah jwí míc túi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ā túyat tútat

¹¹Nin núodih wā chéen ā daác wūhup be. Pánihna, nin péeni naawátídh dahwani wā daacátídh ennit, “Pablojuh jwiítídhíh āt daác wahap taga”, ní níj jéihbípnā caá.

¹²Buā queét yeebdíh yee bohénitdih wā jwáub naóhípnā caá. Queét yeebdíh bóodat tútútnitboó jwí déewā queétdih í wēi enāt pínah níijnā, páant í bohéna caá. Jesús cruzboó ā wun wūhatjídhíh bohéna, queétdih jūihnit, jwí déewā yeejép íta chāj tagaá. Páant yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdíh í bóodat tútútnā caá. ¹³Queét bóodat

túutnitboó Moisés ā wutatjídhíh túi jepah beedácan yuhna, yeebdíh caandíh jepahāt túutnit, í bóodat tútútnā caá. Bitā jwí déewā “Queétdíh Gálatasdhíh moón Jesúfhwādhíh ít túi bóodat tútútp tagaá”, queétdíh í níj wēi naawát pínah níijnā, páant í bohéna caá.

¹⁴Obohjeéhtih, cáacwā weemdíh í túi wēi naawát pínahdih weémboó wā bídcan caá. Pánih bídcan, jwí Maáh Jesucristo cruzboó ā wun wūhatjídhíh cáacwā í wēi naawát pínahdih wā náah yacna caá. Weemdíh ā wun wūhuchah, nemép Dioíh nihcannitdih yeejép ā chājat tútúchah yuhna, weémboodíh ā buájácan níit. Páant yeejép í chājachah yuhna, wā en yaccan níit. ¹⁵Jwiít Jesucristofhwā jumna, Dios jwiítídh ā enechah, bóodnit, bóodcannitbut jwí jumuchah, bíc yoobó dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, túiniboodíh jwí tút nūmúchah ennit bácah, búdí yoobát ā wēi enna caá.*

¹⁶Nin wā bohéatdih túi jepahnit, Diosjeéh úmcanjuh ní túi jumúá. Dios yeebdíh jíjgah ennit, ā teo wáaca naáh. Bíc yoobó ā teo wáacat pínahdih nihāt áihwādhíh wā náah yacna caá.*

¹⁷Nin wā pée naawátbit caá: Jwí Maáh Jesúsíh teo wūhni wā jumāt jíib, weemdíh í puñāt yahwítji páantjuh wíih bácahdih wā duoná caá. Páant yaoh duoní wā jumuchah ennit, “Pablo Jesúsíh túini doonádhíh Dios ā naawát tútútni nihcan caá”, weemdíh í jwáub níj tac buágaca bojo naáh.

¹⁸Wā déewā paníhnitá, jwí Maáh Jesucristo yéeb nihatdih búdí oinit, ā túi teo wáaca naáh. Pánih náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wā túyat tútútnā caá.

Páant bóojeh tigaá wā daacát.

Pablo

* 6.7 Pr 22.8; Os 8.7 * 6.9 2Ts 3.13 * 6.15 Jn 3.3-7; 2Co 5.17 * 6.16 Sal 125.5; 128.6

EFESIOS

Efesiosdih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daacniji? Pablo, Dios ā jib bohéat túetni nin náodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihfna, Romanosdih jwí túi beh joyát pínah naáwát dih nī enéé.

¿Detdih át daacji? Éfeso tútchidih moón Jesúfhwādih át daacáp wut jī. Asia baácboó Éfeso tútchi chah túini jélit át jumap wut jī. Dawá namánabut caán tútchina át juibínap wut jī. Pánihna, dawá jīb chājnit cáacwā caanná ípí juibínap wut jī. Éfesodih moón íih dios wili, Artemisa wāt jumnidih í weñat búdí mué át jumap wut jī. Dawá cáacwā caánt pah jígohndih pāpnit, jīb chāj wūhna, búdí dinerodih ít bíbohó wut jī. Pablo bíic peihcanni jópchi caán tútchidih moondíh Jesúh doonádih átát bohénap wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daacji? Chah jéihnit “Pablo Roma tútchi nemat muéboó jumnit, jópchi 60 (Jesús ā wunat túttimah 27 jópchi túttimah) nin náodih át daac wahap wut jī”, í níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daacji? Dios queédih oinit, búdí ā teo wáacat pínah, ded pah queédih ā náah yacatdihbut queét Éfesodih moón chah í jéihyat pínah níijná, nin náodih át daac wahap wut jī.

Efesios ded pah ā jumát:

1. Pablo ā túyat túutat (1.1-2)
2. Ded pah Dios jwiít áihwādih ā túi ubat (1.3—3.21)
 - a. Jwiít dih ā túi ubatdih náhninit, caandíh Pablo ā wēi naáwát (1.3-14)
 - b. Queét Jesúfhwādih Pablo ā úbát (1.15-23)
 - c. Jesús ā wun wūhatjīh Dios áihwā wunnit panihndih ā booaat (2.1-10)
 - d. Nihat Jesúfhwā bíic poómp pah jwí jumát (2.11-22)
 - e. Pablodih Dios ded pah ā chājat túutat (3.1-13)
 - f. Diosdih Pablo ā úbát, ā wēi naáwátbut (3.14-21)
3. Ded pah Jesúfhwā jwí túi jumát pínah (4.1—6.20)
 - a. Túi bíicdih jwí jumát (4.1-16)
 - b. Jáap panihnit jwí jumát (4.17-24)
 - c. Ded pah Jesúfhwā jwí chājat (4.25—5.5)
 - d. Jesús ā yeh íigát panihpboó jwiít áihwā jwí jumát (5.6-20)
 - e. Ded pah jwí déewā panihndih jwí chājat (5.21—6.9)
 - f. Jesúfhwā ded pah yéej chājat jenah joyátdih jwí jéih yap yohat (6.10-20)
4. Pablo ā péé túyat túutat (6.21-24)

Pablo queédih ā túyat túutat

1 ¹Weém, Pablo, bíihdih daacát túetna, yeéé Éfeso tútchidih moón Jesúfhwādih wā wahna caá. Dios ā náahat pah Jesucristo weemdíh áih túini doonádih ā naáwát túetni caá. Yeéé Jesucristodih táí jenah jóí cádahcannidih wā daac wahna caá.* ²Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristobut, yeebdíh oinit, í túi

teo wáaca naáh, caán bíicdih nī túi jumát pínah níijná. Weembát yeebdíh búdí wā túyat túetna caá.

**Jwiít Cristofhwādih
Dios ā túi chājat**

³Jwiít Cristofhwā caán bíicdih jwí jumuchah, Dios, jwí Maáh Jesucristo íip, jwíih caolihdih búdí ā túi chājna caá. Páant ā túi chājachah jéihnit, caandíh

* 1.1 Hch 18.19-21; 19.1

búdí jwī wēi naóhna caá. ⁴Jwiít áihwādh nin pah Dios át chājap wut jī. Nin baácdih ā chājat pínah játih, Jesucristo bícdih jwī jumat pínah, yéejat wihcannit ā enechah jwī jumat pínahbut niijná, jwiítidih átát níojip taga. Pánihna, jwiít Jesúsdi h jephahnitdih, “Ma yéejat jíib jumna caá”, jwiítidih ā niijcán niít. ⁵Á náahat pahjeh jwiítidih oinit, jon játih nin pah Dios át niijp wut jī: “Wā wūéh Cristo ā chājatjīh queét wā weh ī jumbipna caá”, át niijp wut jī. ⁶Pánih oinit, jwiít ā wūéh ā oinihwā jwī jumuchah, Dios jwiítidih bádí pohba át tūi chāj wūhup taga. Páant ā chājatdih jenah joinit, caandíh páantjeh bádí jwī wēi naáwát caá náahap. ⁷⁻⁸Cristo jwī yéejat jíib buádaát panihnidih jíib chājna, áih meépdih yohnit, át wun wūhup wut jī. ^{*} Pánih wun wūhna, jwiít iiguírna jwī bejat déedih tūi ubnit, Satanás ā chéwat tōp panihnidih át watap wut jī. Pánihna, Cristo jwī yéejat jíib ā wūhatdih jéihnit, Diosboó jwī yéejatdih át yoh wūhup wut jī. ^{*} Jwiítidih bádí oi jígah ennit, ā jéih beedáátjīh ā wūéhdi h páant át tūi chājat tūutup wut jī. ⁹⁻¹⁰Jon játih ā jenah joyátjidi h cáacwādh ā jéihya jwuhcan yuhna, buu jwuhna Dios jwiít áihwāboodíh át beh joyánap taga. Nin pah caá ā jenah joyátjī: Cristo nihat ā chājatjīh, nihat japboó jumnit, nin baácbóo jumnit, nump bóo tólihboó jumnitdihbut Dios ā níoni yeó jáapdi h Cristodih maáh ā waadábipna caá. Páant maáh ā jumuchah, nihat áih míic ā jumbipna caá. Dios páant ā chājat pínahdih át wutup wut jī.

¹¹⁻¹²Dios ā náahat pahjeh nihatdih chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwíih jephah waóhnitboó jwī tūi chājat pínah niijná, bitabut Diosdih ī wēi naáwát pínah niijná, jon játih jwiítidih át níwip wut jī. ¹³Yéejat jíib iiguírna níi bejat déedih Jesús ā wun wūhatji doonádh joinit, yeebbút níitát jephah taga. Pánih jephahnit, Jesúihwā níi jumuchah, Diosboó ā naóhni ji Túini Espiritudih yeebdíh át

wahap taga. Pánih wahnit, áihwā níi jumatdih ā jútna caá. ¹⁴Nin baácbóo jwī jum jwuhuchah, Túini Espiritu jwiítidih Dios ā jwíih wūhni caá. Pánihna, ā pehbboó jwī juibínachah, jwiít nihatdih tūut nuém péanit, ā bíboh páinidih ā wūh beedábipna caá, ā wūt chah yáaat pínah niijná. ^{*}

Pablo Jesúihwādh ī uúbát

¹⁵Páant ā chājatdih jéihnit, Jesúsdi h níi tūi jenah joyát doonádh joinit, nihat bita Jesúihwādh níi oyat doonádhbut joinit, ¹⁶Diosdih uúbh cáadahcan, “Queétdih ma teo wáacat tūina caá”, wāpí niijná caá. ¹⁷Nin pahbut jwī Maáh Jesucristoíh Diosdih wāpí níj uúbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, queétdih ded pah ma jumatdih ma jéihyanaá, meemdíh chah ī tūi jéihyat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸Nin pahbut wāpí níj uúbhna caá: “Queétdih tūut nuém jwíihna, ma pehbboó ī juibínachah, ma tūut nuém péaat pínahdih ma tūi beh joyánaá. Jwiít míihwā caanná jwī juibínachah, chah bádí ma tūi chājat pínahdihbut, ma jéihyanaá”, wāpí niijná caá. ¹⁹⁻²¹Nin pahbut wāpí níj uúbhna caá: “Ded pah bádí ma wépat ā jumatdih queétdih ma jéihyanaá. Caán wépatjīh Jesucristodih boonanit, ma jéihyepmant bóo buwámant chúudat tūutnit, maáh mat waadánap taga. ^{*} Pánihna, caanjīh chúudna, nihat maátadi h maáh ā jumna caá. Buu láa, túttimah bóo láabut páantjeh chah maáh ā jumbipna caá. Jwiít caandíh tūi jenah joinitdih caán wépatjīh ma teo wáacatdih queétdih ma tūi beh joyánaá”, wāpí niijná caá. ²²⁻²³Páant chah wēpni ā jumuchah, Diosboó nihatdih Jesúsdi h át wutat tūutup taga. ^{*} Pánih chājnit, Jesúsdi h ma dáh panihni, áihwādh áih bácah panihni but át chājap taga. ^{*} Pánihna, jwiít áihwājééh jumni nihat pehbboó ā jumuchah, áih bácah panihni jumna, ā wépatdih jwiítbut jwī bíbohna caá.

* 1.7-8 Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14 * 1.7-8 Col 1.14 * 1.13 Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33 * 1.14 2Co 1.22 * 1.19-21 Sal 110.1 * 1.22-23 Sal 8.6 * 1.22-23 Col 1.18

**Jiib náahcanjeh,
Dios jwiít dih á túi ubat**

2¹Yeébbóó Jesús dih ñi jepahat pínah játih, yeejéj ñi chäj jwuhchah, Diosboó yeebdíh wunnit panihnit pah át enep taga. ²Játih nin pah ñit jum jwuhup taga: Dios dih yap yohnit í túi chäjcat pahjeh, bíic yoobó muntih yeebbút yeejéj ñit chäj jwuhup taga. Pánih chájna, nemépwā í maáhboó ā wutatdih ñit jepah jwuhup taga. Caán nemépwā í maáh Dios ā wutatdih yap yohni buu láa nin baácboó jumna, cáacwā dihbut Dios ā wutatdih ā yap yohat túatna caá.* ³Játih jwiít nihatbut caan páh jwí chäj jwuhup jī. Dedé jwí weñat pínahdih, jwí yeej jepah joyátdihjehbut jwí chäj jwuhup jī. Páant jwí chājachah ennit, Diosboó jwiít dih íjnit, nihat bita yap yohnit bíic dih, áti h peéh chäjap ta yah caá.* ⁴Obohjeéhtih, páant jwí jumuchah yuhna, Diosboó jwiít dih búdí át oyop taga. ⁵Pánih oi jígah ennit, boonit panihnit pah jwiít dih át chäjap taga. Yeej chäjnit, wunnit panihnit jum jwuhna, Jesús dih jwí jepahachah, caán bíic dih Diosboó jwiít dih át boanap taga. Yeejépwā jwí jumuchah yuhna, Dios búdí oi jígah enni jumna, jwí yeejat jiib iiguipna jwí bejat déedih jwiít dih át túi ubup taga.* ⁶Cristodih boana, caán bíic dih jwiít dihbut át boanap wut jī. Cristodih ā booaat túttimah, caandíh ā pehbboó chúdat túttnit, jwiít áihwā caán bíic dih jumna, ájeéh maáta jwí jumat pínah niijná, jwiít dihbut ā pehbboó Dios át chúdat tútup wut jī. ⁷Pánih chájna, jwiít Cristofhwā dih ā oi teo wáacat, débóo búdí ā jumatdih nihatdih ā júatbipna caá. ⁸Cristodih jwí túi jenah joyóchah, Dios búdí oi teo wáacni jumna, jwiít dih ā túi ubna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Ded pah jwí túi chājachah yuhna, jwiít mícjeh jwí jéih túi ubcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó jiib náahcanjeh jwiít dih át túi ubup taga. ⁹Dedé jwí túi chäjat jiib nihcan, jwiít dih át túi ubup taga. Pánihna, “Wā túi chäjat jiib weemdíh át túi ubup taga”, ded ā

jéih niijcán caá. ¹⁰Obohjeéhtih, jwí túi chäjatji jiib túi ubcan yuhna, jwí túi chäjat pínah niijná, jwiít dih át túi ubup taga. Ded pah jwí túi chäjat pínahdih játi h átát jenah joiijp taga. Pánihna, Jesús íhwā jwí jumuchah, ded pah ā jenah joyátji pahjeh, túi chäjat caá náahap.

**Jwiít Cristofhwā jumna,
bíic dih jwí túi jumat**

¹¹Nindihbut ñi náhninaá: Játih yeéb judiowā nihcannit, Diofhwā ñit jum jwuhcap taga. Páant ñi jumuchah, jwiít judiowā quehli nah yapat chóodih bóodnit, Diofhwā jumna, yeéb bóodcannitdih jwí íí en jwuhup jī. Obohjeéhtih, cáacwājeh jwiít dih í bóodochah, Diofhwā jwí jumatdih júatut pínah ā jumuchah yuhna, dawā wā déewā Diosdih í joyáh bojna caá. ¹²Nindihbut ñi náhninaá: Játih Dios ā wahni Cristodih ñit jéih jwuhcap tajī. Jwiít judiowā Dios ā ñíonitdih mácah jumna, Dios jwiít dih ā naáwátjidihbut ñit jéihcap tajī. “Weemjéh tigua ñi Maáh. Yeébbóo wíih cáacwā ñi jumna caá. Pánihna, weém yeebdíh wā túi chäj wühbipna caá”, Dios jwiít judiowā dihjeh át niij naáwáp tajī. Yeéb judiowā nihcannitboodíh át niij naóhcap tajī. Pánih jumna, ded pah ñi yeej chäjat peéh, yeebdíh túi ubni pínahboodíhbut ñit jéih jwuhcap tajī. Diosdihbut yuúp jumnit panihnit ñit jum jwuhup tajī. ¹³Obohjeéhtih, buu jwuhna, Cristodih jepahna, ā yoh wühni meépjih yeéb yuúp jumnit panihnitjidih, pehbbit jumnit panihnit Dios át chäjap tajī. ¹⁴Jesucristojeh jwiít chéne poómp jumnitjidih bíic poómp pah át chäjap taga. Jwiít judiowā, yeéb judiowā nihcannitbut játi h tabit míic eníhcannit jwí jumuchah yuhna, Jesús wun wühna, jwí míic íjati jī háhat panihnidih, át yoh wuhup tajī. Páant ā yohochah, jwiít áih bácah panihni jumna, bíic dih jwí túi jumna caá, buca.* ¹⁵⁻¹⁶Játih jwiít judiowā Diosjééh túi jumat túut niijná, Moisés ā wutatjidih jwí túi jepah beedáfhip yah jī. Obohjeéhtih, caandíh jwí jepah

* 2.2 Ef 6.11-12; Col 1.13 * 2.3 Col 3.6 * 2.1-5 Col 2.13 * 2.14 Jn 14.27

beedácatji jíb búde peéh chájat jwiítidih ā jumap jī. Pánihna, bæu Cristo jwiítidih ā wun wūhatdih túi jenah joiná, Diosjeéh jawí túi jumna caá. * Pánih wun wūhnit, caán peéh chájatdih át ubup wut jī. Jwiít chéne poómp jumnitjidih bíc poómpjeh, áih bácah panihni chájna, bícdih Diosjeéh jawí túi jummat pínah niijná, át wun wūhup tajī.*

¹⁷Cristo nin baáčboó dei jūóhnit, ded pah Diosjeéh jawí túi jummat pínah doonádih át ub jūúwáp tajī. Pánih dei jūóhniiji jwúub púuh laab béjna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yúup jumnit panihnitdih, jwiít judíowā caandíh pebbit jumnit panihnitdihbut, caán doonádih át naáwát tútup wut jī.* ¹⁸Á wun wūhatjéh jwiít chéne poómp jumnitjidih jawí íp Dios ded pah ā jummatdih át jéihyanap tajī. Páant ā jéihyanachah, Túini Espiritu jwiít nihatdih bíc yoobó ā teo wáacatjéh úumcanjeh Diosdih jawí túi jéih wúbhna caá. ¹⁹Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, játih Diosdih jéih jwuhcan, jawí déewá nihcan yuhna, bæu yeebbút Jesúsdih jepahnit, Dios ā weh ní jumuchah, jwiít nihat bíc weh pah jawí jumna caá. ²⁰Jwiít nihat bícdih Dios ā chájni mū panihni jawí jumna caá. Jesús áih túini doonádih naáwát tútnit, Dios naáwátidih naóh yapanit bícdih, Dios ā chájni mū wēp teo lajat panihnidih át jwiíh jwejep taga. Jesucristoboó choójboó wēp teo lajni jenah enat jee dáh panihni ā jumna caá.* ²¹Jwiít nihat Jesúsdih jepahnitdih Dios túi jenah ennit, ā dúuj páp aabánit, caandíh weñat pínah mū panihnidih ā chájna caá. ²²Yeébíhbut túi jenah ennit, bíc yoobó jwiijeéh ā dúuj páp aabáat pah ā chájna caá. Pánih chájna, jwiít nihat bícdih Túini Espiritu ā jummat mū panihni jawí jumna caá.*

Judíowā nihcannitdih Pablo túini doonádih naóhni ā jummat

3 ¹Páant Dios yeébíh ā túi teo wáacachah jéihnit, weém, Pablo, yeéb judíowā nihcannitdih Diosdih búdí wā wúbhna caá. Yeébíh Jesúsíh túini

doonádih wā bohéat jíb nemat mūúboó í nemni wā jumna caá. ²Dios weemdíh oi teo wáacnit, weemdíh áih túini doonádih ā naáwát tútup be. Caandíh nítat joi tágaá.* ³⁻⁶Jon játih ā jenah joyátji pah Dios yeéb judíowā nihcannitdih ā oi teo wáacat pínahdih cáacwā í jéih jwuhcah yuhna, bæu jwuhna weémboodíh Dios ā túi jéihyanap jī.* Caandíh yeébíh wáat naóh daacáp jī. Páant wā daacátjidih ennit, “Pablodih Dios át túi jéihyanap taga”, ní niíf jéihbipna caá. Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowābut bíc yoobó Jesucristodih jawí jepahachah, jwiít nihat bícdih Dios áihwā pínah ā chájna caá. Páant ā chájat pínahdih nihat jawí nūowā í jéihcah yuhna, bæu jwuhna Túini Espirituboó Jesús áih túini doonádih naáwát tútnitdih, Dios naáwátidih naóh yapanitdihbut át jéihyanap taga. Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowā bícdih, jawí yéejat jíb iguípna jawí bejat déedih, Jesucristodih jawí jepahat jíb, Dios jwiítidih át túi ubup taga. Pánihna, jwiít nihat bícdih áih bácah panihni jawí jumna caá. Páant jawí jumuchah, áih cáacwádih ā naáwátji pahjeh jwiít nihat bícdih ā túi chájbipna caá.* ⁷Dios weemdíh oi teo wáacnit, nin túini doonádih yeéb nihat judíowā nihcannitdih ā naáwát tútup jī. Pánih naáwát tútnit, Dios ā wépatjéh weemdíh ā jéihyanap jī, wā túi naáwát pínah niijná.

⁸Nihat Jesúsíhwádih jenah joinít, oboh jumni wā jumuchah yuhna, Diosboó weemdíh búdí ā oi teo wáacap jī, judíowā nihcannitdih Jesucristoíh túi doonádih wā naáwát pínah niijná. “Jesucristodih ní jepahachah, Diosboó yeébíh búdí ā túi chájbipna caá”, wápi níj naóh bohéna caá.* ⁹Pánih túini doonádih bohéna, Dios nihatdih chájni, ded pah ā jenah joyátji ā jéihya jwuhca naáhdih bæu nihat cáacwádih wā túi jéihyana caá. ¹⁰¿Pánih chájna, ded panihat pínahji ta tigaá? Dios nihat cáacwā, bita poómpna jumna yuhna,

* 2.15-16 Col 2.14 * 2.15-16 Col 1.20 * 2.17 Is 57.19 * 2.20 Is 28.16; Mt 21.42

* 2.22 1Co 3.16-17; 1P 2.4-5 * 3.2 Col 1.25 * 3.3-6 Gá 1.12 * 3.3-6 Col 1.26-27

* 3.8 1Co 15.9

Jesucristodih ī jepahachah, biíc dih áihwā pínah ā chājachah ennit, nihat áih ángelwā, nihat nemépwābut Dios chah ā tūi jéih beedáátdih ī jéihyat pínah niijná, páant āt chājav wat jī. ¹¹Dios biífhmah páant ā jenah joyátji biíc yoobó, jwī Maáh Jesucristo ā wun wūhatjijīh āt chāj beedánap wat jī. ¹²Pánihna, Jesucristodih jepahnit, áihwā jumna, úumcanjeh, “Weemdīh ā tūi joiná nacaá”, niíj jéihnit, Diosdih jwī tūi jéih úúbhna caá. ¹³Pánih jumnit, yeéb judíowā nihcannitdih tūini doonádih wā naáwát jīb weemdīh yeejép yapat doonádih joinít, nī jīgahca bojoó. Yeebdīh jīgahaat pínah niican, Diosjeéh nī tūi jummat pínah caá. Pánihna, caandīh jenah joinít, nī tūi weñeé.

Jesucristo ded pah ā oyat

¹⁴Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowā biíc dih Jesucristoíhwā jumna, jwī íp dīh bódicha caj yoh ñajnit, yeebdīh búdí wā úúbhna caá. ¹⁵Dios ā pebh jumnitdih, nihat nin baácdih moondíhbut mácah poómp jwī jumuchah yuhna, áihwādih biíc weh pah āt chājav wat jī. Pánih chājna, jwiít dih áih wūt āt báudhdup wat jī. ¹⁶Pánihna, nin pah yeebdīh jwī íp Diosdih wāpí niíj úúbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, Tūini Espiritujih queétdih búdí ma teo wáacá, ¹⁷queét Cristodih ī tūi jenah joyóchah, áih muu pánihni, íih caolihboó ā tūi jummat pínah niijná. Pánih jumna, tūi oinit, ded pah chājna, ī chāja naáh. Maa náatna baác numah bejna, buujcán ā tūi tewat dée pah, queétdih tūi oinit ī jummu naáh, tūinijeh ī chājav pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸Nin pahbut wāpí niíj úúbhna caá. “Paá, Cristo ā oyat ded pah búdí ā jummatdih queétdih, nihat bita míhwādihbut, ma tūi beh joyánaa. ¹⁹Jwī jéih beh joí beedácah yuhna, ma teo wáacá, búdí ā oyatdih ī jéihyat pínah niijná. Páant ī jéihyechah, ded pah ma tūi jéih beedáátdih, ma oyatdihbut queétdih búdí ma jéihyanaa, ma náahat pah ī tūi chājav pínah niijná”, jwī íp dīh wāpí niijná caá.

²⁰⁻²¹Ded pah Diosdih jwī úúbdīh, jwī jenah joyát dīhbut caán chah búdí ā jéih chājna caá. Páant caán chah wēpni jumna, jwīih caolih diítboó Tūini Espiritu ā wēpatjīh jwiít dih búdí ā jéih teo wáacna caá. Páant ā chājachah, nihat cáacwā, buu láa moón, túttimah bóo láa moonbút caandīh búdí ī weñe naáh. Ded pah nihat áihwādih búdí ā teo wáacatdih ennit, ded pah Jesucristo ā tūi chāj wūhatjidi hbut ennit, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tíí ā jummu nah.

Jwiít Cristoíhwā biíc dih ded pah jwī jummat

4 ¹Yeéb judíowā nihcannitdih wā bohéat jīb nemat muúboó jumna, nin pah yeebdīh wā watna caá. Yeéb Dios ā ñíonit jumna, tūinijeh jummat caá náahap. ²“Weém oboh jumni caá”, niíj jenah joinít, bitadīh jūihcannit nī jummu. Bitá yeebdīh yeejép ī chājachah yuhna, queétdih íjcanjeh oinit, ded pah ī chājavtjidih nī jwúub náhnca bojoó.* ³Pánih jumnit, yeéb tūi biíc dih Tūini Espiritu ā chājavtjidih nī yéejacan niít. Tūi biíc dih jwī jummat pínahdih jwiít Dioíhwādih búdí bidat caá náahap. ⁴Jwiít nihat biíc dih Jesucristoíh bácah panihnijeh jwī jumna caá. Jwiít nihatdih Dios ā wahní Tūini Espiritu bíc jeh tigaá. Jwiít nihat Dios ā ñíonit ā pebhboó jwī bejav pínahdih biíc yoobó jwī páina caá. ⁵Caán biíc Jesús jeh tigaá jwī Maáh. Caán Jesús dīh jeh tigaá jwiít nihat jwī jepahap be. Jesús dīh jwī jepahat jéutna, biíc yoobó daabánit jwī jumup be. ⁶Caán biíc Dios jeh tigaá jwiít nihatdih jáap caolih dée āt chājav taga. Pánih chāj wūhna, jwiít nihat jwī íp jumna, jwī Maáh caá. Á maáh jummat nihat chah ā wēpna caá. Pánih jumna, jwiít nihatdih ā teo wáacna caá, ā weñat pínahdih jwī tūi chājav pínah niijná. Jwiít nihat cáth ā jumna caá. Páant ā jumuchah, biíc weh dée pah tūi jummat caá jwiít dih náahap. ⁷Obohjeéhtih, biíc weh dée jwī jumuchah yuhna, ā náahat pah mácah jéihyatnadih jwiít nihatdih Cristo āt wūhup taga. ⁸Pánihat pínahdih jenah

* 4.2 Col 3.12-13

joinít Davidjiboó nin pah át níj daacáp tají:

“Caandíh eníhcannitdih yap yohnit, Dios pehbboó ã jwúub páuh laáb juibiát túttimah, áihwádih túinidih át wúhup taga”, át níj daacáp tají. (Sal 68.18)

⁹Pánihna, “jwúub páuh laáb juibiát”, ã níijchah, “Nin baáboó jumnit, caandíh eníhcannitdih ã yap yohat túttimah, wunnitji í jumupboobát át dei bej jwuhup wat jt”, jwí níj jéihna caá.

¹⁰Pánih caanná dei bej jwuhniiji, nihatdih maáh jummat túut níijná, Dios pehbboó át jwúub páuh laab béjep wat jí. ¹¹Pánih páuh laab béjnit, áihwádih Túini Espíritudih wah deyana, máchah jéihyatnadhíh át wúhup taga. Biquínadhíh Jesúhíh túini doonádih naóh peetát pínah jéihyatdih át wúhup taga. Bitaboodíh Túini Espírítu ã naáwáchah joinít, naóh yapaat pínah jéihyatdih át wúhup taga. Bitaboodíh Jesúhíh túini doonádih jáap joinít í téi jepahat pínah níijná, wép naáwát pínah jéihyatdih át wúhup taga. Bitaboodíh Dioíhwádih duó wáinit, ã naáwátidih í téi bohéat pínah jéihyatdih át wúhup taga. ¹²Pánihatdih Cristo jwiít áihwádih át téi wúhup taga, Dios ã weñat pínahdih chájnit, jwí téi míic teo wáacat pínah níijná. Pánih míic teo wáacna, ded pah Dios ã chájat túutuchah, jwí téi jéih chájna caá. Pánih jumna, jwiít nihah bíicdih Diosdih jwí chah téi jenah joibípna caá. Jwiít Cristoíh báchah panihni jumna, wébít ã behat dée pah, bíicdih jwí téi behbipna caá. ¹³Pánihna, jwiít Dioíhwá téi behna, Jesús Dios wúúhdih chah jenah joinít, jwiíeéh ã jummatdihbut chah jéihnit, bíicdih jwí téi jumtipna caá. Pánihat túttimah, téi behnit dée pah jumna, Jesucristo ã jummat pah muntih jwiítbut jwí jumtipna caá. ¹⁴Pánihna, Jesucristo ã wáhni jéihyatnajíh téi míic teo wáacna, wébít dée jwí jumcan níit. Wébítboó dedé naáwátidih joinít, ípí téi joiná caá. Pánih joiná, bita queétdih yeenit yeejép í chájat túutuchah, í jepahna caá. Bita Dios naáwátidih ded

pah máchah í yee naáwáchah, ípí téi joiná caá. Cáac wihcanni jááj chóo dée pah í jumna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbut caán chóodih ã wénoh johochah, yoobópdih ã bejcan caá.

¹⁵Jwiítidih pánihat dée jumcat caá náahap. Dios yoobópdih naóhni ã jéih yeecan caá. Páant ã jumuchah, ã naáwátidih joí cádahcan, ded yee naóhnitdih joyáh bojnit, bitadih oinit, yoobópdih naáwát caá náahap. Pánih jumna, Dios ded pah jwiítidih ã chájat túutatdih téi beh joinít, beh bejnit dée pah, yeó jáap jummat pah jwí Maáh Jesucristodih chah jwí téi jenah joibípna caá. Caán jwí Maáh jumna, wao dáh panihni caá. ¹⁶Jwiítboó áih báchah panihni caá. Áih muj nah, áih téihya, áih jítcha, áih táah panihni jwí jumna caá. Cáaquíh báchah téi duuj níhna, ñeh tópná téi wépná, ã téi jumna caá. Pánihat dée, jwiítboó téi bíicdih míic oinit jumna, jwí téi jumna caá. Pánih míic oina, máchah jwí jéihyatnajíh míic teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ã weñat pínahdih bíicdih jwí téi jéih chájna caá.*

**Jwiít Cristoíhwá jumna,
túiniboodíh jwí túut nuumát**

¹⁷Jwí Maáh ã naáwát túutatji pah yeebdíh wá wép watna caá. Ñi déewá Diosdih jéihcannit í chájat dée pah, yeebboó ñi cháj cádahaá. Queétdih téi jenah joicánnit, tubit yeejép í chájna caá. ¹⁸Ded pah Dios ã jummatdih beh joicán, dupát panhipboó jumnit, Diosdih wúep pah í jumna caá. ¹⁹Dios ded pah queétdih ã wutuchah yuhna, queétdih jéih joicánnit panihnit í jumna caá. Pánih joicán, tíic jenah joicánjeh, í yéj chájatdih cádahican, chah í bidna caá.* ²⁰⁻²²Obohjeéhtih, Cristoíh túini doonádih bita yeebdíh í téi bohénachah joiná, bita yeejép chájnit pah jumcan, Jesús ã jummat pah yeebdíh íit jummat túutup tají. Maa yéguehdih yohat dée pah, játih ñi yeejép chájatjidih cádahat pínah níijná, íit bohénap tají. “Jwiít yeejép

* 4.16 Col 2.19 * 4.17-19 Ro 1.21-25

chājnit, búdí jwī wēibipna caá”, játih ñit niij jenah joyóp ta yuh jī. Obohjeéhtih, wēican, chah yeejép chāj bejna ñit chājav tajī.* ²³Pánih yeejép ñi jenah joyátdih cádahnit, túiniboodíh túut nuumná, Dios ā weñat pínahdihjeh jenah joyát caá náahap. ²⁴Páant niij jenah joinít, túiniboodíh ñi chājibipna caá. Dios ā jummat pah jwī jummat pínah niijná, jwiítdih jáap dée át chājav taga. Páant ā chājachah jéihnit, jwiítdih túi chājav caá náahap.*

²⁵Ñi yeeatdih ñi cádahaá. Jwiít bíic bácah panihnit jumna, míic yeena, jwiít míicjeh jwī míic yeejana caá. Pánihna, yeejanjeh, yooópdi h míic túi naawát caá náahap.*

²⁶Bitadih íjna yuhna, yeejép ñi chājca bojoó. Caán yeó jáapjeh ñi íj cádahaá.* ²⁷Ñi íjattidih quíib buudcán, nemép ā náahatbóodíh ñita chāj tagaá.

²⁸Ded nuumní ā nuumátidih ā cádaha naáh. Nuumcánjeh, ded moh yeejnidih teo wáacat túut niijná, túinidih ā tewe naáh.

²⁹Í náah jumni naawátidih ñi míic naóhca bojoó. Túi míic teo wáacat túut niijná, túiniboodíh jeh ñi míic naawá.

³⁰Jwiít Dios pehbóo jwī bejat pínahdih jwī jéihjav pínah niijná, Dios Túini Espiritu jwiítdih át wahap taga. Pánihna, yeejép chājna, caandíh ñi jígahaca bojoó.

³¹Bitá yeebdíh í túi chājcatdih jwúub náhnican, ñi quíib buudé. Páant ñi quíib buudcáh, maiwá man pah ñi íjatt yeebdíh ā yeejabipna caá. Pánih íj yapnit, ñi míic jéih ñaacátidih ñi cádahaá. Bitadih yeejép dooná ñi naóhca bojoó. Dedé yeejép ñipí míic chājattidih ñi cádahaá. ³²Pánih cádahna, yeéb míicjeh oina, jígah ennit, ñi túi míic teo wáacá. Yeebjeh ñi míic yeej chājattidih ñi míic ámoahoó. Diosboó jwī yeejatdih ā yohat pínah niijná, Cristo jwiítdih át wun wūhup wut jī. Páant ā yohat pah, yeebbút bitadih ñi enfhcatdih yohat caá náahap.*

Dios weh jumna, ded pah jwī jummat

5 ¹Jwī weh jwiítdih ennit, bíic yooobó í chājat dée pah, Dios weh ā oinit jumna, caandíh jenah joinít, bíic yooobó ñi jummuá. ²Pánih jumna, Jesucristo jwiítdih ā oyat pah, bitadihbut ñi túi oyoó. Pánih búdí oinit, jwī yeejav jíib, caán jwiítdih át wun wūhup wut jī. Judíowá Dios ā weñat pínah niijná, caandíh oveja wūáhdih ípi mao cáo wūhup jī. Páant í mao cáo wūhat dée pah, Jesús jwiítdih át wun wūhup wut jī.*

³Jesúfhwá jumna, dedé í náah jumnidih ñi chājca bojoó. Pánih chājattidihbut ñi jenah joicá bojoó. Bitáih bíí déedihbut ñi en ñinahca bojoó. Páant ñi chājcah, yeebdíh dooná ā wihcan níit. ⁴Dedé í náah jumnidih míic niijcán, jenah joicánnit pahbut míic wéhecan, ñi míic yeejép deoh naóhca bojoó. Dios túini ā jumchah, áihwádh túinijeh míic wéheat caá náahap. Pánih míic wéhena, “Jwiítdih ma túi chājna caá”, Diosdih niiját caá yeebdíh náahap. ⁵Nindih ñi túi náhninaá: Ded í náah chājni, ded í náah chājat jenah joiníbut Dios pehbóo ā waacán níit. Ded dawá bíí déedih en ñinahnitbut ā waacán níit. Pánih en ñinahni bíí déedihjeh wéinit, Diosbóodíh ā jéih wéican caá. Pánih chājni Jesucristo ā maáh nihcah, Dios maáh ā jumupboó ā juibícan níit. Pánihatdih yeéb ñi túi jenah joyoó.

⁶“Páant ñi chājachah, ā túina caá”, ded ā niij yee naawáchah yuhna, yeebboó ñi joyáh bojoó. Pánih yeejép chājnit Dios ā wúttidih í yap yohatjí jíib, búdí íjnit, queétdih ā peéh chājibipna caá. ⁷Pánih yeejép chājnitdih ñi pej jumca bojoó. ⁸Diosdih ñi jepahat pínah játih, túi chājcan, dupáat panihpboó ñit jum jwūhup taga. Obohjeéhtih yuu, Jesucristodih jepahna, baabát panihpboó ñi jibna caá, buca. Pánih jumnit, túinijeh ñi chājaá. ⁹Baabát panihpboó jumna, túinijeh ñi jumibipna caá. Yeejanjeh, yooópdih ñi naóhhipna caá. ¹⁰Dios ded

* 4.20-22 Col 3.9 * 4.24 Gn 1.26; Col 3.10 * 4.25 Zac 8.16; Ro 12.5 * 4.26 Sal 4.4; Stg 1.19-20 * 4.32 Col 3.13 * 5.2 Ex 29.18; Sal 40.6

pah ā weñat pínahdih ñi bidíí. ¹¹Diosdih náahcannit dupúat panhipboó jumna, yeejép ī chājat pah yeéboó ñi chājca bojoó. Páant ī tūi chājcatdih ennit, Dios naáwátidih naóhna, “Páant ñi chājchah, ā tūican caá”, queétdih ñi niijí. ¹²Cáacwā ī encah, queét yeejépwā tubit yeejép ī chājatdih bitadih míc wéhena, jwíta tíc tagaá. ¹³Queét yeejép chājniddih Dios naáwátidih naóhna, jiiátjīh jii bídat pah chājna, ī chājat yeejép ā jumadidih queétdih jwí jéihyana caá. Páant ī yéej chājatdih jwí jéihyanachah, ī tūit nūmbípna caá. Pánih tūit nūmnit, baabát panhipboó ī jumbípna caá. ¹⁴Pánihat pínah caá nin pah jwípí níj ewep:

“Ūoni panihni, ma jáa bojoó. Wūnni panihnibut, ma boo pud jūúwá. Meém yeejép chājni baabát panhipboó ma jumát pínah niijná, ma tūi chājat pínahdih Jesucristo meemdīh ā jéihyabipna caá”, jwí niijná caá.

¹⁵Pánihna, iñi tūi chāja chaáh! Jenah joicánnit pah jumcanjeh, tūi jenah joinit ñi jumú. ¹⁶Buú láa cáacwā tabit yeejép ī chājchah, yeéboó yeó jáap jumát pah Dios ā weñat pínahdih jenah joinit, tūinijeh ñi chājaá. ¹⁷Pánih jenah joicánnit jumcan, Dios ā weñat pínahdih ñi tūi beh joyoó. ¹⁸Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi jenah joyátdih, ñiíh bácahdihbut ñi yéejana caá. Yeejépdihbut ñi chājna caá. Máihñat yeebdih yeejép wutni dée caá. Obohjeéhtih, Tūini Espiritu ā tūi teo wáacat pínahdih búdí ñi bidíí. Caán ā wūhni weñat pínahdihjeh ñi bidichah, caánboó yooópdi h weñat ā wūhbi pna caá. Caán tūiniboodihjeh wutni caá. ¹⁹Míc wéhenit, Diosdih ñi weñeé. Pánih wéina, David ā daacátjidi h, bita ī daacátjidi hbut eonit, Tūini Espiritu ded pah ā jéihyanachah, caandihbut ñi eweé. Caolih diítboobút caandih wéinit, ñi eweé. ²⁰Pánih jumnit, yeé Cristoíhwā ded pah ā yapachah, bíic yooobó “Ma tūi

chājna caá, Paá”, Diosdih niijnit ñi jumú.”

Jesúíhwā áa jumnit ded pah ī jumát

²¹Cristojeéh tūi jumát tūit niijná, bita Jesúíhwā ī jenah joyátdih ī naáwáchah, wéi joinit ñi míc tūi jepahaá.

²²Jwí Maáh Jesúsdih ñi jepahat dée pah, yeé yaádhboó ñi weha mánadih ñi tūi jepahaá. ²³Nin pah ā jumna caá: Newé wao dáh panihni ā jumuchah, ájeéh bóli áih bácah panihni mi jumna caá. Pánihna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pánihat pah, Cristo maáh jumna, wao dáh panihni ā jumuchah, jwiít áihwáboó áih bácah panihni jwí jumna caá. Caanjéh jwiítdih tūi ubni ā jumna caá. ²⁴Pánihna, Cristoíhwā jumna, caandih jwí tūi jepahat pah yadboó mijeéh bóodih jepahat caá náahap.

²⁵Buú yeé neoná áa jumnitdih jwúh wā jwúub naóhna caá. Cristo jwiít áihwádhid búdí oina, jwiítdih át wun wūhup wut jī. Pánihna, jwiítdih ā oyat pah, yeebbút ñi weha mána yaádhid ñi tūi oyoó. ²⁶Jwiít áihwā jwí jumát pínah niijná, Cristo jwiítdih wun wūhūdhid át dei jūúwáp tajī. Pánihna, áih tūini doonádhid joinit, jwí jepahachah, yéguedih jwí choc yohat pah, jwí yéejtdih át yoh wūhup taga. Áihwā jwí jumát jūutat pínah niijná, jwí daabánap jī. ²⁷Pánih yéejtdih yoh wūhna, jwiít nihát áihwádhid Dios pebhboó Jesús ā ub bejchah, tūini yooobát yéejat wihcannit, quei wihcannit, wiguihat wihcannit, tūi jígohnit jwí jumbipna caá. ²⁸Cristo áihwā áih bácah déedih ápi tūi en daoná caá. Pánihat pah, yeé neoná ñiíh bácahdih ñipí míc tūi en dawát pah, ñi weha mána yaádhid tūi en dawát caá náahap. Queétdih ñiíh bácah dée jumna, queétdih tūi en daonit, ñiíh bácahdihbut tūi en daoná caá ñi chājap. ²⁹⁻³⁰Jwiít nihát jwííh bácahdih yéejathcan, caandih jwípí tūi chājna caá. Pánihat pah, jwiít Cristoíhwā áih bácah dée jwí jumuchah, caanbút jwiítdih ápi tūi chājna caá. Páant

* 5.16 Col 4.5 * 5.19-20 Col 3.16-17 * 5.22 Col 3.18; 1P 3.1 * 5.25 Col 3.19; 1P 3.7
* 5.25-27 2Co 11.2; Ap 21.2,9

ã tui chãjat pah, jwí weha mána yaádhdih tui chãjat caá jwiítidibut náahap. ³¹Nin pah Moisés át niij daacáp tají: “Páant tiguaá ded newé yad pínahdih ubna, ã mánadih pahnit, ájeéh bólíjeéhjeh ã jumbipna caá. Pánihna, queét chénewá jumna yuhna, bíic bácah dée pah í jumbipna caá”, át niij daacáp tají.*

³²Páant ã niijátidih beh joyát ã b̄ona caá. Obohjeéhtih, b̄ona yuhna, yoobópdih ã jumna caá. Nin pah niij naóhna caá át chãjap: Jwiít nihat Cristoíhwá áih bácah panihni jumnit, ájeéh bíic pah jwí jumna caá. ³³Pánihat dée, yeéb neoná ñi weha mána yaádhjeéh bíic pah ñi jumna caá. Pánih jumnit, ñi weha mána yaádhdih tui oyat caá náahap. Yaádhbut ñi weha mánadih tui joyát caá náahap.

Í mána í wehjĩh ded pah í jumat

6 ¹B̄uu yeéb wébitdih jwuh wá jwúb naóhna caá. Jwí Maáh Jesúsdih jepahnit jumna, ñi mána í wutuchah, jíponih niijcánjeh, ñi jepahaá. Páant chãjatdih yeebdíh Dios ã náah yacna caá.* ²⁻³Jon jãtĩh Moisés nin pah át niij daacáp tají: “Ñi mánadih ñi tui chãjaá. Pánih chãjna, búdí wéinit, nin baáčboó maatápdih ñi tui jumbipna caá”, át niij daacáp tají.* Páant niij wutna, jwíh láa nin pahbut át niijjap wut jí: “Páant ñi chãjachah, wá niijátji pah yeebdíh wá tui chãjbipna caá”, át niijjap wut jí.

⁴B̄uu yeéb í mánadih jwuh wá jwúb naóhna caá. Ñi wehdih tubit jühnit, ñi jíjaca bojóo. Obohjeéhtih, oinit, ñi tui wái behanaá. Dios ã weñat pínahdih ded pah í chãjat pínahdih ñi bohénaá. Dios naáwátidih í joyáh bojochah, ñi tui joyát tãtãtã.*

Teo wühnit, í maátabut ded pah í jumat

⁵B̄uu yeéb teo wühnitdih jwuh wá jwúb naóhna caá. Yeebdíh wutnit í peéh chãjat pínahdih jumna, queétdih ñi tui jepahaá. Cristodih ñi jepahat pah,

queétdihbut wéinit ñi jepahaá. Yabhcánjeh, queétdih ñi tui teo wühú. ⁶Yeebdíh wutnit í enechahjeh tui teona yuhna, í enach teocannit ñi jumca bojóo. Obohjeéhtih, Cristodih teo wühnit jumna, Dios yeebdíh ã náah yacat pah tui wéi chãjnit ñi jumú. ⁷Pánihna, ded pah teo wühna, cáacdihjeh teo wühcan, wéinit, jwí Maáhboodihjeh ñi teo wühú. ⁸Pánih chãjnit, nindih ñi tui náhninaá: Ded pah tui ñi chãjachah, Diosbut tuiindih yeebdíh ã chãj jwúbabipna caá. Ñi teo wühchah, cáacwá yeebdíh jíib wühna, í wühchabut, bíic yoobó Dios tuiindih ã chãj jwúbabipna caá.*

⁹B̄uu yeéb queét í maátadih jwuh wá jwúb naóhna caá. Yeebdíh teo wühnitdih tuiinijeh ñi chãjaá. “Wá wutadidih ma jepachah, búdí wá peéh chãjbipna caá”, ñi niij jühca bojóo. Nindih ñi tui náhninaá: Jwí Maáh Jesucristo, Dios pehbboó jumni queétdihbut í Maáh caá.* Pánihna, yeéb maata ded pah ñi chãjatdih jéihnit, yeebdíh teo wühnit í chãjatdihbut jéihnit, bíic yoobó ñi chãjat jíib ã tui wühbipna caá.*

Jwiít Cristoíhwá ded pah nemépwádh jwí jéih yap yohat

¹⁰B̄uu yeebdíh péeni wutadidih wá naáwíhna caá. Jwí Maáh Jesús nihatdih jéih beedáni ã jumuchah, jwiít caán bíicdih jumna, caandíh tui jenah joinít, nemépwádh yap yohnit jumat caá náahap. ¹¹Romadih moón soldadowá í maáh nihat ã wühni míic maona í jãhat chóodih ípí duoná caá. Pánihat dée pah yeebút jwí Maáh Dios nihat ã wühni jãhat pínahdih ñi ubú, nemép ã yeeatdih tui yap yohat tãtãtã niijná. ¹²Cáacwádhijeh pohba nihcan caá jwiítidih míic mawat panihni ã jumap. Obohjeéhtih, wépép nemépwádh jwí míic maona caá. Queét nihat jwiít cáacwádhijeh yeejép í wutna caá. Jwiít Jesúhwádhijeh chah eníhcan, Dios ã wutadidih í yap yohat tãtãtã caá. ¹³Pánihna, ítah chóo panihni, nihat Dios

* 5.31 Gn 2.24 * 6.1 Col 3.20 * 6.2-3 Ex 20.12; Dt 5.16 * 6.4 Col 3.21
* 6.5-8 Col 3.22-25 * 6.9 Col 4.1 * 6.9 Dt 10.17; Col 3.25

ã wãhni jãhat pínahdih ñi ubuú, nemép yeebdih yeejép ã chãjat tãutuchah yuhna, ñi túi yap yohat tãut niijná. Pãnih chãjna, míc mao péanachah, ñão jweicãnjeh, wêp ñuhnit panihnit ñi jum̃bipna caá.

¹⁴Túu yap yohnit pínah jum̃fhna, nin panihnit ñi jum̃uú: Soldado áih juyáát tãpjih ápi jui wái chéona caá, áih yégueh chóodih ã túi tewat pínah niijná. Pãnihat dée, yeebbút yoobópdih naóhnit ñi jum̃uú. Soldado áih tacadihbut ìtah chío ápi ðuoná caá, caandíh enfhcannit áih caolihdih ì ñuup chëúúacat pínah niijná. Pãnihat dée, yeebbút Dios ã wêpatjìh túi yoobópdih chãjat caá náahap, nemépboó ñíih caolihdih ã jéih yéejacat pínah niijná. ¹⁵Soldado áih jítchadih túi wêpép zapatosdih ápi ðuoná caá, ã túi bejat tãut niijná. Pãnihat dée, yeebbút Diosíh túini doonádih ñi túi joí cádahca bojoó, jwí maáhjeéh túi jum̃nit, bitadih naáwádih ñi túi bejat tãut niijná. ¹⁶Soldado áih bácahdih jãhat naadíh ápi ubna caá, caandíh eníhcannit íih ñuupacah doóbhndih cáo dodhnit, ì ñuupuchah ennit, caán naajíh ã túi míc jãhat tãut niijná. Pãnihat dée, yeebbút Diosdih túi jenah joí cádahca bojoó, nemépboó chah yeejép ã yee wutuchah yuhna, ñi joyáh bojat tãut niijná. ¹⁷Soldado ìtah waochá páhadih ápi páahna caá, áih wao dáhdih ã túi wapat pínah niijná. Pãnihat dée, Dios yeebdíh ã túi ubatjidih ñi túi náhninaá, nemép ñi jenah joyátdih ã yéejacat pínah niijná. Soldado íibat naadíh ápi ubna caá, caandíh eníhcannitdih ã túi míc mawat tãut niijná. Pãnihat dée, Túini Espíritu ã teo wáacatjìh ded yeebdíh yéejafhndih Dios naáwátdih ñi naáwá, caandíh ñi túi yap

yohat tãut niijná. ¹⁸Pãnih jum̃nit, ded pah ã yapachah, Túini Espíritu ã teo wáacatjìh Diosdih ñi túi uébh cádahca bojoó. Pãnih uébhna, ñíih pínahdih uébhnit, bitafh pínahdihbut ñi uébu. Éonit panihnit jum̃canjeh, jáanit panihnit túi jenah jointi ñi jum̃uú. Nihat Jesúíhwádihbut ñi uébh cádahca bojoó. ¹⁹Pãnih uébhnit, weemdíhbut búdí ñi uébu, éumcanjeh Jesúíh túini doonádih yoobópdih wã túi naáwát pínah niijná. ²⁰Caán doonádih wã naáwát jìb nemat muúboó ìtah tãpjìh chéoni wã jum̃na caá. Pãnihna, caán túini doonádih naóhnit, éumcanjeh wã túi wêp naáwát pínah niijná, weemdíh ñi uébu. Weemdíh páant naáwát caá náahap.*

Pablo ã pée túyat tãutat

²¹Ded pah wã jum̃atdih ñi jéihyat pínah niijná, yeeb pébhna Tiquicodih wã wahna caá. Caánboó Jesúsíh túi jéihni, jwí oini caá. Jesúíh túini doonádih wã naóh jibichah, weemdíh búdí ápi teo wáacna beé. Pãnihna, ñi pebhna jwibínit, nihatdih yeebdíh ã naóhbiipna caá. ²²Páant ã naáwáchah, wã túi jum̃atdih jéihnit, ñi jígahat ã yayát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wã wahna caá.

²³Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristo bícdih yeé Jesúíhwã ñi túi jum̃uú. Pãnih jum̃na, Jesucristodih túi jenah joí cádahcan, chah míc oinit ñi jum̃uú. Páant ñi jum̃at pínahdih Dios ã teo wáaca naáh. ²⁴Yeé nihat jwí Maáh Jesucristodih oi cádahcannitdih Dios ã oyatjìh ã túi chãja naáh. Yeebdíh búdí wã túyat tãutna caá.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6.14 Is 11.5; 59.17 * 6.15 Is 52.7 * 6.16 Sal 7.13 * 6.17 Is 59.17 * 6.17 He 4.12
* 6.11-17 Ro 13.12-14; 1Ts 5.8 * 6.18-20 Col 4.2-4 * 6.21 Hch 20.4; 2Ti 4.12

FILIPENSES

Filipensesdih jwí tui beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácni?i? Pablo, Dios á jib bohéat túttni nin náodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumátdih chah jéihfna, Romanosdih jwí tui beh joyát pínah naáwátdih ñi enéé.

¿Detdih át daáci?i? Filipos tútchidih moón Jesúfhwádh Pablo nin náodih át daac jumap wut jī. Filipos tútchi Macedonia baácboó át jumap wut jī. Romano maáta caán baácđih moondíh játih í yap yohochah, chah dawá judíowā nihcannit Romanos jumnit, íih wéheatdihbut ít wéhenap wut jī. Daocánnit judíowā í jumuchah, í míic wáacap muú pínah át wihcap wut jī. Pablo jwíih bejnihi á jwúub bohé jibna, queét Filipos tútchidih moondíh Jesúfh doonáđih á naáwáchah, biquína ít jepahap wut jī. Queét Europa baácboó jwíih jumnit Jesúfh poómp ít jumap wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daáci?i? Chah jéihnít “Pablo Roma tútchi nemat muúboó jumnit, (1.13-14; Hch 28.14-31) jópchi 61 (Jesús á wunat túttimah 28 jópchi túttimah) nin náodih át daac wahap wut jī”, í níj jenah joiná caá

¿Dedé pínah tiguaá át daáci?i? Filiposdih moón Jesúfhwā Pablo nemat muúboó á jumátdonáđih joinít, dinerodih í wahatjidih “Túina caá”, niijná, queétdih át daac wahap wut jī. Pánihna, ded pah á jumátdihbut naóhna, chah Jesúsdih jenah joinít, bita queétdih yeejép í chájachah yuhna, caandíh í cádahcat pínahdihbut át naáwáp wut jī. Bíhbut queétdih át bohénap wut jī.

Filipenses ded pah á jumátd:

1. Pablo á táyat tútat (1.1-2)
2. Pablo queétdih á uúbát (1.3-11)
3. Pablo ded pah á jumátd (1.12-26)
4. Ded pah Jesúfhwā jwí jumátd (1.27—2.18)
 - a. Jesús á bohéatji pah áihwádh jumátd caá náahap (1.27-30)
 - b. Jesús Dios pephmant dei jūóhñit, oboh jumni á jumátd pah, jwíitbut jumátd caá náahap (2.1-18)
5. Pablojeéh jumnit Timoteo, Epafroditobut ded pah í jumátd (2.19-30)
6. Yee bohénitdih queétdih á joyáh bojat tútat (3.1—4.1)
7. Ded pah Jesúfhwā jwí jumátd pínahdih Pablo á péé wutátd (4.2-9)
8. Pablo “Túina caá”, jwúub niijnít, queétdih á péé táyat tútat (4.10-23)

Pablo queétdih á táyat tútat

1 ¹Weém Pablo, Timoteojih Jesucristodih teo wūhñit jumna, nihát yeéb Filipos tútchidih moón Jesúfhwā, ñi maáta, yeéb nihátđih teo wáacnitdihbut táyat tútatna, bífhđih daacát túttnit, nin náodih yeebđih wā wahna caá.* ²Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristo yeebđih oinit, í teo wáaca naáh, ñi tui jumátd pínah niijná.

Pablo queétdih á uúbát

³⁻⁴Yeebđih náhnina, wā uúbát jumátd pah búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, jwí ípđih wápi niijná caá. ⁵Túini doonáđih wā bohé jibichah, Jesúsdih ñi jwíih jepahni yeó jáapmant, buubut páantjeh weemdíh teo wáacat tútat niijná, uúbhñit, dinerodihbut ñipí wahna caá. Páant ñi tui teo wáacatđih náhninit, búdí wápi wēi uúbhna caá. ⁶Jesucristodih jepahñit ñi

* 1.1 Hch 16.12

jumuchah, jwí íp Dios yeedb́h
 t́iniboodb́h t́ut numná caá ĩ ch́ajap.
 Jesucristo nin baácboó ĩ jwúb dei
 j́uwáchah, yeedb́h ĩ t́ut nuḿ
 pahjeh muntih, yéejat whicnann yobát
 ní jumát pínah niijná, ĩ t́ut nuḿ
 péabipna caá. Páant ĩ ch́ajat pínahdih wá
 t́u jéihna caá.* ⁷Yeedb́h búdí oinit,
 páant wá wéi jenah joyóchah, ĩ táina
 caá. Dios weemd́h oinit, Jesúh t́ini
 dooná ded pah ĩ jumátb́h bitadih wá
 bohé jibichah, nemat muúboó wá
 jumuchah, ápí t́u teo wáacna caá.
 Weemd́h ní teo wáacat pínah niijná,
 yeedb́hbut oinit, bíic yooó ápí teo
 wáacna caá. ⁸Jesucristo ĩ oyatj́h yeedb́h
 búdí wá bidatdih Dios ĩ jéihna caá.
⁹Yeedb́h nin pah wápi níj muúchah caá:
 “Paá, queédih búdí ma teo wáacá, t́u
 oinit jumna, ma naáwátb́h chah jéihnit,
 t́u jenah joinít ĩ jumát pínah niijná.
¹⁰Pánih jumna, ded pah ĩ t́u ch́ajat
 pínahdih ĩ jéihbipna caá. Pánih jéihna,
 Cristo nin baácboó ĩ jwúb dei
 j́uwáchah, t́u ch́ajnit ĩ jumuchah, ĩ
 yéejatji jíib queédih ĩ péeh ch́ajcan níit.
¹¹Páant ĩ t́u ch́ajachah, Jesucristo
 queédih ĩ teo wáacatj́dih nihát cáacwá ĩ
 jéihbipna caá. Pánih jéihnit, ‘Dios t́ini,
 wépi ĩ jumna caá’, meemd́h ĩ níj wéi
 naóhbipna caá”, Diosdih wápi niijná caá.

**Pablo Cristo ĩ weñat pínahdihjeh
 ĩ ch́ajat**

¹²Wá déewá panihnitá, nindih ní t́u
 jéihyat pínahdih yeedb́h wá náah yacna
 caá: B́u nemat muúboó wá jumuchah
 yuhna, t́ini doonádih dawá cáacwá
 joiná caá ĩ ch́ajap. ¹³Cristóh doonádih
 wá bohéatji jíib nemat muúboó wá
 jumátb́h nihát maátaĺh muúboó jumnit
 soldadowá ĩ jéihna caá. Nihat bita ninj́h
 jumnitbut caand́h ĩ jéihna caá.*
¹⁴“Pablo nemat muúboó jumna yuhna,
 Dios ĩ teo wáacachah, Jesúh doonádih ĩ
 naóh cádahcan caá. Pánihna, jwítb́hbut
 yeejéj ĩ ch́ajachah yuhna, bíic yooó ĩ
 teo wáacatj́h jwí naóh cádahca bojat
 dée caá”, niijnít, úmcanjeh, chah dawá
 ninj́h moón Jesúhwá áih t́ini

doonádih bitadih wéj naóhna caá ĩ
 ch́ajap.

¹⁵Biquína weemd́h jepchá t́bnit,
 “Jwít Cristóh doonádih jwí bohénachah,
 cáacwá búdí weinit, jwítb́hbut ĩ t́u
 péebipna caá”, níj jenah joinít, áih
 doonádih ĩ bohéna yuh caá. Obohjeéhtih,
 bitaboó páant jenah joicán, cáacwá
 Cristodih ĩ t́u jepahat pínah niijná,
 t́inijeh caand́h ĩ bohéna caá. ¹⁶Queét
 weemd́h, Cristodihbut oinit, áih
 doonádih ĩ bohéna caá. Cristóh doonádih
 bitadibbut wá t́u bohéat pínah niijná,
 Dios weemd́h nemat muúboó ĩ wahatdih
 jéihnit, queébut caán doonádih ĩ t́u
 bohéna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, queét jepchá
 t́bnit weemd́h eníhcan, Cristodih
 yooópdih oican, cáacwá queétoobd́h ĩ
 en weñatdihjeh náahna, áih doonádih ĩ
 bohéna yuh caá. Pánih bohéna, nemat
 muúboó wá jumuchah, weemd́h ĩ jíghat
 t́utíhna caá. ¹⁸Obohjeéhtih, páant ĩ
 ch́ajachah yuhna, Cristóh doonádih bohé
 tigaá ĩ ch́ajap. Queét Cristodih yooópdih
 oican yuhna, áih t́ini doonádih ĩ
 naáwáchah, cáacwáboó caand́h ĩ
 jepahna caá. Bitaboó t́u oinit, ĩ bohéna
 caá. Pánihna, queét nihát ĩ bohénachah,
 dawá cáacwá joiná caá ĩ ch́ajap. Páant ĩ
 joyát doonádih joinít, búdí wá weína caá.

Nindihbut jenah joinít, wá weína caá:
¹⁹Diosdih ní uúbúchah, T́ini Espíritu ĩ
 teo wáacatj́h weemd́h nemat muúmant ĩ
 bacabipna caá. ²⁰Obohjeéhtih, páant ĩ
 bacanachah, ĩ mawachah yuhna,
 weemd́h dedé pínah nihcan caá. Ded pah
 Cristo weemd́h ĩ teo wáacatj́dih
 náhnit, cáacwá caand́h ĩ weñat
 pínahdihjeh caá wá náah yacap. Pánihna,
 úmcanjeh, áih doonádih páantjeh
 yooópdih bohéna, wá t́iccan níit. ²¹Wá
 jum jwuhna, Cristo ĩ náah yacat pah wá
 ch́ajbipna caá. Obohjeéhtih, wunna,
 ájeéh wá jumuchah, chah áta t́u tagaá.*
²²Páant niijná yuhna, wá jum jwuhíhna
 caá, Cristóh doonádih wá naáwáchah,
 chah dawá caand́h ĩ jepahat pínah niijná.
 Páant niijná yuhna, ĩ pehbóo bejat t́ut
 niijná, wunatdihbut wáta náah tagaá.
 Pánihna, ded pah chah wá náahatbood́h

* 1.6 Sal 138.8 * 1.13 Hch 28.30 * 1.21 Gá 2.20; Col 3.4

wā jéihcan caá. ²³Cristo bícdih búdí jumfihna, ā pebhna wā bejihna caá. Nin baácboó jumat chah túini con baác ā jumna nacaá. ²⁴Obohjeéhtih, chah táini ā jumuchah yuhna, yeebdíh teo wáacat pínah niijná, jum jwúhat caá weemdíh náahap. ²⁵Pánihna, caandíh jéihna, níjeéh wā jum jwúhat pínahdih wā jéihna caá. Pánih jum jwuhna, yeebdíh páantjeh wā teo wáacipna caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ní weñat pínah niijná. ²⁶Ñi pebhna wā juibínachah, Jesús weemdíh ā bacaatjidih jéihnit, “Jesucristo át túi teo wáac tagaá”, caandíh ní niíf wéibipna caá.

Cristoíhwā ded pah í jumat

²⁷Nindih yeebdíh wā naóhbiipna caá: Cristoíh túini doonádih jepahnit jumna, ā jumat tútat pahjeh túi wépnit panihnit ní jumú. Ní pebhna juibína, wā juibícahbut, áih doonádih bitadih ní bohéatdih wā náah yacna caá. Pánihna, túi bícdih jenah joinít, táini doonádih chah wépn naóhnit ní jumú. Páant ní jumat doonádih wā joífhna caá. ²⁸Yeebdíh eníhcannitdih ní úmca bojoó. Ní úmcatdih ennit, Dioíhwā ní jumatdih bita í jéihbiipna caá. Pánih jéihnit, Dios yeebdíh ā túi ubat pínahdihbut í jéihbiipna caá. Queét iiguírna í bejat pínahdihbut í jéihbiipna caá. Páant tigaá Dios ā chājbiip. ²⁹Cristodih ní túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdíh át náah yacap taga. Pánih náah yacnit, áihwā ní jumat jíib míc yáihnit jumna yuhna, caandíh cádahcannit pínahbut át náah yacap taga. ³⁰Con láa níjeéh wā jumuchah, weemdíh yeejép í chájatdih ní enep jí. Búubut weemdíh páant í chájat doonádih ní joiná nacaá. Cristoíhwā jwí jumat jíib, bita yeebdíh yeejép chájnit, weemdíhbut yeejép í chájachah, jwiít nihatdih bíic yoobó búwat ā jumna caá.*

Cristoíhwā túi bícdih í jumat

2 ¹Yeéb Cristoíhwā ní jumuchah, ā oyatjíh yeebdíh ā túi weñana caá. Túini Espíritu níjeéh ā jumuchah, bitadih

oinit, jígah en teo wáacnit ní jumna caá. ²Páant ní jumuchah jéihnit, wā túi wéina caá. Pánihna, bíic yoobó jenah joinít, míc oinit, túinijeh ní jumat doonádih joinít, chah wā wéibipna caá. ³“Weém nihadidih jéihni caá”, ní niíf jenah joicá bojoó. Bita yeebdíh í wéi enat pínahdihbut ní bidca bojoó. Obohjeéhtih, bitadih túi wéinit, “Caánboó chah túini ā jumna caá”, ní niíf jenah joyoó. ⁴Yeéb ní weñat pínahdih bidcanjeh, bitadih ní túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh yoobát caandíh ā jwúub waadát

⁵Jesucristo ded pah ā jenah joyát pahjeh mánth, yeebút bíic yoobó ní jenah joyoó.

⁶Caánboó Dios yoobát jumna yuhna, “Wā íp bíic yoobó wā jumatdih wā cádahcan níit”, át niíf jenah joicáp wut jí.*

⁷Pánih Dios bíic yoobó ā jumatdih cádahnit, nin baácboó teo wáhni pah át cáac jumup wut jí.

⁸Pánih chájna, jwiít cáacwā jwí jumat pah oboh jumni át jumup wut jí. Pánih jumnit, ā ípdih túi jepahna, ā náahat pah át wun wáhp wut jí. Yeejépwádih ípí mawat pah, caandíh cruzboó ít péoh dodh mawap wut jí.*

⁹Páant ā jumuchah, jwí íp caandíh chah maáh át waadánap wut jí, nihát cáacwā caandíh í weñat pínah niijná.*

¹⁰Pánihna, Jesús ā maáh jummatdih jéihna, jeámant moón, nin baácidih moón, iiguírhoó jumnitbut bóidicha caj yoh ñajnit, caandíh í wéi naóhbiipna caá.

¹¹“Jesucristo Maáh yoobát ā jumna caá”, nihát í niíf naóhbiipna caá. Páant tigaá Dios queétdih ā naáwát túatbiipna caá, caandíhbut í weñat pínah niijná.*

* 1.30 Hch 16.19-40 * 2.6 Jn 1.1-3; Col 1.15 * 2.8 Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8
* 2.8-9 He 2.9; 12.2 * 2.10-11 Is 45.23

**Cristoihwā yeh iignít panihnit
jwī jumat**

¹²Pánihna, wā oinitá, ñijeéh wā jumuchah, wā naáwátidih ñi túi jepahatji pahjeh mantih, buu yuúp wā jumuchah yuhna, chah ñi jepahaá. Pánih jepahnit, Cristo ā túi ubnit jumna, Dios maáh ā jumatdih jenah joinít, ā weñat pínahdihjeh ñi chājaá. ¹³Diosjeh āpí túi teo wáacna caá, ā náah yacatdih jenah joinít, jwī túi chājat pínah niijná.

¹⁴Ded pah ñi chājat pínahdih wēinit, yeejép wehecanjeh, bitadih míc jūihcan, túinijeh ñi chājaá. ¹⁵Pánih chājnit, Dios ā weh yeejat wihcannit ñi jumhipna caá. Páant caá yeebdíh jumat náahap, yeejépwājeéh jumna yuhna, ī chājat pah ñi chājcat túut niijná. Pánih chājcan, yeh iigní cúiwā panihnit jumna, queétdih teo wáacnit, túini doonádih bohéat caá náahap. ¹⁶Pánih chājna, Dios naáwátidih cádahcanjeh, bitadih ñi túi bohénaá, queébtut ājeéh ī túi jumat pínah niijná. Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácboó ā jwúub dei jūúwáchah, yeebdíh búdí wēinit, “Oboh caá queétdih wāt bohéjip taga”, wā niijcán niít. ¹⁷Cristoih doonádih yeebdíh wā naáwátji jūib, bita weemdíh ī mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh ī mao yohochah nihna, páantjeh wāta wēi tagaá. Pánihna, yeéb caán doonádih ñi jepahatji jūib, bita yeebdíhbut yeejép ī chājachah yuhna, caandíh cádahcan, Diosdih páantjeh ñi teo wūhna caá. Pánih teo wūhna, ñi túi weñechah, weembát ñijeéh wā wēina caá. ¹⁸Páant weemdíh ī mao yohochah, Cristo pehbboó wā jumat pínahdih jenah joinít, wājeéh yeebbút ñi weñeé.

Timoteo ded pah ā jumat

¹⁹Jwī Maáh Jesús ā náahachah, waicanjeh Timoteodih ñi pebhna wā wahbipna caá, jwúub jwinít, ñiñh doonádih ā naáwáchah joinít, wā weñat pínah niijná. ²⁰Caanjéh yeebdíh oinit, ñi túi jumat pínahdih búdí ā jenah joiná caá. Bífih caan pániñi ā wihcan caá. ²¹Bitā ī weñat pínahdihjeh jenah joiná,

Jesucristo ā náahatboodíh ī jenah joicán caá. ²²Obohjeéhtih, Timoteoboó túi chājnit, wā wūéh panihni wājeéh táini doonádih āpí bohéatdih yeéb ñi jéihna caá. ²³Pánihna, ninjih moón maáta weemdíh ded pah ī chājat pínahdih jéihna, Timoteodih ñi pehbboó wā wahbipna caá, yeebdíhbut wíñh doonádih ā naáwát pínah niijná. ²⁴Jwī Maáh Jesús ā teo wáacachah, waicanjeh weembát ñi pebhna wā bejbipna caá.

Epfrodito ded pah ā jumat

²⁵⁻²⁶Ñi wahniji Epafroditodihbut Timoteo bícdih ñi pebhna wā jwúub wahbipna caá. Weemdíh ñi teo wáacat túutuchah joinít, caán wā úud panihni wājeéh teona, bita caandíh yeejép ī chājachah yuhna, Dios naáwátidih ā túi naóhna caá. Obohjeéhtih, caán yeebdíh búdí ā náhnina caá. Á tubúp chūúát doonádih ñi joyátjidih jéihna, búdí ā jígah jenah joiná caá. Pánihna, búdí ā jenah joyátidih jéihnit, “Caandíh ī pehbboó jwúubbaat caá náahap”, wā niij jenah joiná caá. ²⁷Yoobópdiñh tigaá caán búdí ā tubúp chūúúp be. Wunatbit ā yapap be. Páant búdí tubúp chūúúchah yuhna, Dios caandíh jígah ennit, weemdíhbut jígah ennit, caandíh ā boanap be. Caán wā chéen ā bweúúchah nihna, weémboó búdí wāta jígah tagaá. ²⁸Pánihna, buu bácah waicanjeh caandíh ñi pehbboó wā wahbipna caá, caandíh ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, weembát wā wēibipna caá. ²⁹⁻³⁰Jwī maáñh ā jumuchah, caandíh ñi túi wēi jwááa. Yeébboó weemdíh ñi jéih teo wáacadiñh jūóhcan, caandíh ñi wahachah, weemdíh ā túi teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ā náahat pah chājna, ā wunfhip yuh be. Pánihna, caandíh, bita caan pániñnitdihbut búdí ñi wēi naáwá.

Cristodihjeh túi jenah joyát

3 ¹Buu bácah, wā déewā panihnitá, nindih wā naóhhipna caá: Jwī maáñh jumna, búdí ñi weñeé. Páant wā naáwát pah naóh chweécánjeh, bíc yoobó wā

* 2.15 Dt 32.5 * 2.19 Hch 16.1-3

jwáub naóhna caá, bita yeebdíh ī yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ²ĩÑi túi chāja chaáh! Yeebdíh mách bohénitboó yeejép chājnit, Diosdih eníhcannit ī jūmna caá. Yeeb Dioíhwā ñi jumat pínah niijná, queét yeebdíh quehli nah yapat chóodih bóodat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī wutat dedé pínah nihcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ³Queét bóodnit jūmna yuhna, ā náahat pah ī chājcah, “Wíihwā caá”, Dios ā niijcán nacaá. “Dios yeebdíh ā túi wēi enat pínah niijná, bóodnit ñi jūmúú”, ī niij yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Túini Espíritu ā teo wáacachah, Jesucristodihjeh wēinit, jwī jepahachah, “Wíihwā caá”, Dios jwiitboodíh ā niijná nacaá. Pánihna, “Jwī nōowā ī naawátji pahjeh wā chājachah, Dios weemdíh ā wēi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. ⁴Buu caandíh wā jenah joicáh yuhna, bitaboó páantjeh jenah joinít, jwī nōowā ī wutatjidih ī túi jepahíhna yuh caá. Játih weembát bíic yoo bó wā chājap yuh jī. Pánihna, “Pablo ā túi chājat chah weémboó wā túi chājna caá”, ded ā jéih niijcán caá. ⁵Nin pah chājni wā jūmup yuh jī: Dios ā wutatji pah, ocho yeó jáap wā cáac jumat túttimah, weemdíh quehli nah yapat chóodih īt bóodop wut jī. Israel wáúh Benjamín ā jūimená poómpdih bóo wā jūmna caá. ⁶Wā mána judíowā ī jūmchah, weembát judío yoo bāt wāt cáac jūmup tajī. Fariseo poómpdih bóo jūmnit, Moisés ā wutatji pah wā túi chājap jī. ⁷“Páant wā chājatdih ennit, “Moisés ā wutatjidih Pablo ā yap yohop be”, det ī jéih niijcán caá. Dios ā náahat pah búdí chājihni jūmna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, niij jenah joinít, Jesúhwāboodíh yeejép wā chāj jwuhup jī. ⁸“Páant wā chājachah, Dios weemdíh ‘Caán túini caá’, ā niij enbipna caá”, wā niij jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, buu Jesucristodih jepahni jūmna, “Caandíh túi péeat túut niijná, páant wā chājatji dedé pínah át nihjican tagaá”, wā niij jéihna caá. ⁹“Caán túini caá”, cáacwā ī niijnídhbut “Caán dedé

pínah nihcan caá”, wā niij jenah joiná caá. Páant ā jūmchah, wā Maáh Jesucristo bíicdih wā jūmchah bácah, túini ā jūmna caá. Cristodih chah jéihyat túut niijná, wā túi chājatjidih “Caán yeejépi tagaá”, wā niij jenah joiná caá, baca. ⁹Pánihna, Cristodih jéihna, ājeéh túi bíicdih wā jumat pínahdih chah wā bidna caá. Moisés ā wutatji pah wā chājachah, “Caán túini caá”, niij encan, Cristodih wā túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdíh ā niij enna caá. Cristodih jwī jepahachah ennit, “Yéejat jīb wihcannit ī jūmna caá”, Dios jwiitdih ā niijná caá. ¹⁰Cristodih túi jéihyat túut niijná, játih ded pah wā jenah joyátjidih wā cádahap jī. Á náahat pah túi chājat túut niijná, Dios Jesucristodih ā boo pud jūúwát túutni wēpatdih weembát wā náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ā wunat pah muntih, caandíh wā jepahat jīb, weemdíhbut yeejép chājnit ī mao yohbipna nacaá. ¹¹Pánihna, Jesús wunniji ā boo pud jūúwát pahjeh muntih, weembát wunniji wā jwáub boo pud jūúwát pínahdih wā jéihna caá.

Chah wēp náoni pah Jesúsdi h búdí jwī bidat

¹²“Jesúsdi h túi jéih beedána, caan páh yéejat wihcanni caá”, wā niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéihyat túut niijná, yeó jáap jumat pah caandíh búdí wā bidna caá. Pánih bidna, ded pah Cristo weemdíh ā náah yacatjidih chāj péanit, ā pehboó juibína, yéejat wihcanni yoo bāt wā jūmbipna caá. ¹³Wā déewā panihnitá, “Wā túi jéih beedána caá”, wā niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán, játih wā chājatjidih náhnicanjeh, ded pah wā chājat pínahboodíh wā jenah joiná caá. ¹⁴Wēp náoni ā náwat jīb pínahdih ā bidat pah muntih, weembát wā túi chājat jīb Jesucristo weemdíh ā wūhat pínahdih wā bidna caá. Pánihna, wā túi chājatdih ennit, Dios weemdíh “Wā pebhna ma jūúwá”, ā niijbipna caá.

* 3.3 Jer 4.4; Ro 2.28-29; Gá 6.14-15; Col 2.11-13 * 3.5 Ro 11.1 * 3.5 Hch 23.6; 26.5
 * 3.6 Hch 8.3; 9.1-2; 22.4; 26.9-11 * 3.10 Ro 6.11-13; 8.29; 2Co 3.18; Gá 4.19

¹⁵Jesucristodih táí jéihnit jumna, ded pah wá jenah joyát pah yeebbút bíc yoobó ñi jenah joyoó. Obohjeéhtih, máchah ñi jenah joyóchah, Dios yeebdíh ã teo wáacbična caá, yoobópdih ñi jenah joyát pínah niijná. ¹⁶Pánihna, Dios jwiít dih ã jéihyaatji pah táí chájat caá náahap.

¹⁷Wá déewá panihnitá, ded pah wá chájatdih náhninit, yeebbút bíc yoobó ñi chájaa. Páant jwí chájat pah muntih, bita í chájatdihbut ñi táí en yacaá.* ¹⁸Bitá “Weém Jesúh caá”, niijná yuhna, yeejép chájnitdih dawá láa yeebdíh wá naáwáp jí. Bwubut búdí náhni dahwana, queétdih wá jwúub naóhna caá, páant muntih. Queét Cristo cruzboó ã wun wúhatji doonádih joíhcan, páantjeh í yéj chájna caá. ¹⁹Pánih joíhcan, queét iiguípna bejnit pínah caá. Yéj chájatdih ñinahnit, í weñat pínahdihjeh í bidna caá. Pánih bidna, tíccanjeh, “Caán túini caá”, queét í niijná yuh caá. Nin baácđih bóodihjeh í jenah joiná caá. ²⁰Obohjeéhtih, jwiítboó jeáboó jumnit pínah caá. Páant jwí jumuchah, caanmánt jwí Maáh Jesucristo jwiít dih ubúđih ã jüúwát pínahdih páina caá jwí chájap. ²¹Pánih jüóhna, jwí moh yéejni bácahjidih ã wépatjih túut nnumnit, jáap bácah ã chájbična caá. Caán ã wépatjih nihatdih ã náahat pah ã jéih yapat túutna caá. Pánih jéihna, ã boo pud jüúwát túttimah, ded pah áih bácah ã jumát pah muntih jwiít dihbut táini bácah yoobát ã jéih wúhbična caá.

Jwí Maáhdih páantjeh weñat

4 ¹Wá déewá panihnitá, yeebdíh búdí wá oina caá. Jesúh doonádih yeebdíh wá bohénachah, ñi táí jepahatjidih náhninit, búdí wá wéina caá. Pánih wéinit, yeebdíh búdí wá jenah joiná caá. Pánihna, wá oinitá, jwí Maáhdih ñi jwíh jepahatji pah, caandíh ñi táí pénaá.

²Evodiadih Síntiquedihbut nin pah wá wép watna caá: Jesúh wá yaádh jumna, míc íj cádahnit, táinjeh í jumú naáh.

³Pánihna, wá táí pej jumniá, queét yaáhdih ma teo wáacá, míc ámohnit,

táí bícdih í jwúub jumát pínah niijná. Queét yaádh, Clemente, bitabut weém bícdih yeejép yapna yuhna, Jesúh doonádih jwí bohénap jí. Queét yaádhbut Jesúh wá í jumuchah, Dios áih papélah tólih panihnidih í wútnadihbut át daacáp wat jí. Caán tólihboó páantjeh ájeéh jumnit cáacwá í wútna daáčni ã jumna caá.

⁴Jwí maáhwá jumna, yeó jáap jumát pah ñi weñeé. Wá jwúub naóhna caá: Búdí ñi weñeé.* ⁵“Caán túini caá”, nihát í niiját pínah niijná, bitadih táí chájnit ñi jumúú. Jwí Maáh ã jwúub dei jüúwát pínah bahnjeh ã judhna caá.*

⁶Ded pah ñi yapna yuhna, ñi náhni dahwaca bojoó. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihatdih naóhna, ã teo wáacat pínahdih ñi wúbú. Ñi wúbátjidih ã jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.* ⁷Páant ñi chájachah, yeebdíh Dios búdí ã teo wáacbična caá, ded pah yeejép yapna yuhna, jígahcanjeh, ñi táí jumát pínah niijná. Bitaboó yeéb ñi jígahcatdih í beh encan níit.

Túinidihjeh jenah joyát

⁸Wá déewá panihnitá, nin wá pée naáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdih jumnidih, Dios ã wéi ennidih, cáacwá “Caán túini caá”, í níj jenah joinidihbut ñi jenah joyoó. Túinidihjeh ñi jenah joyoó. Cáacwá í wéi ennidih, yeebbút ñi wéi jenah joyoó.

⁹Yeebdíh wá bohéatjidih, ded pah wá chájatjidihbut náhninit, bíc yoobó ñi chájaa. Páant ñi chájachah, Dios jwiít dih táí jumát túutni niijeéh ã jumbična caá.

Caandíh í wahatjidih Pablo ã wéi naáwát

¹⁰Buu jwuhna, weemdíh jwúub náhninit, ñi teo wáacatdih wá wéina caá. Pánih wéinit, jwí Maáhdih “Túina caá”, wá niijná caá. “Weemdíh í quíib buud tágaá”, wá níj jenah joicán beé. Játih weemdíh teo wáaquihna yuhna, ñit jéih teo wáaccap taga. ¹¹Weemdíh ñi teo wáacatjidih wéi naóhna, “Bíh weemdíh ã judhna caá”, wá niicán caá. “Wá

* 3.17 1Co 4.16; 11.1 * 4.4 1Ts 5.16 * 4.5 Sal 119.151 * 4.6 Col 4.2-7; 1Ts 5.17-18

bíbohatjîh wā túi jumna caá”, wāpí niijná caá. ¹²Dawá bí déedih bíbohna, wā túi jumna caá. Bí dée bíbohcan yuhna, bíc yoobó wā túi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yuhna, wā túi jumna caá. Pánihna, ded pah jumna, dedboó jumna, bíc yoobó wēinit, wā túi jumna caá. ¹³Ded pah weemdîh ā yapachah yuhna, Cristo ā teo wáacatjîh, wā jéih buujána caá. ¹⁴Pánihni wā jumuchah yuhna, buwat weemdîh ā jūúwúchah jéihnit, ñi teo wáacat ā túina beé.

¹⁵Túini doonádih bohé jwíihnit, ñíih baác Macedoniamant wā bejehchah, yeéb Filipos tútchidih moón Jesúíhwājeh weemdîh dinero wahnit, ñi teo wáacap jî. Bíih tútchidih moón weemdîh ī teo wáaccan jí. Caandîh ñi jéihna caá. ¹⁶Tesalónica tútchidih wā jum jwuhuchah,* weemdîh teo wáacna, dawá láa ñi wahap jî.* ¹⁷Páant niijná, dinerodih yeebdîh úbhna wā chājcan caá. Yeéb bitadîh ñi teo wáacat jíib Dios yeebdîh ā túi chājat pínahboodîh caá wā náah yacap. Pánih jenah joinit, búdí wā

wēina caá. ¹⁸Epafroditojîh weemdîh ñi wahachah, dedé weemdîh ā jūdhan caá. Wā náahat chah ñit wahap tabe. Dioih muúboó chej jumnidih ī cáo wūhatjidih Dios ā weñat pah, weemdîh ñi wūhatjidihbut ā túi wēina caá.* ¹⁹Yeéb Jesucristoíhwā ñi jumuchah, dedé ñi náahatdih jwí íip yeebdîh ā wūhbipna caá. Caán niहतdih bíbohni jumna, yeebdîh ā jéih túi teo wáacna caá. ²⁰Yeó jáap jummat pah jwí íip Diosdih jwí weñat dée caá. Páant tíí ā jumū nah.

Pablo ā pée túyat tútat

²¹Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwā ī túyū naáh. Wājeéh jumnit jwí déewā panihnitbut yeebdîh ī túyat túttna caá. ²²Nihat ninjîh moón Jesúíhwābut, Roma tútchidih moón ī maáh ā pebh moon yúh buca, búdí ī túyat túttna caá.

²³Jwí Maáh Jesucristo yeebdîh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tígaa wā naáwát.
Pablo

COLOSENSES

Colosensesdih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Dêhe tîgaá daácniiji? Pablo, Dios á jib bohéat túetni nin núodih át daacáp wut jî. Pablo ded pah á jumtadîh chah jéihîhna, Romanosdih jwí túi beh joyát pínah naáwátîh ñi enee.

¿Detdîh át daácji? Colosas tútchidîh moón Jesúhîhwádîh Pablo nin núodih át daac wahap wut jî. Colosas tútchi Asia baácboó jumni, buúh buugnî tútchi át jumup wut jî. Pablojeh queétdîh Jesúhîh doonádîh át bohécáp wut jî. Bíhîh Jesúhîhboó, Épafra wut jumni, queétdîh á naáwáchah, ît jepahap wut jî. Pablo Éfeso tútchiboó tres jópchi á bohénachah, Épafra Jesúsdîh át jepahap wut jî. Pánîhna, Pablo á bohénîji át jumup wut jî. (1.7-8; Hch 19.10)

¿Dedmant, débóliîh cah, át daácji? Chah jéihnit “Pablo Roma tútchi nemat muúboó jumnit, jópchi 60 (Jesús á wunat túttimah 27 jópchi túttimah) nin núodih át daac wahap wut jî”, î níj jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tîgaá át daácji? Épafra queétdîh Jesúhîh doonádîh á naáwát túttimah, bitaboó î pebhna juibínî, queétdîh ît yee bohénap wut jî. Pánîhna, Épafra Pablo pebhboó juibínî, caandîh á naáwáchah, î yee bohéatdîh yoobáát túet niijná, Pablooó queétdîh nin núodih át daac wahap wut jî.

Colosenses ded pah á jumt:

1. Pablo á daac jwíîhat (1.1-14)
 - a. Queétdîh á túyat tútat (1.1-2)
 - b. Diosdîh “Túini caá”, niijnî, queétdîh á uúbát (1.3-14)
2. Jesucristo chah á jumt (1.15-23)
3. Pablo Jesúhîhwádîh ded pah búdí á teo wúhat (1.24—2.7)
4. Jesús bíicdîh jumnit, cáacwájuh î wutatdîh jepahcat caá náahap (2.8-23)
5. Jesúhîhwá caandîh jepahnit, ded pah jwí túi chájat (3.1—4.6)
6. Pablo á péé túyat tútat (4.7-18)

Pablo queétdîh á túyat tútat

1¹⁻²Weém, Pablo, jwí úud panîhni Timoteojîh yeebdîh túyat tútma, bíhîdîh daacát túetni, nin núodih wá wahna caá. Jesúhîh túini doonádîh naóhni pínah niijná, Dios weemdîh á nífwip jî. Yeéb Colosas tútchidîh moón Jesúsdîh cádahcannitdîh wá daac wahna caá. Jwí íp Dios yeebdîh oinit, á teo wáaca naáh, ñi túi jumt pínah niijná.

Pablo Jesúhîhwádîh á uúbát

³⁻⁴Yeéb Jesucristodîh túi jengah joinî, bita áihîhwádîhbut ñi túi oina caá. Caán doonádîh joiná, weínî, Dios, jwí Maáh Jesucristo ípdîh yeebdîh uúbhna,

“Queétdîh ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwííí niijná caá. ⁵Yoobópdîh jumni naáwát Jesúhîh túini doonádîh jwíîh joinî, páantjeh jeáboó ájeéh yeebdîh á jumt tútat pínahdîh ñit joyóp taga. Páant á chájat pínahdîh túi páina, Jesúsdîh túi jengah joinî, bita áihîhwádîhbut ñi túi oina caá. ⁶Caán túini doonádîh yeéb Colosadîh moón ñi jwíîh jóí láa, “Dios jwíitdîh búdí oinit, á túi teo wáacna caá. Páant á teo wáacat pínah dooná yoobópdîh tîgaá”, ñit níj jéihyep taga. Pánîh jéihnit, túi túet nuumná caá ñi chájap. Bíic yoobó chah dawá tútchinadîh moonbút caán túini doonádîh joinî, túet nuum béjna caá î chájap. ⁷Épafra yeebdîh caán túini doonádîh át jwíîh bohénap wut

jí. * Caán búdí jwí oini, weem páh Cristoíh doonádih naóh cádahcanni ā jumna caá. Pánih bohénit, yeebdíh át túi teo wáacac taga, ñi túut ñuumát pínah niijná. ⁸Pánihna, jwí pebhna jwinít, ñi túi túut ñuumátidih Épafra jwiítidih ā niij naawáp be. “Túini Espíritu ā teo wáacatjìh Diosdih, nihat Jesúfhwádihbut queét í túi oina caá”, ā niijíp be.

⁹Páant ñi túi chājat doonádih joinít, yeó jāap jummat pah yeebdíh jwípí úbh cádahcan caá. “Ded pah yoobópdih bohéat, yoobópdih nihcannidihbut Túini Espíritu ā teo wáacatjìh queétdih ma túi jéihyanaá, ded pah queétdih ma náah yacatdih í jéihyat pínah niijná”, jwípí niij úbhna caá. ¹⁰Dios yeebdíh ā teo wáacac pínahdih jwípí úbhna caá, áihwā jumna, jwí Maáhdih chah jéihnít, ā náahat pah ñi túi chājat pínah niijná. ¹¹Nin pahbut yeebdíh jwípí niij úbhna caá: “Paá, búdí ma wēpatjìh queétdih ma teo wáacá, bita queétdih yeejép í chājachah yuhna, oi cádahcan, bíic yoobó wēnít, í túi jummat pínah niijná. ¹²Meém queétdih míihwā pínah mat chājav taga. Pánih chājna, ma pebh yeh iiguípna í juibínachah, nihat míihwā í bíbohah pínahdih queétdihbut ma wūbhípa caá. Pánihna, nihat ma teo wáacatdih jéihnít, meemdíh ‘Búdí túina caá, Paá’, í niijí naáh”, jwípí niij úbhna caá.

Ded pah jwiítidih Jesús á teo wáacac

¹³⁻¹⁴Diosjeh jwiít iiguípna bejnít déejidih át túi ubup wut jí. Játih nemépwā í maáh jwiítidih ā wutuchah, dupúat paníhipboó jumnit, yeejatdih jwí jéih cádahcap jí. Obohjeéhtih, yeejnit jwí jumuchah yuhna, Diosboó ā wūúh, ā oinidih át wun wūhat túutup wut jí, jwí yeejatdih ā yohat pínah niijná. Pánih chājna, jwiítidih dupúat paníhipmant ub bacanit, ā wūúh, ā oini ā maáh jumupna át waadát túutup wut jí.*

¹⁵Cristo ā íp Diosdih bíic yoobó ā jumna caá. Pánihna, nin baácdih í chājav

pínah játih jumna, nihat í chājavtidih maáh ā jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwā Diosdih jwí jéih encah yuhna, ā wūúhboó ā íp ded pah ā jummatdih jwiítidih ā jéihyana caá. ¹⁶Dios ā wutuchah, Cristo nihat buu jumni pínahdih át jgohanap wut jí. Jeáboó jumnitdih, nin baácboó jumnitdih, jwí ennidih, jwí enca naáhdihbut át chājav wut jí. Nihat ángelwádih, nin baácdih moón, nihat í maátadihbut át chājav wut jí. Pánihna, Cristo ā wut chah yáaat pínah niijná, nihatdih át chājav túutup wut jí.* ¹⁷Cristojeh, nihatdih í chājav pínah játih jumna, waóhni ā jumna caá. Á wēpatjìh nihatdih páantjeh ā túi jummat túutna caá.* ¹⁸Nihat jwiít áihwā áih bácah panihni jwí jumuchah, caánboó jwíih wao dáh panihni ā jumna caá. Caán wunni, jwíih waóh boó pud jéohni, nihatdih maáh yoobát ā jumna caá.* ¹⁹Cristo jwí íp bíicdih bíic bácah panihni jumna, nihat Dios ā wēpat Cristodihbut ā jumna caá. Páant ā jummatdih jwí íp át náah yacac wut jí. ²⁰Nihat cáacwā jwí ípdih eníhcan, jwít yeej chājav wut jí. Páant eníhcannit jwí jumuchah, jwí íp Cristodih cruzboó át wun wūhat túutup wut jí, áih meépjìh nihat cáacwā jwí yeejat júb buadátidih ā júb chājav pínah, ájéeh jwí túi jummat pínahbut niijná. Pánih chājnit, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitdihbut caán bíicdih át túi jummat túutup wut jí.*

Cristo jwiítidih á túi ubuchah, ded pah jwí jummat

²¹Yeebút bíic yoobó Diosdih eníhcannit, yeejnit jumna, caán bíicdih ñit jéih jumcap jí. ²²Obohjeéhtih, caandíh ñi eníhcatdih cádahat túutnit, buu ájéeh bíicdih Dios át jwúub jummat túutup wut jí. Cristo ā wun wūhatjìh páant át chājav wut jí. Pánih chājna, ā pehbboó yeebdíh jummat túutnit, “Queét yeejat wihcah, peéh chājav queétdih ā wihcannit”, ā niijbípna caá. ²³Jesúfh doonádih túi jenah joinít, behnit paníhnit jumna, “Á niijátji pah, ā pehbboó wā juibínachah,

* 1.7 Col 4.12; Flm 23 * 1.13-14 Ef 1.7; 6.12 * 1.16 Ef 6.12 * 1.15-17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3 * 1.18 Hch 26.23; Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5 * 1.20 Ef 2.16

Dios weemdih táinidih ā wāhbiḡna caá”, ñi niŷ jenah jói cádahcah, páant yeebdih ā wāhbiḡna caá. Caán táini doonádih nihát tātchinadih moón it joyóŷ wut yah jī. Weém Pablobut caán doonádihjeh tigaá wāpí naáwáp.

Jesúhŷwádih Pablo ā teo wáacat

²⁴Jwī yéejatdih yohat túut niijná, Cristo búdí át yéej chūúŷ wut jī. Biíc yoobó weembót yeebdih teo wáacat túut niijná, wā yéej chūúhna yuhna, búdí wā wéina caá. Jwiít nihát Cristodih teo wāhniit jumna, biíc yoobó jwī yéej chūúhbiḡna caá. Cristofh táini doonádih bohéát túut niijná, yeejép ā yapat pínah weemdih páantjeh ā judh jwuhna caá. Pánihna, yeéb áihwā, áih bácah panihni ñi jumuchah, yeebdih teo wáacat túut niijná, weemdih yeejép ā yapachah yuhna, búdí wā wéina caá. ²⁵Jesúhŷwádih teo wāhni wā jumát pínah niijná, Dios weemdih ā níwip jī. Páant ā níwatdih jéihna, nihát yeéb wā déewā nihcannitdih wā túi naóh bohé jibna caá. Yeebbút buudcánnit ñi jumát pínah doonádih ñi túi jéihyat pínah niijná, Dios weemdih páant ā naóh jibat túutŷ jī.*

²⁶Caán doonádih jon jātih Dios cáacwádih át naáwát túut jwuhcap wut jī. Obohjehtih, buu áihwádih át túi naóh beedáat túutŷ be, buca. ²⁷Caán doonádih í jéih jwuhcah yuhna, “Judíowā nihcannitdihbut búdí wā túi chājbiḡna caá”, niŷ jenah joinít, buu áih cáacwádih caandih át jéihya naáwáp taga. Nin pah caá ā jéihya naáwát: Cristo yeéb áihwájéeh ā jumuchah, jeáboó chah týyupna ñi juibsiḡna caá. Caán doonádih jéihniit, yeéb wā déewā nihcannitbut ñi túi wéi páina caá.

²⁸Caán Cristofh doonádihjeh tigaá nihatdih jwī bohénap. Pánih bohéna, “Yeó jáap jumát pah Cristodih túi péenit, caandih ñi cádahca bojoó”, queétdih jwíŷpí niŷ naóhna caá. Dios pebhna juibínit, “Nit ma wūúhdih jepahnit, caandih túi péenitji caá”, Diosdih jwí niŷ naáwát túut niijná, ā jéihyaatjih queétdih jwí túi bohéna caá. ²⁹Pánihna, chūúná

yuhna, Dios weemdih búdí ā teo wáacatjih wāpí teo cádahca caá.

2 ¹Yeéb Colosas tātchidih moóni, Laodicea tātchidih moóni pínahdihbut búdí wā teona caá. Nihat bita weemdih jéih jwuhcannitf pínahdihbut búdí wā teona caá. Páant wā tewatdih ñi jéihyatdih yeebdih wā náah yacna caá. ²Nin panihat pínahdih wā teona caá: Wéinit, míic oinit, túi bícdih ñi jumát pínah, “Dios jwiítidih búdí ā túi chājbiḡna caá”, ñi niŷ jéihyat pínahdih wā náah yacna caá. Dios jon jātih ā jéihya jwuhca naáhjidih ñi túi jéihyat pínahdihbut wā náah yacna caá. Caán ā jéihya jwuh canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowā nihcannitbut Cristodih jepahnit, Diosjeéh ñi túi jumbiḡna caá. ³Caán Cristo nihatdih ā jéih beedána caá. Pánih jéihni ā jumuchah, ā teo wáacatjihjeh túi jenah joinít yeéb ñi jumbiḡna caá. ⁴Pánih túi jenah joinít jumna, bita yeebdih túi naóhniit pah í niŷ yeenachah yuhna, queétdih ñi joyáh bojbiḡna caá. ⁵Weém ñijéeh wiłcan yuhna, ñijéeh jumni pah wā jenah joiná caá. Pánihna, Cristodih túi péenit, túi bícdih ñi jumát doonádih joinít, búdí wā wéina caá.

Jwiít Cristofhŷwádih ā túut nuumát túutat

⁶⁻⁷Épafraŷ Cristofh táini doonádih yeebdih ā jwíh bohénachah, túi jepahnit, “Wā Maáh ma jumúú”, Cristodih ñit niŷ naáwáp wut jī. Ñi jwíh jepahatji biíc yoobó páantjeh yeó jáap jumát pah caandih ñi túi péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jumát pah caandih chah jenah joiná, caandih wéinit, “Búdí ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumúú.

⁸Ñi túi chāja chaáh! Cáacwā í yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Queét jon jātih moón í jenah joyátidihjeh í bohéna caá. Páant í bohéát dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó í wutadidihjeh í bohéna caá. Cristofhboodih í bohécan caá.*

⁹Nin pah Cristofh dooná ā jumna caá: Caán jwí íŷp biíc yoobó jumni, Diosjeh tigaá ā jumŷp. Páant ā jumuchah yuhna,

* 1.25 Ef 3.2 * 2.1 Ap 3.14-22 * 2.8 Gá 4.3,9

nin baáčboó jwí nihát pah át cáac jumup wut jī. Cáac yoobát ā jumuchah yuhna, ā íp ā wēpat, ā oyat, ā táyatbut caandíh ā jumna caá. ¹⁰Yeéb Cristofíhwā jumna, Dios ā wēpat, ā oyat, ā táyatbut yeebdfíhbut ā jumna caá. Pánihna, níh caolihdíh dedé ā judhcan caá. Caán Cristo nihát maátadíh chah maáh ā jumna caá. ¹¹Wā déewā Dios ā wutatjídih jepahat tút níijná, quehli nah yapat chóodih ípí bóod yohna caá. Obohjeéhtih, yeebboó páant ní chājcah yuhna, Cristofíhwā jumna, bóod yohnit panihnit tigaá ní jumup. Í bóod yohat pah ní yéej chājíhat jenah joyátidih Cristoboó yeebdfíh át yohop taga. ¹²Caandíh ní jepahachah, daabánit níit jumup taga. Pánih daabánit, jwúb pah jüóhna, Jesúsdih í yohat, ā jwúb boo pud jüwát pah ā jumna caá. Páant ā chājat dée pah chājnit, ájeéh bícdih ní jumna caá. Pánihna, “Dios ā wēpatjīh Cristodih ā boonachah, weemdfíhbut ā wēpatjīh táiniboodíh ā tút nūmbírna caá”, níit níj jenah joyóp taga.*

¹³Yeéb játih wūnnit panihnit jumna, ní yéejat jíib iiguírna bejnit pínah níit jum wuhup taga. Obohjeéhtih, buu Cristo ā wun wūhatjīh jwí íp yeebdfíh ájeéh jumnit pínah át chājav taga. Jwiít nihát jwí yéejatidih át yohop taga.* ¹⁴Moisés ā wutatjídih jwí jepahcah, jwiítidih peéh chājav át jumup wut jī. Obohjeéhtih, Cristo cruzboó nūhnit, jwiítidih ā wun wūhatjīh caán wutatjídih jwí jepahcat jíib buudáatidih Dios át yohop wut jī.* ¹⁵Cristo pánih wūna, nemépwā í naóh yacat wēpatdih dúuc wáinít, át yohop wut jī. Pánih yohnit, nemépwā í maáh bícdih Dios ā yap yohochah, oboh jumnit í jumna caá. Cristo cruzboó ā wūnatjīh queétdih ā yap yohatdih nihatdih jéihyana, Dios queétdih át tíicanap wut jī.

**Cristofíhwā jumna, jwí nuowā
í wutatjídih jwí jepahcat**

¹⁶Ní jeémátidih, ní babhbatdihbut enna, jópezhi jumát pah, widh jumát pah,

semána jumát pah, “Buu Diosdih chah jwí weñat pínah yeó jáapna caá”, níj jenah joicán, ní míic wáaccab enna, “Queétdih peéh chājav caá náahap”, bita yeebdfíh íta níj en tagaá. Páant í níjíchah joiná yuhna, páantjeh queétdih ní joyáh bojóo.* ¹⁷Dios jon játih moondíh páant í chājav pínahdíh át wutjip taga, túttimah ded pah Cristo ā wun wūhat pínahdíh jwiítidih jéihyaat tút níijná. Obohjeéhtih, buu láa Cristo jwiítidih wun wūhnit, ā jwúb boo pud jüwátidih jwí túi jéihna caá. ¹⁸Bitaboó nin pah ípí chājna caá: “Weém oboh jumni Diosdih wā jéih wúbhcan caá”, níj jenah joinít, ángelwáidih ípí wúbhna caá, í wúbátidih queétd Diosdih í jwúb naóh yapaat pínah níijná. Bitabút “Oo júmat pah jígohatdih wā enep be. Pánih ennit, weém chah jéihni caá”, ípí níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant í níj jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Pánih jumnit, “Ded pah jwí chājav bíic yoobó, yeéb ní chājavat jíib, yeebdfíh Dios ā peéh chāja naáh”, yeebdfíh í níjíchah yuhna, queétdih ní joyáh bojóo. ¹⁹Páant níjnitboó Cristo ā wutat pah chājav, ájeéh í jumcan caá. Obohjeéhtih, jwiítboó áihwā ájeéh jumnit, áih bácah panihni jwí jumna caá. Caánboó wao dáh panihni jumna, jwiítidih ā watna caá. Caandíh jwí jepahachah, Diosboó jwiítidih ápí teo wáacna caá, caandíh chah jwí jéihyat pínah níijná.*

²⁰Cristo yeebdfíh át wun wūhup taga, yéej chājav cádahnit, táiniboodíh ní tút nūmát pínah níijná. Pánih tút nūmna, Diosdih jepahcannitboó í wutuchah, ní joyáh bojóo.* ²¹Queétd í jenah joyátjīh nin pah yeebdfíh ípí níj watna caá: “Caán jeémátidih babhbatdihbut jeémpan, babhcan, ní teoca bojóo”, ípí níj watna caá. ²²Obohjeéhtih dedéidih jwí jeémécah, waicanjeh ápí buudná caá. Pánihna, buudní pínahdíh cáacwā í jenah joyátjīh jeh í wutuchah, Dios ā wutat pah nihcan, í wutat dedé pínah nihcan caá. ²³Nin pahbut yeebdfíh í níj watna caá: “Weém oboh jumni caá”, ní níj jenah

* 2.12 Ro 6.4 * 2.13 Ef 2.1-5 * 2.14 Ef 2.15 * 2.16 Ro 14.1-6 * 2.19 Ef 1.22; 4.15-16
* 2.20 Ro 6.6-11; Gá 2.19-20; 4.3,9

joyoó”, i niijná caá. Íih bácahdih yeejép chājnit, yeebdíhbut bíic yoobó i chājat túutna yuh caá. Páant i wutuchah, jéih beedán i jengah joyát pah i chājat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, i wutat á táiccan caá. Páant cáacwājeh i wutat dée nihna, jwí yéej chājatdih jwí cádahíhichah yuhna, jwiítidh ā teo wáaccan caá.

3 ¹Cristo waoh boo pud jüöhni ā jumuchah, yeéb áihwābut ájeéh boo pud jüöhni panihnit jumna, ā weñat pínahdih ñi túi jengah joyoó. Caán jeáboo jwí íip jéihyepmant bóo bawámant chéudnit, nihatdih wutni caá.*

²⁻³Cristoíhwā jumna, ñi yéej chājatdih ñi cádahachah, Diosboó yeebdíh ā wapna caá, páantjeh ájeéh ñi túi jumat pínah niijná. Jeáboo jwí jwibínachah, Dios ā wühni pínahdih túi jengah joinít, nin baácndih bóo yeejépdih ñi bidca bojoó.* ⁴Pánihna, Cristo páantjeh jumat túutni, jeámant ā jwúub dei jüwáwchah, nihat caandíh i wēi naáwáchah, yeéb ájeéh jumnitdihbut i wēi naóhbična caá.*

Yeéb Cristoíhwā ded pah ñi jumat

⁵Cristoíhwā jumna, játih ñi yéej chājatjidih ñi cádahaá: Ñi weha mána nihcannitjñh ñi yéej chāj cádahaá. Nihat ñi yéej chājíhat jengah joyátidihbut ñi cádahaá. Bíf déedih ñi en ñinahca bojoó. Bíf déedih búdí bidna, Diosboodíh ñi jengah joicán caá. ⁶Bitá pánih yéej chājna, caandíh i yap yohochah ennit, queétdih íjina, Dios búdí ā peéh chājbična caá.* ⁷Pánih yéej chājnit ñit jum jwuhji tagaá. ⁸Obohjeéhtih, bæ caán yéej chājatdih ñi cádahaá. Nin pah ñi chājatdihbut ñi cádahaá: Ñi íj jengah joyátidih, túbít íjnit, ñi táoh jühñatdih, bitadih yeejép ñi jengah joyátidih, bitadih yeejép dooná ñi naáwátidih, yeejép ñi wéheatdih, nihat páant ñi chājatdih ñi cádahaá.

⁹⁻¹⁰Pánihna, yeébbóo Jesúíhwā jumna, yéej chājatdih cádahnit, túúiniboodíh túut nuumnít ñit jumap be.* Dios yeebdíh páant át túut nuumát túutap taga, caandíh chah ñi túi jéihyat pínah, caán ā jumat pah ñi jumat pínahbut niijná.*

Pánihnit jumna, ñi míic yeeca bojoó.*

¹¹Cristo nihat áihwājeéh ā jumuchah, Dios jwiít nihatdih bíic yoobó ā enna caá. Pánihna, judíowā, judíowā nihcannitbut, bóodnit, bóodcannitbut, jwíih wéheatdih wéhenit, wéhecannitbut, bohénit, bohécannitbut, teo wühnit, maáta déebut jwí jumuchah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít nihat mácah jwí jumuchah yuhna, Jesucristo nihat áihwājeéh bíic yoobó ā jumna caá. Caán oboh jumni nihcah, caandíhchah chah jengah joyát caá jwiít nihatdih náahap.

¹²Pánihna, Dioíhwā, ā ñíonit, ā oinit jumna, nin pah ñi chājaá: Bitadih ñi íjgah en teo wáacá. “Chah jéihni wā jumna caá”, ñi niíj jengah joicá bojoó. Bitadih jühican, ded pah i chājachah yuhna, íjican, túinijeh ñi chājaá. ¹³Ñijeéh jumnit ñi náahat pah i chājcah yuhna, íjicanjeh, páantjeh ñi jumah bojoó. Ñijeéh jumnit yeebdíh i túi chājcah enna, míic íjnit, waícanjeh ñi míic yoobánaá. Jwí Maáh ñi yéej chājatdih át yohop taga. Páant ā yohat pah yeebbát ñi íjitatdih ñi míic ámoohoó.* ¹⁴Páant wā wutat chah yeebdíh nin pah wā wutna caá: Bitadih ñi míic oyoó. Pánih míic oina, nihat bíih wā wutatdihbut ñi jepahbična caá. Pánih míic oina, bíic weh pah ñi jumbična caá. ¹⁵Bíic bácah panihni jumna, míic jühicanjeh, bita Jesúíhwā bíicndih jwí túi jumat pínahdih Dios jwiítidih ā náah yacna caá. Páant ā náah yacat pah, yeéb bíicndih ñi túi jumúú. Pánihna, ded pah ñi chājat pínahdih jengah joinít, “Nin pah chājna, ébita Jesúíhwā bíicndih páantjeh wā túi jummi níit?” niíj jengah joyát caá náahap. Pánih túi bíicndih jumnit, “Ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih ñi niijí.

¹⁶Cristoíh túini doonádih ñi túi náhninaá. Búdí ā teo wáacatjñh ā naáwátidih ñi túi míic bohénaá. Pánihna, míic teo wáacat túut niijná, “iMa túi jengah joyó chaáh! Páant ma chājachah, meemjéh ma míic yeejabipna caá”, ñi niíj naáwá. Jwí Maáhdih chah jéihyat túut niijná, Salmosjñh, wēi ewatnajñh, Túini Espíritu ā wühni ewatnajñhbut bíicndih ñi

* 3.1 Sal 110.1; Mt 22.44; He 1.3 * 3.1-3 Ro 6.4-11; Col 2.12 * 3.4 Gá 2.20; Fil 1.21

* 3.6 Ef 2.3 * 3.9-10 Ef 4.22 * 3.9-10 Gn 1.26; Ef 2.10 * 3.9-10 Ef 4.24 * 3.12-13 Ef 4.2,32

eweé. Caandíh bádí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niíj wēi eweé. ¹⁷Jwí Maáh Jesúsdih ñi weñaat túut niijná, ded pah chájna, ded pah naóhna, túinijeh chájnit ñi jumú. Cristo á teo wáacatjih jwí íip Diosdih wébhñit, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niíj.*

Ded pah Jesúfhwá bícwá í jumát

¹⁸Yeéb áa jumnit yaádh, ñi weha mánadih ñi túi jepahaá. Páant tigaá chájat náahap jwí Maáh Cristofhwá yaádhdi. ¹⁹Yeéb áa jumnit neonáboó ñi weha mána yaádhdi ñi túi oyoó. Pánih oinit, jühcanjeh, túi waóhñit, queétdih túinijeh ñi jumú.*

²⁰Yeéb í wehbut ñi mánadih yap yohcannit mífijeh ñi jumú. Páant ñi jumuchah ennit, jwí maáh yeebdíh á wēibipna caá. ²¹Yeéb í mánabut ñi wehdih páantjeh ñi jühca bojoó. Pánih jühñit, íjanit, queétdih bádí ñita jígaha tagaá. “Í enechah, weémoó wá túi chájcan nacaá”, ita niíj jenah joi tágaá.*

²²Yeéb teo wühñit ñi maátadih ñi túi jepahaá. “Caán á enechahjeh, wá túi teobipna caá, weemdíh á wēi enat pínah niijná”, ñi niíj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesúsdih weñahna, ñi maátadih yeeccanjeh, ñi túi jepahaá. ²³Yoobópdih yeéb Cristofhwá jumna, caandíh túi jepahñit ñi jumú. Nin baácdih moón ñi maátadih jepahna, Cristodihbut jepahñit ñi jumú. Ded pah ñi maáta í wutat pah yabhcanjeh, ñi túi tewé. ²⁴Páant ñi jepahat jüh Cristoboó yeebdíh á túi chájipna caá. “Wá pehbhoó ñi juyéchah, yeebdíh túinidih wá wühbipna caá”, jwí Maáh á niíjtji pah á wühbipna caá. Caandíh yeéb ñi túi jéihna caá. Jwí Maáh Cristodih yeéb teo wühñit ñi jumna caá. ²⁵Obohjeéhtih, det túi chájcanñitdih bíic jedhdah wihcan, jwí Maáh á peéh chájipna caá.*

4 ¹Yeéb maátaboó, ñi pebh moondíh ñi túi wáyaá. Yeebdíhbut Dios ñi Maáh ded pah ñi chájachah, ápi enna caá. Páant á enatdih túi náhnit, á náah

yacat pah yoobópdih ñi pebh moondíh ñi túi chájaa.*

Nihat queét Jesúfhwá ded pah í jumát

²Túi jenah joinít, yeó jáap jumát pah Diosdih ñi túi wébu. Pánih wébhñit, á jepahat pínahdih jéihñit, “Weemdíh mapí túi chájna caá, Paá”, caandíh ñi niíj.

³⁻⁴Jwiítdihbut ñi wébu. Cristoíh túini dooná, cáacwá í jéih jwuhca naáhdih bohéna, queétdih jwí túi jéihyaat pínah niijná, jwí ípdih bádí ñi wébu. Páant wá bohéat jüh bue nemat muúboó wá jumna caá. Pánihna, det weemdíh enedih junítdih Dios naáwátdih wá túi naáwát pínah niijná, ñi wébat pínahdih wá náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemdíh á wutap.*

⁵Jesúsdih jepahcannitjéeh jumna, áih túini doonádih queétdih ñi naáwáchah, í joyát pínah niijná, yéj chájcanjeh, Dios á náahat pah ñi chájaa.* ⁶Bitadih mífic wéhena, túinijeh ñi naáwá. Páant ñi naáwáchah, túi wēi joinít, jéihñna, yeebdíh í wébh joibipna caá. Páant í wébh joyóchah, queétdih ñi túi jéih jepahbipna caá.

Pablo á péé túyat túat

⁷Jwí úd panihni, jwí oini Tíquico, Cristoíh túini doonádih bohéna, jwií bíicdih teo cádahcanni á jumna caá. Nin wá daácnidih ub bejna, ñi pebhna juibñit, nihat wíh doonádih yeebdíh á naóhbipna caá.* ⁸Ded pah wá jumatdih yeebdíh naóhñit, ñi jígahatdih á yayáat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wá wahna caá.* ⁹Tíquicodih pej jum bejni pínah wá oini, wá úd panihni Onésimodihbut wá wahna caá. Caán ñíh tútchidih bóo, Cristodih cádahcanni á jumna caá. Pánihna, queét chénat pah jwií niñjeh ded pah jwí yapatdih yeebdíh í naóhbipna caá.*

¹⁰Aristarco, nemat muúboó wájéeh jumni, yeebdíh á túyat túatna caá. Bernabé baih Marcosbut á túyat túatna

* 3.16-17 Ef 5.19-20 * 3.18 Ef 5.22; 1P 3.1 * 3.19 Ef 5.25; 1P 3.7 * 3.20 Ef 6.1

* 3.21 Ef 6.4 * 3.22-25 Dt 10.17; Ef 6.5-9 * 4.1 Ef 6.9 * 4.2-4 Ef 6.18-20; Fil 4.6

* 4.5 Ef 5.16 * 4.7 Hch 20.4; 2Ti 4.12 * 4.7-8 Ef 6.21-22 * 4.9 Flm 10-12

caá. Áih doonádih játih wáat wahap jī. Pánihna, ñi pebhna ā jaibínachah, caandíh ñi túi wēi jwāáá.* ¹¹Jesús “Justo”, ī niijníbut yeebdíh ā túyat túutna caá. Nit bífc peihcannitjeh caá wā déewā yoobát pohba weém bífcidih Dios naáwátidih ī bohéna caá, Cristodih cáacwā ī jepahat pínah niijná. Queét weemdíh túi teo wáacnit ī jumna caá. ¹²Épafra, ñijeéh jumniiji, yeebdíh ā túyat túutna caá. Caán Cristodih teo wáhni mun tigaá. Pánih jumnit, Diosdih wábhna, yeebdíh búdí āpí wábhna caá, “Ded pah ā niijátji pah Dios weemdíh ā túi chájipna caá”, níj jéihna, Diosdih túi péenit, ā náahat pah ñi chájat pínah niijná.* ¹³Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Caán yeebdíh āpí wábh cádahcan caá. Laodicea tútchidih moondíh, Hierápolis tútchidih moondíhbut búdí āpí wábhna caá. ¹⁴Jwī oini Lucas, cohni cáacbut yeebdíh ā

túyat túutna caá. Demas yuh buca ā túyat túutna caá.*

¹⁵Jwī déewā Laodicea tútchidih moón búdí ī túya naáh. Ninfabut mi túya naáh. Jesúfhwā míh muúboó míc wáacnitbut ī túya naáh.

¹⁶Nin wā wahni núodih ñi míc bohé péenit, Laodicea tútchidih moondíhbut ñi wahaá, queébut ī míc bohéat pínah niijná. Queédih wā wahni núodihbut, yeebbút ñi míc bohénaá.* ¹⁷Arquipodih nin pah ñi níj naáwá: “Jwī Maáh Jesús meemdíh ā wutatji pah ma péanaá”, ñi niiji.*

¹⁸Weém Pablo, wíh téhyajihjeh nin túyat túutatdih wā daácna caá. Yeebdíh búdí wā túyat túutna caá. Nemat muúboó wā jumadih náhnit, weemdíh búdí ñi wábh. Dios yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

* 4.10 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24 * 4.12 Col 1.7; Flm 23

* 4.14 2Ti 4.10,11; Flm 24 * 4.16 Ap 3.14-22 * 4.17 Flm 2

1 TESALONICENSES

1 Tesalonicensesdih jwí tui beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Pablo, Dios ã jib bohéát túutni nin náodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihfna, Romanosdih jwí tui beh joyát pínah naáwát dih ñi enéé.

¿Detdih át daácji? Tesalónica tútchidih moón Jesúfhwádih nin náodih át daacáp wut jī. Tesalónica tútchi tui búdí jélit jum, Macedonia baáboó chah búdí tútchi jumna, jwíih jumni tútchi wut jī. Pablo caán tútchidih moondíh bohé jwíihna, judíowā í mífic wáacap muúboó át bohénap wut jī. Pánihna, caán tútchidih moón Jesús dih jwíih jepahnit, judíowā ít jumap wut jī. (Hch 17.1-9) Obohjeéhtih, túttimah, chah dawá judío nihcannitbut Jesús dih ít jepahap wut jī. Pánihna, Pablo queétdih á daác wah láa, Jesúfhwā chah dawá judío nihcannit ít jumap wut jī. (1.9-10; Hch 17.4)

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah jéihnit “Pablo Tesalónica tútchimant bohéniji (Hch 17.1-9) Berea tútchimantbut á bejat túttimah, Atenas tútchina maátcanjeh jumni Corinto tútchiboó át juibínap wut jī. Caánboó jumnit, Tesalónicadih moón Jesús dih jáap jepahnit dih át daác wahap wut jī. Pánihna, jópchi 51 (Jesús á wunat túttimah 18 jópchi túttimah) nin náodih át daacáp wut jī”, í niij jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Pablo Corinto tútchiboó á jumuchah, Silas Timoteojih caandíh jwáub jwáahnit, Tesalónicadih moón Jesúfhwā ded pah í chájatdih Pablodih ít naáwáp wut jī. Pablo Tesalónica tútchidih moondíh maátcanjeh bohénit, caandíh mawíhmitdih át jwei béjep wut jī. (Hch 17.5-10) Pánihna, queéé jáap jéihnitdihbut buwat á jwúwúchah jéihnit, Pablo queétdih weñafna, (3.3-5) ded pah í tui chájat pínahdih jéihyafna, (4.1-8) ded pah Jesúfhwā wunnit í yapat pínahdih jéihyafna, (4.13—5.10) nin náodih át daác wahap wut jī.

Ded pah 1 Tesalonicenses á jumat:

1. Queétdih á daác jwíihat (1.1-10)
 - a. Queétdih á táyat túutat (1.1)
 - b. Queétdih “Túini caá”, Diosdih á niij úbát (1.2-10)
2. Pablo Tesalónica tútchidih moónjeéh ded pah á jumatji (2.1—3.13)
 - a. Jesucristo á bohé jibat túutni á jumat (2.1-16)
 - b. Queétdih jwáub enedih á bejíhat (2.17-20)
 - c. Timoteo queétdih á teo wáacat pínah niijná, á wahat (3.1-10)
 - d. Queétdih á úbát (3.11-13)
3. Ded pah queéé í jumat pínah (4.1—5.24)
 - a. Dios á weñat pínahdih ded pah í chájat pínah (4.1-12)
 - b. Jesucristo á jwáub dei jwúwát pínah (4.13—5.11)
 - c. Ded pah í jenah joyát pínah (5.12-24)
4. Á péé úbát, queétdih á táyat túutat (5.25-28)

Pablowā queétdih í táyat túutat

1 ¹Weém Pablo, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwí íp Dioíhwā, jwí Maáh Jesucristoíhwābut ñi jumuchah, nin náodih bíhdih daacát

túutnit, yeebdíh wā wahna caá. Weém, Silvano, Timoteojih, jwiít bíc peihcannit yeebdíh búdí jwí táyat túutna caá. Jwí íp Dios yeebdíh oinit, á teo wáaca naáh, ñi tui jumat pínah niijná.*

* 1.1 Hch 17.1

**Tesalónicadih moón
ĩ túut nuumát**

²Diosdih úúbhna, “Míih Tesalónicadih moón ĩ túut nuumátji ā taina caá, Paá”, jwípí niijná caá. ³Yeebdíh náhninit, Diosdih nin pah jwí niij úúbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdíh tái jenah joint, ma weñat pínahdih ĩpí chájna caá. Meemdíh oinit, bitadihbút oina, queétdih ĩpí tái teo wáacna caá. Jesucristo ā jwúub dei júúwát pínahdih tái wēi páinit, meemdíh ĩ cádahcan caá”, jwí niijná caá. Páant ñi jummatdih búdí wēinit, Diosdih “Táina caá, Paá”, jwípí niijná caá. ⁴⁻⁵Jwí déewā panihnitá, Jesucristoĩh túini doonádih yeebdíh naóhna, oboh jumni naáwát nihcan jĩ. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā wēpatjih yeebdíh jwí naáwáp jĩ. Páant jwí naáwáchah, Túini Espiritu yeebdíh ā teo wáacap jĩ, jwí naáwátđih joint, ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi jepahachah, Dios yeebdíh oinit, áihwā pínah ā níwatdih jwí jéihna caá. Nijeéh jumnit, yeebdíh jwí tái teo wáacatjidih yeebbút ñi jéihna caá.

⁶Nijeéh jumna, ded pah jwí chājatjidih ennit, jwí Maáh Jesucristo ded pah ā jumatji doonádihbút jéihnit, yeebbút bíic yoobó ñi chájna caá. Jesúh túini doonádih joihcan ijina, bita yeebdíh yeejép ĩ chājachah yuhna, Túini Espiritu yeebdíh ā teo wáacachah, yeéboó wēinit, Diosdih ñi tái joyóp jĩ.* ⁷Páant ñi jummat doonádih joint, nihāt ñíih baác Macedonia baácđih moón, nin baác Acaya baácđih moón Jesúhwa ñi jummat pah muntih túut nuumná caá ĩ chājap. ⁸Pánihna, jwí Maáh Jesúh doonádih jepahnit, ñi tái túut nuumátji doonádih joint, bitabút jwí Maáhdih ĩt jepahap wut jĩ. Níih baácđih moón, Acaya baácđih moonjéhbút nihcan, nihāt baácđih moón Diosdih ñi tái jepahat doonádih ĩt joyóp wut jĩ. Níi wūt yána caá. Jwiítboó ñíih doonádih queétdih jwí naóh jwuhcah, queét játih itát joyóp tabe. ⁹Pánihna, ñi túut nuumát doonádih jwí naáwát déedih, yeéb jwiítđih wēi

jwááhnit, ñi tái joyátjidih ĩpí jwááh naáwáp jĩ. Níi pápninadih úúbh cádahnit, Dios yoobátđihjeh wēi úúbhnit, ā wutadđih ñi tái jepahatjidihbút ĩpí naáwáp jĩ. ¹⁰Dios wáúh jeámant ā jwúub dei júúwát pínahdih ñi tái páñatđihbút ĩpí naáwáp jĩ. Caán Jesús wunnijidih yuhna, Dios át boanap tajĩ. Caan tígáá Dios yeejép yoobát ā peéh chājat déedih jwiítđih ā tái ubna caá.

**Tesalónicadih jumna,
ded pah Pablo ā jumatji**

2¹Nijeéh jumna, yeebdíh jwí bohénachah, tái wēi joint, ñi jepahap jĩ. Páant ñi jepahachah, jwí tewat oboh jumni nihcatdih ñi jéihna caá. ²“Pablowā jwiítđih enedih ĩ júúwát pínah játih, Filipos tútchiboó ĩ bohénachah, ijnit, caán tútchidih moón queétdih yeejép ĩ chājap jĩ”, yeéboó ñi niij náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwiítđih yeejép ĩ chājachah yuhna, éumcanjeh, Jesúh doonádih yeebdíhbút naáwádih jwí jwiibnap jĩ. Biquína níih tútchidih moón maáta jwiítđih ĩ naóh cádahat túutuchah yuhna, Dios ā teo wáacatjih Jesúh doonádih yeebdíh jwí tái naáwáp jĩ.* ³“Pablowā yoobópdih ĩ naóhcan caá. Yeebdíh pánih bohéna, queétdih ñi weñat pínahdihjeh ĩ bidna caá”, biquína ĩ niij yeena caá. ⁴Obohjeéhtih, Dios jwí jenah joyátđih jéihni nin pah ā niij naáwáp jĩ: “Jesúh túini doonádih ĩ naáwát pínah niijná, Pablowáđih wā wahbipna caá”, ā niijp jĩ. Pánihna, caandih naóhna, “Pablowā tái chājnit caá”, bita ĩ niij jenah joyát pínahdih jwí bidcan caá. Diosboó “Í tái chájna caá”, ā niiját pínahdihjeh bidnit, Jesúh doonádih jwí naáwáp jĩ.* ⁵Pánihna, yeebdíh naóhna, túini niiját pah niijcán, níih bíi déedih náahcan, ded pah jwí bohéatjidih ñi jéihna caá. Diosbút páant jwí chājatjidih ā jéihna caá. ⁶“Pablowā chah jéihnit caá”, yeéb, bitabút ñi niij jenah joicát pínah niijná, yeebdíh jwí bohénap jĩ. ⁷Jesucristoĩh túini doonádih yeebdíh naáwát túutna, Dios ā wahnit jumna, yeebdíh búdí jwíta

* 1.6 Hch 17.5-9 * 2.2 Hch 16.19-24; 17.1-9 * 2.4 Gá 1.10

jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih wutcan, búdí oinit, चाह्जeh bohéna, yeebdíh jwí yóhacp jī. Nomanih mi wēúhdih túinijeh mi en dawát pah yeebdíh jwí bohénap jī. ⁸Yeebdíh búdí oinit, wēina, nihat yeó jáap jumát pah túini doonádih jwí naáwáp jī. Bitá jwiítidih ī mao yohíhatdih jéihna yuhna, yeebdíh jwí teo wáac cádahcap jī. ⁹“Jwíjeéh ī jum láa, íih bách ā chūnáchah yuhna, búdí ī tewep jī”, ñi niíj náhnina nacaá. “Baáb jéenat pínah játih teo jwíhñit, púú nihat yeó jáap teo táah bejnit, chei tac yoob póhba ípí teo cádahap jī. Pánihna, Dioíh túini doonádih naóhñit, jwiítidih tac buégáfñan, ī jeémát pínahdih jīb chājat túnt niijná, búdí ī tewep jī”, ñi niíj jéihna caá.*

¹⁰“Jwíjeéh jumna, Dios ā weñat pínahdihjeh chājñit, ī túi jumap jī”, ñi niíj jéihna caá. Diosbat caandíh ā jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowā yeejép ī jumap jī”, ī jéih niijcán caá. ¹¹⁻¹²“Jwiít nihatdih túinijeh ī bohénachah, jwí túi joyóp jī. Biquínadihbut jwiítidih ī naáwáp jī. Ded ā wehdih ā túi bohéat pah jwiítidih ī túi naáwáp jī. Dios ā weñat pínahdih ded pah jwí chājat pínah niijná, búdí ī bohénap jī”, ñi niíj jéihna caá. Dios yeebdíh át níwip wut jī, áihwā jumñit, ájeéh ā maáh jumapboó ñi jumát pínah niijná. Páant yeebdíh jwí bohéatjidihbut ñi quíib buédcán nacaá.

¹³Pánihna, yeebdíh jwí naáwátidih ñi túi jepahachah náhninit, búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwíípí niijná caá. Á naáwátidih yeebdíh jwí bohénachah, nin pah ñi niíj jenah joyóp jī: “Í jenah joyátjijeh naóhna ī chājcan caá. Dios naáwát yoobát jwiítidih bohéna caá ī chājap”, ñi niíj jenah joyóp jī. Pánih jenah joiná, caán naáwátidih joinít, Jesúsdih jepahna, túiniboodíh túnt numná caá ñi chājap. ¹⁴Judea baácdih moón Dioíhwā ī jumát pah yeebbút bíic yoobó ñi jumna caá. Dios ā wahní Jesucristodih queét ī jepahat jīb, íih baácdih moón judiowā, queétdih yeejép ī chājap jī. Pánihat pah muntih, yeebbút

Jesúsdih ñi jepahat jīb, íih baácdih moonjéh yeebdíh yeejép īt chājap taga.* ¹⁵Queét judiowā jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitjidih yehna niijnít, īt mao yohop tají. Táltimah, jwí Maáh Jesucristodihbut īt mao yohop tají. Táltimah, Dios naáwátidih ñi joicát pínah niijná, jwiítbóodíh íih tétchímant ī bacanap jī. Pánih chājna, Diosdih búdí íijanít, nihat cáacwádihtut ī eníhcan caá.* ¹⁶Judiowā nihcannit iiguipna ī bejat déedih náahcan, Jesúsíh doonádih naáwátidih jwí bejehchah, judiowā jwí naáwátidih ī jáhíhip yuh jī. Pánihna, Diosdih yehna ī niiját jīb, íijnít, Dios queétdih búdí ā peéh chājbiapna caá.

Pablo Tesalónicadih moondíh ā jwúub eníhat

¹⁷Yeebdíh wā cádah jūúwúchah, wíih caolih níjeéh ā páñap be. Maátcanjeh níjeéh wiñcan yuhna, yeebdíh búdí jwí bidip be. ¹⁸Pánihna, búdí oina, yeebdíh enedih jwí jwúub bejhip yuh be. Weemjéh dawá láa yeebdíh búdí enedih wā bejíchah yuhna, Satanás jwí jib bejatdih ā jáhap jī. ¹⁹Yeebdíh Jesúsíh doonádih jwí naáwáchah, ñi túi joyátjidih náhninit, búdí jwí wēina caá. Jwí Maáh Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, ñi jepahatjidih jenah joinít, búdí wēina, “Jwí naóhñijí túini doonádih ī túi jepahap jī”, Jesúsdih jwí niíj naóhbiapna caá. ²⁰Pánihna, yeebdíh jwí naáwáchah, ñi jepahatjí jīb, jwí Maáh jwiítidih ā wēi naáwátidih jéihñit, jwiítbut búdí jwí wēina caá.

Timoteodih ā wahat

3 ¹⁻²Pánihna, yeebdíh búdí náhní dahwanit, yeebdíh ā enat pínah niijná, Timoteodih ñi pebhna jwí wah bojop be. Caán jwí úud panihni, weemdíh pej jumni, Cristoíh túini doonádih ápí naáwáp jī. Diosjeh caandíh ā wahachah, weemdíh búdí ā teo wáacp jī. Pánihna, yeebdíh ā bohéat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wahnijí, Atenas tétchiboó bíicjeh wā páñap jī.* ³Jesúsdih

* 2.9 Hch 18.3; 2Ts 3.8 * 2.14 Hch 17.5 * 2.15 Hch 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12 * 3.1-2 Hch 17.15

ñi jepahatji júb bita yeebdíh yeejép ĩ chájachah yahna, Diosdih ñi cádahcat pínah niijná, yeebdíh wá bohéat túttup jĩ. “Jesucristodih jwĩ jepahachah, jwĩ túttup ñumátdih íjnit, áihwá nihcannitboó jwiítdih yeejép ĩ chájbpina caá”, jwĩ níj jéihna caá. ⁴Nijeéh jumna, páant jwĩ yapat pínahdih dawá láa yeebdíh jwĩ naáwáp jĩ. Bwú jwĩ naáwátji pah á yapatdih ñi jéihna caá. ⁵Pánihna, ded pah ñi jumatdih búdí jéihhna, Timoteodih wá wahap jĩ. “Nemépwá ĩ maáh queétdih á yee naáwáchah, ¿queétdih caandíh yehna ĩ niijná níit? Yehna ĩ niijcáh, nihát conboó jwĩ bohéat búdí jwĩ tewatji bwúdní á jumbipna caá”, wá níj jenah joyóp jĩ.

⁶Bwú Timoteo, ñi pehbhoó juibíniji, á jwúub juyúp jĩ. Jwúub junínit, “Nihat Tesalónica tátdidih moón meemdíh búdí ĩ túyat túttup be. Queét Dios naáwátdih táí joiná beé ĩ chájap be. Táí joinít, Diosdih búdí oinit, ĩ míic táí oina beé. Yeebdíh náhninit, búdí wéinit, yeebdíh ĩ bidna beé. Yeéb queétdih bidnit, búdí enedih ñi bejíhat pah muntih, queétdih yeebdíh ĩ bidna caá”, weemdíh á níj naáwáp jĩ. ⁷Páant á níj naáwáchah, yeebdíh jwĩ náhni dahwaat á yayáh bejep jĩ. Yeéb Dios naáwátdih jepahnit, ñi túi jumát doonádih joinít, bita jwiítdih yeejép ĩ chájachah yahna, búdí jwĩ wéina caá. ⁸Yeéb jwĩ Maáh Jesúsdiĥ ñi túi péenachah, jwíih caolih búdí á wéina caá. ⁹Pánihna, “Paá, ma teo wáacatjih queét Jesúsdiĥ ĩ túi péeatdih jéihna, búdí wá wéina caá. Páant weemdíh ma weñaat á túina caá”, Diosdih wá niijná caá. ¹⁰Pánih wéinit, yeó jáap, cheibut Diosdih búdí jwĩ úbhna caá, yeebdíh enat túttupna, jwiítdih á wahat pínah niijná. Yeéb Jesúsdiĥ ded pah ñi túi chájat pínahdih beh joyát yeebdíh páantjeh á jwdhduchah, ñi pebhna jwúub bohénadih jwĩ bejñna caá.

¹¹Yeebdíh jwúub enedih jwĩ bejat pínah niijná, Satanás á jáhat panihatdih ĩ yohat pínahdih jwĩ íp Diosdih, jwĩ Maáh Jesucristodihbut búdí jwĩ úbhna caá. ¹²Pánih úbhna, jwĩ Maáh yeebdíh á teo

wáacat pínahdih jwĩ úbhna caá, chah míic oinit, nihátidibut ñi oyat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh búdí jwĩ oyat pah muntih, yeebbút biic yoobó ñi oyat pínahdih wá náah yacna caá. ¹³“Paá, queétdih ma táí teo wáacá, ma weñat pínahdihjeh ĩ chájat pínah niijná”, jwĩ níj úbhna caá. Páant á teo wáacachah, jwĩ Maáh Jesucristo nihát áihwájeéh jwúub dei júhñnit, Jesús jwĩ íp Diosdih nin pah á níj naóhbipna caá: “Queét túinit ĩ jumuchah, queétdih dedé peéh chájat pínah á wihcan caá”, á niijbípna caá.

Dios á weñat pínahdih ded pah ĩ chájat

4 ¹Bwú biíh bohéatdih yeebdíh jwĩ naáwát túttup caá. Nijeéh jwĩ jum láa, Dios á weñat pínahdih ded pah ñi chájat pínahdih jwĩ bohénap jĩ. Páant jwĩ bohéatjidiĥ ñit quíib bwúdcáp taga. Páant ñi chájat chah ñi táí jepahatdih yeebdíh búdí jwĩ náah yacna caá.

²Jwĩ Maáh Jesucristo ded pah á wutatjidiĥjeh yeebdíh jwĩ naóh yapaatdih ñi táí jéihna caá. ³Nin pah ñi jumát pínahdih Dios á náah yacna caá: Diosdih jepahcannit ĩ jumát pah yeebbút ñi jumca bojoó. Ñi áa nihcannitjih yeejép ñi chájca bojoó. ⁴Dios á enechah, cáacwábút ĩ enechah, ñi túi áa jumúú. Pánih áa jumnit, mijeéh ñi túi jumúú. ⁵Diosdih jéihcannit ĩ áa nihcannitjih ípí metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdih jéihnitboó páant ñi chájca bojoó. Ñi weha mána yaádhjeéh túinijeh ñi jumúú. ⁶Mijeéh bóojeéh jumnhidih ñi dúuc wáí metca bojoó. Dios nihát ñi chájatdih jéihnit, páant ñi chájat júb búdí á peéh chájbpina caá. Jon ñi pebh juibínitji caandíh búdí jwĩ bohénap jĩ. ⁷Dios jwiítdih íí náah chájatdih wutcan, túinijeh jwĩ jumát pínahdih át wutap wut jĩ. ⁸Butéh wá naáwátdih weemjéh wá wutat nihcan beé. Dios yeebdíh páant á wutatdih wá naóh yapanap be. Pánihna, ded caandíh yehna niijná, weemdíh nihcan, Diosboodíh á yap yohna caá. Caán caá Túini Espíritudih yeebdíh wáñni.

* 3.6 Hch 18.5

⁹⁻¹⁰Бун мiс оyatdih yeebdíh bainí wā naáwát tút caá. “Ñi mīc oyoó”, Dios ā niíj wutadnih joinítji caandíh táí jepahna caá ñi chājap. Pánih jepahna, nihát ñíih baác Macedoniadih moón Jesúfhwádih yeéb ñi táí oina caá. Pánih mīc oinit, chah mīc teo wáacnit ñi jumúú.

¹¹⁻¹²Pánih mīc oina, bícdih táinijeh ñi jumúú. Mīc jūihcanjeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita ī tewatdih túbit ñi en naóhca bojó. Yabhcanejeh, ñi túi teweeé. Pánih teonit, bitafh bíí déedih, íih jeémátdihbut túbit ñi uábh tac bunúgáca bojó. Pánih wutadnih jáantjeh yeebdíh jwī naáwáp jī. Caandíh ñi jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeebdíh ennit, “Queét túi chājnit caá”, ī niijbípna caá.

**Jesucristo ā jwáub dei jūúwáchah,
ded pah ā yapat pínah**

¹³⁻¹⁴Бун, jwī déewā panihnitá, Jesúfhwā ī wunuchah, ded pah ī yapat pínahdih yeebdíh jwī naáwát tút caá, túbit ñi jígahcat pínah niijná. Jesucristo ā wnat túttimah, Dios caandíh át jwáub boonanap tajī. Caan páh muntih jwiít áihwā jwī wnat túttimah, jwiítidihbut ā jwáub boonachah, Jesús ā jumapboó ájeéh jwī táí jumbípna caá. Páant jwī yapat pínahdih ñi táí náhninaá. Pánih náhninit, Jesúfhwā, ñi oinit ī wnat túttimah, ñi bidna yuhna, túbit ñi jígahca bojó. Bitá Jesúsdi h jepahcannit, Jesúsjeéh ī wihcan níit. Pánihna, ī oinit ī wnat túttimah, ī jwáub mīc encat pínahdih jéihna, búdí jígahnit, ī moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jepahcannit ī jígahat pah yeéb ñi jígahca bojó.

¹⁵Nin pah Jesúsje h ā naáwátjidih yeebdíh jwī naóh yapana caá: “Queét wíihwā wunnitji ī boo pud jūúwát pínah játi h, wuncannit ī waóh páuh laab béj páican níit”, Jesús át niijíp wat jī. ¹⁶⁻¹⁷Nin pah ā yapbipna caá: “Ñi páuh laab jūúwá”, Jesús ā niíj ejatdih, ángelwā ī maáh búdí ā ejatdihbut jwī joibípna caá. Dios ā wúhni póojat nahjíh ángelwā ī maáh ā póojochah, jwī joibípna caá.

Páant ā yáanachahjeh, jwī Maáh Jesucristo ā jwáub dei jūóhbi pna caá. Páant ā dei jūúwáchah, áihwā wunnitji, Jesús ā boo pud jūúwátji pah muntih, ī boo pud jūóhbi pna caá. Queét ī boo pud jūúwáchah, jwiít áihwā wuncannit, jjeéh wáac juibínit, wépép páuh laab béjnit, mah tólihna nihát bícdih jwī Maáh Jesúsdi h jwī jwááhbi pna caá. Pánihna, jwiít nihát bícdih Jesúsjeéh páantjeh jwī jumbipna caá. * ¹⁸Pánihat pínahdih jéihnit, yeéb bitadihbut jwáub naóh yapanaá, Jesúfhwā wunnitdih túbit ī jígahcat pínah niijná.

5 ¹⁻²Бун, wā déewā panihnitá, Jesúfhwā wunnit ded pah ī yapat pínahdih ñi jéihna caá, buca.

Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ā jwáub dei jūóhni yeó jáap pínahdih jwiít cáacwā jwī jéihcan caá. “Náhnica h, nunní ā juyát pah jwī Maáh Jesucristo ā jwáub dei jūóhbi pna caá”, yeebjéh ñi niíj jéihna caá. Páant ñi jéihyechah, wā jwáub naóhcan níit. * ³Diosdi h jepahcannit nin pah ī niijbípna caá: “Бун túini láa caá. Cáacwā ī mīc maocah, úumcanjeh, jwī táí jumna caá. Yeejép yapat jwiítidih ā wihcan níit”, ī táoh niijbípna caá. Páant ī niijíchahjeh, caandíh ī jepahcatji jīb, Jesús peéh chājadi h ā jwáub dei jūóhbi pna caá. Yaádh ī weép jáaat dée pah ā jumbipna caá. Wude jumnih mi weép jáanachah, caán tubatdih mi jéih jweicán caá. Pánihat pah Jesucristo ā jwáub dei jūúwáchah, caandíh jepahcannitji ī yeejat jīb ī jéih jweicán níit. * ⁴⁻⁵Obohjeéhtih, wā déewā panihnitá, yeebboó dúpánap panihhipboó jumcan, baabáp panihhipboó ñi jumna caá. Jesúsdi h jepahcannit, bita ī encat pínah niijná, dúpánapboó yeejép ípi chájna caá. Obohjeéhtih, yeéboó páant ñi chājcan caá. Pánihna, náhnica h nunní ā waád juyát pah, Jesús ā jwáub dei jūúwáchah, ñi wúhi bejcan níit. Yeebdíh peéh chājadi h jūóhna ā chājcan níit. ⁶Jwiít Jesúfhwā jumna, caandíh jéihcannit ī chājat pah jwiítidih chājcat caá náahap. Éonit panihnit jumna, ded

* 4.15-17 Mt 24.30-31; Mr 13.26-27; 1Co 15.51-52 * 5.1-2 Mt 24.43; Lc 12.39; 2P 3.10
* 5.3 Is 13.8

pah nin baáboó ā yapatdih queét ī jéihcan caá. Obohjeéhtih, jāanit panihnit, “¿Dios ā weñat pínahdih chājat túut niijná, ded pah wā chājbi?” niij jenah joyát caá jwiítidih náahap. “Waícanjeh Jesucristo ā jwúub dei jūóhbiḡna caá”, niij náhninit, túi chājat caá náahap. ⁷Jesúsdih jepahcannit, dupáat panhipboó jumna, ūonit panihnit caandíh ī joicán caá. “Jesús ā jwúub dei jūóhcan niit”, niij jenah joinít, ī weñat pínahdihjeh chājnit, ípí babh máihna caá. ⁸Obohjeéhtih, jwiít baabáp panhipboó jumnitdih Dios naáwátidih túi jenah joyát caá náahap. Á weñat pínahdih jenah joinít, yeejép chājcat caá náahap. Soldado míc mawadih bejna, itah wao chá páha páahnit, áih bácahdih jāhat pínah niijná, itah chóodihbut áih tacamant ápi dūoná caá. Pánihna, soldado ā míc jāhat pah, jwiít Jesúhwwádhbut míc jāhat caá náahap. Obohjeéhtih, jwiíh bácahdihjeh pohba jāhatdih niijná wā chājcan caá. Jwiíh caolihdih jāhatdih niijná caá wā chājap. Nin caá jwiíh caolihdih jwí jāhat pínah: Jesucristodih túi jenah joinít, Diosdih cáacwádhbut túi oyat caá caolihdih jāhat ā jumap. “Jesús wā yeejatdih yohnit, weemdíh ájeéh ā ub bejbipna caá”, niij jenah joyátbut caolih jāhat ā jumna caá. Pánih jāhnit panihnit jumna, Satanás jwiítidih ā yeejat túutuchah, caandíh jwí jéih yap yohna caá. * ⁹⁻¹⁰Jesucristodih jepahcannit bícdih Dios jwiítboodíh át peéh chājfhcap wut jī. Obohjeéhtih, áihwā jwí jumat pínah niijná, jwí yeejat jīb, jwí Maáh Jesucristo jwiítidih át wun wūhup wut jī. Pánihna, jwiít áihwā jumnit, nin baáboó páantjeh jumna, wunna yahna, niihat bícdih ájeéh jwí túi jumnipna caá. ¹¹Caandíh náhninit, Jesúsdih ní túi jenah joyát pínah, ní jepahat pínahdihbut páantjeh ní míc teo wáacá.

Pablo queétdih bíh ā wutat

¹²⁻¹³Buu yeebdíh bainí wā jwúub naáwát túut caá, páant muntih. Níjeéh jumnit Dios naáwátidih yeebdíh ī

bohénachah, ní túi joyoó. Yeebdíh bohéat pínah niijná, Diosboó queétdih ā wutuchah, yeebdíh bohénit, búdí ī teona caá. Pánihna, queétdih oinit, ní túi jepahaá. Yeebbút míc oinit, bícdih ní túi jumúú.

¹⁴Yabhnitdih ní tewat túutú.

Ūmmitdih, jígahnitdihbut ní weñanaá. Wēpcannitdih ní túi teo wáacá. Bitadih yójahcan, íjeéh ní túi jumúú.

¹⁵Yeebdíh yeejép chājnitdih ní yeej chā jwúubaca bojó. Nihatdih túi chājnit, bícdih ní túi jumúú.

¹⁶Ded pah yeejép yapna yahna, Diosdih túi jenah joinít, páantjeh ní weñeé.* ¹⁷Caandíh ní úbh cádahca bojó. ¹⁸Yeó jáap jummat pah “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ní jumúú. Túi yapna, yeejép yapna yahna, bíc yoobó “Túina caá, Paá”, niijnít ní jumúú. Pánihatdih Dios yeeb Jesúhwwádh ā náah yacna caá.*

¹⁹Túini Espiritudih túi jepahnit, ded pah ā teo wáacatdih ní jāhca bojó.

²⁰Detdih Túini Espírítu ā naáwáchah, queét ī naóh yafáfhichah, yeebboó joífhcannit pah ní jumca bojó.

²¹Pánihna, niihat naáwátidih túi jenah joinít, ded túini, ded túicanni ā jumatdih ní jéihyee. Pánih jéihna, túinidih jepahnit, ní náhninaá. ²²Obohjeéhtih, túicanniboódh, ní joyáh bojó.

²³Jwiít yeebdíh Dios ā túyatdih búdí jwí náah yacna caá. Pánihna, yeebdíh úbhna, “Paá, queét míhwwádh búdí ma teo wáacá, yeej chājatdih ī yap yohat pínah niijná. Meemdíh ī túi jenah joyát pínahdihbut teo wáacnit, queétdih ma túi wapaá”, búdí jwí niij úbhna caá. Páant ā teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo ā jwúub dei jūóhni yeó jáapdih yeeb áihwā túinit ní jumnipna caá. ²⁴Diosjeh yeebdíh níonit, ā niijátjī pah yeebdíh ā túut wūm péabipna caá.

Pablo ā pée túyat tútat

²⁵Wā déewā panihnitá, jwiítidihbut búdí ní úbhá.

²⁶Dios ā oyatjīh niihat Jesúhwwā ní túi míc úbhá.

* 5.8 Is 59.17; Ro 13.12; Ef 6.13-17 * 5.16 Fil 4.4 * 5.17-18 Fil 4.6; Col 4.2-7

²⁷Jwī Maáh Jesús ā enechah, nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Nin núodih ñi pebhna ī ɛb juibínachah, nihat caánboó jumnit Jesúíhwādh ñi tái en naáwá.

²⁸Jwī Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ā tái teo wáaca naáh.
Páant bóojeh tīgáá wā naáwát.
Pablo

2 TESALONICENSES

2 Tesalonicensesdih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Dêhe tigaá daácniji? Pablo, Dios á jib bohéat túttni nin núodih át daacáp wut jî. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihíhna, Romanosdih jwí túi beh joyát pínah naáwát dih ñi enee.

¿Detdih át daáji? Queét Tesalónicadih moón Jesúh wädih nin núodih át jwúb daác wahap wut jî.

¿Dedmant, débólih cah, át daáji? Chah jéihnit “Pablo 1 Tesalonicensesdih á daacát túttimah, seis widh túttimah, jópchi 51—52, (Jesús á wanat túttimah 18—19 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jî. Silas Timoteojîh Tesalónicadih moondîh Pablo á jwíh daáni núodih wahnitji Pablo pebhna í jwúb juyát túttimah, nin núodih queétdih át jwúb daác wahap wut jî”, í nij jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daáji? Nin núodihbut bíc yoobó queétdih teo wáaquíhna, át daác wahap wut jî. Yeejép yapnitdih weñafhna, Jesús dih cádahat tútcan, yabhcanjeh tewat túttna, Jesús ded pah á jwúb dei jüúwát pínah á jumatdih á jwúb jéihyaíhna, nin núodih át daác wahap wut jî.

Ded pah 2 Tesalonicenses á jumat:

1. Queétdih á daác jwíhat (1.1-12)
 - a. Queétdih á túyat tútat (1.1-2)
 - b. Queétdih “Túina caá”, Diosdih á niját (1.3-10)
 - c. Queétdih á úbát (1.11-12)
2. Queétdih á wutat (2.1—3.15)
 - a. Jesús á jwúb dei jüúwát ded pah á jumatdih í jengah joyátdih á yoobáát (2.1-12)
 - b. Jesúh wä ded pah jengah joyát caá náahap (2.13-17)
 - c. Caandîh í úbát pínahdih á wutat (3.1-5)
 - d. Yabhnitdih á tewat tútat (3.6-15)
3. Queétdih á pée úbát, á túyat tútatbut (3.16-18)

Queétdih á túyat tútat

1 ¹Weém Pablo, Silvano, Timoteojîh túyat túttnit, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwí íp Dioíhwä, jwí Maáh Jesucristoíhwäbut ñi jumachah, nin núodih bífhidh daacát túttnit, yeebdîh wä jwúb wahna caá.* ²Jwí íp Dios, jwí Maáh Jesucristo yeebdîh oinit, í teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah nijná.

Queétdih “Túina caá, Paá”, á niját

³Wä déewä panihnitá, yeebdîh úbhñit, “Jesús dih chah í túi jengah joyátdih, chah

í míc oyatdihbut á túina caá, Paá”, yeé jáap jumat pah jwí niját dée caá.

⁴Jesús dih ñi péeat jíib, bita yeebdîh yeejép í chäjachah yuhna, caandîh ñi cádahcan caá. Páant ñi cádahcatdih jéihna, bita Dioíhwädihbut jwí túi wéi naóhna caá.

Cristo á jwúb dei jüúwáchah, Dios yeejépwädih á péeh chäjat

⁵Yeejép yapna yuhna, Jesús dih ñi cádahcah enna, Dios á maáh jumapna yeebdîh á bejat tútatbipna caá. Páant á chäjachah, á jengah joyát yoobópdih á jumatdih nihat cáacwä í jéihbipna caá.

⁶Pánihna, Dios yoobópdih jengah joiní

* 1.1 Hch 17.1; 1Ts 1.1

jumna, yeebdíh yeejép chäjnitboodíh ā peéh chäjbpina caá. ⁷Jwí Maáh Jesús jeámant jwáub dei jüóhna, búdí tæu iigát cātíh, áih wēpni ángelwā bíicdih, yeeb yeejép yapnítjidih ā tái jumt tæutbpina caá. Jwítdihbut bíic yoo bó ā chäjbpina caá. ⁸Pánih jüóhna, Diosdih, jwí Maáh Jesúh táini doonádihbut jepahcannitdih ā peéh chäjbpina caá. ⁹Dios queétdih ā peéh chäjachah, páantjeh iiguípboó yeejép í yapbpina caá. Jwí Maáh Jesús pebh jéih jumcan, búdí ā wēpatdihbut í jéihcan níit. ¹⁰Jesús ā jwáub dei jüóhni yeó jáapdih áihwā caandíh wēinit, “Jesús túini, chah wēpni caá”, í niijbpina caá. Yeeb áih doonádih jwí naáwáchah joinítbut queét bíicdih caandíh búdí ní wēibpina caá.

Queétdih ā uúbát

¹¹Yeebdíh Diosdih jwípí uúbhna caá, ā náahat pahjeh ní chäjat pínah niijná. Nihat áihwádih páant chäjat caá náahap. Pánihna, yeó jáap jumt pah yeebdíh búdí jwí uúbhna caá, Diosdih tái jenah joinít, ā teo wáacatjéh ded pah ní chäjíhatdih ní buájáat pínah niijná. ¹²Páant ní tái chäjachah, jwí Maáh Jesucristohwā ní jumtadih jéihnit, bita caandíh, yeebdíhbut í tái wēi naóhbpina caá. Páant ní jumt pínah niijná, jwí íp Dios, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, í teo wáacbpina caá.

Jesucristo ded pah ā jwáub dei jüúwát

2 ¹Bæu jwéh jwí Maáh Jesucristo nin baácboó ā jwáub dei jüúwáchah, míic wáac juibínit, caandíh jwí jwááat pínahdih wā naóhbpina caá. ²Bitá yeebdíh yeena, “Jwí Maáh átát jwáub dei jüóh tagaá”, í niijíchah yuhna, ní úumca bojoó. Biquína “Dios weemdíh páant ā niijíp jí”, níj, bita “Pablo páant át daác wahap jí”, ít níj yee tagaá. ³Pánihna, bita páant yeebdíh í yeenachah, ní joyáh bojoó. Caán ā jwáub dei jüúwát pínah játih, Diosdih dawá í yap yohbpina caá. Páant í yap yohochah, chah yeejép wutni ā jígohbpina caá. Caandíh Dios peéh

chájna, iiguípna ā wahbpina caá. ⁴“Caán nihat maáh caá”, cáacwádih níj jenah joyát tæutcan, Diosboodíh ā weñat tæutcan níit. “Weém caá Dios”, níj yeenit, Dioh muúboó ā waadbípa caá, nihat caandíh ennit, í wēi naáwát pínah niijná.*

⁵¿Nijeéh jumna, páant yapat pínahdih wā naáwátjidih ní náhnican níit? ⁶Bæu caán yeejép wutni pínahdih jáhni páantjeh jwí cātíh ā jum jwuhna caá. Obohjeéhtih, Dios ā níoni yeó jáapdih yeejép wutni ā jígohbpina caá. ⁷Bæu caandíh ní jéih encah yuhna, nemépwā í maáhboó Dios ā wutadtih cáacwádih ā yap yohat tæutna caá. Obohjeéhtih, páant ā chäjachah yuhna, yeejép wutnidih jáhni ā bejat pínah játih caán tubit yeejép ā jéih wut jwuhcan caá. ⁸Á bejat táttimah bácah, tubit yeejép wutni ā jígohbpina caá. Páant ā jígohat táttimah, jwí Maáh Jesucristo ā yeh iigátjéh nin baácboó jwáub dei jüóhna, ā naáwátjéh póoj yohat pah, caandíh ā bæudábpina caá.* ⁹Caán yeejép wutniobó nemép ā wēpatjéh, cáacwā í jéih chájca naáhdih dawá láa ā chäj jéutbpina caá, queét caandíh í wēi enat pínah niijná.* ¹⁰Búdí yeejép ā chäjachah yuhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán tái chájni caá”, niijnít, caandíh í jepahbpina caá. Queét Jesúh doonádih, yoo bópdih ā jumtchah yuhna, ít joíhcap tagaá. Páant í joíhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ā ubcan níit. ¹¹Túini doonádih í náahcat jíib, Dios queétdih máihnit pah ā chäjbpina caá, yee naáwátidih í tái joyát pínah niijná. ¹²“Caán naáwát yoo bópdih niican caá”, niijnít, yeejép í wēi chájatjí jíib, Dios queétdih ā peéh chäjbpina caá.

Dios áihwádih ā níwat

¹³Yeeb jwí déewá panihnitá, jwí Maáh Jesús ā oinit ní jumna caá. Nin baácdih ā chäjat pínah játih yeeb iiguípna bejnit déejidih Dios át níwip wut jí, áihwā ní jumt pínah niijná. Túini doonádih “Yoo bópdih tigaá”, yeeb ní níj jenah joyóchah, Túini Espíritu yeebdíh át teo wáacap tagaá, túinit ní jumt pínah

* 2.1 1Ts 4.15-17 * 2.4 Dn 11.36; Ez 28.2 * 2.8 Is 11.4 * 2.9 Mt 24.24

nijná. Pánihna, ā n̄onit n̄i jumuchah, Diosdih w̄ēnit “Túina caá, Paá”, jwí niiját dée caá. ¹⁴Túini doonádih jwí naáwáchah, Dios yeebdih át n̄iwip taga, jwí Maáh Jesucristo jeáboó maáh ā jumuchah, yeebbát caán biíc dih maáta n̄i jumat pínah niijná.

¹⁵Pánihna, Jesucristodih túi péenit n̄i jumú. Pánih péena, jwí naóh bohéátjidih jwí daác wahnidihbut túi náhninit, n̄i yap yohca bojó. ^{* 16-17}Jwí Maáh Jesucristodih, jwí íp Diosdihbut yeebdih búdí jwí uúbhna caá, ī náah yacat pah n̄i chājat pínah niijná. Jwiít dih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubatdih náhninit, yeó jáap jumat pah búdí jwí w̄ēna caá. Jesucristo, jwí íp biíc dih yeebdih ī teo wáaca naáh, w̄ep n̄uhnit panihnit jumna, túi chājnit, túi m̄íic w̄ēhenit páantjeh n̄i jumat pínah niijná.

“Jwiít dihbut n̄i uúbá”, ā niiját

3 ¹B̄u jwí déewā panihnitá, jwiít dihbut n̄i uúbá, jwí Maáh Jesúh doonádih dawá cáacwádih jwí túi bohéat pínah niijná. Yeéb caán doonádih n̄i w̄ēi jepahat pahjeh muntih bitadih jwí bohénachah, ī túi w̄ēi jepahat pínahdihbut n̄i uúbá. Pánih jepahnit, bitadihbut ī naáwáchah, caán dooná waícanjeh ā bej peét bejbipna caá. ²Jesúh doonádih dawá jepahcan, yéej chājnit jumna, jwiít dih ī yeejéj chājnihchah, Dios jwiít dih ā wapat pínahdihbut n̄i uúbá. ³Jwí Maáh Jesús ā niijátjeh pahjeh chājni ā jumna caá. Pánih jumna, nemépwā ī maáh yeebdih ā yéej chājat t̄utuchah yuhna, yeebdih ā teo wáacabipna caá, Jesús dih túi jenah joinít, nemépwāboodih n̄i jepahcat pínah niijná. ⁴Páant Dios yeebdih ā teo wáacatj̄ih, ded pah jwí w̄utuchah, n̄i jepahatdih jwí túi jéihna caá. Páant n̄i chāj cádahcatdihbut jwí jéihna caá. ⁵Dios búdí ā oyatdih yeebdih ā túi jéihyana naáh, caandih oinit, bitadihbut n̄i oyat pínah niijná. Jwí Maáh Jesús yeejéj yapna yuhna, Diosdih át cádahcap wut j̄i. Páant ā jumat pah

muntih, yeebbát yeejéj yapna yuhna, n̄i cádahcat pínahdih wā uúbhna caá.

Ā tewat tútat

⁶Jwí Maáh Jesucristo ā w̄epatj̄ih, nin pah yeebdih wā wutna caá: Det Jesúh wā jwí bohéátjidih jepahcan, tewihcannitdih n̄i pej jumca bojó. ⁷N̄ijeéh jumnit, búdí jwí tewe chah, n̄i enep j̄i. Pánihna, jwí tewatjeh pahjeh muntih yeebdihbut tewat ā náahatdih n̄i jéihna caá. ⁸N̄ih jeémát dih j̄ih wihcanni jwí p̄i jeémcap j̄i. Obohjeéhtih, yeebdih uúbh tac b̄ugácat tút niijná, yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut búdí jwí tewep j̄i. ^{*}

⁹Jwí bohéatjeh j̄ih yeebdih jwíta j̄ih waadá tagaá. Obohjeéhtih, j̄ih náahcanjeh, búdí jwí tewep j̄i, yeebboó jwiít dih n̄i en yacat pínah niijná. ¹⁰N̄ijeéh jumnit, nin pah yeebdih jwí niij bohénap j̄i: “Teocannit ī jeémcap bojo naáh”, jwí niijp̄ j̄i. ¹¹Obohjeéhtih, yeéb biquína n̄it tewihcap wut be. Pánih tewihcan, bitadih n̄it tac b̄ugánap wut be. ¹²Pánih tewihcannitdih jwí Maáh Jesucristo ā w̄epatj̄ih nin pah jwí niij wutna caá: “Bitadih tac b̄ugacánjeh, n̄i teweé, n̄ih jeémát pínah j̄ih”, jwí niijná caá.

¹³Obohjeéhtih, yeéb jwí déewā panihnitá, túi chājna, n̄i ch̄ucá bojó. ^{*} ¹⁴Biquína caanj̄ih moón jwí tewat tútatdih ī yap yohochah enna, queédih n̄i pej jumca bojó, t̄icnit, ī tút n̄umát pínah niijná. ¹⁵Obohjeéhtih, Jesús dih cádahnitdih n̄i en j̄ihñat pah, queédih n̄i en j̄ihca bojó. Queé n̄i déewā, Jesúh wā ī jumuchah, ī yap yohatdih queédih túinijeh n̄i naáwá, ī túi tewat pínah niijná.

Ā péé túyat tútat

¹⁶Jwí Maáh Jesús jwiít dih túi jumat tút ni, yeó jáap jumat pah yeebdih ā túi teo wáaca naáh, n̄i túi jumat pínah niijná. Jwí Maáh n̄ijeéh ā túi jumna naáh.

¹⁷Weém Pablo, nin péeni naáwát bitdih w̄ih téihyāj̄ihjeh wā daácna caá. Nihat wā daác wahnidih w̄ih téihyāj̄ihjeh w̄ap̄

* 2.15 1Co 11.2 * 3.8 Hch 18.3; 1Ts 2.9 * 3.13 Gá 6.9

daác péana caá. Páant péeni
naáwátbitdih míc wā daacátdih enna,
wā naáwát yoobát ā jumatdih ñi
jéihbipna caá. ¹⁸Jwī Maáh Jesucristo

yeéb nihatdih oinit, búdí ā teo wáaca
naáh.
Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

1 TIMOTEO

1 Timoteodih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daánciji? Pablo, Dios á jib bohéat tútuni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihíhna, Romanosdih jwí túi beh joyát pínah naáwátidih ñi enee.

¿Déhedih át daánci? Timoteodih nin núodih Pablo át daacáp wut jī. Timoteo íp Griego, (judío nihcanni) á ñin judío wili Jesúsdi jéihnih wut jī. Pablo jwíh bejniji á jwáub bohé jibidih bejna, Timoteodih át ñumah jibip wut jī. (Hch 16.3) Pablo túttimah á jib bohénachah, Timoteodihbut át ñumah bohé jibip wut jī. Pablo Timoteodih búdí oinit, á teo wáacatdih búdí át weñep wut jī. Timoteobut nemat muúdh í nemnji í jwáub wātni át jumap wut jī. (He 13.23)

¿Dedmant, débólih cah, át daánci? Chah jéihnit “Pablo Roma tútchiboó nemat muúboó á jwíh jumachah, caandíh í bacaat túttimah, (Hch 28 túttimah) Pablo bíic peihcanni jópchi Éfeso tútchidih moón Jesúsíhwādih át jwáub bohénap wut jī. Queétdih bohé cádahnit, Pablo Macedonia baácna á bejchah, Timoteo Éfeso tútchidih moónjeéh pánit, queétdih búdí át bohénap wut jī. (1.3) Pánihna, Timoteo Éfeso tútchiboó á jumachah, Pablo Macedonia baácboó jumnit, nin núodih át daac wahap wut jī. Jópchi 63—65 (Jesús á wunat túttimah 30—33 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, í níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daánci? Timoteo Éfesodih moón Pablo á bohéat tútuni á jumachah, Jesúsíh doonádih yoobópdi í jenah joyát pínah níjñá, ded pah queétdih á bohéat pínahdih Pablo nin núodih át daac wahap wut jī. Mácah bohéatdih Timoteo á jéih yap yohat pínah, Jesúsíhwā í maátadih ded pah á ñíwatdih á jéihyat pínah, míc wáacnit ded pah í chājatdih á jéihyat pínahdihbut át daac wahap wut jī.

Ded pah 1 Timoteo á jumat:

1. Caandíh á túyat tútat (1.1-2)
2. Yee bohénitdih á joyáh bojat tútat (1.3-11)
3. Dios Pablodih búdí oinit, ded pah á teo wáacat (1.12-17)
4. Dépanihna Pablo Timoteodih nin núodih á daac wahat (1.18-20)
5. Ded pah Jesúsíhwā míc wáacnit í jumat (2.1—3.16)
 - a. Ded pah í úbát pínah (2.1-8)
 - b. Yaádh ded pah í chājat pínah (2.9-15)
 - c. Jesúsíhwādih waóhnit ded pah í jumat pínah (3.1-13)
 - d. Dépanih tigaá páant á wutat (3.14-16)
6. Ded pah yee bohénitdih Timoteo á chājat pínah (4.1-16)
7. Ded pah Jesúsíhwājíh Timoteo á chājat pínah (5.1—6.2)
 - a. Behnitdih, japatadih (5.1-2)
 - b. Éemp wunnit yaádhidih (5.3-16)
 - c. Jesúsíhwā waóhnitdih (5.17-25)
 - d. Teo wáhnitdih (6.1-2)
8. Bíh á bohéat tútat (6.3-10)
9. Timoteodihjeh á wutat (6.11-21a)
10. Timoteodih Dios á teo wáacat tútat (6.21b)

Timoteodih ā túyat tútat

1 ¹Weém, Pablo, meém Timoteodih* nin n̄odih wā daác wahna caá. Jwí íp Dios jwítdih túi ubni, Jesús̄j̄ih áih túini doonádih ī naáwát túatni wā jumna caá. Jwítdih Jesús ā pehbóo ā ub bejat pínahdih jéihna, jwí wēi páina caá. ²Timoteo, meemd̄ih Jesúh̄ doonádih weemjéh wā bohénachah joinít, Jesúsdih ma jwíh jepahachah, wā wūh̄ panihni ma jumna caá. Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristobut oi j́gah ennit, ī teo wáaca naáh, ma túi jumt pínah niijná.

Bitā ī yee bohéatdih Timoteodih ā yoobáat tútat

³Macedonia baácboó jwí bej lāa Éfeso tútchiboó juibínit, biquína Jesúh̄ doonádih yee bohénitdih jwí joyóp j̄i. Páant ī bohéatdih joinít, meemd̄ih caán tútchidih wā cádahap j̄i, ī yee naáwátidih ma cádahat tútat pínah niijná. ⁴Ī nuowā jon j́t̄ih moón ī jenah joyátjidih páantjeh ī bohénap j̄i. Ded pah ī naáwátj̄i, ī wūtnadihbut ī bohénap j̄i. Queét pánih bohéna, míc̄ ij̄janit, Dios jwítdih ā wutat pah ī chájcap j̄i. Ī jéihyatj̄ihjeh bohéna, Diosbood̄ih ī túi jenah joicáp j̄i.

⁵Páant ī jumuchah enniji, meemd̄ih chah wā wēp bohéat tútat j̄i, Jesúh̄wā bitad̄ih ī oyat pínah, Diosdih ī túi jenah joyát pínah, dedé yeejat wihcan, yeejat peéh chájatd̄ih ī úmcat pínahbut niijná. ⁶Páant wā bohéatdih yohnit, oboh jum̄nibood̄ih ī míc̄ wéhena caá. ⁷Moisés ā wutatjidih bohénit jum̄hna yuhna, ded pah ī bohéatdih queétjeh ī beh joicán caá.

⁸Páant Moisés ā wutatjidih yoobópdih jwí bohénachah, túini wutat ā jum̄atdih jwí jéihna caá. ⁹⁻¹⁰“Caán wutatdih jepahnitdih jwūb bohéat caá náahap”, jwí níj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chájnitbood̄ih bohéat caá náahap: Dios ā wutatdih yap yohnit, yeejép chájnit, ī mánad̄ih mao yohnit, bitadihbut mao yohnit ī jumna caá. Yeej chájnit, neoná míc̄jeh, yaádh míc̄jehbut

yeej chájnit ī jumna caá. Cáacwādh̄i ubnit, bitad̄ih teo wūhat pínah niijná, queétdih j̄iib cháj wūh̄nit ī jumna caá. Yee naóh̄nit, túini bohéatd̄ih yap yohnitbut ī jumna caá. Pánih chájnitdih caá Dios naáwátidih bohéat náahap, ī túat nuumát pínah niijná. ¹¹Caán bohéat caá Jesúh̄ doonádih Dios weemd̄ih ā bohéat tútat j̄i.

Dios Pablodih ā oi j́gah enat

¹²Weém yeejép wā chájachah yuhna, “Pablo wā naáwátidih ā túi bohébiḡna caá”, níj jenah joinít, jwí Maáh Jesús weemd̄ih ā níwip j̄i. Páant ā níwichah jéihna, “Túina caá”, caand̄ih wā niijná caá. Páant ā níoni jumna, áih doonádih wā bohénachah, ā wēpatj̄ih weemd̄ih ā teo wáacna caá. ¹³Páant ā níwat pínah j́t̄ih, Jesúsdih jéih jwuhcan, caand̄ih yeejép wā wéhénachah, áih cáacwādh̄i yeejép wā chájachah yuhna,* caánboó weemd̄ih ā níwip j̄i. Yeejép cháj jwuhna, “Yeejép chájna caá wā chájap”, wā níj jenah joicáp j̄i. Páant wā jéih jwuhcah enna, peéh chájcanjeh, weemd̄ih āt oi j́gah enep j̄i. ¹⁴Pánihna, jwí Maáh Jesucristo weemd̄ih búdi oinit, ā túi chájatd̄ih jéihna, caand̄ih wā jepahap j̄i. Pánih jepahni jumna, ā oyatj̄ih bitadihbut búdi wā oina caá.

¹⁵Yeejép wā jwí jumuchah jéihnit, iiguḡpna jwí bejat déed̄ih túi ubat túat niijná, Jesucristo nin baácboó āt dei jūwūp taji. Páant jwí naáwát yoobópdih ā jum̄atdih nihāt ī túi jéihye naáh. Weémboó bita chah yeejép wā jum̄ap j̄i. ¹⁶Obohjeéhtih, páant yeejép chájni ma jumuchah yuhna, Jesucristo weemd̄ih peéh chájcan, āt j́gah enep j̄i. Pánih j́gah enna, weemd̄ih ā túi chájatd̄ih jéihnit, bitabut caand̄ih ī jepahbiḡna caá. Pánih jepahnit, Diosjeéh ā pehbóo páantjeh ī jum̄biḡna caá.

¹⁷Dios páantjeh jum̄ni nihāt cáacwādh̄i chah maáh caá. Caán jwijeéh ā jumuchah yuhna, caand̄ih jwí en joicán caá. Caanjéh caá Dios. Bíh̄ wihcan caá. Páant ā jumuchah jéihnit, jwítdih yeó jáap

* 1.1 Hch 16.1-3 * 1.13 Hch 8.3; 9.4-5

jumat pah caandíh wēi naáwát caá náahap. Páant tíi ā jumū nah.

¹⁸Timoteo, wā wūáh panihni ma jumachah, nindih meemdíh wā wətna caá: Jiwiít Jesúh wā waáhnitboó meemdíh jwī teo jáha wúbh láa, Túini Espírítu ā jéihyanachah, meemdíh jwī naóh yapanap jī. Páant jwī naóh yapaatjidih túi náhninit, Jesúh doonádi h wēp naóh bohéni ma jumū. Bita meemdíh joicánjeh yeejép ī chājachah yuhna, caandíh ma bohé cádahca bojoó. ¹⁹Jesúsdi h túi jenah joí cádahcan, yeó jáap jumat pah caandíh ma túi wúbú. “Dedé yéej chājat jīb weemdíh ā wihcan níít”, níj jenah joyát túut níjná, mapí jumat pah, túinijeh ma jumū. Biquína páni h jumcan, Jesúsdih ítát cádahap tají. ²⁰Queét cádahnit poómpjeéh Himeneo, Alejandrojīh ī jumna caá. Páni hna, jáantjeh nemépwā ī maáhdih wáát wūhup jī, ded pah ā náahat pah queétdih ā chājat pínah níjná. Queét yeejép ī bohéátjidih cádahnit, ī jwúub túut nuumát pínah níjná, caandíh wā wūhup jī.

Jesúh wā míic wáacnit, ded pah ī wúbát

2 ¹Buu nin pah meemdíh jeh wā jwíih naóhna caá, bitadibhút ma bohéát pínah níjná: Yeéb Jesúh wā míic wáacnit, nihat cáacwádi h ní wúbú, queébtut Jesúsdih ī jepahat pínah níjná. Páni h wúbhna, “Túina caá, Paá”, caandíh níj átbút ā náahna caá. ²Nihat maátadi hbut wúbát náahap, míic mawat wihcan, Dios ā náahat pah chājnít, íh cáacwā ī túi jumat pínah níjná. ³⁻⁴Nihat cáacwā iiguípná bejnit déedih túi ubat túut níjná, ā wúbúh túini doonádi h joinít ī jepahatdi h Dios ā náah yacna caá. Páant bitadi h jwī wúbúchah, búdí ā wéina caá. ⁵⁻⁶Bíicjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwiítboó yeejnit jumna, caán bíicdi h jwī jéih jumcan caá. Páant jwī jumachah, nihat cáacwā úd jeñé Jesucristojeh jwī yéej chājat jīb át wun wūhup jī, Diosjeéh jwī túi jumat pínah níjná. Jesús ā wun

wūhatji doonádi h Dios ā nífo láa cáacwádi h át jéihya jwíhip jī. ⁷Jesús páant ā jumati h wā naáwát pínah, judíowā nihcannitdi h túini doonádi h wā bohéát pínahbut níjná, weemdíh ā níwup jī. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Wā yeecan caá.*

Neoná, yaádh ded pah ī chājat

⁸Queét Jesúh wā muuná jumat yoobó míic wáacnit, bíicdi h wúbhna, neoná yéejat cádahnit jumna, téihya aabánit, ī wúbú naáh. Íjican, míic jéihni at wihcanjeh wúbh waáwát caá náahap. ⁹Yaádhboó túinijeh yégueh ī dawú naáh, bita ī en níinahcat pínah níjná. Təbit mácah jígo hni íh waó yoócna di h ī chāja bojo naáh. Bita ī wéi naáwát pínahdi h bidcanjeh, búdí jīb jumni iigní tōpná, yégueh chóonadi hbut ī đucóca bojo naáh.* ¹⁰Queét yaádh ī túi chāja naáh. Páni h chājna, bitaboó queétdih jenah joiná, ī túi jígo hatdi h jenah joicán, ded pah ī túi chājatboodí h ī jenah joibípná caá. Páant tigaá Dioi h wā yaádhdi h náahap. ¹¹Míic wáacna, lai hcanjeh, wéinit, bohéát di h ī túi joyó naáh. ¹²⁻¹⁴Míic wáacnit, yaádh neoná di h bohécan, ī wətca bojo naáh. Lai hcan, túinijeh joí chūdnit yaádh ī jumū naáh.* Adándih Dios jwíih chājnít, caán túttimah, Evadi h át chājap wət jī, caandíh teo wáacni h mi jumat pínah níjná.* Caánt Adándih wətnih pínah mit nihcap wət jī. Nemép ā yeenachah joiní Adán nihcah, Ewaboó mit joyóp wət jī. Páant ā yeenachah joiná, Diosdi h mit yap yoh jwíhip wət jī.* ¹⁵Obohjeéhtih, yad wili Diosdi h mi yap yoh jwíhichah yuhna, yaádh ī wehdi h túi en daonít, Diosdi h túi jenah joí cádahcan, ájeéh ī túi jumbi pná caá. Diosdi h cáacwádi hbut oinít, ī túi chājachah, queétdih ā wéi enbi pná caá.

Jesúh wā ī maáta ded pah ī chājat

3 ¹Buu, Jesúh wā ī maátadi h ded pah ī níwat pínahdi h wā naóhbi pná caá. Ded queétdih waóhni jumíhni túini tewatdi h ā bidna caá. Caán yoobópdih

* 2.5-6 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; Tit 2.14 * 2.7 2Ti 1.11 * 2.9 1P 3.3

* 2.9-14 1Co 11.2-6; 14.34-35 * 2.12-14 Gn 2.7,21-22 * 2.12-14 Gn 3.1-6

tigaá. ²Jesúhwādhíh waóhñit pínahdih ñíona, yeejép dooná ā wihcat pínah niijná, nin pah jumnitdih í ñíwi naáh: Det bíic wilidihjeh bíbohñitdih, túi jenah jointí, túinijeh muúdhí waád jūúwát tútñit, túi naóh bohénitdih ñíwat caá náahap. ³Det máihcannitdih, míic maocannit, míic jūihcannit, dinero búdí bidcannit, cáacwādhíh túinijeh chājñitdih ñíwat caá náahap. ⁴Pánih ñíonit, í weha mána yaádhdih, í wehdihbut yeejép niijcānjeh túi wutnit í jumú naáh. ⁵Queétdih túi wutcan, Jesúhwādhíhbut íta túi wutcan tagaá. ⁶Jesúsdi h jáap jepahni Jesúhwādhíh waóhñi ā jumca bojo naáh. Jáap jepahnidih í waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, āta niij jenah joi tágaá. Páant ā niij jenah joyóchah, Satanásdih ā peéh chājat pah muntih Dios caandíhbut āta peéh chāj tagaá. Satanás páant ā niij jenah joyátji jíib, Dios át peéh chājat wut jí. ⁷“Caán túi chājni caá”, Jesúsdi h jepahcannitboó í niijnídhíh maáh í waadána naáh. Pánih túi chājni jumna, nemép ā náahat pah ā chājchah, caandíh dedé yeejép dooná ā wihcan níit.*

Jesúhwādhíh teo wáacñit ded pah í chājat

⁸Jesúhwādhíh teo wáacñitjééh waadát tútñitdih ñíona, nin pah jumnitdih í ñíwi naáh: Túi jenah jointídhíh, í niiját pah chājñit, máihcannit, jéihcha dinerodih wábhccannitdihbut ñíwat caá náahap. ⁹Dedé peéh chājat wihcan, Dios naáwátdih túi jepahnitdihbut ñíwat caá náahap. ¹⁰Queét waadíhñit ded pah í chājatdih í jwíth í ene naáh. Pánih enat túttimah, yeejép chājñit jumna, Jesúhwādhíh teo wáacñitjééh í jumú naáh. ¹¹Í weha mána yaádhbut nin pah í jumú naáh: Túinijeh jumnit, obohkeh dooná naóhcannit, túi jenah jointí, máihcannit, ded pah í niiját pah chājñit yaádh í jumú naáh. ¹²Jesúhwādhíh teo wáacñit pínahdih ñíona, nin pah jumnitdih í ñíwi naáh: Det bíic wilidihjeh bíbohñitdih, í weha mána yaádh, í weh, queétdih teo wáhñitdihbut túi wutnitdih í ñíwi naáh. ¹³Páant í ñíonitboó

Jesúhwādhíh í túi teo wáacchah, bita queétdih í túi wéi naóhbipna caá. Pánihna, túini doonádhíh, Jesucristodih í jepahatdihbut úmcanjeh bitadhíh í naóhbipna caá.

Dios naáwát ded pah ā jumát

¹⁴⁻¹⁵Butéhjeh ma pehbboó bejíhna caá wā chājat yuh caá. Obohjeéthih, “Butéhjeh weém wāta bej wúhcan caá”, niijnít, nin nódih meemdhíh wā daác wahna caá, queét Jesúhwā míic wáacñit, ded pah í jumát pínahdih ma jéihyat pínah niijná. Jwíth Jesúhwā Dios páantjeh jumñíhwā jwí jumna caá. Áihwā jumna, ā naáwát yooópdi h jumñidih jéihna, caandíh jwíí bohéna caá. ¹⁶Jon játhíh Jesucristóh túini doonádhíh jwí jéih jwúhcap jí. Páant jwí jéihcannidih buú Dios jwíthdih ā jéihyanap be. Nin pah caá ā jéihyaat:

Jwíth pahjeh Jesucristo át cáac jumap wut jí. Túini Espíritu caandíh búdí teo wáacñit, yeejat wihcanni ā jumátidih át jútup wut jí. Ángelwábut caandíh ít enep wut jí. Á bohéat tútñitboó nihat baácdih moondíh áih túini doonádhíh jwí bohénap jí. Páant jwí bohénachah, caán doonádhíh jointí, dawá caandíh í jepahap jí. “Nihat baácdih moondíh ñi bohéna”, ā niiját túttimah, jeáboó Dios caandíh át ub púh laab béjep wut jí. Caán naáwátdih jwíth nihat Jesúhwā jwí túi jéihna caá.

Ded pah yee bohéat ā jumát

4 ¹Túini Espíritu nin pah jwíthdih ā jéihyana caá: Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah játhíh, biquína áih túini doonádhíh jointíjeh caandíh cádahñit, nemépwa í yeeatdih í joibipna caá. ²Pánih jointí, bitadhíh í yee naáwáchah, queétdih í jepahbipna caá. Pánih yee naóhñit, yeejép chājna yuhna, “Weemdhíh yeejat wihcan caá”, í niij jenah joibipna yuh caá. ³Nin pah í niij bohébipna caá: “Ñi áa jumca bojoó. Jwí jeémát tútñitcanni jeémátidih ñi jeémca bojoó”, í niij wutbipna caá. Queét páant í jeémát

* 3.2-7 Tit 1.6-9

tútcach yuhna, Diosboó jwí jeémát pínahdih wühna, nihatdih ã jeémát tútcna caá. Jeémátidih bíbohna, caandih “Túina caá, Paá”, niiját caá náahap. ⁴Nihat Dios ã chãjni túini caá. Pánihna, ã wühni jeémátidih ùbna, caandih “Túina caá, Paá”, niijná, yohcanjeh, túi wēi jeémát caá náahap. Bitá ã jeémát tútcach, queétdih ñi joyáh bojoó. ⁵“Nihat wã wühni jeémát ã túina caá”, Dios ã niijátidih náhninit, “Nin jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, niijnít, ã wühni jeémátidih wēi jeémát caá náahap.

Jesúfhwādhí teo wáacnit ded pah í jumat

⁶Páant wã naáwátidih Jesúfhwādhí bohéna, meém, Timoteo, caandih túi teo wühni ma jumbipna caá. Jesucristofh doonádih túi joinji jumna, Dios naáwátidihbut túi jepahni ma jumna caá.

⁷Diosdih jéihcannit í jenah joyátjijeh í bohénachah joyáh bojnit, Dios ã weñat pínahboodíhjih chãjat caá náahap. ⁸Ded ãih bácahdih ã wēpanachah, ã túina caá. Obohjeéhtih, áih bácahdihjih nihcan, áih caolihdih ã wēpanachah, chah ã túina caá. Pánih caolihdih wēpana, nin baácboó túi jum, ã wunat túttimah, jwúub boo pud jüóhnit, Dios pehbhoobát ã túi jumbipna caá. ⁹Caán yooópódhí tigaá. Pánihna, nihat cáacwādhí caán naáwátidih jepahat caá náahap. ¹⁰Yeejép yapna yuhna, búdí jwí teona caá, nihat Diosdih í jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jumni, nihat iiguípná bejnit déedih túi ubni jumna, caandih jepahnitdihjih ã túi úbbipna caá. Páant ã túi ubat pínahdih jéihnit, jwí wēi páina caá.

¹¹Páant wã niijátidih bohéna, Jesúfhwādhí ma túi wutúú.

¹²Obohjeéhtih, jáap ma jumuchah ennit, biquína meemdih íta joyáh boj tagaá. Páant í joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma chãj júttú: Bitadih oina, túinijeh naóhnit, túi chãjnit, Jesúsdihi ma túi jenah jóí cádahca bojoó. Páant ma chãjachah ennit, jáap ma jumuchah yuhna, meemdih í joyáh bojcan níit.

Páant ma túi jumuchah, queét meemdih í en yacbiipna caá. ¹³Pánihna, ma pebhna wã juibiát pínah játih, Dios naáwátidih en naóhnit, Jesúfhwādhí ma túi beh joyánaá. ¹⁴Jesúfhwā í maáta meemdih teo jáha úúbhñit, Túini Espiritu ã niijátidih í naóh yapaatjidih ma túi náhninaá. Páant í teo jáha úúbhñit, Dios meemdih áih wēpat ã wūhatjidih náhninit, úumcanjeh ma túi wēp bohénaá.

¹⁵Páant wã niijátidih ma túi náhninaá, yeó jáap jumat pah Dios naáwátidih chah ma túi bohéatdih nihat í enat pínah niijná. ¹⁶Meemjéh ma túi eneé, ded pah ma chãjatdih, ded pah ma bohéatdihbut. Yeó jáap jumat pah páant míic ma chãjaá. Pánih chãjna, meemjéh, ma bohénitdihbut iiguípná bejnit déejidih ma túi úbbipna caá.

Bitá Jesúfhwādhí ded pah teo wáacat

5 ¹Buu bainí meemdih wã jwúub naáwíhna caá, ded pah Jesúfhwādhí ma teo wáacat pínah niijná. Behnitboó í yéej chãjachah, jūihcan túinijeh naáwát caá náahap. Ma ípdih ma naáwát pah, behnitdihbut túinijeh ma naáwá, í túit nuumát pínah niijná. Ma úudwādhí ma naáwát pah japatadihbut túinijeh ma naáwá, queétdih í túit nuumát pínah niijná. ²Ma índih ma naáwát pah, behnit yaáhdihbut túinijeh ma naáwá. Ma déewá yaáhdihbut ma naáwát pah, jūihcan, japata yaáhdihbut túinijeh ma naáwá, í túit nuumát pínah niijná.

³Buu éemp wunnit yaáhdihbut ded pah ma teo wáacat pínahdih wã naóhbipna caá. Dedh déewá wihcannih éemp wunnidih teo wáacat caá náahap. ⁴Obohjeéhtih, éemp wunnih mi weh jumna, mi juimená jumna, queétdih caántidih í teo wáaca naáh. Pánih teo wáacna, Dios ã wutut pah í chãjna caá. Queétdih mi en dawátjeh pah, queétdih í jwúub en dawá naáh. Páant í chãjachah enna, Dios ã túi wēina caá. ⁵Biíh wili éemp wunnih, déewá wihcannih jumna, Dios ã teo wáacatdih mi páina caá. Pánih jumna, yeó jáap jumat pah

* 4.4 Gn 1.31

Diosdih mi wúbhna caá. Páant mi jumatdih ennit, caántdih ñi teo wáaca. ⁶Obohjeéhtih, bíih wili éemp wunnihboó mi weñat pínahdihjeh jenah joinit, Jesúsdih jepahcan, iiguúpna mi bejbipna caá. Páant mi jumuchah ennit, caántdih ñi teo wáacca bojoó. ⁷Nin butéh wá wutadtihi Jesúsdihwādihbut ma jwúb naóh yapanaá, i tái chājat pínah niijná. Páant i chājachah ennit, “i tái chājcan caá”, bita queétdih i jéih niijcán niit. ⁸Ded ā déewādih tái en daocánni, ā wehdih i iindihbut en daocánni “Weém Jesúsdi caá”, niijná yuhna, ā naáwátidih ā yap yohna caá. Pánih jumna, Jesúsdih jepahcannitdih chah yeejép ā chājna caá.

⁹Dedh éemp wunnih Jesúsdihwādih teo wáacnitjeéh mi waádfhichah, sesenta jópchi chah bíbohni, bícdihjeh áa jumnihjidih ñi waadánaa. ¹⁰“Caánt táinijeh chājnih caá”, i niijnhdih, mi wehdih tái behanih, miíh muúboó bitadih tái waad jūúwát tútunih, Jesúsdihwādih teo wáacnih, yeejép yapnitdihbut teo wáacnih, táinijeh chājnihdih ñi waadánaa. Queét teo wáacnit pínah yaáhdih ñio péanit, íih wútnadih ñi daaca.

¹¹⁻¹²Obohjeéhtih, éemp wunnit yaádh jáarpwá yaádh buég i jumuchah, íih wútnadih ma daacca bojoó. “Míihwādih teo wáacnih pínahjeh wá jumtipna caá”, Cristodih niijná yaádh jumna yuhna, táttimah newédih jwúb bidna, ita jwúb áa jum tagaá. Pánih chājnit, i naáwátji bíc yoobó i péacah, queét yaáhdih peéh chājat áta jum tagaá ¹³Pánih chājna, nin pahbut ita chāj tagaá. Teocannit yaádh, munná yoobó táoh yee we naóhni, bita i tewatdih en naóhni, yeejép wehenitbut ita jum tagaá. ¹⁴Pánihna, queét yaádh jwúb áa jumni, i weh jum naáh. I weha mana, i wehdihbut i tái en dawá naáh. Páant i chājachah, jwiit Jesúsdihwādih enihcannit “Queét yaádh yeejép chājna caá”, i jéih niijcán niit. ¹⁵Buu biquína éemp wunnit yaádh Jesucristodih cádahnit, Satanás ā náahatboodih i chājna caá. Pánihna, bita

yaádh páant i chājat pínah niijná, meemdíh wá naóhna caá.

¹⁶Det Jesúsdihwá i dée wili éemp wunnih mi jumuchah, queéto bo caántdih i teo wáaca naáh. Páant i teo wáacachah, bita éemp wunnit, déewā wihcannit yaádhboodih Jesúsdihwá i jéih teo wáacca caá.

¹⁷Buu Jesúsdihwá i maátadih ded pah i chājat pínahdih meemdíh wá naóhbiipna caá. I maata queétdih i tái en dawát jíb, wéinit i jíb chāja naáh. Biquína i maata, Dios naáwátidih bohénitbut i jumuchah, bita maátadih i jíb chājat chah, queét bohénitboodih i jíb chāja naáh. ¹⁸Dios naáwátidih daacni nin pah ā niij daacátjidih náhnat caá náahap: “Momo jiwíwá trigodih i caóh chuñuchah, queétdih ñi jac chéoca bojoó, i tái jeemát pínah niijná”, āt niij daacáp tají. * Páant ā daacátji pah muntih, bíhboó “Teonidih á tewatji jíb, jíb chājat caá náahap”, āt niij daacáp tají. * Páant i niijátjidih náhnit, Jesúsdihwá i maátadih wéinit, queétdih i tái jíb chāja naáh.

¹⁹Jesúsdihwá maátadih bífcjeh yeejép dooná naóhniidih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewā, bíc peihcannit bíc yoobó i niijchah, caandíh i naóh yacat yoobópdih ā jumna caá. *

²⁰Pánihna, ā yéj chājatdih á cádahfchah ennit, ñi míc wáacapoó caandíh ñi jéihñuú. Páant ñi jéihñuchah joinit, bitabut bíc yoobó yeejép i chājcan niit.

²¹Dios, Jesucristo, ā ñfonit ángelwābut i enechah, nin pah meemdíh wá wútna caá: Butéh wá naáwát pah ma tái chājaá. Pánih chājni jumna, bícdih chah teo wáacnit, bíhdih nump ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúsdihwādih bíc yoobó ma chājaá.

²²Det Jesúsdihwá i maáh waádfhmitdih ma teo jáha wúbát pínah játih, yóhancanjeh, ded pah i chājatdih ma tái en ñun jwúbñuú. Páant tái en jwuhcanejeh ma níwichah, queét yeejép chājnit ita jum tagaá. Páant yeejép i chājachah ennit, maátajeéh queétdih ma waadaca bojoó. Yeejép chājnitdih waadána nihna, “Queét tái chājnit caá”, niijni pah mata

* 5.18 Dt 25.4 * 5.18 Mt 10.10; Lc 10.7 * 5.19 Dt 17.6; 19.5

jum tagaá. Meémboó yéejat wihcanni ma jumúú.

²³Buu meemdíh jwuh bainí wā naóhbiḡna caá. Mahdihjeh ma babhna caá. Pánih babhna, wudah túbat, bíh wunatbut meemdíh dawá láa ā jumna caá. Pánihna, jiwá iguúh macdihbut bainíbit babhbat caá meemdíh náahap, míh bácah ā túi jumt pínah niijná.

²⁴Maátadih ní bidatdih jwúub jenah joinít, nin pah wā niij naóhna caá: Biquí láana det í yéej chājachah, nihát jwí jéihna caá. Dios queétdih ā peéh chājat pínahdihbut jwí jéihna caá. Pánihnit maáta í jumíhichah yuhna, queétdih ní waadáca bojóo. Obohjeéhtih, bitaboó í yéej chājatdih jwí jéih jwuhcan caá. Pánih jéih jwuhcan yuhna, túi en nūunnít, yeejép í chājachah, jwí jéihbiḡna caá. ²⁵Caan páh muntih biquína í túi chājachah, nihát jwí jéihna caá. Bitaboó í túi chājatdih jéih jwuhcan yuhna, túttimah jwí jéihbiḡna caá. Túiniboodíh ded pah jwí jéih bihcan caá.

6 ¹Buu teo wūhnit ded pah í chājat pínahdih wā naóhbiḡna caá. Queét Jesúhwā jumna, í maátadih í túi teo wūhu naáh. Páant í chājachah ennít, Jesúsdiḡ jepahnit í jumuchah jéihna, bitaboó Diosdih, jwí bohéatdihbut ded pah í jéih yeejép naóhcan níít. ²Í maáta Jesúhwā í jumuchah, queét teo wūhnitbut Jesúhwā jumna, í maátadih íta túi wēi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant í chājachah, ā túican caá. Queétdih í túi teo wūhu naáh. Pánih teo wūhna, í déewá panihnitdih teo wáacna caá í chājar. Í maátadih oina, Jesúsdiḡ jéihcannitdih í teo wūhat chah, í túi wēi jepaha naáh. Páant wā wútatdih queétdih ma jwúub naóh yapanaá.

Ded pah Diosjeéh túi jumt

³Buu jwí bohéatdih mácah naóhnitdih ded pah ní chājat pínahdih wā naóhbiḡna caá. Det mácah bohéna, jwí Maáh Jesucristoíh táini doonádiḡ náahcan, Dios naáwátidihbut í túi bohécan caá. ⁴“Weém jéih beedáni caá”, niijná yuhna, í túi jéihcan caá. Íijnit pah míc wéhena, míc

jūihñat túttnit, í míc eníhcan caá. Bitadiḡ yeejép dooná í niijátj jūib, queétdih í wēi encan caá. ⁵Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jumcan, míc jūihnitjeh í jumna caá. “Dios naáwátidih bohéna, bádí dinerodih jwí bíbohbiḡna caá”, í niij jenah joiná yuh caá. ⁶Obohjeéhtih, bainí bíbohátjīh wēina, Diosdih jepahna, túi jumt caá náahap. ⁷Jwí jwíih cáac jumna, dedé bíf déedih jwíit ub jūóhcap jī. Būadná, bíf déedih jwí jéih ub bejan níít. Pánihna, jwí bíbohát pah bóojeh weñat caá náahap. ⁸Jwí jeémátidih, jwíih yéguehdihbut jwúub chah náahcanjeh, weñat caá náahap. ⁹Dawá bíf déedih bidna, nemépboó ā yéej chājat tútutuchah, nihát yeejépdih chājnit caá ita jumup. Queét dawá láa jenah joicánjeh, yeejép chājatdih cádahcan, queétdjeh tigaá yeejép í yapbiḡna caá. Pánih cádahcan, iiguḡna í bejbiḡna caá. ¹⁰Det dinerodih búdí bidna, dedé yeejép í chājna caá. Biquína pánih bidnitboó Jesúsdiḡ cádahnit, búdí jīgahna, túbit í moh yéejna caá.*

Timoteodihjeh ā naáwát

¹¹Obohjeéhtih, meémboó Dioíh jumna, yeejép í chājatdih ennít, “Bíic yoobó weembút wā chājan níít”, niijnít, bíaboó ma jwei béjéé. Túiniboodíhjih ma chājaá. Ded pah Dios meemdíh í wúttuchah, caandíhjih ma jepahaá. Jesúsdiḡ ma túi jenah joyoó. Bitadiḡ ma oyoó. Yeejép yapna yuhna, Jesúsdiḡ ma cádahca bojóo. Bitadiḡ túinijeh ma numah jumúú. ¹²Jeáboó ájeéh jumni pínahdiḡ Dios meemdíh át níwip jī. Meemdíh í daabánachah, Jesúsdiḡ ma jepahatdih dawá cáacwádiḡ ma túi naáwáp jī. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ma jepah cádahca bojóo, jeáboó jūibínit, páantjeh ma jumt tút niijná. ¹³Diosboó nihatdih át chājar wútt jī. Jesucristoboó Poncio Pilatodih ded pah ā jumtadiḡ túi yoobópdih át naáwáp wútt jī.* Dios, Jesucristojīh í enechah, nin pah meemdíh wā wép naóhna caá: ¹⁴Páant meemdíh wā wútatdih ma túi jepahaá. Jwí Maáh Jesucristo á jwúub dei jūúwát pínah játih,

* 6.7 Job 1.21; Sal 49.17; Ec 5.15 * 6.6-10 He 13.5 * 6.13 Jn 18.37

ã wutã pahjeh ma chãjaá, cáacwã meemdíh í naóh yacat pínah niijná. ¹⁵ã náahni yeó jáapdihjeh Dios ã wũúhdih ã jwúub wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá nihat cáacwã í maáh. Nihat cáacwã í maáta chah maáh caá ã jumup.

¹⁶Caanjéh tigaá páantjeh jumni, yeh iigátjĩh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, jwiít cáacwã ã yeh iiguípna jéih bejcan, caandíh jwĩ en juicáp jĩ.* Bue láabut caandíh jwĩ en juicán caá. Caánboodíh jwĩ weñat dée caá. “Meém chah wépni caá”, caandíh jwĩ niij jĩh. Páant tíí ã jum nah.

¹⁷Dawá bíí dée bíbohñitdih nin pah ma wutúú: “Weemdíh dedé jũhdãt wihcan caá”, í niij jenah joicá bojo naáh. Íih bíí déedih bũdní pínahjeh ã jumuchah, caandíh í túi jenah joicá bojo naáh. Dios nihat jwĩ náahãtjih ã wũhuchah jéihnit, caánboodíhjih í túi jenah joyó naáh.

¹⁸Pánihna, túinidih chãjnit, bitadih íih bíí déedih wũhna, túi teo wáacnit í jum naáh. ¹⁹Páant í chãjachah enna, Dios pebhna í juibínachah, queétdihbut ã túi chãj jwúubanachah, caánboó páantjeh í túi jumnipna caá.

Pablo Timoteodih ã pée naáwát

²⁰Timoteo, Dios meemdíh ã naáwát túutnidih ma túi bohénaá. Ma quíib bũdcá bojoó. Biquínaboó Diosdih jéihcannit, jenah joicánnit pah í wéhena caá. Bitaboó yee naóhna, “Wã bohéat túi jéihnit í bohéat caá”, í niijná yah caá. Páant í niij naáwáchah, ma joyáh bojoó. ²¹Biquína páant í niij naáwáchah joinít, Jesúsdiñ it cádahap wut jĩ.

Dios meemdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6.16 Sal 104.2

2 TIMOTEO

2 Timoteodih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tígaa daácniji? Pablo, Dios á jib bohéat tétuni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihíhna, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dīh ñi enee.

¿Dédhedih át daácji? Timoteodih nin núodihbat Pablo át jwúub daacáp wut jī. (Eneé: 1 Timoteodih jwī tūi beh joyát pínah naáwát)

¿Dedmant, débólíh cah, át daácji? Nerón Romanowá í maáh á jumuchah, Roma títchiboó nemat muúboó Pablodih ít jwúub nemep wut jī. Caán láa yeejép camahni pehbóó jumnit, á wunat pínah bahnijeh á judhdad dīh át jéihyep wut jī. (1.16-17; 2.9; 4.13) Chah jéihnít “Jópchi 67—68 (Jesús á wunat títtimah 34—35 jópchi títtimah) nin núodih át daacáp wut jī. Nin núo Pablo á pée daácní caá”, í niíf jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tígaa át daácji? Pablo bícjeh jumna, jígahnit, chah yeejép láa á jumuchah, Jesúhwa ded pah í jumatdih jéihíhna, nin núodih Timoteodih át daacáp wahap wut jī. Timoteo páantjeh Éfeso títchiboó jumnit, queét Éfesodih moón Jesúhwa dīhbat ded pah á jumat doonádih wahna át chájpah wut jī. (4.22)

Ded pah 2 Timoteo á jumat:

1. Timoteodih á naóh jwíihah (1.1-4)
2. Timoteodih á náhni dahwaat (1.5-14)
3. Ded pah Pablo á jumat (1.15-18)
4. Timoteodih á wutat (2.1-26)
5. Jesús á jwúub dei júúwát pínah játih ded pah á jumat (3.1-9)
6. Timoteodih bíih á wutat (3.10—4.8)
7. Pabloh bíih dooná (4.9-18)
8. Pablo á pée táyat tútat (4.19-22)

Timoteodih á táyat tútat

1 Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih Dios á naáwát tétuni jumna, nin núodih meém Timoteodih wá jwúub daacáp wahna caá. “Nihah Jesucristodih jepahnit wájeéh í tūi jumbipna caá”, á niijátjidih bitadih Dios weemdíh á naóh bohéat tétunp jī. ²Timoteo, wá wúuh panihni ma jumuchah, meemdíh búdí wá oina caá.* Dios jwī íip, jwī Maáh Jesucristo bíicdih meemdíh oinit, í jígah en teo wáaca naáh, ma tūi jumat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, á niiját

³Diosdih úubhna, yeó jáap, chei jumat pahbat meemdíh wá úubhna caá. Pánih úubhni, “Timoteodih búdí ma teo

wáacatdih túina caá, Paá”, wárpí niijná caá. Caán Diosdih tígaa jwī nuowá wéinit, ípí jepahat pahjeh muntih, weembút caandíh wéinit, wá jepahna caá. Pánih jepahni, dedé yeejép chájat peéh weemdíh á wihcatdih wá jéihna caá. ⁴Con láa meemdíh wá cádah bejehah, ma júnátjidih náhninit, majeéh jumnit, tūi weñat tūt niijná, meemdíh wá jwúub eníhna caá. ⁵Meém Jesús dīh ma tūi jenah joyát dīh wá náhnina caá. Ma éet Loida, ma ín Eunicebat Jesús dīh ít jwíih jepahap tajī. Pánihna, queét dīh en yacnit, meembút caandíh ma tūi jenah joiná caá.*

⁶Meemdíh wá teo jáha úúbuchah, Dios meemdíh á wépatdih búdí át wúhup jī, á wutat pah bitadih ma tūi teo wáacat pínah niijná. Páant á chájatjidih náhninit,

* 1.2 Hch 16.1; 1Ti 1.2 * 1.5 Hch 16.1

umcanejeh, a wēpatjīh bitadīh chah ma teo wáacá. ⁷Dios jwiítidīh Túini Espíritudīh át wūhup be, jwījeéh ā jumat pínah niijná. Pánih jwījeéh jumni Túini Espiritu jwiítidīh búdí ā teo wáacna caá, cáacwā ded pah ī jenah joyátidīh jwī umcat pínah niijná. Páant ā teo wáacachah, cáacwādīh oinit, ā wēpatjīh queétdīh jwī jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwiítidīh ā túi jenah joyát túatna caá. ⁸Pánihna, jwī maáih doonádīh bitadīh naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádīh wā bohéat jíib nemat muúboó wā jumuchah, wā chéen ma jumatdīhbut ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, táini doonádīh ma bohéat jíib meemdīhbut yeejép ā yapachah, “Á túimi nacaá”, ma niijí. Páant ā yapachah, Dios meemdīh ā teo wáacipna caá, caandīh ma cádahcat pínah niijná. ⁹Jwiít iiguípna bejnit déejidīh Diosjeh jwiítidīh át túi ubup wut jī. Pánih túi ubnit, jwiítidīh át níwip wut jī, áihwā jumnit, jwī túi chājat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwī túi chājat jíib át níocap wut jī. Nin baácđih ā chājat pínah játih ā jenah joyátjī pah jwiítidīh oina, át níwip wut jī. Pánih oina, jwiítidīh túi ubni pínah Jesucristodīh ā wah deyaat pínahdīh át jenah joyóp wut jī. ¹⁰Pánih jenah joinjī caandīh wah deyana, ā oyatdīh jwiítidīh ā túi jéihyana caá. Páant ā wah deyani Jesús jwiít áihwādīh iiguípna jwī bejat déejidīh át túi ubup wut jī. Caán Jesúsđih jepahna, páantjeh Diosjeh jwī túi jumat pínah doonádīh jwiítidīh naawádīh át dei jūúwúp wut jī.

¹¹Weemdīh níonit, Dios ā wahap jī, caán túini doonádīh wā naawát pínah niijná. ^{*} ¹²Páant ā wutatdīh wā jepahatjī jíib buu nin nemat muúboó jumnit, yeejép wā yapna caá. Obohjeéhtih, pánih yeejép yapna yuhna, wā tíic jenah joicán caá. “Wā jepahni Jesús tíi wēpni jumna, áih doonádīh naawát túatnit, weemdīh ā túi teo wáacipna caá. Páant ā teo wáacachah, púú ā jwúub dei jūúwúchahna, caandīh túi jenah joí cádahcan, páantjeh áih doonádīh wā naóhbična caá”, wā niij jenah joiná caá.

¹³Meémboó Jesucristodīh túi jenah joiná, caandīh oinit, meemdīh yoobópdīh wā bohéatjī pah ma chāj cádahca bojoó. ¹⁴Jwījeéh jumni Túini Espiritu ā teo wáacatjīh Dios meemdīh ā naawát túatnidīh yoobópdīh ma bohénaá. Caandīh túi náhninit, mácah ma bohéca bojoó.

¹⁵Nihat Asia baácđih moón Jesúhwa weemdīh cádah tigaá ít chājap. Pánih tigaá í jwúub jígochap. Íjeéh Figelo, Hermógenes wūt jumnitbūt í cádahatdīh ma jéihna caá. ¹⁶⁻¹⁷Páant queét nihat weemdīh í cádahachah yuhna, Onesiforoboó dawá láa weemdīh enedih junínt, ā túi weñanap be. Nemat muúboó wā jumuchah yuhna, Roma tútchiboó junínt, wā chéen ā jumatdīh tíic jenah joicánjeh, weemdīh maatápdīh bidniji weemdīh ā bid juyúp jī. Páant weemdīh ā túi teo wáacat jíib, ā déewādīh jwī Maáh ā jígah en teo wáaca naáh. ¹⁸Éfeso tútchiboó jwī jumuchah, weemdīh búdí ā teo wáacatjīdīhbut ma túi jéihna caá. Pánihna, jwī Maáh Jesúsđih búdí wā úbhna caá, nin baácboó jwúub dei jūóhñit, caandīh búdí ā jígah en teo wáacat pínah niijná.

Jesúh túini soldado panihni

2 ¹Meémboó, wā wúuh panihni, Jesucristo meemdīh oinit, ā teo wáacachah, caandīh ma túi péenaá. ²Dawá wā bohéatdīh joinjī meem jwáh bitadīh ma bohénaá. Páant queétdīh ma bohénachah, Dios ā náahat pah túi chājnit, bitadīh bohé jéihnitbūt í jumú naáh.

³Soldadodīh buwat ā jumuchah yuhna, ā cádahcat pah muntih, meemdīhbut bíic yoobó ā yapachah, Jesúsđih ma cádahca bojoó. Jwiít nihat Jesúhwardīh bíic yoobó ā yapna caá. ⁴Ded soldado ā maáhdīh weñáihna, ā wutat pahjeh caá ā chājap. Soldado nihcanni ā chājat pínahdīh páantjeh chājna, ā maáh ā wutat pah áta jéih chājcan tagaá. Pánihna, soldado ā chājat pah muntih, meembút Dios ā weñat pínahdīhjenah jenah joinínt, ā wutat pah ma túi chājáa.

* 1.11 1Ti 2.7

⁵Pánihat dée, ded náoni maáta ī wutat pah tái chājnjeh, ā wēp náwat jībīdih ā jéih bíbohna caá. Pánihna, náoni ā tái chājat pahjeh mūntih, Jesucristo ā wutat pah ma tái chāj cādahcat jīb, ā pebhna ma jūibínachah, meemdíh tūinidih ā wūhbpina caá. ⁶Pánihat dée mūntih, wápchi tái teoniboó ā tewat jīb jeémátdih jwíh bíbohna caá náahap. Pánihna, Dios meemdíh ā wutat pah ma tái chājat jīb, ā pebhnoo ma jūibínachah, meemdíh wēinit, ā tái chājbpina caá. ⁷Wā niijátjidih ma tái náhninaá. Páant ma náhninachah, jwí Maáh meemdíh ā tái jéihyabipna caá.

⁸Ded pah Jesucristo ā jumátjidih ma quíib buúdcá bojóo. Caán maáh David jūima át jumap wut jī. Wūnna yuhna, ā jwúub boo pud jūúwátjī tūini doonádih wápí bohénap jī. ⁹Pánih caandíh wā bohéat jīb, yeejép chājnitdih ī nemat pah, weemdíh ítah tōpjīh chéonit, nemat muúboó ī nemechah, wā moh yéejana caá. Pánih jumna yuhna, Dios naáwátdih wā bohé cādahcan niít.

¹⁰Dios ā ñonitdih bohéna, yeejép wápí yapna caá, queébtut Jesucristoihwā ī jumát pínah niijná. Áihwā iiguípná bejnit déejidih ā tái ubnit pínah ī jumuchah, queé Diosjeéh ī tái jumbipna caá.

¹¹Nin naáwát yoobópdih caá:

Cristo jwí yeejat jīb ā wun wūhat pah mūntih, jwíitbut ájeéh wūnnit panihnit, yeejatdih cádahnit jwí jumna caá. Pánih cádahnit, ájeéh jwúub boo pud jūóhnit panihnit, ájeéh páantjeh jwí jumbipna caá.

¹²Áihwā jwí jumát jīb yeejép yapna yuhna, ā náahat pah jwí chāj cādahcan, ā maáh jumapboó caán bícdih jwíitbut maáta jwí jumbipna caá. * Obohjeéhtih, “Jesucristodih wā jéihna caá”, jwí niijíchah, caanbút jwíitdih bíic yoobó ā niijbipna caá.*

¹³Jwíit jwí niijátjī pah jwí chājchah yuhna, caánboó ā niijátjī pahjeh ā chājbpina caá.

Yeecanni jumna, ā niiját pahjeh chājni ā jumna caá.

Diosdih tái teo wūhni ded pah ā jumát

¹⁴Majeéh jumnit Jesúshwādih buútéh wā naáwátdih ma tái náhninaá. Dios ā enechah, queétdih ma míic jūihcat tūatú. Í jenah joyátjīh jeh ī míic jūihhuchah, dedé pínah níican caá. Pánih jūihna, teo wáaccan, míic yéejana caá ī chājap. Í míic jūihñatdih joinit, ī būwa jenah joiná caá. ¹⁵Dios naáwátdih tái jéihnit, caán meemdíh ā wutat pah, bitadih áih tūini doonádih yoobópdih ma bohénaá. Páant ma chājachah ennit, “Ma tái chājna caá”, Dios ā niijíchah joinit, ma tūccan niít.

¹⁶Diosdih jéihcannitboó ī jenah joyátjīh jeh ī míic wéhenachah, ma joyáh bojóo. Páant ī míic wéheat dedé pínah nihcah, chah ī yéej chājbpina caá.

¹⁷Páant ī yee bohéat, yahwit ā moóp aabát pah, bitadih ī yéejana caá. Páant tigaá Himeneo, Fileto wūt jumnitbut í chājap. ¹⁸Páant ī yee bohéatdih joinit, Dios naáwát yoobátdih í cādahap wut jī. Pánih cádahnit, “Jesúshwā jáantjeh ítat pūuh laab béjep be”, queé ít niij yee bohénap wut jī. Pánih mácah bohénit, biquína Jesúshwādih ī yéejanachah, caandíh í cādahap wut jī. ¹⁹Obohjeéhtih, páant ī yee naóh bohénachah yuhna, Dios naáwátboó yoobópdih ā jumna caá. Caán ā tūat nūmcán niít. Páantjeh bíic yoobó ā jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapni át niij daacáp tajī: “Jwí Maáh áihwādih ā jéihna caá”, át niij daacáp tajī. * “Jesús wā Maáh caá”, niijnitboó, yeejép ī chājatdih í cádaha naáh”, bíihboó át niij daacáp tajī.

²⁰Jwíit Jesúshwā nin pah caá jwí jumap: Búdí muúboó dawá pamapna ā jumna caá. Biquína oro, platajīh ī chājnjeh jum, biquína máa naá, wáam déepjīh ī chājnjibut ā jumna caá. Pánihna, caán muú mínah cáacwādih nūmah jeémpnit, áih oro, platajīh ī chājnjeh pamapnadih wēi ennit, ī jeémát pínahdih ā cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wáam déepjīh ī chājnjibut yeó jáap jumát pah

* 2.11-12 1P 5.1 * 2.12 Mt 10.33; Lc 12.9 * 2.19 Nm 16.5; Jn 10.14; 1Co 8.3

jeémát cáagat pínah, i yohnidih i yacat pínahbut ã jumna caá. ²¹Pánihat pah, ded yeejép ã chājatdih cádahnit, oro, platajih i chājniji pama panihni jumna, jwī Maáh ã weñat pínahdih ã jéih chājbična caá. Páant ã chājachah, jwī Maáh caandíh ã wēi enbična caá.

²²Meémboó jáap jumna, japata i yeej chāj ñinahatdih enna, iinít, bíaboó ma bejeé. Pánih iinít, táiniboodíhjih chājna, jwī Maáh Jesúsdiłh chah jenah joinít, bitadih ma túi oyoó. Pánih oinít, míic jūihcanjeh, ijeéh ma túi jumwá. Nihat Jesúsdiłh túi wébhñitbut bíic yoobó i chāja naáh. ²³Jenah joicánnit i míic jūihñuchah, ma joyáh bojoó. Beh joicánjeh, míic wébh joinít, queétjeh chah i míic jūihna caá. ²⁴Obohjeéhtih, Dios naáwátđih bohéniboodíh míic jūihcat caá náahap. Pánih jūihcan, nihadđih túi chājnit, túi bohénit, bicmantjeh íjcan táinijeh jumtat caá náahap. ²⁵Á naáwátđih joíhcan, mácah niijnítđih íjcanjeh túi bohéat caá náahap. Páant táinijeh ñi bohénachah joinít, Dios ã teo wáacatjīh i yap yohatđih cádahna, túini bohéatboodíh “Caán yoobópdih caá”, i niij jenah joibíčna caá. ²⁶Pánihna, yoobópdih bohéatđih joinít, queét nemépwá i maáh ã náahat pah chājnitji caandíh i cádahbična caá. Pánih cádahnit, ã jwáub yéej chājat túutuchah yuhna, yoobópdih bohéatđih jepahnit, ã wutatboodíh i jepahcan niít, buca.

**Péeni yeó jáapđih
ded pah cáacwā i jumtat pínah**

3 ¹Buu, Timoteo, nindihbut ma túi náhninaá: Jesús ã jwáub dei jūúwát pínah játih, cáacwāđih búdí buwat ã jumbična caá. ²Caán láa, cáacwā bitadih teo wáacat pínahdih jenah joicán, i weñat pínahdihjih i jenah joibíčna caá. Pánih jenah joinít, dawá bíí déedih i bidbična caá. “Nihatđih jéihna, bitadih chah wā jumna caá”, niij jenah joinít i jumbična caá. Cáacwāđih, Diosdiłhbut yeejép wéhenit, i mánadiłhbut yap yohnit i jumbična caá. Bitá queétđih i túi chājachah yuhna, “Túina caá”, niicánnit

i jumbična caá. Diosdiłh wéicanjeh, búdí yeejép chājnit i jumbična caá. ³Cáacwāđih oican, i jīgah en teo wáacac niít. Yeejép doonáđih naóhñit i jumbična caá. I jenah joyátjīhjih yeejépdih i jéih chāj cádahcan niít. Cáacwāđih túbit yeejép chājnit, táiniboodíh i en iibíčna caá. ⁴I chéenwāđih yah buca yeejép i chājbična caá. Jenah joicánjeh chājnit, “Jéih beedáni caá”, niij jenah joinít i jumbična caá. Queét i weñat pínahdihjih chājnit jumna, Diosboodíh náahcannit i jumbična caá. ⁵Cáacwā i enechah, Diosdiłh túi wéinit pah jíghñit jumna yuhna, i jenah joyátđih ã túut nuumát pínahdih i náahcan niít. Pánihnitđih ma pej jumca bojoó.

⁶Biquína pánih chājnit bitađh muunáđih waadní, “Dios naáwátđih yeebđih bohénadiłh wā jūúwáp be”, caanjīh jumnit yaádhđih ípí niij yeena caá. Páant i niij yeenachah yuhna, queét yaádh túi jenah joicánnit, yeejép chājnit jumna, i yee bohéatđih i wēi joiná caá. Queét yaádh búdí i yéej chājíhna caá. ⁷Pánihna, dedé mácah yee bohéatđih joíhna, Diołh yoobópdih bohéatboodíh i náahcan caá. ⁸Jon játih Egiptodih moón jíohñitji, Janes, Jambres wāt jumnit, Moisésdiłh it yap yohíhip wat yuh jí. * Páant i yap yohíhat pah muntih queét yaádhđih yee bohénitboó táini bohéatđih i en iiná caá. Queét yeejépdihjih jenah joinít i jumna caá. Pánih jumna, Jesúsdiłh túi jenah joicán, áihwá yoobát i nihcan caá. ⁹Queét i yee bohé jibichah yuhna, daocánnitjeh queétđih i jepahbična caá. I yee bohéatđih “Caán yeejép bohéat caá”, cáacwā i niij jéihbična caá. Janes, Jambresjīh i yeeatjīđih jon játih moón i jéihyat pah muntih, Jesús ã jwáub dei jūúwát pínah játih jumnitbut i yeeatđih i jéihbična caá.

Timoteodih ã jwáub wutat

¹⁰Obohjeéhtih, ded pah wā bohéat, wā jumtat, wā jenah joyátđihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Jesúsdiłh wā túi jenah joyátđih, íjijat wihcanjeh cáacwāđih oina wā teo wáacat, yeejép yapna yuhna wā

* 3.8 Ex 7.11

cádahcatdihbut ma jéihna caá.

¹¹Weemdíh yeejép ī chājachah, bádí wā yéej chūáátjidihbut ma jéihna caá. Antioquía, Iconio, Lистра tútchinaboó Jesúh doonádih wā jib bohéat jīb, weemdíh yeejép ī chājatjidihbut ma jéihna caá. Obohjeéhtih, ī mawíhichah yuhna, jwí Maáh Jesúsboó weemdíh ā wapachah, ī jéih maocap jī. * ¹²Páant weemdíh ī chājat pah, nihat Jesucristoíhwā caandíh ī tūi péeat jīb, bita queétdihbut yeejép ī chājat pínahdihbut jwí jéihna caá. ¹³Yeejépwā, yeenitbut chah yeejép chājnit ī jumbipna caá. Bitadih yeena, queétejehbut ī yeeatdih joiná, chah yeejép ī jumbipna caá.

¹⁴Obohjeéhtih, ma éet, ma ín, weembát meemdíh jwí bohénachah joiná, meémboó mat tūi jepahap wut jī. “Weemdíh bohénit yeenit nihcan caá”, níj jéihnit, yoobópdih jwí bohéatjidih tūi náhninit, ma pée cádahca bojoó. ¹⁵Meém wébít jum láa, Dios naawátdih mat jéih jwíhip wut jī. Pánih jéihnit, Jesucristodih tūi jepahnit, iiguípnā bejni déejidih Dios ā tūi ubni ma jumna caá. ¹⁶Dios naawátdih nihat daácnitdih “Nin pah ma níj daacá”, Diosjeh āt níj daacát tūtup wut jī. Pánihna, ī daacátjidih jwiítdih bohéat caá náahap, yoobópdih naawátdih jwí tūi jéihyat tūt niijná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wā chājatdih cádahat caá náahap”, jwí níj jéihna caá. Caandíh bohéna, tūiniboodíh jwí jéih tūt nūmná caá. Pánihna, yeó jáap jumāt pah tūi chājat tūt niijná, ā naawátdih bohéat caá náahap. ¹⁷Ded Dios naawátdih tūi míc bohéna, nihat tūinidih ā jéih chājipna caá.

4 ¹Jesucristo, nihat cáacwā ī Maáh jwúub dei jūóhna, báadhnit, wānnitbut ded pah ī chājatjí jīb ā naóhbpna caá. Pánihna, caán, ā íp Diosbut ī enechah, meemdíh nin pah wā wēp naóhna caá: ²Yeó jáap jumāt pah cáacwā ī joífhichah, ī joífhchah yuhna, Dios naawátdih páantjeh ma bohénaá. Pánih bohéna, cáacwā ī yéej chājatdih

jéihyanit, “Jwúub yéej chājcanjeh, tūiniboodíh ní tūt nūmná”, ma níj naawá. Pánih naóhnit, chūécánjeh, queétdih ma tūi bohé cádahca bojoó. ³⁻⁴Tútimah bóo láa, cáacwā tūini bohéatdih ī joífhcan níf. Pánih joífhcan, ī náahatdihjeh chājíhna, ī weñat pínah bohéatdihjeh joífhnit, mách bohénitboodíh bádí ī bidbipna caá. Páant ī bidichah, dawá queétdih ī yee bohébpna caá. Tūini bohéatdih cádahnit, mách bohénit ī jenah joyátjijeh ī bohéatboodíh ī joibipna caá. Pánihna, waícanjeh páant ā yapat pínahdih jéihnit, meémboó Dios naawát, yoobópdih jumnidih, ma bohé cádahca bojoó. ⁵Pánih bohénit, queé yeenit pah chājat tūt niijná, tūi jenah joiní ma jumú. Yeejép yapna yuhna, bíc yoobó chājnit, tūini doonádih ma bohé cádahca bojoó. Pánih cádahcan, Dios meemdíh ā wutat pah ma tūi chāj péanaá.

⁶Weém Dios ā wutat pah, ā naawátdih wā jib bohéatjí jīb weemdíh ī mao yohat pínah bahnjeh caá ā jūdhdup. ⁷Wā wnat pínah játih nin pah meemdíh wā naóhna caá: Jesúh tūini doonádih Dios weemdíh ā bohéat tūtchah, wā tūi bohénap be. Nihat ā wutat pah wā chāj péanap be. Pánih chājnit, yeejép yapna yuhna, caandíh wā tūi jenah joí cádahcap be. ⁸Pánihna, wā tūi chājatjí jīb jwí Maáh jeáboó ā bíboh páina nacaá. Nihat cáacwā ded pah ī chājatdih jéih beedána, yoobópdih jīb wūhni jumna, ā wutatdih wā tūi jepahatjí jīb, ā jwúub dei jūóhni yeó jáapdih weemdíh ā tūi chājbpna caá. Bitā caandíh oinítbut ā jwúub dei jūáwát pínahdih tūi páinit ī jumuchah, jwí Maáh Jesús bíc yoobó queétdih ā tūi chājbpna caá.

Timoteo ded pah ā chājat pínah

⁹Waícanjeh wā pebhna ma jūúwá. ¹⁰Demas wūt jumni chah dawá bíf déedih náahna, weemdíh cádahnit, Tesalónica tútchina ā jwúub bejep be. * Crescente wūt jumni Galacia baácna ā bejchah, Tito wūt jumnibut Dalmacia baácna ā bejep be. * ¹¹Páant ī yoh bejat túttimah,

* 3.11 Hch 13.14-52; 14.1-20 * 4.10 Col 4.14; Flm 24 * 4.10 2Co 8.23; Gá 2.3; Tit 1.4

Lucasjeh caá wājeéh ā chāwáp.* Pánihna, bita teo wáacnitdih náahnit, meemdíh wā jūúwát túutna caá. Pánih jūóhnit, Marcosdihbut ma nūmah jūúwá.* Cristofh doonádih wā bohénachah, weemdíh túi teo wáacni pínah caán ā jum̄bipna caá. ¹²Tíquicodih Éfeso tútchina wā wahap be.* ¹³Ninna jūóhna, Troas tútchiboó* Carpo wūt jum̄niíh mūddíh wā jwey jūóhni cúbūh jweyát chóodih, wíih papélah tólihnadibut ma ub jūúwá. Wíih papélah nūonadih bácah búdí wā náahna caá. Pánihna, caandíhbut ma ub jūúwá.

¹⁴Alejandro wūt jum̄ni itahdih teoni weemdíh búdí yeejép ā chājap be.* Páant ā chājatji jíib Dios caandíh ā peéh chājbipna caá.* ¹⁵Caán Alejandro jwí bohéatdih búdí ā yap yohna caá. Pánihna, caandíh ma túi chāja chaáh, meemdíh yeejép ā chājcat pínah niijná.

¹⁶Roma tútchidih moón ī maáta weemdíh ī jwíih úúbh joyóchah, wā chājatjidih wā bohéatdihbut queétdih wā naáwáchah, det weemdíh teo wáacnit pínah ī wihcap be. Úum̄nit, nihat weemdíh ī cádah bejap be. Obohjeéhtih, páant weemdíh ī cádahachah yuhna, Dios queétdih ā peéh

chājca bojo naáh. ¹⁷Weemdíh páant ī cádahachah yuhna, jwí Maáh Jesúsboó ā teo wáacap be, áih doonádih wā naóh beedáat pínah niijná, nihat judíowā nihcannit ī joyát pínah niijná. Jiowá panihnit weemdíh ī mao yohat déedih ā túi wapap be. ¹⁸Nihat weemdíh yeejép chājnitdih yap yohnit, jwí Maáh weemdíh ā wapbipna caá. Pánih wapnit, jeáboó maáh ā jum̄apna weemdíh ā túi bejat túutbipna caá. Pánihna, yeó jāap jum̄at pah “Caán chah túini, chah wēpni Maáh caá”, jwí niíj jíih. Páant tíi ā jum̄ nah.

Ā pée túyat tútat

¹⁹Prisca, Aquila,* Onesiforo* ā pebh moonbút ī túyū naáh. ²⁰Erasto* Corinto tútchiboó ā chāwáp jí. Trófimo* Mileto tútchiboó tubúp chūúhnit, ā chāwáp jí. ²¹Meémboó mah noój láa játih waicanjeh ma jūúwá. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bita Jesúsíhwābut meemdíh ī túyat túutna caá.

²²Jwí Maáh Jesucristo majeéh ā jum̄ naáh. Dios yeéb nihatdih oinit, ā túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

* 4.11 Col 4.14; Flm 24 * 4.11 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

* 4.12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8 * 4.13 Hch 20.6 * 4.14 1Ti 1.20 * 4.14 Sal 62.12;

Ro 2.6 * 4.19 Hch 18.2,18 * 4.19 2Ti 1.16-17 * 4.20 Hch 19.22; Ro 16.23

* 4.20 Hch 20.4; 21.29

TITO

Titodih jwí tui beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tiguaá daacnji?** Pablo, Dios á jib bohéat tautni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumátdih chah jéihfna, Romanosdih jwí tui beh joyát pínah naáwátdih ñi enee.

¿**Déhedih át daáci?** Tito, judío nihcanni, nin núodih át daac wahap wut jī. Pablo Jesúh doonádh á naáwáchah, Tito át jepahap wut jī. Pablo Jerusalén tátchidih moón Jesúh á bohénitjidih míic wéhenadih bejnit, Titodihbat át ñamah bejep wut jī. (Gá 2.1-3) Chah jéihnit “Tito Éfeso tátchiboó Pablo bícdih át bohénap wut jī”, í níj jenah joiná caá. Caanmánt Corinto tátchina Pablo át bejat tautap wut jī, queét Jesúh wádhíh á teo wáacat pínah niijná. (2Co 2.12-13; 7.5-7; 8.6,18,23) Táltimah, Pablo Roma tátchiboó nemat muumánt í bacanachah, Titodih Creta quewana ñamah bejnit, caán quewadih moondíh Jesúh doonádh í bohénap wut jī. Pánihna, Tito queétdih chah á bohéat pínah niijná, caánboó Pablo át cádhah bejep wut jī. (1.5; 2.15; 3.12-13) Táltimah, Tito Dalmacia baácna át bohé jibip wut jī. (2Ti 4.10) Caán naáwát Titoíh péeni dooná wut jī.

¿**Dedmant, débólih cah, át daáci?** Chah jéihnit “Macedonia baácboó jumnit, jópchi 63—65 (Jesús á wunat táltimah 30—32 jópchi táltimah) Pablo Titodih át daac wahap wut jī”, í níj jenah joiná caá.

¿**Dedé pínah tiguaá át daáci?** Zenas, Apolosjñh Creta quewaboó í bejchah jéihnit, Pablo nin núodih Titodih át wahap wut jī. (3.13) Titobut Jesúh wépat á bíbohátidih náhniahna, caandíh en jühnitdih ded pah Jesús á yap yohat pínahdh át naáwáp wut jī. Pablo ded pah táltimah Tito á chājat pínah á jenah joyátdihbat át naáwáp wut jī. (3.12)

Tito ded pah á jumátdih:

1. Titodih á túyat tautat (1.1-4)
2. Ded pah Jesúh wá waóhnit í jumátdih pínah (1.5-9)
3. Ded pah yee naóhndih á chājat pínah (1.10-16)
4. Behndih, japatadih, teo wühndih ded pah í jumátdih pínah (2.1-15)
5. Nihat Jesúh wá ded pah í jumátdih pínah (3.1-11)
6. Táltimah Tito ded pah á chājat pínah (3.12-14)
7. Pablo á péé túyat tautat (3.15)

Titodih á túyat tautat

1 ¹Weém, Pablo, Diosdih teo wühni wá jumachah, Jesucristoíh doonádh weemdíh á naáwát tautap jī, á ñonitboó Jesúsdih jepahnit, jwí bohéat pahjeh í tui chājat pínah niijná. ²Dios yecanni nin baácdih á chājat pínah játih “Wíihwá jeáboó wájeéh páantjeh í jumátdih caá”, át níjíp wut jī. Pánihna, caán túini doonádh jepahnit páantjeh jeáboó í jumátdih

pínahdhíh í jéihna caá. ³Á ñioni yeó jáapdhíh páant á níjátjidih cáacwádhíh weemdíh á naáwát tautap jī. Weemdíh páant wutni iiguípna jwí bejat déejidih tui ubni caá. ⁴Pánihna, Jesúh doonádhíh wá bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsdih ma tui jepahap jī.* Meemdíh bohéni wá jumachah, wá wüh yobát panihni caá ma jumap. Páant ma jumachah, nin núodih meemdíh wá daac wahna caá. Dios jwí íip, Jesucristo jwítdih tui ubni bícdih meemdíh oinit,

* 1.4 2Co 8.23; Gá 2.3; 2Ti 4.10

ī teo wáaca naáh, ma túi jumát pínah niijná.

**Tito Creta quewadih moondih
ã teo wáacat**

⁵Creta quewaboó bícdih jwí jum láa, caanjíh moón Jesúshwã ī túi chãjat pínahdih bohé beedáát ã judh jwuhup jī. Páant ã judh jwuhuchah jéihnit, meemdih ī pebh wã chãwát tãutup jī, queétdih ma túi bohéat pínah niijná. Pánih bohénit, íih táтчina jumát yoobó Jesúshwã ī maáta pínahdih meemdih wã níwat tãutup jī. ⁶Queét ma níonit maáta pínahdih nin pah jumát caá náahap: “Caán yoobópdih chãjni caá”, cáacwã ī niijnitdih, bíc wilidihjeh bíbohntidih ma níwí. Páant ma níonit ī wehbat Jesúsdih jepahnit, túi chãjnit, yap yohcannit ī jumá naáh. ⁷Jesúsh cáacwãdih en daonít, ã naáwãtdih bohénit pínahdih níona, túi chãjnit, “Weém nihát jéihni caá”, níj jenah joicánnit, bícmantjeh íjicannit, máihcannit, míc maocannit, bí déedihbat tãbit bidcannitdih ma níwí. ⁸Pánih níona, íih muúdh bitadih wéi waadát tãutnit, túi jenah joí bitadih teo wáacnit, yeejép chãjat jenah joyátdih páantjeh jumáh bojnit, túi yoobópdih chãjnit, Dios naáwãtdih túi jepahntidih ma níwí. ⁹Jwí túi bohéatdih jepah cádahcannit ī jumá naáh, bita ī bohéatdih joinít, ī weñat pínah niijná. Caán bohéatdih yap yohnitboó ī yeeatdih jéihnit, ī tãut nuumbipna caá. Pánihna, Jesúshwã ī maáta pínahdih ded pah ī chãjatdih túi ennit, ma níwí.*

¹⁰Dawá ī maátadih yap yohnit, túi jenah joí wéhecannit, yeenit caá ī jumup. Pánih yeejép chãjnitjéeh jumnit, dawá Jesúsdih jepahna yuhna, judíowãdih Dios ã wutãtj pah quehli nah yapat chóodih judíowã nihcannitdihbat bóodat tãutnit ī jumna caá. Pánihna, ded pah ī chãjat yoobópdih nihcah, queétdih jéihyaat caá náahap, ī tãut nuumát pínah niijná.

¹¹Dinerodihjeh bidnit, queét mácah ī bohéna caá. Páant ī chãjachah, tíc náah ã jumna caá. Páant ī yee bohénachah joinít, dawá neoná, ī weha mána, ī weh

bícdih, queétdih jepahnit, túini doonádh ī cádahna caá. Páant queétdih ma bohéat tãutca bojoó.

¹²Queét Cretadih moón ded pah ī jumãtdih nihát cáacwã ī túi jéihna caá. Jon jãtíh naóhniobobút, íjéeh jumniiji yuhna, nin pah ãt níj naáwáp wut jī: “Creta quewadih moón tãbit yeenit, yeejép tac behna míc maonit, búdí jeémíhnit, ī weñat pínahdihjeh chãjna, ípí tewíhna caá”, ãt níjíp wut jī. ¹³Páant ã níjãtj yoobópdih tigaá. Páant ī jumãtdih jéihnit, queét Jesúshwãdih ma wép naáwá, mácah bohéatdih cádahnit, Jesúsoodíh ī jwúub jepahat pínah niijná. ¹⁴Pánih tãut nuumnit, jwíit judíowã jwí nuowã ī jenah joyãtjehjeh ī naáwãtjidi, túini bohéatdih yap yohnit ī wutãtdihbat ī joyáh bojbiipa caá.

¹⁵Dedé jeémãtdih, “Caán yeejép caá”, mácah bohénit ī níjíchah yuhna, Jesúsdih túi jenah joinítboó “Caandih wã jeéméchah, ã túina caá”, ī níj jéihna caá. Obohjeétdih, Jesúsdih jepahcannitboó yeejép chãjna, yéj chãjatdihjeh ī jenah joiná caá. Pánih jumna, yeejép chãjna yuhna, “Á túina caá”, ī níj jenah joiná caá. ¹⁶“Diosdih wã túi jéihna caá”, niijná yuhna, yeejép ī chãjna caá. Páant ī chãjachah ennit, Diosdih ī jéihcatdih jwíitboó jwí jéihna caá. Tãbit yeejép chãjna, Dios naáwãtdih yap yohnit, queét túiniobodíh ī jéih chãjcan caá.

**Titodih túi yoobópdih
ã bohéat tãutat**

2 ¹Páant yeejép ī jumuchah jéihnit, meémboó queétdih yoobópdih ma bohénaá. ²Pánih bohénit, behnit neonádh nin pah ma níj naáwá: “Túinijenah jenah joinít, ní túi chãjaá, ‘Caán túini caá’, cáacwã yeebdíh ī níjãt pínah niijná. Yeejép chãjat jenah joyãtdih páantjeh jumáh bojnit, Jesúsdih túi jenah joinít, álhwãdih oinit, yeejép yapna yuhna, caandíh ní cádahca bojoó”, ma níj. ³Behnit yaádhidihbat bíc yoobó ma bohénaá, Jesúsdih jepahna, túi chãjnit yaádh ī jumát pínah niijná. Yeejép doonádh naóhcannit, máihcannit yaádh ī

* 1.6-9 1Ti 3.2-7

jum̄ naáh. Pánih jum̄nit, queébt̄ bita yaádhdih túini doonádih ī bohéna naáh. ⁴Pánih bohénit, queé̄t behnit yaádhboó japata yaádh b̄ugdíh nin pah ma bohéat túútú: “Nī weha mánadīh, nī wehdihb̄t nī oyoó. ⁵Túí jenah joinít, yéej chāj̄cannit, n̄iīh m̄ud̄ih jum̄nitdih nī túi en dawaá. Bitadīh túi teo wáacnit, nī weha mánadīh túi jepahnit yaádhb̄t nī jum̄uá, bita yeebd̄ih ennit, Dios naáwátdih yeejép ī naóhcat pínah niijná”, ī niīj naáwá naáh.

⁶Japatadīhb̄t nin pah ma niīj bohénaa: “Yeejép chāj̄at jenah joyátdih páant̄jeh jum̄ah bojnit, túi jenah joinít nī jum̄uá”, ma niiji. ⁷Meé̄mboó túinijeh ma chājaá, meemd̄ih ī en yacat pínah niijná. Yeeacan, túinijeh ma bohénaa. ⁸Pánih bohéna, ma túi jenah joyoó, bita meemd̄ih ī naóh yaccat pínah niijná. Páant̄ yooópd̄ih ma bohénachah ennit, jwiítdih enfhcannit ī naóh yaquíhna yuhna, ī tífcipna caá.

⁹Teo wáhnitdih jawh nin pah ma niīj bohénaa: “Nī maátadīh wēi jepahnit, yeejép niijcán̄jeh, nī túi teo wáhuá, queé̄t ī weñat pínah niijná. ¹⁰Nī maátaīh bií déedih nī n̄umcá bojoó, ‘Caánboó yooópd̄ih jum̄ni caá’, queé̄t yeebd̄ih ī niīj jenah joyá̄t pínah niijná. Páant̄ nī túi chāj̄achah ennit, Dios jwiítdih túi ūbniīh bohéatdih bita ī wēi joib̄pna caá”, ma niiji.

¹¹Dios nihat cáacwá̄dih oi teo wáacna, iiguí̄pna bejnit déejidih ā túi ūb beedá̄ihatdih nihat jwiít cáacwá̄dih āt jéihyanap taga. ¹²Caand̄ih enfhcannitboó yeejép chāj̄atdih ī n̄inahatdih Dios jwiítdih ā cádahat túutna caá. Pánih cádahnit, yeejép chāj̄at jenah joyátdih páant̄jeh jum̄ah bojnit, túinibood̄ih ā chāj̄at túutna caá. ¹³Pánihna, Jesucristo, jwiítdih túi ūbni, Dios wē̄pni bádi ā yeh iigát̄j̄ih ā jwú̄ub dei jwú̄wúchah, jwí enat pínah yeó jaapdih wēi páina caá jwí chāj̄ap. ¹⁴Caán Jesucristo jwí yéejat̄ j̄iib b̄udáatdih j̄iib chāj̄na, āt wun wúh̄ap taj̄i, nihat jwí yéej chāj̄atdih cádahnit, āihwá jwí jum̄at pínah niijná. * Pánih

yéej chāj̄atdih cádahnit, túinibood̄ih wēi chāj̄nit jwí jum̄bipna caá.

¹⁵Páant̄ wā niiját̄dih queé̄tdih ma bohé beedáat̄ pínahdih caá meemd̄ih wā náah yacap. Pánih bohéna, Jesús ā wēpat̄j̄ih queé̄tdih ma túi naáwá. Ī yéej chāj̄achah ennit, queé̄tdih ma túut̄ n̄umát̄ túútú. Páant̄ ma bohénachah, “Caán ā bohéat̄ dedé pínah nihcan caá”, ī niijcá bojoó naáh.

Jesúhwá ded pah ī túi chāj̄at

3 ¹Nin pahb̄t queé̄t Jesúhwá̄dih ma niīj bohénaa: “N̄iīh baácdih moón maátadīh jepahnit, túinidihjeh nī chājaá. ²Bitadīh yeejép doonádih naóhcan, m̄ic̄ jūihcan, bitadīh túi teo wáacnit nī jum̄uá. ‘Weém̄ nihat jéih beedáni caá’, nī niīj jenah joicá bojoó”, ma niiji.

³Jon ját̄ih jwiítb̄t jenah joicá̄nnit, yap yohnit, yeeatdih joinít, yeejép chāj̄atdih n̄inahnit, jéih cádahcannit jwí jum̄ap̄ j̄i. Bitadīh en jūihnit, en n̄inah̄ iijnit, bita jwiítdih ī en jūih̄n̄achah jwiítb̄t queé̄tdih en jūih̄ jwú̄ubanit jwí jum̄ jwúh̄ap̄ j̄i. ⁴⁻⁵Obohjeé̄t̄ih, páant̄ jwí jum̄uchah yuhna, Diosboó jwiítdih oinit, Jesucristodih āt wah deyanap wut̄ j̄i, iiguí̄pna jwí bejat̄ déejidih ā túi ūbat pínah niijná. Jwiít̄ jwí túi chāj̄at̄ j̄iib āt ūbcap taga. Obohjeé̄t̄ih, jwiítdih j̄igah ennit, * Túini Espiritudih jwíjeé̄h ā jum̄at̄ túut̄ap̄ j̄i. Pánih jwíjeé̄h jum̄nit, jwiítdih búdi ā teo wáacna caá, jwí yéej chāj̄atdih cádahnit, túinibood̄ih jwí chāj̄at pínah niijná. * Pánih chāj̄nit, Dios ā weh jwiítdih āt jum̄at̄ túut̄ap̄ taj̄i. ⁶Jesucristo jwiítdih wun wáhnit, boó pud̄ jwóhna, ā p̄uh̄ laab bējehchah, Dios Túini Espiritudih āt wahap̄ taj̄i, ā wēpat̄j̄ih jwiítdih ā túi teo wáacat pínah niijná. ⁷Pánih teo wáacnit, jwiítdih oina, “Caán túini caá”, Dios ā niīj enat̄ j̄iib, ājeé̄h páant̄jeh jwí jum̄bipna caá. Pánihna, ājeé̄h jwí jum̄at̄ pínahdih jéihna, Jesucristo ā jwú̄ub dei jwú̄wát̄ pínahdih jwí wēi páina caá.

⁸Páant̄ wā niiját̄ yooópd̄ih caá. Pánihna, caand̄ih cáacwá̄dih ma wē̄p bohénaa, Diosdih jepahnit, túini ī chāj̄at

* 2.13 2P 1.1 * 2.14 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; 1Ti 2.6 * 2.14 Sal 130.8; Mt 20.28
* 2.14 Ex 19.5; Dt 4.20; 7.6; 14.2; 1P 2.9 * 3.4-5 Dn 9.18 * 3.4-5 Ef 5.26

pínah niijná. Wā daacát túini, oboh jumni naáwát nihcah, nihát caandíh ī tái joyó naáh. ⁹Pánih joinít, oboh ī jenah joyátjijeh ī míic jūihca bojo naáh. Ī n̄owā ī wūtnadih, Moisés ā wūtātjidihbūt míic wéhenit, ī míic jūihñat dedé pínah nihcan caá. Páant ī míic jūihñatdih ma joyáh bojoó.

¹⁰Ded yeeb Jesúhwādih ā íjanachah enna, “Páant ma chājca bojoó”, caandíh ma niijí. Chéne láajeh caandíh páant ma niij naáwá. Túttimah, ā jwūub yap yohochah enna, caandíh Jesúhwā ī pej jumca bojo naáh. ¹¹Pánih íjani túini bohéatdih yap yohna, yeejép chājni ā jumna caá. Pánih yeejép chājnit, caanjéh tigaá yeejép ā jumatdih bitadih ā jéihyanap.

Pablo ā pée naáwát

¹²Artemas ā bejhichah, ñi pebhna wā wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ā jéih

bejcah, Tíquicodih wā wahbipna caá.* Pánihna, caanná ā jwībínachah, meéamboó ñahwat jwūub jūóhnit, Nicópolis tétchiboó weemdíh ma jwāáap. Caán tétchiboó mah noój láa wā jumíhna caá. ¹³Zenas, áih cáacwā ī wūtātđih jéihnidih, Apolosdihbūt ma tái teo wáacá.* Pánih teo wáacnit, Jesúfh doonáđih naóh jibidih ī bejat pínah játih, dedé ī náahatđih queéđđih ma wūhúé. ¹⁴Jwíjeéh jumnit Jesúfhwā ded pah ī tái chājat pínahđih ī jéihye naáh, yabhcanjeh, bitadih ī teo wáacat tūt niijná.

Pablo ā pée túyat tútat

¹⁵Nihat wājeéh jumnit meemdíh ī túyat túttna caá. Caanjíh jumnit jwiítđih oinit Jesúfhwā ī túyu naáh. Dios yeebđíh búđi oinit, ā tái teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

* 3.12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8; 2Ti 4.12 * 3.13 Hch 18.24; 1Co 16.12

FILEMÓN

Filemóndih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daánciji? Pablo, Dios á jib bohéat túetni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumátdih chah jéihíhna, Romanosdih jwí túi beh joyát pínah naáwátdih ñi enee.

¿Déhedih át daáncji? Pablo á chéen Filemóndih nin núodih át daac wahap wut jī. Filemón Colosas tútchidih bóo judío nihcan, Jesúsdi h jéihni át jumap wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daáncji? Chah jéihnit “Pablo Roma tútchi nemat muúboó jumnit, jópchi 60, (Jesús á wunat túttimah 27 jópchi túttimah) Colosensesdih á daac wah láa nin núodihbut át daacáp wut jī”, í nií jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daáncji? Filemóndih teo wúhni Onésimo á maáih bií déedih nuúmnit, át jwei béjep wut jī. Romanowá í wutátdih jepahna, Onésimodih teonit, íta peéh mao yoh taga. Obohjééhtih Onésimo Roma tútchina jwei béj, Pablo nemat muúboó jumnidih jwááhnit, Jesúh doonádh Pablo á naáwáchah joiná, át jepahap wut jī. Pánih jepahniji, Pablodih át túi teo wáacáp wut jī. Túttimah, Pablo Onésimodih á maáih pebhna jwáub wahnit, Filemóndih nin núodih át daac wahap wut jī, Onésimo á yéejatjidih yohnit, caandíh á túi jwááat pínah niijná.

Filemón ded pah á jumáat:

1. Filemóndih á túyat tútat (vs. 1-3)
2. Pablo “Filemón á túi chájat túina caá, Paá”, niijnít, caandíh á uúbatbut (vs. 4-7)
3. Pablo Onésimodih á teo wáac naáwát (vs. 8-21)
4. Filemóndih á péé wutáat (vs. 22)
5. Á chéenwá í túyat tútat, Pablobut caandíh á péé túyat tútat (vs. 23-25)

Filemóndih á túyat tútat

¹Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádh wá naáwát jīb nemat muúboó jumni, jwí úud Timoteojíh meém Filemóndih jwí túyat túatna caá. Meém jwí oini, jwí naáwát pah Jesucristoíh doonádh naóhni ma jumuchah, nin núodih meemdíh wá daac wahna caá. ²Míh muúdhíh míc wáacnit Jesúh wádhíh, jwí dée wili panihnih Apia, Arquipodihbut wá túyat túatna caá. * Arquipo yeejép yapna yuhna, weém wá chájat pah Cristoíh doonádh naóhni á jumna caá. ³Jwí íp Dios, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, ñi túi jumáat pínah niijná.

Filemón ded pah á jumáat

⁴⁻⁵Wá dée panihni Filemón, Jesucristodih túi jengah joinít, nihát

áihwádhíh ma oyat doonádh wápi joiná caá. Pánih joinít, meemdíh uúbhna, “Túina caá, Paá”, Diosdih wápi niijná caá. ⁶Jwiít Jesúsdi h túi jengah joinít, biíc yoobó áihwá jwí jumna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, á teo wáacatjíh jwí túi jumbipna caá. “Paá, ma teo wáacatjíh jwí túi jumáat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wápi niíj uúbhna caá. ⁷Bitá Jesúh wádhíh oinit, mat túi teo wáacáp wut jī, í túi weñat pínah niijná. Páant ma chájat doonádh joinít, weembút búdí wá weína caá.

Filemóndih Onésimodih

á wéi jwááat tútat

⁸⁻¹⁰Nihat Jesúh wádhíh oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, buu Onésimo, meemdíh teo wúhniiji, ma pebhna á jwáub juibínachah, biíc yoobó ma túi

* 2 Col 4.17

chājat pínahdih meemdíh wā náah yacna caá. Weém, Pablo, behe wā jumuchah, Cristoíh doonádih wā bohéat jíib nin nemat muúboó ī nemep jí. Ninna weemdíh Onésimo* ā en jibichah, caandíh Cristoíh túini doonádih wā naáwáp jí. Páant wā naáwáchah joinít, caandíh ā jepahap jí. Pánihna, buu caanbút Jesúíh jumna, wā wúúh panihni ā jumna caá. Weemdíh Cristo naáwát túutna, ā níoni jumna, ded pah Onésimodih ma chājat pínahdih wāta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míic oinit jwí jumuchah, ded pah caandíh ma chājat pínahdih wutcanjeh, meemdíh wā naóhna caá.

¹¹Caán Onésimo, Cristodih ā jepahat pínah játih, meemdíh teo wáhni jumna yuhna, āt túi teo wáaccap wut jí. Obohjeéhtih, buu Cristoíh jumna, túut numnít, oboh jumni ā nihcan caá, buca. Weemdíh túi teo wáacni jumna, meemdíhbut túi teo wáacni ā jumbipna caá. ¹²Pánihna, buu caandíh búdí oina yuhna, meemdíh wā jwúub wahna caá. ¹³Obohjeéhtih, nemat muúboó wā jumat pónih, wājeéh wāta chāwát túut tagaá, weemdíh ā teo wáacat pínah niijná. Páant wājeéh ā jumuchah nihna, meém weemdíh ma jéih teo wáacadih jūóhcah, caánboó meem páh āta jéih teo wáac tagaá. ¹⁴“Pablodih teo wáacat túut niijná, ājeéh ma chāo jwúhúú”, caandíh ma niijichah, wājeéh caandíh wāta chāo jwúhat túutap taga. Obohjeéhtih, meemdíh pánih wutíhcan, weemdíh túi teo wáacni ā jumuchah yuhna, caandíh ma pebhna wā jwúub bejat túutna caá. ¹⁵Nin pah wā jenah joiná caá: Onésimo meemdíh ā jweyéchah yuhna, Dios ā náahat pahjeh, bahni āt cádah jwuhap tagaá, majeéh túinijeh ā jwúub jumat pínah niijná. Ma pebh jwúub juibí jumna, ā jwúub jweicán níit, páant muntih. ¹⁶Pánihna, buu teo wáhnijeh nihcan, ma úud panihni Jesúíh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, caandíh búdí wā oyochah

yuhna, wā oyat chah meémboó caandíh ma oibipna caá.

¹⁷“Dios naáwátidih Pabljíh tái bíicdih bohénit jwí jumna caá”, níij jenah joinít, ma pebhna wā bejehchah, weemdíh búdí mata wēi jwááh taga. Páant weemdíh ma wēi jwááat pah muntih, Onésimodihbut bíic yoobó ma túi wēi jwááa. ¹⁸Meemdíh ā yéej chājachah, ā jíib buudánachah nihna, weémboó caandíh wā jíib chājibipna caá. ¹⁹Páant wā chājat pínahdih wíih téihyajíhjih daácna caá wā chājar. Obohjeéhtih, weémboó Jesúíh túini doonádih meemdíh wā naóhcah, Diosjeéh mata jumcan tagaá. Pánihna, meémboó weemdíh búdí jíib buudáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jíib buudáni ma jumuchah yuhna, Onésimo ā jíib buudáatidih meemdíh wā jíib chājibipna caá. ²⁰Pánihna, wā dée, wā oini, jwí Maáh Cristoíh jumna, Onésimodih ma túi chājaá. Páant ma chājat doonádih joinít, búdí wā wēibipna caá. ²¹Páant wā naáwátidih ma túi jepahat pínahdih wā jéihna caá. Chah ma chājat pínahdihbut wā jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh wā daác wahna caá.

²²Nindihbut meemdíh wā naóhbiipna caá: Níi pebhna wā bejat pínahdih jwí Maáhdih níi úubátidih wā jéihna caá. Páant níi úubátidih ā jepahachah, níi pebhna juibína wā úwat tólih pínahdih ma ámoh páñaá.

Ā pée túyat túutat

²³Épafas* meemdíh ā túyat túutna caá. Caánboó Cristoíh ā jumat jíib wājeéh nemat muúboó ā jumna caá. ²⁴Marcos,* Aristarco,* Demas,* Lucas* yah buca meemdíh ī túyat túutna caá. Cristoíh doonádih wā bohénachah, queétoó weemdíh túi teo wáacnit ī jumna caá.

²⁵Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tígaa wā naáwát.
Pablo

* 8-10 Col 4.9 * 23 Col 1.7; 4.12 * 24 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10
* 24 Hch 19.29; 27.2; Col 4.10 * 24 Col 4.14; 2Ti 4.10 * 24 Col 4.14; 2Ti 4.11

HEBREOS

Hebreosdih jwí tui beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tiguaá daácniji?** Nin núodih daácní áih wüt dih ã niicáh yuhna, ã daácnitboó caandíh ít tui jéihyep taga. Dawá jéihnít jon játih moón (jópchi 400—1600) “Pablo tagaá nin núodih át daácjip taga”, ít níj jengah joyóp wut jí. Obohjeéhtih, túttimah “Nindhíh daácní Pabljeh nihcan, Jesúfhwádih maátajeéh jumni, judío, tui bohéni át jumji taga”, í níj jengah joiná caá. Biquína “Bernabé tají”, bita “Apolo tají”, í níj jengah joiná caá.

¿**Detdih át daácji?** Judíowā, Antiguo Testamentodih jéihnít dih át daácjip taga. Biquína “Judíowā sacerdotewā Jesús dih jepahnítjidih át daácjip taga”, í níj jengah joiná caá.

¿**Dedmant, débólih cah, át daácji?** Dioíh muúdhí, sacerdotewā Diosdih nuúhpwádih ípí cáo wúhatdih páantjeh ã jumát pah daácna, Jerusalén tútchidih, Dioíh muúdhíbut jópchi 70 (Jesús ã wunat túttimah 37 jópchi túttimah) Romanos í yoh beedáat pínah játih át daácjip taga. Chah tui bohénit dedmant ã daacátjidih í jéihcan caá.

¿**Dedé pínah tiguaá át daácji?** Jesucristo chah ã jumát dih jéihyahna, ángelwā chah, Dios naáwádih naóh yapanítjij chah, Moisés ã wutátjij chah, Aarón ã juméná sacerdotewā chah ã jumát dih nin núojih át naóh daacáp tají. Pánihna, Dios bíicdih jwí tui jumát pínahdih Jesucristo chah túini namá ã chájatjidih át daacáp tají.

Hebreos ded pah ã jumát:

1. Jon játih Dios áihwádih ã naáwátjij chah túini buu láa Jesucristo ã naáwát (1.1-4)
2. Jon játih moondíh Jesucristo chah ã jumát (1.5—7.28)
 - a. Ángelwā chah ã jumát (1.5—2.18)
 - b. Moisésjij chah ã jumát (3.1—4.13)
 - c. Aarón ã juméná sacerdotewā chah ã jumát (4.14—7.28)
3. Sacerdotewā í chah maáh panihni Jesucristo jwíítdih tui teo wáacni ã jumát (8.1—10.39)
4. Jesucristodih jwí tui jengah joyát pínahdih ã wutat (11.1—12.29)
 - a. Jon játih moón Diosdih í tui jengah joyát (11.1-40)
 - b. Ded pah jwíítdih Jesucristodih tui jengah joinít jwí jumát (12.29)
5. Á péé naáwát (13.1-25)
 - a. Jesúfhwā ded pah jwí tui chájat (13.1-17)
 - b. Á daácnit í wúbátdih ã bidat (13.18-19)
 - c. Dios queétdih ã tui teo wáacat tútat (13.20-21)
 - d. Ded pah ã jumát, ã pej jumnit í jumátbut ã naáwát (13.22-23)
 - e. Á péé túyat tútat (13.24-25)

Dios ã wúúhdih cáacwádih ã naáwát tútat

1 Jon játih ã naáwát dih naóh yapanítjidih dawá láa Dios át naáwáp wut jí. Biquí láana í oo júmatjij, bíih láa oo júmat pah jígohtajij queétdih át naáwáp wut jí. Bíih láa ángelwádih át

naáwát tútat wut jí. Bíih láa ã wéheatdihjeh ít joyóp wut jí. Páant queétdih ã naáwáchah, jwí nuowájidih ít jwúub naóh yapanap wut jí.

²Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnadhí ã wúúhboodíh áih doonádih át naáwát tútat wut jí. Á íp ã wutachah, nin baácdih jeádihbut ã wúúh át chájap wut

jí. Pánihna, péeni yeó jáapdih nihat áih pínah ā jumuchah, ā ípboó nihat caandíh ā wūhbična caá. ³Caán ā íp bíc yoobó jumna, túini yoobát ā jumatdih jwiítidih ā júutna caá. Á wūúh ā wēpatjih ā wutuchah, nin baác, jeábut páantjeh ā jumna caá. Jwiítidih wun wūhni jwí yéejatdih ā yoh péaat túttimah, jeáboó pūuh laab béjnit, ā íp ā jéihyepmant bóo búwámant át chúudup wut jí.*

Dios wūúh ángelwā chah ā túyat

⁴Pánih jumna, ā wūúhboó ángelwā chah ā táina caá. Dios caandíh ā wūhni wēpatbut í wēpat chah ā jumna caá. ⁵Páant ā jumuchah, ángelwādih nihcan, ā wūúhdihjeh nin pah Dios át niijíp wut jí: “Meém wā wūúh caá. Páant ma jumuchah, búu nihat cáacwā í enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, át niijíp wut jí. (Sal 2.7)

Pánihna, ángeldih naóhcan, ā wūúhdihjeh nin pahbut át niijíp wut jí: “Weém ā íp caá. Caán wā wūúh ā jumna caá”, át niijíp wut jí. (2S 7.14; 1Cr 17.13)

⁶Á wūúh ā cáac jumuchah, nin pahbut caandíh át niijíp wut jí: “Nihat wíih ángelwā bódiča caj yoh ñajnit, wā wūúhdih í wēi naáwá naáh”, át niijíp wut jí. (Dt 32.43; Sal 97.7)

⁷Áih ángelwāboodíh nin pah Dios át niijíp wut jí: “Wíih ángelwādih johlit wēpép ā bejat pah wēpép bejnit wā chájna caá. Queét weemdíh teo wūhntidih búdí iigát pah wēpnit wā jumat túutna caá”, át niijíp wut jí. (Sal 104.4)

⁸Queétdih páant niijná yuhna, ā wūúhboodíh nin pah át niijíp wut jí: “Meém Dios jumnit, nihat cáacwādih yoobópdih wutni ma maáh jumat ā buudcán níit.

⁹Tái chájatdih búdí wēinit, yéej chájatboodíh ma iiná caá. Páant ma jumuchah, meemdíh wēi ennit, majeéh jumnit í weñat

chah, weém, ma íp Dios, meemdíh wā weñana caá”, át niijíp wut jí. (Sal 45.6-7)

¹⁰Á wūúhdih nin pahbut Dios át niijíp wut jí:

“Maá, bíhmahjeh nin baácdih, jeádihbut ma chájap jí.

¹¹⁻¹² Páant ma chájniiji ā buudáh bejbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó páantjeh ma jumtipna caá. Cáacwā moógni yéguedih yohnit, jáap chóo í túut nuumát pah, jeá, baácdihbut yohnit, jáap jeá, jáap baácdihbut ma chájipna caá. Obohjeéhtih, meémboó wuncan, ma jumat pahjeh ma jumtipna caá”, ā wūúhdih át niijíp wut jí. (Sal 102.25-27)

¹³Ángeldih niijcán, ā wūúhboodíh Dios nin pah át niijíp wut jí:

“Chah Maáh jumna, wā jéihyepmant bóo búwámant ma chúudú. Páant ma chúuduchah, meemdíh enhcannitdih wā yap yohat túttimah, queétdihbut chah maáh jumnit, nihatdih ma wuttipna caá”, át niijíp wut jí. (Sal 110.1)

¹⁴Nihat ángelwā Diosdih teo wūhnt caá í jumup. Pánihna, ā wūúh ā túi ubnitdih í teo wáacat pínah niijná, jwí íp áih ángelwādih ápi wahna caá.*

Cristo ā naáwátidih jwí joyáh bojcat

2¹Pánihna, Dios wūúh chah wēpni, jwiítidih naóhni ā jumuchah jéihnit, caandíh cádahcat túut niijná, jwí joiníjdih táí náhninit, jepahat caá náahap. ²Dios ā wutadidih ángelwā í naóh yapanachah, cáacwāboó í yap yohat júb Dios queétdih át peéh chájap wut jí. Í naóh yapani wutadidih cáacwādih jepahat átih náahap wut yuh jí. ³Obohjeéhtih, jwí Maáhboó ángelwā chah wēpni ā jumatdih jéihnit, jwiítidih ā táí ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cáacwādih ā táí ubat pínah doonádih caanjéh át jwiíh naáwáp wut jí. Páant ā

* 1.2-3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17 * 1.14 Mt 4.11; Lc 1.19

naawáchah joinítjiboó jwiítidih ī jwáub naóh yapanachah, yoobópdih ā jumatdih jwī tūi jéihna caá. Pánihna, áih tūini doonádih joyáh bojna, Dios jwiítidih búdí ā peéh chájat pínahdih jwī jéih jweicán níft. ⁴Jesúfhwā caán doonádih bohénit, cáacwā ī jéih chájca naáhdih Dios ā wēpatjīh dawá láa it cháj jútutp wut jī. Páant ī chájat pínahdih Tūini Espírituboó ā náahat pahjeh queétdih wēpat āt wūhup wut jī. Pánihna, ā wēpatjīh ī cháj jútutuchah, ī bohéat yoobópdih ā jummatdih Dios queét joinítidih āt jéihyanap wut jī.

Jesucristo jwiít pah ā cáac jummat

⁵Péeni yeó jáapdih Dios ā jáap chājni baácdih moondíh ángelwā maáta ī jumcan níft. ⁶Obohjeéhtih, jwiítboodíh maáta ā waadábipna caá. Dios naawátidih bífc naóh yapaniji nin pah āt níj daacáp tajī:

“Cáacwā oboh jumnit ī jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, tūi náhninit, mapí tūi en daoná caá.

⁷Maátcanjeh ángelwā ī wēpat nump cáacwādih mat jum jwuhah tútutp taga. Pánih jummat tútutna yuhna, buu queétdih wēpat wūhnit, maáta mat waadánap taga.

⁸Páant maáta ma waadánachah, nihat nin baácdih jumnit chah caá ī jumup”, āt níj daacáp tajī.

(Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, nihatdih wutnit pínah jumna yuhna, buu jwī wut jwuhcan caá. ⁹Obohjeéhtih, Jesúsooó nin baáboó ā jumuchah, ángelwā nump jum jwuhnit, nihat cáacwādih búdí oina, āt wun wūhup wut jī. Búdí yeejép yapna, jwiítidih ā wun wūhuchah ennit, ā wēpatdih wūhna, Dios Jesúsdih maáh āt waadánap wut jī. Pánihna, buu chah maáh, tūini yoobá āt jummatdihbut jwī jéihna caá.*

¹⁰Dios ā náahat pah nihatdih chājni ā jumna caá. Á náahat pah muntih jwiít ā wehdih jeáboó ub bejat tútut níjné, ā wūúhdih āt wun wūhat tútutp wut jī.

Jesús yeejép yapna, ā wun wūhatjīh jwiít cáacwādih yoobópdih tūi ubni caandíh Dios āt chájap wut jī. ¹¹Det ī yeejatdih yohnit, queétdih tūi ubnibut Dios weh ī jumna caá. Pánihna, Dios jwī íp ā jumuchah, Jesús jwiít áihwādih “Queét wā úudwā caá”, tūccanjeh, ā níjné caá. ¹²Jesús ā ípdih nin pah ā níjátidih Dios naawátidih naóh yapani āt níj daacáp tajī:

“Dios, ded pah ma jummatdih wā úudwādih wā naóhbiipna caá. Nihat wíihwā ī míc wáac juyúchah, meemdíh wēi eonit, “Chah wēpni ma jumna caá”, wā níjbiipna caá’, ā níjíp jī”, āt níj daacáp tajī. (Sal 22.22)

¹³Nin pahbut bíh āt níj daacáp tajī:

“Meém chah wēpni jumna, weemdíh ma tūi teo wáacbiipna caá’, ā ípdih ā níjíp jī”, āt níj daacáp tajī. (Is 8.17)

Nin ā níjátidihbut āt níj daacáp tajī:

“Dios ā wehdih weemdíh ā wūhuchah, queét bícdih ninjīh wā jumna caá’, ā wūáh ā níjíp jī”, āt níj daacáp tajī. (Is 8.18)

¹⁴Pánihna, “Á weh”, ā níjnit jwī jumuchah, Cristo jwiít pah āt cáac jumup wut jī. Pánih cáac jumnit, cruzboó wun wūhna, nemépwā ī maáh cáacwādih wunat tútutnidih āt yap yohop wut jī.

¹⁵Játih jwiítboó jwī wunat pínahdih úumnit, chéonit panihnit jwī jumup jī.

Pánihna, nemépwā ī maáhdih yap yohna, jwiít chéonit panihnitdih Cristo āt watap taga.

¹⁶Ángelwādih teo wáaccan, jwiít Abraham juimená, Dioíhwā pínahboodíh āt teo wáacap wut jī. Caandíh jwī jéihna caá. ¹⁷Pánihna, jwiít ā úudwā panihnitjeh cáac jummat caandíhbut āt náahap wut jī. Páant ā cáac jumuchah, jwī yeejatdih yohat tútut níjné, ā íp caandíh āt wun wūhat tútutp wut jī. Páant ā wutatdih tūi jepahna, jwiítidih jígah en teo wáacnit,

sacerdotewā ī chájat pah āt chájap wut jī. Pánih chájna, sacerdotewā ī chah maáh ā jumna caá. ¹⁸Jwiít panihni ā jumuchah, caandíh búdí yeejép āt yapap wut jī.

Obohjeéhtih, nemépwā ī maáh ā yeej

* 2.9 Fil 2.6-11; He 12.2

châjat tûttuchah yuhna, caandîh ât yap yohop wut jî. Pânih yap yohni jumna, jwiitdihbut nemépwâ î maáh â yéejahichah, â jéih teo wáacna caá.

Cristo Moisés chah â tûyat

3 ¹Wâ déewâ, Jesúihwâ, Dios pehbboó bejnit pínah â ñíonit ñi jumna caá. Pânih jumna, Jesucristo Dios â naáwát tûttuni â jumatdih, sacerdotewâ î chah maáh â jumatdihbut ñi tûi náhninaá. Páant â naáwát tûttuni jumna, Dios jwiit cáacwâdih â tûi ubat pínahdih ât bohénap wut jî. Sacerdotewâ î chah maáh jumna, jwiitdih ât wun wûhup wut jî, Diosjeéh jwî tûi jummat pínah niijná. Páant â jummat doonádih jwîpí naóhna caá. ²Dios â châjat tûttat pahjeh Jesús ât châjap wut jî. Moisésjibut Dios caandîh â wutat pahjeh, áih cáacwâdih ât tûi teo wáacap wut jî. ³Cáacwâ muudîh î wêi enat chah, caán châjniboodîh ípí wêi enna caá. Pânihat pah, Dioíh cáacwâdih teo wáacni Moisésjidih î weñat chah, queétdih châjni Jesúsboodîh weñat caá náahap. ⁴Múú châjni â wihcah, muú âta wihcan tagaá. Pânihat pah, jwiitdih châjni wihcah, jwiitbut jwita wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó nihatdih châjni â jumna caá. ⁵Moisés Diosdih teo wûhni jumna, â wutat pah áih cáacwâdih ât tûi bohénap wut jî. Pânih bohéna, Dios tûttimah â naáwát pínahdihbut ât jéihyanap wut jî. ⁶Obohjeéhtih, Cristoboó Dios wûúh jumna, â íp â wutat pahjeh jwiitdih en daoní â jumna caá. Pânihna, úmcanjeh caandîh cáadahcan, â pehbna jwî bejat pínahdih wêi páina, áihwâ yooabát jwî jumna caá.

Dioíhwâ ájeéh î chooát

⁷Tûini Espíritu Dios naáwátidih naóh yapanidih nin pah ât niij daacát tûttup tajî:

“Buu, Dios â naáwáchah joiná, ñi nuowâ caandîh î yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó.

⁸⁻⁹ Ñi nuowâ tâtchi wihcapboó jumna, weemdîh î yap yohop jî. Pânih yap yohnit, “¿Yooobópdih Dios

jwiitdih â en daomí niit?” î niijíp jî. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wâ tûi châjatdih î enep yuh jî. Obohjeéhtih, pânih enna yuhna, î jepahcap jî. Páant î yap yohatji pah yeebbát biic yoobó ñi yap yohca bojoó.

¹⁰ Weemdîh î yap yohatji jîib queétdih búdí wâ íjip jî. Pânih íjnit, “Queétdih yooobópdih wâ tûi waáwáchah yuhna, weemdîh ípí jepahíhcan caá.

¹¹ Pânihna, queétdih wâ chooát tûttat pínah pehbboó wâ waadát tûttcan niit”, wâ niijíp jî”, Dios â niij naóhna caá”, ât niij daacáp tajî. (Sal 95.7-11)

¹²Wâ déewâ panihnitá, iní tûi châja chaáh! Yéej châjatdih jwúub bidnit, Dios, páantjeh jumnidih tûi jenah joyátidih ñita cádah tagaá. ¹³Nin baáboó jum jwúhna, yéej châjcat tûtt niijná, yeó jáap jummat pah ñi tûi múic teo wáacá. Múic teo wáaccan, yéej châjna, “Páant wâ châjachah, â tûina caá”, ñita niij jenah joi tágaá. Pânih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá. ¹⁴Pânihna, Cristodih jwî jwíh jepahat pah, caandîh jwî tûi jenah joí cádahcan, ájeéh jwî tûi jumbipna caá. ¹⁵Â naáwátidih naóh yapani nin pah ât niij daacáp tajî:

“Buu, Dios â naáwáchah joiná, ñi nuowâ caandîh î yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó”, ât niij daacáp tajî. (Sal 95.7-8)

¹⁶¿Det tigaá Dios â naáwáchah joiná yuhna, yap yohnit it jumji? Egipto baácdih jumnitji Moisés â numah bac jûóhnit it jumup wut jî. ¹⁷Pânihna, queét yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios â íjichah, tâtchi wihcapboó it wun beedép wut jî. ¹⁸“Wâ chooát tûttat pínah pehbboó yeebdîh wâ waadát tûttcan niit”, queétdih ât niijíp wut jî.” ¹⁹Diosdih î tûi jenah joicát jîib î chooát déejiboó î waadátjidih jwî jéihna caá.

4 ¹Jon játih moondîh “Wâ pehb yeebdîh wâ tûi chooát tûttbipna caá”, Dios ât niijíp wut yuh jî. Pânih

naóhna, jwiít dihbut bíc yoobó niijná át chājap wut jī. Pánihna, ájeéh tūi chooát tūut niijná, Diosdih tūi jepahat caá náahap. ²Jon játih moón Dios naáwát dih ī joyátji pahjeh muntih, jwiítbut áih tūini doonádih jwī joyóp jī. Obohjeéhtih, queéet joí waóhnitboó joiná yuhna, “Dios ā niiját pahjeh ā chāj bipna caá”, it niij jenah joicáp wut jī. Pánihna, ī joiníji dedé pínah queétdih át nihcap wut jī. ³⁻⁴Jwiítboó caandíh tūi jenah joinít, Diosjeéh jwī jumuchah, jwiít dih ā tūi chooát tūut bipna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapaniji ā daacát pahjeh tigaá caandíh jepahcannit nin pah ī yapbir:

“Queétdih búdí íjnit, nin pah wā niijíp jī: “Í chooát pínah pehbóo waadcán, wājeéh ī jumcan níit”, wā niijíp jī’, Dios ā niijná caá”, át niij daacáp tajī.

(Sal 95.11)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baácdih chāj péanit, nihát áih tewatdih át teo péanap wut jī. Á naáwát dih bíh naóh yapani nin pahbut át niij daacáp tajī:

“Seis yeó jáap nin baácdih, jeádihbut chāj péanit, teo cádah jwuhnit, Dios át choonáp wut jī”, át niij daacáp tajī. (Gn 2.2)

⁵Caandíh tūi jenah joicánitjidih nin pahbut ā naáwát dih naóh yapani át jwúub niij daacáp tajī:

“Queéet ī chooát déejiboó waadcán, wājeéh ī jumcan níit”, Dios ā niijná caá”, át niij daacáp tajī.

(Sal 95.11)

⁶Jwī n̄owā Diof̄h doonádih jwíih joinítjiboó caandíh ī yap yohat peéh, áihwā nihcan, ī chooát déejiboó it waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh tūi jepahnit, áihwā jumna, ájeéh ī tūi choobípna caá. ⁷Cáacwádih ā tūi ubat pínah yeó jáapnadih Dios át jwúub níwip wut jī. Pánt ā níoni yeó jáapna buu láa ā jumna caá. Dawá jópchina jwī n̄owā ī joyát túttimah, caán ā níoni yeó jáapnadih Davidjidih Dios ā naáwát tūutuchah, nin pah át niij daacáp tajī:

“Buu yeebdíh wā naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdíh ní tūi jepahaá’, Dios ā niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Sal 95.7-8)

⁸Josuéjiboó Dios ā wūhni baácdih jwī n̄owádih át numah juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Wājeéh ní tūi choobípna caá”, niijná, caán baácdih ī chooát pínahdih Dios niijná át chājcap wut jī. Caán baácdihjeh chooát tūutna nihna, bíh ī chooát pínah yeó jáapdih āta naóhcan taga. ⁹Seis yeó jáap ā tewat túttimah, Dios ā chooátji pah muntih, jwiít áihwábut ájeéh jwī tūi choobípna caá. ¹⁰Dios ā tewatdih ā cádahat pahjeh muntih, ájeéh chooná, jwī wái náah jumni tewatdih jwī cádahbipna caá. ¹¹Pánihna, ájeéh tūi chooát tūut niijná, jwiít áihwábóo caandíh tūi jenah joinít, ā naáwát dihbut jwī tūi jepah jíih. Jon játih moón jwī déewā Diosdih ī yap yohatji jíih ájeéh tūi jumcan, it jéih choocáp wut jī. Pánihna, queéet ī chājatji pah jwiítboó jwī chājca boj jíih.

¹²Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni ā jumna caá. Pánih jumna, chénaboó jaco wáini eeép naajíh iidíp duuj lájapdih jwī bóodat pah, ā naáwát dih jwī jenah joyóchah, jwiít dih ā tūi chūúhna caá. Pánih chūúhna, ded pah jwī tūut n̄umát pínahdih jwiít dih ā jéihyana caá. ¹³Ded pah jwī jenah joyát dih Diosdih jwī jéih bihcan caá. Nihat ā chājnidih caánboó ā enna caá. Pánihna, ā pebhna juibínit, ded pah jwī chājatjidih caandíh naáwát ā náahbipna caá.

Jesús sacerdotewā ī chah maáh ā jumat

¹⁴Dios wūúh, Jesús, ā íip pebhna waadnit, chah maáh ā jumna caá. Pánih wēpni jumna, sacerdotewā ī chah maáh caá. Sacerdotewā ī maáh Diof̄h cáacwádih ā wúbat pah, Jesúsbut jwiít dih wúbhni ā jumna caá. Pánt ā jumuchah jéihnit, jwiítboó caandíh jwī tūi jenah joí cádahca boj jíih. ¹⁵Jesús cáac jumna, ded pah jwī yapat pínahdih ā tūi jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép jwī yapachah enna,

* 4.8 Dt 31.7; Jos 22.4 * 4.10 Gn 2.2 * 4.12 Is 49.2; Ef 6.17

jwiít dih jígah ennit, á jéih teo wáacna caá. Nemépwā ī maáh caandíh á yéj chājat tātuchah yuhna, Jesús yéj chājcumna át jumup wut jí. Pánih jumna, jwiít dihbut á yéj chājat tātuchah, Jesús á jéih teo wáacna caá, jwí yéj chājcat pínah niijná. ¹⁶Pánihna, Dios jwiít dih á oyat dih jéihna, úmcanjeh, caandíh jwí úbát dée caá. Páant caandíh jwí úbúchah, jwiít dih oinit, jígah enna, á túi teo wáac bipna caá.

5 ¹Nihat sacerdotewā maáta ī chah maáta pínahdih Dios cáacwā cātíh á ñiona caá, queétdih ī teo wáacat pínah niijná. Pánihna, Diosdih teo wühnit jumna, cáacwā ī yéj chājatji peéh nuñupwādih mao cáo wühnit, biíhdihbut caandíh ipí wühna caá, Dios á enechah, cáacwā ī túi jummat pínah niijná. ²Bitá yéejnit ī jummat pah muntih, sacerdotewā ī chah maátatbut yéejnit ī jumna caá. Pánih yéj chājnit jumna, yéj chājnit dih jígah ennit, ī túi jéih teo wáacna caá. ³Pánih yéejnit ī jumuchah, queéť sacerdotewā ī maátadihbut yéj chājat peéh á jumna caá. Páant á jumuchah, queéťjeh ī yéj chājat peéh, cáacwā ī yéj chājat peéhbut nuñupdih mao cáo wühat caá náahap, Dios á enechah, ī túi jummat pínah niijná. ⁴Sacerdotewā ī chah maáta jumíhna, queéťjeh ī jéih waadán caá. Diosboó queétdih ñíonit, á waadána caá. Jon játih Aarónjidih Dios á ñíwat pahjeh muntih, buubut sacerdotewā ī chah maáta pínahdihbut á ñíona caá. ⁵Páant queéťjeh ī waadátji pahjeh muntih, Cristobut sacerdotewā ī chah maáh pínah caanjeh maáh át waadáp wut jí. Diosboó caandíh maáh waadána, nin pah át niijp wut jí:

“Meém wā wūáh ma jumna caá.

Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwā ī enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, Dios át niijp wut jí. (Sal 2.7)

⁶Biíh láa nin pah át niijp wut jí:

“Melquisedec sacerdote á jumatji pahjeh, biíc yoobó meembút páantjeh sacerdote ma

jumbipna caá”, á wūáhdih át niijp wut jí. (Sal 110.4)

⁷Cristo nin baácboó jumna, jūinít, á ípdih bádi át úbúcp wut jí. “Ma náahna, ma teo wáacá, wā wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wā wunfhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chājaa”, át niijp wut jí. ⁸Páant á niij úbúchah, á íp át joyóp wut jí. Pánihna, á íp á náahat pahjeh á chājíhichah enna, á úbátdih joiná, caán wunnijidih át booanap wut jí. ⁸Cristo Dios wūáh jumna yuhna, búdi yeejép át yapap wut jí. Pánih yapna yuhna, á ípdih át jepah cádahcap wut jí. Pánih jumna, ded pah túi jepahatdih át jéihyep wut jí. ⁹Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdih jepahni cruzboó wunna, nihat caandíh jepahnitdih túi ubni á jumna caá. ¹⁰Páant á wun wühuchah, Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Diosboó caandíh maáh át waadánap wut jí.

Cristofíh doonádih jwí jepah cádahachah, búdi á tobohat

¹¹Cristo sacerdotewā ī chah maáh á jummatdih yeebdíh chah wā bohéíhna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wā jwúub naáwfhichah yuhna, yeebboó ñita túi beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, yeebdíh wā túi jéih bohécan caá. ¹²Maatápdih Cristofíhwā ñi jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitaboodíh ñi bohénachah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, túi beh joicánnit ñi jumuchah, bitabooó yeebdíh ī jwúub bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh ñi beh joicá caá. Wébít jóoh macdihjeh ī nomat pah yeebbút buocannidihjeh ñi túi joiná caá. Jáap bohé jwiíhnit ī jummat pah ñi jumna caá. ¹³Det jóoh macdih nomnit, wébít ī jum jwuhna caá. Queéť ī nihat pahjeh tigaá yeéb ñi jumup. Pánihna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdíh ī niij bohénachah yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá. ¹⁴Jeemátdih jeémpnitboó behnit ī jumna caá. Queéť panihnit caá Dios naáwát dih túi míc bohénit ī jumup. Pánih bohéna, “Nin

* 5.3 Lv 9.7 * 5.4 Ex 28.1 * 5.7 Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46 * 5.7-8 Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8 * 5.12-13 1Co 3.2

yeejép caá. Con túini caá”, queétboó í níj jéihna caá.

6¹⁻²Pánihna, Dios naáwátidih chah jéihna, túi behnit panihnit jwí jum jíih. Cristodih doonádih jwíih bohéna, nin pah jwí jéihyep jí: Jwiít cáacwá jwí jenah joyátjihjeh jwí chájachah, dedé pínah nihcap jí. Pánih chájna, Diosdih jwí weñacap jí. Páant jwí chájatjidih cádahnit, Cristodih jepahna, túiniboodíh túnt nnumnít, caandíh jwí túi jenah jói jwíihp jí. Páant jwí jwíih jepahachah, nin pah jwíítidih í jwíih bohénap jí: Ded pah Jesúhwádih daabáatidih, jwiít áihwádih í teo jáhaatidihbút í bohénap jí. Wunniŋi í jwúub boo pud jáúwát pínahdih, péeni yeó jáapdíh caandíh jepahcannitdih Dios á peéh chájachah, búdí yeejép í yapat pínah á péacatidihbút í jwíih bohénap jí. Páant í jwíih bohéatjidih túi jéihna, chah jwí bohé jíih. ³Diosdih, á naáwátidihbút chah jwí jéih jíih. Dios á náahachah, jwiít nihat bíicdih páant jwí chájipna caá.

⁴Obohjeéhtih, det pánih chájcan, Diosdih í cádahbipna caá. Pánih cádahnit, jwúub yéej chájna, í jéih jwúub túnt nnumcán níit. Queét Cristodih jwíih jepahnit, “Áih dooná yoobópdih caá á jumup”, í níj jenah joyóp yuh jí. Pánih jenah joinít, Dios queétdih á túi ubatidih, Túini Espíritu íjeéh á jumatidihbút í jéihyep wut yuh jí. ⁵Dios naáwátidih joiná, túini naáwát á jumatidih í jéihyep wut yuh jí. Nin péeni yeó jáapna Dios á maáh jumupboó á wépatjih á teo wáacatidihbút í jéihyep wut yuh jí. ⁶Pánih jéihna yuhna, caandíh cádahna, Dios wúúhdih cruzboó í jwúub mao yohat pah caá í chájap. Páant í chájachah enna, bita Cristodih í deohbipna caá. Páant í cádahachah, det queétdih í jéih jwúub túnt nnumát tútcan níit. ⁷Nin pah caá á jumup: Túini baácdih mah á jáúwáchah, wápchí mínah caanjíh á momni túi chíih júóhnit, á quehechah, á jeémát pínahdih á bíbohna caá. Caán baácdih Dios á túi chájna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, á naáwátidih chah bohénitdih á túi teo wáacbipna caá.

⁸Obohjeéhtih, ded baácdih óot jumni pihna, yeejép ylípbat á chíhichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihni baácdih túi chájcan, Dios á cáo yohbipna caá. Páant á cáo yohat pah caandíh cádahnitdihbút á cáo yohbipna caá.*

Cristodih cádahcannitdih Dios á túi ubat

⁹Wá oinitáa, yeebdíh páant níj naóhna yuhna, “Cristodih cádahnit caá”, yeebboodíh wá níj jenah joicán caá. Cristo á túi ubnit ní jumuchah, túini ní chájatdih wá jéihna caá. ¹⁰Jwiít nihat jwí túi chájatjí júb jwí íp jwiítidih ápi túi chájna caá. Caandíh oina, búdí teonit, áihwádih nípi túi teo wáacna caá. Páant ní chájachah enna, á quiib buncán níit. ¹¹Pánihna, ní jumap yoobó ní jumap pah bóo bitadih túi oinit, ní teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí náah yacna caá. Páant ní cháj cádahcat jíib jwí íp á pehbboó yeebdíh á túi chájat pínahdih ní túi jéihbipna caá. ¹²Yeéb yabh teonit ní jumatidih jwí náah yacnan caá. Bita Cristodíhwá yeejép yapna yuhna, “Jesús weemdíh á túi teo wáacbipna caá”, níj jenah joinít, caandíh í cádahcan caá. Páant í jumuchah ennit, “Wá pehbboó yeebdíh wá túi chájipna caá”, jwí íp á níjájti pah á chájipna caá. Pánihna, queét í chájat pah, yeebbút ní chájaa.

¹³⁻¹⁴Jon játih Abrahamdih Dios á wépatjih nin pah át níjíp wut jí: “Meemdíh búdí wá túi chájipna caá. Pánih túi chájna, ma juménádih dawá wá cáac poat tútbitna caá”, át níjíp wut jí. Bíih caan pah wépní wíhchah, caán á wépatjihjeh át naáwáp wut jí.* ¹⁵Páant á níjájtidih náhninit, Abrahamboó á túi pánachah enna, á níjájti pahjeh Dios caandíh át túi chájap wut jí. ¹⁶“Dios á enechah, yoobópdih níjná caá wá chájap”, jwiít cáacwáboó jwípi níjná caá. Pánihna, chah jumni á wépatjih níjníit, yoobópdih jwí níját á jumatidih jwí júutna caá. Páant jwí níjíchah joinít, jwíjeéh míc júihniiboó “Á níját yoobópdih tígaa”, níj jéihnit, á júih cádahna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, Dios

* 6.8 Gn 3.17-18 * 6.13-14 Gn 22.16-17

Abrahamdih “Meemdih wā tūi chājbipna caá”, ā nijjāt yooópodih ā jumadnih júutāt tūut niijná, ā wēpājihjeh āt naáwáp wut jī. Páant ā naáwátdih jéihnit, “Á naáwát yooópodih ā jumuchah, caandih ā tūut nuumcán níft”, Abraham, ā juimenábut it níj jéihjip taga. Jwiít nihāt áihwábūt caandih jwí jéihna caá. ¹⁸Dios ā jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjīh ā nijjāt yooópodih ā jumadnih jwiítidih ā jéihyana caá. Á nijjátdih joiná, ā wēpājihjeh ā nijjátdihbut joiná, caandih ā tūut nuumcát pínahdih jwí jéihna caá. Páant ā jumadnih jéihna, ā pebhna jwiítidih ā ub bejat pínahdih úumcanjeh jwí wēi páina caá. ¹⁹⁻²⁰Pánih wēi páina, caandih jwí tūi jenah jói cádahcan níft. Sacerdotewā ī chah maáta cáacwádhīh úúbh wáhat tūut niijná, Dios ā jumni tólihna waadnít, wúupni yégueh jāh yaíhni chóodih ípí yap waadáp wut jī.” Páant ī chājat pah, jwíih pínahdih Diosdih úúbat tūut niijná, Jesúsbat Dios pebhna āt waad béjep wut jī. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewā ī chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ā jumupboó jwiít áihwádhīh ā waóh waadáchah, jwiítbut jwí jéih waadbípna caá.*

Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Jesús ā jumāt

7 ¹Melquisedecboó* Salem wūt jumni tútchidih moón ī maáh, caanjéh muntih sacerdotebut jumna, Dios wēpnidih úúbhni āt jumup wut jī. Maátadīh Abrahamwā míic mao yap yohnit, ī jwúub júúwáchah, Melquisedec caandih jwááádih āt juibínap wut jī. Pánih jwááh juibínit, “Nin Abrahamdih bádí ma tūi chājaá”, Diosdih āt níj úúbúp wut jī. ²Páant ā jwááát pínah játih, Abrahamboó caandih enihcannitdih míic mao yap yohnitjī, maátañh bíí déedih āt ub júúwáp wut jī. Páant ā ub jüóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah ennit, bíic poómpdih Melquisedecdhīh āt wáhp wut jī. “Melquisedec”, niijná, “Túí chājni maáh”, niijná it chājap wut jī. “Salem”,

niijná, “Túí jumni”, niijná it chājap wut jī. Pánihna, caán Salem tútchidih moón ī maáh jumna, “Chah maáh tūi jumāt tūutni”, caandih it niijp wut jī.*

³Melquisedec ā mánadhīh, ā nuowádhībut ī daacát ā wihcan caá. Á cáac jumadnih, ā wunatdihbut ī daacát ā wihcan caá. Pánih jumna, páantjeh ā jumna caá. Páant ā jumadnih jéihna, ded pah Dios wúúh Cristobut páantjeh sacerdote ā jumadnih jwí jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdotē ā jumāt pah Melquisedecbut sacerdotē ā jumna caá.

⁴Melquisedec oboh jumni ā nihcatdih ní tūi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ā táyat pínahdih āt úúbúp wut jī. Abrahamboó jwí nuowáji ī maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ā jumadnih jéihna, ā ub jüóhni bíic poómpdih caánboodih āt wáhp wut jī. ⁵Moisésjī nihāt judíowádhīh páant āt wáhat tūutap wut jī. Pánih wutna, Leví ā juimená sacerdotewā ī jumuchah, ī déewā ī wáhat pínahdih āt ubat tūutap wut jī. Í déewā Abraham ā juimená it jumup wut jī. Leví Abraham juima ā jumuchah, ā juimenábut Abraham juimená it jumup wut jī. Nihat Abraham juimená jumna yuhna, Leví juimená sacerdotewā jumnit, ī déewā ī wáhatdih ípí úhp wut jī.* ⁶Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví juima nihcan yuhna, Abraham ā wáhatdih āt úhp wut jī. “Meemdih wā tūi chājbipna caá”, Dios ā niijná Abraham ā jumuchah yuhna, Melquisedecboó caandih Dios ā tūi chājat pínahdih āt úúbúp wut jī. ⁷Nindih jwiít nihāt jwí jéihna caá: Chah jumniboó nump jumnidih tūi chājat pínahdih ápí úúbhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó pánih úúbhni ā jumuchah, Abraham chah ā jumadnih jwí tūi jéihna caá. ⁸Jwiít cáacwá jwí wáhatdih úbnit sacerdotewā, cáacwájuh jumna, wunnit pínah ī jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ā wáhnidih úbniji báadhni ā jumna caá. Dios naáwátdih naóh yapanit daácna, ā wunatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni

* 6.19-20 Lv 16.2 * 6.19-20 Sal 110.4 * 7.1 He 5.6 * 7.1-2 Gn 14.17-20
* 7.5 Nm 18.21

caá”, niijná it chājap wut jī. ⁹Buu moón Leví juimená jumnit sacerdotewā, Dios ā wūhat tūtatdih ī ubna caá. Páant ī ubuchah yuhna, Abraham Melquisedecdh wūhna, nihat Leví juimená ī wūhat pínah panihnidihbut Melquisedecdh wūhna āt chājap wut jī. ¹⁰Melquisedecdh Abraham wūh láa, ā juima Levíboó āt cáac jum jwuhcap wut jī. Pánihna, Melquisedec Abrahamdh jwāáhna, Leví pínahdihbut āt jwāáap wut jī. Leví, ā juimenábut Melquisedecdh wūhnt panihnt jumna, caán nump it jumup wut jī.

¹¹Moisésji wutnit, Leví ā déewādhbut sacerdotewā āt jumat tūtup wut jī. Ā wutat pahjeh queét sacerdotewā nuñápwādh mao cáo wūhnt, cáacwādh it uúbh wūhup wut jī, Dios ā enechah, tūnit ī jumat pínah niijná. Páant ī chājachah, túi yoobópdih jumna nihna, bíh sacerdotedih jwita náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jumcan, bíh sacerdoté Melquisedec panihnidih buu jwí náahna caá. Pánihna, Leví juima Aarónji ā juimená poómpdih moón sacerdotewādh buu jwí náahcan caá.

¹²Sacerdotewādh Dios tūnt nuumnít, jwiítidih ā wutatdihbut tūnt nuumát caá náahap. ¹³Dios Moisésjidih wutat tūtnit, Leví juima Aarón ā juimená poómpdhjeh sacerdotewā āt waadát tūtup wut yuh jī. Páant ā wutuchah yuhna, jwí Maáh Jesús Leví juima nihcan caá. ¹⁴Judá juimená poómpdih bóo ā jumatdih jwí túi jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewā waadánit, Judádh poómpdih moonđh āt waadacap wut jī. ¹⁵Caandíh jéihna, nindihbut jwí túi jéihna caá: Buu Dios jáap ā waadáni sacerdoté Cristo Melquisedec panihni ā jumna caá.

¹⁶Jon jātih jumnit sacerdotewā pínah Dios ā wutat pahjeh Levídh poómpdih moonjéh it waadáp wut jī. Obohjeéhtih, Leví juima nihcah yuhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdoté āt waadáp wut jī.

¹⁷Nin pah Dios āt niijp wut jī:

“Meém páantjeh sacerdoté ma jumbipna caá. Melquisedec sacerdoté ā jummat pahjeh muntih meembút sacerdoté ma

jumbipna caá”, Dios ā wūúhdih āt niijp wut jī. (Sal 110.4)

¹⁸⁻¹⁹Moisésji ā wutatdih jepahíhna yuhna, jwiít cáacwā yoobópdih jwí jéih jumcan caá. Pánihna, caán ā jwiíh wutatji yoobópdih jwí jummat pínahdih ā teo wáaccach, Dios caandíh āt cádahap wut jī. Pánih cádahnt, jwí Maáh ā wun wūhatdih jwí túi jenah joyát jīb Dios jwiítidih ā túi ubna caá, ājeéh jwí túi jummat pínah niijná. Páant ā chājachah, caandíh túi jéih uúbhnt, ā pehbboó yoobópdih jwí jummat pínahdih jwí wéi páina caá.

²⁰Cristodih sacerdoté waadána, ā wēpatjih naóhnt, Dios caandíh āt waadánap wut jī. Obohjeéhtih, ā wēpatjih naóhcanjeh, bita sacerdotewādh āt waadánap wut jī.

²¹Cristoboodíh sacerdoté waadánit, Dios caandíh nin pah āt niijp wut jī:

“Weém, ma Maáh, wā wēpatjih meemđh yoobópdih wā naóhna caá. Pánih wēp naóhna, meemđh wā jenah joyátdih wā tūnt nuumcán níft. Páantjeh sacerdoté ma jumbipna caá”, Dios Cristodih āt niijp wut jī.

(Sal 110.4)

²²Pánih wēp naóhna, Jesús jwiítidih ā túi ubat pínahdih niijná, āt chājap wut jī. “Cáacwādh wā túi ubbipna caá”, niijná, Dios Jesúsdh āt wah deyanap wut jī. Pánihna, Jesús ā wun wūhatdih túi jenah joinít, Dios ā niijátji yoobópdih ā jummatdih jwí jéihna caá. ²³Jwíh jumnit sacerdotewā ī wunuchah, bita ípí tūnt nuúm waadáp wut jī. Pánihna, dawá sacerdotewā it jumup wut jī.

²⁴Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ā jumuchah, caandíh tūnt nuumní sacerdoté pínahdih jwí náahcan caá.

²⁵Jesús páantjeh jumna, áih cáacwādh ā uúbh cádahcan caá. Pánih uúbhna, nihat caandíh jepahntidih ā túi ubna caá, Dios pehbboó ājeéh jwí túi jummat pínah niijná. Pánihna, Jesúsjeh yoobópdih jwiítidih túi ubni ā jumna caá.

²⁶Cáacwā jwí chājat pah yeejép chājni nihcan, Jesúsdh yeej chājat peéh ā wiłcan caá. Yeejépwā cáth jumnijidih jeáboó ub bejnt, nihat cáacwā chah

maáh Dios át waadánap wut jī. Pánih jumna, Jesús sacerdotewā ī chah maáhbut jumna, jwiítidih táí teo wáacni ā jumna caá. ²⁷Bitá sacerdotewā ī jumat pah nihcan caá. Queé'tboó yeó jáap jumat pah nuñúpwādih mao cáo wūhna, queé'tjeh ī yéej chājat jīib jwīih wūhnit, túttimah, cáacwā ī yéej chājat jīibbut ipí wūhup wut jī. Dawá láa páant it chājap wut jī, cáacwādih Dios ā táí enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó bíic láajeh wun wūhna, caanjéh áih bácahdih míc wūhnit, cáacwādih ī yéej chājat peéh át jīib chājap wut jī. ²⁸Moisésji ā wutat pah sacerdotewā ī maáta pínahdih cáacwādih ī waadát tútuchah, yéejat wihcannit it nihcap wut jī. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wēp naóhna, ā wūéh páantjeh yéejat wihcanniboodíh sacerdotewā ī chah maáh át waadánap wut jī.

**Jesús sacerdotewā ī chah maáh
jwiítidih ā táí teo wáacat**

8 ¹Caán nihadidh naóhna, nindih bácah yeebdíh naóhna caá wā chājap: Sacerdotewā ī chah maáh panihni Jesús jwiítidih teo wáacni, jeáboó Dios ā jéihyepmant bóo búwámant ā chúudna caá. ²Pánih chúudnit, jwiít áihwādih ápi wébhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwā ī chājniji Diofí mué'boó sacerdotewā Diofí cáacwādih ipí wébhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ā chājni mué' yoo'bat díit'boó jumna, jwiít áihwādih ápi wébhna caá.

³Nihat nin baác'dih moón sacerdotewā ī maáta nuñúpwādih ipí mao cáo wūhna caá. Páant queé'tdih Dios át wutap wut jī, cáacwā ī yéej chājat peéh ī jīib chājat pínah niijná. Jwiítidih teo wáacni sacerdotédihbut mao cáo wūhat panihnidih Dios át wūhat tútup wut jī, jwī yéejat peéh ā jīib chājat pínah niijná. Páant ī wūhat pahjeh muntih, Cristo jwī yéejat jīib caanjéh át míic wūhup wut jī, Dios jwiítidih ā wēi enat pínah niijná. ⁴Nin baácboó sacerdotewā wáát jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna nihna, sacerdoté áta jéih

jumcan tagaá. ⁵Nin baácboó jumnit sacerdotewā nin baác'dih jumni Diofí mué'díh jeh ī teo wūhna caá. Cáacwā caán mué'díh chājna, jeáboó jumni mué' pánihni it chājap wut jī. Páant ā jumuchah, jeej'boó Moisésdih Dios áih mué' pínahdih chājat tút'nit, "Meem'díh wā naáwát pahjeh muntih wíih mué'díh, nihát caán díit'boó jumnidihbut táí yoo'bo'pdih ma chājat tút'up", át niij'p wut jī. ⁶Obohjeéhtih, jeáboó jumni Diofí mué' nin baácboó jumni mué' chah táini ā jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdoté jumna, ā tewat'boó nin baác'dih jumni sacerdotewā ī tewat chah caá ā jumup. Dios Moiséswādih "Yeebdíh wā wutatdih jepahnit, wājeéh ní táí jumbipna caá", át niij' naáwáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, jwiítidih "Jesús yeebdíh ā wun wūhat'boodíh táí jenah joinít, wājeéh ní táí jumbipna caá", át niij' naáwáp wut jī. Queé'tdih ā naáwát'ji chah jwiítidih ā naáwát ā jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih táí ubni jumna, nin baácboó jumnit sacerdotewā chah wē'pni ā jumna caá.

⁷Á jwīih wutatjidih yoo'bo'pdih jéih jepahcan, cáacwā ájeéh it jéih jumcap wut jī. Á wutatjidih jwī jéih jepahchah nihna, bíih naáwát'bih Dios áta naóhcan tagaá. ⁸Obohjeéhtih, ā wutatjidih ī táí jepahcatdih enna, áih cáacwādih jūihna, nin pah át niij'p wut jī:

"Nin wā niiját'bih ní táí joyoó:

Túttimah, nihát wíih cáacwā, Israel juimenádih, Judá juimenádihbut jáap naáwát'bih wā naóh'pina caá.

⁹Í nuowá Egipto baácboó jumnitjidih bacanit, ded pah wājeéh ī táí jumt pínahdih queé'tdih wā naáwáp yuh jī. Obohjeéhtih, páant wā naáwát'bih ī jói cádahap jī. Páant ī cádahatdih ennit, weembát queé'tdih wā cádahap jī. Páant queé'tdih wā naáwát'ji pah jwéub naóhcan, mácah wā naóh'pina caá.

¹⁰Túttimah nihát Israel juimenádih nin pah wā naóh'pina caá: Wā

wutatdih yeebdíh wā túi náhniabipna caá. Páant wā náhniachah, ñi túi wēi jepahbipna caá. Weem ñi Maáh jumna, yeebdíh wā en daobípna caá. Yeéb wíihwā jumna, weemdíhjuh ñi uúhbhipna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo wühnit dée, maáta déebut nihat weemdíh túi jéihnit mífcieh í jumhipna caá. Pánih jéihnit jumna, det í déewádih nin pah í mífc níj bohécan níft: ‘Ded pah jwí Maáh Dios á jumatdih ma jéihyee’, í niijcán níft.

¹² Pánihna, í yéej chājatjidih yohnit, queédih peéh chājan, caandíh chéneji wā jwúub náhnican níft”, Dios át niijíp wut jī.

(Jer 31.31-34)

¹³ Pánihna, jáap naáwátidih naóhna, á jwiíh naáwátji át cádahat tútut wut jī. Caán máa naáwátjidih jáap naáwátboó jwúub túut nuumní á jumna caá.

Dioíh mué nin baácboó jumni, jeáboó jumni

9 ¹ Dios Moisésjidih jwiíh wutna, ded pah cáacwā caandíh í weñat pínahdih át naáwáp wut jī. Nin baácidih moón caandíh í weñat pínah muédih ded pah í chājat pínahdihbút át naáwáp wut jī. ² Caán muédih nuúhpwā chóojíh ít wāapáp wut jī.* Caán mué díftboó chéne tólih ít chājan wut jī. Í jwiíh waád juibíni tólih “Dioíh tólih”, ít niijíp wut jī. Caán tólihboó í jíi cáagat nahna át jumup wut jī.* Cáagat naabút át jumup wut jī. Caán cáagat naajíh sacerdotewā Diosdih í wühni pan naaná át jumup wut jī.*

³ Wúhpni yégueh chóojíh í jáh yaíhni táahmant bíh tólih át jumup wut jī. Caán “Dios á jumat tólih”, ít niijíp wut jī.*

⁴ Caán tólihboó chej jumnidih cáagant í cáwat naá át jumup wut jī. Caán naá orojíh í chājni wut jī.* Orojíh í chājni paihbút caanjíh át jumup wut jī.* Caan páih díftna orojíh í chājni pamap át

jumup wut jī. Caan pámap díftna “maná”, í niijní át jumup wut jī.* Caan páih díftna Aaróníh íoh cajat nahbút chíih yabacni jum,* Dios á wutatdih á daác búudhniji chéne jeé naanábut át jumup wut jī.* ⁵ Caan páih wāap lajni naajíh chéne ángelwā orojíh í pāp dodhnit ít jwááh ñuhup wut jī. Queét ángelwā Dios caanjíh á jumatdih júetna ít chājan wut jī. Pánihna, caanjíh jumna, Dios cáacwā í yéejatdih ápi yohop wut jī.* Caán muédih bóodih páant bóojeh tigaá wā naóh jwuhup.

⁶ Caán muédíh í túi ámohat túttimah, sacerdotewā yeó jáap jumap pah jwiíh waád juibíni tólihbih waadní, Dios á wutat pah ípi chājan wut jī.*

⁷ Sacerdotewā í chah maáhgeh bíh tólihboó jópchi jumap pah bíic láa á waadát yeó jáapdihjuh ápi waadáp wut jī. Pánih waadní, í maoni nuúhp í wühni pínah meépdih caanjíh jumni paih wāapátidih ápi chíanap wut jī, caán meépdih ennit, Dios cáacwā í yéejatdih á yohat pínah niijná. Meépdih ub bejan, ápi jéih waadcáp wut jī. Diosdih uébat túut niijná, caanjéh á yéej chājatji, nihat bita judíowā í jéihca naáh yéej chājatji jíibbut meépdih át ub waad béjep wut jī.*

⁸ Páant Dios á chājatjijíh Túini Espiritu nin pah jwiítidih á jéihyena caá: Moisésdih á chājat túttni mué Dios á jumap tólihboó cáacwā ít jéih waadcáp wut jī. Sacerdotewā í chah maáhgeh caanná át jéih waadáp wut jī. Pánihna, Moisésdih á chājat túttniji mué páantjeh á jumuchah nihna, jwiít cáacwájeh Diosdih jwiíta jéih uébhcan tagaá.

⁹ Diosdih í weñat mué ded pah á jumatji, caán díftboó ded pah í chājatjidihbút naóhna, jwiít buu moondíh nindíh Dios bohéna caá á chājan: Cáacwā Diosdih weñat túut niijná, nuúhpwádih mao cáo wáhna yuhna, Dios á náah yacat pah túinit ít nihcap wut jī. Pánih chājna yuhna, íih caolíh páantjeh yéejni jumna, Diosjeéh ít jéih jumcap wut jī. ¹⁰ Nin pah ípi chājan wut jī: Nuúhpdi h mao cáo

* 9.2 Ex 26.1-30 * 9.2 Ex 25.31-40 * 9.2 Ex 25.23-30 * 9.3 Ex 26.31-33 * 9.4 Ex 30.1-6
 * 9.4 Ex 25.10-16 * 9.4 Ex 16.33 * 9.4 Nm 17.8-10 * 9.4 Ex 25.16; Dt 10.3-5
 * 9.5 Ex 25.18-22 * 9.6 Nm 18.2-6 * 9.7 Lv 16.2-34

wūh, jeémp, babh, íih b́acahnadih chocna, Moisés ā wutatji pah Diosdih ípí weñep wut yuh jī. Obohjeéhtih, caán wutat pah chájna yuhna, ī téútt nuumát déedih queétdih āt teo wáaccap wut jī. Pánihna, Dios jáap bohéatdih ā naáwát túttimah, jon játíh bóo wutatboó dedé pínah nihcan caá.

¹¹Obohjeéhtih, jwiítidih túi chájat téútt niijná, Cristoboó sacerdotewā ī chah maáh yoobát jumnit, ātāt jūúwáp wut jī. Pánih maáh jumna, jeáboó jumni Diosdih weñat muú yoobátidih āt waadáp wut jī. Caán jeáboó jumni muú nin baácboó cáacwā ī chájni muú chah táini ā jumna caá. ¹²Cristo Dios ā jumupboó cabra meépdih, jwi meépdih Diosdih wúhat téútt niijná, āt ub waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, bífc láajeh jwiítidih wun wúhna, áih meép panihnidihjeh āt ub waadáp wut jī. Pánih ub waadnít, jwī yéejatdih ā yohochah, jwiítboó páantjeh Diosjeéh jwī jumnipna caá. ¹³Dios Moisésdih ā wutatjiboó “Wunnitdih ñi chūúúchah, ñíih b́acahdih quei pánihni ā naácna caá”, āt niijp wut jī. Pánihna, íih b́acah quei pánihnidih chocat téútt niijná, cabra meép, jwi meép,* jwiwádih ī cáwatji jóóhjhíhbut* sacerdotewā queétdih ípí choj jáhanap wut jī. ¹⁴Páant ī chájachah yuhna, queétdih āt túi teo wáaccap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo wunna, áih meépboodíh ā yoh wúhuchah, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá. Caán yéejat wihcanni jumna, cruzboó wunna, Táini Espíritu páantjeh jumni ā teo wáacatjíh, caanjéh áih b́acahdih Diosdih āt wúhup wut jī. Pánih chájna, jwī yéejatdih yohnit, iiguípna jwī bejat déejidih āt túi ubup wut jī. Páant ā túi ubnit jumna, “Yéejat peéh weemdíh wihcan caá”, jwī niíf jéihna caá. Pánih jumna, Dios, páantjeh jumni ā náahat pahjeh chájnit jwī jumna caá.

Jáap naáwát

¹⁵Moisés ā wutatjidih jepahna yuhna, ī yéejat peéh queétdih páantjeh ā jumuchah, cáacwā Diosjeéh ít jéih

jumcap wut jī. Páant ī jumuchah, nin jáap naáwátidih naóhnit, “Cristoboó ā wun wúhatjéhjeh cáacwádih wájeéh wá túi jumat téúttbipna caá”, Dios āt niijp wut jī. Páant ā niijátji pah, ī yéejatdih yohnit, ā ñífonitdih túi ubat téútt niijná, Cristo āt wun wúhup jī. Páant ā túi ubuchah, páantjeh ájeéh jwiít áihwā jwī túi jumnipna caá. Pánih jumna, áihwádih Dios ā wúhat pínahdih jwī bíbohípnna caá.

¹⁶⁻¹⁷Cáac ā wunat pínah játíh, ā déewádih ā wúhat pínahdih ápi daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ā buud jwúhchah, áih bíf déedih ā déewā ī jéih ub jwúhcan caá. Á wunat pínah játíh ā daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah, ā daacátji pahjeh áih bíf déejidih ī ubbipna caá. ¹⁸Páant ā wuncach, caán núo dedé pínah ā nihcat pahjeh muntih, nuñúpdih ī maocah, Dios Moisésdih ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.

¹⁹Dios ā wutatdih Moisésji nihāt áih cáacwádih āt naóh beedánap wut jī. Pánih naóh péanit, jwi meép, cabra meépdih mahjéh āt widip wut jī. Túttimah, oveja yoócdih ī dūuani, hisopo wútt jumni ylíp bíicdih nah chéonit, āt taj báahanap wut jī. Pánih taj báahanit, Dios ā wutatdih ā daacni tólihdih, nihāt cáacwádihbut āt choj jáhanap wut jī. ²⁰Pánih choj jáhanit, nin pah Moisés queétdih āt niijp wut jī: “Dios nin ā wutatjidih jwiítidih ā jepahat téúttup jī, ájeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pánihna, caán meépdih enna, ā naáwát yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá”, āt niijp wut jī.* ²¹Túttimah, caán tólihdih cáacwádihbut ā choj jáhaat pahjeh muntih, Diosdih ī weñat pínah muúdíh, nihāt caán díttboó jumnidihbut āt choj jáhanap wut jī.* ²²Páant tigaá, Dios ā wutat pah, meépdih yoh wúhat caá náahap, cáacwā ī yéejatdih ā yohat pínah niijná. Biquí lánajeh cáacdh quei pánihni ā jumuchah, meépdih yoh wúhcan, mahjéhjeh chocat pínahdih Dios āt wutup wut jī. Meép panihniéh

* 9.13 Lv 16.15-16 * 9.13 Nm 19.9,17-19 * 9.19-20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28
* 9.21 Lv 8.15

choccannidih, Dios cáaquíh yéejatdih á quíib bæudcán níit.* ²³Pánihna, nin baácboó jumni Diosdih í weñat muú, nihat caán díitboó jum nibut quei wíhcanni panihni á jumat pínah niijná, nuñúp meépdih yoh wúhat ápi náahap wut jí. Moiséswá caán muúdh jeáboó jumni muú pánihni ít chájap wut jí. Jeáboó jumni muú Diosíh muú yooabát á jumuchah, chah túini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo bíic láajeh á wun wúhat

²⁴Nin baácndih bóo Diosdih í weñat muú cáacwá í chájnidih Cristo át waadcáp wut jí. Caán muúdh waadcánjeh, yoobópdih jeáboó át bejep wut jí, Dios á jumupboó jwiítndih wúbat túit niijná. ²⁵Nin baácndih moón sacerdotewá í maáta jópchi jummat pah Diosdih weñat túit niijná, á jumni tólihboó nuñúp meépdih ípi ub waadáp wut jí. Obohjeéhtih, Cristo bíic láajeh wunna, áih meép panihnidih Dios á jummat tólih yoobátboó át ub waadáp wut jí.

²⁶Cristo dawá láa waadná nihna, nin baácndih Dios á chájat túttimah, nihat cáacwá jwí yéej chájatjí jíib, dawá láa caandíh wun wúhat áta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwí yéejatdih yohat túit niijná, nin baácboó bíic láajeh cáac jummit, át wun wúhup wut jí. ²⁷Nihat cáacwá bíic láajeh jwí wunna caá. Páant jwí wunat túttimah, túinitdih, yeejépwádhíbut Dios á níobipna caá, yeejépwádhíh peéh chájat túit niijná. ²⁸Bíic láajeh jwí wunat pah, dawá cáacwá jwí yéejatdih yohat túit niijná, Cristobut bíic láajeh át wun wúhup wut jí. Túttimah, á jwúub dei júóhípná caá, páant muntih. Pánih jwúub dei júóhínt, jwí yéejatdih yohat túit niijná, á jwúub wun wúhcan níit. Obohjeéhtih, jwiít caandíh wéi páinitndih wúdhíh á júóhípná caá, páantjeh á pehbóo Diosjeéh jwí jummat pínah niijná.*

Máa naáwát á teo wáacat

10 ¹Cristofíh dooná túini yoobát á jumna caá. Obohjeéhtih, Moisés á wutatjí túini pah jumna yuhna, bíic

yoobó nihcan caá. Caán wutatdih jepahnit, yeó jáap jummat pah, nihat jópchina nuñúpwádhíh mao cáo wúhna, Diosdih ípi weñep wut yuh jí. Obohjeéhtih, pánih chájna yuhna, cáacwá í yéejatdih í jéih yoh beedácan caá. ²Í jéih yoh beedána nihna, bíic láajeh Diosdih pánih wúhnt, “Bæu yéejat peéh jwiítndih á wihcan caá”, íta níj jenah joi tágaá. Pánih jenah joiná, nuñúpwádhíh mao cáo wúhatdih íta cádah tagaá. ³Obohjeéhtih, jópchi jummat pah nuñúpwádhíh mao cáo wúhna, cáacwá í yéejatdih í jéih quíib bæudcán caá. ⁴Pánihna, jiwí meépdih, cabra meépdíhjuh Diosdih jwí wúhuchah yuhna, jwí yéej chájatdih áta yoh beedácan tagaá.

Cristo á wun wúhat

⁵Páant yoobópdih á jumuchah, Cristo nin baácboó á cáac jummat pínah játihbit nin pah Diosdih át níijíp wut jí:

“Cáacwá nuñúpwádhíh mao cáo wúhna, trigo ojdhíbut í wúhatdih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cáac jummat tútuchah, ma chájni bácan meemdhíh weñani pínah á jumbipna caá.

⁶Cáacwá í yéejatdih ma yohat pínah niijná, nuñúpwádhíh í mao cáo wúhuchah, ma wéi encan caá.

⁷Páant ma wéi encatdih jéihnt, ninboó jumna, ma náahat pah chájadíh wá bejbipna caá. Páant ma naáwátndih naóh yapani á níj daacáp jí”, Cristo á ípndih át níijíp wut jí. (*Sal 40.6-8*)

⁸“Cáacwá nuñúpdíh í mao cáo wúhat pínah, trigo ojdhíbut í wúhat pínahdih queétdih ma náahcap jí. Páant í wúhuchah yuhna, ma wéi encap jí”, Cristo át jwíh níj naáwáp wut jí. Moisés páant queétdíh á chájat tútuchah yuhna, caandíh Dios át wéi encap wut jí. ⁹Páant níj péanit, nin pah át jwúub níijíp wut jí: “Meém ma náahat pah chájadíh wá bejbipna caá”, át níijíp wut jí. Páant á níjíchah, nin pah jwí jéihna

* 9.22 Lv 17.11 * 9.28 Is 53.12

caá: Jon játih nuñápwádhí ī mao cáo wúhatjidih cádahat tútutnit, bífh bohéatboodíh Dios naóhna át chájap wut jī. ¹⁰Pánihna, Jesucristo ā íp ā náahat pah wun wáhnit, jwiít cáacwā jwí yéejatdih át yoh wúhup wut jī. Bífc láajeh wunna, áih bácahdih át wúhup wut jī, jwiít áihwā Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah niijná.

¹¹Nihat sacerdotewā yeó jáap jumat pah Diosdih weñat muúboó teonit, nuñápwádhí ípí mao cáo wúhna caá. Obohjeéhtih, páant ī mao cáo wúhna yuhna, cáacwā ī yéejatdih ī jéih yoh beedácan caá.* ¹²Obohjeéhtih, jwí yéejatjī jīb Cristoboó bífc láajeh wun wúhna, jwí yéejatdih át túi yoh beedánap wut jī. Pánih yoh beedá péanit, ā íp pebhna péuh laab béjnit, ā jéhyepmant bóo búwámant, át chúudup wut jī. ¹³Caanná chúudnit, caandíh enfhcannitdih ā íp ā yap yohat pínahdih ā páina caá.* ¹⁴Pánihna, bífc láajeh wun wúhnit, Diosíhwā ī yéejatdih át yohop wut jī, yéejat wíhcannitjeh páantjeh ī jumat pínah niijná.

¹⁵Caán yoobópdih ā jummatdih naóhna, Dios naáwátidih naóh yapanidih Túini Espírituboó nin pah át níj daacát tútutp taji:

¹⁶“Nin pah Dios ā niijp be: ‘Túttimah bóo láa nihat cáacwádhí nin pah wā níj naóhbična caá: ‘Wā wutatdih yeebdíh wā náhnianachah, wéinit ní jepahbična caá.

¹⁷Ni yéej chájatdih wā jwúub náhnican níit”, wā niijbična caá,’ Dios ā niijná caá”, át níj daacát tútutp taji. (Jer 31.33-34)

¹⁸Pánihna, jwí yéej chájatdih ā yohochah, jwí yéejat jīb sacerdotewā nuñápdih ī jwúub mao cáo wúhatdih jwí náahcan caá.

Úmcanjeh, Diosdih jwí jéih úubát

¹⁹Wā déewā panihnitá, Jesúsboó wun wúhna, áih meépdih ā yohochah,

jwiítboó úmcanjeh, Dios pebhna waadnit pah, caandíh jwí jéih úubhna caá. ²⁰Pánihna, nin baácđih moón sacerdotewā ī maata ípí chájatjī búu láa jwiítđih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwí yéej chájatjī jīb ā wun wúhuchah, caán tólihdih jāh yaíhni chóodih ā yeo dei bejehchah,* jáap namá panihnidih át chájap wut jī, Dios ā jumupna jwí túi waadát pínah niijná.* ²¹Pánihna, jwiítboó Diosíh muu panihnit jwí jumuchah, jeáboó jumna, jwiítđih úubh wúhni Cristo chah wéjni sacerdoté ā jumna caá. ²²Páant ā jummatdih jéihna, úmcanjeh, caandíh túi jenah joiná, Dios pebhna waadnit, caandíh jwí úubát dée caá. “Cristo weemđih wun wúhna, wā yéejatđih ā yohochah, búu yéejat jīb weemđih wíhcan caá”, jwí níj jéihna caá. Pánih jenah jói cádahcan, mahjīh jwí chocat pah, quei wíhcannit panihnit jwí jumat dée caá.* ²³“Yeebdíh wā túi úbbipna caá”, ā niijátjī pah ā chájbična caá. Páant ā chájat pínahdih túi jéihnit, bitadihbút caandíh jwíípí naóhna caá. Caandíh jwí túi náhniat dée caá. ²⁴Pánih náhnit, jwíjeéh jumnitdih oina, teo wáacnit, nihat bíúcdih jwí túi jumat dée caá. ²⁵Diosdih weñat tútut niijná, jwí mífc wáacat dée caá. Bitá ī mífc wáacatdih cádahna caá ī chájap. Páant ī cádahachah yuhna, jwiítboó jwí cádahca boj jīfh. Nin baácboó jwí Maáh ā jwúub dei júúwát pínah bahnijeh ā judhna caá. Caandíh jéihna, jwiít áihwā búdí jwí mífc weña jīfh.

²⁶Yoobópdih jumni naáwátidih jwí jéihna yuhna, “Wā náahat pah wā chájbična caá”, jwúub níj jenah joinít, jwí yéej chájachah, Dios jwí yéejatdih ā yohcan níit. ²⁷Páant jwí chájachah, ā tobohna caá. Nihat Diosdih enfhcannitdih peéh chájnit, iiguípnā ā bejat tútutbična caá. Pánihna, caandíh cádahnit, jwúub yéej chájnitdihbút bífc yoobó ā peéh chájbična caá. Páant ā peéh chájat pínah búdí úm náah jumni caá.* ²⁸Moisés ā wutatjidih ded ā yap yohochah, judíowā ī maata caán yap yohnidih ípí peéh chájap

* 10.11 Ex 29.38 * 10.12-13 Sal 110.1 * 10.20 Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45
* 10.20 Jn 14.6 * 10.22 Lv 8.30; Ez 36.25 * 10.27 Is 26.11

wut jī. Ā yéej chājachah ennitji, biíc peihcannit caandíh ī naóh yacachah, ī naáwát yoobópdih ā jumatdih ít jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, jígah encanjeh, caandíh ípí mao yohop wut jī. Biíc peihcannit wihcah, chénewā caandíh ī naóh yacachah, ípí peéh chājap wut jī.*

²⁹Páant ī peéh chājat chah, Dios ā wūúhdih enihcannitboodih ā peéh chāj bipna caá. Cristo wun wāhna, áih meépdih ā yoh wūhchah, Dios jwí yéejatdih ā yohna caá. Páant ā yohat pínahdih jwíútdih át naáwáp wut jī. Oboghjeéhtih, det yéejatdih yohnit jumna yuhna, túttimah caandíh yap yohna, jwáub yéej chājnit, “Jesúh meép oboh jumni ā jumna caá”, ī níj jengah joiná caá. Páant níj jengah joinát, queétdih oini Túini Espíritudih yeejép naóhna caá ī chājap. Páant ī chājachah ennit, Dios queétdih búdí ā peéh chāj bipna caá.*

³⁰“Det ī yéej chājatji jīb weém caá wā peéh chāj bip. Wíhwā jumna yuhna, yeejép ī chājachah, queétdih wā peéh chāj bipna caá”, át níj jip wut jī.* “Yoobópdih tigaá Dios páant níj naóhni ā jumap”, jwí níj jéihna caá. ³¹Pánihna, Dios chah wēpni ā jumachah, yéej chājnitdih ā peéh chājat pínah úum náah jumni caá.

³²Játih ded pah ní jumatjidih ní túi náhninaá. Túini doonádih joiná, jwíh jepahnit, dawá láa búdí yeejép yapna yuhna, Jesús dih níit cádahcap tají. ³³Biquí láana cáacwā ī enechah, bita yeebdíh yeejép naóhnit, yeejép ít chājap tají. Bífh láa bita Jesúhwádh yeejép ī chājachah enna, yeejép yapnitdih níit jígah en teo wáacap tají. ³⁴Bitadih nemat muéboó ī nemechah ennit, yeebbút níit jígahap tají. Nífh bíí déedih ī dúuc wáyachah yuhna, jígahcanjeh, “Á túina caá”, níit níj jip tají. “Nin baácdih bóo chah túini jeáboó wā bíbohát pínah páantjeh ā jumna caá”, níj jéihna, ī dúuc wáyachah yuhna, níit weñep tají. ³⁵Pánihna, úumcanjeh, Diosdih ní túi jengah jóí cádahca bojóo. Páant ní cádahcat jīb, yeebdíh ā túi chāj bipna caá. ³⁶Yeejép yapna yuhna,

Dios ā náahat pah ní chāj cádahca bojóo. Páant ní chāj cádahcah, “Wíhwádh wā pehbboó wā túi jumát túut bipna caá”, Dios ā níj jítji pah, yeebdíh ā túi chāj bipna caá. ³⁷Nin pah Dios naáwát dih naóh yapani át níj daacáp tají:

“Wā wahní ā juibíát pínah bahnitjeh ā júdhna caá.

³⁸Pánihna, wíhwā, wā náahat pah chājnit, wā wahnidih túi jengah joinít, ī túi jumbipna caá. Oboghjeéhtih, caandíh ī cádahachah, queétdih wā wēi encan níit’, Dios ā níj jíná caá”, át níj daacáp tají. (Hab 2.3-4)

³⁹Oboghjeéhtih, jwíútdih Diosdih cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandíh túi jengah joinít jumna, páantjeh ájeéh jwí jumbipna caá.

Diosdih túi jengah joyát

11 ¹Nin pah Diosdih túi jengah joyát ā jumna caá: Diosdih túi jengah joiná, jwíútdih ā túi chājat pínahdih jwí túi jéihna caá. Á níj jítji pahjeh ā chāj jwuhcah yuhna, “Á níj jítji pah yoobópdih ā chāj bipna caá”, jwí níj jéihna caá. Páant ā chājat pínahdih encan yuhna, “Yoobópdih páant ā chāj bipna caá”, jwí níj jengah joiná caá. ²Páant ī túi jengah joyóchah ennit, Dios jon játih moondíh át túi wēi enep wut jī.

³Diosdih túi jengah joinít, nin pah jwí jéihna caá: Dios ā naáwát wēpatjéh nihadit át chājap tají. Pánihna, jwí enca naáhjidih nihát bæw jwí enni pínahdih át jígohanap wut jī.*

⁴Abeljibóó Diosdih túi jengah joiní jumna, ovejadh mao cáo wūhnit, caandíh át weñep wut jī. Oboghjeéhtih, ā úud jeñé Caín ā momatji quehedihjeh Diosdih níit wūhup wut jī. Pánihna, Dios Abel ā wūhni boodih chah át wēi enep wut jī. Pánih wēi enna, “Weemdh túi jengah joinít, Abel túini ā jumna caá”, át níj jip wut jī. Caán ā wunat túttimah yuhna, ā túi jengah joyátjidih bohénit, ded pah jwíútdih jwí túi jengah joyát pínahdih jwí jéihna caá.*

* 10.28 Dt 17.6; 19.15 * 10.29 Ex 24.8; He 13.20 * 10.30 Dt 32.35-36; Ro 12.19

* 11.3 Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jn 1.3 * 11.4 Gn 4.3-10

⁵Enocboó Diosdih túi jenah joiní ā jumuchah, Dios caandíh át wēi enep wut jī. Pánih wēi ennit, ā wuncat pínah niijná, nihat bácahjuh Dios jeáboó caandíh át ʔb bejep wut jī. Páant ā ʔb bejat táttimah, cáacwā caandíh ít jéih bid jwicáp wut jī.* ⁶Páant ā yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joicán, caandíh jwí jéih weñacan caá”, jwí niíf jéihna caá. Ded caandíh bidniboó “Dios ā jumna caá. Pánihna, caandíh wā túi bidichah, weemdíh ā túi chájbipna caá”, niíf jenah joyát caá náahap.

⁷Noéjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ded pah ā chájat pínahdih ā naáwáchah, át túi jepahap wut jī. Pánih jepahnit, ájeéh bóli, ā weh, ā weh áana yaádh bícdih pobyitdih túi yapat túut niijná, bádí jááj chóodih át chájpah wut jī. Pánih túi jenah joiná, nihat bita yeejép í chájachah enna, queétdih át pej jumcap wut jī. Pánihna, Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Caán táini ā jumna caá”, Dios át niíf enep wut jī.*

⁸Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ā wēhni pínah baácoó ā bejat túutuchah joinít, át jepahap wut jī. Caandíh jepahnit, ā jumni baácmant bejna, ā jéihca naáh baácna át juibínap wut jī.* ⁹Páant ā juibínachah, “Nin baácdih yeedíh wā wūhbična caá”, Dios ā niijíchah joinít, caán baácdih át cháwáp wut jī. Caandíh, ā wūúh Isaacdih, ā juima Jacobdihbut “Nin baácdih yeedíh wā wūhbična caá”, Dios át niíf naáwáp wut jī. Queét caán baácdih moón nihcan yuhna, Diosdih túi jenah joinít jumna, nuñéup chóonadih yáuh taj cáagni muñadádh chájnit, caánboó ít jumup wut jī.* ¹⁰Pánih jumna yuhna, caanjíh ā jum jwuhat pínahdihjuh Abraham át jéihyep wut jī. Jeáboó jumni tútchina ā bejat pínahboodíh wēi páina át chájpah wut jī. Caán táthci Diosboó ā jenah joyát pah chájni ā jumuchah, buúdcán, páantjuh ā jumbipna caá.*

¹¹Abraham behe, ájeéh bóli Sarabut beh wili, weh whcannit ít jumup wut jī.

Queét chénat pah behnit jumna yuhna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ā teo wáacatjíh ít weh jumup wut jī. “Dios ā niijátji pah ā chájbipna caá”, Abraham ā niíf jenah joyát júb, Sara mit weh jumup wut jī. Pánihna, Abraham behe jumna yuhna, ā wūúhdih át enep wut jī.* ¹²Abrahamji wanni dée ā jumuchah yuhna, ā juimená dawá ít cáac poonap wut jī. Cúiwádh, óondihbut jwí jéih jenah encat pah ā juimenádihbut jwí jéih jenah en buújácna caá.*

¹³Queét nihat Diosdih túi jenah joinít, ít buúdp wut jī. “Yeebdíh caán baácdih wā wūhbična caá”, Dios queétdih ā niijníji baácdih juibícanjuh, ít wunup wut jī. Caán baácdih queétjuh bíbohcan yuhna, Dios ā niijátji pah, táttimah í juimená í bíbohat pínahdih ít jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, ít weñep wut jī. Pánihna, “Nin baácdih jibnitjuh jwí jumna caá”, ít niijíp wut jī.* ¹⁴Páant niijná, bíh baácdih í bidatjidih jwí jéihna caá. ¹⁵Pánih bidnit, í jwíh jumni baácna jwúub bejínna nihna, íta jéih jwúub bej tagaá. Pánihna, “Bíh baácdih jwí bidna caá”, niijná, jon játih í cádahni baácdih niijná ít chájpah wut jī. ¹⁶Obohjeéhtih, chah táini baácoodíh bidna ít chájpah wut jī. Caán í bidni baác jeáboó caá ā jumup. Caánboó íh táthci pínahdih Dios átát ámoh péanap wut jī. Pánihna, “Dios jwí Maáh caá”, í niijíchah joinít, át tíccap wut jī.

¹⁷⁻¹⁸Táttimah, Dios Abrahamdih ā wūúh Isaacdih át mao cáo wūhat túutup wut jī. “¿Yoobópdih níit weemdíh ā túi jenah joi?” niijná, páant át wutup wut jī. Pánihna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, ā niiját pah át chájpah wut jī. “Ma wūúh Isaacjíh ma juimenádih wā cáac pooabipna caá”, Dios ā niijátjidih náhnina yuhna, Abraham caandíhjuh mawat túut át chájpah wut jī.* ¹⁹“Wā wūúh Isaacdih wā mao wūhuchah, Dios caandíh ā jéih boobipna caá”, Abraham át niíf jenah joyóp wut jī. Páant ā mawat túut chájachahjuh, Dios caandíh át

* 11.5 Gn 5.21-24 * 11.7 Gn 6.13-22 * 11.8 Gn 12.1-5 * 11.9 Gn 35.27 * 11.10 He 13.14
 * 11.11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22 * 11.12 Gn 15.5; 22.17; 32.12 * 11.13 Gn 23.4;
 1Cr 29.15; Sal 39.12 * 11.17-18 Gn 21.12 * 11.17-18 Gn 22.1-14

cádahat tútup wut jī. Páant ā mawíhni jwúb báadhni pah caandíh ā enechah, ā wúúh ājeéh át jwúb jumup wut jī.*

²⁰Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdih táí jenah joiní jumna, ā weh Jacob, Esaúdihtubt “Túttimah, Dios meemdíh búdí ā túi chāja naáh”, át niijíp wut jī.*

²¹Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdih táí jenah joiní jumna, ā wunat pínah játihbit áih wúat nahjīh too caj ñehnit, Diosdih át weñep wut jī. Pánih wéinit, ā wúúh José ā weh chénat pahdíh “Meemdíh Dios búdí ā túi chājipna caá”, át niijíp wut jī.*

²²Túttimah, Joséboó, Diosdih táí jenah joiní jumna, ā wunat pínah játih judíowā Egipto baácboó jumnitji ī bejat pínahdih át naáwáp wut jī. Pánih naóhnit, ā jumena pínah áih bácahjidih ī ub bejat pínahdih át wutup wut jī.*

²³Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih táí jenah joinít jumna, ā cáac jumuchah, caandíh bíic peihcanni widh īt bih bíbohoh wut jī. Túinibit ā jumuchah ennit, caandíh īt bihip wut jī.* Caán baácđih moón ī maáhđih úmcanjeh, judíowā ī wehđih ā mawat tútuchah, īt jepahcap wut jī.*

²⁴Túttimah, Egipto baácđih moón ī maáh núem Moisésđih mit behanap wut jī. Páant mijeéh behna yuhna, Diosdih táí jenah joiní jumna, “Caánt mi wúúh caá”, ī niijátđih át náahcap wut jī.*

²⁵Caandíh behanih mi déewāboó wéinit, yeejép ī chājachah enna yuhna, át chājíhcap wut jī. Pánih chājcan, Dioíhwā bíicđih yeejép át yapat wut jī.

²⁶Dios ā wahni pínah Cristodih cáacwā yeejép ī chājat pínah pah Moiséswādihtubt Egiptodih moón yeejép īt chājap wut jī. Pánihna, niहत Egiptodih moón búdí jíib jumnidih ī bíbohohatđih náahcanjeh, Dioíhwā bíicđih ā jumat jíib bita yeejép īt dehaw pínahdih át ñiwip wut jī. Túttimah, ā táí chājat jíib, Dios caandíh ā táí chājat

pínahđih jenah joí waáwána, yeejép ā yapat pínahđih át ñiwip wut jī.

²⁷Diosdih táí jenah joiní jumna, Egipto baácđih moón ī maáh ā jíijichah yuhna, caandíh úmcanjeh, caán baácmant át bejep wut jī. Dios jígohcanni ā jumuchah yuhna, jígohndih ā enat pah ā wutatđih Moisés át jepah cáahcap wut jī.*

²⁸Moisés caandíh táí jenah joiní jumna, judíowāđih Dios ā táí ubat pínahđih át jéihyep wut jī. Pánih jéihna, Dios ā wutat pahjeh queét judíowāđih íih jecnadih oveja wúúh meépji át ñānat tútup wut jī. Páant ī ñānatđih ennit, Dios niहत ī jwúih túhnditđih ā mawat tútnti ángelboó judíowā ī jwúih túhnditboodíh át maocap wut jī. Caán oveja wúúhđih mao péanit, Moisés ā wutat pahjeh, ī jumap yoobó īt jeémép wut jī. Caán jeémát, Pascua ī niijní, bíicđih ī jwúih jeémp láa át jumap wut jī.*

²⁹Túttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, “Muj Mac Dúeni”, ī niijní mujđih, mah wíhcanni namáđih judíowā īt chúh bejep wut jī. Obohjeéhtih, Egiptodih moón queéđih ñun béjnit, muj ā jwúb dáj yóh lajachah, īt chíic wun beedép wut jī.*

³⁰Pánihat túttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, judíowā Jericó tútchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant ī páud bejep wut jī. Siete yeó jáap pohba caán tútchidih īt páudup wut jī. Páant bóo yeó jáap ī páudat túttimah, caán wáihyat júdu át boto jéen bejep wut jī.*

³¹Diosdih táí jenah joiníh jumna, Jericó tútchidih bólo deoh nah jumnih, Rahab wát jumnih, judíowā en waóhnditđih wéi jwááhnit, mit teo wáacap wut jī. Páant mi teo wáacatji jíib, caán tútchidih moón Diosdih yap yohnditđih maonit, judíowā caántboodíh īt maocap wut jī.*

³²Bitá Diosdih táí jenah joinítđih naáwhna yuhna, queét dawá ī jumuchah, wā jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,* Barac,* Sansón,* Jefeé,* David,*

* 11.19 Gn 22.13 * 11.20 Gn 27.27-29,39-40 * 11.21 Gn 47.31—48.20

* 11.22 Gn 50.24-25; Ex 13.19 * 11.23 Ex 2.2 * 11.23 Ex 1.22 * 11.24 Ex 2.10-12

* 11.27 Ex 2.15 * 11.28 Ex 12.21-30 * 11.29 Ex 14.21-31 * 11.30 Jos 6.12-21

* 11.31 Jos 2.1-21; 6.22-25 * 11.32 Jue 6.11—8.32 * 11.32 Jue 4.6—5.31

* 11.32 Jue 13.2—16.31 * 11.32 Jue 11.1—12.7 * 11.32 1S 16.1—1R 2.11

Samuel,* Dios naáwátidih naóh yapanitbut, nihat íih doonádih wá naáwíhna yuh caá. Obohjeéhtih, queétdih wá naóh daaccan niít. ³³Diosdih túi jenah joinít jumna, biquína bíih baácdih moondíh míc maona, it yap yohop wut jī. Bitá íih cáacwádih táinijeh it wutap wut jī. Páant Diosdih í túi jenah joyóchah, “Yeebdíh wá teo wáacipna caá”, ā niijátji pah queétdih át teo wáacap wut jī. Bitá túi jenah joinít jumna, jiwá queétdih í jeémíhichah yuhna, Dios íih jacnadih át nemep wut jī.* ³⁴Bitá túi jenah joinít jumna, búdí ígátboó jumna yuhna, it íigcáp wut jī.* Bitá túi jenah joinít jumna, queétdih í mao yohíhichah yuhna, it jwei béjep wut jī. Bitá wēpcannitji jumna yuhna, Diosdih túi jenah joiná, wēpépwá it jumap wut jī. Pánih jumnit, bíih baácmant jūóhñit queétdih eníhcannit soldadowádih míc maonit, it yap yohop wut jī. ³⁵Biquína yaádh Diosdih í túi jenah joyát jíib, í déewá wanah bejniitjidih Dios át booa wūhap wut jī.*

Obohjeéhtih, bita Dioíhwá í jumát jíib, queétdih teonit, búdí yeejép it chájap wut jī. “Diosdih ma cádahachah, jwí watbipna caá”, queétdih it niijíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant í niijíchah yuhna, jeáboó chah túini pehbhoó í bejat pínahdih náahna, it jepahcap wut jī. Páant í jepahcat jíib, queétdih yeejép í chájachah, it wunap wut jī. ³⁶Bitá Diosdih túi jenah joinítidih yeejép deohñit, búdí it puñap wut jī.* Bitadih cheonit, nemat muúboó it nemep wut jī.* ³⁷Bitadih jeejéh yohñit, it mawap wut jī.* Bitadih íih bácahdih tac yoób it bóodop wut jī. Bitadih íibat naajéh it mawap wut jī.* Bitá moh yéejnit jumna, oveja chóo, cabra chóodihjeh it dawáp wut jī. Queétdih ñunnít, bita búdí yeejép it chájap wut jī. ³⁸Queét chah táinit jumna, nin baácdih moón yeejép wá bíicdih jumnit pínah it nihcap wut jī. Queét Diosdih túi jenah joinítboodíh cáacwá í náahcah, muá wihcapboó, jeéboobút ípí

jib bejep wut jī. Pánih jib bejnit, jeé ítboó, baácboó jumni ítboobút ípí úwup wut jī.

³⁹Queét nihat caandíh túi jenah joinítidih Dios búdí át wēi enep wut jī. Pánih túi jenah joinít jumna yuhna, “Yeebdíh chah táini baácdih wá wūhbipna caá”, Dios ā niijníji baácdih it juibí jwahcap wut jī. ⁴⁰Páant niij naóhna, nin pah Dios niij jenah joiná át chájap wut jī: “Queét wíihwá, táttimah jumnit wíihwábút wá pebhna í juyúchah, queét nihat bíicdih táinit yoobát wá jumát táutbipna caá”, át niij jenah joyóp wut jī. Pánih jenah joiná, játih ā chájatji chah táini jwiítidih ā chájipna caá.

Jesúsdih túi jenah joí cádahca boj jíih

12 ¹Queét wá naóhñit dawá Diosdih túi jenah joí cádahcannit í jumátjidih jéihñit, yéej cháj cádahñit, jwiítbut Jesúsdih jwí túi jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jumát náahap: Náoni ā túi náwíhichah yuhna, chodópdih deo béjna, ā jéih wēp náocan caá. Yégueh wūpñidih duoná, ā túi jéih náocan caá. Páant ā jumát pah Diosdih jwí túi jepahíhna yuhna, jwí weñat pínahdihjeh chájna, caandíh jwí túi jéih jepahcan caá. Pánihna, jwí yéej chájatjidih cádahat caá náahap. Chah wēp náoniboó ā túi péaat pahjeh, jwiítbut Dios ā náah yacat pah jwí cháj cádahca bojat dée caá. ²Jesúsdihjeh jwí túi náhni jíih. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni jumna, jwiítidih túi jenah joyát táutnibút ā jumna caá. Pánihna, caandíh jwí túi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiítidih ā teo wáacna caá. Cruzboó wunna yuhna, ā ípidih át túi jenah joí cádahcap wut jī. Cruzboó wunat tíic náah jumni ā jumúchah yuhna, ā ípí ā jumapboó ā weñat pínahdih jéihna, tíiccanjeh, cruzboó át wunap wut jī. Pánihna, buú chah maáh jumna, Dios ā jéihyepmant bóo buwámant ā chúudna caá.*

* 11.32 1S 1.1—25.1 * 11.33 Dn 6 * 11.34 Dn 3 * 11.35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37

* 11.36 Jer 20.2; 37.15 * 11.36 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6

* 11.37 2Cr 24.21 * 11.37 Jer 26.23 * 12.2 Fil 2.6-11; He 2.9

³Jesúsdiñ enñcannit caandíñ búdí yeejép í chājachah yuhna, Dios ā náah yacat pah át cádahcap wut jí. Páant ā cádahcatjidih ñi túi náhninaá, yeebdíñbut yeejép í chājachah yuhna, bíc yoobó cádahcat túut niijná. ⁴Bitá yeebdíñ túbit yeejép chājna yuhna, ít mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesúsboodíñ ít mao yohop wut jí. Páant yeejép ā yapatjidih náhninit, yeebdíñ yeejép í chājachah yuhna, caandíñ ñi cádahca bojoó. ⁵Dios yeéb ā wehdih ā naáwátjidih ŷni qufíb búúđ níít? Yeejép ñi yapat pínahdih ā naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp taji:

“Wúuhá, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdíñ bohéna caá wā chājap. Páñih bohénit, wā túut nuumát túutuchah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wā wutuchah, jígahcanjeh, ma táí jepahaá.

⁶Nihat wā oinit, “Meém wā wúuh caá”, niij ennitdíñ wápi bohéna caá, í yap yohcat pínah niijná. Páñihna, í yap yohochah ennit, queétdih wā peéh chājbpna caá’, Dios ā niijná caá”, át niij daacáp taji.

(Job 5.17; Pr 3.11-12)

⁷Páñihna, yeejép yapna yuhna, Dioíñ namádiñ ñi cádahca bojoó. Páant ñi yapatjílñ, Dios ā weh ñi jumuchah, yeebdíñ bohéna caá ā chājap, chah ñi túi chājat pínah niijná. Det mána í wehdih í wutuchah, í jepahcah, ípí peéh chājna caá, í túut nuumát pínah niijná. Páant í chājat pah, Diosbut jwiít ā weh jwí jepahcah, jwiítidih ā peéh chājbpna caá. ⁸Ñi túi chājcatdih ennit, yeebdíñ ā naóhcah nihna, ā weh ñita nihcan tagaá. Páant ā naóhcah, mána whcannit pah ñita jum tagaá. “Dios wā íp caá”, ñita jéih niijcán tagaá. ⁹Jwí mána jwiítidih ded pah í bohéátjidih ñi jenah joyoó. Queét jwiítidih í peéh chājachah, queétdih jwípí jepahap jí. Páñih jepahnit, jwí íp Dios ā túut nuumát túutuchah, chah jepahat caá náahap. Páñih jepahna,

páantjeh ájeéh jwí túi jumbipna caá.

¹⁰Wébít jwí jum jwuhuchah, jwí mána jwiítidih peéh chājnit, “Nin pah wā chājachah, wā wúuh ā túi jumbipna caá”, ípí niij jenah joyóp wut jí. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chājna, jwiítidih teo wáacna caá ā chājap, caán túini ā jumat pah jwiítbut túinit jwí jumat pínah niijná. ¹¹Dedé peéh chājatdih “Caán túina caá”, jwípí niij jenah joicán caá. Búdí jwípí jígahna caá. Obohjeéhtih, jwíñ jígahna yuhna, táttimah caandíñ jwí jenah joyóchah, jwiítidih ā teo wáacna caá, yéej chājcanjeh, jwí túi jumat pínah niijná.*

¹²Páñihna, búdí yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdíñ ā bohéatdih jéihna, ñi jígah cádahaá. Caandíñ chah túi jenah joinít, úmcanjeh, ñi túi weñeé.* ¹³Páñih jumnit, Jesúsíñ namádiñ bejnit, túinijeh ñi chājjaá. Páant yeejép ñi yapachah yuhna, Jesúsdiñ cádahcanjeh, wépnit panihnit ñi jumbipna caá. Yeéb páant ñi jumuchah ennit, bita Jesúsíñ wépcannit panihnitboobát caandíñ chah í túi jenah joibpna caá.

Dios ā wutatdih jepahcah, ā tobohat

¹⁴Míic júihcanjeh, nihat bíicdih ñi túi jumúú. Páñih jumna, jwí Maáhdih túi jepahnit, ñi yéej chājca bojoó. Det yéej chājcanjitjeh jwí Maáhdih í enbipna caá.

¹⁵Íñi túi chāja chaáh! Dios yeebdíñ oinit ā teo wáacachah, ñi túi jepahaá. Jepah cádahna, ñi jwíub yéej chājat pínah ā tobohna caá. Caandíñ cádahna nihna, momatdih yeejép yílíp ā jáwat panihni yeebjéñ ñita míic yéeja tagaá. Jesúsíñ namádiñ ñi cádahachah ennit, bita áihwábut bíic yoobó ítā cádah tagaá.*

¹⁶Ñi weha mána nihcannitjílñ yeejép ñi chājca bojoó. Diosdiñ náahcannitbut ñi jumca bojoó. Esaúboó ded pah ā jumátjidih ñi túi náhninaá. Diosdiñ, ā wáñni pínahdihbut náahcanni át jumup wut jí. Weép jeñé jumna, ā íp ā wunat túttimah ā ípíñ bíí déedih bíbohni pínah át jumup wut yuh jí. Dios ā ípdih ā niijníjdihbut bíbohni pínah át jumup wut yuh jí. Obohjeéhtih, bíic yeó jáap

* 12.5-11 Dt 8.5; 1S 7.14; 1Co 11.31-32 * 12.12 Is 35.3 * 12.15 Dt 29.18

bádí nuugúp wunna, bíc láa ā jeémát jíbbeh ā bíbohāt déejidih oboh jumni pah jenah joinít, ā úudboodíh át wūhup wut jī. Pánih chājna, Dios ā wūhāt pínahdih át náahcap wut jī. Pánih náahcanni ā jumāt pah yeéboó nī jumca bojoó.* ¹⁷Ā úuddih áih pínahdih ā wūhāt túttimah, Esaú ded pah ā yapatdih nī jéihna caá. Ā fip caandíh ā wūhāt pínahdih Esaú búdí át náahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā náahachah yuhna, weép jeénédih ā wūhāt pínahdih ā úuddih wūh péanit, Esaúboodíh ā fip át wūhcap wut jī. Caandíh ā jái úúbáchah yuhna, túut nuumcánjeh, caandíh át wūhcap wut jī.*

¹⁸Dios Moisésjidih ā wutat túutachah, jwí déewā judíowā Dios ā jumni jeená it juibínap wut jī. Obohjeéhtih, caannā í juibíát pah yeéboó nī juibícan caá. Nin pah queétoó it yapap wut jī. Dios ā jumni jeé, Sinaí wūt jumni jeená í juibínachah, búdí iigát át jumup wut jī. Dupúát, baác méméat, búdí johlitbut át jumup wut jī. ¹⁹⁻²⁰Caannā juibínit, póojat nah, Dios ā wéheatbut búdí ā yáanachah it joyóp wut jī. Páant ā wéhenachah joiná, búdí úumnit, queét it joíhcap wut jī. Dios nin pah queédih át níj wutup wut jī: “Det nin jeedíh chūinitdih jeéjīh yoh mawat caá náahap. Nindih nuúép ā chuúhachah, caandíhbut jeéjīh nī yoh mawaá”, át níjíp wut jī. Páant ā níjíchah joinít, tūbit úum náah jumni wutat ā jumuchah, “Jwiítidih ma jwúub naóhca bojoó”, it níjíp wut jī.* ²¹Páant ā yapatdih ennit, nihāt í úumuchah, “Búdí úumnit, méména caá wā chājap”, Moisés yuh buca át níjíp wut jī.*

²²Páant Diosjeéh it jwíh jumup wut jī. Obohjeéhtih, yeéboodíh pánihcana caá. Dios bícdih jumāt túut níjná, Sión wūt jumni jee pánihipna nī juibína caá. Caán jeáboó jumni, Dios báadhniíh, Jerusalén tútchi caá. Yeebbát dawá ángelwá bícdih wéi naáwát túut níjná, í míc wáacapna nī juibína caá. ²³Yeéb caán tútchidih moón pínah jumna, Dios weh jwíh juibínit bícdih nī míc wáac

juibína caá. Nihāt í wūtnadih ā daácní núbūt jeáboó ā jumna caá. Nihāt cáacwádih níoni ā jumupna nī juibína caá. Bitá túi chājnitji Dioíhwájih míc wáacnit yeebbát nī jumna caá. Dios queédih yeéjat wihcannit átát chājap wut jī. ²⁴Pánihna, Jesús pebhna nī juibína caá. Jon Moisés ā wutatjidih jwúub túut nuumnit, “Jesúsboó wunna, áih meépdih ā yoh wūhuchah, yeebdíh wā túi úbbipna caá”, Dios jwiítidih át níjíp wut jī. Abelji áih meépdih ā yohochah enna, Dios caandíh maonidih át peéh chājap wut jī.* Obohjeéhtih, Jesúsboó áih meépdih ā yoh wūhuchah enna, Dios jwiítidih át túi úbup wut jī. Pánihna, áih meép oboh jumni nihcana caá.

²⁵Íni túi chāja chaáh! Dios yeebdíh ā naáwáchah, nī túi jepahaá. Jon játih nin baácboó jumni Moisés Dios naáwátidih ā naóh yapanachah, caandíh í joíhcatji jíb, Dios cáacwádih át peéh chājap wut jī. Pánihna, buu jeáboó jumni Cristo jwiítidih ā naóh yapanachah jwí joíhchah, queédih ā peéh chājat chah, jwiítboodíh Dios ā peéh chājipna caá.* ²⁶Moisésji jum láa Dios ā wéhenachah, baác át méménap wut jī.* Obohjeéhtih, bíh ā naáwátidih naóh yapaniboó Dios túttimah ā níját pínahdih nin pah át níj daacáp tají: “Nin baácdih, jeádihbut bíc láa pohba wā cádah méméabipna caá”, Dios ā níjná caá, át níj daacáp tají.* ²⁷“Bíic láa pohba wā cádah méméabipna caá”, níjná, nihāt ā chājnjidih ā yohat pínahdih naóhna át chājap wut jī. Obohjeéhtih, Dios ā maáh jumupboó jéih yohca naáh jumna, páantjeh ā jumbipna caá. ²⁸Pánihna, ā maáh jumupna bejnit pínah jumna, caandíh ā yohcat pínahdih jéihnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwí níj jíh. Páant níjnit, ā náahat pah caandíh búdí jwí wéi jíh. ²⁹Dios wépní túini yoobát jumna, jwí tūu cáwat pah, det caandíh jepahcannitdih ā yoh beedábipna caá.

* 12.16 Gn 25.29-34 * 12.17 Gn 27.30-40 * 12.18-20 Ex 19.12-13,16-22; 20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27 * 12.21 Dt 9.19 * 12.24 Gn 4.10 * 12.25 Ex 20.22 * 12.26 Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8 * 12.26 Hag 2.46

**Dios ã weñat pínahdih
ded pah chájat**

13¹Bitã Jesúshwãdih ñi míc oi cádahca bojoó. ²Ñi jéihca naáhwãdihbut ñi túi wêi jwááá. Pánih wêi jwááhna, biquína Jesúshwã, jéihcan yuhna, ángelwãdih ít wêi jwáááp wut jĩ.*

³Nemat muáboó jumnitdih ñi jígah en teo wáacá. Yeéb íjeéh jumna nihna, ded pah ñi náahatdih jengah joinít, queétdihbut ñi túi chãjáá. Bitã yeejép í yapachah ennit, yeéb bíic yoobó yapna nihna, ded pah ñi náahat pah, queétdihbut ñi túi teo wáacá.*

⁴Ñi téihya chéwechah, ã túina caá. Pánih téihya chéonit, ñi míc cádahca bojoó. Ñi weha mána nihcannitjĩh yeejép ñi chãjca bojoó. Pánih yeejép chãjnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá.

⁵Bií déedih tabit ñi bidca bojoó.* Nin pah Dios át niijíp wut jĩ: “Yeebdih cádahcanjeh, wã túi teo wáacbipna caá”, át niijíp wut jĩ.* Páant ã niijátidih jéihnít, ñi bíbohni bíí déedihjeh wëinit, chah ñi jwáúb bidca bojoó. ⁶Pánihna, éumcanjeh, nin pah jwí niíj jengah joiná caá:

“Wã Maáh Dios weemdih teo wáacni caá. Páant ã jummatdih jéihna, cáacwã weemdih yeejép í chãjat pínahdih wã éumcan níit”, jwí niijná caá.

(Sal 56.3-4,9-11; 118.6)

⁷Yeebdih waóhñit, Dios naáwátidih bohénitjidih, í túi chãj cádahcatjidihbut ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih í túi jengah joyátji pahjeh muntih, yeebbút bíic yoobó ñi túi jengah joyoó.

⁸Jesucristo páantjeh bíic yoobó jumni caá. Jon játih ded pah ã jumatji pah buubut ã jumna caá. Túttimahbut bíic yoobó ã jumbipna caá. ⁹Jesúsh namáidih cádahñit, bíáboó bejcat táut niijná, dawá mách í bohéatdih ñi joicá bojoó.

“Nindih ñi jeémé. Caandih ñi jeémca bojoó”, biquína í niíj bohéna caá. Páant í niíj bohéatdih jwí jepahachah yuhna, Diosdih chah jwí túi jengah joyát pínahdih

ã teo wáacan níit. Obohjeéhtih, Diosboó jwiítidih oinit, ãpí teo wáacna caá, Jesúsdih chah jwí túi jengah joyát pínah niijná. Pánihna, ã teo wáacatjĩh caandih túi jengah joinit ñi jumúú.

¹⁰Jesús cruzboó ã wun wúhatjidihjeh jwí túi jengah joyóchah, jwí yéejatdih Dios ã yohna caá, ájeéh jwí túi jumát pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewáboó nuñúpwãdih í mao cáo wúhna yuhna, cáacwã í yéejatdih ít jéih yoh beedácap wut jĩ. ¹¹Queéť sacerdotewã í maáta jópchi jumát pah nuñúp meépdih Dios ã jumni túlihboó ípí ub waad béjep wut jĩ, cáacwã í yéej chãjatdih Dios ã yohat pínah niijná. Páant í chãjat túttimah, í maoniji nuñúpdih cáacwã í jumup yehboó ípí cáo yoh beedánap wut jĩ.*

¹²Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wúhñit, áih meépdih át yohop wut jĩ, jwí yéejatdih ã yohochah, Dioíhwã jwí jumát pínah niijná. ¹³Tútchi yehboó túic náah jumni ã wunatdih enna, judíowã í maáta caandih ít eníhcap wut jĩ. Pánihna, cruzboó ã wun wúhatjidih jwí túi jengah jóí jíih. Páant jwí jumuchah enna, cáacwã jwiítidihbut í eníhcan níit. ¹⁴Nin baácboó páantjeh jwí jumát pínah yoobát ã wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwí yoobó jumát pínah tútchidih páina caá jwí chãjap. ¹⁵Pánihna, Jesús ã teo wáacatjĩh Diosdih jwí wêi naáwáchah, caandih mao cáo wúhat panihni ã jumna caá. Caandih jwí túi weñat dée caá.*

¹⁶Ñijeéh jumnitdih túi chãjnit, ñi teo wáacá. Páant ñi chãjat pínahdih ñi túi náhninaá. Pánih chãjna, Diosdih cáo wúhat panihnidih wúhñit, caandih túi wëina caá ñi chãjap. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ã túi wëibipna caá.

¹⁷Yeebdih waóhñitdih túi jepahna, í wutat pah wëinit ñi chãjáá. Dios queétdih bohéat táutnit, yeebdih ã túi en dawát túttup tagaá, caandih ñi yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit í jumuchah, yeebdih ded pah í en dawátjidih Diosdih naáwát ã náahbipna caá. Pánihna, queétdih ñi túi jepahachah ennit, í túi wëibipna caá. Obohjeéhtih, ñi jepahchah

* 13.2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P 4.9 * 13.3 Mt 25.35-46 * 13.5 1Ti 6.6-10

* 13.5 Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil 4.11-13 * 13.11 Lv 16.27 * 13.15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2

ennit, búdí ita jígah tagaá. Pánih jepahcan, ñita túi jumcan tagaá.

¹⁸Jwiítidih ñi úúbh cádahca bojoó, Diosdih páantjeh jwí túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jummat pah túi chájihna, “Yeejépdih chájina caá wá chájap”, jwí níj jenah joicán caá. ¹⁹Weemdfhbut búdí ñi úúbú, ñi pebhna waícanjeh Dios weemdfh á jwúub wahat pínah niijná.

Queétdih á pee úúbát

²⁰Jwí Maáh Jesús jwí yéjeat jíib wun wühnit, áih meépdih át yohop wut jí. Páant á chájachah, “Ñi yéjeatdih wá yohbipna caá, páantjeh wájeéh ñi túi jummat pínah niijná”, Dios jwiítidih át níj naáwáp wut jí. * Páant niijná jwí Maáh Jesúsdi át jwúub boonanap wut jí. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih túi ubni, chah wēpni, ovejawādh en daoní panihni jumna, jwiít áih ovejawā panihnidih á túi en daoná caá. * ²¹Dios caandih booniji jumna, yeebdíh á túi teo wáaca naáh, á weñat pínahdihjeh ñi chájat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít

nihatdih á túi túut nūmú naáh, á náahat pah jwí jummat pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jummat pah búdí jwí wēi jíih. Páant tíí á jumw nah.

Á pee táyat túutat

²²Wá déewā panihnitá, yeebdíh nin wá daacátji búdí pohba nihcan caá. Pánihna, ninjih yeebdíh wá naóh bohéatdih íjicanjeh, ñi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdíh weñaat túut niijná, páant wá daacáp be.

²³Nindihbut yeebdíh wá jéihyana caá: Jwí úud panihni Timoteo nemat mūúboó jumnijidih ít bacananap wut be. Waícanjeh ninjih á juyúchah, yeebdíh enedih bejna, caandíhbut wá numah bejbipna caá.

²⁴Ñi maáta, nihát bita caanjíh jumnit Jesúhwbāt í túyū naáh. Nin Italia baácđih moón Jesúhwbā yeebdíh í táyat túutna caá.

²⁵Weembút yeéb nihátđih wá táyat túutna caá. Dios yeebdíh búdí oinit, á teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wá naáwát.

* 13.20 Ex 24.8; He 10.29 * 13.20 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

SANTIAGO

Santiagodih jwí tái beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácni? Santiago, Jesucristo áud, Jerusalén tútchidih moón Jesúfhwá maáh át jumap wut jī. Caan “Jesucristo ā bohéniji caá”, niicánjeh “Jesucristodih teo wūhni caá”, át niij daacáp tajī (1.1) Jesús ā boo pud jūúwát pínah játih, caandíh át tui jenah joicáp wut jī. Obohjeéhtih, Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, caandíh ā jgohochah, (1Co 15.7) caandíh jepahnit, Jesúfhwá waóhni át tūat nuumáp wut jī. (Hch 12.17; 15.13; 21.18; Gá 1.19; 2.9; Jud 1.1) Jópchi 62 (Jesús ā wunat túttimah 29 jópchi túttimah) Santiagodih eníhcannitboó caandíh it mawap wut jī.

¿Detdih át daáci? Judíowá Jesúsdih jepahnitdih, bíh baácna jumnitdih nin núodih át daac wahap tajī. (1.1)

¿Dedmant, débólih cah, át daáci? Biquína jéihnit “Jópchi 60 (Jesús ā wunat túttimah 27 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó “Nin núodih Jesúfhwá judíowádih daácna, Jesúsdih jepahnit páantjeh judíowá míic ī jum jwuh láa jópchi 50 játih (Jesús ā wunat túttimah 17 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niij jenah joiná caá. “Nin núodih daácna, quehli nah yapat chóodih bóodat pínahdih daácna, caandíh ī míic jūihñat pínah jáhtih át daáci taga”, ī niij jenah joiná caá. Santiago Jerusalénboó Jesúfhwá ī maáh jumna, caanjíh jumnit, nin núodih át daáci taga.

¿Dedé pínah tigaá át daáci? Jesucristodih jáap jepahnit judíowá ded pah ī tui chājat pínahdih jéihyaíhna, át daacáp tajī. Dawá queétdih yeejép ī chājachah, ī ñun yóhochah, Jesúsdih ī cádahcat pínahdihbut át daacáp tajī.

Santiago ded pah ā jumap:

1. Queétdih ā táyat tútat (1.1)
2. Jwiítdih buwat, yeej chājat jenah joyát ā jūúwáchah, ded pah jwí chājat pínah (1.2-18)
3. Jwí joiní bohéatdih bíic yoobó chājat caá náahap (1.19-27)
4. Dawá bí dée bíbohnitdih chah túini chājat ā náahcat (2.1-13)
5. Jesúsdih yoobópdih tui jenah joinít, bitadih jwí tui chājat (2.14-26)
6. Jwíh nuúic ded pah ā jumap (3.1-12)
7. Dios ded pah jwiítdih ā jenah joyát tútat, caandíh jéihcannitboó ī jenah joyát tútat (3.13-18)
8. Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah jwiít Jesúfhwá jwí jenah joicát caá náahap (4.1-17)
9. Dawá bí dée bíbohnit moh yeejnitdih yeejép ī chājatdih ā jūihñat (5.1-6)
10. Bíh ā wutatna (5.7-20)
 - a. Yeejép yapna, ded pah jwí chājat pínah (5.7-11)
 - b. “Yoobópdih wā naóhna caá”, niijná, ded pah naáwát ā náahcat (5.12)
 - c. Jesúsdih tui jenah joinít, ded pah tubáp chūúhñitdih jwí wúbat (5.13-18)
 - d. Biquína túini doonádih cádahmitdih ded pah jwí teo wáacat pínah (5.19-20)

Queétdih ā táyat tútat

1 ¹Weém, Santiago, * jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristodihbut teo wūhni wā

jumna caá. Yeéb wā déewā, doce jwí nuowā ī jwimená poómpdih moón, Jesúfhwá bíh baácnaoboó jumnitdih* táyat tútatnit, nin núodih wā daac wahna caá.

* 1.1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 * 1.1 1P 1.1

Dios jwiítidih ā jéihyaat

²Wā déewāá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jengah joyoó. ³Pánih yeejép yapna, yoo bópdih Jesúsdi h jepahnit jumna, chah túi jengah joinít, caandíh ñi cádahcan níit. Chah ñi túi jengah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. ⁴Jesúsdi h cádahcan, túi jengah joinít jumtat túut niijná, bíic yoo bó túi chājnit ñi jummuá.

⁵“¿Ded pah wā chājbi?” níj jéihñni Diosdi h ā úbú naáh. Páant ā úbúchah, Dios caandíh ā jéihyabipna caá. Caán ni hat caandíh úbñnitdih jüihcanjeh, búdí ápi teo wáacna caá, í jéihyat pínah niijná.* ⁶Pánih úbhna, Diosdi h túi jengah joinít, ā úbú naáh. “Wā úbúchah yuhna, Dios weemdíh áta teo wáaccan tagaá”, níj jengah joiní ā jumca bojo naáh. Páant níj jengah joiníboó johlit dedboó ā johochah, búdí muj nolihat ápi túat nummát pah ā jumna caá. Páant níj jengah joiní, yeó jáap jumtat pah bíic yoo bó ápi chājcan caá. Diosdi h túi jengah joiní ni hcan caá.* ⁷⁻⁸Buu nindih jengah joiná yuhna, cheibit mácah ā jengah joibípna caá. Páant túi jengah joicán ā úbúchah, jwí Maáh caandíh ā jepahcan níit.

⁹Ded Jesúsdi h oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ā waadá bipna caá. Páant ā chājat pínahdih jéihnit, ā weñe naáh.*

¹⁰Ded Jesúsdi h dawá bíi dée bíbohndih bita í dúuc wáyachah yuhna, ā weñe naáh. Cháa ā moopát pah tigaá caán bíi dée ā buudáh bej bipna caá. Páni h jéihnit, caanbút ā weñe naáh. ¹¹Yeó aáb jéohna, tubit ā cháhachah, cháa díib téh bejnit, ā yúugna caá. Páant ā yúuguchah, ā túi jígo hat ā beedná caá. Páni hat pah búdí bíi déedih wéinibut áih bíi dée bíicdih ā buudípna caá.*

Yeejép chājat jengah joyátidih jepahcat

¹²Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsdi h cádahcanni túi wéini ā jumbipna caá. Páant ā cádahcatji jíb, páantjeh jeáboó Dios ájeéh jumtat túatnit, caandíh ā túi

chāj bipna caá. “Weemdíh túi oinitdih wájeéh wā túi jumtat túat bipna caá”, ā ni játji pah ā chāj bipna caá. ¹³Yeejép chājat jengah joyát ā jüéwúchah, “Dios caá weemdíh páant ā chājat túatp”, ñi níj jengah joicá bojoó. Dios yeejép chājat jengah joicán, cáacwáidihbut páant ā jengah joyát túatcan caá. ¹⁴Obohjeéhtih, cáacwáje h tubit yeejép í ñinahat pah ípi jengah joiná caá. ¹⁵Páni h jengah joinít, yeejép ípi chājna caá. Páant í chājatji jíb Dios queétdih iiguípna ā bejat túat bipna caá.

¹⁶Wā déewā, wā oinitá, “Dios weemdíh ā wutuchah, yeejép wā chājap jí”, ñi níj jengah joicá bojoó. Páant jengah joyát yoo bópdih ni hcan caá. ¹⁷Jwí ípi Dios jeáboó jumni jwiítidih teo wáacat túat niijná, táinidihjeh bitadih ā wúhat túatna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, cáiwáidihbut chājni. Páni hna, í jígo hat ā túat nummúchah yuhna, Diosboó páantjeh bíic yoo bó ā jumna caá.* ¹⁸Á náahat pah áih túini doonádih jwí jepahachah, ā weh jwí jumtat pínah niijná, jwiítidih jáap cáac jumnit panihnit át jumtat túatjip taga. Páni h jumnit, ni hat ā chājnit cátdih jwiítidih ā túi ubuchah, ā jwí h túat nummnít jwí jumna caá.*

Diosdi h yoo bópdih jepahcat

¹⁹Wā déewā, wā oinitá, Dios naáwátidih ñi túi wēi joyoó. Páni h caandíh túi joinít, túi jengah joicánnit í wéheat pah wéhecan, wáicanjeh íjnit ñi jumca bojoó. ²⁰Det íjnit Dios ā náahat pah í túi chājcan caá. ²¹Nihat ñi yéje chājatdih, yeejép ñi en ñinahatdihbut ñi cádahá. Páni h cádahnit, Dios naáwátidih í bohénachah, túi wēi jepahnit ñi jummuá. Páant í bohéatdih ñi joyóchah, iiguípna bejnit déejidih túi ubnit, Dios yeebdíh ā túat numm péabipna caá.

²²Á naáwátidih joiná yuhna, jepahcan, ñi míc yeena caá. “Wā jepahcah, ā túimi nacaá”, níj jengah joiná, yeeatdih jengah joiná caá ñi chājap. Páni hna, ā naáwátidih túi joinít, ā bohéat pah ñi chājaá. ²³Ded caán naáwátidih joiná

* 1.5 1R 3.7-12; Pr 1.1—9.18; Stg 3.13-17 * 1.5-6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24 * 1.9 Jer 9.24
* 1.10-11 Is 40.6-7 * 1.17 Nm 23.19; Mal 3.6 * 1.18 1P 1.23

yuhna, jepahcanniboó nin pah chäjni ā jumna caá: Áih móotdih quenalihjīh ā mīc enna caá. ²⁴Pānih mīc en péa bejnit, ded pah ā jīgohatdih waicanjeh ā quíib buúdná caá. ²⁵Obohjeéhtih, bíhboó ā enatjīdih ā quíib buúdcát pah Dios naáwátidih joiná, túi náhninit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi chājna, búdí ā wēibipna caá. Pānihna, caán bohéátidih jepah cáadahcannidih wēi ennit, Dios ā túi teo wáacbipna caá.

²⁶Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobópdi Diosdih ā wēican caá. “Diosdih wā túi wēina caá”, niij jenah joiná yuhna, yeeatdih ā jenah joiná caá. Pānih jenah joiná, Diosdih ā wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ²⁷Dios jwí íp ā náahat pah caandíh jwí weñat túut niijná, nin pah caá jwíftidih chājat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wunnitdihbut yeejép ī yapachah enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ī chājat pah jwíftidih chājcat caá náahap.

Cáacwādih bíc yoobó túi chājat

2 ¹Wā déewáá, jwí Maáh chah táini Jesucristodih jepahnit jumna, cáacwādih bíc yoobó túi chājat caá náahap. ²⁻³Orojīh ī chājniijí téihya yacat júduna, búdí jīb jumni yéguehdihbut duoní yeeb Jesúhwa ní mīc wáacapna ā waád juibínachah enna, caandíh ñita wēi jwāáh tagaá. “Nin túyupboó ma chúudú”, ñita niij tagaá. Páant niijná yuhna, caanná yeejép yégueh duoní moh yéejni ā waád juibínachah enna, caánboodíh ñita wēi jwāáchan tagaá. “Con buwáboó ma ñuhúú. Baácdihjeh ma chúudú”, caandíh ñita niij tagaá. ⁴Pānih chājna, cáacwādih yeejép jenah joinít, túi jígohnitdihjeh ñita wēi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnitdih ñita wēi encan tagaá. Páant niij jenah joyát ā túican caá.

⁵Wā déewā, wā oinitá, weemdíh ñi joyoó. Dawá moh yéejnitdih Diosdih túi jenah joinít, ā maáh jumupboó jumnit pínah niijná, Dios āt níwip wut jī. “Wājeéh páantjeh ñi jumbipna caá”,

Dios caandíh oinitdih āt niijp wut jī. ⁶Obohjeéhtih, queétdih ā ñiwichah yuhna, yeebboó queétdih ñipí tícana caá. Pānih queétdih tícanit, dawá bíf dée bíbohntidihjeh ñi wēi enna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Dawá bíf dée bíbohntiboó yeebdíh yeejép ípí chājna caá. Queétdih yeebdíh naóh yacat túut niijná, cáacwādih peéh chājat túutnit pebhna ípí teo wái bejna caá.

⁷Queétdih Cristodih yeejép ípí wéhena caá. Obohjeéhtih, yeebboó “Jwíft Cristoíhwa caá”, niijnít jumna yuhna, caandíh yeejép wéhenitboodíh ñi wēi enna caá. Páant ñi chājat ā túican caá.

⁸Dios naáwátidih daácniboó nin chah wēpni wutatdih ā daacátjīdih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma mīc oyat pah, bitadidibut bíc yoobó ma oyoó”, āt niij daacáp tají. * Caán wutatdih jepahna, ñi túi chājna caá. ⁹Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wēi enna yuhna, moh yéejnitboodíh enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chājna caá ñi chājav. Pānih chājna, Dios ā wutatdih ñi yap yohna caá. ¹⁰Ded Dios ā wutatdih jepahna yuhna, bíc wutatbitdihjeh yap yohna, nihatdih ā yap yohna caá. Páant ā yap yohochah, caandíh peéh chājat ā jumbipna caá. ¹¹“Ñi weha mána nihcannitjīh yeejép ñi chājca bojoó”, Diosjeh āt niij wutp wut jī. * Caanjéh muntih, “Cáacwādih mao yohca bojoó”, āt niijp wut jī. * Pānihna, det ī weha mána nihcannitjīh yeejép chājcan yuhna, cáacdi mao yohna, Dios ā wutatdih yap yohnit ī jumna caá. ¹²Cristo jwíftidih búf oina, jwí túi jummat pínah niijná, bitadidih ā oyat túutna caá. Páant ā wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut ñionit, ded pah ī chājatjī jūbdih ā naóhbi pna caá. Páant ā jumuchah, ā wutat pah jwí túi chājat dée caá. Á náahat pahbut jwí wéhe jīh. ¹³Bitadidih jwí jígah encah, Dios cáacwādih ā ñío láa jwíftidihbut jígah encanjeh, ā peéh chājbi pna caá. Obohjeéhtih, bitadidih jwí jígah enechah, jwíftidihbut jígah ennit, ā peéh chājcan níit.

* 2.8 Lv 19.18 * 2.11 Ex 20.14; Dt 5.18 * 2.11 Ex 20.13; Dt 5.17

**Jesúsdih túi jengah joinít,
bitadiah teo wáacat**

¹⁴Wā déewāá, nindih ñi túi joyoó: “Weém Cristodih wā túi jengah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadiah ā túi teo wáaccach, ā niijátji dedé pínah nihcan caá. Páant ā niijfchah yuhna, Dios caandfih ā túi hbcan niít. ¹⁵⁻¹⁶Ded Jesúfh, Jesúfh wili ī jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yéguehdihjeh ī dāwúchah ennit, jwiít Jesúfhwā queétdih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueh dñonít, túini jeémátdih jeémpnit, ñi túi jumúú”, niijná yuhna, ī náahatdih ñi wúhcah, ñi niiját dedé pínah nihcan caá. ¹⁷Pánihna, “Cristodih wā túi jengah joiná caá”, niijná yuhna, ñi túi chājcah, Cristodih ñi jengah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸Ñijeéh jumni nin wā bohéátdih joífhcanni nin pah āta niij tágaá: “Weém wápí túi chājna caá. Meémboó bitadiah teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wā túi jengah joiná caá’, mapí niijná caá. Jwiít chénat pahdih Dios ā túi hbbipna caá”, āta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jengah joiníboó bitadiah ā túi chājachah, caandfih túi jengah joiní ā jummatdih cáacwā ī jéihbipna caá. ¹⁹“Dios bíicjeh caá”, ñi niij jengah joiná caá. Páant ñi niij jengah joyóchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jengah joiná yuhna, Diosdih ñi jepahcah, caandfih ñi jéihyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwābut ñi jengah joyát pahjeh mun tigaá ī jengah joyóp. Pánih jengah joinít, Dios bíicjeh ā jummatdih jéihna, ā wépatdih hñmnit, queétoó ī méména caá. ²⁰“Cristodih túi jengah joiní wā jumna caá”, ded niij jengah joiná yuhna, bitadiah teo wáaccan, yoobópdih ā túi jengah joicán caá. Pánihna, Cristodih jepahna yuhna, bitadiah teo wáaccanniboó yoobópdih ā jepahcan caá. ²¹Caán yoobópdih ā jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, jwí nwo Abraham ded pah ā chājatjidih wā naóhbpna caá. Caán ā wúúh Isaac wút jumnidih Diosdih āt mao cáo wúhfhíp wut yuh jī. Pánihna, jee dáhnajīh ā cáag aabáni

poómpjih ā cáagni tñujih caandfih āt chéo cáagap wut jī. Pánih chéo cáagna, Dios ā niijátji pahjeh caandfih wēnit, ā wúúhdih mawat túet ātih chājap wut yuh jī. Páant ā jepahachah ennit, “Yoobópdih túini caá”, Dios caandfih āt niij enep wut jī.* ²²Páant ā niijátjidih náhninit, nindih ñi jengah joyoó: Abraham Diosdih túi jengah joiní jumna, ā wutátdih āt jepahap wut jī. Pánih jepahna, Diosdih ā túi jengah joyátidih āt jéúttup wut jī. ²³Dios naáwátdih naóh yapani ā niij daacátji pahjeh āt yapap wut jī. “Abraham Diosdih túi jengah joinít, āt jepahap wut jī. Páant ā jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandfih āt niij enep wut jī”, āt niij daacáp tajī.* Páant ā niij enatdih jéihna, “Abraham Dios ā chéen caá”, cáacwā caandfih īt niijp wut jī.*

²⁴Pánihna, ded pah Abraham ā yapatjidih jengah joinít, nindih ñi jéihbipna caá: “Diosdih wā túi jengah joiná caá”, niijná yuhna, caandfih ā jepahcah enna, “Caán túini caá”, Dios caandfih ā niij encan caá. Obohjeéhtih, Diosdih túi jengah joinít, ā túi chājatdih enna, “Caán túini caá”, caánboodfih Dios ā niij enna caá. ²⁵Páant tigaá Rahab wūt jumnih deoh nah jumnihjidihbut “Caán túinih caá”, Dios āt niij enep wut jī. Josué ā wah bojntiji mífh tétchina ī juibínachah, queétdih jwááhnit, “Wúh muéboó ñi hō jwuhúp”, mit niijp wut jī. Cheibit Josuéwā ī jumupna queét ī jwúub bejehah, bífh namáboó mit jéúttup wut jī, “Queétdih enfhcannit maoná”, niijná. Páant queétdih mi teo wáacatdih enna, “Caánt túinih caá”, Dios āt niij enep wut jī.* ²⁶Jwíh bácahdih caolih ā wihcah, jwíta báadhcan tagaá. Pánihna, caolih ā wihcah, jwíh bácahboó dedé pínah āta nihcan tagaá. Pánihat pah “Diosdih wā túi jengah joiná caá”, niijná yuhna, bitadiah teo wáaccan, yoobópdih caandfih jwí túi jengah joicán caá. Pánihna, jwí teo wáaccach, caandfih jwí túi jengah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ā jumna caá.

* 2.21 Gn 22.1-4 * 2.23 Gn 15.6 * 2.23 2Cr 20.7; Is 41.8 * 2.25 Jos 2.1-21

Ded pah caá jwí wéheat

3 ¹Wā déewāá, ded Dios naawátdih cáacwádh bohéna, caán ā bohéátdih caanjéhbūt ā túi jepaha naáh. Pánih bohéna yuhna, ā túi chājcatdih enna, caánboodíh Dios chah ā peéh chājat pínahdih ñi jéihna caá. Pánihna, ñijeéh jumnit Dios ā ñíonitjeh ī bohéna naáh. ²Dawá láa nihat jwiít cáacwá yeejép jwípi chājna caá. Ded yeejép níjítah ā jūwáchah yuhna, niicán, túi yoobópdih jumna, yeejép chājihatdihbūt āta jéih yap yoh tagaá. ³Nin pah ā jumna caá: Caballoíh jacdih ítah naabítdih yacnit, áih yapatnaboó tōpnadih jwípi chéona caá. Caandíh púh laáb chéudnit, caan tōpnadih wáinit, ded jwí bejhipboó cabalodih jwí jéih bejat túttna caá. Bainí naabít ā jumuchah yuhna, caandíh jwí wáyachah, caballo jwiítidih ā túi jepahna caá. ⁴Nin pahbūt ā jumna caá: Búdí jááj chóo ā jumuchah yuhna, caán chóodih íoh tewat naáboó bainíjeh ā jumna caá. Pánihna, búdí johlit ā wj joh bojochah yuhna, caandíh íoh teoniboó caán bainí naajíhneh ded ā bejhipboó ā jéih íoh teo bejna caá. ⁵Pánihat pah tigaá jwíih nuéc bainí ā jumuchah yuhna, caanjíh niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. Nin pahbūt ā jumna caá: Bainí tūw cúut jumna yuhna, iig náhna, dawá máa nahnadih ā iigná caá. Pánihat pah jwíih nuécjih niijná, búdí yeejép jwí jéih chājna caá. ⁶Pánihna, jwíih nuéc tūw cúut panihni ā jumna caá. Jwíih nuécjih niijná, jwí jéih míc yéejana caá. Tūw cúut búdí ā iigát pah yeejép pohba jwí chājna caá. Pánih yeejép niijná, nemépwā ī wutat pah jwí chājna caá. ⁷Nihat jiadih moón nuñápwā, iijnít, maiwā, dóbohā, queejwádhbūt cáacwā ít wutur wut jī. ⁸Obohjeéhtih, jwíih nuécjih yeejép niijná, jwí jéih cádahat túttna caá. Maiboó cáacdh chāácna, ā yéejat pah jwiítbūt jwíih nuécjih yeejép niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. ⁹Jwíih nuécjih Diosdih wēi naóhna yuhna, caán ā jumat pah jwiít cáacwádh ā chājnit jumna yuhna, yeejép pohba bitadih jwí niijná caá.*

¹⁰Pánihna, caan jácmantjeh wēi naawát, yeejép níjítbūt ā bacna caá. Wā déewāá, páant jwí níjíchah, ā túican caá. ¹¹Bífc meo waó cáhmantjeh túini mah, núumni mah bícdih ápi nooj báccan caá. ¹²Wā déewāá, higuera nah olivo túbndih ápi quehcan caá. Iguíh nahboó higeradih ápi quehcan caá. Meo waó cáhmant núumni mah ā nooj báccachah, túini mah ā nooj báccan níft. Pánihat pah jwiítidih túini naawát, yeejép níjítidihbūt niicát caá náahap.*

Túí jenah joyát

¹³¿Ñijeéh jumnit biquína túi jenah joinít ī jum níft? Pánih jumíhna, “Bita chah wā jéihna caá”, ī níj jenah joicá bojo naáh. Páant níj jenah joicánjeh, túinijenah jumnit, ī túi chāja naáh. Páant ī chājachah enna, “Queétoó túi jenah joinít yoobát ī jumna caá”, ñi níj jéihbipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, det bíf déedih búdí en ñinahna, ī weñat pínahdihjenah jenah joiná yuhna, “Weémboó túi jéihni wā jumna caá”, ī níjicá bojo naáh. Páant niijnít, túbit yeenit ī jumna caá. ¹⁵Páant jenah joinít, Diosdih náahcannit ī jenah joyát pah, jenah joiná caá ī chājap. Páant Dios queétdih ā jenah joyát túttna caá. Nemépwā caá páant ī jenah joyát túttnap. ¹⁶Bitadih jepchá túbnit, queétdih teo wáaquíhcan, búdí míc jūihñatbūt ā jumna caá. Pánih míc jūihnit jumna, búdí yeejépdihbūt ī chājna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, caandíh jéihnitdih Dios ā túi jenah joyát túttna caá. Páant ā jenah joyát tútuchah, ípi túi chājna caá. Pánih túi chājna, míc jūihcan, bitadih yap yohcan, íjeéh túi bícdih jumnit, queétoó nihatdih bíc yoobó oinit, bitadih ī jīgah en teo wáacna caá. Pánih chājna, yeecanjeh, ípi túi jumna caá.* ¹⁸Pánih míc jūihcan, “Túinijenah ñi jumna”, bitadihbūt ípi níj naóhna caá.

Nin baácdih bóodih bidcat

4 ¹¿Dépanih tigaá míc jūihnit, ñi míc mao? Túi chājíhna yuhna, yeejép ñi jenah joyát pah chājna, ñi míc maona

* 3.6 Pr 16.27 * 3.9 Gn 1.26 * 3.2-12 Pr 18.21 * 3.13-17 Pr 1.1—9.18; Stg 1.5

caá. ²“Caandíh búdí wā náahna caá”, níj en ñinahna yuhna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohndih jühnit, míc maonit, ñi mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh úbhhcan, ñi náahatdih ñi bíbohcan caá. ³Úbhhna yuhna, ñi weñat pínahdihjeh ñipí úbhhna caá. Páant ñi úbúchah, Dios yeebdíh ā jepahcan caá. ⁴Diosdih jéihcannit í náahat pah yeebbát náahna, Diosdih eníhcannit ñi jumna caá. ⁵Caandíh ñi jéihcan níit? Pánihna, queét ded pah í chājatdih wēi enna, bíc yoobó chājnit, Diosdih náahcannit ñi jumna caá. ⁶Dios naáwátidih daácniji nin pah át níj daacáp tají: “Dios jwíjeéh ā jumat táutni Táini Espírítu jwiítidih búdí oinit, jwí yéej chājíchah, tūbit ā jīgahna caá”, āt níj daacáp tají. Páant ā níj daacátji oboh jumni nihcan, yoobópdih tigaá ā jumup.* ⁷Pánih oina, Dios jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, caandíh jwí táí jepahat pínah níjñá. Nindihbut Dios naáwátidih bíh daácní āt níj daacáp tají: “Weém bácah bitadidih chah wā jéihna caá’, níjñidih Dios ā eníhcan caá. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, níjñíboodíh Dios búdí oinit, ā teo wáacna caá”, āt níj daacáp tají.* ⁸Pánihna, Diosdih táí jepahnit ñi jumú. Caandíh jepahnit, nemép ā yéej chājat tūtuchah yuhna, caánboodíh ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ā jweibípna caá. ⁹Diosdih búdí bidnit, ājeéh táí bícdih ñi jumú. Páant ñi jumuchah, caanbút ñijeéh jumnit, yeebdíh búdí ā teo wáacbipna caá. Yéej chājihatdih jenah jóí cádahnit, ñi jwúub chājca bojó. Pánih cádahnit, túiniboodíhjenah joinít, ñi táí chājaá. ¹⁰Ñi yéej chājatdih búdí jīgahnit, ñi jumú. Yeejép ñi wēi chājatjidih cádahnit, caandíh tícnit ñi jumú. ¹¹Yéej chājni, oboh jumni wā jumna caá”, Diosdih ñi níji. Páant ñi níjíchah, caánboó ñi yéejatdih yohnit, nin baácboó ñi jum jwuhuchah, ā táí teo wáacbipna caá. Táltimah, ā pebhna ñi juibínachah, yeebdíh maáta ā waadábipna caá.*

Bitá Jesúhwādih yeejép níjcaát

¹²Wā déewáá, yeejép doonádih yeéb mícjeh ñi níjcaá bojó. “Caán táicanni caá”, níjñá, “Caandíh peéh chājat caá náahap”, níjñá caá ñi chājap. Páant níjñit, “Jwí míc oyat pínahdih Cristo ā wutát ā táican caá”, ñi níjñá caá. Páant níjñá, caandíh jepahcan, “Táí chājat pínahdih weemjéh caá wā jéih ñiwip”, níjñá caá ñi chājap. Páant níjñit, yeebjéh míc wutna caá ñi chājap. ¹³Obohjeéhtih, Diosjeh cáacwādih wutni, queétdih ñioni ā jumna caá. Cáacwā iiguípna bejnit déejidih caanjéh ā jéih táí ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ā jéih bejat túutna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwiitboó cáacwādih jwí jéih níjcaán caá.

Cheibit ded pah ā yapat pínahdih jwí jéihcat

¹⁴Buu, nindihbut ñi táí joyoó: Nin pah biquína ñi níj jenah joiná yuh caá: “Buu, cheibit bíh táichina jibidih wā bejbipna caá. Caanná juibínit, bíc jópchi jum, bí déedih jüb chājnit, búdí dinerodih wā bíbohbiipna caá”, ñi níj jenah joiná yuh caá. ¹⁵Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdih ñi jéihcan caá. Tuu jef maátcanjeh jumnit, bícmantjeh ā buadáh bejna caá. Pánihat pah jwiitbut maátcanjeh jum jwuhnit, jwí buudbípna caá.* ¹⁶Obohjeéhtih, “Dios ā náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wā chājbipna caá”, níj jenah joyát caá náahap. ¹⁷Pánihna, “Weemjéh táí jéihni jumna, nin pah wā chājbipna caá”, ñi níj jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi táí jenah joicán caá. ¹⁸Ded ā táí chājat pínahdih jéihna yuhna, caandíh chājcan, ā yéej chājna caá.

Dawá bí dée bíbohntidih ā wēp naáwát

5 ¹Yeéb dawá bí dée bíbohntidih wēmdíh ñi táí joyoó. Buu nihat ñi náahatdih ñi bíbohna yuhna, túttimah búdí moh yéejnit ñi jumbiipna caá. Páant

* 4.4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13 * 4.5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2

* 4.6 Pr 3.34; 1P 5.5 * 4.10 Mt 23.12; 1P 5.6 * 4.13-14 Pr 27.1

yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búdí ñi ñaác juúwá. ²Ñíih bíi dée á moóp beedáh bejbipna caá. Ñíih yéguehdih jóóh macwá í jeémp beedáipna caá. ³Búdí oro, platadihbut ñi ámohochah yuhna, moópni jumna, dedé pínah nihcan niít. Yeéb dinerodih oinit, búdí ñi ámohochah, Dios á enna caá. Páant á enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji jíib, péeni yeó jáapdih yeejép ñi yapbipna caá. Iguípuó jumnit, búdí ñi moh yeejbipna caá. ⁴Yeebdíh teo wühnitdih yeenit, í tewat jíibdih yoobópdih ñi jíib chájcapan be. Pánih jíib chájcapan, íih dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios á enna caá. Yeebdíh teo wühnitboó í tewat jíibdih náahna, búdí í ñaácna caá. Páant í ñaácachah, jwí Maáh Dios queétdih á joiná caá. ⁵Nin baácboó jum jwühnit, dawá bíi déedih ñi bíbohochah, dedé yeebdíh á judhcan caá. Pánih jumnit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipí chájna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh Dios á peéh chájat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwiít cáacwá jwíih momo jiwíwádih búdí jeémát jwípi wühna caá, búdí í débehah pínah niijná. Pánihat túttimah, túi débehnit í jumuchah ennit, queétdih jeémát tútt niijná, jwípi maona caá. Obohjeéhtih, queé jiwíwá í wéi jeémpna yuhna, queétdih jwí mao jeémát pínahdih í jéihcan caá. Yeébboó queé wéi jeémpnit jiwíwá panihnit caá ñi jumap. ⁶Nin pahbut ñipí chájna caá: Túi chájniit yeebdíh í yap yohcah yuhna, nemat muéboó nemat túttnit, queétdih ñipí mawat túttna caá. Páant ñi chájat jíibbut Dios yeebdíh búdí á peéh chájbipna caá.

**Cristo á jwúub dei juúwát
pínahdih túi páñaat**

⁷Wá déewáá, jwí Maáh nin baácboó á jwúub dei juúwát pínahdih ñi túi páñaá. Wápchí mínah “Wá mohnidih mah á juúwá naáh, túi chíihnit, á túi quehat pínah niijná”, niijnít, á túi páina caá. Páant á pánat pah muntih, yeebbát ñi túi páñaá. ⁸Jwí Maáh á jwúub dei juúwát pínah bahnijeh á judhdadtih jéihnit,

yeejép yapna yuhna, túi páinit, caandíh ñi jenah joí cádahca bojoó.

⁹Wá déewáá, yeéb míicjeh yeejép ñi míic niijcá bojoó, Dios yeebdíh á peéh chájcapan pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Á peéh chájat pínah yeó jáap bahnijeh á judhna caá. ¹⁰Wá déewáá, Dios naáwátidih naóh yapanitjiboó búdí yeejép yapna yuhna, Dios queétdih á naáwát túttatdih í naóh cádahcap wut jí. Pánihna, queé í cádahcap pahjeh muntih, yeebbát bíic yoobó Jesús á jwúub dei juúwát pínahdih ñi pái cádahca bojoó. ¹¹“Det yeejép yapna yuhna, Diosdih cádahcannit túi wéini í jumna caá”, jwí níj jenah joyátidih ñi túi jéihna caá. Jon játih bóo Job wut jumniíh doonádih ñit joijí tagaá. ^{*}Caán búdí yeejép yapna yuhna, Diosdih át túi jenah joí cádahcap wut jí. Pánih yeejép á yapat túttimah, Dios jwí Maáh túi jíigah enni jumna, ^{*}caandíh búdí át teo wáacapan wut jí.

¹²Wá déewáá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinit, nindih chah ñi túi náhninaá: Cáacwá í naáwátidih bita í túi joyát pínahdih náahna, nin pah ípi niijná caá: “Jeá túini á jumuchah, yoobópdih caá wá niijíp”, ípi niijná caá. Páant í niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjeh ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdíh á peéh chájbipna caá.”

Uúbát

¹³Ñijeéh jumni yeejép yapna, Diosdih á uúbú naáh. Bíih wéini jumna, Diosdih á wéi ewe naáh. ¹⁴Bíih wunni jumna, Jesúsíhwá í maátadih á bid bojo naáh, yíijih náinit, jwí Maáh Jesús á wépatjrh caandíh í uúbát pínah niijná. ^{*}¹⁵Pánih teo jáha uúbhnit, “Jwí uúbát pah Dios á chájbipna caá”, í níj jenah joyóchah, wunnidih Dios á boobipna caá. Á yeej chájatji jíib wunni á jumuchah, í uúbúchah, á yeej chájatjidihbut Dios á yohbipna caá. ¹⁶Pánihna, yeéb ñi yeej chájatdih ñi míic naáwá. Pánih míic naóhnit, yeéb míicjeh Diosdih ñi uúbú, dedé wunat á jumuchah, caandíh á

^{*} 5.2-3 Mt 6.19 ^{*} 5.4 Dt 24.14-15 ^{*} 5.11 Job 1.21-22; 2.10 ^{*} 5.11 Sal 103.8; 111.4
^{*} 5.12 Mt 5.34-37 ^{*} 5.14 Mr 6.13; Lc 10.34

booaat pínah niijná. Túi chājnit ñi
 ʉ́búchah, Dios ā túi jepahbipna caá.
 Páant ñi ʉ́bát oboh jumni nihcan, wēpni
 ā jumna caá. ¹⁷Dios naáwát dih naóh
 yapani Elíasji jwiít pah át jumup wut jī.
 “Mah ā buugcá bojo naáh”, Diosdih ā níj
 ʉ́búchah, bíc peihcanni jópchi bíh
 jópchi tac yoób mah át buugcáp wut jī.*
¹⁸Túttimah, ā jwúub ʉ́búchah, mah át
 jwúub buugúp wut jī. Baácdih mah ā
 jwúub buugúchah, momni chíhnit, át
 jwúub quehep wut jī, páant muntih.
 Pánihna, Diosdih jwí ʉ́bát oboh jumni
 nihcan caá.*

Yéej chājni ā túut nuumát

¹⁹⁻²⁰Wā déewāá, ñijeéh jumni Dios
 naáwát dih ā cádahachah ennit, caandíh
 jwúub túut nuumát tútat caá náhap.
 Pánih jwúub túut nuumát tút nit,
 caandíh ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi
 teo wáacachah, ā jwúub túut nuumúchah,
 búdí ā yéej chājachah yuhna, Diosboó ā
 yéejat dih yohnit, caán iiguípna bejni
 déejidih ā túi ʉ́bbipna caá.* Caandíh túi
 náhninit, ñi túi míc teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Santiago

* 5.17 1R 17.1; 18.1; Lc 4.25 * 5.18 1R 18.42-45 * 5.19-20 Pr 10.12; 1P 4.8

1 PEDRO

1 Pedrodih jwí tui beh joyát pínah naáwát

¿Dêhe tigaá daácniji? Pedro, Jesús á bohéni, á naáwát tétutniji nin núodih át daacáp wut jī.

¿Dedih át daácji? Jesúfhwā Ponto baác, Galacia baác, Capadocia baác, Asia baác, Bitinia baácndih moondh át daác wahap wut jī. (1.1) Caán baácna Romanowā ī jumni baácna á jumchah, “Queét judfowā nihcannit, Jesúsdih ī jepahat pínah játih, Romanowā ded pah ípí chājat pah queébtut yeejép it chājap wut jī. (1.14,18; 2.9-10; 4.3) Jesúsdih ī jepahat túttimah, táinidih ī tétut nūmát jīb bitaboó queétdih it íjip wut jī. Caán baácndih moón ī maátabut queétdih yeejép it chājap wut jī. (1.6; 2.12; 3.17; 4.1-4,12-19)

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Pedrojeh “Babilonia tútchiboó” á jumadnih át daacáp tajī. (5.13) Chah jéihnitboó “Babilonia tútchi yobát nihcan, Roma tútchidih niijná át chājap wut jī”, ī niij jenah joiná caá. Bitaboó “Éufrates muj búwá jumni baini tútchi, Babilonia wūt jumni tútchidih niijná át chājap wut jī”, ī niij jenah joiná caá. Dawá jéihnit, “Nin núodih jópchi 60—65 (Jesús á wunat túttimah 27—32 jópchi túttimah) át daác wahap wut jī”, ī niij jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Búdí yeejép ī yapachah jéihnit, queétdih weñáihna, Dios queétdih búdí á oyatdihbut náhnáihna, Pedro nin núodih át daác wahap wut jī. (5.12)

Ded pah 1 Pedro á jumt:

1. Queétdih á túyat tútat (1.1-2)
 2. Diosdih á wēi naáwát (1.3-13)
 3. Jesúfhwādhīh á tui chājat tútat (1.14—2.10)
 - a. Dios jwiít áihwādhīh á tui chājat tútat (1.14-25)
 - b. Jwiít Jesúfhwā ded panihat pah jwī jumt (2.1-10)
 4. Jesúfhwā ded pah jwī tui chājat pínah (2.11—4.6)
 - a. Tui chājat caá náahap, bitaboó ī en yacat pínah (2.11-12)
 - b. Maátadih jepahat (2.13-17)
 - c. Teo wūhnit ded pah ī chājat pínah (2.18-25)
 - d. Yaádh ī weha mánadih, neoná ī weha mána yaádhidih ded pah ī jumt pínah (3.1-7)
 - e. Nihat Jesúfhwā ded pah ī chājat caá náahap (3.8—4.6)
 5. Jesús waícanjeh á jwáub dei jūwát pínahdih jéihnit, áihwā ded pah jumt caá náahap (4.7-19)
 - a. Bitadih tui teo wáacat caá náahap (4.7-11)
 - b. Yeejép jwiítidih ā yapachah yuhna, tui wēinit jumt caá náahap (4.12-19)
 6. Pedro biquína poómpdih ā wutat (5.1-11)
 - a. Jesúfhwādhīh waóhntidih (5.1-4)
 - b. Japatadih, nihat Jesúfhwādhīhbut (5.5-11)
 7. Queétdih Pedro á péé túyat tútat (5.12-14)
-

Pedro queétdih á túyat túutat

1 ¹Weém, Pedro, Jesucristo áih doonádih naáwát túutni jumna, yeéb Jesúfhwá bífh baácna jweí peétnitdih wá daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jwei béjnitji ní jumna caá. ²Jon játih áihwá ní jumat pínah niijná, jwí íp Dios á náahat pahjeh yeebdíh át níojip taga. Páant á níonit ní jumuchah, Túini Espíritu á teo wáacatjìh túiniboodíh túut nuumná caá ní chájap. Jesucristodih ní túi jepahat pínah, áih meépjìh ní yéejatdih chocnit pah ní jumat pínahbut niijná, Dios yeebdíh át níojip taga. Dios búdí oinit, yeebdíh á teo wáaca naáh, ní túi jumat pínah niijná.

Túí wéi páinit jwí jumat

³Jwí Maáh Jesucristo ípdih búdí jwí wéi naóh jífh. Caanjéh tigeá jwiítidih jígah en teo wáacnit, Jesucristo wunnijidih át jwúb boooanp tají, jáap cáac jumnit panihnit jwí jumat pínah niijná. Pánih jumnit, jwííh bácah á wunuchah yuhna, jwííh caolih Diosjeéh á pehbóo páantjeh á jumbipna caá. Pánihatdih jéihnit, jwí wéi páina caá. ⁴Caán túyapboó jumna, jwí jwúb wuncan níit, buca. Dios túini yoobát á jumatdih ennit, caandíh bainí jwí wéican níit. Caanná jwí juibínachah, túini á wúhat pínahdih á bíboh páina caá. ⁵Caán péeni yeó jáapdihjeh Dios jwiítidih á túut nuúm péabipna caá. Páant á túut nuúm péaat túut niijná, caandíh jwí túi jenah joyóchah, á wépatjìh iiguípna jwí bejat déejidih á túi wapna caá. ⁶Páant á wapatdih jéihnit, daocánni yeó jáapna yeejép yapna yuhna, ní túi wéina caá. ⁷Oro yoobát á jumatdih jéihíhna, cáacwá caandíh í puébh enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí jíib jumna yuhna, á buúdbípna caá. Jesúsdiyh jwí túi jenah joyátboó oro á jíib jumat chah á jíib jumna caá. Yoobópdih Jesucristodih

túí jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandíh jwí cádahcan níit. Jwí túi jenah joí cádahcah, Jesucristo jwúb dei jéóhnit, búdí wéina, “Ma túi chájna beé”, jwiítidih á niijbípna caá.

⁸Caán Jesucristo nin baácboó á jum jwuhuchah, yeéb caandíh encannitji yuhna, ní oina caá. Búbut caandíh encan yuhna, túi jenah joinít, bainí ní wéican caá. ⁹Pánih túi jenah joinít ní jumuchah, iiguípna ní bejat déejidih Dios yeebdíh á túi ubna caá.

¹⁰Dios cáacwáidih oinit, í yéejat jíib iiguípna bejat déedih á túi ubat pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitji íit daacáp wut yuh jí. Pánih daácna yuhna, queétjeh caandíh íit beh joicáp wut jí. Pánih beh joicán, búdí jéihíhna, queétjeh íit míic úbhh joyóp wut jí.

¹¹Cristo yeejép á yapat pínah, boo pud jéóhnit, á maáh waadát pínahdihbut Túini Espíritu queétdih át jéihyanap wut jí. Páant á jéihyanachah, “¿Débólih tigeá Cristo á jéóhbi? ¿Páant á jéúwáchah, ded panihat tigeá á jumbi? ¿Ded pah tigeá caandíh jwí beh enbi?” ípí níj míic úbhh joyóp wut jí. ¹²Pánihna, Túini Espíritu queétdih naóhna, ííh pínah nihcan, buú láa moóníh pínah á jumatdih át jéihyanap wut jí. Páant í joiníji túini doonádihjeh Túini Espíritu á wépatjìh yeebdíh bita íit naáwáp wut jí. Caán doonádih Dioíh ángelwábut búdí í jéihíhna caá.

Ded pah jwiít Jesúfhwá jwí jumat

¹³Dios jwiítidih nihát á túi chájatdih náhninit, túi jenah joinít ní jumú. Yeejép chájat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, Jesucristo á jwúb dei jéóhnit, jwiítidih ájeéh á ub bejat pínahdih ní túi wéi páina. ¹⁴Jesúfh doonádih joí jwúhcan, ní náahat pahjeh níit chájap taga. Obohjeéhtih, buú caandíh jéihna, ní jwííh jumatji pah ní chájca bojoó. Dios weh jumna, caandíh túi jepahnit ní jumú. ¹⁵Pánih jumna, yeebdíh níoni Dios túini yoobát á jumat pah, yeebbát ní túi chájaa. ¹⁶Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át

* 1.1 Stg 1.1 * 1.3 Jn 3.3-7; Ro 6.4-13; 1P 1.22 * 1.8 Jn 20.29

nij daacáp tají: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wá jumát pah, yeebbút yéejat wihcannit ñi jumúá”, Dios á niijná caá, át nij daacáp tají.*

¹⁷Diosdih úbhna, “Paá”, ñi niijní, nihat cáacwá ded pah í chájatdih í enna caá. Páant á enatdih jéihnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwuhchah, tíic jenah joinít, á peéh chájatdih úmna, yéej chájcat caá náahap. ¹⁸Ñi ñuwá í wutatji dedé pínah niican caá. Queét í wutatdih jepahnit ñi jumuchah, Cristo ñi yéejat jíib buadáat panihnidih át jíib chájap taga. Pánih jíib chájna, platajih, orojih yeebdíh át jíib chájcan tagaá. Plata, orobut á buadáah bejbipna caá. ¹⁹Obohjeéhtih, Cristoboó táini yobát oveja wúh panihni jumna, wun wúhnit áih meépjih ñi yéejat jíib buadáatdih át jíib chájap taga. Caandih ñi téi jéihna caá. ²⁰Nin baácđih á chájat pínah játih, Diosboó Cristo ded pah á yapat pínahđih átát jenah joyóp wut jí. Páant á jenah joiníi Cristodih á wahachah, yeebdíh teo wáacat túut niijná, buu át cáac jumup tají. ²¹Pánihna, Cristo á teo wáacatjih Diosdih jepahnit ñi jumna caá. Cristo wunnijidih jwúb boonanit, á pehbboó ub páuh laab béjnit, ájeéh bícdih wutni pínah Dios maáh át waadánap taga. Pánihatdih jéihnit, Diosdih téi jenah joinít, jwúb boonanit, á pebhna yeebdíhbut á ub bejat pínahđih ñi jéihna caá. Caandih jéihnit, ñi wéi páina caá.

²²Jesucristoh táini doonáđih jepahnit, yéej chájatdih ñit cádahjip taga. Pánih cádahnit, bífc weh pah Jesúhwáđih ñi túi mífic oina caá. Pánihna, “Meemđfh wá oina caá”, niijnít, queéđih ñi téi teo wáacá. ²³Yeéb jáap cáac jumnit panihnit Dios weh ñi jumna caá. Jwí mána í cáac jumát túttimah, ípí wunna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwí jumuchah, caan pánhcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jumna, caandih jepahnitdih á téi túut ñuunná caá. Caán naáwát páantjeh á jumipna caá.* ²⁴Jon játih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át nij daacáp tají:

“Yílip á diib téh wunat pah muntih, cáacwábut ípí wunna caá. Ded cháa, táini jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhnit, á yúug jéenna caá. Caan pánihni cáacwá wépnit jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhnit, ípí wunna caá.

²⁵Obohjeéhtih, Dios naáwátboó á buúdcán niít”, át nij daacáp tají. (Is 40.6-8)

Caanjéh tiguaá yeebdíh í naóhni táini dooná.

2 ¹Pánihna, buu Dios weh jumnit, nihat ñi yéej chájatdih ñi cádah beedánaa. Ñi yeeatdih, “Weém chah táini caá”, ñi nij jenah joyátđih, bíf déedih en ñinahnit ñi íjatdih, bitadih oboh ñi dooná jumátđihbut ñi cádahaa. ²Pánih cádahnit, Dios naáwátđih jéihhna, caandih búdí ñi bídí. Túuh jwuhni wébit jóoh mac búdí ápí bidna caá. Pánih téi nomnit, á téi behna caá. Caan pánihat pah jwiítbut Dios naáwátđih búdí bidnit, téi jenah joinít, á téi behat pah jwiítbut jwí téi behna caá. ³Pánihna, yeebdíh wá naóhna caá: Dios á oyatdih jéihnit jumna, á naáwátđih téi náhninit, ñi téi jepahaa.*

Cristo choójboó wép teoni jee dáh panihni á jumát

⁴Cristo choójboó wép teoni jee dáh panihni á jumna caá. Muú teonit caán jee dáhdih í náahcat pah, cáacwá caandih í náahcah yuhna, Diosboó caandih wéi ennit, át níwip wut jí. Pánihni á jumuchah, caandih ñi téi jenah joyoó. ⁵Yeebbút muúđih í chájat pínah jee dáhna panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebjíh duuj páp aabánit, áih muu pánihni á chájna caá, Túini Espíritu á jumát pínah niijná. Yeéb Diofh muúboó teonit áih sacerdotewá panihnitbut ñi jumna caá. Pánih jumnit, Jesucristo á teo wáacatjih cáacwáđih úbhnit pínah, Diosdih wéi naóhnit pínahbut ñi jumna caá. Páant ñi chájachah ennit, “Ñi téi chájna caá”, Dios á niijná caá. ⁶Jon játih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át nij daacáp tají:

* 1.16 Lv 11.44-45; 19.2 * 1.23 Jn 3.3-7 Stg 1.18; 1P 1.3 * 2.3 Sal 34.8

“ Weém Jerusalén tútchiboó m̄w
pánihni wā chājna caá.
Yoobópdih jumni jeé, m̄w
choójboó wēp teoni panihnidih
ñíonit, wā jwejna caá. Caandíh
búdí wā wēi enna caá. Ded
caandíh túi jenah joiní ā
jepahatdih ā jīgahcan níit’, Dios
ā niijná caá”, āt níj daacáp tajī.

(Is 28.16)

7Yeéb Cristodih túi jenah joinít,
caandíh ñi wēi enna caá. Obohjeéhtih,
jepahcannitboó caandíh ī náahcan caá.
Páant ī náahcannidih nin pah Davidji āt
níj naóh daacáp tajī:

“ M̄w chājnitboó ī yohni jee
dáhdiyhjeh wíih m̄w pánihnidih
chājna, choójboó wēp teoni
panihnidih wā níwip be’, Dios ā
niijná caá”, āt níj daacáp tajī.

(Sal 118.22)

8Isaíasjibut nin pah āt níj daacáp tajī:

“Caán cáacwā ī tóoc buúgát jee dáh
panihni ā jumbipna caá”, āt níj
daacáp tajī. (Is 8.14)

Páant ī daacátji pah, Dios naáwátdih
jepahcan, Cristodih cáacwā ī náahcat jíib,
tóoc buúgnít panihnit ī jumna caá. Jon
játih Dios “Páant ā yapbipna caá”, ā níj
jenah joyátji bíic yoobó, Cristodih ī
náahcap be.

9Obohjeéhtih, yeéboó Dios ā ñíonit
jumna, áihwājeh ñi jumna caá.* Pánih
jumna, maáhdih teo wūhnit
sacerdotewā panihnit bitadih úbhñit
caá. Diosdihjeh teo wūhnit yéejat
cádahñit ñi jumna caá. Pánihat
pínahdih yeebđh āt níwip wut jíi, ā túi
chājatdih ñi wēi naáwát pínah niijná.*
Pánihna, “Dios weemdíh d̄púát
panihpant ub bacanit, baabát
panihpboó ā jwejep be”,* ñi níj wēi
naóhna caá. ¹⁰Jon játih oboh jumñit ñit
jumjip taga. B̄w áihwā ñi jumna caá.
Jon játih Dios yeebđh āt jīgah en teo
wáaquhichah yuhna, ñit jéihcap tajī.
Obohjeéhtih, b̄w ā jīgah en teo
wáacatdih jéihñit, caandíh ñit jepahap
taga.*

Túi chājat

¹¹Wā oinitá, nin baácboó táoh jibñit
déé jwī jum jwuhna caá. Dios pehbboó
caá jwī yoób jumat pínah yoobát pohba.
Páant jwī jumuchah, nin pah yeebđh wā
wutna caá: Yeejép ñi chājat jenah
joyátđih ñi chājca bojó. Pánih jenah
joinít, ñíih caolihdih ñita yéeja tagaá.*
¹²Yeéb Diosdih jéihcannit cātíh jumna,
táinijeh ñi jumwá. Páant ñi jumuchah
ennit, “Queét yeejép chājnit caá”, b̄w
niijnítji yuhna, Jesús ā jwáub dei jūóhni
yeó jáapdih Diosdih ī wēi naóhñipna caá.

Maátadih jepahat

¹³⁻¹⁴Jwī Maáh Jesús ā jepahat pah, ñíih
baácđih moón ī maátadih túi jepahñit ñi
jumwá. Chah jumni maáhdih, caán nump
jumñit maátadihbut ñi jepahaá. Yeejép
chājnitdih peéh chājat pínah niijná, túi
chājnitdih wēi naáwát pínahdihbut
niijná, queétdih ī Maáh āt wahap taga.
Pánihna, Jesúsíhwā jumna yuhna,
queétdih ñi jepahcah, bita yeebđh ennit,
jwī maáh Jesúsđih yeejép ī niijbípna caá.
¹⁵Túi chājnit, ñi maátadih ñi jepahachah,
túi jenah joicáñnitboó “Queét yeejép
chājnit caá”, níjíhna yuhna, ī jéih niijcán
níit. Páant ñi chājatdih Dios yeebđh ā
náah yacna caá.

¹⁶Obohjeéhtih, biquína jwī cātíh jumñit
“Weemdíh wutni wihcan caá”, níj jenah
joinít, yeejép íta chājíh taga. Yeéboó
Diosdih teo wūhñit jumna, ā náahat pah
ñi túi chājaá. ¹⁷Pánih áihwā jumna,
bitadih “Caanbút Dios ā chājni mun
tigáá”, níj jenah joinít, queétdih ñi túi
chājaá. Bita Jesúsíhwāđihbut túi oinit,
Diosdih úmñit, caandíh ñi túi jepahaá.
Ñíih baácđih moón ī maáhdihbut ñi túi
jepahaá.

Teo wūhñit ded pah ī jumat

¹⁸B̄w yeéb teo wūhñitdih bainí wā
naáwát t̄t̄t̄ caá. Ñi maáta túi chājnitdih,
jūihñitdihbut bíic yoobó ñi túi jepahaá.
¹⁹Yeéb yeejép ñi chājcah yuhna, ñi maáh
ā peéh chājachah, Dios ñijeéh ā jumaditih

* 2.9 Ex 19.5-6; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Is 43.20; Tit 2.14 * 2.9 Is 43.21 * 2.9 Is 9.2

* 2.10 Os 2.23; Ro 9.25 * 2.11 Sal 119.19

jenah joinit, íjcah, Dios yeebdíh ã wēi enbipna caá. ²⁰Obohjeéhtih, yeéb yeejép ñi chājat jíib ñi maáh ã puñuchah, ñi íjcah yuhna, Dios yeebdíh ã wēi naóhcan níft. Ma yéejat jíibjeh caá. Obohjeéhtih, ñi tūi chājachah yuhna, yeebdíh ã puñuchah, ñi íjcah, Dios yeebdíh ã wēi naóhbpina caá. ²¹Pánihnit pínahdih Dios yeebdíh át níwip taga. Cristoboó yéej chājan yuhna, yeejép yapnit, jwítdih ã wun wūhup jī. Páant yeejép ã yapatjidih náhninit, yeebút yeejép yapna yuhna, ñi íjca bojoó. ²²“Caán Cristo yeejép chājan, ã yeecap jī”, Isaías át níj daacáp tajī. ²³Cāacwā caandíh í jūihñuchah yuhna, ã jūih jwúubacap jī. Á tubana yuhna, “Yeejép í yapa naáh”, át níjcap wut jī. Obohjeéhtih, “Wā íip yoobópdih chājni weemdíh, queétdihbūt ã náhat pah ã chāja naáh”, át níj jenah joyóp tajī. ²⁴Caanjéh jwī yéejat jíib cruzboó ã wun wūhup jī, jwī yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh jwī chājat pínah niijná. Áih yahwítjih jwítdih át boonanap tajī. ²⁵Déhenit ovejawā panihnit yeéb iiguípna bejna ñi chājap yuh be. Obohjeéhtih, buu Cristo ovejawādih en daoní panihnidih ñit jwúub júoh tagaá, yeebdíh ã tūi wapat pínah niijná.*

Áa jumnit ded pah í jumtat

3¹⁻²Buu áa jumnit yaadá, yeebdíhbūt bainí wā naáwát túut caá. Ñi weha mána yeebdíh í wutuchah, jíponih níjcanjeh, ñi tūi jepahaá.* Biquína ñi weha mána Jesucristodih jepah jwuhcannit, áih doonádih ñi naáwáchah, jófihcanjeh, molít í nem teona caá. Páant í nem teweuchah ennit, yeébboó jwúub naóhcanjeh, táinijeh queétdih ñi jepahaá. Táinijeh ñi jumuchah ennit, ñi jwúub naóhcah yuhna, queétoó Jesucristodih íta jepah tagaá. ³Chah ñi tūi jígohat pínah niijná, búdí ñi míc jenah joicá bojoó. “¿Ded pah wā tūi jígohbi? ¿Ded pah waó yoócdihbūt wā tūi yugh ámoh tajbi? ¿Búdí jíib jumni tūi iigní tōpnadih, búdí jíib jumni yéguéhdihbūt ded pah wā duobí?” ñi níj jenah joicá bojoó.*

⁴Obohjeéhtih, Dios ã weh yatá jumna, níih caolih ã tūi jumtat pínahdih ñi tūi jenah joyoó. Jūihcan, tubit wutcan, táinijeh ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh búdí ã wēi enbipna caá. ⁵Jon játih moón yaádh Diosdih tūi jenah joiná, í weha mánadih jepahnit, tūi jígohnit panihnit ít jumup wut jī. ⁶Jwī éet Saraji mijeéh bóo Abrahamdih “Maá”, níijnít, caandíh mípí tūi jepahap wut jī. Pánihna, yeebbút tūi chājnit, úumcanjeh, mí weh yatá panihnit ñi jumna caá.*

⁷Buu áa jumnit neonádih jwuh bainí wā naáwát túut caá. Yeébboó ñi weha mána yaáhdih búdí oina, táinijeh ñi chājaá, í tūi jumtat pínah niijná. Queét yaádhboó nump wēpnit í jumuchah jéihnit, queétdih ñi tūi en dawaá. Queét yaádhbūt jenah joinit í jumuchah jéihnit, ded pah ñi chājat pínahdih ñi míc wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, át níjop taga, áihwā ñi jumtat pínah niijná. Pánih jumnit, Diosdih ñi úúbúchah, jáhat panihat wihcah, ã tūi jepahbipna caá.*

Jesúfwā ded pah í jumtat

⁸Buu yeéb nihadit bainí wā naáwát túut caá. Bícdih tūi jumnit, ded jígahnidih ennit, bíc yoobó jígahnit, caandíh ñi teo wáacá. Yeéb bíc weh panihnit jumna, míc oinit, ñi míc tūi chājaá. Oboh jumni pah ñi jumúú. ⁹Ded yeebdíh yeejép ã chājachah yuhna, yeejép ñi chāj jwúubaca bojoó. Ded yeebdíh yeejép ã níjíchah yuhna, bíc yoobó níj jwúubacankeh, “Dios weemdíh ã tūi chāja naáh”, caandíh ñi níj. Páant ñi chājat pínahdih Dios yeebdíh át níwip taga, yeebdíhbūt ã tūi chājat pínah niijná. ¹⁰Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“Ded tūi wēi jumíhni, yeejép wéhcan, ã yee naóhca bojo naáh.

¹¹Yeejép chājatdih cádahnit, táiniboodíh ã chāja naáh. Bitajeéh bícdih tūi jumíhna,

* 2.22 Is 53.9 * 2.23 Is 53.7 * 2.24 Is 53.5 * 2.25 Is 53.6 * 3.1-2 Ef 5.22; Col 3.18
* 3.3 1Ti 2.9 * 3.6 Gn 18.12 * 3.7 Ef 5.25; Col 3.19

jūihcanjeh, queétdih ā tūi oyo naáh.

¹²Pánih chājnitdih Dios wēi enna, ī uúbáchah, ā tūi jepahna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitdih ā enihcan caá”, āt niŷ daacáp tajī.
(Sal 34.12-16)

¹³Páant nī tūi chājñhichah, bita yeebdíh yeejép ī chājcan niít. ¹⁴Obohjeéhtih, nī tūi chājat jíib, biquí láana yeebdíh yeejép ī chājbična caá. Páant ī chājñatdih ennit, Diosboó yeebdíh ā tūi chājbična caá. Pánihna, det yeebdíh yeejép chājnitdih búdí jenah joicánjeh, nī ūmca bojóo.* ¹⁵“Cristo wā Maáh caá”, niŷ jenah joinít, caandíhjih nī weñeé. Bitaboó “¿Ded pah chāj tigaá Dios pebhboó wā bejbi?” yeebdíh ī niŷ uúbh joyát pínah játih, queétdih tūi jepahat tūtup niijná, Dios naáwátidih tūi míic bohé páanit nī jumú.* ¹⁶Páant ī uúbh joyóchah, queétdih oinit, táinijeh nī jepahaá. Pánih jepahna, nī naáwát pahjeh bíic yoobó nī tūi chājaá. Páant nī chājachah yuhna, bitaboó yeebdíh oboh yeenit, “Cristofhwā ī tūi chājachah yuhna, yeejép wā wéhenap be”, niŷ jenah joinít, ī tíicbična caá.

¹⁷Nī tūi chājat jíib, yeejép yapna yuhna, “Dios páant ā náahachah, ā tūimi nacaá”, nī niŷ jenah joyoó. Obohjeéhtih, yeejép nī chājatjí jíib yeejép nī yapachah, “Wā yéejat jíibjeh tigaá”, niŷ jenah joyát caá náahap. ¹⁸Jwī tūi chājachah yuhna, yeejép jwī yapachah, Cristo bíic yoobó ā yapatjidih jenah joyát caá náahap. Caánboó dedé ā yéej chājcap jī. Pánih yéej chājcan yuhna, jwī yéejat jíib bíic láajeh ā wun wūhup jī, Diosjeéh jwī tūi jumát pínah niijná. Cáacwā caandíh ī mao yohochah yuhna, Tūimi Espírituboó caandíh āt boonanap tajī. ¹⁹⁻²⁰Cristoíh bācach ī yohopjí íitboó ā laj jwūhachah, áih caolihboó Noéji jum láa chíic wunnitjí íih caolih chéonit panihnit ī jumupna āt juibínap wut jī. Caanná juibínit, ded pah ā chājatjidih queétdih āt naáwáp wut jī. Í báadh jwuhuchah, Noéjiboó ī yéej chājatdih queétdih átih cádahat tūtup wut yuh jī. Noéwā búdí

jāáj chóodih ī chājat pónih, ā naóhntijī ī jepahat pínahdih Diosboó maatápdih páina átih chājap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít jepahcap wut jī. Pánihna, pobyit ā jūáwáchah, Noéwā ī chíic wuncat pínah niijná, Dios queétdihjih jāáj chóona āt waadát tūtup wut jī. Queéto ocho cáacwābitdihjih āt tūi ubup wut jī.* ²¹Caandíh náhninit, Jesucristodih tūi jenah joinít, jwī daabáatdihbūt jwī jenah joiná caá. Noéwā ī chíic wunat déejidih Dios caán jāáj chóojih queétdih āt tūi ubup wut jī. Pánihat dée pah, jwíit iiguípna jwī bejat déejidih Dios Jesucristo ā wun wūhātjih jwíitdih ā tūi ubna caá. Jwíitdih ī daabánachah, jwíih bācahdih queéto chocat panihni, jwī yéejatdih cádahatdih jwī jūutna caá. Jesucristo jwūub boó pud jūóhna, jwíih caolihdih āt boonanap wut jī, jwī tūi jumát pínah niijná. ²²Caán Jesucristo ā boó pud jūúwát tūttimah, ā íp pebhboó páuh laáb juibínit, Dios ā jéihyepmant bóo bawámant chúudnit, nihāt ángelwádh, nihāt nemépwádh, nihāt nin baácdih moón maatadidihbūt ā wutna caá.

4 ¹Cristo nin baácboó jum láa, yeejép yapna yuhna, ā ípdih páantjeh āt jepahap wut jī. Pánihna, yeebbút bíic yoobó jenah joinít, wēp ūhñit panihnit nī jumú. Pánih jenah joiníboó yeejép yapna, ā yéej chājatdih ā cádahana caá. ²Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jéihcannit ī yéej chājatdih ī nínahat pah nínahcan, Dios ā weñat pínahdihjih ā chājbična caá. ³Cristodih nī jepahat pínah játih, Diosdih jéihcannit ī chājat bíic yoobó nít chāj jwuhup taga. Dedé yeejép chājñhna, nít chāj jwuhup taga. Babh máihna, míic jūih náacnit, búdí íí náah nít chāj jwuhup taga. Diosdih yap yohna, nī pápniboódh wēnit, yeejép nít chāj jwuhup taga. Būu Cristoíhwā jumna, páant maatápdih nī chājatjidih nī cádahaa. ⁴Níjeéh yeejép chāj pej jumnitjiboó būu íjeéh nī jwūub yeejép chājcat enna, “¿Dépanih tigaá jwíjeéh ī jwūub pej jumcan?” ī niŷ jenah joiná caá. Páant niŷ jenah joinít, íjeéh nī jwūub pej jumcatdih enna, yeebdíh yeejép ī wéhena

* 3.14 Mt 5.10 * 3.14-15 Is 8.12-13 * 3.19-20 Gn 6.1—7.24

caá. ⁵Dios báadhndih wənnitdihbət ñífonit, ded pah ā peéh chājat pínahdih ā naóhbična caá. Páant ā naóhni yeó jáap queét yeejép chājnitdih “¿Dépanih tibeé wā wehdih yeejép ma chāj?” Dios ā niǰ jūihñuchah, queétboó ī jéih jepahcan niít. ⁶Cáacwā ī wənat pínah játih Diohñ táini doonádih it joiǰip taga. Pánih joiǰitǰi biquína ī jepahcah, bitaboó it tǰi jepahap tajǰi. Pánihna, jepahnitǰiboó íih bácah ā wəñuchah yəhna, íih caoliñ Diosjeéh ā tǰi jumna caá.

Bitadiah ded pah teo wáacat

⁷Péeni yeó jáap ā toáh jūúwátidih náhnina, tǰi jenah joiǰit, yeej chājat jenah joyát ā jūúwúchah, ñi jumah bojóó. Pánih jumnit, Dios ā náahat pah ñi jéih wəbhbična caá. ⁸Bitadiah ñi tǰi míc oyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih míc oinit, jwiítidih bita ī yeejép chājatdih íjcan, quíib bəndnit, jwí míc teo wáacbična caá. ⁹Pánih míc oinit, bita Jesúh wā ñiñ məwná ī jwibínachah, yeejép jenah joićánjeh, queétdih ñi wēi jwáá. ¹⁰Dios yeéb biquínadiah ded pah ñi chājat pínahdih át jéihyanap taga. Páant ā jéihyanachah, ā wəhni wəpatǰih bita Jesúh wādih ñi tǰi teo wáacá. ¹¹Ded Dios naáwátidih naóhni Dios ā naáwát tútat pahjeh ā naáwá naáh. Ded bitadiah teo wáacni Dios ā wəhni wəpatǰih ā teo wáaca naáh. Páant ñi chājachah ennit, bitaboó “Queét Jesucristofh wā ā wəpatǰih ī míc tǰi teo wáacna caá”, niǰ naóhniit, Diosdih ī wēi naóhbična caá. “Meém caá chah Maáh. Ma wəpat ā bəndcán niít”, Diosdih páantǰeh jwí niǰ wēi naóh jíih. Páant tíí ā jumə nah.

Jesúh wā yeejép ī yapat

¹²Wā oinitá, yeéb Jesúh wā túbit yeejép yapna, “¿Dépanihna weemdíh jeh yeejép ápi yap?” ñi niǰ jenah joićá bojóó. Yoobópdih Jesús dñih ñi tǰi jenah joyátidih jútat tútat niǰná, “Páant ā yapa naáh”, Dios ā niǰná caá. ¹³Obohjeéhtih, yeejép yapna yəhna, búdí ñi weñeé. “Cristobut túbit yeejép át yapǰip taga”, niǰ jenah

joiǰit, yeebbút yeejép yapna, ñi jéih wēibipna caá. Pánih wēinit, Cristo ā yeh iǰátǰih ā jwúub dei jūúwátidih nichat cáacwā ī enechah, bainí ñi wéican niít. ¹⁴Yeéb Cristofh wā ñi jumat jíib bitaboó yeejép ī deoh naáwácah yəhna, Diosboó áih Táini Espiritujih yeebdíh ā teo wáacachah, ñi weñeé. ¹⁵Cáacwādih mao yohnit, nəmmnit, yeejép chājnit, bitaíh tewatdih en naóhniitbət ī jumat jíib yeejép ípi yapna caá. Yeebboó páant ñi chājca bojóó. ¹⁶Obohjeéhtih Cristofh wā ñi jumat jíib yeejép yapna, tíccanjeh, áih wā ñi jumatdih wéina, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niǰ weñeé.

¹⁷Dios jwiít áih wādih peéh chājna, yeejép ā yapat tútina caá, jwí tútat nəmmát pínah niǰná. Jwiítidih jwíih peéh chājna, áih wā jwí juməchah yəhna, ¿ded pah áih doonádih jepahcannit ī yapbi? Queétdih chah yeejép ā peéh chājbična caá. ¹⁸Dios naáwátidih naóh yapaniǰi nin pah át niǰ naóh daacáp tajǰi: “Tǰi chājnit yeejép ī yapachah yəhna, Dios queétdih ā tǰi ubbična caá. Obohjeéhtih, Diosdih náahcan, yeejép chājnitdih búdí ā peéh chājachah, chah yeejép ī yapbična caá”, át niǰ daacáp tajǰi. ¹⁹Pánihatdih jéihnit, Dios ā náahat pah yeejép yapna yəhna, bitadiah tǰi chājatdih ñi cáahca bojóó. Dios nihah chājni, ā niǰtǰi pah péani ā juməchah, caán ā teo wáacatdih ñi jenah joićá cáahca bojóó.

Jesúh wādih waóhniit ded pah ī chājat

5 ¹Bəw yeéb Jesúh wādih waóhniitdih bainí wā naóh daacát tútat caá. Weembút yeeb páh muntih Jesúh wādih waóhni wā jumna caá. Cristo yeejép ā yapachah, enniǰi wā jumna caá. Pánihna, yeh iǰátǰih ā jwúub dei jūúwácah, ā wəpatdih ennit, búdí jwí wēibipna caá. ²Dioh wā owejawə panihniit ī juməchah, queétdih ñi tǰi en daó bohénaá. “Queétdih wā bohéhcəh yəhna, ī wətuchah, wā bohébična caá”, niǰ jenah joićán, “Queétdih wā bohéat jíib weemdíh búdí ī jíib chājbična caá”, ñi niǰ jenah joićá bojóó. Obohjeéhtih, Dios

* 4.8 Pr 10.12; 1Co 13.7 * 4.9 Ro 12.13 * 4.13 Ro 8.17; 1P 4.1 * 4.18 Pr 11.31

ã náahat pah, wēinit, ñi bohénaá. * ³Nihat jéihnit pah nihcan, jūihcan, táimijeh ñi bohénaá. Pánih bohéna, ñi bohéat pah yeebbát biíc yoobó ñi chājaá, queét yeebdíh í en yacat pínah niijná. ⁴Páant ñi chājachah, Cristo, ovejawādih en daonít í Maáh jwúub dei jūóhnit, “Meémboó wíhhwādih ma túi bohénap be”, ã niijíchah joinít, búdí jwí wēibipna caá. Ājeéh jwí jumuchah, jwí weñat ã yaicán niít.*

Jesúfhwā ded pah í chājat

⁵Yeéb japata Jesúfhwā, yeebdíh waóhñitdíh ñi túi jepahaá. Yeéb nihatbut “Weém nihat jéihni caá”, niíf jenah joicánjeh, ñi miíc túi teo wáacá. Dios naáwátdíh naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī:

“ Weemdíh dedé judhdad wihcan caá’, niijnítdíh Dios ã jāhna caá, í buujácat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant niíf jenah joicánnitboodíh wēi ennit, ã túi teo wáacna caá”, * át niíf daacáp tajī. (Pr 3.34)

⁶Pánihna, “Dios chah wēpni, nihat jéihñibut ã jumuchah, weém oboh jumni caá”, niíf jenah joinít, ded pah Dios ã wutuchah, ñi túi jepahaá. Páant ñi jumuchah, Dios ã ñioni yeó jáapdíh yeebdíh maáta pah ã waadábipna caá.* ⁷Ūmcanjeh “¿Dedé weemdíh ã yapbi?” ñi niíf jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdíh túi jenah joinít, ñi ūmatdíh caandíh ñi naáwá. Caánboó yeebdíh oinit, ã túi teo wáacipna caá.*

⁸Túí jenah joinít ñi jumúú. Jíó nuñépdíh jeémíhna, ã ñuu ñuún péeat

pah, yeebdíh eníhcanni nemépwā í maáh Cristodih ñi cádahat pínah niijná, ã yee naáwátdíh āpí jepahat táutna caá.

⁹Pánihna, nihat baácdih moón Cristofhwā yeeb páh yeejép í yapatdíh jéihna, nemépwā í maáh ã yeenachah yahna, Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹⁰Maátcanjeh yeejép ñi yapat túttimah, Diosboó túi oinit, yeebdíh ã teo wáacipna caá. Caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah, bita yeebdíh yeejép í chājachah yahna, ñi túi yap yohat pínahbut niijná, yeebdíh ã teo wáacipna caá. Yeéb Cristofhwā biíc weh pah jumna, ājeéh páantjeh ñi jumat pínah niijná, Dios yeebdíh át ñiojip taga. ¹¹“Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ã buúdcán niít”, páantjeh caandíh jwí niíf wēi naóh jífh. Páant tíí ã jumú nah.

Pedro ã péé túyat túutat

¹²Weém, Pedro, caán yeebdíh wā naáwátdíh Silvanodih wā daacát túutap be.* Caán Jesucristodih túi jenah joiní jumna, wā ūud panihni caá. Páant niíf naóh daac wahnit, yeebdíh wā weñáíhna caá. Dios yeebdíh búdí ã oina caá. Pánihna, yeejép yapna yahna, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹³Nin Babilonia tútchidih moón Jesúfhwā yeebdíh í túyat túutna caá. Yeebdíh Dios ã ñiwatji pah muntih, queétdihbut át ñioji tagaá. Wā wūúh panihni Marcosbut yeebdíh ã túyat túutna caá.* ¹⁴Jesúfhwādih biíc weh pah jumna, ã oyatjīh ñi ūubú. Yeéb nihat Cristofhwā biícđih ñi túi jumúú.

Páant boojeh tiguaá wā naáwát. Pedro

* 5.2 Jn 21.15-17 * 5.4 He 13.20 * 5.5 Stg 4.6 * 5.6 Mt 23.12; Lc 14.11; 18.14; Stg 4.10
* 5.7 Sal 55.22; Mt 6.25-34 * 5.12 Hch 15.22,40 * 5.13 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39;
Col 4.10; Flm 24

2 PEDRO

2 Pedrodih jwí tui beh joyát pínah naáwát

¿Dêhe tigaá daácniji? Pedro, Jesús á bohéni, á naáwát tétutniji nin núodih át jwúb daacáp tají.

¿Dedih át daácji? Chah jéihnit “Pedro á jwíih daác wahnitdih nin núodihbút át daác wahap wut jí”, í níj jengah joiná caá. Pánihna, dawá baácdih moón Jesúhwdih át daác wahap wut jí.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Á wunat pínah játihbit, Pedro nin núodih át daacáp wut jí. Nerón Romanowá í maáh á jumachah, Jesúhwdih búdí mawat tétutnit, Pedrodihbút át mawat tétutap wut jí. Pánihna, jópchi 65—68 (Jesús á wunat túttimah, 32—35 jópchi túttimah) át daác wahap wut jí.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Jesúh doonádih yee naóhndih ded pah í jummatdih, ded pah Jesúhwa í yap yohat pínahdihbút (caps. 2—3) queétdih bohélna, Pedro nin núodih át daác wahap tají. (2.1; 3.3-4) Jesúsdi chah í jepahat pínah, (cap. 1) á jwúb dei júbwát pínahdih í tui jengah joyát pínahdihbút (cap. 3) át daác wahap tají. Nin núo capítulo 2, Judas á daácní núo pah á jumna caá.

Ded pah 2 Pedro á jummat:

1. Queétdih Pedro á túyat tútat (1.1-2)
2. Jesús á níonit ded pah jwí chājat pínah (1.3-11)
3. Pedro á bohéat yoobópdih á jummat (1.12-21)
4. Yee bohénit ded pah í bohéat (2.1-22)
5. Jesús á jwúb dei júbwát pínah (3.1-16)
6. Pedro á péé wutat (3.17-18)

Pedro queétdih á túyat tútat

1 ¹Weém, Pedro, Jesucristo á naáwát tétutni, caandíh teo wúhnbút jumna, yeebdíh wá jwúb daác wahna caá. Jesucristo jwiítdih tui ubni, Dios á jumna caá. Caán yoobópdih chājni jumna,* jwiítdih nihatdih oinit, á teo wáacachah, bíc yoobó caandíh jepahnit jwí jumna caá. Pánih jepahnit, jwiítdih nihat bíc yoobó áihwá jumna, caandíh búdí jwí wéina caá. ²Diosdih, jwí Maáh Jesúsdihbút ní tui jéihyechah, yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, ní tui jummat pínah níjné.

Nin pah Cristóhwa í jummat

³⁻⁴Dios táini, nihat jéihni jumna, jwiítdih át níwip wut jí, áihwá jwí jummat pínah níjné. Páant á níwatdih jéihna, caandíh jwí tui jepahna caá. Páant jwí jepahachah, á wēpatjīh jwiítdih búdí á

teo wáacpina caá, caandíh jéihnit, tui chājnit jwí jummat pínah níjné. Dawá táini naáwátnadih jwiítdih át naóhjp tagaá, á jummat pah jwiítdih jwí jummat pínah níjné. Páant á naáwátjīdih ní tui joyóchah, á wēpatjīh Diosdih jéihcannit yeejépdih í en nínahat pah chājan, yeebbó á náhat pahjeh tui chājnit ní jummpina caá. ⁵Pánihna, Cristodih tui jengah joinit jumna, tui chājnitbút ní jumwá. Pánih jumna, Dios naáwátdih ní tui míc bohénaá, ded pah yeebdíh á náah yacat pínahdih ní jéihyat pínah níjné. ⁶Dedé yeejép chājīhatdih yap yohnit, Dios á náahatboodíh chājnit ní jumwá. Pánih jumna, dedé yeejép yeebdíh á yapachah yahna, bíc yoobó tui chājnit, Diosdih wéina, á náahat pah chājnit ní jumwá. ⁷Pánih jumna, bíc weh pah oinit, tui míc teo wáacnit, nihat bitadihbút tui oinit ní jumwá.

* 1.1 Tit 2.13

⁸Det pánih jumna, yeó jáap jummat pah Cristo á weñat pínahdih túi chājnit, caandíh chah í túi jenah joibípna caá. Pánihna, Cristodih í túi jenah joyát, bitadilh í teo wáacatbat oboh jumni nihcan níft. ⁹Obohjeéhtih, det pánih chājcan, túi jéih encannit panihnit, Dios naáwátdih túi jéihnit nihcan caá. Cristo í yéejatdih á yohatjidih quíib bæudní í jumna caá. ¹⁰Wá déewá panihnitá, áihwá ní jummat pínahdih Dios yeedbíl á nífwichah, níft túi jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandíh túi jenah jói cádahcan, á náahat pah ní túi chājáa. Pánih chāj cádahcan, yoobópdih á nífonit jumna, páantjeh Diosjeéh ní jummat pínahdih ní túi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yeejép chājnit nihcan, ¹¹jwiítdih túi ubni jwí Maáh Jesucristo á jumupna ní túi juibíipna caá. Pánihna, áihwá yoobát ní jumuchah, yeedbíl á wéi jwááhbipna caá, páantjeh á maáh jumupboó ájeéh ní jummat pínah níijná.

Á bohéatjidih á náhniat túutat

¹²Yeedbíl wá bohéatjidih túi jéihnit, nihát Dioíh doonádih ní joyátji pahjeh ní túi chājna caá. Páant ní chājachah yuhna, caandíh wá jwáub náhniabipna caá. ¹³⁻¹⁴Wá wanat pínah bahnijeh á jhdhdadilh jwí Maáh Jesucristo weemdíh á jéihyanap be. Páant á jéihyanachah, wá báadh jwuhna, wá bohéatjidih yeedbíl wá jwáub náhniachah, á túina caá. ¹⁵Pánihna, nin núodih yeedbíl wá daác wahna caá, wá bæudát túttimah nihát wá naáwátjidih ní túi náhniat pínah níijná.

Cristo á wēpat

¹⁶Cristo á wēpatdih, á jwáub dei jūwát pínahdihbat yeedbíl naóhna, cáacwá í jenah joini naáwátnejeh naóhna jwí chājcap be. Obohjeéhtih, jwií á bohénitjiboó wēpni á jummatdih jwiítdih jwí enep jí. ¹⁷Jwí fip Diosboó Jesucristo chah wēpni á jummatdih jwiítdih á júutuchah, búdí yeh iigát cáftih á níhup jí. Páant á níhuchah, Dios nin pah á wēp níijp jí: “Nin wá wúéh, wá oini caá. Caandíh búdí wá wēina

caá”, áí níijp jí. ¹⁸Dios á jumni jeejiboó jwiítdih Jesúsjeéh jummit, jeámant páant á níj yáanachah, jwiítdih jwí joyóp jí.*

¹⁹Pánih caandíh ennitji jumna, Dios naáwátdih naóh yapanitji í daacát yoobópdih á jummatdih jwí túi jéihna caá. Páant í daacátjidih míc bohénit, ní túi jepahaá. Nin baácdih moón Diosdih jéihcannit dupáat panihpboó í jumna caá. Nin dupánapboó jum jwuhnit, jon játih í daacátjidih ní túi bohénachah, jiiát panihni yeedbíl á túi jéihyabipna caá. Cristo jwáub dei jūóhna, á fip ded pah á jummatdih á túi jéihya beedábipna caá. ²⁰⁻²¹Nin wá naáwát pínahdih ní túi beh joyoó: Dios naáwátdih naóh yapanitji í jenah joyátjijeh it daácjan tagaá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó queétdih á naáwát túutat pahjeh it naóh daácjip taga. Pánihna, í daacátjidih jwiítdih jwí jenah joyátjijeh bohéna, “Nin pah níijná caá á chājap”, jwí jéih níjcan caá. Túini Espiritu á teo wáacatjijeh jwí jéih beh joiná caá.

Yee bohénit ded pah í jummat

2 ¹Jon játih jwí déewá judíowá yuhna, biquína “Dios naáwátdih naóh yapanit caá”, níj yeenit it jumup wut jí. Páant í jummatji pahjeh muntih, bæubt níjeéh jummit bíic yoobó yeenit í jumbipna caá. Queétdih yoobópdih bohénit pah jumna yuhna, í yee bohéipna caá. Pánih bohéna, Cristoíh túini doonádih í yéejabipna caá. “Cristo á túi ubnit jwí jumna caá”, níijná yuhna, “Caán jwí Maáh caá”, níj jenah joicán, á wutatdih í jepahcan níft. Páant í yee bohéat jíib, waícanjeh Dios queétdih peéh chājnit, iiguípná á wahbipna caá. ²Páant í yee bohénachah joinit, yeejép í chājat pah muntih, dawá Jesúhwa bíic yoobó yeejép í chājipna caá. Páant yeejép í chājachah ennit, bitaboó túini doonádih yeejép í wéheipna caá.* ³Dawá bíí déedih náahna, í bohéat jíib búdí jíib waadánit, í jenah joyátjijeh yeedbíl í yee bohéipna caá. Páant í yee bohéatji jíib Dios jon játih queétdih peéh chājat

* 1.17-18 Mt 17.1-5; Mr 9.2-7; Lc 9.28-35 * 2.1-2 Jud 4

pínahdih ā jenah joyát pahjeh, iiguípna ā wahbipna caá.

⁴Jon játih Dios yeejépwādhī ā peéh chājatjidih nī tūi náhninaá. Caandíh jepahcannit ángelwā ī jepahcatji jīb, iiguípna yohnit, dupáni tólihboó queétdih át nemep wut jī. Pánihna, péeni yeó jáapdhī queétdih búdí ā peéh chājibipna caá.* ⁵Pánihat pah muntih, Noéji jum láa Diosdih náahcannitdih peéh chājna, nihāt queét yeejépwādhī pobytjīh át mawap wut jī. Queét ī tūut nūmát pínah niijná, Noé queétdih ātih bohénap wut yuh jī. Oboheéhtih, ī jepahcatji jīb Dios queétdih át peéh chājap wut jī. Pánihna, Noewādhīh Dios ā tūi ubuchah, queét ocho cáacwābitjeh īt tūi yapap wut jī.* ⁶Pánihat pah muntih, Sodoma tātchidih moón Gomorra tātchidih moondíhbut peéh chājnit, iigátjīh át cáo beedánap wut jī. Pánih peéh chājna, tūttimah jumnit yeejépwādhībut ā peéh chājat pínahdih jéihyana át chājap wut jī.* ⁷Oboheéhtih, Lotdihjeh át tūi ubup wut jī. Lot tūini jumna, Sodoma tātchidih moón Dios ā wutatdih yap yohnit, tūbit yeejép ī chājachah enna, búdí át jīgahap wut jī.* ⁸Caán tūini Lot queét tūcannitjéeh jumnit, yeó jáap jumāt pah yeejép ī chājachah ennit, yeejép ī wéhenachah joinítbut, búdí át jīgahap wut jī. ⁹Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ā tūi ubatjidih náhnina, buu láabut bíic yoobó ā tūi ubat pínahdih jwī jéihna caá. Áihwā yeejép ī yapachah ennit, jwī Maáh queétdih ā tūi teo wáacbipna caá. Yeejépwāboodíh nemāt tólih panihpiboó nemnit, peéh chājna caá ā chājap. Péeni yeó jáapdhī, queét ā nemnitjidih iiguípna ā yoób yohbipna caá. ¹⁰Bitā yeejépwā ī en nínahat pahjeh chājnit, Diosdih yap yohnitdih chah ā peéh chājibipna caá. Pánt yeejép chājnit, nījéeh jumnit yeebdih yee bohénit ī jumna caá. Pánih jumnit, úumcan, tūccan, “Bitā chah wā jéihna caá”, níj jenah joinít caá. Pánih jumna, ángelwādhī yeejép ípī naóhna

caá.* ¹¹Oboheéhtih, ángelwāboó queét yee bohénit chah wēpnit jumna yuhna, Dios ā pebh nūhnit, tūcannit ángelwādhī ípī naóh yaccan caá.*

¹²Queét yee bohénitboó nūñúpwā dée pah jenah joicánnit ī jumna caá. Jiaboó jwīpī bid juí maonit panihnit ī jumna caá. Jenah joicán, ī náahat pahjeh ī chājna caá. Í jéhcannitdih deohnit, yeejép ī wéhena caá. Pánt ī jumuchah, nūñúpwādhī jwī mawap pahjeh muntih, Dios queétdih iiguípna ā yohbipna caá.* ¹³Queét bitadhī yeejép ī chājatji jīb Dios queétdih ā peéh chājibipna caá. Yeó jáapdhī cáacwā queétdih ī enechah yuhna, tūccanjeh, búdí yeejép ípī wēi chājna caá. Yeebjéh nī tūi wēi jeéméchah, queét yeejépwābut waadnit, ípī chājat pah tūc náah jumnidih chājna, nī wēi jeémátdih ī yeejana caá.*

¹⁴Yaádhidih en nínahnit, ípī yeejép chājihna caá. Pánt ī chājatdih ī jéih cádahcan caá. Pánih chājnit, Dios naáwátidih tūi jéhcannitdihbut yeejép ī chājat tūttina caá. Bíí déedih tūbit bidnit ī jumna caá. Pánt ī jumāt jīb, Dios queétdih búdí ā peéh chājibipna caá. ¹⁵Pánih tūini namádhī cádahnit, déhenit panihnit bíaboó bejna caá ī chājap. Balaam ā chājatji pah queétdih ī chājna caá. Balaam, Beor wūh át jumup wut jī. Búdí jīb náahnit, yéj chājadhī át bejep wut yuh jī. ¹⁶Pánt ā yéj chājihichah ennit, áih burro caandíh át jūihñup wut jī. Caán wéhecanni ā jumuchah yuhna, Dios caandíh át wéheat tūttup wut jī, ā mínahdih ā jūihñat pínah niijná. Pánt ā jūihñuchah joiná, Balaam yéj chājadhī ā bejatdih át cádahap wut jī.*

¹⁷Queét yeenitboó meo waócáh mac wihcanni panihni ī jumna caá. Meo mac wihcanni pah jumnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah muntih, mah tólihdih johlit ā ub joh bojochah, mah ā buugcát pah, queét yee bohénitbut cáacwādhī teo wáaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chājnit, tūbit dupánapboó Dios ā bejat tūttipna caá.*

* 2.4 Jud 6 * 2.5 Gn 6.1—7.24; 8.18; 2P 3.6 * 2.6 Gn 19.24; Jud 7 * 2.7 Gn 19.1-16,29
 * 2.10 Jud 8 * 2.11 Jud 9 * 2.12 Jud 10 * 2.13 Jud 12 * 2.15-16 Nm 22.4-35; 31.16;
 Jud 11; Ap 2.14 * 2.17 Jud 12-13

¹⁸Queét jéhnit pah cáacwādh ī bohénachah yuhna, ī bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah ī níj bohéna yuh caá: “Jwī náhat pah jwī chājachah, ā túina caá”, ī níj bohéna caá. Páant niijná, Jesúsdi h jāap jepahnit, ī yéejatdih cádahnitboodíh ī jwúub yeejép chājat túttíhna caá. ¹⁹Queédih nin pah ī níj yee bohéna caá: “Dedé wutatdih jepahat jwiítidih ā náahcan caá. Jwī weñat pínahdihjeh jwī chājachah, ā túina caá”, ī níj yee bohéna yuh caá. Páant níj bohénit, yeejép chājatdih cádahíhcan, caandíh ī jéih cádahcan caá. Pánih yeejép chājna, queétjeh ī míic yeejana caá. Pánihna, ī yéejat ī maáh panihni ā jumna caá. ²⁰Queét yee bohénitboó jwī Maáh Jesucristo jwiítidih túi ubnidih jepahnit, nin baácdih moón yeejép ī chājatdih it cádahjip ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī cádahat túttimah, jwúub yeejép chājna, Cristodih ī jepahat pínah játih ī jumatji chah yeejép pohba ī chājna caá. ²¹Pánih chājnit, túini namádih ī waadách, chah queédih āta túi tagaá. Caán namádih waadát túttimah, tac páud biáboó bejat pah, Jesúsdi h ī cádahachah, chah ā túican caá. Pánihna, Dios túini ā wutatdih jepahna yuhna, caandíh cádahnit, jwúub yeejép ī chājachah, chah yeejép caá. ²²Pánih túut nummná yuhna, jwúub yéej chājna, jwiít cáacwā nin jwī niiját pahjeh tigaá queét yee bohénit ī chājap: “Mujjió ā éegnijidih ápi jwúub jeémpna caá. Múudih ī chocat túttimah, yeejép bepédih ápi jwúub túpúna caá, páant muntih”, jwípí niijná caá.*

**Cristo nin baáccoó
ā jwúub dei júuwát pínah**

3 ¹Wā oinitá, játih yeebdíh biíc néo wáat daac wahap jī. Pánihna, nin néodih yeebdíh buu wā jwúub daac wahna caá, páant muntih. Con láa wā daacátji pahjeh, buu láabut biíc yoobó yeebdíh wā náhnit túutna caá, yee bohéatdih joicán, yoobópdi h ní jéihyat pínah niijná. ²Dios naáwátidih naóh

yapanit ī naóh daacátjidih, jwī Maáh Jesucristo jwiítidih túi ubni ā wutatjidihbut níi túi náhninaá. Ā wutatdih jwiít ā naáwát túutnit yeebdíh jwī bohénap jī.

³Nindih níi túi náhninaá: Péeni yeó jāapna dawá yeejépdih nínahnit, Jesúsíh doonádih tábít deoh naóhnit ī jumáipna caá.* ⁴Nin pah ī níj deoh naóhbi pna caá: “Wā jwúub dei júóhbi pna caá”, Jesús ā niijáchah yuhna, édépanih tigaá ā jígohcan? Ā jwúub dei júóhcan níit. Nin baác ā jwíh jumát túttimah, jwī nuowāji ī wunat túttimah, nihát biíc yoobó páantjeh ā jumna caá”, ī niijáipna caá.* ⁵Páant níj deohna, nindih ī náhnican caá: Dios ā wutatjīh nin baácdih, jeádihbut āt chājap wut jī. Nin baác mahjeh ā jumuchah, caandíh āt wáac juyát túutap wut jī, baác ā jígohat pínah niijná.* ⁶Pánihat túttimah, pobytjīh nin baácdih moondíh āt yoh beedánap wut jī.* ⁷Pánih chājna, iigátjīh ā yoh beedáat pínah játih, ā wutatjīh muntih Dios jeádih, nin baácdihbut ā wap jwuhna caá. Péeni yeó jāapdi h, caandíh náahcannitdih peéh chājnit, jeádih, nin baácdihbut iigátjīh ā yoh beedábi pna caá. Pánih peéh chājna, queédih iiguípna ā yohbi pna caá. ⁸Wā oinitá, nindihbut níi túi náhninaá: “Mil jópchi maatápdih caá”, jwiít jwī níj jenah joyóchah yuhna, Diosboó ā enechah, biíc yeó jāap pahjeh caá. “Biíc yeó jāap bahnijeh caá”, jwī níj jenah joyóchah yuhna, Dios ā enechah, mil jópchi pah ā jumna caá.* ⁹Jwī Maáhdih biquína nin pah ī níj jenah joiná yuh caá: “Dios ā niijátji pah chājat túut niijná, maatápdih ā páina caá”, ī niijná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cáacwādh túi ubíhna, caandíh ī jepahat pínahdih pái jwuhna caá ā chājap. Biíc cáacdih iiguípna ā yohíhcan caá. Nihat cáacwā ī yéejatdih jígahnit, túiniboodíh ī túut nummát pínahdih ā náah yacna caá.*

¹⁰Obohjeéhtih, nummní cáac muú mínah ā náhnican, nummúdi h ā waadát pahjeh, jwiítboó jwī náhnicah, Cristo nin

* 2.19 Jn 8.34; Ro 6.6,16 * 2.20 Mt 12.45; Lc 11.26 * 2.22 Pr 26.11 * 3.3 2Ti 3.1-5; Jud 18 * 3.4 Ex 12.22 * 3.5 Gn 1.6-9; Sal 24.2 * 3.6 Gn 7.11 * 3.8 Sal 90.4 * 3.9 Ez 18.23; 33.11

baácboó ā jwáub dei jūóhbiḡna caá. Páant ā jūúwáchah, búdí yáanit, jeáboó ā buúdáh bejbiḡna caá. Caánboó jumnit cúiwā, widh, yeobát ī íg beedáh bejbiḡna caá. Nin baác, nihāt ninboó jumni, cáacwábút ī íg beedáh bejbiḡna caá.*

¹¹Pániḡna, “Nihat ā beedáh bejbiḡna caá”, Dios ā niijáhah joinít, yéjatiḡh cádahnit, Dios ā náahat pahjeh chājat caá jwiítih náahap. ¹²Jwī Maáh nin baácboó waícanjeh ā jwáub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, táiniḡh nī chājaá. Caán yeó jáapdih jeáboó jumni ā íg beedáh bejbiḡna caá. ¹³Obohjeéhtih, Dios ā niijátji pahjeh nihatiḡh ā tút nuumát pínahdih jwī wēi páina caá. Nihat ā íg beedát túttimah, jáap jeá, jáap baácdiḡbút Dios ā chājbiḡna caá. Caán jáap baácboó túi chājnitjeh ī jumbiḡna caá.*

¹⁴Pániḡna, wā oinitá, Diosjeéh túi jummat tút niijná, jwī Maáh ā jwáub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, nī túi chājaá.* ¹⁵Maatápdiḡh ā jígochah ennit, nindiḡh nī náhninaá: Dawá caandiḡh jepahnitdiḡh ā túi ubat pínah ā judh jwuhchah, queétdih ā pái jwuhna caá. Bíc yoobó jwī dée jwī oini Pablodiḡh Dios ā jéihyanachah, yeebdiḡh át daác

wahap taji. ¹⁶Páant míc caá Pablo Cristo ā jwáub dei jūúwát pínahdih naóhna, āpí daác wahap. Biquí láana jwī beh joíca naáhdiḡh ā daác wahna caá. Pániḡna, Dios naáwátidih bita túi jéihcannit, jenah joicánnit, yee naóhna, Pablo ā daacátidih ī tút nuumjéhna caá. Á daacát yoobódiḡh ā jumuchah yuhna, mácaḡh ī jwáub naóhna caá. Dios naáwátidih ī daácni núonajidiḡhbút páantjeh mun tigaá ī chājap. Páant ī chājat jíib, Dios queétdih peéh chājnit, iiguíḡna ā yohbiḡna caá.

Ā pée naáwát

¹⁷Pániḡna, wā oinitá, nihatiḡh páant ā yapat pínahdih yeebdiḡh wā naáwáchah jéihna, nī túi chājaá. Yeejéḡwā yeebdiḡh mácaḡh ī bohénachah yuhna, Cristoíh doonádiḡh cádahcat tút niijná, queétdih nī joicá bojoó. ¹⁸Jwī Maáh Jesucristo jwiítidih túi ubniḡh chah nī túi jenah joyoó. “Weemdiḡh búdí oinit, ā túi teo wáacbiḡna caá”, nī niij náhninaá. Yeó jáap jummat pah “Meém táini, chah wēḡni caá ma jumap”, jwī niij wēi naóh jíih. Páant tíí ā jumap nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pedro

* 3.10 Mt 24.43; Lc 12.39; 1Ts 5.2; Ap 16.15 * 3.13 Is 65.17; 66.22; Ap 21.1

* 3.14 Jud 24-25

1 JUAN

1 Juandih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Jon játih Jesúhwa maáta “Juan, Jesús chah á oini, á bohéni, á naáwát tútuniji nin náodih át daacáp tají”, íť níj naáwáp wut jí. Caanjéh muntih San Juan, 2 Juan, 3 Juan, Apocalipsisdihbut daádni át jumap wut jí.

¿Dedih át daácji? Juanjeh daácna, “Jesúhwádih wá daácna caá”, (2.12-14,19; 3.1; 5.13) át níj daacáp tají. Obohjeéhtih, dedjih moondih daácna, át niicáp tají.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah jéihnit “Jópchi 85—95 (Jesús á wunat túttimah 52—62 jópchi túttimah) nin náodih Juan át daac wahap wut jí”, í níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Jesúh doonádih yee naóhnit, “gnósticos”, í niijní, con láa dawá pehbóó í yee bohénachah, Jesúhwa í yee bohéatdih í joicát pínah niijná, nin náodih Juan át daac wahap wut jí. Jesúhwa á túi ubnit í jumatdih í túi jéihyat pínah niijnábút, át daac wahap wut jí.

Ded pah 1 Juan á jumat:

1. Juan á naóh jwííhat — Jesús á cáac jumata dooná yoobópdih á jumata (1.1-4)
2. Jesúhwa ájeéh, á ípjeéhbút í túi jumata (1.5—2.28)
 - a. Túi chájnít, íjeéh jwí túi jumata í jútat (1.5-7)
 - b. Jwí yéej chájat Diosdih naáwát caá náahap (1.8—2.2)
 - c. Jesús á wutatdih jepahata caá náahap (2.3-6)
 - d. Bitá Jesúhwádih oyata caá náahap (2.7-11)
 - e. Wébitdih, behnitdih, japatadihbút á naáwát (2.12-17)
 - f. Jesúhwa jumna, ded pah Jesucristodih jwí jenah joyát (2.18-28)
3. Jesúhwa jumna, Dios weh jwí jumata (2.29—4.6)
 - a. Túi chájnít, bitadih oinit, Dios weh jwí jumata (2.29—3.24)
 - b. “Jesucristo Dios wúéh jumna, cáac yoobátbút á jumna caá”, niijnít Dios weh jwí jumata (4.1-6)
4. Jesúhwa jwí jumata í jéihyat tút niijná, ded pah jwí jumata náahap (4.7—5.12)
 - a. Dios á oyatjih bitadih oinit, queétdih túi chájata caá náahap (4.7—5.5)
 - b. Dios á wahni Cristo á jumata dihbút jenah joyát caá náahap (5.6-12)
5. Juan á pée naáwát (5.13-21)

Jesucristo ded pah á jumata

1 Ded pah Jesucristo á jumatajidih yeebdih wá naóh daácna caá. Jesucristo bíhmah jumni,* ded pah Dios á jumata dih naóhni, cáacwá Diosjeéh páantjeh jumata tútunibút át jumap wut jí. Dios cáacwádih ded pah á naáwát dih Jesúsboó naóh yapani á jumap jí. Á naáwáchah joinít, jwiítjeh caandih jwí enep jí. Jwiít dih á duó wáyachah, caandih jwí pej jumap jí. ²Jesucristo

cáacwádih páantjeh jumata tútuní, nin baácboó á júwát pínah játih á íp Diosjeéh jumni níj baácboó át cáac jumap tají. Caandih ennitji buu áih doonádih yeebdih wá naóhna caá.* ³Jwí íp Diosjeéh, á wúéh Jesucristojeéhbút jwí túi jumna caá. Pánihna, yeeb jwíjeéh, jwí ípjeéh, á wúéhjeéhbút ní túi jumata pínah niijná, jwí ennididih, jwí joinítjidihbut yeebdih wá naóhna caá. ⁴Bícdih wéinit jwí jumata pínah niijná, nindih yeebdih wá daácna caá.

* 1.1 Jn 1.1,4; 6.68; 1Jn 2.13-14 * 1.2 Jn 1.14,18

Baabát panhipboó jwí jumat

⁵Dios wūéh jwiítidih ā naóhni*ji* bohéátidih b̄w̄ yeebdíh wā naóhna caá. Dios túini yoobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat wihcah, dupúát caandíh ā wihcan caá. ⁶Jwiít yeejép chājnit, dupúát panhipboó jumna yuhna, “Diosjeéh wā túi jumna caá”, niijnít, yeena caá jwí chājap. Dios ā náahat pah jwí chājcan caá. ⁷Obohjeéhtih, túi chājnit, baabát panhipboó Dios ā jumat pah muntih jwiítbut jumna, ājeéh jwí túi jumna caá. Áihwājeéhbut jwí túi jumna caá. Caandíh jwí jepahat jíib, Dios ā enechah, ā wūéh Jesucristo cruzboó wun wūhni*t*, áih meépjíh jwiítidih yéejat wihcannit pah ā chājna caá.

⁸“Weém bácah yéej chājni nihcan caá”, niíf jenah joinít, yeeatdihjeh jwí jenah joiná caá. Páant niíf jenah joiná, Dios naáwátidih jwí túi jenah joicán caá. ⁹Obohjeéhtih, jwí yéej chājatdih Diosdih jwí naáwáchah, caandíh ā quíib b̄w̄udbípna caá. “Dios yoobópdi*h* jumni ā niiját pah ā chājbi*pna* caá”, jwí niíf jéihna caá. ¹⁰“Weém yéej chājni nihcan caá”, niíf jenah joiná, “Dios yeeni caá”, niijnít, ā naáwátidih jwí náahcan caá.*

Jesucristo jwiítidih ded pah ā teo wáacat

2¹Wā weh panihnitá, yeéb yeejép ni chājcat pínah niijná, nindih yeebdíh wā daác wahna caá.* Obohjeéhtih, jwí yéej chājachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ā ípdih jwiítidih ā naóh teo wáacbi*pna* caá. ²Jwiít yéejnit jwí jumuchah, jwí yéejat Diosdih ā jāhna caá. Dios bícdih jwí túi jumat pínah niijná, Jesucristo jwiítidih ā wun wūh̄p jí.* Jwiítidihjeh nihcan, nihát baácdih moón jwí yéejatdih yohat túut niijná, ā wun wūh̄p jí.

³Dios ā wutat pah chājna, “Ájeéh wā túi jumna caá”, jwí niíf jéihna caá.*

⁴Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wā túi jumna caá”, niijná yuhna, ā wutat pah chājcan, yeenit caá. Pánih yeenit, Dios

naáwátidih í jéihcan caá. ⁵Obohjeéhtih, bífhboó ā wutat pah chājni Diosdih ā túi oina caá. Diosjeéh jwí túi jumatdih nin pah jwí jéihbi*pna* caá: ⁶Ded Diosjeéh túi jumni Jesucristo ā chājat*ji* pah muntih caanbút ā túi chājbi*pna* caá.

Jáap wutat

⁷Wā oinitá, yeebdíh b̄w̄ wā daá*cni* jáap wutat nihcan caá. Jon játih ni jéihni wutatjeh tigaá. Yeebdíh Jesúh doonádih jwí naáwáchah, nin wutatdihbut ni joyóp jí.* ⁸Obohjeéhtih, máa wutat yuhna, jáap wutatbut ā jumna caá.* Cristo nin wutatdih jepahnit, jwiít cáacwádh̄but ā oyat túutap jí. Dupúát panhipboó ni jumuchah, Cristo nin baácna jūóhni*t*, caán dupúátidih ā baabánap jí. Pánihna, ā baabáat panhipboó jumnit, Cristo ā oyat túutatdih ni jepahna caá.

⁹“Weém baabápboó jumni Dios ā wutatdih jepahni caá”, niijná yuhna, ā dée panihni Jesúhdih enihcan, Dios ā wutatdih jepahcan, dupúnapboó jumni caá. ¹⁰Ded ā dée panihnidih oini baabápboó ā jumna caá. Pánih oina, caandíh dedé buugát panihni ā wihcan caá.* ¹¹Obohjeéhtih, ded ā dée panihnidih enihcan, dupúnapboó ā bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ā chājatdih ā jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ā jumat

¹²Wébitá, Cristo ā wun wūhatj*ih* ni yéej chājatdih át yohop taga. Pánih yéejat yohnit ni jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. ¹³Behnitá, yeéb bíhmahjeh jumni Cristodih ni túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ni jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Japatá, yeéb nemép*wā* í maáhdih nit yap yohop taga. Pánih yap yohnit ni jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá.

¹⁴Wébitá, jwí ípdih ni túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ni jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Behnitá, bíhmahjeh jumni Cristodih ni túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ni jumuchah, yeebdíh

* 1.8-10 Pr 20.9 * 2.1 Ro 6.11-14 * 2.2 1 Jn 4.10 * 2.3 Jn 14.15,21,23 * 2.7 2Jn 5-6
* 2.8 Jn 13.34; 15.12 * 2.8-10 Ro 13.12-14

wā naóh daácna caá. Japatá, Dios naáwátdih túi jepahnit, wēp ñuhnit panihnit ñi jumna caá. Pániñ jumnit, nemépwa í maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá.

¹⁵Diosdih jéihcannit ded pah í en ñinahatdih ñi en ñinahca bojoó. Ded queét panihni jwí ípdiñ á oican caá.*

¹⁶Diosdih jéihcannit nin pah í jumna caá: Yeejép chájatdih í en ñinahca caá. Bíf déedih wéi ennit, í bíbohíh jengah joiná caá. Dawá bíf déedih bíbohna, “Weém bita chah túini wā jumna caá”, í niij jengah joiná caá. Jwí ípboó páant á jengah joyát túatcan caá. ¹⁷Nin baác á buudúchah, ded pah cáacwá yeejép í náah jengah joyátbut á buudbírna caá. Obohjeéhtih, Dios á náahat pah cháñnitboó páantjeh ájeéh í jumbipna caá.

Yoobópdih naáwát, yee naáwát

¹⁸Wehá, nin yeó jáapna buudát pínah tóah jüöhna caá á chájap. “Cristodih túbit en jüihni á jumbipna caá”, í niijíchah, ñiát joiná jí. Pániñna, buu dawá í jüúwátdih jéihnit, “Péeni yeó jáap bahñijeh á júdhna caá”, jwí niij jéihna caá. ¹⁹Queét Cristodih en jüihnit jwí cátlh jumna yahna, jwiítdih í éemp yoh bacap jí. Páant í bacatdih ennit, Jesúhwa yoobát í nihcatdih jwí jéihna caá. Queét áihwá nihna, jwíjeéh ita cháó tágaá. Jwíjeéh páantjeh í jumuchah nihna, Cristodih en jüihnit í jummatdih jwíta jéihcan tagaá.

²⁰Obohjeéhtih, yeebdíh Túini Espiritu á jumuchah, yeeb niñat Cristofh dooná yoobópdih á jummatdih ñi túi jéihna caá.*

²¹Yeebdíh naóhna, “Queét í túi jéihcan caá”, wā niij jengah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat á wihcatdih ñi túi jéihna caá. ²²Nin pah caá yeeni á niijíp: “Jesús Dios á wahni nihcan caá”, á niijná caá. Ded “Jesús Dios wūúh nihcan caá”, niij naóhni Jesucristodih, jwí íp Diosdihbut en jüihni caá. ²³“Dios wūúh Jesús nihcan

caá”, niijná jwí íp Diosjeéh á túi jumcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wūúh caá”, niijnitboó jwí ípjeéh á túi jumna caá.

²⁴Yeeb Jesúsdiñ jwíh jepahnit, ded pah á jummat doonádiñ ñi joyóp jí. Páant ñi joyátjidiñ ñi túi náhninaá. Pániñ náhninit, Jesúsdiñ, á ípdiñbut ñi túi pej jumbipna caá. ²⁵Nin pah Jesús jwiít áihwádiñ á niij naáwáp jí: “Yeeb wájeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá”, á niijíp jí.

²⁶Yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojat pínah niijná, wā naóh daácna caá. ²⁷Jesucristo yeebdíh Túini Espiritudiñ át wūhup taga. Ñijeéh jumnit, yeebdíh á túi bohéna caá. Yoobópdih bohéna, yeeatdih á naóhcan caá. Páant á bohénachah, bíh bohénidiñ ñi náahcan caá. Pániñna, á bohéatdih joí cádahcan, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúé.

²⁸Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúé. Pániñ jumnit, á jwúub dei jüúwáchah, úumcan, ñi tíccan niít. ²⁹Jesucristo túini á jummatdih yeeb ñi jéihna caá. Pániñ jéihnit, niñat túi cháñnit Dios weh í jummatdihbut ñi jéihna caá.

Dios weh jwí jummat

3 ¹Jwiítdih bainí oican, “Yeebboó wā weh caá”, Dios á niijná caá. Á oinit jumna, jwiít á weh caá. Pániñna, yeej cháñnitboó Diosdih jéihcan, jwiít á wehdihbut í jéihcan caá.* ²Wā oinitá, buu Dios weh jwí jumna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwí jummat pínahdih jwí túi jéih jwuhcan caá. Jesucristo á jígohochah, caandíh ennit, ded pah á jummatdih jwí túi jéihbipna caá. Pániñ jéihnit, caán á jummat pah muntih, jwiítbut jwí jummat pínahdih jwí jéihna caá. ³Det Jesucristo á jwúub dei jüúwát pínahdih páinitboó yeej cháñ cádahnit, á túi chájat pah muntih í túut nuumná caá.

⁴Nihat yeej cháñnit Dios á wutatdih yap yohnit caá. Dedé yeej chájat Dios á wutatdih yap yohat á jumna caá.

⁵Cáacwá í yeej chájatdih yohni pínah Cristo á cáac jummatdih ñi jéihna caá. Caánboodíh yeejat wihcan caá.* ⁶Ded Cristo bícdih jumni páantjeh á yeej chájca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yeej

* 2.15 Stg 1.27 * 2.20 1Co 2.10-16 * 3.1 Jn 1.12 * 3.5 Jn 1.29

chāj cádahcan, Cristodih jéihcan, áih nihcan caá. ⁷Wā oinitá, yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojoó. Nihat túi chājnit Jesucristo yoobópdih ā jumāt pah manthi, queébt pah yoobópdih ī jumna caá. ⁸Obohjeéhtih, yéej chājnitboó nemépwā ī maáih ā jumna caá. Nemépwā ī maáh bácah, bíhmahjeh yeejép chājni caá. Páant ā chājatdih yoh beedáni pínah Dios wúéh nin baácboó āt cáac jumup tají.*

⁹Det Dios weh jumna, jwí íp Dios ā jenah joyát pah queétdihbut āt jenah joyát tútup taga. Pánih jenah joinít, ā wépat íjeéh ā jumuchah, páantjeh ī yéej chājcan níft. ¹⁰Nin pah Dios weh, nemépwā ī maáh wehbut ī jumāt dih ñi jéihbipna caá: Túi chājcanit, ī déewādih oicannit Dios weh nihcan caá. Nemépwā ī maáh weh ī jumna caá.

Jesúhwa ī míic oyat

¹¹Yeeb Jesucristodih jwíih jepahnit, “Míic oyat caá náahap”, jwí níj bohéatdih ñi joyóp jí.* ¹²Caán ā jumātji pah ñi jumca bojoó. Caán nemépwā ī maáih jumna, ā úuddih āt mao yohop wut jí. ¿Dépanih tigaá ā úuddih āt mao yohjí? ñi jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wā naóhbipna caá. Caán yéej chājni jumna, ā úudboó túi chājni ā jumāt dih íjnit, caandíh āt mao yohop wut jí.*

¹³Páant tigaá yéej chājnitboó yeebdíh ī enihcan caá. Pánihna, ī en jūihñuchah, “¿Dépanih tigaá weemdíh ī en jūih?” ñi níj jenah joicá bojoó. ¹⁴Yeejép chājnit, iiguírna bejnit pínah jwí jumup yuh jí. Obohjeéhtih, buu jeáboó bejnit pínah jumna, táiniboodíh túut nūmná caá jwí chājap. Jesúhwādih oina, jwíitdih ā túut nūmátdih jwí jéihna caá. Ded cáacwādih oicanni iiguírna bejni pínah ā jumna caá.* ¹⁵Ded ā déedih enihcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandíh ā jumup. Pánih jumna, Dios ā enechah, cáacdih mao yohni bíc yoobó ā jumna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ā jumcan níft”, ñi níj jéihna caá. ¹⁶Ded pah oyat ā jumāt dih nin pah jwí jéihna caá: Jwíitdih

búdí oina, Diosjeéh páantjeh jwí jumāt pínah níjñá, Jesucristo jwíitdih ā wun wáhup jí. Páant ā wun wúhatdih náhninit, “Caán oyat yoobát caá”, jwí níj jéihna caá. Pánihna, jwíitbut wunna yuhna, jwí déewādih túi oinit, teo wáacat caá náahap.* ¹⁷Dawá bí dée bíbohni, ā dée panihni moh yéejndih enna yuhna, caandíh jígah en teo wáaccan, Diosdih ā oican caá. ¹⁸Pánihna, wā weh panihnitá, “Bitadih wā oina caá”, níjñá, jacjeh pohba níjcat caá náahap.

Úumcanjeh, Diosjeéh jwí jumāt

¹⁹Cáacwādih túi oina, Diohwa jwí jumāt dih jwí jéihna caá. Pánihna, ā peéh chājat pínahdih úumcanjeh, ájeéh jwí túi jumna caá. ²⁰“Yeejat jíib weemdíh ā jumna nacaá”, jwí níj jenah joyóchah yuhna, Dios nihadíh jéihni jumna, jwí jenah joyátdihbut ā túi jéihna caá. Pánih jéihna, áihwa jwí jumāt dih jwí túi jenah joyát pínah níjñá, jwíitdih ā teo wáacbipna caá. ²¹Wā oinitá, “Dios wā yeejatdih āt yoh tagaá”, níj jenah joinít, úumcanjeh, Diosjeéh jwí túi jumna caá. ²²Pánih jumnit, Dios ā wutatdih jepahna, ā weñat pínahdih jwí chājachah, caandíh dedé jwí úúbdíh jwíitdih ā wúhbipna caá. ²³Nin pah jwíitdih ā wutna caá: “Wā wúéh Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwádhbut ñi oyoó”, āt níjíp wut jí.* ²⁴Dios ā wutatdih túi jepahnitboó ájeéh ī túi jumna caá. Dios íjeéhbut ā túi jumna caá. “¿Dios wájeéh ā jum níft?” jwí níj jéihhichah, Dios jwíitdih ā wúhni Táini Espiritu “Jújuh, Dios majeéh ā jumna caá”, ā níj jéihyana caá.

Cristodih enihcannitdih ded pah jwí jéihyat

4 ¹Wā oinitá, “Táini Espiritu weemdíh nin pah ā níj naáwát túutna caá”, níj yeenit, dawá ī jumna caá. Pánihna, Dios ā naáwát túutni ā jumāt dih jéihyat túut níjñá, ded pah ā naáwátdih ñi túi joyoó. Dios naáwát bíc yoobó ā naóhcah, ñi joyáh bojoó. ²Yoobópdih Táini Espiritu ā naáwát túutni nin pah ā níj naóhbipna

* 3.8 He 2.14-15 * 3.11 Jn 13.34; 15.12 * 3.12 Gn 4.8 * 3.14 Jn 5.24 * 3.16 Jn 15.13
* 3.23 Jn 13.34; 15.12,17

caá: “Jesucristo jwiít panihni cáac jumna yuhna, Diosjeh át jumup wut jī”, ā niijbipna caá. Páant niijní Dios ā wahní ā jumna caá. ³Obohjeéhtih, nemépwā ī maáh ā wahniboó, “Jesús Dios nihcan caá”, ā niijbipna caá. Páant niijní Dios ā wahní nihcan, Cristodih en jühnihi caá. Cristodih en jühnihiwā dawá ī jummat pínah doonádih nítát joi tágaa. **Buu nin baácboó dawá ī jumna caá.***

⁴Obohjeéhtih, yeebboó, wā oinitá, Diohwā nī jumuchah, Túini Espiritu nījeéh ā jumna caá. Jesúsdi h jephacannit, nemépwā ī maáh ā wēpat chah, Túini Espirituboó ā wēpna caá. Pánihna, yeebdíh ī yee naáwáchah yuhna, caán ā wēpatjīh queétdih yah yohnit nī jumna caá. ⁵Queétdioó Diohwā nihcan, ī bohéatbut Diofih nihcan caá. Bitá Diofih nihcannit, ī bohéatdih ī túi wēi joiná caá.* ⁶Obohjeéhtih, Diohwā jumna, ā naáwátdih jwí bohénachah, áihwáboó jwiítdih ī túi wēi joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwí naáwáchah, ī joíhcan caá. Pánihna, Dios naáwátdih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ā jummatdih nī jéihbipna caá.*

Dios oini caá

⁷Wā oinitá, oyat wēpat Dios jwiítdih ā wühuchah, bitá áihwátdih jwí oi jīh. Det bitadih túi oinit Dios weh ī jumna caá. Pánih jumnitjeh Diosdih jéihnit, ájeéh ī túi jumna caá. ⁸Dios oini ā jumuchah, bitadih oicannit, Diosdih jéihcan, ájeéh ī jumcan caá. ⁹Dios ā wühúh bífc jumnidih nin baácboó át wah deyanap tajī, ā wēpatjīh Diosjeéh wēnit, páantjeh jwí jummat pínah niijná. Pánih chájna, ded pah ā oyatdih jwiítdih át jéihyanap tajī.* ¹⁰Oyat yoobát nin pah caá ā jumup: Diosdih jwí oyat pah nihcan, jwiítdih Diosboó ā oyat pah caá oyat yoobát ā jumup. Jwiítdih búdí oinit, jwí yéejat jīb iiguipna bejat déejidih túi ubat táut niijná, Dios ā wühúhdih át wun wūhat táutup wut jī.

¹¹Wā oinitá, Dios jwiítdih caan páh búdí ā oyochah, jwiítdih túi mífic oyat

caá náahap. ¹²Nihat Diosdih encannit jwí jumna caá. Obohjeéhtih, jwí mífic oyochah, Diosjeh jwíjeéh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, ā náah yacat pah ā oyatjīh bitadih jwí túi teo wáacna caá.* ¹³Dios jwiítdih áih Túini Espiritudih át wühup taga. Páant jwíjeéh ā jumuchah, “Dios bícdih wā jumna caá. Wájeéh caanbát ā jumna caá”, jwí níj jéihna caá.* ¹⁴Jwí íp ā wühúhdih nin baácboó át cáac jummat táutup tajī, cáacwátdih ā túi ubat pínah niijná. Páant ā cáac jummat táutnijidih jwiítdjeh jwí enep jī. Pánih ennitji, bitadih jwí jéih naóhna caá.* ¹⁵“Jesús Dios wühúh caá”, niijníjeh Diosjeéh ā túi jumna caá. Diosbut ájeéh ā túi jumna caá.

¹⁶Dios jwiítdih ā oyatdih jwí jéihna caá. Pánih jéihnit, caandíh jwí túi jenah joiná caá. Dios nihat cáacwátdih búdí ā oina caá. Pánihna, ded bitadih oini Dios bícdih ā jumna caá. Diosbut ájeéh ā jumna caá. ¹⁷Pánih Dios bícdih jumna, caandíh, bitadihbut jwí túi oina caá. Pánih oina, cáacwā ī yéejat jīb peéh chájat yeó jáapdih úumcanjeh, jwí túi jumtipna caá. Cristo ā íp Dios bícdih ā jumuchah, jwiítdih nin baácboó jum jwuhna, bífc yoobó caán bícdih jwí jumna caá. Pánih jumnit, ā jwáub dei jühwúchah, jwí úumcan níft. ¹⁸Ded Diosdih oini ā oyatdihbut jéihna, caandíh ā úumcan níft. Pánih túi oina, jwí oinidih jwí úumcan caá. Obohjeéhtih, bífhdi h úumna, caán ā peéh chájat pínahdih jwí úum jenah joiná caá. Pánihna, jwí úumnidih jwí oican caá.

¹⁹Dios jwiítdih ā oi waáwáchah, jwiítdihbut caandíh, bitadihbut jwí jéih oina caá. ²⁰Ded ā dée panihnidih eníhcan, “Weém Diosdih wā oina caá”, niijná yuhna, ā yeena caá. Bíhdih enna yuhna, ā oican, Dios ā enca naáhdih ā jéih oican caá. ²¹Pánihna, nin pah jwiítdih Jesucristo ā níj wutup jī: “Ded Diosdih oina, ā dée panihnidihbut oyat caá náahap”, ā niijp jī.*

* 4.1-3 Mt 7.15; 2Jn 7 * 4.5 Jn 15.19 * 4.6 Jn 8.47 * 4.9 Jn 3.16 * 4.12 Jn 1.18
* 4.13 Ro 8.9; 1 Jn 3.24 * 4.14 Jn 3.17 * 4.21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31

Dios weh yéejatdih ī yap yohat

5¹Det Jesúsdih “Dios ā wahni Cristo caá”, niijnít, Dios weh ī jumna caá. Det jwí fip Diosdih táí oinit, ā wehdihbut ī oina caá. ²Diosdih oina, ā wutatdih jepahnit, ā wehdihbut jwí oyat yoobópdih ā jummatdih jwí jéihna caá. ³Ā wutatdih jepahnajeh, Diosdih jwí táí oina caá.* Caandíh oina, jwiítidih ā wutat wái náah jumni nihcan caá.* ⁴Det Dios weh jumna, yéej chájatdih ī jéih yap yohna caá. Jesucristo ā wēpatdih táí jenah joiná, Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah, jwí jenah joicán niit. ⁵“Jesús Dios wūúh caá”, niíf jenah joiníjeh yéejatdih náahcan, ā yap yohna caá.

Dios wūúh ded pah ā jumat

⁶Jesucristo nin baácboó āt cáac jumap tají. Ā tewart pínah játih, Juan Daabánidih ā daabáát tūtutp jī. Tútímah, cruzboó wun wūhna, áih meépdih ā yohop jī. Pánihna, mahjīh ā daabáátidih, cruzboó áih meép ā yohatdihbut náhninit, Dios wūúh ā jummatdih jwí jéihna caá. Túini Espíritubut “Nin Dios wūúh tigaá”, jwiítidih ā niíf jéihyana caá. Caán Túini Espiritu yeeacan, yoobópdih naóhni caá. ⁷⁻⁸Pánihna, Jesús Dios wūúh ā jummatdih nit bífc peihcannit jéihyanit ī jumna caá: Túini Espiritu jwiítidih ā jéihyanachah, mahjīh ā daabáátjidih, áih meép ā yohatjidihbut jenah joinít, Jesús Dios wūúh ā jummatdih jwí jéihna caá. ⁹Cáacwājeh ī naáwáchah joiná, “Caán yoobópdih tigaá”, jwí niijná caá. Páant niijnítidih jwí joiná yuhna, jwí fip ā wūúhdih naóhna, cáacwā ī naáwát chah ā jumuchah, caánboodíh túi joyát caá náahap.* ¹⁰Dios wūúhdih ded túi jenah joiní “Jesús Dios wūúh ā jummat dooná yoobópdih tigaá”, ā niíf jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ā wūúhdih ā naáwátidih joyáh bojni “Dios yeeni caá”, ā niijná caá. ¹¹Nin pah Dios jwiítidih ā niíf jéihyana caá: “Wā wūúhdih túi jenah joinít, páantjeh wājeéh ni jumtipna caá”,

ā niijp jī. ¹²Dios wūúh Jesúsdih ded táí jenah joiní, Diosjeéh páantjeh ā jumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesúsdih jepahcanni, Diosjeéh ā jumcan niit.*

Juan ā pée naáwát

¹³Yeéb Dios wūúhdih táí jenah joinítidih naóh daácna caá wā chājap, páantjeh Diosjeéh ni jummat pínahdih ni jéihyat pínah niijná.*

¹⁴Dios ā náahat pah caandíh jwí wūúbuchah, jwiítidih ā joyátidih jwí táí jéihna caá. Pánih jéihna, wūmcanjeh caandíh jwí wūúbhna caá. ¹⁵Páant ā joyátidih jéihna, “Wā wūúbátidih āt wūh tagaá”, jwí niíf jéihna caá.*

¹⁶⁻¹⁷Yeéb ni dée panihni ā yéej chājachah ennit, Diosdih ni wūúbú, ā yéejat jīib caandíh iiguípna ā wahcat pínah niijná. Páant ni wūúbuchah, Dios caandíh ā túut nuumbípna caá, ájeéh páantjeh ā jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, ded Cristodih páantjeh náahcan, yap yohnit, áihwādihbut eníhcan, iiguípna ā bejbipna caá. Pánihmiboodíh ni wūúbát pínahdih wā wutcan caá. Nihat yéej chájat Diosdih yap yohat miic caá. Obohjeéhtih, bíh yéej chájat iiguípna ā bejat tūtutcan caá. Pánih chājnitidih caá wūúbát náahap, ī túut nuumát pínah niijná.

¹⁸Dios wūúh Jesús áihwādih ā táí en daoná caá, nemépwā ī maáh queétdih ā yéejacat pínah niijná. Pánihna, “Dios weh páantjeh ī yéej chājcan caá”, jwí niíf jéihna caá. ¹⁹“Jwiítboó Diohwa jwí jumna caá. Obohjeéhtih, nihat Diosdih náahcannitdih Satanás caá ā wututp”, jwí niíf jéihna caá. ²⁰“Dios wūúh nin baácboó cáac jumnit, Dios yoobátidih jwí jéihyat pínah niijná, jwiítidih ā jéihyanap jī”, jwí niíf jéihna caá. Pánihna, Diosjeéh túi jumnit, ā wūúh Jesucristojeéhbut jwí táí jumna caá. Jesucristo Dios yoobát jumna, páantjeh Diosjeéh jwiítidih ā táí jummat tūtutna caá.* ²¹Wā weh panihnitá, iní táí chāja chaáh!

Pāpnidih ni wēi wūúbhca bojoó.
Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Juan

* 5.3 Jn 14.15; 2Jn 6 * 5.3 Dt 30.11; Mt 11.30 * 5.9 Jn 5.32-37; 8.18 * 5.12 Jn 3.36

* 5.13 Jn 20.31 * 5.14-15 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22

* 5.20 Jn 17.3

2 JUAN

2 Juandih jwí tui beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Jon játih Jesúhwa maáta “Juan, Jesús chah á oini, á bohéni, á naáwát tútuniji nin núodih át daacáp tají”, íť níj naáwáp wut jí. Caanjéh muntih San Juan, 1 Juan, 3 Juan, Apocalipsisdihbut daácní át jumap wut jí.

¿Dedih át daácji? Bíc poómp Jesúhwađih Juan nin núodih át daác wahap tají. (1.1) Obohjeéhtih, dedboó í jumatdih jwí jéihcan caá.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah jéihnit “Juan á jwíh daácní núodih á daacát táttimahbit, jópchi 85—95 (Jesús á wənat táttimah 52—62 jópchi táttimah) nin núodihbut át daác wahap wut jí”, í níj jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Caán láa Jesúh doonáđih dawá naóh jibnit í bohé jibichah, Jesúhwa íh muanáđih ípí úwat tútup wut jí. Obohjeéhtih, yee naóhnitbut bíc yoobó íť naóh jibip wut jí. Pániha, queét yeenitdih Jesúhwa í teo wácat át tobohó wut jí. Pániha, queét Jesúhwa yee bohénitdih Juan át tui beh enat tútup tají, yeejépwáđih í teo wáccat pínah niijná.

Ded pah 2 Juan á jumat:

1. Queétdih á táyat tútat (vs. 1-3)
2. Í míc oyatdih á wətat (vs. 4-6)
3. Ded pah yee naóhnit, í bohéatbut á jumat (vs. 7-11)
4. Á péé táyat tútat (vs. 12-13)

Queétdih á táyat tútat

¹Weém Juan, Jesúhwađih waóhni, meém Dios á ñionihdih ma weh panihnitdihbut wá daác wahna caá. Yoobópdih yeebđih wá oina caá. Weém bícjeh pohba nihcan, nihát túini doonáđih jéihnitbut yeebđih í oina caá. ²Jwíť nihát caán túini doonáđih jepahnit jumna, caandíh jwí tui jengah joí cádahcan níť. Pánih jumna, yeebđih búdí jwí oina caá. ³Dios jwí íp, Jesucristo á wúhbut búdí oinit, yeebđih í jgah en teo wáca naáh, ñi tui jumat pínah niijná.

Míc oyat tútat

⁴Jwí íp jwíť nihátđih á wətat pah, Jesús á bohéatđih biquína ma weh panihnit í tui jepahat doonáđih joinít, búdí wá wəina caá. ⁵Némá, bu meemđih wá naáwát jáap wətat nihcan caá. Jesúsđih jwíh jepahnit jwí

jumuchah, nin pah jwíťđih á níj wətup jí. “Ñi míc oyoó”, á niijp jí. Pániha, jwíjeéh jumnitdih jwí oyat dée caá. ⁶Diosđih yoobópdih oinit, á wətat pah jwí tui chájbipna caá. Pániha, jwíh jepahnit ñi joyátji pah buubut nin pah yeebđih wá wətna caá: Bitadih oinit, ñi tui teo wácaá.*

Dawá yeenit í jumat

⁷Pánt niijná, nin pahbut yeebđih wá naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó á cáac jumat dooná yoobópdih nihcan caá”, niijnít, dawá í yee bohéna caá. Det páant yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jéihni pah í jumna caá. ⁸Queétdih ñi tui chája chaáh! Cristodih ñi teo wəhat jíib ñi buúdcát pínah niijná, í yee bohéatđih ñi jepahca bojoó. Yeeb yoobópdih Jesúsđih ñi péé cádahcatđih ennit, Dios yeebđih chah túini á chájbipna caá.

⁹Det Cristođih bohéatđih cádahnit, “Wá jengah joyát caá chah á táyup”, níj jengah

* 4 3Jn 3 * 5 Jn 13.34; 15.12,17 * 6 Jn 14.15,23-24; 1Jn 5.3 * 7 Mt 7.15; 1 Jn 2.18; 4.1-3

joinít, jwí ípíhwā nihcan caá.
 Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit,
 Dios jwí ípíjh, ã wūúhjihbut táí bícdih í
 jumna caá.* ¹⁰Pánihna, “Cristoíh
 naáwátidihjeh caá wā bohénap”, niijná
 yuhna, mácah bohéátidih naóhni ñi
 pebhna ã jwíbínachah, caandíh wēi
 jwāáhcanjeh, ñíh mæúdíh ñi waadát
 tútca bojoó. ¹¹Páant mácah bohéátidih
 naóhna, Cristoíh bohéátidih náahcan,
 yeejép chājni caá. Pánihna, caandíh wēi
 jwāáhniboó yeejép chājnidih teo wáacna
 caá ã chājap. Páant ñi chājca bojoó.

Ã pée naáwát

¹²Yeebdíh chah naáwíhna yuhna,
 caandíh wā daáquíhcan caá. Obohjeéhtih,
 yeéb bícdih míc wéheat tút niijná,
 yeebdíh enedih wā bejíhna caá. Pánih
 míc wéhenit, jwiít nihat bícdih jwí táí
 wēibipna caá.*

¹³Ninjíh bóli, ma jwan panihnih, Dios ã
 ñíonih, mi weh meemdíh í táyat tútca
 caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
 Juan

3 JUAN

3 Juandih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daacnji? Jon játih Jesúfhwā maáta “Juan, Jesús chah ā oini, ā bohéni, ā naáwát tútniji nin núodih át daacáp tají”, ít níj naáwáp wut jī. Caanjéh muntih San Juan, 1 Juan, 2 Juan, Apocalipsisdihbut daacni át jumap wut jī.

¿Déhedih át daacji? Nin núodih ā chéen Gayo wūt jumni, Jesúsdih jéihnidih Juan át daác wahap tají. (1.1-2)

¿Dedmant, débólih cah, át daacji? Chah jéihnit “Juan ā jwíih daacni núodih ā daacát táttimahbit, jópchi 85—95 (Jesús ā wənat táttimah 52—62 jópchi táttimah) nin núodihbut át daác wahap wut jī”, í níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daacji? Bíic Jesúfhwā waóhni, Diótrefes wūt jumni, Jesúh doonádih Juan ā naóh jibat tútnitdih wēi jwāáhcan, bita Jesúhwādhbut queétdih át wēi jwāáat tútcap wut jī. Pánihna, Gayo queéť ā naóh jibat tútnitdih ā túi wēi jwāáatdih wēi naóhnit, Diótrefes yeejép ā chájatdihbut át naáwáp tají. Juanjeh Gayo pebhna ā bejat pínah jenah joyátidihbut át naáwáp tají.

Ded pah 3 Juan ā jummat:

1. Gayodih ā túyat tútat (vs. 1)
2. Caandih ā wēi naáwát (vs. 2-8)
3. Diótrefesdih ā jūih naáwát (vs. 9-10)
4. Gayodih ā wutat (vs. 11)
5. Demetriadih ā wēi naáwát (vs. 12)
6. Ā péé naáwát (vs. 13-15)

Gayodih át túyat tútat

¹Weém Juan, Jesúhwādh waóhni, meém Gayo, búdí wā oinidih nin núodih wā daác wahna caá.*

²Wā dée panihni, wā oini, Dios bíicdih ma túi jummatdih wā jéihna caá. Caán bíicdih ma túi jummat pah, ma túi yapat pínah, míih bácahbut ā túi jummat pínahdihbut meemdíh wā wábhna caá.

³Biquína Jesúhwā wā pebhna junít, ded pah ma jummat doonádih jwiítdih í naáwáp be. “Cristo ā náahat pahjeh Gayo yooópdih ápi chájna caá”, í níj naáwáp be. Páant í níjchah joinít, búdí wā weñep be.* ⁴Det wā bohénit, wā weh panihnit, Dios ā náahat pahjeh í túi chájat doonádih joinít, búdí wápi wéina caá.

⁵Wā chéen, wā oini, Jesúh doonádih bohé jibnitdih ma jéihca naáhwā í jumuchah yuhna, ma teo wáacachah, ā

túina caá. Pánih teo wáacna, jwí Maáh Jesúsdih yooópdih jepahni ma jumna caá. ⁶Biquína queéť bohé jibnit jwí pebhna junít, jwiít Jesúhwā jwí míc wáacachah, “Gayo jwiít Jesúhwādh í túi oina caá”, jwiítdih í níj jī. Pánihna, ma pebhna í jwáub juibínachah, queétdih búdí ma teo wáacá, bohé péanit, í túi jwáub jib bejat pínah níj ná. Páant míc teo wáacatdih Dios áihwādh ā náah yacna caá. ⁷Queéť Jesúh túini doonádih bohé jib bejna, Diosdih jéihcannitboó í teo wáacat pínahdih ípi náahcan caá. ⁸Pánihna, jwiít Jesúhwāboó queétdih wēi jwááh nit, jwí teo wáacat dée caá. Pánih teo wáacna, queéť bíicdih jwiítbut Dios yooópdih ā naáwátidih bitadih jwí jéihyana caá.

Diótrefes yeejép ā chájat

⁹Caanjíh moón Jesúhwādh wā daác wahap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā

* 1 Hch 19:29; Ro 16:23; 1Co 1.14 * 3 2 Jn 4

daacáchah yuhna, Diótrefes wūt jumni, caanjéh wutni jumfna, weemdíh át jepahcap wut be. ¹⁰Pánihna, ñi pebhna wā juibínachah, ded pah ā chājatjidih yeéb Jesúfhwādih wā naóh beedábipna caá. Weemdíh yeejép āpí naóh yacna caá. Chah yeejépbut āpí chājna caá. Jesúfhwā áih túini doonádih naóh jibnitdih wēi jwāáhcan, áih meemdíh āpí waadát túutcan caá. Bitá caanjíh moón Jesúfhwāboó bohé jibnitdih ī wēi jwāáachah ennit, caánboó “Queét bohé jibnitdih ñi wēi jwāáhca bojoó”, āpí níj wutna caá. “Queétdih ñi wēi jwāáat jīb jwíft Jesúfhwā jwí míc wáacapoó ñi jwáub waadca bojoó”, āpí níjna caá.

¹¹Wā oini, det yeejép wā ī chājat pah chājcanjeh, túi chājnitboodíh ma en yacaá. Túi chājnit Dioíhwā ī jumna caá. Obohjehtih, yeejép chājnitboó Diosdih jéhcannit ī jumna caá.*

Demetrio ā túi chājat

¹²Demetrio wūt jumniboodíh nihát cáacwā ī túi wéhena caá. Dios ā náahat pah ā túi chājatdih enna, túini ā jumatdih ñi jéihna caá. Weembút caandíh páant tigaá wā níjíp. Páant wā níjít yoobópdih ā jumatdih ñi jéihna caá.

Ā naóh péaat

¹³Meemdíh chah naáwíhna yuhna, caandíh wā daáqufhcan caá. ¹⁴Waícanjeh meemdíh enedih wā bejíhna caá. Caanná juibínit, meemdíh wā míc wéhebpna caá.*

¹⁵Dios meemdíh ā teo wáaca naáh, ma túi jumát pínah níjna. Nínjíl jumnit jwí chéenwábut meemdíh ī túyat túutna caá. Caanjíh moón jwí chéenwā nihát ī túyū naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Juan

JUDAS

Judasdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácniji? Daácniboó “Weém Judas, Santiago úud wā jumna caá”, ā niíj daacáchah, Jesucristo úudbut ā jumatdih jwī jéihna caá.

¿Detdih át daácji? Jesúh wādh Judas át daac wahap tajī. Obohjeéhtih, dedjīh moón ī jumatdih jwī jéihcan caá.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Dawá jéihnit “Pedro nin Judas ā daacátjidih ennit, ā jwúub daácní núodih át daacáp wut jī. Pánihna, Judas jópchi 65 (Jesús ā wunat túttimah 32 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jī”, ī niíj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, dedmant ā daacátjidih jwī jéihcan caá.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Jesúh doonádih yee naóhnit ded pah ī naáwát, ded pah ī chājatbut ā túcatdih Judas ā wēp naóh daacáp tajī, Jesúh wā queét yeenitdih ī jepahcat pínah niijná.

Judas ded pah ā jumat:

1. Queétdih ā túyat tútat (vs. 1-2)
2. Dépanih tigaá ā daacát (vs. 3-4)
3. Yee naóhnitdih Dios ā peéh chājat pínah (vs. 5-16)
 - a. Jon játih moón biíc yoobó ī yéej chājat jīb ā peéh chājat (vs. 5-7)
 - b. Judas jum láa yee naóhnit ded pah ī yéej chājat jīb ā peéh chājat pínah (vs. 8-16)
4. Jesúh wādh caandíh Judas ā cádahat tútatcat (vs. 17-23)
5. Diosdih ā pée wēi naáwát (vs. 24-25)

Queétdih ā túyat tútat

¹Weém, Judas* Santiago úud, Jesucristodih teo wúhni, yeéb Jesúh wādh nin núodih wā daac wahna caá. Jwī íp Dios yeebdíh oinit, át nífwip tagaá, áihwā ni jumat pínah niijná. Jesucristo yeebdíh ā tūi wapna caá, caandíh ni tūi jenah jói cádahcat pínah niijná. ²Dios yeebdíh búdi oi jígh ennit, ā teo wáaca naáh, ájeéh ni tūi jumat pínah niijná.

Yee bohénit ded pah ī jumat

³Wā oinitá, Dios jwiítidih iiguírna jwī bejat déejidih ā tūi ubatdih búdi daac wahíhna yuhna, máchah daacát caá weemdíh náahap, bita yeebdíh ī yee bohéatdih ni yap yohat pínah niijná. Pánih yap yohna, Jesucristóh bohéatboodíh ni cádahca bojoó. Caandíh joiná, Jesucristodih nít tūi jepahap tagaá.

Caán bohéat páantjeh biíc yoobó ā jumna caá. Á túat nūmcan níit. ⁴Yeéb ni jéihcah yuhna, biquína yeejépwā Diosdih náahcannit, ni pebhna it jaibínap tagaá. Níjeéh jumnit, nin pah yeebdíh ī niíj yee bohéna yuh caá: “Dioíhwā ni jumuchah, yeéb bita yaádhjīh ni yéej chājachah enna yuhna, yeebdíh oina, ā peéh chājcan níit”, ī niíj bohéna yuh caá. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh jumnidih yap yohna, “Caandíh jepahat ā náahcan caá”, ī niíj bohéna yuh caá. Páant bohénitdih Dios ā peéh chājat pínahdih jon játih ā naáwátidih naóh yapanit it daacáp tajī.*

Dios queétdih ā peéh chājat pínah

⁵Buu nindíh ni tūi jéihyechah yuhna, yeebdíh wā jwúub náhniana caá. Dios judíowā Egipto baáchoó jumnitdih ā bacaat túttimah, íjeéh jumnit caandíh jepahcannitdih át mawap wut jī.*

* 1 Mt 13.55; Mr 6.3 * 4 2P 2.1-2 * 5 Ex 12.51; Nm 14.29-30

6Biquína ángelwádih ā chājatjidihbut ñi náhninaá. Queét Dios ā wutatdih ít jephacp wut jī. Nump maata Dios queétdih ā waadánachah yuhna, queétoó chah maata ít jumfhip wut jī. Pánihna, Dios ā jumat tútatjidih ít cádahat jíib dupúnapboó yohnit, ítah tōp panihniñih Dios queétdih át chéu jwejep wut jī. Péeni yeó jápadih queét ā chéu jwejniti dīh ā peéh chājbi pna caá.*
 7Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moón, pehbhit jumni tútchinadih moonbút ded pah ít yapatjidih ñi náhninaá. Yaáhdih yeejép chājnit, neoná mícjehbut búdí yeejép ít chājap wut jī. Páant ít chājatji peéh Dios queétdih át cáo yohop wut jī. Páant ā cáo yohochah, iiguípboó jumnit, yeejép ít yapat ā bũdcán níit. Pánihna, iiguípboó Dios queétdih ā peéh chājatdih náhnit, caandih nihat cáacwádih túi jephah caá náahap.*

8Páant yeejép ít chājatji pahjeh muntih, yeebdih yee bohénitboó bíic yoobó ípí chājna caá. Pánih chājnit, “Oo jumat jíghat déedih wā enechah, Dios nin pah ā chājat tútup be”, níij yeenit, queétjeh íih bácahdih ípí yéejana caá. Jwí Maáh Jesucristodih jephacan, áih cáacwā ít maátadihbut ípí jephacan caá. Ángelwádih “Queét túicannit, dedé pínah nihcan caá”, ípí níijná caá.*

9Obohjeéhtih, jon játih Moisésih bácahjidih ub bejihna, ángelwā ít maáh Miguel* nemépwā ít maáh Satanásjih ít míic jūihñup wut jī. Pánih míic jūihnit, Satanás “Caán Moisésji cáacwádih ā mawachah, áih bácah wūh pínah ā jumna caá”, át níij yeejip taga. Obohjeéhtih, páant ā yee naáwáchah joiná yuhna, Miguelboó, Satanásdih naóh yaccan, “Wā Maáh meemdi h ā peéh chāja naáh”, át níijjéhjip taga.*
 10Obohjeéhtih, yeebdih yee bohénitboó ded pah ángelwā ít jumat, Jesucristo ā wépatdihbut jéihcan, “Queét dedé pínah nihcan caá”, níijnít, ípí yeejép naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah yeejép chājat pínahdih ít túi jéihna caá.

Nuñúpwā jenah joicánjeh ípí chājat pah, queétoó yeejép ípí chājna caá. Páant yeejép ít chājat jíib, Dios queétdih búdí ā peéh chājbi pna caá.*

11Caín ded pah yeejép ā chājatji pahjeh muntih queétoó ípí chājna caá.* Balaam* dinerodih búdí bidnit, ā yee bohéatji pahjeh muntih, queétoó dinerodih bidnit, yeebdih ít yee bohéna caá. Coré* Diosdih ít yap yohat peéh Dios caandih ā mao yohatji pahjeh muntih, yeebdih yee bohénit caandih ít yap yohochah, queétdihbut ā mao yohbi pna caá. Pánihna, Dios queétdih ā peéh chājachah, queétoó búdí yeejép ít yapbi pna caá. 12Yeéb Jesúfhwāboó ā oyatdih wēi jenah joint, bíicdih ñi jeéméchah, queét yeenit jumna yuhna, túccanjeh, níijeéh ípí jeémpna caá. Pánih jeémpnit, ít weñat pínahdihjeh jenah joint, bíicdih ñi túi jumatdih ít yéejana caá. Nin pah queét ít jumna caá: Mah tólihnadih johlit ā joh yapanachah, mah ā bũgcát pah, “Bohénit jwí jumna caá”, níijná yuhna, túi jenah joicannit jumna, bitadih ípí teo wáaccan caá. Nin pahbut ít jumna caá: Quehe wihcanni nahna wūni pah ā jumuchah enna, ā mínah caandih ápi dug yohna caá. Pánihat pah, cáacwádih yee bohénitboó wūnit pah ít jumuchah, Dios iiguípna queétdih ā bejat tútbi pna caá.*
 13Nin pahbut ít jumna caá: Búdí mujdih jumni búdí nolihatna muj jwéjdih moópni búdí wíijnidih ápi yohna caá. Pánihat pah tigaá, queét yeejép wā Dios ā wutatdih jephacannit, cáacwádih ípí yeejép chājap. Nin pahbut ít jumna caá: Dios ā bejat tútñi namá panihnidih cáiwā ít bejcat pah, Dios queétdih ā bohéat tútat pah ít bohécan caá. Páant ít yee bohénachah, Dios queétdih peéh chājnit, páantjeh túbit dupúnapboó ā jumat tútbi pna caá.
 14-15Adán ā juima Enochoó,* Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah át níij naóh yapajip taga: “Nihat cáacwádih nííwat tút níijná, jwí Maáh dawá áih túnit ángelwā bíicdih ā dei jūóhbi pna caá. Pánih níionit, Diosdih náahcannitboó

* 6 2P 2.4 * 7 Gn 19.1-24; 2P 2.6 * 8 2P 2.10 * 9 Dt 34.6; Dn 10.13,21; 12.1; Ap 12.7

* 9 Zac 3.2; 2P 2.11 * 10 2P 2.12 * 11 Gn 4.3-9; He 11.4; 1 Jn 3.12 * 11 Nm 22.1-35; 31.16; 2P 2.15-16; Ap 2.14 * 11 Nm 16.1-35 * 12 2P 2.17 * 14-15 Gn 5.18,21-24

yeejép ī chājatji jīb ā peéh chāj bipna caá. Queét yeejép wā Diosdih yeejép ī naáwátji jībbut ā peéh chāj bipna caá”, āt niijíp taga. Pánih naóhna, yeebdíh yee bohénitdihbut naóhna āt chāj jip tagaá. ¹⁶Queétdih ded pah ā yapachah, Diosdih, bitadidihbut yeejép ipí wéhena caá. Yeejép jenah joinít, ī náahat pahjeh ipí chājna caá. “Yeéb túi joinít nī jumuchah, weém wā túi jéih bohéna caá”, ipí niijná yuh caá, bita queétdih wēnit, ī túi jepahat pínah niijná.

**Yeebdíh nin pah
jumát caá náahap**

¹⁷Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Jesús ā naáwát tútnitboó ded pah ī niij bohéátjidih nī túi náhninaá. ¹⁸Nin pah yeebdíh īt niij bohénap wut jī: “Péeni yeó jáapna Dios naáwátidih, áih cáacwādihbut túbit deohnit, ī náahat pahjeh cáacwā yeejép ī chāj bipna caá”, īt niijíp wut jī.* ¹⁹Páant ī niijnítjiboó yeéb bícdih nī jumatdih ī yéejana caá. Queét Jesús dih jepahcannit ī jumuchah, Túini Espíritu íjeéh ā wihcah, ī weñat pínahdihjeh ipí chājna caá.

²⁰Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, yeó jáap jumát pah Túini Espíritu ā wēpatjih wébhñit, Jesucristodih chah nī túi jenah joyoó. ²¹Pánih chājnit, yeebdíh búdí ā oyatdih náhninit, ā oyat chah jéihyat túut niijná, ā náahat pah nī túi chājaá. Pánihna, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh búdí oi teo wáacnit, páantjeh

ājeéh ā jumát tútat pínahdih nī wēi pánaá.

²²Biquína Jesucristodih tac yoób túi jenah joinítidih nī jígah en teo wáacá, Jesús dih yoobópdih ī jepahat pínah niijná. ²³Bitaboó yee bohéatdih jepah jwíhñitdih Jesús dih túini doonádih nī wēp naáwá, caandíh jepahñit, iiguípna ī bejcat pínah niijná. Bitaboó yee bohénit yeejép ī chājat pahjeh muntih chājnitdih nī jígah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pánih teo wáacat pónih, iní túi chāja chaáh! ī yéej chājat pah muntih yeebbút bíic yoobó nī chājcat túut niijná. Í yéej chājatdih búdí íf enat caá náahap.

Diosdih ā péé wēi naáwát

²⁴⁻²⁵Jwí Maáh Jesucristodih wən wāhat túttna, jwíft iiguípna bejnitjidih Dios āt túi ubup taga. Pánih túi ubni jumna, yeebdíh ā jéih wapna caá, caandíh nī cádahcat pínah niijná. Pánih wapna, chah Maáh jumnit, ā pehbboó yeebdíh ā nēhat tútuchah, yéejat wihcannit jumna, búdí nī wēibipna caá.* Caanjéh Dios ā jumuchah, caandíh wēi naóhñit, “Meém chah túini, nihadidih Maáh jumna, chah wēpni, nihadidih jéihñibut ma jumna caá”, jwí niij jíh. Caán bífhmahjeh jumni, buubut jumni, páantjeh ā jum bipna caá. Páant ā jumuchah, nihad cáacwā caandíh búdí ī wēi naáwá naáh. Páant tíí ā jum nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Judas

* 18 2Ti 3.1-5; 2P 3.3 * 24-25 2P 3.14

APOCALIPSIS

Apocalipsisdih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Jon játih Jesúfhwā maáta, buu láabut chah jéihnit “Juan, Jesús chah ā oini, ā bohéni, ā naáwát túttniji nin núodih át daacáp tajī”, it niij naáwáp wut jī. Caanbút bíc yoobó át daacáp tajī. (1.1,4,9; 22.8) Caanjéh muntih San Juan, 1 Juan, 2 Juan, 3 Juandihbut daáčni át jumup wut jī.

¿Detdih át daácji? Jesúfhwādih Romanowā cātīh jumna, yeejép ī yapachah jéihnit, queétdih át daác wahap wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Juan nemat muáboó dée, Patmos wūt jumni quewaboó jumnit, nin núodih át daacáp wut jī. Túi jéihnit “Romanowā ī maáh Domiciano, wūt jumni, dawá Jesúfhwādih ā mawat tútuchah, caán quewadīh ī yohniji Juan jópchi 95 (Jesús ā wunat túttimah 62 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jī”, ī niij jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Juandih Túini Espírítu ā wépat bádí ā jumuchah, oo júmat dée pah ā enechah, Jesucristo caandīh ded pah túttimah ā yapat pínahdih át júmup wut jī. Páant ā enatjidih Dios áihwādih ā daác wahat tútuchah joinít, nin núodih át daác wahap wut jī. Caán láa Romanowā Jesúfhwādih bádí yeejép it chājap wut jī. Pánihna, Jesús nihat yeejépwādih ā yap yohat pínahdih naóhna, Juan queétdih át weñahip wut jī, Jesúsdi h í cáahcat pínah niijná.

Apocalipsis ded pah ā jumat:

1. Juan ā naóh jwíhat (1.1-8)
2. Siete tútchina jumnit Jesúfhwā ī cātīh Jesús ā ñuhat (1.9-20)
3. Áihwā siete tútchina jumnitdih Jesús Juandih ā naáwát túttat (2.1—3.22)
4. Jeáboó Dios ā chúudpdi h, ā daác pinni quiútdih, Oveja Wúúhdihbut, Juan ā enat (4.1—5.14)
5. Pinni quiútdih Dios siete ā néeh tewatjidih Oveja Wúúh ā watat (6.1—8.1)
6. Siete póojat nahnadih ángelwā ī póojochah, Dios cáacwādih ā peéh chājat (8.2—11.19)
7. Bitá ded pah ī yapat (12.1—14.20)
 - a. Yad wili, Maí Dūunibut (12.1-18)
 - b. Búdí mujmant aáb júóhni Namó, baác díftmant júóhni Namobut (13.1-18)
 - c. Oveja Wúúh, 144 mil ā ñionitbut (14.1-5)
 - d. Bíc peihcannit ángelwā ī naóh jéenaat, Dios áihwādih ā níwatbut (14.6-20)
8. Siete pama pna díftboó ā jumatdih ángelwā puoh jéenanachah, Dios cáacwādih ā peéh chājat (15.1—16.21)
9. Babilonia, yeejép chājat túttnihdih Dios ā yoh beedáat (17.1—19.5)
10. Oveja Wúúh téihya chéona, ā numah jeémát (19.6-10)
11. Jesús ā jwúub dei júóhni, Namowādih ā yap yohat (19.11-21)
12. Á dei júúwát túttimah mil jópchi áihwājeéh ā maáh jumat (20.1-6)
13. Cristo nemépwā ī maáhdih ā yap yohat (20.7-10)
14. Dios caandīh jepahcannitdih ā peéh chājat (20.11-15)
15. Jáap jeá, jáap baác, jáap Jerusalénbut (21.1—22.5)
16. Juan ā pée naáwát (22.6-21)

Dios Juandih ã daacát tútat

1 ¹Weém, Juan, Jesucristo weemdíh ã jéihyaatjidih nin náodih wã daac wahna caá. Jwí ípboó caandíh ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdíh naáwát náahna, áih ángeldih át wahap be, áihwã jwí jéihyat pínah niijná. Bahnijeh judhna caá, páant ã yapat pínah. ²Weém nihat wã enatji, jwí íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwáub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daac wahna caá.

³Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã judhdúchah, det nin náodih ennit, bita í en naáwáchah joinítbut, wã naáwátidih túi jepahnit, túi wëinit í jumbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúfhwãdih Juan ã daac wahat

⁴Weém, Juan, yeéb Asia baáboó jumni siete tútchidih moón, Jesúfhwãdih wã daac wahna caá. Dios yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jumt pínah niijná. Caán jon játih jumni, bæubut jumni, túttimah, ã jwáub jüóhbirna caá.* Caán ã chúudup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjih yeebdíh ã teo wáaca naáh.* ⁵Jesucristo ã oyatjihbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jumt pínah niijná. Dios ded pah ã jumtadidih, cáacwãdih ã náah yecatdihbut yooópdihi naóhni caá.* Æ wunat túttimah, waóh boo pud jüóhni ã jwáub wuncan níft, páant muntih.* Pánihna, nin baáboó jumnit maáta í chah Maáh caá.* Jwiítidih oina, áih meépdih yohnit, jwí yeejat jíib peéh chájat déejidih át yohop tají. ⁶Pánih yohnit, jwiítidih áihwã chájna, caandíh úbhñit, wëi naóhñit pínahdihbut át chájar wut jí, ã ípdih jwí teo wúhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wëpni, nihat jwí Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwí níj wëi naóh jíih. Páant tíí ã jumt nah.

⁷JÁaj! Cristo mah tólihjih ã jwáub dei jüóhbirna caá.* Páant ã jwáub dei jüúwáchah, nihat cáacwã í

enbirna caá. Caandíh péoh dodh mao yohnitji, jwáagnitjibut í enbirna caá. Æ jwáub dei jüúwáchah, nihat nin baácdih moón í yéej chájatjidih jéihnit, búdí í jüóbipna caá.* Páant ã yapbirna caá. Páant tíí ã jumt nah.

⁸Jwí Maáh Dios, chah wëpni, nin pah ã niijná caá: “Weém bíhmah jumni caá. Nihat wã chájnidihi Maáh jumna, caandíh wã jwáub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon játih wáát jumt jí. Bæubut wã jumna caá. Túttimah, wã jwáub jüóhbirna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹Weém, Juan, Jesúfh jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembát Jesúfh táini doonádh wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdíhbut í yéej chájachah yúhna, Jesús ã teo wáacatjih caandíh wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiít nihat jwí Maáh ã jumna caá. Dios naáwátidih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wüt jumni quewaboó í yohni wã jumna caá. ¹⁰Ninjíh jumna, bíic chooát yeó jáapdihi Túini Espiritu ã wëpat weemdíh búdí ã jumuchah, ñoni pah wã jumt be. Páant oo júmat panihatdih wã enat pónih, wã táahmant Jesucristo wëpép áí wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo áí yáanap be. ¹¹Nin pah weemdíh áí niijíp be: “Bæ ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daac péanit, Asia baáboó jumni siete tútchinadih moón wíh wãdih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondíh yeh buca ma daac wahaá”, ã niijíp be.

¹²Páant ã niijíchah joinít, weemdíh wéhenidih enat tút niijná, wã tac púud ñuhup be. Pánih tac púud ñuhñit, orojih í chájnihi siete jíí cáagat nahnajih í jíí cáagni páhanadih wã enep be. ¹³Caan náhna cátlh ñuhni cáac pah jgohni

* 1.4 Ex 3.14 * 1.4 Is 11.2; Ap 4.5 * 1.5 Is 55.4 * 1.5 Hch 26.23; Col 1.18 * 1.5 Sal 89.27

* 1.6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * 1.7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17

* 1.7 Zac 12.10; Jn 19.34,37 * 1.8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

Jesucristodih wā enep be. Áih jítcha páha bíc yoobó bueg nájni yégueh chóodih ā dūwáp be. Orojīh ī chājniji tōpdih jōóh poómp yoób juí wái chéoni ā jumap be.*
¹⁴Áih wáó yoóc táí baabní ā jumap be. Áih quíbnabūt tūē òopát tōpna pah ā iiguíp be.*
¹⁵Áih jítchanabūt táí itíni quenalih naa pánih yeh iigní ā jumap be. Á wéheāt búdí dóo yáaāt pah ā yáanap be.*
¹⁶Áih jéihyemant bóo téihyamant siete cúiwādih ā bíbohoh be. Íibat naá chénaboó jaco jumni eep naadhī ā chāác tewep be. Yeó iigát pah áih móot ā yeh iiguíp be.

¹⁷Caandíh ennit, áih jítcha pebh wūnni pah wā buegúp be. Páant wā buegúchah ennit, caán áih jéihyemant bóo téihyajih weemdíh teo jáhanit, nin pah ā niijíp be: “Ma úmca bojoó. Weém bífhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúb yohat túttimah páantjeh wā jumtipna caá.*
¹⁸Weém báadhniyeh caá. Wūnni wáih jumap yuh jī. Jwúb boo pud jūóhni wā jwúb wūncan níft, páant mūntih. Jwúb booni jumna, cáacwādihbut wā jéih jwúb boopat túutna caá. Cáacwā iiguípna ī bejat déedih weemjéh táí ubni caá.
¹⁹Bueéh ma enatjidih ma daacá. Bue ded pah ā jumatdih, túttimah ded pah ā yapat pínahdihbut ma daacá.
²⁰Nin siete cúiwā wā jéihyemant bóo téihyamant wā bíbohndih ma táí beh joicáh, bue meemdíh wā naóhbiipna caá. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhanadihbut wā naóhbiipna caá. Caán siete cúiwā siete tútchinadih moón wíhwā ī maáta panihni ī jumna caá. Queét wā naáwátidih naóh yapanit ī jumna caá. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhana siete tútchinadih moón wíhwā ī jumna caá. Queét wā naáwátidih joint ī jumna caá”, Jesucristo ā niijíp be.

Éfeso tútchidih moón

Jesúihwādih ā daac wahat tútat

2¹Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúb níj naáwáp be, páant mūntih: “Éfeso tútchidih moón

wíhwā, queétidih waóhndihbut nin pah ma níj daac wahaá:

“Wā jéihyemant bóo téihyamant siete cúiwādih bíbohni caá wā jumap. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhana cátfh jibni caá, ded pah ā iigát jumatdih jéihyat túut niijná. Pánih chájna, yeéb wíhwādih en bejna caá wā chájap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ²Nihat ní chájatdih wā jéih beedána caá. Wíh túni doonádih bitadih ní naáwátidih, weemdíh ní táí jenah joí cádahcatdihbut wā táí jéihna caá. Yeejép chājnitdih ní iátidihbut wā jéihna caá. “Jesúfh túni doonádih naáwát náahna, jwiít ā wahnit caá”, bita ī niijíchah yuhna, queétdih joint, yee naóhnt ī jumatdih ní jéihyep be.
³Wíh túni doonádih ní naáwát jíib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna yuhna, queét yeenitboodih ní yap yohop be. Pánih yap yohnt, weemdíh ní cádahcan caá. Páant ní chájachah ennit, yeebdíh wā wéina caá.

⁴Obohjeéhtih túinit ní jumuchah yuhna, nin pah weemdíh ní yap yohna caá. Weemdíh ní jwíh táí oyatji pah bue bíc yoobó ní oican caá. Ní jwíh táí míic oyatji pahbut bue bíc yoobó ní míic oican caá.
⁵Pánihna, jwiíh oina, ded pah ní chájatjidih náhnit, ní jwúb túut nuumá. Ní yeej chájatdih náhni dahwanit, ní cádahaá. Pánih cádahnt, wíh túni doonádih jwíh jepahnt, ní táí oyatji pah bíc yoobó ní jwúb oyoó. Obohjeéhtih, ní yeej chájatdih ní cádahcah, níh jiat panihni wā jwejnijidih waicanjeh jwúb dúuc wáyadih wā bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wā níj naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ní jwíh oyatjidih cádahnt, weemdíh cádahna caá ní chájap. Páant ní yeejatdih ní cádahcat jíib, páant bóojeh, ní buebdípna caá.

⁶Obohjeéhtih, weemdíh ní táí oican yuhna, nindih ní táí chájna caá: Nicolaítas wút jumnt ī yeej chájatdih

* 1.13 Dn 7.13; 10.5 * 1.14 Dn 7.9 * 1.14-15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6 * 1.17 Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

ñi en iiná caá. Weembát i yéej chājatdih wā en iiná caá.

⁷iDet molít jumna, Túini Espiritu wíihwādih ā naáwáchah, i joyoó naáh! Det weemdih túi jenah jói cádahcannitdih wā íip ā jumupboó jumni nah quehedih wā jeémát túutbipna caá.* Caan náh quehedih jeémpnitboó i jwúub wuncan níit', ma níj daác wahaá", Jesucristo weemdih ā niijíp be.

**Esmirna tútchidih moón
Jesúfhwādih ā daác wahat tútat**

⁸Páant níj naóh péanit, nin pah weemdih ā jwúub níj naáwáp be: "Esmirna tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

"Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandih wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumnipna caá.* Wanni wāih jumup yuh jí. Jwúub boo pud júohni wā jwúub wuncan níit, páant muntih. Pánih jumna, yeebdih nin pah wā níj naóhna caá: ⁹Wíihwā ñi jumat jíib, yeejép ñi yapatjidih wā jéihna caá. Moh yéejnit ñi jumatdihbut wā jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ā wépatdih bíbohni, yeeb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó "Jwiít judíowā Diosdih jwí téi jepahna caá", niijná yuhna, yeebdih yeejép i yee naáwátjidihbut wā jéihna caá. Queét Dioíhwā nihcan, neméphwā caá. ¹⁰Buu yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úmca bojó. Ñi joyoó. Nemép biquíná ñijeéh jumnitdih nemat muúboó ā nemat túutbipna caá, weemdih ñi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép i chājachah, i mao yohochah yuhna, weemdih ñi cádahca bojó. Yeéb weemdih ñi cádahcat jíib, yeebdih wā pehbboó páantjeh wā jumat túutbipna caá.

¹¹iDet molít jumna, wíihwādih Túini Espiritu ā naáwáchah, i joyoó naáh! Det weemdih túi jenah jói cádahcannit

i wunat túttimah, iiguípna bejcan, wā pehbboó páantjeh i jumnipna caá',* ma níj daác wahaá", Jesucristo weemdih ā niijíp be.

**Pérgamo tútchidih moón
Jesúfhwādih ā daác wahat tútat**

¹²Páant níj naóh péanit, nin pah weemdih ā jwúub níj naáwáp be: "Pérgamo tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

"Weém íibat naá chénaboó jaco jumni eeép naadlh bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdih nin pah wā níj naóhna caá: ¹³Yeéb ñi chājatdih, níih tútchidih moón i chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjih moón i maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahni, Antipas wút jumni wíih doonádih túi naóhnijidih i mao yohop be. Caandih páant i mao yohochah enna yuhna, weemdih ñi téi jenah jói cádahcap be.

¹⁴Obohjeéhtih, pánih téi jenah jói cádahcan yuhna, bainí weemdih ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wút jumni ā bohéatdih i joiná caá. Jon játih Balaam Balac wút jumni maáhjidih nin pah āt níj bohénap wút jí: "Judíowādih ma yeejaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: 'Dios caá', wéi niijnit, ñi wühni jeémátidih queétdih ma jeémát túutú. Í weha mána nihcannitjih queétdih yeejép ma chājat túutú", āt níj bohénap wut jí. Jon játih judíowā caandih joinit, i yéej chājatjeh pah bíc yoobó mun tigaá buu biquína ñijeéh jumnitbut i yéej chājna caá.* ¹⁵Queét i chājat pah bita ñijeéh moón Nicolaitas wát jumnit yeejép i chājat tútatboodihbut i jepahna caá. ¹⁶Páant ñi yéej chājatdih ñi cádahá. Ñi cádahca, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitiidih wā chāác teoni íibat naajih wā peéh chājnipna caá.

¹⁷iDet molít jumna, Túini Espiritu wíihwādih ā naáwáchah, i joyoó naáh! Det weemdih túi jenah jói

* 2.7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2 * 2.8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13

* 2.11 Ap 20.14; 21.8 * 2.14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4

cádahcannitdih jeámant jumni maná wát jumni jeémátdih wā wūhbiḡna caá.* Baabní jeé naanádiḡbut queétdih wā wūhbiḡna caá. Caán jeé naanádiḡ ḡh jāap wāt wā daácní ā jumbiḡna caá.* Bitá caán wūtdih ī jéihcan níft. Caán jeé naadíḡ ubniḡeh áih wūtdih ā jéihbiḡna caá’, ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíḡ ā níijp be.

**Tiatira tútchidih moón
Jesúhíwādiḡ ā daác wahat tútat**

¹⁸Páant níj naóḡ péanit, nin pah weemdíḡ ā jwáub níj naáwáp be: “Tiatira tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndiḡbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém Dios wūúḡ caá. Quíib tūú ōpát tōpna panih iḡní, jíḡcha túi itíni quenalih naa pániḡ yeh iḡní wā jumna caá. Pániḡ jumna, yeebdíḡ nin pah wā níj naóḡna caá: ¹⁹Ñi túi chājatdih wā jéihna caá. Weemdíḡ bitadiḡbut ní oyatdih wā túi jéihna caá. Weemdíḡ ní túi jenah joyátdiḡbut wā jéihna caá. Bitadiḡ ní teo wáacatdiḡbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdíḡ ní cádahcatdiḡbut wā jéihna caá. Jwíih túut nūmnít, ní túi jepahat chah būú ní túi chājatdiḡbut wā jéihna caá.

²⁰‘Obohjeéhtih, pániḡ túi chājnit jumna yuhna, nin pah weemdíḡ ní yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wāt jumniḡ,* “Dios naáwátdih naóḡ yapanih caá”, níj yeenih mi jumachah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih bíáboó ní wahcan beé. Yee bohénit, ī weha mána nihcannitjīḡ wíihwādiḡ yeejép mi chājat túutna caá. “Jwíih dios caá”, ī níj wēi wāhni jeémátdih queétdih mi jeémát túutna caá. ²¹Mi yéejatdih mi cádahat pínahdiḡ maátápdiḡ wā pánachah yuhna, páant yeejép chājatdih mi cádahícan caá. ²²Páant mi cádahícat jíib caántdih wā tubáp chūúábiḡna caá. Mijeéḡ yeejép chājnitdiḡbut wā tubáp chūúábiḡna

caá. Ī yeejép chājatdih túut nūmncán, queétdih chah wā peéḡ chājbiḡna caá. ²³Mi naáwátdih ī jepahat peéḡ, mi weh panihnitdih wā mao yohbiḡna caá. Páant wā peéḡ chājatdih ennit, jéih beedáni wā jumatdih nihát wíihwā ī jéihbiḡna caá. Ded pah ī jenah joyátdiḡbut wā túi jéihna caá.* Pániḡna, det yéej chājnitdih ī yéej chājat jíib wā peéḡ chājbiḡna caá. Det túi chājnitboodíḡ ī túi chājat jíibbut wā túi chājbiḡna caá.*

²⁴‘Obohjeéhtih, biquína yeebboó caánt yeejép wili mi bohéatdih ní náahcap be. Satanás ā bohéatdiḡbut ní joyáh bojop be. Pániḡna, yeebboodíḡ chah wā jwáub wutcan níft.

²⁵Nindiḡhḡh yeebdíḡ wā jwáub chājat túutbiḡna caá: Ní pebhboó wā jwáub dei juibíát pínahdiḡ pánit, wā bohéatdih ní cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷Det yéejatdih yap yohnit, wā wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wā waadábiḡna caá. Wā íip weemdíḡ maáh ā waadáat pah, yeebdíḡbut maáta wā waadábiḡna caá. Pániḡ maáta jumna, nihát baácdih moondíḡ ní wēp wutbiḡna caá, Dios ā weñat pínahdiḡ ī túi chājat pínah níijná. Ī jepahcaḡ, búdí ní peéḡ chājachah, queéḡ ī budáh bejbiḡna caá.* ²⁸Yeebdíḡ baáb aáb jūúwáchah jumni cúidih wāhniḡ, níjeéḡ weémboó wā jumbiḡna caá.

²⁹‘iDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādiḡ ā naáwáchah, ī joyoó naáh!’ ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíḡ ā níijp be.

**Sardis tútchidih moón
Jesúhíwādiḡ ā daác wahat tútat**

3 ¹Páant níj naóḡ péanit, nin pah weemdíḡ ā jwáub níj naáwáp be: “Sardis tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndiḡbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém Túini Espíritu nihát ā wēpatdih bíbohni caá. Siete

* 2.17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50 * 2.17 Is 62.2; 65.15 * 2.20 1R 16.31; 2R 9.22,30

* 2.23 Sal 7.9; Jer 17.10 * 2.23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

* 2.26-27 Sal 2.8-9

cáiwādhbūt bíbohni wā jumna caá. Pániñ jumna, yeebdíñ nin pah wā niñj naóhna caá: Ñi chājatdih wā túi jéihna caá. Bitá yeebdíñ nin pah ī niñj jenah joyóp yah caá: “Queéť Jesúfh túini doonádih túi jepahnit caá”, ī niñj jenah joiná caá.

¹Obohjeéhtih, páant ī niñj jenah joyóchah yuhna, bainjñeh weemdíñ jepahna, wənnit panihnit ñi jumna caá. ²Pániñ jumna, iÑi túi chāja chaáh! Ñi túi chājcat enna, Dios ā wéican caá. Jáanit panihnit, túi chājñit ñi jumnué. ³Wā naáwátdih ñi jwíñ joyátjidiñ ñi túi jwáub náhninaá. Pániñ náhninit, wā weñat pínahdih ñi túi chājaá. Túut nuumní, ñi yéej chājatdih cádahna, táiniboodíñ ñi chājaá. Weém wā niñjájti pah ñi chājcah, ñi náhnicañ, nuumní cáac nuumédiñ ā juibíat pah, yeebdíñ peéñ chājadih wā bejbipna caá.*

⁴Obohjeéhtih, biquína yeebboó yeejép chājñit nihcan, quei wíhcanni yégueh duonít panihnit ñi jumna caá. Pániñ jumna, túi baabní yégueh duonít, wājeéñ nī jibbipna caá. ⁵Det wā naáwátdih cádahcannit, queéť pah túi baabní yégueh duonít ī jumbipna caá. Weemdíñ jepahnitíñ wətnadiñ wā bíbohni papélah tólihdih íñ wətnadiñ daácna, wā jwáub wio yohcan niít.* Wājeéñ páantjeh ī jumbipna caá. Wā íp ā enechah, ángelwābūt ī enechah, “Nin wíñ caá”, wā niñj naóhbiñna caá.*

⁶“iDet molít jumna, wíñhwādih Túini Espíritu ā naáwáchah, ī joyoo naáh!” ma niñj daác wahaá”, Jesucristo weemdíñ ā niñjíp be.

Filadelfia tútchidiñ moón Jesúfhwādih ā daác wahat tútat

⁷Páant niñj naóh péanit, nin pah weemdíñ ā jwáub niñj naáwáp be: “Filadelfia tútchidiñ moón wíñhwā, queétdih waóhndihbūt nin pah ma niñj daác wahaá:

“Weém yéejat wíhcanni, túi yoobópdih naóhni wā jumna caá. Jon

játiñ maáh Davidji cáacwādih ā wətat pah weembút wā wətibpna caá. Pániñ jumna, jéc panihnidih weém wā wátachah, bitaboó ī jéih nemcan niít. Wā nemechah, bita ī jéih wátcan niít.* ⁸Nihat yeéñ ñi chājatdih wā jéihna caá. Ñi pebh jéc panihnidih wā wátat túttimah, bitaboó yeebdíñ ī jéih nemcan niít. Bainí túi jenah joiná yuhna, wā naáwátdih, weemdíñbūt ñi cádahcap be.

⁹Obohjeéhtih, bita ñi pebh jumnit Satanáñhwā caá. “Jwíť judíowā, Dioíhwā caá”, niñj ná yuhna, wíñhwā nihcan caá. Pániñna, queétdih ñi pebh bódiñca caj yoh ñaját tútñit, “Yeebdíñ Dios yoobópdih āt oi tagaá”, wā niñját tútñit caá.* ¹⁰Wíñ túini doonádih yeebdíñ wā cádahcat tútuchah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácdih jumnit nihat cáacwā yeejép ī yapachah, yeebdíñ wā wapbipna caá. Caán láa queétdih túbit yeejép yapat tútñit, ded pah ī jumatdih wā jéihyabipna caá. ¹¹Ñi pebhna wā jwáub dei bejat pínah bahñijeh ā judhna caá. Pániñna, wíñ túini doonádih ñi joyátjidiñ ñi quíñ bəudcá bojóo. Pániñ quíñ bəudcán, weemdíñ páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chājatji júb pínahdih bitaboó ī jéih déuc wáican niít.

¹²Wíñ túini doonádih cádahcannitdih wā íp pebhboó wā jumat tútñit caá. Jagáp nahna pah túi wəp ñuhnit panihnit jumna, ā pebhboó páantjeh ī jumbipna caá. Ā pebhboó ī jumuchah, wā ípíñ wətdih, áñi jáap tútchi wətdihbūt queétdih wā daácbipna caá, “Nin Dioíñ caá”, ā niñját pínah niñjána. Áñi jáap tútchi Jáap Jerusalén wūt jumni tútchi ā jumbipna caá. Caán tútchi Dios ā juməpmant ā dei jūóhbiñna caá. Caán láa weembút jáap wūt bíbohna, caán wətdihbūt queétdih wā daácbipna caá.*

¹³“iDet molít jumna, Túini Espíritu wíñhwādih ā naáwáchah, ī joyoo naáh!”

* 3.3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15 * 3.5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12

* 3.5 Mt 10.32; Lc 12.8 * 3.7 Is 22.22; Job 12.14 * 3.9 Is 43.4; 49.23; 60.14 * 3.12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2

ma niŷ daác wahaá”, Jesucristo weemdih ā niijp be.

**Laodicea tútchidih moón
Jesúhwwādh ā daác wahat tútat**

¹⁴Páant niŷ naóh péanit, nin pah weemdih ā jwúb niŷ naáwáp be: “Laodicea tútchidih moón wíhwwā, queétdih waóhndihbūt nin pah ma niŷ daác wahaá:

‘Weém yeeccanni, wā íp ded pah ā jumatdih yoobópdih naóhni caá. Nihat ā chājatjidih Maáh wā jumna caá.*

¹⁵Ded pah ni jummatdih wā tūi jéihna caá. Weemdih jenah joinít jumna yuhna, bainjeh ni jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ni jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Tūi cámahni nihcan, tūi chāhnbūt nihcan caá. Pánihni mahdih ni wēicat pah, tūi jenah joicá buagnít ni jumuchah, weembút yeebdih wā wēican caá.

Weemdih ni tūi jenah joyóchah nihna, chah āta tūi tagaá. Ni tūi jenah joicáh, nump yeejép āta jum tagaá.

Obohjeéhtih, tac yoobjéh ni jepahachah, chah yeejép caá.

¹⁶Pánihni ni jumuchah enna, búdí wā iiná caá. Yeejép mahdih wā éeg yohat pah yeéb weemdih tac yoobjéh jepahndihbūt wā yohbipna caá. ¹⁷Nin pah ni niŷ jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bíf dée bíbohni caá. Dedé judhdāt wihcan caá”, ni niŷ jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ā enechah, moh yeejnit, yégueh wihcannit, jéih enccannit panihni ni jumatdih ni jéihcan caá. ¹⁸Pánihni ni jumuchah ennit, nin pah yeebdih wā niŷ naóhna caá: Orodih ni jīb chājat pah, ni yéej chājatdih wā yohat pínahdih ni úbú. Yégueh wihcannit ni tíicat pah, Dios ā enechah, ni yéej chājatdih tíicat caá náhap. Pánihna, weemdih jepahni, tūi baabní yégueh panihni wā túyatdih wā wāhuchah, ni ubú. Túini yégueh dnonít í tíicat pah, ni yéejatdih cádahnit, Dios ā enechah, yeebbút ni tíiccan níf. Quíib cohatdih

ni jīb chājat pah, wā teo wáacat pínahdih ni úbú, jéih ennit panihnit Diosdih tūi jenah joyát túat niijná. ¹⁹Nihat wā oinitdih wā túat nuumát túatna caá.* Pánihna, wā oinitá, ni yéejatdih cádahnit, túiniboodih yoobópdih ni túat nuumá. ²⁰Weemdih ni joyoó. Nijeéh jumáhna, níih jéc nemni panihnidih ej íuhna caá wā chājap. Páant wā ezechah joinít, ‘Ma waád jūúwá’, weemdih ni niijí. Páant ni waadát túatuchah, bícdih numah jeémát pah niijeéh wā jumbipna caá. ²¹Wā boo pud jūúwát túttimah, wā íp bícdih weembút wā wutna caá.

Pánihat pah yeebbút yéejatdih ni yap yohat túttimah, wā pehbóo wájeéh bícdih wā wutat tútbpina caá.* ²²‘iDet molít jumna, Túini Espíritu wíhwwādh ā naáwáchah, í joyoó naáh!’ ma niŷ daác wahaá”, Jesucristo weemdih ā niijp be.

**Jeámant moón Diosdih
bódicha caj yoh ñajnit, í weñat**

4 ¹Pánihat túttimah, jeáboó jéc wātni panihnidih wā enep be. Póojat nah búdí ā yáaat pah bóo wā joyóchah, weemdih jwíh wéheni áí wéhenap be, páant muntih: “Ninna ma púh laáb jūúwá. Túttimah bóo láa ded pah ā yapat pínahdih meemdih wā jútbpina caá. Wā niiját pahjeh tigaá páant ā yapbipna caá”, ā niijp be.

²Páant ā niijíchah joinít, Túini Espíritu ā wēpat weemdih búdí ā jumuchah, caanna wā púh laáb juibínap be. Caanna púh laáb juibína, Maáh chúndnidih wā enep be. ³Tūi dūu jélep yeh iigní, jaih jélepni júdu tac yoób ā chúudap be.* ⁴Á chúudap pebh veinticuatro maáta chúud púda bojnndihbūt wā enep be. Tūi baabní yégueh chóonadih dnonít, maáta í dúwát oro júdunadih í dúwáp be. ⁵Wā jwíh enni ā chúudapmant úum náah jumni wedoát, énoh bícdihbūt páantjeh yána ā chājap be. Á en boj chúudapdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí ā wēpatdih júttni ā jumap be.* ⁶Á en

* 3.14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18 * 3.19 Pr 3.12; He 12.6 * 3.21 Jn 16.33; Ap 5.5
* 4.2-3 Ez 1.26-28; 10.1 * 4.5 Ez 1.13; 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18

chúudup pebh bádí muj pah jígohni táí jéleprni ā jumup be.

Ā chúudup pebh chéna míc ángelwā yuhna, mácah jígohnit, nihát íh bácahna dawá quíibna jumnit í jumup be.* ⁷Jwíh jumni jíó dæuni pah ā jígohop be. Caán túttimah, momo jiwi pah ā jígohop be. Caán túttimah, cáaquíh móot pah jumni ā jumup be. Caán túttimah, jiijní jao pah ā jígohop be.* ⁸Queét chéna míc dawá quíibna jumnit, seis muj wápanabut bíbohni í jumup be. Íh muj wápana chahmant, nãmantbut dawá quíibna ā jumup be.* Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut páantjeh Diosdih bádí wēi naóhna í chájap be. Nin pah í niijíp be:

“Táini, táini, táini, Dios jwí Maáh chah wēpni caá ā jumup.* Caán jon játih átát jumup jí. Bæubut ā jumna caá. Túttimah, ā jwáub jühbipna caá”, í niijíp be.

⁹Páant niij wēina, páantjeh jumnidih “Táina caá”, niijná í chájap be. ¹⁰Páant í weñat pah muntih, veinticuatro maátabut Maáh ā chúudup pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih í weñep be. Pánih wēina, í maáta jumna dæwát júdunadih ā chúudup pebh í cádah jwejep be. Pánih cádah jwejni, nin pah í niijíp be:

¹¹“Meemdíh bádí jwí wēini caá. Jwí Maáh chah wēpni, chah táini caá. Ma náahat pahjeh nihatdih chájni ma jumna caá. Pánihna, meemdíh bádí weñat caá náahap”, Diosdih í niij wēi naáwáp be.

Daác pinni quiít, Oveja Wühbub

5 ¹Túttimah, jwáub enna, Dios ā jéihyemant bóo téihyamant chénaabó daác pinni quiít dih ā bíboh chúuduchah, wā enep be.* Siete láa wídahatjih ā néeh teoni quiít ā jumup be. ²Wēpni ángeldihbut wā enechah, nin pah ā wēp niij naáwáp be: “¿Ded tigaa con quiít dih ā néeh tewatjidih watni

pínah? Yéejat whicannijeh con quiít dih ā jéih watbipna caá”, ā niijíp be.

³Páant ā niijíchah yuhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat whicannidih í jéih bid juiác be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhni, wunnitbut caán quiít dih í jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ā whicap be. ⁴Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih í bid juiác ennit, weém bádí wā jüháp be. ⁵Páant wā jüháchah ennit, bíc veinticuatrojéeh jumni nin pah weemdíh ā niijíp be: “Ma jūicá bojóo. Con quiít dih ā néeh tewatjidih watni pínah Judá ā juiená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jíó dæuni”, í niijní, maáh Davidji juiema ā jumna caá. Caandíh enhcannidih yap yohni jumna, con quiít dih siete ā néeh tewatjidih watni pínah ā jumna caá”, ā niijíp be.*

⁶Páant ā niijíchah joiná, Maáh ā chúudup pebh Oveja Wühhdih wā enep be. Chéna míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut í cátih ā ñuhup be. Caán í maoniji pah ā jígohop be. Siete mona jumni, siete quíibnabut ā jumup be. Áih siete mona wēpat bádí bíbohni ā jumadih jéutna ā chájap be. Áih siete quíibna nihát nin baácboó Táini Espiritudih Dios ā wahachah, ā táí en beedáatdih jéutna ā chájap be.* ⁷Caán Oveja Wühh Maáh pebh juibíni, Dios ā jéihyemant bóo téihyamant ā bíbohni quiít dih í ubup be. ⁸Páant ā ubuchah ennit, chéna míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wühh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Queét nihát maáta bífat dahna árpas í niijnídh bíbohni, oro pamapnadihbut í bíbohop be. Caán oro pamapna dítdih táí chej jumni cáwat pínah ā jumup be. Caán táí chej jumni cáwat pínah Diofhwā caandíh í wábát panihni ā jumup be.* ⁹Pánih Oveja Wühhdih wēina, nin jáap ewatjih í niij ewep be.*

“Meém í mao yohniji jumna, míh meépjih cáacwā í yéejatdih ma yoh wühup be, Diosjééh í táí

* 4.6 Ez 1.22 * 4.6-7 Ez 1.5-10; 10.14 * 4.8 Ez 1.18; 10.12 * 4.8 Is 6.2-3 * 5.1 Is 29.11 Ez 2.9-10; Zac 5.1 * 5.5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 * 5.6 Is 53.7; Zac 4.20 * 5.8 Sal 141.2; Ap 8.3 * 5.9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10

jumat pínah niijná. Nihat cáacwā poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moón meemdíh jepahnitdihjeh míih meépdih yohnit, í yéejatdih ma yohop be.

¹⁰ Dioíhwā í jumat pínah, caandíh wēi wábh wáhnit pínahbut niijná, queétdih nífonit, nihat baácdih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chájni jumna, con á daácní quiítdih á néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, í niijíp be.

¹¹ Páant í níj eo péanachah, jwáub enna, dawá yoobát ángelwā í ewatdih wá joyóp be, páant muntih. Maáh chúudnidih, chéneha míic dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadihbut ángelwā í táí júud ñuh péuda bojop be. Queét ángelwā tabit í wēp ewechah, wá joyóp be.* ¹² Nin pah queét í níj wēi ewep be:

“Meém Oveja Wúúh, í mao yohniji nihat cáacwādíh watni, nihatdíh jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwā í yéejat jíib í mao yohniji ma jumuchah enna, meemdíh jwí wēina caá. ‘Chah táini caá’, meemdíh níj weñat caá náahap”, í niijíp be.*

¹³ Táltimah, bitabut í wēi ewechah, wá joyóp be. Nihat Dios á chájniitjapmant moón, nin baácdih moón, búdí mujdih moonbát, báadhnit, wunnitbut, nihat bícdih nin pah í níj wēi ewep be:

“Meém jwí Maáhdih, Oveja Wúúhdihbut yeéb chénewādíh jwí táí wēi eona caá. ‘Táinit yoobát caá. Chah wēpni caá’, jwí niijná caá. Yeebdíh páantjeh níj wēi naawát caá náahap”, í niijíp be.

¹⁴ Páant í níj wēi ewechah joiná, queét chéneha míic dawá quíibna jumnit “Páant tí, í níj wēi ewe naáh”, í niijíp be. Queét veinticuatro maátaboó bódcicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wúúhdihbut búdí í weñep be.

Daác pinni quiítdih Oveja Wúúh á jwíh watat

6 ¹ Táltimah, caán daác pinni quiítdih Dios á jwíh néeh tewatjidih Oveja Wúúh á watap be. Páant á watat táltimah, bíic dawá quíibna jumniboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma júúwá”, á níj ejep be. ² Páant á níj ejat táltimah, táí baabní cabalodih wá enep be.* Caán cabalodih chúudni níupat tau bíbohndih maáta í dawát júuduh Dios á wáhpup be. Páant á wáhat táltimah, caánboó caandíh en júhndih míic mao yap yohodih á bejep be.

Segundo á néeh tewatjidih á watat

³ Táltimah, Oveja Wúúh bíh néeh tewatjidih á jwáub watap be, páant muntih. Páant á watat táltimah, bíh dawá quíibna jumni “Ma júúwá”, á níj ejep be. ⁴ Páant á níj ejat táltimah, bíh caballo táí duuni á júúwáchah, wá enep be.* Caán duuni cabalodih chúudnidih nin baácdih moondíh míic mawat táutat pínah wēpatdih, búdí íibat naadíhbut Dios á wáhpup be.

Tercero á néeh tewatjidih á watat

⁵ Táltimah, chénedih wat péaniji bíhdih á jwáub watap be, páant muntih. Páant á watachah, bíh dawá quíibna jumni “Ma júúwá”, á níj ejep be. Páant á níj ejat táltimah, bíh caballo einidih wá enep be.* Caán einijih chúudni chodat í jenah enatdih á bíbohup be. ⁶ Caandíh wá enechah, dawá quíibna jumnit cátih chúudniboó nin pah á niijíp be: “Nauúgúp láa bíic yeó jáap í tewat jíibjih bíic kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih í jéih jíib chájbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pahdíh í jéih jíib cháj buájacán níit. Trigo, cebadabut baini jíib jumni yuhna, búdí á jíib jumbipna caá. Obohjeéhtih, jeémát chájat yí, jiwá iguúh mac bíicdih páantjeh á jumá naáh”, á niijíp be.

* 5.10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * 5.11 Dn 7.10 * 5.12 Jn 1.29; 1Co 5.7 * 6.2 Zac 1.8; 6.3,6
* 6.4 Zac 1.8; 6.2 * 6.5 Zac 6.2,6

Cuarto a néeh tewatjidih a watat

⁷Táttimah, bíc peihcannidih wat péaniji bíhdih a jwáub watap be, páant muntih. Páant a watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma júúwá”, a níj ejep be. ⁸Páant a níj ejat táttimah, bíh caballo wánnitih bácah pah jígohnidih wá enep be. Caanjíh chúadni “Wánat túttni”, wüt jumni a jumap be. Caán táttimah júóhni “Liguíjna bejat túttni”, a wüt jumap be. Pánihna, queétdih nin baácdih moondíh mao yohat wépat pínahdih Dios a wühap be. Míic mawat túttnit, nuugápjñh wánat túttnit, jiadih moón nuúpwádhíh tac behanit, táí daocá buugnítjeh cáacwádhíh Dios a mao yohat tútutap be.*

Quinto a néeh tewatjidih a watat

⁹Táttimah, chéneha míc a néeh tewatjidih wat péaniji bíh bíhdih a watap be, páant muntih. Páant a watachah, Diosdih cáo wüh cáagat naa námpe Jesúsíhwádhíh í maonit caolihjidih wá enep be. Dios naáwátdih naóhna, “Weém Jesúsíh caá”, í níjájti jíib queétdih í mawap tají. ¹⁰Diosdih nin pah queé í níj ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma níjáj pah yoobópdih chájni caá. ¿Nin baácdih moón jwiútdih maonitjidih débólih tígaa ma peéh chájbi?” í níjáp be. ¹¹Páant í níjíchah joinít, Dios queétdih táí baabní yégueh chóodih wühnit, nin pah a níj jepahap be: “Ñi choo jwáhuú. Bitá ñi déewa paníhni Jesúsíhwá, í mao yohnit pínah, yeéb táini doonádhíh ñi naáwátji pah queébut bohé jwáhna caá í chájap. Yeebdíh í mawatji pah queétdihbut í mao beedáat pínah a judh jwáhna caá. Pánihna, queétdih í mawat pínah játih, bainí ñi choo jwáhuú”, a níjáp be.

Sexto a néeh tewatjidih a watat

¹²Táttimah, bícjñh bóo téihya a néeh tewatjidih wat péaniji, bíhdih a watap

be, páant muntih. Caandíh a watachah, búdí baác méméat a jumap be.* Pánihichah, yeó a dúpúáh bejep be.* Widhbut meép paníhni a dúuuh bejep be.* ¹³Máa cáca máa quehedih a boloh yoh jéena bojat pah cúiwábut í yáug jéen bejep be. ¹⁴Pánihichah, jeábut a baúdáh bejep be.* Nin baácboobát nihat jeená, nihat quewanabut a túat nuumáp be.* ¹⁵Páant a yapachah ennit, nin baácdih moón í maata jeé ít díitna í jweí waadáp be. Soldadowá í maata, búdí bíf dée bíbohni, wépnit, nihat queétdih teo wühnit, teo wühnit nihcannitbut caanna míc í jweí waadáp yah be. Bitabut jeé cátih í jweyépe be.* ¹⁶Pánih jweínit, jap bóo jeenádhíh, jee dáhnadíhbut nin pah í níjáp be: “Jwiútdih ma jáh júúwá.* Con Maáh chúdnidih, Oveja Wáúhdíhbut búdí jwí úmna caá. Pánihna, jwiútdih ma jáhaá, Oveja Wáúhdíh jwí yap yohatji jíib a peéh chájcat pínah níjána. ¹⁷Caandíh yap yohnitdih a peéh chájat pínah yeó jáap wáat jumna caá. Caán a peéh chájat pínahdih ded pah jwí jéih jweicán níit”, í níjáp be.*

144 mil Dioíhwá a wüt báudhniit

7 ¹Pánihat táttimah, chéneha míc ángelwádhíh wá enep be. Queé nihat pehbóo í bejep be. Jwíh waóh bejni chóop yapatboó bej, caán táttimah bejni bíh chóop yapatboó bej, caán táttimah bejni yeó aáb júúwápboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó a bejep be. Pánih bejni, í bejepmant júóhni johlitnadíh í jáhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujdíhbut johlit a johcap be. Dedé bíc máa nahdih a joh jáhacap be.* ²Pánihat táttimah, bíh ángel yeó aáb júúwápmant a júúwáchah, wá jwáub enep be. Dios páantjeh jumníh wüt áihwádhíh báudhdíh júóhna a chájap be. Pánih júóhni, bita chéneha míc bejniitboó, nin baácdih, búdí mujdíhbut Dios a yéejat túttnit pínah ángelwádhíh wépep a ejep be. ³“Judh jwáhna caá. Dioíhwádhíh íh

* 6.8 Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21 * 6.12 Ap 11.13; 16.18 * 6.12 Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 * 6.12 Jl 2.31 * 6.13-14 Is 34.4 * 6.14 Ap 16.20
* 6.15 Is 2.19,21 * 6.16 Os 10.8; Lc 23.30 * 6.17 Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2 * 7.1 Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5

móot juúhndih ā wūtdih wā búudh jwuhat tūut caá. Pánih wūt búudhdhat pínah játih nin baácdih, búdí mujdih, máanadihbut ñi yéjea jwuhca bojó”, queét chéneha míic ángelwādhī ā niíf ejep be.*

⁴Pánihna, Diosh wūtdih íih móot juúhdih búudhniit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ā juimená ī jumna caá”, caán ángel ā niífchah, wā joyóp be.

⁵Doce mil Judá juimená jumniit ā wūt búudhniit ī jumup be. Bitā doce mil Rubén juimená, bitā doce mil Gad juimená ā wūt búudhniit ī jumup be.

⁶Bitā doce mil Aser juimená, bitā doce mil Neftalí juimená, bitā doce mil Manasés juimená ā wūt búudhniit ī jumup be.

⁷Bitā doce mil Simeón juimená, bitā doce mil Leví juimená, bitā doce mil Isacar juimená ā wūt búudhniit ī jumup be.

⁸Bitā doce mil Zabulón juimená, bitā doce mil José juimená, bitā doce mil Benjamín juimená ā wūt búudhniit ī jumup be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ā wūt búudhniit ī jumup be.

Dawá baabní yégueh dñonít

⁹Pánihat túttimah, dawá cáacwādhī wā enep be. Nihat baácdih moón, nihat cáacwā poomp mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjíh míic wáac ñuhnitdih wā enep be. Dawá cáacwā, jenah enna, buujáca naáh, Maáh ā chúudup, Oveja Wūúh pehbūt ī ñuhup be. Túi baabní yégueh dñonít, táam núonadihbut ī bíbohup be. ¹⁰Queét nihat nin pah ī niíf wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wūúhbut jwiútdih túi ubniit caá”, ī niíf be.

¹¹Queét dawá ángelwā Maáh ā chúudupdih, veinticuatro maátadhī, chéneha míic dawá quíibna jumniitdihbut ī ñuh púda bojop be. Pánih ñuhnit, cáacwā ī wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandíh queétdih nin pah ī wēi naáwáp be:

¹²“Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjīh nihatdih chājni caá. Pánihni ma jumachah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náhap. Meemdíh búdí jwí wēina caá”, ī niíf be.

¹³Túttimah, bíic maáh nin pah weemdíh ā niíf wūbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh dñonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá it jūóh?” ā niíf be.

¹⁴“Weém wā jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandíh wā niíf jepahap be. “Nihat cáacwā túbit yeejép yap láa, Diosdih ī cádahcat jíib ī mao yohnitji caá.* Íih yéguehdih ā chocat pah, Oveja Wūúh áih meépdih yohna, ī yéejatdih ā yohnit ī jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ī dñoná caá.*

¹⁵“Pánih dñonít jumna, Dios ā chúudup pebh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut caandíh páantjeh ī wēi naóhna caá. Dios íjeéh jumna, queétdih ā wapbipna caá.

¹⁶Chéneji nuugúp ī jwúub wuncan níit. Taca jootátbut ā jwúub wihcan níit. Yeó ā wihcah, túbit chāhat ā wihcan níit.*

¹⁷Maáh pebh ñuhni Oveja Wūúh ovejawādhī túi en daoní ā en dawát pah, queétdih ā en daobípna caá.* Ovejawādhī en daoní ā waáwát pah, meo waócáhna queétdih ā numah bejbipna caá, báadhdhat túutni mahdih ī babhbat pínah niijná.* Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ī júicán níit”,* weemdíh ā niíf be.

Seis ā néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ā watat

8 ¹Seis ā néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ā yoób watap be. Páant ā watachah, tac yoób hora dée wéheat laihcan, nihat ī yayáh bejep be.

²Túttimah, Dios pebh ñuhnit siete

* 7.3 Ez 9.4,6 * 7.14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 * 7.14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 * 7.16 Sal 121.6; Is 49.10 * 7.17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 * 7.17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 * 7.17 Is 25.8; Ap 21.4

ángelwādh wā enep be. Bihí queétdih siete póojat nahnadih ā wūhup be. ³Bihí ángelbut orojih ī chājni pamapdih bíbohni Diosdih cáo wūhna ī cáagat naa pébh ā juí űuhup be.* Búdí chej jumni cáwat pínahdih caandih ī wūhup be, nihat Diohwa ī wūbát bícdih widnit, Dios ā chāudup pebh jumni oro naajih ā cáo wūhat pínah niijná.* ⁴Páant ā cáo wūhuchah, caán chej jumni jeí, Diohwa ī wūbát bícdih Dios pebh ā chao ñah bejep be. ⁵Páant ā cáo wūhat túttimah, caán naadh bóo tūu tǎohdih caan pámapna náo yac péanit, baáboó ā puoh jéena bojop be.* Páant ā puoh jéenanachah, úum náah jumni wedoát énoh bícdih tubit ā yeéj yáanachah, baác ā méménap be.*

⁶Túttimah, queét siete ángelwā ī bíbohni póojat nahnadih póojat túut ī chājap be.

Jwíh cuatro póojat nahna

⁷Biíc ángel ā jwíh póoj waawáchah, mah cámahni dahna, iigní tūu tǎohna bícdih, meép wid jumni, baáboó ā yúug jénepe be. Páant ā yúug jénechah, tacdih yoób dée buwájeh baác ā iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, ylípbut, ā iigáh bejep be.*

⁸Caán túttimah, bihí ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, búdí jee páh bóo, iigní dah, jeámant buég jéen bejnit, búdí mujna ā buég báahap be. Páant ā buég báahachah, búdí muj tacdih yoób dée meépjeh ā túut nuumúp be.* ⁹Caán ā buég báahapboó búdí mujdih moón queejwā ī wunup be. Caánboó pahni dahwani jāajnábut ā daabáh bejep be.

¹⁰Caán túttimah, bihí ángel jwuh ā póojop be. Páant ā póojochah, búdí yuyú iigát pah bóo iigní cúí, jeámant buég jéen bejnit, biquí mujna buég báahnit, meo waócáhnadhbut ā chūúup be.* ¹¹Páant ā buég báahachah, nihat ā chūúhni óoni mujna ā túut nuumúp be. Páant ā

ónachah, dawá cáacwā caán mahdih babhna, ī wunup be. Caán cúí “Óoni”, ā wūt jumup be.*

¹²Biíc peihcannit ángelwā ī póojat túttimah, bihí ángel jwuh ā póojop be. Páant ā póojochah, yeó, widh, cúiwābut tacdih yoób déejeh ī yeh iigát ā buudáh bejep be. Pánihna, chéneha míc hora pohba yeó ā chāhcap be. Cheibut chéneha míc hora pohba widh, cúiwā ī yeh iigáp be.*

¹³Queét chéneha míc ī póojat túttimah, jwúub enna, búdí jao jijníndih wā enep be. Caán ā niij ñaacáchah, wā joyóp be. “iYeejép pohba! iYeejép pohba! iYeejép pohba! Wēpép ángelwā buu jwuh póojat túut caá ī chājap. Páant ī póojochah, chah yeejép yoobát nin baácdih jumnit ī yapbipna caá”, ā niij ñaacáp be.

Quinto póojat nah

9¹Queét chéneha míc ángelwā ī póojat túttimah, bihí ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, cúí pah iigní ángel jarmant ā buég jéen jūúwáchah, wā enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ā wátat pínah niijná, Dios llavedih caandih ā wūhup be. ²Caanná dei juibínit, ā wátachah, búdí tūu jeí ā bac jūúwúp be. Caán jeí ñahna, yeodih, jeádhbut ā jáhachah, nihat ā dwpúáh bejep be.* ³Caán jeí cáthi jumnit díguipwā pah jígohnit baáboó ī bej peét bejep be. Dúo ā tuúbát panihmidih bíbohni, cáacwādh tuúbhna, búdí tubanit pínah ī jumup be.* ⁴Páant cáacwādh yeejép ī chājachah yuhna, ylípdih, máadh, bihí ī momnidihbut Dios ā yéejaat túutcap be. Caán ā wūt búudhca naáhwādhjeh ā yéejaat túutcap be.* ⁵Pánih yéejaat túutna yuhna, ā mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ā tuúbát túutcap be. ⁶Páant ī tuúbúchah, tubit tubanit, cáacwā ī wunat pínahdih búdí ī bidbipna caá. Páant ī bidichah yuhna, queétdih Dios ā wunat túutcan níit.*

* 8.3 Am 9.1 * 8.3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 * 8.5 Lv 16.12; Ez 10.2 * 8.5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 * 8.7 Ex 9.23-25; Ez 38.22 * 8.8 Ex 7.17-21 * 8.10 Is 14.12

* 8.11 Jer 9.15; 23.15 * 8.12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15 * 9.2 Gn 19.28 * 9.3 Ex 10.12-15 * 9.4 Ez 9.4 * 9.6 Job 3.21; Jer 8.3

⁷Queét díguipwā míc maonit pínah caballowā pah ī jígohop be. Maáta ī dūwát oro júdunadih ī dūwáp be. Íih móot cáacuíh móotna pah ā jígohop be.*
⁸Íih yóocnabat yaádfih waó yoóc pah bóo maátni ī dūwáp be. Íih maobát jíófh maoná pah ā jígohop be.*⁹Íih tacadih ítah chóona ī dūwáp be, íih báhadih jáhat pínah niijná. Íih muj jwápana ā yáaat, dawá caballowā pútáni chóonadih wáinit, míc mawadih bejna, ī nāwat pah ā yáanap be.*¹⁰Íih doomántbat tuúbát doóbhna ā jumap be. Pánihna, cinco widh pohba ī tuúbáchah, cáacwā búdí ī tūbanap be.¹¹Nump bóo tólihdih moón ī maáh ángel queét díguipwādihtub wutni ā jumap be. Hebreo wéheatjīh caán Abadón ā wūt jumap be. Griego wéheatjīh Apolión ā wūt jumap be. Páant niijná, “Yéjea Beedáni”, niijná ī chājap be.

¹²Díguipwā cáacwādih yeejép ī tubáp chūáat túttimah, ī jwíih yeejép yapatji ā péanap be. Caán túttimah, chéne láa cáacwā yeejép ī jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Sexto póojat nah

¹³Bíicjīh bóo téihya ángelwā ī póojat túttimah, bíih ángel jwáh ā bíbohni nahdíh ā póojop be. Páant ā póojochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cātíh, wéheat ā yáa bacap be.*
¹⁴Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ā níj naáwáp be: “Éufrates wūt jumni muj jwéejboó queét chéneha míc cheónitji ángelwādih ma wataá”, ā niijíp be.¹⁵Páant ā niijichah jointí, caán ángel queét chéneha míc ā wawat tútntidih ā watap be, dawá cáacwādih ī mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ā chājat tútnti hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh páina ī chājap be. Pánihna, ī páini hora ā juyáchah, nihah cáacwādih tac yoób déejeh mawat túnt caá ī chājap.¹⁶Íih soldadowādih jenah ennit, “Dos cientos millones caballowājīh chéudnit soldadowā ī jumna caá”, ī niijichah, wā joyóp be.

¹⁷Caballowādih, queétjīh chéudnitdihtub wā enechah, nin pah ī jígohop be. Queétjīh chéudnitíh báach jáhat ítah chóona, chod dūni, jeá jaihni, bóo jumni chóona dūonitidih wā enep be. Caballowāíh waó, jíó waoná pah ā jígohop be. Íih jacmant tuu iigát, ítah chej jum wíjini, tuu jeí bíicdih ā bacap be.¹⁸Pánihna, caballowā jacmant bacniijīh tacdih yoób dée cáacwādih ī mawap be.¹⁹Queét caballowā íih jacmant, íih pijmantbat cáacwādih ī mawap be. Íih pij mai pah jígohni jumna, caanjīh cáacwādih ī chāacáp be.

²⁰Obohjeéhtih, dawá ī mao júdhnitboó búdí yeejép ī yapachah enna yuhna, ī yéej chājatdih ī cádahcap be. Nemépdih ī wéi cádahcap be. Orojīh, platajīh, bronce wūt jumni ítahjīh, jeejīh, máajīh ī chājnidih “Dios caá”, ī níj jenah joyátidih ī wéi cádahcap be. Caán ī pāpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ā jumachah yuhna, caandíh ī wéi cádahcap be.*²¹Bíih ī yéej chājatdihtub ī cádahcap be. Cáacwādih ī mawat, ī weha máha nihcannitjīh ī yéej chājat, ī nūmát, ī jiwátidihbut ī cádahcap be. Pánih cádahcan, ī túnt nūmcap be.*

Baini papélah quítbitdih ángel ā ub jūwáwt

10¹Túttimah, bíih wépép ángel mah tólih dítna ñuhni japmant ā dei jūwáwáchah, wā enep be. Áih wao cháh maí pahni júdu ā jumap be. Áih móot yeó ā yeh iigát pah ā yeh iiguíp be. Áih wiona máa iigni pah ā jígohop be.²Baini papélah quítidih watni ā tewep be. Áih jéihyemant bóo wio nah búdí mujna chūi ñuh, wáyámant bóo nah jiaboó ā chūi ñuhap be.³Pánih ñuhnit, búdí úm náah jumni ā wép ejep be. Páant ā ejat túttimah, siete láa énoh ā ñuún puñat pah bóo jepahatdih wā joyóp be.⁴Páant ā jepahachah jointí, wā daac jwíhij yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacát túnt chājachah, jeámant weemdíh nin pah ái niijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ā niijátjidih ma daacca bojoó”, ā niijíp be.

* 9.7 Jl 2.4 * 9.8 Jl 1.6 * 9.9 Jl 2.5 * 9.13 Ex 30.1-3 * 9.20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23 * 9.20-21 Ex 8.15,19

⁵Páant ā niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chūi ñuhni ángel áih jéihyepmant bóo muj nahjih ā júut ñahanap be. ⁶Pánih júut ñahanit, nin pah ā niijíp be: “Dios ā enechah, túi yoobópdih wā naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chājni ā jumna caá. Japmant moondíh, nin baácdih, nin baácdih moondíhbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondíhbut chājni caá. Bux páant bóojeh tigaá ā páñat. ⁷Péeni ángel áih póojat nahdih ā póojochah, ‘Nin pah wā chājbipta caá’, Dios ā niijátji pah ā yapbipta caá. Jon játih cáacwádih naóhcan yuhna, ā naáwátidih naóh yapanitboodíh át tái naóh beedánap wut jī. Páant ā niij naáwátjidih bux jwuh ā chājbipta caá”, caán ángel ā niijíp be.*

⁸Páant ā niiját túttimah, weemdih daacát tútcanniji ā jwúb naáwáp be, páant muntih. Nin pah áí niijíp be: “Búdí mujdih jiaboó chūi ñuhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná juibíni, ā bibohni papélah quítbitdih ma ubuú”, ā niijíp be. ⁹Páant ā niijíchah joiná, ā pebhna bejnit, caán quítbitdih wā úbúp be. Páant wā úbúchah joinít, nin pah weemdih ā niij jepahap be: “iDáa! Ma jeémé. Ma jwíih jeéméchah, belo mac pah ā tái náum jwuhbipta caá. Obohjeéhtih, ma wutat túttimah, nema bijat panihat meemdíh ā jüóhbipta caá”, ā niijíp be.

¹⁰Páant ā niijíchah joinít, caán quítbitdih ubnit, wā jeémép be. Páant ā niijátji bíic yoobó, belo mac pah ā tái náum jwuhap be. Obohjeéhtih, wā jeémát túttimah, nema bijat panihat ā jüúwáp be.* ¹¹Caandih wā jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdih áí jwúb niijíp be, páant muntih: “Nihat baácdih moón, mácah wéhenit, í maátabut, túttimah ded pah í yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ā niijíp be.

**Dios naáwátidih
chénewā naóh yapanit**

11 ¹Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdíh ā wuhap be. Caán doóbhdih ā

wuhachahjeh, nin pah Dios áí niijíp be: “Wíih muudíh ma jenah enbi jwuhúú. Caán muudíh juibí jenah ennit, weemdíh í cáo wúhat naadíh, weemdíh wéinítdihbut ma jenah enéé.” ²Obohjeéhtih, caán muú jóocmant bóo juúhdih ma jenah enca bojoó. Caán juúh judiówā nihcannitdih wáhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíih tútchidih, caán tútchidih moondíhbut túbit yeejép í chājbipta caá.* ³Wíih doonádih í naóh yapaat pínah niijná, chénewā wíihwádih wā wahbipta caá. Páant wā wahachah, jüiná dúwát chóonadih ñonit, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh í naóhbipta caá”, ā niijíp be.

⁴Queét naóh yapanit chéne olivo wut jumni nahna panihnit, chéne jíi cáagat nahna panihnitbut í jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét í ñuhna caá.* ⁵Det queétdih en jüihnit í yéj chájíhichah, íih jacmant bóo tux iigát panihatjéh queétdih í maobipta caá. ⁶Queét chénewā í naóh yapaat pah bóo mah ā buwacát pínah wépat í bíbohbipta caá.* Mujdih meép mujnajeh tút nuemat pínah wépatbut í bíbohbipta caá.* Nin baácdih moondíh judhcabit wunatna í wúhat pínah wépatdihbut í bíbohbipta caá. Pánihna, í náahat pah bóo í chājbipta caá.*

⁷Páant í naóh yapa péanachah, nump bóo tólihboó jumni Namo bac jüóhnit,* naóh yapanitjéh míc maonit, queétdih ā mao yohbipta caá.* ⁸Páant ā mawat túttimah, Jesúsdi h í péoh dodh mao yohniji búdí tútchidih bóo namáboó íih báhahnaji ā ñajbipta caá. Caán tútchidih moón túbit yeejépwā caá. Sodoma tútchidih moón, Egipto baácdih moonbút í nihat pah í jumna caá.* ⁹Pánihna, bíic peihcanni yeó jáap tái ñaj, bíih yeó jáap tac yoób íih báhahnaji ā ñajbipta caá. Páant bóí yeó jáap ā ñajachah, nihat baácdih moón í wéi enat pínah niijná, íih báhahnajidih í yohat tútcancan níit.

¹⁰Queét chénewā, cáacwádih moh yéjanitjéh í wunachah ennit, nihat

* 10.5-7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7 * 10.8-10 Ez 2.8—3.3 * 11.1 Ez 40.3; Zac 2.1-2 * 11.2 Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24 * 11.4 Zac 4.3,11-14 * 11.6 1R 17.1 * 11.6 Ex 7.17-19 * 11.6 1S 4.8 * 11.7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * 11.7 Dn 7.21 * 11.8 1S 1.9-10

baácdih moón búdí í wēibipna caá. Pánih wēina, queét mícjeh bíf déedih í míc wēhbirna caá.

¹¹Íih bácahnaji bíc peihcanni yeó jáap tái ñaj, bífh yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ã jwúb boobipna caá. Páant í boo pud jūwúchah ennit, nihah cáacwá queétdih í en wáhi bejbipna caá.*

¹²Pánihat táttimah, jeámant wéheat búdí ã yáanachah, í joibípna caá. Queét chénewádhíh nin pah ã niijbípna caá: “Ninboó ñi púh laáb jūwú”, ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, queétdih jūihnitji í enechah, mah tólihjih í púh laab béjbipna caá.* ¹³Páant í púh laab béjchah, baác búdí ã mémébirna caá. Páant ã méménachah, caán tétchidih bóo dawá munná ã buugúchah, siete mil cáacwá í wunbirna caá. Bitá wuncannitboó en wáhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, í niijbípna caá.*

¹⁴Pánih yeejép yapna, chéneji cáacwá yeejép í yapap be. Páant í yapat táttimahbitjeh, bíc láa yeejép í jwúb yapbirna caá, páant muntih.

Péeni nahdih ã póajat

¹⁵Táttimah, péeni ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, jeámant í wēp wéhenachah, wá joyóp be. Nin pah í niij wēi naáwáp be:

“Jwí íp Dios, ã wéúh Cristo bícdih nin baácdih moondih í wutuchah, buu jwuh nihadnih í jepahat téttna caá. Dios ã maáh jumát ã buudcán níit”, í niijép be.*

¹⁶Páant í niijíchah joinít, Dios pebh chúndnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandih í weñep be.

¹⁷“Maá, meém caá chah wēpni. Jon játih meém matát jumap tají. Buubut ma jumna caá. Buu jwuh nihadnih ma wutuchah, ma wēpatjih ma jepahat téttibipna caá. Páant ma chājachah ennit, ‘Táina caá’, meemdhíh jwí niijná caá.

¹⁸Nin baácdih moón meemdhíh jepahcannitboó, í íjip yah jí. Páant í jepahcatji jíib, buu meemboó queétdih búdí íjnit, peéh chājat téttna caá ma chājap.* Wunntijidih ma peéh chājbirna caá. Obohjeétdih, míhwá í tái chājatji jíib, queétdih ma tái chājbirna caá. Ma naáwátdih naóh yapanitji bita míhwá bícdih majeéh jumnit, í tái wēibipna caá. Maátadhíh, moh yeejnitdihbut míhwá í jumuchah, ma tái chājbirna caá.* Nin baácdih moondih yeejanitdih buu yohat téttna caá ma chājap”, í niijép be.

¹⁹Páant í niiját táttimah, jeáboó jumni Dioh mué jéc pāa lajnidih wá enep be. Pánih enna, caán mué dítna, Dios cáacwádhíh teo wáacat téttna niijná, ã naóh daácni naaná ã ñuhah pahidihbut wá enep be. Caandih wá enechah, búdí éum náah jumni wedóat énoh ã yáanachah, baác méméat bícdih, mah cámahni dahnabut ã joh buugúp be.*

Yad wili, Maí Dūnibut

12 ¹Páant éum náah jumni ã yapat táttimah, nin baáboó ded pah ã yapat pínadhíh Dios jeáboó í júntup be. Pánih júntup oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumuchah, wá jwíih enep be. Mífh yégueh yeo páh ã yeh iigúp be. Caánt widhdih mi chūi ñuhup be. Maáta í dūwát júdu dée, doce cúiwá jumni júduhíh mi dūwáp be. ²Caánt mi weép jáana, tūbit mi ñaacáp be.*

³Táttimah, jeáboó jwúb ennit, búdí maí dūndih wá enep be. Caán siete waó jumni ã jumap be. Waó jumát pah maáta í dūwát júdnadhíh ã dūwáp be. Díez mona jumni ã jumap be.* ⁴Áih píjijih cúiwádhíh tacdih yoób dée ã ub pāi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wūhdih joó jeémát téttna niijná, mi pebh caán maí ã páñap be.* ⁵Páant ã páñachah, newé

* 11.11 Ez 37.5,10 * 11.12 2R 2.11 * 11.13 Ap 6.12; 16.18 * 11.15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 * 11.18 Sal 2.5; 110.5 * 11.18 Sal 115.13 * 11.19 Ap 8.5; 16.18-21 * 12.2 Mí 4.10 * 12.3 Dn 7.7 * 12.4 Dn 8.10

wéepdih mi túuhup be.* Caán wébít nihát baácdih moón í maáh pínah á jumup be. Páant Maáh chah wépní á jumuchah, cáacwā caandíh í jéih yap yohcan níít. Páant á cáac jumuchahjeh, Dios á pebhna caanbítidih á ub ñah bejep be.* ⁶Páant mi wūúhdih á ub bejat túttimah, cáac wihcapboó, Dios á ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih á en dawáp be.

⁷Páant mi jweyát túttimah, jeáboó í míic mawachah, wā enep be. Miguel áih ángelwā bíicdih jüóhñit, Maí Dũñni áihwā bíicdih í jumupna míic mawadih í juibínap be.* ⁸Pánih míic maonit, Miguelwāboó Maí Dũñniwādih yap yohñit, jeáboó í jwúub jumát tútticap be. ⁹Pánih yap yohna, caán Maí Dũñni, nemépwā í maáh, Satanás wūt jumnidih, áihwā bíicdih nin baácsna á yohop be. Nihat baácdih moondíh yeeni caá á jumup.* ¹⁰Túttimah, jeámant nin pah bíih á wép naáwáchah, wā joyóp be:

“Buu jwuh jwí íip cáacwādih á táí ubna caá, buca. Jwí íip á wútatdih yap yohñit í wihcan caá. Á wahni Cristodihbut det yap yohñit í wihcan caá. Nemépwā í maáh jeáboó jumnijidih baácbóó á yoh jéenanap be. Caán nemépwā í maáh yeó jáap jumát pah, chei jumát pahbut jwí déewā panihñit Jesúfhwādih ‘Nit yeejépwā caá’, jwí ípídih níij naóh yacna á cháj jwuhup jí.*

¹¹ Queét Jesúfhwā Oveja Wūáh meépdih táí jenah joinít, nemépwā í maáhdih í yap yohop be. ‘Jesuscristo wun wūhna, jwí yéejatdih á yoh wūhup jí’, níijnit, nemépwā í maáhdih yap yohñit í jumna caá. Páant táini doonádih í naáwát peéh, bita queétdih í mawíhichah yuhna, Cristofh doonádih í naóh cádahcap be.

¹² Nemépwā í maáh baácbóó yoh jéenaní á jumuchah enñit, yeéb jeáboó jumñit ñi weñeé. Obohjeéhtih, yeéb con baácbóó jumñit, búdí mujboó jumñitbut moh yéejnit ñi jumvipna caá. Pánihna, caandíh peéh chájat pínah tóah jūúwúchah jéihna, nemépwā í maáh búdí á íjna caá. Pánih íijnit, ñi pébhna juibína, yeebdíh á moh yéejabipna caá”, á níijíp be.

¹³ Miguel caandíh á yohatdih jéihñit, Maí Dũñni wébít íindih á ñuun béjep be. ¹⁴Obohjeéhtih, Dios caántdih búdí jawíh muj jwápa pah bóo á wūhup be, cáac wihcapboó mi jíj jwei béjat pínah níijná. Caanná mi juibít túttimah, bíic peihcanni jópchi táí beéd, bíih jópchi tac yoób Dios caántdih á en daobípna caá, Maí Dũñni caántdih á yéejacat pínah níijná.* ¹⁵Caanná mi bejechah, caántdih daabáát tútt níijná, búdí muj pah bóo Maí Dũñni á éeguer be. ¹⁶Páant á éeguechah enñit, caántdih wapát tútt níijná, baácbóó á dáuc bejep be, á éegniji mah caán íitboó á nooj yác bejat pínah níijná. ¹⁷Páant á nooj yác bejechah enñit, caántdih jéih maocan, Maí Dũñni búdí á íjip be. Pánih íijnit, caántdih buájacán, mi juimená, Dios á wútatdih jepahñit, Jesúh táini doonádih jepahñitdih míic mawadih á bejep be. ¹⁸Pánihna, Maí Dũñni búdí muj jwéejdih bóo óondih á juibí ñuhup be.

Búdí mujmant aáb jüóhni Namo

13 ¹Páant caán óondih Maí Dũñni á jwí ñuhuchah, caán búdí mujmant Namo jwuh, pah juinít, á aáb jūúwúchah, wā enep be.* Caán Namo queét chénewā Dios naáwátidih naóh yapanitjidih maonijeh muntih á jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni á jumup be. Áih mona jumát pah maáta í dūwát júdunadih á dūwép be. Áih waonádihbut wūt daácsni á jumup be. Caán wūtna “WEEM CHAH WÉPNI CAÁ”, á níij daacátidih enna, Dios búdí á íjna caá.*

* 12.5 Is 66.7 * 12.5 Sal 2.9 * 12.7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 * 12.9 Gn 3.1; Lc 10.18
* 12.10 Job 1.6-12; Zac 3.1 * 12.14 Dn 7.25; 12.7 * 13.1 Dn 7.3 * 13.1 Ap 17.3-12

²Caán Namó jíó daacá, wēpép bejni, tac behni pah ā jumup be. Búdí jíitca jumni, búdí téih chóabut jumni, wēpép ā jumup be. Áih jac búdí jíó jac pah bóo ā jumup be.* Maí Dũũniiboó Namó ā wutat pínah wēpatdih ā wũhup be. Pánih wũhna, queét chénat pah nihat cáacwádih wutat túut niijná, caandíh maáh ā waadánap be. ³Caán Namodih mao yohíhna, bíic wao dáhdih í búuh baacátji jwúub ñũũmni ā jumup be. Pánihna, caán ā jwúub ñũũmátjidih ennit, nihat cáacwā en wúhi bejnit, Namó queétdih ā wutuchah, í jepahap be. Nihat áihwā í jumup be. ⁴Namó ā wutat wēpat pínahdih Maí Dũũni ā wũhuchah enna, cáacwāboó bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Namodihbut í weñep be. Pánih wéina, nin pah Namodih í níj weñep be: “Bíih meém ma wēpat panihni ā wihcan caá. Det meemdíh míic maona, í jéih yap yohcan níit”, í níijp be.

⁵“Chah wēpni caá”, Namodih níijnít, Diosdih yeejép í wéhenachah yũhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjuh maáh ā jumat túutap be. ⁶Caán Namó Diosdih, áih wútdih, ā jumupdih, jeáboó jumnitdihbut yeejép ā wéhenap be.* ⁷Dioíhwádih míic maonit, queétdih ā yap yohop be. Páant ā yap yohochah yũhna, Dios ā enah bojop be. Páant caandíh Dios ā wutcah, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwā poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondíh Namó maáh ā jum jwuhup be.* ⁸Nihat Diosdih jepahcannit míicjuh Namó pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Dios nin baácdih ā chájat pínah játih, áihwā pínah í wútnadiah átát daacáp wut jí. Caán ā daácní tólih Oveja Wúúh í maoníh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih í wútdih daacca naáhwā míicjuh Namodih í weñep be.*

⁹ íDet molít jumna, í joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih í nembipna caá. Det jwáag maonit pínahdihbut í jwáag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwíit Dioíhwā yeejép yapna yũhna, caandíh túi jenah jói cádahcat caá náahap.*

Baác díftmant jũóhni Namó

¹¹Táttimah, bíih Namó baácmant ā bac jũúwúchah, wā enep be. Oveja wúúh chéne jáap mona jũóhnbít pah jígohni úum náah ā wihcap yah be. Obohjeéhtih, ā wéheat úum náah jumni ā yáanap be.

¹²Pánihna, mujmant jũóhni Namoboó, baácmant jũóhndih maáh ā waadánap be. Páant ā maáh waadáníboó, nihat baácdih moondíh mujmant jũóhni Namó, búuh baácníjdih ā weñat túutap be.

¹³Baácmant jũóhni Namó ā wēpatdih júutnit, búdí iigát déedih jeámant ā buúg jéen jũúwát túutap be, cáacwā caandíh en wúhi bejnit, í jepahat pínah níijná.

¹⁴Mujmant jũóhni ā wutuchah, baácmant jũóhniiboó ā wēpatíh cáacwádih ā yeenap be. Pánih yeena, jwíih jumni pah jígohndih ā pápat túutap be. Caán jwíih jumni íbat naajíh í búuh baác yohníji yũhna, ā jwúub boonap be. Páant í chájachah enna yũhna, Dios páantjuh ā enah boj jwuhup be.* ¹⁵Baácmant jũóhni Namoboó mujmant jũóhni pah jígohni í pápníjdih caolih ā jéyanachah, ā wéhenap be. Det caán pápnídh í wéicat enna, í mao yohat túutap be. Diosboó caandíh páantjuh ā cháj jwuhat túutap be. ¹⁶Caán baácmant jũóhni Namó nihat cáacwádih biquína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadiah, bitadiah íih móot juúhndiah ā daacát túutap be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíí dée bíbohñit, moh yéejnit, teo wũhñit, teo wũhcnitdih, nihat bíic yoobó ā daacát túutap be. ¹⁷Caán jwíih jumni Namó biquínadiah áih wútdih, bitadiah áih númerodh daacca naáhwádih ā jíib chájat túutap be.

¹⁸Caán daacátíh túi jéihyat caá náahap. Dios á teo wáacatíh jéihñit jumna, Namóíh daacátíh ñi túi beh enbipna caá. Caán número newéih wút ā jumna caá. Áih número seiscentos sesenta y seis caá.

* 13.2 Dn 7.4-6 * 13.5-6 Dn 7.8,25; 11.36 * 13.7 Dn 7.21 * 13.8 Sal 69.28; Ap 3.5
* 13.10 Jer 15.2; 43.11 * 13.14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

Oveja Wūúh, ā ñionitbut

14 ¹Táttimah, jeáboo jumni Sión wūt jumni jeejǐh ñuhni Oveja Wūúhdih wā enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cáacwā ī jumup be. Queét áih wūtdih, ā ípǐh wūtdihbut íh móot juáhnadiah daácnit ī jumup be.* ²Queétdih wā joyóchah, jeámant áí yáanap be. Búdí dóo ā yáaat pah, búdí énoh ā yáaat pahbut áí yáanap be. Árpas ī niijni búitat dahna ā yáaat pahbut áí yáanap be. ³Caanjǐh maáh ā chúudup pebh, chéneha míic dawá quíibna jumnit ángelwā, veinticuatro maáta pehbub, queét 144 mil cáacwā ī ñuhup be. Caanjǐh ñuhnit, jáap ewatdih eona ī chájap be. Nin baácdih jumnitji yéejat yohnit, ā táí ubnit jumna, queétdih caán jáap ewatdih ī jéihyep be. ⁴Queét ī weha mána yaádh nihcannitjǐh yéej chájcanit jumna, Oveja Wūúhdihjeh táí péenit ī jumup be. Yeejépwájeéh jumnitjidih Diosboó áihwā pínah ā ubup be. Queétboó áihwā pínah, Oveja Wūúh pínahbut, túi jepahnit ī jumup be.* ⁵Pánihna, yeeccannitjeh jumna, yéejat wihcannit míic ī jumup be.*

Bíic peihcannit ángelwā
ī naóh jéenaat

⁶Táttimah, jeáboo yeo nump bihí ángel ā jiiijáchah, wā enep be. Dioíh táini dooná páantjeh jumnidih nihat cáacwā poómp jumap pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moonádh naóhni ā jumup be. ⁷Caán ángel wēp naóhna, nin pah ā niij jéenanap be: “Diosdih ñi úumú. Buu jwuh cáacwádh peéh chájat túut caá ā chájap. Pánihna, caandíh ñi wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboo jumnidih, nihat con baáboó jumnidihbut chájni caá. Pánih wēpni ā jumuchah jéihna, caandíh bóidicha caj yoh ñajnit, ñi weñeé”, ā niijíp be.

⁸Páant ā niiját táttimah, bihí ángel jwuh nin pah ā niij jéenanap be: “iÑi joyoó! Babilonia wát jumni búdí tátdhidih moón wēpni ī jumuchah

yuhna, queétdih Dios jáantjeh ā yoh beedána caá.” Queét páant ā yohnit nihat bitadiah ī yéej chájat túutap be. Máihnit, bitadiah ī wūhuchah, queétdih bíic yoobó tabit yeejép ī chájap be. Pánih chájna, “Dios caá”, ī niij pápnidih ī weñechah, queétdih ī en yacap be”, ā niijíp be.

⁹⁻¹⁰Queét chéne ángelwā ī niiját táttimah, bihí ángel jwuh, nin pah ā niij jéenanap be: “Det Namodih, ā pápat túutnidihbut wéinit, íh móotdih, téihyadih áih wūt daácnitdih Dios ā peéh chájbiipna caá. Dios queétdih búdí íjnit, iiguípna ā wahbiipna caá. Caán dūbcanni iiguípboó jumna, queét tabit tubana, moh yéej náah jumnit, tabit ī ñaácbiipna caá. Áih ángelwā, Oveja Wūúhbut ī enechah, yeejép ī yapbiipna caá.* ¹¹Caán iigát tuu jeí ā yaicán niit.* Queét tabit jígh náah jumnit páantjeh ī jumbiipna caá. Nihat cáacwā Namodih bóidicha caj yoh ñaj wéinitdih, yeejép tubat páantjeh ā jumbiipna caá. Yeó jáap jumap pah, chei jumap pah bíic yoobó ī tubabiipna caá. Á pápat túutnidih wéinit, áih wūt daácnitdihbut páant yeejép ī yapbiipna caá”, ā niijíp be.

¹²Páant yeejép ī yapachah ennit, jwiit Dioíhwáboó ā wutatdih jepahnit, Jesúsdih cádhacat caá náahap.

¹³Táttimah, jeámant ā jwúub wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsíhwá caandíh cádhacannit jumna, ī wunat táttimah, búdí ī wēibiipna caá’”, áí niijíp be.

Páant ā niiját táttimah, Túini Espiritu jwuh nin pah ā niijíp be: “Páant ta tígáa. Yoobópdih tígáa. Queét búdí ī tewatdih péanit, ī choóbíipna caá. Dios pehbubó ī púuh laáb juibínachah, ī túi chájatjidih jéihnit, queétdih ā túi chájbiipna caá. Pánihna, queét caanná juibíinit, búdí ī wēibiipna caá”, ā niijíp be.

Dios cáacwádh ā ñíwat

¹⁴Táttimah, túi baabni mah tólihdih wā enep be. Caán mah tólihdih nihat cáacwā

* 14.1 Ez 9.4; Ap 7.3 * 14.4 Ex 23.19; Stg 1.18 * 14.5 Sof 3.13 * 14.8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2 * 4.9-10 Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19 * 14.11 Is 34.10

úud jeñé ā ch́úudup be.* Caán ch́úudni maáta ī d́uwát oro júdudih ā d́uwúp be. Bífc íibat túi eéep, pácahidih ī bóodat naá déedih ā bíbohup be. ¹⁵T́úttimah, bífh ángel Dios ā jumupmant ā bac júúwúp be. Pánih bac júóhñit, mah tólihjih ch́úudnidih ā wép ejep be: “Buu jwuh Dios ā jenahat láa ā juiná caá. Pánihna, míh pácahi panihni ā túi baabáchah, ma bíbohni íibat naaj́ih míh cáacwádih ma ub beedá bojó”, ā níijp be.* ¹⁶Páant ā níijíchah joint, mah tólihjih ch́úudni ā bíbohni íibat naaj́ih nin baácdih bóo pácahi panihnidih ā bóod jwíhip be.

¹⁷T́úttimah, bífh ángel jwuh Dios ā jumupmant ā bac júúwúp be. Caanb́ut mah tólihjih ch́úudni ā bíbohni dée íibat naa méntih ā bíbohup be. ¹⁸T́úttimah, bífh ángel jwuh Diosdih cáo wáhat naa pébh jumni ā bac júúwúp be. Caánboó caán naad́ih bóo tuu iigátdih en daoní jumna, nin baáboó ífg beedáát pínah wépat bíbohni be. Pánih bac júóhna, eéep íibat naá bíbohni ángeldih ā wép ejep be: “Con baácdih bóo jumni jiwá igúfha panihni ā túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íibat naaj́ih caand́ih ma bóod ub beedánaá”, ā níijp be. ¹⁹Páant ā níijíchah joint, caán ángel nin baácdih bóo igúfh pihanadih ā bóod ub beedánap be. Páant ā bóod ub beedánit, caán igúfh pihanadih ī búuh chuñat júáboó ā yoh yacap be. Páant ā yoh yacat pahjeh tigaá, caand́ih náahcannitdih Dios búdí íijnit, queétdih peéh chájna, ā yohbipna caá. ²⁰Pánih yohna, caán t́utchi jwéejdih ī búuh chuñat júádih igúfh pihanadih ī búuh chuñat dée pah yeejép cáacwádih ā mao yohat t́utup be.* Caanj́ih ī mao yohochah, íih meép ā nooj b́ac bejep be. Caán meép muj pah ā jumup be. Tres cientos kilómetros ā nooj béjep be. Pánih nooj b́ejna, chéne metros dée ā numahap be.

Cáacwá yeejép ī yapat pínahdih
siete ángelwá ī bíbohah

15 ¹T́úttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wá en wáhi bejep be. Nin baáboó ded pah ā yapat

pínahdih weemd́ih ā júutup be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jígohatdih wá enep be: Siete ángelwá ī jumup be. Cáacwá ī yeejatdih Dios búdí íijna, queéet siete ángelwáboó yeejépwádih ā pée peéh chájat t́utnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cáacwádih ī peéh chájat pínah níijná, queétdih wahat t́ut ā chájap be.

²Queéet ángelwádih wá enat t́úttimah, búdí mujdih wá enep be. Caan muj túi jélejni tuu iigátjih widni ā jumup be. Namodih, ā pápat t́utnidih, áih número dih ā daacát t́utatdihbut jepahcannitji caán muj jwéejdih ī ñuhuchah, wá enep be. Caanj́ih ñuhñit, Dios ā wáhni árpas ī níijní bítat dahnadih ī bíbohup be. ³Dios ā yap yohatjidih jenah joint, Diosdih teo wáhni Moisés ā chájatjidih eona,* Oveja Wáuh ā chájatjidihbut wéi eona, nin pah ī níj ewep be:

“Maá, meém chah wépmi caá. Ma chájatdih enna, jwí en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chájat. Meém nihah baácdih moón ī maáta chah maáh caá. Yoobópdih chájni caá.

⁴Nihah cáacwá meemd́ih úumñit, ‘Chah wépmi caá’, ī níijbipna caá.* Meemjéh yeejat wihcanni caá. Nihah baácdih moón yoobópdih ma chájatdih enna, ma pebh juibínit, bódicta caj yoh ñajnit, meemd́ih ī wéibipna caá”, ī níijp be.*

⁵T́úttimah, jeáboó jwáub ennit, Dioíh muú jéc paa lajnidih wá enep be. Pánih enna, caán muú díitna, Dios cáacwádih teo wáacat t́ut níijná, ā naóh daácní naaná ā ñuhah pahdih ā ñajat tólihdiht wá enep be.* ⁶Caán muúdíh wá enechah, queéet siete ángelwáboó yeejépwádih ā pée peéh chájat t́utnit pínah caán muú díitna jumñit, ī yoób bac júúwúp be, buca. Túi baabní yeh iigní yégueh chóona duonít, oro tórpjeh júóh poómp yoób juí wáí chéonit mífc ī jumup be. ⁷Páant ī bac júúwúchah, bífc dawá quíibna jumni

* 14.14 Dn 7.13 * 14.15 Jl 3.13 * 14.20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15
* 15.3 Ex 15.1-18 * 15.4 Jer 10.7 * 15.4 Sal 86.9 * 15.5 Ex 38.21

ángelboó queét siete ángelwādhī ī yoobó oro pamapnadhī ā wūhup be. Caan pámap díftdih cáacwā ī yéejatdih Dios páantjeh jumni, búdí íjina, ā peéh chājat pínah táí yáoni ā jumup be. ⁸Páant ā wūhuchahjeh, Diofī muú díftna ā yeh iigát, ā wēpatbut jumna, tūu jeí ā jum peét bejep be. Pánihna, Dios ā wēpat búdí jumna, queét siete ángelwā ī peéh chājat pónih, tūu jeí muujéh ā jumuchah, ded bíic ā jéih waadcáp be.*

Dios cáacwādhī ā peéh chājat jumni siete pamapna

16 ¹Táttimah, Dios áih muumánt ā wēp naóh bacanachah, wā joyóp be. Queét siete ángelwādhī nin pah áí níj naáwáp be: “Wā níjájti pahjeh, buu baácdih moondfī peéh chājat táut caá wā chājap. Pánihna, ní bíbohni pamapna díftboó jumnidih ub bejnit, baácbó ní puoh jéenabí”, ā níjíp be.

²Páant ā níjíchah joinít, bíic ángel ā bíbohni pamapdhī ub bejnit, caán díftboó jumnidih baácbó ā puoh jéena bojop be. Páant ā puoh jéenanachah, Namofīh cáacwā yeejép yaohna jumnit ī jumup be. Queét áih wūt dwonít múicjeh, caan páh jígoñdih ī pāpnidih wēnit ī jumup be. Páant ī chājatjí jīb, queétdih ā peéh chājachah, nihat íih bácahnadhī dawá yahwítna ā jumuchah, queét tubit yeejép ī tubanap be.*

³Páant ā puoh jéenaat táttimah, bíih ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih búdí mujboó ā puoh báaha bojop be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj meépjeh ā jumah bejep be. Wunníh meép pah ā jígoñop be. Páant yeejép meép ā jumuchah, caan mújboó jumnit nihat queejwá ī táí wun beedáh bejep be.

⁴Chénewā ī puoh jéenaat táttimah, bíih ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadhībut ā puoh báahani ā chūúup be. Páant ā chūúuchah, meép mujna múicjeh ā táut nuám beedáh bejep be.* ⁵Páant ā táut nuumúchah ennit, bíih

ángel mujnadhī en daoní, nin pah áí níjíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá.

Jon játih, buubut ma jumna caá. Pánihna, cáacwā yeejép ī chājachah enna, queétdih peéh chājna, meép mujna chājat yoobópdih tigaá.

⁶Namofīhwāboó míhwwādhī maona, meép ī yohop be. Páant ī mawatjí jīb, queétdih meépdihjeh ma babbhat táutat yoobópdih caá. Páant ma chājatdih tibeé queét ī náahap be”, ā níjíp be.

⁷Páant ā níjít táttimah, Diosdih cáo wūhat naajéh ā wéhenachah, wā joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chājap be”, áí níjíp be.

⁸Bíic peihcannit ī puoh jéenaat táttimah, bíih ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih yeodíh ā puoh jáhanap be. Páant ā puoh jáhanachah, cáacwādhī ā tehaat pínah níjina, Dios yeodíh tubit ā chāhaat táutup be. ⁹Pánihna, cáacwā tubit wun tehna, Dios queétdih ā peéh chājatdih jéihnit, caandíh yeejép ī jūihñup be. Yeejép yapna yuhna, ī yéejatdih jígahcan, ī noón cádahcap be. “Dios táini caá”, ī níj wēi naóhcap be.

¹⁰Chénena míic ī puoh jéenaat táttimah, bíih ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih Namo ā chūúdupboó ā puoh jéenanap be. Páant ā puoh jéenaat táttimah, ā maáh jumupboó ā dwpúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jumnit, tubit tubana, íih nuúcdih ī néeh chāacáp be. ¹¹Dios queétdih ā yaoh chājachah jéihna, caandíh yeejép ī jūihñup be. Queét tubit tubana yuhna, yeejép yahwítna dwoná yuhna, ī yeejép chājatdih jígahcan, ī noón cádahcap be.

¹²Bíicjīh bóo téihya ángelwā ī puoh jéenaat táttimah, bíih ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih Éufrates wūt jumni mujna ā puoh báahanap be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj ā

* 15.8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4 * 16.2 Ex 9.10; Dt 28.35 * 16.4 Ex 7.17-21; Sal 78.44 * 16.10 Ex 10.21

jōpah bejep be, yeó aáb jūúwáp mant moón maáta íh cáacwā bíicdih í chūúhat pínah niijná.*

¹³Táttimah, bíic peihcannit nemépwā bubúwā pah jígohndih wā enep be. Bíic Maí Dūúniíh jacmant ā bac jūúwáp be. Bíih mujmant jūóhni Namoih jacmant ā bac jūúwáp be. Bíih, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, níj yeeni baácmant jūóhni Namoih jacmant ā bac jūúwáp be. ¹⁴Queé bíic peihcannit nemépwā cáacwā í jéih chājca naáhdih chāj jūútmít pínah í jumup be. Nihat baácdih moón í maáta íh cáacwādhbat í míic mawat túútup be. Páant í míic mawat pínah yeó jáap Dios chah wēpni nihat cáacwādh wutni jumna, péé míic mawat yeó jáap ā jumuchah, caandíh eníhcannitdih Dios ā yap yohbipna caá.

¹⁵Caandíh wā enat pónih, nin pah Jesús jwuh ā níj naáwáp be: “íNi joyoó! Nūmni cáac ní náhnicah, nūmúdhíh ā juibíat pah, weembút ní náhnicah, wā dei bejipna caá.* Pánihna, yéguéh dūonít í tíccat pah, túinidih chājnit, wā jwúub dei juibínachah, ní tíccan níit. Páant wā dei juibíat pínahdih túi páanit, búdí ní wēibipna caá”, ā niijíp be.

¹⁶Queé bíic peihcannit nemépwā nihat baácdih moón í maátadh míic mawat túút niijná, í yoób míic wáacat túútup be. Hebreo wéheatjīh “Armagedón”, wūt jumupboó í míic wáacap be.*

¹⁷Seis ángelwā í puoh jéenaat táttimah, caán péeni jwuh ā bíbohni pamap díitboó jumnidih johlit jumupboó ā puoh yohop be. Páant ā puhwuchahjeh, áih mūmánt Dios wéwép āf niijíp be: “íPáant bóojeh tigaá, búca!” ā niijíp be. ¹⁸Páant ā niijíchahjeh, úum náah jumni yoobát énoh wedóat bíicdih pūi, baác búdí ā méménap be.* Jon jātíh páant bóo pohba baác āpí mémécan jīí. Bū caá chah baác méméat ā yoób jumup. ¹⁹Páant ā baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peé bejna, bíic peihcanni tútchina pah ā chāwáp be. Nihat bíih tútchinabut ā boto

jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wūt jumni tútchidih moón tabit yeejép í chājatjidih náhnina, búdí íjnit, Dios queétdih búdí ā peéh chājap be.* ²⁰Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenábut ā boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ā noón wihcap be.* ²¹Dahwani cámahni mah dahna cáacwādhíh ā būug lájap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ā jumup be. Pánihna, queétdih ā būug lájachah, cáacwādhíh tabit ā peéh chājachah ennit, Diosdih yeejép í jūihñup be.

Tabit yeejép chājat túútnih

17 ¹Táttimah, siete pamapnadh bíbohnt ángelwājeéh jumni wā pebh juinít, nin pah weemdíh ā níj naáwáp be: “Ma en jūúwá. Dawá mujna chah chūudnih dawá cáacwādhíh tabit yeejép mi chājat túútat peéh, Dios ā peéh chājat pínahdih meemdíh wā jūútbipna caá.* ²Nihat baácdih moón í maátadh mi watna caá. Queé maáta caántdh jepahnit, míjeéh í yéj chājap be. Páant í chājachah, nihat cáacwābút bíic yoobó í yéj chājap be”, ā niijíp be.*

³Páant ā niiját táttimah, Táini Espiritu ā wēpat weemdíh búdí ā jumuchah, cáac wihcapboó ángel weemdíh ā ub bejep be. Á ub juibínachah, dūuni Namojih yad wili mi chūuduchah, wā enep be. Caán Namu wā jwíh ennijeh muntíh ā jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumup be. Áih waonádih dawá wūt yee daácní ā jumuchah ennit, Dios búdí ā íjna caá.* ⁴Caanjíh chūudnihboó maáta í dúwát chóodih mi dúwáp be. Caán chóona chod dūuni, nūnúp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí juib jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbna bíicdih í wid búudhni ā jumup be. Oro pamapdhíh mi bíbohup be.* Caán pámap túi jígohni jumna yuhna, caán díitboó búdí yeejép mi chājat ā jumup be. ⁵Caánt yeejép wili míh móot juúdhíh mi

* 16.12 Is 11.15 * 16.15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3 * 16.16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11 * 16.18 Ap 8.5; 11.13,19 * 16.19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10
* 16.20 Ap 6.14 * 16.21 Ex 9.23; Ap 11.19 * 17.1 Jer 51.13 * 17.2 Is 23.17; Jer 51.7
* 17.3 Ap 13.1 * 17.4 Jer 51.7

wüt daácní ã jumup be. Caan wútdih bita í túi jéihcan caá. Nin caá mi wüt: “BÚDÍ TÉTCHI BABALONIA WÉT JUMNI TÉTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CHÁJATDIH NĪNAHAT TÚTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚTCANNIH CAÁ”, niij daác búudhnih mi jumup be. ⁶Dawá Jesúfhwádih míic maonit, íih meép í yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. Jesúsdih í cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wá en wúhi bejep be. ⁷Páant wá en wúhi bejehah ennit, ángel weemdih nin pah ã niijíp be: “¿Dépanih tigaá ma en wúhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúudni Namó siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wá jéihyabipna caá. ⁸Caán Namó játih jumni ã jumup be. Obohjeéhtih, buu ã wih jwáhcan caá. Túttimah, caán numah bóo ítmant jumni ã bac jüóhbiipna yah caá.* Páant ã bac jüúwát túttimah, iiguípna ã bejbiipna caá. Nin baác ã jumát pínah játih Dios áihwá pínah í wútdih áih papélah tólihdih ã daacáp jl.* Pánihna, ã daacca naáhwáboó caán Namó ã jwáub jígohochah, í en wúhi bejbiipna caá.

⁹“Buu wá naáwátdih jéihfhna, ñi túi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ã jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chúudup be. Caán siete jeená siete maátadih mi wutnit ã jumna caá. ¹⁰Cinco maáta í maáh jumátjhi jáantjeh ã buudáh bejep be. Bíih queét túttimah, buu maáh ã jumna caá. Bíihboó caán túttimah maáh waadnít, bahnijeh ã jumbiipna caá. ¹¹Namoboó játih jumni, buu wilhcani, queét siete maáta túttimah, jwáub jumna, maáh ã waadbiipna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbiipna caá.

¹²⁻¹³“Namóih mona, diez maáta panihnit í jumna caá.* Dawá cáacwá í chah maáta pínah í jumna caá. Obohjeéhtih, queétdih maáta í waad jwáhcan caá. Queét diez maáta bíic yooó jenah joinít, Namóihwá í jumbiipna caá. Pánihna, íih baácđih moón í chah

maáh Namodih í waadábipna caá. ¹⁴Queét diez maáta Namó bíicđih bejnit, Oveja Wúúh ã ñionit, caandíh cádahcannit bíicđih í jumupna, míic mawadhí í juibíbiipna caá. Páant í míic mawachah yahna, Oveja Wúúh áihwá bíicđih queétdih í yap yohbiipna caá. Caán Oveja Wúúh niहत cáacwá í maáta chah Maáh caá ã jumup. Pánih chah wēpni jumna, queétdih ã yap yohbiipna caá”, ángel ã niijíp be.*

¹⁵Caanjéh muntih nin pah ã jwáub niijíp be: “Buu caánt yeejép chājnih dawá mujna chah chúudnih ded pah mi jumátđih wá naóhbiipna caá. Caan mujna nin baácđih moón, dawá cáacwá í jumát pah caá. ¹⁶Caán Namoboó, diez maátajih yeejép chājnihđih í enfhcan níit. Pánihna, queétdih míih bíí déedih, míih táini yéguehdihbut déuc wáí beedánachah, tíic náah jumnih mi cháobíipna caá. Míih déepđihbut í jeémpbiipna caá. Páant í jeémp judhniđihbut í cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷Dios yeejép chājnihđih yohat táut niijná, queét diez maátadih bíic yooó ã jenah joyát táutup be, Namodih íih baácđih moón chah maáh ã jumát pínah niijná. Jon játih Dios ã niijátjhi pah ã yap beedéahjeh, Namoboođihbut ã yohbiipna caá. ¹⁸Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wét jumni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón niहत baácđih moondíh yeejép wutnit í jumna caá”, ángel ã niijíp be.

Babilonia tútchi yohni ã jumát

18 ¹Túttimah, bíih ángel, Dios pebh jumni ã dei jüúwáchah, wá enep be. Búdí wēpni jumna, ã yeh iigát niहत baácboó ã túi baabáp be. ²Pánih dei joinít, caán ángel tabit ã wēp niijíp be: “iYohni caá buca! Wēpép Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ã yoh beedánap be.* Buu dawá nemépwá, yeejép jwébehwá, cáacwá í en iinít míicjeh í jumna caá.*

³Nihat baácđih moón, í maáta bíicđih, caán tútchidih moón yeejép í

* 17.8 Dn 7.7; Ap 11.7 * 17.8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 * 17.12-13 Dn 7.24 * 17.14 Dt 10.17; Ap 19.16 * 18.2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 * 18.2 Is 13.21; Jer 50.39

chājachah, ī en yacap be. Páant yeejép ī chājatdih en yacnit, Namodih wēinit, ī jepahap be. Queét nihát dawá bíí déedihbut ī en nínahap be. Páant yeejép ī chājatji jīb Diosboó caán tútchidih moondíh ā yoh beedánap be”, ā niijíp be.*

⁴Táttimah, jeámant Diosboó nin pah āi niijíp be:

“Wíihwáá, caán tútchidih moón bíícdih yéj chājcat táut niijná, nī bac bejeé.* Nī bac bejcah, queétdih wā peéh chājachah, yeebdíhbut ā chāúhípna caá.

⁵Ī yéj chājat caánt yeejép chājnih mi yéj chājatji pah, búdí yooab ā jumna caá.* Pánihna, weémboó mi yéj chājatjidih wā quíib buúdcán caá.

⁶Pánih quíib buúdcán, caántdih búdí wā peéh chājat táutbípna caá. Cáacwádh yeejép mi chājat táutatji pah, caántboodíh yeejép yooab wā peéh chājat táutbípna caá.*

⁷Caántboó ‘Weém maáh wili, túnih caá. Ēemp wannih ī moh yéjcat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ā wihcan níit’, mi níj jengah joyóp yuh be. Páant níj jengah joiná, búdí jīb jumnidih mi bíbohó be. Páant búdí jīb jumnidih mi bíbohóatji pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸Páant mi níj jengah joyóchah yuhna, náhnacahjeh caántdih peéh chājat pínah ā jumbípna caá. Caánt tubúp chūúh, wun jūinít, nuúgúpíjhjeh mi wunbípna caá. Páant mi wunuchah, caántdih ī cáo yohbípna caá. Weém nī Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wā níjít pah yooópdih wā peéh chājat táutbípna caá”, jeámant āi niijíp be.*

⁹Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ā cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácdih moón ī maáta búdí ī jūibípna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tútchiboó túni bíí déedih jīb chājadh ípí jūibínap yuh be. ¹⁰Páant búdí ā iiguíchah enna, queét maáta íih tútchimant jumna, bíic yooab peéh chājat pínahdih úumnit, ī en wáhi bejbípna caá. Caandíh en wáhi bejnit, nin pah ī niijbípna caá:

“Moh yéjni tútchi caá, Babilonia.

Con búdí tútchi, chah wēpni tútchi ā jumap yuh be.

Obohjeéhtih, náhnacah, con tútchidih Dios ā peéh chājna caá”, ī niijbípna caá.*

¹¹Nihat baácdih moón bíí dée jīb chāj jibnitboó, caán tútchi ā buúdcáh enna, bíí déedih jwáub jīb chāj wáhat pínah wihcat jéihnit, búdí ī jígahbípna caá.*

¹²Oro, plata, búdí jīb jumni jeé tíbna, perlas wát jumni tíbnadihbut ī jéih jīb chāj wáhcán níit. Bíih ī ub jūóhni túni yéguehna, maáta ī dawát jaihni yégueh chóona, seda wát jumni táí itfni chóona, dūni yégueh chóonadihbut jīb chājnit ī wihcan caá. Bíih ī ub jūóhni chej jumni máa nahna, marfil wát jumniíh ī chājnidih, búdí jīb jumni máajíh ī chājnidih, bronce wát jumniíh ī chājnidih, ítahjíh ī chājnidih, mármol wát jumni jeejíh ī chājnidihbut jīb chājnit ī wihcan caá. ¹³Bíih ī ub jūóhni ī jeémátdih ī nuñaat pínah canela wát jumni, bíih ī jeémátdih ī nuñaat pínahbut, chej jumni ī cáwat pínah, mirra wát jumni chej jumni dahnadihbut jīb chājnit ī wihcan caá. Bíih ī ub jūóhni ī jeémát pínah jiwá iguúh mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jīb chājnit ī wihcan caá. Bitá jiwíwá, ovejawá, caballowá ī wáini pūtáni chóona bíícdihbut jīb chājnit ī wihcan caá. Queétdih teo wáhnit pínahdih ī ub jūúwúchah yuhna, queétdih jīb chājnit pínah ī wihcan caá. Pánihna, jīb chājnit pínah ī wihcah enna, queét ub

* 18.3 Is 23.17; Jer 51.7 * 18.4 Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * 18.5 Gn 18.20-21; Jer 51.9

* 18.6 Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 * 18.7-8 Is 47.7-9 * 18.9-10 Ez 26.16-17

* 18.11 Ez 27.31,36

jüóhntijiboó bádí í jígahbipna caá.*

¹⁴Caán tátchidih moonjídih jüiná, nin pah í niijbípna caá:

“iAdé! Í moh yéejna caá. Nihat í oiniji á buúdáh bejep be. Nihat táini í bíbohnijibat á buúdáh bejep be. Chéneji á jwáub wihcan níft”, í niijbípna caá.

¹⁵Queét caán tátchidih moondíh bíí dée jíib chāj wūhna, bádí í jíib tewep yuh be. Pánihna, caán tátchidih yuúpmaah í en boj behbipna caá, “Jwiítidihbut peéh chājna”, niijná. Páant níj en űuhna, caán tátchidih bádí í jígahbipna caá.* ¹⁶Bádí jígahnit, nin pah í niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con bádí tátchidih moonjí. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah táinidih í bíbohop yuh be. Caántboó téi jaihni, téi dūni yégueh chóona, maáta í dūwát chóonadih mi dūwáp yuh be. Oro, bádí jíib jumni jeé tíibna, perlas wāt jumni tíibnadihbut búadnhni yégueh chóonadih mi dūwáp yuh be. Páant mi nihat pah con tátchidih moón í jumap yuh be.

¹⁷Obohjeéhtih, náhnichajeh con tátchi á buúdáh bejep be”, í niijbípna caá.

Nihat dahwani jááj chóonadih moón, í maáta, queétdih teo wūhnit, bita bádí mujboó teo jibnitbut, caán tátchidih yuúp í enbipna caá.* ¹⁸Caanjíh enna, caán tátchi á iiguíchah ennit, nin pah í níj űaáčbipna caá: “Con tátchi nihat pah, bíih túchina á wihcan caá”, í niijbípna caá.* ¹⁹Pánih bádí jígah jüínit, nin pah í niijbípna caá:

“iAdé! Con tátchidih moonjí moh yéejnit caá. Táini tátchi yuh jíí. Nihat jwiít dahwani jááj chóona bíbohntit, bádí mujna jibnit, con tátchidih bóo bíí déejíh jwí jíib tewep yuh be. Obohjeéhtih, bíícmantjeh con tátchi á buúdáh beedáh bejep be”, í niijbípna caá.*

²⁰Caán tátchidih Dios á yohochah ennit, yeéb nihat, ángelwā, Jesúíhwā, áih táini doonádh naóh jibnit, naóh yapanit bíícdih, bádí ní weñeé.* Caán tátchidih moón yeebdíh bádí yeejép í chājat tútup be. Páant yeejép í chājatjí jíib Dios á peéh chājna caá, buca”, í niijbípna caá.

²¹Túttimah, bíih wépép ángel bádí jee dáhdih úb űaha bojnit, bádí mujna á yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah á niijp be:

“Nin jee dáh á buég báahat pah bádí Babilonia tátchi páantjeh buúdní á jumna caá.* Páant á buúdat túttimah, caán tátchidih chéneji í encan níft.*

²²Caán tátchidih í ewatjí á jwáub wihcan níft. Árpasdih í bítatjí, chífo nahnadih í póojatjí, bíih póojat nahnadihbut í póojatjíbut á wihcan níft.* Caán tátchidih teonítjí í jwáub teocan níft. Jeémát chājna, jeé júdújih í únat yáaatbut á laihcan níft.

²³Caán tátchi á jwáub yeh iigcán níft.

Téihya chéonit, í wéi wéheatjíbut á jwáub laihcan níft.* Caán tátchidih moón bíí déedih jíib chāj jibnit bíih tátchinadih moondíh í en űinahat tútup be. Pánih en űinahat tútmit, Diosdih í náahcat pínah niijná, queétdih í yeejanap be”, ángel á niijp be.

²⁴Caán tátchidih moón Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita áihwádhbut yeejép ít mao yohop tají. Nihat bíih tátchidih moonbút Jesúíhwádh í mao yohatdih ít en yacap tají. Páant bádí meép í yohatjí jíib, Babilonia tátchidih moondíh Dios bádí á peéh chājap be.*

19 ¹Babilonia tátchi ded pah á yapat pínahdih wā enat túttimah, jeámant dawá nin pah í níj wéi űaacáchah wā joyóp be:

* 18.12-13 Ez 27.12—13.22 * 18.15 Ez 27.31,36 * 18.17 Is 23.14; Ez 17.26-30

* 18.18 Ez 27.32 * 18.19 Ez 27.30-34 * 18.20 Dt 32.43; Jer 51.48 * 18.21 Jer 51.63-64

* 18.21 Ez 26.21 * 18.22 Is 24.8; Ez 26.13 * 18.22-23 Jer 7.34; 25.10 * 18.24 Jer 51.49

iAleluya! Diosdih bádí jwí wēi naóh jífh. Dios jwiítidih táí ubni caá. Nihat cáacwáidih watni, chah wēpni caá. Pánihna, caandíh bádí wēi naáwát caá náahap.

² Yeecan, yoobópdih peéh chājni caá. Yeejép chājnihdih en yacnit, nin baácdih moón yeejép í chājap be. Pánihna, caántboodíh Dios bádí ā peéh chājap be. Áihwáidih mi mao yohat jíbbat, bádí ā peéh chājap be”, í niijíp be.*

³ Tútímah, nin pah í jwáub niij wēi ñaacáchah, wā joyóp be:

“iAleluya! Diosdih jwí táí wēi naóh jífh. Caán yeejép bádí tútchi íg beední j̄mna, chéneji ā jwáub j̄gohcan niít”, í niijíp be.*

⁴ Queét veinticuatro maáta, chénena míc dawá quíibna jumnit ángelwā bífcdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwí Maáh Diosdih í niij wēi ñaacáp be: “iPáant tigaá! iAleluya!” í niijíp be.

⁵ Tútímah, Maáh pebh ñuhni nin pah áí niijíp be:

“Jwí Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo wáhnit, oboh jumnit, maátabat, nihat yeéb áihwā ñi túi weñeé”, ā niijíp be.*

Oveja Wááh téihya chéona, ā numah jeémát

⁶ Tútímah, dawá cáacwā í wēi naáwáchah, wā joyóp be. Bádí dóo, énoh ā yaaat pah bóo áí yáanap be.*

“iAleluya! Diosdih bádí jwí wēi naóh jífh. B̄u jwí Maáh yoobát caá ā jum̄ap. Pánihna, jwí Maáh chah wēpnidih jwí wēi naóh jífh.*

⁷ B̄u Oveja Wááh téihya chéwat túut caá ā chājap. Á téihya chéonih pínah wili, túi míc ámoh péanilh mi páina caá.

⁸ Táí baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ā wūh̄ap

be. Caán túi baabní yégueh Diofhwā í táí chājatdih ā j̄utna caá. Pánihna, í téihya chéwat yeó jáap ā jum̄achah, jwiít jwí wēi jífh”, í niijíp be.*

⁹ Páant í niij wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdíh ā jwáub niijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wááh téihya chéona, ā numah jeémátidih’ Dios ā did bojnitboó, táí wēinit caá’, ma niij daacá”, ā niijíp be. Páant niijnákeh tih, nin pah ā jwáub ñuhni niijíp be: “Táí yoobópdih tibeé wā naáwát. Dios weemdíh ā naáwát túutap be”, ā niijíp be.

¹⁰ Páant ā niijchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wā chājap yuh be. Oboheéhtih, páant wā chājachah ennit, weemdíh nin pah ā niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah weembút Diosdih teo wáhni mun tigaá. Ma déewā Jesúsíhwā, nihat áih túini doonádih cádahcannit í nihat pah weembút Diosdih teo wáhni mun tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ā niijíp be. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitboó Túini Espíritu ā wēpatjih Jesúsíh túini doonádih jwí naóhna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh teo wáhnit mícjeh caá.

Baabní caballojih ch̄udni

¹¹ Tútímah, Dios ā jum̄apboó j̄c p̄a lajni pah ā jum̄achah, wā enep be.* Caánboó baabní cabalodih wā enep be. Caanjíh ch̄udni “Yeecanni, yoobópdih chājni”, ā wūt jum̄ap be. Caandíh enhcannitdih míc maonit, yoobópdih peéh chājni caá.* ¹² Áih quíibna t̄u òpát panih j̄gohni be.* Áih wao dáhdih maáta í d̄wát júd̄nadih dawá ā d̄wáp be. Bífh wātbat ā d̄wáp be. Caán wátdih caanjéh ā j̄ehyp be. Bitá í j̄ehcap be. ¹³ Áih yégueh, bádí meép ch̄uh̄ni chóodih ā d̄wáp be. Caanjéh yahna, bífh wāt jumna, “Dios ā jenah joyátdih naóhni”, ā wūt jum̄ap be.* ¹⁴ Áih soldadowā jeámant moón caandíh í péenap be. Baabní caballowájih ch̄udnit,

* 19.2 Dt 32.43; 2R 9.7 * 19.3 Is 34.10 * 19.5 Sal 115.13 * 19.6 Ez 1.24 * 19.6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 * 19.7-8 Ef 5.23-32; Ap 7.14 * 19.9 Mt 22.2-3 * 19.11 Ez 1.1 * 19.11 Sal 96.13; Is 11.4 * 19.12 Dn 10.6 * 19.13 Jn 1.1,14

túi quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih ñonít míic í jumup be. ¹⁵Chénaboó jaco jumni íibat naadíh ā cháac tewep be. Caán naá nin baácdih moondíh ā yap yohat pínah naá ā jumup be. Ā wēpatjīh ā wutuchah, bíic caandíh ā jéih yap yohcan níit. * Dios chah wēpni nin baácdih moón tubit í yéeg chājatjidih búdí ā íjina caá. Páant ā íjichah, caballojih chéudniboó queétdih búdí ā peéh chājipna caá. * ¹⁶Āih yégueh chóo múijih áih bíih wūt daácní ā jumup be, nihát í jéih enat pínah níijná. “NIHAT CÁACWĀ Ī MAÁTA CHAH WĒPNI MAÁH CAÁ”, ā níj daácní ā jumup be.*

Namodih ā yap yohat

¹⁷Táttimah, yeojíh ñuhni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwádhíh nin pah ā níj ej wáacap be: “Míic wáacnit, Dios ā wáhni jeémátdih ñi jeémp jūúwú. ¹⁸Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjīh bácahdih jeémát túut níijná, ñi míic wáac jūúwú. Ī maáta, soldadowā Ī maáta, chah wēpni, caballowā, queétdih chéudnit, nihát bita, queétdih teo wāhni, teo wíhcannit, oboh jumnitbut, queét nihátíh bácahdihíh jeémát túut níijná, ñi pái jūúwú”, jóopwádhíh ángel ā níjíp be.*

¹⁹Táttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íih soldadowā bíicdih míic wáacnit, míic mawadhíh í bejehah, wā enep be. Pánihna, baabní caballojih chéudni, áih soldadowā bíicdih í jumupna Namowā míic mawadhíh í juibínap be. ²⁰Páant í míic mawachah, baabní caballojih chéudniboó Namodih yap yohnit, ā tewep be. Bíih Namo, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, níj yeenidihbut yap yohnit, ā tewep be. Caán yeeniboó jwíh jéohni Namodih nihát cáacwā í túi jenah joyát pínah níijná, cáacwā í jéih chājca naáhdih dawá chāj júutni ā jumup be. Caán ā júutatjīh Namoih wūt ñonítidih, áih pápnidih wéinidihbut ā yeenap be.* Queét chénewádhíh yap yohnit ā chéwat táttimah, queét báadhnitdihjeh iiguíupna ā

yohop be. Caán iiguíupboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íf dabcapboó ā jumup be. ²¹Bitá íjeéh jumnitjidih baabní caballojih chéudniboó ā cháac teoni íbat naajīh ā mawap be. Páant ā mawat táttimah, queét jóopwāboó íih bácahdihíh jeémpnit, búdí í wad jumup be.

Mil jópchi Jesucristo áihwájééh ā maáh jumát

20 ¹Táttimah, bíih ángel jeámant ā dei jūúwúchah, wā enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ítah tōpdihbat ā bíbohóop be. ²Pánih dei juinít, Maí Duunidih ā tewep be. Caán Maí Duuni jon játih bóo maí chóo ñonítí, nemépwā Ī maáh, Satanás wūt jumni ā jumup be.* Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép ā chājcat pínah níijná, ā wā dei jūóhni ítah tōpjīh ā chéwep be. ³Pánih chéo péanit, ā bac jūóhni íitboojéh muntih yohnit, ā nemp be, baácdih moondíh mil jópchi pohba ā yeecat pínah níijná. Mil jópchi táttimah, caandíh ā jwáub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ā jum jwuhat pínah níijná.

⁴Táttimah, dawá maáta chéudnitdih wā enep be. Cáacwā í yéejatji jíib, í peéh chājcat pínah wēpatdih queét maátadhíh Cristoboó átat wūhp tabe.* Bitadhíhbut wā enep be. Queétoó Jesúsíh táini doonádhíh, Dios naáwátdihbut í naáwátji jíib waó bóod yohnitji jwáub boonit í jumup be.* Namodih, áih pápnidihbut, bóodicha caj yoh ñaj wéicannit, íih móot juúhndih íih téihyanadhíhbut, áih wétdih í daacát táutcap be.* Bitá queétdih í mao yohat táttimah, í jwáub boó pud jūúwúp be, páant muntih. Pánih jwáub boó pud jūúwát táttimah, queét mil jópchi Cristo bíicdih maáta ā jumát túutap be.

⁵Cristoíhwā Ī maonitji, wunnitjibut, í jwíh boó pud jūúwúp be. Obohjeéhtih, bita wunnitjiboó í boó pud jūóh jwuhcap be. Jesúsíhwā mil jópchi maáta í jumát táttimah, queét jwuh í boó pud jūóhhipna caá. ⁶Pánihna, ā jwíh

* 19.15 Sal 2.9 * 19.15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 * 19.16 Dt 10.17; Ap 17.14
 * 19.17-18 Ez 39.17-20 * 19.20 Ap 13.1-18 * 20.2 Gn 3.1 * 20.4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28;
 Lc 22.30 * 20.4 Ap 6.9 * 20.4 Ap 13.16-17; 14.9

boonitboó yéejat wihcannit búdí wēinit ī jumup be. Queét iiguípna bejcan, ī jwáub wuncan níít. Diosdih, Cristodihbut wēi uábh wáhnit jumna, ájeéh ī wutbipna caá.*

**Cristo nemépwā ī maáhdih
ā yap yohat**

⁷Mil jópchi túttimah, Satanásdih, numah bóo íitboó Dios ā chéu yohat túttinji jwáub wátni ā jumvipna caá.

⁸Pánih bacniji nin baácdih moondfh ā jwáub yeebipna caá. Gog wūt jumnitdih, Magog wūt jumnitdihbut ā yeebipna caá.* Pánihna, queét ā yeeatdih joinít, míic mawadih bejat tútt niijná, íih soldadowādih ī míic wáacvipna caá. Queét soldadowá óon ā dawát pah ī jumvipna caá.

⁹Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwā ā oinit ī jumupna ī ñuh páud bejvipna caá. Páant ī ñuh páud bejchah, Dios jeámant iigát wáhnit, queétdih ā cáo beedávipna caá. ¹⁰Páant ā cáwat túttimah, queétdih yeeni nemépwā ī maáhdih iiguípna ā yohvipna caá. Namodih, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, níij yeenidihbut ā yohopjiboo mántih ī maáh Satanásdihbut ā yohvipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tabit yeejép chej jumni, iig dūbcapboó ā jumup be. Caanjih páantjeh yeejép ī tababipna caá.

**Dios caandih jepahcannitjidih
ā yoób peéh chájat**

¹¹Túttimah, tái baabní búdí chúudatdih Dios ā chúudachah, wā enep be. Nin baác, jeábut bueédná, ā jigohcap be, buca. ¹²⁻¹³Oboh jumnitji, ī maátabut wunnitji jwáub boonit, Maáh pebh ī ñuhuchah, wā enep be. Búdí mujboó bueédnítji, baácboó bueédnítjibut boo pud jüóhnit queét ñuhnit ī jumup be. Caanjih ī ñuhuchah, caán Maáhboó ā daácniji papélah tólihnadih ā watap be. Caán tólihná cáacwā ded pah ī chájatjidih átát daácji taga. Túttimah, bíh tólihdihbut ā

watap be. Caán tólihbóo Jesúsdih jepahnitjih wútnadih ā daácní ā jumup be.* Pánihna, caán tólihnamant en péanit, ded pah ī chájatji jíib ā peéh chájap be.* ¹⁴⁻¹⁵Pánihna, Dios áihwádih ā wūt daácní tólihbóo det íih wūt wihcannitdih peéh chájnit, iiguípna ā yohop be. Páant iiguípna ā yohnitboó jwáub wunnit panihnit ī jumup be. Pánihat túttimah, chéneji jwáub wunnat ā wihcan níít, buca.*

Jáap jeá, jáap baácbut

21 ¹Túttimah, jáap jeá, jáap baácdihbut wā enep be.* Jwíih jumni jeá, baác, búdí mujbut átát bueédná bejep be. Páant ā bueédná, nihát yéejatbut átát bueédná bejep be.

²Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ā dei jüúwáchah, wā enep be.* Téihya chéonih pínah táini yégueh duonít, mi áa pínadih jwááádih jüúwát dée pah tái jígozni ā jumup be.*

³Caandih wā enechah, Maáh ā chúudupmant nin pah áí níij wēp naáwáp be: “Ñi eneé. Bueé jwuh caá Dios cáacwájeéh jumna caá ā chájap, buca. Íjeéh jumna, áihwā yoobát ī jumuchah, caanjéh ī Maáh ā jumvipna caá.*

⁴Queétdih ā weñanachah, jíghatbut ā wihcan níít. Yéejat wihcah, tabatbut wihcah, ī jwáub wuncan níít. Taba juñát wihcah, wun juñátbut ā wihcan níít. Nihat jon játih yeejép ā jumati ā bueédná bejep be”, ā níijp be.*

⁵Túttimah, caán chúudni nin pah ā jwáub níijp be: “Ñi eneé. Nihatdih jáap míicjeh wā chájna caá”, ā níijp be. Páant níijnít, nin pah weemdfh ā jwáub níijp be: “Bueétné wā níiját táí yoobópdih jumna, wā níijátji pahjeh bíic yoobó ā yapvipna caá. Páant wā níijátjidih joinít, ma daacá”, ā níijp be.

⁶Túttimah, nin pah ā jwáub níijp be, páant muntih: “Páant bóojeh tigáa. Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chájnidih Maáh jumna, caandih wā

* 20.6 Ap 1.6; 5.10 * 20.8 Ez 38.2,9,15 * 20.12-13 Sal 69.28; Ap 3.5 * 20.11-13 Dn 7.9-10 * 20.14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * 21.1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 * 21.2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * 21.2 Is 61.10; Ap 19.7-8 * 21.3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 * 21.4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17

jwáub yohat túttimah páantjeh wá jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih í babhbíhichah, túini mahdih jíib náahcanjeh, queétdih wá wúhbipna caá. Caán mahdih babhñitboó jwáub wuncan, páantjeh wájeéh í jumbipna caá.* ⁷Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wá túi chájipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí í wéibipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wá jumuchah, queétoó wá weh í jumbipna caá.* ⁸Obohjeéhtih, det úmna, weemdíh cádahnit, weemdíh náahcannit, yeejép chájnit, cáacwádh mao yohnit, í weha mána nihcannitjéh yéej chájnit, jióhñit, í pápnidih wéinit, nihat yeenit yuh búca iiguípna í bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, iíg dabcapboó caá. Caaná bejna, jwáub wunat pah í bejna caá”, á niijíp be.*

Jáap Jerusalén

⁹Túttimah, bíic ángel, siete pamapna bíbohñit á peéh chájat tútnit ángelwájeéh jumni, wá peeb á juyáp be.* Túni Pánih júnit, nin pah weemdíh á niijíp be: “Ma en jéúwá. Oveja Wúéh á jáap áa jumnihdih meemdíh wá jéutbipna caá”, á niijíp be. ¹⁰Pánihna, Túini Espíritu jap bóo jeejina weemdíh á numah púeh laab béjep be. Pánt á numah púeh laáb juibínachah, japmant Dioíh tútchi, Jáap Jerusalén, á dei jéúwáchah, weemdíh á jéutp be.* Nin pah caán tútchi á jígohop be: ¹¹Dios á yeh iigátjéh túi yeh iigni tútchi á jumap be. Búdí jíib jumni jeé túi jélepni, ítah naadhí jwí túi en yabaca bójat pah, caán tútchi á jumap be. ¹²Caán tútchi yehmant wáihyat júdu, búdí wúupni jap bóo yoobát á jumap be. Caán wáihyat júduhdih doce jécna á jumap be. Caan jécna jumap pah biquína ángelwá í wapap be. Caan jécna jumap pah Israel juimená doce poómp íih wútna daádni á jumap be. ¹³Yeó aáb jéúwápmant bíic peihcanni jécna á jumap be. Yeó dei bejepboobát bíic peihcanni jécna á jumap be. Nin chóop

yapatboobát bíic peihcanni jécna á jumap be. Bíih chóop yapatboobát bíic peihcanni jécna á jumap be.* ¹⁴Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih á lajap be. Caán jee jumap pah Oveja Wúéh jwíit doce á naawát tútnitji, jwíih wútna daádni á jumap be.*

¹⁵Weemdíh naóhni ángel á jenah enat pínah oro nahdih á bíbohóp be. Caán tútchidih, wáihyat júdu, jécnadihbút jenah enat túnt á chájap be.* ¹⁶Pánihna, caán tútchi áh maatát, áh japat, áh buwábút, nihat bíic yoobó míic á jumap be. Caán ángel á bíbohni jenah enat nahjéh caán tútchidih á jenah enechah, doce estadio í niijni, dos mil doscientos kilómetros maátni á jumap be. ¹⁷Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu á wúupatdih á jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos í niijni, sesenta y cinco metros wúupni júdu á jumap be. Jwíit cáacwá jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna á chájap be.

¹⁸Caán wáihyat júdu túi jélepni jeejéh á chájni júdu á jumap be. Caán tútchiboó, orojéh á chájni tútchi á jumap be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat á jumap be. ¹⁹Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jíib jumni á jumap be. Jwíih jumni jaspe wát jumni jeé á jumap be. Caán túttimah zafiro, ágata wát jumni jeé á jumap be. Caán bíic peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ónice, cornalina wát jumni jeé á jumap be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wát jumni jeé á jumap be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wát jumni jeé á jumap be. ²¹Caán doce jécna perla wát jumni jécna á jumap be. Caan jécna yoobó bíic perla dahjeh á jumap be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni túi en yabacaat oro namájech á jumap be.*

²²Caán tútchidih Dioíh muudíh wá en bidip yap be. Obohjeéhtih, á wíhcan be. Caán tútchidih nihat pehbóo jwí Maáh Dios chah wépní, Oveja Wúéhbut í jumap

* 21.6 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 21.7 2S 7.14; Sal 89.26-27 * 21.8 Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14
 * 21.9 Ap 16.1 * 21.10 Ez 40.2 * 21.12-13 Ez 48.30-35 * 21.14 Ef 2.20 * 21.15 Ez 40.3
 * 21.18-21 Is 54.11-12

be. Pánihna, nihat caán títchi Dioíh muú yooabát be. ²³Dios, Oveja Wúúh bícdih í yeh iigátjìh caán títchi ã táí baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbút ã náahcap be. ²⁴Nihat nin baácdih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yooópdi h í táí jéihbipna caá. ^{*} Nihat baácdih moón í maáta caán títchina jwibínit, nin pah Diosdih í níj wēi naóhbipna caá:

“Jáantjeh wíih cáacwā weemdíh búdí í weñep be. Pánihna, buu meemdíh jwuh wā numah wēibipna caá”, í niijbípna caá.

²⁵Caán títchidih bóo jécna pāa lajni ã jumbipna caá. Caanná dupúát wihcan, caan jécnadih nemat ã wihcan níit.

²⁶Nihat cáacwā Diosdih nin pah í níj wēi naóhbipna caá: “Meém chah táini, chah wēpni ma jumuchah, meemdíh nihat weñat caá náahap”, í niijbípna caá. ^{*}

²⁷Yeejépbodíh caán títchina í ub bejcan níit. ^{*} Ded yéej chājnit, yeenitbút, caán títchina í jéih waadcan níit. Oveja Wúúh ã bíbohni papélah tólihboó í wūtnadih daácnitjeh caán títchina í waadbípna caá.

22 ¹Túttimah, báadhani mujdih caán ángel weemdíh ã jéutep be. Caan múj táí muj mac baabní, ^{*} Dios, Oveja Wúúhbút í chúdupmant noój jááj jéohni ã jumep be. ²Caán títchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jáajánap be. Caan múj jwéejdih chénat pah buwá báadhdat tétuni máa nahna ã lajap be. ^{*} Caan náhna widh jumap pah quehna, bífc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh nuonabut cáacwā í booot pínah ã jumep be. ³Caán títchiboó “Caán ã túican caá”, Dios ã niijní ã wihcan níit. ^{*} Caán títchidih Dios, Oveja Wúúh bícdih í chúudat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán títchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí í wēibipna caá. ⁴Queét Diosdih í mífc jwāáh enbipna caá. ^{*} Íih móot juáhnadih áih wū daácnit í jumbipna caá. ⁵Caanná dupúát ã wihcah, jiiátdih í náahcan níit. Jwí Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumuchah, yeó ã yeh

iigátjehbút í náahcan níit. ^{*} Caán títchidih moón páantjeh maáta í jumbipna caá. ^{*}

**Jesucristo nin baácoó
ã jwúub dei júúwát pínah
bahnijeh ã judhdad**

⁶Túttimah, caán ángel weemdíh nin pah ã níj naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ã naáwát yooópdi h caá. Æ niijátji bífc yooób ã yapbipna caá. Jwí Maáh Dios ã naáwát dih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa áih ángeldih ã wahap be, caandíh teo wáhnitdih túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

⁷Túttimah, Jesús jwuh nin pah ã niijíchah, wā joyóp be: “Íñi joyooó! Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã judhdad caá. Det nin tólihboó ã daacátdih táí jenah jói jepahnit, wēinit í jumbipna caá”, ã niijíp be.

⁸Weém, Juan, nin nihat wā daácnidih ennit, wā joyóp be. Caandíh joinít, wā enat túttimah, weemdíh jéutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat tét wā chājap yuh be. ⁹Páant wā chājachah enna, nin pah weemdíh ã niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah, weembát Diosdih teo wáhni mun tigaá. Ma déewá Dios naáwát dih naóh yapanit, nihat cáacwā nin tólihdih bóo wutatdih jepahnitbút í jumap pah weembát bífc yooób Diosdih teo wáhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodíh caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰Páant níj péanit, nin pah ã jwúub níj naáwáp be: “Ma daácnit tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã judhdachah, caán tólih ã naáwát dih ma jweéhca bojoó.

¹¹Caán láa wā naáwát ji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh í yéej chāj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwā táí chājnit, í táí chāj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be. ^{*}

^{*} 21.23 Is 60.19-20; Jn 8.12 ^{*} 21.24 Is 60.3 ^{*} 21.25-26 Is 60.11 ^{*} 21.27 Is 52.1; Ez 44.9

^{*} 22.1 Ez 47.1,12; Zac 14.8 ^{*} 22.2 Gn 2.9 ^{*} 22.3 Gn 3.17 ^{*} 22.4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1 Jn 3.2

^{*} 22.5 Is 60.19; Ap 21.23 ^{*} 22.5 Dn 7.18 ^{*} 22.11 Dn 12.10

¹²Páant ā niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ā jwúub niijíp be: “iÑi joyoó! Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh ā jūdha caá. Nihat cáacwādih ded pah ī chājatji jīb wā wāhat pínahdih ub dei bejat túut caá wā chājap. Pánihna, wíihwā, táinidih ñi chājatji jīb, yeebdíh wā túi chājipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitjidih wā peéh chājipna caá.*

¹³Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumnipna caá”,* Jesús ā niijíp be.

¹⁴Det quei wíhcanni yéguéh dūonít panihnit yéej chājatdih cádahnit, ma enni tútchina ī jéih waadbípa caá. Caán tútchidih bóo báadhdat túutni máa nah quehedih ī jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí ī wēibipna caá.* ¹⁵Obohjeéhtih, det yeejépwā, jióhnit, ī weha mána nihcannitjeh yéej chājnit, cáacwādih mao yohnit, pāpnidih wēinit, yeenit yuh buca, caán tútchina ī waadcán níit.

¹⁶“Weém, Jesús, yeéb wíihwādih ā naáwát pínah niijná wíih ángeldih wā wahap be. Weém maáh David jumna, daaat cúi panihnit wā jumna caá”, Jesús ā niijíp be.*

¹⁷Túini Espírítu “Ma jwúub dei jūúwá”, Jesúsdih ā niijná caá. Jesúhwā ā téihya chéonih panihnitbut, “Ma jwúub dei jūúwá”, ī niijná caá. Nihat nin wā

daacát dih joinítbut “Ma jwúub dei jūúwá”, Jesúsdih ī niiji naáh. Taca joótnit, mahdih ī babhbat pah, Jesúsdih ī jepaha naáh. Caán mah, báadhdat túutni mah ā jumna caá. Pánihna, Jesúsdih jepahnitdih jīb náahcanjeh, jeáboó ájeéh páantjeh ā jumt túutbipna caá.*

¹⁸Weém, Juan, nin tólihboó wā daacát dih joinít dih nin pah wā wēp naóhna caá: Det nin bohéátdih bíh bohéátjeh wid naóhna, Diosdih ī yap yohna caá. Páant ī yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ā niiját pahjeh muntih queétdihbut ā peéh chājipna caá. ¹⁹Nin tólihboó daacát dih biquína naáwát dih náahcan, ī wio yohat pah, Diosdih ī yap yohna caá. Páant ī yap yohochah enna, báadhdat túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, áih túini tútchinabut ā waadát túutcan níit. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wā daacáp be.*

²⁰Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ā niijná caá: “Páant tigaá. Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh caá ā jūdhdap”, ā niijná caá.

Páant tíí ā jumna nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jūúwá.

²¹Jwí Maáh Jesús yeebdíh oinit, ā teo wáaca naáh, yeéb áihwā ñi túi jumt pínah niijná. Páant tíí ā jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wā daacát.

Juan

* 22.12 Jer 17.10 * 22.13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8 * 22.14 Gn 2.9; 3.22
* 22.16 Is 11.1,10 * 22.17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 22.18-19 Dt 4.2; 12.32

Naáwátnadih jwĩ bid juyát pínah

A. Ded pah Dios ã jumat naáwátna:

1. Dios jwĩ ùp:

Mt 10.27; 12.29-30; Lc 1.37; 6.35-36; Jn 4.23-24; Hch 14.14-17; 17.22-31; Ro 1.18-23; 11.33-36; 1Co 8.4-6; 2Co 1.3; 1Ti 1.17; 6.15-16; He 4.13; 10.30-31; Stg 1.17; 1P 1.14-17; 1Jn 1.5; 4.7-12,16; Jud 24-25; Ap 4.8-11; 15.3-4.

a. Dios nihatdih ã chājatj:

Mt 19.4; Jn 1.3; Hch 14.15; 17.24-26; 1Co 8.6; Col 1.15-16; He 1.2; 11.3; Ap 4.11.

b. Dios nihatdih ã en dawát:

Mt 6.25-34; 10.29-31; Hch 14.15-17; Ro 8.28; 11.36; Col 1.17; He 1.3; Stg 4.13-16.

2. Jesucristo:

a. Dios wũúh ã jumat:

Mt 11.27-30; 16.13-17; Lc 1.35; Jn 1.1-18; 5.19-29; 6.35-40; 8.58; 11.25-27; 14.5-11; 17.1-5; 20.26-31; Hch 3.13-16; 4.10-12; Ro 1.3-4; 1Co 3.11; 2Co 4.4-6; 5.21; Gá 4.4-5; Fil 2.5-11; Col 1.15-20; 2.9-10; He 1.1-14; 7.26-28; 1Jn 2.1-2; 5.20; Ap 1.12-18; 19.11-16.

b. Cáac ã jumat:

Mt 1.18-25; 2.1-23; Lc 1.26-38; 2.1-20; Jn 1.14; Gá 4.4-5; Fil 2.6-7; He 2.14-18.

c. Cáacwādih bohénit, wũnnitdih ã booaat:

Mt 4.23-25; 7.28-29; 9.35-36; 11.1-6; Lc 4.14-44; Hch 10.36-38; Jn 20.30-31.

d. Cáacwã ã jéih chājca naáhdih ã chājat:

Mt 8.1-15,23-33; 9.1-7,18-33; 12.9-14,22; 14.15-32; 15.22-28; 15.32-38; 17.14-18; 20.29-34; 21.18-22; Mr 1.21-28; 7.32-37; 8.22-25; Lc 5.4-8; 7.11-15; 13.10-13; 14.1-4; 17.12-14; 22.50-51; Jn 2.1-11; 4.46-54; 5.5-9; 9.1-7; 11.11-44; 21.4-6; Hch 2.22.

e. Judíowã ã maáta Jesúsdihtewat túttnit, ã mawat tútut:

Mt 26.47-68; 27.1-2,11-31; Mr 14.43-65; 15.1-20; Lc 22.47-53,63-71; 23.1-25; Jn 18.1-14,19-24; 18.28—19.16.

f. Jesúsdihtewat:

Mt 27.32-56; Mr 15.21-41; Lc 23.26-49; Jn 19.17-37.

g. Jesúsdihtewat bácahjidihtewat ã yohat:

Mt 27.57-66; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42.

h. Jesús ã jwũub boo pud jũúwát túttimah, ã bohénit caandih ã enat:

Mt 28.1-20; Mr 16.1-8; Lc 24.1-49; Jn 20.1—21.14; Hch 1.3-8; 2.24-32; 3.15; 4.10,33; 10.39-43; 13.29-39; 17.2-3,30-31; Ro 1.4; 4.24-25; 1Co 15.3-8,12-21; Ap 1.18.

i. Jesús ã ùp pebhna ã jwũub pũuh laab béjat:

Lc 24.50-51; Hch 1.9-11; 2.32-36; 5.30-31; Ro 8.34; Ef 1.20-23; Fil 2.9-11; He 1.3-11; 2.9; 4.14-16; 7.25-26; 10.12-14; 1P 3.22.

3. Túini Espírítu:

Mt 3.16-17; 12.18; 28.19; Mr 1.9-11; 3.28-30; Lc 1.35; 3.16,22; 4.1; 11.13; 12.12; Jn 1.32-34; 3.5-8,34-35; 7.37-39; 14.15-17,26; 15.26; 16.7-15; 20.19-23; Hch 1.4-5; 1.8; 2.1-18,38-39; 4.31; 5.3-5; 8.14-17; 10.38,44-48; 13.2-4; 15.28; 16.7-10; 19.1-7; Ro 5.5; 7.6; 8.9-16,26-27; 1Co 2.4; 2.9-16;

3.16; 6.11,19; 12.1-13; 2Co 1.21-22; 5.5; 13.14; Gá 3.2-5; 4.6; 5.16-18,22-25; Ef 1.13-14,17; 3.16; 4.3-4,30; 5.18-20; 6.17-18; 1Ts 1.5-6; 5.19; 2Ts 2.13; Tit 3.5-6; He 2.4; 9.14; 1P 1.2,11; 2P 1.20-21; 1Jn 2.20; 3.24; 4.13; 5.6-8.

B. Ded pah nihát cáacwá jwí jumat naáwátna:

Mt 10.28; 13.41-42; Jn 3.18-20,36; 8.7-9; Hch 17.30-31; Ro 1.18-32; 3.9-20,23; 5.12; 6.23; 8.5-8; Gá 3.22; 5.19-21; 6.7-8; Ef 2.1-3; 5.3-5; Col 3.5-10; 2Ts 1.7-9; He 9.27; 10.26-31; Stg 4.17; 1P 1.17; 4.3-5; 1Jn 1.8-10; 3.4-5; Jud 7; Ap 20.11-15.

C. Ded pah Dios jwiít cáacwá iiguípna jwí bejat déedih á tái ubat naáwátna:

1. Nihat cáacwá iiguípna bejat déedih Dios á tái ubhat:

Jn 3.16; Ro 1.16; 5.8; 1Ti 2.3-6; 2P 3.9; 1Jn 4.9-10.

2. Jwí yéejat júb, Jesucristo jwiít dih á wun wáhuchah, iiguípna bejan, jwí úpjeeh jwí tái jumat:

Mt 26.28; Mr 10.45; Jn 3.16; 5.8; 1Co 15.3-4; 2Co 5.19,21; Gá 3.13; 1Ti 2.5-6; 2Ti 1.10; Tit 3.4-5; He 2.9; 1P 1.18-20; 2.24; 3.18; 1Jn 2.2; Ap 5.9-10.

3. Jesús jwiít dih á wun wáhatjidih jwí tái jenah joyóchah, “Queédih peéh chájat á wíhchah, túinit caá”, Dios jwiít dih á niú enat:

Hch 13.38-39; Ro 1.17; 3.21-26; 4.25; 5.1,9-10,18-19; Gá 2.16; 3.6-8; Ef 1.7; Tit 3.7; He 9.11-14; 1Jn 1.6-7; Ap 7.14-17.

4. Dios jwí yéejat dih á yohat:

Hch 5.31; 10.43; 26.18; Ef 1.7-8; 4.32; Col 1.13-14; 2.13-14; He 9.28; 10.17-18; 1Jn 1.8-10.

5. Jesús á tái ubnit jumna, jáap panihnit jwí jumat:

Jn 3.1-16; 5.24-29; 10.10; 11.25-26; 14.6; 17.2-3; 20.31; Ro 5.21; 6.5-14; 8.10-17; 2Co 5.17; Gá 2.20; Ef 2.1-6; Col 2.13; 3.1-4; 2Ti 1.10; 1P 1.23; 1Jn 5.11-13.

6. “Yeéb wá weh caá”, jwiít áihwá dih Dios á niújat:

Jn 1.12-13; Ro 8.14-17; Gá 4.6-7; He 12.5-11; 1Jn 3.1-3.

D. Dios jwiít dih á tái ubhat doonádih jointit, ded pah jwiít dih chájat á náahat naáwátna:

1. Jwí yéej chájat dih cádahnit, táiniboodih táut numát:

Mt 4.17; Mr 6.12; Lc 13.1-5; 15.1-31; 24.45-47; Hch 2.37-40; 3.19-20; 17.29-31; 20.21; 26.19-20; 2Co 7.8-11; 2P 3.9; Ap 9.20-21.

2. Jesucristodih tái jenah jointit, jepahat:

Jn 1.12; 3.15-18,36; 6.47; 14.6; 20.31; Hch 4.12; 16.30-31; Ro 3.20-22; 10.9-10; Gá 2.16; Ef 2.8-9.

3. Dios dih jéihnit, á náah yacat dih tái chájat táut niújná, á naáwátdih tái míc bohéat:

Mt 4.1-4; 5.17-20; 22.29; Jn 8.31-32; 20.31; Hch 20.32; Ro 15.4; 16.26; Col 3.16; 1Ts 2.13; 1Ti 4.13; 2Ti 3.14-17; He 4.12; 1P 1.22-25; 2P 1.19-21; 2Jn 9-10; Ap 1.3.

4. Daabáat:

Mt 28.18-20; Jn 3.22; 4.1-2; Hch 2.37-42; 8.12,36-38; 10.44-48; 16.14-15,31-33; 19.1-7; 22.12-16; Ro 6.1-4; Gá 3.26-27; Col 2.12; 1P 3.20-22.

5. Jwiít Jesúhwá áih bách panihni jumna, bícdih jwí míc wácat:

Mt 18.19-20; Hch 2.41-47; Ro 12.4-8; Ef 1.22-23; 4.11-16; Col 3.15-17; 1Ti 4.13; He 10.24-25.

6. Jesús á wun wáhat dih náhninit, á numah jeémátdih bícdih jwí jeémát:

Mt 26.26-30; Mr 14.22-26; Lc 22.14-20; 1Co 10.14-22; 11.17-34.

E. Jesúhwa jwí jumachah, túi chájat jwiítndih á náah yacat naáwátna:**1. Jwí úp Dios, jwí Maáh Jesucristo ded pah jwiítndih í náah yacatdihjeh chájat:**

Jn 14.15,21,23-24; 15.10-17; Ro 13.8-10; 1P 1.14-16; 1Jn 2.3-8; 3.22-24; 2Jn 5-6.

2. Diosdih oinit, bitadidbut jwí oyat:

Mt 22.34-40; Mr 12.28-34; Lc 10.25-37; Jn 13.34-35; 14.21; 1Jn 5.3; Mt 5.43-48; Jn 13.34-35; 15.12-17; Ro 12.9-10; 13.8-10; 1Co 13.1-3; 16.14; Gá 5.13-15; 1Ts 4.9-10; 1P 1.8; 4.8; 1Jn 2.9-11; 3.11-18; 4.7-21.

3. Ded pah jwí chájat:

Jn 14.27; Ro 12.9-13; Gá 5.22-26; Col 3.12-17; 1Ts 5.16-18.

4. Jwiít ded pah Diosdih jwí úbát:

Mt 6.5-13; 7.7-11; 18.19-20; Mr 11.24-25; Lc 11.1-13; 18.1-8; 21.36; Jn 14.13-14; 15.7; 16.23-26; Ro 12.12; Ef 2.18; 6.18; Fil 4.6-7; Col 4.2; 1Ts 5.17; 1Ti 2.1-4.8; 4.4-5; He 4.16; 10.19-22; Stg 1.5-8; 4.2-3; 5.13-18; 1P 4.7; 1Jn 3.21-22; 5.14-15.

5. Bitaboó nin pah Diosdih í úbátji:

Mt 11.25-26; 14.23; 19.13-15; Mr 1.35; Lc 5.16; 6.12; 22.32,39-46; Jn 11.41-42; 17.1-26; Hch 4.24-31; 16.25; 20.36; 21.5; Ro 1.9-10; 10.1-2; 15.30-33; 2Co 12.7-10; Ef 1.15-20; 3.14-21; 6.19-20; Fil 1.3-5,9-11; Col 1.9-12; 4.3-4; 1Ts 1.2-3; 3.9-13; 2Ts 1.11-12; 3.1-5; He 5.7; 7.25.

6. “Túina caá, Paá”, niij úbát:

Lc 17.11-19; Jn 6.11; Ro 1.21; Ef 5.20; Fil 4.4-7; Col 2.7; 3.17; 4.2; 1Ts 5.18; 1Ti 2.1; 4.4-5.

7. Bitadidh túi teo wáacat:

Mt 6.1-4; 7.12; 25.31-46; Lc 3.10-11; 6.38; Hch 11.27-30; 1Co 10.24; 2Co 8.1-15; 9.1-15; Gá 6.9-10; Fil 4.14-19; He 10.24; 13.1-3,16; Stg 1.27; 2.15-16; 1Jn 3.16-18.

8. “Weém nihat jéihni caá”, jwí niij jenah joicát:

Mt 5.3-12; 18.1-5; Lc 14.7-11; 18.9-14; Ef 4.2; Fil 2.3-11; Col 3.12-13; Stg 4.5-10; 1P 5.5-7.

9. Ded pah bíi déedih, dinerodih jenah joyát:

Mt 6.19-21,24-34; Lc 12.13-21,32-34; Hch 20.35; 1Ti 6.6-10,17-19; He 13.5-6; Stg 2.1-9; 5.1-6.

10. Bita jwiítndih í yéej chájachah, yéej cháj jwúubacan, újééh múic ámohat:

Mt 5.25-26,38-48; 18.15-17,20-35; Ro 12.14-21; 1Co 6.1-8.

11. Jwí maátadidh túi jointi, jepahat:

Mt 16.12-15; 22.15-22; Mr 11.25; Lc 6.27-37; 17.3-4; Hch 5.27-29; Ro 13.1-7; 1Co 4.12-13; Ef 4.32; Col 3.13; 1Ti 2.1-4; Tit 3.1; Flm 10,18; 1P 2.13-17; 3.9.

12. Diosdih jwí weñat pah, bíhdih jwí wéicat:

Mt 4.10; Hch 17.22-31; 1Co 5.11; 6.9-11; 8.1-13; 10.1-22; 2Co 6.14-18; Gá 5.19-21; 1Ts 1.9-10; 1Jn 5.21; Ap 21.8; 22.15.

13. Í náah chájcat:

Mt 5.27-30; Jn 8.2-11; Ro 13.8-10; 1Co 5.9-11; 6.9-20; Gá 5.19; Ef 5.3; Col 3.5-6; 1Ts 4.1-8; He 13.4; Jud 7.

14. Máihcat:

Ro 13.13; 1Co 5.11; 6.9-11; Gá 5.19-21; Ef 5.18; 1Ti 3.1-3; Tit 1.7; 1P 4.3-5.

15. Jesúhwa í maáta ded pah í jumát:

Mt 28.18-20; Lc 22.24-27; Hch 6.1-6; 14.23; 20.17-35; 1Ts 2.1-12; 1Ti 3.1-13; 4.1-16; 2Ti 2.1-26; 3.10-17; 4.1-5; Tit 1.5-9; 2.7-8; 1P 5.1-4.

16. Jwiít Jesúhwa jwí maátadidh túi jepahat:

1Co 9.14; Gá 6.6; 1Ts 5.12-13; 1Ti 5.17-22; He 13.7; 13.17.

F. Ded pah bíedih jwí jumat pínah naáwátna:**1. Ded pah jwí weha mánajih jwí jumat:**

Mt 19.4-6; 1Co 7.1-16; Ef 5.21-33; Col 3.18-19; Tit 2.3-5; He 13.4; 1P 3.1-7.

2. Wébit í mánadih ded pah í jumat:

Mt 15.3-6; Lc 2.51; Ef 6.1-3; Col 3.20; 1Ti 5.4; 5.8; He 12.7-11.

3. Í mána í wehdih ded pah í jumat:

Ef 6.4; Col 3.21; 1Ti 3.4-5.

4. Éemp wunnit ded pah í jumat:

Hch 6.1; Ro 7.2-3; 1Co 7.39-40; 1Ti 5.3-16; Stg 1.27.

5. Í weha mána, í weha mána yaáhdih míc cádahcat:

Mt 5.31-32; 19.3-9; Lc 16.18; Ro 7.2-3; 1Co 7.10-16.

G. Jwiít Jesúfhwádih yeejép jwí yapat pínah naáwátna:**1. Jígahnit, “Dépahihna weemdih yeejép á yapna caá”, nií jengah joicát:**

Ro 8.18-25,28; 2Co 1.4; 4.16-18; 12.7-10; 2Ti 4.20; Stg 1.2-4; 1P 1.6-9; 2.19-21; 5.8-10.

2. “Jesúdh jephani wá jumat júb caandih náhcannitboó weemdih yeejép í chájipna caá”, nií jengah joyát:

Mt 5.10-12; 10.17-18,21-22,25-26,34-36; Mr 13.9-13; Lc 12.4-9; Jn 15.18-21; 16.1-4; Hch 5.41; Ro 8.35-37; 12.12-14,17-21; 1Co 4.11-13; 2Co 4.8-11; 12.10; Fil 1.28-29; 2Ts 1.4-8; 3.2-4; 2Ti 3.10-13; He 10.32-39; 12.3-4; 1P 3.13-17; 4.12-19; Ap 2.10.

3. Jwí wunat túttimah Dios pebh ájeéh jwí jumat pínahdih jéihnit, jwí wunat pínahdih úmcat:

Jn 6.39-40; 11.17-27; 14.1-4; Ro 8.10-11,38-39; 14.7-9; 1Co 15.12-58; 2Co 5.1-10; Fil 1.20-24; 1Ts 4.13-18; He 2.14-15; Ap 14.13; 21.1-4; 22.1-5.

4. Dios jwíjeéh jumnit, jwiítidih á teo wáacat:

Mt 18.19-20; 28.19-20; Jn 14.16-23; Ro 8.35-39; 2Co 6.16-18; Ef 3.17-19; Fil 4.13; Col 2.6-7; 2Ts 3.16; He 13.5-6.

5. Dios á náah yacat pah jwí chájcat pínah niijná, Satanás jwiítidih á yéej chájat tútat:

Mt 13.19; Lc 4.1-13; 22.3-4; Jn 8.42-44; 2Co 2.10-11; 4.4; 11.13-15; Ef 2.2; 1Ts 2.18; 2Ts 2.9-12; 1P 5.8-9; 1Jn 3.8-10; Ap 12.7-12; 20.1-3; 20.10.

6. Satanás á chájat tútatdih chájcanjeh, Dios á náah yacatboodih jwí chájat pínah niijná, Dios jwiítidih á teo wáacat:

Mt 4.1-11; 6.13; Lc 22.31-32; Jn 17.14-19; Ro 8.31-39; 12.12; 16.19-20; 1Co 10.12-13; 16.13; 2Co 12.7-10; Ef 3.20-21; 6.10-18; Fil 4.13; 1Ts 3.5-8; 2Ts 3.3; 2Ti 1.7-8; He 2.18; 4.14-16; 12.1-2; Stg 4.7; 1P 1.5; 5.8-11; 1Jn 4.4; 5.3-5; Ap 12.7-12.

7. Jesúfhwá á wépatjih wunnitdih í booaat:

Mt 10.1,8; Mr 3.14-15; 6.7,13; 16.18; Lc 9.1-2,6; 10.9,17; Hch 3.1-10; 5.15-16; 8.4-8; 9.33-34; 14.8-10; 19.11-16; 28.8-9; 1Co 12.9,28-30; Stg 5.14-15.

H. Túttimah bóo láa ded pah á jumat pínah naáwátna:**1. Jesucristo nin baácna á jwíub dei júúwát pínah:**

Mt 24.29-44; Jn 14.1-3; Hch 1.10-11; 3.19-21; Fil 3.20-21; Col 3.4; 1Ts 1.9-10; 3.13; 4.13—5.11; 2Ts 1.6-10; 2.1-4; 1Ti 6.13-15; 2Ti 4.8; He 9.28; 2P 3.1-18; 1Jn 3.1-3; Ap 1.7; 22.12-13.

2. Jesucristo jwíub dei jáóhnit, áihwádih ntonit, “Queét wíhwa caá”, á niiját pínah:

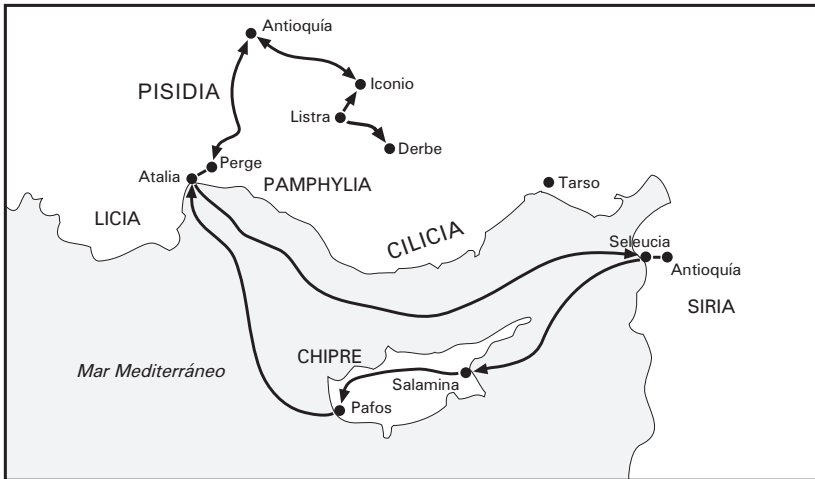
Mt 7.21-23; 16.24-27; 25.31-46; Jn 3.18-21; 5.24-29; Hch 17.30-31; Ro 2.1-11; 14.10-12; 1Co 3.10-15; 4.5; 2Co 5.9-10; 2Ts 1.5-10; He 9.27-28; 10.26-31; 1P 1.17; 4.3-5; Ap 20.11-15.

3. Iiguípna bejnit déedih Jesús ā tūi ũbnit Dios bícdih páantjeh ī jumat pínah:

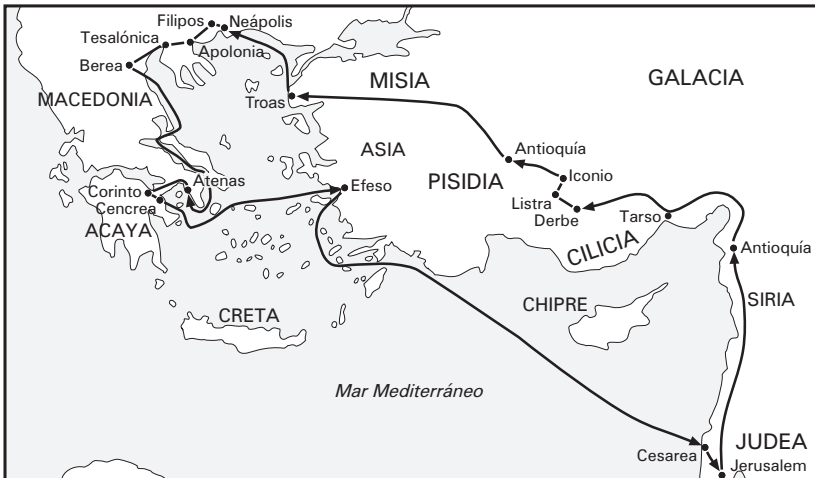
Lc 12.32-34; Jn 14.1-3; 2Co 5.1-8; Fil 1.23; 1P 1.4-5; Ap 4.1-11; 21.1-4;
21.22—22.5; 22.14-15.

4. Jesúsdiĥ jepahcannitdiĥ ā tūi ũbcaĥ, iiguípboó jumnit, páantjeh bádi yeejép ī yapat pínah:

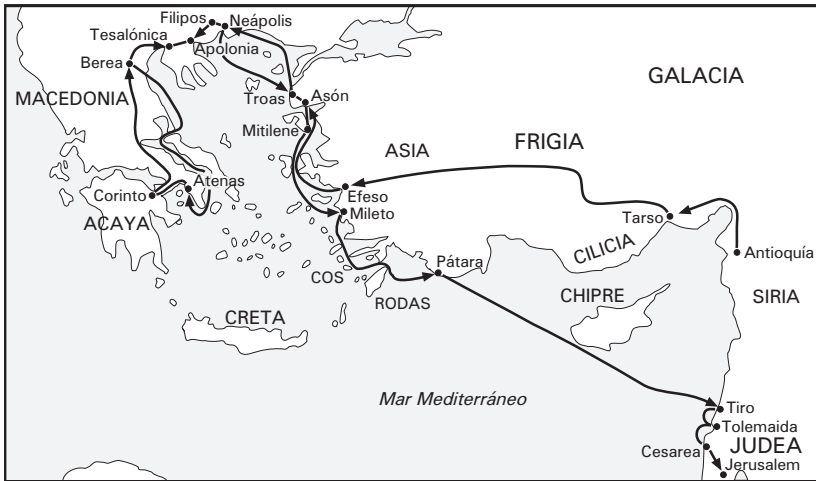
Mt 10.28; 13.41-42,47-50; 25.41; Lc 16.22-26; 2Ts 1.8-9; Jud 7; Ap 20.10-15;
21.8.

PRIMER VIAJE MISIONERO DE PABLO

SEGUNDO VIAJE MISIONERO DE PABLO

TERCER VIAJE MISIONERO DE PABLO

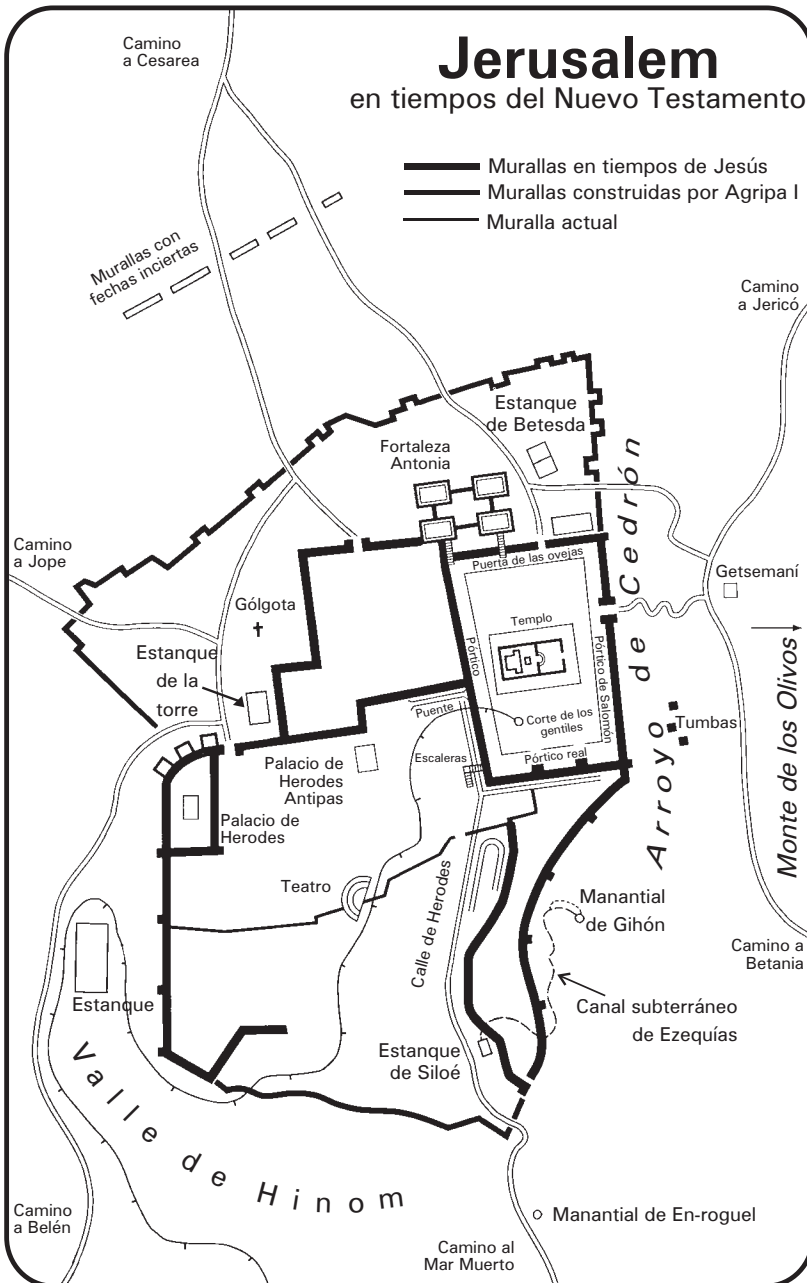

VIAJE DE PABLO A ROMA

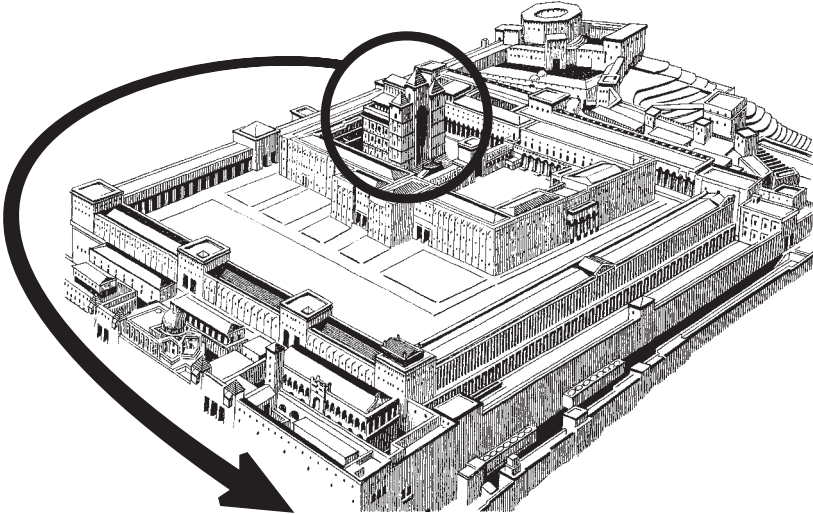
Jerusalem

en tiempos del Nuevo Testamento

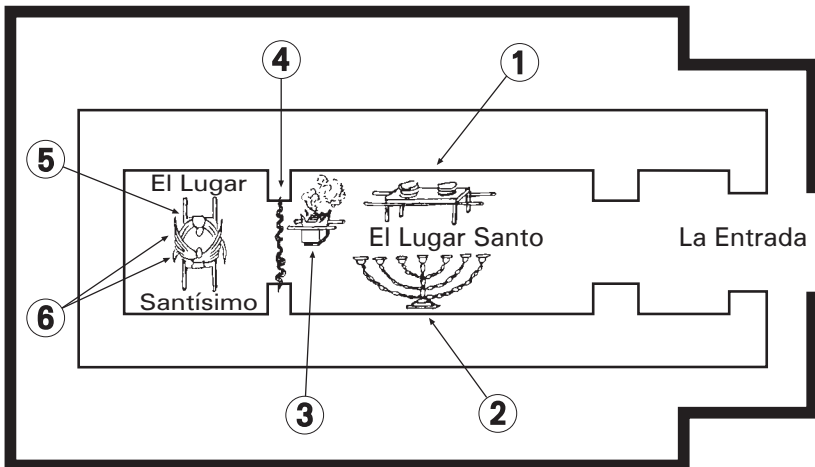
- Murallas en tiempos de Jesús
- Murallas construidas por Agripa I
- Muralla actual

El Templo en el tiempo de Jesucristo

Plano del Interior del Templo

1. La Mesa y los Panes de la Proposición
2. El Candelabro
3. El Altar del Incienso
4. El Velo
5. El Arca del Pacto
6. Los Querubines

Tierra de
PALESTINA
en el tiempo de
NUESTRO SEÑOR
JESUCRISTO

